13
8 D
27

C. 29. C.

31. d.

13-8. f 46

CLARISSIMI FIDELISSIMI'QVE I. V. INTERPRETIS DO. ALBERTI BRVNI ASTENSIS

TRACTATVS FACILIS, AC PERutilis, atq; quotidiano uſu approbatus: de ſtatutis à ſuccesſionibus fœminas, necnō cognatorum lineam excludentibus: multis ſuperilluſtratus doctorum additionibus. Cui etiam addidimus. D. Georgij Nattæ Aſtenſis tractatū, & tractatum. D. Ioan. Campegij Bonoñ. atq; etiam tractatum. D. Lauri de Palatijs, omnes ſuper eadē materia doctisſime differētes.

NVNC NVPER ACCESSERE CVIQVE ARTIculo breuia & facilia ſua Summaria, cū amplisſimo & ordine eleganti collecto rerū, & materiarū omniū, quę toti inſunt operi, Repertorio.

CARMELITANI SCALZI S. MARIA DELLA SCALA

VENETIIS M. D. XLIX.

SVBTILIS, ET COPIOSVS TRACTATVS SPECTABILIS

Viri domini Alberti Bruni aſtenſis Iur. V.D. præſtantiſſimi, non minus utilis quàm neceſſarius, ſuper ſtatutis fœminas, necnon cognatorum lineam à ſucceſſionibus excludētibus, Cum ampliſsimis ipſiuſmet autoris additionibus, Incipit.

INTERPRETATVRVS municipalia Iura: fœminas: & cognatos à ſucceſsionibus excludentia: & normā à communi iure in ſuccedendo traditam immutantia: Diuino prius ac glorioſiſſimę virginis Mariæ nominibus & pręſidio inuocatis, totum opus in. xv. articu. principales diuidendū putaui: vt ſingulę quæſtiones ſub proprio articulo, ac in propria ſedę collocatæ facilius inueniri poſsint.

PRIMVS articulus eſt: an valeāt ſtatuta excludētia fœminas à ſucceſsionibus, ꝑpter maſculos ſeu agnatos vel alias perſonas.

SECVNDVS articulus eſt, de origine taliū ſtatutorum & iurium fœminas à ſucceſsionibus propter maſculos excludentium.

TERTIVS articulus, ex qua ratiōe facta ſint talia ſtatuta.

QVARTVS articulus eſt qualia ſint talia ſtatuta, & an ſint fauorabilia vel odioſa.

QVINTVS articulus eſt, de generali & extraordinaria talium ſtatutorum interprętatione.

SEXTVS articulus eſt, quæ ꝑſonę per talia ſtatuta intelligantur excluſæ.

SEPTIMVS articulus eſt, quibus caſibus & ꝑ quam diſpoſitionem intelligantur fœminę excluſæ uel admiſſe.

OCTAVVS articulus eſt, à quorū & ꝗbus hæreditatibus, ſucceſsionibus: rebus: & bonis intelligantur excluſę.

NONVS articulus eſt, inquantū vigore taliū ſtatutorum intelligantur fœminę vel aliæ ꝑſonę excluſę.

DECIMVS articulus eſt, qualiter & ꝗdiu intelligātur fœminæ, vel aliæ perſonę excluſæ.

VNDECIMVS articulus eſt, quale Ius habeat fœmina uel alia ꝑſona excluſa in eo quod ſibi à ſtatuto vel teſtatore reſeruatur vel reſeruatū eſſe intelligitur.

DVODECIMVS articulus eſt: propter quas ꝑſonas intelligantur fœminę vel aliæ ꝑſonę excluſæ.

DECIMVSTERTIVS articulus eſt, qualiter & inquantum admittantur & vocatæ intelligantur perſonę propter quas fœminę vel aliæ perſonę excluduntur.

DECIMVSQVARTVS articulus eſt, de prouiſionibus & remedijs contra dicta ſtatuta.

DECIMVSQVINTVS articulus eſt, de iudicialibus & modo agendi in prædicta materia.

SVMMARIVM.

1 AN VALEANT *ſtatuta excludētia fœminas à ſucceſſionibus propter agnatos.*

2 *An hæreditas ſeu ius ſuccedendi in genere ſumpta, ſint de iure gētium, an de iure ciuili.*

3 *Datur hæreditas de iure naturæ.*

4 *Succedendi, teſtandiq́; facultas inuentione ſunt de iure gentium: ſolēnitate uerò & forma de iure ciuili.*

5 *Statutum non poteſt in totum tollere legitimam: & priuare filiam iure alimentorum.*

6 *Licet ſtatuto tolli non poſsit legitima, minui tamen, uel augeri, aut mutari poteſt.*

7 *Filia diues uel aliunde habens alimenta, poteſt in totum excludi à ſucceſsione propter agnatos.*

8 *Valet ſtatutum aliquid filiæ præſeruans, quamuis id minus ſit legitima.*

9 *Valet ſtatutum differens petitionem legitimæ, utputà in tempus nuptiarum eam reijciendo.*

10 *Statutum priuans filias à ſucceſsione ſimpliciter, quāquā rigoroſum ualet.*

11 *Trebellianica tolli poteſt, & minui.*

12 *Ex conſuetudinē Italiæ ualent ſtatuta propter maſculos fœminas excludentia, etiam à legitima.*

13 *Valet ſtatutum excludens in totum ſecundogenitos, dummodo non tollat alimenta, præferendo primogenitos.*

14 *Valet iudæorum conſuetudo, qua uir ſuccedit uxori excluſa filia.*

15 *Valet ſtatutum, q̃ uir lucretur totā dotē excluſis liberis prioris matrimonij.*

16 *Matrum legitima in bonis filiorum per ſtatutum tolli poteſt: Cùm non ſit iure naturali debita.*

17 *Ratione publicæ utilitatis poteſt iuri, ēt naturali derogari.*

18 *In conſeruatione agnationum & dignitatum uerſatur publica utilitas.*

19 *Alimenta ſunt quid diuerſum à iure ſucceſsionis.*

20 *Cauſa ſubſiſtente in totum tolli poteſt legitima.*

21 *Eſt conſtitutio Florentiæ, q̃ mulier excluſa propter perſonas expræſſas, uel etiam ratione legitimæ non poſsit inſurgere.*

22 *Legitima non eſt de iure naturæ, ſed de iure ciuili, naturali cooperante.*

23 *Maior ratio fauet filio in bonis parentum, q̃ parentibus in bonis filiorum.*

24 *An excluſa à ſucceſsione, & à iure petendæ dotis, poſsit alimēta petere.*

25 *Filio diuiti, uel induſtrioſo, uel aliàs non indigenti nō tenetur pater alimenta præſtare.*

26 *Pater denegans alimenta filio patriam perdit poteſtatem.*

27 *Quod præſeruatur filiæ an ſuccedat loco legitimæ.*

28 *An ualeat ſtatutum prohibens mulierem ad ſecunda uota tranſeuntem ſuccedere filio.*

29 *Non ualet ſtatutum etiam imperatoris, uel legis ciuilis, quo indirectè coerceętur libera contrahendi matrimonia facultas.*

30 *Valet ſtatutum laicorum circa accidentia matrimonij, ut ſunt dotes & ſucceſsiones.*

31 *Non ualet ſtatutum priuans mulierem relicto ſibi ꝑ maritum*

facto, uel filij ſucceßione, propter tranſitum ad ſecũda uota.

32 *Quid iuris ubi mulier extra iuriſdictionem ſtatuentiũ nupta excluditur à ſucceßione.*

33 *An ualeat ſtatutum excluſiuum fœminarum tam ab inteſtato, quàm ex teſtamento.*

34 *Vbi in aliquibus rebus remanet libera teſtamenti factio, ſtatutum non dicitur contra bonos mores.*

35 *Vbi cauſa efficiens eſt inhabilis, nullus poteſt ſequi effectus.*

36 *Non patet ſucceßio his, qui non ſunt de territorio.*

37 *An ualeat ſtatutum, q. non liceat aſcendentibus relinquere extraneis plus tertia parte bonorum.*

38 *Quid ſi ſtatutum diſponat mulierem habentem filios non poſſe diſponere de bonis ſuis ultra .x. pro centenario.*

39 *Mediola. ſtatutum ualet, diſponens q. non liceat maritis ſuis uxoribus relinquere ultra quartam partem.*

40 *Valet ſtatutum q. maritus lucretur dotem in præiudicium filiorum anterioris matrimonij.*

41 *Statutum, ut ualeat, fieri debet à perſonis habilibus, & poteſtatem habentibus.*

42 *Modus neceßariò ſeruandus pro ualiditate ſtatutorum.*

43 *Communitas principi ſubdita non poteſt ualida condere ſtatuta cauſarum deciſiua, abſq; principis licentia.*

44 *Vbi concurrunt genus, & ſpecies, & ſunt incõpatibilia, ſem per ſpecies derogat generi.*

45 *Statuta ſunt magis facti, quàm iuris.*

46 *De natura clauſulæ, non obſtante aliqua conuentione ſuprà ſcripta, aut infrà ſcripta.*

47 *An illa uerba, ſeruentur iura, intelligantur de futuris & ſuperuenientibus iuribus.*

ARTICVLVS PRIMVS.

CIRCA primum arti-
1 culum. †An valeat ſta
tuta excludentia fœmi
nas à ſucceſſionib⁹, ma
ximè propter agnatos,
cõſiderãdum eſt q aut
loquimur de illis fœmi
nis qbus nulla debetur
legitima: & certũ eſt q
ſic: quia talis ſucceſſio
eſt de iure ciuili. l. lege
obuenire. ff. de ver. ſig.
l. tutelas. in princ. ff. de
capi. di. & c. ius quiritum. j. diſt. tex. in §. fi. inſtitu. de
vſu. & habi. gl. in .l. j. ff. de acqui. re. do. & patet in-
ſti. de legi. agna. ſuc. in prin. & inſti. de ſuc. cog. in pn.
& toto tit. ff. & C. de legi. hære. & de ſuis & leg. hær.
2 & inſti. C. & ff. ad tertul. licet ſit dubium† an hæredi-
tas ſeu ius ſuccedendi ſumpta in genere ſint de iure ci-
uili vel gentium: propterea quia videmus q etiam ſm
teſtamentum vetus deferebatur hæreditas vel ſucceſſio
vt patet nume. xxvij. c. & gen. c. xxi. tranſumpto. xxx
ij. q. iiij. c. dicat aliquis. & c. omnis. q. ij. & patet cuã
de Iſac qui fecit Iacob ſuum hæredem vniuerſalem: &
Eſau frater excluſus fuit à ſucceſſione, & in q̃pluribus
alijs locis teſtamẽti veteris: & patet in. l. cum rõ. in pn.
3 ff. de bo. dam. & in. l. fi. C. quo. bon. † vbi dicitur de
iure naturæ hæreditaté dari, & in auc. de hær. & falc. §.
primum. Bald. in. l. qui contra. C. de inceſt. nup. ita q
dicendum ſit q eo ipſo q gentes eſſe cœperũt diſpone
bant de bonis ſuis poſt mortem, & videmus omnes gẽ
4 tes hoc iure vti propter quod doc. † magis communi-
ter concludunt ſuccedẽdi & teſtandi facultatem eſſe de
iure gentium inuentione et introductione: licet ſolẽni-
tate, & forma ſiue modo ſint de iure ciuili: vt per Bar.
& doc. in. l. interdum. ff. de condi. inde. Fulg. & Ro.
in. l. ſi teſtamentum. C. de teſta. & Ro. in. l. ſi non ſpe-
ciali. co. titu. Anto. de bu. & communiter Cano. in ru
bri. de teſt. Mar. de lau. in tracta. de primoge. in. ij. co.
vbi pulchrè & latè loquitur. & Alex. in rub. ff. de acq.
hær. vbi Cu. tenet q ſint de iure gentium, impugnan
do Bart. qui ibi: & in. l. ex hoc iure. ff. de iuſ. & iu. te-
net q ſint de iure ciuili, quod etiam voluit Ro. in. l. ad
monendi. in. xxv. col. ff. de iureiuran. de qua materia
habetur per Mod. in. l. iij. ff. de teſta. per Bar. in. l. qui à
latronibus. in prin. eo. ti. & per Fulg. & Mod. in. d. l.
interdum. & ita intelligenda eſt. l. iij. §. de illo. ff. pro ſo
cio, quæ vult ſucceſſionem ab inteſta. eſſe actum legiti
mum. & §. j. inſti. de hær. quæ ab inteſt. defe. vbi dicit
deferri hæreditatem filijs ex. l. xij. tab. quæ eſt pars iu-
ris ciuilis. l. ij. ff. de ori. iur. cum itaq; ipſa ſucceſſio ta
lium fœminarum quibus non debetur legitima ſit de
iure ciuili poteſt per ſtatutum tolli. l. omnes populi. ff.
de iuſt. & iur. & c. ius ciuile. j. diſt. iuncto. §. fi. inſti. de
leg. agna. tutel. & l. eas. ff. de cap. di. & quod habetur
in. c. quæ in eccleſiarum. & c. eccleſia ſanct. Mari. &
c. j. de conſti. & prædicta maximè procedunt in ſtatu
to excludente fœminam à ſucceſſione ab inteſt. quia de
ea quæ ex teſtamento defertur. j. c. art. ſpecialius dicet.
Si verò loquimur de his mulieribus quibus debetur
legitima. ſ. filiabus & cæteris deſcendentibus. (Eſt qõ
dudum diſputata: & dicit Socy. conſi. cl. j. col. j. uol.
q doc. circa veritatem huius qõnis pugnarunt à ducẽ
tum annis citra, vt ibi per eum multos doctores anti-
quos & modernos referentem: & eam habet pro dubia
Corne. conſi. cvij. incip. in hac. pen. col. ij. vo.) in qua
qõne quidam diſtinxerunt q aut ſtatutum illis nihil
5 reſeruat: & tunc non valet: † quia non poteſt in totum
tollere legitimam & priuare filiam iure alimẽtorum: q
eſſet contra legem diuinam & ius naturale ac omnem
æquitatem, & eſſet nutritiuum peccati. l. j. §. ius natura
le, & quod ibi no. Bal. ff. de iu. & iur. & inuitaret ad
necandum: iuxtà. l. necare. ff. de lib. agno. & quia legi
tima eſt debita filijs de iure naturæ. l. cum rõ. ff. de bo-
dam. l. ſcripto. in fi. ff. vnde lib. quod ius tolli non po
teſt. § ſed naturalia. inſti. de iur. nat. gen. & ciui. & pu
latius per eos habet: Aut ſtatutum aliquid filiæ fœmi
6 næ reſeruat, putà dotem, & tunc valeat, † quia licet le-
gitima p ſtatutũ tolli non poſſit, põt tñ minui vel auge-
ri vel mutari, vt pbat tex. in. c. raynutius. de teſta. quẽ
vltra ibi dcã ad hoc dicit Bal. meliorẽ de iure in. l. filiũ
quem hñtem. in pe. col. ver. ſed adhuc quæro. C. fam.
hær. facit quod no. Dy. quem ibi ſequit Io. an. in mer
cu. in regu. indultum. in. vj. & iſtã opi. ſeu diſtinctio-
nem tenuit Ric. malũ. quẽ refert Cy. in. l. ſancimus. C.
de nup. Ro. deci. xviij. alias. xxi. incip. Item fuit dubi-
tatum. in nouis, & ſm ordinem rubricarum eſt ſubru-
bri. de cõſuc. deci. j. maximè in vlt. addi. & eũ refert &
ſequit Car. in conſi. ij. in prin. Io. an. in rub. de ſta. mo
na. in addi. ſpec. uer. ſcire debes q Ricar. Alb. de ro.
in. l. qm̃ in prioribus. in pe. col. C. de inof. teſt. vbi exa
minat qõnẽ Ric. malũ. & dicit q cõis opi. et vltramon
tanorum eſt q ſtatutũ poſſit minuere legitimã, nõ aũt
tollere. ſequit Ro. in rub. C. qui admit. in pe. col. Bal.
in. l. fi. §. ipſum aũt. C. de bo. quæ libe. vbi plus dixit q
ſtatutum non poteſt in tantum legitimã filiorũ minue-
re vt non habeant alimenta: eandem diſtin. ſequit Bal.
in auct. nouiſſima. in. xil q. C. de inof. teſt. Paul. in. d.
c. raynutius. in. iiij. et. v. col. idem inuenio fuiſſe con
ſultum

ſultum inter conſilia Bal.conſi.cxxxi.incip.circa pr̨
dicta,in.ij.parte,ſm vltimã ſtampã eſt nu.ccxcij. Se
quitur Alexan.in conſil.lv.inci.viſo tit.q̃õnis, circa
fi.ij.volu.vbi dicit ꝙ Cano.communiter tenent ꝙ le
gitima in totum tolli non poſſit ꝑ ſtatutũ ſed minui,
& dixit Cy.in propoſito in.d.l.ſancimus,ꝙ cum hęc
q̃õ,de qua loquimur de filia in totum non excludẽda
Bononiæ diſputaret,fuit ita de æquitate deciſum, &
hanc opi.ſequitur do.Fran.cur.doctor Mod.papieñ.
in conſi.ſuo.lxxx.incip.rectè præfatis,in fi.& in cõ
ſil.xvi.incip.clarius vir.in.vi.colum.vbi dicit hanc
opi.eſſe magis communem,idem dixerunt aliqui mo
derni in.d.auct.nouiſſima,iſtam concluſionem, ꝙ fi
lia non poſſit in totum ꝑ ſtatutum excludi ꝑꝑ agnatos
temperat Pau.in.d.c.raynutius.iiij.col.vt procedat
7 qñ filia non haberet aliunde alimenta,†nam ſi eſſet di
ues vel aliunde haberet alimenta putat in ea valere ſta
tutum,& dicit ibi Ant.de bu.ꝙ vbi filia in alimentis
enormiter lęderetur non valeret de æquitate cano.ſta
tutum eam excludens. Sed Ioan.de imo.in.l.titio cẽ
tum.§.ticio genero.ff.de condi.& demon.dixit ꝙ cõ
munis opi.eſt vt valeat ſtatutum quando filia in totũ
non excluditur,vbi autem ſtatutum in totum tollit le
gitimam & priuat à ſucceſſione non audet firmare
quæ ſit communis opi. Dominus autem And.ſicu.
in.d.c.raynutius.in.xlv.colum.cum multis ſeq.ver
ſicu.modo ſunt videnda,vbi latè examinat hunc arti
culum,& in conſil.xxiiij.incip.illud afferam in me
dium.i.volu.tenuit ꝙ ſtatutum non ſolum nõ poſſit
tollere legitimã,ſed nec minuere per iura ſatis debilia.
8 In hac q̃õne dicendum eſt † ꝙ valeat tale ſtatutum in
dubitanter vbi filiæ aliquid præſeruat q̃uis ſit minua
legitima,vt patet in locis pr̨dictis,quia ſtatutum po
teſt ſine dubio minuere legitimam,& ita ẽt voluit Ol
drad.in quodam libello ſuo quem refert & ſequitur
Bar.in conſi.lxxi.incip.ex facto proponitur.ij.colũ.
Albe.de ro.in.ij.parte ſtatu.q.cij.incipiẽ. item quæro
communiter eſt ſtatutum,& idem Old.in cõſ.cxxxv.
incip.factum eſt tale,quidam nomine.G.& idem Al
beri.vbi ſuprà.q.iij.Cy.in.d.l.ſancimus,& poſt eum
Bald.ibi,Iac.bu.in auct.vnde ſi parens.C.de inof.te
ſta.Bar.Imol.& ſcribentes in.d.§.titio genero,Pau.de
caſt.& communiter legiſtæ in.d.auct.nouiſſima, &
cano.in.d.c.raynutius,Bal.in.l.fi.C.de fru.& li.ex
pen.in.ij.col.& in.l.i.C.de dotis promiſ. & in.d.§.
ius naturale,in fi.commen.& in.c.fi.i.colũ.de con
ſue.& in.c.i.de feu.cog. vbi dicit ꝙ tale ſtatutum eſt
tolererabile & vſu probatum,dato ꝙ non ſit rationa
bile,ſequitur Bald.in conſi.ccccvij.incip.in quæſtione
que vertitur.ij.col.ſm vltimam ſtampam,&.ciiij.in
cip.viſo teſtamento,in fi.viij.volu.Ange.in conſil.
cccxlix.incip.conſultatio.vbi dicit ꝙ hæc opinio eſt
vera de mero rigore,Ro.in conſil.xvi.incip.viſo the
mate,in fi.&.cxiiij.incip.pro declaratione,in princi.
vbi loquitur in ſtatuto Triuiſij, Ful.in conſi.xcv.in
cip.quidam.V.Pau.de ca.in conſi.clxxi.incip.præ
ſens caſus,in volu.antiquorum conſil. ſm primam
imprę̃ſſionem,Cu.in cõſil.lxxxix.poſt medium, Ale
xan.in.d.conſil.lv.ij.colum.&.cli.incip.viſo the
mate,in prin.ij.volu.Fran.de are.in conſi.xliij. inci.
cum concor.de quibus in ſeq.membro.Hanc opi. ꝙ
ſtatutum poſſit minuere legitimam,ſequitur Maria.in
conſi.xxx.incip.q̃uis.l.&.ij.col. poſt dominos vl
tramon.inferens ꝙ ſit tanq̃ humanior ſequenda,eo ga
in dubijs benignior opinio eſt ſequenda,& Socy.con
ſil.cl.i.col.i.volu.Item hanc opi. ꝙ ſtatutum poſſit
minuere legitimam, firmat pro indubitata Corneus

conſil.lxxxvi.incip.dominus Petrus, poſt Pet.de
Vbal.i.vol.& idem Corneus dicẽs ꝙ omnes ita tenẽt
conſi.cvij.incip.in hac.i.col.ij.uol.&.cxi.incip.ui
detur,circa fi.e.volu.& conſil.cxxiij.incip.licet,co
lum.fi.iij.volu.Sequitur Maria.conſi.xxx. incipiẽ.
q̃uis.ij.colum.iij.dubio. Et ualet ipſum ſtatutum ſi
9 ue minuat legitimam re ipſa ſiue in tempore, ut† quia
differat eius petitionem,prout facit qñ uult pręſtari do
tem cum filia maritabitur ſecundum Bar.& docto.in
d.§.ticio genero,licet Panor.in conſi.xcij. incip. illud
indubitari.ij.uolum.aliter videatur ibi tenere per fun
damentum quod tollitur ex dicendis in ſequenti mem
bro. Vbi autem ſtatutum in totum priuaret filiam à
ſucceſſione,ſtantibus agnatis, tũc eſt diſtinguendum,
quia aut priuat à ſucceſſione ſimpliciter aut à ſucceſ
10 ſione dotibus & alimentis ſimul,primo caſu † vbi ex
cludit à ſucceſſione ſimpliciter teneo communem opi
nionem eſſe ꝙ ualeat q̃uis hęc opinio ſit rigoroſa, &
ita volunt Dy.& Ioan.and.in mercu.in.d.regula in
dultum,& Cy.in.d.l.ſancimus,Barto.rectè intuenti
in.d.§.ticio genero, licet aliqui eum aliter intellexe
rint,& Lap.allegatione centeſima, incipiẽ. in ciuitate
Florentiæ,Io.an.in addi.Spec.in rubri.de ſucceſ.ab
11 inteſt.poſt medium,vbi dixit idem in † trebellianica
vt minui poſſit uel tolli.Bald.in dicta.l.i.§.ius natura
le,in fi.commen.ff.de iuſt.& iure, ubi dicit ꝙ ſaltem
tunc debentur alimenta,& in.c.i.col.i.de conſue.ubi
dicit ꝙ ualet,& eſt æquum,& in.d.l. cum lege.C.de
12 epiſco.& cleri.vbi dicit ꝙ † conſuetudo totius Italiæ
ſeruat ut ualeant talia ſtatuta excludẽtia fœminas pro
pter maſculos etiam à legitima, quam credit ualere ſi
cut ualebat lex.xij.tab.quæ excludebat matrem & hæ
reditatem deferebat agnatis,inſti.ad tertul. in princ.&
media iuris prudentia quæ filias ad certam partem co
arctabat.l.maximum vitium.C.de libe.præte.idem
uult Ioan.and.in.d.c.raynutius,ubi Anton.de but.
pręſupponit hanc opinionem eſſe apud legiſtas com
munem,licet ipſe ut dixi in pręcedenti membro aliter
teneat de æquitate canonica,& eſt de mente Pan.ibi q
dicit ideo non ualere ſtatutum pr̨dictum, quia filia
excluderetur ab alimentis,& fatetur ualere quando fi
lia haberet aliunde alimenta,& non aduertit ꝙ q̃uis in
totum excludatur filia à ſucceſſione,non tamen exclu
ditur ab alimentis,ut dicam infra in.ix.articu.princi.
in.ij.q.Idem tenet Bald.in repe.l.in ſuis.ff.de lib.&
poſthu.& Ang.in conſil.ccccl xv.incip.ſtatuto ciui
tatis Mantuę,inſerto in tertia parte conſiliorum Bald.
ſecundum ultimam impreſſionem,& idem Angel.in
auc.de hær.& fal.in prin.in fi.commen.Oldra.pul
chrè & per pulchras rationes in conſi.cvi.incip.cir
ca ius municipale,Ray.de forli.in conſi.lxviij.inſer
to inter conſilia domini Signo.de homode.vbi dixit
hoc eſſe indubitatum,ita ꝙ de hoc contendere ſit di
ſputare de lana caprina,hoc idem comprobat & ple
nè do.Signo.in conſil.xxxvij.incip.factum ſic præ
ſupponitur,& in conſil.lxix.inci.in quęſtione blandi
ſie.& conſil.ccx.incip.ſtatuto cauetur,Io.cal.in con
ſil.xxxiiii.in ti.de teſta.Ang.in conſil.ciii.incip.hic
videnda ſunt duo,in fi.primi dubii,Pau.de ca.in cõ
ſil.lxxviii.incip.viſo puncto in antiquis, ſecundum
primam imprę̃ſſionem, dicẽs ꝙ ſi legitima non poſſet
tolli pariter non poſſet minui.l.quod de bonis.§.fi.ff.
ad legem falcid. & ibi de hoc per Angel. idem ſenſit
Pau.de caſt.in.d.§.ticio genero,& Ioan.de ana.in cõ
ſilio.iiii.incip.viſis ſtatutis,& hoc eſt de mente Bal.
in.l.i.in.x.colum.in fi.verſicu. deinde quæro.C.de
13 ſum.trini.dum dixit † ualere ſtatutum excludens ſecũ

dogenitos in totum præferendo primogenitos, dum-
modo non tollat alimenta, quod ſequitur Marti. de
lau. in tracta. de primogeni. in. v. colum. verſic. quæ-
ro an ualeat conſuetudo, & alij quos refert ibi, & idē
eſt de mente Anto. de roſel. in arbore conſang. in vlti
14 ma carta, vbi tenet † valere conſuetudinem iudęorum
quę obſeruat ꝙ vir ſuccedat vxori excluſa filia, ꝙuis
Rota in. d. deciſio. incip. Item fuit dubitatum aliud,
velit Pet. de ancha. in repetitio. c. canonum ſtatuta, in
xxx. colum. in fi. de conſtitu. ubi tenet cum Dy. in. d.
c. indultum, & Ange. are. in § ſed hæc quidem, inſtit.
de exhær. lib. prædictam opinionem etiam tenent qui
dam Moderni in dicta auc. nouiſſima, in. xvi. q. prin
cip. Alexan. in conſil. lxxv. incip. viſis & diligenter
conſideratis, in penultima colum. i. volu. ubi addu-
cunt fundamenta ad vtranq; partem, & aal. nouel. in
tractatu dotium. vi. parte, in. xij. colū. & prædictam
opinionem dicunt communem, Rota in loco ſupra al
legato in additionibus, licet ibi aliter decidatur, &
Saly. in dicta auc. nouiſſima, in. xi. q. & ibi ēt Pau.
de ca. & in conſi. cccxlvi. incip. præſens caſus in uo-
lumine antiquorum conſilioeum, ſecundum primam
impręſsionem, & in. l. i. C. de inoff. dona. Imo. in. d.
l. quod de bonis §. fi. Alexan. in conſi. lxviii. incip. cir
ca prę miſſam conſultationem, quarto uolu. do. An-
dre. ſicu. in. d. c. raynutius, & in. d. conſil. xxiiii. &
docto. in pleriſq; ex locis ſuprà allegatis, & ꝙuis hāc
opinionem in propoſito & generaliter ꝙ legitima per
ſtatutum poſſit in totum tolli, rigoel iuris dicat cōſen
taneam. Maria. in dicto conſi. xxx. i. colum. & nihil-
ominus dicens contrariū tenendum, & in. v. col. di-
cit ꝙ contraria opinio eſt verior & communior. Se-
quitur Curtius iunior conſil. x. circa fi. tamen ipſe Ma
ria. in conſil. v. in princip. dicit iſtam opinionem, ꝙ
legitima in totū tolli poſſit per ſtatutum eſſe apud do-
cto. magis communem, & ita etiam tenent dominus
Decius in conſil. lxxxvij. incipien. pro reſolutione. in
princi. & in conſil. xix. in. ii. dubio. ii. col. poſt bald.
in. l. i. iii. q. & ibidem Pau. de ca. C. de inoff. do. vo-
15 lentes † valere ſtatutum ꝙ maritus lucretur totam do-
tem excluſis liberis prioris matrimonii, licet vt ipſe ēt
dicit ex hoc neceſſariò legitima non tollatur: cum poſ
ſit mater alia bona habere, hanc opinionem etiam fir-
mat Corne. tanꝙ communem, conſi. ccx. incipien. in
hac in pe. & fi. col. i. vol. & Socy. conſi. cclxxxviii.
xi. col. verſi. primum probat. i. volu. & idem dicit in
ſtatuto & conſuetudine, Cor. conſi. cxi. incip. uide-
tur, circa fi. ii. uolu. & eam etiam dicit communem
ipſe Corne. conſil. cl. incip. circa pręſentem, in. iii. co-
lum. ii. uolumi. ubi plenè loquitur, & latè in conſil.
cxv. incip. in hac. iii. uolu. & in conſil. cxxiii. incip. li
cet, eo. volu. Et ꝙ opinio iſta, ꝙ ſtatutum poſſit tol-
lere legitimam ſit communis, etiam firmat Corne. con
ſil. cl. incip. hanc quæſtionem, in fi. i. volumi. quam
multis comprobat auctoritatibus, dicens ꝙ in legiti-
ma debita filiis in bonis matris & aliorum hæc opin.
maximè procedit per no. per Bal. in. l. j. §. ius naturale.
ff. de iure natu. gen. & ciui. vbi dixit ꝙ licet ſecundum
eum legitima filiorum nequeat omnino tolli per ſtatu-
tum, tamen ſecus ſit in legitima matris quæ iure natu-
ræ non debetur, ſed Bald. ibi de matre hoc non dicit
16 ſed econuerſo † ꝙ matrum legitima in bonis filiorum
tolli poſſit: cum non ſit debita de iure naturæ ſecundū
eum. & inſuper Bald. ibi dum loquitur de ſtatuto tol
lente filiis legitimam loquitur quando ſtatutum filiæ
omnino denegaret uidelicet dotem, legitimam, & ali-
menta, quia ut hic dico & . j. ix. artic. princ. ii. q. benè
loquitur Bald. & idem in bonis matris & ex materna
linea, vult ipſe, Corne. conſil. cvij. incip. in hac. i. co
lum. ij. volu. & conſil. c. iii. volu. incip. non caret. Et
licet ſit dubitatio in illo arti. indefinitè ſumpto. an ſta-
tutum poſſit tollere legitimam, vt patet ex prædictis:
17 tamen in propoſito noſtro ſecus eſt, quia † ratione pu
blicæ vtilitatis poteſt etiam iuri naturali derogari. l.
i. ff. de vſuc. l. ita vulneratus. ff. ad leg. aquil. & ſtatu
ta excludentia fœminas propter agnatos maſculos cō
muniter mouentur ex cauſa publicæ vtilitatis, ſcilicet
18 † ſeruādę agnationis & dignitatis familiarum in ono
uerſaue publica utilitas, vt dicam infrà in. iii. arti. pri
cip. & icciréo Io. de imol. in. d. § ticio genero, licet lo-
quatur ſub dubio fortè dixit ꝙ ꝙuis ſint opiniones in
illo articulo, an poſſit legitima filiorum in totum tol
li per ſtatutum, tamen poſſet pro concordia diſtingui,
ꝙ ſi nulla ex cauſa uel ſaltem rationabili moueat, nōn
ualeat tanꝙ irrationale & contra rationem naturalem
d. l. cum ratio, eū de eſſe legis ſit ꝙ ſit rationalis & ho-
neſta. c. erit autem. iiii. di. & . c. vt conſuetudo. i. diſt.
ſi autem moueatur ex aliqua cauſa, ut quia diſponat,
ꝙ fœminę nō ſuccedant extantibus maſculis etiam ſi
non exprimat ꝙ debeant dotari uel ali, adhoc valebit
19 quia per hoc non excludit ab alimentis, † quę ſunt qd
diuerſum à iure ſucceſſionis, nec excludit à dotibus,
quia aliàs filia commodè viuere non poſſet, argum. l.
uerbo uictus. ff. de ver. ſigni. & dicit Pau. in conſilio
lxxv. incip. primo eſt uidendum, in ulti. col. i. vol. ꝙ
licet ſint opiniones in arti. prædicto, utrum in totum
poſſit legitima tolli, tamen communior opin. eſt ꝙ ſic
exiſtente cauſa, & ſecundum eum dicitur ſubeſſe cauſa
quando filiæ fœminę & mater excluduntur fauore agna
20 torum, & ꝙ cōis opi. ſit ut ſaltem † ſubſiſtente cauſa
poſſit legitima in totum tolli, etiam atteſtatur Alex. in
d. l. quod de bonis §. fi. Et Curt. iunior conſi. x. circa
fi. & per to. & hęc opi. in terminis noſtris uidetur cō-
probata ex diſpoſitione iuris diuini, vt patet numeri.
xxvij. c. de quo dicam in. ii. arti. prin. Iſtam opin. di-
cit communem Socy. conſi. cl. i. colum. & Maria. in
21 conſi. v. in prin. † & eſt conſtitutio expręſſa Florentiæ
ꝙ mulier excluſa propter perſonas nominatas nō poſ
ſit etiam ratione legitimę inſurgere, ut per Socy. cōſi.
cclxxxviii. incip. circa primam qō. ix. colum. in fin.
ubi idem tenet, quod uult etiam ſtatutum noſtrum aſſē
ſe, quo caſu ſumus in certo, & hanc opin. etiam tenet
Maria. conſil. lxxxiiii. incip. viſa, in prin. & Cor. cō-
ſil. cxxiii. incip. licet, colum. fi. iii. uolu. Ad iura in
contrarium adducta p doct. breuitatis gratia patet re-
ſponſio ex notatis in locis prędictis, vbi inter cętera di
22 cunt doct. † ꝙ legitima non eſt de iure naturę, ſed de
iure ciuili naturali iure cooperante, & etiam patet re-
ſponſio ex his duobus ultimis fundamentis, ſcilicet
quia publicę vtilitatis ratione iuri etiam naturali dero
gatur, & quia de iure etiam diuino maſculi fœminis
prę ferebantur, quod ius diuinum, & naturale conuer
tuntur § ſed naturalia. inſti. de iur. nat. gen. & ciui. &
no. in. l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iur. & prędicta con-
cluſio minus dubiè procedit in fœminis aſcendētibus
excluſis in totum à ſucceſſione filiorum ſeu deſcendē-
tium, quia eiſdem aſcendentibus de iure naturali alimē
ta non debentur ſecundum Bald. in. d. l. i. v. & vlt. q.
ff. de iuſt. & iur. Bald. in conſi. cccxxxvi. incipit. præ-
mittendum eſt. ii. uolu. ſecundum penul. ſtampam,
& Ang. in. d. cōſi. ciiii. & . ccx. inci. ſtatutum, ſupra-
dictum, & . cli. inci. ſtatuto bon. Pau. in. d. conſi. lxx
v. incip. primo eſt uidendum, ulti. colum. Io. de ana.
in. d. conſil. iiij. Pau. de ca. in. d. cōſi. cccxlvi. & Ale
xand.

xand.in.d.conſi.lxviii.iiii.uolu.poſt Io.and. in ad
di. ad Spec.m.d.rub.de ſucceſ.ab inteſt.idem uult de
matre do.Benedictus capra in conſi.cli.incip.ſubſcri
pſi &c.nec enim ſucceſſio eſt ita debita aſcendentibus
ſicut deſcendentibus.l.nam & ſi parentibus.ff. de in-
23 off.teſta.l.ſcripto.ff.vnde lib.† maior enim ratio fo-
uet filium in bonis parentum q̃ parentes in bonis filio
rum,vt ibi voluit Corne.conſil.cl.incip. circa præ-
ſentem.ii.colum.ii.volu. plus habetur in locis præ-
dictis,ꝙ etiam ſi mater excludatur extante ſorore va
leat ſtatutum,facit.l.de emancipatis, & quod ibi no.
Bald.C.de leg.hære.& hæc vera ſunt q̃uis reperiatur
inter conſilia Bald.io conſil.xciii.in.v.uolu.conſul-
tum,ꝙ tale ſtatutum non valeat tanq̃ iniquum quaſi
parentibus etiam de iure naturæ legitima debeatur,
quod conſilium non fuit bald.ut patet in conſil.ſeq.
& contra illam deciſionem eſt tex. in.d.l.ſcripto, in
fi. Sed eſt aduertendum ad illam rationem, ꝙ parenti-
bus de iure naturali alimenta debeantur,quia non eſt
ſine dubio,vt per Alber.in.l.parte ſtatu.q.xl. & ali-
quid dicam.j.hac ea.q.Ex prædictis apparet ꝙ ſtatu-
tum priuans in totum à ſucceſſione,multomagis va-
let in fœminis collateralibus,quia eis nullo mouente
iure naturali,ſed ex ſacris tantùm conſtitutionibus fuit
legitima conſtituta.l.fratres.C.de inof.teſt.&.§.ſoror
inſti.e.& de iure naturę eis alimenta non debentur,
ſed de mero iure ciuili.l.qui filium.ff.ubi pupil.edu.
de. & quod dixit barto.in.l.ſi quis à liberis.§.vtrum
ff.de lib.agn. Alio autem caſu quando ſtatutum ex-
cludit fœminas,ita ꝙ non poſſint habere recurſum ad
hæreditatem ſeu bona à quibus excluduntur non tan
tùm ratione ſucceſſionis,verum etiam ratione dotiũ
& alimentorum eſt diſtinguendum,ꝙ aut ſunt tales fœ
minæ quibus debentur de iure naturę alimenta ſicut fi
liæ.d.l.i.§.ius naturale.cum ibi not.per bald.in.v.q.
ff.de iuſti.& iur.& inſti.de iur.natu.gen.& ciui. in
prin.& tunc non valet ſtatutum §.ſed naturalia, inſti.
eod.titu.& quod no.Bar.in.l.omnes populi.in.ij.
q.princi.ff.de iuſt.& iur.& glo.Bar.& alij.in.l. fin.
C.ſi contra ius uel utili.publi.& ita concludit Albe.
in.i.parte ſtatutorum.q.xl.poſt Iaco.but.in.l.ſi quis
à liberis.in prin.ubi etiam Alber.ff.de libe. agno.&
poſt Galeo.in tit.de alimentis, uerſi.pone quęſtioñ,
pater emancipauit,& Specu.& ibidem Ioan.and. in
addi.in titu.qui filii ſint legi.verſi.ſed pone quidam
ubi idem vult Specu.etiam ſi ſtatutum eſſet iuratum
facit ſecundum eos.c.fi.de conſue.&.c.cum quidam
de iureiuran.& §.fi.inſti.de legi.agna.ſuc. Idem etiã
voluit Bal.in.d.l.cum lege.C.de epiſ.& cleri.& Pe.
de ancha.in.d.repe.c.canonum ſtatuta,in.xi.q.prin
cip.verſicu.quæro an valeat ſtatutum ꝙ pater non te
neatur alere filium,de conſti. & eſt de mente but. &
Pan.in.d.c.raynutius,in loco ſuprà allegato,ac alio
rum doct.tenentium ꝙ legitima filiorum non poſſit
in totum tolli.et dum ſe fundant ex eo ꝙ tunc filiò frau-
darentur alimentis licet malè,vt dicam infrà in.ix. ar-
24 tic.princip.in.ii.q.vbi tradam latè † an excluſa à ſuc
ceſſione paterna etiam quo ad legitimam & à iure pe-
tendi dotes poſſit petere alimenta vbi autem perſonis
excluſis alimenta non debentur,valet ſtatutum p̃ prę
dicta,& voluit Pano.in.d.c.raynutius.in.iiii.&.v.
colum.putà quia ſit filius diues uel aliunde habens il
25 la ſecundum eum † filio enim diuiti uel induſtrioſo,
uel aliàs non egenti non tenetur pater pręſtare alimen-
ta.d.l.ſi quis à liberis.§.ſi filius,&.l.i.& ibi Bart.C.
de men.vali.lib.x.Item nec filio qui commiſit ali-
quam ex cauſis ingratitudinis ex quibus poteſt quis
exhæredari,gl.& barto.in.d.l.ſi quis à liberis.§.idem
iudex,& glo.in.§ ſiue igitur,in auct.vt cum de app.
cog.glo.i.& ibi Barto.in.l.fi.C.de alen.lib. bart.in
l.diuus.ff.ad leg.pom.de pari.vbi dicit vnum ſtu-
peodum dictum,& in tracta.& de alimen.Anto.de
but.& Pan.in.c.cum haberet,de eo qui du.in vxo.
26 quam polu.per adul.Et eſt aduertendum quia † pater
denegans alimenta filio perdit patriam poteſtatem ſe
cundum gl.in.l.nec filium.C.de pa.pot.quam ſequi-
tur Pan.in.c.fi.de conuer.infide. An autem de iure
naturali parentibus per filios alimenta debeantur fue-
runt opiniones,nam Iac.de are.in.d.l.ſi quis à libe-
ris.§.parens,& Bald.in.d.§ ius naturale.v.q.tenuerũt
ꝙ non,ſed Alber.in.d.q.xliiij.eſt in contraria ſenten
tia,ſed prima opi.videtur mihi verior, & eam tenet
bartol.in.d.§.parens,quod latius attingere hic non cu
ro. Sed hic dubitatur,an retenta pro communi opi-
nione prædicta,ꝙ ſtatutum poſſit legitimam ſolum-
modo minuere,maximè ex cauſa prout ſuprà poſſit
diminui ad enormem lęſionem do.Sign.in conſil.cl.
in.ij.colum.i.volumi.tangit hanc qõ.poſt Rotam in
d.deci.xviii.aliàs.xxi.incip.Item fuit dubitatum, &
Anto.de but.in.c.raynutius.de teſta. ita ꝙ iſta enor-
mis lęſio conſiſtat in arbitrio iudicis,fatetur tamen ip-
ſe domi.socy.ꝙ ſi ipſi filiæ excluſæ dos præſeruetur
27 ualebit ſtatutum illam priuans legitima quaſi † præſer-
uatum ſuccedat loco legitimę, & ſic in effectu reſidet
in opinione quam hic teneo , an autem ſuccedat loco
legitimę dicam infrà in.xi.articulo principa.in ſecun
da quęſtione.

SECVNDA QVAESTIO

28 IVXTA Prædicta quæro † an valeat ſtatutum
prohibens mulierem tranſeuntem ad ſecunda vota ſuc
cedere filio,Bald.io conſil.ccxv. incipien. quæritur
vtrum.iii.volu.ſecundum pe.ſtampam prę ſupponit
ꝙ ſic,& loquitur in terminis ſtatuti Maſii, & idem in
terminis ſtatuti Aſten.quod incip.deteſtanda,præſup
ponit do.Signo.de homode.in conſil.xxxvij.incip.
factum ſic,in pe.colum.verſic.venio ad tertium,hoc
eſt ad ſecundam diſpoſitionem,& in conſil.lxix.inci.
in quæſtione Blandixię,maximè in vlti.colum.Idem
præſupponit Ray.de forli.in conſilio ſuo.lxviii.inci
pien.quædam mulier,maximè in pen.colum.verſ.in
tertia parte inſerto inter conſilia Signo.& ipſe domi.
Ray.in conſil.vlti.inſerto inter dicta conſilia, maxi-
mè in.xiii.colum.uer.demum venit,& ita tenet & cõ
cludit Alexan.in.d.conſil.lxviii.incip.circa præmiſ-
ſam conſultationem, in fi.iiii.volumi.nec obſt.ſi di-
29 catur † ꝙ non videatur valere talè ſtatutum tanq̃ per
illud indirectè tollatur ſeu coerceatur facultas con-
trahendi matrimonia quæ debet eſſe libera.l.ticia, cũ
ibi traditis.ff.de uer.ob.c.gemma,de ſpon.quod nõ
eſt in poteſtate Imperatoris uel legis ciuilis,vt not.Io.
an.in.c.ſtatutum,de hære.in.vi.quia ſecundum In-
no.Ioan.and.& ſcribentes communiter in.c.fi.de ſe-
cun.nup.diſpoſitio iuris ciuilis priuantis mulieres ad
ſecunda vota tranſeuntes relicto ſeu alio emolumen-
to ualet quaſi non ſit facta odio contractus matrimo-
nii uel in pœnam contrahentis ſecundum matrimo-
nium,ſed in prouiſionem filiorum , licet ſecus ſit in
pœnis impoſitis mulieri tranſeunti ad ſecunda vota
infra annum,quia illę imponuntur odio contractus,
& vt mulier non feſtinet ad ſecundùm matrimonium
propter incertitudinem prolis & ſanguinis turbatio-
nem,vt in.l.liberorum,in prin.ff.de his qui no.infa.

vel ne ſuſpitio oriatur marito ex fœſtinatione, vt in.§.
verum, aliàs vtrum in auct. de reſti. & ea quę parit, &
ita ét voluit bar. & alii in.l.i.C. de ſecū. nup. & in.d.
l.liberorum, in prin. Bal. in.l. ſi qua mulier. C. ad ter
tul. But. in.c.i. de ſpon. in.ij.col. Pet. de anch. in re-
pe.d.c. canonum ſtatuta. xviii.col. uer. quędam verò
leges, de conſti. & in conſi. xcviii. inci. ex prędicto the
mate, in prin. Bal. in.l. decreto, in fi. C. de inſa. Ang.
in auct. de non eligen. ſecundo nub. in prin. ij.col. Ge-
mi. in.c. placuit. ii.col. xxxij. diſt. bal. pulchrè in rub.
30 extra de conſtitutio. in fi. commen. vbi dicit † valere
ſtatutum laicorum circa accidentia matrimonij, vt
ſunt dotes & ſucceſſiones, vnde prædictum ſtatu-
tum tanquam principaliter factum fauore agnatorū, vt di
cam infrà in.iii. arti. prin. & clarius in quarto prin. nō
debet dici in odium ſecundarum nuptiarum. Ad præ
dicta etiam facit quod voluit gl. in.c. cum ſecundum, in uer-
bo certoque caſu, de hęre. in.vi. ꝙ ſi lex ciuilis imponat
mulieri contrahenti matrimonium certo modo pœnā
priuationis lucri à lege ciuili delati, benè valet In terris
non ſubditis eccleſiæ ſecundum quam gl. tranſeunt ibi mod. et
But. in.d.c.i. de ſpon. & Alex. in conſil. ſ. alleg. facit
quod not. Bald. in.c. clerici. ij.col. de iud. & in ru-
bri. extra de conſti. in.iiii.col. & in.c. tenor, in fin. de
re iud. & in.l. omnem, in fi. C. ad ter. Gaſpar Cal. in
c.ij. de clan. deſpon. Lapp. Abb. & Do. de ſanc. Ge.
in.c. ſtatutum, de hær. in.vi. quis ibi Ioan. an. contra
rium tenere videatur, ſed loquitur vbi odio cōtractus
matrimonii infligeretur damnum amiſſionis bonorū
mulieri contrahenti ſecundum Alex. in conſi. ſ. alle. de cuius
paſſus veritate remitto me ad no. In locis prædictis.
Verum quia Pan. in.d.c. fi. de ſecun. nup. dicit ꝙ ne-
gari non poteſt quin mulieres reddantur timidiores per
excluſionem à lucris legalibus, & iccirco dicit ꝙ ſi li-
ceret vti audacia teneret contra cōem opi. ꝙ tales pœ
næ non valerent & eſſent ſublatę, & ipſe Panor. in.c.
eccleſia, in.v. & .vi. col. ver. quintus caſus, de conſti.
expreſſè tenet illam ſuam opinionem propter quod conſu-
luit do. Philip. cor. conſi. xxi. inci. videtur. iij. et. iiij.
31 colum. l. volu. † non valere ſtatutum priuans matrē
relictu facto ſibi per maritum, uel filii ſucceſſione propter
tranſitum ad ſecunda vota. Et eſt aduertendum ꝙ in
terminis dicti ſtatuti Aſt. quod incip. deteſtanda poſiti
in.xvi. colla. ſtatutorum, Aſt.c.xci. ſecundum do. Sign. in
conſiliis ſuprà alle. Illa excluſio matris à ſucceſſione
filiorum non poteſt dici odioſa, propterea quia illud
ſtatutum ex ratione quæ ex præfatione colligitur eſt
inductum principaliter in fauorem ipſarum, quia cor-
rigit leges ciuiles imponentes pœnas mulieribus tran-
ſeuntibus ad ſecunda vota. ſ.l.i. & .ii.iii.iiii. & .v.C.
de ſecun. nup. & vult ꝙ poſſit de ſibi relictis etiam per
primum maritum, & de dotibus & cæteris bonis di-
ſponere in ſecundum maritum excluſis liberis primi matrimo
nii, & licet excludat eas à ſucceſſione filiorum primi
matrimonii. Iſtud cauſatur ex æqualitate ſeruanda &
ſuadēte ęquitate ne cōtingeret filios primi matrimonii qui-
bus magis debetur materna hęreditas iuxtà.d.l. ſcripto. ff. un
li. & .l. nā & ſi parētibus. ff. de inof. teſt. excludi à ma-
ternis bonis, & ét ab his quę in matrem à patre eorum peruenerūt
contra.l. fœminę, & .l. cū aliis, & .l. generaliter. C. de ſe-
cun. nup. & matrem poſſe ipſis filiis ſuccedere, ꝙ eſſet
iniquū, imò ipſum ſtatutū tollit filiis primi matrimonij
prouiſionē.l. hac edictali. C. de ſe. nup. & in hoc matrem
honorat, de cuius ſtatuti efficatia & prouiſione quandoque la-
tius dicam. ſ. in.vi. arti. prin. in.iiij. mēb. in.xxvij. q.
32 Ex prædictis apparet † quid iuris ſit, vbi excludit à ſucceſ-
ſiōe mulier nupta extra iuriſdictionē ſtatuētiū, de quo
aliquid in ſeq. q. dicetur, in qua quoque ét cōcludit ꝙ valet ſta-
tutū, et. ſ. in.vi. arti. prin. in.iij. mēb. in.xxiij.q. de quo
per Alex. cōſil. cli. inci. viſo themate. i. et. ii. col. ii. vol.

TERTIA QVAESTIO.

33 TERTIO Quęro † an ualeat ſtatu. prædictū excluſi
uū fœminarū ſi eas excludat tā ex teſtō quam ab inteſt. bal.
in.l. fi. in.iij. col. † ſed pone in quibuſdā. C. de pa. dicit
ꝙ nō, licet ſub dubio tanquam ſit contra bonos mores cū
auferat liberā teſtamēti factionē, arg.l. ſtipulatio hoc
mō concepta. ff. de uer. ob. niſi ipſum ſtatutū excludat
à certis tantum rebus, putà quia dicat ꝙ mulier nupta extra
territorium non ſuccedat in immobilibus vel in fun-
dis, vel in domibus ex teſtō, vel ab inteſtato, per.l.i.C.
nō li. habi. met. lib. xi. & .l. certa forma. C. de iure fi.
34 li. x. quia † vbi in aliquibus rebus remanet libera teſtamen-
ti factio ſtatutū non dicitur contra bonos mores, arg.
eius quod dicitur de donatione, vt ibi per eum, & per do-
cto. in.d.l. ſtipulatio hoc mō concepta, ſed idē Bal. in
conſil. cccexi. incip. quidam Mediolanen. in.i. vol. ſecundum
vltimam ſtampā, loquendo in terminis ſtatuti Medio-
lani, quo cauetur ꝙ nulla mulier nupta extra iuriſdi-
ctionem Mediolani ſuccedat alicui de iuriſdictione
Mediolani ét ex teſtō, arguendo ꝙ non valeat hoc ſta-
tutū tanquam non poſſit non ſubditis legem imponere, iu-
xtà.l. cunctos populos. C. de ſum. tri. & .l. fi. ff. de iu
riſdi. om. iud. dicit ꝙ de cōi conſuetudine ſeruatur vt
valeat tale ſtatutum, & poſſet ét dici ꝙ non valeat, quia
teſtm̄ eſt inuētione & introductione de iure gentium ſi
ue de iure naturali ſecundariò, vt traditur in.l. ſi teſtm̄
C. de teſta. & in.l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iur. & di-
xi in.i.q. huius primi arti. prin. quod ius eſt immutabi
le §. ſed naturalia, inſti. de iur. nat. gen. & ci. in tantum
vt principis reſcriptum contra teſtm̄ non valeat.l. ſi te
ſtamentum, & ibi in propoſito Fulg. Ro. & Mod. C. de
teſta. ſed bart. in.d.l. fi. C. de pa. in.ij. col. tenet tale ſta
tutum valere, & hoc etiam vult Bal. in.l.ij.C. vt in
poſ. leg. & in.d.l. cūctos popolos, in.vi. col. ver. di-
xi de ſtatutis, & Pe. de anch. in repe.c. canonum ſta-
tuta, in col. ver. quęro ergo vtrū ſtatutū, de conſt. ſe-
quitur Ro. in.d.l. ſtipulatio hoc modo concepta, & ibi-
dem Alex. in.xi. col. & alex. in conſi. cli. viſo thema
te. ij. vol. vbi loquitur in terminis ſtatuti Lauden. volē
tis mulierē cū hæreditate ex teſtō vel ab inteſtato nube-
re non poſſe extra iuriſdictionē cōis Lauden. & talem
hęreditatem deuenire ad proximiores agnatos, idē ét vo-
luit Alex. in.l. ſi conuenerit §. ſi nuda. in apoſtil. in fin.
ff. de pig. act. & in.l.i.§. veteres. ff. de acquir. poſ. poſt
Cu. & hoc ét eſt de mente bal. in.l. ſi nr̄e. C. de ſuis
& legi. & Bal. in conſi. ccclvij. inci. nulla mulier. ij.
colum. i. vol. ſecundum vltimam impreſſionem, & Pe. de anch.
in repe. prædicta, in.iij. col. ver. ſed pone per ſtatutum,
& Cu. ac Ro. in.l. hæres per ſeruū. ff. de acq. hær. ſe-
quitur do. præcep. meus in.d.l. fi. C. de pac. & dom.
Bap. de ſcō ſeue. in repe.l. oēs popu. in.xlviij. col. ff.
de iuſt. & iur. nec eſt verum ꝙ hoc ſtatutum tollat li-
beram teſtādi facultatem, per.l. cū ita legatū. ff. de con.
& de. nec eſt bonū fundamētū ꝙ hoc ſtatutū nō poſſit
ligare forēſes, tū quia afficit bona, vt latè dicā. ſ. in.vi.
art. prin. in.i.q. tū quia ſecundum Bal. in.d.l.ij.C. vt in poſ. le.
magis dicitur ſtatutum afficere diſponētē, hoc eſt teſta
35 torē, & † vbi cā efficiens redditur inhabilis nullus pōt ſe
qui effectus.l.i.§ ſi filius. ff. de le. iij. Itē ſecundum bal. in.d. cō
36 ſil. ccclvij. alibi videmus ꝙ † nō patet ſucceſſio his qui
nō ſunt de eodē territorio.l.i.C. nō li. hab. met. li. xi.
ad illud quod teſtm̄ ſit de iure gētiū ſeu de iure natura-
li ſecun-

li ſecūdariò rńdeť iſtud eſſe verum, vt dixi introductio
ne, ſed ſolēnitate & forma eſt de iure ciuili, vt dcm̄ eſt
ſ. in prin. huius arti. quo caſu rectè appellať, ét de iure
ciuili. l. ius āt ciuile. ff. de iu. & iur. et ꝑꝑ hoc nō inferť
neceſſariò ꝙ nō poſſit aliꝗbus ꝑſonis interdici ſucceſſio
ex teſtō ꝑ legē ciuilē, vt patet in. l. ſi ꝗ pœna. ff. de his ꝗ
ſunt ſui uel alie. iu. & in. l. i. C. de hę. inſt. & in §. cās, in
auc. vt cū, de appel. cog. & in ꝑſonis enumeratis per
gl. in §. legari, inſti. de leg. qm̄ ét ius naturalę ſeu gentiū
vel diuinū ꝑ ius ciuile uel ſtatutū limitať & reſtringiť
vt ꝑ Bar. in repe. l. omnes pop. in. iiij. q. prin. in prin.
ff. de iuſt. & iur. Pe. de anch. in repe. c. canonū ſtatu-
ta in. xi. arti. prin. aar. & doct. in. l. fi. C. ſi contra ius
vel vti. pub. Albe. in. i. parte ſtatut. in. viii. q. & plenè
modernos, in. c. quæ in eccleſiarum, in. i. & . ij. car. de
conſti. & quod dicitur principē nō poſſe reſcribere cō
tra teſtm̄, fateor quātū ad priuādū aliquē à iure dela-
to, nō tn̄ ꝑ hoc ſequiť ꝙ nō poſſit legē cōdēdo ꝓhibere
teſtari inter aliqs ꝑſonas, ꝑ ea quæ hn̄tur in locis præ-
dictis, maximè in. d. l. fi. & in. l. i. ff. de conſt. prin. et
in. l. reſcripta, & in. l. quotiens. C. de præci. impe. off.
& in. d. c. quæ in eccleſiarum, item ſm Bald. in. l. lege
xij. tab. i. col. C. de leg. hær. ſaltē ſucceſſio ex teſtō eſt
creatura iuris ciuilis, vt ibi ꝑ eum, de quo dixi. ſ. in. i.
q. an aūt valeat ſtatutum priuās iubentem extra ter-
ritorium ab hæreditate iam delata & agnita, dicam. ī.
in. vi. articu. principa. in. iiii. membro in. xxii. quæ-
ſtione cum ſeq.

QVRATA QVAESTIO.

37 QVAERO Quartò ſubſequēter † an valeat ſtatu
tū, ꝙ nō liceat aſcendentibus, putà patri vel mr̄i ſeu
aliis relinquere extraneis ꝑſonis niſi tertiā ꝑtē bono-
rum, ꝑ prędicta appeť ꝙ ſic, & in ſpē hoc firmat do.
nap. de ſan. ſeue. in rep. l. oēs pop. in. xlviij. col. ff. de
iuſt. & iur. vbi referi Bal. ita cōſuluiſſe in quodā ſuo
cōſi. nu. xix. inci. in qōe ꝗ uertiť, intm̄ ꝙ ſi fuerit plus
tertia relictū eccleſię vel pio loco nō valeat relictū plu-
ris, & hoc ſeqť Cald. in conſi. xv. ſub rub. de cōſtit. cū
cōcor. de ꝗbus ꝑ Mar. cōſi. xlviij. inci. in pn̄ti. l. col.
nec hoc ſtatutū diciť ſm eos iniurioſum piis locis, ꝗa
legitima pōt augeri ꝑ ſtatutū, vt patet in auct. nouiſſi-
ma. C. de inoſ. teſt. & ex his ꝗ dixi. ſ. eo. ar. i. q. & ſic
cēſeť legitima facta de beſſe. i. de duabus terris in qui-
bus filij intelliguntť creditores, ſupplè vel quaſi ſicut de
iure dicimus in tertia vel ſemiſſe, vt ꝑ gl. cū ibi not. ꝑ
doct. in. l. iij. C. de iur. & fac. ign. cū cōcor. ꝗ ad hoc
adducā. ī. in. xi. art. prin. ij. q. in addi. & in. xiij. artic.
prin. in. viij. q. circa fi. licet Mar. in. d. cōſil. xlviii. in
ii. col. dicat hoc ſtatutum eſſe odioſum, faciunt ꝗ dicā
infrà ꝓxi. & ſic nō ob. no. ꝑ Bal. in. l. gn̄alis. C. de ſa
croſanc. ecc. & ꝑ Pe. de anch. in rep. d. c. canonum ſta
tuta, in. xi. q. in. xxxviii. col. uer. dicit ét Bal. de con
ſti. cum cōcor. traditis ꝑ Alex. in cōſi. cv. inci. viſo ac
38 diligenter, in. ii. col. cum ſeq. iiii. vol. † Quid autem ſi
ſtatutum diſponat ꝙ non liceat mulieri habenti filios
diſponere in vltima voluntate vel aliquo tp̄e inter vi-
uos de bonis ſuis niſi. x. ꝓ centenario ét pro anima,
an valeat, Pe. de anch. in conſi. xxiiii. inci. videretur,
prima facie, dicit ꝙ ſic, ꝗa hoc ſtatutum eſt factum in
fauorem filiorum, quibus non præfertur pia cauſa iu-
xtà gl. in. l. ſi quis ad declinandam. C. de epiſ. & cleri.
& quia ſtatutum ex cauſa benè poteſt reſtringere po-
teſtatem dominorum diſponendi de rebus ſuis, & ali-
cui dominium rei ſuæ auferre, vt ibi per eum, & ita ét
conſuluit Calde. in conſi. xx. ſub rub. de conſtit. licet
in contrarium faciat quod notatur ibidem in conſilio
viti. & per Bal. in. d. l. generali, cum concordan. ſu-
prà allegatis.

ITEM Quæro an ualeat ſtatutum, ꝙ non liceat
patri relinquere filię ingreſſe monaſterium, uel expreſ-
ſe excludens perſonas eccleſiaſticas uel forenſes, dicā
39 plenè in. vi. ar. prin. in. i. memb. in. i. & . ij. q. † Quid
de ſtatuto Mediola. ꝙ maritus nō poſſit vxori relin-
quere vltra quartam ꝑtem, certum eſt ꝙ valet, quia ui
detur factum ne mutuo amore ſe ſpolient, vt per Bar.
in repe. l. cunctos popu. vi. q. uer. uel pone, ſtatutum
eſt ꝙ vir non poſſit legare vxori. C. de ſum. tri. & ꝑ
Albe. de ro. in. ij. parte ſtatu. q. cxij. incip. ſtatuto ca-
uetur, & Ro. conſi. xxxix. incip. in ꝓpoſita qōne, &
Alex. conſil. xxxvii. incip. proſpectis. iii. col. ii. vol.
& conſil. xli. incip. viſis. ii. col. v. volu. & Barba. cō
40 ſil. xii. xvi. col. i. volu. & dominum Decium conſil.
xcvi. incip. in caſu, in prin. † Sic etiam valet ſtatutum
ꝙ maritus lucretur dotem in præiudicium filiorum
anterioris matrimonii, vt ꝑ Bald. in. l. i. in. iii. q. vbi
etiam Pau. de ca. C. de inoſ. do. & dicam infrà in. vi.
arti. prin. in. iiii. memb. xxvii. q. vi. col.

QVINTA QVAESTIO.

41 QVINTO † eſt aduertendum pro validitate di
cti ſtatuti ꝙ fiat à perſonis habilibus & poteſtatem ha
bentibus, vt per Bar. Bal. & repetentes in. l. omnes po
puli. ff. de iuſt. & iur. in. i. q. prin. Pet. de anch. in. d.
c. canonum ſtatuta, Alber. de ro. in. i. parte ſtatu. cum
42 concor. latè per eos allegatis, † vbi etiam tradunt mo
dum qui neceſſariò ſeruandus eſt pro validitate ſtatu-
torum, Item eſt aduertendum quòd fiant ſuper bonis,
& circa perſonas in quibus ſtatuentes habeant iuriſ-
dictionem, de quo latè ad propoſitum dicam in. vi. ar
ticu. principa. in primò membro, & in. viii. articu. ꝓn
cip. circa. ix. quæſtio. Et hic annecti poteſt quæſtio in
qua conſuluit Bald. bis cum caſus fuiſſet ſibi diuerſi-
modè tranſmiſſus, primo ſcilicet in conſil. xxxiiii. in-
cipien. inter illuſtrē. i. volumi. ſecundum penul. ſtam-
pam, & ſecundo cum caſus fuiſſet ſibi ſecundum ve-
ritatem reformatus in conſil. clx. incipien. verba pa-
ctorum, eod. volumi. videlicet communitas Saluiani
quæ eſt in patria pœdemontana conuenit cum princi-
pe Achaię domino Sabaudiæ, quòd in ſucceſſioni-
bus ab inteſtato ſeruentur iura quauis conſuetudine,
& pactione ſuprascripta & infraſcripta non ob-
ſtante, & per aliud capitulum conuenit quòd con-
ſilium prædicti communis poſſit quandocunq; ad
ſuam liberam voluntatem capitula & ordinamenta
minuere, augere, et mutare ad ſuam propriā volunta-
tem, & quæ fecerint valeant et teneant quantū conſi-
lio placuerit &c. Poſtmodū dicta cōmunitas ſeu con
ſilium fecit quoddam ſtatutum poſitum ſub rubri-
ca, quòd nulla fœmina poſtquàm fuerit nupta poſ-
ſit aliquid petere, aut quæſtionem aliquam mouere
alicui fratri, ſeu nepotibus ſuis occaſione alicuius
ſucceſſionis patris, aut matris, ſeu fratris. demum
accidit caſus quòd deceſſit frater relictis fratre, &
nepotibus, & ſorore nupta, quæ volebat ſuccede-
re de iure communi non obſtante ordinatione in con
trarium per populum vel ſtatutum facta, quam di-
cebat non valere tanquàm contra conuentionem
cum principe factam exiſteret. in qua quæſtione
Baldus concludit dictam ordinationem ſeu ſtatu-
tum non valere, & quòd ſoror poſſet ſuccedere, mo
43 tus quia † cū ipſa cōitas Sauil. eſſet ſubdita & peculia-

ris principis Achaię non potuit condere ſtatuta vali-
da ad cauſarum deciſionem ſine principis confirma-
tione, vt notant Bart. & repetentes in.d.l.omnes po-
puli.i.q.princip. nec per illa verba indefinita q̃ com-
mune poſſit ad ſuam liberam voluntatem condere
ſtatuta, intelligitur conceſſa licentia condendi prædi-
ctum ſtatutum, quia per illam cõuentionem q̃ in ſuc-
ceſſionibus ſeruaretur ius fuerat in contrarium ſpecia
44 liter prouiſum, & † vbi concurrunt genus & ſpecies,
& ſunt incompatibilia ſemper ſpecies derogat gene-
ri, regula generi per ſpeciem, de regu. iur. in.vi. facit
quod no. Bar. in.l. quæſitum.§.fi.ff. de aur. & arg. le-
ga. & tex. in.l. uxorem.§ feliciſſimo.ff. de leg. iij. cum
ibi notatis, & .l. ſtichus nutricis, & ibi Bar. ff. de all.
& cib. leg. q̃ autem adeſſet incompaſſibilitas proba-
tur ſecũdũ eum, quia cõ dicitur q̃ ſeruentur iura, intel
ligitur de iure communi ſeu romanorum, primò ra-
tione excellentiæ §. ſed quotiens, inſti. de iur. nat. gent.
& ciui. ſecundò ratione naturalis iuſticiæ, quæ de iu-
re communi in ſucceſſionibus miniſtratur.§. nullã ve-
rò, in auct. de hære. ab inteſt.l. maximum uitium.C.
45 de lib. præte. tertiò quia † ſtatuta ſunt magis facti q̃ iu
ris, unde non intelligitur de iuribus ſtatutorum.c.i. de
conſti. in.vi. & ſic quo ad ſucceſſiones, communitas
ſeu conſilium non habuit licentiam ſtatuendi, ſed eſt
aduertendum, quia non eſt per omnia verum q̃ iuris
appellatione intelligatur de communi, ut notant do-
ctores. in.d.l. omnes populi. vbi ambo præceptores
mei Papien. do. Iaſ. & Lancellotus, q̃uis in propoſi-
to credam fuiſſe intellectum de iure communi, quia
aliàs illa reſeruatio fuiſſet ſuperflua, & illa clauſula
derogatoria non obſtante aliqua conuentione ſupra-
ſcripta, & infraſcripta eſſet ſine effectu, quod non eſt
dicendum.c. ſolitę. de maiori. & obed. & quod no.
Bal. in rub. C. de contrahend. emp. in.lx.q. facit.l. ſi
qñ. in prin. ff. de leg. i. & .l. ſi quando. in princi. C. de
46 inof. teſta. † de cuius clauſulæ natura eſt impedire va-
lentiam ſequentium actuum & facere quod primum
in ordine verborum ſit ſequens in effectu.l. ſi quis. in
princip. teſtamenti. ff. de leg. iij.l. ſi ita. ff. de leg. l.l. cla
ri, vbi Bal. C. de fideicom. Item putarem conſideran-
dum cuius fauore fuiſſet illa clauſula derogatoria ap-
poſita, quia ſi fuiſſet appoſita fauore communitatis
non fuiſſet contra eam interpretãda.l. quod fauore. C.
de legi.l. q̃uis. in prin. & quod ibi pulchrè no. Bart.
ff. de pig. act. Pau. de caſt. & Alex. in.l. iiij.§. ſi ex con
uentione. ff. de re iud. & hoc ex tenore conuentionum
47 concipi potuiſſet. † An autem tunc illa uerba ſeruen-
tur iura intelligerentur de futuris & superuenientibus,
colligitur ex notatis per Bar. in.l. ſi ita. ff. de aur. & ar
gen. leg. & Anto. de bu. in.c. quia circa, in pe. colum.
de priuile. per Imo. in cle. ſi. in.xi. colum. cum multis
ſeq. de reſcrip. p Bar. & doct. in.l. ſi ſtipulatus.§. cum
ſtipulamur. ff. de uerbo. obligat. cum concor. per eos
allegatis.

SVMMARIVM.

1 *De origine ſtatutorum & iurium fœminas à ſucceſſione propter maſculos excludentium.*
2 *Diſpoſitio legis Moſaicæ inter iudæos ſeruanda eſt.*
3 *Ordo ſucceſſionis graduum quem Dominus Moiſi dedit annũciandum populo.*
4 *Plura de iure longobardorum & unde proceſſerit.*
5 *Iure longobardorum filia per patrem aut fratrem maritata debet eſſe contenta.*
6 *An hodie iura longobardorum poſſint pro legibus allegari.*
7 *Ex uarietate locorum & temporum leges diuerſimodè fiunt.*

ARTICVLVS SECVNDVS.

CIRCA Secundum articulum princi-
1 palem videndum eſt † de origine ſtatuto
rum & iurium fœminas à ſucceſſione
propter maſculos excludentium, & pri
mò ſumpta comperiuntur ex lege moſai
ca, vt habetur numeri.xxvij. & ſi. & refert Angel. in
ſua diſputa. incip. nobilis quidam genere. & in conſi.
ccxcix. incip. ſtatuto ciuitatis terdone, Cardi. floren.
in conſi.ij. in ſi. Saly. in.l. cũctos populos. C. de ſum
ma trini. & Cardi. in conſil.xxx. incipiẽ. an ſi iudęus
2 ſub rubrica de teſt. † vbi conſuluit diſpoſitionem.d.
l. moſaicæ eſſe ſeruandam inter iudęos, ſequitur Cor-
neus conſil.cxv. incip. in hac.ij. colum.ij. volu. & cõ
ſil. cl. incl. circa præſentem.ij. colum.ij. vol. & . clxx.
incip. in conſilijs.ij. colum.ij. volu. & conſi.cxxiii.
incip. licet colum. ſi. iij. vol. cum enim filiæ Salpha-
ad ſine liberis maſculis defuncti à Moiſe paternam
hæreditatem peterent eo q̃ nullos filius maſculus ex eo
ſupereſſet, adiſſentq́; moiſen dicitur in.d.c xxvij. q̃
Moyſes ad iudicium domini ſeu Dei cauſam earum
retulit, & dominus inter cætera dixit ad eum, ad filios
3 Iſrael loqueris hæc: † Homo cum mortuus fuerit
abſq́; filio, ad filiam eius tranſibit hęreditas, ſi filiam
non habuerit, habebit ſucceſſores fratres ſuos, q̃ ſi &
fratres non fuerit dabitis hæreditatem fratribus pa-
tris eius, ſin autem nec patruos habuerit dabitur hære-
ditas his qui ei ſunt proximi, eritq́; hoc filijs Iſrael ſan
ctum lege perpetua ſicut pręcepit dominus Moyſi, &
ſi ex lege diuina exiſtentibus filiis maſculis filiæ fœmi-
næ patri non ſuccedunt, quod ius diſcrepat à iure com
muni non tantùm in differentia ſexus, verum etiam in
ſucceſſione aſcendentium iuxta.§. conſequens in auct.
de hæredi. ab inteſt. demum inuenio ex ciuili diſpoſi-
tione quòd lex.xij. tab. cognatos & eos qui per fœmi.
ſexus neceſſitudinem iunguntur à ſucceſſione eorum
qui ex maſculorum linea deſcendebant excludebat in-
tantùm, vt matrem excluderet à ſucceſſione filii & fi-
lium à matris ſucceſſione, per quam legem etiam ex
capite cognatorum eis hæreditas non deferebatur,
quæ diſpoſitio poſtmodom fuit per prætores limitata
& immutata per ſenatuſconſul. tertul. ac imperiales
conſtitutiones, vt patet inſtitu. ad tertul. in princ. & p
totum titulum, & . ff. & . C. eo. & hæc lex in aliis mu
lieribus. & ſi agnata vellet agnato ſoccedere & filia pa
tri uel vlterior deſcendens non faciebat differentiam
inter maſculos & fœminas.§ & quemadmodum. In-
ſti. de hære. quæ ab inteſt. deſe. & .§. hoc quidem. inſti.
de legi. agna. ſoc. demum ſuperuenit media iuris pru-
dentia quæ fœminas omnes à ſucceſſione agnatorum
excludebat exceptis ſororibus, & maſculos etiam ſi
longiſſimo gradu erant, putà ẽt in decimo iuxtà.§. fin.
inſti. de ſuc. cogna. ad ſucceſſionem fœminarum vo-
cabat, & q̃ fortius eſt tales fœminas vltra ſorores nul
lo mõ ẽt ex capite cognatorũ admittebat §. cæterũ, inſt.
de legi. agn. ſuc. Itẽ ſuperuenerũt prætorũ edicta, quę
matres & tales fœminas vltra ſorores ex capite cogna
torũ vocabãt, & eis agnatos præferebant.d §. cæterũ
uer. ſed quia ſanè. & Inſti. ad tertul. in prin. Superue
nit ẽt quoddã ius quod inter filios & filias primi gra
dus in ſucceſſione parentũ differentiã nõ faciebat, ſed

nepotes

nepotes vel pronepotes ex fœmina poſtponebãt ne-
potibus & pronepotibus maſculis vel fœminis ex
maſculis progenitos in ſucceſſione aui & auiæ, tam
paternę quàm maternę, quinimmo eos qui ex filiabus
deſcendebant poſt agnatos & cognatorum loco vo-
cabat. § item vetuſtas, inſti. de ſuc. quæ ab inteſt. deſe.
Poſtmodum ſuperuenerunt quædam Imperiales con-
ſtitutiones per quas diſpoſitum fuit deſcendentes ex fi-
liabus ſuccedere unà cum deſcendentibus ex filiis ma-
ſculis. Ita tamen ut deſcendentes ex filiabus minus ter-
tia parte caperent, tam in hæreditate auita uel proaui-
ta ex patre, quàm ex matre prouenientę: & ſi concurrebant
cum agnatis nihil diſponebat. d. § item vetuſtas, verſi.
diui autem, & l. ſi defunctus. C. de ſu. & leg. & l. il-
lam. C. de colla. Inſuper ſuperuenit quędam conſtitu
tio imperialis, quæ natos ex filiabus concurrentibus
agnatis admittebat, & agnatis præferebat, eo excepto
quod agnati in quartam partem ſubſtantiæ defuncti ſucce
debant. d. § item vetuſtas. Poſtremò ſuperuenerũt cõ-
ſtitutiones Iuſtiniani per quas primo in ſucceſſione
deſcendentium ſublata fuit omnis differentia ſexus, ut
in. l. fi. C. de ſuis & legi. & § fi. inſti. de ſuc. ab inteſta.
Idẽ fecit Iuſtinianus inter agnatos, vt. ſ. fœmina agna-
ta in quouis gradu ſuccedat cum maſculis agnatis in
pari gradu exiſtentibus, vbi de ſucceſſione agnati agit
l. lege. xij. tab. C. de legi. her. & § nos uero, inſti. de le-
gi. ag. ſuc. idem etiam fecit in ſucceſſione aſcenden-
tium. § conſequens, & § hæc autem, in auct. de hære.
ab inteſt. quinimmo matrem cum fratribus & patre
ad ſucceſſionem filij admiſit § nos vero, & § ſed cum
antea. inſtitu. ad tertul. & C. eo. ti. l. ſi quis, iuncta au
then. & cum ſolis, & auct. defuncto. & prædictę iuris
ciuilis differentię ab inteſt. ſibi locum vendicabãt. Ex
teſtamento autem inter maſculos & fœminas talis erat
differentia, quia filios neceſsè erat vel hæredes inſtitue
re, vel nominatim exhæredare filias autem non erat ne
ceſsè nominatim exhæredare, ſed inter cęteros exhæ-
redari poterant, quinimmo & ſi non inſtituebanẽ, nec
penitus exhæredabantur, ualebat patris teſtm̃, ſed eis
certa portio iure accreſcendi præſtabatur, ſcilicet dimi
dia eius quod ab inteſtato fuiſſent habiturę, & hæc in
filiabus iam natis conſtituta erant. In poſthumis verò
fœminis ſtatutum etiam erat vt non foret neceſsè uel
filias hęredes inſtituere, uel nominatim exhęredare,
ſed poterant inter cęteros pariter exhæredari, dummo-
do ſibi tunc aliquid legaretur, ne videretur obliuione
præterite. l. maximum vitium, in fi. C. de libe. præt. §
i. & ſeq. inſti. de exhær. lib. quod licet fuiſſet immutatum,
tandem fuit per Iuſtinianum ex toto ſublatum, qui di
ſpoſuit ſexus differentiam, ſicut fuit ab inteſtato ſubla
ta, etiam in teſtamentis non debere militare, vt pariſor
miter fœminæ & naſcituræ ex eis ſiue iã natę, ſiue poſt-
humæ inſtitui debeãt & exhæredari eo modo quo ma
ſculi, ut patet in. d. § maximum vitium, & in § ſed no-
ſtra, inſti. de exhær. libe. & hę differentiæ per ius com-
4 mune introductę fuerant, tandem ſuperuenerunt † iu-
ra longobardorum quæ per reges longobardorum cõ
dita fuerunt, vt dixit Bald. poſt Odof. in auct. dos da-
ta. C. de do. ante nup. & plenius Alua. in prælu. feu. in
iiij. q. ſiue per Carolum patrem Pipini regem Prancho
rum & lombardiæ, vt dixit gl. in. c. i. § iniuria, in ver-
bo legitimè, de pa. iur. fir. de quibus iuribus ſæpe fit
mẽtio per gloſas iuris ciuilis, vt in. l. agraria. ff. de ter-
mi. amo. & alibi ſæpe & per glo. iuris cano. vt in. c. i.
xxxiij. q. i. & in. c. quicunque § hoc ſi quis. xi. q. i. & p
tex. & gloſas in libris feudorum, quę iura capitularia
caroli ſiue longorbarda appellabanẽ, ut per gl. in. d. c.

5 i. & in locis prędictis, & per ea diſpoſitum fuit, † quod ſi
pater uel frater maritat filiam uel ſororem, debeat eſſe
contenta & nil amplius petere poſſit, ut patet in titu.
de ſucceſſ. l. ſi pater filiam, ita refert Ioan. an. in addit.
Spe. in titu. de ſuc. ab inteſt. In rubri. refert Oldra. in
conſil. cxxxv. incip. factum tale eſt, & plenius decla-
rat glo. in. c. i. in § hoc autem notandum, in uerbo le-
gibus, in titu. qui feu. dar. poſ. & vlterius in filiabus
non maritatis diſponitur, quod ſi filia legitima ſola rema-
neat totam hæreditatem patris habere debeat. c. ſi qui-
cunque lombardus. e. titu. de ſuc. & c. ſi quis lõbar-
dus, in titu. de homine libero. & ſi remanſerit vnà cũ
filio legitimo maſculo habeat tantùm tertiam partem
hæreditatis, & maſculus duas. l. ij. & vi. eo. ti. de ſuc
ceſ. & eo iure filia legitima non excludit naturales, ſed
habet tertiam, & naturalis tertiam, & curia regia aliã
tertiam, ſiue alij parentes, vt in. c. ſi derelinquit filiam,
eo. ti. licet ubi eſſet filius legitimus ipſe haberet duas
tertias, & naturalis tantùm tertiam, vt in. l. ij. eo. titu.
Item filius natus poſt donationem illam in totum re-
uocat, filia autem ſolùm tertiam partem, vt in. c. ſi quis
ſe deſperauerit. e. titu. quę iura non habẽt ulum legis im
perialis, vt dicit gl. in. d. § iniuria, in verſi. legitimę, &
ipſa iura & eorum ratio non ſunt in vſu, vt dixit Bal.
poſt Odof. in. d. aucten. dos data, & not. plenè domi.
Barthol. cepol. in repe. aucten. ſed nouo iure, in ter-
tia & quarta colum. C. de furtis, vbi plenè tradit de
eis & de eorum obſeruantia, & domi. Felyn. in. c. ij. in
6 antepe. colum. de reſcript. † vbi etiam dicunt, an poſ-
ſint hodie pro legibus allegari, poſt hæc ſuperuenerũt
ſtatuta & decreta vt uidemus, maximè in regione &
locis Italiæ, quę ſecundum diuerſitatem locorum di-
uerſimodè fœminas excludunt, & maſculos prępo-
nunt, nec mirum, quia quęlibet prouincia abundat in
7 ſenſu ſuo, † & ex uarietate locorum & temporum le-
ges diuerſimodę fiunt. l. ex facto. ff. de uulg. & pupil.
& l. in rebus, cum ibi not. ff. de conſti. princ. c. certifi
cari, de ſepul. & c. i. de conſti. & in prohe. ffdorum. §
illud ſatis, & c. non debet, de conſangui. & aff. cum
ſimi. Et ita in iure prothomiſeos, etiã dicit Matth. de
afflictis in ipſo tract. de iure prothomiſeos. § ſi autem
concurrant. primo notab.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione factum ſit, ſeu eſſe cenſeatur ſtatutum fœmina-
rum excluſiuum.*
2 *Ratio finalis talis eſſe debet, ut ea ceſſante, ceſſet lex: & ea po
ſita; militet legis diſpoſitio.*
3 *Ex diuitijs, tribuitur neceſſariò dignitas cũ nõ ſint bona for-
tunæ, quæ cadunt etiam in uiliſſimas perſonas.*
4 *Virtus animi, & boni mores diuitijs præualent.*
5 *In dubio non præſumitur in lege, uel ſtatuto eſſe una ſola
ratio.*
6 *Qui maiora ſuſtinent onera, maius ſentiunt emolumen-
tum.*
7 *Per maſculos conſeruãtur familiæ, cùm fœminæ in alienas trã
ſeant familias.*
Familiæ & earum honeſtas per diuitias conſeruantur.
8 *Propter paupertatem familiæ ſordeſcunt.*
9 *Intereſt reipub. per digniores & ditiores regi.*
10 *Fœminæ quantuncunque diuites ad munera publica, ac one-
ra non admittuntur.*
11 *Hac ſola ratione ut agnationes & familiæ conſeruentur, fa-
ctum eſt ſtatutum fœminarum excluſiuum.*

13 *Iure diuino cautum eſt, ut bona reman rēt in familia, & q. fi lię patrib. ſuccedentes, in famil. a nuberent.*

14 *Attendere debemus, quod communiter accidit.*

15 *Vbi in ſtatuto nō apparet ratio, præſumitur illa, quæ iuſtos & ſapientes conditores mouere potuit.*

16 *Vbi una & ſola ratio coniecturari poteſt, illa haberi debet pro expreſſa.*

17 *Vbi ratio habetur pro expreſſa, ex ea argui poteſt ac ſi lite raliter expreſſa foret.*

18 *Etiam ſi ſit ratio expreſſa in ſtatuto, ſtrictè tamen interpre tanda eſt.*

19 *Quando ſtatutum uocat aliquos maſculos tantùm putà pa truos uel fratres non expreſſa certa ratione, an illa conie cturanda ſit generalis: an uerò reſpectiuè ad perſonas nomi natas.*

20 *Aliquando ratio ita limitata eſt, ut parum differat à dicto.*

21 *An ſtatutum inhabilitans filias ad ſucceſſionem patris præ ter in eo, quod diſpoſuerit pater ſit ipſi fauorabile.*

22 *Talia ſtatuta ſunt ſtrictè interpretanda, etiam in fauorem fi liorum.*

ARTICVLVS TERTIVS.

CIRCA tertium articulum principa
1 lem in quo videndum eſt, † quia ratione
factum ſit ſeu eſſe cenſeatur tale ſtatutū
fœminarum excluſiuum, dixit Bartol.
in. l. librorum, in ſexta columna verſic.
his ſic præmiſsis. ff. de ver. ſigni. ꝙ niſi ratio talis ſtatu
ti ſit ſcripta in. l. municipali poteſt eſſe dubia, idem
voluit Lapus allegatione. cj. incipien. in ciuitate Florē
tiæ, in quinta columna, cum ſequen. dicens in hoc ſta
tuto poſſe reddi plures rationes: vel ꝙ ſit ratio prædi
lectionis ſexus, quæ mouit antiquos legiſlatores, vt in
§. item vetuſtas, Inſti. de hær. quæ ab inteſt. defe. cum
concor. in præce. artic. alleg. vel ratio honoris deferē
di maſculis vt inſignirentur titulo hæreditario, cum
iſte titulus detur honoris cauſa. l. filius. §. ſi legata, ver
ſicu. ſed etiam, in fi. ff. de leg. præſt. quæ ratio ſuaſis vt
filius honorabili titulo inſtitutionis hæres in teſtamē
to patris fieret. §. aliud quoq; capitulum, & §. ſiue igi
tur, in auct. vt cum de ap. cog. vel ratio acquiſitionis
bonorum, quę in multis effectibus conſideratur, &
præſertim in vſu & cōmoditate eorum & in euitanda
egeſtate, non tantùm vt quis propter diuitias hono
res publicos conſequatur ſiue ad finem vtilitatis rei
publicæ, & vt agnatorum dignitas conſeruetur, quæ
propter diuitias ſolet conſeruari, ex quibus infert ꝙ ra
tio dignitatis familiarum conſeruādę eſt magis ſuaſio
& perſuaſiua cum adſint aliæ rationes per prædicta,
& quia non eſt lex quæ dicat ipſam eſſe rationem fina
lem, argumē. l. illam. C. de colla. Item quia videmus
ꝙ ita deferuntur hæreditates damnoſæ ſicut lucroſæ
propter quod arguendo ab effectu delationis hæredi
2 tatis, poſſet iſta rō eſſe fallax & ceſſare, † debet enim
ratio finalis eſſe talis vt ea ceſſante ceſſet lex, & ea poſi
ta militet legis diſpoſitio. l. adigere. §. quamuis. ff. de iu
re pa. l. illud. ff. ad legem aquil. & no. in. l. non om
nium. ff. de legi. & in. l. ſi cum exception. §. poſt annū.
ff. quod metus cauſa, ſed ceſſante iſta ratione, vt quia
deferatur hæreditas damnoſa non ceſat ſtatuti diſpoſi
tio, quia etiam tunc maſculus fœminę præfertur, vt
3 patet ad ſenſum. † Item ſecundum Lapum ex diuitijs
neceſſariò non tribuitur dignitas, quia ſunt bona for
tunæ, & cadunt etiam in viliſsimis perſonis & infa
mibus in quibus non cadit dignitas. l. ij. C. de dignit.
& ſicut dignitatem non conferunt, ita nec pœnes in
4 dignos conſeruant. hinc eſt ꝙ † virtutes animi & boni
mores diuitijs præualēt. l. ſcire oportet §. cum reliquis
ff. de excuſatione tutorum, & per prædictas rationes
dicit Lap. non poſſe dici ꝙ ratio propagandę & præ
ſeuerandę prolis maſculorum poſſit in tali ſtatuto cō
iecturari pro finali ad finem vt monachus fœminę nō
præferatur & illam non excludat. Et cum prædicta
ſententia videtur tranſire Bald. in. l. ſi defunctus, in vl
tima columna verſicu. quęro ergo vtrum ſi ſtatutum.
C. de ſuis & leg. & incidenter ſequitur Pau. de caſtro
in conſilio. cxxiij. incipiē. ſuper primo quæſito, in vo
lumine antiquorum conſiliorum ſecundum primam
ſtampam, Petrus de anchara. in clementina prima, de
baptiſ. Ioan. de Imo. in. l. ſi vero, circa finem. ff. ſolu
to matrimonio, Alexand. in conſilio. lxxx. incipien.
viſo & oportunę animaduerſo, in. iiij. colum. i. volu
mine, & in conſil. xcvij. incip. viſo themate ſupra
ſcripto, in fi. ij. volu. & in conſil. lxxxv. incipiē. ani
maduerſis, optimè in vlti. colum. iiij. volu. licet non
benè hoc videatur affirmare, & hoc firmat Franciſ. de
are. in conſi. xxvij. incipien. proponitur ex facto, in
penul. colum. & pro hoc facit quod dixit Saly. in re
5 pe. l. ſi ſerui veſtri, in. v. colum. C. de noxa. ꝙ † in du
bio non pręſumatur in lege vel ſtatuto eſſe vna ſola
ratio, quod dictum refert & multum commendat Ale
xand. in. l. ſi conſtante, in princip. in. iij. colum. ff. ſo
luto matrimo. dixit tamen Bart. in. l. 1. § filium. ff. de
contratabu. quòd licet hoc in ſtatuto filios maſcu
los fœminis præferente non exprimatur, tamen in
telligitur factum fauore filiorum, quod non habet
dubitationem, Bald. autem in. l. ticia. § lucius titius.
ff. de legatis ſecundo, dixit per illum textum ratio
nem dicti ſtatuti eſſe, quia vt experientia docet, ma
iora onera ſupportant maſculi quàm fœminę, quam
rationem dicit eſſe motiuam & fundatam ex eo quia
6 æquitas ſuggerit, vt quia † maiora ſuſtinent onera
maius ſentiant emolumentum, & ſic in ſucceſſione
præferantur. Sed text. in. §. ceterum, inſtitu. de leg.
agna. ſucc. dicit, ideo maſculos ſolere fœminis præ
ferri vt hæreditates plerunq; ad maſculos confluant,
quæ ratio ruditer intellecta idem videtur eſſe cum di
cto contra gloſſ. in. l. finali. ff. de off. procur. cæſar.
7 Vnde ſecundum aliquos, quia † per maſculos fa
miliæ conſeruantur, cum fœminæ in alienas tran
ſeant familias, dicendum eſt, quòd ſeruandarum fami
liarum cauſa, ſeu agnationum, ſi agnati præferantur in
telligatur hoc ſtatutum emanaſſe, & conſequenter vt
agnatorum ſalua ſit dignitas aut familiarum quas fa
milias & earū dignitates publicæ intereſt pręſeruari.
l. j. §. denunciare, verſicu. publicæ. ff. de vent. inſpicien
do. l. ſuper ſtatu. C. de quæſtionibus. l. ab omnibus,
circa princip. ff. de legatis primo. Sequitur Calcane.
8 conſilio quadrageſimooctauo, † quæ familiæ & ea
rum honeſtas per diuitias conſeruantur, nam pro
pter inopiam honeſtas perit. l. prima. ff. de cuſto. reo
rum. l. pietatis. ff. de ſuſpect. tutorib. l. ſi creditores.
ff. de priuileg. cred. & argumen. l. tertię, in princi. ff.
de teſtibus, facit in auctenti. de defen. ciui. in prin
cipio, & §. primo, cum concordan. allegatis per gloſſ.
in capitu. conſtitutus, in verſic. in impotentiam, de
9 appellatio. † propter paupertatem familiæ ſorde
ſcunt. l. quiſquis ibi in paupertate ſordeſcant. C. ad
leg. iul. maieſta. & clem. in plerisq;, de elec. hinc dici
mus & videmus ꝙ ꝑpauci paupes & viles ad dignita
tes & honores ꝑmouent, no. in. l. caſsius. ff. de ſena.

& per

10 & per Barto. in repeti. l. i. C. de digni. lib. xij. & † inter-
eſt reipublicę per digniores, & ditiores regi. l. hono-
res. ff. de decueio. l. ad ſubeunda. C. eo. lib. x. & in di
cta aucten. de defen. ciui. in peincip. & §. l. notatue per
Bartolum in eepetl. dictę. l. penul. & dixit Augu. lib.
iii. de ciuitate dei. c. centeſimo. quòd per diuitias in fa-
miliis decus & honoe conſeruatur, & ſcribitur apud
Iuuena. Haud facilè emergunt quorum virtutibus ob
ſtat res anguſta domi, & hanc rationem ſuadet neceſſa
ria conſequentia, nam cum per agnatos, & maſculos
familiæ conſeruentur. l. peonunciatio § familiæ. ff. de
verboeum ſignifica. & l. iuriſcouſultus. poſt princip.
ff. de gradi. ſi fœmine in pari gradu cum maſculis ſuc-
cedant vel prę ferantue maſculis in remotiori gradu exi
ſtentibus, non poterunt facilè familię conſeruari, quia
cum tranſeant in alienas familias dicta. l. peonuncia-
tio § familię. & §. fi. Inſti. de pa. po. & l. cum legitimè.
ff. de ſta. homi. & § fi. inſti. de legi. agna. ſuc. ſecum de-
ferent facultates extra famllias defunctorum, in quo ut
dixi verſatue intereſſe reipublicę, cuius intereſt per di-
tiores & honeſtioees regi, quę honeſtas per diuitias cō
11 ſeruatur. & † fœminę quantumcunq; diuites ad mu-
nera publica ac onera non admittuntur. l. fœminæ. ff.
de regu. iue. & quòd habetur In. l. fi. ff. de arb. & in. c.
cum dilecti. eod. titu. Item fœminę ſępe exteaterrito-
rium matrimonio copulantue, quòd tendit etiam in
præiudicium reipublicę cuius intereſt ſuos ſubiectos
abundare diuitii. §. cogitatio. In auctenti. vt Iudic. ſine
quo. ſuffr. & ꝙ interſit reipublicę maſculos prę ferri fœ
minis, voluit Iacob. de Areti. in diſputa. ſua incipien.
ſtatutum. quem refert Ioan. andr. in addit. Specula. in
rubri. de ſucceſ. ab inteſtato. Alberi. in auctenti. itaq;.
vltima columna. C. commu. de ſuc. & Bald. in. l. ma
ximum vitium. l. columna. C. de libe. prę teri. & in. l.
certum. in princip. C. vnde cogna. & alibi ſępe docto.
12 maximè in locis infra allegandis. Et ſic † hac ſola ra
tione vt agnationes, & familię conſeruentue cenſetur
factum tale ſtatutum in quo publica vtilitas verſatur:
& hęc opinio eſt communis quam ſecuti fuerunt Io-
an. andr. poſt Iacob. de Areti. vbi ſuprà. Cynus in. l.
prima. C. de adulteriis. & in. l. prima. C. quę ſit long.
conſuetu. Bald. latè in. d. l. maximum vitium. lii. colū
na. & in. l. i. xiii. columna. verſicu. ſubſequenter quæ
ritur. C. de ſumma trinita. & in. l. quòd verò. ff. de le-
gi. & in. l. ii. C. de in ius vocan. Alberi. in dicta auctẽ
tica itaq;. & Bald. in. l. fina. vbi etiam Imo. ff. de hæ
redi. inſtituen. & ſentit Bartol. in. l. ii §. videndum. ff.
ad tertulia. Ange. in conſil. lxviii. Incipien. Martinus
Ioannis. et. xcix. incipien. viſo themate. &. ciiii. Inci-
pien. hic videnda. Salyce. in. d. l. ii. C. de noxal. Paul.
de caſtro In conſilio. cccxli. incipien. caſus prę ſens. iii.
colum. in volu. antiquorum conſiliorum. ſecundum
primam ſtampam. &. cccxlix. incip. viſa quadam ſecu
rnate. & in volu. nouorum conſilioeum. ſecundum
vltimam ſtampam. in conſi. xcij. inci. notandum eſt.
& in eo. volu. in conſi. ccccxviij. Incip. quòd iſta ma-
ter. In. ij. colum. vbi dicit ꝙ communis opi. eſt vt cen
ſeatur factum tale ſtatutum gratia domus conſeruandę
idem voluit in conſillo. lxxxiij. incip. præſens caſus.
& in. l. ſi verò. §. de viro. ff. ſolu. matri. Fulg. in conſi.
xxxiii. incip. tenor conſuetudi. inſerto Inter conſilia
domini Franciſ. curtij, cui ſe ſubſcripſerunt doml. Si-
gno. de homode. & Cuma. idem etiam voluit Roma.
in conſi. xvi. incipien. viſo themate. In. ij. colum. & in
conſi. cccciiij. i. columna. &. ccccxi. l. columna. An-
gel. Areti. in §. ſed hęc quidem. inſtitu. de exhe. lib. Ale
xand. & Modern. in dicta. l. ii. C. de in ius vocan. &
do. Ande. ſiccu. in conſi. xiii. incipien. circa hanc hæſi
tationem. in. i. colum. i. uolu. & alibi ſæpe moderni
maximè. d. Franciſ. cur. in conſil. ſuo. lxxx. incipien.
rectè præfatus. ſequendo in hoc opinionem clariſſi-
mi domini pręceptoris mei Lãcelloti decii, mod. boñ.
in tractatu dotium, vltima parte. in. xxiiii. quęſt. inci-
pit. ſed cadit ante fi. & alibi ſæpe doc. vt patebit in diſ
curſu pręſentis tractatus: maximè in. vi. &. xii. artic.
& iſta ratio pręſeruandę familię quę per maſculos, &
non per fœminas augetur. d. § familiæ. eſt à lege appro-
bata: vt patet ex prædictis t peopter quòd remouetur
vnum ex fundamentis in contrarium allegatis, immò
13 † lege diuina cautum eſt ꝙ vt bona remaneant in fa-
milia filię quæ patri ſucceſſerunt non extantibus filiis
maſculis debeant in familia nubere: vt habetur nume-
ri. c. fi. & hęc ratio complectitue, & abſorbet omnes
alias rationes, ſcilicet rationem acquiſitionis bonorũ:
& rationem commoditatis quę eſt in vſu & habitu hę
reditatum delatarum, propter quas dicebant Lap. &
alii non poſſe certam aſsignaei rationem cum tendant
ad effectum pręſeruationis, & augendę dignitatis fami
liarum, nec dicatue quòd iſta ratio quandoq; non mi-
litet ſicut quando deferuntue hęreditates dãnoſe, quia
14 † attẽdere debemus, quòd communitee accidit. l. nam
ad ea. ff. de leg. & ſufficit quòd ratio militet ſecundum
communiorem accidentiam, ſecundum Iaco. de Are-
ti. & Alberic. de roſ. in. l. prætoe §. deinde. ff. de opeeis
noui nuncia. nec compellit ſtatutum adiri per maſcu-
los hęreditates, vt dicam. ĩ. in. xii. articu. vnde præfe-
rendo maſculos in ſucceſsione, & non compellendo
adire hęreditates damnoſas ſubeſt ſemper fauoe maſcu
lorum, & ratio nõ eſt falax, vt patet ad ſenſum, &
hæc ratio eſt veriſimilis, & omnino coniectuean-
15 da tanquàm unica & ſola. † vbi enim in ſtatuto non
exprimitue ratio illa coniecturari debet quæ potuit iu-
ſtos & ſapiẽtes conditores mouere, vt In. l. ſcire opor
tet. § ſufficit. ff. de excu. tu. l. milites agrum. ff. de re mi
li. & quòd habetur per gloſ. In. l. tale pactum § fina.
ff. de pactis. notat Cyn. poſt antiquos in lege non du-
bium. C. de legi. Bald. in dicta. l. maximum vitium.
C. de libe. præte. Et notabiliter Panoe. in conſi. lv. in
cipien. in cauſa quæ ad præſens. ii. columna. ii. volu.
Ad illud dictum Salyce. in dicta. l. ii. C. de noxali. ꝙ
non ſit coniecturanda vna ſola ratio. reſpondetur ꝙ
procedit in dubio, ſed nos ſumus in caſu certò, & ha
bemus rationem in. l. ſcriptam. Et talis ratio tanquàm
certa & vnica habetur pro expreſſa, vt dixit in propo
ſito Bald. In dicta. l. maximum vitium. lii. columna.
allegando in argumen. l. nominatim ibi ſi modo vni-
cus. ff. de liberis, & poſthumis. l. fundus qui locatus.
ff. de fundo inſtructo. & l. ſi optio, primo reſponſo.
ff. de optio. lega. & ideo ſecundum eum poteſt ex
tali eatione argui tanquàm ex cauſa finali. dicta. l. mili
tes agrum. idem voluit Bald. in dicta. l. quòd verò. ff.
de legi. & in. l. ſecunda. C. de in ius vocando. ubi etiã
per alios. & In. l. prima. in. xiii. columna. verſic. ſub-
ſequenter quęritur. C. de ſumma trini. & in dicto con-
ſilio. lxviii. Incipien. Martinus Ioannis. inſerto inter
conſilia Ange. Ang. in conſil. cccxl. incipien. totum
dictum ſtatutum. idem voluit Fulgo. in cōſi. lxxviii.
incipien. ſuppoſito ſtatuto. In. li. columna. adducens
ad idem. l. fina. C. de indic. vidui. tollen. & in. l. pri-
ma. C. de libe. pręte. & ipſe Fulgo. in conſil. incipien.
tenor conſuetudinis præallegatę. in ſecundo & tertio
dubio. Roma. in conſiliis. ſ. allegatis, maximè in con
ſilio. lxxxiii. & . cccxlvi. Iacobus de Areti. & Cy. in. l.
i. C. de adulteriis. & cuma. in dicto. § de viro. & An-

gelus Areti.in.§ primo.vltima colum.inſtit.de iure na
tu.gentium,& ciui. & alibi doctores in locis ſupra
allegatis: volentes in propoſito, & generaliter: ꝙ
16 † vbi non poteſt coniecturari niſi ſola & vnica ratio
illa debeat haberi pro expreſſa. pro quo facit textus
cum glo.& quod ibi dicunt Bald. Paul.de caſtro, &
communiter ſcribentes in dicta.l.quàmuis. Cyn. in
l.non dubium. vltima columna. verſicu.primo quæ-
ro.vbi etiam Iacobus butri.C.de legi.& in.l.prima.
in tertia oppoſitione.C.quæ ſit longa conſuetudo.
Baldus in.l.ea quę.in vndecima quæſtione.C.de con-
ditio.indebi.& in auctẽ.ſi qua mulier. poſt Nico-
laum de neapo.C.ad velle.& in auctent.quas actio-
nes.prima columna.C.de ſacro ſanct.eccleſi. Alber.
in prima parte ſtatu.nona quæſtione. Salyc.in dicta.
l.ſecunda.C.de noxa.Imol.in.l.fina.in.v. columna.
ff.de heredib.inſtituen.Alexand.in.l. ſi conſtante.in
princi.in.iiij.columna.ff.ſoluto matrimo.vbi loqui-
tur in propoſito noſtro cum concordan. ibidem alle-
17 gatis. † Et ex eo quia habetur pro expreſſa in pro-
poſito: & alibi generaliter inferunt docto. pręallegati
ex tali ratione poſſe argui ac ſi foret litteraliter expreſ-
ſa: de quo etiam per Panor.in.c.nihil.circa.vij.colũ.
de electio. & in.c. ſuggeſtum. de deci.& in.c.ſecun-
do requiris.de appella.& in.c.fin.de re iudi. Bald.in
l.ſi quis ſeruo.in vlti.colum.C.de furt.Alexan. in.l.
ſororem.in.ij.colum.C.de his quib.vt indign. An-
gel. Areti.in.d.§.i.vlti.colum.& per Maria. pulchrè
conſi.xxxi.incip.proſequendo.j.et.ij.colum. qui ali-
ter dicit in conſi.ibi prece.vi.colum.& benè in illo ca
ſu non generaliter. idem ꝙ ex tali ratione argui poſſit
habetur per Moder.maximè do.pręceptorem meum
dominum Iaſo.in.d.auctẽ. quas actiones.C.de ſa-
cro ſanct.eccle.cum concor.ibi allegat. & copioſè in
propoſito noſtro per do.Franc.cur.in.d.conſi.lxxx.
Panor.in.c.ſi.in.iij.colum.de reſcrip.cum concord.
de quibus per do.Fœli.in.c.tranſlato.in vltimis ver-
bis. de conſti. Et ꝙ habeatur pro expreſſa,& ex ea li-
ceat arguere. vult etiam Marta.conſil.lxxxiij.incipi.
viſa.ij.colũ.primo moueor.&.iij.verſi.octauo mo-
ueor.Et quòd in tali ſtatuto talis ſubſit ratio quæ ſit at-
tendenda. voluit Maria. pulchrè conſi.xxxi. incipi.
proſequendo.j.et.ij.col.quàmuis aliter ſentire videa-
tur in conſi.ibi prece.vi.colum.& quod doc.commu
niter ita teneant: firmat Corne.conſi.lv.incip.pro de-
ciſione.iiij.colum.in princip.j. volu.qui idem tenet
conſi.cccxxxv.incip.primum.ij.et.iij.colum.eo. vo
lu.& in conſi.xcvj.incip.licet.colum.pen.& fin.iij.
volu.vbi dixit ꝙ ratio expreſſa eſt attendenda in per-
ſonis quibus poteſt conuenire, ſi non poteſt omnibus
conuenire. Idem animoſè firmat dominus Curtius iu
nior conſi.ix.incipi.circa. & prædicta ſequitur idem
Corne.cõſi.cxxiij.incip.licet.col.fin.iij.vol. vbi re-
ſpondet ad.l.maximum uitium.C.de lib.præte. & in
conſi.cccxxiij.incip.in præſenti.eo.uolu. col.fin. ubi
etiam reſpondet ad dictam leg.& Ludo.bolo. conſil.
lxix.in.iiij.colum.quàmuis idem Corn.conſi.clxxx-
viij.incip.in præſenti.ij.uol.& alibi ſæpe conſulen-
do tenuerit ꝙ ex parte maſculorum ſit extendendum
tanꝗ fauorabile: & ex parte fœminarum reſtringen-
dum uti odioſum: & ita etiam uult in conſi.ccij.inci-
pien.circa.iiij.colum.eo.uolu.&.ccxxiij. iij. et. iiij.
col.&.ccxlvj.in.ij.col.ij.uol.& in conſi.xc. pen.co
lum.iij.uolumi.poſt Franciſ.de Areti.ibi allegatum.
Plus voluit ipſe Corneus conſi.xc.incipien. ſcrupu-
18 loſa.penultima col,iij.uolu.quòd † etiã ubi ratio eſt
expreſſa in ſtatuto ſuis talia ſtatuta ſtrictè interpretan

da: & tantò fortius quando apparet quòd contempla
tione certarum perſonarum moti fuerunt ſtatuẽtes ad
ita ſtatuendum: de quo.ĩ.eo.in fi.huius articuli. ꝙ ta
lia ſtatuta ſint reſtringenda: uult Corne. conſil,clxxi.
&.ccc.&.cclxxi.iiij.uol.&.cccv.eo.uolu.licet etiã
do. Decius conſi.xiij.incip.& pro tenui.iiij. colum.
cum pręceden.teneat ꝙ ex ratione talis ſtatuti non poſ
ſit argui: de quo an ſit odioſum dicetur in articulo ſe-
quenti. Plus dixit Corneus,in conſi. cxxxiij. incipi.
eleganter.j.colum.ij.uolu. ꝙ ſemper fuit in ſententia
ꝙ huiuſmodi excluſiones fœminarum, deberent pro
poſſe reſtringi ubi uerba omnino uel plurimum nõ uio
larentur.& idem voluit conſi.clxv.incipi.circa pri-
mum.iij.colum.eo.uol.Nec placet diſtinctio quam
facit dominus Philip.corne.conſi.clxx.incip.in con
ſilijs.ij.colum.uerſi.nam quando, & tertia. uerſic.&
ſtatuta.ij.uolu.dum uult ſtatuta excludẽtia filias pro
pter tranſuerſales etiam fratres & filios fratrum tanꝗ
exorbitantia & dura eſſe reſtringẽda: & ſecus eſſe ſi ex-
cludant filias propter filios cum ſint iuri diuino cõfor-
mia, vt in artic.ſeq.in addi.quia vt ex prædictis patet
ſunt fauorabilia,& extendenda propter rationem ip-
ſius ſtatuti. Prædicta procedunt vbi ſtatutum præ-
ferret maſculos in hæreditate aſcendentium de linea pa
terna, vel alios inter maſculos agnatos. nam vbi præ-
ferentur maſculi fœminis in hæreditate materna, ſeu
aſcendentium per lineam fœmineam, tale ſtatutum nõ
poſſet dici factum fauore agnatorum, & vt agnatorũ
ſalua ſit dignitas ſecundum Pau.de caſt.in conſi, ccc-
xli.incip.pręſuppoſito ꝙ ſtatutum in volumine anti-
quorum conſiliorum.ſecundum primam impreſsionẽ
cuius verba tacito auctore tranſcribit do.Laur.in repe
ti.§.cæterum.in.xxvij.col.inſtitu.de legi.agna. ſuc.&
tunc dicetur eſſe ratio vt maſculorum ſalua ſit digni-
tas,& eorum honor & familiæ conſeruentur. Sequi-
tur Maria.conſi.l.iij,colum.in princip. Item pro in-
tellectu prædictorum eſt aduertendum, quia Imol.in
19 d.§.de viro.vlti.colum.dubitauit † an quando ſtatu-
tum vocat aliquos tantum maſculos vel agnatos, pu-
tà fratres vel filios ac patruos,non expreſſa aliqua ra-
tione coniecturanda ſit in eo ratio generalis.ſ. reſpectu
totius agnationis, an verò reſpectiuè ad perſonas, &
gradus nominatos,& voluit mentem ſtatuti non tra-
hi vltra perſonas expreſſas,quaſi ſtatutum perſonis nõ
nominatis fauere non voluerit & fœminas tantum no-
minatas excludere,& mens & ratio ſtatuti idem ſunt,
vt notat Dyn.in.c.ſi.de regu.iur.& Bald.in.d.l.ma
ximum vitium.in.iij.colum.in fi.Bart.in.l.cum mu-
lier.in princip.commen.ff.ſolu.matri. Sequitur Ma-
ria.conſi.xxx.incipi.quàmuis.vij. columna. de cu-
ius dicti veritate apparebit ex dicẽdis.ĩ.maximè.i.vi.
artic.prin.& in.xij.poſtremò eſt aduertendum, quia
quando ſtatutum excludit fœminas ſub aliqua qualita
te,putà quia dotatę, ratio non eſt generalis, vt dicam
ĩ.in artic.ſeq.quartò membro.ij.q.in fin.& in.xij.ar-
ticu.prin.in.ix.q.in.ij.colum. & omnino in pen.q.
20 circa fi.& videatur Alex.conſi.lxxx.incip.viſo.ij.co
lumna.volumi.ij. † Item aliquando ratio eſt limita-
ta vt parum differat à dicto, vt dicam.ĩ.vij.artic.prin
cip.in.ij.quæſtio.iij.columna.& in.xij.artic. in.xvi.
quæſtio.in verſi.tertius caſus.in.viij.columna. Quid
autem ſit de ſtatuto excludente maritatas,& de eius ra
tione dicam.ĩ.in.vi.articu.princi.in quarto membro
in.xix.quæſtio.& de ſtatuto excludente nuptias extra
territorium,dicam ibidem in.xvi.et.xxv.q.& ibi di-
cam de ratione ſtatuti excludentis mulieres tranſeun-
tes ad ſecunda vota. in.xxvij.& pen.quęſtion. Et de

ſtatuto

ſtatuto præferente agnatos tam maſculos quàm fœmi-
nas filijs. Alexan. conſi. cxv. incipien. circa dubitatio-
nem, propè fi. ij. volu. & Maria. conſi. i. iij. columna.
in princip. Et ſi ſtatutum prohibeat matrem alienare
vltra quartam, an dicatur fauorabile, dixi. ſ. in. i. arti-
21 cu. princip. iiij. q. de quo. ī. eod. in fi. † Quia ſi quæ
ratur de ſtatuto inhabilitante filias ad ſucceſsionem
patris, niſi in eo ꝙ pater diſpoſuerit, an quo ad perſo-
nam patris dicatur fauorabile, certum eſt ꝙ ſic, quia
ampliat eius poteſtatem in diſponendo ad præiudiciū
filiarum, vt per domi. Bartho. ſoci. conſi. cclxxxviij.
incipien. circa primam. v. colum. propè fin. verſi. pri-
mum probatur. i. vol. declarando, vt per Maria. con
ſi. lxxxiiij. incipi. viſa. iij. colum. verſic. vij. moueor.
Et ſi in ſtatuto agnatis maſculis aliquæ fœminæ præ-
feruntur ratio ſtatuti eſſe non poteſt agnatio, ſed fauor
illorum maſculorum qui fœminis pręferuntur, vt ſi
maſculi deſcendentes fœminis deſcendentibus præfe-
rantur, & fœminæ deſcendentes collateralibus maſcu
lis, vt per domi. Ludo. bolo. conſi. lx. columna fina.
Per prędicta apparet quòd do. Maria. conſi. xxx. inci
pien. quàmuis. in. v. columna. in fi. cum. ij. ſequen. di
22 cens quòd † talia ſtatuta ſunt ſtrictiſsimè interpretan
da, etiam in fauorem agnatorum, & quòd non ſunt
extendenda etiam ex identitate vel maioritate rationis
benè dixit in illis caſibus, ſed malè loquendo generali-
ter per hic dicta. Laus deo & glorioſè virgini mariæ.

SVMMARIVM.

1 *Statuta fœminarū excluſiua an ſint odioſa, uel fauorabilia.*
2 *Statuta illa ſunt correctoria iuris communis & contra natu
ralem æquitatem.*
3 *Si ratio propter quam mouentur ſtatuentes ſit fauor, fauora-
bile eſt ſtatutum. ſi uerò odium, odioſum.*
4 *Si fertur ſtatutum propter delictum, odioſum eſt. ſi uerò pro
pter honorem, fauorabile.*
5 *Statutum fœminarum excluſiuum mixtum eſt, agnatorum
reſpectu fauorabile: filiarum uerò ratione odioſum.*
6 *Verior & magis communis eſt opinio indiſtinctè & ſimpli-
citer hoc ſtatutum eſſe fauorabile.*
7 *Quotiens diſponitur ſuper actu partim odioſo, partim fauo-
rabili, attenditur id ſuper quo principaliter diſponere intē
dit lex ad hoc, ut odioſum, uel fauorabile iudicet ſtatutū.*

ARTICVLVS QVARTVS.

CIRCA Quartum articulum prin-
1 cipalem videndum eſt † qualia ſint hæc
ſtatuta excluſiua fœminarum propter
maſculos, & an ſint fauorabilia uel odio
ſa. in quo paſſu tex. in. l. maximum vi-
tium dicit, ꝙ inducentes differentiam in ſucceſsioni-
bus inter maſculos, & fœminas ſunt accuſatores natu
ræ, & vitium eſſe in tali differentia, & ſecundum tex. in
§ cęterum. inſti. de legi. agna. ſuc. & in. l. lege. xij. tabu
la. C. de legi. hęre. talis differentia ſexus & conſidera-
tio eſt naturæ damnatrix iniqua, & intollerabilis, im
pia & nimia ſubtilitate inducta, fuitq; partim per. l.
prętoriam damnata & ſublata, partim per ciuilem quę
ſubſecuta eſt mediam iuris prudentiam, & in totum
per imperialem, ſcilicet iuſtinianum, quæ iniquitas va
rijs ex cauſis inſurgebat, primò quia in totum fœmi-
næ à maſculorum ſucceſsione excludebantur, & ipſi
ad earum ſucceſsiones vocabantur, item quia ſorores
quàmuis fœminę non excludebantur & vlterioris gra
dus ſic, & alijs rationibus de quibus in dicta. l. ma-
ximum vitium. propter quod apparet hoc ſtatutum
conſequenter dici poſſe odioſum. Ad idem facit. l. fi.
C. communia vtriuſ. iudi. & . l. cum oportet §. ſinau-
tem res. C. de bon. quæ lib. & . l. illud. C. de collatio.
dum dicunt occaſionem altercationis pręſtari quando
conſtituitur inequalitas inter filios. Item tales differen
2 tias lex communis odio habuit, † & talia ſtatuta ſunt
correctoria iuris communis & cōtra naturalem æqui
tatem, vt dixit Bald. in. l. inter filios. C. famil. hærciſ.
Item talia ſtatuta videntur quodammodo inducere
exhæredationem. argumen. l. qui volebat. ff. de hęre-
di. inſtituen. quæ eſt odioſa. l. cum quidam. ff. de lib.
& poſth. & licet concernant fauorem agnatorum ſeu
maſculorum, nihilominus tamen habent in ſe vitium
iuribus prædictis. & dixit Bald. in. l. ij. in vltima co-
lum. C. quę ſit long. conſuetu. ꝙ hoc ſtatutum eſt con
tra naturalem rationem ideo non extenditur. & dicit
tex. in §. nos verò. inſtitu. de legi. agna. ſucceſ. quòd le-
ges talem differentiam inducentes ſunt inhumane ac
contra naturam, quam lex debet imitari. §. adoptio. in
ſti. de adoptio. & dixit Bald. in. l. iij. C. ſi pen. appel.
mors interue. & in. c. i. de cogni. feu. quòd hoc ſtatutū
eſt irrationabile. ſequitur Pet. de ancha. in repet. c. ca-
nonum ſtatuta, in antepen. colum. in. xv. q. verſic. iu
xta prędicta. allegando Bald. in conſi. per eum allega-
to. Bald. in. l. quicunq;. iij. columna. C. de ſer. fugiti.
plus reperio conſultum inter cōſilia Bal. in quinto uo
lu. in conſil. xciij. incipien. præmittendum eſt ꝙ non
tantum ſtatutum excludens filias à ſucceſsione paren-
tum eſt iniquum & contra ius naturale, verum etiam
excludens parentes à ſucceſsione filiorum, ꝙ conſiliū
non fuit bald. vt patet in conſilio ſequen. quòd eſt bal.
qui noluit quo ad hoc ſe ſubſcribere. Et quòd talia
ſtatuta ſint odioſa, tenuerunt Pet. & Cyn. in. l. non ſi
ne. C. de bo. quę lib. Barto. in. l. cunctos popu. in. vi.
q. C. de ſumma trini. & fide catho. Bald. in auctenti.
res quę. C. commu. de lega. & in. l. fina. in princip. cō
men. & ibi etiam Pau. de caſt. C. de ſuis & legi. & ſen
tit in. l. lege duodecim tabularum. i. colum. C. de leg.
hęredi. & in dicta lege ſi defunctus. C. de ſuis & legi-
ti. & in lege certum, in principio. C. vnde cogna. &
in. l. ij. C. qui. ad liber procla. non licet, & Alexan.
conſilio. cxxxiij. incipiente conſideratis uerbis, ſecun
da columna. i. volumi. & Decius conſi. xiij. incipien
te, & pro tenui antepenul. columna. vbi dicit hanc
opinio. communem, & Angel. in conſil. ccx. incipiē.
ſtatutum ſupradictum. & Panormi. in capitu. poſtu-
laſti. in. iij. columna. de foro competen. & videtur ſe-
qui Alexand. in conſilio. xvi. incipien. viſo titulo pri
ma columna. i. volumi. & domi. Andre. ſicu. in con
ſilio. xxxix. incipien. in hac dubitatione. ii. volumine
i. columna. & doct. in locis ſuprà allegatis. Bald. au
tem in lege inteſtato. ff. de legiti. tuto. dixit ex pręfatio
ne ſtatuti colligi poſſe, an tale ſtatutum ſit odioſum,
3 vel fauorabile, & dicit ſe conſuluiſſe ꝙ † ſi ratio pro
pter quam mouentur ſtatuentes ſit fauor, eſt fauorabi-
le, ſi verò ſit odium eſt odioſum, & hoc clarius te
net & declarat in repetitio. legis cunctos populos, in
xii. colum. C. de ſumma trinita. dicens quòd ſi moue
tur odio ſexus, & ſic in odium mulierum eas exclu-
dat eſt odioſum, ſed ſi fauore maſculorum eſt fauo-
rabile, & ibi dicit quando cenſeatur moueri odio ſe
xus, & dixit in propoſito Bald. in. l. i. C. de ſecun-
dis mipt. conſiderandam eſſe cauſam excluſionis,
4 † nam ſi propter delictum eſt odioſum, ſi verò ꝑpter
pręrogatiuam alterius & honorē eſt fauorabile. Sed

idē bal. in. d. l. ſi defunctus. in fi. dixit ꝙ tale ſtatutū po
teſt dici æquum æquitate abuſiua ſeu motiua, non au
tem præciſa, quæ æquitas non propterea facit ex men
te ſua quominus ſit odioſum, de quo dicto ſæpè memi
nit domi. And. ſicu. maximè in conſilijs ſuis, ſcilicet
in dicto conſil. xxxiiij. & in conſil. xvi. incipien. circa
conſultationem. in. ij. vel. iij. colum. i. volum. Sequi
tur Corne. conſil. xcvij. incipien. q̄q̄. ij. colum. tertio
volumine. Sed idem Bald. in. l. ſecunda. C. qui. ad li.
procla. non licet. cum quo videtur tranſire Alexand.
in. d. conſil. xvi. dixit ꝙ ſtatutum excludēs filias pro
pter maſculos eſt odioſum, licet ſecus ſit in excludente
ſororem à ſucceſſione fratris, mouetur quia vbi exclu
ditur filia in poteſtate aufertur ei dominium. l. in ſuis.
ff. de liber. & poſthu. quod eſt odioſum. d. l. maximū
vitium. Et idem bald. in conſil. xxxiiij. incipien. ſtatu
tum &c. ſecundo volumi. ſecundum penultimam im
præſſionem, & Imo. in. l. ticio centum. §. ticio genero.
ff. de conditio. & demonſtra. voluerunt tale ſtatutum
fore rationabile, & fauorabile ſi aliqua ratione mo
ueatur ad excludendum mulierem, vt quia illi præſeruet
dotem, & ideo volunt ea eſſe ſtrictè intelligenda, idem
vult Imo. etiam ſi non præſeruetur dos, quia in dubio
nō videtur per ſtatutum ſublata, & loquitur Imo. ſub
dubio fortè, de quo etiam dixi in. i. articu. i. q. i. cart.
Item ſecundum ipſum Bal. in. l. ſecunda. C. de in ius
vocan. quem ſequitur Pet. de anchara. in repe. c. cano
num ſtatuta. in antepenulti. colum. de conſti. & aliqui
Moder. in. l. qui excep. in princip. ff. de conditio. in
debi. dicentes eam eſſe communem concluſionem, di
5 cendum eſt, ꝙ † tale ſtatutum ſit mixtum, hinc eſt fauo
rabile ratione maſculorum, & ratione fœminarū odio
ſum, ex quo infert ꝙ quo ad maſculorum perſonas ſit
extendendum, quo autem ad fœminas ſit reſtringen
dum, vt ibi per eum, de cuius illationis veritate latè
apparebit ex his quæ dicam in. vij. articu. princip. in
vi. ac. vij. q. ſequitur corne. conſi. xcv. incip. in hac
v. colum. ij. volumi. & cxlvij. incipien. pro deciſio.
iij. volumi. Sed idem bald. in. l. ſancimus. C. de nup.
dixit ꝙ de iure naturali eſt odioſum, de iure verò ciui
li ipſius ciuitatis eſt fauorabile. Item dixit corneus con
ſil. ix. incipien: memini. ij. colum. iiij. volumi. ꝙ ſtatu
tum excludens dotatam non dicitur irrationabile, ſi
cut ſi excluderet habentem legitimam niſi excluderet
dotatam à matre ab hæreditate patris. Et ibi etiam ſen
tit ꝙ non dicatur irrationabile excludens fœminam à
ſucceſſione collateralium. Et idem dixit corneus con
ſil. clxx. incipien. in conſilijs. ij. colum. verſicu. nam
quando, & ſeq. colum. verſicu. ſtatuta. ij. volumi. ꝙ
ſtatuta excludentia filias propter filios cōueniunt iure
diuino, ſed vbi excluduntur propter tranſuerſales &
pp fratres & filios fratrum ſunt dura & exorbitantia,
& reſtringenda, et primò caſu dicuntur rationabilia &
iuſta ſecundum Corneum conſilio. cxxiij. incipien. li
cet. colum. fi. ij. volumi. vbi reſpondet ad. l. maxi
mum vitium. C. de liber. præte. Sed ꝙ ſit odioſum & et
in matre, vult Corneus conſil. cccxiiij. in. iij. & iiij. co
lum. ij. volumi. & conſil. cxlvij. incipien. conſtat. ij.
colum. ij. volumi. Et idem dixit corne. conſil. ciiij. cir
ca. ij. colum. cum ſeq. ij. volumi. ꝙ ſtatutum prohi
bens mulierem que habet filios, bona mobilia vel im
mobilia alijs perſonis relinquere, donare, vel alienare
dicitur iuri communi & æquitati contrarium & fortè
male per hic dicta. de quo. ſ. eod. in princip. Et dixit
Corne. conſil. lxxxij. incipien. licet. iij. colum. iiij. vo
lumi. ꝙ ſtatutum excludens cognatos propter agna
tos non dicitur odioſum, licet ſecus ſit in excludente fi
liam, & eſt ampliandum ꝙ ſit correctorium cum nos
reducat ad ius antiquum legis. xij. tabu. vt latè decla
rat do. Curtius iunior qui fuit ex promotoribus meis
in aſſumptione gradus in conſil. v. xvij. colum. ver.
abſoluto capite. Et ꝙ ſtatutum excludens agnatos pro
pter cognatos ſit fauorabile & extendēdum animoſè
firmat do. Cur. iunior conſil. ix. incipien. circa. Item
ꝙ ſtatutum excludens matrem propter patruū ſit odio
ſum etiam reſtringendum, vult etiam corneus conſil.
6 cxcviij. incip. in propoſita. ij. colum. iii. volu. † Sed
verior & magis communis opi. eſt ꝙ hoc ſtatutum ſit
indiſtinctè & ſimpliciter fauorabile, quam tenuit Iac.
de are. in. q. incip. ſtatuto vel conſuetudine, quem re
fert & ſequitur Ioan. an. in addi. ſpec. in rub. de ſuc.
ab inteſt. in addi. incip. eſt ſciendum ꝙ Iaco. de are. &
Cy. in. d. l. j. vbi etiam Saly. C. de adul. Bar. in. l. j. §. fi
lium. ff. de contra tab. & l. ii. §. videndum. ff. ad tertul.
Bar. in. l. i. §. i. ff. de colla. bono. & in. l. ſeruo legato. §.
ſi teſtator. vbi etiam Moder. ff. de lega. j. gloſ. in. c. j. §.
hoc quoque, de ſuc. feud. quæ dicit talia ſtatuta eſſe con
ſeruanda & habere maximam vim & aucto. legum ro
manorum, & ibidem Bald. & Lapp. allega. c. & ſeq.
Bal. in. c. fi. j. colum. de conſue. & in. d. l. maximum
vitium. C. de liber. præte. & in. l. quod verò. ff. de leg.
& in. d. l. certum, in prin. C. vnde cogna. & in. c. j. in
verſicu. legibus, in titu. hic incip. conſue. feu. Bald. in
d. conſi. lxviii. inci. Martinus Ioan. inſerto inter con
ſilia Ange. do. Signo. de homode. in conſi. ci. incip. te
ſtator, in pe. colum. in fi. Ange. in. l. quiſquis. C. ad le
gem iul. maie. & diſput. incip. nobilis quidam genere,
& conſil. ccx. incip. ſtatutum ſupradictum, & idem
Ange. in. l. ſi ita ſcriptum, in prin. ff. de lib. & poſthu.
vbi vult hoc ideo quia eſt fauorabile fieri extenſionem
de ſimplicibus ad caſum mixtum, & plures docto. re
lati in conſil. præce. Pau. de caſt. in conſil. cccxxxvj.
incip. præſens caſus, in volumine antiquorum, conſi.
ſecundum primam ſtampam, & in conſil. xcij. incip.
notandum eſt in volumine nouorum conſiliorum, ſe
cundum vltimam impræſſionē, vbi dicit ꝙ apud om
nes eſt fauorabile, idem voluit Roma. in conſi. xvi. in
cip. viſo themate, & in conſi. xxxij. inci. viſa munici
pali, vbi ponit plures rationes, Ful. in conſil. lxxviii.
incip. propoſito ſtatuto. circa finem, Io. de ana. in cō
ſil. lxix. incip. pro breui expeditione, vbi dixit docto.
ſic magis communiter tenere, idem dixit in conſi. lxxx
ix. incip. viſis quæ in facto, & Pet. de anch. in conſil.
cxj. inci. ſuperſtite domina Auantina, vbi loquitur de
ſtatuto prohibente matrem teſtari vltra quartam par
tem, & dicit ꝙ eſt fauorabile, Ang. are. in. §. præferun
tur, per illum tex. inſti. ad tertul. poſt Raph. Moder.
bononien. in tracta. dotium, in vlti. parte, in. xlix. q.
do. Franc. cur. in conſil. ix. incip. ticinenſi ſtatuto. v.
colum. & in conſil. lxxx. incip. rectè præfatus, cū con
cor. de quibus ibi per eum, pro qua opin. facit text. in
d. l. j. §. i. ff. de colla. bono. & in. d. l. ſeruo lgato §. ſi te
ſtator. ff. de leg. j. & quia finalis cauſa excluſionis eſt
fauor agnatorum licet redundet in odium mulierum.
d. l. qui exceptionem, & quod ibi not. Barto. & doct.
ff. de conditio. inde. vbi ita in ſpecie tenet Pau. de ca.
7 † vbicunque enim actus ſuper quo lex diſponit ex vna
parte eſt fauorabilis, & ex altera odioſus ad conſiderā
dum qualis debeat iudicari attenditur id ſuper quo lex
principaliter intendit prouidere: vt habetur in. d. l. qui
excep. & patet in text. in. c. ij. poſt princip. ibi cum nō
ſit dicendum, de deci. in. vj. Bald. in. l. illud. ij. colū.
C. de ſacroſanc. eccle. & in. l. finali. C. de interdi. mat.
& in. l. ab executione. C. quo. app. non re. Barto. in. l.

ſed in

ſed in hac.§ ſi.ff.de in ius vocan. Pau. poſt Ioan.an. in.c.i.in.ij.columna.de loca.glo.penul.in fi. & ibi Gemi.in.c.ſciant cuncti,de elect.in.vi.facit regula illa ꝙ inſpiciamus id ꝙ principaliter agitur.l.ſi quis nec etiam,in princip.cum concordan.ibi notatis.ff.ſi certum petatur,& quòd dicatur fauorabile tale ſtatutum ſuadet publica vtilitas quæ in hoc verſatur,vt latè dixi in præceden.articu.ſic etiam videmus in feudis, in quibus mulieres non ſuccedunt.c.i.§ hoc quoq;, qui feu.da.poſ.c.i.§.i.de ſuc.feu.& ꝙ no.glo. in.ca.i.an mu.ſur.uel aliter imper.nec poteſt fœmina maſculis extantibus facere pacem de nece defuncti. Barto. Angel.& Moder.in.l.tiȷ§.cato.ff.de verb.obli.Bald.in l.titia.§.lucius.ff.de leg.ii.In.l.pro hærede§.fina.ff.de acquirenda hæred.Imol.in.l.ſi filius qui patri.ff.de vulg.& pupi. Item in multis lex induxit differentiam inter maſculos & fœminas.l.in multis.ff. de ſtat.ho. & ex hoc apparet quòd ſi ſtatutū principaliter moueatur odio ſexus, ſeu mulierum diceretur tale ſtatutum odioſum,vt dictum eſt.ſ.poſt Baldum in dicta.l.cunctos populos,In.l.i.C.de ſecun.nupt.& eſt de mente Ioan.and.in dicta rubri.de ſucceſ.ab inteſta.in addit. Specula.not.Bald.In.d.l.inteſtato.ff.de legi.tut. In dubio tamen vt etiam dixi in præcedenti arti. videtur tale ſtatutum conditum fauore agnatorum ſeu maſculorum ſi maſculos etiam cognatos vocet non autem odio ſexus. Et ex his patet an benè dixerit Corneus conſi.xcv.incip.in hac,penul.colum. & fi.ij.volu. quòd ſtatutum excludens matrem propter agnatos,et etiam agnatas dicatur odioſum,licet non odio irrationabili,quia immò eſt fauorabile principaliter agnatis,nos ad peiora iura reducens per prædicta & ibi tacta per eum,licet bene ſit odioſum excludēs filiam propter auunculum vel cognatos ſecundum Corneum conſilio.xcv.incipien.in hac prima & ſecunda columna.ij.volumi.

SVMMARIVM.

1 De generali & extraordinaria talium ſtatutorum interpretatione.
2 Statuta ſunt ſtrictè interpretanda: & tenaciter intelligēda.
3 Statutum contra ius commune non eſt interpretandum ultra, quàm uerba loquantur.
4 Statuta ſunt interpretanda, ut minus lædatur ius commune, quàm fieri poßit.
5 Statuta intelligenda ſunt ſecundum diſpoſitionem iuris communis.
6 Statuta ſunt taliter interpretanda ut aliquid operentur.
7 Statutum continens idem, quod ius commune, aliquid utilitatis afferre debet.
8 Statuta ſunt potius fruſtratoria intelligēda, quā aliquis damnum indebitè patiatur.
9 Verba ſtatuti ſunt interpretanda ſecundum propriam ſignificationem, niſi aliud materia ſuadeat.
10 Intellectus ſtatuti non debet reſſerri ad impoßibilia ſtatuentibus.
11 Temperatur ſtatutum, ne ſurgat ex eo enormis læſio uel euidens iniquitas.
12 Temperatur ſtatutum, ne ſurgat ex eo abſurditas.
13 Potius eſt tolleranda ſuperfluitas, q̄ ꝗ inducatur abſurditas.
14 Statuta taliter interpretanda ſunt, ne poßint à ſapiente reprehendi.
15 Minor abſurditas eſt amplectenda.
16 Non ſunt ſtatuta iudaicè intelligenda.
17 Statutum unum intelligendum eſt per aliud.
18 Statuta quæ uidentur contraria ſunt ad concordiā reducēda.
19 Statuta an interpretanda ſint ſecundum ius ciuile, an uerò ſecundum ius canonicum.
20 Etiam in terris eccleſiæ præterq̄ in cauſa matrimoniali computantur gradus ſecundum ius ciuile.
21 Non ſunt intelligenda ſtatuta ſecundum ius longobar.
22 In dubio diſpoſitio hominis uel teſtatoris intelligitur ſecundum conſuetudinem uel conſtitutionem ſuæ patriæ.
23 Vbi adeſt perſona prædilecta excluditur ſubſtitutus.
24 Statuto maſculos præferente fœminis, ſi fiat inſtitutio uel ſubſtitutio de liberis, uel maſculis & fœminis: intelligetur ſecūdum ſtatutum ꝗ fœminæ poſt maſculos admittantur.
25 Statuto maſculos fœminis præferente, ſi quis prohibeat bona alienari, ut quia illa uoluit ad poſteros ſucceſſores peruenire, intelligetur de maſculis.
26 Statuto mandante filias debere eſſe contentas dote, ſi pater inſtituat filios ſimpliciter, nō intelligentur filiæ inſtitutæ.
27 Statuto præferente agnatos maſculos fœminis, agnatorum appellatione in diſpoſitione teſtatoris non ueniunt filiæ.
28 Stantè ſtatuto ꝗ inſtitutio facta de fratre & eius filijs: intelligitur ordine ſucceßiuo, ut primò frater, deinde eius filij maſculi ueniant.
29 Limitantur lex cum auus.ff.de conditio.& demon.& l.cum acutißimi.C.de fideicom.
30 In conditionibus merum factum attenditur.
31 Naturalis tantum capit ex teſtamento; quantum ei relinquitur: neq; illud impugnat, & exiſtentibus legitimis nō ſuccedit, non exiſtentibus admittitur in duabus uncijs.
32 Non fuit ſtatuentium intentio excludere filias ex teſtamēto.
33 Præſupponimus ſubſtitutam eſſe perſonam ſub conditione illa, ſi quis ſine liberis deceſſerit, quæ præferatur per ſtatutum fœminæ.
34 Deportatus ut inhabilis ad ſuccedendum non faceret deficere talem conditionem.
35 Præſumitur teſtator ſe conformaſſe uoluntati ſtatuti.
36 Fœmina inſtituta per grauamen eſt habilis ad ſuccedendum.
37 Statuta excludentia fœminas à ſucceßione, in dubio non intelliguntur de ſucceßione ex teſtamento.
38 Diſpoſitio teſtatoris cenſetur conformis diſpoſitioni ſtatuti in deferendo fideicommiſſum ſub conditione &c.
39 Speciale eſt fauore religionis ut grauatus ſuo facto faciat deficere fideicommiſſum.
40 Limitata cauſa, limitatum parit effectum.
41 Ceſſante ratione, ceſſare debet diſpoſitio.
42 An cauſa teſtati fomentum recipiat à poteſtate ſtatuti ab inteſtato excludentis.
43 An facta ſubſtitutione filio maſculo uniuerſali herede inſtituto, ſub conditione, ſi ſine liberis &c. filia ex eo faciat deficere fideicommiſſum.
44 Statutum prædiligit & præfert non maritatas maritatis.
45 Ad cuius perſonam non poteſt reſſerri ſtatutum, nec ad eius ſucceßionem refertur.
46 Poſterorum & ſuccedentium appellatione ueniunt ita fœminæ, ſicut maſculi.
47 Si pater grauat filium ſi deceſſerit anteq̄ adminiſtrare poßit, licet de iure intelligatur ante.xxv.an.ſi tamē ſtatutum permittit in.xx.anno.ad ſtatutum ſe retuliſſe uidetur pater.
48 Statuto uocante naturales & legitimos æqualiter, teſtator loquens de filijs intelligitur tam de naturalibus tantum, q̄ de naturalibus & legitimis.
49 Statutorum diſpoſitio intelligitur loqui de iure ſtatutario.

50 Contractus & actus inter uiuos uidentur facti iuxta diſpoſitionem & conformitatem ſtatutorum uel conſuetudinum patriæ.

51 Verba contractus intelliguntur in dubio ſecundum mentem iuris & ſtatutorum.

52 Pactum q filia ſuccedat in ſeudo, intelligitur deficientibus maſculis.

53 Pactum de non petendo ſeudum ab hærede intelligitur ſecundum naturam ſeudorum, de hærede maſculo.

54 Exiſtente conſuetudine eccleſiæ q emphyteoſis concedatur uſque in tertiam generationem: ſimpliciter conceſſa intelligitur uſque in illam generationem.

55 Exiſtente conſuetudine q certum beneficium ſecularibus cõferatur, illius collatio etiam motu proprio papæ facta religioſo non ualet.

56 Contractus in dubio intelligitur ſecundum conſuetudinem factus: & in inſtrumentis debẽt poni omnia, quæ ex cõſuetudine ueniunt.

57 An ſi ex conſuetudine præſcripta ſolitum ſit aliquid poni in inſtrumentis, & ſtetur per annum q non ponatur, ſit conſuetudini derogatum.

58 Conſuetudo diſponentis nonnunq̃ attenditur.

59 In iudicijs etiam conſuetudo attenditur.

60 Appellatione iuris in dubio intelligimus de ſtatutario etiam ſi deroget iuri communi.

61 Secundum ius eſt q pronuncietur ſecundum ſtatuta loci contractus.

62 Si maritus promittit reſtituere dotem in caſu reſtituendæ dotis de iure, intelligitur conſuetudine approbatam.

63 Conſuetudo appellari poteſt ius cõmune in loco in quo uiget.

64 Qui renunciat auxilio iuris, intelligitur etiam renunciaſſe auxilio iuris municipalis.

65 In dubio uerba debent interpretari in ſauorem libellantis.

66 Si rex faciat mentionem de iure, intelligitur de iure regio.

67 An legum appellatione ueniant ſtatuta & conſuetudines.

68 Vbi differentia eſt inter ius ciuile & canonicum, prouiſio papæ intelligitur ſecundum ius canonicum.

69 An in ſtatutis excluſiuis fœminarum uel admittentibus certum gradum, maſculinum concipiat fœmininum.

70 Stante ſtatuto q exiſtente patruo non ſuccedat auus maternus, non intelligitur excluſa auia materna.

71 Statutum excludens à ſucceſſio. patris, non habet locũ in ſucceſſione matris.

72 Statutum excludens à ſucceſſione fratris non habet locum in ſucceſſione ſororis.

73 Non obſtante ſtatuto, q ſi quis deceſſerit ſine liberis, fœminæ non ſuccedant: ſi decedat mulier relicta filia, illa matri ſuccedet.

74 In ſtatuto admittente uel uocante ad ſucceſſionem maſculinũ non comprehendit fœmininum.

75 Statutum diſponẽs patrem legitimam aſsignare debere filijs in eius uita, non trahitur ad matrem.

76 Proximiores ex parte patris ſuccedunt in patrimonio: & proximiores ex parte matris, in matrimonio.

77 Filiorum appellatione complexiuè & expoſitiuè, non autem ex interpretatione extenſiua fœminæ comprehenduntur.

78 An ſtatutum excludens fœminam à ſucceſſione fratris ſibi locum uendicet in ſucceſſione ſororis.

79 Vbi ueriſimile ẽ ſi ſtatuẽtes interrogati fuiſſent, q idẽ ſtatuiſſent q in expreſſo, prouiſio expreſſi trahitur ad omiſſum.

80 Vbi profertur à ſtatuto uerbum commune ad maſculos & fœminas, intelligitur etiam de mulieribus.

81 Et ſi ſtatutum agnatos uocet non intelligitur uocaſſe agnatas fœminas.

82 Statutum præferens in ſucceſſione primogenitum ſecundogenito, non intelligitur præferre filiam primogenitam ſecundogenitæ.

83 An ubi ſtatutum mandat ſtatuta intelligi ad literam, maſculinum concipiat fœmininum.

84 Stante ſtatuto q maſcul. concipiat fœmininum, an auus maternus qui ex forma ſtatuti excludit patruum excludet amitam.

85 Statuto excludente matrem & uocante proximiores ex parte patris, mater excludetur propter amitam, ſi ſtatutum habeat unum caput excluſiuũ nõ reſpiciẽs caput maſculinũ.

86 Statuto præſeruante aliquid fratribus uterinis, uel conſobrinis: poterunt etiam uenire ſorores uterinæ uel conſobrinæ.

87 An talia ſtatuta extendantur ex identitate rationis ad caſus non expreſſos.

88 Ex identitate rationis etiam in correctorijs fit extenſio ad caſum qui ſub larga ſignificatione uocabuli poteſt comprehendi.

89 Vbi ratio eſt expreſſa in ſtatuto uel lege correctoria; non eſt licita extenſio.

90 Non eſt par ratio in excludẽdo magis proximũ, & magis diſtantes in gradu.

91 Maior eſt ratio in excludendo nepotẽ ex filia, q̃ in excludendo ipſam filiam.

92 In admittendo uocatos attenditur ratio prædilectionis ipſius ſtatuti.

93 In materia extenſionis periculoſum eſt aliquid firmare.

94 Quando nomina appellatiua omnino diſcrepant, an ſtatutum in una perſona trahatur ad aliam.

95 An ſtatutũ in caſu uero trahatur ad fictum.

96 Mens & ratio ſtatuti colligitur ex præfationibus.

97 An argumentum à contrario ſenſu habeat locũ in ſtatutis.

98 Licitum eſt arguere & extendere diſpoſitionem ſtatuti correctorij iuris communis, quando per talem extenſionem redimus ad ius commune.

99 An ſtatutum in uno correlatiuorum cenſeatur diſponere in alio.

100 An ſtat. in uno æquiparatorum ex paritate, uel maioritate rationis trahatur ad aliud.

105 An mens & ratio ſint idem, & an credendum ſit aliquid eſſe ex mente, quod ſit contra ius commune.

102 Fit extẽſio ub.cunq; eſt ueriſimile q ſi ſtatuẽtes in caſu omiſſo ſi fuiſſent interrogati ueriſimiliter idem ſtatuiſſent.

103 Omnia ſtatuta extenſiuam interpretationem recipientia debent fundari in æquitate.

104 Non inſpicimus in quem uerba dirigantur: ſed ad quem effectus & uerba ſtatuentium porrigantur.

105 An ex generalitate rubricæ, nigrum ſpeciale generaliter intelligatur, & an nigrum declaretur & riſtringatur per rubricam.

106 Stante ſtatuto q ſtatutum debeat intelligi ad literam, prout uerba ſonant, & q non recipiat interpretationem aliquã an intelligatur prohibita extenſio ad alium caſum improprium uel non expreſſum.

107 Quando in ſtatuto non admittitur ſubauditus intellectus, nec mens non ſcripta, uel ultra ipſius uerba non attenditur.

10: Cum ſtatuta debent intelligi prout illorum ſonant uerba, diſpoſitum in uno correlatiuorum non trahitur ad aliud.

109 Statutum diſponens ſtatuta non recipere interpretationem,

frivolam

friuolam tantùm ſubmouet, non autem iuſtam & iuridicã.

110 *Statutum expreſſe prohibens extenſionem intelligitur prohibere omnino diſsimilem, non autem omnino ſimilem.*

111 *Quamq̃ ſtatutum nullam recipere debeat interpretationẽ: non intelligitur excluſa interpretatio paſsiua.*

112 *Statutum præfrẽs agnatos cognatis in ſucceßione, illos etiã præfert in tutella.*

113 *Et ſi ſtatutum dicat q̀ uigore alicuius legis ciuilis uel alterius cuiuſcũq; ſtatuta exponi, uel interpretari, uel trahi ad aliũ ſenſum non poßint q̃ ſonent uerba: interpretatio quæ fit p pũctum rationis, uel ex communi uſu loquendi non intelligetur ſublata.*

114 *Vnum ſtatutum debet per aliud diſtingui.*

115 *Probibitio interpretationis ſtatutorum limitatur, ut non excludatur interpretatio, quæ tendit ad obuinandum abſurditatib. quaſi non fuerit mentis ſtatuentium eas admittere.*

116 *An ſtatutum corrigens ius commune in ſucceßione corrigat etiam in tutella.*

117 *Vbi ſucceßioni eſt emolumentum, ibi & tutellæ onus eſſe debet: quando perſonæ ſunt habiles.*

118 *Iurium correctio eſt uitanda.*

119 *Per ſimilitudinem caſuum non debet induci correctio.*

120 *Statuta non recipiunt interpretationem extenſiuam.*

121 *Vbi duo caſus à l. antiqua per modum regulæ æquiparantur, lex noua ſuperueniens in uno trahitur ad alium.*

122 *Diſpoſitio facta de tutore & curatore adulti, trahitur ad curatorem furioſi tanq̃ æquiparatum.*

123 *De extenſione æquiparatorum.*

124 *Licet mater excludatur à ſucceßione filij propter agnatos, non tamen excluditur à tutella: quia non defertur tutella matri prætextu ſucceßionis, ſed propterea, q̀ mater eſt.*

125 *Tutellarum quædam ſunt iußæ, quædam uoluntariæ.*

126 *Lex priuans hæreditate habet etiam locum in hæreditate per ſtatutum delata.*

127 *An diſpoſitum per ius commune de tutella & ſucceßione, trahatur ad ſtatutum ex paßiua interpretatione.*

128 *In materia correctoria eatenus correctio extẽditur: quatenus ſe protendit extenſio.*

129 *illud qđ interpretatur cenſetur eſſe & idem cum interpretato.*

130 *Oẽs q̃litates propter quas fœminæ excludũtur ſunt probãdæ.*

131 *Statuta quæ uidentur contraria concordanda ſunt, ea ſumpta interpretatione, quæ non contineat abſurdum.*

132 *An unum ſtatutum recipiat ab alio declarationem.*

133 *Statuta extenduntur ubi aliàs non poſſunt operari.*

ARTICVLVS .V.

1 QVINTO Articulo principali videndum eſt † de generali & extraordinaria talium ſtatutorũ interpretatione. Circa quem articulum tradam remisſiuè aliquas regulas in materia interpretationis ſtatutariæ, quas continget incidenter in hoc tractatu meo attingere, ne aut perfectius loquendo alienas huic operi annectam materias, & opus iſtud confuſum reddam, aut trũcatè uel remisſiuè ſcribens nudi tranſcriptoris officium aſſumam & inutilem me reddam.

2 ET primò facienda eſt regula q̀ † ſtatuta ſunt ſtrictè interpretanda, & tenaciter intelligẽda, maximè circa ſucceſſiones, vt dicam. j. in. ix. artic. princ. i. q. circa princip. & regulariter † ſtatutum contra ius com-3 mune non eſt extendendum vltra quàm verba loquantur, vt ibidem dicam. i. colum.

4 SECVNDO eſt aduertendum q̀ † ſtatuta ſunt interpretanda vt minus lędant ius commune quàm fieri posſit. l. ij. C. de noxa. c. cum dilectus. de conſue. & dicam in. ix. arti. princ. i. q. in princ. & in. viij. articu. 5 prin. xx. q. ij. col. & in. x. q. Et vt † intelligantur ſecundum diſtinc. iuris cõmunis in. viij. artic. princi. in. xv. q. & in. xiij. arti. prin. in. vi. q. in. iij. col. & in. xiij. Et Soci. cõſi. cxxi. incip. viſa. iij. col. i. vol. latè in propoſito Corne. conſi. cxxvi. incip. prin. ij. vol. & alibi ſæpe. Et quando ſtatuta ſint intelligenda ſecundũ ius cõmune aliqua pulchra dixi. j. in. x. arti. prin. iiij. q. pen. col. verſi. poſtremò qui verſi. eſt in antepen. colum. Et q̀ ſit ita intelligendũ ſecundum ius cõmune, & vt minus lędat, aliqua bona dicit Corne. conſi. cxci. incipi. videtur. iij. col. iiij. volu.

6 TERTIO eſt aduertendũ, q̀ ſtatuta ſunt taliter interpretanda vt aliquid operentur in. viij. art. prin. l. q. iiij. col. & in. q. ſeq. & ne aliqua pars reddatur ſuperflua. j. in. ix. art. i. q. ij. col. Et ad hunc effectum extenduntur, vt. j. eo. verſi. xxxvi. de quo etiam. j. in. viij. arti. princ. xx. q. ij. colum.

7 QVARTO eſt aduertendum, an † ſtatutum cõtinẽs idem q̀ ius commune aliquid vtilitatis afferat, in. d. vij. arti. prin. i. q. iiij. colum.

8 QVINTO eſt aduertendum q̀ † ſtatuta debent intelligi vt potius ſint fruſtratoria & nihil operentur, q̃ q̀ aliquis damnum indebitè patiatur in. vij. articu. princ. in. i. q. in. iij. colum.

9 SEXTO † verba ſtatutorum ſunt interpretanda ſecundũ proprium ſignificatum, niſi materia ſubiecta aliud ſuadeat. in. ix. art. prin. iiij. q. in fi. vel cõmunis vſus loquendi per ea quæ dicam. j. in. viiij. art. prin. in. xij. q. pen. col. & alibi ſæpe, & ibi dixi quæ ſit propria ſignificatio.

SEPTIMO † Intellectus ſtatuti non debet refer-10 ri ad imposſibilia ſtatuentibus in. ix. arti. prin. in. ij. q. in. ij. colum.

OCTAVO † temperatur ſtatutum vt ex eo non 11 inſurgat enormis lęſio uel euidens iniquitas. in. ix. arti. princ. i. q. in. vi. colum.

NONO † temperatur et ſtatutum ne ſurgat abſur-12 ditas. l. ſcirè oportet §. aliud. ff. de excu. tuto. l. nam abſurdum. ff. de bo. liber. notat Bal. in. l. omnes populi. in. ix. colum. ff. de iuſt. & iu. & in. l. quicunq. iiij. colum. C. de ſer. fugi. Bar. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. & dicam. j. in multis locis incidenter. Et dixit Bar. in. l. ter-13 minato. circa fi. C. de fruc. & lit. expen. q̀ † potius eſt tolleranda ſuperfluitas q̃ q̀ inducatur abſurditas. Et dixit Cuma. conſi. cxxvi. circa med. q̀ ſtatutũ non debet taliter intelligi q̀ ſit iniquum, de quo etiam per eum conſi. cxlvi. circa med. Et ſecundũ Maria. conſi. lxxx-14 iiij. incip. viſa. iij. col. verſi. vi. moueor. talia † ſtatuta, & alia ſunt taliter interpretanda ne posſint à ſapiente repræhendi, vt eſt tex. in. l. ſaluio ariſto. ff. de leg. preſtã. quẽ ad hoc ſæpius ſolebat allegare Bald. q̀ eſſet vbi interpretatio ſonaret in abſurdum vel alienum à veriſimili, vt ibi p Maria. & in cõſi. xiij. inci. in cauſa uertẽte inter dñam Catharinã. col. pen. uer. nec ob. q̀ allegatur. & conſi. cxxi. incip. viſa. ij. col. ver. & ſi dicatur. & vbi contingit ſtatuta reduci ad concordiam debet ea concordia ſumi quæ minori caret abſurditate, vt p do. Barth. ſoci. in cõſi. cxxi. incip. viſa contingentia ij. col. aliàs. iij. i. vol. & dicã in. viij. ar. prin. x. q. vult corn. cõſi. cclxxi. incip. de hac. vi. col. iiij. vol. Ad prędicta etiam facit q̀ conſuluit Cor. cõſi. cxv. incipit. in hac. ii. & iij. co. ij. vol. q̀ nõ ſit ſumenda interpretatio

ꝙ auunculus filiam teſtatoris excludat, nec ꝙ coniun-
ctus viuente matre ſit melioris conditionis ꝙ̄ mater,
quia hoc eſſet abſurdum. Ad idem facit ꝙ conſuluit ip
ſe Cor. conſi. cxxvi. incip. prin. ſi. et. iii. col. ij. vol. de
cuius deciſione dicā. j. loco ſuo, & conſi. xcvii. inci.
15 ꝙ̄ꝙ̄. col. fi. iii. vol. Et † minor abſurditas eſt amplectē
da, vt ꝑ corn. conſi. cexxil. incip. ꝙ̄ꝙ̄. i. col. iii. volu.
puta ꝙ agnata excludat cognatū potius ꝙ̄ ꝙ agnatus
agnatā. Et ſecundum Corn. vbi reſultaret abſurditas ſi
aliqua uerba ad omnia referrentur, putà ꝙ filia per ami
tam excluderetur ſit relatio ſolum ad proxima, ut di-
16 xi. conſi. cclx. incip. allegat. iiii. volu. † nec ſunt ſtatu-
ta iudaice intelligenda, ut per alle. conſi. cxliiii. incipi.
poſt redditum. circa fi. ii. volu.
17 DECIMO † unum ſtatutum eſt intelligendum
ſecundum aliud, vt patet ex his quę dicam. j. in. vij. ar
tic. prin. ij. & iiij. q. in fin. & ex his quæ in propoſito
no. Bal. in. l. i. C. de legi. hære. & Pau. de ca. in conſil.
ccxlv. incip. ſup. i. in. vi. col. in vol. nouorum conſi-
liorum cū concor. traditis ꝑ do. Andr. ſicu. in repe. c.
raynaldus, in. cxxxiij. col. de teſt. & per doc. in vulga
18 ta. l. non eſt nouum. ff. de leg. Et conſequenter † ſtatuta
quæ videntur contraria ſunt ad concordiam reducen-
da vt infrà eodem circa finem.
19 VNDECIMO quæro, an eo caſu quo ſtatuta
ſunt interpretanda ſecundū ius cōmune † ſint interpre-
tanda ſecundū ius ciuile, an verò ſecundum ius cano-
nicum, breuiter dicendum eſt de mente Ioan. andr. in
additio. Spec. in tit. de ſucceſſio. ab inteſta. § i. verſicu.
ſed an filij, & verſic. quia de gradibus cum quo tran-
ſit dominus Bapt. de ſancto ſeue. in repet. l. omnes po-
puli, in. cxviij. colum. in. xvi. q. ff. de iuſt. & iur. & in
l. fi. vbi etiam alij moderni. C. de ſuccedi. ꝙ aut ſumus
in materia canonica, vt in matrimonijs & vſuris, &
tunc ſtatutum intelligitur ſecundum ius canonicum,
aut in materia ciuili vt in ſucceſſionibus, & tunc ſecū
dum ius ciuile, aut in materia indifferenti, vt ſacrilegiū
& periurium, adulterium &c. & tunc aut ſtatutum eſt
conditum in terris eccleſiæ & eſt interpretandum ſecun
dum ſecundum ius canonicum, pro quo facit gl. in. c.
ij. de arbi. in. vi. & tex. in. c. ex literis. vbi domi. Ant.
de bu. de conſti. & ꝙ notat Bal. in. l. i. C. qui bo. cede.
poſ. & in. d. l. fi. & notabiliter in. l. ſi nondum. C. de
fur. facit. c. i. de ope. no. nun. & l. priuilegia. C. de ſa-
cro ſan. ecc. Si verò eſt conditum in terris imperij, &
tunc aut eſt conditum ab epiſcopo & præualet ius cano
ni. pro quo facit quod no. Bald. in. l. ſi quando. C. de
inoff. teſta. & in. d. l. ſi nondum, aut à layco vel po-
pulo laicorum, & tunc interpretandum eſt ſecundum
ius ciuile, vt nos. in locis prędictis, & no. Pet. de anc.
in repe. c. canonum ſtatuta. in. xiiij. q. prin. de conſtitu.
20 quod eſt intelligēdum præterꝗ̄ in gradibus, quia † etiā
in terris eccleſiæ computantur gradus ſecundum ius
ciuile in omni materia, præterꝗ̄ matrimoniali, propter
ea quia computatio canonica eſt impropria & eſt intro
ducta in materia matrimoniali tantum, vt tradunt do-
cto. in. d. l. fi. & dicam. j. in. x. artic. princi. in vlti. q.
Item prædicta procedunt vbi reperitur à lege ciuili in-
terpretatio facta vel à lege canonica, aliàs autem etiam
ſtatuta laycorum à iure canonico recipiēt intellectum,
& econtra. d. c. i. et. ij. de oper. no. nuncia. & in auctē.
vt clerici apud propri. epiſ. in fi. quia leges non dedi-
gnantur ſacros cano. imitari. & econtra vbi non eſt ali
ter expreſſè prouiſum, ita tenuit Maria. in. d. c. ij. poſt
Bart. in extrauagan. ad reprimē. in verſic. per edictum
21 † non tamen ſunt intelligenda ſtatuta ſecūdum ius lon
gobardę, ſecundū Bar. in. c. decedente, in octaua colū.
in fi. verſi. quęro quid de iure longobardo qui feu. da-
re. poſſ. facit quod dixi in ſecundo arti. princ. in fine.
DVODECIMO quæro an diſpoſitio homi-
nis intelligatur & interpretetur in dubio ſecundum di-
ctū ſtatutū, & breuibus cōcludēdū eſt ꝙ ſic, q̄a † in du
22 bio diſpoſitio teſtatoris uel hominis intelligit̄ ſm̄ cōſue
tudinē vel cōſtitutionē ſuæ patrię. l. gallus. § i. & ibi no
tatur. ff. de lib. & poſth. not. Bart. in. l. hæredes mei. §.
cum ita. ff. ad treb. & in. l. iuriſiurandi. § ſi liberi. ff. de
ope. liber. facit. l. ſi duo. vbi Bald. ff. de acqui. hęredi.
& quod no. Bal. in. l. precibus. ver. procedo vlterius,
in. xv. col. C. de impu. & ali. ſub. & Saly. in auctenti.
item hæreditas. C. de bo. quę lib. cum concor. j. allegā
dis, hinc ſecundū Bar. in. d. §. cum ita, qui refert Dyn.
ita conſuluiſſe ſtatuto excludente à ſucceſſione patris,
vel aui filias & neptes extantibus filijs maſculis ſeu ne-
potibus, ſi contingat patrem habentem duos filios il-
los inſtituere, & ab eis hęreditatem relinquere per fidei
commiſſum ſecundum terminos & caſum. d. §. cum ita
ſ. ꝙ ſi vterꝗ ſine liberis deceſſerit hæreditas filiæ ſuæ
vel nepti ex filio prædefuncto reſtituatur, & contingat
vnum filium mori cum filijs, & alium nouiſſimè ſine
liberis, portio vltimi morientis ſine liberis non deue-
niet ad filiam vel neptem ſubſtitutam. Propterea quia
23 † vbi adeſt perſona prædilecta excluditur taliter ſubſti-
tutus. l. pe. ſecundū magis cōmunem intellectum. C.
de impu. & ali. ſub. & maſculus qui ſupereſt ex altero
filio prædefuncto cenſetur prędilectus à teſtatore, ſi-
cut & à ſtatuto cui cenſetur teſtator ſe conformare, &
cum Bar. trāſit Ang. in. d. § cū ita & Cu. & Pau. de ca-
ſtro, in lec. pad. cum vna limitatiōe: niſi filius ultimò
defunctus extraneum hæredem inſtituerit, quia tunc fi-
lia vel neptis admittetur propter voluntatem defuncti
ſubſtituentis, quæ limitatio fuit Nico. mat. & Bal. in
d. l. pe. quā ibi ſequuntur Ful. Pau. de cā. & moderni
& cum Bar. et tranſeunt Alexā. & moderni. in. d. § cū
ita, & Alex. in conſi. cxxvij. incip. viſo teſtamento di-
cti Ioan. primo voluminis repetito in conſil. xv. quarto
vol. & Fran. de are. in conſi. i. iij. col. & hæc eſt veri-
tas, licet Pau. de ca. in. d. § cū ita, in lec. bono. et Imo.
24 aliter ſenſerint vt ibi per eos. Et † ſi ſtatutū præferat ma
ſculos fœminis, inſtitutio vel ſubſtitutio facta de libe-
ris vel de maſculis & fœminis intelligetur ſecundum
ſtatutū ꝙ fœminę poſt maſculos admittantur, per ea
quæ dixit Bar. in. d. §. cum ita. cū concor. de quibus ꝑ
Soci. qui ita tenet in conſi. cclxxx. incipi. conſiderata,
25 in fi. & cxiij. inci. cōſti. ij. col. i. vol. Itē † quādo quis
prohiberet bona alienari, quia voluit peruenire ad po
ſteros & ſucceſſores, quia intelligetur de maſculis quā-
do per ſtatutū fœminis pręferuntur, vt per Cor. conſi.
lv. incip. pro deciſione. ante fi. i. vol. poſt Ant. de bu.
& And. de iſer. quos refert, & ipſe Corn. cōſi. cxlv. in
26 fi. eō. vol. Hinc ēt ſequitur ꝙ † ſtatuto excludente filias
à ſucceſſione patris extantibus filijs maſculis & man-
dantè illas dotari, vel excludente ſorores à ſucceſſione
fratris extantibus fratribus, ſi teſtator non extraneus
ſed pater vel frater ſimpliciter inſtituat filios vel fratres
non intelligentur filię inſtitutę ſeu ſorores, nec maſculi-
num concipiet fœmininum, licet aliàs filij appellatione
etiam filia contineatur. l. ſi quis ita. ff. de teſt. tut. et. l.
ſi ita ſcriptū. ff. de leg. ij. licet ēt contineatur fratris ap-
pellatione ſoror. l. tres fratres, cum ibi traditis. ff. de
pac. & l. lucius. § quæſitum. ff. de leg. iii. Sequitur cor
neus conſi. lv. col. fi. i. vol. & cxcvij. incip. circa. iij.
col. i. vol. Et ita tenuit Pet. de anc. in. d. l. tres fratres,
in ſuis reportatis vbi dicit ſe ita conſuluiſſe, qui ita
conſuluit in conſi. ccccxiij. ſecundum numerū aliquo-
rum, &

rum,& idem tenuit ipſe Pet.de anch.in.l.ſed ſi hac§.
liberos.ff.de inius voc.ſequitur Imo.in.c.potuit in
vltimis verbis extra loca.& in.l.ſi.ff.de condi. &
demon.Barba.in repe.c.raynaldus,in.lxxxvij.colũ.
de teſt.& in rub.C.qui admit.in.xcvij.col.& in.c.in
præſentia,in.lxvi.colum.de probat. Alexan.in.d.l.
gallus.§.i.& in conſi.cxxvij.incip.viſo teſtamento di
cti Ioannis primo volumine,& in conſil.vi.tertia co
lum.tertio.volu.do.præceptor meus in.d.l.tres fra
tres,in.ij.columna in.vi.limitatione, & in repe.l.
omnes populi,in.vij.colum.ff.de iuſt.& iur.& in.l.
ſi quis id quod,in quarta colum.in.viij.limi.ff.de iu
riſdi.om.iud. cum concor.de quibus per dominum
præpoſitum in arbore affi.poſito poſt titu.de conſan.
27 & affi.in.xvi.colũ.vbi dicit & benè,†quòd ſtante tã
li ſtatuto præferente agnatos maſculos fœminis, agna
torum appellatione in diſpoſitione teſtatoris non ve
nient fœminæ agnatæ.Et prædicta procedunt ſecundũ
Pet.de anch.in.d.l.tres fratres,& modernos in locis
allegatis quando teſtator erat de perſonis à quarũ ſuc
ceſſione filiæ propter maſculos excluduntur, cui ab
inteſtato fœminæ de iure communi ſuccedunt & non
penitus extraneus.Ex his impugnatur deciſio notabi
28 lis clariſſimi domini Barto.ſoci.in.l.gallus.§.i.in.v.
ſeu.vi.col.ff.de li.& poſth.dum†voluit ſtante ſtatu
to prædicto q inſtitutio facta de fratre & eius filiis,
intelligatur facta ordine ſucceſſiuo vt primò inuitetur
frater,demũ eius filii maſculi,tertio fœminæ per no.
per Bar.in.d.§.i.& per tex.in.l.ſi.C.de ver.ſign.& in
l.cum ita.§.in fideicommiſſo,& in.l.peto.§.fratre.ff.
de leg.ij.Nam ſecundum prædicta,ſub nomine filio
rum vel fratrum nullo modo comprehendentur filiæ
vel ſorores,& ſi fiat ſubſtitutio fideicommiſſaria ali
cui ſi decedat ſine liberis ſeu filijs,licet aliàs vnica tan
tùm filia ſuperexiſtens excludat ſubſtitutum.l.i.C.
de condi.inſer.l.iubemus.§.cum autem.C.ad treb.l.
non eſt ſine liberis.ff.de verb.ſigni.tamen ſtante ſtatu
to prædicto filia non excludet ſubſtitutum qui ſit de
maſculis à ſtatuto in ſucceſſione filiabus prælatis, nec
talis filia continebitur appellatione liberorum vel fi
liorum ſm Pau.de ca.in conſi.lxxix.incip.caſus iſte
frequenter contingit,in volumine antiquorum conſi
liorum ſm primã impreſſionem,& Alex.in.d.§.cum
ita,in.viij.col.& in.d.conſi.cxxvij.& do.Andr.ſi
cu.in.d.repe.c.raynaldus,in.lxxxvii.col. & in re
pe.d.l.cum acutiſſimi in fine commen.C.de fideicõ.
& ita conſultus ſæpe reſpondi, quæ deciſio maximè
procedit quando filiæ propriæ teſtatoris non ſunt in
ſtitutę ne contingat teſtatorem neptes proprijs filiabus
præferre,contra.l.ſi viua matre.C.de bon.mater. &
quod in propoſito infrà proxi.dicam in verſic. iuxta
prædicta,quam deciſionem limitat dominus Franc.
Curt.in conſi.lxiij.incipien.antiquiſſima,in.xiiij.co
lum.cum ſeq.verſi.& cum apponebatur,& ver.ter
tio corroborando vt ibi per eum.Et ſm prædicta col
29 ligitur†limitatio ad.l.cum auus.ff.de condi.& de
mon.&.d.l.cum acutiſſimi.C.de fideicom.quæ iu
ra volunt q qui ſubſtituitur per fideicommiſſum filio
vel nepoti,ita demum ſit locus ſubſtitutioni,ſi talis fi
lius vel nepos decedat ſine filijs maſculis uel fœminis.
Nam vbi adeſſet ſtatutum prædictum nõ ſufficeret ad
excluſionem ſubſtituti,q is cui facta fuit ſubſtitutio de
cederet cum filiabus ſeu neptibus fœminis, quod eſt
intelligendum ſi ſubſtitutus ſit de perſonis vigore ſta
tuti fœminas excludentibus ſecundum Pau.de ca. in
conſil.prænalleg.& Io.de monte ſparolo in.d.l.cum
acutiſſimi.Et Corneum in conſilijs ſuprà allegatis, et
latè in conſil.cxx.incip.quod filia cui ſe ſubſcripſit.
ij.volumi.& conſilio.cxxxi.inci.præmittendum.ij.
colum.ij.volumi.vbi etiam adducit illud quod dici
tur de naturalibus ad ſucceſſionem per ſtatutum ad
miſſis q faciant deficere conditionem ſi ſine liberis de
ceſſerit & excludant ſubſtitutum & ſecundum domi
num Ioan.bertachinum in.l.generaliter.§.cum autem
C.de inſti.& ſubſti.prout dicit do.Bart.ſoci.in.d.§.cũ
ita,in pe.colum.& in repe.l.cum auus,in.lvij.col.
in.vij.q.vbi contra prædicta ſubtiliter inſurgit & di
cit ſe conſulendo attentaſſe contrariam ſententiam.ſ.
q non obſtante ſtatuto filia vel neptis faciat ceſſare cõ
ditionem & excludat ſubſtitutum, prout apparet in
eius conſil.clxxxij.incip.licet.Mouetur primo quia ſi
ue dicamus illam conditionem ſi ſine liberis deceſſerit
fuiſſe appoſitam expreſsè,ſiuè ſubintelligi & haberi p
expreſſa non habemus conſiderare, an comprehenſus
30 in tali conditione ſit ſucceſſibilis,†quia in cõditioni
bus merum factum attenditur.l.meuius,&.l.qui hæ
redi,in prin.ff.de condi.& demon.& tenent Saly. &
Ful.in.d.l.i.C.de condi.inſer.& eſt tex.in.l.filiusfa.
§.cum quis.ff.de le.i.quem aliàs conſulendo in ſimili
bus terminis adduxi,vbi Cu.ita videtur affirmare de
mero iure.Eſt enim poſſibile ſm Cu.repudiãtibus ma
ſculis fœminas ſuccedere,quo caſu non habentur pro
pœnitus excluſis.Ita vt non obſtet quod notant Bar.
& doc.in.d.§.cum quis,dum volunt liberos qui om
ninò ſunt incapaces tam ex teſtamento q̃ ab inteſtato
prout ſunt deportati non facere deficere talem condi
tionem,de quo etiam per Ange.& Imol.in.l.lucius.
la.ij.ff.de hære.inſti.ſubdit tamen Cu.de æquitate ſe
cus eſſe,maximè in caſu talis conditionis ſubintelle
ctę iuxta.d.l.cum auus,&.d.l.cum acutiſſimi,vt ſci
licet intelligatur conditio complecti liberos qui verè
ſint hæredes,attenta maximè mente legis,quę eſt funda
ta in prædilectione & in effectuali ſucceſſione prædile
cti.Secundò pro ſua conſideratione adduxit.d.Bar
tholo.ſoci.quia videmus naturalem tantùm facere de
ficere talem conditionem & excludere ſubſtitutum,ni
ſi qualitas perſonę teſtatoris repugnet,ſecundum ple
nè tradita in.d.c.cum autem,& in.l.ex facto.§.ſi quis
rogatus.ff.ad treb.ergo multo magis excludet ſubſti
tutam fœminam,quæ ſi cum naturali concurreret il
li præferretur per no.per Bald.in.l.cum acutiſſimi,
iunctis his quæ dicam infrà in.xij.arti.princ.in.iij.q.
& quæ filia debet à patre de neceſſitate dotari.l.fin.C.
de dot.promiſ.quę dotes ſecundum eum non debet
eſſe minores legitima,de quo dicam infrà in nono arti
31 culo princip.in.i.q.cum†naturalis ex teſtamento ni
hil conſequatur ſi nihil ei relinquatur,& teſtamentum
non impugnet & ab inteſtato extantibus filijs legitimis
non ſuccedat,& illis non exiſtentibus ſuccedat ſolum
in duabus vncijs auct.licet.C.de nat.li.&.l.prima.§.
primo.ff.de contratab.ita vt plus habeat filia à ſtatu
to excluſa q̃ ex teſtamento vel ſi ei relinquatur non di
citur excluſa vt dicam infrà in.viij.articulo princip.
32 in.vi.quęſtione,vnde ſecundum eum ſicut†intentio
ſtatuentiũ non fuit excludere filias ex teſtamento,ita ne
fuit eorũ intentionis q filiæ poſitæ in illa conditione ſi
ſine liberis quis deceſſerit,facerent locum non eſſe fi
deicommiſſo,& maximè ad finem vt in relictis quo
rum eſſent capaces poſſent ſuccedere,ad notata p Bart.
in.d.§.cum ita quæ ſupra retuli reſpondet dñs Bart. q
non faciunt contra iſtam ſuam conſiderationem,quia
loquuntur de perſona prælata à ſtatuto quę non eſt po
ſita in conditione aliqua, quæ ex tacità mente defun
cti excludat ſubſtitutũ,quo caſu neceſſe eſt illam ſuc

cedere & aliter non excludit ſecundum Nic. de ma.
Bald. fulgo. Paul. de ca. & Modernos in. d. l. pe. C.
de impu. & aliis ſubſti. & ſuprà dixi, ſed in propoſito
non tractatur ſimpliciter de perſona quæ ex præſum-
pta mente defuncti vellet excludere ſubſtitutum, ſed
etiam quando eſt poſita in conditione, quo caſu licet
nõ ſuccedat excludit illum ſubſtitutum. d. § cum quis.
propter quæ fundamenta licet ipſe dominus Bartho-
lomeus relinquat cogitandum, tamen ſuadet non re-
cedi à communi ſententia quam ſuprà tenui, ſed eſt ad-
uertendum quia licet fundamenta domini Bartol. ſint
ſubtilia, tamen non multum obſtant communi ſenten
33 tiæ, † quia præſupponimus ſubſtitutam eſſe perſonam
ſub conditione illa ſi quis ſine liberis deceſſerit, quæ
præferatur per ſtatutum fœminę, quę poſſet ſub illa cõ
ditione contineri. quo caſu conſiderandum eſt ꝙ licet
teſtator per illa uerba ſi quis ſine liberis deceſſerit non
intendat præciſè vocare ex teſtamento liberos inſtitu-
ti, tamen intendit præferri illos ſubſtituto in ipſa hære
ditate quaſi per mortem inſtituti illi poſiti ſub illa con
ditione tanꝗ proximiores in gradu ſuccedendi poſ-
ſint hæreditatem habere, & ita loquitur. l. lucius, la.
ij. ff. de hæredi. inſti. & ibi notatur & notat glo. & ibi
dem Barto. in. d. § cum quis, quod eſt intelligendum
niſi inſtitutus de bonis diſpoſuiſſet quem conſtat fuiſ
ſe ſuis propriis filiis à teſtatore ſubſtituente prælatũ &
prædilectum, & ita eſt intelligendus. d. § cum quis, dũ
dicit non eſſe neceſſe ꝙ poſitus in tali conditione ſit
hæres, quaſi ſufficiat & neceſſaria ſit habilitas ſuccedẽ
34 di prout ibi notant Bartol. & doct. dum dicunt † de-
portatum quia non eſt habilis ad ſuccedendum non
facere deficere talem conditionem vnde concluden-
dum eſt ꝙ fauore liberorum talis conditio ſubintelli-
gitur iuxta. d. l. cum auus, &. d. l. cum acutiſſimi, uel
expreſſa cenſetur iuxta. d. l. lucius, ꝗuis vt dicit Bart.
in. d. § cum quis, aliqui teneant oppoſitum, nunc in ꝓ
poſito vel volumus dicere ꝙ adſint alij agnati maſcu
li, qui per ſtatutum fœminam excludant præter agna-
tum ſubſtitutum, & fœmina venire non poteſt niſi
omnibus agnatis repudiantibus & conſequenter re-
pudiante ſubſtituto, cum mulier cui agnati præferun-
tur non teneat primum locum in ſuccedendo, uel vo-
lumus dicere ꝙ adſit ſolus agnatus ſubſtitutus, &
tunc idem eſt quia fœmina venire non poteſt obſtante
ſtatuto, niſi ſubſtitutus repudiet, quo caſu ex repudia
tione euaneſcit ſubſtitutio, & ſic omni caſu non po-
teſt dici mulier ex illa conditione ſubintellecta vel ex
preſſa comprehendi eo prætextu, ꝙ poſſit eſſe habilis
ad ſuccedendum maſculo repudiante quaſi tunc ſub-
ſit eius fauor ꝙ in conditione comprehendatur, quo-
niam quia tunc ſubſtitutus ex ſua repudiatione exclu-
deretur fruſtra quæreretur de excluſione ex defectu cõ-
ditionis propter ſuperexiſtentiam liberorum fœmini-
ni ſexus, & ſicut nõ potuit teſtator cogitare ꝙ filiæ ab
inteſtato à ſubſtituito excluſę ſuccederent, ita nec hoc
præſumitur cogitaſſe, arg. l. pe. § ſi vir uxori. ff. de acq.
35 poſ. & propterea † neceſſariò inſurgit ꝙ teſtator præſu
matur ſe conformaſſe voluntati ſtatuti. Prædicta con
36 cluſio limitanda eſt niſi † fœmina inſtituatur per graua
tum, quia tunc eſt habilis ad ſuccedendum ſm no. ꝑ
Barto. in. d § cum quis. dum dicit ꝙ quando quis de-
cedit cum liberis inſtitutis qui poſſunt eſſe hæredes, ſi
volunt tales liberi faciunt deficere conditionem præ-
dictam. Nam vt dicam infrà in octauo articulo prin
37 cipa. in ſexta quæſtio. † ſtatuta excludentia fœminas à
ſucceſſione in dubio non intelliguntur de ſucceſſio-
ne ex teſtamento delata, immò filia inſtituta pro ea par

te cenſetur ſua ſecundum aliquos, de quo dicam infra
in. x. articulo princip. in tertia quæſtione, & ita tenuit
dominus Barthol. ſoc. in repetitione. d. l. cum auus,
in loco præal. in. lviij. co. dicẽs ꝙ ita ſe habebat factũ
in caſu in quo conſuluit. Sicut enim ſtatutum non in
tendit excludere fœminam à ſucceſſione teſtati, ita te-
38 ſtator cuius † diſpoſitio cenſetur conformis diſpoſi-
tioni ſtatuti in deferendo fideicommiſſum ſub condi-
tio. ſi inſtitutus deceſſerit ſine liberis, cenſetur de filia-
bus cogitaſſe in caſu quo ſucedere poſſent. propter ꝙ
non obſtat ſi diceretur ꝙ hoc caſu facto grauati face-
rent deficere fideicommiſſum. quod uidetur inconue-
niens, argu. l. ſi ita quis. § fina. ff. de le. ij. & l. fideicõ-
miſſum. ff. de condi. & demon. & per tex. in auct. niſi
rogati. C. ad treb. & in corpore vnde ſumitur arguen
39 do à ſpeciali dum ibi † eſt ſpeciale fauore religionis vt
grauatus ſuo facto faciat deficere fideicõmiſſum, qua
ſi in contrarium ſit ius commune, quia vt dixi teſta-
tor uidetur ſe conformaſſe. diſpoſitioni ſtatuti, ita vt
nõ magis ex facto grauati, ꝗ voluntate teſtatoris defi
ciat fideicommiſſum. cum videatur teſtator limitatiuè
ſenſiſſe de fœminis quę vigore ſtatuti non ſuccedunt,
40 † & limitata cauſa limitatum parit effectum. l. in agris
ff. de acquir. re. do. l. cancellauerat. ff. de his quib. vt
indig. In caſu enim in quo fœminæ non excluduntur
41 à ſtatuto † ceſſat ratio, propter quam non cenſeantur
poſitę in conditione, & conſequenter debet ceſſare di-
ſpoſitio. l. adigere § quãuis. ff. de iurepa. & c. cum ceſ
ſante, de appel. & ſi contingeret fœminam pro parte à
grauato hęredem inſtitui, vel ei certũ quid relinqui di-
xit. d. Bartholomeus in loco prælegato ꝙ pro ea tñ
tũm parte faceret deficere fideicommiſſum arguendo
de toto ad partem, argumẽ. l. quæ de tota. ff. de rei vẽ
di. quod dictum non habeo pro indubitato, tum quia
diſpoſitio teſtatoris diuidi non debet. l. cum qui, in
fin. ff. de his quib. vt indi. nec debet cenſeri difformis.
l. iam hoc iure. ff. de vul. & pup. tum quia condito te-
ſtamento filia magis facto teſtatoris excluditur ꝗ ex
diſpoſitione ſtatuti quod condito teſtamento non lo
tur vt dictum eſt, & qñ cõtingit quem excludi facto te
ſtatoris, tunc bene cõprehenditur ſub illa conditione
ſi ſine liberis quis deceſſerit ſm Bar. in. d. § cũ quis, niſi
42 dicamus ꝙ † cauſa teſtati recipit fomentum à poteſtate
ſtatuti ab inteſtato excludentis, per ea quæ dicam infrà
in nono articulo principa. prima quæſtione. & in. xi.
articulo principa. in ſecunda & tertia quæſtione. For
tius arguit dominus Philip. corneus in. d. conſil. cxc-
viij. incipien. circa primum. primo volumine, quòd
non ſemper teſtator cenſeatur ſe conformare volunta
ti legis vel ſtatuti, ut ibi per eum, qui multa iura ad hoc
inducit. Et loquitur in eo qui diſpoſuit quòd fi-
liæ debeant dotari, an intelligatur ſecundum teno-
rem ſtatuti, qui eis excluſis à ſucceſſione mandat il-
las dotari & ſpecificat per quos. Iuxta prædicta di
cebam in quæſtione, facti vertente in hac ciuitate Aſt.
in qua conſuluerunt multi ex præſtantioribus docto-
ribus Italiæ, quòd licet ſit magna altercatio & diffi-
43 cultas inter doctores, † an quando filiæ teſtatoris
ſunt inſtitutæ in re certa & filius maſculus eſt vniuer
ſalis hæres inſtitutus, & facta eſt ſubſtitutio filio ma
ſculo ſi ſine liberis deceſſerit, neptis ex filio faciat de-
ficere fideicommiſſum iuxta. d. l. primã. C. de condi-
tio. inſer. & d. l. non eſt ſine liberis, & d. l. iubemus.
§ cum autem. C. ad trebellian. ne præſumatur teſtator
prædiligere talem neptem propriis filiabus contra.
l. ſi viua matre. verſi. ꝙ ſi nepotes. C. de bo. ma. vt ꝑ
Pau. de ca. & Ful. in. d. l. i. & in cõſi. præal. & in cõſ.

cccLxxvij. incipiente, viſo dicto teſtamento, in volu-
mi. antiquorum conſiliorum ſecundum primam im-
preſſionem, & Alexan. in dicto §. cum ita, & domi.
Andre. ſicu. in conſilio quinquageſimoſecundo, in-
ſerto inter conſilia, Alexan. in quarto volumine & la
tè per domi. Franc. cur. in conſilio. lxiij. incipien. anti
quiſſima & nobiliſſima maximè, in. xiij. colum. cum
duobus ſequenti. vbi refert domi. Baptiſta. de ſancto
ſeue. in. l. generaliter. §. cum autem. C. de inſtitu. & ſub-
ſtitu. ſub conditio. factis, & latius per dominũ narto.
ſoci. in repe. d. l. cum auus, in. iij. queſtio. vbi refert cõ
ſiliũ Pau. de caſtro. quod incipit. viſis & diligẽter
examinatis quod non habetur in impreſſis. Tamen
ſtante ſtatuto aſſen. quòd mulier maritata vel quæ
olim fuerit maritata non ſuccedat in bonis paternis,
vel maternis extantibus fratribus vel filijs fratrum, ſi
tales filię forent maritatę, neptis non maritata faciet
deficere fideicommiſſum, non obſtante quòd cẽſea-
tur melioris cõditionis, quàm filiæ proprię teſtatoris, pro
pterea quia teſtator præſumitur ſe voluiſſe confor-
44 mare voluntati ſtatuti † quod prædiligit & præ-
fert non maritatas maritatis, per ea quæ tenuit Pau.
de caſtro in dicto conſilio. lxxix. & Barba. in repe. di-
ctæ. l. cum acutiſſimi, in fine commenti. faciunt quæ
dixit dominus Franc. cur. cuius ſcripta poſtea ſuper-
uenerunt in conſilio. lj. incipien. ſuper teſtamentis, in
iiij. & v. col. & in conſi. xliiii. incip. ſtatuto ſeu con-
ſuetudine, maximè in. iij. & xiij. ſeu. xij. col. cum con
cor. ſ. allegatis, maximè in verſi. & ſi fiat, quod maxi
me verum eſt quando talis filia maritata eſſet dotata
vel in re certa inſtituta, vt dixi in caſu, quia tunc nõ di
ceretur neptis omnino melioris conditionis, ſecundũ
Pau. de caſt. in. l. filiusfa. §. cum quis in lectura nono.
ff. de legatis primò, cum quo tranſit do. Franc. curt.
in dicto conſilio. lxiij. in. xiij. colum. ver. tertio corro
45 borando. Aduertẽdum tamen eſt quia † ſi ſtatutũ non
poteſt referri ad perſonam aui nec ad eius ſucceſſionẽ
iſta conſideratio non quadrat, per ea quę. ſ. ea. q. ij. co
lum. ver. & ſm pręDicta. Et ita dixi in facto circa ſtatu
ta alterius loci. Inſuper ad comprobationem eorum
quæ principaliter in hac queſtio. dicuntur, facit quod
dixit Anto. de but. in conſi. i. incipi. viſo puncto, &
46 queſitis in primo dubio vbi voluit quòd † licet po-
ſterorum & deſcendentium appellatiõe veniant ita fœ
minę ſicut maſculi. l. cognoſcere. §. i. ff. de verborum
ſig. l. i. ff. de iure immu. tamen ſtãte ſtatuto quòd extã
tibus maſculis fœminę non ſuccedant appellatiõe de-
ſcendentium vel poſterorum non veniẽt fœminę extã-
tibus maſculis, nec maſculi ex fœminis deſcendentes
vult domi. Iaſon in. l. ſi quis id quod. ff. de iuriſ. om.
iudicum. Item facit quod dixit Ioan. de imo. in. l. fin.
ff. de condi. & demonſtra. cum quo tranſit Alexan. in
47 dicto. §. cum ita in. viij. colum. quòd ſi teſtator † graua
uit filium ſuum ſub conditione ſi deceſſerit antequam
poſſit adminiſtrare, quòd licet de iure intelligatur an-
te. xxv. annum. d. l. ſi. cum glo. tamen ſi ex forma ſta-
tuti filij viginti annorum poſſunt adminiſtrare videbi
tur teſtator ſenſiſſe de illis vt excludant ſubſtitutum,
& dixit do. And. ſicul. in. c. in pręſentia in. lxvij. col.
48 de proba. quòd † ſtatuto diſponente quòd filij ſpurij
ſeu naturales ſuccedant ſicut & legitimi, teſtator lo-
quendo de filijs, ita videtur ſenſiſſe de naturalibus
tantùm, ſicut de naturalibus & legitimis, quia præ-
dictæ illationes fiunt circa vltimas voluntates, idem
49 etiam eſt dicendũ in ſtatutis, quia † eorum diſpoſitio in
telligitur loqui de iure ſtatutario ita vt ſi ſtatutum diſ-
ponat teſtamentum in quo non relinquitur integra le-
gitima filio eſſe ipſo iure nullum, intelligatur de legiti-
ma per ſtatutum introducta ſecundum Bald. in. l. ma
ximum vitium. iiij. col. ver. vlterius quæritur. C. de
liber. pręteri. & dicam. ĩ. in arti. x. in. queſtio. quar-
50 ta, & alibi in hoc tractatu, & idem eſt in † contracti
bus & in actibus inter viuos, vt videantur facti iuxta
diſpoſitionem & conformitatem ſtatutorum vel con
ſuetudinum patriæ, ita quòd ſi conceſſa ſit emphy-
teoſis pro ſe & filijs maſculis, & fœminis quando ad-
eſt tale ſtatutum, vocabuntur fœminæ poſt maſcu-
los, vt latè dicam infrà in octauo articulo principa.
in vigeſimaſecunda quæſtio. ſequitur Corneus, di-
cto conſilio. cxxxi. incipien. præmittendum, ſecunda
columna. ij. volumi. & nonageſimoquinto, incipien.
diu. ſecunda colum. eodem volumine. Ideo ſecundũ
Baldum in. l. prima in fine commen. ff. ſoluto matri-
monio, in quocunq; loco fiat contractus ſemper ius
commune vel ſtatutum ſi adſit ineſſe videtur, vult Al-
beri. conſilio ſecundo in princi. iij. volu. dicens quòd etiã
51 in † contractibus verba in dubio ſunt interpretanda ſe
cundum mentem iuris & ſtatutorum per. l. ſi ſtipula-
tus, in prin. ff. de vſur. & idem Alex. in. l. poſt dotem
in fi. commen. ff. ſoluto matrimonio, per. l. quæro. §.
inter locatorem. ff. loca. & l. quidã cum filium. ff. de
verborum obligationibus, vult Bar. in lege ut iuriſiu
randi. §. ſi liberi. ff. de ope. lib. facit ad pręDicta quòd dixit
Bald. in lege fina. C. ad legem falcidiam, de eo qui pro
mittit legatum vel dotem reddere vt intelligatur pro-
mittere iuxta legis & ſtatutorum diſpoſitionem, ideſt
ſalua detractione falcidiæ ac ſaluo lucro dotis, quãdo
extat ſtatutum quòd ſoluto matrimonio ſine liberis
maritus lucretur tertiam partem dotis. not. Alexã. in
l. poſt dotem in fi. commen. ff. ſolu. matrimonio, &
ſi prouincia aliqua habeat conſuetudinem alienan-
di feuda, hoc intelligitur ſaluo iure quòd dominus
vel agnati præferantur in habendo pro illo precio, ni-
ſi tempore excludantur vt notatur in. c. i. §. porro. vbi
moderni qua. olim feud. po. alie. & idem in ſtatuto p
mittente ſecundum Bal. ibi, & dixit Bal. in. l. ex facto
in principio. quarti notabilis. ff. de vulga. & pu. quòd in
dubio mens principis preſumitur eſſe talis qualis de iu
re debet, dixit etiam Bald. in prælud. feu. circa. vij. co-
lum. quòd princeps in dubio non cenſetur velle cõce-
dere non concedenda de iure, & generaliter quòd verba
in dubio ſint intelligenda ſecundum mentem iuris, &
ſtatutorum notat Alexander conſi. lx. in. iij. volu.
52 & xlvij. & cxiij. & xiiij. eo. vol. † Sic etiã videmus
quòd pactum quòd filia ſuccedat in feũdo intelligitur deficiẽ
tibus maſculis, vt interpretetur ſecundum naturã feu-
dorum. c. i. §. hoc quoq;, & ibi notatur de ſuc. feud. &
quod tradi ſolet in capi. i. §. & quia, qui feu. da. poſſ.
& dixit Andre. de iſer. in. c. l. in qui. cau. feu. amit. quòd
ſi quis ſimpliciter accipiat feudum pro ſe & non dicat
pro filijs, & extet conſuetudo quòd accipiat etiã pro
filijs, nihilominus intelligetur pro ſe & filijs conceſ-
53 ſum, ſic etiam † pactum de non petendo feudum ab
hęrede intelligitur ſecundum naturam feudorum de hę
rede maſculo. c. ſi. & ibi notatur, maximè per Alua.
ſi de feu. fue. cõtro. & c. i. ver. proles enim, de gradi.
ſuc. in feu. facit ad prædicta quod notat Bald. in lege
fina. C. de ſuis & legi. & in lege liberti libertęq;, in pe-
nul. colum. verſi. queritur de eo. C. de ope. libe. dum
dicit feudum pręſcriptũ in ſe non cõtinere niſi id quod
eſt à iure vel conſuetudine diffinitum. Ad pręDicta fa
cit quod dixit Bal. in addi. Specu. in titu. de loc. quòd
54 † ſi ſit conſuetudo eccleſiæ vt cõcedatur emphyteoſis
vſq; in tertiam generationem, emphyteoſis ſimplici-

ter conceſſa intelligetur conceſſa vſque in illam ge-
nerationem. Ad idem facit quod dixit Bald. in lege
fideicommiſſa.§ ſi ſeruo.ff.de legatis tertiò dum dixit
55 quòd. † ſi beneficium non ſolet concedi clericis ſecu
laribus, ſed religioſis, & papa ſuo proprio motu
concedat tale beneficium clerico ſeculari non valeat
collatio, quia papa præſumitur velle & cogitare id
quod eſt conſuetum in tali beneficio, ſic & quando
non exprimit certa quantitas intelligitur de ea quæ
ſolet præſtari lege excepto.C.locati. ſic & in ſer-
uitute intelligitur comprehenſum quod de conſuetu-
dine fieri ſolet.l.ſi prius.§. placuit.ff. de aqua pluui.
arcenda, per quem textum, dixit ibi Bartolus, &
docto.ꝙ. † contractus in dubio debet intelligi ſecun
56 dum conſuetudinem factus.& ꝙ in inſtrumentis de-
bent poni omnia quæ ex conſuetudine veniũt.& no.
Barto.in.l.ex ea parte.ff.de verb. obliga.& Bald.in
l.fi.per illum tex.C.de fideiuſ.& dominus præceptor
meus latè in.l.fi.in.x.notabili.in.clxxx.col.C.de iu
re emphy.& do.Felyn.in.c.cum.M.ferrarien.in.ij.
&.iij.colum.de conſti.vbi tangit de clauſulis conſue
tis tam in contractibus & reſcriptis ꝙ in alia diſpoſi-
tione, pro quo facit.l.quod ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.
de ædi.edi.&.l.domini prædiorũ.C.de agri.& cenſi.
&.l.ita demũ.ff.de arbi.&.l.ſi quis reum.C.de cu
ſto.reo,&.l.ſi finita,in prin.ff.de ædi.edic.& ꝙ no.
Barto.in.l.de quibus.in.vi.col.in fi.cum ſeq.ff.de le
gi.& dixit Bald.in.l.ij.de condi.ob cau.ꝙ id quod
eſt conſuetum intelligitur deductum in pactum, & di
xit Bar.in.d.l.domini prędiorum.ꝙ ſi ſit cõſuetudo
in patria vt conductor in omni feſto natiuitatis tene-
tur domino prędii dare vnum par caponum, quòd ad
hanc præſtationem tenebitur conductor, qui accepit
prædium ſub præſtatione frumenti, & quanti.tempo-
ris debeat eſſe iſta conſuetudo.no.in.d.l.domini præ
diorum, & ibi eſt glo.& no.Bar.in.l.labeo.ff.de ſup-
pel.leg.& Franc.de are.in conſi.xi.in fin. vbi tangit
† an ſi ex conſuetudine præſcripta ſit aliquid ſolitũ po
57 ni in inſtrumentis, & ſtetur per annum ꝙ non appona
tur ſit derogatum conſuetudini, & ibi etiam dicit an
procurator poſſit apponere clauſas ſolitas de quibus
non habuit ſpeciale mandatum. Ad prædicta etiam fa
cit tex.in.c.quod tranſlationem, de offi.deleg. vbi le-
gatus de latere ſimpliciter conſtitutus, videtur cum ea
poteſtate conſtitutus quam communiter ſoluerunt ha
bere legati, ſic etiam dicimus intelligi exceptuatas per-
ſonas quæ à iure vel conſuetudine ſunt exceptuatę, vt
not.Saly.in.d.l.fi.& ibidem, dominus præce.meus
in decimo notabili, in.clxxx.colum.C.de iure emphy
teo.& quilibet præſumitur eſſe talis, qualis eſt ſua pa-
tria.d.l.ꝙ ſi nolit §.ſi mancipium, & no.Bar.in tract.
de guel.& gebel.† quandoq; autem ipſius diſponẽtia
58 conſuetudo attenditur.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.cũ con
cor.per gl.allegatis.ff.de leg.primo, facit.c.cũ inter.
de excep.&.c.ꝗ graui.de cri.falſi cum ſimi.& ꝙ de-
beat in omni materia fieri interpretatio iuxta conſueta
latè Fely.in.c.ex literis.v.co.ver.ſeptima declaratio
cum multis ſeq.de reſcri.& latius per.d.Iaſ.in.l.cer
ti condictio.§.ſi nummos.iij.col.cum.ij.ſeq.ff.ſi cer-
tum pet.† Sic etiam in iudicijs, quia petens quartam
59 intelligitur de ea quæ debetur conſuetudine vel ſtatuto
Inno.in.c.certificari, prima colũ.de ſepul.Pau.de ca
ſtro,in.l.fi.ff.de iuſti.& iur.Alex.in.l.ſocietatis.§.ar-
bitrorũ.ff.pro ſoc.Cepol.in.l.nominis §.verbum.ff.
de ver.ſig.ſimile in reſcriptis, vt in ca.cauſam quę, de
reſcrip.cum ibi latè notatis. Ex prædictis colligitur
veritas deciſionis illius quæſtionis quam format pal.

in.l.quicunq; in.iij.col.ver.ſed pone ſtatuto cauetur.
C.de ſer.fug.vbi quærit, an ſtante ſtatuto ꝙ frater ex-
cludat ſororem à ſucceſſione patris ſaluo ꝙ debeat do
tari, ſi pater inſtituerit filios & filias in eo quod ſibi de
iure ſpectat, intelligatur inſtituta pro æquali portione
cum maſculis attenta diſpoſitione iuris communis, an
verò in dotibus tantùm attento tenore ſtatuti, & li-
cet Bal.ibi tenuerit ꝙ intelligatur inſtituta in virili por
tione cum maſculis, tum quia teſtator ad ius ſe retulit
& ſic ad ius commune tanquam dignius §.ius autem ci
uile, Inſti.de iure na.gen.& ci.tum etiam quia ſtatutũ
loquitur ab inteſtato non autem ex teſtamẽto, ad quod
facit ſecundum eum.l.fratres.C.de inoffi.teſt. tamen
veritas per prædicta eſt in contrarium quia teſtator vi
detur ſe voluiſſe conformare diſpoſitioni ſui munici-
pij, & quia † appellatione iuris in dubio intelligimus
60 de ſtatutario etiam ſi deroget iuri communi per textum
in.c.i.in fi.cum glo.& ibi Panor.vt lit.pendẽ.vbi ſi
princeps in reſcripto ſe referat ad ius ſimpliciter & in-
diſtinctè intelligitur de iure ſpeciali & ſtatutario, facit
ꝙ not.Bald.in.l.illa inſtitutio in vltima colum.ff.de
hęred.inſti.vbi vult quòd ſi compromiſſum ſit in ali-
quem vt procedat de iure & de facto & pronunciet de
iure tantum, quòd tenebitur arbiter pronuntiare ſecũ
dum ſtatuta, nõ autem ſecundum ius commune, quia
ex quo ſtatuta ſunt confirmata à iure communi vel à
ſuperiore derogant iuri communi, ſequitur Butr.in.c.
quintauallis circa fi.de iureiu.Panor.in rubrica de cõ
ſue.& in.d.c.i.vt lit.pen.& in.c.cum veniſſent in pri
ma column.per illum text.de eo qui mit.in poſſ.cau.
rei ſer.& in.c.cumana.pen.colum.de electio. Pau.
de caſt.in.l.ius pluribus.ff.de iuſt.& iure, & in.l.præ
ſcriptione, vbi dominus præceptor meus.C.ſi contra
ius vel vti.pub.Ro.in.l.poſt dotem, in.xi.columna
ver.tertiò dubitatur.ff.ſol.ma.& in conſilio.ccli.in-
cipiente.clariſſimè videtur, quãuis aliter diſtinguat in
repeti.rubricæ de arbi.in.vi.col.in.xv.q.& Alexã.
remiſſiuè in.l.poſt dotem.in.xx.colum.ff.ſol.matr.
61 Nam † ſecundum ius eſt quòd pronuncietur ſecundũ
ſtatuta loci contractus.l.ſi fundus.ff.de euict.l.i.&
ij.C.de eman.li.notat Inno.in rubrica de conſue.Car.
in diſpu.incipiente ſtatuto ciuitatis, facit glo.in.l.ſem
per in ſtipulationibus.ff.de regu.iur.& in.c.ex parte,
de cenſi.& dixit Pan.in.d.c.cumana.quòd tunc ar-
biter poterit iudicare etiam ſecundum priuilegia per
textum, ibi cum glo.in verbo competere ibi ex priuile
gio, & de materia traditur per Albericum de roſa.
in tractatu ſtatut.in quæſtio.centeſimauigeſimaſepti-
ma, cum qua ſententia tranſeunt ambo pręcepto.mei,
do.Iaſon & domi.Lancellotus, Decius.in dicta lege
omnes populi in vtraq; lectura.ff.de iuſtitia & iure,
& domi.Feli.in capitulo ius generale, prima diſtin-
ctio.in ſecunda columna, vbi latè loquitur, & in ru
brica de conſuetu. Ad prædicta facit deciſio Bald.in
lege conſtitutionibus.C.de bonis quæ liberis, vbi di-
62 xit quòd † ſi maritus promittat reſtituere dotem in ca
ſu reſtituendæ dotis de iure, intelligitur facta promiſ
ſio ſecundum opinionem Marti.conſuetudine appro
batam, de qua per gloſam in lege dos à patre.ff.ſolu-
to matrimonio, & per gloſ.& doctores in dicta lege
poſt dotem, idem dicit ſi fiat promiſſio in caſum re-
ſtitutionis ſecundum formam ſtatutorum, quia con
ſuetudo idem eſt quòd ſtatutum lege de quibus.ff.
de legi.idem dicit etiam ſi fiat promiſſio de reſtituen-
do ſecundum ius commune, quia adhuc intelligetur
de prædicta conſuetudine, ſed hoc vltimum dictum
impugnat Paul.de caſtro in.d.l.conſtitutionibus, &

Alexan.

Alexan.in.d.l.poſt dotem.in.xx.col.quia illud ver-
bum cõmune nihil operatur, ſed pro Bal.facit ꝙ dixit
ipſe Bal.in ti.de pa.conſtan.in ver.nos romanorum,
63 nona columna.dum dixit† cõſuetudinem poſſe appel-
lari ius commune in loco in quo viget, quia introduci
tur auctoritate iuris communis, & dixit Ro.in conſi.
64 præallegato.& Bal.in.l.ſed & ſi quis cau.ꝙ † qui re-
nunciauit auxilio iuris intelligitur etiam renũciaſſe au
xilio iuris municipalis & dixit Bal.in.l.i.in.xiii.col.
verſi.quin immò dico.C.de confeſ.ꝙ ſi ſtatutum pro-
hibeat extrahi granum ſub pœna extra territorium pro
cedet libellus in quo concludit ꝙ extrahens puniri de-
beat eo quia extrahit contra diſpoſitionem iuris com-
munis, quia intelligetur de iure ſtatutario ꝙ poteſt ap-
pellari ius commune ſeu eius pars dicta.l. omnes po-
puli.ff.de iuſt.& iure, quia noſtra facimus &c.c.hi q.
de preben.in.vi.ſed hoc parum facit ſecundũ dominũ
65 præceptorem meum, quia† in dubio verba debent in-
terpretari in fauorem libellantis.l.ſi quis intẽtione am
bigua.ff.de iudi.Ad prædicta facit quòd in ſimili vi-
demus ſecundum Ro.in.d.l.poſt dotem, in loco pre
allegato ꝙ ſi pars ſe refert ad conſuetudinem & uigeat
duplex conſuetudo intelligetur ſe referre ad poſteriorẽ
priori derogantem, allegat.l.mella.§.ſed ſi alimenta.ff.
66 de ali.& cib.leg.& † ſi rex faciat mentionem de iure,
intelligitur de iure regio ſecundũ Bal.in.d.c. cum ve-
niſſent, in ſecunda col.& in propoſito quæſtionis no-
ſtræ contra deciſionem Bal.in dicta.l.quicunq;, tenuit
Pet.de anch.eius diſcipulus in repe.c.canonum ſtatu-
ta poſt medium.ver.ſed occurrit iuxta prædicta de cõ
ſti.& dominus præceptor meus.d.Iaſon in.d.l.om-
nes populi, in vtraq; lectura ſed melius in ſecunda vbi
referunt in contrarium deciſionem Bald.in.d.l.maxi-
mum vitium in quarta columna.verſicu.vlterius que
67 ritur.† An autem legum appellatione veniant ſtatuta
& conſuetudines ac iura canonica tradit pulchrè do.
Fely.in.d.c.ius generale.in principio & commẽ.poſt
Abba.inferentes ad eum qui permiſit vt iudicet arbi-
ter ſecundum leges, & ſi adſit ſtatutum loci inferioris
diſponens ꝙ in caſibus non deciſis per ſtatuta recurra-
tur ad ius commune, an intelligemus de iure commu-
ni romanorum an verò de iure ſupioris illius loci, pu-
tà decretorum dominicalium tradit Roma.in conſil.
ccx.& Pau.de caſt.in conſi.ccviij.in volumine anti-
quorum conſiliorum ſecundum primam impreſſionẽ
& ſi quis velit iura & dicta doctorum ad vtranq; par-
tem circa prædicta facientia videre que breuitatis gra-
tia tacai, recurrat ad modernos in locis præallegatis &
ad nota.per domi.Bapt.de ſancto ſeue.in rep.d.l.om
nes populi in prima charta.Et † ſi ſit differẽtia inter ius
68 canonicum & ciuile, prouiſio papæ intelligetur ſecun
dum ius canonicum, hinc ſi papa permittat monacho
teſtari de bonis paternis, intelligemus ſecundum formã
iuris canonici, vt per.d.Iaſo.in.l.ſi quando in princi
pio poſt Bald.C.de inofficio.teſtamento.& dixi ſuprà
eod.x.queſtio.

DECIMOTERTIO quero† an in ſtatutis ex
69 cluſiuis fœminarum vel admittentibus certum gradũ
ſeu lineam maſculinum cõcipiat fœmininum, ut quia
dicat ſtatutum quòd mater non ſuccedat filio, an po-
terit ſuccedere filiæ. Archi.in.c.ſi quis ſuadente in ter-
tia col.xvij.q.iiij.cum quo tranſeunt Gemi.In.c.gene
rali quarta col.de elc.in.vi.Imo.in.l.ſi ita ſcriptũ.ff.
de leg.ij.vult ꝙ maſculinum non concipiat fœmininũ
& ꝙ ſtatutum nõ intelligatur de ſucceſſione filię, quia
cum ſit odioſum debet reſtringi.c.odia.de regu.iur.in
vi.l.commodiſſimè cum ſimuli.ff.de libe.& poſthu.

quòd in caſu prædicti exempli comprobatur, quia ſi-
cut tacita pupillaris quæ ex interpretatione iuriſconſul
torum cõtinetur ſub tacita vulgari.l.iam hoc iure.ff.
de vulg.& pup.matrem non excludit.l.fi.C.de inſtit.
& ſubſti.ſub condi.factis.Ita maſculinum in præiu-
dicium matris per iuris interpretationem non debet cõ
cipere fœmininum. Ad ꝙ facit quod dixit Bald.in.l.
quicunq;, in.iij.colum.verſi.attende.C.de ſer.fugi.ꝙ
70 † ſtante ſtatuto ꝙ exiſtente patruo non ſuccedat auus
maternus non intelligetur excluſa auia materna, quia
etiam iſtud ſtatutum ſit irrationabile maſculinum nõ de
bet concipere fœmininum, & non debet tale ſtatu-
tum extendi.argumen.l.ſi verò.§.de viro.ff.ſoluto
matr. Sequitur.Cor.conſi.xij.Incip.in hac.pen.col.
circa fi.primo volumine, &.xcliij.inci.circa.i.col.ij.
volu.vbi dicit ꝙ ſtatutum de ſucceſſione fratrum vel
nepotum non comprehendit ſororem.Item ſecundum
71 Corneum conſilio.cl.incipiente de duabus.i.colum.
ij.volumine† ſtatutum excludens à ſucceſſione patris,
non habet locum in ſucceſſione matris. Ad idem fa-
cit quod pulchrè conſuluit do.Benedictus capra in cõ
72 ſi.lxij.incip.Andreas mei.in quarto dubio vbi vo-
luit ꝙ† ſtatutum excludens à ſucceſſione fratris nõ in
telligatur excludere à ſucceſſione ſororis & ꝙ tunc ma
ſculi fœminis non præferantur, propterea quia maſcu
linum non concipit fœmininum limitando vt.j.& di
xit Pau.de caſt.in conſi.cccxl.aliàs.cccxli.incipiens
heręditas prædicta.in fi.in volumine antiquorum cõ
ſiliorum ſecundum primam ſtampam ꝙ ſtatutum ex-
cludens patruum non porrigitur ad amitam. Sequitur
corneus poſt bal.nouellum conſilio.xi.incip.ſtanti-
bus, in prin.l.volu.vbi addit fuiſſe conſultum ꝑ Ioã.
de lign.Rycar.de ſaly.& Io.de fan.ꝙ ſtatutum exclu-
dens matrẽ propter agnatos nõ excludet propter agna-
tas, de quo etiam.j.& vult idẽ Corni.conſi.cccxxxv.
i.col.i.vol.& dixit do.Phili.cor.in.l.illã.C.de col
la.ſe in cauſa propria conſuluiſſe & obtinuiſſe ꝙ ſtatu
tum excludens auũculos propter patruos & filios pa-
truorum non intelligitur excludere materteram. Et per
eum in conſi.lxxxij.incip.licet, pen.col.iij.volu.vbi
dicit ꝙ ſtante ſtatuto peruſino ꝙ non extantibus maſ-
culis aſcendentibus & deſcendentibus ſuccedãt fratres
& filij fratrum & auunculi nõ ſuccedãt.ꝑ tale ſtatutum
non excludetur matertera nec eius filij propter patruũ
& allegat multos ſolẽnes doct.qui ita conſuluerunt vel
etiam, per eum conſi.cxci.incip.videtur in fi.iiij.vol.
& idem latiſſimè conſuluit ipſe Cor.conſi.cclxxi.in-
cip.de hac.iiij.vol.vbi dicit ꝙ minus excludit amitã.
dicens hoc maximè procedere quando nomina non
ſunt conformia, & ꝙ conformia dicuntur prout auus
& auia, in tantum vt ſtatuto excludente matrem pro-
pter fratrem mater non excludatur propter ſororẽ quia
tunc maſculinum concipit fœmininũ per extenſionem
ideò Bald.in.d.l.illa.C.de colla.per illum textum.di-
xit ꝙ prouiſio loquens de auunculo non trahitur ad
materteram. Subdit Corne.dicto conſi.cclxxi.penu.
colum.quòd ſtatutum loquens de paſſiua ſucceſſione
maſculorum non habet locum in paſſiua ſucceſſione
fœminarum, ſed Pau.de cau.de caſtro.& dominus
Philippus mouentur alia ratione ſcilicet, quia ſtatutũ
excludens vnam perſonam non intelligitur excludere
aliam quę non ſit coniuncta defuncto per illam, de
qua materia dicam.j.in ſexto articulo in tertio mem-
bro in tertia queſtione.in tertio caſu.pro prædictis
pulchrius facit quod dixit Salyce.in lege ſecunda in
penultima columna.C.de noxalibus, quem ſequi
tur dominus Baptiſta de ſancto ſeuerino.in.repetio

l.omnes populi.in.cxliii.colum.verſicu.tertiò ſi ſta-
tutum.ff.de iuſti.& iure.vbi dicit quòd † ſtante ſta-
73 tuto quòd ſi quis deceſſerit ab inteſtato fœminæ non
ſuccedant exiſtente aliquo agnato maſculo, vſque
ad certum gradum putà quartum, ſi contingat mo
ri aliquam mulierem ſuperſtite eius fratre & relicta
ſibi filia, talis filia à matris ſucceſſione non ex-
cluderetur, ſed fratri præferetur. Quia ſtatutum
non habet locum in fœmina cum non ſit omnimo-
da ſimilitudo. nam ſtatutum loquitur de maſcu-
lo qui ſuſtinet onera domus & ſui generis, cuius bona
non vult tranſire ad fœminas quę in alienas tranſeunt
familias, ſed in propoſito bona iam ſunt penes mu-
lierem quæ non ſuſtinet onera generis ſui, ideò facilior
eſt tráſitus in aliã mulierẽ.l.ſi vnus.§ pactus.ff.de pac.
& ſic maſculinum non concipit fœmininum, cum nõ
74 ſit omnimoda ſimilitudo.† Sic etiam ecõtra eſt in ſta-
tuto admittente vel vocante ad ſucceſſionem. quia
maſculinum non concipit fœmininum, in tantum vt ſi
ſtatutum mandet hæreditatem deuenire in agnatos pa-
ternos nõ intelligatur vocata filia, ſed filius vel nepos
illam excludat prout declarat.d. Signo. de homo.in-
terpretando ſtatutum Cu.in conſi.cliiij. inci. quæſtio.
talis eſt.vlti.colum.eo maximè, quia hoc ſtatutum cõ-
tinet odium irrationabile.l.maximum vitium.C.de li
be.præte.quo caſu maſculinum non concipit fœmini-
num, vt dictum fuit per no.per Cynum, in.d.l.quicun
que & Iac.de are.in.l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.&
per no.in.l.quiſquis.C.ad.l.iulia.maieſt. Hinc dixit
Ioan.de ana.in conſi.iiij.in.ij.col. ꝙ ſtatutum vocans
agnatos non videtur etiam vocare fœminas agnatas
ex quo maſculinum profertur à ſtatuto, cõtra ius com
mune per no.per Archi.in loco pręallegato. & Bar.in
d.l.ſi quis in tantam.& in.l.ſi quis id quod.ff.de iuriſ
di.om.iud. Vult corne.in.d.conſi. xi.incip.i. volu.
Ad prędicta facit quòd dixit bald.in.d.l. quicunq; in
75 iij.colum.quòd † ſtatutum diſponens patrem debere
legitimam in eius vita filio aſſignare non trahatur ad
matrem. Et per prędicta conſuluit dominus Philippus
corneus, conſi.cccxxxv.inci.primum.ſ.colum.i.vo-
lu.ꝙ ſtatutum excludens matrem propter fratrem de-
functi non excludet propter ſororem, ſequitur ipſe cor
neus.d.conſi.clvi.i.colum.ij.volum.vbi etiam dicit
quòd ſtante ſtatuto diſponente quòd coniuncti ex linea
paterna excludãt matrem, fœmina agnata matrem nõ
excludet, ad quę duo dicta adducit bonas auctoritates
& multa etiam adducit corneus in conſi.ccxxiiij.inci
76 pien.non ſequendo.ij. volmine. † circa ſtatutum ꝙ
proximiores ex parte patris ſuccedant in patrimonio,
& ex parte matris in matrimonio vt verbũ proximio-
res intelligatur de maſculis in tantum ꝙ per fœminas
hincinde non excludantur, vbi etiam multa dicit de his
inſertis & in finali colum.declarat hoc ſtatutum in pro
poſito mulierum quomodo non excludãt agnatos uel
cognatos. In cõtrarium autem facit quod voluit Dy.
in.l.qui duos.ff.de leg.iij.& do. Barth.veronenſis in
l.i.in.x.q.ff.de verb.ſigni. vbi volunt, prout aliqui
referunt prædictum ſtatutum mandãs matrem filio nõ
ſuccedere extante patruo trahi ad ſucceſſionem filiæ.
Ad idem facit deciſio Pet.de anch.in conſi.cxi. inci-
pien.ſuperſtite domina Auantina. prima colum.vbi
dixit ꝙ ſtatutum prohibens mulierem habentem filios
nepotes, pronepotes vel aliquos deſcendentes relinque
re, niſi filijs & alijs deſcendentibus, habere locum etiã
ſuperſtite filia. mouetur ex notatis per Cyn.in dicta.l.
quicunq; vbi vult maſculinũ cõcipere fœmininũ in ſta
77 tutis ſicut & in lege communi. Item mouetur quia † fi-
liorum appellatione complexiuè & expoſitiuè, non au
tem ex interpretatione extenſiua fœminæ compræhen-
duntur, per ea quæ voluit Bar.poſt Dy.in.d.l. prima
ff.de verb.ſignifi.iuncta.l.ſi quis dederit.ff. de teſta.
tutel.& dixit Alex.in conſi.cxv.incip.circa dubitatio
nẽ propè fi.ij.volumine. ꝙ ſtatuto pręferente matri con
iunctos ex linea paterna vſq; ad quartum gradum, ip
ſi matri præferentur etiam fœminæ de illa linea coniũ-
ctę, & intra illum gradum exiſtentes cum quo tranſit
do.præceptor meus in.l.ſi quis id quòd in.ij. colum.
in fi.ff.de iuriſd.om.iud.& dixit Andre. de iſer.in.c.
i.in.vi.col.in prin.in titulo de natura ſucceſ. ꝙ ſtatutũ
excludens dotatam à fratre à ſucceſſione fratris habet
locum in dotata à ſorore.d.§.quæſitum. & ꝙ in tali-
bus ſtatutis maſculinum concipiat fœmininum. ita vt
78 † ſtatutum excludens fœminam à ſucceſſione fratris ſi-
bi locum vendicet in ſucceſſione ſororis. latè diſputat
& tenet do.Franc.cur.in conſilio nono incipien. tici-
nenſi ſtatuto, vbi dicit fuiſſe ita conſultum per excellen
tes doctores papien.& loquitur in terminis ſtatuti pa-
pien.in quorum volumine adeſt aliud ſtatutum diſpo-
nens, ꝙ ſtatuta non debeant nec poſſint interpretari,
ſed intelligi & obſeruari ad litteram, & prout littera
ſonat. mouetur ex doctrina Bart.in.l.j. in principio
in vltimis uerbis.ff.de pe.quam ſequitur. Alex.in con
ſilio.xxiiij.in.vij.colũ.& in.iij.quod incipit animad-
uerſis.ſecundo volumi.& Franciſ.de aretio.in conſi.
l.in prima columna.in tertio ſuo fundamẽto, & in cõ-
ſi.xxxviij.inc.In facto dicitur, & eſt de mẽte Cy.in.d.
l.quicunq; & Barto.in.d.l.i.ff.de verbo.ſignific.ſci-
licet ꝙ ſi maſculinum proferatur in lege vel ſtatuto, &
materia & ratio ſtatuti ſit indifferens, tunc ſemp con-
cipiet fœmininum, quod etiam voluit Alber.de ro.in
d.l.quicunq;.iij.colum. verſicul.alij tamen moderni
poſt Oldra.& Salyce.in.d.l.ii.uerſicu.ex prædictis.
C.de noxa.& Ange.in conſi.cclxxxvi. Incipi.ſtatuto
communis florentię, & Cardi.in clemen.i. de electio.
& Bald.in.l.i.in vltima colum.C.qui admit.&.l.fi.
C.de verbo.ſigni. & Pau.de caſtro.in.l.ſi cum dotẽ.
§.ſi pater.ff.ſo.mat.& Bal.in.d.l.quicunq;. verſi.ſed
pone ſtatuto cauetur ꝙ filij bannitorum, & ver. quid
ſi fiat mentio, & in.l.ſi ita ſcriptum.& ibi etiam Iaco.
de are.Cy.& Albe.ff.de lega.ij.ſed ſic eſt ꝙ ratio quæ
mouit ſtatuentes.ſ. pręſeruandi bona in agnatione eſt
indifferens tam in ſucceſſione maſculi quàm fœminæ.
ergo &c.immò talis ratio cenſetur expreſſa, quo ca-
ſu compręhenditur perſona ad quam dicta ratio porri-
gitur, nec tunc dicitur fieri extenſio. vt dixi ſuprà la-
tè in tertio articulo princip. Item † vbicunq; eſt ve-
79 riſimile ꝙ ſi ſtatuentes fuiſſent interrogati de caſu omiſ
ſo, illud idem ſtatuiſſent quòd in expreſſo. prouiſio in
caſu expreſſo facta trahitur ad omiſſum.glo. & bald.
ac doctores in.l.tale pactum.§.fina.ff.de pactis. & in
l.cuſtodiam.ff.de periculo & commo. rei venditę.&
in.l.prima.C.quę res pignori obligari poſſunt. Pau-
lus de caſtro, & moderni in.l.lutius.per illum textum
ff.de liberis & poſthumis.textus eſt in.l.fina.C.de po
ſthu.hęred.inſtitu.& glo.in clementi. prima in verbo
præſidentes.de reſcriptis. & in.c.ij. In verbo reus de
confeſ.In ſexto.Roma in conſi.cv.&.cccxcij.&.cccc
xxxviij.& in.l.iiii.§.cato.ff.de verborum obligationi
bus.& Alexan.in dicto conſilio vigeſimoquarto, cir-
ca ſeptimã columnã. verſiculo inſuper reſpondeo.ſed
ſic eſt quòd ſi ſtatuentes interrogati fuiſſent, an voluiſ
ſent maſculos præferri in ſucceſſione ſororis ſicut fra
tris idem dixiſſent. ergo maſculinũ debet eo caſu cõci
pere fœmininũ, quod maximè verũ videtur, quia ma-

teria

teria iſta eſt fauorabilis & non odioſa, ut dixi latè. ſ. in
articulo pręcedenti per not. per Bartol. in dict. i. l. l. ff.
de verborum ſignificatio. per illum textū. & dicta. l. ſi
ita ſcriptum. ff. de teſta. tute. quinimmò etiam vbi ma
teria foret pœnalis & odioſa maſculinum coocipere
poſſet fœmininum ſecundum glo. quam aliqui docto
res ſeqountur in. l. quiſquis. C. ad. l. iul. maieſt. vbi di
ſpoſitum in patre in materia illius. l. trahitur ad matrē
facit tex. cū ibi no. maximè per Alb. Paul. de caſtr. &
Mod. in. l. ſi quis id q. ff. de iuriſdictione omniū iu-
dicum. Nec ob. q materia ſit correctoria, quia ſatis
eſt quod ſubſit eadem ratio. vt probatur in. § cōſequēs.
& in. § ſi igitur defunctus in auctentica de hæred. ab in
teſta. Ex quo tex. ſumitur auctentica poſt fratres. C. de
legitimis hære. vbi diſpoſitio in auctent. corrigens iura
antiqua ſub verbo ſolis fratribus inclodit ſorores, no
tat dominus præcep. meus in. d. l. ſi quis id quòd. ter-
tia colum. In. vi. ampliatione. Et conſuluit do. Ludo-
bolo. in terminis ſtatuti Imo. q ſtatutum q filij maſcu
li præferantur fœminis defunctæ perſonę quibus non
exiſtentibus ſuccedant fratres & filij fratrum, licet ex-
cludat fœminas deſcendentes propter maſculos de-
ſcendentes in ſucceſſione aſcendentium, tamen in ſuc-
ceſſione fratris admittit ſororem, quia fratris appella-
tione venit ſoror. Et dixit Corn. conſi. ccxlviij. Incip.
videtur. ij. colū. tertio volumine q ſtante ſtatuto q ſi
quis deceſſerit ab inteſtato bona patris perueniāt in p-
ximiores cōſanguineos ex parte patris, & matris, q ue
nient ad ſucceſſionem tam maſculi q̄ fœminę appella
tione proximorum. Et dixit corneus in ſuo conſi. cccx
ij. incip. q̄q̄, nota. do. Philip. ij. colum. iij. volumine
q potius debet ſumi interpretatio q agnatę excludant
cognatos q̄ q agnati excludant agnatas. Pro ſolutio-
ne clarius habēda poſſunt fieri tres caſus. Nam quan-
doq; † profertur à ſtatuto verbum commune ad ma
ſculos & fœminas, vt quia ſtatutum dicat, ſi quis de-
ceſſerit. & tūc intelligitur etiam de muliere, quia illud
verbum ſi quis recipit ſubauditum ſubſtantiuum ho-
mo, q eſt communis generis, vt notat Bal. in. d. l. quiſ
quis. prima colum. & Bar. in. d. l. i. ad fi. ff. de uerbo.
ſigni. & in. d. l. ſi quis in tantam. & in. d. l. l. ff. de pe
cu. & q dixit Alex. in. d. conſi. xxiiij. iij. col. idem eſt
ſi ſtatutum præferat coniunctos ex linea paterna ſecun
dum Alexan. in conſilio. cxv. prææalleg. quia ſub iſto
adiectiuo coniunctos etiam fœminę compræhendun-
tur per no. per Bar. in locis proximè allegatis, quia tūc
ex ſubſtantiuo ſubaudito homines, cōpræhenduntur
fœminæ vi vocabuli, & propterea in caſu. Pet. de an-
cha. in. d. conſi. cxi. poteſt dici fœminas expreſsè vo-
cari ſub illis verbis alijs deſcēdētibus, nō tantòm maſ-
culos, licet dubitem q deciſio Alex. in caſu ſuo nō ſit
vera, quia ibi mater excludebatur ab illis de linea pa-
terna, & ſic fauore agnationis, & vt bona in agnatio-
ne ſeruarentur, quo caſu noo debet excludi per fœmi-
nam agnatam, vt latè dicam. ī. in. xij. artic. princip. in
nona quæſtione. Et ex ibi dicēdis pręſens materia mul-
tum declaratur. & contra Alexan. faciunt multę deci
ſiones relatę per. d. Philip. corneum poſt Bal. nouellū
in conſi. xi. i. col. i. volu. licet pro eo faciat quod con
ſuluit ipſe Corne. conſi. xxi. incip. videtur maximè in
iij. col. i. col. vbi tenet conſanguineorum appellatione
etiam fœminam in tali materia putà matrem, compræ-
hendi. Aliquando autem ſtatutum loquitur per termi-
nos qui non ſunt communes niſi maſculis, nec habēt
proportionem debitam cum vocabulo fœminino, &
tunc etiā maſculinum non concipit fœmininum p no.
per Bal. in. d. l. quicunq; in. iij. col. ver. quid ſit ſi tamē
tio & d. pręcep. meum in. d. l. ſi quis id q in. v. colū.
in. x. limitatione. Aliquando verò ſumus extra termi-
nos prędictos & in terminis vocabuli maſculini q ſm
regulas communes eſt aptum concipere fœmininum,
& tunc eſt difficultas. quo caſu ſi loquimur de vocan
do fœminas non ſubeſt dubium q non intelligantur
vocatę ſub nomine maſculiuo, propter rationis diuer
ſitatem quæ militat in vocando maſculos magis quā
fœminas, ſi verò agimus an intelligantur ſtatuta loqui
tam de ſucceſſione fœminarum quàm maſculorum. li
cet non putem tutum recedere ab opinione tenentium
non intelligi de ſucceſſione fœminarum propter eorū
auctoritatem, & per ea quę dicam. ī. in. viij. arti. prin-
cip. xiiij. quæſtio. & in. xij. articu. princip. in nona. q.
tamen vbi non ſubeſt ratio diuerſitatis teneo in pūcto
iuris cum vltima opinione q etiam de hæreditatibus
fœminarum & ſororum intelligantur ſtatuta loqui,
per prædicta iura; & fundamenta, quibus non uideo
poſſe accommodari bonum reſponſum. nec obſtat q
dixit Saly. in. d. l. ij. dum vult aliam eſſe rationem in
ſuccedendo fœminis quàm maſculis, ex eo quia hęre-
ditas iam delata fœminis facilius tranſire debeat in
alias fœminas, quia non propter hoc tollitur quin ita
militet ratio agnationis pręſeruandæ in deferenda hæ-
reditate fœminę ad agnatos ſicut in deferenda hęredi-
tate maſculi, & hoc probatur in. § cęterum inſtitu. de
81 legi. agna. ſuc. Quòd autem dictū fuit. ſ. de † ſtatuto
vocante agnatos, vt non intelligatur vocare fœ-
minas agnatas eſt intelligendum, vt propter hoc non
videatur eas excludere quando reſpectu aliarum per-
ſonarum maſculi vocantur, vt quia ſtatutum ex-
cludit lineam maternam, & vocet agnatos. nam tunc
fœmina agnata non intelligetur excluſa, vt dicam
Infrà in articu. ſequen. in ſecundo membro in. ij. quæ-
ſtione. Et dixit Bald. in. l. omnes populi. ix. columna
82 verſi. tertio quæro in fin. ff. de iuſti. & iur. quòd † ſta-
tutum præferens in ſucceſſione primogenitum ſecun-
dogenito non intelligitur præferre filiam primogenitā
filiæ ſecundogenitę, quia eſt odioſum odio irrationa
bili cum in pari natura contrarium ius ſtatui non de-
beat, & quia in odioſis non fit acceptio perſonarum
l. i. § de qua, de vent. in poſ. mit. ſequitur Pet. de an-
cha. In repe. c. canonum ſtatuta. xiiij. quęſtio. de con-
ſti. & Corne. poſt Bal. de bartollinis. conſi. xi. in prin
cip. l. colum. & xciiij. incipl. circa. i. col. ij. volu. An
83 autem vbi † adeſt ſtatutum mandans ſtatuta intelligi
ad literam maſculinum concipiat fœmininum prout
erat in terminis in quibus conſuluit do. Fran. cur. di-
cam. ī. eod. io. xxix. quæſtio. Item eſt aduertendū quia
maſculinum oon cōiperet fœmininum, nec ſtatutum
loquens de fratre compræhenderet ſororem quando
contingeret ex tali compræhenſione quòd fœmina
remotior excluderet proximiorem ſecundum Petrum
de anchara. in reperi. c. canonum ſtatuta in. xiiij. quæ-
ſtione. principa. verſicu. dicto de filijs de conſtitutio.
per not. per Dynom. in. d. l. l. ff. de verborum ſigni-
ficatio. facit text. in. l. aſſiduus. verſi. exceptis. C. qui
poti. in pigno. habe. & in. l. ſi viua matre. verſicul.
quòd ſi nepotes. C. de bo. mater. & quòd latè in ſimili
dixi in quæſtion. præceden. facit quòd dixit Cuma. in
conſilio centeſimouigeſimoſeptimo, incipiente, in te-
ſtamento prima colūna. licet in cōtrarium faciat quod
dixit Bald. in conſillo quadrageſimoſeptimo, inci-
piente, factum tale eſt. quinto volumine. vbi voluit
ſtatutum Aretii, diſponens fratres patruelles, ex-
cludere matrem & aſcendentes per maternam li-
neam trahi ad ſorores patruelles, ſed poteſt reſponde-

ti ꝗ ibi adeſt aliud ſtatutum diſponens ꝗ maſculinũ
genus concipiat fœmininũ de quo dicam. ĩ. in. xij. ar.
princ. in. ix. q. Plus dixit corne. in conſi. xj. i. colum.
84 & per totum. i. volu. ꝗ etiam † ſtante dicto ſtatuto ꝗ
maſculinum concipiat fœmininũ, auus maternus qui
ex forma ſtatuti excludit patruum nõ excludet amitã,
ſed mouetur ex eo. quia aliàs fuiſſet abſurdum, ut ibi
per eum, & quia maſculi & fœminæ ponebantur di-
ſcretiuè, & quia ex alijs particulis ſtatuti iſta etiam
declarabantur. Et dixit corne. d. cõſi. cccxxxv. incipi.
primũ. i. et. ij. col. i. volu. ꝗ ſtante ſtatuto ꝗ mater ex-
cludatur propter fratres defuncti non excludetur pro-
pter ſorores, etiã ſi adſit ſtatutum ꝗ maſculinum con-
cipiat fœmininũ, ꝑꝑ diuerſitatẽ ratiõis. & qa materia
eſt differens idẽ vult in cõſi. i. ij. col. ij. vol. & xciij. j.
col. ij. vol. eo qa tale ſtatutũ intẽdit fauere maſculis &
ſic conſtituere differentiam inter maſculos & fœminas
vt per Cor. d. conſi. xciij. vult idẽ corn. cõſi. ccxxiij.
ij. et. iij. col. eo. vol. Et dicebat corne. conſi. xcv. in-
85 cip. in hac. iij. & v. col. ij. vol. ꝗ † ſtatuto excludente
matrẽ & vocante proximiores ex parte patris mater
excludetur propter amitam ſi ſtatutum habeat vnũ ca
put excluſiuũ non reſpiciens caput incluſiuũ, vt quia
dicat ꝗ mater nullo modo admittatur ad ſucceſſionẽ
filij, ſed ſit penitus excluſa. Et aliunde vocet proxi-
miores ex parte patris. & fortius in caſu illo in quo
in rubrica & nigrò ſtatutũ loquens in ſingulari nume-
ro de proximioribus dicebat maſculus & fœmina, nõ
poſtea loquendo in plurali putà propinqui ex parte pa
tris, vel li parenti intelligitur maſculinũ prædictum cõ
cipere fœmininũ. vt ibi latius per eum & in conſi. cc-
xxij. inci. ꝙꝙ. ij. col. ij. vo. vbi dicit ꝗ ſi ſtatutum ex
cludat matrẽ propter coniunctos ex linea paterna etiã
matrẽ excludet amita, & ita tenet in cõſi. cxxxiii. inci.
ꝙuis. i. & ij. col. ij. vol. vbi plenè conſuluit ſuper eo
dẽmet ſtatuto, & eſt de mente ipſius Cor. conſi. clvi.
inci. de duabus. i. col. in fi. ij. vo. Et dixit latè corneus
conſi. ccxxij. incip. ꝙꝙ. ij. vol. ꝗ ſtatuto diſponente
vt proximiores conſanguinei ſuccedant, maſculi agna
ti non excludent fœminas. & erit ſenſus ꝗ agnati, &
agnatæ excludant cognatos, nec etiã maſculinũ conci-
peret fœmininum quando idem ſtatutũ in aliqua par
te ſui loqueretur diſcretiuè ſcilicet vno modo de ſuc-
ceſſione maſculi & alio de ſucceſſione fœminæ ſecun-
dum Bar. in. l. in mulris. ff. de ſta. ho. cũ quo trãſit do-
præcep. meus in. d. l. ſi quis id ꝗ in. ij. col. in. ij. limita
tione, vel quia in præcedentibus aut ſequentibus dixiſ
ſet de fratribus maſculis, & poſtmodum ſimpliciter lo
queretur de fratribus per no. ꝑ cuma. in cõſi. præalle-
ga. & Panor. in cõſi. Et corneũ. d. cõſi. xi. i. vol. et. d.
conſi. cccxxxv. in. iij. col. i. vol. & conſi. clvj. incip.
de duabus. i. col. in fi. ij. volu. Et quia dixit ſuprà hac
ea. q. in princ. ꝗ ſtatutum excludens fœminat à ſucceſ
ſione fratris non cenſetur excludere à ſucceſſione ſoro
ris, allegando dñm benedictũ capram in cõſi. ibi alle.
inuenio ꝗ do. Philip. cor. conſi. xcvi. incip. licet. ij.
vol. conſuluit contrarium motus, quia aderant con-
iecturæ ꝗ ſtatuentes idem ſenſiſſent de ſucceſſione ſoro
ris, maximè quia in ſucceſſione paſſiua ſucceſſionis
maſculorũ & fœminarũ erat vniformis ſtatuti diſpoſi
tio, quia quandoꝗ apparebat ꝗ ſtatuentes ſub maſ
culino voluerunt comprahendi fœmininum, & quia
ex diſpoſitione ſtatuti maſculi aliqui ſuperſtites repe-
riebantur expreſsè ſororibus prædilecti, & qa ratio ſta
tuti generalis videbatur inuitare maſculos & fœmi-
nas præferre per ea quæ dixi ſuprà in tertio artic. prin.
Et dixit Corne. cõſil. clxix. inci. multę. ij. col. in fi. iij.

volu. ꝗ licet ſtatutum ponat in aliqua parte maſculos
& fœminas diſcretiuè, & ſimus in materia quę uidea
86 tur differens: tamẽ † ſtatuto præſeruante aliquid fratri-
bus conſobrinis vel vterinis, fratrum vterinorum ſeu
conſobrinorum appellatione poterunt venire ſorores
conſobrinę vel vterinę ne contingat vterinas ex toto
excludi: & loquitur quãdo extat ſtatutum quòd agna
ti excludãt cognatos pręter quàm in quarta. Sed Cor.
ibi declarat ꝗ eo in caſu materia non erat differens. di-
xit tamen Corne. conſi. cxc. incip. videtur. penul. co-
lum. iij. volu. quòd non dicitur materia differẽs quã-
do ſecundum quid eſt differens: putà aliquo reſpectu
& caſu, & alio non, ibi multa dicit in colum. fin. &
penul. & etiam in tertia colum. verſi. & ſi dicatur, &
in. ij. colum. verſi. & facit. Et quod attendatur abſur
dinas non tantùm correctio vt maſculinum non conci
piat fœmininum corneus conſi. cclxxj. incip. de hac in
v. colum. in fin. cum ſequen. iunctis his quæ dixit in
iiij. colum. iij. volu.

87 DECIMOQVARTO quęro † an talia ſtatu
ta extẽdãtur ex idẽtitate ratiõis ad caſus non expreſſos
& quia in hoc verſatur potiſſima pars iſtius tractatus,
& incidenter dixi in multis locis dicam remiſſiuè, &
primò de hoc dixi in tertio artic. princ. in. vij. colum.
cum ſequen. & in ſexto artic. princi. ſecundo membro
ij. q. vbi tangitur incidenter: an quando verba ex to-
to deficiunt verba & ratio ſtatuti maſculo patrocinen
tur, & an fiat extenſio ita demum ſi verba ſtatuti poſ-
ſint trahi ad caſum non expreſſum ꝙꝙ impropriè, ꝗ
eſt intelligendum iuxta tradita in dicta. iij. arti. princi.

88 DECIMOQVINTO eſt notandum ꝗ † ex
identitate rationis etiam in correctorijs fit extenſio ad
caſum qui ſub lata ſignificatione vocabuli poteſt com
pręhendi in. vij. arti. princip. in. xij. q. in. iij. col. Item
89 quòd † vbi ratio eſt expreſſa in ſtatuto uel lege corre
ctoria, non eſt licita extenſio, ſi alia ratio ſuadeat cõ
trarium in. vj. arti. princ. in tertio membro in. iij. q. in
viij. colum. in fin.

DECIMOSEXTO etiam eſt aduertendum ꝗ
90 † non eſt par ratio in excludendo magis proximum &
magis diſtantes in gradu in. vj. artic. princip. in ſecun-
do membro. iij. q. in fi. Et Corneus conſi. cxv. incip.
in hac. ij. volu. Item † maior eſt ratio in excludendo
91 nepotem ex filia quàm in excludendo ipſam filiam, no
tatur in. vj. artic. princ. in tertio membro. j. q. iiij. col.
Et abſurdum foret excludere filiam & admittere neptẽ
ex filio. l. ſi viua matre verſicu. ꝗ ſi nepotes. C. de bo.
mater. & dictum fuit. ſ. eo. arti. Item non eſt par ratio
ꝗ fœmina excludat maſculum, ſicut ꝗ maſculus exclu
dat fœminam in. vij. arti. princip. in. ij. q. immò ma-
ior eſt ratio in excluſione fœminæ vt ibi. Sic econtra
92 † in admittendo vocatos attenditur ratio prędilectio-
nis ipſius ſtatuti: vt per Corne. conſi. ccxij. incip. cir
ca primum. ij. colum. ij. volu. Et non eſt maior ratio
excludendi ſororem ꝙ matrem, licet matri legitima
debeatur, & non ſorori niſi inſtituta turpi perſona vt
optimè declarat corneus conſi. lxxxii. incip. licet pe-
nul. colum. iunctis his quę dixit in ſecunda verſic. &
maximè. iiii. volu. nec tranſuerſalis excludat filias, &
deſcendentes vt per Corne. conſi. cxxv. incip. aliàs. ii.
colum. iiii. volu.

DECIMOSEPTIMO pro regula traditur
93 ꝗ † in materia extenſionis periculoſum eſt aliquid fir-
mare. & adhærẽdum eſt deciſionibus doctorum quæ
in indiuiduo reperiuntur in. vj. articu. princi. in tertio
membro in. iii. q. in. iij. colum. in fi.
94 DECIMOOCTAVO eſt ſciendũ ꝗ † quan-
do nomina

do nomina appellatiua omnino diſcrepent, an ſtatu-
tum in vna perſona trahatur ad aliam in. vi. arti. ꝑn.
tertio memb. iiij. q. in. xvij. col. ſed ſtandum eſt con-
cluſioni factę in. ij. arti. prin.
95 DECIMONONO Quæri poteſt, † an ſtatutũ
in caſu vero trahatur ad fictum, laté in. vi. artic. prin.
in quarto membro in. i. q. in. iiij. &. v. colum. & ali-
quid in. xij. arti. princi. in. ij. q. in penult. col. iunctis
his quæ dicuntur in eo. arti. q. i.
96 VIGESIMO Eſt notandum ꝙ † mens & ratio
ſtatuti colligitur ex præfationibus in. vi. arti. prin. in
iiij. memb. in. xxvij. q. prin. ij. col.
97 VIGESIMOPRIMO Quęri poteſt, † an
argumentum à contrario ſenſu habeat locum in ſtatu-
tis in. vij. artic. prin. in. i. et. ii. et. iii. q.
VIGESIMOSECVNDO Non obmitto
98 ꝙ † licitum eſt arguere & extendere diſpoſitionem ſta
tuti correctorij iuris communis, quando per talem ex
tẽſionem redimus ad ius commune in. vij. artic. prin
cip. in ſecunda quæſtione.
99 VIGESIMOTERTIO Quæritur, † an ſta
tutum in vno correlatiuorum cenſeatur diſponere in
alio in. vij. arti. prin. in. iij. q.
100 VIGESIMOQVARTO Quæritur, † an
ſtatutum in vno æquiparatorum ex paritate vel maio
ritate rationis trahatur ad aliud in. vi. arti. princi. in
quarto membro in. xxvi. q. & in. viij. articu. princip.
in. xxij. q. vltima col.
101 VIGESIMOQVINTO Quęrit, † an mẽs
& ratio legis ſint idem, & an ſit credendum aliquid
eſſe ex mente, quod ſit contra ius commune in. ix. ar-
ti. prin. in. i. q. in. x. col. cum ſeq.
102 VIGESIMOSEXTO † Fit extenſio vbi-
cunq; eſt veriſimile ꝙ ſi ſtatuentes in caſu omiſſo fuiſ-
ſent interrogati veriſimiliter idem ſtatuiſſent, vt dixi
incidenter ſuper hoc eo. articu. in. xiij. q. in. iiij. col.
Et dixit Bald. in. c. primo. §. ad hęc. in. v. colum. in fi.
103 de pac. iuramen. firmã. † quòd omnia ſtatuta exten-
ſiuam interpretationem recipientia debent fundari
in æquitate.
VIGESIMOSEPTIMO Eſt aduertendũ
104 quòd † non inſpicimus in quem verba dirigantur,
ſed ad quem effectus & verba ſtatuentium porrigan-
tur. dicam remiſſiuè infrà in ſeptimo artic. principa.
in. ij. vel. iij. colum. notant in propoſito materiæ no-
ſtrę, Bar. & Doc. in. l. ſeruo legato. §. i. ff. de lega. i. Et
dixi etiam in ſexto articulo principa. in tertio memb.
ſecunda. q. in prin.
105 VIGESIMOOCTAVO † ãn ex generali-
tate rubricæ nigrum ſpeciale generaliter intelligat, in
vij. arti. princip. in. xx. q. & in. xvi. in fi. & ibidẽ an
nigrum declaretur & reſtringatur ꝑ rub. & econtra.
106 VIGESIMONONO Quæro, † an ſi adſit
in volumine ſtatutorum vnum ſtatutũ mandans ver
ba ſtatutorum intelligi ad literam, & prout ſonant,
ſeu ꝙ non recipiant interpretationem aliquam, intel-
ligatur prohibita extenſio ad alium caſum impropriũ
vel non expreſſum. Hęc quæſtio eſt neceſſaria ad plu
res quęſtiones huius tract. & de ea plures doctores fa
ciunt mentionem, nam eo caſu ceſſat argumentum à
contrariò ſenſu ſm Bald. & Moder. in. l. ii. C. de con
di. inſer. & Panor. in. c. cum apoſtolica in penul. co-
lum. de his quę fiunt à præla. ſine conſen. capi. qui lo
quitur quando ſtatutum vult verba intelligi planè
abſq; ſubauditione & extraneo intellectu, nec tunc at
tenditur communis vſus loquendi ſecundum Bart.
in. l. labeo. ff. de ſupp. lega. nec ſub ſimplicibus etiam
fauorabilibus comprehenditur mixtum ſecundum
Ang. in. l. ſi ita ſcriptum. ff. de lib. & poſthumis. nec
tunc poteſt quis ſuccedere ex tacita pupillari compre
henſa in expreſſa vulgari, nec ex tacita vulgari cõpre
henſa in expreſſa pupillari ſecundum Bald. in. l. pre-
cibus in. ij. col. ver. & no. quòd in quibuſdam. C. de
impub. & ali. ſubſti. Cum quo tranſit domi. Andre.
ſicul. in conſil. xxxix. inci. in hac dubitatione. ij. uo-
lumi. Sequitur Corneus conſil. ccxxiiij. incipi. non
ſequendo. v. colum. ij. volum. & ceſſat generaliter eo
caſu extenſio ſecundum Bald. in. l. ij. C. de patr. qui fi
li. propri. diſt. circa medium commen. Imò ſecundũ
Bald. in. l. maximum vitium in. iiij. colum. C. de lib.
præteri. videtur prohibita interpretatio ex mente ſeu
ratione ad caſum non expreſſum. Eſt enim ſenſus ſta
tuti vt ſola literalis & grãmaticalis expoſitio, & con-
ſtructionem reſpiciens & veritatem ſermonis admit-
tatur ſecundum Bald. in auc. ſi qua mulier in fi. C. de
ſac. ſanc. eccle. & in. l. iubemus. §. fi. C. ad treb. & pro
batur ex. l. i. § legi cum ibi notatis per Barto. ff. de his
107 que in teſt. delen. † Et tunc non admittitur ſubauditus
intellectus, nec mens non ſcripta vel vltra verba attẽ-
ditur, nec ẽt comprehenditur caſus improprius, ſed
uerba ſunt propriè interpretanda ſecundũ do. Signo.
de homo. in conſil. ci. incip. factum ſic ſe habet. & ſtã
te tali ſtatuto tacita conditio, de qua in. l. cum auus.
ff. de condi. & demon. & in. l. cum acutiſſimi. C. de
fideicom. non ſubintelligitur ſecundum domi. Tho-
mam doc. in. l. cum acutiſſimi, & eſt de mente domi.
Ioan. petru. ibidem ſequitur clariſſimus dom. Bartho
lomeus ſoci. in ſua ſolenni. rep. d. l. cum auus in. iiij.
q. in. lij. colũ. cum ſeq. ſub fœdere diſtinctionis ꝗuis
domi. Andr. ſicu. in. d. l. cum acutiſſimi aliter ſenſe-
rit, & prædicta ſunt de mente Pau. de ca. in. l. i. in pe.
colum. ff. ſi cer. peta. ꝗuis male intelligat Doc. per eũ
allegatos, & Alex. ibi allegat multas concord. ſed ni-
hil concludit & ſecundum dominũ Ray. de forli. in
conſil. lxviij. & ſi. inſertis inter conſil. do. aigno. ta-
le ſtatutum operatur vt non ſit facienda reſtrictio quo
minus ſaltem verba indefinitè prolata generaliter, &
indefinitè intelligantur, de quo dico in articu. ſeq. in
108 quarto membro in. xxviij. q. in. xij. col. Item † tale
ſtatutum operatur vt diſpoſitum in vno correlatiuo-
rum non trahatur ad aliud, vt dicam infrà in ſeptimo
articu. princip. in. iii. q. Et tunc verba ſunt ſimpliciter
& generaliter intelligenda ſecundum Cor. conſi. lvij.
incip. videtur pen. col. ij. volu. Sed Pet. de ancha. in
repe. c. canonum ſtatuta in vltimis verbis de conſtit.
dixit, ꝙ etiam ſi extet ſtatutum diſponens ꝙ ſtatuta
debeant intelligi ad literam prout iacent abſq; gloſatio
ne, ſubauditione, uel extraneo intellectu, non mõ nõ
intelligitur excluſa interpretatio quæ ſumitur pro con
grua vocabuli expoſitione ſed nec etiam interpreta-
tio quæ ſe habet per modum extenſionis de vno caſu
ad alium quando aliàs reſultaret abſurditas vel cir-
cũſcriptio, quia abſurditas debet videri excluſa, & ſi
ex verbis videatur omiſſa. l. ſcire oportet §. illud. ff. de
excuſa. tut. l. conſulta diualia. C. de teſtam. & pariter
circũſcriptio quæ ſub ſpecie legis ſæpe crimen inuol-
uit. l. fraus &. l. contra. ff. de legi. ſubdit ꝙ extenſio
poteſt fieri per modum æquitatis et ſimilitudinis ratio
nis quando æquitas vel ratio eſt ſcripta in lege vel ſtatu
to, & ſic ex mente Pe. de ancha. talis diſpoſitio ſtatu
ti non eſt magni effectus. & iccirco dixit Pau. de caſt.
in conſi. clxxxiij. incip. in cauſa quæ vertitur in. ij. co
lum. in volumi. antiquorum conſiliorum ſecundum
primam impreſſionem, ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ verba corũ

intelligantur modo groſſo, & prout iacent, non tol-
letur neceſſaria vel iuridica interpretatio, ſed parum
operabitur tale ſtatutum per no. per Bart. in. l. omnes
populi in. vij. q. vi. princip. ff. de iuſt. & iur. vbi dixit
109 † ſtatutum diſponens verba ſtatutorum non recipere
debere interpretationem, gloſationem vel extraneum
intellectum nihil aut modicum operari, quia friuola
tantùm interpretatio intelligitur ſubmota, non autem
iuſta & iuridica, quod etiam ſequitur ibi Bal. & Ro-
ma. in. l. cęſar. ff. de pub. Prædictam opinionem ſeq-
tur Cuma. in conſil. cxxxvi. incipien. uiſis inſtrumen-
tis, vbi voluit q ſtante ſtatuto q ſtatuta intelligantur
vt ſunt ſcripta & groſſo modo, non excludetur intel-
lectus, qui colligitur ex verbis, nec alius iuſtus aut ve-
riſimilis per no. per Bar. in loco præalleg. & Bald. in
l. nonſine. C. de bo. quæ libe. ſequitur Pet. de anchar.
in. d. repe. c. canonum ſtatuta in. lxxvij. col. verſic. &
prædicta adeo ſunt vera & in. lxxix. col. verſi. tertio
principaliter. Imol. in. c. raynutius de teſta. vbi tenet
contra Bald. in. d. l. precibus, in ver. ſuprà allegato,
& dixit Anto. de bu. in. c. fi. in quinta fallentia de cō-
110 ſue. † q ſtatutum expreſsè prohibens extenſionem in-
telligitur prohibere omnino diſſimilem, non autē om-
nino ſimilem per glo. in. l. illud. C. de ſacroſan. eccl.
& in. l. ob æs. C. de pręd. mi. facit. l. argentarius in pri-
cip. ff. de edeu. & q notat Guil. de cu. in. l. de quibus
ff. de legi. fortius dixit Fran. de are. in conſil. cix. inci.
111 coëgiſtis me ſubtilizare, q ſtante ſtatuto q † ſtatuta
nullam debeant recipere interpretationem, ſed debeāt
intelligi prout iacent, non intelligetur excluſa interpre-
tatio paſſiua quia tunc ipſum ſtatutum ſe non extenē
dit ad caſum non expreſſum, ſed lex communis ſe
112 extendit ad ſtatutum, & inferens ex hoc q ro caſu † ſta-
tutum, præferens agnatos cognatis in ſucceſſione, il-
los etiam præferet in tutella, vult Mar. conſi. lxxxiij.
incip. viſa. iij. col. ver. decimo & vltimo facit quod
dixit Pau. de caſt. in conſi. cccxlvi. incip. præſens ca-
ſus in vol. antiquorum conſi. ſecundum primam im-
preſſionem, q ſtatutum excludens matrē propter col-
laterales & ſic propter patruum magnum, multo ma-
gis excludet pp auum paternum, etiam ſtāte ſtatuto q
verba ſtatutorum debeant ad literam intelligi, de quo
113 dicam infrà in. xij. articu. princip. in. xv. q. † Et ſi ſta-
tutum dicat q vigore alicuius legis ciuilis uel alteri⁹
cuiuſcunq; ſtatuta exponi, interpretari, vel extrahi ad
aliuum ſenſum non poſſint q̄ ſonent verba, interpreta-
tio quæ fit per punctum rationis, uel ex communi vſu
loquendi, vel ex communi obſeruantia, non intelliga-
tur ſublata: ſed proueniens ex lege ciuili canonica, pr-
toria vel municipali ſecundum Corneum conſil. ccc-
xxxi. incip. in hoc. ij. colum. i. volu. qui plus dicit in
iij. colum. in prin. q friuolę tantùm interpretationes
cenſentur ſublatę poſt Bar. in repe. l. omnes populi,
nec laudabilis, aut intrinſeca interpretatio videtur ſub
lata, nec reſtrictiua per quam prauus tollit intellectus
ſecundum Corne. conſi. ccxxiiij. incip. non ſequendo
v. colum. ij. volu. vbi declarat quis dicatur literalis
intellectus. Et q nō tollatur per talia ſtatuta iuſta & le-
gitima interpretatio, voluit Alex. in conſi. l. incip. vi-
ſis & oportunè conſideratis, vltima colum. & con-
ſil. lxxx. incip. viſo & oportunè &c. iij. colum. verſ.
& ita declaratur cum præce. primo volum. vbi dicit
114 hanc eſſe communem opinionem, & tunc † vnum ſta-
tutum debere per aliud diſtingui do. Bapti. de ſancto
Seue. in. d. l. omnes populi in vltima carta, ſolum re-
fert opiniones Docto. & nihil à ſeipſo concludit. Ve-
rior videtur præcedens opinio in caſu ſuo quando ſta-
tutum vult attendi ſonū verborum quouis modo lo-
quātur, quia quod eſt ex mēte nō eſt ex uerbis: cū aliud
ſint verba, & illud quod ſonant, aliud mēs quæ plus
continet q̄ verba ſonant, & eorum grammaticalis ſi-
gnificatio. l. non aliter. ff. de leg. i. notatur in. l. non
dubium. C. de legi. & patet inſti. de legi. patro. tu. in
tex. & gl. & in ti. ſeq. & in. l. qui neq; §. i. ff. de re. eo.
& dicam late deo dante anno ſeq. in alio tracta. vbi
tradam, quæ ſit propria ſignificatio vocabuli & quid
ſit id quod in ſcriptura cenſetur expreſſum, & quid di-
catur eſſe de litera & quid non facit. l. ſi ſeruum ſeruū
§. non dixit. ff. de acquir. here. & l. ſi vero. § de viro
ſolu. mat. facit. d. § legi. & clemē. exiui. de paradiſo de
verbo. ſigni. vbi papa prohibet gloſationem regulæ
ſancti Franciſci & ſolum literalem grammaticalem
expoſitionem admittit, & tunc bene credo quòd talis
115 † prohibitio limitetur, vt non excludatur interpreta-
tio quæ tendit ad obuiandum abſurditatibus vel cir-
cunſcriptionibus, quaſi non fuerit mentis ſtatuentiū
ras admittere per iura allegata, uult Maria. in dicto cō-
ſil. lxxxiiii. in. iij. col. uer. ſexto & uerſi. decimo & vl-
timo, Aliàs credo procedere vltimam opinionem:
Sed ſi ſtatutū diſponat q eius ſtatuta ſint præciſa, uel
præciſę obſeruentur quomodo intelligetur illud ver-
bum præciſę, tradit domi. Bapt. in loco præalleg. et
ibi latius domi. præcep. meus in. ij. lectu. in antepen-
ultimum. cum concor. de quibus per do. Fely. in. c. ij.
in ver. verbum præciſe de reſcrip. & tradunt Doct.
incidenter in locis præalleg.

116 TRIGESIMO Quæro † an ſtatutum corrigēs
ius commune in ſucceſſione corrigat etiam in tutella,
Bart. in. l. i. ff. de legi. tu. tenuit q ſic. dicens q ſi ſtatu-
tum præferat agnatos cognatis in ſucceſſione, pariter
præferentur in tutella per rationem text. in §. ex his in
auct. de hære. quę ab inteſta. defe. facit. l. ſecundum na-
117 turam, & l. quæ tutella. ff. de regu. iuris. quia † vbi
ſucceſſionis eſt emolumentum ibi & tutellę onus eſſe
debet quando perſonę ſunt habiles, & ita etiam tenuit
ſubtiliter & copioſè domi. Signo. de homo. loquen-
do in terminis ſtatuti Mediolani in conſil. ij. & in con-
ſil. xiiij. incip. ſuper inſtrumentis in ſecundo dubio, et
Barto. in conſi. incipien. ciuitatis Mediolani quem
refert Alex. in apoſtillis ad Bar. in. d. l. i. ſaly. in auc.
ſicut. C. de legi. tut. & in. l. fi. vbi etiam Paul. de caſt.
C. de legi. hęre. & in. l. ij. in vlti. col. C. de noxa. Pet.
de ancha. in repe. c. canonum ſtatuta in. x. car. verſic.
quæro ſi lex prohibet in duobus, de conſtit. aut. in. c.
fi. de conſue. Ang. are. in. § actionum in. xx. colum.
verſic. ex quo ſequitur inſti. de actio. & Franc. de are.
in conſil. cix. incip. coëgiſtis, & in. l. gallus. § & quid
ſi tantùm in. x. colum. ff. de lib. & poſth. per tex. in. d. §.
ex his, vbi dicit hoc uideri expreſſum, dum ibi dicitur
q quia ſecundum iura nouiſſima in ſucceſſione co-
gnati erant adæquati agnatis manifeſtum erat quid eſ-
ſet dicendum de tutella, quaſi etiam in materia corre-
ctoria vnum ſequeretur ad aliud. pro quo facit quod
notat gl. inſti. de fid. tu. in verbo ſororis, & quod ibi
per eam dicunt Doct. hanc tandem opinionem ſequitur
domi. Bap. de ſancto ſeue. in repe. l. omnes populi,
in. cxliiij. colum. verſicu. quarto tutella. ff. de iuſti. &
iur. Fran. de are. in. l. ij. in pe. colum. ff. de le. i. & do.
Franc. cur. in conſi. xlvi. incipiē. ſuper controuerſia.
iiii. colum. & in conſil. lxviii. incipien. dominus Io-
annes in ſeptima colum. ſequitur Corneus conſilio
ci. incip. i. licet in princip. iii. volu. Contrariam opi.
tenuit Ioan. and. poſt Vber. de bob. in addi. ſpec. in
titu. de cura §. vt autem in addi. incip. hęreditas quia
118 † iurium

118 †lurium correctio eſt euitanda.l.ſancimus. C.de te-
ſta.l.præcipimus.C.de appel.& bal.in conſi.cxciiij.
incipien.quęritue pone extat in fi.iij.volumi. ſecun-
dum penul.impreſsionem,dicens q; ſiue ſtatutum cor
rigat in ſucceſsione, ſiue econtea non intelligitur in
119 alio correctum,quia† per ſimilitudinem caſuum non
debet induci correctio per gl.vulgarem in auct.quas
actiones.C.de ſacroſanc.eccle.& iccirco ſi ſtatutum
velit dueare tutellam vſq; ad.xviij.annum mater nõ
petens tutorẽ habenti annos.xv. non priuabitur ſuc-
ceſsione: ſicut priuatue non petens impuberi de iure cõ
muni ſecundum Bald.in.l.iij.in fi.commen.C.ad ter
tul.per glo.in dicta auct.quas actiones, & prædictã
opinionem contrariam tenuit etiam ipſe Bald.in con-
ſil.ccxvij.incipien.ſtatutum quod ego vidi in.iiij.vo
lu.ſecundum vltimam impreſsionem, motus p glo.
præallegã.vbi hoc maximè verum eſſe dicit quando
contingeret alium ſuccedere debere in bonis maternis
vigore ſtatuti, & alium in paternis,quia ſi ſtatutum in
telligeretue correctum in tutella, alius eſſet dandus tu-
tor in bonis pateenis & alius in maternis contra.l.cer
tarum.ff.de teſta.tu.&.l.in copulandis.C.de nup. ad
d.§.ex his,reſpondet Bald.in dicto conſil. ccxvij. q;
ibi imperator vltra peocedit corrigendo etiam in tu-
tellis, vt patet in verſicul.ſancimus, & hanc partem
tenuit etiam Ange.in.l.i.C.de leg.tutel. vbi dicit
120 ſe ita peruſii obtinuiſſe,motus quia† ſtatuta non reci-
piunt interpretationem extenſiuam.l. conſtitutioni-
bus cum concoe.ff.ad mu.& quia ea quæ ſunt cõtra
ius nõ ſunt trahẽda ad cõſequẽtias.l.q; ueeo cõtra.ff.
de lẽgi. mouet ẽt quia vbi hæreditas, & tutella vno iu
re deferunt, licet quis peiuetue hęeeditate, non tñ priua
tue tutella dummodo remaneat ius cuius pretextu tu-
tella defertue: vt patet in patrono cui defert hẽditas,
et tutella ex.l.xij.tabu.qui ſi priuatue per aliam.l.hę-
reditate, non priuatur tutella dummodo ius patrona-
tus non ſit ex toto ſublatum.d.l.i.§.interdum,&.l.iij.
§.ſed ſi hac.ff.de leg.tut. Ex quo dicit Ang.fuiſſe ob-
tentũ quòd ſi ex forma ſtatuti mater non ſuccedit filio
niſi in octaua parte, & agnati in reſiduo vt eſt tuderti,
nihilominus tutella apud matrem remanebit: & mater
pręferetur agnatis per rationes prædictas: & quia ſuc-
cedit, licet ſuccedat in minus q̃uis multi doct. contra
matrem conſuluiſſent. In hac.q. puto tenendam pei-
mam opinio.q; ſtatutum coeeigens in ſucceſsione in-
telligatue etiam corrigere in tutella, peopterea quia
121 † vbi duo caſus à lege antiqua per modum regulę æq-
parantur.l.noua ſuperueniens in vno trahitue ad aliũ
vt patet in.l.ſi quis ſeruo.C.de fue. cum ibi notatis
iuncta.l.vt tantum.ff.eo.ti.quæ iura ad propoſitum
inducit Saly.in.d.l.ij.in vltima colum.C.de noxal.
no.glo. in.d.l.quod verò, & Barto.in.l.ij.ff.de leg.
primo, & in.l.marcellus, in princip. cum concordã.
ibi ſignatis.ff.ad trebel. & in auct.ſed cum teſtator.
C.ad leg.falc.ad idem facit ſecundum Aret.in.d.l.ij.
ff.de lega.peimo in penul.colum.text. in.l.neq;.§.i.
122 ff.de reb.eoe. vbi † diſpoſitio facta de tutore & cu-
ratore adulti trahitue ad curatorem furioſi tanq; æqui
paratum, tanquam ex uerbis & ſententia compręhen-
ſum & ad alios curatores, quia non dicuntue per.l.ſi-
miles, nec æquiparantur ex ſententia tantùm, ſed certe
ille tex.rectè intuenti non habet hunc ſenſum, & gloſſ.
alitee intelligit illũ tex. ad idẽ facit in ſpecie dictus.§ ex
his, nec dicatue ſecundum Feanciſ.de are.in dicta.l.
ſecũda, quòd ibi imperator ultra proceſſerit, peout di
cebat Bald.in conſilio præallegato dum imperator
vſus fuit verbo ſancimus, quod videtur ſignificare
ius de nouo introduci, quia hoc non fecit imperator
quaſi foret opus noua diſpoſitione, ſed ad cautellam
vt tolleretur omnis dubitatio, circa quem punctum
123 † de extenſione æquiparatorum continget alibi in præ
ſenti materia ſępius dicere maximè in ſexto articulo
princip.in quarto membro in vigeſimaſexta quæſtio.
& dixi ſuprà eo. in.xxiiij.quæſtone, ad.l. primam §.
interdum.ff.de legi.tut. Reſpondetue quòd illud eſt
odio patroni dolum committentis vt ſentiat onus
tutellę, & non commodum ſucceſsionis, & retenta
hac opinione pro vera quam puto tenendam illam li-
mitat saly.in dicta aucten.matri.& auię in nona. q.
tertia colum.C.quando muli.tutel. offi. fungi poſ.
cum quo tranſit Alex.in conſilio.cx.incipien.viſo ſta
tut.iij.volum. Et Corneus conſil.cx.incipien.quod
124 licet.iij.volumine, vt non procedat in† ſtatuto exclu
dente matrem à ſucceſsione filij propter agnatos, quia
non eo minus intelligetue excludi à tutella propterea,
quia de iure communi tutella non defertue matri prę-
textu ſucceſsiõis, ſed propterea, quia mater, quod pa-
tet, quia ex ſenatuſcon.tertuliano mater ſuccedebat,
& tamen illo iure ſibi tutella non deferebatue.l. pri-
ma & ſecunda.C.quando mu.tu.offi.fun. poſ. nam
iure auten. matee volens ad tutellam filij admittitur
& non aliter impellitur, ſcilicet ratione hæreditatis de
latę dicto.§.ex his cum iuribus præallegatis iuncta
dicta aucten.matri & auiæ & in corpore vnde ſumi-
tur, & ita voluiſſe videtur Ioan.and.in loco præalle
gato poſt Vber.de bob.& eo modo ſaluatur quod
in matre dixit Ange.in.d.l.prima.C.de leg.tut. Et
idem eſſet in auia dicendum ſecundum dom.Decium
in dicto conſilio decimoſexto, q̃uis in proauia dubi-
tet, quia iura in propoſito promiſcuè loquũtue de ma
tre & auia, & iſtud de matre fuit etiam aliàs conſul-
tum ſecundum domi.Decium in conſil. præallegato
per excellentiſsimos doctores peruſinos dominos
Honofrium & Dioniſium quorum ſententiam ap-
probauit dominus Bald.de Bartolinis etiam de peru
ſio, & iccirco ſecundum Bal.in dicto conſil.cxciiij.
125 eſt diſtinguendum inter tutellas, quia † qoædam ſunt
iuſſę, quædam voluntarię. Item limitatur prędicta cõ
cluſio, vt non procedat ſi ſtatutum mandet aliquos
ſuccedere in certa re vel quantitate: quia per hoc non
videtur illos admittere ad tutellam cum non ſint iuris
ſucceſſores pee.l.quotiens cum ibi plenè traditis.C.
de hære.inſti.&.l.controuerſia.ff.de tranſact. &.l.
quædam.§ his autem aliàs eſt.§.nihil.ff.de eden. ſecun
dum Bald.in.d.conſil.cxciiii.in fi.conſil. Ex peædi-
126 cta concluſione infertue quòd† lex priuans hęredita-
te habet etiã locum in hæreditate per ſtatutum delata
ſicut lex, quę priuat matrem non petentem tutorem pu
pillo ſucceſsione.& ita tenuit Pet.de ancha.in repeti.
capi.canonum ſtatuta in verſi.quæritue etiam ſi ſtatu
to de conſti.repręhendens Bald.quem ſupra retuli in
dicta.l.tertia.C.ad tertul.ſequitur do.Benedic.capra
in conſil.cxlviii.& conſi.clij.& mouetur Pet.de an-
cha.contra Bald.in.l.iii.dum loquitur de tutella pro
rogata per ſtatutum, vt non petens tutorem ſucceſsio
ne non priuetur pee.l.i.§.i.ff.ad leg.falc.& quia pro-
rogatio tutellę debet intelligi cum ſuis qualitatibus.l.
item quæritur.§.qui impleto.ff.loc.&.c.is qui de prę
ben.in.vi.facit quod not.Bartol.in.l.is qui in prin
cip.in ſecunda columna, verſicu.ſecundo quæro.ff.
de vulgae.& pupilla.& Bald.in.l.precibus, in quar
ta colum.C.de impube.& aliis ſubſti.dum loquitur
de ſtatuto diſponente quòd mater habeat filium in po
teſtate, an poſsit ei pupillariter ſubſtituere, de quo etiã

per Alexand.in.l.ſecunda in princip. quarta colum.
ff.de vulgar.& pupilla. Et licet aliqui nitantur ſuſti-
nere Bald.eo quia lex mandat tutorem peti impuberi
& non dicit per modum regulæ quòd non petens in-
fra tempus tutelę præfixum ſucceſſione priuetur.
227 Nam non propterea ceſſat quin † diſpoſitum per ius
commune de tutella & ſucceſſione trahatur ad ſtatu-
tum ex paſſiua interpretatione dicta.l.prima.§.primo
cum concordan.iunctis his, quę dixit Bartol.in.l.
omnes populi, ſexta quæſtione.ff.de iuſti.& iure,&
notat Franciſc.de aret.in conſilio.cix.incipi. cœgi-
ſtis. vbi dicit hoc etiam procedere ſi adſit ſtatutum
mandans ſtatuta intelligi ad literam. de quo dixi in
pręceden.q.

228 TRIGESIMOPRIMO Eſt bene † in mate-
ria correctoria notandum, quòd eatenus correctio ex
tenditur, quatenus ſe protēdit ſeu extendit extenſio: ut
in ſexto articulo principa. in quarto membro in vige
ſimanana quæſtione. gloſſ. in uerbo conſuetudinem
in capitu.ſtatutum, vbi Lapus Anto.de bu.& Imo.
de electio. Archidiaco. in capitu. diſpendia, de reſcri.
in ſexto in verſicu. contrafecerit, notatur in auc.de fi.
ante do.inſtru.na.poſt prin.

TRIGESIMOSECVNDO Eſt aduerten-
229 dum, † quòd illud quod interpretatur, cenſetur eſſe
vnum & idem cum interpretato.§.fina.in auct.de fil.
ante dota.inſtr.na.colum.tertia.l.nihil.ff. de coniū.
cum emancipato liberis eius, & capitu.fina.de con-
ſtitu.princip. faciunt quæ habentur in.l. hęredes pa-
lam.§.ſed ſi notam.ff.de teſta.

TRIGESIMOTERTIO Sciendū eſt in hac
230 materia quòd † omnes qualitates propter quas fœ-
minæ excluduntur ſunt probandę: vt infrà in ſexto ar
ticulo principali quarto membro in. viii. &.xxviii.
q.notat dominus Decius conſil.xiij.incip.& pro te-
nui.iii.col.in prin.

231 TRIGESIMOQVARTO † Statuta quæ
videntur contraria ſunt ad concordiam reducenda:
ſumpta ea interpretatione quæ nō contineat abſurdū,
vt per ſoci.conſil.cxxi.incipiē. viſa contingentia. li.
colum.i.volu. vt dicam infrà. viii.arti.prin. x.q. nō
autem ſumi debet interpretatio continens repugnan-
tiam vt ibi.

TRIGESIMOQVINTO Eſt aduertendū
q ſolent coniungi duo ſtatuta in hac materia excluſio
nis fœminarum loquentia ad determinationem alicu
ius caſus.l.gallus.§ ille caſus.ff.de liber. & poſthu.
vbi Docto.notat dominus Curtius iunior in conſil.
ſeptimo.v.ſeu.vi.colum. In quo habemus aduerte-
232 re quòd aut loquimur: an † vnum ſtatutum recipiat ab
alio declarationem, & eſt alia materia in qua conclu-
ditur quòd ſic.l.non eſt nouum, &.l.nam & poſte-
riores, & ibi notatur.ff.de legi. Et patet in auct. offe-
ratur.C.de litis conteſta.iuncta.l.ſciendum in prin.
ff.qui ſatiſda.cog.cum ibi notatis. An verò duo ſta-
tuta coniungantur vt ex eis eliciatur deciſio alicuius
caſus ex quouis eorum per ſe non deciſus, & hęc eſt
materia pręſentis quæſtionis, quæ quotidie poteſt oc-
currere.

233 TRIGESIMOSEXTO † Statuta prædicta
extenduntur vbi aliàs non poſſunt operari, vt infrà
in ſeptimo articulo princip. prima quæſtio. vbi fit eo
caſu extenſio per argumentum à contrario ſenſu, di-
xit tamen Soci.conſil.ccvij.incip.in cauſa colum.fi.
primo volumine q ſi poſſunt operari pro parte non
fit extenſio prout etiam dixerunt Ant.de bu.& Imo.
in capitu.cauſam quæ de reſcri. debet enim taliter in-
terpretari vt minus lędat ius commune quàm fieri
poſſit: vt infrà in octauo articulo princip.xx.q.ij. co
lum.& ſuprà eo.uerſi.ij.

PLVRA alia ad hunc articulum pertinentia in
diſcurſu huius tractatus incidenter tanguntur quæ cu
rioſus lector per ſeipſum inueniet, & alibi traduntur
ordinariè per ſcribentes: ita vt ſuperfluum putauerim
hic inſerere.

SVMMARIVM.

1 *Quæ perſonæ intelligantur per talia ſtatuta excluſiua fœmi narum, excluſæ.*

2 *An talia ſtatuta uendicent ſibi locum in perſonis forenſibus ſeu fœminis forenſibus.*

3 *Quis in ſucceßionibus ſit conſiderandus locus, an originis defuncti, an mortis, an bonorum &c.*

4 *Qui non ſunt ſub protectione loci, & incolæ qui munera ibi non ſubeunt, non gaudent beneficijs loci.*

5 *Aduertēdum eſt qualiter prolata ſint uerba ſtatuti, an in rem an in perſonam.*

6 *Licet ſtatutum nō poßit afficere perſonam propter rem, quæ eſt in territorio ſtatuentium: poteſt tamē rē ipſam afficere.*

7 *Statutum imperſonaliter loquens in delictis, compræhendit omnes perſonas & mandatorem, non tantúm facientem.*

8 *Ad effectum ut compræhendat clericum uel forenſem, refert an ſtatutum loquatur in perſonam uel in rem.*

9 *In ſucceßione inteſtati attenduntur ſtatuta loci, ubi ſitæ ſunt res.*

10 *Vbi non agitur de perſona; ſed de acquiſitione, inſpici debet rerum acquirendarum locus.*

11 *Statutum factum in commodum populi ſtatuētium ualet, & porrigit effectum ſuum contra extraneos.*

12 *Statutum poteſt non ſubditum excludere ab acquiſitione bonorum in ſuo territorio ſitorum.*

13 *Licet uerba prolata à iureperitis intelligantur ſecundum interpretationem legalem: prolata tamen ab idiotis intelligūtur prout in idiotam cadunt.*

14 *Statutum de dote lucranda non habet locum in præiudicium filiorum alterius matrimonij, qui non ſubſint ſtatuto.*

15 *Conſuetudo immediatè compulſiua uel prohibitiua, aut pœnalis, non extenditur ad forenſem.*

16 *Statuta non ſunt leges publicorū iudiciorum, ſed priuatorum in ſuo populo tantúm.*

17 *Statutum poteſt inducere quaſi contractus incognitos.*

18 *Statutum prohibendo contrahi ſiue loquatur in rem, ſiue perſonam, non trahitur ad actus iuratos.*

19 *Delinquendo ſicut quis ſe ſubijcit iuriſdictioni ſtatuētium: ita extrahendo, uel tranſeundo per illorum territorium.*

20 *An ſtatuta loci in quo ſunt res ligent forenſes etiam ratione ipſorum bonorum: cum bona ſequantur perſonā & illi adhæreant.*

21 *An ſtatuta ligent ſubditum extra territorium, ut q mulier non poßit teſtari ſine conſenſu uiri.*

22 *An comitatenſes & illi, qui ſunt de caſtro ſeu uilla exiſtente intra territorium & diſtrictum ſtatuentium, dicātur forenſes uel ciues.*

23 *An incolæ, uel qui ex forma ſtatuti habeātur pro ciuibus, & generaliter quis dicatur forenſis.*

24 *Stante ſtatuto alicuius uillæ ſubditæ ciuitati, q mater forenſis non ſuccedat filio: nihilominus ſuccedet mater, quæ eſt de alia uilla ſubdita dictæ ciuitati: quia non dicitur forenſis.*

25 An

25 An licentiatus à ciuitate, rebellis uel bannitus deſinat eſſe ciuis.

26 Et ſi ſtatutum dicat q. forenſis non ſuccedat, mulier originaria de loco nupta extra territorium nihilominus ſuccedet.

27 An dicatur extraneus qui habet domicilium in alia ciuitate.

28 Originarius nulla bona poſſidens, licet alibi habitet, poteſt ſuccedere: quia ex hoc obligat ſe ad onera.

29 Quid de uiduis & tranſeuntibus ad ſecundum matrimoniũ & de concubinis & inhoneſtè uiuentibus cuius territorij cẽſeantur.

30 Quid ſtante ſtatuto in ciuitate aliqua q. maritus non poſſit legare uxori quo ad proprietatem: an in loco ubi non ſit tale ſtatutum poterit legare.

31 Non attenditur domicilium uiri in lucro dotis, quando bona remanſerunt in ciuitate uxoris.

32 An talia ſtatuta per laicos condita ligent perſonas eccleſiaſticas.

33 Non ualet ſtatutum q. filiæ monaſterium ingreſſæ, pater non poſſit relinquere niſi certum quid.

34 Verba contractus debent intelligi ſecundum tempus, quo ſuã efficaciam conſequuntur.

35 An ſtatutum diſponens q. moniales non ſuccedant extantibus maſculis, indiſtinctè ualeat.

36 Stante ſtatuto q. monachi non ſuccedant, etiã monachi facti poſt ſtatutum non ligabuntur ſtatuto.

37 An talia ſtatuta generaliter loquẽtia & indiſtinctè nulla de perſonis eccleſiaſticis facta mentione comprehendant perſonas eccleſiaſticas.

38 Statutum laicorum non poteſt ſubijcere iam quæſita eccleſiæ collectis: ſecus in quærendis, quæ cum onere impoſito tranſibunt ad eccleſiam.

39 Statutum generaliter loquens non trahitur ad illicita: nec in dubio uidentur diſponentes ſtatuere in non ſubditum.

40 Non refert, an in ſpecie an uerbis generalibus aliquid exprimatur.

41 Clericatus ſuperueniens ius alteri quæſitum tollere non põt.

42 Quando quæritur de iure concernente perſonam attendi debet qualitas perſonæ cohærens.

43 Priuatio præſupponit habitum.

44 Priuſquam hæreditas deferatur de perſonæ conditione inſpicitur.

45 Religionem ingrediens ingreditur cum toto ſuo iure, ſatisq; ſibi eſt, q. per ingreſſum non fiat deterioris conditionis.

46 Ius ciuile nõ tollitur p ſtatutũ niſi quo ad pſonas in quas poteſtatem habent ſtatuentes, cum eius ſit tollere cuius cõdere.

47 Clericatus uel religio ſuperueniens non ſe extendunt ad caſus, qui uirtutem ſuam ante clericatum ſortiuntur.

48 Superuenientia clericatus non impedit cauſam prius inchoatam coram iudice ſeculari.

49 An ſtatutum inducens ualere præſcriptionem. x. an. ſuper debito ex negligentia creditoris, noceat clerico ſucceſſori creditoris contra quem fuerat inchoata præſcriptio, non tamẽ completa.

50 Teſtamentum factum minus ſolenniter à pagano poſtea facto milite, ex eo ſolo non ſuſtinetur q. factus ſit miles.

51 Statutum excludens fœminas ligat etiam forenſes.

52 Limitatio ampla ut non comprehendantur religioſæ perſonæ in ſtatuto laicorum.

53 Quæ dicantur perſonæ religioſæ, quæ eccleſiaſticæ, & de clerico tonſurato ab epiſcopo qui non potuit, & quid de clamidatis.

54 An ſtatuta fœminarũ excluſiua habeãt locũ inter iudæos, et eorum filios & filias.

55 Iudæi dicunt inter eos ſeruari ex conſuetudine, ut ſecundum diſpoſitionem legis moſaicæ ſuccedant.

56 Iudæi habent ex conſuetudine ut maſculus ſuccedat excluſis fœminis, & q. niſi mulier iuret ſe nihil habere de bonis mariti, tantum præſumatur ſubtraxiſſe, q̃tum ualet dos ſua.

57 Inter iudæos an locum habeat diſpoſitio legis moſaicæ.

58 Iudæi non ligantur diſpoſitionibus eccleſiaſticis.

59 An iudæi ſubijciantur legibus Romanis.

60 An ſtatuto ligentur iudæi, & plurima de iudæis in progreſſu totius quæſtionis.

61 Iudæi qui fiunt chriſtiani nõ perdunt agnationem, nec ius ſucceſſionis.

62 Iudæi facti chriſtiani debent ali à parentibus & econtra: & tales legitimam in uita patris petere poſſunt, quod aliàs nõ potuiſſent: quia conuerſi eſſe debent melioris conditionis q̃ erant antea.

63 Statutum chriſtianorum commodum inducens de infidelibus in dubio non uidetur ſentire.

64 An ſtatutum fœminarum excluſiuum excludat naturales tãtum in eo caſu, quo poſſent ſuccedere.

65 Quando ſtatutum tractat de commodo filiorum in dubio non uidetur de naturalibus ſentire.

66 An per ſtatutum fœminarum excluſiuum excludatur filia legitima.

67 An talia ſtatuta fœminarum excluſiua excludant filias uel ſorores dominorum & pricipũ ubi poſſent aliàs in bonis de iure communi ſuccedere.

68 An ſtatuta ligent ſtatuentes.

69 Pro legibus & ſtatutis recurrimus ad caput, qñ membra non habent proprium ſtatutum, nec ſpecialem legem.

70 Statutum quod uiget in ciuitate, pariter debet uigere in uillis & caſtris eius.

71 Statuta ſimpliciter excludentia fœminas, an intelligantur de filiabus primi gradus, uel neptibus ex patre prædefuncto: an uerò intellegãtur de his, quibus nulla dẽtur legitima.

72 Quæ perſonæ generaliter ligantur ſtatuto, uel conſuetudine loci.

73 Qñ conſideramus ſtatuta excludentia certam lineam ſeu gradum fœminarum, ut aſcẽdentium uel deſcendentium ſeu collateralium.

74 Statutum excludẽs aſcendentes per lineã fœmininã, an uideatur etiam excludere deſcendentes per eãdem lineam.

75 An ſi ſtatutum excludat lineam maternam & uocet agnatos, uideatur excludere fœminas etiam agnatas.

76 Cũ ſtatutum diſponit contra Ius cõe & uocat agnatos per maſculinum non cõprehenditur fœmininum.

77 Eſſentia ſtatuti conſiſtit in mente ſtatuentium.

78 An bona ſit conſequentia, q. excluſa una linea. ſ. materna uel cognatorum, intelligatur excluſa alia linea. ſ. fœminina agnatorum.

79 Statutũ excludẽs matrẽ & alios cognatos à ſucceſſione filij nõ excludit ſororem ſimul cũ patre, cum ſit agnata.

80 Excluſus à ſucceſſione patris non intelligitur excluſus à ſucceſſione fratris, etiam ſi frater non habeat niſi bona à ſucceſſione patris ad eum peruenta.

81 Statutum excludens matrem & deſcendentes per lineã maternã, nõ excludit auiam paternam.

82 An ſtatutũ excludẽs deſcẽdẽtes ex fœmina exiſtentibus maſculis, ipſam etiam fœminam excludat.

83 An ſtatutum excludens cognatos propter agnatos uideatur excludere matrem & omnem lineam maternam.

84 *Statuto præferente cognatos qui ſunt ex parte patris illis, q̃ ſunt ex parte matris, an filius ſororis excludatur per filiũ fratris p̃truelis.*

85 *Intentionem ſtatuti deſtruere non debemus.*

86 *An ſtatuto excludente lineam fœmininam, uel uocante hæredes de maſculina linea comprehendatur filia maſculi.*

87 *Quando ſtatutum excludit certas perſonas ſimpliciter & ſine aliqua qualitate, quæ fœminæ uideantur excluſæ.*

88 *Statutum ſimpliciter aliquas perſonas excludens, non eſt generaliter intelligendum.*

89 *An ſtatutum fœminarum excluſiuum excludens ab hæreditate p̃ſonam unam, uideatur excludere quoſuis deſcendẽtes ab illa etiam maſculos.*

90 *Nepos ex filia excluditur à feudi ſucceſsiõe ſicut et ipſa filia.*

91 *Non debet eſſe melioris conditionis neptis, ſeu nepos ex filia, quàm ipſa filia.*

92 *Statutum excludens materteram, excludit etiam filium materteræ.*

93 *Id quod ſtatuitur in cauſa proxima, cenſetur ſtatutum in cauſa remota, quæ p illam & ex illa deſcendit.*

94 *Tacita interpretatio nunq̃ fit contra illum cui ſucceſsio defertur.*

95 *Si ſtatutum excludat filiã dotatam, an nepos ex ea, uel neptis non dotatæ intelligentur excluſæ.*

96 *Vbi qualitas non adeſt t̃pe mortis eius, de cuius ſucceſsione agitur, ceſſare debet ſtatutum.*

97 *Statutum excludẽs matrẽ tranſeuntẽ ad ſecunda uota à ſucceſsione filiorum primi matrimonij, non excludit filios ſecũdi matrimonij.*

98 *Statutum excludens filiam dotatã extantibus fratribus uel ſororibus non dotatis, non excludit neptes ex filia non dotatas, quãdo filia dotata uiuo patre prædeceſsit, itaq; neptes in bonis aui poterũt legitimam petere.*

99 *Licet ſtatutũ excludat matrem exiſtente patruo, non tñ excludit eius filios.*

100 *An ſtatutum excludens unam perſonam, uideatur excludere omnes aſcendentes per illam.*

101 *Illa uerba ſtantibus agna. habent non ſolùm uirtutem excluſiuã matris, ſed ẽt uirtutem incluſiuam agnatorum.*

102 *Quando aliquis remouetur à lucro contẽplatione alterius, illi applicatur cuius contemplatione remouetur.*

103 *Excluſo proximiore in gradu, alij ſequentes uidẽtur excluſi.*

104 *Limitatio ad regulam ſi uinco uincentem te &c.*

105 *Sicut exhæredatio hominis non porrigitur ad eũ, de quo non eſt facta mentio, ita nec excluſio legis.*

106 *Baldus non erubuit ſententiam mutare, ubi aliud uidit melius ſentire.*

107 *An excluſa matre cenſeantur ẽt excluſæ auia, amita, & aliæ p̃ſonæ coniunctæ per matrem.*

108 *Statutum excludẽs unã p̃ſonã, an uideatur excludere oẽs de illa linea, ẽt ſi non ſint coniuncti p illam perſonam.*

109 *Caput incluſiuum non eſt potens ad excludendum alios in uerbis ſtatuti non comprehenſos.*

110 *Statutum excludens matrem & auiam extãtibus agnatis maſculis, non excludit amitam quando nec mater nec auia ſupereſt.*

111 *Si excluditur fœmina proximior in gradu propter agnatos, multo fortius excludi debet remotior.*

112 *Non eſt minus tutum adhærere deciſioibus, quæ repiuntur in indiuiduo, q̃ regulis pp ipſarum uarietatem.*

113 *Statuto excludente matrẽ pp agnatos, an intelligentur etiam excluſi omnes cognati.*

114 *Statutum excludens matrem à ſucceſsione excludit omnes coniunctos mediante matre.*

115 *Statuto excludente matrem propter fratres & ſorores, an ſoror conſanguinea tantùm excludet matrem, & uterinos fratres deſcendentes ab ea.*

116 *Statuto excludente matre à ſucceſsione filij tranſeuntem ad ſecunda uota, ſi adſit ſoror defuncti ex parte patris tantùm: an agnatus matrem & ſororem excludet, etiam ſi in alia p̃te ſtatuti ſoror tali agnato præferatur.*

117 *Stante ſtatuto q̃ excludatur mater propter agnatos, ſi contingat extare patruũ, matrem & ſororem defuncti ex uno latere tantùm, an patruus ambas excludet.*

118 *Statuto excludente matrem propter conſanguineos utriuſq; ſexus, an uideatur excluſus frater uterinus p amitam.*

119 *Statuto excludente matrem propter proximiores conſanguineos, ſi contingat ſupereſſe matrem auiã paternã & agnatos maſculos remotiores: an auia omnibus præferetur.*

120 *Statuto præferẽte agnatos tranſuerſales filiabus fœminis, ſi cõtingat aliquem decedere relicta filia ac patre & agnatis tranſuerſalibus, an filia ſola ſuccedet.*

121 *Vbi concurrunt p̃ſonæ quæ de iure cõi & ſtatutario præferuntur inſpicitur p̃ſona quæ de iure cõi præfertur.*

122 *Superexiſtentia perſonæ non nominatæ, tollit nominatæ obſtaculum.*

123 *An perſona nominatim excluſa per ſtatutum, excludat de iure communi aliam non nominatam, de qua eſt dubium an ẽt cenſeatur à ſtatuto excluſa.*

124 *Statuto excludente filiam dotatam à ſucceſsione dotantis & deſcendentis ab eo, an ſi quis deceſſerit relicto fratre & ſorore dotata & nupta utrinq; coniunctis & matre talis filia ſuccedat.*

125 *An frater maſculus cuius contemplatione ſoror dotata excluditur habeat duas portiões. ſ. ſuam uirilem, & illam in qua de iure cõmuni dotata ſucceſsiſſet, an uerò mater æqualiter ſecum ſuccedat.*

126 *Si ſtatuto cauetur q̃ ſoror non ſuccedat fratri extantibus fratribus ex eodem patre, ſi contingat aliquem decedere relicto fratre ex patre tantùm, & relicta matre, & ſorore ex utroq; parente, an ſoror admittetur.*

127 *Statuto excludente auum maternum exiſtente patruo & extent auus maternus, auia & patruus: an auus & auia admittantur excluſo patruo.*

128 *Quando mater per ſtatutum extante patruo excluditur, ſi ſuperſit ſoror defuncti utrinq; coniuncta, an ſit locus ſtatuto: ita q̃ tunc patruus non ſuccedat, ſed mater & ſoror.*

129 *Stante ſtatuto q̃ exiſtente patruo mater non ſuccedat, ſi extet mater & ſoror defuncti, ac patruus mater & ſoror excludent patruum.*

130 *Statutum excludens matrem & cognatos nõ excludit neptẽ ex fratre.*

131 *Stãte ſta. q̃ hæreditas defuncti deuoluetur ad fratres ſuos, et filios fratrũ ſi ſint, uel ad patruos, et eorũ filios excluſis auunculis, an ſit amita cum fratribus patruelibus defuncti & auunculis ſi adſit locus ſtatuto.*

132 *Statutum excludens matrem & lineam maternam locum non habet uolente auia paterna cum materna ſuccedere.*

133 *Statuto excludente filiam dotatam propter patruum, ſi ſuperſit filia non dotata, dotata admittetur ad ſucceſsionem, una cum alia excluſo patruo.*

134 *Perſona ſemel excluſa, ſemper exlcuſa cenſetur.*

135 *Caſu quo dotata admittitur beneficio non dotatæ, uel alterius perſonæ, tenetur dotem conferre.*

136 *Statuto*

136 Statuto excludente filiam maritatam ſeu quæ olim maritata fuerit, exiſtentibus fratribus uel filijs &c. ſi contingat cum maritata ſuper exiſtere non maritatam & fratrē, an erit locus ſtatuto.

137 An perſona à ſtatuto nominatim excluſa quæ alterius beneficio admittitur, teneatur expectare quòd illa cuius beneficio admittitur adeat: & quid ſit ea repudiante.

138 An ſtatutum patruum excludens, porrigatur ad amitam.

139 Statutum excludens auum maternum, an cenſeatur excludere auiam maternam.

140 Statuto excludente matrem propter patruum, an excludetur ſoror, & an excludente auunculos propter patruos & filios patruorum intelligetur excluſa matertera.

141 Statuto excludente matrem propter patruum non ſit locus ſtatuto ſi adſint auia paterna, & auus & auia materni matre prædefuncta.

142 Statutum excludens filiam exiſtento filio maſculo, non excludit neptem ex filio maſculo.

143 An diſpoſitum in filijs trahatur ad nepotes in materia ſtatutaria.

144 Statutum excludens materteram, an uideatur excludere materteram magnam.

145 An & quando tam in diſpoſitione legis, q̃ ſtatuti ille, qui eſt remotior me excludit eum qui excludit me: pariter excludat me.

146 Statuto uocante proximiores agnatos ubi contingit quem decedere abſq; deſcendentibus ex latere patris excluſa matre, & aſcendentibus ex linea materna: ſi contingat quem decedere relicta matre, auia paterna et agnatis collateralibus remotioris gradus: an mater excludetur.

147 Statuto excludente ſororem extantibus fratribus etiam conſanguineis tantùm: extante fratre conſanguineo tantùm, & ſorore utrinq; coniuncta mortua matre, uel ſi ſuperſit repudiante, an ſit locus ſtatuto.

148 Declaratio regulæ ſi uinco uincentem te &c.

149 Stante uno ſtatuto q. fœmina non ſuccedat extante maſculo: & alio quòd extante fratre etiam conſanguineo tantùm ſoror non ſuccedat: An ſi mater ſuperſit proſit ſorori ut ſuccedat.

150 Statutum excludens matrem exiſtente auo paterno uel auia paterna, an locū habeat ſi cum matre ſuperſit amita.

151 Perſona, quæ facit non eſſe locum ſtatuto repudiante, ſeu portioni ſuæ renunciante: nihilominus ſtatuto ſit locus.

152 Si perſona excluſa nominatim, quæ poteſt uenire mediante nō nominata, uocetur in aliquo à ſtatuto: an ſibi proſit non nominata.

153 Si ſtatutum diſponat q. agnati excludant cognatos excepta quarta, & ſuperſint fratres patruelles amita, & ſoror uterina defuncti: uterini ſuccedant in quartam, & fratres patruelles in reliquo excluſa amita.

154 Stante ſtatuto q. ſi quis deceſſerit ſine filijs ab inteſtato ſuccedant proximiores ex latere patris uſq; in quartum gradum & q. mater ſolùm ſuccedat in quarta bonorum: ſi contingat ſupereſſe matrem amitam & agnatos remotioris gradus, mater ſuccedet in quarta & agnati quāuis remotiores amita in reliquo, excluſa amita.

155 Si ex forma ſtatuti filij patrui excludunt matrem, & concurrunt filius patrui, mater & ſoror conſanguinea tantùm ſuccedet agnatus non obſtante q. iure communi excludatur à ſorore conſanguinea tantùm, & illa à ſtatuto expreſſè non excludatur.

156 Statuto Bononienſi diſponente q. patruus ſuccedat in proprietate, & mater in uſufructu: exiſtente in medio ſorore conſanguinea tantùm defuncti, an ſit locus ſtatuto, cum ſoror de iure communi patruo præferatur.

157 In perplexitatibus debet recurri ad coniecturas.

158 Si ſint duo ſtatuta quorum unum diſponat matrem ſuccedere cū fratribus patruellibus: alterum q. mater ſuccedat cum fratribus uterinis: & contingat ſupereſſe matrem, fratres patruelles, & fratrem uterinum, ſuccedet mater & frater uterinus excluſis patruellibus.

159 Perſona excludens debet ſuccedere in locum excluſæ.

160 Stante ſtatuto uno q. frater conſanguineus tantùm excludat ſororem utrinq; coniunctam, & alio ſtante ſtatuto q. filij eiuſdem matrimonij excludant matrem: ſi deceſſerit frater relicto fratre conſanguineo tantùm, matre & ſorore utrinque coniuncta: mater & ſoror prædicta ſuccedent excluſo fratre conſanguineo tantùm.

161 An ualeat argumentum, à coniunctione duorum ſtatutorum.

162 Perſona media non nominata eſto quòd non excludatur ex capite excluſiuo, poteſt excludi ex capite incluſiuo agnatorum.

163 Stante ſtatuto q. proximiores ex parte matris ſuccedant in matrimonio, & ex parte patris in patrimonio, ita tamen quòd ſemper maſculi fœminis præferantur, ſi cōtingat extare matrem & maſculos coniunctos per matrem perſonæ defunctæ: an mater ab illis excludetur.

164 An ſtante ſtatu. q. extantibus agnatis mater non ſuccedat, nec etiam ſoror, ſit locus ſtatuto ſi concurrant mater & ſoror ſimul.

165 An ſub utroq; ſimplicium comprehendatur caſus mixtus.

166 Statuto excludente fœminam propter maſculos in numero ſingulari ſi adſint plures fœminæ, uel econtra in plurali & adſit tantùm una fœmina an locum habeat ſtatutum.

167 Si ſtatutum diſponat q. frater & ſoror inuicem ſuccedant, an mater uideatur excluſa.

168 Non debemus diſcoperire unum altare, ut aliud coperiamus.

169 An ex generalitate uerborum cenſenda ſit mater excluſa à ſucceſſione filij, puta ſi ſtatutum excludat fœminas extantibus agnatis uel fratribus uel lineam maternam & uocet paternam.

170 Statutum cognatos excludens matrem excludit: cùm & ipſa ſit cognata.

171 An ſtatutum excludēns maſculum putà auum paternum, excludat fœminam putà auiam maternam.

172 Stante ſtatuto quòd dotata non ſuccedat dotanti, uel alij aſcendenti, an habeat locum quando auus dotaſſet neptem, ita quòd eam excludat à ſucceſſione patris uel aui.

173 Quando non poteſt reddi ratio diuerſitatis inter matrem & auiam, ſtatutum in matre porrigitur ad auiam.

174 Conſtitutio excludens ſororem dotatam à ſucceſſione fratris, licet debeat intelligi quando fuit dotata à fratre, & de eius bonis: an nihilominus locum habebit quando fuit dotata à patre communi, auo uel proauo.

175 Ex tacitis coniecturis, quæ ex uerborum interpretatione non proueniunt, non debet induci legum correctio.

176 Statutum loquens generaliter de dotata ab una perſona, locum ſibi non uendicat ubi non ab illa, ſed ab alia dos eſt data.

177 Statutum excludens dotatam ab auo & patre propter fratres filiæ & patruos, an locum habeat quando dotata ab auo tra-

ctaret de ſuccedendo patri.

178 Statutum loquens de dotata ab auo locum non habet, niſi agatur de ſucceſſione aui, qui dotauit.

179 An dotata ab illo dicatur, cuius contemplatione à quouis alio dotata fuit.

180 An generaliter filia dotata ab auo cenſeatur dotata à filio.

181 In ſtatutis quæ ſunt contra ius commune, prouiſio facta in caſu uero non trahitur ad caſum fictum.

182 Statuto diſponente q. debitor per inſtrumentum guarentigiæ, in quo eſt expreſſus certus terminus, ut eſt florẽtiæ capi poſſit ad uoluntatem creditoris: an locum habebit ſi terminus non eſt expreſſus, licet pro expreſſo haberi debeat.

183 Statutum diſponens fieri poſſe pacem de omni delicto præterꝙ de homicidio, non intelligitur excipere condemnatum de homicidio propter contumaciam, & habitum pro confeſſo.

184 Si extraneus patris contemplatione filiam dotauerit, an à patre dotata cenſeatur.

185 Si ſtatutum permittat debitorem incarcerari, hæres debitoris compræhendetur ſub ſtatuto.

186 Statutum loquens in faciente, locum habet in mandante.

187 Statuto ſimpliciter excludente dotatam à ſucceſſione patris, extenditur ad ſucceſſionem aui.

188 Statutum dotatam excludens an locum habeat in ea, quæ fuit dotata ab auo ipſa nepte nondum concepta.

189 Neptis ab auo dotata contenta eſſe debet dote, quæ ſuccedit loco legitimæ ſibi debitæ ex perſona patris ſui.

190 In ſtatutis communis uſus loquendi attenditur, qui eſt potior omni ſignificatu.

191 Prætore per ſtatutum banniante aliquos, & eorum filios & nepotes: non intelligentur banniti nepotes concepti poſt mortem aui.

192 Cui non conueniunt uerba ſtatuti, non etiam conuenit ſtatuti diſpoſitio.

193 Statutum excludens dotatam an liget poſthumam, infantem uel impuberem quibus ſunt dotes conſtitutæ uel relictæ.

194 Statutum loquens de excludẽdo maritatam uel nuptam: non habet locum in impubere, ſi ſit ſponſa de futuro.

195 Stante ſtatuto q. uerba ſtatuti propriè intelligantur an nihilo minus excludetur pupilla, cui dotes in teſtamento conſtitutæ ſunt: cùm propriè dici non poſſit dotata.

196 Statutum de lucro dotis non habet locum in dote promiſſa.

197 Dotis appellatio non refertur ad ea matrimonia, quæ conſiſtere non poſſunt: aut ubi matrimonium non ſubeſt.

198 Statuto excludente dotatam, ſeu deſpõſatam per uerba de præſenti: dictio ſeu, ſtat ampliatiuè, ita q. excludat utranq; uidelicet deſponſatam per uerba de præſenti, & dotatam.

199 Verbum dotata importat matrimonium, & traditionem dotis.

200 Statutum excludens dotatam, an locum habeat in furioſa, cui ſunt dotes conſtitutæ.

201 Statutum excludens dotatam caſu, quo monialem comprehẽdit, an locum habeat in ingrediente monaſterium, cui pater offert aliquid, uel ponit ſuper altare.

202 Mulier, quæ profitetur contrahit matrimonium ſpirituale, & nubit Chriſto

203 Statutum diſponens aliquid contra cognoſcentem nuptam, an locum habeat in cognoſcente monialem.

204 Non poteſt dos dari citra crimen ſimoniæ, pro ſpirituali matrimonio contrahendo.

205 Vtrum executores deputati ad uirgines maritãdas poſſint dare illam quantitatem monaſterium ingredientibus.

206 Per ſtatutum fieri poteſt declaratio quomodo intelligatur aliqua eſſe dotata, ita q. clamidata non comprehendetur in ſtatuto.

207 Relictum dotis quando ſit in teſtamento an debeat fieri titulo inſtitutionis ſtatuto excludẽte dotatam à ſucceſſione.

208 An dotata illa dicatur cui relinquitur dos in teſtamẽto nullo

209 Statutum dotatam excludens an locum habeat in ea, quæ ſemel fuit nupta & habuit dotes ſuas: & tempore mortis eius de cuius ſucceſſione agitur, eſt uidua.

210 Quomodo intelligenda ſint iura dicentia dotem non conſtare ſine matrimonio.

211 An ſtatutum Senarum diſponens q. mulier non poſſit teſtari in præiudicium filiorũ, etiam pro anima, niſi de quarta parte ſuæ dotis: habeat locum in uidua.

212 Quouſq; mulier ſtat in uiduitate cenſetur ſtare in priore matrimonio.

213 Statutum excludens dotatam, an locum habeat in ea cui dotes ſunt conſtitutæ uel promiſſæ, etiam nullo ſubſequuto matrimonio.

214 Filia dicitur dotata in qua pater actum dotandi exercuit, quantum in eo fuit.

215 Statuto excludente dotatam licet pater ſit in mora ſoluendi dotem locus ſit ſtatuto.

216 Vt ſtatutum dotatam excludens locum habeat, an ſufficiat dotem offerri quandocunq; ante ſententiam.

217 An ſit differentia ſi ſtatutum, excludat dotatam, an uerò ſi ſimpliciter excludat & mandet dotari.

218 An dicatur dos ex ſola promiſſione & ante traditionem ſequutam.

219 Pactum de donando, ſeu promiſſio non eſt donatio. Nec pactũ ſeu promiſſio de uendendo eſt uenditio.

220 Statutum prohibens iudicem ultimo menſe ſui officij abſoluere, non intelligitur prohibere q. pronunciet abſoluendum.

221 Verba ſtatutorum intelligi debent cum effectu.

222 Dotis promiſſio uel relictum ſi in tempus ætatis nubilis conferantur, filia non dicitur propriè dotata ante conditionis euentum.

223 Si ſtatutum exigeret dotem eſſe datam, uel probari donationem, an filia dicetur dotata ſi de hoc non conſtat.

224 Quid ſi dos promiſſa fuit arbitrio alicuius, & ante arbitriũ ſubſequutum hæreditas uxori deferatur, an tunc excludetur.

225 Quid ſi dos fuerit ſub conditione uel in diem certum conſtituta, uel relicta, ſeu promiſſa, uel onus fuerit adiectum doti uel pater illam ſibi fuerit ſtipulatus reddi, an ſit locus ſtatuto.

226 Stante ſtatuto q. filia debeat dotari ut non ſuccedat, an tutores adeundo in ſolidũ pro infante dicantur ſe obligare ad dotes ad effectum, ut filia excludatur.

227 Statuto excludente dotatam ſi contingat aliquam eſſe maritatam & nõ appareat de dotibus, an præſumetur dotata ex eo ſolo, q. ſit maritata.

228 Volenti excludere mulierẽ dotatam incombit onus probandi quòd illa ſit dotata, & de bonis patris à cuius ſucceſſione excluditur.

229 An per confeſſionem mariti ſolam confitentis ſe dotem recepiſſe, probetur quam eſſe dotatam, ita q. excludatur à ſucceſſione.

230 Si ſtatutum uelit conſtare de dotibus per inſtrumentum publicum uel prothocolum, eſt neceſſe q. ita conſtet ut tanquã dotata excludatur.

231 Si rubrica ſimpliciter excludat dotatam, & in nigro dicatur intelligi dotatam quando conſtat de numeratione, uel confeſſione, aut promiſſione reſtituendæ dotis: attenditur

declaratio

declaratio ſtatuti.

232 Et ſi ſtatutum præſumat quòd maritata poſt uigintiquinq; ann. præſumatur fuiſſe dotata: tamen illa, quæ infra ipſum tempus deceſſit non præſumetur dotata etiam lapſo tempore.

233 Vbi conſtat aliquam eſſe dotatam, ſed neſcitur per quem: quis præſumetur illam dotaſſe.

234 An ſtatutum prædictum liget illam, quæ fuit dotata in matrimonio præſumpto uel inualido ſeu putatiuo.

235 Statutum excludens dotatam an excludat illam, quæ de proprijs facultatibus dotata eſt.

236 Verba intelligi debent de iure, non de facto.

237 Si pater inſtituat filiam in dotibus maternis & nihil aliud ſibi relinquat titu. inſtitutionis, an ualeat inſtitutio.

238 Dotata in communi de bonis communibus non excludetur per ſtatutum excludens dotatam, niſi ſtatuto hoc expreſſè caueatur.

239 Dotanda de bonis patris uel matris non excludetur ſi eis mortuis de eorum bonis dotetur.

240 Si adminiſtrator bonorum paternorum filiabus dotes dedit, præſumitur dediſſe de bonis paternis.

242 Mulier præſumitur dotata à patre ſeu fratribus: quando bona, quæ habet nomine dotis fuerunt antea per eos poſſeſſa. idem eſt ſi fama ſit in uicinia q. dotata ſit ab eis.

243 Quid ſi apparet quòd frater aut pater dederit .x. ſorori uel filiæ, nec apparet quòd data ſint titulo dotis: an illa dicetur à fratre uel patre dotata.

244 Quid probandum ſit, ad hoc ut aliqua dicatur dotata.

245 Statutum dotatam excludens, an eam excludat quæ nunquã fuit dotata: nec dotari requiſiit.

246 Vaſſallus non dicitur in mora præſtandi ſeruitium domino, niſi requiratur.

247 An ſtatutum excludens fœminam dotatam, habeat locum in ea, quæ non uult dotari, ad finem ne excludatur.

248 Minori mulieri dotem recipienti datur in integrum reſtitutio: ut ad ſucceſſionem admittatur, ſi ſit læſa.

249 Statuto excludente dotatam: an oporteat quòd ſit dotáta tempore ſucceſſionis delatæ, an uerò poſſit excludi ſi poſtmodũ dos offeratur.

250 Statu. dotatam excludens, an locum habeat in ea cui legatæ ſunt dotes, ſi legatum uelit repudiare.

251 Pater cogi poteſt etiam inter uiuos dotem præſtare filiæ.

252 Statutum dotatam excludens, an locum habeat in ea, quæ tempore quo dotatur reſeruat ſibi ius ſuccedendi, ſaltem interueniente patris conſenſu uel eius de cuius ſucceſſione agitur.

253 Non ualet pactum cum filia per patrem initum, q. cum maſculis æqualiter ſuccedat.

254 Pater poteſt filium naturalem legitimari facere inuitis his, qui ab inteſtato uocãtur: aut in teſtamento diſponere, quòd poſſit legitimari & ad ſucceſſionem admitti.

255 Statutum dotatam excludens, an locum habeat in ea quæ, fuit aliquando dotata, ſed dotem amiſit.

256 Sermo indefinitus uerificatur & intelligitur in primo actu, ſeu prima uice.

257 Statutum dotatam excludens, an locum habeat in ea, cuius dos data fuit marito eam perdituro, & in malos uſus conſumpturo.

258 Statutum tale an excludat eam, quæ incõgruè dotata fuit.

259 Stat. dotatam excludens ſiue maritatam per ſe, aut coniunctim an locum habeat in illa quæ tempore conditi ſtatuti iam erat dotata, uel maritata.

260 Statutum non trahitur retro: cùm natura legis ſit reſpicere caſus futuros.

261 Stante ſtatuto q. uxore præmoriente in matrimonio maritus lucretur certam partem dotis, an locum habeat in dotibus ante ſtatutum datis.

262 Sta. prohibens ingredientem monaſterium diſponere de bonis ſuis, locum non habet in his qui ante tale ſtatutum iam ingreſſi erant.

263 Quid ſi ſtatu. omnino uellet habere effectum etiam in præteritis caſibus, an ab hæreditate delata ante conditum ſtatutum excludatur dotata.

264 Quid ſi tempore talis conditi ſtatuti in præteritum effectus ſuos trahentis litigaretur ſuper hæreditate delata, an ad illã porrigatur ſtatutum.

265 An pendentia in iudicio decidẽda ſint ex expreſſa legis prouiſione ſecundum legem ſuperuenientem: an uerò ſecundum anteriorem.

266 Statutum dotatam excludens, an locum habeat in illa, quæ fuit dotata poſt delatam hæreditatẽ, ſiue ſit adita ſiue non.

267 Qualitas adiecta uerbo regulatur ſecundum tempus uerbi.

268 Statutum dotatam excludens, excludit extraneam dotatam ante aditam hæreditatem, licet eſſet iam delata ex morte defuncti.

269 Si ſtatu. etiam dotatam ex teſtamento excludat, quod tempus inſpicitur, quo debeat eſſe dotata.

270 Statutum Mediolanum diſponens q. illa, quæ nubit extra territorium non ſuccedat in territorio Mediola. locum non habet in ea quæ poſt hæreditatem agnitam nupſit extra territorium.

271 Limitatio q. ſtatutum prædictum Medio. locum habeat in dotata poſt hæreditatem delatam, putà quia ſtatutum expreſsè uel tacitè ſe referat ad tempus poſt aditam uel agnitam hæreditatem.

272 Statutũ de dotata extra hæreditatem paternã uel ex paterna hæreditate, habet locũ in dotata poſt agnitam hæreditatẽ.

272 Quis dicitur hæres ante petitionem: cùm hæreditas ſolo animo adeatur.

274 Statuto excludente filiam uel ſororem eãq; dotari mandante per fratrẽ aut aliam perſonam excludentem, quæ perſona excludens decedat adita hæreditate: an facultas dotandi, ut excludatur filia, tranſmittatur ad hæredes.

275 An ualeat ſtatutum Medio. prohibens mulierem nubere extra territorium cum hæreditate.

276 Si pater filiæ nupta extra territorium Medio. maternam hæreditatem nomine dotis, dederit an ipſi filiæ præiudicat.

277 Statutum priuans dotatam tali hæreditate, an locum habeat quando talia bona in dotem dantur.

278 Statut. dotatam excludente ſi contingat aliquam dotatam fuiſſe tempore ſtatuti quod poſtea reformatum fuit, an attendamus tempus prioris ſtatuti, an uerò tempus reformationis.

279 Statutum excludens maritatam, an liget impuberem deſponſatam, uel maiorem ſponſam de futuro.

280 Statutum prædictum an habeat locum in matrimonio inualido, uel præſumpto.

281 Statutum excludens ſimpliciter maritatam, an locum ſibi uendicet in ſimpliciter dotata, quaſi ſit deſtinatione maritata; cùm dos præſupponat matrimonium.

282 Statutum de lucro dotis loquens de maritata non habet locũ in impubere ſponſa.

283 Diſpoſitio de facto, locũ non habet in re deſtinata ad factum.

284 Statut. maritatam excludens, an requirat q. etiã dotata ſit.

285 Statutum excludens maritatam, an ita demum locum habeat

cum ſaquuta fuerit copula, non ante.

286 *Cum ſtatutum non diſtingit nec nos diſtinguere debemus.*

287 *Statutum maritatam excludens, an locum habeat in uidua.*

288 *Viduæ an cenſeantur eſſe in matrimonio d. functi in his, quæ ſunt eis fauorabilia, uel odioſa.*

289 *Statu. maritatam excludens, an locum habeat in ea cuius maritus ſtatim mortuus fuit.*

290 *Statu. diſponens q. maritus uxore mortua lucretur partem dotis, locum habet etiam ſi matrimonium momento tantùm durauit.*

291 *Si pater ſubſtituit filio ſi ſine liberis deceſſerit, ſi filius deceſſit relicto filio, qui paulo momento ſuperuixit deficit ſubſtitutio.*

292 *Emphyteota uel uaſſallus alienantes rem emphyteoticam uel feudalem, cadunt à iure ſuo licet ſtatim facta alienatione rem ipſum redemerint*

293 *Statutum maritatam excludẽs, an locum habeat in, ea quæ maritum habet inutilem.*

294 *In dubio non eſt à uerbis ſtatuti & à propria eorum ſignificatione recedendum.*

295 *Statutum excludens maritatas extra territorium à ſucceſſionibus, an locum habeat in ſucceſſionibus iam delatis, ſeu acquiſitis.*

296 *Statutum prædictum an locum habeat in maritata extra territorium, quæ uidua remanſit.*

297 *Quotiens qualitas inſert in cauſa finali, quæ non eſt cauſa eſſendi, ſed fiendi ſufficit illam ſemel extitiſſe.*

298 *Statutum excludens nuptas extra territorium uel forenſes, an trahatur ad filias primi gradus.*

299 *Non eſt bona argumentatio de excluſione ſtatuti ad exhæredationem: cum excluſio fiat ad publicam utilitatem: exhæredatio ob culpam.*

300 *Statutum excludens tranſeuntem ad ſecunda uota à ſucceſſione primi mariti, an uideatur pariter excludere filios primi mariti à ſucceſſione talis matris.*

301 *Excluſa matre à ſucceſſione filiorum primi mariti, an etiam filij nati ex primo matrimonio uideantur excluſi à ſucceſſione filiorum natorum ex ſecundo matrimonio: & econtra.*

302 *Culpa matris non debet obeſſe filio.*

303 *Si mulier paulo poſt primum maritum mortuum nubat, & ante .ix. menſem completum, uel ſtatim poſt, pariat, cuius mariti, an primi, an ſecundi præſumetur partus,*

304 *Statutum excludens mulierem tranſeuntem ad ſecunda uota à ſucceſſione filiorum primi mariti, an locum habeat in uidua inhoneſtè uiuente:*

305 *Sicut propter adulterium commiſſum in uita mariti mulier priuatur dote: ita propter ſtuprum per uiduam commiſſum.*

306 *Limitatio ad regulam quæ dicit, quãdo duo caſus à .l. antiqua æquiparantur, lex noua ſuperueniens in uno &c.*

307 *De intellectu ſtatuti Aſtenſis quod incipit deteſtanda &c. poſiti ſub .xvi. colla.*

308 *An ex ſola dotis cõſtitutione uel traditione facta ſecundum ſtatuta ciuitatis Aſtenſis filij primi uel ulterioris matrimonij excludantur à ſucceſſione materna. ita q. liberi ſecundi matrimonij eos excludant? & an maritus lucretur dotem ſtante ſtatuto q. mulieri liceat contrahere de bonis ſuis, in dotem dare, uel aliter diſponere excluſis filijs prioris, uel alterius matrimonij: ſtante etiam alio ſtatuto Aſten. q. ſoluto matrimonio ſine liberis maritus lucretur dotem, & præſuppoſito q. uxor deceſſerit ſuperſtite ſecundo uiro nullis ex eo relictis liberis, ſed relictis ex priore tantum.*

309 *Gerundium agendo, ſignificat actum in fieri, non ſubſtantiam & effectum actus.*

310 *Vbi tractatur de fauore irrogando propter liberorum exiſtentiam, intelligitur de liberis ex eis ſuſceptis.*

311 *Connexa & inſeparabilia debent pro uno haberi.*

312 *Quando dicatur argumentum ab indefinita procedere.*

313 *Vbi agitur de duobus & unius magis intereſt, q̃ alterius, plus iuris habens debet præferri.*

314 *Statutum de dote lucranda ſi mulier ſine liberis deceſſerit non uerificatur in ea, quæ deceſſit relictis liberis ex anteriore matrimonio, licet non ex ſecundo.*

315 *De intentione prædicti ſtatuti Aſtenſis incip. deteſtanda.*

316 *Lex corrigens debet intelligi ſecundum legem correctam.*

317 *Stantibus ſupradictis Aſten. ſtatutis ſi mulier decedat in ſecundo matrimonio ſine liberis ex illo relictis, relictis tamen ex primo matrimonio, ac ſecundo marito & patre mulieris ad quem ſpectabit dos.*

318 *Si mulier nupſerit in loco non ſubdito ciuitatis ſtatuto, ibiq́; filios ſuſceperit, poſtea in ciuitate Aſtenſi matrimonium contrahat: an filij prioris matrimonij cum filijs ſecundi matrimonij ſuccedant non obſtante. d. ſtatu. deteſtanda.*

319 *Statutum prædictum deteſtanda, an locum tantùm habeat quãdo exiſtens in uiduitate dat ſecundo uiro anteq̃ cum eo contrahat: an etiam ſi dederit poſt contractum matrimonium.*

320 *An uirtute dicti ſtatuti mulier trãſiens ad ſecunda uota nõ reddita ratione adminiſtratæ tutelæ præſeruetur à pœnis auct. eiſdem. C. de noxa. cum ſimi.*

321 *Quando ſtatutum excludit mulierem propter plures qualitates, an ſit neceſſe eas omnes concurrere.*

322 *Statutum diſponens bannitum & condemnatum poſſe impunè offendi utrunq; copulatum requirit, & bannitum, & condemnatum eſſe: & plura de hac materia.*

323 *Statutum excludens cognatos propter agnatos an excludat filiam, ſeu filium ſororis propter patruum uel alium agnatum maſculum.*

324 *Filij ſororum iura agnatorum conſequuntur & largo modo dicuntur agnati*

325 *Quid ſi ſtatutum excludit ductas ad domum mariti ſine uoluntate patris.*

ARTICVLVS VI.

1 CIRCA SEXTVM Articulum principalem videndum eſt † quæ perſonæ intelligantur per talia ſtatuta excluſiua fœminarum excluſæ. Quem articulum in quatuor membra principalia diuidendum putaui: Nam quandoq; talia ſtatuta conſiderantur tanquam generaliter & indefinitè fœminas excludentia, quandoq; verò tanquam excludentia certum gradum ſeu lineam fœminarum, putà aſcendentium, deſcendentium, vel collateralium, quandoq; tanq̃ ſimpliciter excludẽtia certas pſonas quandoq; verò tanquam certas perſonas excludentia ſub aliqua qualitate, putà quia ſint dotatæ uel maritatæ uel extra territorium nuptæ uel aliter.

PRIMO caſu contingit de infrà ſcriptis quæ-

2 ſtionibus ad præſens dubitari. Et primò † an talia ſtatuta vendicẽt ſibi locum in perſonis forenſibus ſeu fœminis forenſibus, præſupponendo prout uerum eſt, quòd ſtatuta excludentia forenſes à ſucceſſione ualeant ſecundum Baldum in lege ſecunda circa finẽ. C. ut in poſſeſ. leg. & notatur in lege dudum. C. de contrahenda emptio. & in. l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de uerborum obli. de ſtatuto prohibente, forẽſem acquirere.

rere. voluit Pet. de anch. in conſi. ccxiiij. inci. pro iſto
tempore. Bal. in conſi. ccclvij. incip. nulla mulier pri-
mo volu. ſecundum vltimam impreſſionem. Et dixi
in. i. arti. prin. & patet ex his quæ dicam infrà in. vij.
arti. prin. in. iiij. q. circa quam quæſtionem præmiſſam
redeundo ad propoſitum poſſet annecti alia quæſtio,
3 †an in ſucceſſionibus ſit attendendus locus originis
defuncti, & ius ibi vigens, an verò locus in quo mor-
tuus eſt is de cuius ſucceſſione agitur, an verò locus
aditæ hæreditatis, an verò locus ſtatuti & vbi bona
ſunt ſita, quam examinabo. ī. in. viij. arti. princip. in
xxiiij. q. & hic ſolùm tractabo, an fœminæ forenſes
excludantur per tale ſtatutum à bonis, ſitis intra ter-
ritorium ſtatuentium præſuppoſito ꝙ attendẽdum ſit
ius ibi vigens, in qua quæſtione dicendum puto ꝙ aut
ſtatutum expreſsè declarat quas fœminas velit exclu-
dere, ſicut facit ſtatutum Aſtenſe qđ excludit fœminas
quæ ſunt de diſtrictu, iuriſdictione, vel virtute aſten.
& tunc aliæ forenſes non excludentur, argu. l. ſi extra-
neus. ff. de condi. ob cau. & l. ſi cum dotem in princi.
ff. ſol. matri. & l. maritus. C. de procu. & l. cum præ-
tor in princip. ff. de iudi. et ſi expreſsè ſtatutum exclu-
derit forenſes & alios non, vel excluderet tam foren-
ſes quàm nõ, res eſſet clara. l. ille aut ille. §. cum in ver-
bis. ff. de legat. iii. & pro prædictis facit quod voluit
Bald. in conſi. ccxv. incip. quæritur vtrum. iii. vol. ſe-
cundum penultimam ſtampam, quòd ſtatutum exclu-
dens à ſucceſſione mulierem, quæ ſit de terra nõ
trahatur ad aliam forenſem. Facit notabilis doctrina
Bar. in repe. l. de quibus pen. colum. ff. de legi. vbi di-
cit, tunc non attendi quòd ſit par ratio excludendi fo-
renſem, vult Bart. in repe. l. i. in. vi. colum. verſi. qui-
bus autem videtur. C. de ſum. tri. quid autem ſi ſint ori-
ginarij alibi habitantes dicetur. ī. in ſi. huius quæſtio.
Aut verò ſtatutum ſimpliciter loquitur, & tunc aut
maſculus de cuius commodo agitur, & fœmina de
cuius excluſione tractatur ſunt ambo forenſes, & eo
caſu cum maſculi de quorum commodo tractat̃ non
ſubeant munera loci in quo viget ſtatutum, nec quo
ad onera ſub diſpoſitione ſtatutorum includantur, nõ
debent gaudere beneficijs & fauoribus ſtatutorum,
& multo magis hoc procedit vbi ſoli maſculi eſſent fo-
renſes, ita colligitur ex verbis Bar. in tracta. repriſsaliarum,
in. i. q. v. prin. & vult Pau. de caſt. in. l. omnes popu
li in ſi. commen. ff. de iuſti. & iure in lectura padu. An
ge. in conſi. lxxiij. ſecundum meam impreſſionem in-
cipi. ꝙ dicta actio. Ro. in conſi. ccxxiij. inci. iſta cap
tura vbi ad hoc allegant plura iura. Fiunt enim muni-
cipalia iura in fauorem ſubditorum non forenſium. l.
i. & in epiſtola liquet. C. de ſum. tri. & fide cath. & l. ii.
i. ff. de leg. & l. imperialis. C. de nup. & hoc voluit oui.
de ſuza. in quæſtionibus ſuis ſtatutorum in. q. incip.
ſed pone ꝙ ſtatutum non tenet, & in. q. incip. quæſtio
talis eſt Bono. conuentus &c. Vbi vult ꝙ ſtatutum
non comprehendat forenſem, nec quo ad hoc vt ei pro-
ſit, nec quo ad hoc vt ei noceat, de cuius dicti verita-
te continget infra dicere in hac ea. q. Idem pulchrè vo
luit in terminis Bal. in conſi. cccclx. incip. Ioannes de
albingana in prima parte ſecundum vltimam ſtampã
vbi dubitat de recepto in ciuem ſeu ad pleniſſimam ci
uilitatem an ſtatutum illi proſit vt fœminam excludat
quam de iure cõmuni nõ poſſet excludere, facit quod
vult ipſe Bal. in. l. ſi non ſpeciali. C. de teſta. & quod
notat Signo. in. q. incip. ſtatuta ciuitatis inſerta inter
eius conſilia numero. clxvij. in antepe. colum. verſic.
præterea. Facit etiam quod dixit in auctẽ. & omni
no. iij. colum. verſi. venio. ad perſonam iudicis. C. ne

4 fil. pro patre, vbi dat regulam quòd † illi qui nõ ſunt
ſub protectione loci, & incolæ qui munera ibi nõ ſub-
eunt non gaudent beneficijs loci, quia non ſunt pars il
lius corporis hoc eſt reipu. cuius contemplatiõe ema-
nauit beneficium. Si verò maſculus non eſt forenſis,
ſed tantummodo fœmina quæ vellet ſuccedere, tunc
variæ fuerunt opiniones, & ſecundum Barto. in. d. l.
cunctos populos in vlti. q. vij. princ. verſic. ſed poſſet
5 dubitari. Eſt † aduertendum qualiter ſint verba ſtatu
ti vel conſuetudinis concepta, an in rem, an in per
ſonam. Si in rem puta ꝙ bona non deuoluãtur ad fœ
minas ſiue quòd ad maſculos deuoluantur, vel exem-
plificando prout exemplificat Bar. vbi. ſ. in conſuetu
dine angliæ quæ vult primogenitos tantùm ſuccedere
& ꝙ bona deueniant ad primogenitum, fœminæ etiã
forenſes excluduntur per textum in ſimili in. l. reſcri-
pto. §. fi. ff. de mu. & ho. cum ibi notatis per gloſ. &
Barto. & in. l. iubemus nullam, & in. l. placet. C. de
ſac. ſan. eccl. facit. l. & an in totum. C. de ædifi. priua.
& quod notat Inno. Ioan. an. in nouel. Panor. & Ca-
no. in. c. poſtulaſti de foro competen. Imo, in ca. cum
6 olim in fi. commen. de cleri. coniuga. † Licet enim ſta-
tutum non poſſit afficere perſonam propter rem, quæ
eſt in territorio ſtatuentium, poteſt tamen afficere rem
ipſam. d. l. reſcripto. §. fin. cum iuribus. ſ. allegatis, fa-
cit quòd dixit Barto. in. d. l. cunctos populos in. iiij.
q. v. principa. Si autem verba concipiantur in perſo-
nam puta ꝙ fœminæ non ſuccedant extantibus maſ-
culis, tunc quia afficitur perſona mulieris & inhabi-
litatur fœmina forenſis, cuius perſona non eſt ſubiecta
iuriſdictioni ſtatuentium non excluditur. d. l. reſcri-
pto §. fina. & l. libertis. §. ſola. ff. ad municipa. & quòd
notant Inno. & Cano. in. d. c. poſtulaſti cum concor
dan. ſ. allegatis, & ad hoc vt inſpiciatur, an diſpoſi-
tio ſit in rem vel in perſonam concepta. facit. ff. de cõ
trahen. emptio. l. fin. in fine. Et prædictam diſtinctio-
nem ſequitur Franciſ. de ramp. in conſil. ſuo incipien.
ſtatuto ferrarienſi poſito in volumine conſiliorũ Cal-
de. ſub rubrica de teſta. numero trigeſimotertio, aliàs
trigeſimoquarto, quem refert & ſequitur Alexãd. in
conſi. quadrageſimoquarto, incipit. videtur prima fa
cie. v. volumi. vbi alleg. Imo. in terminis in. c. quod
clericis de fo. cõpe. qui dicit ſe ita cõſuluiſſe, & notata
ibidẽ per Ant. de bu. dũ dicit filiã monacham nõ com-
prehendi, eo quia nõ eſt de iuriſdictione, de qua. q. ī.
dicã. & fuit originaliter diſtinctio Pet. prout refert cy.
in. d. l. cunctos popu. & Alex. in cõſi. prællegato idẽ
et voluit Pau. de ca. in conſi. cccxiiij. incip. circa pri-
mũ quæſitum in vol. antiquorũ conſiliorũ ſm primã
impreſſionẽ, & Marti. de laude in tractatu de primo-
genitura in. vij. col. ver. quæro ſi ſtatutũ ſit in anglia
cũ ſeq. Adducẽs ad hoc quod põderanda ſunt verba
ſtatuti, an loquãtur in rẽ, an in perſonã. l. aut quã aliter
§. fi. ff. ꝙ vi aut clã. Idẽ dixit Pau. de ca. in conſi. xxx-
ij. incip. circa primũ in volu. antiquorũ conſiliorũ ſe-
cundũ vltimã ſtãpã, ſed Pet. de anc. in repe. c. canonũ
ſtatuta in. xij. q. prin. in. xij. car. verſi. ſed remanet for-
tè dubiũ, & in ver. eſt tamen dubiũ non facit vim de
prædicta diſtinctione. An ſtatutũ loquatur in rem, an
in perſonam licet videatur dubitare, an forenſis ſub ta
li ſtatuto comprehendatur & quòd referat, an ſtatutũ
loquatur in rem vel perſonam, vide Bald. in. l. ij. pro-
pe fi. commen. ff. de legi. inferentem ad ſtatutum pro-
hibens peti à principalibus debitoribus communis an
habeat locum in fideiuſſoribus. ut dicit Bal. in. l. om
7 nes populi antepe. colum. ff. de iuſti. & iur. ꝙ † ſtatutũ
in perſon aliter loquẽs in delictis comprehẽdit omnes

perſonas & mandatorem, non tantùm facientem. Et
dicit Bald. ibi in ſeq. ſeu pen. colum. verſicu. ſed nun-
quid, quòd ſi ſtatutum loquitur in rem compræhẽdit
etiam perſonam fictam, putà ſi dicat quòd debitum
non petitum. ī. annum amplius peti non poſſit, ſecus
ſi in perſonam loquatur, putà ſi quis non petierit debi
tum infrà annum amplius petere non poſſit, quia non
comprẹhendet ciuitatem vel villam aut hæreditatem
iacentem. Item refert an ſtatutum de turbata poſſeſ-
ſione loquatur in rem vel in perſonam, vt per Bartol.
in. l. i §. non autem. ff. ſi quis teſta. li. eſſe iuſ. fue. in fin.
8 commen. Item † ad effectum vt comprẹhendat cleri
cum vel forenſem, refert an ſtatutum loquatur in rem
vel perſonam, vt per Imo. in capitulo quod clericis,
iij. columna de foro competen. Simile dicimus de ſta-
tuto inducente prẹſcriptionem erga debitũ non petitũ,
quia refert an loquatur in perſonam vel rem, vt per
Paulum de caſtro in lege ſequitur. §. ſi viam. ff. de vſu-
cap. & Modernos in lege nemo poteſt. ff. de legat. pri
mo. Simile videmus in inſtantia præfixa à ſtatuto,
quia refert an verba dirigantur iudici, an ſint in rem,
vt per Bartol. & alios in lege properandum in princip.
C. de iud. item refert an prohibitio legis vel ſtatuti pro
hibentis contrahi ſit in rem vel perſonam vt actus poſ
ſit iuramento firmari ſecundum Barto. in auctenti. ſa-
cramenta pube. ij. col. C. ſi aduer. vend. & in. l. ſi quid
ꝓ eo. v. caſu. ff. de fideiuſ. quod reprobat Imo. in ca-
pitu. cum contingat. iij. artic. princi. de iureiuran. vbi
etiam Panor. & do. Iaſon in dicta auten. ſacramenta
puberum inſti. commen. Idem no. Pet. de anch. in prẹ
dicta quẹſtio. xiij. in. xiij. carta verſic. quẹro iuxta præ
dicta magis audacter loquendo concludit communẽ
opinio. eſſe vt tale ſtatutum comprẹhẽdat forenſem ſi
ue loquatur in rem ſiue in ꝑſonam, & loquitur in ter
minis ſtatuti tudertini diſponentis, quòd mater non
poſſit ſuccedere filio niſi in octaua parte, & dicit quòd
mulier de vrbe veteri matrimonio copulata tuderti
& mortuo viro relicto ex ea filio maſculo ad natura-
le domicilium & locum originis reuerſa, ita vt quoad
locum tuderti eſſet forenſis, non poſſet illi filio defun-
cto ſuccedere in bonis quẹ habuit tuderti, niſi in octa-
ua parte iuxta diſpoſitionem dicti ſtatuti tudertini, ſub
9 dens communem opi. eſſe vt † in ſucceſſione inteſta-
ti attendantur ſtatuta loci vbi ſitẹ ſunt res quaſi tacita
alienatio ſit per dictum ſtatutum in matrem prohibita
prẹterquam in octaua parte arg. l. codicil. §. penu. ff. de
leg. ij. & ita dicit conſuluiſſe Bal. in conſi. incip. in no
mine domini &c. punctus talis eſt quamuis Barto. vt
ipſe dicit, voluerit fieri differentiam, an ſtatutum lo-
quatur in rem vel in perſonam, quod conſilium Baldi
non inueni, & illud etiam ſe non inueniſſe dixit Ale-
xã. in dicta. l. cunctos populos in apoſt. ad Bar. circa
illam vltimam. q. vij. princip. Prẹdictam opi. ꝙ non
ſit facienda talis diſtinctio, & quòd ſtatutum liget fo-
renſes in bonis ſitis in territorio ſtatuentium, ſequitur
Bald. in dicta lege cunctos populos verſi. venio ad ſe-
cundum ſcilicet ad ſucceſſionem inteſtati in. xi. colum
10 na. quia † non agitur de perſona ſed de acquiſitione.
Ideo debet inſpici locus rerum acquirendarum, &
hæc opinio apud antiquos fuit communior cum qua
tranſiuerunt Iaco. de rauen. Dyn. Gui. de cuneo, &
Cyn. in dicta lege cũctos populos, pro qua facit quod
voluit Bart. in. l. relegatorum. §. interdicere. ff. de inter.
11 & releg. vbi voluit † ſtatutum factum ad commodũ
illorum qui ſunt de populo ſtatuentium valere & por
rigere effectum ſuum contra extraneos, ſeu forenſes,
etiam ſi ipſius ſtatuti effectus redundet in poenam ipſo
rum extraneorum per. l. mercatores. C. de commer. &
merca. & l. fi. in fi. ff. de decre. ab ordi. fac. quod di-
ctum ſequitur Pau. in. d. c. poſtulaſti. iij. colum. de fo
ro competen. Et corneus conſi. cxlvij. incip. cõſtat. iij.
volu. ij. colum. dicens ꝙ eſt communis opi. Sic ergo
& in caſu noſtro cum hoc ſtatutũ fiat fauore maſculo
rum, & in publicam vtilitatem cedat, licet concernat
odium forẽſiũ tenere deberet, ſed quidam Doct. cuius
dicta referuntur in dicto conſilio. xxxiij. inſerto in vo
lumine conſiliorum Calde. ſub rubrica de teſta. cuius
verba refert & ſequitur Alexan. in dicto conſil. xliiij.
& idem Alexan. in conſi. xvi. incip. viſo titulo quæ-
ſtionis prima colum. i. vol. Sub dubio tamen forte ali
ter locutus fuit. Dicit enim quòd diſpoſitio ſtatutorũ
prædictorum priuatiua directò relata ad perſonam, ſi
priuet à bonis compræhendit non ſubditum, quia tũc
ſtatutum conſiderat ſolum effectum acquiſitionis qui
oritur intra territorium ſtatuentium, de quo potuerũt
12 ſtatuentes diſponere, & quòd † ſtatutum bene po-
teſt non ſubditum excludere ab acquiſitione bonorum
in ſuo territorio ſitorum lege certa forma. C. de iure fi
ſci. lib. x. & C. de commer. & merca. quaſi per totũ.
Si autem ſtatutum excluderet ab hæreditate, tunc ſecũ
dum eum ſubeſt dubium difficile, & dixit quòd ſi aſſu
mimus hæreditatem pro bonis prout aſſumit gl. in. l.
i. §. fi. ff. de re. diui. & in lege tertia, in princ. ff. de bono
rum poſſeſſ. Idem dicendum eſſet quòd quando pri-
uat à bonis, ſed ſi aſſumpſerimus hẹreditatẽ pro quo-
dã intellectuali ſeu pro quodã iure quod appellatur
ſucceſſio in vniuerſum ius quod vocatur hæreditas
l. nihil aliud. ff. de verbo. ſignifi. & l. hæreditas. ff. de
acqui. re. do. & l. mortuo. ff. de fideiuſ. quod quidẽ
ius eſt illud quod per aditionẽ acquirimus, quo quæ
ſito repræſentamus perſonam defuncti ſicut ipſa hære
ditas primò & ante aditionem repræſentabat, & tunc
quia tale ius intellectuale non clauditur loco, ita ꝙ de
eo tanꝗ de re exiſtente intra territorium iudicare non
poſſumus, non poteſt ſtatutum diſponere niſi in præ-
iudicium ſubiecti, vt patet ad ſenſum ſecundum eum
quia cum perſona non eſt ſubiecta, pariter non eſt ius
intellectuale quod in eo loco non eſt. l. gayus. ff. de le-
ga. ij. l. vxor §. legauerat. ff. de leg. iij. iura enim incor-
poralia vbiꝗ ſunt. l. fi. C. de præſcrip. long. tem. & ſe
cundum eum in dubio talia verba loquentia de hære
ditate eſſent capienda prout hẹreditas eſt quid intelle-
ctuale per iura prẹdicta, niſi conſuetudo aliter ſe ha-
beret quẹ eſſet probanda. l. labeo. ff. de ſupp. leg. Vel
13 niſi talia verba eſſent prolata ab idiotis. Nam † licet
verba prolata à legis conditoribus ſeu à iure peritis,
intelligantur ſecundũ interpretationem legalem. Si ta
men proferantur ab idiotis, intelliguntur ſecundũ ꝙ
in idiotam cadũt lege quòd ſi nepotes, & quod ibi no
tant Glo. & Doc. ff. de teſt. tutel. & l. i. C. de contra-
hen. & commit. ſtipu. Idem dicit prẹfatus doctor vbi
ſtatutum priuaret à ſucceſſione, quia ſucceſſio & hæ
reditas ſunt ſinonima. d. l. nihil aliud, & l. hæreditas
ff. de reg. iur. & ſunt eadem natura & ſubſtantia, vn-
de debet eſſe idem effectus, vt ſtatutum in vno intelliga
tur ſtatutum in alio ſecundum Dynum, in regula ſine
poſſeſſione de reg. iur. in. vi. Et ita dicit prẹfatus do-
ctor ſe intelligere no. per Barto. aliàs per Iaco. but. in
d. l. cunctos populos, & per Ioan. an. in addi. Spec.
in titu. de inſtru. edi. §. compendioſẹ verſi. quid ſi con
ſuetudine alicuius loci. Et apertè ſentit præfatus doc.
quòd etiam ſi ſtatutum loqueretur in rem non comprẹ
henderet forenſem quando loqueretur de hæreditate
vel ſucceſſiõe, dum vult quòd quia ſunt quid intelle-
ctuale, &

ſtuale, & conſequenter non poſſunt dici eſſe intra ter-
ritorium ſtatuentium, non poſſim ſtatuentes diſpone-
re niſi in præiudicium perſonæ ſubditę, cuius contra-
rium voluit Bar. in. d. l. cunctos populos, in. vij. q.
circa fi. ʒ. allegata. Et dum dicit quòd quãdo ſtatutum
loquitur in perſonam, & de bonis non autem de hæ-
reditate compræhendit forenſem, etiam dicit contrã
theoricam Bar. & doct. in loco. ʒ. allegato. Sed pro
opinione ꝙ forenſes nullatenus compræhendantur
ſub talibus ſtatutis, ſiue ſtatutum loquatur in rem ſiue
in perſonam, facit quia quem ſortiri forum in aliquo
loco, & legibus, & ſtatutis eius ſubijci à pari pcedunt
vt notat Glo. viij. diſtin. c. quæ contra mores, & in
c. illas. xij. diſtin. Et doc. in rubrica de conſu. & Ioan.
calde. plenè in diſpu. incip. quidam florentinus, ſed
fœmina forenſis non ſortitur forum, maximè ante ac
quiſitionem bonorum & hæreditatis in loco vbi ſunt
ſita bona, ergo legibus & ſtatutis illius loci non ſubij
citur, facit ad idem quod determinat Guld. de ſuza. in
quæſtionibus ſtatu. q. incip. ſed pone ꝙ ſtatutum non
tenet, vbi concludit ſtatutum nunquam compræhendere
forenſem, quo ad hoc vt nocere poſſit. d. l. cunctos
popu. Et propterea Pau. de ca. in conſi. ccclxxxvij. in
14 cip. præſuppoſito. ij. vo. Dixit ꝙ † ſtatutum de dote
lucranda non habet locum in præiudicium filiorum
alterius matrimonij qui nõ ſubſim ſtatuto. Et per hoc
dicit Gul. ꝙ etiam ſtatutum non comprehendit foren
ſem ad hoc vt ei proſit, arg. l. fi. C. de fru. & lit. expẽ.
& l. pe. in fi. C. commu. de leg. l. in ſacris. C. de pro-
xi. ſacro. ſcri. lib. xij. quia iniquum eſſet quem habere
commodum ex ſtatuto ex quo læſionem habere non
compellitur, arg. l. i. § pro ſecundo in fi. C. de cad. tol
len. cum alijs iuribus per eum allegatis. Et dicit idem
Gui. in alia. q. ſtatu. incip. quæſtio talis eſt bononien.
conuentus, poſt Vber. de bob. ſtatutum debere ſemp
ita interpretari & arctari ꝙ extraneus ſiue forenſis nõ
contineatur allegat. l. i. §. fi. ff. ꝙ quiſ. iur. & d. c. illas.
xij. diſtin. & c. cum veniſſent de eo qui mit. in poſſeſ.
cauſa rei ſer. Ad idem facit quod dixit Bal. in repet.
l. de quibus verſi. quarto quæritur an conſuetudo. ff.
15 de leg. vbi dixit † ꝙ conſuetudo immediatè cõpulſi-
ua vel prohibitiua aut pœnalis non extenditur ad fo-
renſem, ſed mediante aliquo facto vel delicto per ip-
ſum forenſem in territorio perpetrato, forenſis bene li
garetur, quia faciendo vel delinquendo, videtur ſe
ſubijcere ſtatuto, vel conſuetudini. allegat §. quia verò
veriſimile in auc. de non alie. & quod notatur in Spe
cu. in tit. de conſti. §. i. verſi. & no. & per Inno. & Io-
an. in rubrica de conſue. Ad idem facit ꝙ dixit Spec.
in tit. de ſen. prola. §. qualiter verſi. Item pone quidam
flandrenſis, & Bar. in. d. l. cunctos populos in. iij. q.
iij. prin. Et ibidem Bald. in verſi. nunc econtra de inha
bilitate, & in verſi. dixi de ſtatutis permiſſorijs quo-
rum opinio eſt communis, vbi volunt ꝙ ſi ſtatutum
diſponat impediendo perſonam, putà quia ſtatutum
diceret ꝙ vir non poſſit inſtituere vxorem, ſi forẽſis
teſtetur in loco ſtatuti & vxorem inſtituat, valebit in
ſtitutio per. l. i. in fi. & l. i. etiã cum gl. ff. de tut. & cu
ra. da. ab his, & quia opponi poſſet ꝙ prędicta deciſio
non loquitur, quando forenſis haberet bona in loco
ſtatuti, reſpondetur ex his quę dixit Pe. de anc. in rep.
d. c. canonum ſtatuta in. xij. q. prin. verſi. quæro vlte
rius circa iſta ſtatuta permiſſiua allegando Bal. ita te-
nere ꝙ ſtatutum habilitans, vel inhabilitans perſonã
alicuius nõ videtur habilitare uel inhabilitare forenſem
et quoad bona ſita in territorio ſtatuentiũ, quia bona ve
niunt potius acceſſoriè ad perſonam vbicunque ſita ſint

& nõ ad bona, vt dixit Cy. in. l. prima. C. vbi pe. tu.
Et conſequenter ratione bonorum non fundatur iuriſ
ditio ſtatuendi in forenſem. d. l. libertus. §. ſola. ff.
ad muni. & l. reſcripto. § fi. cum concor. ad hoc. ʒ. al
legatis. Et notat Inno. in. c. paſtoralis, de priuile. Ad
idem facit quod notat Old. in conſi. ccxlviij. incipiẽ.
pręſuppoſita conſuetudine in ſecundo articulo illius
conſilij. Sequitur Corneus conſi. xciiij. inc. circa in ſe
cundo dubio. ij. col. ij. volu. quãuis aliter dicat in. d.
conſi. cxlvij. incipiẽ. conſtat. ij. colum. iij. volu. Ad
idem facit etiam ꝙ dixit Cy. in. l. i. in fi. commen. C.
quę ſit long. conſue. poſt Iaco. de are. & Oldr. quem
refert Alb. de roſ. in. d. l. cunctos populos in. vij. co.
verſi. ex prædictis colligunt quidam, volentes quòd
ſi Bonon. habeat prędium in territorio Imol. & Imo.
fiat ſtatutum ꝙ nullus poſſit extrahere granum de di-
ſtrictu Imolæ. tale ſtatutum non compræhendat nec
liget Bonon. forenſem. l. munerum. §. præterea. ff. de
mu. & ho. iuncta. l. l. ff. ad muni. per quæ iura, ita di-
ſputando tenuit Iaco. de are. prout dicit Floria. in. l.
ſi pendentes. §. ſi quid cloacarij. ff. de vſufru. cum qua
ſententia videtur trãſire Alex. in conſilio. ʒ. allegato.
xliiii. facit ad idem quod dixit Bal. in rubrica. C. qui
accu. nõ poſ. vlt. col. ver. ſed quæro an vigore iſtius
ſtatuti, vbi dixit ꝙ ſtatutum diſponens ꝙ quilibet ad
mittatur ad accuſandum de aliquo facto ſeu delicto,
ſi eo caſu de iure communi non ſit permiſſum accuſa
re, putà quia de iure cõmuni nõ ſit delictũ uel publicũ
crimen, tale ſtatutum non includit forenſem volentẽ
61 accuſare beneficio illius ſtatuti, quia † ſtatuta nõ ſunt
leges publicorum iudiciorum ſed priuatorum in ſuo
populo tantùm, vnde accuſatio popularis per legem
municipalem forenſibus non datur, arg. l. ſi non ſpe-
ciali. C. de teſta. & ꝙ non excludatur forenſis, tenuit
do. Signo. de homo. in diſpu. incip. ſtatuto ciuitatis
Mediolani inſerta inter eius conſilia nume. clxvij. &
Pet. de ancha. in conſi. clxviij. incip. viſo puncto in
fi. dicens hoc maximè verum eſſe ſi verba ſtatuti con-
cipiantur in perſonam. In hoc difficili tenerem illã
opi. ꝙ talia ſtatuta ligent fœminas forenſes volentes
ſuccedere extantibus maſculis ciuibus, ita vt fœminę
excludantur non habita illa diſtinctione, an ſtatutum
loquatur in rem vel in perſonam, quam opinionem di
xit Pet. de anc. prout retuli fuiſſe communem, & quã
communiter ſecuti fuerunt Doc. antiqui, & moueor
per iura & fundamenta ſupra allegata, dum referrem
doctores qui eam tenuerunt, & maximè quia prout di
cit Cy. in. d. l. cunctos populos in fi. Iſta ſtatuta ac ta-
lis conſuetudo directè & indirectè diſponunt de bo-
nis qualitercunque verba ſint concepta, & prout dixi
ʒ. poſt Bal. & Pet. de anc. & notata in illo conſi. xxx-
iii. inſerto in volumine conſiliorum. Cald. ſub rubri
ca de teſta. Ipſa ſtatuta diſponunt in effectu de acqui-
ſitione bonorum quæ cauſatur in territorio ſtatuen-
tium qualitercunque verba ſint concepta, vnde nõ mi-
rum ſi debẽt ligare forenſes quo ad ipſam diſpoſitio
nem quæ eſt proprius effectus eorum, facit in arg. tex.
in. l. i. § fi. ff. de interdi. vbi dicitur ꝙ licet interdicta
in rem ſcripta ſint, tamẽ quia eorum effectus & ius eſt
in perſonam. Propterea quia pſona obligatur ad id
quod concernit interdictum dicuntur perſonalia, ſic
ergo & econtra in caſu noſtro licet perſona mulieris
afficiatur dum à ſucceſſione excluditur, tamen quia
effectus eſt in rem & reſpicit bona iudicabimus de tali
bus ſtatutis ac ſi eſſent in rem ſcripta, facit in arg. d. l.
ſeruo legato. § ſi teſtator. ff. de leg. i. & l. cum pater. §.
donationis. ff. de legat. ij. & c. tanta de exceſ. præla.

ſtine dixit Io.an.in addi. Spe.in tit.de conſti.§.i.ver.
pone ergo. ꝙ ſtatutum prohibens extrahi granum ex-
tra territorium ligat forenſes, quia licet non poſsit li-
gare perſonam.l.neq;.C.qui.da.tu.poſ.&.l.ius dan
di.ff.de tut.& cur.da.ab his,&.d.l.cunctos popu-
los,&.l.i.§.fi.C.de no.co.confir.&.l.i.C. de colo.
pal.&.l.reſcripto.§.fi.ff.de mu.& ho. Tamen poteſt
ligare rem.l.an in totum.C.de ædi.priua.&.l.pupil-
lo.ff.de tuto.& cura.datis ab his,&.l.ij.de excu.tu-
to.&.l.cum vnus §.is qui.ff.de bo.au.iu. poſſ. Ad
idem facit quod dixit Pau.de ca.in.d.l. inter debito
rem.ff.de pact.dum voluit ꝙ licet ratione rerũ non
poſsit collecta quę afficit perſonam imponi forẽſibus
d.l.reſcripto §.fi.cum ibi notatis,&.d.l.libertus.§.ſo
la cum concor.ſ.allegatis. Tamen valebit impoſitio
ſi in effectu non afficiat perſonam ſed rem, putà ꝙ ni
ſi ſoluatur fructus ſeu res ipſa capi poſsit, & ita intel-
ligit ipſa iura. Et ita dixit de cõſuetudine ſeruari, ꝙ etiã
voluit Bal.in.l.etiã in vltima col.C.de exec.rei iudi.
Et ita limitatur.d.l.reſcripto §.fina.&.d.§ ſola, quæ
iura etiam limitat Bal.in.l.i.in.vi.col.C.de ſent.quę
pro eo quod intereſt, vt non procedant quando ſtatu-
tum obligaret ad collectam perſonam forenſis, poſsi-
dentis prędium in territorio ſtatuentium propter ali-
quod ſuum factum, vt ſi diceret omnes qui colũt uel
coli faciunt in territorio ſoluant collectam, quia tunc
valeret ſtatutum etiam in forenſes, ſicut valet ſtatutũ
ꝙ omnes ingredientes portam ſoluãt aliquid, nam ex
eo ꝙ colunt vel ſeminant quaſi contrahere videntur.
17 Et † ſtatutum poteſt inducere quaſi contractus inco-
gnitos, arg.l.omnem.ff.de ludi. Facit quod dixi.ſ.
poſt Bal.in.l.de quibus.x.col.ver. quarto quæro.ff.
de legi. Et ad hoc ꝙ non ſit facienda differentia, an ſta
tutum loquatur in rem vel in perſonam, facit quòd uo
lunt But. Io.de lingnia. Imo.& Panor.in.c.cum con
tingat de iureiur. Saly.& Fulg.in auc.ſacramenta pu
berum.C.ſi aduer.vendi. Cuma.& Pau.de caſt.in.l.
ſi quis pro eo.ff.de fideiuſ.& alibi ſæpe doc.legendo
18 & conſulendo volentes quòd † ſiue ſtatutum prohi
beat contrahi loquendo, in rem ſiue in perſonam non
trahatur ad actus iuratos, repræhenſa opinione Bart.
in.d.l.ſi quis pro eo in.iij.colũ.ver.tertio dixi, qui
diſtinguebat, an ſtatutum loqueretur in rem, vel in
perſonam.

Ad contraria reſpondetur & primò ad.l.fin.ff.de
contrahen.em.& ad no.in.l.iij.§.opus maximè per
Bar.ff.de alie.iu.mu.cau.fa.& in.l.fi.ff.de ope.no.
nun.cum concor.ibi ſignatis, quòd ibi de perſona ob
liganda, & non re expreſsè agebatur, & in illa materia
eſt dare effectum differentem.ſ.in obligatione quæ po
teſt eſſe realis & perſonalis, ſed in propoſito ſecus eſt,
& dicere quòd ſtatutum prohibendo fœminas ſucce-
dere non velit diſponere de rebus, ſed de perſonis, eſt
abſurdum & effectus eſt indiuiſibilis, iccirco non eſt
talis differentia facienda quomodo verba concipian-
tur. Ad.d.l.reſcripto.§.fi.& ad.d.§.ſola.patet reſpon-
ſio ex prædictis, quia ibi perſona non res afficiebatur
& ex prædictis etiam patet reſponſio. Ad.d.l. aut qui
aliter.§.fi.& quod ibi notat Bar.& Bal.in.l.adeo.ff.de
iuriſ.om.iud.& quia per hoc ꝙ verba ſint in rem vel
factum ſcripta non deſinit quominus de perſonis di-
ſpoſitum eſſe cenſeatur, nec etiam obſtat quòd no-
tat Bar.in.l.prętor §.ſi plures.ff. de ſepul. vio.& in
l.i.§.ne autem in fi.commen.ff.ſi quis te.lib.eſſe iuſ.
fue.vbi ad alios effectus ſit differentia, an verba legis
ſint in rem vel in perſonam concepta, quia ſolutio col
ligitur ex prędictis, & patet alibi multotiens quòd nõ
ſit talis differentia facienda, maximè in.l.gayus.ff.de
annu.leg.& in.l.i.&.ij.ff.ad velleia. quas leges pon
derat Ioan.de imo.in.d.c.cum contingat in.lxvij.
colum.verſi.non obmitto. Ad illud quod dicebatur
de ſtatuto prohibente extrahi granum extra territo-
rium ſtatuentium, vt non compræhendat forenſes ibi
habentes prædia, reſpondetur ꝙ verior opinio vide-
tur eſſe in contrarium prout dixit Alb. licet loquatur
ſub dubio fortè in.d.l.cunctos populos in.vij. colũ.
verſi.ex prędictis colligunt quidam Ioan.an.in addi.
Spec.in tit.de conſti.§.i.verſi.pono ergo, vbi declarã-
do & ſequendo verba Spec.idem in terminis noſtris
tenentis dicit ꝙ hoc caſu ſtatutum non ligat perſonam
ſed rem, allegat.l.i.C.quæ ſit long.conſue.&.l.an in
totum.C.de ædi.priua. Idem voluit Ray. de forli.in
addi.ad Cyn.repræhendendo ipſum Cy.in. d.l.i.C.
quæ ſit long.conſue. Idem voluit Floria.in.l. ſi pen-
dentes.§ ſi quid cloacarij.ff.de vſufr.licet ſoleat diſtin-
gui in illo qui emit frumentum extra territoriũ & por
tat per territorium in quo adeſt ſtatutum ad alium lo-
cum, an dicatur cõtrauenire ſtatuto vt ꝑ Iaco.de aret.
cyn.& Ray.in.l.ſi quis poſt hac.C.de ædi.priua.&
Pet.de anc.& Imo.in.l.i.de cleri.coniuga. Ange.&
Pau.de caſt.in.l.certa.§ ſed & ſi quis.ff.de leg.i.cum
concor.de quibus ibi per Alex.& in conſi.lxxxvi.in
cip.viſa inquiſitione quarto vol.& Firmi.in tracta.
gabel.in.viij.parte in princ.& do.Bapti.de ſancto ſe-
ueri.in repe.d.l.cunctos populos circa.ij.q.i. princi.
ibi tactę per Bar.in quibus locis docto. communiter
concludunt ligari illum qui alibi emit frumentũ quan
do ſtatutum vetat tranſitum aliàs ſecus. Item in dicto
19 ſtatuto adeſt alia ratio hoc ſuadens, quia ſicut † quis
delinquendo facit contra ſtatutum & ſubijcit ſe iuriſdi
ctioni ſtatuentium, ita extrahendo vel tranſeundo
vt per Cy.in.d.ſi quis poſt hac, & per Bal.in.d.l.de
quibus.x.col.ver.quarto quęritur, & quod ſolet no-
tari in auct.qua in prouincia.C.vbi de cri. agi.opor-
tet, facit quod notat Albe.in prima parte ſtatu.q.xv.
& in ſecunda parte.q.i.& pro dicta ſententia ſolet al-
legari tex.in.d.§.ſi quid cloacarij, qui dum indiſtinctè
loquitur in quolibet poſſeſſore, videtur loqui etiam
de forenſe quamuis contrarium tenentes dicant illum
non loqui de forenſe.

20 Ad illud autem quòd dicebat † ſtatuta loci in quo
ſunt res non ligare forenſes etiam ratione ipſorum bo
norum, & quia bona ſequuntur perſonam & illi ad-
hærent, reſpondetur quòd contrarium patet ex prædi-
ctis, cum ipſa bona affici poſsint per ſtatutum, vt prę
dixi & probatur in.d.§.ſi verò quis, & in.l.forma§.
agrum.ff.de cenſi.& in.l.i.C.de muli.& in quo loco
lib.x.& in.l.iuriſperitos.§.cum oriundus.ff.de excu.
tut.iunctis notatis per Bar.in.d.l.pupillo.ff.de tuto.
& cura.da.ab his, & quòd notat Nellus in tractatu
banni.in tertia parte ſecundi temporis in.lxxi.q.in fi.
Illa autem diſtinctio quòd ſit aduertendum, an ſtatu-
tum prohibeat mulierem ab hæreditate vel ſucceſsiõe
an verò à bonis, eo quia nomen hęreditatis, vel ſucceſ
ſionis cum ſit quid intellectuale loco non clauditur,
non placet, quia licet eſſe poſsit quid intellectuale, ta-
men compræhenſa ſub eo ſunt de territorio, vt latius
patebit ex his quę dicam infrà in.viij. arti. princip.in
xxiiij.q.vbi tangam, an talia ſtatuta compręhendant
incorporalia & nomina debitorum, an reliqua patet
21 de ſe reſponſio. Et ſi quæramus econtra † an ſtatuta
ligent ſubditam extra territorium, vt quòd mulier nõ
poſsit teſtari ſine conſenſu viri, & contingat illam te-
ſtari ſine dicto conſenſu extra territorium. Et quęratur

an teſta-

an taſtamentum ſit nullum ſaltem quo ad bona ſita in
territorio ſtatuentium non eſt materia noſtra, ſed latè
examinatur in.l.cunctos populos.C. de ſum.tri.per
Bar.& alios, & multa dicit corneus conſi.ccxli. in-
cip.de duobus.ij.vol.Et quia dixi maſculos forenſes
non gaudere beneficio talis ſtatuti, eſſet vidẽdum qui
dicantur forenſes, & Bal.in.d.l.dè quibus ver. quar
to quæro.§.allegato, remittit ſe ad text.in§.ſi verò in
22 auc.de quæſto.col.vi.Et † an comitatenſes & illi q
ſunt de caſtro ſeu villa exiſtente intra territoriũ & di-
ſtrictum loci ſtatuentium dicantur ciues, vel forenſes
notat Albe.in rubrica.C.quæ ſit long.conſue.in vl-
ti.carta ver.ſed an cõſuetudo ciuitatis, vbi dixit iſtos
compræhendi ſub ſtatuto per not.in.l.ex ea cauſa.ff.
de poſtu.Facit.l.inſulæ.ff.de iudi.&.l.qui ex vico.
iunctis notatis per Bar.in.l.i.ff.ad municip.l.l.ff.de
vſufruc.l.diuus.ff.de tut.& cur.da. ab his.l.nulli,
in ſi.C.de epiſ.& cleri.Bar.in.l.i.§.cum vrbem.ff. de
offi.præfec.vrb.& plenius in.l.ij.in.xxxvi. colum.
C.quę ſit long.conſuetu.Et Corneus conſi.ccxiij.in-
cip.circa, in prin.ij.vol.Pet.de anch.in conſt.ccxliij.
incip.pro iſto patre, vbi loquitur de medico condu-
cto ſeu ſalariato, do.Tho.doctius, & do.Bapti.poſt
eum in repe.d.l.cunctos populos in.xxiiij.carta. vbi
idem dicunt in rectoribus ciuitatum & eccleſiarum ſti
pẽdiarijs & conductis in loco durante officio, & ſcho
laribus licet ſint forenſes per not.per Bart.in.d.l.l. &
in.l.municipes.§.ſi.ff.ad muni.Et plenius per Bart.in
tracta.repræſa.in.l.&.v.q.prin.& in.iij.q. princip.
verſi.ad tertium cum tribus ſeq. De qua materia, &
23 † an incolę vel qui ex forma ſtatuti habentur pro ciui-
bus compræhendantur ſub talibus ſtatutis, & an vbi
eſt dubium, an quis ſit forenſis vel ciuis, & generali-
ter quis dicatur forenſis, habetur per gl.in.c.ij.in ver
ſi.eiuſdem de reſcrip.in.vi.& in.c.ſtatutum§.cum ue
ro eo.ti.Bal.in rubrica.C.qui accu.non poſ.& in.c.
i.de for.fideli.& in.l.cunctos populos in lect.in.x.
col.verſi.circa quæ quæro.Pe.de anch.in conſi.in-
cipien.quæſtio quæ vertitur inter ſer Paulum. Paul.
de ca.in conſi.cxciij.in vltima colum. Panor.in.c.
conqueſtus in prin.de foro compe.cum concor.addu
ctis per Ang.in tractatu maleſi.in verbo de Bononia.
Et ibidẽ per dominum Auguſti.in addi.Nelium in tra
ctatu banni.in.lxvi.q.ſecundę partis ſecundi tempo-
ris, & per do.Fely.in.c.rodulphus verſi.ſecunda cõ
cluſio, & ver.quarta concluſio, & per diſcurſum de
reſcrip.& in.c.quoniam in.l.&.ij. col. de offi.ordi.
Et dixit Bal.in auc.qua in prouincia.C.vbi de cri.agi.
op.ꝙ non dicitur forenſis qui ſubeſt eidem foro, infe
rens ad homines ſubditos caſtro epiſcopatus, vt non
teneantur ad gabellam vigore ſtatuti diſponentis ꝙ fo
24 renſes teneantur. Ex quo infertur quòd † ſi ſtatutum
alicuius villæ ſubditæ ciuitati diſponat ꝙ mater forẽ
ſis non ſuccedat filio, benè ſuccedet mater quæ eſt de
alia villa ſubdita dictæ ciuitati, quia non dicitur forẽ
ſis, vt per Corneum conſi.cxlviij.incip.pro deciſione
iij.volu.quod eſt intelligendum quando ambę villæ
ſunt de eodem territorio, & in territorio ciuitatis iu-
xta.l.pupilius.§.territorium.ff.de ver.ſig.vt eſt in ter-
ritorio noſtræ ciuitatis Aſten.in quo ſunt vndecim uil
læ quæ non habent proprios fines, & ſunt immediatè
ſub iuriſdictione poteſtatis ſeu prætoris noſtri. Secus
autem eſſet in villis dominorum vaſſallorum & capi
taneatus noſtri Aſtenſis quæ ſunt plures, & in notabi
li quantitate, & habent proprium & ſeparatum terri-
torium ſeparatum à territorio ciuitatis, & propriã ac
ſeparatam iuriſdictionem, & proprios ac ſeparatos
iudices, nec ſub iuriſdictione prætoris Aſtenſis, licet
pręſes ac gubernator ciuitatis illis pręſit, ita ꝙ ſint ſub
guberno. Nam ille qui eſt de vna ex dictis villis, eſt in
alia forenſis, quando non concurrit origo vel domici
lium cum vt.s.apparet quis poſſit eſſe ciuis vel incola
duorum locorum.l.aſſumptio.§.iuris cum concord.
25 ff.ad munci. † An autem licentiatus à ciuitate rebel
lis vel bannitus deſinat eſſe ciuis, tradit Bald.in auct.
& omnino.iij.colum.verſi.de perſona iudicis.C.ne
filius pro patre, & in.l.voluntas.iij.col.C.de fideicõ
miſ.& Nellus in tract.banni.in.cccel.q.primę partis
26 ſecundi temporis. † Et ſi ſtatutum dicat ꝙ forẽſis nõ
ſuccedat, mulier originaria de loco, nupta extra territo
rium nihilominus ſuccedet per no.per Bar.in.l.ſi §.itẽ
reſcripſerunt.ff.ad municip. Sequitur Modernus bo-
no.in tracta.dot.in vltima parte.q.lxxi.incip. quid
ſi in loco, licet do. Signo.de homod.in diſpu.ſua.cl-
xvij.incip.Statuto ciuitatis Mediolani inſerta in ſuis
conſilijs teneat iſtam mulierem appellari debere foren-
ſem. Et propterea non excludi per ſtatutum loci origi-
nis diſponens ſimpliciter fœminas extantibus agnatis
non poſſe deſcẽtibus ſuccedere in bonis ibi ſitis, & ma
lè per ea quæ latè dicta ſunt hac ea.q. Et contra Sig.
conſuluit corneus con.ccij.incip.circa præſentem.ij.
vol.ij.&.v.colum.Et pro veritate huius deciſionis,
videri poteſt, quod dixit Bald.& Moderni in rubrica
ff.ſol.ma.Et Pau.de ca.in.l.rei iudicatę.§.i.ff.eo.tit.
& in conſi.cxcv.incip.poſſet quis dicere, Cy.& Bal.
& Ang.in.l.ij.C.de iuriſdi.om.iudi.poſt gl.in.l.ori
gine.C.de mune.& ori.lib.x.Bal.in.l.cum quędam
puella.ff.eo.ti.in prin.Et ibi latè do.Alex.cum con
cor.allegatis per eum iunctis no.per Bal.in conſi.ccc
lvij.incip.nulla mulier in.ij.col.in ſi.primò vol.ſecũ
dum vltimam impreſſionem, vbi etiam tangit, † an
27 dicatur exterus qui habet domicilium in alia ciuitate.
Et Maria.conſi.xxx.in.iiij.colum.iunctis his quę di
cam infra in.viij.articulo principa.xxiiij.q.penu.co-
28 lumna.Et quòd † originarius nulla bona poſſidens
licet alibi habitet, poſſit ſuccedere, quia ex hoc obligat
ſe ad onera, videatur Soci.in rub.ff.ſo.matri.v. col.
verſi.dicebam. Nam ligatur ſtatutis, Corneus cõſi.cc-
ij.ij.volu.latè. Econtra autem ſi ſtatutum excludat il
las quæ ſunt de loco Maſii, an compræhendentur ibi
nuptę.Bal.in dicto conſi.ccxv.incipi. quæritur vtrũ
in.iij.volu.ſecundum penultimam ſtampam ſenſit ꝙ
non, quaſi ſtatutum ponderet originem, niſi vlterius
progrediatur loquendo de ibi ſtantibus & habitanti-
bus. Sed veritas patet ex his quę traduntur in locis
prædictis, & maximè ex tex.& notatis in dicto.§.item
29 reſcripſerunt. † Quid autem de viduis & tranſeunti-
bus ad ſecundum matrimonium, & de concubinis ac
viduis inhoneſtè viuentibus, de quo territorio cenſeã-
tur, tradit Alexand.in dicta lege penulti.in ſecunda, &
tertia columna.ff.de iuriſdictio.om. iudic. An au-
tem dicatur forenſis quæ tempore delatę ſucceſſio-
nis non eſt forenſis, ſed tempore teſtamenti ? videa-
tur Barto.in.l.fina.ff.de regula cathoniana, Bald.in
l.cum ſecundum.C.de legat.Pau.de caſtro.in lege cę
tera.ff.de lega.primo, & in conſilio.ccçxl.primo uo-
mine, ſecundum primam impreſſionem, & Alexan.
in conſilio quadrageſima, vltima columna.i.volu.
Et alibi dicam, facit quod dicam infrà eodem, articu.
30 in quarto membro in.vi.&.xx.quęſtio. † Quid au-
tem ſi adſit ſtatutum in aliqua ciuitate, putà papien.ꝙ
maritus non poſſit legare vxori quo ad proprietatem
an ſi quis mutet domicilium in loco vbi non ſit tale
ſtatutum poterit legare Saly. in.l.i.in.v. colum.vel

.iiij.C.de ſum.tri.& fi. cat.tenuit ꝙ ſic,vbi dicit ſe ita
cõſuluiſſe,& obtinuiſſe ga anẽdı debet ſtatutũ domici-
lij quod quis habet tempore mortis , ſed Roma.aliter
tenuit in conſilio trigeſintonono,incip. in propoſita,
q.notabilis viri,& Alberi.in dicta lege prima quos ſe
quitur ibi dominus præceptor meus in.xv.colũ.eo
quia attendi debet domicilium loci originis , vt ibi
per eum.Quod puto intelligendum niſi legaret de bo
nis ſitis extra territorium loci originis per ea quæ la-
tiſſimè dicam infra in.viij. articulo princi.in.xxiiij.
q.in princip.Et per notata per Ange.in.l. exigere do
tem.ff.de iudi.dum vult † non attendi domicilium
31 viri in lucro dotis quando bona remanſerunt in ciuita
te vxoris,de qua materia etiam tradit Felyn.in.c.i.in
iii.&.v.col.de ſponſa.antepe. col. vbi etiam tradit
de eo qui habet plura domicilia.

32 Secundò quæro,†an talia ſtatuta per laicos con-
dita ligent perſonas eccleſiaſticas.Et primò eſt viden-
dum quando expreſsè loquuntur in eis, & eas exclu-
dunt quo caſu Bartol.in.l.fi.C.de pactis,diſtinxit ꝙ
aut ſtatutum diſponit per talia verba per quæ com-
præhendit pſonã eccleſiaſticã anteꝗ̃ fiat & ſit eccleſia
ſtica,putà ſi ſtatutũ dicat ꝙ ingrediens monaſteriũ vel
ſi qs intret monaſteriũ,non ſuccedat,vel ſit priuatus
iure ſuccedendi,& tunc tale ſtatutũ ligabit pſonã eccle
ſiaſticã,& valebit quia non diſponit circa clericũ, ſed
circa laycum.Nam ingrediens monaſterium ingredi-
tur laycus ſicut viuens moritur.Glo.in.l. qui duos.
ff.de ma.teſta.Si verò ſtatutum confert verba ſua in
tẽpus quo quis iam eſt ingreſſus monaſteriũ, vel fa-
ctus clericus,& ſic diſponat de iam ingreſſo putà ſi di
cat ſi quis ingreſſus fuerit monaſterium,tunc nõ valet
ſtatutum.quia non poteſt clerico auferre ius ſuum, &
eſſet contra libertatem eccleſiæ,& hoc modo intelligit
Barto.aucten.caſſa.C.de ſacro ſanct.eccle. & .l. deo
nobis,vbi Pan.de caſt.C.de epiſ.& cle.&.§.ſed hoc
præſenti in aucten.de ſanctiſ.epiſ.allegant ad hoc in
argu.l.ſtichus ſeruus.ff.de ma.teſta.facit, lex prima
& lex quod ſponte.C.de dona.ante nup. Nec obſtat
ſecundum eum ad primum membrum aucten. niſi ro
gati.C.ad trebel.quia ibi rogatur & grauatur , ſi mo-
naſterium ingreditur,ſed in propoſito lucrum aufer-
tur,non autem in ſibi quæſito iure grauatur , & facit
quod dixit Bald.in lege ipſis.C.vt in poſſ. lega. Vbi
voluit † non valere ſtatutum quòd filiæ ingreſſæ mo
33 naſterium pater non poſſit relinquere niſi certũ quid,
tanꝗ̃ hoc ſtatutum ſit religioni contrarium per. dictã
legẽ deo nobis in vltima columna , motus per eadem
fundamenta,maximè per dictam legem,ſtichus in ra-
tione ſui,& per legem aretuſa.ff.de ſta.hom.& quod
notatur inſtitu.de his qui ſunt ſui vel ali.iur.in princi
pio,in quæſtione de puncto,de qua per Bartolum,in
lege ſi poſt mortem in princip.ff.de legatis primo,ſub
dit Bald.quòd ſimilem diſtinctionem,facit Innocen.
in capitulo præterea requiſiſti de appella.Nec eſt ve-
rum ſecundum eum quòd hoc ſtatutum diſponens de
ingrediente ſit contra libertatem eccleſię,quia ex quo
principale eſt permiſſum,ſcilicet prouidere de conſer-
uatione domus & agnationis,iſtud quod venit inci-
denter & ſecundariò non intelligetur prohibitum , ar
gumentum in lege prima.ff.de aucto.tut. Et inſtitu.
de teſtamen.§.legatarijs, ſed aliæ ſolutiones ſunt ſuſte-
tabiliores , quia ſecundum iſtam valere deberet ſtatu
tum diſponens etiam de ingreſſa,cuius cõtrarium vo
luit ipſe Bal.& non eſt verum quòd non ſit contra ec-
cleſiaſticam libertatem,vt infrà dicam.prędictam opi
nionem ſequitur Pet.de ancha.in repe.capitu.cano-
num ſtatuta in vndecima quæſtione,princip.verſicu.
ad idem quæritur in trigeſimaſexta,colum.ſecundum
ſtampam meam de conſtitu.Sed idem Bal.in dicta le-
ge fina.C.de pactis,ſecutus eſt Barto.cum modifica-
tione . Dicit enim quòd ſi ſtatutum loquatur de in-
grediente ſiue conferat effectum diſpoſitionis in tem-
pus quo perſona excluſa nondum eſt eccleſiaſtica va-
lebit prӕterꝗ̃ in legitima,quia illa non defertur vt lu-
crum,ſed vt debitum,vt teſt glo.& ibi notatur in lege
ſecunda.C.de iur.& fac.ignor.& in ea videtur ceſſa
re fundamentum Barto.qui dicit prædictam deciſio-
nem procedere ex eo,quia non agitur de iure aliquo
quæſito perdendo,& adducit Bal.aliud fundamentũ
ad validitatem huius ſtatuti,vt id quod poſſet pater
facere teſtando poſſit idem ſuperior facere ſtatuendo,
ſed hoc vltimum fundamentum non placet, quia eo
attento valeret ſtatutum diſponens etiam in ingreſſo,
cuius contrarium ipſe voluit,prout eſt veritas, vt in-
fra dicam.Panor.autem in dicto capitulo quod cleri-
cis in nona columna,de foro compe. poſt Anto.de
but.ibi refert Iaco.but.in dicta lege deo nobis dubi-
taſſe circa ſtatutum,excludens ingreſſam monaſteriũ
à ſucceſſione,ne foret contra libertatem eccleſiaſti-
cam.Et dicit ſe noluiſſe aliter decidere cum quæſtio pẽ
deret de facto,& concludit quòd tale ſtatutum nõ va
let,etiam ſi conferat verba in tempus quo perſona ex
cluſa nondum eſt eccleſiaſtica,eo quia eſt contempla-
tiuę vitę retractiuum ſeu impeditium.§ ſed hoc pręſen-
ti in aucten.de ſanctiſ.epiſ.& quod in ſimili notatur
per Bartolum,in aucten.niſi rogati.C.ad trebellia.&
plenè per eo.Panormi.in capitu.in præſentia , vbi
etiam Moderni de proba.quod limitat,niſi in omnem
euentum filia fœmina excludenda eſſet à ſtatutaria di
ſpoſitione extantibus maſculis,putà ſi diceret ſtatutũ
extantibus maſculis filia fœmina non ſuccedat,etiam
ſi monaſterium ingrederetur,tunc enim cum in omnẽ
euentum foret excludenda tale ſtatutum non impedit
religionis ingreſſum.Et ideo valere debet, attento etiã
quòd afficit ipſam perſonam antequam monaſterium
vel religionem ingrediatur per ſupradicta.Et idem di-
cit Panor.eſſe in quibuſcunq; ſtatutis inhabilitãtibus
aliquem ad ſucceſſionem ex certa cauſa, per notata ꝑ
Lap.allegatione centeſimaoctaua,aliàs centeſimapri-
ma,incipiente in ciuitate flo.Et ita dicit fuiſſe conſul-
tum per Petrum de ancha.& Anto.de but.quod etiã
ibi atteſtatur idem Anto.de bu.& iſta opinio eſt cõis,
vt atteſtatur do.Bapt.de ſancto ſeue.in repe.l.omnes
populi in quadrageſimaſeptima colum.in fine, domi
num Fely.in dicto capitu.eccleſia ſanctæ Mariæ in
trigeſima colum.cum ſequen.verſicu.ſextò quæro de
conſti.& dominus præceptor meus dominus Iaſon
in lege fina.C.de pactis,qui adducunt plures auctori
tates ad hoc,& maximè ſolenne in hac materia conſi
lium domini Pau.de caſtro,in conſi.cccxxxix. ſecun
dum ordinem meum quod incipit primum dubium
verſicu.ſupereſt tertium dubium in volumi.antiquo-
rum conſiliorum ſecundum primam ſtampam , vbi
adducit ad hoc quòd ex quo filię per tale ſtatutum red
derentur timidiores ad ingrediendum monaſteriũ , vel
ſumendum habitum religionis dicitur contra eccleſia
ſticam libertatem,argum.legis primæ.§.quę honoran
dę.ff.qua.re.ac.non da.& quia facit tales perſonas
deterioris conditionis propter aſſumptionem habitus
religionis,& ingreſſum monaſterij quàm forent,ſi ma
nerent in ſeculo & ſeculares,quod eſſe non debet di-
cta.l.deo nobis,& ſi dicitur ſtatutum eſſe contra ec-
cleſiaſticã libertatẽ,quando aufert priuilegia eccleſiaſti-

cis per-

cis pſonis à principe indulta, per quã ablationem effi-
ciuntur deterioris conditionis ſecundum Innocen. in
c. nouerim de ſen. excom. & Legiſtas in auctẽ. caſſa.
C. de ſac. ſan. ecc. Multo magis hoc eſſe debet quando
aufert eis beneficium iuris communis, & quia talis
priuatio infertur in actum quem ſubſecuturus eſt ſta-
tim ingreſſus, & aſſumptio religiõis. proinde habẽda
videtur ac ſi poſt ingreſſum conferreretur, & ſic tanq̃
factum in fraudem canonicæ ſanctionis valere non
debet. d. c. eccleſia ſanctæ mariæ, & c. quę in eccleſia
rum de conſti. & c. fi. de reb. eccl. non alie. & l. ſi vẽ
tri in fi. ff. de priui. credi. & dicta auctentica caſſa, &
auctẽ. Item nulla communitas. C. de epiſ. & cleric.
& capitulo graue de ſententia excommuni. cum con
cor. ibidem allegatis. Idem tenet ipſe pan. in. l. ſi quis
id quod. ff. de iuriſd. om. iud. & Ang. in diſputatio-
ne ſua incipiente nobilis quidam genere in uer. ad unũ
tamen diligenter in antepen. colum. matheſi. in nota-
bili. cl. G. mi. poſt Imo. in. c. quamuis in. iiij. colũ. de
pac. in. vi. Roma. in. l. ſtipulatio hoc modo conce-
pta. verſi. circa illud verò exemplum in. iiij. columna
& ibidem Imo. & poſt eos Alex. in pen. colum. ff. de
verborum obligationibus, Panor. in repe. d. c. eccle-
ſia ſanctæ Mariæ in. xv. colum. verſi. circa iſtum ca
ſum, & in fi. colum. Et Nico. de vbal. in tractatu de
ſuc. ab inteſta. in vltima parte circa princip. Angel. in
dicta lege fina. C. de pactis, dicens de hoc eſſe caſum
in dicta lege deo nobis rectè intelligẽdo, dum ibi quis
non poteſt inhabilitari à iure antequam ingrediatur re
ligionẽ, & dum habet ſolã volũtatẽ ingrediẽdi. Et ſeq
34 tur ibidem Fulg. ea ratione, quia † verba ſtatuti de
bent intelligi ſecundum tempus quo ſuam efficaciam
conſequuntur lege in delictis. §. ſi extraneus. ff. de no
xa. ſed eo tempore quo defertur hæreditas de qua p
ſtatutũ diſponitur, repitur hęreditas delata. ergo &c.
quod fundamentum adducetur infrà in oppoſitum.
Idem voluit Bal. in lege omnes populi in nona colũ.
ff. de iuſtitia & iure, & matheſi. in notabili. centeſimo
quadrageſimoſextò. Pet. de anch. in conſi. cvij. inci.
in paucis verbis. Et ſatis amplè hoc comprobat do.
Lauren. in repe. §. cæterum in decimaquinta columna,
cum ſequen. inſti. de leg. agna. ſuc. quamuis do. Ioã.
campe. in tracta. do. in quinto articulo princip. in tri
geſima ſecunda quæſtione. videatur dubitaſſe de hac
deciſione, dum tranſit cum ea ſub dubio fortè. De
veritate autem prædictę limitationis datę per Panor.
videantur quæ dicam infrà proximè, verſi. nunc &
ſecundò. Et ita debet intelligi quod in hoc paſſu fir-
mat pro communi opi. Mari. conſil. lxxxi. incipien.
35 In præſenti. iij. colum. in fi. Dum dicit † quòd ſtatu-
tum ſpecificè loquens de monialibus quòd non ſuc-
cedant extantibus maſculis indiſtinctè non valet ſecũ
dum opinionem communiter approbatam, quã etiã
firmat Soci. conſi. ccxli. incipiẽ. circa. ij. col. i. volu.

Vbi autem fœmina antequam factum eſſet ſtatu-
tum fuiſſet perſona eccleſiaſtica, res eſt clara vt nõ cõ-
pręhẽdatur ſub tali ſtatuto, quia ſtatutum nunquam
potuit extendere vires ad eam, cum ab initio cõditi ſta
tuti non eſſet de ſua iuriſdictione, vt per Iaco. but. &
Bal. in dicta lege deo nobis. Ant. de but. Imol. & Pa
nor. in dicto capitu. quod clericis, & paul. de caſtro,
in conſilio præallegato, & Panor. in conſilio. cxi.
incipiente in cauſa Catherinæ in ſecundo dubio. ij.
vol. Vbi hoc dicit eſſe verum, etiam ſi ſtatutum di-
ſponeret quòd traheretur ad caſus præteritos pręſen-
tes, vel futuros. Et hoc non habet dubium per prædi-
cta, & notata per Bartolum in dicta lege fin. & facit
quod notat Io. an. in regula ſine culpa de reg. iur. in
vi. & tex. in dicta lege deo nobis, capi. cum. M. ferra
rienſis, & c. eccleſia ſanctę Mariæ de conſti. & c. be
ne quidem. xvi. diſt. cum ſimi. Et plenius de tali mate
ria dicere continget infrà, hoc eo. arti. in. iij. membro
36 in quęſtio. Ex his patet quòd † ſtãte ſtatuto quod mo
nachi non ſuccedant, etiam monachi facti poſt ſtatu-
tum non ligabuntur ſtatuto, vt innuit Bal. licet nõ be
nè firmet in lege omnes populi in. viij. col. verſic. ſed
quid ſi ſtatutum dictet. ff. de iuſtitia & iure. Item ex
prædictis patet non valere ſtatutum quòd filiæ ingreſ
ſę monaſterium nihil poſſit relinqui per patrem ſecun
dum domi. Baptiſt. in loco. ſ. allegato, allegat Bald.
in. l. in ipſis. C. vt in poſ. leg. & Pet. de anch. in repe.
c. canonum ſtatuta de conſti. in. xi. artic. princip. dixi
hac. ea. q. in. i. colum. in fin.

37 Nunc et ſecundò videndum reſtat † an talia ſtatu
ta excluſiua fœminarum compręhendãt perſonas ec-
cleſiaſticas, quando generaliter & indiſtinctè loquun
tur & nullam de perſonis eccleſiaſticis mentionem fa-
ciunt, vt quia ſimpliciter dicant quòd extantibus ma
ſculis fœminę non ſuccedant, & tunc etiam ſunt opi
niones ſed magis vera & communis eſt ſententia q̃
fœminæ quæ tempore conditi ſtatuti non erant eccle
ſiaſticæ, ſed factę ſunt poſtmodum per tale ſtatutum
à ſucceſſione propter maſculos excludãtur, quia tunc
ceſſat ratio per quam videantur timidiores reddi ad
ingrediendum religionem, vt declarat Panor. in dicto
c. quòd clericis in. ix. colum. poſt Lap. in. d. allegatio
ne. cviij. Et ibidem Anto. de but. qui dicit ſe ita cõſu-
luiſſe cum Pet. de anch. Et ibidem etiam Imo. & Pan.
de ca. plenè proſequitur & confirmat in dicto conſil.
cccxxxix. Et Maria. latè. d. conſi. lxxxi. penu. col. &
fi. & Soci. in. d. conſi. ccxli. ij. col. i. volu. & ſequi-
tur Marti. de lau. in tract. de primoge. in. viij. col. ver
ſic. pulchrum dubium, & Alex. ſi bene ponderentur
verba ſua in conſi. xliiij. incip. videtur prima facie in
iiij. colum. ver. & ſic manifeſtè. v. vol. & do. Sign.
de homod. in conſi. vi. incip. titius in infantili in fin.
licet moueatur alia ratione minus bona, & quæ ſibi-
ipſi implicat contrarietatem ſi bene videatur. Idem te
net do. Fely. in. d. c. eccleſia ſanctæ marię in. xxxi. co-
lum. verſi. ſextò quęro, poſt Panor. ibi in fin. colum.
de conſti. vbi allegat quandam deciſionem Rotę quæ
hoc non dicit, ſed loquitur in terminis quando con-
ſuetudo excluderet iam ingreſſum monaſterium, &
do. Lau. in repe. d. §. cæterùm in. xv. colum. cum ſeq.
inſti. de legi. agna. ſuce. pro hac opinione facit illud
quod poſt longam diſtin. firmat Ioan. and. in mercu.
in regula prędicta ſine culpa, de reg. iu. in. vi. Dũ vult
q̃ ſtatutũ vel cõſuetudo excludẽs ſecũdogenitum à ſuc
ceſſione regni exiſtente primò, excludat ipſum ſecũdo
genitũ etiam factũ clericũ eo quia ante clericatum ſta-
tutũ cępit in eo habere vires quod ſequuntur But. Pa
nor. & Imo. in. d. c. eccleſia ſanctæ Marię, vbi etiam
do. Feli. in antepe. carta de conſtit. ad idem facit quod
tenet Bar. in. l. reſcripto. §. fi. ff. de mu. & ho. & in lege
fi. C. de exa. tri. & in. l. placet, vbi plenè per dominũ
præceptorem mẹum do. Iaſo. C. de ſacro ſan. eccle.
Bal. in. d. c. quæ in eccleſiarum in. iij. colum. de con-
ſti. Pet. de anch. in conſi. ccxcviij. incip. habet ſtatu-
tum communis piſtorij, & Ange. in conſi. xxiiij. inci.
eccleſia tenetur ad munera cum concordan. traditis
per dominum præceptorem meum in. d. l. placet, &
do. Fely. in. d. c. eccleſia ſanctæ Mariæ in. xxviij. co-
lum. cum ſequen. verſi. quinto quęro, vbi volunt q̃
38 † eccleſia non poteſt ſubijci ad collectas per ſtatutũ

laicorum pro prædijs iam quæſitis, licet ſecus in quæ
rendis faciendo omnia prædia tributaria, quia tranſi-
bunt in eccleſiam cum illo onere. Prædictam conclu-
ſionem limitat Bal. in. l. cunctos populos in repe. quē
refert & ſequitur ibi do. Baptiſt. de ſancto ſeue. in pe-
nul. carta. C. de ſum. tri. & fide catho. procedere vbi
verba ſtatuti forent in rem concepta, putà quod hęreditas
deueniat ad maſculos vbi exiſtant, & non ad fœmi-
nas, vel æquipolenter. Secus autem ſi verba dirigerē-
tur in perſonam, putà quod exiſtentibus maſculis fœmi-
næ non ſuccedant, quia tunc perſona quæ reperitur ec
cleſiaſtica cum non ſit ſubiecta ſtatuentibus non poteſt
per eos excludi, quæ limitatio & differentia nō vide
tur procedere per ea quæ dixi in præcedenti quæſtio-
ne. dum concluſi per talia ſtatuta excludi fœminas fo
renſes, ſiue loquantur in rem, ſiue in perſonam, & te-
nuit contra Bart. Bal. & ſequaces talem differentiam
eſſe verbalem. Vnde tenendum puto prædictam
concluſionem ſine prædicta limitatione, quamuis
contraria opinio ſit iuribus & auctoritatibus ful-
cita. Nam Bald. in conſilio trecenteſimo trigeſimo
incipiente quidam Lellus de fulgineo, in quar-
to volumine, ſecundum penultimam ſtampam,
poſito in conſilio quinquageſimó quinto, ſecun-
dum vltimam ſtampam, tertio volumi. tenet quod per
tale ſtatutum non excludatur monialis per textum, in
dicta lege deo nobis. & Cuma. hoc idem voluit in con
ſilio octuageſimoquarto incipiente præſuppoſito caſu
in vltimis verbis per notata in auctentica caſſa. C. de
ſacro ſanctis eccleſiis, & per Innocentium in dicto ca
pitulo nouerint de ſententia excommu. in quam ſen-
tentiam inclinat Pet. de anch. in dicto conſilio. cvij. in
cip. in paucis verbis. motus illo fortiori fundamento
quod vt credo poſſit pro hac parte allegari, ſcilicet quod
quia non potuiſſent ſtatuentes excludere expreſsé mu-
lierem eccleſiaſticam per ſupradicta, & tanquam non
ſit de ſua iuriſdictione, vt in. c. decernimus, de iudi. &
c. cum laicus de reb. ecc. non alie. & c. cum cauſa de
iureiur. Non poteſt nec videtur ſtatutum ipſas ſub ge-
neralitate includere. argumento capituli in gene-
rali. de regulis iuris in ſextò facit. l. quanquam. ff. de
ritu nuptia. & l. lutius. § penultima ad municip. & le
ge prima. §. huius rei. Et quod ibi notatur in gloſ. in
verſiculo argumentum triplex. ff. de officio eius cui
manda. eſt iuriſdictio. & quod notat Bartolus in le
ge ſi quis ſub conditione. ff. de conditio. inſtitutio.
39 Dum notat † ſtatutum, generaliter loquens non
trahi ad illicita, nec in dubio videntur ſtatuentes
diſponere in non ſubditum capit. à nobis de ſententia
excommu. & c. ij. de conſti. in. vi. & habetur in dicta
l. cunctos populos. Nec videntur velle diſponere de
eis impoſſibilibus. d. c. à nobis de ſen. excommuni. c.
tua de deci. c. eccleſia, vt lit. pen. c. fi. de conſti. in. vi.
Bar. in. l. ſi quis ſub conditione. ff. de condi. inſti. Bal.
in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delibe. & l. om-
nes populi. ff. de iuſtitia & iure. Hoſtien. But. & alij in
c. quod clericis de foro compe. Panor. in. c. cum ve-
niſſent de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſer. Et iccirco Sa
ly. in dicta auct. caſſa in pen. & vlti. colum. verſic. &
ex his infertur, aperto ore concludit fœminas religio-
40 ſas per tale ſtatutum non excludi, quia † non refert, an
in ſpecie, an verbis generalibus aliquid exprimatur. l.
lutius. ff. de vulg. & pup. & lege precibus. C. de imp.
& ali. ſubſti. & l. in teſtamento. C. de teſta. mili. & ſe-
cundum eum eadem ratio eſſe debet quòd ſpecialiter
excludantur vel per verba generalia, ſubdit fuiſſe in fa
cti contingentia cum ſtatuto caueretur quòd extanti-
bus agnatis vſque ad ſecundum gradum, cognati licet
ſint intra illum gradum non ſuccederent, quòd cleri-
cus in ſacris conſtitutus non foret excluſus, & ita fuiſ
ſe determinatum per valentiſsimos doctores in per
ſona epiſcopi tunc Imolenſis, quamuis ſecūdum eum
aliter dicendum foret ſi factus fuiſſet clericus poſt mor
41 tem eius de cuius ſucceſsione ageretur, quia † clerica-
tus ſuperueniens ius alteri quæſitum tollere non po-
teſt lege nec auus. C. de emancip. lib. l. ij. §. ſi quis à prin
cipe. ff. ne quid in loco pub. cum concor. per eum alle
gatis, & merito dominus Franc. de aret. in. d. c. quod
clericis in fi. commen. dubitauit in ſimilibus terminis
de prædicta concluſione quam feci, motus illo funda
mento, quia ſi attendit̄ qualitas excludēdi à ſucceſsio-
ne quæ ineſt tempore quo defertur ſucceſsio, vt tradi-
tur in lege ſi cognatis. ff. de reb. dub. quo tempore mu
lieres eccleſiaſticę habent qualitatem propter quam nō
ligantur ſtatuto laycorum, conſequenter à ſucceſsio-
42 ne excludi non debeant, † quando enim quæritur de
iure concernente perſonam, attendi debet qualitas per
ſonæ coherens. c. porro de priuile. & capitulo primo
de iurepatro. in. vj. Nec videtur verum quòd dicatur
ſtatutum afficere perſonam antequam fiat eccleſiaſtica
& à ſucceſsione excludere, cum talis excluſio fieri
nō poſſit antequam hæreditas deferatur, ſicut nec po-
teſt prius hæreditas repudiari lege qui ſuperſtitis. ff. de
43 acqui. hære. & † priuatio præſupponit habitum le-
ge decem cum ſimilibus. ff. de verborum obligationi-
bus. Item iſta excluſio fit propter alterius incluſio-
nem, vt per Bartolum, in lege. ij. §. videndum. ff. ad
tertullia. Et dicam infrà in penulti. articulo principa-
li, ſed maſculi quorum contemplatione fœminæ ex-
cluduntur non poſſunt dici incluſi antequam ſucceſ-
ſio ſit delata, cum viuentis non ſit hęreditas dicta
lege qui ſuperſtitis cum concor. ibi ſignatis niſi ſpe, &
deſtinatione, quæ ſpes & deſtinatio non habent cau-
ſam de præteritu ſecundum Bartolum in lege is po-
44 teſt. ff. de acquiren. hæredita. † nec priuſquam hære-
ditas deferatur de perſonæ conditione inſpicitur, lege
non oportet. ff. de legatis ſecundò, & l. interuenit. ff.
de lega. pręſtan. contrabu. & propterea ſecundum Are
ti. prædicta concluſio per me facta de iuris ſubtilitate
non procederet. Sed iſtis non obſtantibus adhuc pu-
to prædictam concluſionem tenendam, & eſſe pro ea
magis cōmunem opinionem, & maximè ex eo quod
dicitur de primogenito quod ex ſtatuto vel cōſuetudine in
ſucceſsione præfertur, vt excludat ſecundogenitū etiā
clericum ſecundum magis communem opinionē pro
ut etiam dicit do. Fran. are. vbi ſuprà, & ad fundamē
ta. ſ. proximè in contrarium relata reſponderi poteſt
ex his quæ dixit Pau. de caſt. in conſi. cccxxxix. in pe-
nul. col. verſi. ſed generaliter, cuius dicta tacito aucto
re refert & ſequitur dominus Laur. in loco. ſ. allega-
to, quòd in loco vbi eſt tale ſtatutum cenſetur ſublatū
& abolitum ius commune quod pariformiter maſcu-
lis & fœminis defert ſucceſsionem, ita quòd ius ſuc
cedendi quo ad tales perſonas ex toto efficiatur mu-
nicipale lege ius ciuile. ff. de iuſtitia & iure. Et conſe-
quenter non poteſt dici hæreditas fœminis, deuolui
niſi de iure municipali, vt in lege prima. ff. vt ex leg.
45 ſenatus ve. conſult. bonorum poſſeſsio detur. † Et
ſicut habens poteſtatem ſuccedendi à iure commu-
ni limitatam, ingreditur religionem cum illa poten
46 tentia ſuccedendi, † & ſatis ſibi eſt quòd per in-
greſſum non fiat deterioris conditionis, dicta lege
deo nobis, & argumentum in lege gayus in fine. ff. de
ma. & quod notatur in auctēn. ingreſſi. C. de ſac. ſan.
eccle.

eccle.de illo qui habebat emphiteoſim,vel vſumfru-
ctum,& in.c.nuper de dona.inter virum & vxo. Ita
habens poteſtatem ſuccedendi à iure municipali li-
46 mitatam,ingredi debet religionem cum illa qualitate
ar.l.ſtatius.§.cornelio.ff.de iure fiſ. &.l.peto.§ præ-
dium.ff.de leg.ij.aliàs ſequeretur ſi fieret lex imperia
lis faciens differentiam in modo ſuccedendi inter ma
ſculos,& fœminas,prout facit ſtatutum,q per illam
non excluderentur nec ligarentur perſonæ, poſtea fa-
ctę eccleſiaſticæ quod eſt abſurdum ſecundum eos,ſed
47 poſſit ad hoc reſponderi q †ius ciuile non tollitur niſi
quo ad perſonas in quas habent poteſtatem ſtatuentes
cum eius ſit tollere cuius eſt condere.l.iiij.ff.de re in-
di.ſed quo ad clericos non poſſent ſtatuentes aliquid
prǽiudiciale condere.d.c.eccleſia ſanctę Mariæ,&.d.
c.quæ in eccleſiarum cum concor.ſuprà allega. ergo
quo ad eos ius commune remanebit incorrectum.nec
obſtat quod dicitur de lege imperiali,qa illa bene ligat
clericos niſi de eis expreſsè loquatur.c.j.de oper.no.
nun.&.c.ſi in adutorium.x.diſt.& plenè habetur in
d.c.eccleſia ſanctę Mariæ,maximè per Modernos ali
ter concludentes in ſtatuto q in lege imperiali, vnde
ſecundum Calde.In diſpu.Incip.ſtatuto ciuitatis in ul
tima colum.quem ſequitur dominus Fely.in.d.c.ec
cleſia ſanctę Mariæ in antepe. carta in.xv.q.dici pōt
48 q† clericatus,vel religio ſuperueniens non ſe exten-
dunt ad caſus qui ſuam virtutem ante clericatum ſor-
tiuntur, ſicut patet in exemplo de primogenito cui à
principio ineſt ius primogeniturę quod ſibi cōfert emo
lumentum ſucceſsionis,& cōſequenter idem dicimus
in maſculo qui fœminæ ex forma ſtatuti prǽfertur,qa
ratio ſexus quę hunc effectum producit adeſt illi à pri
cipio,ſic dicimus q ius agendi ortum ante clericatum
obſeruatur in vtroq foro, vt patet in.c.conſtitutus
de in integ.reſt.& ex notatis per Io.an.& Ant.de but.
in.c.i.de obli.ad ratio.& per Bar.in.l.i.ff.de pen. &
Bald.in.l.officiales.C.de epiſco.& cler.cum concor
49 dant.dum ibi traditur quod † ſuperueniētia clericatus
non impedit cauſam prius inchoatam coram iudice ſe
culari,vbi autem actus habuiſſet initium ante clerica
tum,& conſummaretur poſt clericatum, volunt Cal
de.& dominus Fely.ſecus eſſe.Ex quo inferunt ad ſta
tutum prohibens probari ſolutionem debiti per teſtes
ſi laicus poſt ſolutionem factus clericus velit probare
per teſtes,poterit,quia non ligatur tali ſtatuto in deci-
ſorijs,vt traditur in.d.c.quod clericis,de foro comp.
nec dicitur ſtatutum eo caſu iniecìſſe vinculum ante
clericatum ex eo,quia exiſtens laicus contraxerit,quia
actus probationis imminet tempore cleritatus , ſequi-
tur Pet.de ancha.in regula ea quæ in vlt.col.de regu.
iur.& in.d.c.i.in.xiij.carta verſi.accedat quæſtio di-
ſputata,de conſti.& iccirco Anto.de but.In diſputa-
tione ſua incip.ſtatuto municipali in deciſione ſecun
di dubij,verſi.ad propoſitum nunc applicando con-
50 cludit,†q ſtatutum inducēs præſcriptionem.x.anno
rum ſuper debito ex negligentia creditoris non nocet
clerico hæredi creditoris contra quem creditorem nō
fuit finita præſcriptio,licet fuiſſet inchoata cum non
dicatur ſtatutum in clericum iniecìſſe vinculum perfe-
ctum,& ibi dicit multa bona quæ in propoſito,& ſi
milibus caſibus conueniunt,prout etiam aſſerit domi
nus Fely.qui vlterius allegat dominos de rota in tit.
de foro compe.deciſio.prima in antiq.Sed dici poteſt
q adhuc iſta reſponſio non ſit tuta,& q iſta iura ,&
deciſiones magis faciunt in oppoſitum,quia ut dixi
ante hæreditatem delatam non fuit ius ſuccedendi,ni-
ſi in ſpe, & ſic non fuit actus ſucceſsionis perfectus

licet qualitas ſexus à principio perfectè ineſſet,vnde p
hac concluſione melius facit.l.tribunus §.i.&.l.ti-
51 cius.ff.de te.mil.vbi patet quòd†teſtamentū factū mi
nus ſolenniter à pagano,poſtea facto milite ex eo ſolo
non ſuſtinetur quòd factus ſit miles,nec ex ſpeciali pri
uilegio militibus conceſſo, quaſi qualitas prior du-
ret. ita quòd ipſum teſtamentum ſubijciatur regulis
iuris communis quibus ligabatur exiſtens paganus,
& tempore teſtamenti,niſi conſtet de contraria mente
ipſius militis cuius voluntas habet effectum noui te-
ſtamenti. Sic ergo in propoſito qualitas quæ affuit à
principio in muliere per ſuperuenientem religionem nō
mutabitur,nec ipſius qualitatis effectus, nec prodeſt
contraria voluntas mulieris ſicut in milite prodeſt,
quia ſexum mutare non poteſt ſicut miles voluntatem
& teſtamentum.item facit quod dixi ſuprà in prǽced.
52 q.†de ſtatuto excludente fœminas quòd liget forēſes,
quia afficit bona, vnde cum antequam perſona ſit fa-
cta eccleſiaſtica bona ſint affecta, valebit quo ad eam
ſtatutum ſiue illam ligabit.d.l.reſcripto.§.finali.ff. de
mune.& hono.cum concordan.ſuprà allegatis , nec
per hoc fit grauamen vel iniuria eccleſiæ,vel religioni,
quia in omnem euentum talis perſona excluſa remanſiſſet,
ſiſſet, etiam ſi non fuiſſet facta eccleſiaſtica. Et præ-
53 dicta †limitabat Soci.conſil.ccxlj.incipien.circa pri-
mo volumine.iij.colum.cum quatuor ſequen. vt nō
procedant quando per vnum ſtatutum filiæ reperiren
tur in ſuccedendo melioris conditionis quàm ſint de
iure communi:putà quòd mater non poſſit in præiu-
dicium filiarum diſponere niſi de vna quarta,& poſt
ea fieret ſtatutum quòd non ſubeuntes onera commu-
nis non gaudeant beneficijs ſtatutorum . Nam ſecun-
dum Soc.tale ſecundum ſtatutum non excluderet mo
nialem à beneficio illarum trium quartarum.de cuius
dicti veritate patet in lib.de legibus conſti. & ſtatutis
in articulo quos ligent ſtatuta, aliàs circa quæ condi
54 poſſint.ll.& ſtatu.†Quę autem dicātur perſonę eccle
ſiaſticę videantur pro nunc no.per Panor.& alios in
capl.ij.de foro competen.per Maria.in.c.i.e.ti.&.c.
vt lex.xxvij.q.i.& nota.in.c.quiſquis, maximè per
Archid.xvij.q.iiij.&.§.iconomus,&.§.ſi quis in au-
ctem.de ſacti.epiſcop.& Ioan.and.in capi.ſciant cū
cti,de electio.in.vi. Et an tonſuratus ab epiſcopo,
qui non potuit,dicatur perſona eccleſiaſtica, & gau-
deat priuilegio clericorum ac declinatoria fori, notat
Compoſt.in.c.cum adeo,de reſcrip.facit.c.i.&.ij.et
fina.cum ibi traditis de ad temp.ordi.& habui in fa-
cto.Quę autem dicantur perſonæ religioſę,notat Io-
an.and.But.Panor.& ſcribentes in rubrica de regu-
la.Moderni in.d.c.eccleſia ſanctę Marię in princip.
commen.Quid de clamidata Maria.in conſi.l.& So
ci.conſil.ccxxx.pen.colum.& fina.i.volumi.Reli-
qua in materia vide Anto.de but.in.c.fina.de vita,et
bone.clerico.& Imo.in.d.c.quod clericis.iij.colum
na,de foro compe.& dominum Natam in ſuo tract.
facto in hac materia.
55 Tertiò quęritur,†an talia ſtatuta habeant locum in
ter Iudęos & eorum filios & filias,& ſentio q Iudęi di
cunt de conſuetudine obſeruari , vt in eorum hæredi
tatibus ſuccedant ſecundum diſpoſitionem legis mo-
ſaicę,quę vt dixi in ſecundo articulo principali di
ſponit quòd extantibus filijs maſculis fœminæ non
ſuccedant,cuius verba ibi retuli , & vult filias
præferri cæteris maſculis : ea ratione : quia non
debet tolli nomen defuncti de familia eius , licet
ſint ſolæ filiæ fœminæ , quaſi ſufficiat defuncto ſi-
ne filijs maſculis , habere fœminas deſcenden-

tes per quas nomen & memoria ipſius defuncti con-
ſeruetur, debent tamen ſecũdum illam.l. moſaicam
nubere cũ bonis in familia defuncti, vt habetur nume
ri capi.ſi. vt bona in alienas familias non tranſeant, &
ſtame hac conſuetudine. Iſta quæſtio non haberet dif
ficultatem, quia ſtaremus cõſuetudini.l.de quibus cũ
materia.ff. de legi. &.l.ij.C. quæ ſit long. conſuetu. &
quod plenè traditur ibi, & in capi.ſi. extra eo.ti. & di
citur in conſi.cccxcvi. in volumine nouorum conſi-
liorum Pau. de caſt. quod conſilium incip. inſtrumẽ
56 tum diuiſionis, ꝙ † iudæi habent ex conſuetudine inter
ſe vt maſculus ſuccedat excluſis fœminis, & ꝙ niſi
mulier vidua iuret ſe nihil habere de bonis mariti,
præſumatur tantùm ſubtraxiſſe, quantũ aſcendit dos
ſua, ita ꝙ de ſuis dotibus tunc diſponere non poſſit.
Qua conſuetudine poſtpoſita adhuc dicendum vide-
57 retur ꝙ † inter iudæos habeat locum diſpoſitio ſupra-
dictæ legis moſaicæ, cum iudæi non humanis, ſed di-
uinis conſtitutionibus ſubijciantur. c. omnia. xij. diſt.
& cap. ſi ſolus Chriſtus cum ibi traditis. viij. diſtin.
& conſequenter non ligabuntur tali ſtatuto, quia nec
lex imperialis habet efficaciam contra prouiſionem le
gis diuinæ. c. lex imperatorum, & cap. non licet. x. di
ſtin. & cle. ne romani, de elect. & Doc. in.l.ſi.C. ſi cõ
tra ius vel vti. pub. Bar. in.l. omnes populi in.ij.q.
prin. ff. de iuſt. & iur. Cano. in.d.c. quæ in eccleſiarũ,
vbi latè Moderni in prima &.ij. carta de conſt. & Pe.
de ancha. in repe. d.c. canonum ſtatuta eo.ti. cum cõ
cor. ad hoc facit quod no. Innoc. in.c. ſuper his, de
voto, vbi papa non vult iudæos in matrimonijs con-
trahendis, vel dirimendis ligari lege canonica, ſed per
mittit, vt eorum ritibus, & legibus vtantur. De his
enim qui foris ſunt, nihil ad nos cap. gaudemus, de di
uor. & c. multa.ij.q.i. pro qua iudæorum obſeruan-
tia quando non eſt à ciuili, vel canonico iure reproba
ta, facit. c. ſunt iudæi de iudæis & quod de eorum ſi-
nagoga dicitur in.c. conſuluit, & c. iudæi eo.ti. &.l.
dies ſabbati, &.l. iudæos, &.l. ſi quem à contrario
ſenſu. C. eo.ti. & c. qui ſincera. xlv. diſt. Et videmus
ꝙ Pilatus dixit iudæis tempore paſſionis domini no
ſtri Ieſu Chriſti, & maximè Ioannis. xix. c. accipite
eum vos & ſecundum legem veſtram iudicate eum,
qui Pilatus gerebat vices Auguſti romani imperatoris
in patria iudæorum, & ſic Pilatus demonſtrabat eorũ
particularem legem in non concernentibus præiudi-
cium Cæſaris fore iudæis ſeruandam, quod etiam aſſe
rebant ipſi iudæi ad Pilatum dicentes, nos legem habe
mus, & ſecundum legem debet mori, quia filium Dei
ſe fecit, in hoc ſuæ legis obſeruantiam demonſtrantes.
Quinimmo Deus mandauit, vt habetur numeri. c. xx
vij.l. allegato, ꝙ lex prædicta tradita iudæis eſſet illis
perpetua. pro quo facit quod no. Archi. in.c. ſi quis
ſuadente in.ij. col. in fi. xvij.q.iiij. dum volunt diſpo
58 ſitionem illius ca. non ligare iudæos, quia † non ligan
tur conſtitutionibus eccleſiaſticis ſecundum eum. d.c.
gaudemus, & quod notatur. xv.q.c.ſi. & in.c. con-
ſtituit in fi. ea. xvij.q.iiij. & ꝙ lex moſaica ſit inter iu-
dæos ſeruanda, & non leges noſtræ etiam in ſucceſſio
nibus conſuluit Io. cald. in conſi. xi. incip. factum ſu
per quo conſilium petitur, & in conſi. x. inci. lex mo-
ſaica ſub rubrica, de conſti. & in conſil.ij. incipien. cõ
ſuetudo quæ habet ſub rubrica de conſue. & in con-
ſil. xxx. ſub rubrica. de teſta. cum quo videtur tranſire
Alex. in.l.i. in.xi. colum. ff. ſi certum peta. Idem vo-
luit Roma. in conſil. cliij. incip. præmiſſum laudum
circa fi. & dicit Flo. in.l. maximum vitium. C. de li-
ber. præte. ꝙ ita fuit conſultum per eum in hæredita-
te cuiuſdam iudæi quæ erat valoris. xxx. milium du-
catorum vna cum Fulgo. Gaſp. Calde. & Pet. de an-
cha. & Imo. Idem etiam volunt Moderni in.c. de in
59 fidelibus, de conſangui. & affinita. † vbi reſpondent
ad contraria iura ſubijcientia iudæos romanis legibus
vt procedant in his quæ iudæis expreſſè prohibentur,
& ſecus eſſe in his in quibus lex ciuilis non derogat ex
preſſe eorum legibus & ritui. Hoc idem ſequitur do.
Fely. in.c. iudæi lo.ij. de iud. Et clariſſimus dominus
præceptor meus domi. Iaſ. in.l. qui ſe patris in.v.co.
C. vnde libe. & dixit Modernus bononien. in ſuo tra
cta. dotium in vltima parte vlt.q. ita fuiſſe ſeruatum
Mantuæ in arcta quæſtione facti de anno. 1461. & iſta
opinione præſuppoſita, ſtante ſtatuto quòd maſculi
præferantur fœminis in ſucceſſionibus ſeruandum
non eſſet ſtatutum, niſi inter fratres, & ſorores vigo-
re legis moſaicæ, magis quàm ſtatuti prædicti. Facit quod
dixit Corneus conſilio, ci. ſecunda colum. ver. licet, et
conſil. clxx. ſecundo vol.

60 Sed † ꝙ talia ſtatuta ligent iudæos in ſpecie, voluit
Ioan. de ana. cum quo tranſit ibi Fely. in.ij. colum.
in.d.c. iudæi ei.ij. circa fi. commen. de iudæis. motus
quia tale ſtatutum reponit nos in diſpoſitione legis mo
ſaicæ, & iſte reditus ad legem antiquam eſt commen
dabilis.l. lege. xij. tabu. C. de legi. hær. & quia iudæi
dicuntur de eodem corpore ipſius ciuitatis quamuis non
dicantur eſſe de corpore ſpirituali.l. chriſtianus. C. de
paga. rit. tol. & quia turbis diuerſorum hominum ci
uitas fit magis populoſa in auten. de quæſtio. poſt prin
cip. quem tex. dicit ſingularem Bald. in capi.i. de for.
fide. & in rubrica. C. qui accuſa. non poſ. ad hoc vt
iudæi dicamur de populo, & iſtud magis animosè te-
net domi. Lau. in repe. d.§. cæterum, inſti. de leg. agn.
ſuc. in quarta colum. cum ſequen. motus, quia iura ci
uilia ſecundum eum debent inter iudæos ſeruari, & cõ
ſequenter ſtatutum quod eſt in loco ſuo ius ciuile. d.
l. omnes populi, & §. ius autem ciuile, inſti. de iur. na
tu. gen. & ciui. & cum prędicta ſententia videtur tran
ſire Modernus bononien. in dicto tractatu dot. in vl-
tima parte. q. lvij. incipien. an prædictum ſtatutum,
& quòd iudæi ligentur diſpoſitione iuris communis
& non.l. moſaica, facit quia iudæi habent filios in
poteſtate ſecundum Bald. poſt Iacob. de rauen. & an
tiquos in.l. item in poteſtate cum ſequen. ff. de his q
ſunt ſui vel alie. iur. & glo. in.c. iudæorum. xxviij.q.
i. Gaſpa. Calde. in conſilio. iij. incipien. an filij iudæo-
rum ſub rubrica, de iudæ. Cardi. in cle.i. in fin. com-
men. de iude. Panormi. in.c.ſi. de conuer. infi. Alex.
& Aret. in.l. multum intereſt. ff. de verb. oblig. vbi
reprehendunt Archidiaco. qui aliter tenuit in ca. qui
ſincera. xlv. diſtin. ex quo infert Bald. vbi ſuprà ꝙ fi-
lij iudæorum ſunt ſucceſſibiles, dicens idem eſſe in
quibuſuis infidelibus citra crimen, vt ſunt hæretici, &
ſciſmatici, ex quo infert Bald. etiam quòd nõ poſſunt
filij iudæorũ teſtari ſicut nec chriſtiani.l. ſi filiuſfamil.
ff. de teſtamen. inſtitu. qui. non eſt permiſ. face. teſta.
in princip. ex quibus infert Alexand. in conſilio ſe-
ptuogeſimoprimo incipien. ponderatis verbis ſecun-
do volumi. quòd filij iudæorum ſunt ſui parentibus ſi
cut & chriſtiani, facit tex. in.l. ſpadonem. §. iam tamẽ
ff. de excuſa. tutorum. Dum ibi iudæus non habet ex-
cuſationem à tutela chriſtiani ſecundum communem
expoſitionem. & dicit ibi Bald. quòd iudæus poteſt
eſſe procurator chriſtiani in iudicio contra chriſtia-
num. Et quòd iudæi in humanis actibus & non di-
uinis nobiſcum participant ſaluo iure ſuperioritatis
facit ad idem.l. generaliter §. fina. ff. de decu. & quod
notat

notat Bar.in.l.omnes.C.eo.titu.lib.x. ꝙ iudęi cogi
poſsint ad ea munera & honores ad quæ chriſtianus
cogitur per iura:dummodo ex eo ad iudęorum ſuper
ſtitionem ſpectantia nō lędantur,licet hodie inter chri
ſtianos honores habere non poſsint.l.fin. de iudę. &
c.ex ſpeciali,&.c.cum ſit cum ibi notatis eo. titu. &
quod dicit Ange.poſt glo.in auct.iuſiu.quod preſt.
ab his,ꝙ iudęi non poſsint exercere officiū in quo in-
uocandum ſit nomen Chriſti:propter quod nec ho-
die poteſt iudęus eſſe tutor,vt per Bar.in rub.ff. de iu
ſti.& iur.vbi dominus præceptor meus multa dicit
de iudęis,& generaliter in materia ꝓportionabili chri
ſtianis & iudęis, lex eſt communis vtriſq; ſecundum
Gemini.in.c.i.§ fi.in vltimis verbis de vſuris, in.vi.
poſt glo.in verbo cenſura,& Pau.de lea. & Imol.in
cleme.l.eo.tit.Io.de ana.in.c.quod ſuper.l.col. Et
Laud.de rodul.in.c.conſuluit in ver.cxlvi. & quod
notatur in.c.poſt miſerabilem:&.c.quanto eo.tit.&
in.c.ij.per Io.an.e.ti.in.vi. Ad prędicta facit.l.iudęi
ſecundum ꝙ verba ſonant.C.de iudę.vbi dicit iudęos
communi romano iure vti.& tam de cauſis ad eorum
fidem & ſuperſtitionem ſpectantibus ꝙ̃ ad forum ac
leges,& iura adire debere iudices chriſtianos,& ſic tā
ad ea quæ ſunt ordinis iudiciarij,dum dicit forum ꝙ̃
quo ad ea quę concernunt deciſionem, dum dicit le
ges & iura copula interpoſita,& ſic eorum ritus, &
ſuperſtitiones ad eorum fidem ſpectātes eis præſeruan
tur,& iuri communi in cæteris ſubijciuntur,& illum
tex.ita intelligunt Alberi.& Bar.ibi,& Panor.in.c.
fi.de conuer.infi.& Alexan.in conſil.lxxv.in.ij.col.
in prin.v.volumi.& ꝙ in matrimonijs ſubijciantur
legi ciuili eſt expreſſum in.c.nemo iudęorum.C.de iu
dę.& per tex.in.d.l.iudęi.dixit Pau.de ca. in conſil.
cccxcv.incip.ad primum uidetur in volumine nouo
rum conſiliorum ſecundum vltimam impreſsionem
ꝙ iudęi tenentur teſtari ſecūdum ſolennitatem iuris ci
uilis, non autem ſecūdum ritum eorum,idem dicitur
de cauſa inteſtati in conſil.ſeq.Item iudęi ſubſunt le-
gibus & canonibus in pœnalibus:& puniuntur per
eccleſiam ſi contrafaciant ſuę legi morali,aliàs per iu-
dices temporales,vt notant Inn.& Io.an.in.c.quod
ſuper de voto,traditur per doct. in.c.poſt miſerabi-
lem,&.d.c.quanto de vſur.Io.an.in.d.c.gaudemus
& in.c.in archiepiſcopatu de rap.& in.c.poſtulaſti,
de iudę.& notatur in.d.c.de infidelibus de conſang.
& affini.vnde videtur ꝙ in his quæ non ſunt de fide
& ſuperſtitione iudęorum ſubijciantur iudęi legibus
chriſtianorum,& non legi moſaicę, & hoc ſentit gl.
in.c.ius quiritum.i.diſtin.ſaltem in iudęis habitanti-
bus ſub Romano imperio,& vbi Roma.leges ſeruā
tur,& ipſorum ſuperſtitio non tolleratur, in his quæ
cedūt in opprobrium & contemptum fidei chriſtianę,
vt eſt expreſſum in.l.iudęos quoſdam.C.de iudę.no
tatur in.c.quia ſuper eo.ti.& in.d.c.gaudemus, qui
iudęi à chriſtianis ex humanitate tollerantur, vt in.c.
& ſi iudęos de iudę.& in.d.c.qui ſincera, & pulchrè
per Oldra.in conſi.lxxxvij.incip. quæritur an prin-
ceps.& cum prædicta opinione tranſit Socy. conſil.
lxij.lxvi.&.lxxi. vbi limitat niſi in concernentibus
ſalutem animarum,quia non ligantur canonibus, de
clarat Fely. in.d.c.iudęi el.ij.ij.colum.licet paulo an
te Fely. ibi dicat ꝙ ſtatuta chriſtianorum non trahū-
tur ad iudęos.& tenentes hanc partem reſpondent ad
legem moſaicam ſeu diuinam quæ prima facie videtur
non poſſe tolli, ꝙ ſcripta in veteri teſtamento non ſunt
obſeruanda niſi in nouo repetantur, vt notatur.vi. di
ſtin.c.fi.& in.§.his ita reſpondetur.& ꝙ lex veteris te-
ſtamenti in moralibus ſeu in his ꝑ quę ordinabat ho-
mines inuicem & Deum,tunc erat immutabilis quan
do fundabatur ſuper ratione naturali, ſed in his quæ
erant iudicialia,& quæ ex dictamine naturæ non ꝓ-
cedebant:bene erat & eſt mutabilis, notant Imo.&
Moder.in.c.fi.de conſue.& Imo.in.l.ſtipulatio hoc
modo concepta.ff.de uerbo.obliga.in.ij. colū.& in
l.iiij.in pen.colum.ff.de de teſta.& Io. de ana.in.d.
c.iudęi lo.ij.vlti.colum.allegant ſanctum Thomam
in prima ſecūdę.q.xcix.articulo quarto, aliàs.q.ciiij.
articu.tertio,quæ maximè vera ſunt quando ſubeſt ra
tio aliter diſponendi quàm in teſtamento veteri conti-
neatur, ſeu quæ redundet in publicam vtilitatem, vt
per Bart.in repe.l.omnes populi in.l.q.tertiæ prin.&
But.in.d.c.fi.de conſue.ver.quarto reſtat vbi etiam
Doct.& aut.in.d.c.quæ in eccleſiarum in.iij.colū.
cum ſequen.vbi latè Moderni in.i.&.ij.carta,;pro-
pter quod valeret ſtatutum prædictum contra legem
moſaicam,quia tendit ad commodum publicę vtilita
tis,vt dixi latè in primo & tertio articulo princi. Ad
illud autem quod dicitur in euangelio paſsionis domi
ni noſtri Ieſu chriſti,per quod apparet ꝙ iudęi hēbant
legem diuerſam à communi, poteſt reſponderi ꝙ illa
Pilati demonſtratio non probat.l.nemo iudex.C.de
ſen.& inter.om.iudi.vel ꝙ cum iudęi haberent pro-
prium territorium poterant particularem legem habe-
re.d.l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur. &.d.§.ius aūt
ciuile, Inſti.de iur.nat.gen.& ciui.vel ꝙ haberent le-
ges ſpeciales,prout etiam eos nunc habere licet,vt di-
xi in concernentibus eorum ſectam & fidem,ſecundū
quas leges petebant Chriſtum tanquam falſum pro-
phetam iudicari,dicendo reus eſt mortis, quia filium
Dei ſe fecit, propter quod dicebant ſuam legem of-
fendi, licet falſa eſſet & ex inuidia eorum accuſatio;
vt noſtra ſancta atteſtatur fides. Ad illud autem quod
dicebatur ſeruari debere inter iudęos legem moſaicam
niſi vbi contrarium expreſsè reperitur, reſponderi po-
teſt quòd lege non probatur. Ex his patet quòd iſte
paſſus non eſt ſine dubio, an in iudæis ſeruanda ſit eo
rum lex vel communis ſeu ſtatuta locorum vbi de-
gunt vel habent bona. Verumtamen in terminis no
ſtris puto dicendum quòd prædictum ſtatutum non
liget filias iudęorū,ſi filij maſculi vel alij ꝑꝑ quos fœ-
minę excluduntur,fuerint etiam iudęi,quia cum hoc
ſtatutum ſit principaliter factum fauore maſculorum,
vt concluſi ſuprà in quarto articulo principa.non cen
ſetur emanaſſe ad ſuccurrendum iudæis,ſeu in eorum
fauorem, poſito quòd iudæi ligentur lege communi,
vel ſtatutis,& non moſaica per gloſſ.fina. in capitu.
ſecundo, de iudæ.quæ vult quòd iudæis rigor & non
æquitas ſeruetur,per quam gloſſ.dominus Baptiſ. de
ſancto Blaſio in repetio.l.in bonę fidei.C.de reb.cre-
di.& in tracta.correlatiuorum in quinta parte in vi-
geſima octaua fallentia.poſt Roma.& Ange.de vbal.
nouum in repeti.admonendi.ff.de iureiuran. Et ibi
etiam dominus Præceptor meus dominus Iaſon in
lxi.colum.verſicu.xxxvi.Iſtud iuramentum.ff.de iu
reiur.& in.l.& ſi poſt tres in primo notabili.ff.ſi ga
cau.dicunt quòd cum iuramentum ſuppletiuum de-
feratur de æquitate ſecundum Baldum in rubrica de
controuer.inueſtitu.in vſibus feudo. non ſit iudæo
deferendum, vt illi æquitas non ſeruetur ſed rigor, in
ferentes ꝙ vbicunq; licet de iure purgare moram, vt
habetur in.l.& ſi poſt tres.ff.ſi quis cau. & in.l.ſi in
ſulam.ff.de verb.oblig.non poſsit iudęus illam pur
gare cum morę purgatio dicatur de æquitate.l.ſi ſer-
uum §.ſequitur.ff.de uer.ob.& quod dixit Alexan.

in.d.l.& ſi poſt tres,ꝑ hoc facit quod notat Bar.In.l.
omnes la.iij.C.de decu.lib.x.ꝙ iudęus poſſit eſſe
decurio,inquantum officiũ decurionatus habet onus
annexum,non autem inquantũ eſt honor propter quę
quandoq; dubitaui de deciſione Bal.in.l.ſpadonem
.§.iam autem.ff.de excu.tut.dum vult ꝙ immunitas
conceſſa incolis trahatur ad iudæos:& de eo quod di
xit Ang.in.l.vtimur.ff.de ſepul.vio.& Alexã.in di-
cto conſil.lxxv.i.&.ij.colum.i.volu. Dum dicunt
ꝙ ſaluus conductus conceſſus alicui & ſocijs trahi-
tur ad iudęum venientem cum impetrante gratia ip-
ſius impetrantis:licet poſſit in hoc ſecundo dicto di-
ci non ſubeſſe dubium,ſed inſpiciendum eſſe perſo-
nam impetrantis:cuius gratia conceditur. & ꝙ tale
ſtatutum non proſit iudęis etiam ſuadet ratio propter
quam factum cenſetur tale ſtatutum,quæ eſt vt digni
tas familiarum conſeruetur:cùm ipſi non aſpirent ad
dignitates,vt dixi nec publica vtilitas verſetur in cõ
ſeruatione ſuarum agnationum & familiarum, facit
l.adigere.§.quis cum concor.ff.de iurepatr. & quod
dixi in.i.q.huius articuli, vbi autem maſculi eſſent
chriſtiani,licet fœminæ & hi de quorum ſucceſſione
tractatur eſſent iudęi,puto ꝙ tunc vendicaret ſibi lo-
cum ſtatutum,quia tunc militaret finalis intentio ſta-
61 tuti. † & iudęi qui fiunt chiſtiani non perdunt agnatio
nem,nec ius ſucceſſionis,vt habetur in.d.c.iudęi lo.
ij.vbi etiam Panor.de iud.& Gloſ.in.c.iudęorum.
xxviij.q.i.& patet in.c.deinde.xxvi.diſtin. vbi nati
ante patris baptiſmum ſunt fratres alijs poſtea natis,
& commodum ſucceſſionis habent,quod etiam ſecũ
dum lecturam aliquorum tenet Barto.in.d.§ iam au-
62 te. †Et tales maſculi facti chriſtiani debent alì à paren
tibus iudęis,& econtra vt traditur in.c.fi.de conuer.
infide.Bald.in.l.neq; mater.C.de iure do.& hř in.c.
ſi qui filij.xxx.diſtin.& per Ioã.de ana.in.d.c.iudęi
lo.ij.de iudęis. Vbi fortius voluit ꝙ filius iudęi fa-
ctus chriſtianus poſſit petere legitimam in vita patria
quam filius chriſtianus petere non poſſet.l.l §.ſi impu-
beri.ff.de colla.bono.motus,quia melioris condi-
tionis debent eſſe conuerſi ad finem ꝗ̃ ante eſſent, &
hoc planè procederet tenendo opinionem ꝙ iudęi li-
gentur ſtatutis laicorum,ſed tenendo opinionem ꝙ iu
dęi ligentur lege moſaica,eſſet hæc deciſio dubitabi-
lis,an maſculus chriſtianus ſecundum ſtatutum, vel
legem moſaicam ſuccedere deberet per eã quæ dixi.i.
q.huius articuli de forenſe. Verum puto ꝙ attenden-
da foret diſpoſitio ſtatutaria vt melioris fiat conditio
nis factus chriſtianus ꝗ̃ eſſet anteꝗ̃ eſſet ad fidem con-
uerſus.d.c.iudęi lo.ij,& quod ibi dixit Ioan.de ana.
quem ſuprà proximè retuli:& ſi maſculi eſſet iudęi &
fœminæ chriſtianę non excluderentur per tale ſtatutũ t
propterea quia vbi omnes tam mares ꝗ̃ fœminæ ſunt
iudęi,etiam fœminæ non excluduntur,vt prædixi po
ſito ꝙ iudęi ſtatutis chriſtianorum ligentur. Et idem ſi
pater eſſet chiſtianus & filij iudęi per eaſdem rationes,
laus Chriſto. In alijs autem infidelibus circa crimen ac
ſucceſſibilibus idem dicendum eſt quod de iudęis, vt
ſtatutum illas non excludat ad commodum alterius
infidelis, ſecus ad commodum fidelis per prædicta,
quia de his qui foris ſunt nihil ad nos.c.gaudemus,
63 de diuortijs.l.l.C.de ſum.trin. Ita ꝙ† ſtatutum chri
ſtianorum inducens commodum de illis in dubio nõ
cenſeatur ſentire. Reliqua poſſunt videri per Barba.
conſil.xv.incip.circa dubia.i.colũ. cum duobus ſe-
quen.i.volumi.

QVARTO contingit dubitari, an hermofro-
ditę prætextu talis ſtatuti excludantur ? & quidem ſi
magis incaleſcunt in ſexu maſculino, non excludun-
tur,quia cenſentur maſculi,ſecus ſi magis incaleſcunt
in ſexu fœminino,quia cenſentur fœminæ.l.queritur
& ibi Bal.format hanc.q.ff.de ſta.homi.facit.l.repe
tundarum.§.i.ff.de teſtã. Quid autem erit ſi non poſſit
bene diſcerni ex ſexu , vel agilitate corporis, an quis
præualeat in altero ſexu? veritas colligitur ex his quæ
dicam in.xij.arti.prin.x.q.ubi tangam de monſtruo-
ſis.& ad ibi dicta me remitto.

64 QVINTO Quæro,† an tale ſtatutum excludat
filias naturales tantùm in eo caſu in quo poſſunt ſuc-
cedere iuxta.§.ne igitur iuncto §.ſi quis autem in auct.
quib.mod.nautra.effi.ſui putà,quia ſtante ſtatuto ꝙ
extantibus agnatis fœmina nõ ſuccedat, extet patruus
& filia naturalis ex vnica, & indubitata concubina,
quæ de iure cõi ſuccedit,vt in.d.§ ſi quis autem, vel
ſtante ſtatuto quòd maſculi fœminis prę ferantur ex-
tet frater naturalis maſculus, nam cum legitimo non
ſuccederet,vt ibi,& in §.ſi quis igitur. Et uidetur di-
cendum ꝙ non,quia verba ſtatuti ſunt ciuiliter intel-
ligenda non autem naturaliter.l.fina.C.de his qui ue.
æta.impe.cum vulg. Sed puto veritatem eſſe in con-
trarium eo.ſ.caſu,quando talis maſculus eſt legitimꝰ
ne melioris ſit conditionis nata ex tali coitu ꝗ̃ ex le-
gitimo & permiſſo §.fina.in auct.de reſtitu.& ea quæ
pa,& quod dicam in.xij.articu.prin.in.iij.q.vbi au
tem ſupereſſet maſculus naturalis tantùm,tũc non ex-
65 cluderetur per ſtatutum,filia etiam naturalis,quia † ſta
tutum quando tractat de commodo filiorum in du-
bio non uidetur de naturalibus ſentire, vt ibi etiam
dicam.

66 SEXTO Quęro,† an per tale ſtatutũ excludatur
filia legitimata.Bal.dicit ꝙ ſic in.l.eam quam in.ix.
col.ver.ſed pone ſtatutũ.C.de fideicõ.& eſt veritas.
facit quod dicam infrà in.xij.articu.principa.in quar
ta quæſtione.

67 SETIMO Quęro,† an talia ſtatuta excludant
filias,uel ſorores dominorum & principum à ſucceſ
ſione bonorum in quibus poſſent de iure communi
ſuccedere,quæ ſita ſunt in territorio vbi viget ſtatu-
tum ? & breuibus ſecundum Cardina.florentinũ in
conſilio ſecundo. Dicendum eſt quòd non,vbi con-
ſuluit ſtatutum ferrariæ ſub rubri.de ſucceſſionibus
ab inteſtato excludens fœminas non vendicare ſibi lo
cum in hæreditatibus illuſtrium dominorum mar-
chionum nunc verò ducum ferrariæ,licet bona ſint ſi
ta in territorio Ferrariæ. Propterea quia ſtatuta infe-
riorum non ligant ſuperiores.l.iij.in prin.ff.de alie.
iudi.mu.cau.fa.&.l.nam magiſtratus.ff.de arbi. &
quod notat Ioan.and.in.c.ciuibus de reg.iur.in.vi.
in mercu.& Pe.de anch.in repe.c.canonum ſtatuta
in.xlij.col.in.xij.q.princ.in prin.de conſtitut. Vult
Bal.in auct.ſed nouo iure.i.col.C.de ſer.fugiti.& in
l.iiij.C.ad leg.falcid.quod ſecundum Cardina.in lo-
co præallegato,procedit etiam poſito ꝙ ipſi domini
Marchiones eſſent ciues ferrarię,quia non eo minus
ſunt ſuperiores & dignitas eos quo ad omnia facit ſu
periores,licet contrarium innuat ipſe Cardi.in repe.c.
perpendimus in.xxiij.q.& ſeq.de ſen.exc. Quid aũt
ſit in decretis dñorum ſuper tali ſucceſſione diſponẽ-
tium,colligitur ex notatis in.l.princeps.ff.de leg.ubi
Auguſti mulier ex lege ab eo condita ligatur, & in.l.
digna vox.C.eo.& ꝑ Cy.& Bal.in auc.quibuſcunq;.
C.de ſac.ſanc.ecc.ꝑ Bal.in.l.cum ipſe.C.de contra-
hen.emp.& Io.an.in.c.ij.de conſt.in.vi.Pet.de an
cha.in loco.ſ.allegato cum concor.ꝑ eos allegatis.
Prædicta limitantur niſi ſuperior velit vti benefi-

cio

cio ſtatuti vel commodum ex eo conſequi, quia tunc
ligatur ſtatuto, & pariter eccleſia ſecundum Bald. in
68 d. l. iiij. C. ad leg. fal. †An autem vltra prædicta ſtatu
ta ligent ſtatuentes traditur plenè in. l. i. in princip. ff.
quod quiſ. iur. Et an decreta illuſtriſſimi do. Mar-
chionis montiſferrati quæ excludunt certas fœminas
à ſucceſſionibus extantibus maſculis in eis nomina-
tis, vendicent ſibi locum in terris vaſſallorum? Paul.
de ca. conſil. ccclxxxviij. aliàs. ccclxix. incip. præſup-
poſito quod præfatum. ij. vol. penul. & vlti. impreſſio-
ne conſuluit quod ſic, pro quo facit. l. de quibus. ff. de le
gi. & l. i. C. de ſum. tri. Vbi lex imperialis omnes li-
gat, & videtur de mente Bal. in. l. etiam prope fi. com-
men. in lect. noua. C. de iure do. Dum vult bannitos
per ſuperiorem etiam eſſe bānitos in loco ſubdito quo-
uis habeat merum & mixtum imperium. Quod eſt in
telligendum quando terrę vaſſallorum non haberent ſtatu-
tum diuerſum uel contrarium p. l. omnes populi. ff.
de iuſt. & iur. & notata per Bal. in. d. l. etiā loco præ
allegato poſt Guil. de cu. in. l. ſi conuenerit §. ſi nuda.
ff. de pigno. actio. Nam prout dicit Bal. in repe. d. l.
69 de quibus. i. & ij. reſpōſo poſt Guil. de cun. pro †le-
gibus & ſtatutis, tunc recuerimus ad caput quando mem-
bra non habent proprium ſtatutum nec ſpecialem le-
gem, faciunt notata in. c. nolite. xi. q. i. & in. l. fi. C. de
teſta. & per Bar. in. d. §. ſi nuda, & per Marti. de lau. in
tracta. de princi. verſi. lxij. & per Maria. conſil. vij.
iij. col. & dominum Philip. cor. conſil. cli. incipit. in
hanc prope. fi. iiij. volu. Et prædicta etiam procedunt
in alio loco qui non eſſet ſubditus vaſſallis? ſi haberet
propria ſtatuta in materia loquentia, quia non habe-
ret, tunc locum principis decretū, aliàs ſecus. d. l. om-
nes populi, & in iuribus præallega. & ſi eſſent ſtatuta
ciuitatis dominantis vel leges Florentię, haberent etiā
locum in locis ſubditis ſecundum Roma. conſti. cxli. incip.
eximie doctor per iura præallegata, & per tex. inſtit.
de ſatiſda. in fi. & per gl. in. l. ex ea. ff. de poſth. quod
fortius affirmat ipſe Roma. conſi. ccviij. incip. præ-
ſens caſus, & Mari. d. conſil. vij. & Barto. ſoc. conſi.
lxxxi. ij. col. & Barto. in. l. i. §. cum vrbem. ff. de offi.
70 pręfe. vr. vbi dicit † quod ſtatutum quod viget in ciuita-
te pariter debet vigere in villis & caſtris eius, quod ēt
firmat Bal. in. d. l. ex ea, & in. l. ij. in. ij. q. C. quēa. teſt.
ape. & ſimile eſt in conſuetudine ſecundum Bar. in. l.
ij. in. xxxvi. q. cum ſeq. C. quæ ſit lon. conſue. Quod
eſt intelligendum niſi in ipſo loco ſubdito ciuitati ſit
ſpeciale ſtatutum vel ſpecialis conſuetudo ſecundum Bart. in
d. l. ij. in præallg. q. xxxvi. & in. xv. q. & Gui. de cu
neo in. l. igenuum. ff. de ſtatu homi. cum concordan.
pręallegatis.

71 OCTAVO Quæro, †an ſtatutū ſimpliciter ex-
cludēs fœminas intelligatur excludere filias primi gra
dus, vel neptes, quarum pater ſeu mater ſunt pręde-
functi, an verò in dubio intelligatur de his quibus nul
la debetur legitima, dicam infrà hoc eo. arti. in. xxiiij.
72 q. in quarto memb. †Generaliter autem quæ perſonæ
ligentur ſtatuto vel conſuetudine loci tradunt Bart.
& R. in repe. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. &
fide cat. Pet. de anch. in repe. d. c. canonum ſtatuta.
in. xij. q. prin. de conſti. Alber. de roſa. in prima parte
ſtatu. maximè in. xiiij. q. vbi tradit an ſcholares ligen-
tur ſtatutis Bononię, Cy. & Bar. in. l. de quibus. ff. de
legi. Io. an. Anto. de bu. & Mod. in repe. c. fi. de cō
ſue. cum concor.

73 ALIO Et & ſecundo membro †quando conſide
ramus talia ſtatuta fœminarum excluſiua in eo quod ex-
cludant aliquam lineam ſiue certum gradū, putà aſcē-
dentium, deſcendētium ſeu collateralium: occurrunt
nunc infraſcriptę quæſtiones examinandę, quæ licet
poſſent decidi ex dicendis in membro ſeq. tamen gra-
tia facilioris inuentionis putaui illas ſub ſpeciali mē-
bro ſituare.

74 PRIMO Igitur quęro ſi †ſtatutum excludat aſcē
dentes per lineam fœmininam, an videatur etiam ex-
cludere deſcendentes per eandē lineā, in qua quæſtione Bal.
in conſi. cccxvi. inci. an ſtatutū. i. vol. ſecundum pen. ſtam-
pam. aliàs. lxxvi. iij. parte ſecundum vltimam impreſ
ſionem arguit primò quod non: quia caſus omiſſus à ſta
tuto relinquitur diſpoſitioni iuris. l. ſi verò. §. de viro.
ff. ſo. matri. l. ſi ſeruum. §. non dixit. ff. de acqui. hær.
l. ſi extraneus. cum ibi notatis. ff. de condi. ob cau. l.
fi. C. de præ. cu. lib. x. poſtmodum ſubdit hoc verum
eſſe niſi talis deſcendens deſcendat à perſona inhabili,
hoc eſt à perſona quæ ſi adeſſet aliàs per ſtatutum ex-
cluderetur, quia tunc etiam ipſe foret excluſus vt not.
Cy. in. l. i. C. quæ ſit lon. conſue. & traditur in. c. i. quis
feu. da. poſ. pro quo facit quod dicam in ſeq. membro
huius quæſtionis in prima & tertia. q. vbi latius de ue
ritate huius deciſionis conſtabit.

75 SECVNDO Quæro †an ſi ſtatutum excludat
lineam maternam, & vocet agnatos, videatur exclu-
dere fœminas etiam agnatas, putà amitam, Bal. in cō
ſil. clxiij. incipiente ſtatuto ciuitatis palmę. i. volumi.
ſecundum penultimam ſtampam, aliàs eſt. ccxcv. ter-
tio volumine, ſecundum vltimam impreſſionem ar-
guit quòd ſic: quia ſenſus ſtatuti duo continet, vnum
excluſiuum linęę maternæ alterum verò delatiuū agna
tis maſculis, vnde licet amita non excludatur ex par-
te excluſiua propterea quia non eſt de linea materna:
tamen ex parte delatiua quę vocat maſculos videtur
excludi per not. per Bar. in. l. ij. § videndum. ff. ad ter.
& in hac ſententia reſidet Ioan. de ana. in conſil. iiij.
incip. viſis ſtatutis, verſi. circa verò aliud dubium,
76 motus ex eo, †quia cum ſtatutū diſponat contra ius
commune & vocet agnatos, per maſculinum genus
non comprehenditur fœmininum genus, & conſequē
ter non vocantur agnatæ per nota. per Bart. in. l. ſi quis
in tantam. C. vnde vi. facit. l. ſi quis id quod. ff. de iu-
riſdi. om. iudi. & quod no. Archidia. ſeptima. q. iiij.
c. ſi quis ſuadente, & hoc maximè verum dicit vbi ex
præfatione ſtatuti, vel alijs verbis eius appareret de fi
nali ratione ſtatuentium, per not. per Bartol. in. l. cum
hi, in princip. ff. de tranſac. & Bal. & Imol. in. l. fina.
ff. de hęredib. inſti. & per tex. in. l. quod dictum. ff. de
pactis, & l. cum pater §. dulciſſimus. ff. de lega. ij. &
l. regula §. qui ignorauit. ff. de iur. & facti ignor. plus
dicit ibi Modernus Bono. in additio. ad dictum con-
ſilium Ioan. de ana. quòd licet ratio non ſit in ſtatuto
expreſſa, tamen quia veriſimiliter ex verbis ſtatuentiū
excludentibus lineam maternam & includētibus ma-
ſculos apparet de eorum mente & ratione: fœminæ
agnatæ excluſę intelliguntur per gloſſ. in. l. tale pactū
§ fi. in gl. in fi. ff. de pactis, & not. per Dy. in. c. fin.
de regul. iur. in. vj. & Bald. in. c. i. § . qui feu. da. poſſ.
vbi dixit quòd †eſſentia ſtatuti conſiſtit in mente ſta-
77 tuentium, ſed ſecundum Baldum in dicto conſilio
centeſimoſexageſimotertio, veritas eſt in contrarium,
quia ſequeretur abſurditas quòd ſoror, vel neptis ex
fratre propter vlteriorem agnatum excluderetur, quā
abſurditatem vitare debemus. § ſed quia ſanè. inſtitu.
78 de leg. agna. ſuc. †nec eſt bona conſequentia quòd
excluſa vna linea ſcilicet materna, uel cognatorum
intelligatur excluſa alia linea, ſcilicet fœminina agna-
torum: nec verba ſtatuti nec ratio poſſunt in totū ma-

ſculo patrocinari, quãdo ex toto verba deficiunt. d.
l. ſi ſeruum §. non dixit. ff. de acquiren. hæredita. &
quod no. Cyn. in. d. l. prima, in penulti. quæſtio. C.
quę ſit longa conſue. dum diſtinguit an verba ſtatuti
poſſint trahi quãquam impropriè: & tunc trahãtur,
aliàs non, & quando ex uirtute incluſiua ſequitur cor
rectio legum, vel abſurditas: tunc non fit extenſio ſiue
incluſio. l. cum pater. C. de condit. inſer. & ita nal.
intelligit ac limitat not. per Bartol. in. d. l. ſecunda §.
videndum, & pro hac parte conſuluit dominus Soci
nus conſilio. ccvij. incipien. in cauſa, quarta & quin-
ta columna primo volumi. dicens quòd † ſtatutum ex
79 cludens matrem & alios cognatos à ſucceſſione filij,
non excludit ſororem ſimul cum patre cum ſit agnata
& loquitur in fortiori caſu, & ſecundum Corneum
conſil. clxij. incipien. conſtat, prima colum. iij. volu.
perſona excluſa à ſucceſſione aſcendentium non intel-
ligitur excluſa à ſucceſſione collateralium: facit quia
† excluſus à ſucceſſione patris non intelligitur exclu-
80 ſus à ſucceſſione fratris: etiam ſi frater non habeat niſi
bona à patre ad eum peruenta: vt per Alexand. & Mo
dernos in. l. prima §. veteres. ff. de acquirend. poſſeſ. de
quo dicam infrà in octauo articulo, princip. xviij. q.
& iſta pars eſt verior per ea, quę dixi ſuprà in tertio ar
ticulo principa. poſt Imo. in. l. ſi verò §. de viro. in vl-
tima colum. ff. ſoluto matrimo. quòd quando in tali
ſtatuto ſunt limitatę perſonæ excluſæ, non fiat ex-
tenſio ad alias: niſi quæ veniant mediante perſona ex
cluſa, vt latius dicam in ſequen. membro in tertia quę
ſtione, & licet vocentur agnati in maſculino genere ta
men vocantur exiſtente linea materna & ad eius exclu
ſionem tantùm & non ſimpliciter, nec ad excluſionẽ
fœminarum agnatarum ſeu alterius lineæ. & pro-
pterea bene dixit domi. Andr. ſicul. in conſilio. xvi.
incipien. circa conſultationem, in ſecunda & tertia co
81 lum. primo volumi. quòd † ſtatutum excludens ma-
trem & deſcendentes per lineam maternam non exclu
dit auiam paternam: maximè quando adeſt dictio ta
xatiua: vt quia excludat matrem & deſcendentes per
lineam maternam tantùm, quia limitata cauſa limita-
tum parit effectum. l. in agris. ff. de acquiren. rerum
domi. & quia tunc ſenſus ſtatuti eſt manifeſtus, ita vt
excludatur verborum interpretatio. l. ſi quis filium.
C. de liber. præter. & . l. ille aut ille §. cum in verbis. ff.
de legatis tertio, & prædicta concluſio eſt magis com
munis, vt patet ex his quæ dicam in ſeq. memb. iij. q.
& in. viij. arti. prin. in. ix. q.

82 TERTIO Quæro † an ſi ſtatutum excludat de-
ſcendentes ex fœmina exiſtentibus maſculis, putà fi-
lio vel nepote: videatur etiám excludere ipſam fœmi-
nam ſicut excludit deſcendentes ex illa. Pau. de caſtro
in conſil. ccxij aliàs & melius. clxiiij. incipien. noui-
ter reuocatur in primo volumi. nouorum conſiliorũ
ſecundum vltimam impreſſionem tenuit quòd ſic: at-
tenta mente ſtatuti quę fuit vt bona remaneãt in agna
tione, iuxta nota. per Cyn. in. l. prima. C. de adul. Nã
ſi admitteretur fœmina, bona peruenirent ad extra-
neos contra mentem ſtatuti, ſed contrarium puto ve-
rius, quia licet excluſa radice intelligantur excluſi de-
ſcendentes ex illa, vt latè dicam in ſequenti membro
in prima quæſtio. non tamen ſequitur econtra quòd
excluſis deſcendentibus intelligatur excluſa perſona à
qua deſcendunt, ab ea, ſcilicet hæreditate ad quam nõ
venit ex perſona deſcendentis, per ea quæ dicam in
ſequenti membro in ſecunda & tertia quæſtione. nec
enim eſt par ratio in excludendo magis proximum,
& in excludendo magis diſtantem gradu, vt dicetur
in membro ſequen. prima quæſtione, notat Bald. in
l. quod vero. ff. de legi. & poſt eum Alexan. in conſil.
xcvij. inci. viſo themate, in vltima col. uerſi. quinim
mo non uidetur, cum ſequen. ſecundo volumi. facit
quod dixit Bald. in conſil. lxxxviij. incipien. ſtatuto
cauetur. iiij. volumi. ſecundum pen. impreſſionem de
quo dicam in memb. ſeq. iij. q. iiij. col.

83 QVARTO Quæro † an ſtatutũ excludens co-
gnatos propter agnatos videatur excludere matrem et
omnem lineã maternam, certum eſt quòd ſic, quia ma
ter & materna linea dicuntur cognati. l. ſecunda. ff.
vnde cogna. & § primo inſti. de legi. agna. tutel. & no
tatur in. l. in ſucceſſione. C. de legi. hæred. & ita te-
net dominus Anton. de roſel. in arbore conſangui. in
xliiij. colum.

84 QVINTO Quæro † an ſtatuto præferente co-
gnatos ex parte patris illis qui ſunt ex parte matris, fi-
lius ſororis perſonæ defunctę qui vulgò dicitur ne-
pos ex ſorore, excludatur per filium fratris patruellis,
dubiũ facit, quia verba illa ex parte patris poſſunt in
telligi ex parte patris perſonæ defunctę, & ex parte pa
tris illius perſonæ, quę vult ſuccedere, et primo caſu fi
lius ſororis videbatur dici coniunctus ex parte patris
quia ſoror erat coniũcta defuncto ex parte patris, vt
per dominum Curtium iuniorem dominum France-
ſchinum qui fuit in doctoratu meo vnus ex promo-
toribus in ſuo conſilio. v. nihilominus concluden-
dum puto cum opinione ipſius domini Franceſchi-
ni q. filius ſororis excludatur per fundamenta quibus
mouetur: & quia principalis intentio ſtatuti fuit con-
ſtituere differentiam in ſucceſſione inter agnatos & co
gnatos, iuxta ea quæ dixi ſuprà in. iij. articu. princip.
85 † quam intentionem deſtruere non debemus, inci. tali
dubio, & quia vt dicam infrà in duodecimo articulo
princip. in. xvij. & . xix. q. potius eſt dicendum quòd
intelligatur ſtatutum de coniunctis ex parte patris ip-
ſius ſuccedere volentis, & ita eſt de mente Ioan. petri
de ferrarijs in ſua pratica in forma libelli quo hæredi
tas petitur ex teſtamento, in verbo ac etiam reali, tertia
columna.

86 SEXTO Quęri poſſet, † an ſtatuto excludente li-
neam fœmininam, uel vocante hęredes de linea maſcu
lina comprehendatur filia maſculi, hanc quæſtionem
tangit Alexand. conſil. xliij. incipien. conſideratis his
tertio volum. & Pau. de caſtro etiam conſulendo ma
ximè conſil. ccxiij. incipien. nouiter reuocatur, aliàs.
clxiiij. & . ccclvij. aliàs. cccxxxix. incipit. quia ſupà.
i. volumine vltima ſtampa. cum multis concor. quæ
adducam in. xij. arti. prin. xix. q.

ALIO Et tertio membro huius articu. eſt viden-
87 dum † quæ fœminę videantur excluſę quando ſtatutũ
non excludit certum gradum ſeu lineam fœminarum,
ſed certas tantùm perſonas ſimpliciter & ſine aliqua
88 qualitate. et licet regula ſit quòd † ſtatutum ſpecialiter
aliquas perſonas excludens non ſit generaliter intelli-
gendum ſecundum Corneum conſi. cxlvij. incipien.
conſtat prima colum. tertio volumi. & Imol. in. l. ſi
vero. §. de viro. ff. ſoluto matrimo. & Bal. in. l. maxi-
mum vitium. iij. colum. C. de liber. præte. tamen pro
veritate melius dilucidanda putaui infraſcriptas quę-
ſtiones ſubijcere.

89 ET PRIMO quæro † an ſtatutum prædictum
excludẽs vnam perſonam intelligatur excludere quaſ-
uis perſonas ab illa deſcendentes etiam maſculos. &
pono exemplum, quando ſtatutum excludit filiam ex
tãtibus filiis maſculis, an ſi extet neptis, aut nepos ma
ſculus ex filia prędefuncta excludetur per filium ma-
ſculum

ſculum ſibi auunculum à ſucceſſione aui. hanc quæ-
ſtionem ponit Bar.in.l.liberorum,in antepe.colum.
cum ſeq.ff.de uer.ſig.& dicit poſt Richar.mal.uideri
ꝙ non,quia ſtatutum excludit filiam,eo quia eſt fœmi
na & propter ſexum,quæ qualitas non tranſit in ne-
potem maſculum ex filia.item non reperitur lege cau
tum ꝙ appellatione filiæ veniat nepos ex ea. poſtmo-
dum ipſe Barto.contrarium decidit tali ratione,quia
aut iſte nepos vult venire ex perſona ſua,& tunc exclu
detur ab auunculo cum ipſe teneat ſecundum gradũ,
& filius qui eſt ſibi auũculus primum,aut vult ſucce
dere in locum,& ex perſona matris ſuę,& tunc exclu
detur ſicut mater excluderetur ſi ſupereſſet.l.illam. C.
de colla.& arg.in.l.pomponius.§.cum quis.ff.de ac
quir.poſ.&.l.diuo marcho.C.de quæſtio.item quia
fauor maſculi admittendi,propter quem ita fuit ſtatu
tum durat mortua filia ſicut ea viua,vt probatur in.l.
qui iure militari,cum.l.ſequen.ff.de teſta.milit.vbi fa
uore militum eſt inductum ꝙ poſſint filios ſine cau-
ſa præterire,& ſi miles fuerit huius propoſiti vt naſci-
turus ſibi non ſuccederet,tamen nati ex filio excludun
tur,ſic & in propoſito vbi filia excluditur fauore ma
ſculorum,defuncta filia durabit fauor illorum maſcu
lorum,ita ꝙ excludent natos ex ipſa filia,& hoc ma
ximè apparet,quia licet ex ea parte qua ſtatutum exclu
dit filiam non contineatur nepos,tamẽ ex ea parte qua
filius maſculus vocatur excludetur.l.cum prætor.in
prin.ff.de iudi.&.l.ſicut certi.C.de teſta.milita.&.l.
quod in rerum.§.ſi quis poſt.ff.de lega.i.vbi quod ad
vnum applicatur,alteri remouetur,& probatur in.c.
90 i.§.hoc quoq;.qui feudum da.poſ. † vbi nepos ex fi-
lia excluditur à feudi ſucceſſiõe ſicut & ipſa filia,quia
ratio excluſionis hoc eſt fauor domini,durat ſemper.
Et illa verba extantibus maſculis in eorum perſona cõ
tinẽt diſpoſitionem,quaſi dicat,maſculi ſuccedant &
fœmina non.l.fideicommiſſa.§.cum eſſet.ff. de lega.
iij.l.in ratione §.tametſi.ff.ad.l.fal.& ſimilibus ver-
bis vtitur idem Bald.in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.
cuius dicta conueniunt deciſioni præſentis quæſtio-
nis.Facit ad idem quia perſona,quæ excluditur non
q̃ eſt cauſa fauoris,ſed illa quę includitur,vnde illa
incluſa tanq̃ principaliter debet attendi,argu.l. ſed ſi
hac.§.fi.ff.de in ius vocan.& eſt melior tex.de iure ſe
cundum Bal.ibi & Pau.de caſt.in.l.ſi defunctus.C.
de ſuis & leg.vbi patet quòd illi quorũ commodo fit
aliorum excluſio videntur vocati,q̃uis aliter hoc nõ
exprimatur vbi autem filia non propter alterius fauo
rem,ſed morte,vel repudiatione excluderetur,tũc ne
pos ex ea bene ſuccederet auct.ceſſante.C.de leg. hær.
§.ſin autem,cum ſeq.verſi.illud palam eſt in auct. de
hære.ab inteſt.traditur in.l.ij.§.i.ff.de ſucc.edic. & in
l.qui ſe patris.C.vnde lib.Idem eſſet ſi filia propter
delictum,vel ingratitudinem excluderetur,quia non
noceret nepoti.l.ſi quis filium.C.de inoff.teſta.l.iij.§.
emancipati.ff.de cõtrat.l.ij.§ fi.& quod ibi no. ff.ad
tertul.& hęc ſunt quę in ſumma vult Bart.in.d.l.li
berorum,& ita etiam tenuit Cy.in.l.i.in fi.C.quę ſit
long.conſue.poſt Ry.mal.& in.l.de quibus,in lect.
ff.de leg.& Iacob.de are.diſputando quem refert,&
ſequitur Ioan.and.in additio.Spe.ſuper rubrica, de
ſuc.ab inteſt.& Bar.in.l.ij.§.videndum in vltimis uer
bis.ff.ad tertul.prædictam quæſtionem etiam diffusè
examinat Bald.in.l.maximum vitium,in.i.&.ij.co-
lum.C.de lib.præter.vbi tranſit cum opinione præ-
dicta.& illam comprobat alijs etiam fundamentis,
91 & maximè,quia † non debet eſſe melioris conditionis
neptis ſeu nepos ex filia,quàm ipſa filia,argu.l.ſi viua
matre.C.de bo.mater.& quia licet in nepote ex filia
mutetur ſexus,non tamẽ mutatur ratio excluſiua quę
eſt fauor publicus conſeruandarum familiarum,cum
non poſſit nepos venire niſi tanquam matris ymago.
d.l.illã.§.pe. & cum in capite propter filiæ excluſio-
nem principium non ſumatur vlterius produci nõ po
teſt,arg.l.quęcunq; gerimus.ff.de act.& obli.plus di
xit Bal.quòd maior ratio eſt in excludendo nepotem
ex filia quàm filiam. Facit.l.ſed & ſi in conditione.§.
nepotes.ff.de hær.inſti.&.l.iubemus.C.ad trebel.&
l.lege.xij.tabu.§ fi.&.l.meminimus.C.de legi.hære.
idem voluit ipſe Bald.in.l.quod verò.ff.de legi. vbi
92 infert quòd † ſtatutum excludens materteram etiam ex
cludit filium matertereę per.d.l.ſi viua matre, & quia
veriſimile eſt ſtatuentes hoc ſenſiſſe.l.tale pactum § fi.
cum ibi notatis per glo.& doct.ff.de pac.& quia ea
dem vel maior eſt ratio in excluſione nepotis,vel ne-
ptis ex filia,non dicitur ſecundum eum fieri extenſio,
ſed eſt proprius intellectus ſtatuti.l.hominis & rei.§.
verbum ex legibus.ff.de verbo.ſignific.quod etiam
vult Bald.poſt Pe.& Cy.in.d.l.maximum vitium in
ij.&.iij.colum.facit quod notatur in.l.q̃uis.vbi etiã
Bald.C.de fideicom.quę extenſio etiam fieri non dici
tur cõſiderata incluſione agnatorum,ut dictum fuit.
eandem ſententiam tenet Alberi.de ro.poſt Iacob. de
are.in prædicta diſputatione incipien.ſtatutum.in au-
cten.itaq;.vlti.colum.C.commu.de ſucce.& Pau. de
caſt.in conſil.cccxli.incipien.præſuppoſito ꝙ dictum
ſtatutum.& in conſi.ſequen.incipien.hereditas prædi
cta.in volumi. antiquorum conſiliorum ſecundum
primam impreſſionem:dicens ꝙ iſta determinatio eſt
communis.motus vlterius per illud fundamentum:
ꝙ quia auus iungitur nepoti,& neptis mediante per-
ſona parentum dictorum nepotum:& nepos & ne-
93 ptis pariter ipſi auo: † id quod ſtatuitur in cauſa pro
xima cenſetur ſtatutum in cauſa remota quæ per illa
& ex illa deſcendit,quę verba fuerunt Bald.in.d.l. il-
lam.idem voluit ipſe Paul.de caſt.in conſi.ccccxviij.
incipien.quòd iſta mater.& in conſil.ccxvij.incipien.
primò videndum.in.d.vol.antiquorum conſiliorum
ſecundum vltimam impreſſionem.hoc idem voluit
Bald.in.l.ſcimus.in princip.in vlti.q.C.de inof. teſta.
& Pet.de anch.in repetitio.c.canonum ſtatuta.in. xij.
articu.princip.ver.vlti.iuxta prędicta.in.lxxix.colum
na.de conſti.& Bald.& Moder.in.l.venia.C.de in ius
vocan.vbi dicit Bald.ſe ita conſuluiſſe. & ita conſu-
luit in conſil. xxxiiij.incipien.inter illuſtrem.in fi.i.vo
lumi.ſecundum penul.ſtampam:licet ſecundum eum
multi antiqui tenuerint contrarium,& in conſilio.cc-
lxxxvi.incipien.circa ſecundum quæſitum.e.volumi.
aliàs eſt.lxxxviij.tertia parte ſecundum vltimam im-
preſſionem:ponens regulam ꝙ vbicunq; aliquis ex-
cluditur fauore alicuius:tunc ſequentes in gradu intel
liguntur excluſi per.l.i.cum ibi notatis.ff.ſi quis ali.te
ſta.prohi.&.l.mulieri & titio.ff.de condi.& demon.
&.l.cum qui in.§.ſed & ſi quis.ff.de fideicom.libe.idẽ
voluit in conſil.clix.incipien.caſus inter illuſtrem . in
iiij.volu.& in.l.ſi verò.§.de viro.ff.ſolu.mat.& in au
cten.ceſſante.penul.colum.C.de legi.hære.Cyn.in auc.
poſt fratres.co.ii.Imo.& Paul.de caſt.in.d.§ de viro:
Ange.in conſi.ccx.incip.ſtatutum ſupradictum poſt
medium.& in.l.publico poſt Cyn.C.de adul.Petr. de
ancha.in clemen.i.vlti.colum.de baptiſ.& Pau.in cõ
ſil.lxxv.incipien.primò eſt videndum.i.vo.& Mari.
conſil.xxxi.incipien.proſequendo.ij.colum.verſic.iij.
hoc probatur cum ſeq.& Nico.de vbal.in tract.ſucc.
ab inteſta.i.parte.vij.colum.& Corneus conſi.cxv.in

elpien.in hac.i.colum.eo.volu.& in conſil.xcv. incipien.diu.i.col.eo.vol.& conſi.clxij.inci.iij.coſtat volumi.&.ccxvi.l.colum.e.volu.& reuerend. dominus præpoſi.Alexan.nunc Cardi.in arbore conſangui.poſito in fine titu.de conſang.& affi.in.xv.colum.cũ cõcordan.per eum allega.& hęc opi.eſt vera,& communis quãuis aliter teneat Angel.in.l.de quibus. in vlti. colum.ff.de leg.dicens ꝙ contrarium peruſii praticatur.Propterea quia ſecundum Dy.in.l.qui duos.ff.de
94 leg.iij.†tacita interpretatio nunq̃ fit contra illum cui ſucceſſio defertur.l.precibus.C.de impu. & ali. ſubſt. cum qua opi.tranſit dom .And.ſicul.in conſil.xl.aliàs xxxix.incipien.In dubitatione.in.iij.col.ij.vol.qui tenuit primam opi.quam dixi veriorem in conſi.xvi.incipien.circa conſultationem.iiij.col.i.volum.pro qua opi.Ange.conſuluit Iacob.but.vt refert Pau.de caſt. in.d.conſil.xlviij.quorum opinio non eſt tenenda.

Prędictam concluſionem ampliat Bald.in.d.con-
95 ſi.xxxiiij.incipien.inter illuſtrem.vt procedat etiam†ſi ſtatutum excludat dotatam,quia neptis ex ea licet nõ ſit dotata excludetur,quia reſpectus illius qualitatis donationis confunditur ex excluſione radicis, & tũc etiam excludetur nepos maſculus q̃uis in eo non cadat qualitas iſta,quia non poteſt dotari per rationem prædictaam.idem etiam vult Saly.in.l.maximum. in ij.col.in fi.C.de liber.præte.& ibidem Moderni peruſini & Pet.de anch.in cle.i.de bap.in vlt.colum. verſ. iij.ad idem.& Pau.de caſt.in.l.qui ſuperſtitis.in fi. cõmen.ff.de acquir.hær.& eſt de mente Bar.in.d.l.liberorum.in.vi.colum.verſi.quęro quid ſi filia dotata.ſequitur And.de iſer.in.c.i.in prin.in.vj.colum.verſi.item ſi repellitur.de na.ſuc.feu.licet Bald.in.l.maximum vitium.in.iiij.colum.verſi.Ego finaliter:aliter dixerit.& in.l.ſcimus.in princip.in fi.commen.C.de inof. teſt. ea ratione,quia cum in nepote ex filia ſeu nepte non dotata ceſſet dos & ſic forma ſtatuti, non debet habere locum ſtatutum,vel conſuetudo.ar.l.ita autem. in prin.ff.de admi.tuto.&.l.cõſtitutionibus.ff.ad munu.addit Bal.aliam rationem in conſilio.clx.inci. verba pactorum.i.volumi.ſecundum penulti.impreſſionem,aliàs eſt.ccxcij.ij.volumi.ſecundum vltimam im-
96 preſſionem,ſcilicet †ꝙ quia qualitas illa non adeſt tẽpore mortis eius de cuius ſucceſſione agitur ceſſare debet ſtatutum,& ibi dicit ꝙ ſtatuto excludente fœminam nuptam non intelligitur excluſus nepos ex ea ſeu neptis non nupta.Propterea quia illa adiectio nupta debet referri ad tempus mortis eius de cuius ſucceſſione agitur, & tunc adeſſe,quæ qualitas reſpectu filiæ iam mortuę non poteſt dici adeſſe nec reſpectu nepotis ſi non ſit adhuc maritata.Et ita etiam tranſit dominus Philip.corne.conſi.xxi.incipien.videtur.iiij.co-
97 lum.l.volu.volens†ꝙ ſtatuto excludente matrem tranſeuntem ad ſecunda vota à ſucceſſione filiorum primi matrimonij,non uideantur excludi filij ſecundi matrimonij,quia in eis non cadit qualitas quę matrẽ excludit,quod etiam voluit dominus Corne. in terminis filiæ dotatę excluſę,vt natus ex ea non excludat conſilio.cxix.incipien.placet.ij.colum.in prin.l.volumi.& conſil.ccxxxiij.incip.pro de deciſione.in fi.& latius in conſi.cxvi.incip.difficultas.iij.colum.cum.ij.
98 ſequen.ij.volum.vbi conſuluit ꝙ †ſtatutum excludẽs filiam dotatam extantibus fratribus , vel ſororibus non dotatis , non excludat neptes ex filia dotata non dotatas,quando filia dotata viuo patre prædeceſſit, ita ꝙ poterunt ipſę neptes in bonis aui petere legitimã condito per auum teſtamento,eſto ꝙ ſint matris hæredes,q̃uis mater ſuccedere,& legitimam petere non potuiſſet vt ibi latius per eum qui idem latè firmat cõſil. lxxxii.incipien.licet.in fi.iiii.volumi.Sed prima opi.eſt verior.propterea quia defectus huius qualitatis confunditur ex excluſione radicis, & ita reſidet Salyc.in.d.l.maximum vitium vlti.colum.&.prædictã concluſionem limitat Paul.de caſt.in.d.l.qui ſuperſtitis.in fi.vt nepos,vel neptis ex filia dotata etiam excludantur quando ſtatutum excludit filiam dotatam ſi dos poſſit ad ipſos nepotes per filiam tranſmitti, vel ſecundum ius commune vel ſecundum conſuetudinem Martini,de qua in.l.illud.C.de colla. & in.l. dos à patre.C.ſolu.mat.aliàs ſecus,vt quia pater ſtipulatus eſſet dotem ſibi reddi.de qua limitatione dicere latius continget in membro ſeq.circa.x.q.poſt An. de but.in conſi.i.Eſt tamen aduertendum ad id quod dixit Rich.malum.in diſputa.ſua & Io.and.in addi. Spec.in rubri.de ſuc.ab inteſta. ꝙ ſtatuto excludente matrem propter amitam videtur excluſus pariter frater vterinus,quia loquitur quando mater eſt ſuperſtes quę filium de iure communi excludebat.& de illius dicti veritate dicam infrà hoc eo. membro.iij. q. ſed quando mater non eſſet ſuperſtes tunc filius vterinus bene ſuccederet.nec enim ſequitur ꝙ excluſa matre intelligatur filius excluſus à fraterna ſucceſſione, vt dixit Pau.de caſt.in.d.conſil.ccccxviij.inci. ꝙ iſta mater in.ij.colum.in volumine antiquorum conſiliorum ſecundum vltimam impreſſionem.qui alle.Gui.
99 de peru.ita tenuiſſe & conſuluiſſe ꝙ †ſi ſtatutum excludat matrem exiſtente patruo nõ excludetur filius. Nec obſtant quæ dixi in hac quęſtione,quia frater ad fratris ſucceſſionem non venit ex perſona matris,nec ſubintrando locum,& gradum quem tenebat mater ſed iure ſuo auct.defuncto.C.ad tertul.& auct. ceſſante.C.de legi.hęre. & mater venit tanquam aſcendens.d.auct.defuncto.& toto titu.ff.&.C.& inſt.ad tertul.Frater verò venit ad ſucceſſionem fratris ex linea collateralium.d.adct.ceſſante.cum ſimili. vnde etiam cum matre frater vtrinq; coniunctus ſuccedit,ut ibi & inſti.ad ſenatuſcon.orphi.& hęc faciunt ad.q. quam tangam in membro ſequen.in.xxviij. q. Eſt tamen caſus ꝙ admiſſa matre filij excludantur, vt dixi ibidem.in.xvi.q.circa fi.alleg.Bal.in conſil.ccclvij. incipien.nulla mulier ſecunda col.i. uolu. ſecundum vltimam impreſſionem.

100 Secundò quæro †an ſtatutum excludens vnam perſonam videatur excludere omnes aſcendẽtes ex ea. puta ſi excludat matrẽ extante fratre vel alijs agnatis maſculis,an intelligatur excludere quoſuis aſcendentes ex linea materna etiã maſculos. Iſta quæſtio dependet ex his quæ dicta ſunt in præceden.& ipſam examinat Barto. in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.vbi dicit ꝙ conſideratis verbis ſtatuti cum de admittendis agnatis nihil diſponant,matre excluſa videtur dicendum ꝙ admittantur proximiores ſequentes in gradu.& conſequenter auus maternus perinde ac ſi mater non eſſet per text. in.d.§ vidẽdum.maximè quia mater ſub nomine propriò non autem cognationis excluditur, ita vt alij cognati non videantur excludi.l.tutelas.ff.de capi. dimi.contrarium tamen decidit Bar.ibi poſt Richar. malum.qui vt dixi in pręceden.qõ. Similem quæſtionem diſputauit quem refert Ioan.an.in addi.Spe. in d.rub.de ſuc.ab inte.& dicebat ꝙ licet propter agnatos mater excludatur, tamen quantum ad excludendũ alios agnatos videtur eſſe heres.l.mulieri & ticio. ff. de condi.& demon.l.cum quaſi.§.ſed & ſi quis ff. de fideicom.liber.quæ ratio non placet Barto.per tex.in.d.l.ij.§.ſed & ſi ſint ſui.ff.ad tertul. &.l.ſi ex modica.

modica.§.ſi filius.ff.de oper.liber.vbi nudum nomē
hæredis non ſufficit ad alios excludēdos.vnde Bart.
adducit aliàs rationes quas etiam retuli in pręced.q.
101 ſcilicet ꝙ† illa verba extantibus agnatis, vel aliquo
eorum habeant non ſolùm virtutem excluſiuam ma
tris, ſed etiam virtutem incluſiuam agnatorum, ſeu
alterius propter quem fiat excluſio, cũ ipſis ſint ablati
ui abſoluti.d.l.fideicommiſſa §.cum eſſet.ff.de legat.
iij.& l.in ratione.§ tameſi.ff.ad legem falcid. & quã
quã vna diſpoſitio fit alterius contēplatione, licet ver
ba ad illum expreſsè non dirigātur, tamen ei competit
actio.l.ſeruo legato.§ i.ff.de leg.i.& l.fideicommiſ
ſa.§ interdum.ff.de leg.iij.nec refert ſecundum Bald.
in.l.quod verò.ff.de legi.an ſtatutum loquatur nega
tiuè: vt quia dicat ꝙ extante fratre mater non ſucce
dat: an verò affirmatiuè: putà ꝙ extante fratre auia
excludatur. Nam illa negatiua reſoluitur in duo pręg
cepta: vnum.ſ.affirmatiuum incluſiuum: & aliud ne
102 gatiuum excluſiuum. Inſuper ſecundum Bar. †quan
do aliquis remouetur à lucro contemplatione alterius
lucri: illi applicatur cuius contemplatione remoue
tur.l.ſi poſt.§.amittere.ff.de his qui. vt indi.l.pe.C.
de leg.l.cum duo emancipati.§.ſi duo.ff.de collatio.
bono. & quod ad vnum applicatur alteri, remoue
tur.l.quod in rerum.§.ſi quis poſt.ff.de leg.i.cum con
cordan. Ad idem facit ratio ſtatuti quę videtur velle
ꝙ hæreditates remaneant apud agnatos. Facit etiam
l.i.§.fratre.ff.ſi quis ali.te.prohi.cum ibi no.vbi pa
103 tet ꝙ †excluſo proximiore in gradu alij ſequentes vi
dentur excluſi. Nec ob.ſecundum bar. vbi.ſ.text.in
d.§.videndum vbi matre excluſa admittuntur alij ſe
quentes in gradu, quia ibi nullius contemplatione fit
excluſio, nec aliquis nominatim vocatur, & in ſupra
dicta.q.ſecus eſt, nec etiam obſtat.d.l.tutelas, quia ex
illo capite ex quo mater excluditur auus & alij aſcē
dentes non excluduntur, ſed ex illo capite ex quo vo
cantur agnati. Nam cum ſtatutum in ea parte eos vo
cat, alios videtur excludere.l.cum prætor.in princ.ff.
de iudi.l.ſicut certi.C.de teſt.mili.nec obſt.illa regula
104 †ſi vinco vincentem te multo magis vinco te.l.æqſ
ſimum, & l.ij.§.obijcitur.ff.ad tertul. & quod notat
Bar.in.l.i.§.quidam.ff.de bo.poſ.contra tab. & bal.in
l.ſi defunctus.C.de ſuis & legi. quaſi auus maternus
dicat, ego vinco agnatos qui vincunt matrem, ergo
vinco matrem & agnatos. & per matrem non exclu
dor, quia reſpondetur ꝙ hoc eſt verum vt mater vin
cat agnatos de iure cõmuni.auctē. defuncto.C.ad ter
tullia. ſed agnati excludunt matrem ex diſpoſitione
ſtatuti, & iccirco ipſe Barto.concludit per prædicta
quòd ſiue mater viuat ſiue ſit mortua, auus maternus
& alij aſcendentes de linea materna excludantur: ſub
dens ſe ita conſuluiſſe florentiæ.Bal.autem in.l.quod
verò.ff.de legi.arguit ad partes & relinquit hanc.q.
indeciſam & refert Iacob.bu.tenuiſſe ꝙ matre exclu
ſa auia materna non excludatur, quia iſtud ſtatutum
eſt contra rationem, & quia caſus auiæ eſt omiſſus.l.
ſi verò.§.de viro.ff.ſo.mat.nec eſt mirum ſecundum
eũ ꝙ auia ſit melioris conditionis ꝗ̃ mater, quia ſi ma
ter eſſet exhæredata, & auia pręterita, admitteretur auia
excluſa matre.l.pater filium.ff.de inoff.teſta.& l.ſi qs
filium.C.eod.pro qua ſententia plura adducit Ioan.
and.in.d.rub.de ſuc.ab inteſt.in addi.Spe. poſt Ric.
malumb.& idem Bald.in.l.ſi defunctus.C.de leg.hęr.
relinquit hãc materiam licet ſub alijs terminis dubiã:
ſed idem Bald.in.l.illam.l.colum.C.de coll.licet for
met quęſtionem in alijs terminis repręhendit dicta bar
105 to.in.d.§.videndum, motus quia† ſicut exhęredatio
hominis non porrigitur ad eum de quo non eſt facta
mentio, ita nec excluſio legis, cum vtraqꝫ ſit pariter
odioſa.l.i.§.quæritur.ff.de ven.in poſ.mit. & cum ſta
tutum non dicat nec nos dicere debemus.l.ſi verò.§.
de viro.ff.ſolu.mat.l.ſi ſeruus.§.non dixit.ff.de aegr.
hære. Nec ob.ſecundum eum quod vult Bar.ſ.ꝙ ꝑ
ſtatutum vocentur agnati & ex eo capite excludan
tur fœminæ, quia ſtatutum defert hæreditatem maſcu
lis in pręiudicium matris ſeu perſonę nominatim ex
cluſę, non autem defert ſimpliciter & indiſtinctè. vnde
fauor maſculorum eſt reſpectiuus, non autem abſolu
tus, & dicit Bart.matre remota alios ſequentes in gra
du remoueri, procederet ſecundum Bald.quando ma
ter eſſet in medio, quia tunc iura radicandum in perſo
na matris de iure communi transfundi poſſet in agna
tos, vbi autem eſſet pręmortua ſecus eſſet ſecundum
eum, quia non poſſet fieri talis transfuſio.l.qui liber
tum.§.poſthumus.ff.de oper.liberto. & quod nota.
gl.in auc.matri & auię.in gl.i.verſi. Item quid ſi eſt
auus & auia.C.quando mu.tu.offi.fun.poſ.& cum
opi.Bald.tranſeunt Angel. & Fulgo.in.d.l.illam, &
Pau.de ca.in.d.l.ſi defunctus.dicens ꝙ iſta eſt veritas
ſubdens iniquum eſſe ꝙ viua matre vlteriores in gra
du admittantur.Idem tenuit domi.And.ſic.in conſil.
xxxix.incip.In hac dubitatione.ij.parte, vbi vult ꝙ
ſtatutum excludens matrem, & auiam maternam non
excludat auum maternum, ſubdēs hoc maximè proce
dere in bonis quę ab auo peruenerunt, pro quo facit in
arg.l.de emancipatis.C.de leg.hær.iunctis notatis in
auct.itaqꝫ.C.commu.de ſucceſ. Idem etiam in termi
nis voluit dominus Bened.capra in conſil.cxxxvij.
incip.& ſi viſo & conſiderato præfato puncto & cõ
tentis in eo.& dictis ſtatutis.& alibi multotiens bal.
maximè conſulendo repręhendit dicta bar.in.d.§.vi
dendum.dum vult ꝙ ipſum ſtatutum ex virtute in
cluſiua maſculorum trahatur ad excluſionem perſo
narum non expreſſarum, & alij.docto. quos referam
infrà in.xiij.articu.princi.in.i.q. Alibi autem bal.ſ.
in conſi.cccxlvij.incip.ſtatuto cauetur.iiij.vol.ſecũ
dum vltimam impreſſionem dixit ꝙ ſtatuto excluden
te matrē propter agnatos non intelligitur excluſa auia
ſiue mater extet in medio ſiue non.licet quandoqꝫ cõ
106 trarium conſuluiſſet† ſubdens ꝙ non pudet eum mu
tare ſenteotiam vbi viderit alium melius ſentire, mo
tus quia iſte caſus non eſt expreſſus in ſtatuto, & quã
do mater non poteſt ſuccedere venit ſequens gradus,
vt videtur caſus in.l.ſi is qui in verbo non poſſit.ff.
de inof.teſta.pro quo facit quod notat Cy.in auctē.
defuncto.C.ad tertul.& quia iſta opinio eſt æquior
ſecundum eum. Sed Paul.de caſt.in.d.illam in illo
mēbro quod congruit quæſtioni noſtrę trãſit cum ſen
tentia Barto.in.d.§.videndum, & plenè Alex. & hæc
opinio eſt magis communis quam ſequitur Bal.in.l.
neſennius in fi.commen.ff.de nego.geſt.Ang.in.d.cõ
ſil.ccx.incip.ſtatutum ſupradictum.Pau.de ca.in cõ
ſi.cccxli.aliàs.cccxlij.inci.hæreditas prædicta.in vo
lumi.antiquorum conſiliorum ſecũdum primam im
preſſionem.Pan.in conſil.lxxxv.incip.primò eſt vi
dendum.i.volu.Ful.in ſimilibus terminis conſuetu
dinis in.l.de quibus.ff.de legi.& dominus Philippus
Corneus in.l.ſi quis in fi.C.ad tertu.licet videatur du
bitare circa dicta bald.& Pau.de caſt.in.d.illã.mo
uentur maximè illo fundamento quia excluſa radice
omnes ſequentes videntur excluſi.Pro qua ſententia
faciunt quæ dicta ſunt in pręceden.q. Sequitur idem
Corneus conſi.clxxxviij.incip.In præſenti.in.iiij.co
lum.ij.vol.& conſi.xcij.inci.Videtur.ij.co.iij.vol.

107 dicens † ꝙ exclusa matre cẽſetur excluſa etiam auia,
amita & aliæ perſonæ coniunctę per matrem, & ip-
ſe Coe. in multis alijs conſilijs quæ in præcedẽti mẽ
beo retuli ad effectum, vt matee exclusa cenſeantur co
gnati exclusi. Ad fundamenta in contrarium facta &
primò ad illud ꝙ talis exclusio tanꝗ filiæ exhære-
dationem, continens ſuæ matris cenſeri debeat odio-
ſa. & iccirco ſit reſtringenda, poteſt eeſponderi ſecun
dum Bal. in. d. l. maximum vitium. i. col. C. de liber.
præte. non eſſe verum ꝙ talis exclusio cenſeaẽ exhẽreda
tio: qa exhẽdatio ꝓuenit & cauſaẽ ex culpa, vel delicto
& ſecus ẽ in excluſione filię vel matris, vel melius &
breuius dicendũ ẽ ꝙ iſta exclusio ſit cenſenda fauora
bilis pee ea quę dixi in. iiij. articu. prin. Item ſecundum
Bald. in. d. l. ſi defunctus. C. de ſuis & leg. tale funda-
mentum non peocedit quando alię iuris regulę ſuadẽt
contraeium prout in caſu iſto in quo plures rationes
ſuadent talem excluſionem, vt patet ex prædictis. &
maximè quia ſtatuta recipiunt interpretationem paſ-
ſiuam, vt per Bartolum in repeti. l. omnes populi. in
vi. q. princi. ff. de iuſtitia & iure. Imo. & Alexan. la-
tè in. l. j. §. j. ff. ad legem falci. per quas rationes videtue
etiam ſublatum illud quod dicebat Bald. de incluſiõe
filiorum quę ẽ limitata & reſpectiua ad perſonas no
minatim excluſas, quoniam ipſe rationes quæ viden
tur ineſſe ſtatuto ſuadent excluſionem perſonarum nõ
expreſſarum per ea quæ dixi. ẜ. in. iiij. aeticu. prin. Cæ
terùm eſt hic aduertendum quia ſecundum Corneum
conſil. xc. incipi. Sceupuloſa. iij. volumi. ſi ſtatutum
vel decretum Sinagalię excludat filiam dotatam ſtan
tibus deſcendentibus vel collateralibus: patruus nõ
excludet matrem, vbi agitue de paſſiua ſucceſſione
deſcendentium ipſius filię: non de paſſiua ſucceſſio-
ne patris, matris, uel collateealium, quia cum paren-
tes patrui excludeeentur ab ipſa filia dotata ſeu matre
fortius excluduntur patrui ſuper quo me nõ extendo:
quia non habeo nota verba ſtatuti.
108 TERTIO dubitatur † an ſtatutum excludens vnã
perſonam videaue excludere omnes de illa linea, etiã
ſi non ſint coniuncti per illam perſonam: vt quia non
ſint aſcendentes vel deſcendentes ſed collaterales. iſte
paſſus eſt difficilior ſuperioribus & in quo ſecundũ
Pau. de ca. in. d. l. illam. C. de colla. diſtinguendum
eſt quòd aut peeſona à ſtatuto nominatim excluſa ex
cludebat de iure cõi non nominatam de qua excludẽ
da tractatur: puta ſi ſtatutum dicat ꝙ extante patruo
mater excludatur: & extet patruus & frater defuncti
ex lateee patris tm̃: qui frater de iure cõi excludeeetue à
matre. auct. defuncto cum ibi notatis. C. ad tertul. &
hoc caſu ſi nõ extat matee i medio ſed mortua ſit: nõ
habebit locum ſtatutum, cum iſte caſus ſit omiſſus à
ſtatuto. l. ſi cum dotem. in prin. ff. ſolu. ma. l. ſi extra
neus. cum ſi. ff. de condi. ob cau. aut extat mater in
medio. & tunc patruus excludet ſeatrem per not. per
Bar. in. l. ij. §. vidẽdum. ff. ad tertul. maximè dũ alle. l.
mulieri & titio. ff. de cõdi. & de. Aut ꝑſona à ſtatu-
to noiatim excluſa nõ excludit de iuee cõi ꝑſonam nõ
noiatam. de cuius excluſione teactatur in totum ſed
in parte, ut quia ſtatutum excludat matrem extante pa
truo, & in facti contingentia extẽt matee patruus &
frater vtrinꝗ coniunctus, qui de iure cõi pariter cum
matre ſuccedit. d. auc. defuncto. & tunc ſecũdũ Pau.
de ca. patruus habebit portionẽ q̃ de iure cõi ſpecta ſ-
ſet ad matrẽ & fr̃ hẽbit ſuam propriam, ꝓpter ſtatutum
quòd excludit matrẽ ꝑꝑ ipſum patruum. Si autẽ ma
ter non extet tunc ſeater habebit totam ſucceſſionem
quia iſte eſt caſus omiſſus à ſtatuto. ubi autem perſona
nominatim excluſa non excludeeet nec in totum nec
in partem non nominatam ſed ab ea excluderetur, tũc
præſupponit Paul. de caſt. ad talem non nominatam
ſtatutum nõ poerigi, ad quod facit quod dixi. ẜ. hoc
eo. arti. ſecundo membro. iii. q. & licet iſte paſſus fue
rit, antea pee alios examinatus volui priò referre opi
nionem Pau. de caſt. quia diſtinguit ipſum per mẽbra
ſecundum quæ illum examinandum putaui. Regula
eiter autem ſecundum Corneum conſi. cxvi. incip.
109 difficultas. v. col. ij. vol. † caput incluſiuũ non eſt
potẽs ad excludendum alios in verbis ſtatuti non cõ
prehenſos, quando comprehenſi ſuperſunt. Et ſozi.
conſi. ccvij. inci. in cauſa. in fi. i. vol. de quo. ẜ. xiij.
articu. princ. i. q. & in ſequentibus membris latius pa
tebit quàm dixerit Corneus cõſi. lxxxiiij. inci. in hac
iiii. vol. vbi diſputat hãc materiã. & Cor. conſi. cxci.
inci. videtur. in fi. iiii. volu. & conſi. cclxx. incip. de
hac. v. col. in fin. iiii. volumi.
¶ Aſſumendo igitur primum membrum quando ꝑ
ſona excluſa nominatim à ſtatuto excludit non nomi
natã, & ipſa noiata non extat ſed mortua eſt vt dixi.
Voluit Pa. de ca. ꝑſonã non nomiatã nõ excludi tãꝗ
iſte caſus ſit obmiſſus à ſtatuto, hoc idẽ voluit Bal. in
d. l. illam in. i. colũ. motus quia non debemus amplia
re ſtatutum contra ius cõe. l. ſi verò. §. de viro. ff. ſol.
mat. & quia ius radicandum de iure cõi in perſonã
nominatim excluſam non poteſt transfundi in illum
cuius fauore fit excluſio quando perſona nominatim
excluſa eſt mortua, propter quod nõ poteſt facere prę
iudicium remotioei. d. l. qui libertũ. §. poſthumus. ff.
de ope. liber. & quod notatue in. d. aucten. matri &
auiæ. in glo. i. verſi. Item quid ſi ẽ auus & auia. C. qñ
mul. tu. of. fun. poſ. & adducit Bald. alia fundamen
ta & iura quæ relata fuerunt in quæſtione præceden
ti circa partem negatiuam, quæ habeantur pro hic re-
petitis. Idem volunt Ange. Fulgo. Alex. & peruſi. in
d. l. illã. & Pa. de ca. in. d. l. ſi defunctus. C. de leg.
hære. dicens quòd iſta eſt ueritas & quòd tunc non
procedit regula. Si vinco vincẽtem te ergo vinco te,
quia cum ſtatutum loquatue de certa perſona iam
mortua, nõ ſumus in terminis ſtatuti, quod loquitur
illa extante cũ nõ debeat ſtatutum extendi de vna ꝑ-
ſona in aliam ad coerectionem iuris cõis, peo quo me
lius facit quod dixi in. q. præcedenti poſt Bart. in. d.
l. ii. §. videndum. ff. ad tertu. circa ipſam regulam. Si
vinco vincentem te &c. idem etiam voluit Imol. in
d. §. de viro. volens generaliter ꝙ quãdo ratio talis ſta
tuti non eſt in eo expreſſa non fiat extenſio de vna ꝑ-
ſona ad aliam: licet minus bene ſentiat ita generaliter
loquendo. idem firmat Bal. indubitantee in membro
prædicto in. d. l. ſi defunctus. & ibi Pau. de caſt. &
Alex. in conſi. xcvii. incipiente. uiſo themate. in vlti
ma colum. in princi. ij. volumine, ſequitur do. Phili.
corneus in. d. l. ſi quis. C. ad tertu. & dñs Bene. capra.
In conſi. xcviij. inci. deceſſit olim quidam lucas. in
fine cũ ſeq. &. Maria. cõſi. xxx. inci. ꝗuis. vij. ij. co
110 col. ex quo inferunt doctores. ẜ. allegati ꝙ † ſtatutum
excludẽs matrem & auiam extantibus agnatis maſcu
lis, non excludat amitam quando nec mater nec auia
ſupereſt, & ꝙ ſtante tali ſtatuto frater defuncti ex late
re patris tm̃, qui de iuee communi per matrem exclu
deretue non excludatue à patruo cuius cõtemplatio
ne mater ſi viueeet excluderetue, & generaliter ꝙ co-
gnati qui in gradu ſunt magis proximi quàm agna-
ti, peopter quos matee ſi viueeet excluderetur mor-
tua matre peopter agnatos non excludãtue, quod
etiam tenet Pet. de anch. in repeti. c. cano. ſtatuta. in
lxxiiij.

lxxiiij.col.verſicu.quæro vlterius de alia quæſtio-
ne.de conſti. & hæc opi. tanquam communis eſt te-
nenda. Sed prædictis obſtat, quia ſecundum magis
communem ſententiam ratio talis ſtatuti eſt gratia
præſeruandæ agnationis & vt maſculorum ſal-
ua ſit dignitas, quæ ratio habetur pro expreſſa, ita
vt non dicatur fieri extenſio ad perſonas quæ non
ſunt nominatæ in ſtatuto in quibus militat ipſa ra-
tio, ſed tales perſonę dicuntur excludi ex vi intelle-
ctiua & comprehenſiua ſtatuti vt dixit Bal.in.l.ma
ximum vitium.in.iij.col.C.de lib. præte. & Paul.
de caſt.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol.ma. cum concor.
adductis per me ſuprà in.iij. articulo princi. Nam
quando in lege vel ſtatuto non poteſt aſſignari niſi
vna ratio etiam in correctorijs ex identitate vel ma-
ioritate rationis ſtatutum loquens in vna perſona
trahitur ad aliam ſiue aliam complectitur vt volunt
doct.ſuprà allegati.& Alexan.in.d.l. ſi conſtante.in
ij.col.ff.ſolu.matri.poſt glo.Bald.& modernos in.l.
quamuis.C. de fideicom. vbi dominus præceptor
me⁹ hoc tenet Bald.& Imol.in.l.ſi.ff. de hę.inſti.&
Paul.de caſt.in conſil.ccccxxxiiij.quod etiam firmat
dominus præceptor meus in auth. quas actiones.
in.vij.col.C.de ſacroſan.eccle. cum concordan. per
eum allegatis.& per modernos in capitulo tranſlato
in fi.de conſti.& per me in dicto.iij. articulo princi.
111 ſed ſic eſt ꝙ † ſi excluditur fœmina proximior in gra
du propter agnatos maſculos, maior & non tantũ
par eſt ratio in excludendo remotiorẽ, vt dixit Pau.
de caſt.in conſil.cccxliiij.incipi. primum eſt de intel-
lectu.in volu.antiquorum conſiliorum ſecundum
primam impreſsionem, volens propter hoc ꝙ ſtatu-
tum excludens ſororem etiam excludit amitam. no-
tat Bald. in.l.quod vero.ff.de legi. & iſtud funda-
mentum fecit me in hac materia multum dubitare.
& in eo etiam in ſimilibus terminis dubitauit domi-
nus præceptor meus in.l.i.in quarta colu. C.de ſuc.
edi.& in ipſo reſidet quaſi tota vis pręſentis tracta-
tus in concernentibus materiam extenſiuam quæ eſt
periculoſa, in qua ſolennis doct.do.Baptiſta de ſan
cto ſeuerino in repe.l.omnes populi.in.cxxxviij.co.
verſi.iſtis præmiſsis.ff.de iuſti.& iur. dicit periculo
ſum eſſe aliquid firmare, & audiuiſſe à peritiſsimis
112 viris ꝙ † non eſt minus tutum adhęrere deciſionib⁹
quæ reperiuntur in indiuiduo ꝗ̃ regulis, propter ip-
ſarum varietatem. & vidi aliquos dicentes non be-
ne lege probari ꝙ in correctorijs licita ſit extenſio
quando ratio non eſt expreſſa, licet vnica tantũ red-
di poſsit. vnde pro ſolutione relinquo cogitandum.
SECVNDO caſu quando talis perſona à ſtatu-
to nominatim excluſa ſupereſt quæ de iure commu-
ni excludit aliam non nominatam dixit Paul.de ca.
ꝙ talis non nominata excludetur per ſtatutum per
no.per Bart.in.d.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.maxi-
mè dum allegat.l.mulieri & titio.ff.de condi.& de-
113 mon. vbi voluit ꝙ † ſtatuto excludente matrem pro
pter agnatos intelligẽtur etiam excluſi omnes cogna-
ti. idem volunt Bald.& Angel. in.d.l.illã. & Paul.
de caſt.in.l.ſi defunctus.C.de ſuis & legi.hęre. Sequi
tur Corneus conſil.lvij.incipi. videtur.ij.col.ij.vol.
&.cxv.incipi.in hac.iij.columna eodem volumine
114 dicens ꝙ † ſtatutum excludens matrem à ſucceſsio-
ne excludit omnes coniunctos mediãte matre. & in
conſil.xcv.incipi. diu.i. columna eodem volumine
dicens prout hic, ꝙ excluſa matre omnes cognati cẽ
ſentur excluſi. & ſi mater excluditur ſalua quarta ip
ſi matri, auunculi & cognati in illa ſola quarta quã-
do mater non ſupereſt admittentur ſecundum Corn.
conſil.clxij.inci.Conſtat.iij.volu.&.ccvj.i.col.eod.
volu. & ꝙ cognati excludantur matre excluſa vult
Corne.conſil.xcviij.inci. in hac penul.col.ij. volu.
Sequitur Corneus conſilio.cclxix.incip.conſtat.ij.
115 col.iiij.volu. vbi dicit ꝙ † ſtatuto excludente matrẽ
propter fratres & ſorores, ſoror conſanguinea tan-
tùm excludet matrem & vterinos fratres ab ea deſcẽ
dentes ac omnes cognatos, quod eſt intelligẽdum in
bonis à patre peruentis non à matre vt ibi. & dicetur
.ĩ.viij.articu.princi.xv.q. & ita etiam tenet Corneus
conſi.cccxj.inci.hęc conſultatio.circa principiũ.iiij.
volu.quam opinionem tenuit Pet.de ancha. in cõſi.
116 cccxxxvj. inci. ſed ab agnato. vbi dicit ꝙ † ſtatuto
excludente matrem tranſeuntem ad ſecunda vota à
ſucceſsione filij propter agnatos, ſi adſit ſoror defun
cti ex parte patris tantum, agnatus matrem & ſoro-
rem excludet, etiã ſi in alia parte ſtatuti ſoror tali agnã
to præferatur, quia non loquitur ſi mater extet, & ad
hoc adducit plura iura & fundamenta generalia, &
inter cętera mouetur, quia agnatus vincens matrem
debet etiam vincere ſororem ad ſuum commodum,
non autem debet facere locum ſorori & ad ſororis
commodum matrem vincere.ar.l. nam ſi ſub condi
tione.ff.de iniuſto rup.vbi quis tollendo primũ lo-
cum facit ſibi locum & non ſequenti.facit.l.pater fi-
lium.ff.de inoffi.teſta.idem etiam vult Ang.in con
ſil.ccxcj.aliàs.cclj.inci.ſtatuto bonon.cauetur vo-
117 lens ꝙ † ſtatuto excludente matrẽ propter agnatos,
ſi contingat extare patruum matrem & ſororem de-
functi ex vno latere tantùm, patruus ambas exclu-
dat, quia illa ſoror de iure cõmuni excluditur à ma-
tre quam patruus ex forma ſtatuti excludit quaſi ſo-
ror non ſit habenda in conſideratione. Mouetur ẽt
quia ratio & finalis cauſa ſtatuti quę fuit conſeruare
agnationes, ita militat contra ſororem ſicut contrà
matrem. Ad idem facit quod voluit Riz ar. mal.in
diſpu. ſua quam refert & ſequitur Ioã. an. in addi.
118 ſpe. in titulo de ſucce.ab inte. in rubrica ꝙ † ſtatuto
excludente matrem propter agnatos vtriuſq; ſexus
videatur excluſus frater vterinus per amitam ſi extet
mater frater vterinus & amita, quia amita vincit ma
trem quæ de iure communi præfertur fratri vterino
tantùm.auſ.defuncto.C. de legi. hęre. cum ſimili.&
hanc opinionem doctor meus in aſſumptione gra-
dus.d.Carolus rouerinus dixit in pũcto iuris verio-
rem in repe.§.& quid ſi tantùm in.l.gallus in.lv.col.
ff.de lib.& poſthu.vbi pro ſolutione iurium in con
trarium adductorũ facit ſubtiles cõſiderationes quas
breuitatis gratia omitto.Bald.autem in.d.l. ſi defun
ctus.col.j.C.de ſuis & legi. & in.l.ſi quis.C.ad ter
tul. remanet dubius de hac quęſtione. & ſolummo-
do arguit ad partes & format ſimilem quæſtionem
Riz.mal.ſcilicet de ſtatuto excludente matrẽ & auiã
propter agnatos, an etiam excludat amitam ſuperexi
ſtente matre, licet dicat ſe aliàs tenuiſſe opinionem ꝙ
amita ſuccedat, & ita conſuluit in conſi.clxiij. inci.
ſtatuto ciuitatis palme.j.vol.ſecundum penul. ſtam
pam aliàs eſt.cclij.v.volu. ꝗuis dici poſsit ꝙ Bald.
in.d.l.ſi quis magis inclinet vt agnati ambas exclu-
dant. Sed do.Benedictus capra in cõſi.xcj.inci.ſub
ſcripſi, videtur velle ꝙ perſona non nominata ſucce
119 dat. dicit enim ꝙ † ſtatuto excludente matrem pro-
pter proximiores conſanguineos, pręſuppoſito ꝙ ꝑ
illa verba vocent maſculi ſi cõtingat ſupereſſe matrẽ
auiã paternã & agnatos maſculos remotiores, auia
omnibus pręferetur cum qua opinione concor.Bal.

in.d.conſi. clxiij. quia de ea ſtatutum non loquitur.
Alex. autem in.d.l. illam.in.ij.colũ.C.de colla. tenet
contrarium eius quod voluit ibi in hoc paſſu.Paul.
de caſt. & ſequaces, dicens ꝙ talis opinio eſt contra
tex.in.l.ij.§.ſi ſit agnatus.ff.ad tertul. vbi patet ꝙ licet
quando tractatur de ſuccedendo filio emãcipato pa-
ter præferebatur matri.d.l.ij.§.obijcit.& § pater.inſti.
illo.eo.titu.tamen agnatus vincit patrem in alienã fa
milia exiſtentem qui deſi t eſſe agnatus filio, & nihil
ominus ſi cõcurrãnt pater mater & agnatus qui nõ
ſit frater vel ſoror præfertur mater, & licet talis agna
tus vincatur à matre tamen remouet matri obſtacu-
lum patris ita ꝙ ſola mater admittatur. ita ergo ſecũ
dum eum debet eſſe in caſu noſtro vt perſona nomi
natim excluſa à ſtatuto quæ de iure cõi præfertur nõ
nominatę, de qua excludenda tractat, admittatur ad
ſucceſſionem excluſis agnatis remotioribus à ſtatu-
to vocatis, ex eo quia perſona non nominata tollit
obſtaculum ſtatuti perſonę nominatim excluſę. ita
ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ extante patruo mater nõ ſuccedat
& contingat extare patruum matrem defuncti & fra
trem ex latere patris tantùm, cui vt prędixi mater de
iure cõi præfertur, dicendum ſit fratrem qui de iure
communi præfertur patruo.aut.poſt fratres.C.de le
gi.hęre.tollere matri obſtaculum patrui & ipſam ma
trem patruo & fratri defuncti præferri, & ita etiam te
nuit Paul.de caſt.in conſi.ccccxliiij.inci. Vẽti ſtatu
tis in volumine antiquorum conſiliorũ ſecundũ vlti
mam ſtampam. & idem in caſibus prædictis eſſe de-
bet & illum tex.in.d.§.ſi ſit agnatus, ponderat ad idẽ
do.Fran.aretinus in conſi.xxvij.inci.proponitur ex
120 facto in.ij.col.dicens ꝙ † ſtatuto pręferente agnatos
tranſuerſales filiabus fœminis, ſi contingat aliquẽ de
cedere relicta filia patre & agnatis tranſuerſalibus fi-
lia ſola ſuccedet, quia licet agnatus vincat filiam tñ
pater vincit agnatum & filia patrem & conſequẽter
pater tollit filię obſtaculum agnati. Allegat ad idem
tex.in.l.fi.§.ſin autem.C.ad tertul.dicens ita Bald.ibi
inclinare qui dicit ꝙ licet mater non admittatur ad
ſucceſſionem filij ex ſena.con.ter.qñ pater ſupereſt.d.
l.ij.§.obijcitur.& § pater.inſti.eo.ti.ad tert. tñ ſi ſuper
eſt frater morientis qui cum patre cõcurrit, mater nõ
excluditur, quia non ſumus in meris terminis diſpo
ſitionis excludentis matrem, de quo dicto in ſeq. mẽ
bro dicetur. Ad idem facit.l.ęquiſſimũ §.j.ff.ad ter-
tul. quem tex.pro hac opinione inducit Bal. in.d.l.
ſi defunctus. Nam reducendo illũ text. ad terminos
quęſtionis noſtrę ſi diceremus ꝙ mater excluſa per pa
truũ à ſtatuto excluderet extãte fratre ex patre tantũ,
ſuccederet alia iuris diſpoſitio ꝙ frater ex latere pa-
tris tantùm patruũ excluderet & ipſe admitteret, &
tunc ceſſaret ſtatutum quo ceſſante & præſuppoſita
ſupradicta diſpoſitione ſuccedit alia iuris diſpoſitio
ꝙ mater ipſum fratrem excludat, vnde gratia circui-
tus euitandi directò dicere debemus matrem nõ ex-
cludi per patruum ſed illam præferri patruo & fra-
tri germano tantũ. & idem in alijs caſibus prædictis
dicendum videtur. Ad idẽ facit theorica Bar.in.l.j.§.
quidam habebat.in.ij.q.ff.de contrata. & Bal. in.l.ſi
quis filium.in vlti.q.C. de inoffi. teſta. quorũ dicta
inferius in hac.e.q.referam.idẽ tenet do.Philip. cor.
in.l.fi.C. ad tertul. motus per iura prædicta, & quia
121 in talibus perplexitatibus † qñ adſunt pſonę quæ de
iure ſtatutario & ſpãli aliquas excludũt, & alię pſo-
næ q̃ de iure cõi illis ex ſtatuto & de iure ſpãli voca-
tis præferunt, debet potius cõſiderari pſona q̃ de iure
cõi excludit: cũ iura ſpãlia ſunt debiliora.d.l.ſi mulię
ri & titio inducẽdo vt ibi p eũ, quã dicit male fuiſſe
inductã per Paul.de caſt.ad ſuum propoſitum. & .l.
eius militis.§.militia miſſus.ff.de teſta.mili. & p præ
dicta cõcluſione conſuluit do.Bened.capra in conſi.
xcviij.inci. deceſſit olim quidam Lucas.in.ij.col.in
fi.cum ſeq. vbi loquitur in terminis in quibus loqui
tur Bald.in.d.l.ſi quis.C. ad tertul. Imol. in quodã
conſilio ſuo inci.in caſu pręmiſſo eſt diſcutiendũ qs
ſuccedat Ludouico ſecundũ ꝙ refert Alex. in.d.l.il-
lã.in.vi.col. quia illud conſilium in meo volu.non
inueni. & hæc opinio clarius cõprobabitur ex deci-
ſionibus quas ponam poſt finẽ ſequẽtis caſus. & iſta
opinio videt tenenda, quia pro ea videnẽ tex. vrgen
tes ſtringere & cõſequenter deciſiones Riz.mal.Bal.
Ang.Pet.de anc. & Pau. de caſt.in contrariũ ſupra
adductæ non ſunt tenendę. & ex prædictis apparet
non eſſe per oia verum quod dixit Bar.in.l.j.§.viden
dum.in fi.ff.ad tertul.dum dixit fœminas non no-
minatas & oẽs cognatos excludi propter incluſionẽ
agnatorũ, qui à ſtatuto vocanẽ quia ſecundum hoc
non eſſet dare caſum in quo fœminæ non nominatæ
admitterent. contra ea q̃ dixi in præcedenti membro
& in pręcedenti caſu hac.ea.q. & q̃ latè dicam in ſeq.
caſu.hac.ea.q. & alibi ſępe. Ad fundamenta Bar.
etiã reſpondet Bal.in.d.l.illam. cuius verba retuli in
præcedenti caſu. Item dicit Pet.de anc.in repe.c. ca-
nonum ſtatuta.in.xcv.col. ver. inter conſilia q̃ ha-
beo de conſti.ꝙ dictum Bart.procedit in perſonis q̃
eodem capite ſuccedunt, quia excluſa auia videt ex-
cluſa perſona ſequens q̃ non poſſet admitti niſi ſub-
intrãdo vices excluſę. & ſi opponatur de ratione ſta
tuti prout dixi in præcedenti caſu quaſi videanẽ per
tale ſtatutũ non tñ excluſę perſonę nominatę ſed alię
remotiores nominati in quibus excludendis ſubeſt
maior ratio, reſponderi poſſet ꝙ etiã vbi rõ eſt expreſ
ſa in ſtatuto vel lege correctoria non licet illud exten
dere ſi alia rõ ſuadeat non debere fieri extenſionẽ, vt
eſt glo.in.c.conſtitutio.de elec.in.vi.quã no. Imol.
& Gemi. & ſequitur Alex.in.l.ſi conſtante.in.ij.col.
122 ff.ſol.ma. Sed ſic eſt ꝙ † ſuperexiſtentia perſonæ nõ
noiatæ tollit nominatę obſtaculũ ſtatuti, & facit vt
in nominata ceſſet regula, ſi vinco vincẽtem te.ergo
&c. item non agimus de excludendo perſonam non
nominatã, quia omnino ſecundũ concluſionem quã
teneo eſt excluſa de iure cõi & non ſuccedit, licet tol
lat obſtaculũ nominatum excluſę, prędicta concluſio
eſt intelligenda qñ illa pſona non noiata de iure cõi
præfertur agnato maſculo qui à ſtatuto vocaẽ, alias
autem indubitanter maſculus præferetur.
123 TERTIO caſu qñ † perſona noiatim excluſa per
ſtatutũ non excludit de iure cõi aliam non nominatã
de qua eſt dubiũ an etiam cenſeatur à ſtatuto excluſa
ſed pariter ſuccedit, dixit Paul.de caſt.in.d.l.illam.
quem ſupra retuli ꝙ ſi perſona noiatim excluſa ſuper
eſt, tunc agnatus vocatus habebit ſolum portionem
quę de iure cõi ſpectaſſet iſti noiatim excluſę, ſed ſi ta-
lis pſona noiatim excluſa non ſupereſſet, tunc nõ no
minata nõ excludeẽ ab agnato remotiore, ſed erimus
in terminis iuris cõis tanq̃ iſte caſus ſit à ſtatuto omiſ
ſus ſecundum eum. & ſic Paul.de caſt.loquitur vbi
agnatus à ſtatuto vocatus erat remotior ĩ gradu ſuc
cedendi non autem in pari gradu. Bald. autem in con
ſil.civij.inci.g tius. in quinto volumine ſecundũ vl-
124 timã impreſſionẽ loquendo in terminis † ſtatuti ex-
cludentis filiam dotatam à ſucceſſione dotantis &
deſcendentis ab eo, præſupponendo ꝙ aliquis deceſ-
ſerit relicto fratre & ſorore dotata & nupta vtrinq̃
coniunctis

coniunctis, & matre, qui omnes de iure commu-
ni ſimul ſuccedunt. auc. defuncto. C. ad tertul. te
net etiam ꝙ talis fœmina à ſtatuto nominatim ex-
cluſa in nullo ſuccedat, & ꝙ mater illi locum non
125 faciat, ſed dicit eſſe dubiũ † an frater maſculus cu-
ius contemplatione ſoror dotata excluditur habe
at duas portiones ſcilicet ſuam virilem & illam in
qua de iure communi dot ta ſucceſſiſſet, an uerò
mater ſecum æqualiter ſuccedat, quia ſtatutum nõ
diſponit ꝙ portio dotatæ accreſcat maſculo, tamẽ
ſub dubio forte idem tenet quod dixit in eo caſu
Pau. de caſt. ut ſcilicet portio quæ deberetur dota
tę de iure communi accreſcat maſculo ſiue ꝙ maſ-
culus in illam ſuccedat. motus quia ſtatutum ta-
citẽ videtur diſponere de iure accreſcendi, de quo
dubio latè dicam. j. in. xiij. articu. princi. in ter-
tia qõ. & ſic Bald. loquitur vbi talis agnatus non
erat remotior in gradu ſuccedendi, ſed verior opi-
nio eſt ut eo caſu quando perſona nominatim ex-
cluſa ſupereſſet in terminis ſaltem in quibus loqui-
tur Pau. de caſt. ſtatutum ſibi locum non uendicet
& dicamur eſſe in terminis iuris cõmunis & agna
tus remotior fœminas non excludat vel exiſtens
in pari gradu cum illis ſimul admittatur. & ita cõ
ſuluit Corne. conſi. xij. inci. in hac. i. volu. & idẽ ſi
renunciet vt infrà dicetur, pro qua opiniõe facit ꝙ
voluit Bar. i. l. 1. §. g hẽat. ff. de bo. poſ. cõtrata. vbi
vult ꝙ qñ remotior in ſuccedẽdo nõ ſuccedit in lo
cum eius quẽ excludit, & excluſus me excludit ꝑ
pterea quia habet potẽtius ius in ſucceſsiõe ego nõ
excludar ſed iure meo ad ſucceſsionem vocer. per
inde ac ſi ille excluſus nõ eſſet in rerum natura. l. ij.
§. ſi ſit conſanguinea. ff. ad tertul. Ex quo infert ibi
126 Bar. ꝙ † ſi ſtatuto caueat̃ ꝙ ſoror nõ ſuccedat ſr̃i
exſtãtibus fratribus ex eodẽ pr̃e & cõtingat aliquẽ
decedere relicto fr̃e ex pr̃e tm̃ & relicta mr̃e & ſoro
re ex vtroq; parẽte, quo caſu mr̃ ſr̃i p̃fert̃. d. auc. de
functo ꝙ ſoror admittat̃ cũ mr̃e excluſo fr̃e ꝑ tex.
i. d. §. ſi ſit cõſanguinea. cui ſimilis ẽ tex. inſti. ad tert.
Is. n. dicendũ videat̃ ſororẽ à fr̃e excludi ꝑpterea qa
illi ablatiui abſoluti extantibus fratribus faciãt diſ
poſitionem vt ſępę dixi & dicam in. xiii. arti. prin.
i. quæſtione pro quo facit. l. ſeruo legato. §. i. ff. de le.
primo. & l. fideicommiſſa. §. cum eſſet. & §. interdũ
ff. de lega. tertio. quãuis regulariter reſoluantur in
conditionem. l. a teſtatore. ff. de conditio. & demõ
ſtra. l. euictis. ff. de vſur. tamen quia mater fratrem
excludit ſoror admittetur, quæ fratre excluſo de iu
re communi admittitur, quamuis Corne. aliter cõ
ſuluerit conſi. lxxv. incip. quamq;. iiij. columna.
primo no. qui forte bene cõſuluit in terminis illius
ſtatuti peruſini & aliter non. cum qua ſententia trã
ſit etiam Bald. in. l. ſi quis filium. v lti. quæſtio. C.
de inofficio. teſta. & idem Bald. in. l. quicunq;. in
iij. colum. verſicu. ſed nunquid. C. de ſer. fugitiuis
127 vbi uoluit ꝙ † ſtatuto excludẽte auum maternum
exiſtente patruo: & extent auus maternus, auia &
patruus, auus & auia admittantur excluſo patruo
allegat in argu. l. fina. C. de legi. heredi. Propterea,
quia incluſus trahit ad ſe excluſum. Credo ꝙ vo-
luerit allegare. l. fi n. C. ad tertulia. mouetur etiam
quia maſculinum in odioſis non concipit fœmini
num. de quo dixi in. v. articu. princ. in. q. xiij. Se-
quitur cor. cõ. cclxxj. inci. de hac. iiij. col. iii. vol. Ad
idẽ facit ꝙ dixit Pet. de anc. In repe. c. cano. ſtatu.
in. xcv. co. ver. Inter cõſilia q̃ habeo. de cõſtitutio.
128 vbi dicit fuiſſe cõſultũ ꝑ collegiũ ꝑuſinũ ꝙ † quã
do mater per ſtatutum extãte patruo excludit̃, nõ

ſit locus ſtatuto ſi cum illis ſuperſit ſoror defuncti
vtrinq; coniuncta, ita ꝙ tunc patruus non ſuccedet
ſed mater & ſoror, propterea qa de ſorore excluden-
da ſtatutũ nihil loquitur, & mater beneficio ſororis
quæ ſibi tollit obſtaculum patrui admittitur. & nihil
allegat niſi not. per Baldum. in dicta lege illam. quod
conſilium collegij peruſini inſertum eſt iter cõſilia an
gel. numero. ccx. & incipit ſtatutum ſupradictum, &
cum dicta deciſione tranſit Alexan. in dicto conſilio
lxxx. in prima columna. Et Sozi. conſi. ccvij. inci. in
cauſa pe. col. & fin. primo volumi. et dixit ꝙ † ſtan-
129 te ſtatuto ꝙ exiſtente patruo mater non ſuccedat ſi ex
tant patruus mater & ſoror defuncti, mater & ſoror
excludent patruum, quia ſtatutum limitate exclu-
dit matrem, & vult etiam Paul. de caſt. conſi. ccc-
xxxviij. Incip. hæreditas prædicta. vlti. colum. in anti
quis. & Corne. latè conſi. cccxli. incip. multa. i. colũ. j.
volũ. in terminis ſtatuti ꝑuſini. vbi etiam dicit colle-
giũ peruſinum ita conſuluiſſe, & latè idem Corne. cõ
ſilio. xcviij. incip. in hac. iij. colum. cum. ij. ſeq. ij. vo
lu. & conſi. lxi. inci. licet. ij. & iij. col. iiij. volum. &
conſi. cclxxi. incip. de hoc. in. ij. col. in. iiij. volu. &
idẽ Cor. cõſi. lxxxii. inci. licet. ili. col. eodẽ volu. vbi
130 paulò ante dicit quòd † ſtatutum excludens matrem
& cognatos non excludit neptem ex fratre. Ad not.
per Barto. in. d. §. videndum. reſpondet Petrus de an-
cha. vbi ſuprà quòd procedunt in illis perſonis, quæ
ex eodem capite ſuccedunt, quia tunc excluſa vna ꝑ-
ſona ſequens bene videtur excluſa, quia non poſſet
admitti niſi ſubintrando locũ excluſę, ſecus autem in
prædicto caſu eſſe dicit, quia ex diuerſo capite, & ex
diuerſo iure ſuccedunt. Ita quòd nõ poſsit dici perſo
na nominatim non excluſa locum alterius nomina-
tim excluſę ſubintrare, & prædictam opinionem te-
net dominus Alexan. & etiam do. Philip. cor. in. d.
l. illam. loquendo in terminis ſtatuti prædicti. motus
per text. in. d. §. ſi ſit conſanguinea. cũ ſeq. vbi patet ꝙ
ſi extent mater, ſoror conſanguinea, & pater alicuius
qui pater ſit emancipatus quo caſu ſecundum illa iu
ra ſoror conſanguinea tanquam agnata patri præfere
batur, quamuis mater non admitteretur ex ſena. con-
ſul. tertuliano quando pater ſupererat, tamẽ quia per
ſonam patris impedit ſuccedere ſoror, locus erit ma
tri in ſucceſsione ex dicto ſena. conſul. Ad idẽ addu
cit tex. in. d. l. fi. §. quod autem. C. ad tertul. quem in-
duxi in caſu præcedenti, vbi eſt ſimilis deciſio ad. d. §.
ſi ſit conſanguinea. Item ex hoc conſuluit ipſe domi-
nus Benedi. in conſi. cviij. incip. circa quod videtur
131 ꝙ † ſtante ſtatuto Tuderti quòd hæreditas defuncti
deuoluatur ad fratres eius & filios fr̃um ſi ſint. uel ad
patruos & filios patruoꝝ excluſis auũculis, ꝙ ſi ad-
ſit amita cũ ſr̃ibus patruelibus defũcti & auũculis nõ
erit locus ſtatuto, et quo ad auũculos. & idcirco bñ di
xit. d. and. ſic. i cõſi. xvj. lci. circa cõſultationẽ. i. vo.
132 dñ uoluit ꝙ † ſtatuto excludẽte mr̃em & lineã mr̃nã
nõ ſit locus ſtatuto ſi adſint auia pr̃na cũ auia mr̃na
uolẽtes ſuccedẽ, lʒ nõ moueat̃ ꝑ ueras & cõcludẽtes rõ
nes, de q̃bus. ẽ. Per p̃dicta dixit. d. phi. cor. ni. l. ſi qa
133 q̃ ẽ. l. fi. C. ad ter. l pe. co. l fi. ſe cõſuluiſſe, ꝙ † ſtatu. ex-
cludẽte filiã dotatã ꝑꝑ patruũ, ſi cõtigat ſupeſſe cũ eis
filiã ñ dotatã, illa filia dotata admittet̃ ad ſucceſsionẽ
unã cũ alia excluſo patruo. mouet̃ ꝑ. d. §. ſi ſit cõſan-
guinea. & ꝑ ea q̃ dixit Bal. l. d. l. qcũq;. & qa vt dictũ
ẽ in hmõi perplexitatibus, potius eſt inſpicienda per-
ſona, q̃ excludit de iure cõi quàm ilia quę excludit de
iure ſpãli, idẽ conſuluit in terminis dicti ſtatuti domi
nus Benedic. capra in conſilio. xxxix. incipien. extãt
duo inſtrumenta. vlti. colum. motus ex verbis Bart.

adeat vt eius bñficio ex dicto ſen.cõſulto admittitaꝛ
137 ſic † puto dicẽdũ in ꝓpoſito ꝙ filia excluſa ꝑ ſtatutũ
q̃ vult admitti beneficio nõ excluſę, teneatur expecta
re quòd non excluſa adeat, quia repudiante erit locus
ſtatuto, vt ibi. facit. l. filium. in principio. ff. de bon.
poſ. contra tabu. propter quod dici poteſt talem non
excluſam habere beneficium venale ſuper portiõe ex
cluſæ, nam ſi adeat facit locum excluſæ, ſi non adeat
faciet in illa parte locũ maſculo, vnde poterit ſuꝑ ſuc
ceſsiõe & illa ꝑte mercari. hæc dixi ſalua correctione
melius ſentientis. vbi autem perſona nominatim ex-
cluſa non ſupereſſet, teneo eãdem opinionem, quam
dixi tenere Pau. de caſt. in. d. l. illam, ut non nomina-
ta non excludatur ab agnato remotiore, ſed ſimus
in terminis iuris communis per rationẽ ſuam. pro
quo facit, quia vt dixi in primo caſu huius quæſtio
nis, tunc non excluderetur remotior non coniuncta
per nominatam defuncto. ergo multominus exclu-
detur quando concurrit in ſuccedendo de iure cõmu
ni cum nominata. Et iccirco dixit Paulus de caſtro
in conſilio. cccxl. aliàs. cccxli. incipiente hæreditas
prædicta. in fine. in volumine antiquorum conſilio
138 rum. ſecundũ primã impreſsionẽ, quòd † ſtatutum ex
cludens patruum non porrigitur ad amitam, quia
amita non coniungitur defuncto per patruum, licet
aſsignari poſſet eo caſu alia ratio, ſcilicet quia nunc
maſculinum non concipit fœmininum, prout dixit
Bald. in. l. quicunq; in tertia columna. verſicu. atten
139 de. C. de ſeruis fugiti. volens quòd † ſtatutum exclu
dens auum maternum, fortè propter patruum non cẽ
ſeatur excludere auiam maternam, de quo dixi ſuprà
in quinto articulo principa. Et dixit Bald. in. d. l. il
140 lam. quòd † ſtatuto excludente matrem propter pa
truum non excludetur ſoror. & ibidem domi-
nus Philipus corneus dicit ſe conſuluiſſe in cauſa ꝓ
pria, & obtinuiſſe quòd ſtatuto excludente auuncu-
los propter patruos & filios patruorum non intelli-
getur excluſa matertera, & dicit ibi quòd plures do
ctores Peruſini ac Seneñ. ita conſuluerunt. Sequitur
idem Corneus conſilio. cxvi. incipiẽ. difficultas quin
ta columna. ſecundo volumine. vbi dicit ſic fuiſſe cõ
ſultum per hos & alios, & quòd etiam filii materterę
non excludantur. Ad idem facit quod conſuluit ipſe
Corneus conſilio centeſimononageſimoprimo inci-
pien. videtur. ſecunda columna. cum. ii. ſequen. quar
to volumine. quòd ſtatutum peruſinum excludens
auunculum propter patruum vel filios patrui, nõ ex
cludat ſororem. Ad hoc facit quod conſuluit domi
nus Benedict. capra in conſilio cẽteſimotrigeſimo-
octauo incipien. mortuus eſt quidam nomine Inno-
141 cen. quòd † ſtatuto excludente matrem propter pa-
truum non ſit locus ſtatuto ſi adſint auia paterna &
auus & auia materna matre prædefuncta. Item dixit
Bal. in. l. quod vèro. ver. ſed pone ſtatutũ de leg. ꝙ
ſtatutũ excludens amitã non videtur excludere mater
teram, dicens quòd quando nomina appellatiua om
nino diſcrepant ſtatutum in vna perſona non trahiẽ
ad aliam, vt dixit Cynus in. l. j. circa finem. C. quę ſit
longa conſuetu. (Et ſecundum Baldum in. l. ſi quis.
C. ad tertul. ſi ſtatutum dicit quòd fratres patrueles
excludant matrem non excluditur amita, quod de-
pẽdet ab his quæ dicta ſunt ſuprà in primo membro
quando nominata perſona excluſa excluderet non
nominatam. uult Corneus conſi. ccvi. prima colũ-
na. tertio volumine. Ex his ſequitur quòd ſtatuto ex
cludente materteram nõ intelligitur auunculus exclu
ſus, quia non coniungitur defuncto per illam ſecun-
dum Paulum de caſt. in dicto conſilio. cccxl. Item ex
prædictis apparet tenendam eſſe deciſionem Bald. in
l. venia. C. de in ius uocan. quam ſequitur Pet. de an-
chara. in repetitio. c. canonum ſtatuta. in uerſicu. his
142 igitur quinq; membris. de conſtitutio. dum voluit.
† ſtatutum excludens filiam extante filio maſculo nõ
excludere neptem ex filio maſculo, licet illa ratio deci
dendi adducta per Baldum, quòd hoc ſtatutum cen-
ſeatur ex parte mulierum odioſum non ſit vera per ea
quæ dixi. ſ. in quarto articulo principa. ꝗuis domi-
nus Alex. de Imo. & Anto. de alex. aliter ibi dicant
poſt Ful. moti, q̃a ſi excluduntur filię q̃ ſunt in primo
gradu multo magis debent excludi neptes q̃ ſunt in
remotiore. argument. l. ſi viua matre. verſi. in nepoti-
bus. C. de bo. mater. Item quia aut talis neptis vult ve
nire ex propria perſona & non poteſt, quia filius eã
in gradu præcedit. l. ſecunda. §. primo. ff. de ſuis & le-
gi. aut. vult uenire ex perſona patris & non poteſt
ſecundum Baldum quia non eſt eiuſdem qualitatis,
ꝓut pater qui erat maſculus, prout in ſimili dicit Bar.
in dicta. l. liberorũ. Item quia ratio ſtatuti ita militat
in tali nepte ſicut in filia. quam opinionem Baldi. ſe
quitur Marian. conſil. trigeſimo incip. quamuis. vii.
col. dicens quòd quando verba non conueniunt, nõ
fit extenſio vltra perſonas ſpecificatas etiam ex idẽti-
tate rationis. In qua quæſtione dominus præceptor
meus in dicta. l. uenia. diſtinguit, ꝙ aut pater neptis
eſt præmortuus, & in ea habeat locum ſtatutum, aut
auus prius deceſsit cuius hæreditas fuit per filiũ a-
dita, & tũc quia deſijt eſſe hæreditas auita, & dicitur
paterna nõ excluditur neptis. per not. in. l. 1. §. veteres.
ff. de acquirenda poſſeſsione. & per glo. in. l. eius qui
in prouincia. & ibi barto. ff. ſi certum petatur. Inn-
ctis his quæ in ſimili propoſito dixit Cy. in. l. prima
C. de adulte. In quo paſſu vbi per patrem neptis eſſet
hæreditas adita, teneo cum domino Præceptore meo
per ea quæ vltra prædicta dicam in ſequẽti membro
hoc eod. articu. quæſtione decimaſexta vbi autem
pater neptis fuiſſet præmortuus, dico recurrendum
143 eſſe ad illam materiam † an diſpoſitum in filiis traha-
tur ad nepotes in materia ſtatutaria. de qua ꝑ Barto-
lum in. l. liberorum. ff. de uerborum ſignificatione.
& Imol. in. l. gallus. §. inſtituens. ff. de liberis & poſt-
humis cum concordan. ibi adductis per Alexan. &
conſiderandum eſſe, an ex larga ſignificatione, an
verò per extenſiuam interpretationem filii appellatio
ne veniat nepos. notatur in locis prędictis, quia ut
notat Cyn. in dicta. l. prima, & Bald. in. l. quod verò
ff. de legi. facit. l. ſenatuſconſult. ff. de ritu nup. l.
filium habeo. ff. ad macedonia. iũcta lege liberorum
& lege iuxta. ff. de verborum ſignificatione. notat
gloſſa in lege miles ita. in principio. ff. de regulis iuris
& in auctentica minoris debitor. C. qui dare tuto.
teſtamen. poſſunt cum ſimilibus etiam in correctoriis
vbi ſubeſt eadem ratio, bene fit extenſio ad caſus
ex larga ſignificatiõe vocabuli comprehẽſos. (Circa
q̃ materiam latius dicam infrà in duodecimo articu
lo principali in decimaſexta quæſtione. in princi-
pio & magis in propoſito, in penultima columna.)
144 ¶ Item per prædicta apparet quid iuris in † ſtatuto
excludente materteram, an videatur excludere ma-
terteram magnam, in qua quæſtione Baldus in
lege quòd verò. ff. de legi. dixit quòd ſic. tum quia
verba omnino non repugnant, quia vt dictum
eſt in præcedenti quæſtione quando verba omnino
non repugnant diſpoſitũ in vna perſona trahitur ad
aliã. tũ quia maior eſt rõ excludẽdi materterã magnã

quę eſt remotior, & maior ratio minorem includit.
lege cum pacto.ff.de ſer.expor.idem voluit Petr. de
anchar.in repe.c.canonum ſtatuta.in.xc.colum.de cō
ſtitutio.roma.& Alex.in.l.i.ff.de ſuc.edic.& ibi etiā
dominus præc ptor meus .pro quo facit quod dixit
Bal.in lege.ij.C.de nupt.quòd ſtatutum loquens de no
uerca nō habet locum in nouerca magna, & ſic docto
res prædicti loquuntur in matertera magna coniuncta
perſonæ defunctæ mediante matertera nō magna, quo
caſu res eſt ſatis clara per ea quæ dixi hoc eo.membro
in prima quæſtione.vbi autē talis matertera magna non
eſſet coniuncta per materteram propriam, vt quia eſ-
ſet mater auunculi, tunc dicendum eſt talem materterā
magnam non excludi, ſiue ſuperſit auunculus ſiue nō,
vt dixi in primò caſu huius tertiæ quæſtionis. Item ex
prędictis colligitur deciſio, an ſtatum excludens ſoro-
res habeat locū in ſororibus patruelibus, in qua quæ
ſtione Angel.in conſilio.cccxliij.incipien.totum dictū
ſtatutum.conſuluit ꝙ ſic per nota.per Bar.in dicta.l.
ſecunda.§.vidēdum.ff.ad tertul.& quia mens & ratio
ſtatuti fuit præſeruare agnationem, vt ſępius dixi.cum
qua opinione tranſit do. præceptor meus in dicta.l.
i.in pen.colum.C.de ſuc.edic.vbi dicit ꝙ quando ſta-
tutum excludit patruum ſimpliciter, etiam excludit pa
truum magnum, & idem conſequenter de alijs pſonis.
Et per prædicta apparēt commentata & exēplificata di
cta Bar.in.d.l.i.§ qui habebat.ff.de contrata. vbi decla
145 rat † an & quando tam in diſpoſitione legis quàm ſta-
tuti ille, qui eſt remotior me excludit eū qui me exclu
dit, pariter excludat me.an verò admittar, & quomo-
do.& dicit quòd aliquādo ille qui eſt remotior me ex-
cludit eū, q excludit me.qa ſuccedit in eius locū quē ex
cludit, & tūc ipſe ſuccedit & ego excludor, cū ex eodē
capite & iure ſucceſsio deferatur.l.æquiſſimum.&.l.
ij.§.obijcitur.ff.ad tertul.ibi enim auus excludit patrē
& ſuccedit in locū patris qui eſt ſibi filius & iuris me
rito excludit matrem ſicut ipſe pater excluderet. & iſti
particulę conueniunt quæ dixi ſupra in hac tertia quæ
ſtione in ſecundo caſu, in ſecunda ſeu tertia col. Ali-
quando verò talis remotior non ſuccedit in locū eius
quem excludit.& tunc aut ille quem talis remotior ex
cludit, me excludit, propterea quia habet potentius ius
in ſucceſsione, & tunc ego non excludor, ſed ad ſucceſ
ſionem vocari potero iure meo, perinde ac ſi ille exclu
ſus non eſſet in rerum natura.vt in.d.l.ij.§.ſi ſit conſan
guinea.ff.ad tertul.& huic particulę conueniunt quæ
dixi in hacmet tertia quæſtione in tertio caſu. Aut ta-
lis remotior nō excludit me, propterea quia habeat po
tentius ius in ſucceſsione, ſed quia deficit conditio, ſub
qua vocabar ad ſucceſsionem, & tunc non potero ad
mitti, vt in auc.licet .C.de natura.lib.vbi excluditur
filius naturalis, non propterea quia habeat vxor po-
tentius ius in ſucceſsione, ſed quia lex voluit vocare
naturalem ſub ea conditione, ſi vxor nō eſſet.ideo ibi
non attenditur an vxor ſuccedat necne.& iſta particu-
la non fuit tacta, quia non conueniebat ſupradi-
ctis quæſtionibus, ne tamen hanc particulum dimit
tamus ſine illatione in propoſito materiæ noſtræ dixit
Pau.de ca.in conſi.ccccxliiii.incip.viſis ſtatutis in vo-
lumine antiquorum conſiliorum ſecundum vltimam
146 impreſsionem, quòd † ſtatuto vocante proximiores
agnatos, vbi contingit quem decedere deficientibus de
ſcendentibus & aſcendentibus ex latere patris excluſa
matre, & aſcēdētibus ex linea materna.& cōtingat quē
decedere relicta matre auia, paterna, & agnatis collate
ralibus remotioris gradus, ꝙ mater non excludetur,
quia tales agnati vocantur ſub conditione ſi non ſint
aſcendentes, vnde quia adeſt auia non vocantur, licet
non ſuccedat propter matrem.& ita etiam videt in effe
ctu tranſire.Corne.in conſi.lxxxiij.incip. in hac.ij. &
iij.colum.iiij.vol.& conſi.cclxxi.incip.de hac.vij.co-
lum.&.vi.eo.vol.& ꝙ poſiti in conditione non vo-
centur, nec ſit neceſſe ꝙ ſint ſucceſsibiles, voluit idem
Corne.conſi.ccxlvi.incip.videtur.iij.colum.in fin.ij.
vol.&.lxi.incip.licet.in.col.ver.nec obſtant adducta.
iiij.volu.vbi diſtinguit & dicetur.ī.xij.artic.principa.
quinta quęſtione.Et prædicta theorica ſuppletur ex his
quæ dixit Bal.in.d.l.ſi quis filium vltima.q.C.de inoſ
fi.teſt.dicit enim ꝙ aliquando lex excludit aliquem de
ferendo ſucceſsionem excludenti & extat caſus à ſtatu-
147 to prouiſus, vt quia † ſtatuto excludente ſororem extā
ſibus fratribus etiam conſanguineis tantùm, extant fra
ter conſanguineus tantùm, & ſoror vtrinq; coniuncta
& non mater, vel ſi extet mater repudiet hæreditatem,
& tunc excludenti defertur integra ſucceſsio.l.vltima.
C.de prædi.curi.li.x.vbi exiſtente fratre & ſorore, ſo-
ror pro nihilo reputatur, & iſtud tenui in hac.iii.q.in
tertio caſu.ij.colum.Si verò non extat caſus à ſtatuto
prouiſus in quo excludenti ſucceſsio deferatur, ſicut
eſt in caſu propoſito quando mater eſſet in medio, &
tunc ſtandum eſt iuri communi.l.ſi cum dotem in prin
cip.ff.ſol.ma.& hoc tenui in hac.t.q.iii.ij.col.verſic.
vbi autem.aliquando autem ſtatutum procedit exclu-
ſo ſimpliciter obſtando, & tunc ſecundum eum nō eſt
curandum, an excludens admittatur nec ne, quia fit ex
cluſio tanquam ex quadam conditione.d.auctem.licet.
148 & de hoc ſuprà proximè dedi exemplum & † per præ
dicta declaratur in propoſito illa regula ſi vinco vin-
centem te, multo magis vinco te, quam.ī.dixit Bal.in
fallibilem quando vincens ſuccedit in ius victi ſucceſ
ſione vel alio modo per no.per glo.& docto.in.l.vſu
capio.ff.de vſuca.& notatur in.d.auc.licet & ꝑ bart.
in.l.de acceſsionibus.ff.de di.& tem.præſcrip.& licet
prædicta putem vera, tamen in quæſtio.Bal.quam po
nit in.d.l.ſi quis filium in vltima quæſtio.puto veri-
tatem aliter eſſe.nam ipſe præſupponit eſſe duo ſtatuta
in volumine vno ſtatutorum vnum, ſcilicet diſponēs
149 quòd † fœmina non ſuccedat extāte maſculo, & aliud
diſponens quòd extante fratre etiam conſanguineo tan
tùm ſoror non ſuccedat, nam ſtantibus illis duobus
ſtatutis non eſt dare caſum quòd mater extante fratre
poſſit ſuccedere.ita quòd ſuper exiſtentia matris nō poſ
ſit prodeſſe ſorori, nec ſibimet, & ſic non eſt curāda ſu
perexiſtentia perſonæ non excluſę nominatim in vno
ſtatuto quando ex alio excluditur, quod etiam voluit
Roma.in conſi.cccxcix.incip.vt præſens conſultatio
in.ij.col.cuius conſultationis veritatem dicam latè
in artic.ſequen.in.ij.q.ex quo elicitur limitatio ad prę
dicta.item limitatur niſi perſona nominatim non exclu
ſa eſſet remotior nominatim excluſa, etiam agnato uel
maſculo vocato ſecundum Alexan.in conſi.octuage-
ſimo incipiente, viſo & opportunè, in tertia columna,
150 primo volumine, vbi conſuluit quòd † ſtatuto ex-
cludente matrem exiſtente auo paterno, vel auia pater-
na, ſit locus ſtatuto etiam ſi ſuperſit amita, cum ma-
tre cum ab auo amita de iure communi excludatur
ita vt eius expreſsio non ſit in ſtatuto neceſſaria,
facit quod dixi in hac ta.quæſtio.prima columna ver
ſiculo vbi autem item limitatur niſi perſona non ex-
cluſa repudiet ſecundum Baldum in dicta lege ſi quis
filium in fine, & dixi in charta præced.verſiculo, & ſi
opponatur. idem eſſet dicendum ſi eſſet incapax le-
ge gallus.§ & quid ſi tantùm.ff.de liberis, & poſthu-
mis.cum his quę dicam in duodecimo.articu.princi.

151 q.iiij.Et ꝙ vbi † perſona media quæ facit non eſſe lo-
cum ſtatuto repudiaret, ſeu ſuæ portioni renunciaret
nihilominus ſit locus ſtatuto & proinde ſit, ac ſi talis
perſona non eſſet in rerum natura. idē firmat Corne.
conſi.cccxli.inci.multa.iii.colum.i.volu.per textum,
apertum in.d.§ ſi ſit conſanguinea, & in conſi.cccxvij.
inci.licet.ij.col.in prin.iiij.vol.ſub dubio tamē fortè.
& do.Barb.iij.d.conſi.xvi.incip.circa conſultationē.
i.vol. Item prædicta limitanſ ſecūdū Cor.cōſi.clxix.
152 incip.multę.iiij.vol.niſi † perſona excluſa nomi-
natim quæ poteſt venire mediante non nominata vo
catur ꝑ ſtatutū ad aliq̄ portionē: q̄a tūc nō nominata
153 ei non prodeſt, putà ſi † ſtatutum diſponat ꝙ agnati ex
cludant cognatos excepta quarta. Nam ſi contingat ali
quē deceſſiſſe ſuperſtitibus fratribus patruellibus, ami
ta & ſorore vterina, ipſa vterina tāquam cognata ſuc
cedet in quartam & fratres patruelles tanquam agnati
in reliquo excluſa amita, quæ licet præferatur de iure
communi fratribus patruellibus.l.auunculo.C.com-
mu.de ſucceſ. nihilominus ſecundum ius ipſum cōe
vincitur ab vterina, in tantùm quòd amita nō ſit in cō
ſideratione propter vterinam quæ vocatur in parte ſci
licet in quarta, facit quia vt dixit Alex.d.cōſi.lxxx.ꝑ
ſona nominatim non excluſa ſi ſit remotior ea quæ eſt
nominatim excluſa non attenditur. Subdit Cor.d.cō
ſi.clxix.quòd ſi vterina in nihilo vocaretur à ſtatuto
vt quia ſtatutum ſimpliciter diceret quòd agnati exclu
derent cognatos, tunc in caſu prædicto amita quæ prę
fertur de iure communi fratribus patruellibus faceret
non eſſe locum ſtatuto, quia propter potentius ius ꝙ
habet amita in ſuccedendo quàm fratres patruelles non
poſſent ipſi fratres patruelles exiſtēte amita nominatim
à ſtatuto non excluſa ſuccedere, & quilibet ſuccederet
iure ſuo ſecundum ius commune, vt per Barto.in.d.§.
qui habebat, & Bal.in.d.l.ſi quis filium, & in multis
exemplis.ſ.in.ij.iij.&.iiij.colum.alle. Et idem voluit
ipſe Cor.conſi.cclxxvi.incip.conſtat etiam in.iiij.vol.
154 vbi conſuluit, quòd † ſtante ſtatuto ꝙ ſi qua perſona
deceſſerit ſine filijs ab inteſtato ſuccedant proximiores
ex latere patris vſq; ad quartum gradum, & quòd ma-
ter ſolum ſuccedat in quarta parte bonorum. & con-
tingat aliquem deceſſiſſe ſine filijs ſuperſtite matre ami
ta, & agnato remotioris gradus qui ſit inter quartum
gradū, amita non erit in cōſideratione cum vincatur à
matre quæ vincitur ab agnatis excepta quarta, et inter
cætera mouetur Corn.ibi in pen.col.ver.vlti.etiā quia
tex.in.d.l.ii.§.ſi ſit agnatus, & in.l.æquisſimū.ff.ad
tertul.qui volunt perſonam nominatim excluſam face
re locum non excluſę nominatim, loquuntur quando
ſunt tres perſonæ quę inuicem excludunt & excludun
tur. ita ꝙ neutra reperitur quæ aliquo iure non ſit in to
tum excluſa quo caſu videtur etiam loqui Bald.in
d.l.ſi defunctus, & in.d.l.ſi quis aliàs ſi qua. Iſti autem
caſus præallegati ſunt diuerſi, quia in eis duæ perſonę
diuerſis reſpectibus excluduntur in totum, &.iii.ex-
cluditur pro parte ab vna ex dictis duabus perſonis &
ipſa excludit alteram, quia mater nullo iure in hoc vl-
timo caſu reperitur in totum excluſa ex quo ſuccedit
in quartam, & ipſa omni iure excludit amitam auctēn.
defuncto.C.ad tertul. & ipſa amita iure communi ex
cludit agnatum auctēn.poſt fratres la.ii.C.de legit.hę
re. & in corpore vnde ſumitur. Et ſimile eſt in primò ca
ſu.ſ.relato de ſorore vterina vt declarat Cor.d.conſi.
clxix.l.col.attenditur enim in talibus perplexitatibus
ꝑſona quę habet efficaciora iura, & ſic quæ magis ex
cludit & minus excluditur, vt declarat ipſe corne.d.
conſi.cclxxvi.viij.col.ver.nec huic concluſioni. Ad
quod etiam adducit Cor.d.conſi.cclxxvi.in.iiii.col.
ver.hinc fundatur, & ver.ex his deciſionem Barto.in
d.l.ſi defunctus, & in.d.l.ſi quis aliàs ſi qua dū vult
ꝙ agnatus excludens expreſſè matrem excludat etiam
amitam de cuius veritate.ſ.dictum fuit. Necnon deci-
ſionem Petri de anch.conſi.cccxxxvi.incip.ſi ab agna
155 to, dum concludunt quòd † ſi filij patrui ex forma ſta-
tuti excludunt matrem & concurrant filius patrui,
mater & ſoror conſanguinea tantùm, ſuccedet agna-
tus non obſtante quòd de iure communi ſoror cōſan-
guinea tantùm excludat agnatum & quòd ipſa ſoror
à ſtatuto expreſſè non excludatur, in qua ſententia ſe-
cundum Cor.ibi videntur etiam fuiſſe. Pau.de caſtr.in
d.l.illam, & Bal.in.d.l.ſi quis filium quos.ſ.retuli, &
cum prędicta opi.etiam tranſit ipſe Cor.conſi.cccxvij.
incip.licet.ii.colum.in prin.ver.vlti.etiam in.iiii.vo
lu.de quo conſi.latius.ĩ.proximè dicetur. Eandem etiā
opinionem tenuit ipſe corneus in conſi.cclxxi.Incipi.
de hac.viii.col.ver.nec huic eo.vol. vbi conſuluit
quòd ſtatutum excludens auunculos ſalua quarta pro
pter patruos vel filios patruorum, non excludit eos
extante amita vel matertera. ſubiungens in.vi.col.ver.
ſed tunc videndum vnum quod videtur prędictis con
trariari videlicet, quòd quia tale ſtatutum aliquid prę
ſeruat auunculis illud non amittent eſto ꝙ beneficio
amitę vel matertere ſuccedant de iure communi. quod
non puto probari ꝑ iura quę allegat, nec per alia, quia
iſta pars ad quam vocantur auunculi non defertur eis
ad excluſionem aliarum perſonam, ſed ne ex toto ex-
cludantur iuxta ea quæ dixi.ſ.hac eadē.q.iij.col.uer.
redeūdo Cæterùm ad prędicta, & ꝓ ſupradicta limita-
tione facit ꝙ cōſuluit Ang.cōſi.ccli.inci.ꝓ filia, vbi
156 cōſuluit, ꝙ † ſtatuto bononienſi diſponente ꝙ patruus
ſuccedat in ꝓprietate, & mater in vſufructu ſi cōtingat
extare in medio ſororē conſanguineā tantū defuncti ni-
hilominus erit locus ſtatuto, nō obſtante ꝙ ſoror præ-
dicta poſſit dicere patruo ꝙ de iure cōi ei prę fertur, quia
cū exiſtentia matris habeat talē ſororē excludere auctēn.
ceſſante.C.de legi.hær. & nullo iure ad ſucceſſionem
ipſa ſoror inuitetur, cenſenda eſt ac ſi non eſſet in rerū
natura.l.1.§.fi.ff.de gradi. & dixi.ſ.in præce.col. Et non
pōt talis ſoror dicere matri ꝙ vincendo patruū, qui ma
trē vincit in ꝓprietate, vincat & matrem, quia nō eſt
eadē ratio excluſionis, nā patruus vincit matrem fauo
re agnationis conſeruandę propter quam mouetur ſta-
tutū iuxta ea quę latè dixi.ſ.in.iii.art.prin.quę rō ceſſat
in ſorore ad ſucceſſionē aſpirante. facit, q̄a ſm Cor.d.
157 cōſi.cclxxi.viii.col.circa fi. † in talibus ꝑplexitatibus
debet recurri ad coniecturas, & circūſtantias ēt extrin-
ſecas quę aliàs nō arctarēt, nec ēt ob. ſi mater diceret ꝙ
vincit patruū, ex quo vincit ſororē cōſanguineā tantū
q̄ patruo de iure cōi prę fert, q̄a cū ſtatutum velit matrē
excludi ꝑ agnatum vel patruū fauore agnationis non
eſt eadē rō in matre uincēdi patruū, q̄ eſt in patruo uincē
di tā matrē, q̄ ſororē merito igitˀ patruus in ꝓprietate, et
mr̄ in vſufructu nō attēta ꝑſona dictę ſororis cōſangui
neę tm̄ ſuccedēt ſm Ang.in cōſi.prealle.quē refert, & ſe
quitˀ Cor.d.cōſi.cclxxi.in.viii.col.in prin. vbi dicit in
fine dictę col. In talibus ꝑplexitatibus cōſiderari ꝑſonā
quę habet efficaciora iura, vt ibi latius ꝑ eū. Cæterū nō
eſt omittēdū, id quod cōſuluit ipſe Cor.cōſi.ccxiii.inc.
158 circa primū.iiii. col.ij.volu.dum tenuit ꝙ † ſi ſint duo
ſtatuta, in quorū altero diſponatur ꝙ mater ſuccedat
cum fratribus patruellibus. Et in altero quòd mater
ſuccedat cum fratribus vterinis, & contingat ſupereſ-
ſe matrem fratres patruelles, & fratrem vterinum ſuc
cedent mater, & frater vterinus excluſis, patruelli-

bus, quibus vterinus de iure communi præfertur. nec
obſtat ſecundum eum, quòd patruellis vincat matrem
ex forma ſtatuti pro parte in qua mater de iure com
muni præfertur vterino, quia procederet argumentum
ſi patruellis ſubintrando locum matris ſuccederet vir
tute ſtatuti in parte in qua mater vincit vterinum per
prædicta & not. per Bartolum in dicto.§.qui habebat,
159 quia † perſona excludens debet ſuccedere in locum ex
cluſę, ad hoc vt habeat locum regula, ſi vinco vincen
tem te, multo magis vinco te. vt ibi latius & per Cor.
qui hoc fundamento plerunque vti ſolet, vt per eum cō
ſilio.lxxxij.incipi.licet in fi.iiij.volu. Ad idem con
fert quòd conſuluit ipſe Corne.conſi.cccxvij.incip.li
160 cet.iiij.vol.quòd † ſtante vno ſtatuto quòd frater
conſanguineus tantùm excludat ſororem vtrinque con
iunctam. Et alio ſtatuto, quòd filia eiuſdem matrimonij,
excludat matrem. ſi deceſſerit frater aliquis relicto fra
tre conſanguineo tantùm matre, & ſorore vtrinque con
iuncta mater & ſoror prædicta ſuccedent excluſo fra
tre germano tantùm, non obſtāte quòd talis frater poſ
ſit dicere quòd excludit de iure ſtatutario ſororē, quæ
de eodem iure ſtatutario excludit matrem, quia poteſt
etiam ſoror dicere quòd vincit matrem, quæ mater vincit
fratrem conſanguineum tantùm. cum & mater poſſit
dicere, quòd vincit fratrem conſanguineum tantùm,
qui vincit ſororem, & conſequenter quòd ipſa mater
vincat fratrem & ſororem, mouetur corne. illo fun
damento ſuprà relato videlicet, quòd referat, an ſint
tres perſonæ, quæ inuicem excludantur & excludant
ita quòd neutra ſit quæ in totum non excludatur, an
duæ diuerſis reſpectibus excludantur in totum, & ter
tia ab vna ex duabus, quæ tertia perſona excludat alte
ram. Item mouetur, quia non poſſet excludi ſoror pro
pter fratrem conſanguineum tantùm qui ſuccedere nō
poſſet obſtante ei matre, & ille qui debet ſororem vin
cere non excludit, niſi ipſe ſuccedat, ſeu ſubintret locū
161 excluſę per prædicta & latius ibi dicta per eū. † quòd
ſi dicatur valere argumentum à coniunctione duorum
ſtatutorum lege gallus.§.ille caſus.ff.de lib. & poſthu.
cum ibi notatis per cyn.Bar.Bal. Imo. Alex. & do
cto. reſpondetur quòd ſecundum Imo. & Alex. ibi in exor
bitantibus, & ad correctionem iuris communis, non
eſt licitum tale argumentum. Item ſecundum doct. ibi
data maioritate, vel diuerſitate rationis non procedit
ipſum argumentū, & ex prædictis apparet de maiori
tate & diuerſitate, ac de potētiori iure vnius ergo &c.
& dicetur etiam de hoc.j.in.vij.artic.ij.q. maximè in
fine. Poſtremò quia vt dixi.ſ.eo.ij.q. multi doctores
162 tenent † perſonam mediam quæ non excluderetur,
quando nō eſt nominata ex capite excluſiuo, poſſe exclu
di ex capite incluſiuo agnatorū, & cōſimiliū perſonarū.
poſſunt circa hoc videri quæ dixit Corneus in conſi
lio.cclxvi.incip.conſtat.iiij.colum.iiij.vol. Et alibi ma
ximè in conſilijs præallegatis, & in veritate in materia
præſentis quæſtionis, ipſe Corneus plura cæteris con
ſulendo cumulauit, fortè quia in cauſa propria, vt.ſ.
retuli, fuit hanc materiam expertus. Nihilominus ta
men obſcurè fuit loquutus.
163 Quartò quæro † an ſtante ſtatuto quòd proximiores
ex parte matris ſuccedant in matrimonio, & ex parte
patris in patrimonio. ita tamen quòd maſculi ſemper
fœminis præferantur, ſi contingat extare matrem, &
maſculos coniunctos per matrem perſonæ defunctæ,
mater ab illis excludatur. Bal. in conſi. lxxxviij. incip.
ſtatuto cauetur.iiij.volum. ſecundum pen. impreſſio
nem conſuluit quòd non, quia ſtatutum loquitur de
deriuatis à matre, dum dicit proximiores ex par
te matris, quia eſſet impoſſibile, quòd aliquis eſſet ip
ſa matre proximior, ita quòd iſtud verbum proximio
res non poſſit de matre intelligi. & illa verba, quòd
maſculi fœminis præferantur intelliguntur ſecundum
principium ſtatuti, hoc eſt vbi eſſet facienda diuiſio in
ſuccedendo de patrimonio inter proximiores ex par
te patris, & de matrimonio inter proximores ex par
te matris, ſed in propoſito non aderant aliqui ex parte
patris. item nec agebatur de bonis à materna hæredita
te prouenientis facit quòd dixi in mēbro præce. in. iij.q.
164 Quintò quæro † an ſtante ſtatuto quòd extantibus
agnatis, mater non ſuccedat, nec etiam ſoror, ſit locus
ſtatuto ſi concurrant mater & ſoror ſimul. Anton. de
roſ. in arbore conſangui. in. cij. colum. tangit hanc quæ
165 ſtionem, in qua dicendum eſt quòd ſic, quia † cū ſit
facta prouiſio in vtroque ſimplicium comprehenditur
etiam caſus mixtus, cum ſimus in materia fauorabili,
prout dixi in.iiij.artic.princi. facit tex.in.l.ſi ita ſcriptū
cum ibi notatis.ff.de lib.&poſth.&.l. titię textores in
princip.ff.de leg.i.& quod notatur in.l.ij. in princip.
ff.de verbo.obliga. vbi dicitur ſub ſimplicibus com
prehendi mixtum quando ſubeſt eadem ratio quę ſit
in.l.ſcripta, quia vt dixi in tertio articu. princi, in hoc
ſtatuto ratio habetur pro expreſſa.
166 Sextò quæro, † an ſtatuto excludente filiam vel fœ
minam propter maſculos, habeat locum ſtatutū ſi ad
ſint non vna tantùm filia vel fœmina, ſed plures & cū
ſtatutum loquatur in ſingulari. & econtra, ſi loquatur
in plurali & adſit vna tantùm fœmina? dico quòd locus
eſt ſtatuto per ea quę vult Bal. in.l.i.C. de condi. inſer.
& dominus Anto. de but. in repe. c. fin. in quarto arti
cu. prin. ver. fallit nono. de conſue. iunctis his quæ latè
dicam.j.in.xij.art.prin.in.xiiij. ſeu.xv.q.
167 Septimò quęro † ſtatutum diſponit quòd frater &
ſoror inuicem ſuccedant, an mater videatur excluſa.
Bal. in conſilio.cxl.incip. quęritur vtrum.iiij. volu. ſe
cundum vltimam ſtampam, arguit quòd ſic. quia in
cluſio fratris & ſororis eſt excluſio matris.l. cum præ
tor in princ.ff.de iudi.l. maritus.C.de procur.l.quòd in
rerum.§ ſi quis poſt.ff.de leg.l. iunctis notatis per barto.
in.l.ij.§.videndum.ff. ad tertullia. & decidit contra
rium motus, quia ſtatutū pręd ctum emanauit ſolum
modo ad exęquādum fratres & ſorores in eo caſu in
quo de iure communi non ſunt exęquati, vt quando
alter eſt vtrinque coniunctus fratri defuncto, & alter nō
vt notatur.C.de legi.hęre.auc. poſt fratres. la prima, &
dicere quòd mater excluderetur à ſucceſſione filij eſſet
contra pręſumptionem.l. precibus.C.de impu. & alt.
ſubſtitu. melius facit.l.fi.C.de inſti.& ſubſti.ſub con
168 ditio.fact. & † non debemus diſcoperire vnum altare
vt aliud coperiamus.l. aſſiduis § exceptis.C.qui po
ti.in pigno. facit, quia ſtatuta ſunt interpretanda vt mi
nus lędant ius commune quàm fieri poſſit.l.ij.C.de no
xa. & quòd plenè habetur in.l. fi.§. in computatione.C.
de iure delib. per Alex. in.l.iiij §. pretor ait.ff. de damn.
infec. ſed minus lęditur ius commune in exęquando
fratres & ſorores, qui de iure communi inuicem non
ſuccedunt cum alijs ſuccedentibus, quàm ſi exclud a
mus matrem, quia etiam pater excluderetur & alij aſ
cendentes iuxta tradita in auctenti. defuncto.C. ad ter
tullia. Item excluderentur filij fratrum à ſucceſſione pa
trui vel amitę extantibus fratribus contra auctenticā
poſt fratres. la.i. & la.ij. & in corpore vnde ſumūtur.
C. de legi.hęr. cum concor.
169 Octauò poteſt dubitari, † an ex generalitate ver
borum cenſere debeamus matrem à filij ſucceſſiōe ex
cluſam, putà ſi ſtatutum excludat fœminas extātibus

fratribus

fratribus vel agnatis, vel lineam maternam, & vocet
paternam ? prima facie videretur ꝙ non prr.l.ſi.C. de
condi.inſti.& faciunt q̄ dixi ſupra in proximè præce.
ac etiam in.iiij.qõne.ideo Ang.in cõſi.cccxxxix.inci.
martinus Ioãnis circa finẽ videtur velle quòd pręſum
ptio quæ facit pro matre tollat quãlibet aliam contra
riam præſumptionem,& ꝙ faciat ſilere quemlibet ta-
citum contrarium intellectum. In contrarium eſt veri
tas, quia iſta ſtatuta cõiter ſunt facta ratiõe agnationis
præſeruandę,quæ rõ vendicat ſibi etiam locum in ex-
cluſione matris,vt dixi latè.ſ.in.iij.arti.prin.& ita te
net Pau.de caſt.in conſi.ccxiij.aliàs.clxiij.inci.noui
ter reuocatur,&.ccclviij.aliàs.cccxxxix.inci.quia.ſ.i.
vol.vltima impreſſione. Hinc ſecundum Corn. cõſi.
170 cxiiij.inci.in hac.ij.col.iiij.volu.† ſtatuto excludente
cognatos mater excluditur cum & ipſa ſit cognata.l.
ij.ff.vnde cognati, niſi ſtatutum matri aliquid reſeruet
putà legitimam.vt ibi.
171 NONO quęro † an ſtatutum excludens maſculũ.
putà auum maternum etiam excludat fœminam. putà
auiam maternam,dixi latè ſuprà in.v.articu.princi.in
xiiij.quæſtione.

QVARTO caſu huius articuli principalis qñ ſta-
tutum non excludit expreſſe certam lineam ſeu gradũ
fœminarum,ſed certas tm̃ perſonas, non ſimpliciter,
ſed ſub aliqua qualitate.putà quia dotatę vel maritatę
diſiunctim,aut coniunctim,vel quia tranſiuerint ad ſe
cunda vota, vel quia ſint extra territorium nuptę vel
aliter.contingit de pluribus quæſtionibus dubitari.
172 PRIMO † an ſtatutum diſponens, ꝙ dotata à pa
tre non ſuccedat dotanti vel alij aſcendenti habeat lo-
cum qñ auus dotaſſet neptem.ita ꝙ eã excludat à ſuc-
ceſſione patris vel aui.in qua quęſtione inuenio ꝙ Io.
de ana.in conſi.lxxxix.incipi.viſis his quæ in facto in
prin.cum quo ibi tranſit.d.Lud.in addi.& Cor.cõſi.
ccxlvj.inci.videtur.ij.vol.tenuit ꝙ non ſuccedat pa-
tri.motus,quia ſecundum cõem opinionem dotata ab
auo perinde habeť ac ſi eſſet à patre dotata.l.dedit do-
tem.ff.de colla.bo. Idem tenuit modernus Bono.do.
Ioan.campe.in ſuo tracta.dotiũ. vltima parte.in.lv.
q.inci.ſi ſtatutum ſimpliciter dicit. motus inter cætera
ex his quæ dixit Bald.in.l.nẽſenius circa fi.cõmen.ff.
173 de neg.ge.vbi dicit ꝙ † qñ non põt reddi ratio diuerſi
tatis in matre & auia,ſtatutum in matre porrigitur ad
auiam.moueť etiam ex his quæ not.Bal.in.l.maximũ
vicium.C.de li.præte. dum vult excluſa filia per ſtatu
tum excludi etiã filios filię,& ex his quæ no.idẽ Bal.
in.l.quicunq;.C.de ſer.fugi.cuius verba magis faciũt
in contrarium.moueť etiam ex notatis per Bar.in.l.i.
in.vij.col.verſi. vlterius quæro vtrũ tacita, de vulg.
& pu.& ex notatis in aucten.matri & auię.C.qñ mul.
tu.offi.fun.poſ.& pro hac parte facit quòd dixit An-
dre.de iſer.in.c.l.in.v.colũ.in fi.cum prin. ſeq.verſi.
174 oportet ergo.de na.ſuc.feu. ꝙ † conſtitutio excludẽs
ſororem dotatam à ſucceſſione fratris licet debeat intel
ligi qñ fuit dotata à fratre, & de eius bonis ſecundum
eum.& dicam.ĩ.in.viij.arti.prin.in.xvi.q. tñ ſecun-
dum cõem intellectum habebit locum ẽt in ea quæ fuit
dotata à patre cõi auo vel proauo, licet aliqui videanť
cõtrarium tenuiſſe,ita vt ipſe nihil videať firmare. ſed
Bal.in conſi.xxx.inci.pręſuppoſito ſtatuto in.iij.vol.
ſecundũ pen.ſtampã arguit ad partes. & demũ decidit
cũ diſtinctione.dicit enim prima facie videri ꝙ hoc ſta
tutũ non habeat locũ in dotata ab auo, quia pſonæ q̄
non enumeranť videntur neglectæ p ſtatutũ, & tam ab
eius ꝓuidentia q̄ ab odio.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol ma.
inſti.de bo.poſ.in.§.adhuc aũt. verſi. ſunt aũt. & ſeq.
l.i.C.de ſecun.nup.&.l.l.C. de natura. lib. &.l.l.ff.
de inoffi.te.&.l.iij.ff.de dona. inter virũ & vxo. ſed
ſtatutũ non diſponit de dotata ab auo,ergo nõ intelli-
giť excluſa. quia quòd nõ mutatur cur ſtare ꝓhibetur.l.
ſancimus.C.de teſta.l.præcipimus. C. de appel.& ma
175 ximè,quia † ex tacitis coniecturis q̄ ex verborũ interpre
tatione non ꝓueniunt, nõ debet induci legũ correctio
.l.apud antiquos.& ibi notať. C.de furtis.& quod tra
diť in aucten. quas actiones. C.de ſacroſan.eccle. & li
cet auus dotando neptem,ſi filius viuit dicatur dotare
contẽplatione filij.d.l.dedit dotẽ. tñ hoc eſt p quandã
fictionem, quia quod auus facit interpretatur a filio fa-
ctum p.l.l.§.quoties cũ ibi traditis.ff.de vi & vi arm.
& ſtatuta quotiẽs poſſunt intelligi in caſu vero nõ pro
cedunt in caſu ficto.l.iij.§ hæc verba.ff.de neg.ge. niſi
expreſſe loquantur de caſu ficto,quia tunc oia iura q̄ lo-
quuntur de caſu vero trahunť ad fictũ.l.ſingularia.&
l.nã & ſi fur.ff.ſi cer.pe.&.l.i.§.i.ff.ad.l.fal.vbi Imo.
& moder.l.filio quẽ pater.ff. de libe. & poſth.l.fi.C.
de his q ve.eta.impe.& p hac ſnia adduci poſſet quòd
dicit Pau.de caſt. in cõſi.cx .inci.ſuper. primo.i.col.
176 vbi arguit ꝙ † ſtatutũ loquens de dotata ab vna pſo
na ſibi locũ non vendicet, niſi reperiať ab illa pſona no
minata in ſtatuto dos data vel cõſtituta. quod ẽt tenet
Maria.conſi.xxx.inci.q̄uis.viij.col.ver. & vltra pręe
177 dicta.volens ꝙ † ſtatutũ excludens filiã dotatã ab auo
& patre ꝓpter fratres filię & patruos,non hẽat locum
qñ dotata ab auo tractaret de ſuccedendo patri,quia do
tatio aui nõ habetur ꝓ dotatione à patre facta.vt ibi p
eum,iunctis his q̄ dicentur.ĩ.eo.in.viij.arti.prin.xvi.
q.Et eſt de mente Cornei cõſi.lvij.inci.videtur.ij.col.
178 ij.vol.vbi dixit † ſtatutũ loquẽs de dotata ab auo nõ
verificari, niſi agatur de ſucceſſione aui q dotauerit.
In contrariũ adducit Bal.in conſi.ſ.alleg.quia nil refert
vtrũ aliquid fiat à me vel ab aliquo ꝓpter me.l. cũ ſer
179 uus.ff.de verb.obli.† vnde dotata dicitur ab aliquo
illa q̄ fuit eius contẽplatione à quouis dotata.l.ꝓfecti
cia in prin.ff.de iure dot.& hoc intelligendũ eſt de cõ-
templatione immediata & ꝓxima .l. ſed ſi plures.§. in
arrogato.ff.de vulga.& pu. intellectus enim transfert
fictionẽ in ius & transfundit de pſona in pſonã in his
quę nõ cohęrent pſonę ſed cauſę. vt in regula iuris qui
p alium & in.l.i.§.ne aũt. & ibi not. Bald. C. de cadu.
tol.& hoc ſin Bal. demonſtrať, nã ſi auus primo mo-
riatur q̄ filius. & poſtea viuo filio neptis moriať actio
dotis cõſolidatur in pſonam filij.l.ij.ff.ſol.ma.demũ
180 ipſe Bal.pro deciſione diſtinguit. ꝙ † aut filius deceſ-
ſit viuo auo,& tunc iſta neptis non põt cenſeri à patre
dotata,quia non poteſt intellectus concipere ꝙ ab hoc fi
lio præmortuo fuerit dotata.l.qui libertinus §.poſthu
mus.ff.de oper.lib. & eo caſu, neptis non excludetur,
à ſucceſſione patris nec aui, aut auus primò deceſſit,
& tũc quia dicitur ꝓprie dotata à filio,eo quia realitas do-
tationis ab auo in filiũ & à filio in neptem trãsfuſa vi-
detur.d.l.dedit dotem, filia à ſucceſſione excludetur,
ꝓ quo adduco,quia & ſi p fictionẽ diceretur à patre do-
tata tñ quia ex diſpoſitione.d.l.dedit dotem iſti caſus
ęquiparanť quo ad hoc vt dicatur à patre dotata,ſtatu
tum ſuperueniens in vno debet in alio militare, vt no
tant cano.maximè Pan.& Imo.in.c.cũ dilectus &.c.
ad audientiã de reſcri.& facit.l.ſi quis ſeruo.C.de furtis
& ſeruo cor.iuncta.l. vt tm̃.ff.eo. ſed contra deciſio-
nes prædictas facit, quia non videtur eſſe ęquipolens ꝙ
auus dotet ac ſi pater dotaſſet,licet patris contẽplatio
ne dotetur ex mente Bar.in.d.l. dedit dotem dum di-
cit ꝙ ſi neptis viuo patre moreretur dos nõ ad patrem
ſed ad auũ reuerteretur.l.i §.videamus.C.de rei vxo.

actio.quod etiam innuit tex.in.d.l.dedit dotem.dum
dicit mortuo auo patrem habere actionem ad dotem
alias autem cum præſumat dos longa manu data ab
auo patri & à patre filię. vt ibi in.l.iij.§.fina.ff.de do.
inter vi.& vxo.ſi diceremus repetitionem dotis com
petere filio & non auo quando filia eſſet mortua,in-
ſurgeret donatio efficax inter patrem & filium con-
tra.l.donationes.C.de dona.inter vir.& uxo.&.l.ij.
C.de inoffi.dona.& nor.per Bart.& doc. in.l.frater à
fratre in ſi.commenti.ff.de condi.inde. & ſic quia ſe-
cundum veritatem dos data ab auo non dicitur à pa
tre data,ſed per fictionem,obſtat theorica quæ dicit
181 q† in ſtatutis quæ ſunt contra ius cōe prouiſio facta
in caſu vero non trahatur ad caſum fictum.d.l.iij.§.
hęc verba.ff.de neg.geſt.& ibi notant Glo.Bar.Bal.
& ſcribentes.& ibi dicit Bal.q ſtatutum puniens dā-
tem damnum in re quæ eſt alterius non intelligitur lo
qui de re quę eſt alterius per fictionem .pro quo facit.
l.huic.ff ad legem aqui.&.l.ij.§ in locum.ff.de rel. &
ſumpt.fu.& dixit Ang.in.d.§.hęc verba q ſtatuta diſ
ponentia de aliquo expreſſo non habent locum in eo
quod ex iuris interpretatione habetur pro expreſſo.
182 inferens ad † ſtatutum diſponens quòd debitor per
inſtrumentum guarentigię in quo eſt expreſſus certus
terminus.vt eſt florentię capi poſsit ad voluntatē cre
ditoris,non vendicabit ſibi locum,ſi terminus non ē
expreſſus,licet pro expreſſo haberi debeat.& ita dicit
ſe de facto conſuluiſſe. Ad idem facit quod dixit bar
to.in repe.l.omnes populi in.vi.q.prin.ver.vlterius
quęro an ſtatutum.ff.de iuſti.& iure .vbi indiſtinctè
vult ſtatutum quod poteſt intelligi in caſu vero non
trahi ad caſum fictū , niſi ille caſus à ſtatuto ſpeciali
ter exprimatur.& idem in effectu dixit ibi Bald.in an
tepe.col.ver.ſed nunquid cum ſeq.facit ēt quod dixit
Bar.in.d.l.ſi quis ſeruo ver.quero nūqd ius cōe,q ſta
tutum loquens in maleficio ſecundum caſum verum
non trahitur ad caſum fictum,nec ius cōe admittens
talem extenſionem ſe extēdit ad ſtatutum,quia minor
eſt caſus fictus,quàm verus,& ſic manifeſtè vult ex
paſsiua interpretatiōe nō fieri talē extēſionē.ad idē facit
quod dixit Bald.in.l.tranſigere in.iij.col.verſi.hæc ſo
183 lutio eſt naturalis.C.de tranſac.q† ſtatutū diſponēs
poſſe fieri pacem de omni delicto præterq de homi-
cidio non intelligitur excipe condemnatum de homi
cidio per contumaciam & habitum pro confeſſo,&
ſic fictum homicidam.& cum hac opinione q in ſta
tutis correctoriis non fiat extenſio ad caſum fictum
tranſit.Alex.in.l.gallus.§.& quid ſi tñ in.iij.col.ff.de
libe.& poſth.& in.l.i§.lex falcidia.ff.ad leg. falci. in
penul.col.& in.l.adoptiuum in prin.ff.de in ius uo
can.& in conſi.lxxxii.in.iij.col.ij.vol.& licet prædi
cta fortiter ſtringant,vt talis filia per ſtatutum non ex
cludatur.tñ durum eſſet recedere ab opinione bald.
quæ ē conſona menti ſtatuentium,nam conſiderando
magis effectum q modū,vt habetur in.l.ſi mulier in
prin.ff.ad treb.&.l.ſi mater.C.de condi.inſti.ſtatutū
videtur voluiſſe excludere dotatā,vt cōſuleret agna
tis,& puideret q filia haberet de bonis paternis do-
tes,non cōſiderato veriſimiliter mō ſecundum quem
haberet,ſed effectu.vnde in caſu Bal.reperitur filia ha
bere dotes de bonis patris, ex quo eius cōtemplatiōe
fuit dotata,& quia actio dotis in perſonam filii con
ſolidatur prout ſuprà dictū fuit , & ſtante hac cōclu
184 ſione idem & multomagis eſſet dicendum,† ſi extra
neus patris contemplatione dotaſſet filiam,quia ſi fi-
lia moreretur non cōpeteret ipſi extraneo facultas re-
petendi dotem ſicut faceret auo. d.l.profectitia.ff.de
iure dot.iuncta.l.iij.in ſi.ff.de dona.inter vi.& uxo.
& §accedat.C.de rei vxo.act.iunctis plene traditis in
d.§.in arrogato cum concor. ibi allegatis.vbi dicunt
doc.datum filio patris contemplatione acquiri pa-
tri in tantum,ut ſecundum magis cōem opinionem
per Alex.ibi in.ij.co.comprobatē q talis dos filię cō-
putetur in legitima,& ex prædictis idem multo magis
dicendum eſſet in ea quæ fuit dotata à curatore patris
vel ab eius procuratore.facit.l.ſi fundus.ff. de condi
tio.& demon.vbi conditio dandi pupillo vel furioſo
impletur in perſona tutoris vel curatoris eorum. Itē
facit.d.lex profectitia, dīr ibi dicitur talē dotē à patre
proficiſci,pro quo facit etiam quod not.bar.in.l.po
ſtulāte in princi.ff.ad trebel.vbi ſentit ſtatutum loquēs
in una perſona trahi ad perſonam fictam quæ illā re-
185 preſentat.ita vt † ſi ſtatutum pmittat debitorem in-
carcerari hæres debitoris comprehendatur ſub ſtatu-
to.facit etiam quod dixit Bal.in.l. poſtulare.ff.de fi-
deiuſſo.tu.ubi dicit q pœna ſtatuti pręfixa petenti de
bitum,afficit illum qui petit per alium. ad quod etiā
videantur quæ dixit bar.in.l.ij.§.liberis.ff.de leg. præ
ſtan.& in.l.apud Iul.§ ſi.in ſi.comm. & ibi Ange.&
Moder.ff.ex qui.cau.in poſ.ea .& Alex. remiſiuè in
l.ſi procurator in.ij.col.ff.quod quiſq iuris.Frā.de
are.in.l.mutum pen.col.uerſi.& ex prædictis.ff. de
acqui.hæredi.Bal.in.l.ſi per alium.ff.ne quis eum q
in ius voc. eſt vi exi. cum concor.alle.per Ang.are.
&.d.Augu.in addi.in tract.malefi.in verbo ſempro
nium mandatorem in.xiiii.q.& per.d.pręcep.meum.
d.Iaſ.in.l.ſi quis id quod in vlt.char.ff.de iuriſ.om.
iudi.poſt Bar.in.l.ſed ſi vnus.§ i.ff.de iniu. vbi plenè
186 tangunt † an ſtatutum loquens in faciente habeat
locum in mandante.Sed in contrarium facit q de cu
ratoris dotatione dixit Pau.de ca.in.d.conſi.cxi.in-
cipi.ſuper primo quæſito in antiquis, dū dixit q do
tata à curatore non eſt perinde ac ſi eſſet dotata à pa-
tre.vult Cor.conſi.clxx.inci.in conſiliis.iij.co.ij.uo
lumine facit q dicunt.Bar.&.Ange. in.l.apud Iulia
num.§.ſi.ff.ex quib.cau.in poſ.ea & Ange.are.in§.hæ
res inſti.de obll.quæ ex quaſi contract. & Alex.in.l.
ij.§ ſi procurator.ij. col.ff. quod quiſ.iur.vbi dicit ſe
cōſuluiſſe q ſtatuto requirente in contractibus mino-
rum conſenſum proprinquorum,non exigatur con-
ſenſus ſi contractus fiat per eorum curatores pro cō
cordia dicebam in facto q ſi ſtatutum ſe refert ad pa-
trem qui teſtari pōt eo quòd poſsit pater filię egēti ſuc
currere aut teſtando prouidere, vel puidere incōgruē
dotatę qñ ſtatutum vult dotatam quacunq dote eſ-
ſe contentam & non poſſe agere ad ſupplementū legi
timę,vel congruarum dotium iuxta ea quæ dicentur
ī.in.ix.articu.princi.l.&.ij.q.cum ſeq.& tunc pro-
cedat hæc.ij.opin.alias ſit pcedat.i.opi.q excludatē ēt
à curatore patris dotata per iura.ſ.ad hoc allegata.&
quia vbi eſt rō differentię, q aliquid fiat ab aliquo an
ab eius curatore non æquipolent in iure.& ita intelli
go not.per Soci.conſi.ccvii.inci.in cā.ij.col.i.vol.
prædictam concluſionē de auo dotante, vt in eo ha-
beat locum ſtatutum poſſet quis limitare ex uerbis
Pau.de caſt.in.d.conſi.cxi.niſi alia eſſent verba con
trariū ſuadētia.item limitaē vt nō pcedat ſi non darē
dos filię patris cōtēplatione p no .in. d.l.dedit dotē
& in.d.§ i arrogato,vbi traditur maximè per Alex.
plenè quid in dubio,an ſc; cēſeaē tradita dos pris cō
tēplatione.ubi Alex.dat circa hoc intellectū ad.d.l.
dedit dotem.de qua materia ēt habetur per Alex.in.l.
in quartam in vltima char.ver.quæritēt.Ang.hic.ff.
ad.l.fal.& tradiē in.l.q in aliena §.interdū.ff.de acq.
poſſeſſ·

187 hære.& ſi † ſtatutum excluderet dotatã à patre ab eius
ſucceſſione,& nõ loquẽdo de ſucceſſione aui, an tũc
extenderetẽ ad ſucceſſionẽ aui. depẽdet ex his q̃ dicã.ĩ.
in.viij.arti.prin.an ſtatutum excludens à ſucceſſione
vnius trahatur ad ſucceſſionem alterius.—

188 SECVNDO quæro † an tale ſtatutum habeat
locum in ea quæ fuit dotata ab auo qui mortuus eſt
ipſa nepte dotata nondum concepta . & reperio inter
conſilia Bal.eſſe vnum ꝙ eſt penul.in.iiij.vol.ſm pen.
impreſſionem.In quo conſultũ fuit talẽ neptem exclu
di,q2 talis neptis eſt ex radice aui.l.ꝓnunciatio.&.l.
liberorum in fi.ff.de verbo.ſig.Item q2 rõ ſtatuti quæ
eſt,vt maſculorum ſalua ſit dignitas & agnatio ꝑſer/
uetẽ.vt dixi.ſ.in.ij.arti.prin.militat etiam in tali nepte
non concepta , & potior eſt rõ in nepte nondum cõce
pta q̃ in iam nata, cum maior ſoleat haberi affect⁹ ad
natos q̃ naſcituros.l.qui filiabus in princi.ff. de leg.j.
Item ĩ materia excluſiua magis debet excludi talis ne/
ptis nondum concepta q̃ concepta.l. item prætor.ff.
de ſuis & legiti.eſſet enim abſurdum ꝙ concepta in vi
ta minus haberet q̃ concepta poſt mortem.argum.l.fi/
lius fa.ff.de teſt.mili.& ſi opponatẽ ꝙ iſta non eſt ꝓpriè
neptis.d.l.item prætor. &.l. qui libertinus.§.poſthu/
mus.ff.de ope.lib.&.l.ſi quis filium.§.j.ver.ſed hic ita
ff.de iniu.ru.rñdetur in.d.cõſi.ꝙ qñq; aliquid ſm ſub
iectam materiã diciẽ propriè quod ſm aliam diciẽ im/
propriè. vt notatur in.l.ij.in glo.ff.de offi.procon.&
leg.cũ concor. ibi allegatis & patet in.l. pater ſeuerinã
§.conditionum verba.ff.de condi.& dem.vnde ſi q2
receperit feudum vel emphiteoſim pro ſe filijs & nepo
tibus , propriè & verè comprehendentur nepotes etiã
poſt mortem aui cõcepti.vt in auctẽ.de alie.& ꝑmu.
re.eccle.§. emphiteoſim in materia enim indifferenti iſta
diſtinctio non conſideratẽ,ſed vbi nepos vult iure pro
ximitatis ſuccedere.l.emancipatus §.fi.ff.de ſena. Sub
iungiẽ in.d.conſi.ꝙ poſito ꝙ talis neptis nõ concepta
in vita aui & ab eo dotata,non excluderetẽ à ſucceſſio
ne bonorum aui ,ꝓ certo deberet excludi cum ab eo
fuerit dotata. nec eſt nouum ꝙ fiat ſeparatio bonorũ
189 l.j.ff.de ſepara.bo.item ſubiungiẽ ꝙ talis † neptis de/
bet eſſe contenta dote ſibi ab auo conſtituta quæ ſuc/
cedit loco legitimę ei debitę ex ꝑſona patris ſui in bo/
nis aui,vt notatẽ.C.de nupt.l.ſacroſan.aliàs ſancim⁹.
& probatẽ in.l.ſi quis.§.ad alias.C.ad leg.Iuli.maie.cõ
trarium aũt reperio fuiſſe conſultũ in conſi.ccccxliiij.
incip.proponiẽ ꝙ quidam in eo.vol.ſm eandem im/
preſſionem aliàs eſt conſi.cl.ſm vltimam impreſſio/
nem, ꝓpterea quia talis neptis poſt mortem aui conce
pta non eſt ꝓpriè neptis auo. & conſequenter ille non
eſt propriè auus.d.l.item prætor cum concor.ſ.allega
tis quòd nõ ſolùm eſt verùm in materia ſucceſſionis,
vt ibi diciẽ,ſed ĩ quauis materia, Vnde ſi ſtatutum di/
ceret ꝙ nepotes militum non poſſint intrare palatium
nõ haberet locum in nepotibus natis & cõceptis poſt
190 mortem aui, quòd limitat niſi † communis vſus lo/
quendi aliud ſuaderet qui eſt potior omni ſignificatu
l. librorum.§. quòd tamen caſſius cum ibi notatis.ff.
de leg.iij. In hac quæſtione puto veriorem eſſe ſenten/
tiam , vt neptis non excludatur à ſucceſſione patris
per ſtatutum prout dicitur in.d.conſi.ccccxliiij.quòd
conſilium potius credo fuiſſe Bald. quàm aliud, quia
in alio ſunt multi errores . & moueor ea ratione, quia
iſta non eſt propriè neptis nec cognata.d.l.item præ
tor.&.l.tutius.ff.de ſuis & le.& inſti.de hęre. quæ ab
inteſt.defe.§ hac rõne.ver.plane.& ideo ſm Bar.in.d.
191 l.item † prætor.ſtatuto banniente aliquos, & eorum
filios & nepotes non intelligentẽ banniti nepotes con/
cepti poſt mortem aui,quia non ſunt ꝓpriè nepotes.fa
cit.d.l.emancipatum.§ i.cũ ibi notatis.ff.de ſena. nec
enim poteſt dici filius banniti qui tempore quo conci/
piẽ non habet auum habentem illam qualitatem bãni.
& deficieñ.ſubiecto deficit qualitas illi adhærens.Ad
ꝙ facit ꝙ dixit Bal.in.l.qui ſe patris vlti.col.C.vnde
li.vbi concludit ꝙ quo ad vniuerſalem ſucceſſionem
deferendam , ſiue ſucceſſio deferatẽ ex nouis legibus,
ſiue ex antiquis.talis nepos non comprehendiẽ ſub.l.
idem vult ipſe Bal.in.l.ſi in ꝑſona.C.de fideicom. vn
de cũ iſta non ſit neptis auo nec conſequenter ſit ab auo
192 dotata ceſſat in ea ſtatutum,quia † cui non conueniũt
verba ſtatuti non etiam conuenit ſtatuti diſpoſitio.l.
iiij§ prætor ait. & ibi Bar. Rom. & Alex.ff. de dam.
infe.& alibi dicam. Nec obſtat quòd diciẽ de emphi/
teoſi & feudo. quia fateor ex edicto conuentionis qñ
conceſſio fit alicui pro ſe filijs & nepotibus . appella/
tione nepotum venire nepotes natos & cõceptos poſt
mortem aui,non ſic in ſucceſſorio edicto legis. vt di/
xit Bal.in.d.l.ſi in ꝑſona.& Pau.de ca.in.l.etiam.ff.
ſol.ma.Andr.de Iſer.in.c.i.§.hoc quoq;.de ſuc.feu.&
eſt de mente Bar.in.d.l.item prætor,& in.l. ꝙ diciẽ in
fi.comm.ff.de ver. obl. vbi vult ꝙ diſpoſitio.d.l.ti/
tius.&.d.l.item prætor ꝓcedat quo ad auitam ſucceſ
ſionem,ſiue à lege,ſiue à prætore delatam, & à nepote
petendam non quo ad alia per.l. Paulus la.ij.§. paulus
ff.de oper.li.quod intelligo,dũ dicit non quo ad alia
etiam quo ad conceſſionem in emphiteoſim vel feu/
dum pro ſe filijs & nepotibus,vt etiam tunc appellen/
tur nepotes tanquam nati ex filio,& qui ab auo deſcẽ/
derunt quaſi vocentur tanquam filij filiorum & de/
ſcendentes ordine ſucceſſiuo & non aliter, non habi/
ta conſideratione ꝙ iure cognationis auum cognoue
rint iuxta.d.l.item prętor. &.d.§ hac ratione. aliàs nõ
eſſet bona illatio quam facit Bar. in.d.l. item prætor
de ſtatuto banniente aliquem & eius filios & nepotes,
cum ibi non agatur de ſuccedendo , & non eſſent etiã
bonę aliæ illationes ſuprà factæ in ſimili propoſito.&
poſito ꝙ prædicta in dubium refricarentur tñ etiã prę
dicta concluſio fortificatẽ ex his quæ dicam in ſeq.q.
de poſthuma vel infante.Et ex prædictis patet reſpon
ſum ad contraria,quia ſtatutum non intendit exclude
re fœminas ꝓpter agnatos generaliter . ſed reſpectiuè,
& ſic illas quæ habent duas qualitates .ſ. ꝙ ſint neptes
auo & ab illo ſint dotatæ & conſequenter ꝙ qualitas
dotis cadat in eis, vt dicam in ſeq.q. ita vt non liceat
arguere à generali ratione ſtatuti,quæ ſi attenderetur ge
neraliter oporteret dicere etiam non dotatas excludi
quod eſſet abſurdum , nec credo uerum ꝙ talis neptis
excludatur ſaltem à bonis quæ ab auo ad patrem deue
nerunt,quia talia bona deſierunt eſſe auita et facta ſunt
paterna,vt habetur in.l.j.§.veteres.ff. de acqui. poſ.&
latè dicam infrà in.viii.arti.princi.in.xviij.q. An autẽ
talis dos ſuccedat loco legitimę dicã.ĩ.in.xi.art.prin.
in ij.vel.iij.q. & faciunt quæ dixi in qõne præcedenti.

193 TERTIO quæro † an ſtatutum prędictum exclu
dens dotatam liget poſthumam vel impuberem ſeu in
fantem? & ſecundum quod reperitur inter cõſilia Bal.
in conſi.pen.in.ij.volu.ſecundum pen.ſtampã de quo
conſilio feci mentionẽ in.q.prędenti dicendum vide
tur ꝙ ſic , maximè attenta conſuetudine generali quæ
dictat, ꝙ mulier cuiuſ ſuis ętatis,cui dotes ſunt conſti/
tutę,dicatur dotata,ſeu habere dotes magnas vel par/
uas prout ſunt conſtitutę.ita vt verbum dotata in ſta/
tuto poſitum intelligatur etiam deſtinatione,& ita in/
telligit notata per Bart.in.l.cum plures.§.cum tutor.ff.
de adminiſtratio.tut.poſt Gloſſ. ibi & in. l.ticio cen/

tum.§ ticio genero.ff.de condi.& demon.facit argum.
in.l.non eſt matrimoniũ.ff.de ri.nup.& in.l. qui pu-
pillam in prin.ff.de adul. & cum hac ſententia tranſit
Bal.in.l.non ſine in.i.col.in fi.verſi.modo hic quæ-
ritur.C.de bo.ꝙ lib.cum quo ibi tranſit Pau.de caſt.
& Peruſini diſtinguentes ꝙ aut ſtatutum prædictum
excludit nuptam ſeu maritatam, & tunc non compre
hendatur infans vel pupilla in qua non cadit matri-
monium, quod etiam vult ipſe Bald.in.l.deo nobis
iij.col.C.de epiſco.& cle. & Pa.& Moderni in Rub.
de ſponſa.Bal.in.l.vxores.ff.de inſa.& Pa.in conſil.
cvij.inci. quattuor inquit in fi. ſecũdo vol.poſt Pe.de
anc.in rep.c.canonum ſtatuta in.lxxxv.col.ver.quæ-
ro de quæſtione de conſti.& notat Pau.de caſt.in.d.l.
194 non ſine.immo vult Pan.in.d.rubrica de ſpon. † ſta
tutum loquens de excludendo maritatam vel nuptã,
non habere locum in impubere ſi ſit ſponſa de futuro.
Aut excludit dotatã & tunc cum inſpecto cõi vſu lo-
quẽdi dicat dotata vt ſupràdictum eſt, ſufficit talis do
tis conſtitutio ad excluſionem aliàs inſurgeret abſur-
ditas ꝙ pupilla eſſet melioris conditionis ꝙ̃ adulta,
quod eſſe non debet dicens ꝙ ita ſeruatur de conſuetu
dine in ciuitate peruſij, & hoc idem fuit de mente Bar.
in.d.§.ticio genero in pen.col. ver. quæro ſtatutum eſt
hic.maximè dum dicit ꝙ participium dotata intelligi
debet qñ pater actum dotandi exercuit quantum in eo
fuit.l.mulier.§.i.ff.de cond.& de.l. ſtichus ſi hæres.ff.
de ſtatu li.quod feciſſe dicit aſſignando dotem in teſtõ.
idem dixit ipſe Bar.in.d.l.qui pupillã.ff. de adul. vbi
idem tenet Ang.allegans.l.ſi quis prioris.§.certum.C.
de ſecun.nupt.& plene Ang.in conſi.cccxcix.inci.cõ-
ſultatio.& Bar.in.d.l.non eſt matrimonium.ff.de ri-
tu nuptiarum & ſentit Bal.licet incidenter loquatur in
l.ſancimus.C.de nupt. & clarè hoc tenet in.l.fi. circa
fi.comme.C.de ſpon.motus quia dicitur deſtinatione
dotata, & cum prædicta ſentẽtia ſeruata diſtinctione
Bal.in.d.l.non ſine ſm ꝙ illam retuli tranſit Moder-
nus bonon.In ſuo tracta. dotium In vltima parte in
xxxvj.q.fortius dixit bal.in.d.l.non ſine ꝓpè fi.cõm.
195 ꝙ etiam † ſtante ſtatuto quòd verba ſtatutorum intel
ligantur propriè nihilominus excludetur pupilla cui
ſunt dotes in teſtamento conſtitutæ, quamuis propriè
dici non poſſit dotata.mouetur q̃a non ſtãt ꝑ patrem.
arg.l.ſi oleum.ff.de dolo.& l.iure ciuili.ff.de cond.
& demon.quod dictum non credo verum, q̃a verum
eſt dicere ꝙ propriè non dicitur dotata.& hoc ſtatutũ
porrigit vires ad quæcunq; ſtatuta & illa reſtringit vt
loquantur in caſu proprio. Sed Bald.in.l.ſi plures. in
vij.col.verſi.iuxta prædicta.C. de condi. inſer. tenet
contrarium vt infans vel pupilla non excludatur præ
textu talis ſtatuti, cum iſte caſus ſit omiſſus à ſtatuto q̃
relinquitur ſub diſpoſitione iuris cõis, & cum hac ſen
tentia tranſit Pe.de anch.in repe.c.canonum ſtatuta in
xiiij.q.prin.ver.pone ſtatuta in.lxxij.col. de conſtitu-
tio.vbi dicit ſe ita conſuluiſſe venetijs.ſequitur Mari.
in conſi.lxiij.inci.in cauſa retenta inter dominã Chate
rinam.iij.& iiij.col.verſi.capiendo etiam ſecundam.
Et hæc opinio in puncto iuris plus mihi placet niſi cõ
ſtaret de cõi vſu loquendi in contrarium exiſtente ꝓut
dicit Cu.in.d.§.ticio genero.cum qua opinione vide-
tur etiam tranſire.d.Bapt.de ſan.ſeue.in repet.l. om-
nes populi in.cxix.col.verſi.xx.retento.ff.de iuſti.&
iu.nec Bar.in locis ſupradictis loquitur in pupilla, ſed
ſimpliciter, & poteſt dici ꝙ Bal.in.d.l. non ſine quem
ibi ſequitur Pau.de caſt.& d.Philip.corn.loquuntur
in puella in qua erant contracta ſponſalia & dotes tra
ditę.ita vt quo ad patrem dotantem nihil amplius re-
ſtaret agendum & foret functus officio ſuo.l.an in pa
trem.ff. quod fal. tu. au. facit, quia cum contractus
dotis re perficiatur, non dicitur dotatio niſi traditio-
ne ſequuta.ſed appellatur promiſſio, quæ non eſt con
tractus nominatus, vt probat Bar.in.l. Iuris gentium
in fi.prin.ff.de pactis per.l.ad exactionem; & ibi Bal.
C.de dotis promiſ.& l. legem & ibi Saly. C. de pa-
ctis.de quo dicam plenius.j.eo. articulo in illa quæ-
ſtione, an ſtatutum loquens in dotata habeat locum in
ea cui ſunt dotes conſtitutæ, licet nõ ſit pupilla licet ve
rius Bal. loquatur in puella cui fuerunt dotes tantùm
promiſſę vel ex teſtamento conſtitutę, & pro hac ſen-
196 tentia facit, quia † ſtatutum de lucro dotis non habet
locum in tali impubere.vt notat Bal. in.l. falſus §.fi.
per illum tex.ff.quod fal.tut.aucto.& Bal. & Ange.
in.l.vxores.ff.de inſa.Idem volẽtes ſi impubes ſit tra-
ducta ad domum ſponſi.Bald.in.l.fi.in tertia colum.
verſi.modo iuxta hoc.C.de epiſco.& cleri.& in con-
ſilio.cccxcix.incip.in cauſa iſta in princi.primo.vol.
ſecundum penultimam impreſſionem, & in conſilio
ccclxxxiiij.inci.ſi qua inquit.eo.volum. Salice.in.l.
cum te.C.de dona.ante nup.Floria.in.l.in legibus.ff.
de teſti.cum concor.nam inter tales non eſt matrimo-
nium nec actu nec habitu.l.quod ſeruus.ff.de condi.
ob cau.in.l.ſi ante.ff.ſoluto matri.l.dotis fructus.ff.
de iur. dotium. cum ſimili. nec obſtat ꝙ dicitur non
debere eſſe melioris conditionis puellam ꝙ̃ adultã,
quia in puella eſt vnum plus ꝙ̃ in adulta, quia ipſa
adulta cui ſunt dotes conſtitutę laborat ſolùm in illo
dubio an ſufficiat ei promiſſio dotis ſeu conſtitutio,
vt dicatur dotata cum dos ſine matrimonio eſſe non
poſſit, ſed in puella eſt aliud, ſcilicet inhabilitas & im
potentia matrimonium contrahendi.c.j.de deſponſa.
impub.in.vj.c.de illis &c. fin.eod.ti.in antiquis.l.in
ſponſalibus de ſponſa.& conſequenter in ea non adeſt
facultas dotis verę habendæ.l.inceſtę.ff.de ri.nup.&
cum hac ſententia tranſit dominus Laurentius in repe.
§.cæterum inſti.de legi.agna.ſuc.in.xlij.colum.verſi.
iuxta prædicta formanda &c.fortius voluerunt Pet.
Iaco.de ra.Ray.& Cy.quos referunt Alber. & Bal.
in.d.l.non ſine cum quibus tranſit ibi Ful.qui dicit ſe
ita conſuluiſſe, quòd etiã ſequutis ſponſalibus & tra-
ditione dotis filia non excludatur à ſucceſſione pro-
pter ſtatutum prædictum excludens dotatam, quia ſta
tutum prædictum cum ſit contra Ius commune eſt in
telligendum prout litera iacet.l. quòd verò.ff. de leg.
& quòd pendet non eſt quaſi ſit. vt in regula iuris. fa-
cit quòd not.Bal.& doct.in.l.ſi ante nuptias.ff. ſolu.
ma.& Bal.in.l.ſi pro dote.C.de dotis promiſ. & in
l.i.C.de cõdi.ob cau.per moder.maximè Are.in rub.
ff.ſolu.ma.&.j.forſan dicam.Non ob.d.l.cum plu-
res.§.in primis aliàs cum tutor cum glo.ff.de admi.tu.
quia ſecundum eos non dicitur ibi quod dos aſſigna-
ta ſit vera dos.ſed futura, quia ſine matrimonio nõ po
teſt eſſe vera dos.l.fi.C.de dona.ante nupti.& clarius
197 in.l.iij.ff.de iure dot.vbi dicitur ꝙ † dotis appellatio
non refertur ad ea matrimonia quæ conſiſtere non poſ
ſunt aut vbi matrimonij nomen nõ ſubeſt.& facit tex.
in.l.ij.in fi.ff.de priui.cre.vbi talis dos ex ęquitate ha
bet priuilegia verę dotis & in caſu noſtro ceſſat ęquitas
licet publica ſubſit vtilitas, & ita reſpondẽt doct.præ
dicti. ad tex.in.d.l. non ſine.dum dicitur ibi ꝙ vxo-
ris appellatione ſponſa continetur, reſpondetur quòd
hoc eſt ex benigna interpretatione, & iſta opinio in pũ
cto iuris videtur verior quamuis Bald.aliter ſenſerit
ibi. & Alber.in ſecunda parte ſtatut.in.q.ccix.incipi.
ſed retento vbi dicit ita fuiſſe iudicatum, & Panor.in

rubrica

rubrica de ſpon.in fi.vbi vult tale ſtatutum indiſtinctè
habere locum in ſponſa de futuro.pro prædictis etiam
faciunt quæ dixi in.q.proxi.præcedenti. Ad illud de
mente & ratione ſtatuti, vt videatur etiam complecti
prædictas infantes maximè dotibus datis propter ſpõ
ſalia ea maximè ratione ne melioris ſint cõditionis ꝙ̃
adultę reſpondetur, ꝙ diſpoſitio ſtatuti quòd emana-
uit ad excludendum dotatas non eſt ſumenda niſi li-
mitatiuè cũ ſtatuentes egerint nõ omnes fœminas, ſed
dotatas tantùm excludere. vnde ad eas tantùm referen-
dum eſt ſtatutum quæ dotatę ſunt. & verè.l.in agris.ff.
de acqui.re.do. & notat Imol.in.l.ſi vero.§.de viro.
ff.ſo.matri.in pen.col.facit quod dixi in pręced. quę-
ſtione in fi. in practica autem quid ſeruandum ſit du-
bito.nam vt dicam.ĩ.in.vij.q. talia ſtatuta generali-
ter habẽt locum in his,quibus dotes ſunt promiſſę vel
ſimpliciter relictæ etiam nullo matrimonio ſubſequu-
to ſecundum magis communem ſententiam, & in ter
minis quæſtionis noſtræ de impubere idem videretur
dicendum,ſed in proprijs terminis noſtris docto. ma
gis communiter videntur velle ſtatutum prædictum
non ligare impuberes. & credo ꝙ opinio præcedẽs ſit
conſuetudine approbata,vt dicantur tales impuberes
dotatę & excludantur. Et iuxta p̄dicta conſuluit Ma-
198 ri.in.d.conſi.lxiij.in.iiij.colum. ꝙ † ſtatuto excluden
te dotatam,ſeu deſponſatam per verba de præſenti di-
ctio ſeu ſtat ampliatiuè. ita ꝙ excludat vtranque videli-
cet tam dotatam ꝙ̃ deſponſatam per verba de præſen-
199 ti,quia ſecundũ eum † verbum dotata importat ma-
trimonium & traditionem dotis, & ſic ſtatutum vo-
luit ꝙ nõ ſolùm traducta ſed etiam non traducta dum
modo ſit per verba de præſenti deſponſata excluda-
tur de cuius dicti veritate patet ex prædictis.

200 QVARTO quæro quando † ſtatutum exclu-
dit dotatas.quid in furioſa cui ſunt dotes conſtitutæ.
Bald.in.l.ſi plures in.vij.col.verſi.iuxta prædicta.C.
de condi.inſer.tenuit ꝙ non excludatur, quia eſt inha
bilis ad matrimonium.l.furor.ff. de ſpon. &.l. patre
furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel ali.iur. & in ea conſe
quenter non cadit qualitas dotis.l. fin.C. de do. ante
nup. vt dixi.ſ.in præce.q.& cum hac ſententia tranſit
Pe.de anch.in repe.c.canonum ſtatuta in.lxxij.colũ.
de conſti.do.Bap.de ſan.ſeue.in repe.l. omnes populi
in.cxix.colum.in verſi.xx.retento.ff.de in.& iure. ꝙ
latius probatur ex his quæ dixi in pręce.quæſtione.&
ex ibi dictis limitatur, niſi communis vſus loquendi
aliud ſuaderet.

201 QVINTO quæro † an tale ſtatutũ in caſu quo
comprehendit moniales, quòd quando ſit apparet ex
prædictis.ſ.hic.eo.vi.ar.prin.in primo membro.ij.q.
ſcilicet vbi omnino erat etiã ſi in ſeculo mãſiſſet remã-
ſura excluſa ſi dotata fuiſſet, vt eſt qñ generaliter ſtatu
tũ excludit fœminas dotatas, an tunc dicẽ dotata illa
quæ ingreditur monaſterium quando pater offert ali-
quid monaſterio.putà quia ponit centum ſuper altari.
Bar.in.l.ticio centum §.ticio genero in vltimis verbis
ff.de condi.& dem. & in.l.i.§. ſi vel parẽs.ff. ſi quis à
patre fue. manu.tenuit ꝙ ſic, quia vulgò talis dicitur
dotata, & taliter datum ſeu oblatum loco dotis ſucce
dit argum.in.l.vt Alfenus.& in.l.in vulgari.ff.de ver
bo.ſigni. Idem vult Bal.in.l. quoniam nouella in fin.
comm.C.de inoffi.teſt. volentes ꝙ tale datum compu
tetur in legitimam.& dixit Moder.bono. in tract.do-
tium in vltima parte.q.xxxi. incipi. ꝙ ſi pater pro fi-
lia,quòd ſecundum communem opinionem talis fœ-
mina dicitur dotata, & excluditur à ſucceſſione p̄ ſta-
202 tutum. pro quo adducitur, quia † mulier quæ profi-
tetur cõtrahit matrimonium ſpirituale, & nubit Chri-
ſto ac immortali ſponſo profitens ſe coniũgit.xxvij.q.
i.c.quæ in Chriſto.&.c.quòd autem. Igitur matrimo-
nij appellatione non modo de carnali.iuxta.l.i.ff. ſol.
ma. intelligimus,ſed etiam de ſpirituali tanquam de di
gniori. & in quo verſatur ſalus animæ.xxvij.q.i.c.nu
ptiarum bonum, per quæ iura dixit Dioniſius de Pe-
ruſio in conſi.xx.incipi. & ſi doctrina cęcum illumi-
net quẽ refert Maria.in repe.c.qualiter lo.ij.in.q. viij.
203 in pen.arti.de accu. ꝙ † ſtatutũ diſponens aliquid cõ-
tra cognoſcentem mulierem nuptam, habet locum in
cognoſcente monialem,cuius matrimonium indubi-
tanter eſt dignius,quia licet virgines & continentes ac
etiam coniugati,per fidem certam & operationem bo
nam deo placentes ad æternam mereantur beatitudinẽ
peruenire.c.firmiter in fi.de ſum.tri.tamen continen-
tes plus deo placent ꝙ̃ coniugati,quia nõ expedit ho-
mini ad regna cœlorum tendenti accipere vxorem car
nalem.xxxiij.q.v.c.tunc ſaluabitur, & not.glo.in.d.
c.firmiter. vita enim cõtemplatiua eſt ſalubrior, ꝙ̃ acti
ua.c. ſanè de regul. cum itaque vtrunque ſit matrimoniũ
ſpirituale ſcilicet & carnale, & conſequenter vtroque
reſpectu datum,ſit dos.l.iij.ff.de iure do.l.fi.C.de do
na.ante nup.ſtatutũ de dote vel matrimonio loquens
verificabitur in vtroque.c.vt circa de elect.maxime cum
non ſit ratio quæ ſuadeat vnum matrimonium, ſeu
vnas dotes,ſub ipſo ſtatuto magis includi ꝙ̃ alias.l.
generaliter.ff. de fideiuſ.l. poſthumi in princi. ſeu.§.i.
verſi.nam diuus marchus.ff.de iniu.rup. teſt. Contra
prædictam ſententiam tenuit dominus Pe.de vbal.de
peruſio in tract. de duobus fratribus in. xi.parte prin.
in.iiij.q.referens dominum Petrum de peru. ita conſu
lendo tenuiſſe in conſi.incipi.viſo præfato puncto, &
viſis præfatis ſtatutis in. xiiij. lib. conſiliorum in. cij.
charta motus, quia ſtatutum excludit dotatã propter
dotem quæ remanet apud filiam & eius patrimonium
cenſetur.l.i.C. de rei vxo. act.l.iij.§. ſed an prior.ff. de
mino.ſed illa pecunia remanet monaſterio, & non effi
citur filiæ.c. conqueſtus de fo. compe. nec filia poteſt
habere proprium.c. cum ad monaſterium de ſta. mo-
na. nec ſi filia ſe in aliud monaſterium transferret illi
monialis ſeu alteri monaſterio reſtitueretur. xxvij. q.in.
c.ſi quis rapuerit in auctẽ. de mona.§.ſi vero relinquẽs.
c.cum olim lo.ij.de priui. de quo plenè in.c. quòd ad
204 te de cleri.coniuga.quòd maximè verum eſt,quia † nõ
poteſt dos dari citra crimen ſimoniæ pro matrimonio
ſpirituali conſequendo.c.non ſatis de ſimo.c. tua nos
&.c.veniẽs, & licet ſpontè dari poſſit aliquid.d.c.ve-
niens &.c.tua nos &.c.fi.&.i.q.i.c.placuit.nõ tamen
cenſeri debet dos ad quam pater ex neceſſitate tenetur
.l.fi.C.de dotis promiſ. pro quo facit quòd dixit Bal.
in auct.niſi rogati in.ij.col.ver. quæro nunquid mona
205 ſterium.C.ad trebel. ꝙ † executores deputati ad virgi
nes maritandas non poſſunt dare illam quantitatem
virginibus intrantibus monaſterium, quia hoc non
habent in mandatis. & ſi non eſt in eis matrimonium
verum.ergo nec dos.d.l.iij.ff.de iur.do.&.l.i.ff.ſolu.
ma.& cum hac ſententia videẽ tranſire dominus Fel.
in.c.eccleſia ſanctæ Mariæ in.xxij. colum. verſi.mo-
do eſt dubium quottidianum.de conſti. per prędicta,
& quia ſtatuta debent intelligi in caſu verò & proprio
.l.iij.§.hæc verba.ff.de neg.ge.vbi glo.Bar. Bal. Ang.
& doct.cum concor.allegatis in.i.q.huius mẽbri. Sed
eſt aduertendum,quia Bart. & ſequaces fundant ſe ſu-
per communi vſu loquendi, qui habet vt tales fœmi-
næ dicantur dotatæ, quo vſu communi circunſpecto
credo verum eſſe ꝙ talis monialis ſeu monaſteriũ ex

eius perſona nõ excludatur p prædicta.nec Bar.aliter
ſentit,verùm quia in ſuprà allegato conſi.domini Pe-
tri dicitur ꝙ taliter datum non computatur in legiti-
mam , dicendum eſt veritatem fore in contrarium per
tex. in.d.l. quoniam nouella. & in.d.l. omnino.C.de
inoffi.teſt.& ibi Bald.& Bar.in locis ſuprà allegatis.
cum iſta opinione ſingulariter tranſit Mari. conſil.v.
& ita etiam tenet.d.Bartho.ſozi.conſi.ccxli. inci.cir-
ca in.ix.colum. verſic. his tamen non obſtantibus.l.
vol. vbi conatur reſpondere omnibus fundamentis
Petri de peruſio, & tandem reſidet ꝙ monialis cõſide
rato communi vſu loquendi dicatur dotata. quo attē
to ſecũdum eum iſta opinio eſt communis & vera . &
ita ſeruatur. Sed quid in clamidata monaſterij ſan-
cti Antonij de padua quæ poteſt contrahere matrimo
nium licet non ſoleant ,Corn.conſi.ccc.inci.viſo the-
mate.ij.colum.iiij.vol. dicit ꝙ datum per patrem mo
naſterio non facit vt dicatur dotata, & mouetur fun-
damento quo mouebat Petrus de peruſio in hac quę-
ſtione.ſ.relatus quod impugnaui. verum tamen arbi-
206 tror † poſſe per ſtatutum fieri talem declarationē quo
modo dicatur dotata, ꝙ non comprehenderetur in ſtā
tuto licet putem in caſu Corneri illam clamidatam de-
buiſſe excludi per prædicta niſi appareret illud fuiſſe
datum pro eleemoſyna nõ contemplatione clamidatę
principaliter,ſed monaſterij taliter ꝙ veriſimiliter cla-
207 midata dotem poſſet expectare . Sed † an relictum
dotis quando fit in teſtamento debeat fieri titulo inſti-
tutionis Bar. in.l.ticio centum.§.ticio genero in fi.cõ-
men.ff.de condi.& dem.innuit ꝙ non, tāgit Corneus
conſi.xlix.incipi. videtur colum. fin. primo volu. &
non decidit ſed hoc dependet ab his quæ dicam.ī. in
x.art.prin.iiij.quæſtione,& in.ix.art.i.q.(an talis prę
terita poſſit impugnare teſtamentum , & an dos ſit ad
inſtar legitimę.de quo dico in.xi.arti.ij.q.& iſtam opi
nionem firmat intrepide Corne.conſi.xxxij.incip.licet
208 col.fi. iiij. vol. Sed pulchra hic cadit quæſtio † an
dicatur dotata illa cui relinquuntur dotes in teſtamen
to nullo Corn.conſi.xlix.inci.videtur col.fi.i.vol.te-
nuit ꝙ non,quia non dicitur dotata illa quæ eſt inciui
liter ac minus legitimè dotata.l. iiij.§.cõdemnatum.ff.
de re iudi.cum ſimili.quòd intelligo niſi teſtamentum
ſuſtineri poſſit per clauſulam codicillarem , vel auct.
ex cauſa.C.de lib.præteri.in relicto.dotis .
209 SEXTO quæro † an ſtatum prædictum habeat
locũ in ea quæ ſemel fuit nupta & habuit dotes ſuas.,
& tempore mortis eius , de cuius ſucceſſione agitur
eſt vidua.Bal.in.l.non ſine.in vlt.col.C.de bon. quæ
lib.in propoſito decidit ꝙ ſic & pro hoc facit , quòd
dixit Bal.in.l.j.in fi.C.vnde vir & vxor & poſt eum
Saly. Pau.de caſt. Rom. & moderni reprobata opi-
nione Nico. de muti. in terminis ſtatuti mutineñ. quo
cauetur ꝙ ſi mulier contraxerit ſecundas nuptias , &
de vtroq; matrimonio filios habuerit, tenentur relin-
quere dotem ſuam liberis vtriuſq; matrimonij æquali
ter, nam ſi contingat talem mulierem eſſe viduam tem
pore mortis habebit in ea locum ſtatutum , quia mu-
lier dicitur dotata etiam poſt recuperatam dotem ſolu
to matrimonio.l.ſi.C.cõmu.vtri. iudi. &.l.ſi ſocius
pro filia.ff.pro ſoci. &.l.filię.C.de colla. ita ꝙ ſuffi-
ciat ꝙ inceperit eſſe dos propter matrimonium pręce
dēs q̃uis fuerit ſolutum, vt patet toto titu.C.ſol.ma.
210 quemad.dos pe.non obſtantibus † iuribus quæ dicũt
dotem non conſtare ſine matrimonio .l. fina. C. de
don.ante nup. &.l. iij. cum ſimili.ff.de iure dot. quia
ſunt intelligenda modo prædicto, & maximè prædi-
cta procedunt,quia ita ſe habet cõis vſus loquēdi, nã
viduę ſolēt dicere.ego habeo penes me dotes meas vel
nondũ recuperaui dotes meas.quam deciſionem etiam
ſequitur Pau.de ca.in.l.fi.per illũ tex.ff. quando act.
de pec.eſt anna.& in rubrica.ff.ſol.ma.& ibi ēt Alex.
in.vij.col.& in conſi.inci.conſideratis verbis in vlti-
ma col.i.vol.& in cõſi.cij.inci.ſuper eo de quo quęri
tur.i.col.iij.vol.hinc dixit Pau.de ca.in locis ſuprà al
211 legatis ꝙ † ſtatutum ſenarum diſponens ꝙ mulier nõ
poſſit de ſua dote teſtari in præiudiciũ filiorum ēt pro
anima niſi de.iiij.parte do.habet locum etiā in vidua,
& ita dicit ſe vidiſſe conſultum.& pro hac ſentētia ad
ducit Fulg.in. d.l.j.tex. quem dicit meliorem de iure
in.l.ēt in prin.ff.de fun.dota.vbi prędium appellatur
212 dotale ēt ſoluto matrimonio facit ēt . quia † quouſq;
mulier ſtat in viduitate cenſetur ſtare in priore matri-
monio.l.fi.C.de bo.mater.& hęc opinio eſt tenenda
tanq; cõis licet Fran.de are.& aliqui moderni in.d.ru
brica.ff.ſolu.ma.velint viduam quæ exegit dotes nõ
poſſe dici dotes habere , & ita in ſpecie tenet .do.Bal.
nouel.in tract.dotium prima parte vlt.col.&.d.mo-
dernus bono.in ſuo tract.dotium vlt. parte in.liiij.q.
inc.an prædictum.& dñs Bulgari.in.d.rubri.in.xiij.
col.in fi.ex quorum dictis iunctis his quę notantur in
d.l.I.C.vnde vir & vxor licet poſſet latius hæc qõ di-
ſputari tamen hæc eſt verior & communior ſententia.
213 SEPTIMO quæro † an ſtatutum prædictum ex-
cludens dotatam, militet in ea cui dotes ſunt cõſtitutę
vel promiſſę ēt nullo matrimonio ſubſequuto. de hac
quæſtione dixi plura verba.ſ.hoc.eo.art.& membro
tertia.q.ad propoſitum illius.q.& retuli ꝙ Bart.in.l.
ticio centum.§.ticio genero.ff.de condi. & demon. in
pe.col.& in.l.non eſt matrimonium.ff. de rit.nup.&
in.l.qui pupillam, vbi etiam Ang.ff.de adul.per illos
tex.tenent ꝙ ſic.& Bal.in conſi.pen.ij.vol.ſm pen.im
preſſionem poſt Bart.in.l.cum plures.§.cum tutor.ff.
de admi.tu . & Bal.ac Pau.de caſt. & modernos in.l.
non ſine.C.de bo.quæ lib.& Bald.in.l.fi.propè fi.cõ
men.C.de ſponſa.vbi mouetur, quia talis fœmina eſt
deſtinatione dotata cũ concord.in.d.ij.q. allega. hoc
idem vult Pau.de ca.in.l.j.in fi.commen.C.vnde vir .
& vx.& Ange.in.l.ſi prædiorum.C. ad leg.fal.& in
conſi.lxxix.inci.per euidentiam quem referunt Alexā
der et moderni.in Rubri.ff.ſolu.matri.circa diffinitio
nem dotis vbi adducit.l.ſi mulier ita dotem.ff.de iure
dotium.&.l.i.§.i.verſi.& ſi tantum promiſſa.ff.de col
la.dot.ad idem facit ſecundum Bar.& docto. in locis
ſ.allegatis .l.ſi quis prioris.§ certum.C.de ſecun.nup.
214 item quia † dicitur dotata filia in qua pater actum
dotandi exercuit q̃tum in eo fuit.l.mulier.§ primo.ff.
de condi. inſtit. &.l.ſtichus ſe heredi. ff. de ſtatulibe.
quòd dicitur factum ex ſola aſſignatione.ſequitur Pe-
trus de anchara. conſilio ccxxxij.inci.ſubtiliſſimè,&
Angel.conſil.cccxlix. incip. conſultatio . Plus dixit
Bald.in.l.ſi plures in.vij.col.verſi.item iuxta hoc quę
215 ritur.C.de condi. inſerti ꝙ † ſi pater promiſit vel le-
gauerit pro filia dotes,licet ſit in mora illas ſoluēdi fi-
lia excludetur, eo quia verũ eſt dicere ꝙ fuerit dotata
ſcilicet ex promiſſione . allegat Bal.in d.l.cũ plures .
quod ſub dubio fortè intelligit Pau.de caſt. in conſi.
cxi.incipi.ſuper primo dubio in.l.colum.in fi. niſi ſta
tutum ſimpliciter excluderet fœminam quā mandaret
dotari, quia ſi foret mora in dandis dotibus ſuccede-
ret , & cum prædicta concluſione etiam tranſit Pau.
de caſt.in.d §. ticio genero, & Bald.nouel. in tracta.
dot. In ſexta parte in. xix. charta, & moder. bonon.
etiam in tract.doti. vlt. parte in. xxx. &.l. quæſtione
216 vbi.ſubdit ꝙ † ſufficit dotem qñcunq; offerri ante la-
tam

tam ſententiam per.l.ſi.ff.de pigno.act. allegat Ang.
in conſi.cxxxij.incip. in queſtione vertente, ꝙ in meo
volumine non inueni, & pro hac ſententia facit quod
dicitur de ſtatuto diſponēte maritum lucrari certam
partem dotis vxore præmoriēte, vt habeat locum in
dote promiſſa ſecūdum Ange.in.l.ſi prædiorū, & in
conſil.lxxviij.incip.ſtatutum loquit̃, & Pau.de caſt.
in.l.ſi marito §.i.ff.ſol. ma.eum concor. allegatis ꝑ
Alexan.& Mod.in.l.ſi donaturus.§.i.vlti.col.ff.de
cōdi.ob cau.& in.l.non tm̄.iiij.co.ff.de iud.& hoc
ſm Bald.in.d.l.non ſine. ꝓcedit etiam ſi ſtatutum di
ctet ꝙ verba ſtatutorū ꝓpriè intelligantur, & cū præ-
dicta opinione tranſit Bal.nouel.in tract.dot. prima
parte in.iij.col.dicens ꝙ iſta eſt communis opinio.
ſequitur Corn.conſi.lxxv.inci. ꝙꝙ.iij.colum. in fi.
j.vol.vbi refert Imo.Pau.de caſt.& alios qui apud
ciuitatem caſtelli ita conſuluerunt. Contrariā opi-
nionem tenuerunt varij doc. quos retuli.ſ.e.articulo
& membro.iij.q.& Imo.in.d.§.ticio genero, eo quia
non poteſt eſſe nec dici dos vbi non eſt matrimoniū
d.l.ſi.C.de dona.ante nup.&.l.iij.ff. de iure dotium
& ſtatutum prædictum cum ſit contra ius commu-
ne debet propriè & ſtrictè intelligi. l.i§.ſi is qui na-
uem.ff.de exer.l.non aliter.ff.de leg.i.&.l.conſtitutio
nibus cum concor.ff.ad munici.niſi aliter probaretur
de communi vſu loquendi, ſicut enim non poteſt di-
ci nupta ante matrimonium.l.quod pupillę.ff.quan
do di.leg.ce.ſic nec dotata.idem voluit Fulg.in.d.l.
non ſine dicens ꝙ gloſſ.in.d.§ cum tutor non dicit cō
trarium, ſequitur Bal.in.coſi.cccclj. Incipi. gitiua.ij.
volu.ſecundum penulti. impreſſionem volens ꝙ ta-
lis fœmina non excludatur niſi acceptet relictum pro
dote, quod ſm eum nō tenetur acceptare dominus au
tem And.de iſer.in.c.l.in.vi.&.vij.colū.de na. ſuc.
feu.poſt multa iura hincinde aducta quæ non tran-
ſcribo, cōcludit ꝙ de rigore iuris dotis promiſſio ex-
cludit fœminas, ſed non de æquitate, & tranſit cum
opiniōe quam dicit æquam, dicens ꝙ eſt tollerabili-
or, ſubdit in.viij.col. ꝙ non ſufficeret dotem eſſe pro
miſſam vel ſolutam marito etiam ſciente & paciente,
ac non contradicente vxore, ſed eſſe neceſſe, vt
promiſſio & ſolutio fiat ipſi mulieri, quam ſolu-
tionem non ſufficeret pro parte fieri ſm cū' ibi in.v.
col.in fi.verſi.oportet ergo, & in fin.commen. Sed
Cu.in.d.§.ticio genero quem ſequitur Alex.in conſil.
xiij.incip.circa primum dubium.iiij.col.iij.volu. di
217 ſtinguit ꝙ † aut ſtatutum dicit ꝙ filia fœmina non
ſuccedat ſed dotetur, & tunc vera ſit prima opinio ꝙ
excludatur, an verò dicat ꝙ filia dotata non ſuccedat
& tunc vera ſit alia opinio contraria quam proxi-
mè retuli, quia non dicitur dotata illa cui fuit aliqd ꝓ
dotibus relictum, niſi conſtaret de communi vſu lo-
quendi in contrarium, nec ſm eos iura allegata ꝑ bar
to, & maximè in.d.l.nō eſt matrimonium aliud pro
bant.pro quo facit, quia cum contractus dotis re per-
218 ficiatur, † non dicitur dos ex ſola promiſſiōe & an
te traditionem ſequutam, ſed dotis promiſſio vel reli
ctum pro dote ſeu ob cauſam dotis quæ nō ſunt con
tractus noīati, vt declarat Bar. in.l.iuris gentium in
princ.in fi.cōmen.ff.de pac.per.l.ad exactionē, &
ibi not.Bald..C.de dotis promiſ.& legem & ibi Sa-
lice.C.de pac. de quo fundamēto latius tradunt alex
and.Areti.& moderni in rubrica.ff.ſol. mat. in diffi
nitione dotis vbi ēt adducit̃ text. in.l. ſi p̃r mulieris,
et i.l.ſi is q ſtichū§.i.ff.de iure do.vbi dos ꝓmiſſa, &
q̄ nondū tradita ē cum non ſuſtineat onera m̃rimonij
dos dici non debet.facit ꝓ hac opinio.tex.in.l.dotis

ꝓmiſſio.ff.e.ti.de iure do.vbi patet ꝙ ante m̃rimo-
219 nium nō eſt, ſic † nec pactū, ſeu ꝓmiſſio de donādo
eſt donatio, nec pactū ſeu ꝓmiſſio de vendendo ē uen
ditio.l.in bonę fidei, & ibi Gloſſ. Pau.de caſt.& mo-
derni.ff.de eo ꝙ certo loco.notatur ꝑ Fran.de rāpo.
in.l.ſi.ff.de cōdi.ob cau.Ang.poſt Iac.bu.in.l.i.C.
de pa.pigno.& per Matheſil. in notabili. xlvij.ſic ēt
dicimus ꝙ aliud eſt quē abſoluere vel condēnare &
aliud ꝓnunciare cōdemnandū vel abſoluendū, adeo
vt iudex qui non pōt facere executionē vltimo menſe
ſui officij poſſit ꝓnunciare exequendū ſm Iac.de are.
Cy.& Bal.in.l.j.circa gl.in uerbo in poſſeſſionē.ff.
220 de iuriſdi.& † ſtatutū ꝓhibens iudicē vltimo men-
ſe ſui officij abſoluere non intelligitur prohibere ꝙ ꝓ-
nunciet abſoluendū Bar.in.l.ſolent.ff.de offi.procō.
Bal.poſt.Cyn.in.l.i.C.ſi aduer.liber.& in.l.ſi qs fi-
lio §.eius per illū tex.ff.de iniuſ.rupt. cum concordā.
adductis ꝑ Alex.in.d.l.l.in.v.co.ff.de iuriſ.om.iu.
ſic etiam aliud eſt quē pronunciari liberū, aliud quem
pronunciari liberandū.l.q ſe dicit.ff.de iudi.no.Gl.
in.d.l.i.C.ſi aduer.liber.ſic ēt aliud ē reſtituere in in-
tegrum aliud pronunciare reſtituendum vt notat gl.
in.l.fin. in verbo compromiſſarios.C.vbi. & apud
quem.& glo.in.c.ſuper eo in.verbo ordinet de offi.
delega. Sic etiam aliud eſt gerere aliud mandatum de
gerendo.l.prima.ff de admi.tuto.facit quod ad pro-
poſitum prædictorum dixit nellus in tracta.banni.in
lxxxi.q.tertię partis ſecundi temporis.ita igitur in ꝓ-
poſito aliud debet eſſe dos, aliud promiſſio dotis dā
dę ſeu nuda dotis ordinatio & conſtitutio, maximè
ante aliquod matrimonium ſubſequutum, maximè
quia verba ſtatutorum debent intelligi cum effectu.l.
221 i.§.hæc autem verba † .cū ibi plenè traditis.ff.ꝙ gſ.
iu.nec enim poteſt eſſe dos effectualiter, niſi matrimo
nio ſubſequuto.Item participium dotata cum ſit tem
poris pręteriti perfecti rem perfectam ſignificare debet
dicto.§.hæc autem verba, cum reſoluatur in relatiuū
& verbum præteriti temporis.glo.in clemen. prima
in verſic.dignitatis, de præben.Et prædicta opinio ve
ra foret, p̃ſuppoſita pro vera illa deciſione barto.de
qua in.d.§.titio genero in penulti.colum.ſcilicet quòd
ſtante ſtatuto prædicto relictum ꝓ dote ſit conditio-
222 nale, † quia ante conditionis euentum non diceretur
dotata.l.cedere diem.ff.de verborum ſignificatione.
& notat Pau.de ca.in.d.§.ticio genero in penulti.col.
Ex quo infertur.quòd ſi dotis promiſſio vel relictum
conferatur in tempus nubilis ætatis, iſta propriè non
dicetur dotata circa quod etiam videri poſſunt quæ
dixit Angel.in conſil.cccxlix.incipien. conſultatio,
de quo per Petr.de ancha.in.d.conſil.ccxxxii.ſequi-
tur Sozi.conſilo. xcii.incipien. circa tertia & quar-
ta colum.primo uolum.Pro concluſione puto dicen
dum quòd ſi conſtet de communi uſu loquendi illi ſit
ſtandum.l.librorum.§.quod tamen caſſius cum uul-
ga.ff.de legatis tertio quod ſequitur Socinus conſil.
ccvii.incipien.in cauſa ſecunda columna primo vo-
lumine.& Fulgoſius in lege ſtipulationem.ff.de iure
dotium aliàs autem puto diſtinguendum inter dotem
promiſſam matrimonio ſubſequuto, vt tunc dica-
tur dotata per prædicta. & per ea quæ magis com-
muniter traduntur in rubrica.ff.ſol.matrimonio cir-
ca diffinitionem dotis vbi volunt dotem promiſſam
contineri ſub eius diffinitione. & per illud quod
dicimus de ſtatuto diſponente ſuper lucranda do-
te, vt habeat locum in dote promiſſa prout ſuprà di
xi. Vbi autem non eſt ſubſequutum matrimoniū pu-
to in tali fœmina nō habere locū ſtatutū. Et hāc vlti-

mam opinionem ſtricto iure veriorem eſſe. ſed ꝑpter
auctoritatẽ tenentium contrariam ſententiam quę vi-
detur per communem conſuetudinem approbata. l. ſi
de interpretatione. ff. de legi. non puto eſſe recedendũ
in pratica & in iudicando à prima opinione quę eſt ꝙ
talis fœmina intelligatur excluſa ẽt matrimonio non
ſequuto, quod ẽt vult Bal. nouel. in tracta. dotiũ pri-
ma pte in pen. & vltima col. ꝗ concluſio procederet
223 vbi ſtatutũ ſimpliciter excludit dotatã, † nã ſecus eſt
vbi exigeret dotem eſſe datã vel ꝓbari dationem, vt ꝑ
Soci. conſi. xcij. inci. circa .iij. col. i. vol. poſt Ange.
conſi. clviij. ĩ. ꝓxi. allegando. Et tenendo opinionem
quam dico de iure veriorem. reſpondetur ad. d. l. non
eſt matrimonium. quòd ꝓbat contrarium eius ad ꝙ
allegatur, quia ibi dicitur, quòd deſtinata ex teſtamẽ
to ad matrimonium, poteſt matrimonio copulari ꝑ
tutorem vel curatorem ſeu eius filium. & ſicut deſtina-
tio vel præcedens deſponſatio non faciunt matrimo-
nium ſic etiam relictum vel ordinatio dotis dandę nõ
faciunt dotem, nec ſunt dos, ſed dotis cauſa facta. ex
hoc etiam patet reſpõſio ad. l. qui pupillam. & ad. l.
ſi quis prioris §. certum. C. de ſecun. nup. Ad. l. I. ff.
de colla. do. vbi dicitur dotem promiſſam conferri.
reſpondetur ꝙ ibi ſubſequutũ erat matrimonium ſi-
ne quo dos eſſe nõ poteſt, & licet actio ad dotem con-
feratur, non tamen ſequitur ꝙ ſit verè dos ante ma-
trimonium. Ex hoc etiam patet reſponſio ad. l. ſi mu
lier ita dotem, dũ in dote promiſſa cõſiſtit delegatio
debitoris. quia hoc eſt verum quo ad actiõem. & ibi
ſuberat aliud ſcilicet matrimoniũ. Et ſi non adſit ma-
trimonium ſed ſpõſalia, quid tũc iuris ſit dixi. ſ. hoc
eod. articulo. & membro in. iij. q. Et ſi fuerit dos pro-
miſſa, & matrimoniũ ſubſequutum pacto appoſito ꝑ
ſocerum ꝙ nõ debeat dari dos niſi vſq; ad quinq; an
nos, an tunc in ea habebit locum ſtatutum prędictum
colligitur ex prędictis. & ĩ. proxi. dicẽdis iunctis no-
tatis per Ange. in conſi. clviij. incip. quidam nomine.
P. vbi voluit ſtatutum de dote lucranda non habere
locum ſi mulier. ĩ. illud tempus præmoriatur. ſed lo-
quitur qñ verba ſtatuti ſonabant in dotem datam vt.
224 prædixi. † Quid autem ſi dos fuerit ꝓmiſſa arbitrio
alicuius, & ante arbitrium ſubſequutum hæreditas
vxori deferatur? an tunc excludetur, quia poteſt con-
tingere arbitrium non ſequi? colligitur ex notatis per
Bal. in. l. iij. in lectu. noua. C. de dotis promiſ. vbi tra
dit an tunc in ea habeat locum ſtatutum de dote lucrã
225 da. † Quid aũt ſi dotes fuerint ſub conditione vel in
certũ tp̃s conſtitutę vel relictę ſeu ꝓmiſſę, putà cũ nup
ſerit. fœmina, an talis fœmina intelligatur dotata ita
vt excludatur à ſucceſsione vigore ſtatuti ſi hæredi-
tas ante impletam conditionem vel diei aduentum de
feratur ſcilicet anteꝗ̃ nubat, latè exaiat Coeneus cõſi.
xl. incip. circa hanc. v. col. iij. volu. ubi refert ambos
raphaelles Pau. de caſt. & alios diuerſo modo in qua
dam cauſa ſuo tempore cõſuluiſſe. & dicam. ĩ. in. xi.
articu. principa. in. iij. q. & an excludatur illa cui ap
poſitum fuit onus in dote, vel quæ fuit grauata illam
reſtituere. dicam ibidem in. iij. q. & ibidem tradet gd
ſi pater fuerit ſtipulatus dotem ſibi reddi non autem fi
lię. Quid aũt ſi relicta ſint per patrem filię centum ſim
plicitee, an intelligantur relicta nomine dotis. ita ꝙ di
catur dotata & excludatur à ſtatuto. barto. in. l. quod
aũt. ff. de iure dot. quem ſequitur pau. de caſt. in. d. l.
ticio centum §. ticio genero in vlti. col. ff. de condi. &
demon. dixit ꝙ ſic conſiderata tamen qualitate per-
ſonę. ſ. an illi talis ſumma conueniat pro dote. ſequi-
tur Ange. areti. in §. fuerat in. xx. col. inſti. de actiõ. Et

ſi relinquatur aliqua ſumma ꝓ filia maritanda an tũc
dicatur dotata no. Bar. in. d. §. ticio genero ꝓpe fi. cõ
men. Bal. in. l. ſancimus. C. de nup. & in. l. generaliter
in. pe. col. C. de epiſ. & cle. & Pa. de ca. in cõ. ccix. in
cip. ego paulus in vol. antiquorum conſilioꝝ ſm vl-
timam impreſsionem. & depẽdet ab eo an hoc relictũ
ſit cõditionale, & an illa cui ſunt dotes in tẽpus nup
tiarũ relictę dicatur ante illud tempus dotata de quo
dixi. ĩ. in. d. xi. articu. princ. in. iij. q. Quid autem ſi ſta
tutũ excludat dotatã in vita an intelligatur excluſa il
la cui ſunt dotes in teſtamento cõſtitutę. d. Barto. ſo-
ci. conſi. xcij. inci. circa primam. iij. col. ver. circa ſe
cundam. i. vol. tenuit ꝙ non, qa actus teſtandi differt
ab actu inter viuos, vt per bar. conſi. ſuo incip. pater
filio ſuo emancipato. & credo ꝙ verum ſit qñ ſtatu-
tum loquitur de dotata à patre in vita, ꝙ ſi loqueretur
de dotata à patruo fratre vel matre in vita patris, aut
ab auo, eſſet ſecus dicẽdum qñ per talem dotẽ à pr̃na
226 ſucceſsiõe poſſet excludi. de quo dico loco ſuo. † An
aũt ſi filia debeat dotari, vt non ſuccedat, tutores ad
eundo inſolidum pro infante dicantur ſe obligare ad
dotes ad effectum vt filia excludatur. d. barto. ſoci. cõ
ſi. ccvij. incip. in cauſa. ij. colum. i. volu. diſputat an
tunc dos habeatur pro promiſſa & dicit ꝙ non reten-
ta opi. quam. ſ. dixi de iure veriorem, necnon qñ ſta-
tutum requireret dotem eſſe traditam, vt quia diceret
ſtatutum ſi fratres voluerint dotare & dotauerint. de
quibus dictis latius dicetur. ĩ. eod. xvi. q. in fine. An
autẽ vt excludatur ſufficiat eſſe datum, vel relictum
licet non ſub ratione dotis. videatur Fulgo. in. l. ſti-
pulationem. ff. de iure dotium & in quęſtione ſequen
ti dicetur.

227 OCTAVO ꝗro, † an ſtatuto excludente dotatã
ſi cõtingat aliquã eſſe maritatã & nõ appareat de do
tibus ꝓſumet dotata ex eo ſolo ꝙ ſit maritata? Iac.
de are. quem refert Bal. in auc. res ꝗ in ſecunda colũ-
na. C. commu. de leg. dicebat ꝙ ſic. & hoc idem tenet
in propoſito Modernus bonon. in tracta. dotium in
vltima parte. in. xlvij. quæſtione incip. in dubio. al-
legat Petrus de anchara. in conſilio. cxliiij. & moue-
tur, quia in dubio non debemus pręſumere mulieres
eſſe maritatas ſine dote. l. ſi pater. §. primo. & . l. ſi libe-
ris. ff. de pactis dota. glo. in capitulo conſanguineo-
rum tertia quæſtione. v. & ita videmus ſolitum fieri,
& à conſuetis præſumere debemus. l. certi cõditio. §. ſi
nummos. ff. ſi certum petatur. l. quòd ſi nolit. §. qui aſ-
ſidua. ff. de ædil. edic. ſed Bal. in. d. auct. res ꝗ tenuit
contrarium. ſequitur Coeneus conſi. xcliij. incipien.
circa. iij. columnã. ij. volumine qa etiam ſi mulier ha
beat bona non præſumitur illa in dotem dediſſe. Gl.
& bart. in. l. mulier bona. ff. de iure dotium & Boe-
to. in diſputatio. ſua incipit mulier habens amplum
patrimonium diſtinguẽdo, vt ibi per eum. facit quod
notat Baldus in. l. nulla. C. de iure dotium, cum con
cordan. & hæc eſt veritas & iccirco dicebat Roma.
in conſilio. clxxix. inc. ampliſsime doctor in tertia
228 columna quòd † volenti excludere talem mulierem
incumberet onus ꝓbandi quòd aliqua ſit dotata &
229 de bonis patris à cuius ſucceſsione excluditur. † An
autem per cõfeſsionem ſolam mariti confitentis ſe do
tem recepiſſe probetur quam eſſe dotatam. ita vt exclu
datur à ſucceſsione, concludendum eſt quòd ſic, quã
do confeſsio eſt efficax. quia in dubio præſumitur
facta ſpe futurę numerationis lege finali & in auctẽ.
ibi poſita. C. de dote. cau. non nu. & quando ſit effi-
cax. traditur ibi. & in. l. i. C. eo. ti. per Specu. in ti. de
cõfeſ. §. ſequit, ver. xxvi. ꝑ Bar. in. l. aſsiduis. C. q po.
in pigno.

inpigno. habe, vbi loquunť de renũciatione & præ-
ſcriptione, & eſt alius modus ſeu caſus in.l.in con-
tract.bus. uer. illis ſecuritatibus.C.de non nume.pe-
cu.& aliũ caſum no.Bal.in ru.C.de priui.do.& i.l.
pecuniæ.C.de ſolu.& alium in. d. rub. dum allegat
l.cum vſura.C.de non nume.pecu.ſcilicet per conie-
cturas, iuncta confeſsione, quem nõ habeo pro tuto
& alius caſus notatur vbi iuramentum in tali confeſ-
ſione interueniſſet in.l.fina.C.de non nume.pecu.&
ibi Salyce.& in.l.ſi ex cautione.C.de non nume.pe-
cu.quod eſt ſanè intelligendum iuxta ibi tradita ma-
ximè per Bald.nam quando talis confeſſio eſt efficax
tunc mulier dicitur dotem habere, vt not.Bald.in.l.
fi.& in.l.legem.C.de pac.Ange.in conſi.cxliiii.inci.
gener.Bart.& doct.in.l.penu.§.ſi vir.ff.ſol.mat.ma-
trimo.& facit.l.ſi ſocer §.Lucius.ff.eod.titu.& ita te-
net Modernus bonoñ.in tract.do.in vltimo arti-
culo.in.lxxv.quæſtione circa cuius paſſus veriorem
Intellectum videri poteſt quod dixit Barto.in.l.duo
bus.§.à fideiuſſore.ff.de iureiuran.& in conſi.clv.in
cipien.ticius, & Pau.de caſt. in conſi.pe.in volumi-
antiquorũ conſiliorũ.ſm primam impreſsionem cũ
concordan.ibidem allegatis.ſi aũt ſtatutum diſpone-
ret ſuper tali confeſsione, tunc attendenda eſſent eius
verba.l.ille aut ille.§.cum in verbis.&.l.non aliter.in
prin.ff.de lega.iij.& quod cõſuluit do. Benedi. ca-
pra in conſi.xxxviij.Et ideo dixit Corn. conſi.xlix.
230 in fi.j.volu.ꝙ ſi † ſtatutum velit conſtare de doti-
bus per publicum inſtrm vel per prothocollũ eſt ne-
ceſſe ꝙ ita cõſtet vt aliqua dicatur dotata, & tanquã
dotata excludi poſsit à ſucceſsione. Et cum hac ſnia
tranſit ipſe Cor.conſi.ccc.incip.viſo.ij.col.iiij.vol.
volẽs ꝙ ſtatuto declarãte quõ intelligat quẽ eſſe dota
tam, ille modus debeat attẽdi.qui in genere bene dicit
licet non bene dicat in terminis illius qõnis, per ea quę
231 dixi.ſ.eo.v.q.Et † ſi rubrica ſimpliciter excludat do
tatam, & in nigro dicatur intelligi dotatam quando
conſtat de numeratione vel de confeſsione mariti ſeu
alterius pro marito, vel de promiſsione reſtituẽdi ip
ſi vxori, tũc attenditur declaratio ſtatuti, cuius pro-
batio attendi debet ſecundum Soci.d.conſi.xcij.in-
cip.circa.iij.col.primo volumi.& dicam.j.in.viij.
articu.princi.xx.quæſtione.ij.col.prima limitatiõe.
poſt.Alex.conſi.xiij.inci.circa.iij.col.ij.volumi.
232 † Et ſi ſtatutum præſumat aliquam maritatam poſt-
lapſum.xxv.annorũ fuiſſe dotatam, non præſumet
fuiſſe dotata illa, quę.j.dictum tempus.xxv.annorũ
deceſsit, eſto ꝙ nullus ea mortua.j.tempus.xxv.an-
norum dotem petierit ſm corneũ conſi.xciiij.incipi.
circa.iij.col.ij.volu. qui indubitanter bene dicit in
terminis illius ſtatuti terræ goneſſæ, quod loquitur de
muliere quæ apparet nupta per.xxv.annos retrò, &
ſic de ea quę durauit in matrimonio per ipſum tem-
233 pus. † Vbi autem cõſtaret ꝙ aliqua eſſet dotata &
neſciretur per quem. tunc quis illam præſumetur do-
taſſe dicam in.viij.articu.princi.in.xvi.q.in fi.
234 NONO quæro, † an ſtatutum prędictum liget
illã q̃ fuit dotata in mrĩmonio p̃ſumpto vel inualido,
videtur ꝙ non per tex.in.l.hæc cõditio.ff.de condi.
& demon.& hanc.q.tangit Bal.nouel.in tract.dotiũ
in.xi.parte.in.lxxxij.char.vbi dixit fuiſſe conſultum
per ſolẽnes doc.apud Piſas ꝙ ſic, quorũ cõſilijs ipſe
ſe ſubſcripſit.mouetur inter cætera, quia eo caſu ne-
gari non poteſt quin ſit dos conſtituta vel promiſſa.
quo caſu, vt dictũ ẽ.ſ.in.vij.q.ſm magis cõem ſniam
habet locũ ſtatutũ.Itẽ ſi in ſponſa de futuro habet lo
cum tale ſtatutũ, vt dixit Pan.in rubr.de ſpõ.in.fi.&

dixi.ſ.e.iij.q.idẽ eſſe debet in tali matrimonio.Prętे-
rea matrimoniũ putatiuũ ſm eũ ibi multa habet cõue
nientia cũ vero, vt traditur in.l.ſi cum dotem.§.fi.ff.
ſolu.mat.& ita tenendum puto.
235 DECIMO quæro, † an tale ſtatutum ſimpli
citer excludens dotatã liget illã q̃ de ꝓprijs facultati-
bus eſt dotata.Bald.in.l.neq; mater.C.de iu.do.in.
lectu.noua, cũ quo tranſit Cor.conſi.clxxi.incip.li-
cet.ij.col.in fi.iiij.vol.tenuit ꝙ non, qa talis cum ef-
fectu non dicitur dotata ſed de facto per illũ text.in
verbo dandi, & qa verbũ dotata ius ſignificat nõ a-
ctũ, nudi miniſterij.argumẽ.l.pater ex prouidẽtia.ff.
de ma.vin.&.l.ſi res quas.ff.de iur.dot.facit illa re-
236 gula, † ꝙ verba debent intelligi de iure & non de fa
cto.l.continuus.§.cũ quis.ff.de verb.obl.l.mulier §.
i.ff.de condi.inſti.&.l.hæc conditio.ff.de condi.&
demon.& quod dixit Bald.in.l.ſcimus.§.repletionẽ
in.iiij.q.quem ſequitur ibi Pau.de caſt.C.de inof.te-
237 ſta † ꝙ ſi pater inſtituat filiam in dotibus maternis, &
nihil aliud ſibi relinquat titulo inſtitutionis non va-
leat inſtitutio.facit.l.mea res.ff.de condi.& demon.
& hanc deciſionẽ ſequitur dñs Bap.de ſancto.ſeueri.
In repetitione.l.oẽs populi.in.lxxix.col.ver.xviij.
quæro.ff.de iuſti.& iure.& domi.Præceptor meus
in.l.qm̃ nouella.in.ij.col.C.de inof.teſt.& dicã.j.in
viij.arti.principa.& Moder.bonoñ.in tractatu do-
tium.vltima parte.q.xlvi.Et.ſm Maria.conſi.lxxx-
iiij.incip.viſa.ij.col.verſi.ij.moueor.& ſeq.& dñm
Barto.ſoci.conſi.cxxi.etiam incip.viſa.i.col.i.vo-
238 lu. † dotata in cõione & de bonis cõibus non exclu-
deretur, niſi ſtatutũ hoc expreſsè diſponeret. Plus di-
cebat Corneus conſi.ccc.incipi.viſo.in fi.iiii.volu.
239 ꝙ † dotanda de bonis patris vel aui non excludere-
tur ſi de eorum bonis eis mortuis dotareť, ꝙ nõ pu
to verum, vt diceť.j.eo.xij.&.xvi.quæſtione.Et p̃
dicta ꝓcedunt niſi ex verbis & mente ſtatuti appareat
ꝙ ſtatutum velit excludere etiam illam quæ ſit dota-
ta de bonis alienis, vt qa dotata à patre excludať ẽt à
ſucceſsione matris non dotãtis, vt cõſuluit.d.Fran-
ceſchinus cur.iunior.conſi.x.incip.viſa.penul.col.
aliàs aũt non ſufficeret patri dotare de bonis matris
per prædicta, & cõſuluit do.Lodo.bolo.conſi.xxx-
viij.de quo etiam diceť.j.in.viii.arti.princi.in.xvi.
qõne. In dubio aũt ſi apparet quam eſſe dotatam
& non cõſtet de cuis facultatibus ſit dotata.dixit pe.
de ancha.in conſi.cciij.inci.poſſet probabiliter dubi
240 tari.ꝙ ſi adminiſtrator bonorum p̃rnorum, filiabus
dotes dedit, præſumitur dediſſe de bonis p̃rnis.alle-
gat.l.fi.C.de dot.promiſ.vbi ẽt ſi filia habeat bona
quæ pater adminiſtret, nihilominus præſumitur de ip-
ſius patris bonis dotata.Sequitur Cor.cõſi.cxi.inci.
241 uidetur.ij.vol.dicens.ꝙ † ẽt ſi pater ꝓmiſit filiæ.l.
de bonis p̃rnis ꝙ filia dicať dotata de bonis p̃ris, quã
ſi promiſsio de bonis filię intelligatur ſi paterna non
ſupererunt per.l.fina.C.de dot.promiſ.Faciũt no-
tata per Barto.in.l.j.& ibidem Alexander.in.vi.col.
ff.ſolu.matrimo.& notata per bart.in.l.omnia.C.
arbi.tutel.& per docto.in.l.cum ſeruus.ff.de ver.ob
ligatio.& Dixit Fulo.conſi.ſuo incipien.tenor con-
ſuetudinis ciuitatis.Alexan.in ſecunda col.in pri-
mo dubio.cui ſe ſubſcripſerunt domi.Signo.de ho-
mode.& Cuma, quod eſt inſertum inter conſilia do-
mini Franci.cur.numero.xxxiiij.loquendo in termi
242 nis propoſiti noſtri, quòd † mulier p̃ſumitur dotata
à patre ſeu fratribus qñ bona quæ habet noĩe dotis fue
rũt ꝑ p̃rem uel frẽs antea.poſſeſſa, idẽ dicit ſi fama ſit
in vicinia ꝙ ſit ab eis dotata, vel aliter appareat per

conlecturas, ita ꝙ excludetur per ſtatutum, & ita in-
telligendum eſt quod dixit Rom. in conſi. clxxix. In-
cip. ampliſsime docto. in. iiij. colũ. dum voluit ſtante
ſtatuto ꝙ dotata à patre non ſuccedat probari debe-
re ꝙ aliqua ſit dotata à patre & de bonis patris. Et di
cam infrà in octauo articulo principali. in. xvi. quæ-
ſtione. in fin. Illud autem quod dixi de adminiſtrato-
re vt præſumatur de bonis paternis dotaſſe. Aliter de
terminat Corneus conſilio. clxx. incipien. in conſiliis.
iiij. col. ij. volumi. dicens ꝙ qñ patruus & curator pa-
tris furioſi promittunt ſimpliciter dotes pro filia fu-
rioſi, ipſi efficiũtur debitores ita ꝙ filia nõ cenſeatur
à patre dotata, quod dictum poteſt habere colorẽ iuri
dicum in eo quòd non ſit par ratio, an aliqua dotetur
à patre vel ab eius curatore, vt dixi ſuprà eodem. i.
quæſtione. non autem eo ꝙ curator obligetur per no
ta. per Bartolum in. l. poſt mortem. § primo. ff. quan-
do ex fa. tu. & in. l. procurator. qui pro euictione cũ
ſimilibus. ff. de procuratoribus. Et quod dixi ꝙ præ
ſumatur filia dotata de bonis patris. limitabat domi-
nus Franciſ. curtius iunior, niſi quando ſtatutũ vult
excludi ẽt dotatam de bonis matris à ſucceſſiõe pater-
na. cuius contrarium patet ex prædictis & notatis in
243 dicta. l. finali. C. de dotis promiſſione. † Quid autem
ſi appareat quòd pater aut frater dederit decem filiæ
vel ſorori, nec appareat quòd dati ſint titulo dotis,
an dicetur mulier à patre vel fratre dotata. Fulg. in. l.
ſtipulationem. ff. de iure dotium. dicis quòd non, re-
ferens ſe ita conſuluiſſe, niſi conſuetudo aliter dictet li
cet Barto. aliter teneat, vt ibi per eum, & quòd immò
præſumatur dotata, faciunt quæ dixi ſuprà eodem
quinta quæſtione. & l. ſi cum dotem. §. ſi pater. ff. ſolu
to matrimonio. vbi præſumitur datũ ob cauſam de-
biti, & ex cauſa ob quã fieri debebat. facit quod vult
Baldus in. l. fina. i. colum. verſicu. ſed nunquid præ-
ſumetur. C. de ſenten. quæ ſine certa quantitate. & in
l. nulla. C. de iure dotium. & tex. in. l. cum te. à contra
244 rio ſenſu. C. ne vxor pro mari. †. Et quid proban-
dum ſit ut aliqua dicatur dotata patet ex his quæ di
cta ſunt in præcedenti quæſtione. & per Socinum cõ
ſilio ducẽteſimoſeptimo incipiẽ. in cauſa. in principi.
primi voluminis.

245 VNDECIMO † quæro, an ſtatutum prædictũ
excludens dotatam excludat eam quæ nunquam fuit dota
ta nec requiſiuit ſe dotari, iſtam quæſtionem format
modernus bono. in tracta. dotium. in. lxxviij. q. inci
pit. an ſtatutum ꝙ mulier. & concludis quòd debet
imputari mulieri quæ non requiſiuit ſe dotari. ar-
gumento eius quod dicimus de ſtatuto mandante
quem nõ audi, riniſi ſatiſdederit, quia intelligitur ſi ſa
tiſdatio fuerit requiſita. allegat Ange. in conſi. xl. &
cxxxvi. quæ ſub eo numero in meo uolumine non
habeo, ſed bene facit ad hoc dictum notabile Pau. de
caſt. in. l. peto §. fratre. ff. de leg. ij. in fi. commen. & ꝙ
dixit Alexand. in conſi. clxxij. in quarto volumine.
246 ad propoſitum illius deciſiõis. ad idem adducit, † qa
vaſallus non dicitur in mora præſtandi ſeruitiũ do-
mino, niſi requiratur. Bald. in capl. primo de na. feu.
ſubdit ꝙ in terminis prædicti ſtatuti, ita decidit Ang.
in conſilio. ccc. Puto diſtinguendum. quòd aut ſtatu
tum excludit fœminam à ſucceſsione propter maſcu
los & mandat illam dotari, & tunc vera ſit deciſio p̄
dicta, quia illa qualitas quod dotetur neceſſariò ad-
eſſe non debet tempore delatæ ſucceſſionis. aut verò
ſtatutum excludit fœminam dotatam, & tunc niſi ad
ſit illa qualitas ꝙ ſit dotata tempore quo ſucceſsio de
fertur non excludatur, etiam ſi non requiſiuerit ſe do
tari cum excludatur reſpectu illius qualitatis. per ea q̃
notant in propoſito Cuma. & Pau. de caſt. in. l. ticio
centum. §. ticio genero. in fin. ff. de conditio. & demõ
ſtratio. & quæ dixi. ſ. hoc. e. artic. & membro. in. vii.
q. & . ĩ. in. xv. qõne. iunctis his quæ dicam in ſe. qõ-
ne, vnde adeſſe debet tempore hæreditatis delatæ, vt
ibi dico. & facit. l. mella in prin. ff. de ali. & ciba. le-
ga. nam vbi non eſt qualitas à lege requiſita non ha-
bet locum diſpoſitio, vt not. Ioan. and. in. c. i. de ho
mi. in. vi. in nouel. Bar. ĩ. l. i. § i. ff. ne quid in flu. pu.
facit. l. prætor. la. ij §. doce. ff. vi bo. rapt. item certum
eſt quòd ſi nõ ſit aliqua dotata ei non conuenient ver
ba ſtatuti, ergo nec diſpoſitio. l. iiij. §. prætor ait. & ꝙ
ibi notant Bar. & Roma. & Alexã. ff. de dam. infec.
ad contrariũ reſpondetur quòd requiſitio eſt neceſſa-
ria, vbi prouiſio concernit emolumentum requirẽtis
ſed in propoſito eſt onus filiæ ꝙ ſit dotata. quia exclu-
ditur à ſucceſsione. Item ibi nõ erat aliquid per modũ
certæ qualitatis ſtatutum ſeu reſpectu certæ qualitatis
ſicut in propoſito noſtro, & prædicta vera ſunt mero
iure. ſed ſecũdum communem vſum loquendi aliter
eſſet, vt dixi in dicta quæſtione. vij. An autem ſi adſit
mora in dando dotem conſtitutam ſit locus ſtatuto;
dixi. ſ. in. vij. q. ſ. allegata.

247 DVODECIMO q̃ro, † an prædictum ſtatu.
excludens dotatam habeat locum in ea quæ non uult
dotari ad finem ne excludatur. And. de Iſer. in. c. i. in
vij. colum. de na. ſuc. feu. tenuit ꝙ non, quia in inuitã
non poteſt dominium dotis transferri nec ei ius dotis
acquiri. l. nec emere. C. de iure delib. l. in ulto. ff. de re
gu. iur. l. inuitum. de cõtrahen. empt. & . l. hoc iure. §.
non poteſt. ff. de regu. iur. Item quia ſtatutum intro-
duxit fauore ipſius dotãdæ quòd dotetur, ergo in eius
læſionem hoc interpretari nõ debet. l. quòd fauore. ff.
de legi. nec enim debet poſſe priuatus auferre quod lex
dat. §. quoniam autem. in auctẽ. de nup. ſubdit in. c. ſe.
248 ꝙ † ſi mulier ſit minor & dotẽ recipiat dabitur ei in
integrum reſtitutio vt ad ſucceſſionem admittatur ſi
ſit læſa, vt ibi per eum. ſed Bald. in. l. fi. iij. col. verſic.
itẽ facit. C. de pac. dicit ſufficere maſculis fœminam
excludentibus ꝙ illam dotent, hoc eſt dotes offerant.
argu. l. qui filium. ff. vbi pupil. edu. de. & . l. iure ciui-
li. & . l. in teſtamento. ia. ij. ff. de conditio. & demon.
& . l. labeo. ſcribit ſi mihi bibliothecam. ff. de contra
hen. emptio. cum enim ſtatutum velit ſecundum eum
dotem loco legitimæ ſuccedere ſufficit oblatio prædi-
cta. faciunt nota. per Cyn. & Ricar. malum. in. l. ſan-
cimus. C. de nup. ſed de hoc an dos ſuccedat loco legi
timæ alibi dicam, & cum hac ſententia tranſit Paul.
de caſt. in. l. ticio centum §. ticio genero. in vltima co
lumna. ff. de conditio. & demonſtra. dicens non eſ-
ſe in facultate filiæ auferre maſculis commodum ſta-
tuti. Sequitur Alexan. conſi. xlviij. incipi. viſo ſtatu-
to. & conſi. lxxxiij. incip. viſo themate. vltima colũ.
iij. volu. & . cxxx. incip. attentis verbis. & . clij. inci.
viſo themate. l. colum. ij. volumine poſt Bal. in. l. ſi
plures. pe. co. C. de cõdi. inſert. & Soci. cõſi. cxxi. ici.
viſa contingẽtia. i. col. i. vol. poſt Bar. in conſi. xxxi.
inci. quidã deceſſit inteſtatus. Idem tenet Bar. verõ.
in cautela. clxxxi. ſm numerum meum inci. in multis
locis ſunt ſtatuta. & Moder. bono. in tracta. dot. in
vlti. pte. in. li. qõne. inci. quid ſi filia. vbi allegãt ad p
poſitũ ꝙ vult Bal. l. l. pac. l. xx. q. C. de col. ubi bal.
vult puellã q̃ nõ vult nubere, ſed ſuccedere et caſtitatẽ
ſuã excludi ꝙ ſufficiat ſibi tm̃ p̄ſtari quãtũ noie do-
tis ſufficeret qa ſtatutũ vr̃ ſibi ꝓuidiſſe de certa q̃titate
dũ uult illã dotari. l. i. ff. q̃ le. ij. q̃ habita filia dƺ eẽ cõ
tenta.

tenta.ar.l.qui volebat.ff.de hær.inſti.&.l.thais.§.l.ff.
de fideicom.liber. nec eo caſu obſtat ſi dicatur ꝙ ſtatu
tum arctet eam ad nubendum, quod eſſet contra bo-
nos mores, iuxta not.in.c.ſtatutum.per Ioan.an.de
hære.in.vi.in nouel. Aut ſi dicatur ꝙ non poſſit eſſe
dos ſine matrimonio.l.fi.C.de do. ante nupt. &.l.iij.
ff.de iure dot. quia non arctat, & in quocunq; ſtatuto
permaneat ſtatutum vult illam eſſe tali portione con
tentam, & ſic ſi nolens nubere poteſt excludi per obla
tionem, multomagis excludi poteſt volens nubere &
recuſans dotari. ad no.per And.de Iſer. patet reſpõſio
ex prædictis, maximé quia And.de Iſer. præſuppo-
nit non ſufficere promiſſionem vel conſtitutionẽ do-
tis. & licet dotis conſtitutio reſpiciat commodum do
tãdę vt dote & ſucceſsione non fraudetur, tñ ſtatu-
tum principaliter tendit ad fauendum eis ꝑꝑ quos do
tatas excludit, ergo &c.l.qui exceptionem.in princi.
ff.de condi.inde.&.l.ſi quis nec cauſam. in prin.ff.ſi
cer.pet. prædictã concluſionem intelligo vbi ſtatu-
tum fœminam excludit & mandat eam dotari, prout
conſuluit Angel. conſi. cccxlix. incipiente conſulta-
a 49 tio. nã ſi diceret ꝙ † dotata non ſuccedat, oporteret
illam tempore delatę ſucceſsiõis fuiſſe dotatam, nec
ſufficeret dotem poſtea offerri, vt dixit paul.de caſt.
in.d.l.titio centum §.titio genero.in vltima col.ff. de
conditio.& demon. Pan.in conſi.cvii.incipien. qua
tuor ſunt. vltima colum.ij.volumi. & dixi in quęſtio
ne præceden. & dicam infrà in.xl.articu.prin.in.iij.
q.ij.&.iij.col.& latius.ĩ.eod.xvi.q.ſufficeret tñ do
tis conſtitutio ante hæreditatẽ delatam facta ſine alia
a 50 oblatione vt dixi.ſ.in. vij.q. Item p̃ſuppoſito ꝙ † ſta
tutum excludat dotatam, voluerunt aliqui non ex-
cludi filiam cui ex teſtamento dotes relinquunẽ ſeu le
gantur ſi legatum velit repudiare, & hoc tenuit bal.
in conſi.cccc.li.incip.titius.ij.vol.ſecundum pe. im-
preſsionẽ. & in conſi.cccc.xliiii. incip. proponitur ꝙ
quidam.eo.volu.aliàs ſunt.cl.&.clvij. in.v. volu.
ſecundum.vltimam impreſsionem. & videtur ſequi
dominus Bapt.de ſancto Seue.in rep.l.omnes popu
li.in.lxxx.col.in.xxj.q.ff.de iuſti.& iure. mouentur,
quia tale legatum vr̃ factum in fraudem ltimę & ali-
mentorum, vnde tenet repudiatio.l.cum pater filię.§.
ticio.ff.de lega.ij. & quia licet filię venire ad ſucceſ-
ſionem ab inteſtato omiſſa cã teſtamenti, & ſic repu-
diare legatum dotis.ff.ſi quiſ omiſ.cã teſta.l. qui aũt
in prin.&.l.proinde.ff.ſi cer.pe. Item quia cum lega
tũ debeat eſſe gratuitum, & tale legatũ habeat onus
repulſiuũ ab hæreditate, non tenetur legatarius illud
acceptare.l.hæreditatem.ff.de man. addit Bald.in.d.
conſi.cccc.xliiij. ꝙ ſi in ſtatuto prædicto eſſent talia
verba vel æquipollẽtia ꝙ talis mulier deberet eſſe cõ-
tẽta relicto ex teſtõ. ſecus eẽt nec ſufficeret ſi ſimplici-
ter diceret ꝙ deberet eẽ cõtenta dote, ſed credo ꝙ veri
tas ſit in contrarium attenta concluſione quã feci.ſ.eo.
artic.& membro.in.vij.q. vbi volui illã cui ſunt do
tes ex teſtamento conſtitutę comprehendi ſub ſtatuto
ſaltem attenta conſuetudine & communi vſu loquen
di, nec tunc obſtat quod dicitur de fraude legitimę, quia
lex ſeu ſtatutũ tollit hanc præſumptionẽ fraudis, nec
obſt. ꝙ legatum debeat eſſe gratuitũ, quia ſaltem hoc
legatum habet vim conſtitutiõis dotis facit.l.i.ff.de
do.prælega.&.§.ſi vir vxori.inſtitu. de lega. immò ui
a 51 detur relinqui in compenſationem dotis † ad quam
pater inter viuos præſtandam cogi potuiſſet.l.ſi cum
dotem.§.ſi pater.ff.ſol.ma.cum ſimili.

a 52 DECIMOTERTIO q̃ro, † an hoc ſtatutũ
habeat locum in ea quæ tẽpore quo dotatur reſeruat
ſibi ius ſuccedendi. breuiter reſpondeo ꝙ ſi in tali re-
ſeruatione non adeſt cõſenſus eius de cuius ſucceſsio-
ne agitur, nec maſculorum quorũ cõmodo fit talis ex
cluſio, non valet dicta reſeruatio ꝑ ea q̃ dixi in præce.
q. quia non debet eſſe in facultate excluſi derogare ꝑ
ſuam reſeruationem ſtatuto.l.nemo poteſt.ff.de leg.
i.& ita in ſpecie decidunt Bar. Bal.& doc.in.l.fi.C.
de pac. Imo.Ro.Ale.& Mod.in.l.ſtipulatio hoc mõ
concepta.ff.de uerb.obli. Si autem adeſt prædictoꝝ
conſenſus valet reſeruatio, vt ibi traditur. facit.§.fi.
inſti.de legi.agn.ſuc. vbi auten non adeſſet niſi con
ſenſus patris ſeu eius de cuius ſucceſsione agitur,
non aũt maſculorum quoꝝ cõtẽplatione fœmina ex-
cluditur. tunc eſt diſtinguendum ſecundũ bar.& An-
ge.in.d.l.fi. quos ibi ſequiẽ do.præcep.meus, ꝙ aut
ſtatutum excludit à ſucceſsione inteſtati tm̃, & tunc
ſufficit conſenſus patris vel defuncti, quia ſicut poſ-
ſet teſtando ſuper hoc ꝓuidere, ita ẽt debet poſſe paci-
ſcẽdo vel conſentiendo tali reſeruationi.d.§.fi. aut ta-
le ſtatutum excludit fœminam. tam à ſucceſsione te-
ſtati quã inteſtati, & tunc pactum uel conſenſus patris
vel alterius defuncti nõ ſufficeret, quia teſtando pro-
uidere nõ poſſet.c.j.de feu.ſuc. Si aũt oẽs conſentirẽt
ſ.ẽt maſculi quorũ contemplatione fit excluſio, tũc p̃
ſupponit Bar.& alii ſcribentes ibi.& in.d.l.ſtipula-
tio hoc modo concepta valere reſeruationem & bñ
facit quod not. Ange. in.l.quotiens.C.de fideicom.
Sed Bal.Ful.& Pau.de ca.in.d.l.fin.& Imo.Ro.&
Alex.in.d.l.ſtipulatio hoc modo cõcepta. & Gemi.
in.c.fi.de pac. dicunt ꝙ ẽt ſi ſtatutũ ſimpliciter exclu-
dat à ſucceſsione inteſtati exigatur cõſenſus maſculo
rum, quorũ contẽplatione fœmina excluditur, quia
eorum cõtemplatione factum eſt ſtatutũ, & uidenẽ à
ſtatuto vocati.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator, cum ibi no
tatis.ff.de le.i.Bar.in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.&
alibi dicam. Item ſecũdũ Paul.de caſt.i.d.l.fi. ſi vera
eſſet opinio Bar. ſequeretur ꝙ hæreditas daretur pa-
cto contra.l.hæreditas.C.de pac. conuen. Pro quo
facit quia etiam vbi filia non excluditur per ſtatutum
a 53 vel aliquẽ iuris rigorem, non † valet pactũ cũ filia ꝑ
patrẽ initũ ꝙ cũ maſculis æqualiter ſuccedat.l.pactũ
C.de pac. vnde multomagis idẽ eſſe debet vbi exclu-
ditur per ſtatutum. Inſuper p̃ſuppoſito ꝙ ſtatutũ ita
diſponeret ẽt fauore defuncti non tm̃ agnatorum maſ
culorum ſeu filiorũ, nõ poſſet ſolus pater per pactum
filiis prætudicare, quia fauor eſſet mixtus per no. per
Bald.in.l.hac edictali.in fi.prin.C.de ſecun.nup.&
in.l.pe.C.de pac.& Cano.in.c.ſi diligenti.de for.cõ
pe. Sed tenenda eſt opinio bart. per rationem p̃dictã,
quę eſt ꝙ ſicut pater poterat teſtando filiis p̃iudicare,
ita & paciſcendo vel cõſentiẽdo tali reſeruationi. Pro
qua facit.l.ſi patruus non aluerit.ff.de bo. libe. ma-
ximé quia valet argu. de vltimis voluntatibus ad
contractus.l.ſeruũ filii.§.eũ ꝗ chirographũ.&.l.q̃ de
legato.ff.de lega.primo. Ad illud ꝙ hæreditas dareẽ
pacto. rñdet dñs p̃cep.meus in.d.l.fi. ꝙ attento iſto
fundamento ẽt ſi filiorum conſenſus interueniret, nõ
ualeret pactũ vel reſeruatio, ꝙ eſt contra oium ſniam.
Itẽ rñdet ꝙ tunc fœmina nõ ſuccedit ex pacto vel re
ſeruatiõe, ſed de iure cõi & pactum vel reſeruatio tol
lit ſolũ obſtaculum ſtatuti. Poſtremo dicit ꝙ inter li
beros põt hæreditas dari pacto, ꝙ non habeo ꝓ tuto
nec ipſe firmat. Nec ob. ſi dicaẽ ꝙ non debet poſſe fie
ri p̃iudiciũ filiis uel aliis maſculis, quorũ contẽplatio
ne fœmina excluditur ſi non conſentiant, quia illis eſt
ius ſaltẽ ſpe acquiſitum, quia reſpondet dñs p̃ceptor
meus ꝙ iſtis non eſt acquiſitũ ius infallibile, quoniam

poſſunt præmori. Item quia poteſt pater illis præiudi
care. vnde non mirum ſi facto patris poteſt ſucceſſio
filiæ vel fœminæ præſeruari. ſic etiam videmus ꝙ in
iure quærendo filius & ſeruus poſſunt domino & pa
tri præiudicare.l.filius paciſcendo.C.de pac.notatur
in.l.ſeruus.C.e.facit.l.fi.de acquir.poſ.&.l.iij.in fi.C.
de hęre.inſti.& ita & reſidere videtur modernus bono.
in tract.dot.in vlti.parte in.iij.q.inci.an filia tempo
re &c.vbi hoc limitat eſſe verum ſi tempore quo dota
tur fiat talis reſeruatio vel pactum.aliàs autem ſi fiat
ex interuallo & poſt dotem conſtitutã dicit ſecus eſſe,
quia erat ius quęſitum filijs à ſtatuto ſpe à iure conſide
rabili,ſed & hæc limitatio mihi non placet, quia ſicut
pater poteſt aliàs donando vel teſtando de bonis diſ
ponere & filios præter legitimã priuare, ita debet poſ
ſe ſtatuti obſtaculum filiabus tollere & ipſas habilita
re vt poſſint cũ maſculis ſuccedere prout dicunt Bar.
& ſequaces, & ſimile videmus in filio naturali, quia
254 † pater poteſt ipſum legitimari facere inuitis & nõ cõ
ſentientibus his qui ab inteſtato vocantur, aut in teſta
mento diſponere ꝙ poſſit legitimari & ad eius ſucceſ
ſionem admitti, per rationem prædictam ſcilicet quia
poſſet de bonis etiam ex alia cauſa & in alios diſpone
re.& notant Bar. & ſcribentes in.l. gallus.§ & quid ſi
tantùm.circa fi.commen.ff.de libe.& poſthu.facit.l.
cum adoptio.ff.de adop.& aucten. item ſi quis. & in
corpore vnde ſumitur.C.de natu.libe.& ſi dicatur hę
reditatem pacto vel reſeruatione deferri non poſſe, ſu
prà fuit reſponſum.

255 DECIMOQVARTO quæro † an ſtatutum
prædictum excludẽs dotatam habeat locum in ea quæ
quandoq; fuit dotata & dotes amiſit. Bald.in.l.fi.in
lect.noua in.ij.colũ.verſi.ſed nunquid ex caſu.C. de
dotis promiſ. tenuit ꝙ ſic, & loquitur quando dos eſt
perdita caſu fortuito.allegat.l.ſi ſocer.§ filia.ff. pro ſo
cio.vbi pactum inter ſocios de filia dotanda non ope
ratur vt ſocius teneatur ad ſecundas dotes, quãdo mu
lier propter inopiam mariti remanet indotata, de quo
dicto Bal.meminit dominus Fely. in.c. innouamus.
in.ij.&.iij.col.de treu.& pa. vbi copioſè examinat re
gulam.l.boues.§.hoc ſermone.ff. de ver.ſig. ſcilicet ꝙ
256 † ſermo indefinitus verificetur & intelligatur in pri
mo actu ſeu prima vice, cuius dicta multũ congruunt
ad propoſitum. Ad idem facit ſecũdum Bal.l. ſi quis
teſtamento.j.reſponſo.ff.de le.i.& quia caſus contin
gens in re nocet creditori, & eſt ratio ſecundum Bald.
quia ſtatutum nõ loquitur de duplici dote ſed de vni
ca.& eſt aduertendum, quia Bal. loquitur in terminis
ſtatuti excludentis dotatam à fratre. Alex. autem in.l.
ſi cum dotem.§.ſi poſt ſolutum. iij.col.ff.ſol.ma.dicit
ꝙ fœmina dotata licet dotes amiſerit excluditur, ſed
frater tenetur eam denuo dotare niſi culpa ſua dotes
amiſiſſet per ibi not. per doc. & hanc opinionem di
cit ęquiorem, licet ſecũdum eum per regulam.d.§. hoc
ſermone. videatur ſufficere eam fuiſſe ſemel dotatam,
quia frater de iure communi tenetur ſororem dotare
quando non habet aliunde vnde ſe dotet vt not. in.l.
j.ff.ſolu.ma.& ita etiam tranſit moder.bono.in tract.
dot.in vlti.arti.prin.in.xxi.q.incipi.ſi ſtatutum. ſed
prædictę deciſioni ob.l.ij.ff. de auro & ar.le. & quod
not.Bar.in.l.ex facto.in prin.in.ij.col.ff. de vulg. &
pup.dum ibi qualitas reſpiciens verbum per quod de
terminatur effectus rei debet adeſſe illo tẽpore, ſed do
tata quæ dotes amiſit iam non dicitur dotata. Sed pro
257 babilior eſt dubitatio † an ſi dentur dotes marito per
diuro & qui eas in malos vſus cõſumpſit dicatur mu
lier dotata ita vt à ſucceſſione excludatur, puto diſtin
guendum an datę fuerint.ſ.conſumpturo in malũ offi
cium ſpecialiter putà ludenti. & non teneat datio nec
excludat.an verò viro laſciuo veriſimiliter conſum
pturo in genere & non in ſpecialem & certum malum
vſum, & liberetur dans & dicatur dotata licet denuo
dotare teneatur, vt latè traditur in.d.§. ſi poſt ſolutum.
& tunc excludatur cum teneat talis datio & pariat libe
258 rationem vt ibi latè habetur. † An autem tale ſtatutũ
excludat eam quæ fuit incongruè dotata dicam infra
in nono articulo prin.in prima.q.in fi.

259 DECIMOQVINTO quæro † an prædictũ
ſtatutum excludẽs dotatã ſiue maritatã per ſe aut con
iunctim, excludat illam quæ tempore conditi ſtatuti
iam erat dotata vel maritata. Bar.in.l.omnes populi.
in.v.q.prin.ver.iuxta prædicta.ff.de iuſti.& iu.& in
l.i.§ quod ait.ff.ad tertul. ſentire videtur ꝙ non ſed lo
quitur in alijs terminis vt.j.dicam. vnde Bald.in.d.l.
omnes populi.in.viij.colum.ver. ſed pone ſtatutum,
tangens hanc quæſtionem in proprijs terminis arguit
260 ad partes & dicit prima facie videri ꝙ non, ꝙ † ſtatu
tum nõ trahitur retro, cum natura legis ſit reſpicere fu
turos caſus.l.leges.& conſtitutiones.C.de legi.l.pen.
C.de decu.li.x.contrarium tamen decidit, quia licet ra
tio excluſiua ſit ex cauſa de præterito tamen caſus defe
rendę hæreditatis eſt de futuro, & licet participium do
tata ſit aptum includere tẽpus præteritum, tamen ver
bum ſuccedat non eſt aptum includere niſi futurã ſuc
ceſſionem ſecundum eum quem ſimpliciter refert, &
ſequitur.d.Laur.in repe.§ cæterum.in.xx.col.inſti.de
legi.ag.ſuc. idem voluit ipſe Bald.in.l.illam. ver. ex
hoc arguitur.C.de dona.per tex. illum dum illa.l.diſ
ponens ſuper procuratoribus in rem ſuã vt tranſmit
tant ad hæredem ius exequendi vult illam diſpoſitio
nem procedere etiam in procuratoribus ante illam le
gem factis, quod dictum ſequitur dominus Fely.in.c.
fi.in.xi.col.verſi.v.fallit.de conſti. vbi facit conclu
ſionem ꝙ quando factum de præterito expectat perfe
ctionem à facto futuro, lex noua ipſum comprehẽdit,
vt eſt glo.& ibi ab.in cle.ij.in ver.in poſterum.de ęta
te & qua.ad cuius dicta me remitto, quia allegat plu
res egregias concor.quas ſuperfluum eſſet tranſcribere.
Ad idem adduci poſſet deciſio Bar.in.d.l.omnes po
puli.in.v.q.prin.ver. ecce alia quæſtio. dum vult ꝙ
261 † ſtante ſtatuto ꝙ vxore mortua in matrimonio mari
tus lucretur dotem vel certam partem dotis, tale ſtatu
tum habeat locum in dotibus ante ſtatutum datis, eo
quia ius retinendi talem dotẽ competit marito ex mor
te vxoris contingente poſt ſtatutum, quod etiam vide
tur de mente Bald.in conſi.xciiij.incipi.primo ſtatuto
cauetur.quarta parte ſecũdum vltimam impreſſionẽ,
de quarum deciſionum veritate poſſet dubitari per ea
quæ not.Imol.in.d.c.fi.de conſti. iunctis his quæ ibi
dicunt moderni in.ij. colu. Ad idem facit quod dixit
Pet.de ancha.in conſi.mihi.cxxiiij.inci. viſis & diligẽ
ter ruminatis, iunctis his quæ dixit in.ij.col.verſi.v.
hic probatur. vbi voluit ꝙ mulier quæ ex ſtipulatio
ne paterna ſuccedere debeat in emphiteoſi excludatur
ab illa per ſtatutum poſtea factum patre tamen adhuc
viuente, diſponens ꝙ fœmina cum maſculis non ſuc
cedat, quia ex paterna ſtipulatione ante patris mortem
non habebat ius, & mortuo patre quo tempore debe
ret eſſe locus ſtipulationi & ſucceſſioni obſtat ſtatutũ
& prædictam concluſionem memini tenuiſſe conſulẽ
do.Pan.ſequitur modernus bono.in tracta.dot.in vl
tima parte.q.xly.inci. An prædictũ ſtatutum habeat
locum poſt Bar.in conſil.inci. aſſiſti cauetur ꝙ ſi qua
mulier. & hæc opinio eſt tenenda, quamuis Angel.in
aucten.

auct.conſti. quæ de digni.col.vi.referens Bar. prout
ſ.conſuluiſſe teneat contrarium per illum textum iun-
cto §.illud.in auct.de mona. dum prohibitio.d.§.illud
262 † prohibens ingredientem monaſterium diſponere de
bonis ſuis, non habet locum in illis qui ante talem cō
ſtitutionē iam ingreſſi erant, ſed ad hoc reſpondet Bar.
in.d.l.omnes populi.in.v.q.prin.verſi.iuxta prędicta.
ꝙ ibi fuerat ſpecialiter prouiſum, quæ reſponſio eſt di
uinatoria nec placet. vnde dici poteſt ꝙ ratio dictę con
ſtitutionis erat quia imputari poteſt ingreſſę, cur ante
ingreſſum non diſpoſuit de bonis ſuis, & lata conſtitu
tione poſt ingreſſum nihil eſt quod poſſit ingreſſę im-
putari, quæ ſcire non poterat tenorem futurę cōſtitutio
nis. & ſic illa ratio facit vt non trahatur ad ingreſſas an
te conſtitutionem, quibus ipſa ratio non conuenit.l.
cum pater.§ dulciſſimis.ff. de leg.ij.l.regula.§.qui igno
rauit.ff.de iur.et fa.igno.l.adigere §.quis.ff.de iure pa.
in propoſito autem noſtro non adeſt aliqua ratio, quę
ſuadeat ſtatutum ſuperueniens nō trahi ad antea dota-
tas, nec ratio de qua in dicta conſtitutione poſſet con-
uenire in propoſito ſtatuti, ſcilicet ꝙ ſit imputandum
vel non &c.quia non eſt in facultate dotatę, poſito ꝙ
præuidiſſet futuram conſtitutionem ſibi ſucceſſionem
ſine aliorum conſenſu præſeruare, per ea quæ dixi in
præcedenti quæſtione. Prædicta concluſio eſt limitan-
da vt nō procedat, ſi hæreditas tēpore emanati ſtatuti
foret iam delata. vt dixit Bal.in.d.l.illam, & faciūt ad
hoc quæ latius dicam in ſeq.q.quia tunc ſtatutum ſu-
263 perueniens à tali hæreditate nō excluderet, quod † pro
cedit niſi ſtatutum diſponeret ꝙ eius diſpoſitio haberet
effectum etiam in præteritis caſibus, & talis hęreditas
ante conditum ſtatutum delata, nō foret adhuc adita,
vel cum alijs hæredibus diuiſa, quia tunc ſtatutum ad
talem hęreditatem porrigeret effectum, poſito ꝙ fuiſſet
delata ante conditum ſtatutum ſecundum Bar. & Mo-
der.in.d.l.omnes populi.in.v.q.prin.ver.iuxta præ-
dicta.& in.l.i.§.quod ait.ff. ad tertul. & Pa. Imol. &
Moder.in.c.fi.de conſti.& Pe.de anc.in repe.c.cano
num ſtatuta.in.lvi.col.ver.hinc etiam.Bar. incidenter
&c.eo.titu.volentes ꝙ ſi tempore talis ſtatuti diſponē
tis etiam de caſibus pręteritis filia ſimpliciter habitabat
cum fratre, non facta alia diuiſione vel aditione ꝙ ſit
locus ſtatuto.ſecus dicunt ſi eſſet adita vel diuiſa, quia
dum ſtatutum vult porrigere ſuum vigorem ad caſus
præteritos, intelligitur de præteritis pendentibus non
deciſis, l. cauſas vel lites.C.de tranſac.et in auct. vt cū
de ap.cogno.in prin.& vt ſpon.lar.§.fi.&.l.pe. C.de
ſac.ſan.ec.l.lutius.§ quæ marito.quem ad hoc ponde
rant Bar.& Bal.ibi.ff.de leg.ij.nec poſſet aliter fieri per
ſtatutum, quia tolleretur ius alteri quæſitum, iuxta ple
ne tradita in.l.i.ff.de conſti.prin.& in prohe.ſſorum.
& in.d.l.omnes populi.& in.l.fi.C. ſi contra ius. &
per Modernos in.c.fi.de conſti.in.iij.col. cū duabus
ſeq.ver. modo reſtringitur. An autē filia ex iure ſuita-
tis poſſet dici adijſſe, ita vt in ea nō haberet locum ſta-
tutum, colligetur ex dicendis in quæſtione ſequenti.
264 † An autem ſi tempore conditi talis ſtatuti diſponen-
tis etiam in præteritum litigaretur ſuper hæreditate, ta-
le ſtatutum ſuperueniens in ea locum haberet, & eam
excluderet, videretur dicendum ꝙ ſic, quia hæc pendē
tia includitur ſub vno illorum temporum, cum non
ſit dare aliud tempus in iure quod ſub iſtis non conci-
piatur. & ſtatutum, quando in eo expreſſe cauetur be-
ne extenditur ad præterita vt ſuprà concluſi. facit.l.le-
ges & conſtitutiones.C.de legi.&.d.c.fi.de conſti. idē
& multo magis eſſe debet de præſentibus licet penden
tem habeāt cauſam de præterito. Sed in contrarium eſt
veritas, quia pendentia in iudicio habent naturam ſe-
paratam à præteritis & præſentibus nondum in iudi-
265 ciū deductis, ita vt † nō ſint decidēda ex expreſſa legis
prouiſione ſm legē ſuperuenientē, ſed ſm anteriorē, vt pa-
tet in auct.in medio litis non fie.ſa.iuſ.ſm Bar. in.d.l.
omnes populi.in.ij.q.v.prin.& in terminis no.Pa.in
conſi.xxi.incipiente in cauſa Caterinę monialis.in ſe-
cundo dubio ſecundo volumine.facit cle. diſpendio-
ſam.in fin.de iudi.& cle.prima in fi. de ſeque.poſ. &
fru.& cle.prima de re iudi.idem ſecundum Bar.vbi ſu
pra ſi eſſet quæſtio ſucceſſionis penderet per appellatio
nem ꝗuis contrarium in ſtatuto expreſſe caueretur. vt
in auct.vt cū de appel.cogno.in prin. licet quo ad or-
dinatoria iudicij ſeu reſpectu actuum futurorum foret
lex ſuperueniens attendenda. & ſequitur Alex. in apo-
ſtillis in.d.l. omnes populi.in.viij.col. & Pa.ubi ſu-
pra. Sed quod dictum eſt, ꝙ etiam ſi ſtatutum expreſſe
diſponeret debere trahi ad cauſas pēdentes in iudicio,
nihilominus non haberet in eis locum.limitat Pan.in
c.fi.in.iij.colum.de conſti.procedere.niſi motu pro-
prio principis emanaret talis prouiſio. de cuius dicti
veritate tradunt ibi Imol.& moder.in.iij.col.cum.ij.
ſeq.verſi.modo reſtringitur in prima fallen. ad quorū
dicta me remitto.
266 DECIMOSEXTO quæro † an ſtatutum præ-
dictum liget illam quæ fuit dotata poſt hæreditatem
delatam & poſt conditum ſtatutum, an verò intelliga
tur de ea quæ eſt dotata tempore mortis eius de cuius
ſucceſſione agitur, ſeu tempore delatę hęreditatis.Bar.
in conſi.xxxi.incipi.quidam deceſſit inteſtatus. figu-
rando caſum in filia in poteſtate. dicit ꝙ non excludi-
tur dotata poſt hęreditatem delatam.mouetur quia in-
capacitas in ſuis hęredibus ab inteſtato ſuccedentibus
inſpicitur tempore mortis defuncti, de cuius ſucceſſio
ne agitur vt traditur in.l.ſi alienum.§.in extraneis.ff.de
hære.inſti.& in.§.in hæredibus autem extraneis. inſti.
de hære.quali.& diffe. Ad idem quidam allegant Bal.
in.l.ſi plures.in antepe.col.ver.iuxta prædicta forma-
tur talis quæſtio.C.de condi.inſer.ſed loquitur in alijs
terminis vt patet ex tenore quæſtionis & ratione deci-
dendi, ſed hoc bene tenuit in conſi. cccxcvi.inci.quæ-
dam mulier.in.i.vol.ſecundum pen.impreſſionē per
iura prędicta.& quia qui ſemel eſt hæres vt ſuus ipſo
iure ſemper eſt hæres.l.& ſi ſine.§ ſed ꝙ papinianus.ff.
de mi.&.l.ei qui ſoluendo.ff.de hære.inſti.iunctis no
tatis in.l.gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de libe.& poſt-
hu.quòd dictum intelligo ſaluo iure à pętore indu-
cto, quod eſt ius abſtinendi.§.ij.inſti. de hęre. quali. &
dif.de quo non eſt curandum in propoſito, quia ſi re-
pudiaſſet fruſtra quęreret fœmina ſe admitti.l.fi.C. de
repu.hęre. Adducit etiam Bal.§.proximus.inſti. de le-
gi.agna.ſuc.vbi quando tractatur de ſucceſſione in-
teſtati inſpicitur conditio ſuccedentis tempore quo hę-
reditas defertur. facit.§.cum autem inſti. de hære. quæ
ab inte.defe.eandem opinionem tenuit Pau.de caſt.in
conſilio.ccclvij.incipien.ſuper primo pūcto. vltima
col.in volu.antiquorum conſi.ſecundum pe.impreſ-
ſionem.vbi plus dixit ꝙ ſi relinqueretur dos conditio
naliter fœmina ſuccederet, quia pendente conditione
non dicitur dotata.l. cedere diem.ff. de ver. ſigni. de
quo paſſu ſuo loco dico.Idem & clarius conſuluit Pe.
de.anc. in conſi.ccci. ſecundum numerum meum in-
cip.poſſet probabiliter dubitari per prædicta, & quia
267 † qualitas adiecta verbo regulatur ſecundum tempus
verbi.l.in delictis.§. ſi extraneus.ff. de noxa.l.ſi titius
ff.de teſta.mili.l.mella.in prin.ff.de ali.& ci.leg. iun-
ctis plenè traditis per Bar.in.l.ex facto.in prin.in.ij.&

iij.col.ff.de.vul. & pu. propter quod fundamẽtum ita
etiam dixit Pa.In conſil.cvij.Inci.quattuor ſunt.viri.
col.ſecundo volu.qui allegat ad idem pulchram gl.in
c.ſtatutum in prin.in verbo canonicis.in ſi.de reſcri.in
vi.Voluit enim ſecundum eum ſtatutum excludere ab
hæreditate acquirenda non ab acquiſita. Et cum quali
tas excluſiua ſcilicet ꝙ ſit dotata non adſit tempore ex
cluſionis, verba ſtatuti ſibi locum non vendicabunt.l.
ſi ſeruum quis §. non dixit.ff.de acquir. hære.l.i.§. lo-
quitur.ff.de aqua quo.& eſti. &.l.iiij.§.prætor ait. &
ibi notatur.ff.de dam.infe.& ſic illa qualitas dotatio-
nis iuncta verbo ſuccedat, neceſſariò adeſſe debet tp̃e
delatę ſucceſsionis ſm Pet.& docto.prædictos. Facit
ad hoc optimé .l. ſi cognatis.ff. de re.du.vbi patet ex
preſſè ꝙ qualitas excluſiua ſucceſsionis debet adeſſe tẽ
pore quo ſucceſsio defertur. & ita tenuit Alber.in.ij.
parte ſtatu.q.cxix.Pau.de ca.in.l.de diuiſione.ff.ſol.
ma.& Alex.in conſi.cli.inci.viſo themate ſupraſcri-
pto.in.i.col.ij.vol.& in conſi.xlviij.inci.viſo ſtatuto
i.col.&.cxxx.inci.attẽtis verbis.& Bal.nouel.in trac.
dot.in.vi.parte.in.xix.car.&.lxxxiij.inci.viſo thema
te.vlt.col.lij.vol.Et cum prædicta opinione tranſit
Fulg.conſi.xcviij.inci.viſis petitionibus.ij.col.& So
ci.conſi.cxlvij.inci.viſa.&.cxxij.inci.viſa contingẽ
tia.vbi allegat multas concor.&.ccxcl.ici. vl.&
vij.col.&.cxlvij.inci.viſa facti.j.col.&.ccxlvi.inci.
eleganter.antepe.col.i.vol.& Mari.conſil.lxiij.inci.in
cauſa vertente inter dominam Caterinam.i.col.& Cor
ne.conſi.xciiij.inci.circa.iij.&.iiij.col.&.clxxxviij.
inci.in præſenti.col.ſi.ij.volu.vbi etiam tangit an ſuf
ficiat eſſe dotatam tempore aditę hæreditatis,& laté ip
ſe Corneus conſil.xcvi.&.xciiij.penul.col.eo.volu.
vbi hoc maximè dicit verum quando ſtatutum dicit
ꝙ dotata non poſsit ſuccedere, quia ſtatuti effectus re-
fertur ad potentiam adeundi. quę cauſatur tempore de
latę hæreditatis prout etiam dicit conſi.clxx.in.ii.col.
& in princi.iiij.volu.&.d.conſil.xcvi.col.ſi.& prędi
ctam opinionem etiam tenuit ipſe Corne.conſi.ccc.ij.
col.eo.vol.& dominus Georgius nata in tractatu quẽ
fecit in hac materia.in.xix.q.quicquid in contrarium
dicat ipſe Corne.cõſi.cxxiij.in.ij.volu.Et planius pro
cedit hæc opinio ſi quæramus an debeat eſſe dotata tẽ
pore aditionis hæreditatis.Et ꝙ tale ſtatutum non ha-
beat locum in ea quæ fuit dotata poſt conditum ſtatu-
tum, etiam determinat ipſe Corne.d.cõſi.clxxi.ij.col.
in ſi.iiij.vol.de qua materia etiam dicetur.ĩ.in.viij.ar
ti.prin.in.xviij.q.Et licet prædicta claré procedant in
ſuo qui ipſo iure eſt hæres .l. in ſuis.ff.de li.& poſth.
& § ſui.inſti.de hære.quali.& dif.tamen ex prædictis
fundamentis apparet idem eſſe dicendum in fœmina
extranea, in qua ita tenet Pan.in conſi.ĩ.allegato dum
loquitur in filia ſuccedente matri, quã certũ eſt eſſe ma
268 tri extraneam. Eſt tamen aduertendum quia † in extra
nea non ſufficeret hæreditatem eſſe delatã niſi eſſet adi
ta.argu.l.ſi.ff.vnde li.quoniam ſi dotaretur ante adi
tam hæreditatem licet delatam ex morte defuncti, nihi
lominus tale ſtatutũ in ea ſibi locum vendicaret & eã
excluderet ſecundũ Ro.in conſi.cccexlij.inci.vt deci-
ſionem in primo dubio, quem ſequitur Corne.d.cõſi
lio.lxxv.incipien.ꝗꝗ.in.v.col.i.volu.et pulchré cõ
ſi.xcvi.inci.ex themate.col.ſi.ij.vol.licet aliter ſentiat
in cõſil.lx.incipien.multum.prima col.ij.vol.vbi nõ
videtur facere differentiã inter paternam & maternam
ſucceſsionẽ quo ad hoc.per.d.l.ſi.ver.ꝙ ſi pri⁹.ff.vn
de liberi.vbi incapacitas ſuperueniens, poſt ſucceſsio
nẽ à prætore delatã ante petitam bo.poſ.præiudicat,
quod cõprobat quia quãdo ſuccedit̃ ab inteſtato in
extraneo tria tẽpora inſpiciuntur, tẽpus mortis teſtato
ris.d.§.proximus.inſti.de legi.agna.ſuc.&.d.§ cũ autẽ.
inſti.de hære.ab inte.itẽ tẽpus quo hæreditas defertur
l.i.§.proximus.ff.vnde cogna.& demũ tẽpus quo hęre
ditas agnoſcitur.d.l.ſi.verſi.ꝙ ſi prius.quibus tempo
rib⁹ exigit̃ in ipſo extraneo capacitas ſeu habilitas ſuc
cedendi.Facto aũt teſtamento ſi deſtitueret̃ tẽpus mor-
tis inſpicitur.l.ſi quis exhæredato.in prin.&.l.ſi quis
poſthumus.§.ſi.ff.de iniu.rup.teſt.ex quibus iuribus
apparet iũcta.d.l.ſi alienum.§.in extraneis.&.d.§ in hę-
redibus aũt extraneis.inſti.de hære.quali.& dif.quid iu
ris ſit non ſolũ in ſucceſsione inteſtati verũ ẽt vbi quis
269 deceſsiſſet cõdito teſtõ, † ſi extaret ſtatutum ẽt ex teſtõ
fœminas excludens quo tẽpore debeat eſſe dotata. &
prædictam deciſionem Ro.ſequitur moder.bonoñ.in
tractatu dotium in viti.parte in.xxxvj.q.inci.ſtãte ſta
tuto ꝙ filia dotata &c.pro prędicta concluſione facit
quòd dixit Bal.in.l.ſi matre.C.de ſuis & legi.quem ſe
quitur Pe.de anch.in repe.c.canonum ſtatuta.in.lij.
col.ſecundũ meã impreſsionẽ ver.ſed pone per ſtatu-
tum.de conſti.& Ro.in.d.conſil.cccexlij.Cu.Ro.&
Are.in.l.ſi hæres per ſeruum.ff.de acquiren.hære.&
Alex.in.l.i.§.veteres.in.ij.col.& ibi ẽt dominus præ-
270 ce.meus.ff.de acquir.hære.volentes ꝙ † ſtatutũ Me-
diolani diſponens ꝙ mulier nupta extra territoriũ me
diolanenſe non ſuccedat in territorio mediolaneñ.nõ
liget illam quæ poſt hęreditatem agnitam, vel cui ſe im
miſcuit nubit extra territorium, puta cuidã mutineñ.
& ita dicit Cu.ſe papię obtinuiſſe in.d.l.hæres per ſer-
uum. Nam iſtud ſtatutum excludit actum ſuccedendi
ſiue ſucceſsionem anteq̃ ſit in eſſe deducta, pro quo fa
cit quia diſpoſitio vetans aliquod acquirere non pro-
hibet acquiſitum retinere.c.iudei.& ibi Pa.&.c.con-
ſuluit.de iudę.&.l.patre furioſo.cum materia.ff.de
his qui ſunt ſui vel alie.iur.ſic ergo illa qualitas exclu
ſiua niſi ſit tẽpore ſucceſsionis ſeu ante quæſitam ſuc-
ceſsionem nihil operatur, quòd confirmatur quia quã
do aliqua qualitas habilitans vel inhabilitans debet eſ
ſe certo tempore ſi tunc non adeſt non irritat actum, li
cet poſtea ſuperueniat vt patet ex tex.in.l.ſcię̃dum.§.ſi.
vbi doc.maximé Ange.ff.qui ſatiſ.cogan.& in.l.cũ
qui §.ſi.vbi etiã Ang.ff.de publi.facit tex.& quod ibi
notat Bart.in.l.ij.§.non ſolum.in.vi.q.ff.de execu.tu.
& quod tradit̃ in.l.pluribus.§.& ſi placet.ff.de verb.
obl.Sed contra prædicta poſſet opponi de eo quòd di
xit Bal.in.c.de conſultationibus.in pe.col.ver.quęro
vtrũ hęreditas.de offi.deleg.vbi in terminis prædicti
ſtatuti Mediolaneñ.dixit ꝙ cõſiderato cõi vſu loquen
di qui attendit̃ in ſtatutis.l.liberorũ.§.quòd tamen caſ-
ſius.ff.de le.iij.l.labeo.ff.de ſup.le.hæreditas adita di
citur hæreditas, pro quo ẽt adducunt moderni in.d.§.
veteres.quia finalis ratio & mens ſtatuti eſt, ne hæredi
tates extra territoriũ deferant̃, quæ ratio eſt communis
ſiue hæreditas ſit adita, ſiue non.aliàs aũt poſſet illudi
ſtatutum muliere adeunte hęreditatẽ prius q̃ nuberet.
immo idem Bal.in conſi.cccxciij.inci.quęritur vtrum
iij.vol.ſm vlti.impreſsionem.dixit ꝙ etiam mero iu-
re ſtatutum prædictum Mediolani habet locum in hæ
reditate adita, quia qñ loquimur de hæreditate diſpo-
nenda habitu & actu intelligimus de adita.l.vẽditor.
& per totum titulum.ff.de hære.vel act.ven.&.l.hę-
reditatem.cum ſimili.ff.de dona.Item ſm eum ibi, ſi-
cut dicimus mulierem q̃ habet vñ ſe dotare poſsit eſſe
dotatã.l.cum plures.§.pen.ff.de admi.tu.& dixi.ĩ.in
hoc arti.in.iij.q.& eam eſſe peculiatã.l.ſi chorus.ff.
de leg.iij.ita dicemus mulierẽ eſſe cũ hæreditate poſtq̃
adiuit, poſito ꝙ tunc non ſit amplius hæreditas, ita ꝙ
ipſum

ipſum ſtatutum Mediolani diſponēs mulierē non poſ-
ſe cum hæreditate nubere extra territorium intelligatur
etiam de adita. & ſic illud verbum cum hæreditate ve
nit ex parte ſuppoſiti non ex parte appoſiti, et pro hac
opinione ſm Cu.in.d.§.veteres plures doct. conſulue-
runt, licet ipſe contrariū cōſuluerit. Pro ſolutione pu
to conſiderandos caſus duos, Aut enim ſtatutum pro
hibet mulierem nuptam extra territorium ſuccedere, et
tunc vera ſit opinio vt non trahatur ad hæreditates iā
aditas ſeu acquiſitas. & ita loquit Bal. in.d.l.ſi matre.
& plerique doc.quos.ſ.allegaui. Aut verò ſtatutum di
cit ꝙ mulier non nubat ſe cum hæreditate extra iuriſdi
ctionem, & tunc credo ꝙ tale ſtatutum intelligat de hę
reditate iā adita prout voluit Bal. in.d.c.conſultatio-
nibus. & in.d.conſi.cccxciiij. & in conſi.ccclvij.inci-
pi.nulla mulier.ij.col.i.volu.ſm vltimam impreſsio-
nem. vbi ſubtiliter & verbotenus declarat ſenſum di-
cti ſtatuti Mediolan. moueor quia talia verba ſe nubat
cum hæreditate, deſignant habitum ipſius hæreditatis
ex natura verbi cum.l.quæſitum.§. ſed ſi fundus.ff. de
fun.inſtru. & quòd habetur in.l.titię textores.§ nihil.ff.
de le.i.per Bar.in.l.gallꝰ.§.i.in.ij.col. & ibi ēt per alios
ff. de li. & poſthu. Item illa verba tendunt ad prohiben
dū alienationem in maritum extraneū ſeu forēſem ſm
Bald.in.d. conſi.ccclvij. & conſequenter pręſupponūt
habitū, quia trāſlatio fieri non poteſt niſi pręcedat ha-
bitus.l.ſi ita.ff.de ma.teſta. & .l.decem.ff.de uer.obli.
Nam ante aditā hæreditatem ſolummodo adeſt facul
tas non aūt ius.l.pretia rerū.ff.ad legem fal. & illa in-
terpretatio quam faciebat Cu.in.d.§.veteres. & in.d.l.
hæres per ſeruum. vbi ēt Ro. ꝙ ipſum ſtatutū dum lo
quitur cū hæreditate debeat intelligi cum facultate hæ
reditatē adeundi, non congruit verbis & menti ſtatuti,
immo ſic intelligendo redderet facilè inanis & deluſo-
ria prædicta prouiſio, quia mulieres volentes nubere
ei qui non foret de iuriſdictione Mediolani hæredita-
tē delatam adirent priuſquam nuberent. & ad ſic dicendū
ēt me mouēt in terminis ſtatuti Mediolani verba ſequē
tia ipſius ſtatuti. Dicit enim in eo, nulla mulier ſe nubat
cum hæreditate extra iuriſdictionē cōis Mediolani, &
ſi nupta fuerit extra iuriſdictionē non ſuccedat alicui
de iuriſdictione Mediolani, ſed illa hæreditas proue-
niat in agnatos proximiores ꝓpinquos &c. & ſic ſunt
duo caſus, vnus hæreditatis aditę alius aūt adeundę.
271 † Ex quibus elicit limitatio ad hanc concluſionē ꝙ ſta
tutum excludens dotatā habeat locum in dotata ante
hæreditatē delatam in ſua, vel agnitam in extranea. nō
aūt in poſtea dotata, niſi ſtatutum ſe referat ad tēpus de
latę hæreditatis quia eo caſu excluditur ēt dotata poſt
delatā hæreditatē, vt quia ſtatutū dicat ꝙ filia non ſuc
cedat extante maſculo, ſed debeat dotari ſm Pau. de
ca.d.conſi.cccxlvij.inci.ſuper primo pūcto.vit.col.
in vol. antiquorum conſi. ſm pen. impreſsionem. &
Ro.conſi.ccccxlij.i.col.ponens exēplū de ſtatuto præ
dicto, ꝙ mulier cū hrēditate nubere nō poſsit extra ter
ritoriū, vel ga dicat ꝙ dotata non poſsit petere diui-
ſionē. Sequitur Alex.cōſi.xlviij.inci. viſo ſtatuto.iij.
vol. & Ang.conſi.cccxlix.inci.conſultatio. & Paul.
de ca.in.l.titio cētū §.titio genero.vit.col.ff.de condi.
& de. & Pan.conſi.cvij.inci.quattuor ſunt. in ſi.col.
ij.vol. & Cor.conſi.lxxv.inci.ꝙꝙ.v. col.i.vol. vbi
in.ij.col.tangit qn̄ ſit neceſſe ꝙ ſit dotata tempore dela
tę ſucceſsionis, vbi temperat ꝙ debeat ſaltē eſſe dotata
ante hæreditatem agnitam. & loquitur in ſtatuto exclu
dente ſororem à fraterna ſucceſsione ſi dotetur mor-
tuo fratre, concludendo ꝙ dotatio facta ante hæredi-
tatem agnitam, licet delatam eam excludat, licet nō ex
cludat hæreditate delata & per filiam agnita, prout ēt
dicit ipſe Corne.d.conſi. clxxi. in prin. & conſil.ccc.
iiij.uolu.niſi ſm eum maximè in.d.conſi.lxxv.ſtatu-
tum expreſsè determinet ꝙ ſit excluſa etiā illa quæ dota
tur poſt hæreditatem agnitā. & Corne.ibi etiam loqui-
tur in terminis ſtatuti Mediolani, vbi tenet idem quòd
hic fuit concluſum. & cū limitatione prædicta etiam
tranſit ipſe Corne.conſi.lxxiiij.inci.de duobus.i.vol.
& .xlviij.i.colum.ij.volu. Et Sozi.conſi.cxxi.ij.co-
lum.in ſi. & cōſi.ccvij.inci.in cauſa.ij.colum.primo
volu.cum concor.allegādis.ſ.in.xi.arti.princi.in.iij.
q.iij.colum. Et iſta limitatio procedit nō tantum ſi ver
ba expreſsè dicāt ꝙ poſsit dotari poſt hęreditatem agni
tā, verum etiam ſi hoc pręſupponant argumen.l. illud
ff.de acquiren.hęredita. cum vulga.per doc. in locis
ſuprà relatis. & per Corn.conſi. cxxiij.penulti. col.ij.
272 volu. putà ſecūdum eum, quia † ſtatutum dicit de do
tata extra hęreditatem paternā vel ꝙ dotata non poſ-
ſit redire ad paternā hęreditatem patris vel matris aut
fratris. Fortius dixit dominus Curtius iunior conſi.x.
incipi.viſa.col.ſi. ꝙ ſtatuto dicente ꝙ filia dotata non
poſsit aliud petere in paterna vel materna ſucceſsione,
ſatis eſt vt excludatur ꝙ mulier ſit dotata tempore pe-
titionis, quia ſi qualitas debet vt.ſ.regulari ſm tēpus
verbi, debet attendi dotatio exiſtēs tempore petitionis.
quòd fundamentum corruit attenta opinione quę ha-
bet ꝙ dotata nō ſolet excludi niſi ab hrēditate dotātis.
273 vt.ſ.in.viij.articulo prin. xvi.q. & quia † quis dr̄ hę-
res ante petitionem cum hęreditas ſolo animo adeatur
.l.pro hęrede. & .l.paulus.ff.de acquir.hęre. & patet in
ti.ff. & .C. de peti hęre. & quia filię teſtatoris commu-
niter ſolent eſſe in bonis, ita ꝙ nō habeant petere quòd
intus habent per ea quę dixit Corne.d.conſi.xciiij. pe-
nul.col.ij.vol. vbi tangit quando filia exiſtens in bo-
nis dicatur adijſſe. Et dixit Corneus.d.conſi. clxxi. in.
iiij.volu. ꝙ ſi iura ſucceſsionis aſsignentur pro dote fi
lię, datio dotis pręſupponit acquiſitionem hęreditatis
patris, patrui, vel fratrum ante dotationem. Si quis au
tem eſſet in mora dotandi non haberet in eo locum hęc
limitatio. vt in.d.arti.xi.iij.q.iij.col.dicetur. Sed du-
274 bitari contingit † an quando ſtatutum excludit filiam
vel ſororem & mādat illam dotari per fratrem filium
vel aliam perſonā, quę perſona excludens decedat adi
ta ſaltem hęreditate, facultas dotandi tranſmittatur ad
hęredes ac ad filium fratris. dominus Phili.cor.conſi.
xlix.inci.videtur.col.ſi.ſ.vol.tenuit ꝙ nō, quando fi
lia vel ſororiā adijſſet hęreditatem vel illi ſe immiſcuiſ
ſet, etiam ſi ſtatutum velit poſſe talem de bonis cōmu-
nibus ipſius filię ſeu ſororis & fratris dotari. & idem
conſuluit Soci. conſi.ccvii.inci.in cauſa.ij. & .iij.col.
& per totum.ſ.volu.dicens ꝙ etiā infans nō tranſmit
teret hanc facultatem dotandi ſororem vt eam exclu-
dat. eſto ꝙ allegaretur læſio infantis ob negligētiam tu
torum, quòd ſecundum Soci. ibi in.ij.col. indubitan
ter procederet vbi ſtatutum excluderet ſororem ſi fra-
tres illā voluerint dotare & dotauerint, quia propter
verbum dotauerint quòd ſignificat actum dotatio-
nis conſumatum .l.i.§. hęc verba. cum ibi notatis. ff.
quod quiſque iur. facultas talis tranſmiſsionis tollere-
tur, vt ibi latius per eum. Contrarium autem tenuit do
minus meus Iaſon in.l.cum mota.vi.col.C. de tran-
ſact. dicens ſe ſępius ita conſuluiſſe. & diſtinguit tres
caſus. Nā aliquando ſtatutum purè loquit hoc modo.
Quia exiſtentibꝰ maſculis filiæ fœminæ non ſuccedāt
patri, ſed ipſæ filiæ debeāt dotari. & tunc tenet ꝙ fa-
cultas dotādi mortuo maſculo trāſit ad eius hęredē, ex
quo in eius locū ſuccedit & eius perſonā repręſentat. in

auct.d: iure iu.à mo.præſti.in prin.dicens ꝙ ita in pul
chra.q. determinat Cyn. in.l.i.ad fi.C.de adulte. vbi
quærit ſtante ſtatuto prædicto pone ꝙ anteq̃ dotet ſo-
rorem moriatur filius maſculus relicta filia , nunquid
filia poterit offerre dotem & excludere amitam ſicut
eius pater potuiſſet.determinat ꝙ ſic, idē tenet Io. an.
in addi. Spec.in ti.de ſucceſſio.ab inteſt.ſuper rub. Al-
bert.de roſa.in.ij.parte ſtatutorum.q. cxix. quæ inci-
pit, itē quæritur cōmuniter eſt ſtatutum in ciuitatibus .
Pau.de ca.in conſi.cix.inci. ſuper primo dubio in an
tiquis.Aliquando & ſecundo ſtatutum loquitur con-
ditionaliter & incipit à pręcedenti conditione hoc mo
do , ſi mulier dotata fuerit à patre vel à fratribus non
ſuccedet in bonis patris, & tunc concludit ꝙ facultas
implendi conditionem legalem nō tranſit ad hæredes
vt habetur per Bart.& plenius moder.In.l.ſi decem cū
petiero.ff.de verbo.ob.facit tex.in.l.quędam.vbi bar.
ff.de coila.bono.præcipuè cum incipiat à conditione
vt declarat Bar.in.l.à teſtatore.ff.de condi.& demon.
Confirmaẽ per bonum ſimile . Nam in vltimis volun
tatibus facultas implendi conditionem non tranſit ad
hæredes §.ex conditionali. inſti.de verbo. ob.l. vnica
.§.ſin autem ſub cōditione.C.de cadu.tollen. & ſtatuta
debēt intelligi ſm.ll.vltimarum voluntatum ſecundū
Bart.in.l.i.ad fi.C.de his qui.vt indi.cum alijs cōcor
dantijs ibi datis per.d.Iaſ. Aliquando & tertiò verba
ſtatuti ſunt dubia,quia poſſunt ſtare cōditionaliter vel
modaliter,putà ſi ſtatutū dicit ꝙ filia dotata non ſuc-
cedat patri iſta verba,filia dotata,poſſunt intelligi cō
ditionaliter ſi filia dotabitur. Item poſſunt intelligi vt
ſtent modaliter vel purè,in quo Bar.Bal.Ang.Pau.de
ca.ac docto.in.d.l.cū mota. cōmuniter tenēt ꝙ non,
ſed Bal.in.l.ſi plures.C.de cōdi.inſer.in pe.co.In ver.
iuxta prædicta formaẽ talis quæſtio,ſtatuto caueẽ &c.
& in ver.ſeq.videẽ velle ꝙ talia verba ſtatuti ꝙ filia do
tata nō ſuccedat ſtent conditionaliter ideſt ſi dotabiẽ,
ſequiẽ Pe.de anc. in commento capi. canonum ſtatu-
ta de conſti. in ver. pone ſtatuto caueẽ ꝙ filia dotata.
d. Alex.in conſi.cxxx.incipiente, attentis verbis teſta-
menti.ij.volu. in prin. facit doctrina quā tradit Bal.in
d.l.cum mota.i.col.ꝙ vbi cauſa quæ apponitur requi
ritur ad originem,tūc ſtat cōditionaliter : ſecus quādo
ad effectum tex.eſt & exemplū. in.l.cum tale.§.ij.ff. de
cōdi.& demon. & ibi dicit Imol. ꝙ de hoc non repe-
riẽ melior tex.in iure.& idem Bal.in.l.& ſi poſt tres.in
vi.col.ff.ſi quis cau.& in.l.ij.C.de arbi.& iſta ſunt no
tāda,quia quotidiana ſunt nec alibi habentur ita decla
rata.An autē valeat tale ſtatutum prohibens ſuccede-
re nuptam extra territoriū.dixi.ꝫ.in primo arti.princ.
275 in.iiij.q.Itē † an valeat ſtatutum prædictū Mediolani
ſm intellectū quē teneo ꝓhibēs mulierem nubere extra
territorium cū hæreditate adita , ſunt cōſiderandi duo
caſus. vnus an illa q̃ nubit & nō dat illa bona in dotē.
videatur eis priuari ita ꝙ ſm tenorē ſtatuti ſint applicā
da proximioribus agnatis vel alijs propinquis.& Bal.
in.d.conſilio.cclvij.tenuit ꝙ nō, quia verba & mens
ſtatuti tendunt ne talia bona alienentur per cōtractum
nuptiarum ſeu matrimonij in maritū extraneum,quòd
non fit per ſolum cōtractum matrimonij quod poteſt
eſſe ſine dote. quòd dictum non habeo pro tuto, quia
verba ſtatuti ſolùm loquunẽ de contractu matrimonij
dum dicunt,nulla mulier ſe nubat,& veriſimiliter ſta-
tuentes voluerunt prouidere ꝙ eorū emolumēta rema
neāt in eis qui ſunt de iuriſdictione.cum mulier ſequaẽ
276 forum viri. Subdit Bal.ꝙ † ſi pater hęreditatē maternā
filiæ nuptæ extra territorium Mediolani dotis nomi-
ne dediſſet,ipſi filiæ non præiudicaretur vt ibi per eū.

Item dicit ꝙ attento tenore dicti ſtatuti prohibentis de
ſcendentes mulierū nubentiū extra territoriū ſuccedere.
filij talis filiæ quæ hæreditatē retinet nō ſuccedēt in tali
hęreditate ſed agnati vel alij proximiores de iuriſdictio
277 ne.Alius caſus eſt quādo † talia bona in dotem danẽ,
& an tunc valeat ſtatutum priuans tali hæreditate,pa-
tet ex his quæ dixi in præcedenti.q. iunctis notatis per
Pe.de anc.in conſi.clxii.inci. de viribus & efficatia.
& licet ſtatutū Mediolani diſponat de tali hæreditate
quibus deferatur priuata muliere nubēte extra territo-
rium,tamen ſi non diſponeret deferreretur omnino tan
q̃ vacans alijs proximioribus.vt dixit Bald. in. d.l.ſi
278 matre. Sed iuxta hanc quæſtionem eſt videndum † an
ſi aliqua ſit dotata tempore ſtatuti quod poſtea fuit re
formatum,attendemus tēpus prioris ſtatuti an vero tē
pus reformationis.Ex prędictis apparet inſpiciendum
eſſe tēpus dotis datę vel conſtitutę,& ius tunc vigens,
ſi tamen reformatio partim corrigeret & partim decla
raret,quo ad particulam declaratam traheretẽ ad dotes
præteritas.& quo ad partem corrigentem non.c. quo
niā.& ibi Anto.de bu.de ſymo.tex.cum glo.in cle.i.
in ver. de cætero.de vſur. notatur per bu.& Imol.&
modernos in. c.fi. de conſti. ex quo reperio inferri ad
quæſtionem in terminis ſtatutorum de quibus loquor
inter conſi.domini Fran.cur.in conſi.xxxix.incip.vi-
ſis & diligenter animaduerſis.cuius dicta non refero.
Facit quòd dixit dominus Bartholo. ſoci. conſilio.
cclxxxviij.incipiente.circa primam.ix. col.in fi. cum
ſeq.primo volumine vbi dicit ꝙ reformatio facta per
florentinos ꝙ dotata nō poſſit impugnare teſtamentū
vel vltimam voluntatem aut donationem ratione etiā
legitimæ vel ſupplementi,trahiẽ ad pręterita.tum quia
ciuitas hoc exprimit quòd facere poteſt cum teneat vi-
ces principis,tum quia eſt declaratoria iuris ſeu ſtatuti
antiqui,quo caſu trahitur ad præterita,vt per Bar. in
repe.l. omnes populi.v.q. prin.ff.de iuſti. & iure. &
cano.in.c.fi.de cōſtitu.eſt glo.in data ſexti libri.& tex.
in auct.de fili.ante dota.inſtru.na. poſt prin.

279 DECIMOSEPTIMO quæro † an ſtatutum
excludens maritatam liget impuberem deſponſatā vel
maiorem ſponſam de futuro. Pa.in rub.de ſpon.dicit
ꝙ non. Sequiẽ Mari.d. cōſi. xxx.ix.col. & Soci.in.l.
cum vic.ff.de condi. & demon. & dominus Geor-
gius nata in tractatu quem fecit in hac materia.ij.par-
te.v. q. vbi limitat niſi ſponſalia tranſiſſent in matri-
280 monium.& dixi.ꝫ.e.arti.& membro.in.iii.q.& † an
habeat locū in matrimonio inualido vel præſumpto
apparet ex his ꝙ nō,quod intelligo niſi adſit culpa vel
dolus cōiunctę tali matrimonio ne ſit melioris condi-
tionis q̃ legitimè cōtrahens per tex.in.§.fi.in auct. de re
ſti.& ea quæ pa.& in.l.his ſol.C.de reuo.dona.

281 DECIMOOCTAVO quęro † an ſtatutū ex-
cludens maritatā ſimpliciter vēdicet ſibi locū in ſimpli
citer dotata,quaſi ſit deſtinatione maritata cū dos præ
ſupponat matrimonium.l.fin.C.de do.ante nup.cum
concor. & deſtinatum habeaẽ pro facto.l. ſi quidem eo-
rum.§. intereſt.ff. de le.iij. &.l. ſi & nō ſunt.§.ꝙ ergo
ff.de au.& ar. le.&.l.fundi.§.fi.&.l.granaria.ff.de act.
emp.& quòd plenè tradiẽ per bar.& ſcribētes in.l.cæ-
tera.§ fi.ff.de le.i.inferentes ad ſtatutū prohibens in pla-
tea emi frumētū niſi pro ſuo victu,ꝙ ſi ſcholaris emat
pro victu pro toto anno , & poſtea mutato propoſi-
to recedat & granum vēdat nō ſit puniendus pœna ſta
tuti propter primum propoſitum & deſtinationē.,&
nemini dubium quin conſtituatur dos ex propoſito
futuri matrimonij. & iccirco licet dos nō poſſit eſſe ſi-
ne matrimonio.d.l.fi. &.l.iij.ff. de iure dot. tñ illa cui
fuit

fuit conſtituta dos ſine matrimonio dr̄ dotata ex qua-
dam deſtinatione ſm Bal. in. l. j. in prin. cōmen. & in. l.
fi. in pe. col. C. de ſpō. in lectura noua. & cū caſus mihi
de facto occurriſſet interrogaui ſolennē doctorē aſteñ.
an haberet deciſionē doctoris hoc in ſpē decidētis. qui
rn̄dit ſe vidiſſe Bal. in quibuſdā lec. ita tenentem apud
dn̄m qnondā Fran. curtium p̄ceptorem ſuū. cōtrariū
conſului & obtinui, licet nonnulli doctores papienſes
dubitarent, motus p illā tritam regulā, q cui nō conue
niunt verba ſtatuti non ēt conueniat eius diſpoſitio. l.
iiij. §. p̄tor ait. & ibi Bar. in fi. cōmen. & ibi laté Ro. &
Alex. ff. de dā. infe. & quòd copioſè ad hoc dixit dn̄s
Fely. in. c. nonnulli. ver. vbi verba le. de reſcri. & ad-
ducebā in terminis Bal. in conſi. clx. inci. verba pacto-
rū. in fi. j. volu. ſm pe. impreſſionem. facit quod dixit
282 Bal. in. l. ſi pro dote. C. de do. p̄miſ. q † ſtatutum de lu
cro dotis loquens de maritata non habet locū in impu
bere ſponſa. debent eñ verba ſtatutorū ſtrictè intelligi
l. i §. ſi is qui nauē. ff. de exer. l. iij. § hæc verba. ff. de neg.
geſt. & hoc ēt decidit Bal. cū quo alij ibi in propoſito
trāſeunt in. l. non ſine. C. de bo. quę libe. volens q ſtatu-
tū excludens maritatā, non habeat locum in impubere
deſponſata in qua non cadit mr̄imonium, de quo la-
tius dixi. ſ. in hoc. eo. arti. & mēbro. tertia. q. & aliud
eſt eſſe talē aliud haberi pro tali. gl. in. l. mercis. la. ij. ff.
de verb. ſig. & quod in materia ſtatutaria dixit Bar. in
l. ſi is qui pro emptore. in repe. in. xvi. col. ver. pone er-
go. & in. l. ſi maritus. la. ij. §. l. ff. de adul. cū concor. de
quibus per Alex. in. l. adoptiuum §. i. in. i. col. ff. de in
ius voc. Ad contrariū reſponderi poteſt q ſm magis
283 cōem opinionem † diſpoſitio de facto non habet locū
in re deſtinata ad factū. vt tradiť in. d. l. cætera. §. ti. per
illum tex. maximé qn̄ deſtinatio multū diſtat ab ipſo
facto, vt qn̄ conſtituiť ſimpliciter dos nō præcedente
284 aliquo tractatu veri matrimonij. † An aūt ſtatutum
p̄dictum excludens maritatā requirat q ēt ſit dotata?
verba ſtatuti ſuadent q nō. facit. l. nō aliter. ff. de lega.
iij. & l. ſi ſeruus ſeruū. §. non dixit. ff. de acqui. hære. cū
ſimili. Poteſt enim mr̄imonium eſſe ſine dote. l. fin. de
do. ante nupt. ſed And. de iſer. in. c. i. in prin. in. vij. col.
de na. ſuc. feu. videtur ſenſiſſe contrarium p̄ frequen-
tiā quæ eſt vt q̄s regulariter nō ducat vxorē ſine dote
l. purè. §. ſi eum. ff. de doli excep. ſed prima pars eſt ve
rior & pōt ſaluari dictum And. de iſer. q̄a conſtitutio
illa excludens maritatā erat capitulum Honorij quod
tendebat ad interpretādum aliā conſtitutionē, quę ex-
cludebat dotatā vt ipſe dixit, & ſic ampliabanť ſucceſ
ſiones & non reſtringebanť. Et ſi ſtatutum in nigro ex-
cludat maritatas & dotatas & rubrica dicat de mari-
tatis tantùm, putà ne mulier maritata ſuccedat &c. di-
cetur infrà eo. xxviij. q.

285 DECIMONONO quæro † an ſtatutum pr̄e
dictum excludēs maritatas excludat eas quæ ſunt ma
ritatę ſi copula ſit ſequuta, vel ſint ad domum viri tra
ductę, & non aliter? In hac q̄ōne ex mente aliquorum
doct. diſtinguēdū eſt. An ſtatutū ſimpliciter loquať de
maritata ſeu nupta, an verò ēt loquať de copulata, vt
q̄a excludat copulatā. Primo caſu Pe. de anc. in repe.
c. canonum ſtatuta. lxxxv. col. ver. quæro de q̄ōne q̄
mihi occurrit Venetijs de conſti. tenuit q non excluda
tur niſi mr̄imonium ſit carnaliter cōſumatum p nota.
p Iaco. de are. & Pe. in. l. nō ſine. C. de bo. q̄ lib. dicēs
q Bal. ibi hoc tenet in ſpecie. Ad idē facit quòd dixit
Pan. in. c. ex publico. de conuer. coniu. & in. c. tertio lo
co cum concor. ibi per. d. Fely. adductis. de præſump.
Sed contrarium credo verius. & moueor per tex. in. l.
cum fuerit. ff. de condi. & demon. vbi legatum alicui

factum cum nupſerit vel matrimonium contraxerit de
betur illico cum matrimonium eſt per verba de præſen
ti contractum, quia nuptias non concubitus, ſed con-
ſenſus facit, vt in regula iuris. & l. pe. C. de inceſt. nup.
& l. ſancimus. C. de nup. cum ſim li. Ad idem facit cō
munis vſus loquendi. qui ſecundum veritatem vocat
illas quæ ſunt maritatę per verba de præſenti, non tan-
tùm ſponſas ſed etiam maritatas. Nam anteq̄ aliqua
ſit cognita vel ad domum viri traducta dicitur eſſe ma
ritata. & cum hac opinione videtur tranſire Bal. in cō
ſilio ccclxxxiiij. incipi. ſi qua inquit. & in conſilio.
cccxcix. incipiente in cauſa iſta. primo volum. ſecun-
dum penultimā impreſſionem. & in conſilio. cclxxvi.
incipiente, conſuetudo vallata, ſecundum eandem im
preſſionem. ij. volu. & Bar. in. l. nihil. ff. rerum amo.
cum concor. allegatis per. d. Fely. in. d. c. tertio loco. de
præſump. Et in rubri. de ſponſa. ij. col. cum. ij. ſeq. &
per dominum præce. meum in. l. ſi donaturus. § fi. vlti.
col. ff. de condi. ob cau. & dominum Soci. in. l. cum
fuerit. ff. de condi. & de. pro illa parte q ſtatutum de
dote lucranda militet etiā ſi maritata non ſit cognita,
nec ad domum mariti traducta. Moueor etiam ex con
lecturata ratione ſtatuti. quia pręſumēdum eſt ſtatutum
fuiſſe motum aliqua ratione ad excludendum magis
maritatas q̄ alias, per ea quæ dixit Pe. de anc. in. d. re-
petitione. c. canonum ſtatuta. in. xv. col. in. v. q. prin.
in fi. & illa præſumitur ratio quæ aſſignari poteſt. vt
no. Bal. in. d. conſi. cccxcix. quæ ratio poteſt eſſe du-
plex, vel mutatio domicilij & familiæ, quæ fit etiam
ante traductionem ad domum mariti, vel prius q̄ car
naliter cognoſcantur vxores. l. ea quæ. la. ij. & ibi glo.
ff. ad muni. Bar. in. l. ſi §. pe. in prin. commen. ff. e. ti. vel
quæ poteſt eſſe, quia maritatis mediante dote iam eſt
prouiſum de victu & alimentis, cum maritus teneatur
alere vxorē. l. q ſi nulla. ff. de reli. & ſum. fu. l. ſi cum
dotē. § ſi autem. cū ſimilibus. ff. ſol. ma. quæ ratio ceſ-
ſat in non maritatis quæ de bonis p̄prijs ſunt alendę,
& ſi excludanť à ſucceſſione forſan congruè maritari
non poterunt, quibus rationibus cōſideratis non erit
differētia an aliqua maritata ſit cognita an non, quòd
intelligo cōſiderata cōi accidentia. iuxta. l. nā ad ea. ff.
de legi. quia bene poſſet ceſſare p̄dicta ratio in ſpeciali
bus caſibus. ſ. ſi maritus ingrederet religionem mulie
re nō cognita. d. c. ex publico. cū ibi notatis. de conuer.
cōiuga. Sed an tūc foret ſuccurſum mulieri, patet ex ibi
notatis, iūctis his q̄ in ſimili dicam. ī. in. q. ſeq. nec pr̄e
dictis obſtat lex non ſine, quia loquitur in ſpōſa de fu-
turo, nec Bal. ibi aliter loquiť, quicquid dicat Pe. de an
cha. in loco. ſ. allegat. Alio vero caſu qn̄ ſtatutum ex
cludit copulatam eſt aduertendum, quia illud verbū
copulata poteſt habere duplicem ſenſum, ciuilem. ſ. de
copulatione quę fit per nudū matrimonium & conſen
ſum. d. l. cum fuerit. & l. in copulandis. C. de nup. &
actualem ex vſu matrimonij, qui præſumitur ex tradu
ctione ad domum mariti & euidenter apparet ſi mu-
lier ſit prægnans. c. literis. de p̄ſump. Bar. in. d. l. cum
fuerit. Bald. in conſilio. ccccxxviij. inci. ad euidētiam.
ſecundum penul. impreſſionem. i. volu. & tunc nō ex-
cluditur illa quæ non eſt cognita vel ad domum viri
traducta. ſecundum Bal. in conſilio. ccclxxxiiij. inci.
ſi qua incipit. cum verba ſtatuti non verificentur in nō
cognita, licet idem Bal. in. d. conſi. ccccxxviij. contra-
rium tenuerit, motus quia ſi dicamus eſſe ambiguita-
tem & ęquiuocationem etiam vbi dicitur, mulier ma-
trimonio copulata vt poſſit intelligi hæc propoſitio
cum copula carnali, vel nō, capienda eſt interpretatio
ęquior & benignior. l. in ambiguis. ff. de leg. cum vul.

& ſic excludetur illa tantùm quæ fuit cognita, ſiue di-
camus ꝙ nulla ſubſit ęquiuocatio nec ambiguitas, in
telligemus ꝙ ſtatutũ ſenſerit de pluribus copulis. qua-
rum aliæ ſunt matrimoniales alię non. videlicet concu
binarię & inceſtę. Et hoc idem voluit ipſe Bal. in. l. nõ
ſine. C. de bo. quæ libe. & ibidem ſequitur Pau. de ca.
vt illud verbum copulata non ſit ſine effectu. & dicit
Bal. ſe ita cõſuluiſſe Vicentię. allegat not. in. l. nuptias
ff. de regu. iu. quod etiam ſequitur. d. Philip. corne. ibi
quia copula in matrimonio communiter ſumitur pro
carnali ſecundum eum. Nam verior videtur præcedẽs
opinio vt excludatur etiam non cognita vel ad domici
lium viri non traducta per tex. in. d. l. in copulandis.
in. c. ſponſam alterius. de ſponſa. facit. c. vltimum. de
eo qui cog. conſan. vxo. ſuę. vbi ponuntur tanꝗ diuer
ſa matrimonialiter copulari & carnaliter commiſceri.
Ad idem facit tex. in. c. fi. de conſan. & affi. qui loqui-
tur de matrimonio etiam ſine copula contrahendo. Et
ad hoc etiam eſt tex. nota. in. l. ſi extraneus. ff. de con-
di. ob cau. nec inuenio ꝙ in. d. l. nuptias. de reg. iu. ali
ter dicatur, nec diſtat ſi dicamus ꝙ in ambiguis ſumen
da ſit benignior interpretatio, quia nulla eſt ambigui-
tas nec ęquiuocatio, quoniam illud verbum matrimo
nio copulata ex propria ſignificatione comprehendit
etiam illam quæ non eſt cognita. & ita tranſit Ful. In
286 d. l. non ſine & cum ſtatutum non diſtinguat nec nos
diſtinguere debemus vulgata. l. de precio. ff. de publi.
debemus enim eſſe contenti verbis legis. l. ſi ſeruum. §.
non dixit. ff. de acqui. hære. & ſi dicatur ꝙ ſaltem quã
do ſtatutum loquitur de maritata & copulata, non de
bet excludi ſimpliciter maritata propter copulam &,
quæ ponitur inter diuerſa vt traditur in. l. i. ff. de iuſti.
& iu. & per glo. in rub. ff. de iur. et fa. igno. et in. c. que
relam. de ſimo. & quæ requirit concurſum copulato-
rum. l. ſi hæredi plures. cũ ſimili. ff. de condi. inſti. po-
teſt dici ꝙ cum illud verbũ copulata ſit generale ad ma
ritatas etiam non cognitas, ſit ſenſus perinde ac ſi dice
ret ſtatutum, marito copulata vel matrimonio copula
ta. iuxta notata. in. l. j. in principio. ff. de pac. & forſan
tunc non improbabiliter attentaretur ꝙ tale ſtatutum
intelligatur in cognita tantùm, quia alias verbum co-
pulata ſecundum veritatem eſſet ſuperfluum & copu
la &, hoc ſuadet. nec verbũ maritata ineſt verbo copu
lata indifferẽter ſed ſm quid. ita vt videaẽ ceſſare quod
notatur de copula in. d. l. j. in prin. ff. de pactis.

287 VIGESIMO quæro † an ſtatutum pręedictũ ex
cludens maritatã, excludat viduã. hanc quæſtionẽ mo
uet moder. bonoñ. in trac. dot. in. v. ar. prin. in l iiij. q.
& nõ decidit niſi argumẽtatiuè & remiſsiuè. & prima
facie videtur dicendũ ꝙ ſic: quia vidua cenſetur eſſe in
matrimonio. l. fi. C. de bo. ma. l. fi iij. §. vidua. ff. ad mu
ni. l. fœminę. ff. de ſena. l. quotiẽs. C. de priu. ſcho. li. xij.
propter quod dixit Pau. de ca. in. l. ſororem. ff. de his q.
vt indi. ꝙ ſicut mulier perdit dotes propter adulteriũ
commiſſum in vita mariti. c. plerunq;. de dona. inter
virũ & vxo. & . l. conſenſu. C. de repudi. ita etiam per-
dit propter ſtuprum commiſſum in viduitate. Sed con
trariũ credo verius, & moueor qa ſtatutum pdictum
conſiderat illam qualitatem ꝙ aliqua ſit maritata, vn-
de extincta illa qualitate debet ceſſare effectus ex ea in-
ſurgens. l. titia ſeio. §. vſuras. ff. de leg. ij. c. decet. de re-
gu. iur. in. vi. & ideo ſm Iac. de are. Bar. Bal. & Cu. in
d §. vſuras. & Bal. in. l. voluntas. in prin. cõmen. & in
l. cum acutiſsimi. in. ij. col. C. de fideicõ. & in. l. fi. C. de
iniur. & in. l. omnes populi. in. viij. col. ver. ſed nũquid
ſtatutum. ff. de iuſti. & iure. & in. l. fi. per illum tex. C.
qui non poſ. ad li. parue. & Nellum in tractatu banni.
in xiij. q. ſecundę partis tertij in tẽporis, ſi ſtatutum di-
ſponat vxores rebelliũ non poſſe ſtare in ciuitate, illa,
quæ remãſit vidua poterit reuerti nõ obſtante ſtatuto,
quia finita cauſa odij videtur odium finiri. facit. l. cul
corũ §. affinitatis. ff. de poſtulando. cum ibi notatis iua
ctis his quæ ad propoſitũ dicit copioſè. Alc. in. l. ſed ſi
hoc. in prin. in fi. cõmen. ff. de re indi. & trita eſt regu-
la ꝙ ceſſante cauſa ceſſat effectus. c. magnę. in fi. de vo-
288 to. l. generaliter. cum ſimili. C. de epi. & cle. † Viduę e-
nim cẽſentur eſſe in matrimonio defuncti in his ꝗ ſunt
eis fauorabilia non in odioſis, vt habetur in locis præ
dictis maxime per Bal. in. d. l. voluntas. & Nellũ vbi
ſ. pro hoc etiã facit illa trita regula ꝙ qualitas adiecta
verbo regulari debeat ſm tempus verbi. l. in delictis. §.
ſi extraneus. ff. de noxa. l. titius. & ibi Bar. ff. de teſta.
mili. & per. e. Bart. in. l. ex facto. in prin. in. ij. &. iij. co
lũ. ff. de vulga. & pupil. & . l. præcipimus. § ſanè. C. de
appel. & per Nellum in tractatu banni. in. xxi. q. ſecun
dę partis. xxi. temporis cũ ſimil. & nulli eſt dubiũ quin
in terminis ſtatuti prædicti verbum maritata veniat ad
determinandum verbum importans actum ſucceſſio-
nis, ſiue verbum nõ ſuccedat prout etiã dixi. ſ. in. xvij.
&. xvi. q. nec obſtant no. per doc. in. l. ſi quis hæredẽ.
C. de inſti. & ſub. & in. l. in ſubſtitutione, maximè per
Ange. Imol. & Alex. ff. de vulga. & pupil. dum ibi cõ
cluditur ſufficere conditionem ſeu qualitatem ſemel ex
titiſſe, licet non duret per illa iura cum concor. ibi alle-
gatis, quia reſpondetur vt per Bar. in. d. l. ex facto. ij.
col. ver. tertio caſu. Itẽ ad. l. fi. C. de bo. ma. iunctis his
quæ dixit Pau. de ca. in. d. l. ſororem. patet reſponſio
ex prædictis & ſecundum Alex. in. d. l. ſororem. illa de
ciſio Pau. de caſt. non tenetur & eam etiam impugnat
dominus præceptor meus in. l. fideicommiſſum. C. de
fideicom. de qua materia ſolet tradi in. l. rei iu. §. i. ff. de
re iudi. per Ange. in tractatu malefi. in. v. col. cum ad-
di. ibi poſita. & pro vberiore commento huius. q. poſ
ſunt videri quæ dixi. ſ. e. in. xi. q.

289 VIGESIMOPRIMO quæro † an ſtatutum
excludens maritatam ſiue eam que olim fuit maritata,
prout facit ſtatutum aſtenſe, habeat locum in ea quæ
maritum habuit qui ſtatim mortuus fuit. deciſio hu-
ius. q. pendet ex no. in. l. non tantum. maximè per Bal.
290 Ang. & Moder. C. de lega. dum loquuntur de † ſtatu
to diſponente ꝙ vir lucretur partẽ dotis mortua vxo
re, vt procedat etiam ſi matrimonium momento tan-
tùm durauerit, pro quo adducitur. l. ij. C. de poſthu.
hære. inſti. vbi ſufficit poſthumum præteritum vixiſſe
momento ad hoc vt rumpat teſtamẽtum, et quod no.
Bal. in. c. j. §. cum etiam. in ti. epi. vel abba. in vſi. feu.
291 vbi dicit ꝙ † ſi teſtator fecit ſubſtitutionem filio ſi de-
ceſſerit ſine liberis, & pater moriatur cum filio qui mo
mento tantùm vixit extincta eſt ſubſtitutio, iuxta. l. ex
facto. §. fina. ff. ad trebel. Ad idem adducitur quod di-
xit bal. in. §. in nouiſsimo. in ſecunda col. C. de cadu.
tollen. vbi vult ꝙ filius infans qui poſt mortem patris
non vixit niſi per horam ex potentia ſuitatis tranſmit
tat hæreditatem patris non agnitam. Facit etiam quod
dixit bal. in. l. fi. iiij. col. ver. vnum tamen. C. com-
mun. vtri. iu. & quamuis contra prædictam deciſio-
nem de lucro dotis dominus præceptor meus videa-
tur dubitare in. d. l. non tantùm. eo quia ſtatutum defe
rens lucrum dotis marito videtur moueri ratione one
ris quod ſupportat maritus, tamen prædicta conſide-
ratio in propoſito noſtro non attẽditur, quia ratio ex-
cluſionis ſemper militat ſiue mulier diu ſteterit in ma-
trimonio ſiue non, ex quo tollitur illa conſideratio
quam faciebat Imol. in. l. in ſubſtitutione. in fine com-
mentu. ff.

menti.ff.de vulga.& pup.dicendo ꝙ relictum factū
alicui ſi nupta erit forſan non debebitur ſi contingat
illam nubere & ſtatim diuertere, quaſi matrimonium
cenſeatur non contractum. arg.l. ſi ventri §. eorum
cum ibi notatis.ff.de priui.credi.&.l.qui ſic.ff.de ſo
lu.&.c.officij.de eiec.cum ibi & notatis.& quod no
tat Bal.in.c.cum cā.de re iudi.& Ange.in.l. volun
tas.C.de fideicom. ꝙ dñium momentaneum non ſit
dominium, adeo vt prohibitus alienare extra familiā
poſsit alienare cum pacto ꝙ vni de familia ſtatim red
datur ſeu alienetur per illum, qm̄ ſuffiet in dubio mo
mentanea veritas, vt notatur in.d.l.in ſubſtitutione.
& ibi hoc notat Imo.in primo nota.& ad hoc poſ
292 ſet adduci quod dicimus de † emphyteota & vaſal
lo alienantibus rem emphyteoticam vel feudalē vt
cadant à iure ſuo non obſtante ꝙ ſtatim ſequuta alie
natione rem ipſam redimant.c.j.qd iu.ſi poſt ali.feu.
vaſ.illud recu.& qđ not.Bar.in.l.ſequit §.nē labeo.
ff.de vſuca. & Alber.in.l.fi.C.de iure emphi.cum
concor.ibi copioſè traditis per.d.præceptorem meū
in pe.charta.& prædicta maximè ꝓcederent in termi
nis ſtatuti aſten.quod excludit maritatam olim vel tē
pore delatę ſucceſsiōis, eo ipſo ꝙ maritata ſit vel fue
rit, & pro vberiore commento huius quæſtionis vi
deri poſſunt quæ dicam.ĩ.in nono articulo princip.
in quæſtione fina.

293 VIGESIMOSECVNDO quæro † an
ſtatutum excludens maritatam habeat locum in ha
bente maritum inutilem. circa quod videtur dicen
dum idem in ea quòd in vidua, cum æquiparentur in
his quę ſunt ipſis fauorabilia, vt eſt gloſſ.in lege fina
li C.de plagi. per quam Baldus ibi dicit illam quę ha
bet maritum inutilem, putà dānatum ad perpetuum
carcerē vel in metallum, & non tm̄ illā cuius mari
tus defunctus eſt eſſe viduam, inferens ex hoc ꝙ pri
uilegia cōceſſa viduis militant in iſtis inutiliter nup
tis.l.i.C.qū imper.inter pu.& vi.&.c.ſignificātibus
de offi.delega.licet quantū ad fœdus matrimonij non
ſint viduę.l.patre furioſo.ff.de his q ſunt ſui vel alie
ni iur.&.l.ſi cum dotem.§.ſi mañt in ſeuiſsimo.ff.ſo.
ma.vbi traditur de furioſo quem cōſtat eſſe maritum
inutilem, & tamen matrimoniū tpe ſanę mentis con
tractum cum eo tenet furore ſuperueniēte nō obſtāte, &
nemini dubiū qn ſit fauorabile habenti maritū inuti
lem vt non cōprehendat ſub ſtatuto ꝑdicto. breuibus
puto dicendū ꝙ aut ſtatu.excludat maritatā cōſiderā
do nudum factū, ſeu actum verbi ꝓut facit ſtatutum
aſtenſe qđ excludit maritatā, eo ipſo ꝙ maritata ſit uel
fuerit.& tunc res ſit clara vt & habens maritū inutilē
excludat.ſi verò ſimpliciter excludat maritatā. idem
puto ſiue in ea poſsit militare rō ſtatuti ꝗ dixi.ſ. eo.
in.xix.q.ſiue non, ꝓꝓea ꝗa ita demū qū duo caſus à le
ge antiqua æꝗparantur ſit extenſio de vno æquipara
torum ad aliud, ſi reperiantur æquiparati in illa ma
teria in oibus & ꝑ ola, vt aliàs dixi poſt Ro.in conſi
lio.cxxix.in.iiij.col.verſi.iij.rñdet.& Mateſi.in tra
cta.exten.in.vi.col.& do.præceptorem meum in au
ten.quas actio.C.de ſac.ſan.eccle.& eum æꝗpara
tio fiat in actu tm̄ fauorabili debet ceſſare extenſio,
maximè ꝗa ſucceſsio pōt eē oneroſa & ſine emolumē
294 to.† Itē in dubio nō eſt à uerbis ſtatuti & à ꝓpria eoꝝ
ſignificatione recedendum.l.ſi ſeruus ſeruum §.nō di
xit.ff.de acqui.haere.l.j.§.ſi is q nauē.de exer.cū vul.
nec.n.talis pōt dici vidua ſm ꝓpriam ſignificatio.
nec etiam ſm impropriam licet uiduę quo ad qd æqui
paretur.l.malū.§.vidua.ff.de de verbo.ſig.&.c.vi.
dua.xxiij.di.& qđ tradit Pa.in.c.ex tenore.in fin.de
iudi.& notatur in.l.i.C.qñ imper.inter pupil.& vi.
& communis vſus loquendi repugnat vt talis iudi
cetur vidua per no.per Pa.in.d.c. ex tenore. & aliud
eſt eſſe talem aliud haberi pro tali.gl.in.l.mercis.la.ij.
ff.de verbo.ſignifi.Bar.in.l.ſi maritus.la.ij.§.j.ff.de
adulteri.& in repetitio.l.ſi is quis pro emptore.ff. de
vſu. cum concordan. aliàs allegatis.maximè.ſ.in
xviij.quæſtione.

295 VIGESIMOTERTIO quæro de † ſtatuto
excludente mulierem nuptā extra territoriū ſeu iuriſ
dictionem ſtatutentium, ſeu diſponente ꝙ mulier nō
nubat cum hæreditate extra territorium, prout eſt Me
diolani & in ciuitate Lauden.an habeat locū in hære
ditatibus iā delatis ſeu acquiſitis. dixi.ſ.in.xvi.q.&
ibi etiam an excludat à ſucceſsione data in dotem filię
à patre. putà materna.& an habeat locum in bonis da
tis ſub alio titulo ꝗ̄ hæreditatis in dotem. dixi.ĩ. in
viij.artic.ꝑn.in.xxiiij.q.in fi. Et an ubi mulier nupta
extra iuriſdictionē ſuccedat in terminis ſtatuti Medio
lani, filij eius excludant.dixi & in.ſ.allega.xvi.q.
296 Sed nunc quæro, † an habeat locum in muliere nup
ta extra territorium q̄ remanſit vidua, videret dicen
dum ꝙ non ꝑ ea q̄ dixi.ſ.e.in.xx.q. qm̄ iſtud ſtatutū
vr̄ duo ſimul require.ſ. ꝙ aliqua ſit maritata & extra
territorium, arg.l.celſus in fi.iuncta.l.ſeq.ff.de arbi.
&.l.fulcinius §.cū autem iūctis ibi pulchrè notatis ꝑ
Bar.ff.ex qui.cau.in poſ.ea. Vnde alterum non ſuf
ficit.l.ſi hæredi plures.ff.de condi.inſti.&.d.§.cū āt,
vnde quia in vidua deficit illa qualitas, ꝙ ſit nupta,
vt dixi in.ſ.allega.q.xx.nō debet habere locū ſtatu.
ꝗa cui non conueniunt verba, non & conuenit ſtatuti
diſpoſitio.l.i.in § ꝑtor ait.Et ibi Bar.Ro.& Alex.ff.
de dā.infe.cū eōe or.ſępe allegatis.In cōtrarium facit
ꝗa ſtatutū vr̄ effectualiter cōſideraſſe ꝙ nuptę extra ter
ritorium fiant de aliena iuriſdictiōe ꝑꝑ nuptias.l.fœ
minæ.ff.de ſena.l.fi.§ pe.ff.ad muni.cū ſi.Licet nō de
ſināt eſſe de agnatione & genere pr̄is.l.i.ff. ad muni.
&.l.i.§.fi.ff.de iniur.Et illas potius excluſiſſe, ꝗa forēt
de aliena iuriſdictiōe, q̄ cōſideratio & ꝗ effectus, bñ
cadit in vidua alias extra territorium nupta.l.filij.§.
vidua.ff.ad muni. &.d.l.fœminę, &.l.fi.C.de bo.
mater. vnde ſatis eſſe debet ſi habemus effectū.l.ſi ma
ter cum ibi notatis.C.de cōdi.inſti. Et quod latè tra
ditur in.l.gallus.§ & quid ſi tantū.ff.de libe.& poſt
hu. Nec intereſt ſtatuentium, an mulier effecta de alie
na iuriſdictione ſit nupta vel non.argumen.c.gaude
mus de diuor.& illud verbum nupta cum ſit partici
pium præteriti perfecti verificatur etiam in vidua.l.
297 .1.§.hæc autē verba.ff.qđ ꝗſq; iur. Et † quotiens quali
tas infert in cā finali, q̄ nō eſt cā eſſendi ſed fiendi, ſuf
ficit illam ſemel extitiſſe, vt dixit Bald. in lege ſi quis
hæredem.C.de conditio. inſtitu. Prædicta intelligo
niſi talis mulier eēt ad domiciliū originis & ſtatuti re
uerſa, prout etiam voluit Petrus de ancharano in re
petitione capi.canonum ſtatuta in.xij. quæſtione in
xiij.charta verſiculo quæro iuxta prædicta de conſti
tu.& uideātur quæ dixi in.vj.articul.princi.j.mem
bro.j.q.in fine.

298 VIGESIMOQVARTO quæro, † an
tale ſtatutum excludens fœminas nuptas extra ter
ritorium uel forenſes, trahatur ad filias primi gradus
Imola in lege ſi ita quis.§.ea lege.ff.de uerborum obli
gationib.tenuit quòd non, motus quia tale ſtatutum
ſapit naturam exhæredationis, & filij ſeu filię primi
gradus debent nominatim exhæredari lege prima & ſe
cunda.ff.de liberis & poſthu.Et idem eſſet conſequen
ter dicendum in nepotibus quando pater prædeceſſiſſet,

poſthumorum. Inſti. de exhære. li. & .l. gallus §.i. ff.
de lib. & poſthu. Et vidi relatum q ita conſuluit do.
Bened. capra. & pro filiabus ꝑmi gradus facit. l. iube
mus cum ibi notatis p Bal. & Pau. de caſt. C. ad tre.
Sed contrarium credo verius attentis verbis ſtatuti q̃
ſunt indefinita, & cõprehendũt etiã tales fœminas, à
quibus in dubio non eſt recedendũ. l. non aliter. ff. de
lega. iij. Et ẽt attenta ratione ſtatuti q̃ eſt generalis. l. cũ
pr §. dulciſsimus. ff. de leg. ij. l. regula §. qui ignorauit.
299 ff. de iur. & fac. igno. † Nec ẽ bona argumẽtatio de ex
cluſione ſtatuti ad exhæredationem. cum excluſio fiat
ad publicam vtilitatem, & exhæredatio ob culpã vel
delictum ſecundum Bal. in. l. maximum vitium in. i.
col. C. de libe. præte. & alibi dico.
300 VIGESIMOQVINTO quæro de † ſta
tuto excludẽte mulierem tranſeumẽ ad ſecunda vota
Et primò an ſi excludat illam à ſucceſsione filiorum
primi mariti, videaẽ pariter excludere filios primi ma
riti à ſucceſsione talis matris ad ſecũda vota tranſeun
tis. deciſio huius qõnis patet ex his quæ dicam in ar
301 ticulo ſeq. in. iij. q. Sed † an tunc excluſa matre à ſuc
ceſsione filiorũ primi mariti, videãtur excluſi filii na
ti ex primo matrimonio à ſucceſsione filiorum nato
rum ex ſecundo matrimonio ? & econtra, puto diſti
guendum q aut ſtatutum inducit iſtam priuationem
principaliter in pœnã. ij. nubentiũ quod in dubio prę
ſumerem, vt patet ferè per totum titu. C. de ſec. nup.
& in. l. his ſolis, & qđ ibi dixit Bal. C. de reuo. do. &
tunc filius natus ex ſecundo matrimonio non prohi
beatur ſuccedere filio nato ex primo matrimonio, ga
302 † culpa matris non debet obeſſe filio ſm Bal. in. l. ſed
ſi hac. §. patronum el. i. in lectura antiqua per illũ text.
ff. de in ius vocan. Multòq magis idem erit dicẽdum
in filio primi matrimonij, vt ſuccedat filio nato ex ſe
cundo matrimonio cum in eo ceſſet ratio excluſionis
quæ in filio ex ſecundo matrimonio videbatur proce
dere, aut verò ſtatutũ non inducit hoc in pœnam, vt
facit ſtatutum Aſt.. qđ incipit deteſtanda prout dicã
ſ. e. xxvij. q. Et tunc ga vis deciſionis reſidere videẽ in
hoc paſſu, an excluſa radice videantur excludi deſcen
dentes ab illa. Remitto ad ea quæ dixi. ſ. in hoc eodẽ
artic. primo membro. ij. & . iij. q. & in ſecundo mem
303 bro in. i. q. in fin. & in. ij. & . iij. q. Sed † an ſi mulier
mortuo primo uiro tranſeat ad. ij. vota. ſ. biduũ vel
triduũ vel breue tempus & pariat filiũ in. vij. viij. ix.
vel. x. menſe ꝑſumetur filius primi mariti vel ſecundi
Iſta quęſtio eſt multũ dubia & eã tangunt Bar. & doc.
in. l. gallus in prin. ff. de lib. & poſthu. & Bal. in. l. ſi à
matre. C. de ſuis & legi. cum concor. ibi allegatis ad
quorum dicta habeatur recurſus.
304 VIGESIMOSEXTO quæro, † an prædi
ctum ſtatutum excludens à ſucceſsione filiorũ primi
mariti mulierẽ tranſeuntẽ ad. ij. vota, habeat locũ in
vidua inhoneſtè viuente? videtur dicẽdũ q ſic: ga pœ
nę iuris impoſitę ſecundò nubentibus militant in vi
duis inhoneſtè viuentibus ſm Bar. Bald. & doc. in. l.
his ſolis. C. de reuo. dona. per illum tex. Facit text. in
auct. eiſdem, & ibi Alberi. Bal. & doc. C. de ſecun.
nupt. Et iccirco ſm Spec. in titu. de tuto. § nunc dicen
dũ verſi. item excipitur contra matrem, vidua inho
neſtè viuens ita amittit tutelam filiorum ſicut tran
ſiens ad. ij. vota, ſed hæc iura loquunẽ de peccante in
ter annũ luctus. Aliàs autem ſequeretur q melioris
conditionis eſſet vidua inhoneſtè viuens q̃ tranſiens
ad ſecũda vota qđ eſſet abſurdum, quia melius eſt nu
bere q̃ meretricari. Pro quo ẽt facit qđ dixit Bar. in
l. pe. C. de adul. & poſt eum Pau. de ca. in. l. ſororẽ.
305 C. de his quib. vt indig. Volentes q † ſicut pp adulte
rium commiſſum in vita mariti mulier priuatur do
te, ita pp ſtuprum per viduam commiſſum, quia du
rante viduitate maritus offenditur. vnde ſm Bald. in
d. l. his ſolis per illum tex. qñ ratio ſtatuti in vno ca
ſu eſt eadem in alio, etiam in correctorijs fit extenſio,
ſi extenſio dici poteſt. Sequitur Bal. in. l. maximũ vi
tium. iij. col. C. de libe. præte. Et dixi latè. ſ. in. iij. arti
cu. princip. Sequitur Alex. in. l. pen. in princi. ij. col.
ff. de iuriſd. om. iudi. Cum igitur ſm Bal. in. d. his ſo
lis tranſire ad ſecunda uota & plura matrimonia ap
petere, ſit quędam ſpecies impudicitię, prout ẽt atteſta
tur Valerius maximus in libro de inſtitutionibus an
tiquis, & talis offendat filios primi mariti, multo ma
gis offendit vidua inhoneſtè viuens, quę multo ma
gis laboret vitio impudicitię, & niſi ſic diceremus ſe
queretur q minor exceſſus grauius puniretur q̃ ma
ior contra. l. quoniam multa. C. ad le. iul. de vi. In cõ
trarium facit ga in pœnalibus non fit extenſio etiam
ex idẽtitate rationis. l. fi. C. de inter. ma. & . l. cũ gdam
ff. de libe. & poſth. Facit regula iuris in pœnis de reg.
iur. in. vi. & Glo. in. c. i. in verſi. italię de temp. ordi.
in. vi. pp quod dicebat Alex. in. d. l. ſororem q mu
lier vidua non amittit dotes ſicut nupta pp adulte
rium. Item in correctorijs etiam ex idẽtitate vel maio
ritate rationis nõ fit extenſio niſi ratio ſit expreſſa vel
vnica poſsit aſsignari. vt multotiens dixi, maximè in
iij. articu. princi. notatur in. l. illud, & in auc. quas ac
tiones, vbi plenè Moderni. C. de ſacro ſan. eccle. per
Alex. in. l. ſi conſtante. ij. col. ff. ſol. matri. cum con
cor. ibi traditis. Et ſi dicatur q ſaltem debet fieri extẽ
306 ſio ex vi illius † regulę quæ dictat q qñ duo caſus à
lege antiqua æquiparantur lex noua ſuperueniens in
vno trahiẽ ad aliud, vt l. l. ſi qs ſeruo. C. de furtis &
ſer. cor. iuncta. l. vt tantũ. ff. eo. cum ibi notatis. Rñ
detur q vt dixi multotiẽs iſta extenſio nõ fit, vbi ius
cõmune corrigitur, niſi iſta æquiparatio ſit vniuerſa
lis vel in indiuiduo in materia de qua agitur, ſed in ꝓ
poſito non reperio talem æquiparationem in indiui
duo vel vniuerſaliter. Immò ꝓcedit dicta æquipara
tio in his quæ tm̃mõ ſunt talibus viduis inhoneſtè vi
uentibus odioſa, vt dixit Bal. i. d. l. his ſolis, & poſt
eum Alex. in. d. l. penul. in. iij. col. Pro concluſione
puto aduertẽdum ad verba ſtatuti, an ſcilicet appare
at de eius mente & ratione qđ cauſa impudicitię & li
bidinis refrenandę inducaẽ quod in dubio præſume
rem, vt dixi in præceden. q. & tunc ſtatutum etiam ſi
bi vendicet locum in vidua inhoneſtè viuente pp rõ
nem expreſſam vel habitam pro expreſſa vt dictum
eſt. Aliàs puto ſtandum verbis ſtatuti per ꝑdicta. vn
de in ſtatuto aſteñ. quod incip. deteſtãda ga vt ex eius
præfatione & verbis apparet, non mouetur ratione
libidinis, vt dicam in. q. ſequen. dicendum erit quòd
non habeat locum in vidua inhoneſtè viuente per
prædicta.
307 VIGESIMOSEPTIMO quæro † de in
tellectu ſtatuti aſteñ. qđ incipit deteſtanda poſiti ſub
xvi. collatione in volumine ſuorum ſtatutorum cu
ius verba in fine huius quæſtionis ſubijciam in eo. ſ.
dum dicit quòd liceat mulieri vidue de dote ſua, &
bonis quibuſlibet ad eam ſpectantibus etiam ex prio
ris viri legato agere, contrahere, ordinare, dare
& tradere in dotem. Et alio quouis modo ſecundo
vel vlteriori viro excluſis liberis primi vel vlterio
308 ris matrimonij, † an ex ſola dotis conſtitutione vel
traditione facta ſecundũ ſtatuta ſeu vſum & cõſuetu
dinem ciuitatis aſteñ. videanẽ filij primi vel vlterioris

matrimonij

m atrimonij excluſi à ſucceſsione materna & maternę
dotis, maximè conſiderato alio ſtatuto aſten. volente
q ſtatuta dictę ciuitatis debeant intelligi prout ſcrip
ta ſunt, & vt litera ſonat, ita q vel liberi ſecundi
matrimonij alios excludant, vel ſi contingat mulie-
rem in vltimo matrimonio mori ſine liberis habitis
ex ipſo matrimonio, maritus lucretur dotem exclu-
ſis liberis alterius matrimonij, ſtãte alio ſtatuto aſteñ.
q ſoluto matrimo. ſine liberis maritus lucretur do-
tem. Poteſt enim ſtatutum in præiudicium filiorum
primi matrimonij derogare diſpoſitioni .l. hac edi-
ctali, vt latè per Soci. conſi. lij. incip. ſuper. j. col. ij.
volu. Et Modernos in auct. pręterea .C. vnde vir &
vxor. & Decium latè conſi. xix. cum concor. per eos
allegatis. Circa quod reperio fuiſſe magnam conten
tionem inter Ray. de forli. & do. Signo. de homo. g
dum occurriſſet caſus in facto in hac ciuitate aſten. cõ
ſuluerunt diuerſimodè & vterq; conſilio alterius re-
plicauit & reſpõdit. adeo vt quodã modo ad contu-
melias prorumperent. Et do. ſigno. in conſi. xxxvij. in
cip. factum ſic proponitur, dicit conſiderandum eſſe
in dicto ſtatuto incipiẽte deteſtanda primo & ante oia
principium ex quo colligitur ratio dicti ſtatuti ordi-
nata ad corrigẽdum ius ciuile., quod principium ſeu
exordium, licet ipſe non dicat ſumptum reperio ex .c.
deteſtãda de conceſ. pręben. in. vj. eo. ſ. quia circa pœ
nas impoſitas mulieribus tranſeuntibus ad ſecũda uo
ta, & circa prouiſiones quę fiebant à iure ciuili ſuper
ſucceſsionibus & tutelis & bonis præſeruandis filijs
natis ex priore matrimonio contingebat iurgia inſur
gere. Et illis prouiſiõibus homines abuti & debito mo
do non gaudere, adeo vt æquũ fuerit viſum ſtatuenti
bus prouidere, prout in ipſo .c. continetur, & eſt cla-
rum in iure q ex præfationibus colligitur mens et ra
tio ſtatuti vel diſpoſitionis .l. fi. ff. de hæredi. inſti. Et
ibi Bar. Bal. & Imo. l. cũ hi in prin. & ibi Bar. ff. de
tranſac. l. regula §. ſi quis, & ibi etiam Bart. ff. de iur.
& fac. igno. no. Bart. in .l. ambitioſa in pe. co. ff. de de-
cre. ab ordi. fac. & Bal. in .l. conſti. C. in princ. cum ſi
mili. Et ſic ſecundum leges do. Signoro. ratio dicti ſta
tuti tendit ad corrigendum ciuiles, quæ eſt attendenda
l. adigere §. q̃uis. ff. de iure pa. l. nominis & rei §. ver-
bum. ff. de verbo. ſigni. Ita vt in tantum intelligat ſta
tutum corrigere quantum ſe protendebant ꝓuiſiones
à iure ciuili inductę, cũ eatenus extendatur correctio,
quatenus protendit ſeu extenditur extenſio, vt in auc.
de fili. ante dota. inſtru. na. in fi. col. iij. ſumẽdo ibi in
terpretationẽ ꝓ correctione iuxta. l. i. § q operas. ff. ad
tert. facit. l. i. in prin. ff. de ope. no. nun. & .l. iij §. ſi ti-
cio. ff. de adi. leg. & .l. ſi vnus §. pactus ff. de pac. notat
Cy. in auc. quas actiones. C. de ſacro ſan. eccle. Secun
do dicit do. Signo. conſiderandam eſſe primam par-
tem diſpoſitionis ipſius ſtatuti, in qua tractatur de ex
cluſione liberorum quæ durat vſq; ad verſiculũ ea-
dem æquitatis ratione, per q̃ corriguntur leges ciui-
les quæ puniebant mulieres tranſeuntes ad ſecũda vo
ta intra tẽpus luctus, vt in .l. i. & .ij. C. de ſecun. nup.
& quæ muliere trãſeunte ad ſecunda vota poſt tem-
pus luctus præſeruabant ipſo iure filijs prioris mariti
omnia quę ipſa mulier conſequebat ex legato vel ali-
qua diſpoſitione ipſius prioris mariti, vt. in. l. iij. iiij.
& .v. C. de ſecun. nup. & per quas leges ciuiles nõ lice
bat mulieri tranſeunti ad ſecunda vota in maritũ do-
tis nomine vel alio liberali ti. de bonis ſuis plus con-
ferre, q̃ vni filiorũ prioris matrimonij minus haben-
ti contuliſſet vel conferret. l. hac edictali in prin. C. e.
tit. de ſecun. nupt. Vñ ſm. d. Signo, cum ratio & prę

fatio ſtatuti tendat ad corrigendum leges ciuiles quæ
portionem filiis prioris mariti præſeruabant aduer-
ſus ſecundum maritum .d. l. hac edictali. Diſpoſitio
ipſius ſtatuti itelligetur ipſas leges corrigere, adeo, vt
ex ſola dotis conſtitutione ſeu traditione facta in ſm
maritum filij prioris mariti intelligantur ab eius ſuc-
ceſsione excluſi, etiam ſi talis mulier aliter non diſpo
nat & ſecundũ eũ hoc ſonat prædicta prima diſpoſi-
tio ſtatuti dũ in ea dicitur, q liceat mulieri contrahere
& in dotẽ dare vel alio quouis mõ ſecundo vel vlte-
riori marito &c. excluſis liberis primi vel vlterioris
mariti ipſo facto & ipſo iure omni iuris & facti in-
terpretatione ſummota &c. Nam ſm eum primus ac
tus eſt in poteſtate mulieris, quia in eius poteſtate cõ
fertur, dum dr̃ liceat mulieri de dote ſua &c. l. non ge
quid. ff. de iudi. & .l. ſępe. ff. de offi. pręſi. Secũdus ve
rò actus excludendi liberos non ponitur in poteſtate
mulieris, immò habetur pro diſpoſito miniſterio ſta-
tuti, vnde fruſtra requiritur factum mulieris. l. de pu-
pillo. § ſi his. ff. de ope. no. nun. & .l. quæ ſub condi-
tione. § fi. ff. de condi. inſti. & hoc ſm eum colligitur
ex illo participio excluſis iuxta. l. ſi proponas in fin.
& .l. ſi non mortis. §. fi. ff. de inoff. teſta. Nam talia par
ticipia denotãt rem in eſſe perfectam, vt patet in. l. tu
tellas i fi. ff. de capi. dimi. & in .l. ij §. exactis. ff. de ori
gi. iur. Et denotant rem adeſſe ſeu affuiſſe abſq; mini-
ſterio hominis, vt notãtur in. l. ſi quis maior cũ gloſ.
in verſic. priuatus. C. de tranſac. & .l. j. cum gl. in ver.
afficerent. C. vt lit. pen. & qđ notaf in. l. ſi quis miſ-
ſus. ff. ne vis fiat ei, & in. l. his cui. §. miſſus. ff. vt in
poſ. leg. & in. l. ſi mulier. § ſi metu in uer. admittitur.
ff. qđ met. cau. Talia. n. participia formanf a pręterito
ſui verbi, qđ pręteritum ſignificat rẽ in eſſe perfecto
non in fieri. l. i §. hæc aũt verba. ff. quod quiſq; iur. Et ꝓ
tanto ſimiliter talia participia, vt probaf in. l. ſi quis
id quod in prin. ff. de iuriſdi. omnium. iudi. & in. l.
ꝓma. § i. ff. de operis noui nunciatio. lege ſecunda. ff.
de dam. infe. l. i. §. hæc aũt actio. ff. de aqua plu. arcẽ.
& quod notaf in. l. iij §. hęc verba ſuper verbo moritẽ
ff. de neg. geſt. & in. l. ſi cũ dies in prin. ff. de arbi. &
l. nulli ſuper verbo oritur. C. de epiſ. & cle. Vñ ver-
bum excluſis ſumit effectum ipſo iure & ſine alio fa-
cto mulieris ex eo ſolo q dos eſt data. Et idem intelli-
gi põt de promiſſione dotis ꝑꝑ verbum contrahere
vel ordinare. Nec. n. dicit ſtatutũ poſſit contrahere in
dotẽ dare &c. excludẽdo filios primi mariti ſeu ꝑ ter
minũ excludẽdo, qa tunc excluſio ſeu actus excludẽ
di bñ penderet à facto mulieris. l. ſi cum duas in prin
cip. in verſi. tradendo & §. ſiqs, & .l. ſi in venditione
ff. commu. præ. & .l. vim facit. ff. de ui & ui ar. & in
rub. ff. de eden. iuncta. l. i §. edere. eod. ti. & in rũb. ff.
de poſthu. iuncta. l. i. § poſtulare. eod. titu. & qđ notat
Iaco. bu. Inſti. de action. in princip. Et ibi etiam alij
dum dicunt quòd ideo in rubrica dicitur de actioni-
309 bus & non de agendo, quia † gerundium agendo ſi-
gnificat actum in fieri, non ſubſtantia & effectum ac-
tus, de quo etiam latè habetur in dicta rubrica de
edendo. Sic ergo ex ſola dotis traditione vel promiſ-
ſione filij primi mariti excluduntur, vt in ipſis doti-
bus non ſuccedant, nec etiam ſuccedunt in alijs bonis
de quibus mulier cõtraxerit vel diſpoſuerit, pro quo
etiam adducit domi. Sgnoro. auctẽn. matri & auiæ.
C. quando mulier tu. offic. fun. poſ. Vbi probatur
quòd quando primus actus ſubijcitur poteſtati mu-
lieris, & ſubſequitur verbum vel participium deno-
tans perfectionem, ſi poteſtas mulieris deducatur ad
actũ, itelligif actus in eſſe ꝑfecto. Tertiò ſm. d. Sign. ad

corroboratione͂ p̄dictoꝝ facit ſecu͂da diſpoſitio dicti
ſtatu.per q̃ mater excludit̃ à ſucceſsione filiorum pri
mi mariti. Nam ſtatutum mouetur eadem æquitatis
ratione, vnde nulla debet eſſe diſparitas, inęqualitas
vel claudicatio.l.ratas.C.de reſcin. vendi.l.fin. C. de
fru.& li. expen.l.prima.ff.de diuer.re.§.illud.inſti.p
ſoc.& quod no.Iaco.de are.in.l.i.§.item nunciatio.
ff.de oper.no.nun.Et prædicta æquitas de qua fit me͂
tio in ſtatuto prædicto videtur ſumpta ex iure ciuili,
q̃d diſpoſuit ſicut matres admittebantur ad ſucceſsio
nem filiorum, q̄ etiam filij deberent admitti ad earu͂
ſucceſsione͂. Inſti.ad ſenatuſcõ.orphi.in prin. vt ecõ
tra ſicut filii excludunt̃ à m̄ris ſucceſsione pariter m̄r
cludat̃ à filiorum ſucceſsione. Tunc.n.ſubeſt æq̃tas,
& ſtatuti diſpoſitio in æquitate fundatur.l.ſi negocia
ff.man.l.alius.ff.ſi ſer. ven.l. cum in eo.ff.de pac.
&.l.i.ff.quod quiſq; iur. Et ita in ſimili econuerſo.
l.diſponit in.l.meminimus.C.de legi.hær. Vnde ſi-
cut mater ſine aliquo facto filiorum primi mariti ex-
cluditur ab eoru͂ ſucceſsione. Ita econtra eſſe debet,
nec eſt nouu͂ quòd ſequentia declarent præcedentia.l.
quotiens.C.famil.hercíſ.&.l. ea tamen adiectio.ff.
de lega.iij.&.l.legatu͂.ff.de ſup.leg.Et pariter non eſt
nouu͂ q̄ vna particula declaret aliã.l.ſi ſeruus pluriu͂
§.fi.ff.de lega.i.l.hæredes palam.§.ſed ſi notam.ff.de
teſta.cum concor.ibi allegatis.Et ſic prætextu capituli
deteſtáda filii primi vel vlterioris matrimonij ſm do.
Signo.matribus quæ tranſeunt ad ſecunda vota, nõ
ſuccedent. Nec obſtabunt vltimo marito quomi-
nus lucretur dotem, ea ſine liberis ex eode͂ matrimo-
nio decedente, propter aliud ſtatutum Aſteñ. q̃d diſ-
ponit vt præmoriente vxore in matrimonio ſine libe
ris maritus lucretur dotem, quia licet ſecundum com
munem opi.ſtatuta ſint intelligẽda, prout litera iacet
vt notat Dy.in.l.i.ff.de verbo.ſigni. Et ipſe domi.
Signo.In repe.l.cęſar.ff.de publi.Tamen recipiu͂t in
terpretationem declaratiuam.l.vt gradatim.§.& ſi le-
ge.ff.de mu.& ho. Sed ſic eſt q̄ pactum inter virum
& vxorem de lucranda dote vel parte dotis per exiſte͂
tiam liberorum, intelligitur de liberis ex eodem matri
monio.l.ſi inter.ff.de pac.do.Ergo ide͂ debet eſſe i ſta-
tuto prædicto, vt non intelligat̃ de liberis ex alio ma-
trimonio, maximè quia valet argu.de pacto ad ſtatu
tum, vt notat glo.in rubr.C.de decu.lib.x. Præterea
ſecundum eu͂ ſtatutum dicit, ſi cõtingat vxorem prę-
mori ſine liberis, & non dicit mulierem, vnde quali
tas vxorationis eſt attendenda. Sed habito reſpectu
ad primum & anterius matrimoniu͂ talis mulier non
dicitur vxor ſed olim vxor.l.viro cum glo.ff.ſolu.
matrimo.&.l.diuortio in prin.ff.de nego.geſt. Facit
quod notát Bar.& alij.in.l.eius.ff.ſi cer.pet.Et cum
tempore deceſſus mulieris reperiatur vxor vltimi vi-
ri filij anterioris matrimonii nõ poſſunt dici filij vxo
ris.l.i.§.fi.& q̃d ibi not.per Dy.ff.de publi.Nec enim
per reſpectum ad vxoratiõem prioris mariti poſſunt
dici filij vxoris, cum ſit finita.l.virilis.§.fi.cum.l.ſe
que͂.ff.de lega.præſtan.l.item legato.§.parui.ff.de leg.
iij.l.ij.ff.de auro & argen.lega.Nec per reſpectum ad
vltimã vxoratione͂, q̃a ſunt añ nati.argu.notatoꝝ in
l.imperialis.C.de nup.& i.l.ſenator.C.de digni.li.xij.
Licet ergo talis mulier ex alio m̄rimonio habeat libe-
ros, nõ t͂n eos habet vt vxor ſeu tanq̃ vxor q̄ e͂ in p̄-
poſito neceſſariu͂, q̃a qñ lex diſponit ſub noi̅e q̃litatis
habet locu͂ ar. de tanq̃.l. ite͂ eoꝝ in prin.ff. q̄ cuiuſ.
vniuer.no.&.l.debitor.§.fi.ff.ad tre.&.l.ſeque͂s.§.fi.
ff.ad ſilla.&.l.iij.§.ſi quide͂.ff.iudi.ſo.&.l.nam & ti
tium.ff.de hęr.inſti.Ita dicit.d. Signo.in cõſt.lxviij.

In.ij.col.vbi tenet hanc cõcluſione͂. Ite͂ cõprobat, q̃a
ſtatutu͂ q̄ maritus admittat̃ ad lucrum dotis e͂ intro-
ductu͂ in fauore͂ maritorum vt p̄pat̃ in.l.ab hoſtibus
§.i.ff.ſo.ma.& in.l.in eum cu͂.l.ſe.ff.de reli.& ſum.
fu.& in.l.ſi cõuenit, & in.l.ex morte, & in auct.ibi
310 poſita.C.de pac.cõuen.Et † vbi tractat̃ de fauore ir-
rogando p̄p liberoru͂ exiſtentiã intelligitur de qualita
te p̄ſonarum inter quas diſponitur & de liberis ex eis
ſuſpectis.d.l.iter.&.l.cu͂ vir, &.l.ſi vir.cu͂.l.ſeq.ff.
de condi.& demon.vñ vt fauor amplieť in caſu ſtatu
ti prædicti.l.cu͂ quidã.ff.de lib.& poſth.&.c.odia de
reg.iur.in.vi. Non intelligemus prædictu͂ ſtatutum
de oibus liberis, ſed de liberis t͂m ex eodem matrimo-
nio. Ergo veru͂ eſt dicere q̄ eis nõ obſtã. talis vxor di-
cat̃ ſine liberis deceſſiſſe. Et p̄dicta conclu. p̄cedit ſm
etiam ſi mulier ſit ſtipulata ab vltimo viro dotem ſibi
& hæredibus ſuis reddi ſm vſum & cõſuetudinem ci
uitatis Aſt. cu͂ talia verba perinde opere͂tur ac ſi vſus
& conſuetudo ciuitatis aſt. eſſent in dicta ſtipulatione
expreſſa.l.illa inſtitutio, &.l.aſſe toto.ff.de hær.inſti.
Et filij alterius matrimonii non poſſint eſſe hæredes
vt dictum e͂, Vñ cum in eis nõ verificet̃ qualitas iſta
non p̄derit eis ſtipulatio.l.quæſitum.§.præſenti.ff.de
leg.i.&.l.ſi.in diem in prin.ff.de cõdi.& demon.Et
ita reſidet do.Signo.in conſilijs.ſ. allegatis. Con-
trarium conſuluit do.Ray.de forli.in conſi.lxvij.in
cipie͂.quædam mulier inſerto inter conſi.dñi Signo.
& in conſi.vltimo.eo.volu.ubi vtrobiq; impugnat
prædicta conſilia dñi Signo.Et reſpondet ad eius fun
damenta, vbi cõcludit q̄ p̄textu ſtatuti prædicti de
teſtanda filij anterioris matrimonij non intelligantur
excluſi à ſucceſsione matris & bonis ſuis dotalibus
ob ſolam dotis conſtitutionem vel traditionem factã
vltimo marito, & conſequenter q̄ vltimus maritus
non lucrabitur dotem q̄uis præmortua ſit vxor ſine
liberis ex ipſo matrimonio procreatis, ſed q̄ filij an-
terioris matrmonii maritu͂ excludant. Mouetur quia
ſtatutu͂ p̄dictum deteſtanda in ſui exordio non corri-
git.ll.ciuiles niſi quo ad potentiã, dãdo .ſ. mulieri fa
cultatem excludendi liberos anterioris matrimonij,
& idem facit ſm eum in prima parte diſpoſitionis ip-
ſius ſtatuti in qua tractat de poteſtate mulieris, quia
dat mulieri poteſtate͂ excludendi per contractum vel
aliter, non au͂t vult ipſos liberos intelligi excluſos, ni
ſi pręcedat diſpoſitio mulieris excluſiua, ſed ſic eſt q̄
ſola p̄miſsio dotis vel traditio non eſt de ſui natura
excluſiua liberorum, vt patet in.d.l. hac edictali. Et
ibi Bal. ergo niſi accedat alia mulieris diſpoſitio filij
ſuccedent, nec licet arguere de potentia ad actum ſm
eum cu͂ aliud ſit eſſe in actu aliud in potentia.l. labeo
ff.de ſtatulibe.l.ticia.§.fi.& quod ibi traditur de di-
ctione niſi.ff.de ma.teſta.l.i.in prin. cum ibi notatis
ff.de aqua aplu.arcen.Et q̄ notatur etiam de dictione
niſi in.l.actione.C.de tranſa.An & qñ ponat actum
& qñ potentiam.vnde extenſio talis ſtatuti correcto
rij.ll.ciuiliu͂, intelligitur intra terminos potẽtię.hoc
eſt, vt poſsit mulier ſi velit tales filios excludere, &
iſta excluſio cum ſit conſecutiua primę potentię ſm il
lã debet intelligi & non effectualiter ſeu ipſo iure.l.
hr̄s meus.§ duę ſtatuę, &.l.q̃ſitu͂.§. illud.ff.de leg.iij.
et.l. ſi ego.§.ide͂ ait.ff.de p̄uari.&.l.adeo.§.cu͂ q̃s.ff.de
acqui.re.do.&.l. quicquid, &.l.in rem.§ ſi quis rei
eod.ti.hoc etiam p̄bat alio fundame͂to, quia extrema
per ſuam cauſam debent vniformiter determinari.l.
ſi legatarius.§.fi.ff.de lega.ij.l.lucius, &.l. iam hoc
iure.ff. de vulga. & pupilla.l. hęreditate͂ &.l. q̄uis.
C.de impu.& ali.ſubſti. Sed in prędicto ſtatuto vt. e͂
declarato

declarato ille ablatiuus abſolutus excluſis liberis re-
ſoluitur in conditioné. l.euictis .ff. de vſur. l. thais §.
libertatem, & §.hæredibus, & §.fi.ff. de fideicõ. liber.
l. à teſtatore. ff. de condi. & demon. Et conſequenter
nihil ponit in eſſe, nec diſponit quoniã ea quę ſunt in
conditione nõ ſunt in diſpoſitione. l. ſi quis ſub con
ditione dãdorum decem. ff. ſi quis omiſ. cau. teſt. Vn
de neceſſario ſequitur ꝙ iſta excluſio pẽdeat à faculta
te & poteſtate mulieris, & in hoc ſtatutũ corriggit diſ
poſitionem. l. hac edictali quę non permittebat ſim-
pliciter dari in dotem ſecundo viro & liberos primi
vel anterioris mariti excludi. Ad idem adducit, quia
ſtatutum actum dotis dandę & excludendi liberos in
ſeparabiliter coniungit. vnde ex quo actus dotis dan
dę eſt poſitus i poteſtate mulieris pariter eſſe debet po
311 ſitus alius actus excluſionis connexus, quia † cõnexa
& inſeparabilia debent pro vno haberi. l. cum actũ,
&. l. at qui natura §. ſecuta. ff. de nego. geſt. &. l. ſi fini
ta. §. ex hoc edicto. ff. de dam. infec. Item debet vnifor
me in prędicto ſtatuto ſm matris potentiã limitari ne
vna res dupiici iure cenſeaẽ, contra. l. eum q ædes. ff.
de vſucap. & no. in. l. in quartã. ff. ad leg. fal. Vnde
ſm. do. Ray. concludendũ eſt ꝙ filij anterioris matri
monij qui expreſsé à matre non reperiuntur excluſi,
ſuccedant non obſtante dote tradita ſecundo marito.
Nam poſtq̃ mater eos non excluſit hoc in mente nõ
geſsit. l. i. §. ſinaũt ad deficientem. C. de cadu. tollen. l.
ex his. ff. de excu. tu. Nec obſtat ſm eum, ſi dicaẽ ꝙ in
telligendo vt excluſio liberorum ſit cõditionalis ne
ceſſarium ſit ꝙ mulier prius excludatur, q̃ dotẽ det:
eò quia veritas coditionis debet præcedere conditio-
natum. l. cedere diem. ff. de verbo. ſignifica. l. eas cau-
ſas, &. l. qui hæredi. § fi. & . l. à teſtatore. ff. de cõdi. &
demon. Quia reſpondetur ſm eum hoc non eẽ verum
& quòd ſufficiat mulieri qñcunq; tales filios exclude
re, cũ ſpectandũ ſit tempus binubij & ſecundarũ nup
tiarum §. qa verò attentis in auctẽ. de nup. Item cum
non ſit limitatum tempus excluſionis nos determi-
nare non debemus. l. falſo. C. de diuer. reſcrip. l. ſi re
quam §. i. cũ ibi notatis. ff. de euic. Ad iura allega-
ta per domi. Signo. ſigillatim rñdet do. Rayn. & in
ſumma dicit ꝙ in aliquibus eorũ lex diſponit ipſo iu
re ſuper actu & effectu. Non ſic in ſtatuto prædicto,
& in aliquibus eorũ verba denotabãt actum pfectũ,
& ſecus eſt in propoſito ſm eũ, & in aliquibus eorum
materia ſubiecta, & ratio abſurditatis euitandę exigẽ
bant vt diſpoſitũ intelligeretur etiam ſuper actu non
tm̃ ſuper potentia. Et ſecus eſſe dicit in propoſito, nec
etiam obſtat ſm do. Ray. iij. diſpoſitio ſeu pars ſtatu
ti in qua tractaẽ de excluſione mřis, dũ dicitur ꝙ ſi-
milis & vniformis debet eſſe rõ & modus excluden-
dendi, adeo vt ſicut mř excludiẽ ipſo iure à ſucceſsio
ne filiorũ añrioris matrimonij, idem debeat eſſe econ-
tra, qa reſpondeẽ ſm eũ ꝙ ſtatutũ in iure expreſsè p-
uidit, vt ipſo iure excludatur ibi pœnitus denudato
ex quo infertur, ꝙ ſi idem voluiſſent ſtatuẽtes in ſuc-
ceſſione matris pariter puidiſſent, & ex quo non pro
uiderunt, ſit ſecus dicendũ. d. l. i. §. ſinaũt ex his. C. de
cadu. tol. & . d. l. ex his. ff. de excu. tut. Nec obſt. præ-
allegata paritas rõnis cum hæreditas matris ſit ma-
gis debita filijs q̃ econtra. l. reſcripto in fi. ff. vnde li-
be. l. nam & ſi parentibus. ff. de inof. teſta. Ex qua diſ
paritatis rõne dicit Ray. reſponſum eſſe ad alia arg.
dñi. Signo. facta ex dicta tertia parte ſtatuti. Item ad
ſtatutum diſponẽs vxore pręmorientè ſine liberis ma
ritum lucrari dotem. Rñdet do. Rayn. ꝙ non dicitur
ſine liberis decedere quę ex alio matrimonio liberos
habet, quia diſpoſitio in defectum liberorum ceſſat in
caſu ipſorum extantium. l. ſi inter, &. l. inter. ff. de
pac. dot. l. ex facto § ſi quis rogatus. ff. ad trebel. l. fi-
liusfa. §. cum quis. ff. de lega. i. l. i. C. de conditi. inſer.
&. l. non eſt ſine liberis. ff. de verbo. ſigni. &. l. ſeq. Et
impoſsibile eſt talem dici ſine liberis deceſsiſſe iuri-
bus prædictis, &. l. fœminę, &. l. generaliter, &. l. cũ
alijs, &. l. hac edictali & per totum titulum. C. de ſe-
cun. nup. Et ꝙ tale ſtatutum debeat intelligi de liberis
ex quocunq; matrimonio p creatis ſuadet natura inde
finitę quæ ęquipollet vniuerſali. l. ſi pluribus. ff. de le
ga. ij. l. i. §. cum vrbem. ff. de offi. præfec. vrb. l. ſi neceſ
ſario §. ſed omnia. ff. de pigno. actio. l. hoc legatum,
312 &. l. ſi plures. ff. de lega. iij. Et. ſi † dicatur ꝙ argu. de
hac indefinita procedit vbi ſubeſt eadem ratio om-
nium particularium comprehenſorum ſub indefini-
ta per notata per Dyn. in rub. de regu. iur. in. vj. Et ꝙ
alia debet eſſe ratio in filijs prioris matrimonii. alia in
alijs, quia filii vltimi mariti illum excluderent. Rñ-
det do. Ray. ꝙ iſta obiectio facit ꝙ filij anterioris ma
trimonii, qui cum fuerint iniuriam paſsi per aliud
mřimoniũ multomagis debẽt maritum vltimũ exclu
dere. d. l. cum alijs, &. l. fœminę, &. l. generaliter, &
l. ſi quis prioris. C. de ſecun. nup. Et hęc maioritas cõ
probatur, quia filij eiuſdem matrimonii licet exclude
rent directò, & per prius vltimũ maritum à proprie-
tate, non tñ excluderent ab vſufructu bonorum ma-
ternorum, & ſic pater per indirectum & p poſterius
admitteretur ad partem, nec in totum excluderetur. l.
ſ. & per totum. C. de bo. ma. &. l. i. ij. &. iij. ac. l. cum
oportet & fi. C. de bo. ꝙ lib. Sed filii alterius matri-
monii excluderẽt etiam ab vſufructu. Vnde quia ho-
rum excluſio eſt perfectior, maior in ea ratio eſt habẽ
da arg. l. quęritur, &. l. in ſeruitutem. ff. de bo. lib. &
l. iulia. &. l. fi. § fi. C. de vſufruc. Certum eſt autem, vt
etiam vult Philo. quòd vbi aliquid dicitur de duo-
bus, de vno per prius & de alio per poſterius, ſimpli
citer prolatum debet intelligi de eo ꝙ eſt per prius. l.
legatis. ff. de legatis ſecundo. l. hoc legatum. ff. de
lega. iij. l. quintus. ff. de auro & argen. lega. l. ij. §. qui
in perpetuum. ff. ſi ager vect. pe. l. minor. § ſi ſeruus.
ff. de euictio. & quòd notatur in. l. ſi mater. §. eadem
313 in fi. ff. de excep. rei. iudi. Item † vbi agitur de duobus
& vnius magis intereſt q̃ alterius plus iuris habens
debet præferri. l. l. bello. §. ſi quis ſeruum. ff. de cap. &
poſtli. re. cum ſimili. Sed magis intereſt filiorum alte-
rius matrimonii excludere vitricum, quia eius ſucceſ
ſionem non ſperant. l. vitrico. C. commu. de ſuc-
ceſ. q̃ propriorum filiorum vltimi mariti q eius ſuc
ceſsionem ſperant. l. nam & ſi parentibus. ff. de inoſ-
fi. teſtamẽ. l. cum ratio. ff. de bo. dam. l. ſcripto. ff. vn
de lib. Iſti ergo filij alterius matrimonii maiori ratio
ne fouentur, & iccirco fortius eum excludent. l. fi. C.
de edi. diui. adria. tol. Ad idem adducit, quia negati-
ua generalis plura includit q̃ affirmatiua, vt patet in
dicto affirmatiuè promiſſo qđ de primo debet intel-
ligi l. boues. §. hoc ſermone. ff. de verbo. ſigni. l. hæc cõ
ditio la prima. ff. de condi. & demon. Dictum verò
negatiuũ omnia iura cuiuſcunq; temporis comprehẽ
dit. l. hoc genus cum ibi notatis. ff. de condi. & demõ
ſtra. vnde ſtatutum loquens de liberis non extãtibus
negatiuè debet intelligi de oĩbus et ex quouis mřimo
nio p creatis, & alia fũdamẽta adducit ad hoc. d. Ray.
q̃ omitto, qa parũ videnẽ ſtringere. nec ob. ſm. d. Ray.
illa cõſideratio ꝙ cũ hoc ſtatutũ loquaẽ de vxore pię
moriẽte debet verificari in liberis ex ea q̃ eſt vxor, nõ
q̃ fuit, & ex his liberis q de pñti habent eã qualitatẽ

quia ſecundum eum in dicto ſtatuto ſit mentio de
vxore reſpectu mariti,quod patet:quia hæc determi-
natio qđ vxor nominetur reſpectu mariti ē neceſſaria
cum non poſſit eſſe vxor ſine marito.in auctentl. de
nup.in pri.& Inſti.de pa.po.l.i.ff.de ri.nup.&.l.l.&
ij.ff.re.amo.&.l.aduerſus.C.de cri.expil.hære.Alia
verò determinatio reſpectu liberorum eſt contingens
quia poteſt eſſe vxor & non habere liberos.l. ſi pater
&.l.inter in prin.& per totam.l.ff.de pac.dota.l.pri
ma &.l.etiam,&.l.ſi dotali.ff.ſolu.matrimonio.Er
go prima determinatio fieri bebet non ſecunda.argu.
l.neq; natales, &.l. non epiſtolis. &.l.non nudis.C.
de probationi.Cum.enim prima determinatio ſit cer
ta,& ſecunda dubia & incerta, debemus certam am-
plecti.l.cogi §.ſi ſermo.&.l.qui ea in princ.ff.ad tre-
bel.Et ex hoc dicit domi.Ray. ſublata alia fundamē
ta domi.Signoro.maximè dum allegabat.l. imperia
lis.& no.per Dynum in.l.i §.familiæ.ff. de publica,
quia hic diſpoſitio de vxore ponitur reſpectu mari-
ti,& ſi diceremus ſecundum dominum Rayn.quòd
maritus lucretur dotem in præiudicium filiorum al-
terius matrimonii,ſequeretur quòd mulier non poſſet
illis relinquere, nec de ea diſponere contra.l.i.C. de
ſacroſan.eccleſiis.&.l.ſi duobus.§ idem reſpondit.ff.
pro ſoci.&.l.ex facto in principio.ff. de vulgari. &
pupillari.Ad idem adducit aliud ſtatutum.Aſt. diſ-
ponens ſtatuta debere intelligi prout litera ſonat,nam
litera ſonat de filiis cuiuſuis matrimonij,dum nō di-
ſtinguit de quibus facit.l.quod conſtitutum.ff.de te-
ſta.milita.l.conſtitutionibus.ff.ad muni.l.non du-
bium.C.de legi.l.i.§.ſi his qui nauem.ff.de exerci.
Alia fundamenta & alias rñſiones tanquam non ne-
ceſſaria omitto,& ſi qs vellet videre reſponſiones &
replicationes per dominum Signorolum,& dominū
Raynal.hincinde factas quas longum & ſuperfluum
puto referre,diſcurrat inter cōſilia domini Signoro.
conſil.lxviij.&.lxix.& finale.& opinionem domi.
Signo.firmabat quidam ſolennis doctor Pergameñ.
vt dicit domi. Rayn. in dicto conſilio fin.in vltima
charta.ſed pro opinione domini Rayn.reperio fuiſſe
conſultum in terminis ſtatuti prędicti per Paul.de ca
ſtro in conſilio. cxxxvij. incipit ſupraſcriptus do-
minus conſultor in volum.antiquorum cōſiliorum
ſecundum primam impreſsionem, aliàs eſt in conſil.
ccclxxviij.in volumi.nouorum conſiliorum ſecun-
dum vltimam impreſsionem,vbi concludit ꝙ ſtatu-
tum prædictum deteſtāda non excludit filios anterio
ris matrimonii,etiam ſi extent filii vltimi matrimo-
nij ex ſola dotis traditione facta vltimo marito, niſi
mulier eos per aliam diſpoſitionem excludat, & ꝙ
extantibus liberis anterioris matrimonij ceſſet diſpo-
ſitio ſtatuti prędicti de dote lucranda.Mouetur ex fū
damentis.ſ.allegatis.Quia ſtatutum de teſtanda vult
filios excludi eo caſu quo mulier de bonis ſuis in præ
iudicium filiorum primi matrimonii diſponat, quo
caſu ſtatutum vult talem diſpoſitionem valere dero-
gando.l.fœminę cum pluribus aliis iuribus .ſ.alle-
314 gatis.C.de ſecun.nup.Nec obſt. ſecundum eum †ſta
tutum de lucro dotis vxore prædecedente ſine liberis
quia non dicitur ſine liberis deceſsiſſe extantibus lib.
ex anteriore matrimonio per iura .ſ. ad hoc allega-
ta.&.l.iubemus.C.ad trebellia.Et pro hac ſententia
faciunt multa quę dixit domi.Franciſ. curtius ſenior
in ſimili ſtatuto papienſi conſi.lxxviij.incip. domina
Franciſca, maximè in ſeptima columna dum dixit
quòd ſola facultas dandi dotem ſecundo viro non
tollit ſucceſsiōem vel lucrū filiis prioris matrimonij

Et in fine ſubdit quòd minus prǽiudicaret in dote præ
ſumpta ſecundo nubendo non facta mentione dotis.
Subdit Pau.de caſt.conſil. prę allegato quòd ſi extāt
liberi ex ſecundo matrimonio,non propterea ab eis
excludentur liberi ex primo,quia nō obſtat ſtatutum
deteſtāda.vbi mulier aliàs non diſponit,nec etiam ſta
tutum de lucro dotis,dū dicit ſine liberis,q̄a illi li-
beri poſiti in conditione negatiua non intelligunt vo
cati ſecundum communem opinionem traditam in
l.lucius la.ij.ff.de hæredi.inſtitu.& per Bald.in.l.cū
accutiſsimi.C.de fideicom.& Ioan.andre. in addi-
tio.Specula.in titu.de teſta.§.in primis in addit.quæ
incipit in hac quęſtione accedit.Et eſt caſus ſecundum
eum in.l.ex facto in primo caſu.ff.ad trebel.Nec ob
ſtat ſecundum eum quod notat Barto.in.l.ij.§ viden
dum.ff.ad tertul.Vbi.vult agnatos poſitos in condi-
tione intelligi vocatos,quia ibi ponebantur in condi
tione affirmatiua,& niſi vocati intelligerētur, fruſtra
toria poſſet reddi diſpoſitio cum poſſent adeſſe co-
gnati proximiores agnatis poſitis in cōditione q̄ eos
excluderent,vt ibi per eum. Pro ſolutione conclu
dendum puto quòd tenenda ſit opinio domini Ray.
& Pau.de caſt.per eorum fundamenta,quam ſenten
tiam probo noua conſideratione quæ videtur neceſſa
ria,& omnino applaudere verbis & menti ſtatuen-
315 tium.†Intendit enim ſtatutum quod incipit deteſtan
da in prima diſpoſitione prouidere circa perſonam
mulieris vt ei liceat quod alias non licebat.Item pro-
uidere maritis vltimis & filiis ex ſecūdo matrimonio
natis,dum dicit contra ſecundum vel vlteriorem vi
rum liberos eius &c.Item remouere obſtaculum libe
rorum ex anteriore matrimonio. vt patet ad literam.
ſed ſic eſt, quòd bene licet de iure cōmuni mulieri da
re in dotem ſecundo viro vel vlteriori ſimpliciter &
ſine alio pacto, vt notatur in.d.l.hac edictali in prin
cip.,quæ dum prohibet dari in dotem in præiudiciū
filiorum primi matrimonij declaratur, quando tradit
cum pacto de lucrando & acquirendo marito, vt per
Docto.maximè Bald.ibi in ſecunda columna verſic.
ibi nec dotis, poſt And.de piſ.& Cy. qui ita conſu-
luerunt.alias autem poteſt.l.ſi liberis.C. de do. ante
nup.Nec enim per dotis conſtitutionem ſeu nudam
ac ſimplicem traditionem acquiritur ius marito,niſi
durante matrimonio.l.dos à patre .C.ſol.matrimo-
nio,&.l.i §.accedat & per totum.C.de rei vxo.ac. cū
ſimilibus.Vnde poſito quòd excluderentur filii pri-
mi matrimonij, non tamen foret conſultum marito
ex tenore dicti ſtatuti deteſtanda,ut illa excluſio ſibi
prodeſſet,ſi mulier habeat agnatos vel cognatos ſeu
parentes qui marito præferuntur,cum maritus ſit vl-
timus ſucceſſor.vt in.l.i.C.vnde vir & vxor.Et tunc
ceſſarent verba & mens ſtatuti, quod non intēdit ſim
pliciter tales liberos añrioris matrimonii excludere,
ſed ita demum vt marito prodeſſe poſsit excluſio.ſ.
ſi diſpoſitio mulieris tendat ad acquirēdum marito.
Inſuper præfatio & verba ſtatuti tendunt ad corrigē
dum ius commune,vt fuit ſuprà latè probatum.Sed
ipſum ſtatutum dum loquitur de dote danda non po
teſt corrigere.l.hac edictali,niſi p̄ſupponamus adeſſe
cum dotis traditiōe pactum de lucranda dote,vel ſub
ſequatur alia diſpoſitio mulieris tendens ad acquiren
316 dum ipſi ſecundo marito.Et † eſt clarū quòd lex cor
rigens debet intelligi ſecundum legem correctam.§.fi.
in auct.de fi.ante do.inſtr.na.notatur in.l.i. in prin.
C.de la.li.tol.facit.l. nā & poſteriores .ff.de legi.&
l.ſciendum in prin.ff.qui ſatiſd.cog.iuncta auct.of-
feratur.C.de lit.conteſta.Et ex hoc videntur euacuari
ſenſus

ſenſus in cõtrarium accommodati & fundamenta in contrarium facta, cum ſenſus ſtatuti reddatur clarus pro dicta concluſione.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff. de lega.iij. Et quia in Inceris non certis locus eſt coniecturis.l.continuus §.cum ita.ff.de verb.obli.cum ſuis concor. Illud autem ſtatum quod diſponit maritũ lucrari dotem vxoris præmorientis ſine liberis, etiam non prodeſt marito ad excluſionem filiorum anterioris matrimonij per rationes prędictas, quia deficit conditio defectus liberorum extantibus filijs prædictis per iura.ſ.ad hoc allegata. Et quod not. Fulgo. in cõſi. lxiij. & do. Benedictus capra in conſi. lxxiij. cum concor. adductis per do. Fran. cur. in conſi. lxxviij. ferè per totum. Iunctis his quæ dixit Pau. de caſt. in conſi. ccclxvij. incip. viſo caſu & allegationibus in volumine nouorum conſiliorum ſecundum vltimam impreſſionem, &.l.I.C. de inoffi. do. Et in auct. prętereà C. vnde vir & vx. & vbi Moderni latè Alex. conſi. clviij. incip. circa.j. col.v. vol. Pau. de ca. ſecũdum vltimam impreſſionem conſi. ccclxv. Incip. præſuppoſito, & cl. & cli. & ccexlv. & ccclvi. & Decius dicto conſi. xix. ſecundo dubio .ij. col. In prin. Vbi interpretatur ſtatutũ piſtorij de materia loquens & conſi. cxcv. in prin. poſt Bar. Bal. & Saly. in.l.hac edictali in prin. C. de ſecun. nup. cum infinitis cõcor. Nec obſtat quòd dicebat do. Signo. ꝙ iſta verba ſine liberis nõ poſſint intelligi de liberis alterius matrimonij, ſed ꝙ debeant intelligi de liberis ex vxore de præſenti, pro quo adduco optimum tex. in.l.ij. in fi. ff. de au. & ar. leg. quoniam reſpondetur, ꝙ iſta verba de vxore loquentia poſita ſunt reſpectiuè ad maritum qui debet lucrari dotẽ, vt etiam dicebat do. Ray. in conſilijs.ſ. allegatis. Nã in ſtatuto prædicto fit expreſſe mentio huius termini mariti, & licet illud verbum vxor referatur etiam ad terminum ſine liberis, non tamen eſt neceſſaria interpretatio ꝙ intelligantur liberi ex eodem matrimonio quaſi aliter non ſint filij vxoris, quia quo ad eos ſtat demõſtratiuè, vt in ſimili patet in.l. mella in prin. ff. de ali. et ciba. lega. notat Bart. in. d.l.ij. ff. de au. & ar. leg. Dicens ꝙ poſtq̃ ſubeſt rei ſubſtantia, non requiritur illa qualitas ꝙ ſit vxor. Item ſæpe videmus in iure poni vnum verbum inter duo gratia breuitatis, quòd vni conuenit ſecundum propriam ſignificationem & alteri ſm impropriam & latam, vt eſt tex. & ibi glo. allegat plures concor. in.l.ij. ff. de offi. proconſul. & tex. in.c. Raynaldus cum glo. in verbo legauit. C. de teſta. Item non inciuiliter dicuntur filij. vxoris etiam poſtq̃ deſit eſſe vxor, vt patet ex notatis in.l. eius in princi. commen. ff. ſi cer. pe. cum concor. ibi ſignatis. Facit tex. in ſimili de vxore in.l. filius fa. In prin. cum glo. parua in verbo vxor. ff. de li. leg. &.l. inſula. & ibi Bar. ff. de acqui. re. do. Tex. cum glo. in.l. viro. ff. ſol. ma. & in.c. cum contra, vbi Cano. de pigno. Nec obſtat.l. ſi inter. ff. de pact. do. &.l. ſi vir, &.l. cum vir. ff. de condi. & demon. vbi Bar. dicit ꝙ conſuetudo quę dictat dotem remanere apud virum, ſi mulier deceſſerit cum liberis i matrimonio, debet intelligi de liberis ex eodem matrimonio, quod etiam voluit ipſe Bar. in.l. poſt dotem in pe. col. ff. ſolu. ma. cuius opinionem dicit Alex. ibi eſſe communem, ſequitur Pau. de caſt. in d.l. cum vir, & ibi Cuma. & Moderni. Nam in dictis iuribus .ſ. in.l. cum vir & in alijs, veriſimilitudo & coniecturata mens loquentis non patiũtur, vt ſenſum intelligatur de liberis alterius matrimonij, & in conſuetudine prædicta erant illa verba in matrimonio, & ſuadent vt de filijs alterius matrimonij intellectum nõ videatur, vt declarat Bald. in.l.fi. in.iij. colum. verſ. vltimo quæro. C. commu. vtri. iu. Item eſt alia ratio quia illa conſuetudo eſt inducta non fauore mariti ſed propter filios quorum reſpectu maritus ad dotis reſtitutionem non tenetur, vt patet in locis prædictis & in l. dos à patre. C. ſolu. ma. & in.l. illam. C. de colla. Vbi etiam traditur de dicta conſuetudine, Iccirco abſurdum eſſet dicere ꝙ remaneret penes ſecundum virũ ad commodum & in fauorem filiorum primi matrimonij, inſuper ſecundum Alexan. in. d.l. poſt dotem ſi reſtringimus dictam conſuetudinem, vt non intelligatur de liberis ex priore matrimonio, quando nõ adſunt ex ſecundo. Minus læditur ius commune vt patet ex. d.l. dos à patre. & ſtatuta & conſuetudines debent ita interpretari, vt minus lædatur ius commune q̃ fieri poſſit.l.ij.C. de noxa. in.c. cum dilectus de conſue. ſed in terminis ſtatuti noſtri ceſſat dicta veriſimilitudo, & mens coniecturata ſtatuentium quæ veriſimiliter non vult præferre maritũ in bonis vxoris proprijs filijs ipſius vxoris.l. cum acutiſſimi. C. de fideicom.l. maximum vitium. C. de lib. præte. &.l. tale pactum in fi. ff. de pac. &. d.l. hac edictali cum ſimili. Item includendo ſub illis verbis ſine liberis filios anterioris matrimonij, minus læditur ius commune. Alias reſponſiones poſſet quis colligere in dictis conſilijs domini Ray. & licet do. Fran. cur. in dicto conſi. lxxviij. Teneat maritum lucrari partem dotis & liberos primi matrimonij in parte admitti, maximè per nota. in. d.l. hac ædictali cum concor. per eum allegatis. Tamẽ ſua deciſio mihi non placet per prædicta, & quia ratio per quam mouentur Doct. quę eſt vt mulier prohibita alienare per diſpoſitionem.l. hac edictali in ſecundũ maritum, non poſſit ita dotem conferre vt illam maritus in totum lucretur in præiudicium liberorum prioris matrimonij, ceſſat in caſu noſtro in quo ſtatutum permittit alienationem fieri poſſe. corrigendo diſpoſitionem l. hac edictali. Idemq́ eſt in ſtatuto papieñ. in cuius terminis conſuluit ipſe do. Fran. Verba autem ſtatutorum prædictorum quia neceſſarium eſt ea videre ad intellectum prædictorum ſunt hæc. Et primò rubrica. Vt mulieribus viduis liceat de dotẽ ſua diſponere iuxta velle prout infra. poſita in. xvi. collatione capitulo. xci. in volumine ſtatutorum ciuitatis Aſteñ. nigrum vero tale eſt. Deteſtanda iniquorũ peruerſitas neſciens ab illicitis abſtinere nec debito modo gaudere dignè conceſſis, plerunq́ excitat officium præſidentis ad ea quæ iuſta fuerint conſideratione conceſſa, cum in abuſum ea vergere circunſpicit diſcretione præcula reuocanda, & propter hoc conſultiſſimo ſtatuto prouiderunt, ſtatuerunt, & ordinauerunt ꝙ viduę mulieri cuilibet liceat de dote ſua, & bonis quibuſlibet ad eam ſpectãtibus ex prioris viri legato vel diſpoſitione, vel alio quouis modo, agere contrahere diſponere & ordinare dare & tradere in dotem, & alio quouis modo ſecũdo vel vlteriori viro, omni iure prorſus vẽdicatione petitione & requiſitione cuiuſlibet excluſis liberis primi vel vlterioris matrimonij, ipſo facto & ipſo iure omni interpretione iuris & facti remota, & ſine aliquo miniſterio mulieris contra ſecundum & vlteriorem virum liberos eius, & hæredes & ſucceſſores, & quoſcunq́ detentores bonorum ſecundi uel ulterioris uiri. Eadem æquitatis ratione ſtatuerunt ꝙ ab omni iure ſucceſſionis hæreditatis liberorum primi uel ulterioris matrimonij iure per ſe, & quoſcunq́ eius lineæ aſcendentes, & deſcendentes, & tranſuerſales, & habituros quoquomodo cauſam ab ea ſit excluſa, & ſint excluſi & ab omni petitione ſeu debiti bonorum ſubſidij, & etiam cuiuſlibet ſupplementi legitimę eodem

modo quo.§.ſit excluſa, & ſint excluſi ab hæreditate
filij & filiorum. Item ab omni iure tutele & petitionis
tutorum liberorum primi matrimonij, & vlterioris
mater ſit excluſa & pœnitus denudata per ſe, & quoſ-
cunq; eius lineæ aſcendẽtes & deſcẽdentes & trãſuerſa
les & habituros quoquomodo cauſam ab ea &c. ru-
brica ſoluto matrimonio quòd maritus lucretur dotẽ
eadem collatione. c. cij. Item ſtatutum eſt, & ordina-
tum quòd cum in ciuitate aſten. & diſtrictu diutius ſit
ex longeua conſuetudine obtentum atq; obſeruatum,
quòd ſi contingat vxorem præmori marito ſine libe-
ris, quòd maritus ex conſuetudine dotem lucratur,
quòd prædicta talis conſuetudo pro capitulo ſpeciali
princeps in prædicta ciuitate & diſtrictu preciſę debe-
at obſeruari. Quod capitulum ad præſentia præterita
& futura ſe extendat, & preciſę vendicet ſibi locum.
Et per quemcunq; poteſtatem, conſulem, magiſtratum
iudicem, vel officialem in prædicta ciuitate vel diſtri-
ctu iuriſdictionem aliquam exercentem vt capitulum
trunchum & preciſum debeat obſeruari. Rubrica
vt omnia capitula antecedentia, & ſequentia in hoc
volumine contenta intelligantur prout litera ſonat. c.
cxcviij. ſub eadem .xvj. collatione. Iuro omnia ca-
pitula ſpecialiter facta ſuper aliquo facto ſpeciali vel
generali in hoc breui volumine ſuperius vel inferius
attẽdere, & obſeruare, & complere prout ſcripta ſunt,
Et eorum litera ſonat non obſtante aliquo capitulo ge
nerali vel ſpeciali vel intellectu q'ex capitulo genera-
li poſſet haberi in aliquo inſtrumento, non obſtante ꝙ
illi capitulo cõtrarium videretur. Sed ſupereſt alia dif
ficultas quam habui in facto † an ſtantibus dictis ſta-
317 tutis ſi mulier decedat in ſecũdo matrimonio ſine libe
ris, relictis ſuperſtitibus marito & patre ipſius mulie
ris & filijs ex anteriore matrimonio. ad quem ſpecta-
bit dos, an patri, an verò marito, an verò filijs ex ante
riore matrimonio. Ego poſt factum hunc tractatum
conſului cum accidiſſet talis caſus in hac ciuitate in ꝑ
ſonam nobilis quondam margaritę filię domini Iaco
bi bonaiunctę. Et dixi quòd ſi conſiderabamus ius cõ
mune dos debebat ad ipſum dominum Iacobum pa-
trem redire non obſtantibus filijs ex alio matrimonio
per ipſam nobilem Margaritam relictis, & quòd
hæc eſt communis opinio vt per gloſſ. poſt Bald. Io-
ann. & Azo. in lege dos à patre. C. ſolu. matrimonio.
Et latè per Bartolum & alios in lege poſt dotem. ff. eo
dem titulo. Et per Baldum & Angelum in lege ſi cum
dotem in principio. ff. eodem titulo cum concordan.
Si vero conſideremus opi. Mar. quæ fuit patrem pro
pter filios excludi vt eſt gloſſa in. d. l. dos a patre, & in
l. illam. C. de collationi. Et quæ ſeruatur de conſuetu
dine, vt ibi habetur. & per Bartolum & alios latè in
dicta lege dos à patre. Adhuc dixi patrem non excludi,
ſed filijs præferri, quia illa opinio & conſuetudo pro
cedit, vt dos debeat remanere pœnes maritum pro-
pter filios eiuſdem matrimonij, quo caſu nõ loquitur
quando ſolum extant filij ex alio matrimonio, vt per
Bartolum in dicta lege poſt dotem in decima columna
cum quo ibi tranſit Alexand. & in conſilio centeſi-
modecimoquinto incip. vetus primo volumine. Et eſt
de mente Barto. & Scribentium in. l. cum vir. ff. de cõ
dition. & demonſtration. Aut conſideramus pac-
tum appoſitum ſuper dote reddenda. Et tunc dixi ꝙ
ſi facta fuerat promiſſio de reſtituenda dote ipſi mulie
ri & filijs debebat itelligi de filijs ex illo matrimonio,
in quo filia deceſſit, non autem ex alio ita quòd eo ca
ſu dominus Iacobus pater excluderet filios alterius
matrimonij, per id quod dicimus de conſuetudine
cum iuribus allegatis per Bartolum in dicta decima
columna. Et maximè per nota. in dicta lege cum vir.
Et ita tenuit Baldus nouellus in tractatu dotium vl-
tima parte decimaquarta quæſtione ſexta colum. ſeu
quinta. Si verò promiſſio fuerat facta de reſtituendo
dotem filię & eius hæredibus, prout erat in facto, &
communiter fieri ſolet. Tunc dicebam propter ſtipula
tionem patrem à talibus filijs excludi, quaſi pater con
ſenſiſſet actionem integram remanere pœnes filiam &
eius hæredes, cum filia in dote poſsit habere hære-
dem per nota. per Bartolum in dicta lege poſt dotem
in quarta quæſtione cum precedenti & ſequenti. Vbi
Alexand. in duodecima columna & in lege ſenium.
C. qui teſta. facere poſſunt. Et ita vult Baldus no-
uellus in præallegata decimaquarta quæſtione pri-
ma columna. dicebam tamen quòd quia filius domi-
ni Iacobi fecerat talem ſtipulationem patre abſente,
quòd poterat pater probare numerationem aliter quã
per illud inſtrumentum, & quòd ſtipulatio ſibi non
noceret. Aut vero conſideramus prædictum ſtatu-
tum Aſt. quod incipit Deteſtanda, & tunc dicebam
quòd ex eo filij primi matrimonij non excludebantur
nec pater. Tum quia ipſum ſtatutum non procedit
qñ mulier dat ſimpliciter ſed vltra dotis conſtitu-
tionem diſponit in ſecundum maritum. vt prædixi.
Tum quia ſtatutum non excludit patrem mulieris,
ſed factum eſt vt excludat filios anterioris matrimo-
nij in beneficium ſecundi mariti, quo caſu vel pater
ſuccedet excluſis marito et filijs conſiderato iure com
muni, vt prædixi niſi obſtet promiſsio de dote reſti-
tuenda filię & eius hæredibus vt dixi, vel ſi obſtet pa
tri fiet locus filijs ex alio matrimonio attento quòd ſu
pereſt pater qui nõ eſt excluſus à ſtatuto, ex cuius per
ſona fit locus filijs per ea quæ dixi ſuprà hoc eodem
libro & ſexto articulo quarto membro tertia quæſtio
ne verſiculo ſecundo caſu poſt Alexand. In dicta lege
illam. C. de collationi. Et in terminis dicti caſus di-
cebam clarius ceſſare ipſum ſtatutum quod incipit.
Deteſtanda, eo quia loquitur de muliere dante dotem
& de illa diſponente, ſed in propoſito dominus Cate
lanus olim in ſtudio collega meus & filius dicti do-
mini Iacobi in abſentia dictę nobilis Margaritę fece-
rat inſtrumentum & pacta dotalia cum marito.
Aut verò conſideramus prædictum ſtatutum quod
vult, vt ſoluto matrimonio ſine liberis maritus lucre
tur dotem. Et tunc dicebam maritum non poſſe lucra
ri dotem per ea quæ dixi ſuprà in hac eadem vigeſi-
ma ſeptima quæſtione. Et vbi eſſemus in caſu in quo
poſſet maritus lucrari dotem, vt quia ſtatutum dice-
ret ſoluto matrimonio ſine liberis ex eodem matrimo
nio maritus lucretur dotem, dicebam non poſſe ma-
ritum plus conſequi quam vnum ex filijs prioris ma
trimonij per nota. per Bartolum & alios in lege hac
edictali in princip. C. de ſecun. nup. cum concordã.
de quibus per dominum præceptorem meum domi.
Iaſo. in auctentica præterea. C. vnde vir & vxor. Et
per Alexandrum in dicto conſilio centeſimoquinqua
geſimooctauo quinto volumine. Et per dominũ Frã
ciſcum curtium conſilio ſeptuageſimooctauo. Ex
quibus omnibus concludebam maritum excludi &
difficultatem remanere inter ipſum dominum Iaco-
bum & filios dictę nobilis Margaritę. Et ita fuit ob-
tentum & iudicatum contra ſecundum maritum. &
fuit me medio cauſa concordata. Subeſt etiam alia
318 difficultas, † an ſi mulier primo maritata in loco nõ
ſubdito ſtatuto prædicto deteſtanda. & ex primo ma
trimonio habens liberos contrahat matrimonium in
ciuitate

ciuitate aſtenſi, poſsint filij prioris matrimonij cum filijs ſecundi matrimonij ſuccedere vel ſecundum maritum excludere, non obſtante dicto ſtatuto deteſtāda. Et Dum eſſem ſcholaris circa annum quintum ſtudij mei conſului & obtinui quòd ſic in perſonam Domini Thomacini alpherij ex dominis maglani feudi eccleſię aſtenſis, cuius mater contraxerat matrimonium in hac ciuitate aſtenſi cum domino Ioanne antonio de ferrarijs medico, mouebar ex doctrina barto. communiter approbata in dicta lege hac edictali in prin. Et quia ſtatutum Aſt. non ligabat mulierem extraneā in actu tranſeundi ad ſecunda vota. Item quia ipſum ſtatutum deteſtanda intēdit quòd excluſio ſit reciproca, hoc eſt, quòd ſicut filij prioris matrimonij excluduntur à materna ſucceſsione, ita mater ab eorum ſucceſsione. Et ſic vult ſtatutum inducere æqualitatem & facere vniformem ſeu reciprocam determinationem. l. ratas. ff. de reſcin. vendi. & l. fi. C. de fru. & li. expen. & l. iam ex hoc iure. ff. de vulg. & pupil. cū vul. Vnde ex quo mater tranſiens ad ſecunda vota poſſet ſuccedere filijs qui non ſubijciuntur ſtatuto vt latè dico infrà in octauo articulo principa. in vigeſimaſeptima quæſtione iunctis his quæ dixi. ſ. eod. primo membro primę quæſtionis. Tangendo quòd ſtatuta non ligant forenſes, non habebit locum ſtatutum quod intendit inducere æqualitatē per iura prædicta. Et quia cui non conueniunt verba ſtatuti, non conuenit etiam ſtatuti diſpoſitio, vt per Bartol. in. l. iiij. §. prętor ait in fin. commen. vbi latè Roma. & alexand. ff. de de dam. infec. Et ad prædictam deciſionē

319 non ſolent aduertere practicantes. † Item circa prędictum ſtatutum deteſtanda vidi fieri difficultatem, an vendicet ſibi locum ſolum, quando exiſtens in viduitate dat ſecundo virò. An vero ſi det poſt contractum matrimonium, & aliqui dicebant quòd locum tantùm habebat vbi exiſtens vidua dat ſecundo viro. Sed verior viſa fuit opinio quòd habeat locum etiā in ea quæ poſt tranſitum dat ſecūdo viro, quia ſtatutum dicit ſecundo viro dare poſsit, & ſic ſi debet eſſe maritus cui detur præſupponitur matrimonium de neceſsitate verborum. l. illud. ff. de acquiren. hæred. l. ad rem legatam. ff. de procur. cum vul. Et dum dicitur q vidua dare poſsit, intelligit de olim vidua iuxta not. in. l. eius in princip. ff. ſi cer. pet. Et ad differentiam eius quæ nunquam fuit vidua. Et ſunt alia verba in ſtatuto clarius etiam hoc explicantia, & aliter intelligendo poſſet reſultare inæqualitas, ſi de vidua ſentiret quæ non nuberet, vel ſi poſt trāſitum donaret cōtra mentē ſtatuti, quia ipſa excluderetur à ſucceſsiōe filiorum primi mariti, & non econtra. Item fuit du-

320 bitatum, † an virtute dicti ſtatuti mulier tranſiens ad ſecunda vota non reddita ratione tutellę præſeruetur à pœnis de quibus in auc. eiſdem cum ibi notatis. maximè per Bal. C. de ſecun. nup. Eo quia ſtatuta ſunt interpretanda vt minus corrigatur ius commune quàm fieri poſsit. c. cum dilectus de conſue. & quod habetur in. l. ij. C. de noxa. cum ſimili. Et quia caſus omiſſus à ſtatuto, relinquitur diſpoſitioni iuris communis, vt habetur in. l. ſi cum dotem in princi. ff. ſolu. matri. & in. l. ſi extraneus. ff. de cōdi. ob. cau. Et quia ſtatutum ſolùm intendit derogare pœnis inductis cōtra tranſeuntes ad ſecundum matrimonium. Non autem procedentibus alia ex cauſa, vt eſt non reddere rationem. ad quod faciunt not. in ſimili in. c. fi. de ſecū. nup. de pœnis inductis odio contractus matrimonij vt ſint per ius canonicū ſublatę, & ſecus ſit in īductis fauore liberorum. Alias etiā vidi fieri difficultates quæ non ſunt relatu dignę.

321 VIGESIMOOCTAVO quæro, † an qn̄ ſtatutum excludit aliquam mulierem propter plures qualitates neceſſe ſit illas omnes concurrere ad hoc vt excludatur, putà ſi excludat maritatam & dotatā prout facit in loco Caſtri aynaldi, in qua villa in infātia educatus fui vel alitus. & concluſiuè puto q regulariter dicendum ſit q ſic. l. cum hi. § ſi ptor. ff. de tranſac. l. i. §. pterea. ff. de tutel. & rō diſtr. l. fulcinius. §. cum hoc edict. cum ibi notatis per Bart. ff. ex quibus cau. in poſ. ea. l. iiij. § hoc autem interdicto ver. itaq; cū ſeq. ff. de iti. actuq; pri. cum cōcor. ibi per glo. allegatis. Et quod dixit Bar. in. l. diuus & ibi alij, maximè Alexan. in antepe. col. cum ſeq. ff. de re iudi. facit. l. ſi hæred. plures. ff. de condi. inſti. cum ibi notatis per bart. & l. ea tamen adiectio. ff. de lega. iij. Vbi eſt tex. q qn̄ copula ponitur inter duo adiectiua coniuncta vni ſubſtantiuo requiritur concurſus vtriuſq; adiectiui, de qua materia traditur per Barto. in. l. ſi is qui ducenta. §. vtrum. ff. de reb. dub. & in. l. l. Et ibi plene dominus præceptor meus. ff. de iuſti. & iure. Bald. in. l. qui duos. ff. de in ius vocan. & poſt eum Nellus in tracta. banni. in. x. q. primę partis ſecundi temporis, vbi

322 volunt † q ſtatutum diſponens bannitum & condēnatum poſſe impunè offendi, requirat vtriuſq; cōcurſum vt quis poſsit offendi. De materia etiā latè traditur per Cano. in. c. ij. & ibi plenè do. Fely. in. ix. colum. cum ſeq. verſi. copula coniungit de reſcrip. ex quibus iuribus colligitur deciſio pſentis qōnis ſiue qualitates ponantur copulatiuè ſiue limitatiuè ad actum, ſiue æquè principaliter, ſiue non, ita vt ſm caſus contingētiam poſsit diuerſimode diſtingui. et in terminis ſuprà formatę qōnis conſuluit iuxta prædictam concluſionem Pau. de ca. in conſi. cxi. incip. ſuper primo dubio in volumine antiquorū cōſiliorum ſm primā impreſsionem. & Alex. in conſi. xiij. in pe. col. verſi. non obſtat etiam aliud ſequens tertio vol. Vbi dixit q ſtante ſtatuto q mulier dotata & quæ dotem receperit de bonis communibus quæ haberet cum fratre vel fratribus non poſsit venire ad ſucceſsionem vel diuiſionem cum fratre &c. non excludetur mulier niſi hæc ambo concurrant. ſ. q ſit dotata & dotem actualiter receperit per. d. l. ſi hęredi plures, & no. p bar. in d. §. vtrū. Et qa verbum receperit, ſignificat actualem traditionem, vt per Bar. & alios in. l. iij. § fi. ff. ſi cer. peta. & l. i. §. ſi mutuū. ff. ſi quid in frau. pat. Prædicta cōcluſio pōt limitari ex his quę dixi. ſ. e. articu. & membro in. xxv. q. Itē iuxta pdicta poteſt videri quod dixit Pau. de ca. in vol. antiquorum conſilio. ſm primam impreſsionem in conſi. cccxxxviij. incipi. præſens caſus in fine. Et dixi multa. ſ. eo. viij. q. Et ſi rubrica ſtatuti excludat maritatas, nigrum autem maritatas & dotatas qd attendimus colligitur ex his quę dicam. j. in. viij. articu. princi. ix. q.

323 VIGESIMONONO quęro, † an ſtatutum excludens cognatos propter agnatos excludat filiam ſeu filiū ſororis propter patruum vel alium agnatum maſculum do. Decius conſil. decimotertio incip. & pro tenui diligenter conſideratis &c. antepenul. colū. verſi. tertio dato &c. Inferre videtur quòd non, quia

324 † filij ſororum iura agnatorum conſequuntur & largo modo dicuntur agnati. l. meminimus. C. de legi. hære. vbi bald. & in. l. lege. xij. tab. co. titu. Et quia ex pte mulierum ſeu cognatorum hoc ſtatutum videtur odioſum, vt per bald. & multos Doct. in. l. venia. C. de eden. Contrarium puto verius. quia hoc ſtatutum principaliter eſt inductum fauore agnatorum, & in

eorum odium non eſt retorquendum, vt dixi latè in tertio articulo princ. Et quia non eſt par ratio in filijs ſororum in hac materia quæ eſt in agnatione, vt dicā multum in propoſito in ſeptimo, & ſequenti articulo principali tertia quæſtione. Et poſſunt videri quæ dico de filijs ſororum infra in .xij. articu. princi. ix.q.4. colum. poſt medium.

325 TRIGESSIMO quæro † quid ſi ſtatutum excludat ductas ad domum mariti ſine voluntate patris. Corneus conſi.ccij.incip.circa præſentem.ij.volu.dicit eſſe obſeruandum ſtatutum, & ibi tangit quia hoc probare teneatur ſed puto cogitandum.

SVMMARIVM.

1 *Quibus caſibus & per quam diſpoſitionem intelligantur fœminæ excluſæ uel admiſſæ.*

2 *Admiſſa ad ſucceſſionē certo caſu, an in contrario uideatur excluſa.*

3 *Statutum florentinum quòd quælibet mulier ſuccedat matri ab inteſtato, ſi non extent maſculi, an maſculis exiſtentibus fœminam excludat à ſucceſſione materna.*

4 *Voluntas dicitur euidens, quæ expreſſè uel ex coniecturis colligitur.*

5 *Iura ſuadentia argumentum à contrario ſenſu locum non habent quando induceretur correctio iuris communis.*

6 *Statuta taliter debent interpretari ut aliquid operentur, etiā contra regulas iuris communis.*

7 *Priuatus ſucceſſione nondum delata, etiam quoad legitimam non dicitur pati damnum ſed lucrum perdere.*

8 *Statutum diſponens quòd mulier forenſis non habens filios poſſit dimittere, & legare dotes ſuas cuicunque uoluerit: à contrario intelligitur q. ſi habeat filios nō poſſit diſponere.*

9 *Fœmina excluſa per ſtatutum certo caſu, an uideatur in alijs admitti.*

10 *Stante ſtatuto Senarum quòd fratre decedente ab inteſtato ſine aſcendentibus ſuccedant fratres excluſis ſororibus, an ſi extet mater admittentur ad ſucceſſionē tā mater, q̄ ſorores.*

11 *Nihil eſt magis abſurdum, quàm inducta ad unum effectum trahere ad alium.*

12 *Præſumuntur ſtatuentes, ſicut & ipſe princeps magis conſeruare uelle id, quod à ſeipſis conſtitutum eſt, q̄ quod ab alijs.*

13 *Si unum ſtatutum ſimpliciter excludit matrem à ſucceſſione filij propter fratrem, & de ſorore nihil dicit: ſed aliud ſtatutum excludit ſororem à ſucceſſione fratris non ſuperexiſtentibus aſcendentibus, an concurrentibus matre & ſorore cum fratre ſit locus ſtatuto.*

14 *Quando excluditur perſona una per ſtatutum, quæ de iure communi non præfertur alteri, tunc ex unius excluſione, alter non intelligitur excluſus.*

15 *Prouiſiones ſeparatæ & in caſibus ſimplicibus & diuerſis à contingenti prouidentes, non debent coniungi ut prouideāt in caſu mixto.*

16 *Statutum ſi excludat fœminas certo caſu, non uidetur illas excludere non exiſtente caſu.*

17 *Statutum excludens ſororem à ſucceſſione fratris, an econuerſo uideatur excludere fratrem à ſucceſſione ſororis.*

18 *Statutum prohibens ne maritus donet uxori non procedit in caſu contrario.*

19 *Statutum excludens matrem à ſucceſſione filij, non uidetur excludere filium à ſucceſſione matris.*

20 *Statutum q. uitricus ſuccedat priuigno, uidetur tacitè diſponere q. etiam priuignus ſuccedat uitrico.*

21 *Statuto excludente fratrem à ſucceſſione ſororis, uel ſimiliter à ſucceſſione matris, an idem ſit econtra.*

22 *Statutū excludens filios primi matrimonij à ſucceſſione matris tranſeuntis ad ſecunda uota, & econtra matrem excludens à ſucceſſione talium filiorum, locum non habet ſi bona filiorum ſint extra territorium ſtatuentium.*

23 *Stante ſtatuto q. extantibus maſculis in dote tantùm ſuccedat fœmina ab inteſtato, & ex teſtamento non plus habeat, quàm ei reliquerit pater, an pater ſine maſculis deſcedens poſſit relinquere minus legitima.*

24 *Aduerſatiua uerò, eſt repetitiua præcedentium qualitatum.*

25 *Dicta in uno capitulo intelliguntur repetita in ſequentibus capitulis non diſtantibus ſiue proximis.*

26 *Statuto prohibente bona in non ſubditum transferri, an mulier forenſis uideatur prohibita ſuccedere parentibus fratribus & alijs quibus de iure communi ſuccedere poſſet in territorio ſtatuti.*

27 *Qui decedit inteſtatus uidetur relinquere uenientibus ab inteſtato eò, ipſo quòd alteri non relinquit.*

28 *Statutum prohibens bona in non ſubditum alienari, an locum habeat in muliere uel non ſubdito, qui ante aditam hæreditatem licet delatam ſubijcerent ſe loci ſtatuti & oneribus.*

29 *Si fiat legatum forenſi & incapaci acquirere, ſi poſtea fiat capax ciuis ualet legatum.*

30 *Statuto prohibente relinqui uxori ultra centum, an ualeat relictum ſibi factum diſtribuendum in pauperes.*

31 *Stante prædicto ſtatuto teſtator poſſet diſponere q. non liceat hæredibus locare uel alienare ſine uxoris licentia.*

32 *Statuto diſponente quòd fœminæ cum maſculis æqualiter non ſuccedant, an per illud uideātur à ſucceſſione excludi: & in quantum.*

33 *Statutum præferens agnatos in tutella cognatis, an uideatur etiam in ſucceſſione eos præferre.*

34 *Statuta quæ uidentur habere repugnantiam an ſint ad concordiam reducenda.*

35 *Statutum excludens dotatam à patre, matre, fratre, uel auo &c. ab hæreditate patris, matris, fratris, aui &c. ſi ex eis maſculi ſuperſint, an ſufficiat q. ex altero eorum ſuperſit maſculus, an uerò intelligi debeat q. ſuperſit maſculus deſcendens de perſona eius, de cuius hæreditate agitur.*

36 *Ex modo excipiendi colligi poteſt an ſtatuentes de aliqua hæreditate non ſenſerint.*

37 *Stante uno ſtatuto quòd in ſucceſſione decedentis ab inteſtato ſine deſcendentibus filiæ dotatæ ueniant ad dimidiam, & alij proximi ad aliam dimidiam: alio uerò ſtatuto ſtante q. decedenti ab inteſtato ſine deſcendentibus mater ſuccedat in legitima, & proximiores ex latere patris in reſiduum: ſi extent mater filiæ defunctæ, & filius ſororis ipſius defunctæ, & agnatus uno gradu magis diſtans putà patruus magnus: an erit locus primo, an ſecundo ſtatuto.*

38 *Stante ſtatuto quòd decedenti ab inteſtato ſine liberis, ſuperſtitibus ſibi aliquibus de ſua agnatione uſque in tertium gradum ſuccedat proximior: an nepos ex filia faciat non eſſe locum ſtatuto.*

39 *Quid ſi dicatur non exiſtentibus deſcendentibus uel aſcendentibus uel maſculis.*

40 *Statutum ſi prohibeat uirum ſuccedere uxori ultra octauam partem ab inteſtato ceſſantibus conſanguineis, an ſuccedet in reliquo.*

41 *Statutum excludens fœminas propter agnatos an excludat uxorem à ſucceſſione uiri in caſu aucten. præterea. C. unde uir & uxor.*

SEPTIMVS ARTICVLVS

CIRCA ſeptimum articulum principa
1 lem videndum † eſt quibus caſibus &
per quam diſpoſitionem intelligātur fœ
minę excluſę vel admiſſę, & hic poſſent
oportunè poni plures quæſtiones quæ
in alijs locis congruentius ponentur, quas omitto.
2 PRIMO igitur quæro † an mulier admiſſa
ad ſucceſsionem certo caſu videatur in contrario ca-
3 ſu excluſa, putà dicit † ſtatutum florentinum quòd
quelibet mulier ſuccedat matri ſiue ab inteſtato, ſi non
extant filij maſculi, dubitatur an filia exiſtentibus maſ
culis excludatur à ſucceſsione matris per argu. à con-
trario ſenſu ſtatuti prædicti, & in quæſtione facti, Cy
nus conſuluit quòd ſic per. l. qui teſtamento. §. mulier
cum ibi notatis. ff. de teſta. Et notatur per Dyn. in regu
la peccatum de regu. iur. in. vi. & quod in ſimili vi-
demus in pacto in. l. inter ſocerum §. cum inter. ff. de
pact. dot. Cum ſtatutum ſit quædam conuentio ciuiū
tacita. l. ſed & ea. ff. de legi. iunctis notatis per glo. in
rubrica. C. de decre. decu. lib. x. Item quia hoc ſuadet
finalis ratio ſtatuti quæ ſemper inhæret legi. l. cum ta-
4 le. §. falſum. ff. de conditio. & demonſtra. Et quia † vo
luntas dicitur euidens quæ expreſsè vel ex coniecturis
colligitur. l. licet imperator. ff. de legatis primo. Et li-
cet caſus omiſſus ſoleat haberi pro omiſſo. l. commo
diſsimè. ff. de libe. & poſthumis. Tamen ſecus eſt vbi
ex aliqua cōiectura poteſt haberi pro expreſſo. l. ſi ita.
eodem titu. & cum hac ſententia tranſit Bald. in. l. cō
uenticulam in. ij. col. C. de epiſ. & clericis. Motus ma
ximè per. d. §. cum inter, vbi refert Dy. idem tenuiſſe
in conſi. incip. ſtatuto ciuitatis piſtorij. Et idem tenet
Maria. in terminis ſtatuti prædicti florentini conſilio.
lxxxi. incip. in preſenti. iij. colū. & Soci. conſi. ccvij.
incip. in cauſa colum. fina. in princi. primo volumi-
ne. & in conſili. ccxcvi. incip. in præſenti in princip.
eod. volumi. ſecundum Corneum conſil. clvi. incip.
de duabus. j. colum. ſecundo volumine. Si per ſtatu-
tum auia paterna cum matre admittitur, quando fra
tres non ſuperſunt, exiſtentibus fratribus à contrario
ſenſu excluditur, licet parum faciat, Et lice do. Lauré.
in repe. §. cæterū in. xix. col. Inſti. de legi. agna. ſucceſ.
ſequēdo diſtin. Saly. in. d. l. conuenticulam, & in pro
poſito ſtatuti ſupradicti domi. Anto. de roſel. in repe.
l. ſi vero. §. de viro. ff. ſolu. matri. Contrarium tene-
ant per tex. in. l. fi. § filij autem. C. de bo. quæ libe. & p
5 l. penulti. C. qui teſt. face. poſ. Et plura alia † iura ſua
dentia argu. à contrario ſenſu nō habere locum, tunc
maximè quando induceretur correctio iuris commu
nis, niſi. ſecundum eos ſtatutum vltra progrederetur
dicendo ſtantibus maſculis fœminę non ſuccedant,
ſed maſculi diuidant hæreditatem inter ſe, vel diceren
tur alia verba per quæ appareret q̄ ſtatutum per indi
rectum corrigeret ius commune in contrario caſu, q̄
ſentētiam etiam tenuerunt Cuma. & Roma. in. l. ſi cū
dotem in prin. ff. ſolu. matri. Tamen verior eſt prima
deciſio. quia etiam vbi aſſumendo argu. à contrario
ſenſu ſtatuti induceretur legum correctio, licita eſt
argumentatio quādo alias ſtatutum nihil operaretur
vt notat Bal. in. l. obſeruare. §. proficiſci. in. iij. q. ff. de
offi. proconſul. & leg. & pbatur per gl. in. l. nulla niſi
emerſis iuncta auct. diaconiſſa. C. de epiſ. & cleri. quā
ad hoc ponderat Roma. in. d. l. ſi cum dotem in prin.
& in auct. ex teſtamento in prin. C. de colla. & vtro-
biq; Alexan. in. l. vt liberis. C. eo. titu. Et ita procedit
diſpoſitio. l. moſaice numeri. xxvij. c. quæ admittit fi
lias ad ſucceſsionem non extantibus filiis maſculis,
& recipit interpretationē à contrario ſenſu quòd illis
extantibus non ſuccedant, vt aliàs dixi. & hanc opi-
nionem in terminis tenent Fulgo. Pau. de caſt. Alex.
& dominus præceptor meus in. l. j. in prin. in illa ma
teria, an in ſtatutis vendicet ſibi locum argumentum
à contrario ſenſu. ff. de off. eius cui man. eſt iuriſ. Cy.
Bald. Ange. Imo. Alexand. & Moderni in dicta. l. ſi
cum dotem in prin. Pau. de ca. & Fran. de are. in. l.
qui teſtamento. §. mulier. ff. de teſta. Et idem Paul. de
caſtro in conſi. cccxlvi. incip. caſus præſens in volu-
mine antiquorum conſiliorum ſecūdum primam im
preſsionem, & in. d. l. conuenticulā. Benedi. de plum.
in. l. ſi quis locuplex. ff. de manu. teſta. Ioan. andre. in
addi. ſpecula. in titu. de ſucceſ. ab inteſta. ſuper rubri-
ca circa. ij. columnā. Pet. de anchara. in repe. capi. ca-
nonum ſtatuta in. v. q. princip. in fin. in. xvi. colum.
de conſtitutio. Pan. in conſi. lxxv. incip. primo eſt vi
dendum in penultima columna. idem Panormi. in. c.
cum apoſtolica de his quæ fiunt à præla. ſine conſen.
capi. Modernus bononien. in tracta. doti. vltima par
te. q. xxxiiij. Pro hoc adducitur quòd dicunt Barto.
Ange. Pau. de caſt. & Scribentes poſt eos in. l. ſeruo
legato. §. primo. ff. de leg. l. vbi volunt quòd in iſtis ſta
tutis excludentibus fœminas extantibus maſculis,
non ſit inſpiciendum ad quem verba dirigantur, ſed
ad quem effectus & mens ſtatuentium porrigatur, p
quo facit quòd voluit Barto. in. l. emancipati. §. fi. ff.
de collation. bono. & in. l. ij. §. filius. ff. de cōtratabu.
& alibi dicam. Nec obſtat ſi dicatur prout dixit Ro-
ma. in. d. l. ſi cum dotem in princi. quòd prædictū ſta
tutum multum operetur in ſenſu directo, ita quòd ex
eo capite quòd aliàs nihil operaretur non ſit ſumen-
dum argumentum à contrario ſenſu. Nam ſecundum
eum orietur in ſenſu directo conditio ex ſtatuto per
not. per Barto. & alios in. l. prima in princi. ff. ad leg.
falci. per. l. vnicam. ff. de condi. ex lege. & per nota
ta per Barto. in. l. iij. §. ſi ſi rem. ff. de lega. iij. & in. l. nō
ſolum. ff. de rei vendi. Dum dicit quòd ſtatutum diſ
ponens quòd victus victori condemnetur in expen-
ſis, dicitur diſponere vltra ius commune, eo quia
oritur conditio ex ſtatuto, quia ſecundum Alexand.
in. d. l. ſi conſtante in princi. in fine commen. Si atten-
deremus iſtam conſiderationem confunderētur & de
ſtruerentur plures doctrinę doctorum concludentiū
6 in varijs materiebus ſtatutorum, etiam † contra re-
gulas iuris cōmunis emanantium ſtatuta debere taili-
ter interpretari vt aliquid operentur, vt per Bartolum
in lege ſecunda. ff. de vſur. Baldus in rubrica. C. qui
accuſa. non poſſunt. & in lege finali. C. arbi. tu. &
Panormita. in capitulo paſtoralis de exceptio. cum
concor. & quia allegare inconueniens non eſt ſolue-
re, ſed inconueniens multiplicare. Idcirco dominus
præceptor meus in dicta. l. prima in. xvi. col. ff. de of
fi. eius aliter reſpōdet, videlicet quòd cum iſtud ſtatu-
tum loquatur in ſenſu directo formiter de ſucceſsio-
ne, & nihil aliud vtilitatis afferat pluſquam ius com
mune non oritur condictio ex ſtatuto ſed vtilis peti-
tio hæreditatis per not. per Bartolum in dicta lege. j.
ff. de condi. ex leg. & in repe. l. omnes populi in vlti-
ma columna. ff. de iuſti. & iure. & in lege de quibus vl
tima columna. ff. de legi. & in. l. ſi duo patroni. §. ſi q̄s
iurauerit per illum textum. ff. de iureiur. Et ita in ſimi
li dixit Aretinus in conſil. xx. incipien. in quæſtione
& cauſa bernarbei in pe. columna. allegando pro hoc
text. in. l. prima. §. dixerit aliquis. ff. de publi. & not. p
Bart. in. l. qui bis idem. ff. de verbo. obli. Et ita ſæpe
in facto reſpondi. nec & ob. ſi diceretur ſtatuta debere

potius intelligi, vt ſint fruſtratoria & nihil operentur
ꝙ quòd aliquis damnum indebitè patiatur, vt eſt gl.
vulgaris in.l.fi.§.in cõputatione in glo. magna in fi. Et
ibi Bar. Bal. Pau. de ca. Alex. & Moderni. C. de iure
delibe. Imo. Ro. & Alexan. in.l.iiij.§ prætor ait. ff. de
dam. infec. cum concor. ibi copioſè allegatis. Quia
reſponderur ſecundum dominum præceptorem meũ
7 in.d.l.i.in.xvij.col. quòd † priuatus ſucceſsiõe nõ-
dum delata, etiam quo ad legitimam non dicitur pati
damnum ſed lucrum perdere. Glo. eſt vulgaris & ap-
probata in.l.ij.& ibi doct. C. de iur. & fac. ignoran.
Cynus Baldus Alexand. & Moderni in lege iuris. C.
qui admit. cum ſimilibus. ad alia in contrarium ad-
ducta tam de ſe ꝙ ex prædictis patet reſponſio. Et p
deciſione præſenti facit qđ dixit Pe. de ancha. In con
ſi. ccxiiij. inci. pro iſto parte in.ij.col. vbi conſuluit
8 ꝙ † ſtatutum diſponẽs ꝙ mulier forenſis non habẽs
filios poſsit dimittere & legare dotes ſuas cuicunq;
voluerit à contrario ſenſu cenſeatur diſponere ꝙ ſi ha
bet filios non poſsit, quod argumentum eſt ſumendũ
ſm eum, maximè quia aliàs hoc ſtatutum eſſet deriſo-
rium, & de prædicta. q. tradit Anto. de ro. in tract.
de ſucceſ. ab inteſt. in.lxxiiij.col. verſi. ſed pone ſtatu-
to &c. Reliqua ponit Feli in.c. ſignificaſti in vltima
col. de fo. compe. & Soci. dicto conſi. ccvij. col. fin.
vbi dicit poſſe ſumi argumentum à contrario ſenſu,
& caſum qui elicitur à contrario ſenſu reperiri indeci
ſum in modo ſuccedendi per ſtatutum; & in hoc re-
manere in diſpoſitione iuris communis taliter ꝙ ar-
gumentũ ſit inutile. Et faciunt que dixit Corneus cir-
ca nõ ſumendũ argumentum à contrario ſenſu in prę-
ſenti materia in conſi. cclxix. incip. conſtat. ij. columna
quarto volumine.

9 SECVNDO † quæro iuxta præcedentem quę-
ſtionem quid erit econtra, an fœmina excluſa certo ca
ſu videatur in alijs admitti, & formo quæſtionem in
10 † ſtatuto Senarum, quo cauetur ꝙ fratre decedente ab
inteſtato ſine aſcendentibus ſuccedant fratres excluſis
ſororibus, an ſi extet mater admittentur ad ſucceſsio
nem tam mater ꝙ ſorores, ſumpto argumen. à contra
rio ſenſu dicti ſtatuti. attento maximè ꝙ nulla induci
tur correctio iuris communis, ſed tale argu. ſumitur
ſm diſpoſitionem iuris cõis quod admittit ſimul ma-
trem fratres & ſorores auct. defuncto. C. ad tertulia.
Iſtam. q. decidit Roma. conſilio. cccxcix. incip. vt prę
ſens conſultatio clarior reddatur, vbi dicit ꝙ non eſt
ſumendum tale arg. quia reſultaret abſurditas. l.ij. C.
de condi. inſer. l. iuris. C. de iuriſdi. om. iudi. l. conuẽ
ticulam. C. de epiſ. & cle. Notat gl. de æta. & quali. c.
i. in.vi. & plenè traditur in.l.i.§. huius rei. ff. de offic.
11 eius cui man. eſt iuriſ. † Nil. n. eſt magis abſurdũ quã
inducta ad vnum effectum trahere ad contrarium. l.
legata inutiliter. ff. de lega. i. & . ff. de adi. lega. l. cũ tale
§. fin. ff. de conditio. & demon. c. tranſmiſſę de verb.
ſignifi. cum ſimi. Sed cum ſtatutum prædictum inten
dat in ſucceſsione fratris inteſtati præferendo fratrem
ſorori præſeruare agnationem. ſi per arg. à contrario
ſenſu admitteremus matrem & ſororem inſurgeret cõ
trarius effectus menti ſtatuentium. ergo &c. Et cum
illa ratio præſeruandę agnationis ſm eum ſit ea q̃ mo
uit ſtatuentes vt familiarũ ſalua ſit dignitas. l.i.§. ſed ſi
ſeruus. ff. de ven. inſpi. Et latius dixi. ſ. in tertio articu
lo princi. ceſſare debet argu. à contrario ſenſu, ꝙ ceſ-
ſat vbicunq; ratio conſtitutionis ex qua tale argu. ſu-
mitur repugnat deciſioni, quæ per contrarium ſenſum
elicitur per gloſſ. ſingularem in.l. cum prætor verſic.
primo videtur. ff. de iudi. Sed contrariũ tenet dñs prę
ceptor meus in.d.l.i.in.xvij. co. ff. de of. eius. Motus
quia ẽt in correctorijs, vt eſt ſtatutum prædictum lici
tum eſt arguere & extendere diſpoſitionem qñ per eã
redimus ad ius cõe. Gl. in.c. ſtatutum in verſi. nume-
randũ de præben. in. vi. Ant. de but. in.c. cum olim
tibi. de verbo. ſignifi. Alex. in.l. ſi conſtante in prin. in
iiij. col. ff. ſolu. matr. Præterea niſi ſic diceremus illa
verba poſita in ſtatuto ſine aſcendentibus nihil opera
rentur, qđ eſſe non debet. l. ſi quando in prin. ff. de le.
i.l. ſi qñ in prin. C. de inof. teſt. cũ vulg. Et vt dictum
fuit in.q. p̃ce. ne fruſtratoria ſit diſpoſitio ſumitur ar-
gu. à contrario ſenſu in ſtatutis, ẽt ad correctionẽ iuris
cõis, ergo fortius ceſſare debet tale arg. quando ꝑ ceſ
ſatiõem reducitur actus ad terminos iuris cõis & ver-
ba ſtatuti reducunt ad terminos vt non ſint ſuperflua
& ſi illa exiſtentia matris propter illa verba ſine aſcen
dentibus facit locum non eſſe ſtatuto, indubitanter
tunc ſoror admittetur ex diſpoſitione iuris commu-
nis, quæ etiam admittitur pp ſuperexiſtẽtiam matris
nõ excluſę per ea quę plenè dixi in. vi. arti. iij. mẽbro.
iij. q. Ad illud de rõne ſtatuti rñdetur ꝙ verba ſtatuti
dũ loquũt limitatiuè. ſ. non exiſtentibus, aſcẽdentibus
nõ admittũt illam rationẽ niſi quo ad ſorores in caſu
proprio ſtatuti ꝑ prædicta, ita vt ipſa ratio non mul-
tum diſtet à dicto ſic ſuadẽte mẽte diſponentium.
Sed eſt aduertendum, quia prædicta procederent in
terminis ſtatuti prædicti, ſed in caſu in quo conſuluit
Ro. erat aliud ſtatutum per qđ diſponebatur in ſucceſ
ſiõe inteſtati fratrem matri præferri, quo caſu tale ar-
gu. à contrario ſenſu ad correctionem alterius ſtatuti
non deberet ſumi, ſicut nec ad correctionẽ iuris com-
munis per not. per Bar. in.l.i.§. hoc interdictum. ff. ꝙ
vi aut clam. Ceſſat enim tale argumen. vbi caſus repe
ritur aliàs deciſus. Bar. in.l. omnes populi in. vi. qõ.
princip. Bald. in.l. apud antiquos. C. de fur. docto. in
12 d.l.i. ff. de offi. eius. † Et præſumuntur ſtatuentes ſi-
cut & quilibet priuatus & ſicut ipſe princeps magis
conſeruare velle id quod à ſeipſis eſt conſtitutum ꝙ
quod ab alijs. ſ. à iure cõmuni. l. ſi hominem. ff. mã.
l. forma. C. de offi. præfec. præto. Illa autem verba ſi
ne aſcendentibus debent intelligi de maſculis ſecundũ
eum propter aliud ſtatutum quod declarat collatera-
les maſculos præferri matri; & conſequenter aſcen-
dentibus fœminis. l. non eſt nouum cum ſeq. ff. de le.
Glo. in.l. ſciendum. ff. qui ſatiſda. cogan. iuncta auc.
offeratur. C. de li. conteſta. Et ſic cum mater excluda-
tur ex vno ſtatuto non proderit ſorori ex alio ſtatuto
excluſę, quia qui ſibijpſi prodeſſe non poteſt, non de-
bet filio obeſſe. l. qui repudiantis in prin. ff. de inoffi.
teſt. l. ſi poſt mortem. §. liberi. ff. de contratab. & qđ tra
ditur in.l. huiuſmodi. §. ſi ticio. ff. de le. i. Adducit ad
idem Roma. l. æquiſsimum. §. ſi ex filio. ff. ad tertul.
& . l. ſi quis filium. C. de inof. teſtamen. Inducendo ut
ibi per eum, ſed licet dicta & allegata per Roma. vi-
deantur ſtringere tamen ipſis non obſtantibus & poſi
to quòd in caſu Roma. adeſſet ſtatutum excludens
matrem teneo ꝙ & mater & ſoror cum fratre ſucce-
dãt, quia non ſumus in caſu alicuius ex ipſis ſtatutis.
13 Nam † vnum ſtatutum ſimpliciter excludit matrem
à ſucceſsione filij propter fratrem & de ſorore nihil di
cit, quo caſu per illud non excluderetur, vt dixi in prę
cedenti arti. princi. in tertio membro in.iij. qõ. Aliud
ſtatutum excludit ſororem à ſucceſsione fratris de-
functi non ſuperexiſtentibus aſcendentibus, nec ouro
ſiue intelligatur de aſcendẽtibus maſculis, ſiue de maſ
culis & fœminis, & per illud non excluditur mater,
vnde quando concurrunt mater & ſoror cum fra-
tre nullum

tre nullum ex prædictis ſtatutis prouidet, vnde ſimul
iuncta non conueniunt caſui. Sed vt dixi in. d. vi. ar-
14 ticulo princi. in tertio membro. iij. q. prope fin. † Qñ
excluditur vna perſona per ſtatutum quę de iurę cō-
muni vel aliàs non pręfertur alteri, tunc ex vnius
exculſione altera non intelligitur excluſa, maximè p
tex. in. l. ij. §. ſi ſit conſanguinea cum ſeq. ff. ad tertul.
Vnde ſi dicamus prętextu vnius ſtatuti matrem ex-
cludi propter fratrem, ſuperexiſtentia ſororis faciet il
lam admitti, quæ ſoror per illud ſtatutum non exclu
ditur. Et ſi dicamus per aliud ſtatutum ſororē exclu-
di, ſuperexiſtentia matris quæ per illud non excludit,
faciet illam admitti per ea quæ dixi in. d. iij. quæſtiōe.
Facit in argumē. l. papinianus. §. ſed nec impuberis. ff.
15 de inof. teſta. † Nec iſtę prouiſiones ſeparatę & in ca-
ſibus ſimplicibus & diuerſis à contingenti prouiden
tes debent coniungi. vt prouideant in caſu mixto, vt
patet ex. d. §. ſi ſit cōſanguinea cum alijs iuribus p me
in d. la. iij. quæſtione allegatis. Præterea quia Roma.
dicebat quòd illa verba ſine aſcendentibus debent
intelligi de maſculis. Eſt aduertendum quòd nihil-
ominus ita interpretādo eſſent ſuperflua, ſi ſoror per
illud excluderetur in caſu præmiſſo, quia ſuperexiſtē-
tibus aſcendentibus maſculis. Roma. vult ſororē ex-
cludi, nec tunc ſumi vult argu. à contrario ſenſu pari
ter & non exiſtentibus ex directa prouiſione ſtatuti &
ſic in omnē caſum. Ex prædictis ergo elicitur conclu-
16 ſio, quo ad principale propoſitum noſtrum quòd † ſi
ſtatutum excludat fœminas certo caſu non videatur
illas excludere non extante caſu. Et quia dixi ꝙ duo
ſtatuta prouidentia in caſu ſimplici non coniungunt
vt ad caſum mixtum ſe referant. In contrarium facit
quod dixit Ange. in. l. ſi ita ſcriptum in prin. ff. de li.
& poſthu. Vbi dixit ꝙ ſi ſtatutum inuitet vxorē ad
certa bona exiſtentibus liberis, & non exiſtentibus li
beris ſed agnatis ad certa alia, ꝙ ſi contingat extare li
beros & agnatos, vxor nihil habebit. Et hoc ideo ga
ſumus in materia fauorabili, & diſpoſitio patit hanc
interpretationem, niſi ſecundum ibi paulò ante ſtatu
ta ſint interpretanda prout iacent. Dixi. s. eod. ſecun
do membro. iij. q. circa. fi.
17 TERTIO quæro, † an ſtatutum excludens ſo-
rorem à ſucceſsione fratris videatur econuerſo exclu
dere fratrem à ſucceſsione ſororis. Bal. In. l. lege. xij. ta
bu. in fin. commen. C. de legi. hære. quem ibi ſequitur.
Pau. de caſt. Fulgo. & Perusini. Et Alexan. in. l. inter
ſtipulantem §. ſacram. ff. de verbo. obligati. Tenuit ꝙ
non, quia dato vno inconuenienti non debet dari ma
ius, & hoc patet ſm eos ex illo tex. dum ibi recitat me
dia iuris prudentia quæ certas fœminas à ſucceſsione
maſculorū excludebat & muſculos ad eorꝫ ſucceſsio
nē admittebat, q̄ media iuris prudentia, niſi fuiſſet p
iuſtinianū prouiſum eſſet adhuc in obſeruantia, ſed
iſta inductio non placet, quia ipſa media iuris prudē
tia expreſsè vocabat maſculos ad ſucceſsionem illa-
rum fœminarum, & prouidebat i vtroq; caſu, vt ibi
patet & in §. cæterum, Inſti. de leg. agna. ſucceſ. Ita ꝙ
nulla eſſet dubitatio, non ſic eſt in ſtatuto prædicto.
Xandem opin. etiam tenuit Pet. de anchara. in repe. c.
canonum ſtatuta in. lxxxviij. col. verſi. vlterius po-
ne ſtatuto de conſti. Et ad hoc propoſitum adducit. d.
Lauren. in repeti. d. §. cæterum id quod in ſimili notat
Bal. in. l. conuenticulam. C. de epiſ. & clericis. Dum
vult in ſtatutis non habere locum argu. à contrario
ſenſu, & alia iura quæ retuli in quæſtionibus præcedē
tibus. Et hoc idem vult Modernus bono. in trac. do
tium vltima parte. in. iij. quæſtio. vbi adducit q̄dam
conſilia quæ non perquiſiui. Et cum prædicta opini.
tranſit Soci. conſi. lxxv. incip. difficultatem. ij. volu.
18 Volens quòd † ſtatutum prohibens ne maritus relin
quat vxori non procedat econtra. Ex his apparet ꝙ
19 † ſtatuto excludente matrem à ſucceſsione filij non
intelligitur filius excluſus à ſucceſsiōe matris, & idē
de ſimilibus caſibus, & dixit Pau. de ca. in. d. l. lege.
xij. tabu. quòd prędicta procedunt ſi ſtatutum loqua
tur priuatiuè & negatiuè, ſicut quando dicit quòd ſo-
ror non ſuccedat fratri, ſecus dicit ſi ſtatutum diſpo-
neret permiſsiuè & affirmatiuè, quia tunc videtur ta
20 citè diſponere econtra, vt quia † dicat ſtatutum quòd
vitricus ſuccedat priuigno. Nam videtur etiam taci
tè diſponere ꝙ priuignus ſuccedat vitrico, non ob-
ſtante quòd aliud ſis de iure communi. l. vitrico. C. cō-
mu. de ſuc. Quia ſtatutum in vno correlatiuorū cen-
ſetur ſtatutum in altero. l. fina. cum ibi nota. C. de in-
di. vidui. tollen. l. ſi ab eo cum ibi notatis. C. de legi.
hære. Tunc ſcilicet quando ratio diuerſitatis aſsigna-
ri non poteſt prout in hoc vltimo caſu. l. fina. Et ibi
narto. ff. de excep. & l. fi. vbi etiam nar. C. de cupre.
ex iu. dam. non exci. libro. xi. Notat Bald. in auctēn.
quas actio. C. de ſacroſan. eccle. in. ij. col. & in. l. fin
in. ij. col. C. de ædil. act. Pe. de ancha. in repe. c. cano-
num ſtatuta verſicu. vlterius quæro vtrum iſta corre-
ctio de conſti. in præmiſſo autem caſu vbi ſoror exclu
ditur à ſucceſsione fratris non eſt par ratio quòd fra-
ter nō ſuccedat ſorori, quia ratio pręſeruandę agnatio
nis, de qua dixi latè in tertio articulo princip. militat
in excluſione ſororis à ſucceſsione fratris, & non in
excluſione fratris à ſucceſsiōe ſororis. Et etiam in cor
relatiuis vbi adeſt diuerſa ratio diſpoſitum in vno nō
trahitur ad aliud. l. curatorem cum ibi notatis. C. de
inter. ma. Notat Alexan. in. l. ſi emancipati. ij. ſeu ter-
tia columna. C. de collationi. Et cum hac ſententia ēt
tranſit dominus meus Iaſ. in rubrica. ff. de acquirēda
poſſeſsio. in fine. Eſt tamen aduertendum ad id qđ
dixit Pau. de caſtro de vitrico & priuigno & in ſimi-
libus caſibus. qa vbi adeſſet i volumine ſtatutorū unū
ſtatutum diſponēs verba ſtatutorū debere intelligi ad
literam vel preciſè, quòd tunc ſtatutū non traheretur
ad aliud correlatiuorum in quo non eſſet expreſsè p-
uiſum ſecundum do. Bapti. de ſancto blaſio in tract.
correlatiuo. in quinta parte in. xxiiij. & xxv. fallen-
tia. Propterea quia talis extenſio fit ex tacito & ſubau
dito intellectu quamuis intrinſeco. d. l. fin. C. de indi.
vidui. tollen. & tacitus intellectus rejicitur vbi ad-
eſt tale ſtatutum, de quo dixi ſuprà in quinto articulo
21 principali in vigeſsimanona quæſtione. † Vbi au-
tem frater excluderetur à ſucceſsione ſororis vel ſi-
militer à ſucceſsione matris fortè dici poſſet, quòd
idem eſſet dicendū econtra vt ſoror à ſucceſsione fra
tris & mater à ſucceſsione filij excluderentur, tum ex
natura correlationis, quia non eſt dare diuerſam ratio
nem. immo maior eſſet ratio in caſu e conuerſo, tum
quia ex diſpoſitione d. l. lege. xij. tabu. in verſi. cum e-
nim ſucceſsiones debent eſſe reciprocè æquales, ita ꝙ
qualiter quis ſuccedit. taliter ei ſuccedatur, ꝗuis ille
tex. ſm inductionem Bal. & Pau. de caſt. faciat in con
trarium et ſtatuta bene recipiunt interpretationem paſ
ſiuam. l. i. §. i. cum ibi latè nota. ff. ad leg. falci. Bar. in
repe. l. omnes populi. in. vi. q. princi. ff. de iuſti. & iu-
re. Et alibi dixi. quod intelligo niſi adeſſet aliud ſtatutū
ex quo talis interpretatio prohibita cenſeretur, vt di-
xi. s. & in. v. articulo prin. in. xxix. q. Et hæc faciunt
ad ſtatutū Aſt. ſub rubrica vt liceat mulieri viduæ de
22 bonis ſuis diſponere. † volens mulierem tranſeuntem

ad ſecunda vota excludi à ſucceſsione filiorum primi
mariti. & econtra filios primi mariti ab eius ſucceſ-
ſione, vt ſi bona mulieris ſint in loco non ſubiecto ſta
tuto, quo caſu non poteſt eſſe reciproca excluſio non
habeat locum ſtatutum. et idē ſi ambę partes non ſint
ſubditę ſtatuto. vt dixi ſuprà in ſexto articulo quarto
membro xxvij. q. colum. finali.

23 QVARTO quæro † ſtante ſtatuto ꝙ extanti-
bus maſculis fœmina nō ſuccedat ab inteſtato niſi in
dote. Facto verò teſtamento non ſuccedat niſi quate-
nus pater ei duxerit relinquendum, an ſi pater decedat
ſine filijs maſculis vel cum maſculis non ſucceſsibi-
libus quod idem eſt, vt dicam. ī. in. xij. articulo prin.
in quinta quæſtione. Sit in facultate patris relinquere
filię quantum velit etiam minus legitima. bald. in lege
omnes populi in decima columna in fi. ff. de iuſti. &
iure. Tenuit ꝙ non, eo quia vnum caput ſtatuti trahi
tur ad alterum. l. vtrum. ff. de peti. hær. et hoc ſuadet
24 illa coniunctio † aduerſatiua verò, quæ eſt repetitiua
præcedētium qualitatum. Glo. in. §. ne lapilli. Inſti. de
re. diuiſi. quod etiam ſuadet natura coniunctionum
l. ſcię. §. gaio. ff. de fund. inſtru. Propter quod Baldus
redarguit quoſdam qui contrarium conſuluerunt, &
hoc idem formaliter ſequitur dominus meus Iaſ. in le
gē tranſigere columna fina. C. de tranſac. ſequitur etiā
domi. Lauren. in repeti. §. cæterum in. xx. colum. In-
ſtitu. de legi. agna. ſucceſ. Et hanc deciſionem puto
veram quamuis. d. §. gaio non conferat in propoſito,
eo quia loquitur in copula poſita inter duo connexa
in eadem oratione & in caſu noſtro coniunctio po-
nitur inter diuerſas orationes, quo caſu copula non
coniungeret cum præcedentibus qualitatibus. l. qui
fundum. ff. de contrahen. empti. & per Barto. in. d. §.
gaio, & quod traditur in. l. ſi ita ſtipulatus. §. griſogo
nus. ff. de uerbo. obliga. Sed hoc bene ſuadet nobis il
la aduerſatiua verò quæ eſt repetitiua præcedentium
exceptis his quibus euidenter aduerſatur, ſeu quę ad-
uerſatur in facto cum qualitatibus præcedentibus. l.
mariti §. fina. in glo. & ibi Barto. ff. de adulte. Cy. in
auc. ſacramenta puberum in princip. C. ſi aduer. ven-
di. Alexan. in. l. ſi filius à patre in prin. in. vij. colum
na cum ſequen. ff. de libe. & poſthumis. Vbi refert &
ſequitur prędictam deciſionem Baldi, & dominus
præceptor meus in. l. prima in tertia columna. ff. ne-
quis eum. poſt Pet. de auchara. in repetitione capi. ca
nonum ſtatuta in verſiculo quærit etiam Bal. de con-
ſtitu. Ad hoc etiam facit quod notat Barto. in. l. iij. §.
25 eritq; hæc differentia. ff. vi bo. rap. Vbi vult † dicta
in vno capitulo intelligi repetita in ſequentibus ca-
pitulis non diſtantibus ſiue proximis vbi non indu-
citur exorbitatio à iure communi. l. quemadmodum.
§. fi. ff. ad leg. acquilia. Inſti. eodem titulo §. hoc autē
capite &. d. l. mariti. §. hoc quinquennium circa quod
vltimum non inſtabo, quia materiam plenè examinat
do. Felyn. in. c. cauſam quæ in. iij. columna cum ſe-
quen. verſiculo clauſula refertur de teſti. ad cuius di-
cta me remitto.

26 QVINTO quæro † an ſtatuto prohibente bona
in non ſubditum transferri mulier forenſis videatur
prohibita ſuccedere parentibus in territorio ſtatuti,
pariter & fratribus vel alijs quibus de iure communi
ſuccedere poſſet. Cuma. tangit hanc quæſtionem in
conſilio octuageſimoquarto incipien. præſuppoſito
caſu loquēdo in terminis ſtatuti ciuitatis Feltri domi
nationis Venetorum quod prohibet per contractum
vel vltimam voluntatem vel alio quouiſmodo bo-
na transferri in non ſubiectum iuriſdictioni vel one-
ra communis feltri non ſubſtinentē, & decidit quòd
non videtur prohibita, quia verba ſtatuti non viden
tur loqui in cauſa inteſtati, & ſic i nihil faciente ſed in
eo qui mediāte aliquo actu & facto trāsferret. Aliud
autem eſt facere & aliud omittere, vt notatur in regu-
la delictum peſonę de regu. iuris. in. vi. & in. l. finali,
27 C. de acquirenda poſſeſsio. Et ſi dicatur quòd † qui
decedit inteſtatus videatur relinquere venientibus ab
inteſtato eo ipſo quòd alteri non relinquit, argumen.
l. ſi quis cum nullum, & l. conficiuntur. §. i. ff. de iure
codicil. Reſpondetur ſecundum eū ꝙ iſtud procedit
ex quadam iuris fictione, vt notatur in locis prædic
tis, ſed ſtatuta non trahuntur ad caſum fictum. l. iij. §.
hæc verba. ff. de neg. geſt. Barto. in lege omnes popu
li in. vi. quæſtione principa. ff. de iuſti. & iur. Baldus
in. l. non dubium. C. de legi. Imo. & Alexand. in le-
ge prima §. primo. ff. ad legem falcidiam. Et poſito ſe-
cundum eundem Cuma. quòd factum eſſet aliquod
teſtamentum in quo talis ſubditus foret hæres inſti-
tutus qui ab inteſtato ſuccedere poſſet, talis inſtitutus
licet non poſsit ſuccedere ex teſtamento quod pro-
pter ſtatutum redditur nullum, nihilominus ſuccedet
ab inteſta. l. ij. ſecundo reſponſo. C. ſi quis omiſ. cau-
ſa teſta. & argumen. inſti. de legi. agna. ſucceſ. §. fin. &
ff. de ſucceſ. edi. l. prima. §. ſciendum vbi excluſus ex
capite. Vnde liberi, admittitur ex capite, vnde legiti-
28 mi. ſubdit etiam poſſe defendi, † quod ſi talis foren-
ſis ſiue non ſubditus ante aditam hæreditatem, licet
delatam ſubijceret ſe iuriſdictioni loci ſtatuti & one
ribus communis adhuc ſuccederet, eo quia in non
ſuis hęredibus in cauſa inteſtati inſpicitur habilitas
& incapacitas temporis aditionis. l. ſi aliena §. in ex-
traneis. ff. de hæredi. inſtituen. l. ſi quis exhæredato.
ff. de iniu. rup. te. Alia ſubijcit quæ nō conueniunt ad
propoſitum noſtrum, videlicet an tale ſtatutum ex-
cludat clericum, de quo dixi in. vi. articulo princip.
primo membro. q. ij. Ego in prædicta quæſtiōe teneo
contrarium loquendo in laico forenſi ſiue non ſubdi
to, & moueor per tex. in. l. codicillis. §. matre cum ibi
notatis. ff. de lega. ij. & in. l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de
verbo. obliga. iunctis ibi notatis per barto. Imol.
& Doc. & per barto. in. l. peto. §. fratre. ff. de lega. ſecū
do. bald. in lege ea lege in. iij. q. C. de condi. ob cau. et
ibidem Ange. & Bald. in lege ſi quis prioris. §. cæterū.
C. de ſecun. nup. cum ſimilibus. Vbi volunt quòd
prohibitus alienare non tantùm per contractum ſed
etiam per vltimam voluntatem, vt dicit textus in di-
cto. §. matre in certas perſonas non poteſt hęreditatem
vel bona in eas nec ex teſtamento nec ab inteſtato le-
git imò iure transferre. Et cum hac opinione tranſit
Baldus in conſilio trecenteſimoquadrageſimonono.
incip. ſtatuto placentię. primo volumine vltima ſtam
pa, vbi dicit poſſe per ſtatutum prohiberi relinqui vel
per contractum alienari in forenſes, & quòd tunc vi-
detur prohibita hęredis inſtitutio. Sequitur idem Bal
dus conſilio tricenteſimodecimo incipien. ad euiden-
tiam tertio volumine etiam vltima ſtampa, & in lo-
cis prędictis habetur, an videatur prohibitum lega-
tum, & Bal. ad hoc ponit vnam declaratiōem conſi.
ccliij. incipi. caſus tertio volumine. Multi tamen
Doc. tenuerunt contrarium maximè Corneus con ſi.
ccxiij. inci. circa primum. i. & ij. col. ij. volumine. Li
cet contrarium teneant Fulgoſi. conſil. ccxv. incip. in
primo propoſitę conſultationis articulo, & Angel.
Imo. & Areti. in. l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de verborum
obligationib. & Socinus conſi. ccxcij. incip. viſis ſta
tutis. j. volu. et aliqui in repe. §. diui. in. l. filiusfa. ff.
de legatis

de legatis primo. Et modernus ſenenſis in tractatu de
emptione & venditione in quarta parte. xvi. q. cum ſe
quen. Ad illud quòd dixit Cuma. de tali perſona ſub-
mittente ſe iuriſdictioni ſtatuentium ante hæreditatem
aditam ſiue facto teſtamento & deſtituto ſiue inuali-
do, ſiue non deſtituto, ſiue nullo condito teſtamen-
to, patet declaratio & deciſio ex his quæ dixi in præ-
cedenti articulo principali in vltimo membro in de-
cimaſexta quæſtione iunctis notatis per Pau. de ca-
ſtro in conſilio. cccxlij. incipien. videtur ꝙ dicta ſen-
tentia in volumine antiquorum conſiliorum ſecun-
dum primam impreſſionem, & in propoſito per Bar-
to. in. l. fi. in. vij. lectura. ff. de regu. cato. Bal. in. l. ij. C.
de legi. Pau. de caſtro in. l. cætera. ff. de lega. primo. Et
Alex. in conſil. iiij. incip. viſo themate vltima colum.
29 primo volumine vbi dicunt † ꝙ ſi fiat legatum forenſi
prohibito acquirere qui poſtea ſit capax & factus ſit ci-
30 uis teneat relictum. Quid autem ſi † ſtatutum prohi-
beat relinqui vxori vltra centum, an valeat relictum
ſibi factum diſtribuendum inter pauperes Io. an. in ad
di. ſpecu. in tit. de inſtru. edit. §. nunc vero aliqua poſt
medium in addi. incip. ad iſtum, vbi refert Guil. de
ſuz. & Alber. in tracta. ſtatu. in ſecunda parte in. q.
cxiij. incip. ſtatuto cauetur ꝙ nullus cum quæſtione
ſeq. Voluerunt ꝙ non valeat talis poteſtas ſi ſit data
ſoli vxori ne fiat fraus ſtatuto. l. ſcire. § i. ff. de tut. & cu
ra. da. ab his. Secus dicunt ſi iſta poteſtas ſit data vxo
ri & alij, quia ceſſat ſuſpitio fraudis, argu. c. pruden-
tiam de offic. delega. & c. ij. de ſta. mona. Idem etiam
vult Alex. in conſil. lvij. incip. proſpectis teſtamento
31 &c. ij. colū. ſecundo volu. vbi conſuluit ꝙ † ſtante ta
li ſtatuto poteſt diſponi per teſtatorē ne liceat hæredib⁹
alienare vel locare ſine vxoris licentia. Ita ꝙ ſi ſecus
fiat bona tertio applicentur. Et ad hunc caſum videa
tur conſilium Barba. xij. maximè in. xij. & xiij. colū.
cum ſequen. primo volu.

32 SEXTO quæro ſi † ſtatutum diſponat ꝙ fœmi
næ cum maſculis æqualiter non ſuccedant, an per il-
lud videantur à ſucceſſione excludi, & in quantum
Pau. de caſt. in conſilio cix. incip. reſpondendo breui
ter in fine primi dubij circa prin. in volumine antiquo
rum conſiliorum ſecundum primam impreſſionem
tenuit ꝙ per talem diſpoſitionem intelligatur fœmina
à ſucceſſione in totū excluſa. Motus quia licet ſtatutū
à contrario ſenſu innuat, ꝙ poſſit fœmina inæquali-
ter ſuccedere. l. qui teſtō. §. mulier. ff. de teſta. l. i. §. i. ff. de
offi. eius cui man. eſt iuriſdi. Et per cōſequens non vi-
deatur eam ex toto excludere, tamen quia nō declarat
qualiter inæqualiter debet ſuccedere, non cenſetur vo
luiſſe ꝙ inæqualiter ſuccedat, cum ſint paria non eſſe
& non apparere. l. ticiæ textores, & l. ſi quis legauerit
fundum cornelianum exceptis vineis. ff. de lega. J. &
l. in lege, & l. rutilia polla. ff. de contrahen. emp. Quia
credendum eſt ꝙ ſi ſtatutum voluiſſet eam in aliquo
ſuccedere declaraſſet. § ſin autem ad deficientis. C. de
cadu. tol. Sed ego non habeo hanc deciſionem pro tu
ta, quia ſi incertitudo vitiat hanc diſpoſitionem con
ſiderato fundamento Pau. de caſt. magis dicendum
eſt ꝙ ex quo non declarat quantū plus debeat habere
maſculus ꝗ fœmina ꝙ ſuccedere debeāt æqualiter, quia
tunc minus offendemus ius commune iuxta not. in
l. ij. C. de noxa. Et in. l. fi. §. in computatione. C. de iu-
re delibe. cum ſimili. Vnde puto ꝙ deciſio pendeat ex
his quæ dicā in nono articulo prin. in. J. q. Vbi decla
rabo, an quando ſtatutum vult fœminam non ſucce
dere cum maſculo ſed illam dotari, & non declarat
quanta eſſe debeat dos, vſq; ad quam ſummam ſit
dotanda.

33 SEPTIMO videndum eſſet † an ſtatutum præ
ferens agnatos in tutela cognatis videatur etiā in ſuc-
ceſſione præferre. Dixi. J. in. v. articulo prin.

34 OCTAVO quæri poſſet † de ſtatutis quæ vidē
tur habere repugnātiam, vt in ſtatutis ſenenſibus quo
rum vnum in ſucceſſione collateralium diſponit ꝙ ſi
quis deceſſerit ſine liberis & aſcendentibus ſuccedat
proximior parens defuncti vſq; ad quartum gradum
ſtāte alio ſtatuto ꝙ ad hæreditatē defuncti ſine filijs et
aſcendentibus mater vocetur vſq; ad certam portio-
nem, aliam habeant parentes maſculi ex parte patris,
& contingat aliquo mortuo ab inteſtato ſupereſſe
duos coniunctos vno ex latere paterno, & alio ex ma
terno proximiore, & idem de ſimilibus. dicendum
eſt ꝙ debent ad concordiam reduci. Corneus conſi.
lvij. colum. fi. ij. volumi. Et ꝙ ſit contrarietas eui-
tanda & ſtatuta ſint ad concordiam reducenda, vo-
luit etiam Corneus conſil. cxvj. incipien. difficultas
ij. colum. ij. volu. cum concor. allegatis. J. eo. v. arti.
prin. ix. q. Et facit conſilium Soci. conſi. cxxj. incip. vi
ſa. iij. col. i. volu.

35 NONO quæri poſſet, † an ſtatutum excludens
dotatam à patre, matre, fratre, vel auo &c. ab hæredi
tate patris, matris, fratris, vel aui &c. Si ex eis maſcu-
li ſupereſſent ſufficiat ꝙ ex altero iſtorum ſuperſit ma
ſculus. An verò debeat intelligi ꝙ ſupereſſe debeat
maſculus deſcendens à perſona de cuius hæreditate
agitur. dominus Philipp. Corneus conſilio. cxxx
iiij. incipien. eleganter prima & . ij. colum. ſecundo
volumi. Tetigit hunc paſſum, ſed quia eſt de mate-
ria tangenda in ſequenti articulo . xvi. q. ad ibi dicen-
da me remitto.

36 DECIMO eſt aduertendum ꝙ etiam † ex mo-
do excipiendi cognoſci poteſt, an ſtatuentes de aliqua
hæreditate non ſenſerint, putà an excluſa ab hæredita
te patris & fratris ſit etiam excluſa ab hæreditate ma-
tris, vt per Corneum conſi. lx. incipien. multa. i. co-
lum. iij. volumi. vult Soci. conſil. cxxi. incipien. viſa
iij. colum. primo volum.

37 VNDECIMO quæro, † ſi extent duo ſtatuta
vnum ꝙ in ſucceſſione decedentis ab inteſtato ſine de
ſcendentibus filiæ dotatæ veniant ad dimidiam, &
alij proximi ad aliam dimidiam. Stante alio & poſte-
riore ſtatuto ꝙ decedente aliquo ab inteſtato ſine de-
ſcendentibus mater ſuccedat in legitima. & proximio
res ex latere patris ſuccedant in reſiduum. An ſi ex-
tent mater filiæ defunctæ, & filius ſororis ipſius de-
functæ, & agnatus vno gradu magis diſtans, videli-
cet patruus magnus vel eius filius: erit locus primo
vel ſecundo ſtatuto. Corneus conſilio. xcv. incipien.
diu. ij. & . iij. colum. Tenuit nō poſſe eſſe locum primo
ſtatuto propter matrem quæ eſt in medio, quia non
poſſunt verificari verba ſtatuti iuxta notata per Bart.
in. l. iiij. § prætor ait in fi. commen. ff. de damno infec.
Sed dicit eſſe locum ſecundo ſtatuto, ita ꝙ mater de-
trahat legitimam, & patruus magnus vel eius filius
ſuccedat, & arbitror hanc partem ueram, quia hoc ca
ſu uerificatur ſecundum ſtatutum in verbis & ratio-
ne quæ fauet agnatis quæ eſt attendenda, vt dixi in ter
tio articulo principali. Et uerè ipſe Corneus eſt multū
obſcurus in hac materia & in expoſitione caſuum.

38 DVODECIMO quæro, † an ſtāte ſtatuto ꝙ
decedenti ab inteſtato ſine liberis ſuperſtitibus ſibi ali
quibus de ſua agnatione vſq; in tertiū gradū incluſiuè
ſuccedat proximior de agnatione, nepos ex filia faciat
non eſſe locum ſtatuto & deficere conditionem, ita

q; excludat fratrem aul vtrinq; coniunctum. dominus
Corne. poſt Bal. de bartoli. conſilio cclx. incipien. al-
legat, iiij. volumine tenuit q; ſic, quia verbum liberis
eos comprehendit. l. i. C. de condi. inſer. l. non ſine li-
beris, &. l. cognoſcere. ff. de uerborum ſignificatione.
Licet ſecus dicant ſi ſtatutum dicat de decedente ab in
teſtato ſine poſteris vel ſine his qui ſint de ſua genera-
tione, de quibus verbis etiam per Corneum conſili.
cxxiij. incipien. licet. ij. columna. iij. volum. &. cxxxiij.
incipien. in hac. iiij. volumine &. cccxvi. incipien. ui
detur. iii. volumine. Et laté conſilio. ccxix. incipien. ex
duplici. iii. columna. cum duobus ſeq. ii. volumine
&. xii. in. iii. columna. i. volumine &. li. iii. columna
iii. uolumine. Et Fulgo. conſi. xcviii. in. iiii. columna.
39 †Et ſi dicatur nõ exiſtentibus deſcendentibus uel aſcen
dentibus maſculis. Corneus conſil. ccxlvi. incipien.
videtur ſecundo volumine. & in alijs conſilijs pręalle-
gatis. Et dicetur Infra duodecimo articulo princi. xix.
quæſtione.
40 DECIMOTERTIO quæro† an ſi ſtatutum
prohibeat virum ſuccedere vxori vltra octauam par
tem ab Inteſtato ceſſantibus conſanguineis ſuccedet in
reliquo dominus Corneus conſilio. ccccxxiiij. Incipi.
cum in puncto quinta columna verſiculo & pro hac
quarto volumine. Diſtinguit an iſta prohibitio ſit fa-
cta fauore agnatorum & cognatorum, & tunc eis ceſ-
ſantibus ſuccedet in totum, aut in odium viri. & tunc
ſecus. nec poteſt intelligi ſtatutum. eo caſu quo ſucce-
ditur per vnde vir & vxor, quia illud edictum vo-
cat nullis exiſtentibus tranſuerſalibus lege prima. C.
vnde vir & vxor. Vnde oporteret ſtatutum intellige-
re in terminis auctenti. præterea. C. eo vel alterius iu-
ris ſpecialis, mouetur Corneus ex notatis in ſimili
quæſtione per Bal. in lege prima. C. de ſecundis nupt.
Vbi declarat quando in odium talis perſonæ vel fa-
41 uore cognatorum dicatur factum ſtatutum. † An au-
tem ſtatutum excludens fœminas propter agnatos ex-
cludat vxorem à ſucceſſione viri in caſu. d. auctenti.
præterea dicetur in articu. ſeq. xix. q.

SVMMARIVM.

1 *A quorum & quibus ſucceßionibus, rebus, hæreditatibus, & bonis fœminæ intelligantur excluſæ per talia ſtatuta fœminarum excluſiua.*

2 *Statutum fœminarum excluſiuum, an intelligatur eas excludere à ſucceßione forenſis habentis bona in territorio ſtatuti.*

3 *Statutum prædictum an fœminas excludat à ſucceßione clerici, ſi agatur de ei ſuccedendo.*

4 *Appellatione populi an ueniat clerus.*

5 *Statuto diſponente q; in alienatione rei immobilis minoris debeat interuenire certa ſolennitas tale ſtatutum ligabit clericum minorem.*

6 *Statuta & conſuetudines laicorum in realibus actionibus ligant clericos & ita obſeruatur in francia.*

7 *Emphiteoſis, quam quis tenet ab eccleſia utile dominium, licet ſit ab eccleſia acquiſitum, non eſt eccleſiaſticum.*

8 *Statutum laicorum diſponens q; matres non poßint diſponere in præiudicium filiorum niſi de quarta, ligabit hæreditatem clamidatæ. iij. ordinis ſancti Franciſci.*

9 *Statutum generale probibendo uel uetando, habilitando uel inhabilitando perſonam ad contractum uel teſtamentum nõ ligat clericos.*

10 *Stante ſtatuto q; ſi quis deceſſerit ab inteſtato, ſuccedant agnati uſque ad quartum gradum excluſis fœminis, tale ſtatutum non ligabit non ſubditum.*

11 *Statutum fœminarum excluſiuum an locum ſibi uendicet in bonis iudæorum & infidelium, ita q; fœminas ab eorum ſucceßionibus excludat.*

12 *Statutum prædictum an locum habeat in ſucceßionibus & bonis uſurariorum.*

13 *Statutum prohibens mulierem ſuccedere ex teſtamento, an uideatur etiam illam prohibere ſuccedere ab inteſtato.*

14 *Si ſtatutum prohiberet ſuccedere ex teſtamento prꝺterquàm in certa parte: quid tunc foret ab inteſtato.*

15 *Statutum prohibens mulierem ſuccedere ab inteſtato an uideatur excludere etiam ex teſtamento.*

16 *Veriſimile non eſt ſtatuentes uoluiſſe tollere ſeu coartare teſtandi facultatem.*

17 *Statutum loquens ab inteſtato locum habet in teſtamento imperfecto inter liberos.*

18 *Si ſtatutum excludat filiam extantibus maſculis ſalua teſtamentaria diſpoſitione teſtatoris, ex hoc ſtatuto non tollitur quin fœmina poßit petere quod ſibi reliquerit teſtator: nec quin ille poßit in alios diſponere.*

19 *Si ſtatutum dicat q; mater ab inteſtato non ſuccedat filijs niſi in legitima: & pater duabus filijs reliquerit pluſquam ſit legitima unius, minus tamen quàm legitima ambarum & unam alteri ſubſtituit, & ambabus ſubſtituit fratrem: an in aliquo mater ſuccedet.*

20 *Stante rubrica ſtatuti quòd mater nõ ſuccedat ſed proximiores coniuncti per patrem filijs, & nigrum loquatur quando pater deceßit ſine teſtamento an nihilominus locum habebit ſtatutum, eſto q; pater teſtatus deceſſerit dummodum de bonis filiorum non diſpoſuerit.*

21 *Statuto excludente maritatam ſaluo niſi pater uel mater aliquid ei reliquerint, an uideatur facultas dandi filiæ ſeu relinquendi coartata propter illud uerbum aliquid ita q; non liceat magnum relinquere.*

22 *Si unum ſtatutum excludit matrem à ſucceßione teſtati præterquam in certa parte: & aliud ſtatutum excludat fœminas ſimpliciter à ſucceßione inteſtati, an intelligatur in ſucceßione inteſtati reſeruata pars quæ peti poſſet.*

23 *Præſeruatum in cauſa teſtati, an generaliter ab inteſtato debeatur.*

24 *Sub ſtatuto excludente fœminas ab inteſtato an intelligatur comprehendi fœmina, quæ ex neceßitate aliquid per aliud ſtatutum ex teſtamento habere debet.*

25 *Quid ſi quis tantos haberet filios, q; ſinguli non poſſent tantum habere, quantum mandaret ſtatutum relinqui perſonæ excluſæ.*

26 *Si ſtatutum in prima parte excludat à ſucceßione ab inteſtato & in alia à ſucceſſione teſtati minus plené, an fiet extenſio de caſibus & perſonis in ſucceſſione ab inteſtato expreſſis ad cauſam teſtati.*

27 *Statutum fœminas ſimpliciter excludens ſi non dicat ex teſtamento uel ab inteſtato, an uideatur excludere à ſucceſſione tam ab inteſtato, quàm ex teſtamento.*

28 *Filia renuntians hæreditati paternæ cum iuramento, an intelligatur renunciaſſe ſucceſſioni quæ ex teſtamento defertur.*

29 *Pactum per quod renunciatur ſucceſſioni ex teſtamento, an ualeat.*

30 *Quid ſi ſtatutum dicat q; mulier tranſiens ad ſecunda uota nõ poſſit ſuccedere ullo modo uel ingenio.*

31 *Statutum loquens per uerbum ſucceſſionis, intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato.*

32 Stante

32 Stante ſtatuto quòd extantibus maſculis uel fratribus defuncti filia ab inteſtato non ſuccedat, ſi pater filium maſculum hæredem uniuerſalem inſtituat filiæq; modicum quid relinquat ita, quòd plus petere non poſſit. ſi contingat uiuo patre hæredem maſculum prædecedere: an mortuo patre filia à fratribus patris defuncti excludetur, an uerò in totum ſuccedet.

33 Statutum excludens fœminam à ſucceſſione decedentis ab inteſtato: an locum habeat ſi aliquis facit teſtamentũ nullum.

34 Decedens facto teſtamento nullo, inteſtatus decedere dicitur.

35 Teſtamentum nullum cauſa præteritionis filij, an poſſit filius approbare in præiudicium filiæ.

36 Quid de teſtamento imperfecto inter liberos.

37 Stante ſtatuto q. filiæ & neptes teneantur obſeruare teſtamẽtum & ultimam uoluntatem patris: an intelligatur de ualidis tam ratione inſtitutionis & præteritionis quàm ſolennitatis & numeri teſtium in tantùm q. non poſſint dicere teſtamentum nullum.

38 Statutum excludens à ſucceſſione decedentis ab inteſtato: an locum habeat in condito teſtamento ualido quod poſtea rumpitur agnatione poſthumi.

39 Quod tempus conſideratur ut quis inteſtatus dicatur deceſſiſſe facto teſtamento ſed poſtea reſciſſo: an tempus mortis an uerò reſciſſionis teſtamenti & quomodo conſideranda ſint uerba ſtatuti ab inteſtato.

40 Statutum excludens fœminas à ſucceſſione decedentis ab inteſtato, an locum habeat in ſucceſſione inteſtabilis ut eſt pupillus, furioſus, prodigus, & ſimiles.

41 Verba legis intelligenda ſunt prout loquuntur generaliter, non ſingulariter de iſto, uel de illo.

42 An probandus ſit communis uſus loquendi.

43 Iura exorbitantia à iure communi ſeu illud corrigentia loquentia de eo, qui talis eſt, locum ſibi non uendicant in eo, qui habetur pro tali.

44 Propria ſignificatio non tantùm ex alluſione uocabuli, & ſecundum diffinitionem uocabuli, ſed etiam ex legis autoritate ſumitur.

45 Tolleranda eſt improprietas uerborum, quam lex tollerat: & pariter illa quam tollerat communis intellectus.

46 Qualis eſſe debet communis uſus loquendi.

47 Statutum præferens agnatum maſculum fœminæ in ſucceſſione decedentis ab inteſtato ſine deſcendentibus non comprehẽdit ſucceſſionẽ infantis quia non poteſt habere deſcendentes.

48 Statuto excludens à ſucceſſione inteſtati fœminas, an habeat locum dato ſubſtituto pupillari tacitè uel expreſſè.

49 Quis propriè dicatur non teſtatus.

50 Statutum excludens fœminas propter maſculos, an intelligatur non ſolùm excludere ab hæreditate delata de iure communi uerum etiam à bonis ex alio ſtatuto filijs reſeruatis.

51 An dicatur quis decedere ab inteſtato quando non poteſt de bonis diſponere.

52 Statutum ſimpliciter fœminas à ſucceſſione aſcendentium extantibus maſculis excludens an intelligatur excludere tam à ſucceſſione bonorum maternorum quàm paternorum ſeu tam aui materni, quàm paterni & ſic de alijs.

53 Statutum excludens dotatam intelligi debet excludere à bonis dotantis.

54 Quid ſi uerba ſtatuti ſuadeant q. deſcendentes per lineam maſculinam, fœminas à ſucceſſione aſcendentium excludant.

55 Statutum q. frater conſanguineus tantùm in ſucceſſione fratris præferatur fratribus & ſororibus uterinis tantùm, an præferat tam in bonis à patre ad fratrem defunctum peruentis, quàm à matre & aliunde quæſitis.

56 Quæ dicuntur de fratre uterino, procedunt etiam in ſorore uterina.

57 Stante ſtatuto quòd maſculi fœminis præferantur, ſi mater decedat relicto filio, & filia, ac ſuperſtite marito cui filius uigore ſtatuti ſuccedat & demum ſi contingat filium mori, cui pater excluſa filia etiã ex diſpoſitione ſtatuti ſuccedat, & ipſum patrem tranſire ad ſecunda uota maſculumq; ex ſecundo matrimonio ſuſcipere: & demum pater moritur. An per germanum natum ex ſecundo matrimonio in totum excludetur filia ex primo matrimonio à paterna ſucceſſione: An uerò dicta filia ſuccedet in bonis matris ſeu quæ ad patrem ſuum peruenerunt.

58 Succeſſio filij patri proueniens debet præſeruari filijs primi matrimonij, quando pater tranſit ad ſecũda uota: ſicut præſeruatur ſucceſſio filij proueniens matri, quando ipſa tranſit ad ſecunda uota.

59 Statutum excludens filiam dotatam propter fratrem uel aliã perſonam à qua ſucceſſione intelligatur excludere, an à ſucceſſione dotantis tantùm.

60 Statutum dicens q. ſoror dotata à fratre non ſuccedat fratri non habebit locum ſi frater eã dotet de portione ſororiſmet.

61 Quid de dota à fratre de bonis communibus.

62 Quid ſi ſit dotata à patre communi & de eius bonis.

63 Quid quando uerba ſtatuti multum repugnant reſtringendo ad hæreditatem dotantis tantùm.

64 Statutum dotatam excludens ab hæreditate plurium nominatorum, ſi dicat dotata ab aliquo eorum, an intelligatur ab aliquo eorum de cuius ſucceſſione agitur.

65 Quid ſi ſtatutum dicat dotata à patre non ſuccedat in hæreditate eius, uel matris, uel aui materni, uel fratris.

66 Quid ſi dicatur q. excludatur ab hæreditate dotantis, & non dotantis.

67 Si ſtatutum dicat, q. dotata non ſuccedat patri, matri, auo uel fratri nec exprimat à quo ſit dotata; an referat à quo dotetur ad finem ut excludatur à ſucceſſione nominatorum in ſtatuto.

68 Statutum diuerſas perſonas dinumerans debet intelligi diuiſim, non cõiunctim & in qualibet perſona unam orationem comprehendere.

69 An ſit differentia ſi tale ſtatutum loquatur alternatiuè, uel copulatiuè. & quid plura copulata ad diuerſum finem tendentia operari habeant: & quomodo reſoluantur.

70 Statutum generaliter dicens q. dotata ab auo patre matre uel fratre nõ poſſit ſuccedere alicui ex perſonis dotantibus uel non dotantibus ſi maſculi ſuperſunt, intelligitur de maſculis ex eo de cuius hæreditate agitur.

71 Stante uno ſtatuto q. dotata à patre matre uel patruo quãdiu ſuperſint maſculi non ſuccedat: & alio ſtatuto q. dotata de bonis communibus non poſſit uenire ad diuiſionem uel communionem bonorum communium quæ remanſerunt penes fratres, ſi de dictis fratribus legitimi hæredes remanſerunt: an ex talibus ſtatutis filia à fratre dotata de bonis communibus excludetur à fraterna ſucceſſione ſuperexiſtente ex fratre fœmina.

72 Si appareat aliquam dotatam eſſe nec conſtat à quo, quis præſumetur illam dotaſſe & de quibus bonis.

73 Quando expenſa in facto eſt neceſſaria, illud præſumitur factum ab eo, qui facere tenetur.

74 Statuta talia fœminarum excluſiua an excludant à ſucceſſionibus iam quæſitis uel delatis tempore conditi ſtatuti.

75 Statutum excludens fœminam ab hæreditate unius, an in eadem ſibi locum uendicet poſtquàm deuenit ad alium.

76 Hæreditas defuncti poſtquàm adita eſt, impropriè illius dicitur hæreditas.

77 Filia quæ renunciauit ſucceßioni paternæ, nihilominus poterit ſuccedere fratri, etiam in bonis, quæ à patre peruenerũt licet in fratris ſucceßone nõ reperiantur niſi bona paterna.

78 Quid ſi in tali renunciatione iuramentum interueniſſet.

79 Quid ſi paterna hæreditas non eſſet per fratrem adita, nec ad alium tranſmiſſa.

80 Poteſt quis ex perſona alterius, quod non poteſt ex ſua.

81 Statutum excludens mulierem à ſucceßione unius, an generaliter ſibi uendicet locum in ſucceßione alterius

82 Statutum excludens propter unam perſonam, an uideatur excludere propter aliam non nominatam, in qua ſit par, uel maior ratio.

83 Statutum excludens dotatam à patre à ſucceßione matris aui materni & auiæ maternæ, multo magis excludere uidetur à ſucceßione patris.

84 Statutum excludens fœminã à ſucceßione propter agnatos, uidetur excludere ſororem à ſucceßione uiri.

85 Statutũ excludens à ſucceßione fratris, non intelligitur excludere à ſucceßione ſororis.

86 Statutum excludens à ſucceßione patris non intelligitur excludere à ſucceßione ſororis uel fratris.

87 Statutum excludens à ſucceßione patris locum non habet in ſucceßione matris.

88 Statutum excludens à ſucceßione matris, an excludat à ſucceſſione fratris.

89 De ſtricta ad latam ſignificationem an licitum ſit arguere in ſtatutis talibus.

90 De ſtatuto mandante ſtatutorum uerba ad literam intelligi & prout uerba ſonant: & quid importet.

91 Statutum excludens à ſucceſſione maſculi an intelligatur excludere à ſucceſſione fœminæ.

92 Statutum excludens à ſucceſſione patris, an excludat à ſucceſſione aui.

93 Si ex rubrica ſtatuti generaliter excluduntur dotatæ, nigrũ uerò non excludit eas generaliter, ſed ab hæreditate alicuius: an extendatur nigrum iuxta rubricam ad excluſionem à ſucceßione alterius non nominati in ſtatuto.

94 Rubrica adhoc ut poßit allegari & non reſtringatur per nigrum quid neceſſe ſit.

95 Verba nigri obſcura & ambigua declarantur per rubricam.

96 In materia odioſa, an indefinita æquipoleat uniuerſali, an uerò ſtrictè debeat intelligi.

97 Statuta licet taliter debeant interpretari ut aliquid operentur ultra ius commune: inuento tamen q̃ aliquid operantur debent reſtringi ut minus lædant ius cõmune, q̃ fieri poſſit.

98 Si rubrica generaliter admittat proximiores ex parte patris excluſa matre, & nigrum loquatur ſi pater deceſſerit ſine teſtamento: an excludetur mater etiam condito per patrem teſtamento.

99 Si rubrica dicat q̃ proximiores ſuccedant defuncto, & in nigro dicatur q̃ mater excludatur per proximiores conſanguineos: an auia paterna excludet matrem.

100 Si rubrica ſtatuti dicat q̃ dotata non ſuccedat extantibus maſculis: nigrum dicat q̃ dotata non ſuccedat matri uel alteri de linea materna: & q̃ dotata intelligatur quando conſtat de confeſſione dotis per maritum facta: uel de reali numeratione ad hoc ut excludatur ex generalitate rubricæ: an neceſſe ſit q̃ de dote conſtet iuxta declarationem nigri.

101 Limitationes quibus reſtringitur & interpretatur rubrica per nigrum.

102 Excluſa à patris ſucceſſione propter maſculos, an admittatur ad bona patris confiſcata quorum pars ex gratia eſt filijs reſeruata.

103 Quando à lege antiqua æquiparantur caſus uerus & fictus, in ſtatutis fit extẽſio de uno ad alium ex identitate rationis.

104 Excluſa à bonis paternis per ſtatutum, an poſſit uenire ad emphiteoſim patri conceſſam pro ſe & filijs aut nepotibus, aut ſaltem liberis.

105 Filiæ an comprehendantur in emphiteoſi, quæ patri conceditur & filijs, & quid ſi dicatur pro ſe & liberis.

106 Specialis conſuetudo circa ſucceſſionem rerum emphiteoticarum, ſtatutum ciuitatis, uel pactum generale communitatis ſeruãda ſunt: & ſecundum illa præſumitur facta cõceſſio.

107 Emphiteota eccleſiæ an teneatur ad onera publica & collectas, ſicut emphiteota priuati.

108 Statuta laicorum non extendantur ad bona emphiteotica eccleſiarum.

109 Emphiteota fiſci æquiparatur emphiteotæ eccleſiæ.

110 Emptores rerum eccleſiæ non gaudent eius immunitate.

111 Quæ dicitur magna penſio, ita q̃ habeat excuſare à collectis.

112 Percipiens fructum ſi pro domino ſoluat ſeu eius ratam poteſt tantum retinere de penſione aut repetere.

113 Statuta fœminarum excluſiua, an locum habeant in bonis feudalibus.

114 Statutũ de dote lucranda locũ non habet in bonis feudalibus.

115 An neceſſariũ ſit q̃ quis ſit hæres adhoc ut in feudo ſuccedat.

116 Statuto excludente filiam à ſucceſſione an poterit illa retinere feudum abſq; eo q̃ ſit hæres, ubi aliàs ex tenore feudi poteſt in eo ſuccedere.

117 Statuta fœminarum excluſiua, an excludant eas à iure patronatus præſuppoſito q̃ in eas illud poſſit transferri.

118 Si filia dotata non ſuccedit patri, quia renunciauit hæreditati, an nihilominus in iure patronatus ſuccedet.

119 Excluſa à ſucceſſione per ſtatutum, an intelligatur etiam excluſa quo ad bona ſita extra territorium ſtatuentium.

120 Statutum priuans quem beneficijs intelligitur de beneficijs ſitis intra territorium ſtatuentium.

121 Conſuetudo localis non trahitur ad bona alibi ſita.

122 Statutum ſiue in rem ſiue in perſonam loquatur non trahitur ad bona ſita extra territorium ſtatuentium.

123 Stante conſuetudine Bononiæ q̃ uir poſſit uxori relinquere ſecundum ius commune, Regij uerò exiſtente contrario ſtatuto: ſi regius origine & Bononiæ ciuis habeat bona Regij & Bononiæ quoad bona Regij ſeruatur ſtatutum Regij: & quoad bona Bononiæ ius commune.

124 Diuerſitas locorum & iuriſdictionum facit cenſeri diuerſa patrimonia, eaq; diuerſo iure cenſeri.

125 Hæc diuerſitas patrimoniorum ex diuerſitate locorum eius eſt effectus, ut quis in eis poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.

126 In ſtatutis excluſiuis fœminarũm an cõſiderandus ſit locus ubi bona ſita ſunt, an uerò locus originis, an locus hæreditatis aditæ, an locus ſtatuti ſub cuius iuriſdictione erat defunctus, an locus in quo eſt maior pars hæreditatis, an locus in quo ſint mobilia, an uerò locus ubi ſunt immobilia, & an locus ubi ſunt tranſportanda.

127 Statutum perſonam inhabilitans ſortitur effectum quocunq; perſona uadat, etiam extra territorium.

128 In conſequentiam uniuerſi ueniunt ea: quæ principaliter uenire non poſſunt.

129 Statutum

129 *Statutum Mediolani excludens mulierem à ſucceſsione deſcendentis exiſtentibus agaatis uſque ad ſeptimum gradum an excludat matrem originariam à Mediola. quæ nupſit Vigleuani, à ſucceſsione filij, quem Vigleuani concepit: ſed Mediol. peperit, qui filius bona habeat & Mediolaai & Vigleuani, quaſi illa mulier ſit forenſis ut ſortita forum uiri.*

130 *Statutum Florentiæ diſponens hæredem teneri ad integrè ſoluendum creditoribus non obſtante confectione inuentarij, ſe extendit etiam ad bona & creditores alterius territorij.*

131 *Datio curatoris non trahitur ad bona ſita extra territorium dantis, licet ſecus ſit in datione tutoris qui principaliter datur perſonæ.*

132 *Quid ſi quis eſſet eius ciuitatis dominãtis putà florẽtiæ, ubi bona haberet, ibiq; ſtatutum diſponeret de modo ſuccedendi: & iſdem bona haberet in loco ſubdito ciuitati, ubi aliud ſtatutum de ſucceſsione aliter diſponeret: quod horum ſtatutorum obſeruabitur.*

133 *Statutum fœminarum excluſiuum, an fœminam excludat ne ſuccedat in nominibus debitorum exiſtentium extra territorium.*

134 *Actiones ad res mobiles cenſentur quoad effectum res mobiles: & actiones ad res immobiles iudicantur prout de rebus immobilibus.*

135 *Nomina debitorum in Italia contracta & ibi ſoluenda annumerantur in bonis italicis: in Anglia uerò contracta & ſoluenda inter Angliea bona annumerantur.*

136 *Si quis habeat duo domicilia unum ratione originis, alterum ratione incolatus, quod uenit conſiderandum.*

137 *Actio ad dotem an dicatur de territorio ubi exigi debet, an uerò de territorio mariti.*

138 *Annui redditus, canon, cenſus præſtatio an iudicentur inter immobilia: & an cenſeantur de territorio loci defuncti, uel ubi debentur.*

139 *Excluſa ab hæreditate non intelligitur excluſa à dote materna.*

140 *Mulier habens filios prohibita teſtari de bonis mobilibus, uel immobilibus, uel donare, aut alienare in alias perſonas, an intelligatur prohibita de nominibus debitorum.*

141 *Excluſa ab ultima uoluntate alicuius, an intelligatur etiam excluſa à ſucceſsione delata per uiam ſubſtitutionis.*

142 *Quandoque quis habet per alium quod per ſe habere non poteſt: & per indirectum, quod directò habere non poſſet.*

143 *Stante ſtatuto urbis ueteris quòd ſi quis deceſſerit ſine liberis proximiores ex parte patris ſuccedant in patrimonio: & proximiores ex parte matris in matrimonio: an decedente aliquo ſine liberis uiua adhuc matre ſit locus ſtatuto ut proximiores ex parte patris ſuccedant in patrimonio & matri præferantur.*

144 *Excluſa à ſucceſsione per ſtatutum, an excludatur à prouiſione legis hac edictali in prin. C. de ſecun. nup.*

145 *Statuto excludente mulierem à ſucceſsione patris & matris ſaluo ſi ſibi aliquid reliquerunt per ultimam uolũtatem, uel aliter quod cum ratione relinqui poſsit: an illud aliquid intelligatur de modico, uel ad beneplacitum.*

146 *Data poteſtate diſponendi de aliquo, uideatur de reſiduo prohiberi.*

147 *Stante ſtatuto ianuæ ſub rubrica de ſucceſsione pupilli, quòd ſoror uterina ſuccedat in his quæ à linea materna proueniunt & in alijs bonis agnati proximiores: an agnati proximiores præferantur amitæ in omnibus bonis pupilli nulla ſubſiſtente ſorore uterina: an uerò amita præferatur agnato remotiori ut non ſit locus ſtatuto.*

ARTICVLVS OCTAVVS.

OCTAVO articulo principali. Vidē
1 dum eſt † à quorum & quibus ſucceſ-
ſionibus, rebus hæreditatib⁹ & bonis,
fœminæ intelligãtur excluſę per talia ſta
tuta excluſiua fœminarum.
2 ET primo poſſet quæri, † an intelligãtur excluſæ à
ſucceſsione forenſis habentis bona in territorio ſtatu-
ti, de quo dixi. ſ. in. vi. articulo princ. in primo mem-
bro. in. i. q. & continget etiam dicere. ĩ. hoc eo. articu.
in. xxiiij. q.
3 SECVNDO quæro, † an fœmina tunc intelli-
gatur excluſa à ſucceſsione clerici, ſi agatur de ei ſuc-
cedendo. Et hanc quæſtionem Roma. in ſingulari.
cccc xxxvij. incip. habeo caſum dicit ſe in facto ha-
buiſſe in ſucceſsione Cardinalis nouarieñ. qui tunc
mortuus erat relictis pluribus filijs & filiabus, & pro
pter eius ſcientiam peruenerat ad cardinalatum. & erat
conſtitutio in ciuitate Nouarieñ. ꝙ extantibus maſcu
lis fœminæ non ſuccederent, & dubitabatur an illa
conſtitutio haberet locum in ſucceſsione dicti domini
epiſcopi & cardinalis. attento ꝙ conſtitutio erat lai-
calis, & ipſe erat perſona eccleſiaſtica, & q̃uis Roma.
dicat ſe dubitare per. c. eccleſia ſanctæ Mariæ de con-
ſti. &. c. bene quidem. xvij. diſtin. Tamen concludit ſta
tutum in tali hæreditate ſibi locum vendicare per no-
tata per Io. an. in. c. ſi. de offi. deleg. in. vi. in nouel. per
illum tex. & quia in quibuſdam caſibus ſecularis ha-
bet poteſtatem clerum reſtringendi. xxiij. q. v. c. prin-
4 ceps, vbi glo. enumerat, licet † appellatione populi
non veniat clerus, vt in. c. i. de præben. & in. c. ſi ſenten
tiæ de ſen. excom. in. vi. Ad contraria reſpondet ꝙ lo
quuntur quando ſtatutum loquitur prohibendo per-
ſonam clerici ſuccedere. Et prædictam deciſionem re-
fert & ſequitur do. And. ſicu. in. c. quòd clericis in
xxxiij. &. xxxv. col. de foro compe. Motus maximè
quia ſtatutum diſponit tempore quo mortuus eſt cleri
cus. & de bonis peruentis ad laicos, ita vt non atten-
datur tempus quo clericus viuebat: cum viuentis non
ſit dare hæreditatem. l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. hæ-
re. Et ad hoc adducit glo. valde ſingularem in. l. illa
inſtitutio. ff. de hære. inſti. quæ dicit ꝙ teſtator diſpo-
nit de rebus tempore quo non eſt futurus dominus.
Facit. xiij. q. i. c. ex his omnibus, adducit etiam quòd
dixit Saly. in auct. caſſa vltima colum. C. de ſacroſan.
5 eccle. ꝙ † ſtatuto diſponente ꝙ in alienationibus rei
immobilis minoris debeat interuenire aliqua ſolenni-
tas, tale ſtatutum ligabit clericum minorem, de quo
per Alex. in conſi. cx. & ſeq. in. ij. volu. Ad cuius di-
cta quantùm ſit ad iſtud ſimile me remitto. Et ita etiam
tenuit Bal. in. l. j. ix. col. verſi. ſed hic vlterius quæri-
tur. C. de ſum. tri. dicens ꝙ in tali beneficio ſtatuti præſ
byter & clericus includitur, & in ſpecie idem Bal. cõ-
ſil. xxx. iiij. volu. & Cardi. in repe. c. perpendimus. viij.
q. de ſen. excom. Vbi refert Io. de ligna. Fran. de alber
go. & Lap. ita conſuluiſſe, ſequitur Panor. in. c. con-
ſtitutus per illum tex. de in integ. reſti. &. in. c. quod cle
ricis vltima charta poſt Ant. de but. de fo. compe. &
Anto. de but. in. c. quæ in eccleſiarum. i. col. de conſti.
Ad idem poteſt adduci quòd dixit Bal. in. c. cum ve-
niſſent in. ij. colum. de eo qui mit. in poſ. cau. rei ſer.
6 per illum tex. vbi poſt Guil. de cu. Dicit † ꝙ in realibus
actionibus ſtatuta & conſuetudines laicorum ligant

elericos, & ita dicit ſeruari in regno Franciæ cum res
ſint de territorio regis. Subdit φ alibi dixit aliter & be
ne. ſed pro hac deciſione melius facit, quia bona tran-
ſeuntia à perſona eccleſiaſtica in laicum conſiderantur
& iudicantur, vt non eccleſiaſtica per nota per Dy.
& Bart. ac doc. in l. paulus in fi. commen. ff. de acqui.
hære. Bar. & Dy. ac doc. in l. licitatio §. fi. ff. de publi
ca. & glo. & doc. in cle. fin. de cenſi. Fede. de ſenis in
conſil. xi. incipi. quæſtio talis eſt. Gemi. in. c. quamquam de
cenſi. in. vi. Bal. in marga. in verbo contractus verſi.
penul. in fi. Io. an. in. c. i. de immu. eccle. & in addi.
ſpecu. eo. ti. in fi. Archi. in. c. ij. xi. q. i. Bal. in conſil.
xxxi. incip. ſtatuto ciuitatis Aſt. iij. volu. ſecundum
penultimam impreſſionem & in tit. de pace conſtan.
in verbo nos romanorum, & Ioan. de piatea in l. ne-
mo. C. de dig. lib. xij. Et facit quòd fortius dicam infra
hoc eo. arti. in. xxij. q. vbi teneo φ ſtatutum habeat lo
7 cum in emphiteoſi quam quis tenet ab eccleſia, quia il
lud vtile dominium licet ſit ab eccleſia acquiſitum &
eius prætextu eccleſia recognoſcatur, tamen non eſt ec
cleſiaſticum. Et ita tenet in hac quæſtione Panor. in d.
c. eccleſia ſanctæ Mariæ in fi. commen. Vbi etiam Fe-
ly. in. xxviij. colum. vij. q. & Pet. de ancha. in repe. c.
i. xi. q. prin. xxxvij. colum. de conſti. verſi. hic etiam
quæ eo. ſequitur Barba. conſil. li. iij. volu. Et Decius in
d. c. eccleſia ſanctæ Mariæ penul. charta. Et cum iſta
opinione etiam tranſit Soci. conſilio. ccxxx. incipi. vi
ſo teſtamento penult. col. & fi. i. volu. Vbi conſuluit
φ præſuppoſito φ mulier clamidata tertij ordinis ſan
cti Franciſci diceretur perſona eccleſiaſtica, nihilomi-
8 nus † ſtatutum laicorum mandans φ matres non poſ
ſint diſponere in præiudicium filiorum, niſi de quarta
ligabit talem hæreditatem clamidatæ per fundamenta
ab eo relata. Sed dictam deciſionem non puto veram,
9 eo quia † ſtatutum quantumuis generale prohibendo vel ve-
tando non ligat clericos, vt per Panor. & Docto. in.
c. eccleſia ſanctæ Mariæ col. fi. de conſti. & in. c. quod
clericis de foro compet. Et idem quando habilitat vel
inhabilitat perſonam ad contractum vel teſtamentum
vt per Alex. conſil. xliiij. incipit. videretur. iiij. col. ver
fi. & ſic manifeſte & in fi. conſilij. v. vol. poſt Imol. in
10 d. c. quod clericis. iij. colum. qui dicit φ † ſtante ſtatu-
to φ ſi quis deceſſerit ab inteſtato, ſuccedant agnati vſque
ad quartum gradum excluſis fœminis, tale ſtatutum
cum loquatur in perſonam non ligabit non ſubditum
& dicit ibi ſe ita conſuluiſſe.

11 TERTIO quæro, † an hoc ſtatutum vendicet
ſibi locum in bonis & ſucceſſionibus iudæorum &
infidelium, ita φ fœminas ab eorum ſucceſſionibus
excludat, de hoc dixi. ſ. in. vj. articulo princi. In pri-
mo membro in. iij. q. Sed quia iudæi communiter ha-
bent bona per vſurariam prauitatem acquiſita, an in eis
habeat locum ſtatutum, dicam in. q. ſeq.

12 QVARTO quæro, † an talia ſtatuta habeant lo-
cum in ſucceſſionibus & bonis vſurariorum, in qua
materia eſt diſtinguendum φ aut ſtatutum excludit fœ
minam ab impugnando teſtamentum diſponens eam
debere eſſe contentam, eo quod ſibi relinquitur. Et tunc
cum vſurarius manifeſtus teſtari non poſſit, vt patet
in. c. quamquam de vſur. in. vj. Non habebit in eius teſtamen-
to locum ſtatutum etiam ſi ſit iudæus qui teſtetur. Nam
licet pœna. d. c. quamquam non habeat locum in iudæis, vt la
tè etiam ſubtiliter probat do. Fran. de are. in conſilio.
clviii. incip. coptosè &c. Vbi dicit ipſum poſſe teſtari
quamuis ſit vſurarius, tamen ſtatutum prædictum ema-
nans in fauorem agnatorum & publicæ vtilitatis non
debet eis prodeſſe, vt dixi. ſ. in vi. articulo prin. In pri-
mo membro. iii. q. Et ad ibi dicta me remitto cum li-
mitationibus ibi poſitis. Aut verò ſtatutum loquitur
de ſucceſſione inteſtati, & tunc non video cur ſeruari
non debeat ſtatutum inter hæredes, licet ipſi hæredes
teneantur ad reſtitutionem vſurarum vt patet in. c.
tua nos de vſur.

13 QVINTO quæro, † an ſtatutum prohibens
mulierem ſuccedere ex teſtamento, videatur etiam
prohibere illam ſuccedere ab inteſtato, vt quia di-
ſponat filiæ nuptæ extra territorium nihil poſſe ex te-
ſtamento relinqui. Io. de ana. in conſilio. lxxix. incip.
viſis quæ in facto. i. colum. Dixit φ ſic & nihil alle-
gat, ſed eſt text. in l. codicillis §. matre. & ibi notatur
ff. de lega. ij. Et dixi in præce. articulo in. v. q. Qui e-
nim decedit inteſtatus videtur tacitè relinquere. l.
conficiuntur in principali & l. ſi quis cum nullo. ff.
14 de iure codicil. Sed † ſi ſtatutum prohiberet ſuccedere
ex teſtamento præterquam in certa parte, quid tunc foret
ab inteſtato. dicam. j. in. vii. q.

15 SEXTO quæro quaſi econtra, † an ſtatutum pro
hibens mulierem ſuccedere ab inteſtato, videatur e-
tiam excludere ex teſtamento. Pau. de caſtro in conſi-
lio. cclxxxiii. incip. ſuper eo quod quæritur in volumi
ne antiquiorum conſiliorum ſecundum primam impreſſio-
nem tenet φ non & nihil allegat. puto diſtinguendum
φ aut quærimus, an intelligatur excluſa à facultate impu
gnandum teſtamentum maximè per contratabu. quæ
ex teſtamento datur, & de hoc latè dicam infra in no-
no articulo principali prima quæſtione & in decimo
articulo quarta quæſtione. Aut à beneficio ſucceſſio-
nis & acquiſitionis bonorum ſibi ex teſtamento reli-
ctorum, & tunc vera ſit opinio Pau. de caſtro. Tum
16 quia † non eſt veriſimile ſtatuentes voluiſſe tollere ſeu
coartare teſtandi facultatem contra. l. i. C. de ſacroſan.
eccle. & nota. in. l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff.
de verborum obligatione. Tum quia non cenſetur ſta-
tutum voluiſſe facere filiam ſeu fœminam deterioris
conditionis quàm extraneum cui poteſt talis teſtator
relinquere, vt dicam infra duodecimo articulo princi-
pali in ſeptima quæſtione vel octaua facit. l. cum acu-
tiſſimi. C. de fideicom. & quòd habetur in. l. cum. a-
uus. ff. de condi. & demon. & in l. generaliter. §. cum au
tem. C. de condi. inſti. Tum quia non licet per omnia
arguere de cauſa inteſtati ad cauſam teſtati, vt patebit
ex dicendis in dicto nono articulo principali maximè
in prima quæſtione & in decimo articulo quarta quæ-
ſtione. Et patet ex notatis in auctentica præterea. C.
17 vnde vir & vxor †. An autem ſtatutum loquens ab
inteſtato habeat locum in teſtamento imperfecto inter
liberos tradunt Moderni & dominus præceptor me-
us in lege hac conſultiſſima § ex imperfecto. C. de te-
18 ſta. Et † ſi ſtatutum excludat filiam extantibus maſcu-
lis ſi ſine legitimis deſcendentibus decedant ſalua teſta-
mentaria diſpoſitione patris vel fratris, talis reſerua-
tio intelligitur φ ſi pater vel frater fœminæ aliquid re-
linquant illud petere poſſit, non autem quòd pater
vel frater non poſſint vltra ſtatuti diſpoſitionem in a-
lios diſponere, vt minus lædatur ius commune. c.
cum dilectus de conſuetu. Ita vult Soci. conſilio no-
nageſimoſecundo incip. circa primum quarta colum-
na in fin. primo volumine verſiculo nec obſtat cau-
19 da ſtatuti. Et † ſi ſtatutum dicat quòd mater ab in-
teſtato non ſuccedat filijs, niſi in legitima, & pater
duabus filiabus reliquerit plus, quam ſit legitima vnius
& minus quàm ſit legitima ambarum & vnam alteri
ſubſtituerit, & ambabus decedentibus ſubſtituerit
fratrem ipſius teſtatoris, an mater in aliquo ſuccedet.

dominus

dominus Philip. corneus in terminis ſtatuti Nurſiæ,
arguit quòd mater non ſuccedat. Eo quòd filiæ di-
cantur teſtate decedere lege patris & filij.ff. de vulg. &
pupil. Et mater excludatur lege papinianus §. memi-
niſſe.ff.de inoffi. teſta. Poſtea decidit quòd mater ſuc-
cedat licet quanta ſit legitima ſit dubium ſecundum
eum. Sed prima opinio videtur verior vbi filiæ de-
ceſſerunt impuberes. Cæterum in fine huius ſextę
20 quæſtionis. Eſt aduertendum quòd † ſtante rubrica
ſtatuti quòd mater non ſuccedat ſed proximiores con
iuncti per patrem filijs. Si nigrum loquatur quando
pater deceſſit ſine teſtamento, nihilominus habebit lo-
cum ſtatutum, eſto quòd pater teſtatus deceſſerit, dum
modo de bonis filiorum non diſpoſuerit, nec eis te-
ſtamentum fecerit iuxta legē patris & filij.ff. de vulg.
& pupil. & .l. papinianus.§. ſed nec impuberis .ff. de
inoffi. teſta. ſecundum Cor. conſilio cxxxiij. incip.
quàmuis tertia columna in fi. cum ſeq. ſecundo volu-
mine. Eo quia rubrica generalis diſpoſitiue poſita po-
teſt pro text. allegari vt ibi iunctis quæ latius dicam
infra eodem vigeſima quæſtione. Et quia verba nigri
à contrario ſenſu ſolum repugnant rubricæ, videlicet
quòd ab inteſtato ſecus ſit, & argumentum à contra-
rio ſenſu ſicut non debet admitti contra expreſſum ſen
ſum iuris, vt habetur in.l.conuenticulam.C.de epiſ.
& cle.& in.l.ij.C.de condi.inſer.& in.l.i §.huius ſtu-
dij.ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſ. Pariter non debet
ſumi contra expreſſum ſenſum rubricę. Et quia verba
ſi deceſſerit ſine teſtamento debent intelligi quatenus
deceſſerit.l. ſtichus qui meus erit.ff. de lega. primo.
Cum quo ad bona filiorum pater non diſponens dica
tur inteſtatus decedere, ſicut pater qui non diſponit
de tutore dicitur quo ad tutellam deceſſiſſe inteſtatus,
vt eſt expreſſum in.l. in teſtamento.ff.de legi.tuto. &
in.§.quòd autem lex, inſti.eodem. Ita quòd vbi tracta
tur de filij ſucceſſione prout in caſu prædicto non ſit
habenda conſideratio paterni teſtamenti, vt ibi latius
per Corne. & conſilio.ccv.incipien. quanquam quar
to volu. Iunctis his quæ dicentur infra in vndecimo
articulo in tertia quęſtione propè fi. Vbi tangetur, an
portione delata virtute ſtatuti poſſit pupillariter vel
aliter per patrem filijs ſubſtitui. Quid autem erit dicen-
21 dum † ſi ſtatutum excludat fœminam maritatam ſeu
dotatam à paterna & materna ſucceſſione extantibus
filijs maſculis, ſaluo niſi pater vel mater aliquid eis in
teſtamento vel alia diſpoſitione reliquerint ſeu tradi-
derint &c. vt in ſtatuto noſtro aſtenſi, an videatur co-
arctata facultas dandi vel relinquendi filiæ in magna
quantitate propter illud verbum aliquid, quòd ali-
qui interpretati fuerunt in modico, dicam infra in ſeq.
arti. in fi. vel circa fi.

22 SEPTIMO quæro † ſi vnum ſtatutum fœmi-
nam, putà matrem excludat à ſucceſſione teſtati præ-
terquàm in aliqua parte, & extet aliud ſtatutum ex-
cludens fœminas ſimpliciter à ſucceſſione inteſtati, an
intelligatur in ſucceſſione inteſtati reſeruata pars quæ
peti poſſet ex ſtatuto diſponente in cauſa teſtati Bal. in
conſilio.xliij. incip. quidam nomine Blaſius ſecundo
volumine ſecundum penultimam impreſſionem te-
nuit quòd ſic. Motus quia ſi ex teſtamento aliquid ne-
ceſſario debetur multo magis ab inteſtato, ſicut dici-
mus de legitima teſtati quæ oritur à cauſa inteſtati lege
cum quæritur.C. de inoffi. teſta. Et loquitur in termi-
nis ſtatuti ſancti Seuerini, ſed idem Bal. in conſilio
liii. incip. opinio communis in terminis eiuſdem met
caſus & ſtatuti mutauit ſententiam dicens, quòd quia
ex primo ſtatuto debebatur legitima matri ex teſtamen
to, non videtur comprehenſa in ſecundo ſtatuto fœ-
minas ſimpliciter excludente, quia illi demum debe-
tur legitima ex teſtamento qui poteſt ab inteſtato ſuc-
cedere, vt in.d.l.cum quæritur, & in auctentica no-
23 uiſſima.& lege parentibus.C.de inoffi. teſta. † In qua
q̄ōne puto diſtinguendū ꝙ aut ſtatutum excludens fœ-
minam à ſucceſſione teſtati, præterquàm in certa parte
vult illam partem de neceſſitate relinqui. Et tunc credo
quòd ab inteſtato etiam debeatur, & non vltra, per ea
quæ dixi ſuprà in hoc eodem articulo in quinta quæ-
ſtione. Et quia idem iuris eſſe debet de toto quo ad to-
tum, quòd de parte quo ad partem, lege quæ de tota
cum ſimili.ff. de rei vendi. Et non eſt inconueniens
quòd pars quæ ex teſtamento debetur etiam ab inte-
ſtato debeatur, cum fortior ſit cauſa teſtati, quia ſuc-
cedentes ab inteſtato ſæpe poſſumus excludere per te-
ſtamentum, & dicam in nono articulo principali in
prima quæſtione facit lex ſi pars .ff. de inoffi. teſta. &
c. fin. de re iudi. & lex quàm diu .ff. de acqui. hære.
Notat Imol. in lege quotiens.§.ſi duo vltima columna
ff. de hære. inſti. Et quòd latè dicam in propoſito in-
frà in decimotertio articulo principali in octaua quæ-
ſtione. Aut ſtatutum non neceſſitat ad illam partem re
linquendum. ſed dicit quòd non liceat plus relinque-
re ex teſtamento. Et tunc ſi ſit perſona cui de iure com-
muni ad validitatem teſtamenti erat aliquid relinquen
dum illud etiam ab inteſtato debebitur per eandem ra-
tionem, quia illa pars non tollitur ex toto per ſtatu-
tum. quòd ſi non ſit talis perſona cui de iure commu
ni nihil ex teſtamento ſit neceſſario relinquendum,
tunc non credo quòd illud ab inteſtato debeatur. ar-
gu. eorum quæ in ſimili dicimus de filijs naturalibus
tantùm quibus lex communis permittit relinqui cer-
tum quid ex teſtamento, & ab inteſtato in illa parte
extantibus filijs legitimis non ſuccedunt .§. diſcretis
cum ſeq. in auctentica qui. mo. na. effi. ſui, & quòd
notat in auctentica licet .C. de na. libe. Redeundo igi-
tur ad terminos prædictę quæſtionis. dicendum vi-
24 detur quòd † ſub ſtatuto excludente fœminas ab in-
teſtato non intelligatur comprehendi fœmina quæ ex
neceſſitate aliquid per aliud ſtatutum ex teſtamento
habere debet pro parte debita ex teſtamento, quia vnū
ſtatutum aliud diſtinguit & declarat, & ad aliud tra-
hitur lege non eſt nouum cum ibi notatis, &.l.nam &
25 poſteriores.ff.de legi.l.vtrum.ff.de peti.hęre. Sed † ſi
quis haberet tot filios qui non poſſent pro virili habe
re tantam partem quantam mandaret ſtatutum relin-
qui perſonę excluſę, quo ad alias partes quanta debe-
ret eſſe portio à ſtatuto taxata colligitur ex notatis per
glo. & doc. in.l.ſi arrogator.ff.de ado. & per glo. in
§.cum autem in verbo bonorum.inſti.eo.ti. Nec mi-
hi placet quòd dixit Bal. in dicto conſilio. liij. Dum
vult matrem cui ex teſtamento non licet relinquere ni-
ſi certum quid, putà legitimam, in totum ab inteſtato
ſuccedere, non obſtante alio ſtatuto fœminas à ſucceſ-
ſione inteſtati excludente, quia vt dixi etiam ſi non eſ-
ſet illud aliud ſtatutum pro ea parte pro qua ex teſta-
mento ſuccedere non poteſt ab inteſtato videtur prohi
bita. facit.l.codicillis.§.matre.ff.de lega.ij. cum ibi tra
ditis. Et dixi.ſ.in.v.q. Et voluit do. Benedictus capra
in conſi.iiij.in.ij. columna in ſecundo dubio, vbi lo-
quitur in terminis ſtatuti Aſculi quòd diſponit ma-
trem ad ſucceſſionem filiorum venire non poſſe ex-
tantibus fratribus vel ſororibus defuncti, pręterquā
in legitima quam petere poſſit ſaluis inſtitutionibus
à filijs factis & ſubſtitutionibus factis à parentibus,
propter quę verba vltima ſtatutum loquitur in cauſa

teſtati, & dominus Benedictus concludit illam etiam
26 ab inteſtato, ſalua legitima excludi. Et † ſi ſtatutum
in prima parte excludat à ſucceſſione ab inteſtato &
in alia à ſucceſſione teſtati minus plenè. an fiet exten-
ſio de caſibus & perſonis in ſucceſſione ab inteſta-
to expreſſis ad cauſam teſtati, latè Soci. qui relinquit
indeciſum in conſil. cl.j. volumine.cc.columna cum
multis ſeq. ver. ſupereſt.

27 OCTAVO quæro quid † ſi ſtatutum ſimplici-
ter excludat fœminas propter maſculus & non dicat
ex teſtamento vel ab inteſtato, an videatur excludere à
ſucceſſione tam ex teſtamento quàm ab inteſtato de-
lata hanc quæſtione tangit Bal. tranſitoriè in.l.i.C.de
leg.hære. & Paul.de caſtro in conſilio cccxc. incip. ſu
per primo quæſito prima columna in volumine anti-
quorum conſiliorum. & Cu. in conſi. xlviii. inci. ſtatu
tum Florentiæ dictat & modernus bono. in trac. do-
tium vlti. parte. in. lxxiiij.q. incipi. ſtante prædicto ſta
tuto quòd filia. vbi concludunt quòd ſolum ſibi ven
dicat locum ab inteſtato, pro quo adducitur quod di-
xit Bal. in lege pactum. in tertia quęſtione.C. de colla.
28 vbi voluit filiam quę renunciauit ſucceſſioni paternę
cum iuramento, non intelligi renunciare ſucceſſioni
quę ex teſtamento defertur.l.fin.C.de pactis. & quod
no. in.l. ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo.
obli. quia hoc modo impediretur teſtamentum patris,
quòd eſſet abſurdum, ſed hoc ſimile de pacto cum
ratione ſua poteſt mordert, quia bene valet ſtatutum
quòd non poſſit fœminę etiam ex teſtamento relin-
qui, vt dixi in primo articulo principali in tertia quę-
29 ſtione † an autem valeat pactum per quod renuntia-
tur ſucceſſioni ex teſtamento, remitto me ad no. per
Bal. in.d.l.fi.iiij. columna ver. venio ad ſecundum.
per Imol. in.c. quàmuis. de pactis. per Alex. in.d.l. ſti
pulatio hoc modo cõcepta. in. ij. columna, per Fran.
de are. poſt Imol. in.l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. hæ-
re. Credo tamen deciſionem prędictam veram, ea ma
ximè ratione, quia aliàs poſſet cenſeri melloris condi-
tionis extraneus quàm ipſa fœmina cõiuncta defun-
cto. vt dixi ſuprà hoc eodem articulo ſexta quæſtio-
ne, & hanc opi. tenet Alexan. in addi. ad Bald. in.d.l.
j.C. de legi. hære. vbi allegat concord. quę perquirere
poterit diligens & ſollicitus perquiſitor, quia ego non
inueni, nec Barto. & Bald. in.l.fin.C. de pactis, qui
ſolent ad hoc allegari hoc dicunt. Prędicta concluſio
eſt limitanda niſi ſtatutum generaliter & per verba prę
ciſa loqueretur ſecundum Bald. in conſilio. ccxv. inci
pien, quæritur vtrum tertio volumine ſecundum pe-
30 nultimam impreſſionem, vt quia dicat † ſtatutum quòd
mulier tranſiens ad ſecunda vota non poſſit ſuccede-
re filio vllo modo vel ingenio, quia tunc tam ab inte-
ſtato quàm ex teſtamento ſuccedere non poterit, quia
verba ſtatuti præciſa non recipiunt diſtinctionem.l.
in fraudem.ff.de mili. teſtam. cum ſimill. Dicit tamen
31 Mari. in conſil. xxx. inci. quamuis. ix. colum, quòd † ſi ſta-
tutum loquatur per verbum ſucceſſionis intelligatur
de ſucceſſione ab inteſtato ex natura talis verbi ğ not.
in.l.iij.§.de illo.ff.pro ſocio. vt ibi latius per eum. de
quo etiam & an legitima debeãtur vt ſucceſſio. tradit
Soci. conſil. cl.1. parte. ix. col. verſi. vij. confirmatur.
& in. xix. col. in fi. eo. vol.

32 NONO quæro † ſtante ſtatuto quòd extantibus fi-
lijs maſculis vel fratribus defuncti filia fœmina ab in-
teſtato non ſuccedat, ſi contingat patrem condidiſſe te-
ſtamentũ, in quo filium maſculum inſtituerit ſuum hę
redem vniuerſalem & filiã in modica re ita quòd plus pe-
tere non poſſet, qui maſculus viuo patre prędeceſſerit,
an mortuo patre filia à fratribus defuncti ſibi patruis
excludetur an vero in totum ſuccedet. bal. in.l. quo-
tiens §. ſi duo. in fi. commen. ff. de hære. inſti. dicit ſe cõ
ſuluiſſe quòd filia fœmina in totum admittatur propterea
quia non ſumus in cauſa inteſtati, quamuis filia ſit in mo
dico inſtituta ita quòd plus petere non poſſit & filius vni-
uerſalis hęres inſtitutus ſit prędefunctus. mouetur quia
teſtator non videtur prohibuiſſe ius accreſcendi niſi fa
uore filij maſculi inſtituti, quo defuncto ceſſat cauſa
excluſionis & conſequẽter prohibitio per no. per Bar.
ibi, & inſuper ex mente eius ſi inſtitutio fieret per mo-
dum quoq; non poſſet prohiberi ius accreſcendi, ne cõ
tingeret teſtatorem pro parte decedere teſtatum & pro
parte inteſtatum contra.l. ius noſtrum. ff. de reg. iu. fa
cit.l. ſeruus communis ab extero. ff. de acquir. hære.
& iſta eſt veritas vt patet ex notatis in.d.§ ſi duo. & in
l. ſi quis ita hæres inſtituatur. & latè per Imol. in.l.i.§.
ſi ex fundo. ff. de hære. inſti. & per docto. in.l. quotiẽs
cum concor. ibi allegatis per Alex.C. eo. titu.

33 DECIMO quæro † an ſtatutum excludens fœ-
minam à ſucceſſione decedentis ab inteſtato habeat lo
cum ſi aliquis faciat teſtamentum nullum.d. Signo. de
homo. in conſi. cliiij. inci. quæſtio talis eſt in fi. tenuit
quòd non, propterea quia ex tali teſtamento debentur le-
gata vtili actione ex teſtamẽto iuxta no. in aut. ex cau
ſa.C. de li. præteri. & ſic non dicitur decedere inteſta
tus taliter decedens, & loquitur vbi teſtamentum eſſet
nullum præteritione vt de ſe patet, pro quo facit, quia
tale teſtamentum non per omnia habetur ac ſi nullum
foret cõditũ vt patet in.l. filio præterito. ff. de iniu. ru.
& in.l. ſi qs legatũ. ff. de fal. & in.l.ij.C. de eds. di. adri.
34 tol. Cõtrarium credo verius, quia † taliter decedens di
citur ꝓpriè inteſtatus decedere.l.i. in prin. ff. de ſuis &
legi. & l. inteſtato. ff. de verbo. ſig. & inſti. de hęre. quę
ab inte. defe. in prin. iuncta.l. ſi filius qui in poteſtate.
&.l. gallus. ff. de li. & poſth. & inſti. de exhę. li. in pri.
& ita tenuit Anto. de bu. in cõſi. xxv. inci. ad primum
dubium in prin. idem & multo magis credo vbi teſta-
mentum eſſet nullum propter obmiſſam ſolennitatem
d.l.i. ff. de ſuis & legi. & de iniu. ru. cum ſi. illud au
tem quod dixi de teſtamento nullo ex cauſa præteritio
35 nis an procedat filio præterito approbante, & † an poſ
ſit teſtamentum approbari in præiudicium filiæ nota-
tur in.d.l. filio præterito. & in.l. poſthumo. vbi Alex.
plenè.C. de bo. poſ. contrata. & dicam. j. in. x. arti. in.
iiij.q. & an ipſa filia excluſa à ſucceſſione per ſtatutum
præterita poſſit dicere nullum, etiam dicã in.d. iiij.q.
36 Et ſi ſit † imperfectum inter liberos, vide modernos
in.l. hac conſultiſſima.§. ex imperfecto.C. de teſta. &
37 dixi.§. eo. vl.q. Et hic quæri poteſt an † ſtatutum di-
ſponens quòd filiæ & neptes teneantur obſeruare teſta-
mentum & vltimam voluntatem patris, intelligatur
de teſtamento & vltima voluntate validis tam ratio-
ne inſtitutionis & præteritionis quàm ſolennitatis numeri
teſtium, in tantum quòd filia & neptis præterita poſſit di-
cere teſtamentum nullum. dominus Phil. corne. con-
ſil. cxxvi. incipiẽ. principale. ij. & iij. colum. tenuit quòd
ſic, tum quia teſtamentum nullum & vltima volũtas
nulla non ſunt teſtamentum nec vltima voluntas, vt
ibi latè per eum cum concor. hac eadem.q.§. alleg. Et
quia tale ſtatutum eſt reſtringẽdum vt minus lędat ius
commune. iuxta nota. in.l.ij.C. de noxa. & in.c. cum
dilectis. de conſu. per illum tex. & in.l. maximum vi-
tium. per illum tex.C. de libe. pręte. & quia ſolennitas
teſtamentorum tot excogitata vigilijs non debet cenſe-
ri vnico verbo euerti.l. ſi quando. in prin.C. de inoffi.
teſta. quod maximè dixit verum quando in ſtatuto di-

citur quòd

ditur ꝙ petere plus non poſſit ꝙ̃ fuerit filiæ vel nepti relictum, & reperitur talib⁹ nihil fuiſſe relictum, cum ſtatutum velit ꝙ aliquid relinquatur. Subiungit Corne. in pen. col. & fin. ꝙ clauſula codicillaris non operatur nec ſuſtinet vltimam voluntatem ſecundum nota. per Bar. in. l. i. i. q. ff. de iure codi. cum cõcor. etiam ſi dicatur ſi non valet vel valebit. quando filia ſeu neptis ſunt excluſę temporaliter. ſ. donec ſupereſt maſculus vt ibi per eum. Quibus non obſtantibus dubito de hac deciſione, quando cõtemplatione agnatorum maſculorum eſſet factum tale ſtatutum, quo caſu eſt ampliandum & non reſtringendum tanq̃ fauorabile, vt dixi in. iij. & . iiij. articulo pri n. & quia vt dicam. ĩ. in ſeq. arti. i. q. ſtatutum volens filiam ſtare ordinationi patris ſecundum communem ſententiam excludit etiã à legitima. & ea quę non ſuccedit præterita non rumpit teſtamentum ſecundum communem ſententiã, de qua ĩ. latiſſimè in. x. arti. prin. in. iiij. q. prin.

11 VNDECIMO quæro † an tale ſtatutum excludens à ſucceſſione decedentis ab inteſtato habeat locum condito teſtamento valido, quod poſtea rumpitur agnatione iuxta. §. poſthumi. & . § poſthumorum. inſti. de exhære. li. & . l. poſthumi. & . l. poſthumorum ff. de iniu. ru. ff. & . C. de poſthu. hæredi. inſti. per totũ. vel rumpitur repudiatione iuxta. l. ſi nemo. ff. de teſta. tu. & . l. eam quam. C. de fideicom. & . l. i. in princi. ff. de ſuis & legi. cum ſimili. Barto. in. d. l. i. de ſuis & legi. hæred. arguit ad partes & dicit videri quòd ſic, per illum tex. vbi patet ꝙ non tantùm dicitur inteſtatus decedere qui nullo condito teſtamento decedit, verum etiam qui decedit condito teſtamento valido licet illud poſtea rumpatur. & contrarium decidit, quia

12 † ſtatutum requirit ꝙ eo tempore quo quis moritur decedat inteſtatus, quod non procedit in caſu prædicto in quo non cum moritur ſed cum teſtamentum deſtituitur dicitur inteſtatus facit § proximus. inſti. de legi. agna. ſuc. & illa regula ꝙ qualitas adiuncta verbo regulari debet ſecundum tempus verbi. l. in delictis §. ſi extraneus. ff. de noxa. l. ſi titius. ff. de teſta. mili. iunctis notatis per Bar. in. l. ex facto. in prin. in. ij. & . iij. col. ff. de vul. & pu. ſub. & quod dixi in arti. præce. in quarto membro in. xij. q. & hæc dicit Bart. procedere de mero iure, ex communi tamen vſu loquendi vult ſtatutũ in prædicto caſu locum ſibi vẽdicare, ſentit ergo Bar. ꝙ ſi verba ſtatuti eſſent taliter concepta ꝙ terminus illæ inteſtati vel ab inteſtato non adijcerentur verbo verificando tempore mortis ſeu ipſum tempus concernente & poſterius, tunc mero iure per tale ſtatutum in caſu prædicto fœminæ excluderẽtur, putà ſi ſtatutum diceret ꝙ extantibus maſculis fœminæ ab inteſtato nõ ſuccedant, quia tunc verbum ab inteſtato, refertur ad verbum ſucceſſionis, & ſecundum tempus ſucceſſionis diſpoſitionem regularet per iura prędicta & ea quę dixi in. q. ſ. allegata. Sed contra prędictam deciſionem & conſiderationem Bar. eſt tex. in. l. ſi quis poſthumos §. ſi filium. ff. de liber. & poſthu. ibi. Hæc enim verba dũ dicit ꝙ verba. l. xij. tab. quæ dicunt ꝙ ſi quis inteſtatus moritur proximior ſuccedat, recipiunt interpretationem condito teſtamento & deſtituto. vt non ad tempus mortis ſed deſtituti teſtamenti referantur. & ſic expreſsè appàret ꝙ lex loquens de moriente ab inteſtato verificatur etiam in eo qui tempore mortis non eſt inteſtatus. ſed tempore deſtituti teſtamenti contra deciſionem Bar. de qua. ſ. Ideo Bart. in d. §. ſi filium. in vltimis verbis dixit ꝙ illa verba. l. xij. tabu. inteſtatus moritur, faciunt vnum compoſitum ꝙ non verificatur tunc cum quis moritur, ſed tunc cum teſtamentum poſt mortem deſtituitur ita vt ad aliud tempus referãtur. Cuma. autem in. d. §. ſi filium. dicit ſe non intelligere prædicta verba Bar. & ideo dicit ꝙ illa verba ſi moritur debent exponi ſi mortuus ſit per glo. ibidem in ver. moriente. & illum ſequitur Ang. are. inſti. de ſuc. ab inte. in prin. in fi. com. eliciens ex iſta declaratione ꝙ ſi verba ſtatuti prædicti ſint concepta modo ſuprádicto ſi quis moritur vel mortuus eſt ab inteſtato extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, propter talia verba nõ erit neceſſe inſpicere an quis tempore mortis decedat inteſtatus, quia illa verba temporis perfectionem ſignificant & ad tempus quo quis eſt inteſtatus referuntur. ſ. deſtituti teſtamenti Alex. in. d. §. ſi filium. circa prædicta dubitat & nihil boni dicit. An enim ꝙ tex. in. d. l. i. de ſuis & legi. concordat cum tex. in. d §. ſi filium. quia ille tex. l. i. dicit ꝙ ille qui condidit teſtamentum quod fuit poſt eius mortem deſtitutum non impropriè dicitur inteſtatus deceſſiſſe, & ſic licet terminus inteſtatus addijciatur verbo deceſſiſſe, tamen non ſecundum tempus mortis quo defunctus non poterat dici inteſtatus ſed ſecundum tempus deſtituti teſtamenti regulabitur, quo tempore bene dicitur inteſtatus. Et demum concordando opiniones Bar. & Cuma. dicit quòd verba. d. l. j. non reſpiciunt tempus præſens ſed futurum propter verbum dicetur. Et quòd in. d. §. ſi filium verba ſunt concepta in præſenti tempore dum dicitur ibi, ſi moritur inteſtatus. quæ declaratio domini Alexan. fuit vt mihi videtur inconſideratè facta. Nam Bar. in. d. l. j. vult quòd ille tex. faciat contra deciſionem ſuam & bene. & verbũ dicetur eſt declaratiuum emanans à lege interpretante & declarante factum præteritum & tanquam in præteritum ſcilicet verbum deceſſiſſe, quod eſt præteritũ infinitiui, & quod reſpicit tempus mortis ſicut facit verbum ſi moritur, vnde puto quòd verba ſi quis deceſſerit inteſtatus vel ſi quis decedit inteſtatus extantibus maſculis fœmina non ſuccedat, verificentur indifferenter etiam in eo cuius teſtamentum eſt deſtitutum per tex. in. d. § ſi filium. & in. d. l. i. nec obſtat quòd qualitas adiuncta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi per iura prædicta, quia hoc eſt verum quando illa qualitas venit principaliter ad terminationem illi⁹ verbi cui apponitur, ſed ſi qualitas & verbum cui adijcitur inuicem capiuntur pro vno toto, tunc regulantur ſecundum tempus alterius verbi. & hoc eſt quod voluit dicere Bar. in. d. § ſi filium. in vltimis verbis ita intelligendo illum tex. in verſi. ſuprà allegato licet aliter dixerit in. d. l. i. volens quòd qualitas inteſtati adiuncta verbo deceſſerit determinetur ſecundum temp⁹ mortis non autem ſecundum verbum ſucceſſionis, cuius reſpectu illa qualitas & verbum deceſſerit proferuntur. Et pro hac conſideratione facit. l. in ſubſtitutione. ff. de vulga. & pupil. & quod dixit Bar. in. d. l. ex facto in prin. in tertia columna verſiculo tertio caſu eodem titulo. Sed quia hæc ſolutio poſſet morderi puto aliter dicendum ſcilicet quòd licet tempore deceſſus ille qui condidit teſtamentum non poſſit dici inteſtatus, tamen non poteſt dici teſtatus, quia ex eo ſolo quòd quis condat teſtamentum non dicitur teſtatus niſi effectum habeat, vt quia ex eo hæreditas adeatur l. quod vulgo. ff. de bono. poſ. contra ta. & . l. ſi nemo. ibi ſtatim valent. ff. de teſta. tute. & iuribus prædictis. Sic igitur tempore deceſſus eius qui condidit teſtamentum ſciri non poteſt an decedat teſtatus vel inteſtatus ſed hoc iacet in ſuſpenſo, vnde neceſſe eſt vt omnino tempus deſtituti teſtamenti inſpiciatur & ex eo tempus deceſſus declaratur. facit. ff. de acquiren. hære. l. cum

quidam.§.ſuum.cum ibi notatis. & ſic ita demũ qua-
litas adiuncta verbo intelligetur ſecundum tempus
verbi, ſi illo tempore poterat eſſe certa & determinata.
Nam ſi ad eius determinationem exigitur aliud tem-
pus illud inſpicimus. Et hoc probat ille tex. in. d.§. ſi fi-
liũ rectè inturnti. iuncta. d.l.i. in prin. & licet prædicta
credam vera, illa tñ ſubijcio veritati, & eſt aduertẽdũ
ꝙ talia ſtatuta habent locũ condito teſtamento valido
etiam ſi ex ro non adeatur hæreditas, vel quia hæres
intra tempus. xxx. annorum non adeat iuxta .l. licet
C. de iure deli. ſecundũ Pau. de caſt. in conſi. cclxxvi.
inci. ſuper primo. In ſecundo dubio in volu. antiquo-
rum conſiliorum ſecundum vltimam impreſsionem.
alràs eſt. cccxc. eo. vol. ſm primam impreſsionem.

40 DVODECIMO quæro † an prædictũ ſtatu-
tum excludens fœminã à ſucceſsione decedentis ab in
teſtato habeat locũ in ſucceſsione inteſtabilis, vt eſt pu
pillus & furioſus ꝓdigus & ſimiles perſonæ de qui-
bus maximè habetur inſti. qui. non eſt permiſ. face. te-
ſta. & ibi in gl. ſi. tunc. ſ. dum loquitur de his qui habe
re poſſunt hæredes, iſta quæſtio eſt multum diſputabi-
lis & à doctoribus latè examinata, & prout refert An
ge. are. inſti. de hære. quæ ab inteſt. defe. in prin. Io. de
Imol. prædictam quæſtionem audiente eo publicè di-
ſputauit, cuius diſputationis effectum poſuit in. l. cen
turio in verſiculo & ꝑ hoc decidi poteſt quæſtio. ff. de
vulga. & pupil. & ampliſsimè illam examinat Ale-
xan. in. l. generaliter. in prin. C. de inſti. & ſubſti. ſub
condi. fa. & licet illam bene examinauerit Alex. tamen
tractatu hoc exigente eius dicta referam, & quòd mihi
videbitur ſubiungam & ſecundum Bar. in. l.i. in prin.
ff. de ſuis & legi. dicendum eſt ꝙ tale ſtatutum habeat
locum in ſucceſsione inteſtabilis, propterea quia com
munis vſus loquendi maximè in partibus Tuſciæ ita ſe
habet vt non ſolum dicatur inteſtatus qui poteſt con-
dere teſtamentum ſed etiam qui non poteſt, qui com-
munis vſus loquendi probatur ex text. in. d.l.i. in prin
ci. verſiculo planè. dum dicitur ibi ꝙ licet propriè nõ
decedant inteſtati tamen pro inteſtatis ſunt habendi,
& certum eſt ꝙ licet communis vſus loquendi non ſit
propria ſignificatio. l. labeo. ff. de ſup. leg. l. cum dela-
nionis. §. aſinam molendinariam. ff. de fun. inſtru. ta-
men præfertur propriæ ſignificationi. l. librorũ. §. quod
tamen caſsius. ff. de lega. tertio, qui tex. d.l. primæ ſecũ
dum Pau. de caſtro in. d.l. generaliter. in princi. & in. l.
cum antiquioribus. C. de iur. deli. aliter & melius pro
bat opi. Bart. quia dum ille tex. vult pupillum haberi
pro inteſtato præſupponit ꝙ iura loquentia de inte-
ſtatis in eo locum habeant ſecundum iuris interpre-
tationem. Nam ſi fundaret ſe ſuper dicto communi
vſu loquendi oporteret illum probare. Pro qua opi-
nione facit tex. in. l. in teſtamento. la prima. C. de mili-
te. vbi pupilla dicitur inteſtata deceſsiſſe. Concor. tex.
in. l. omnem. & ibi hoc not. Pau. de caſt. C. ad tertu.
& tex. in. l. ſecunda in verſiculo inteſtati. C. de impu.
& ali. ſub. & in. l. credendum. in verbo inteſtatorum.
& in verſiculo ſi inteſtatus. ff. qui pe. tu. & ibi fortius
apparet quòd etiam ſi hoc verbum ponitur in condi-
tione verificatur in pupillo, quàmuis conditiones ſint
ſtricti iuris & implendæ in forma ſpecifica. l. meuius.
& .l. qui hæredi. in prin. ff. de condi. & demon. Facit
etiam. l. omnem. C. ad tertul. & .ff. eo. l. ſciant. C. de
legi. hære. l. diuus pius. in fi. & .l. tradendum. ver. hæc
autem. ff. qui per. tu. & .l. qui duos. & .l. lucius. ff. de
vulga. & pupil. l. ij. §. impuberem. verſi. Inteſtatum. ff.
ad tertul. l. pater filium §. fi. verſi. puer inteſtatus. ff. ad
l. fal. facit ad idem tex. in. l. patris & filij. ff. de vulga.
& pupil. & .l. papinianus. § ſed nec impuberis. ff. de
inoffi. teſta. cum ſimilibus in quibus apparet pupil-
lum decedere teſtatum, & conſequenter rupto teſta-
mento non teſtatum. Facit etiam text. inſti. de hære-
di. quæ ab inte. defe. in principio. vbi dicit illum dici
inteſtatum qui omnino teſtamentum non fecit ponde-
rando verbum omnino, quaſi dicat qui non fecit vel
quia noluit vel quia non potuit, vt ibi in gl. Ad idem
l. inteſtatus. ff. de verbo. ſigni. † Verba enim legis de-
41 bent intelligi prout loquuntur generaliter non ſingu-
lariter de iſto vel de illo. l. iura non ſingulis. ff. de leg.
Inſuper licet in pupillo non poſsit eſſe habitus teſtan
di ſtrictè, & ideo non dicatur decedere propriè inteſta
tus. d.l.i. in prin. ff. de ſuis & legi. cum priuatio præ-
ſupponat habitum. l. decem cum vulga. ff. de verbo
rum obligation. tamen largo modo & ſumendo ha-
bitum in ſpecie prout conuenit naturæ non indiuiduo
ſed ſpecie dicetur pupillus inteſtatus decedere prout
videmus in muto, quia etiam illum cui nũquam fuit
habitus loquendi appellamus mutum eo quia caret
habitu loquendi qui ſpeciei humanæ ineſt licet non
ſibi, ſic de nato ſine oculis dicimus quia eum cæcum
appellamus & verbum ſignificans priuationem lu-
minis ei accommodamus, licet in eo nunquam fuerit
habitus luminis rõne prædicta, hinc eſt ꝙ lapidem nec
mutũ nec cæcum dicimus quia ſuę ſpeciei habitus præ
dicti non conueniunt. ſic ergo de inteſtato in pupillo
dicemus quia humanæ ſpeciei ineſt habitus teſtandi li-
cet iſte vel ille nunquam fuerit teſtabilis. & hac conſi
deratione videntur moti legiſlatores dum pupillum
inteſtatum appellant vt patet in iuribus prædictis.
Ad idem adducitur quia poſito quòd pupillus non
ſit dicendus quouis pacto decedere inteſtatus niſi abu
ſiue tamen adhuc comprehenditur ſub ſtatuto loquẽ
te de inteſtatis, quia ſaltem negari non poteſt quin ha-
bendus ſit pro tali & quin æquiparetur propriè & ve-
rè inteſtatis. d.l.i. in princi. ff. de ſuis & leg. & quan-
do duo caſus æquiparantur à lege antiqua. l. noua
ſuperueniens in vno trahitur ad alium. l. ſi quis ſeruo
perſuaſerit & ibi glo. fi. Bar. & ſcribentes. C. de furtis
iuncta. l. vt tantum §. de illo. ff. de ſer. cor. & ibi etiam
Bar. Poſtremo ſtatutum prædictum videtur factum
ratione illa vt familiæ & agnationes conſeruentur vt
plenè dixi in tertio articulo prin. ſed ſic eſt ꝙ etiam in
correctorijs ex identitate rationis fit extenſio ad illos
caſus qui ſub lata ſignificatione vocabuli poſſunt cõ
prehendi vt notat glo. & angel. in auct. vt hi qui ob-
li. per. tes mi. poſt prin. in ver. ad curationem glo. &
in clem. prima in ver. eleganter de elec. facit. l. filium
habeo. ff. ad mace. cum ſimilibus quòd procedit etiã ſi
ratio nõ ſit expreſſa in ſtatuto Cy. in. l.i. ver. ſed iuxta
hoc quæro. C. quæ ſit lon. cõſue. Ant. de but. in. c. fi.
in prima fallen. quã ponit circa materiam extenſionia
de conſue. d. præce. meus in auct. quas actiones. C. de
ſacro. ſan. ec. cũ concor. per eos allegatis & hãc partẽ
vltra Bar. in. d.l.i. tenuit idem Bar. in conſi. cxxxij. in-
ci. hæc eſt copia cuiuſdam ſtatuti & in conſi. cxxxvii.
inci. ſtatuto vrbis veteris & in conſi. ſuo inci. in quæ-
ſtione prædicta plura videntur moueri dubia & in cõ
ſi. inci. puella &c. in quibus conſilijs plenius ꝙ alibi
attingit hunc articulum. & hoc idem ſequitur Pe. de
Anch. in. c. cum tibi. de teſta. Ange. in conſi. xcvij. in-
ci. Petrus de vrbe veteri Pau. de ca. in conſi. xxviij.
inci. præſuppoſito quodam ſtatuto in vol. antiquorũ
conſiliorum ſecundum primam impreſsionem Pe. de
Ancha. in conſil. clxix. incipi. reuocatur in dubium
Pau. de caſt. in. l. in ambigua. ff. de legi. & in. d.l. ij. C.
de impu.

de impu. & ali.ſub. & in dicta .l.cum antiquioribus
vbi dicit ſe vidiſſe pluries conſultum contrarium. C.
de iure deli. & in.l. in teſtamento la prima & ibidem
Ro. C. de mili.te. & dicit Ioan. de imo.in.d.l. centu-
rio in.xix.col.ſe vidiſſe conſilia Pet. de Anchara. &
Anto.de but. & multorum aliorum conſulentium ꝑ
hac parte. & Ange.de are.inſti. de hære.quæ ab inte.
in princip.refert alium docto. qui idem conſuluit &
hanc opinionem Bald.in conſi.cclxxxiiij.inci.in ſuc
ceſsione.ſecundo volumine ſecundum penul. ſtam-
pam dicit in multis locis ſeruari quia nimie ſubtilita-
tes à iudicibus non admittuntur, & hanc opinionem
tenuit cardi.in conſi.xl.incip. & primo de dote, mo-
tus quia mens ſtatuti fuit prouidere in caſum quo hæ
reditas ſine teſtatoris prouiſione deuolueretur. & per
prædicta idem tenuit Ro.in conſi.iiij.incip. ſententiis
domini conſultoris, conſulendo in terminis ſtatuti
aretini matrem à ſucceſsione filij inteſtati excludentis
idem tenuit in conſil.xxx.inci. viſa municipali con-
ſtitutione in prima. & .ij.col.d. Phili.corneus in.d.
l.generaliter.in princi. Et in conſi.cccxxxvi.incip. cō
ſtat.i.vol.vbi in pe.col.† dicit non eſſe neceſſe pro-
42 bari hunc communem vſum loquendi. licet aliquid
tenuerint illum eſſe probandum. vbi etiam poſt mul-
tos doc.quos refert dicit hanc eſſe magis communē
opinionem. & idem dicit ipſe corneus conſi.lxxv. in-
cip. ꝙꝙ in.v.col.in fin.cum ſeq.eod.volu. & Soci.
conſi.xxxv.incip.punctus.ij. vol. In contrarium
adducitur tex.in.d.l.prima in prin. verſi. plane.ff.de
ſuis & leg.inducendo illum dupliciter.primo dū di-
cit quòd qui teſtari non poſſunt vt pupillus furioſus
& ille cui bonis interdictum eſt, & alij propriè non di-
cuntur inteſtati.concor.tex.l.i.inteſtato.ff. de legi. tu.
vbi inteſtatus dici videtur qui tutorem teſtamento da
re poterat, non autem qui teſtari non poterat. Iō glo.
in.l.cum antiquioribus in verſi.fuiſſe. & inſti.de hæ-
re.quæ ab inte.defe.dicit pupillum non decedere pro
priè inteſtatum, licet ſecundum Alex. in.d.l.generali-
ter.tex.in.d.l.inteſtato parum faciat. vnde cum ſtatu-
ta ſint propriè & ſtrictè intelligenda, maximè quando
ſunt contra ius commune non comprehenduntur ſub
eis quando loquuntur de inteſtatis perſonę quæ teſtari
non poſſunt.l.i.§.ſi is qui nauem. ff. de exer.l.conſtitu
tionibus. ff.ad muni.arg.in.l.filiusfa.verſi.meminiſ-
ſe iuncta.l.i.ff.de dona. & quòd dixit Bart. in.l.om-
nes populi.in.vi.q.prin.ff.de iuſti. & iure. Secundo
modo inducitur ille tex. dum dicit ꝙ tales perſonę ꝑ
inteſtatis habendę ſunt, quia aliud eſt eſſe talem aliud
haberi pro tali.l.mercis.la.ij.cum glo.ff.de verbo. ſi
gnifi. & .l.ſi maritus.§.legis cum ibi notatis.ff.de adul
ter. & iſta verba ꝙ quis habeat ꝑ tali denotant fictio-
nem & improprietatem.l.i.cū ibi notatis .C.de his q̄.
ſub modo.l.interdum.§.qui tutelam.ff.de furtis.l.iure
ciuili.ff.de condi. & demon. & quod notatur in.d.l.
mercis. & in.d.§.legis. & ꝑ bar.in.l.ſi is qui ꝑ empto
re circa fi.tertię.q.prin.ff.de vſuca.ſed ſic eſt ꝙ † iu
ra exorbitantia à iure communi ſeu illud corrigentia.
43 loquentia de eo qui eſt talis, ſibi locum non vendicāt
in eo qui habetur pro tali.vt in iuribus prędictis.pro
batur in.l.fi.C.de inter.ma. & ſtatutum contra ius cō
mune loquens in caſu vero non trahitur ad caſum fi.
ctum q̄n illa fictio eſt inducta à iure cōi & non à ſtatu-
to.l.iij.§.hæc verba cum gl.ver.hæredis vt ibi barto.
no.ff.de neg.geſt. Imo. & Alex.in.l.i.§.i.ff.ad leg.fal.
Bar. & repetentes in.d.l.oēs populi.in.vi.q.prin.fa-
cit.l.fi.C.de his q ue.eta.impe. & .c.ſuſceptum de re
ſti.in.vi. Ad idē facit quia in caſibus in quibus fit ex-
tenſio de vno caſu ad alium exigitur ꝙ ſubſit eadē ra-
tio in vtroq; caſu.l.illud.ff.ad leg. acqui.c. tranſlato
de conſti.aliàs non fit extenſio niſi aliter.l. caueatur.
l.inter ſtipulantem.§.ſacram ver.ſed hæc diſsimilia.ff.
de verbo.obliga.ſed inter eum qui non poteſt teſtari
& teſtabilem eſt diuerſa ratio, quia hæreditas teſtabi-
lis cenſetur venire ad ſuccedentes ab inteſtato ex taci-
ta voluntate decedentis, in cuius facultate erant illam
ipſis ab inteſtato ſuccedentibus adimere & alijs relin-
quere.l.conficiuntur. & .l.ſi quis cum nullū in princ.
ff.de iure codi. q̄ ratio ceſſat in eo q non poteſt teſta-
ri.vnde in caſu noſtro cum ſimus in materia correcto
ria, multo magis debet ceſſare extēſio, ꝓ̄ vltimam cō-
ſiderationem Alex.in.d.l.generaliter ſibi aſcribere vi
detur dicendo quod non inuenitur in codicibus au-
dientium, ſed Bal.illam ponit in conſi.lviij.inci.factū
tale eſt in vltima colu.ij.volu.ſm pen.ſtampam. ubi
adducit breuibus prædicta fundamenta pro hac par-
te facta, & hanc opi.tenuerunt Pet.de bellaper. vt re-
fert Bar.in.d.l.i.in prin.per illum tex.ff. de ſuis & le
gi.Pe.Ray.Cyn. & Nico.de neapoli.in.d.l.in teſta-
mento.ff.de leg.tu.moti per illum tex. & per dictā.l.
i.per quas.ll.idem tenet Albe.de roſa. in prima parte
ſtatu.in.xliiij.q.dicens ita fuiſſe determinatum & re-
ferens Ray.qui idem dicit.idem tenuit Gui. de cu. in
l.i.C.quando imper.inter pupil. & vidu. vbi dicit ſe
ita de facto cōſuluiſſe do.Ray.in.l.d.i.ff.de ſuis & le
gi. & do. Signo.de homo. in conſi.ccxxvij.incip. in
q̄ōne comprehenſa poſt Cyn. & antiquos in.l.ij.C.q
teſta.face.poſ.Io.fa.inſti.de hære.quæ ab inte.in prin
cip.vbi Ange.are.relatis aliquorum opinionibus ni-
hil concludere videtur, idem tenet latiſsimè.d.Signo.
in conſili.cx.inci. factum ſic ſe habet vbi loquitur in
terminis ſtatuti Mediolani dicens hoc maximè eſſe
verum quando adeſt aliud ſtatutum mandans ſtatuta
debere intelligi prout litera ſonat idem voluit in con
ſilio.vi.inci.ticius in infantili, & ſecundum eum tem
pore Ray. fuit ita iudicatum.idem tenet etiam Bald.
in.c.l.in princi.de ſuc.feu. & in.d.l.in teſtamento.ff.
de leg.tut.l.iij.C.ſi pen.ap. mors inter. concludendo
in terminis noſtris ſtatutum non comprehendere hæ-
reditatem eius qui teſtari non poteſt eo quia prædictū
ſtatutum eſt ſtricti iuris odioſum, & cōtra naturalem
rationem ſcilicet quòd fœmina ab inteſtato non ſuc-
cedat per.d.l.cum antiquioribus, ſed ſi eſſemus in ma
teria fauorabili ſeu naturali ratione munita ſecus eſſet
ſecūdum eum quia ſtatutum loquens de inteſtatis cō-
prehenderet inteſtabiles & ita loquitur ſecundum eū.
d.l.prima.ff.de ſuis & legi.idem dixit Bald.in conſi.
v.incip.opinio communis ſecundo volu.ſm penul.
ſtampam. & in hac opin.ſecundum Bal.in.d.c.i.fue-
runt doct.vltramon. & citra. & licet idem Bald. in.l.
ij.C.qui teſta.face.poſſunt. & in.d.l.cum antiquiori-
bus in.vi.q.tangit prædictam.q.tamen nihil clarè fir-
mat.eandem opin.tenuit Ang. in.d.l.in teſtamento la
prima.C.de teſta.mili. & in.d.l.ij.C.de impu. & ali.
ſubſtit.niſi conſtaret de communi vſu loquendi in cō
trarium referens quòd ita conſuluit Bal. & totum col
legium peruſinum idem tenet Nicola.de neapoli.in.d.
l.ij.§.impuberem.ff.ad tertul. idem tenet Fulg.in.d.
l.cum antiquioribus vbi Paul.de caſt. dicit ſe ita vi-
diſſe conſultum ꝑ plures doct. idē tenet Ioan.de Imo.
in.d.l.centurio.in.xix.co.ſecundum ſtampam meam
verſi. & per hoc decidi poteſt.ff.de vulga. & pupil.
vbi dicit vidiſſe conſilia plurium doc. pro vtraq; pte
Idem tenuit Imo.in.c.cum ibi ad fi.de teſta. & in quo
dam conſi.ſuo incipi.in caſu præmiſſo diſcutiendum

damenta in contrarium relata, & ceſſat illa ratio di-
uerſitatis inter inteſtatum qui decedendo videtur con-
ſentire vt hæreditas deueniat ad venientes ab inteſtato,
& pupillum inteſtabilem qui non poteſt habere talem
conſenſum. et ſm prædicta non obſtaret etiam ſtatu-
tum q verba ſtatutorum ſint propriè intelligenda, quia
eſſet iſta propria ſignificatio quam ius ciuile tribuit q̃
in ſtatutis, quæ ſunt ius ciuile illius loci conſequenter
eſt attendenda vt etiam dicunt moderni peruſini in .d.
l. generaliter. in princi. Et hanc opinionem puto tutio
rẽ & magis amicã veritati, quã multi docto. famoſi
poſt Bart. tenere nõ timuerunt, licet alia opinio ſit ma
gis communis. Et pro opinione quã teneo facit, quia
poſito quòd inteſtabiles non forent propriè inteſtati,
tamen rõ ſtatuti q̃ eſt vt familiæ conſeruentur & agna-
torum ſalua ſit dignitas ita militat in inteſtabilibus ſi
cut in inteſtatis, q̃ cum ſit vnica & habeatur pro expreſ-
ſa debet comprehendere etiam caſum impropriũ ſeu
perſonas q̃ non veniunt ex propria ſignificatione ſed
impropria ſeu larga vt dixi. ſ. in. iij. articu. princip. &
notat Bal. in. l. maximum vitiũ. C. de libe. præ. in ter
tia col. Pau. de caſt. in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſolu. ma.
& dixi. ſ. in. vi. arti. prin. in tertio membro. iij. q. vbi
ſubiunxi q quia materia extenſionis eſt periculoſa ad
hærendum eſſet deciſionibus doctorum que reperiun
tur in indiuiduo. Et ſi quis vellet in hac materia tutè
conſulere eſſet aduertendum an eſſent aliqua verba q̃
ſuaderent inteſtabiles non comprehendi, vt dicebat
Bald. in. d. conſi. xxxiij. incip. de iure communi. ij. vo
lumine. & . ĩ. proximè dicam, vt quia eſſet aliquod ſta-
tutum ſpecialiter prouidens ſuper ſucceſſione pupil-
lorum vel aliàs inteſtabilium. Et ſi quiſpiam vellet
tenere opinionem contrariam & magis cõem indubi-
tanter procederet vbi adeſſet ſtatutum volens verba
ſtatutorum propriè intelligi vt patet ex diſcurſu eorũ
quæ circa hoc. ſ. dixi poſt Corneum. d. conſi. cccxxx-
vi. pe. col. Quam opinionem magis communem inue
nio multipliciter limitari.

PRIMO niſi conſtet de cõi vſu loquendi in cõ
trarium vt p̃dictum fuit, quia † qualis eſſe debeat tradit
46 in terminis p Fulg. in dicto conſi. clxv. inci. in qõ. &
Rom. in conſi. ſ. allegatis maximè in conſi. iij. faci-
unt not. in. d. §. hæc quoq. & ibi Alex. in fi. cõmen. Et
notabiliter Imol. in dicto capitulo cum tibi. in fine
commen. de teſta.

SECVNDO fallit qñ ſtatutum non tm̃ exclu
deret à ſucceſſione inteſtati verumetiam decedentis ſi
ne liberis, putà ſi diceret, ſi qs deceſſerit inteſtatus nul
lis relictis liberis vel ſine liberis. quia cum illa con-
ditio ſine liberis cõueniat pupillis. glo. in. l. p̃cibus. C.
de impub. & ali. ſub. notatur in. l. cẽturio. & ibi alex.
ff. de vul. & pup. & ſtatutum ponderet liberos habe-
re vel non habere, iuxta. l. generaliter. §. cũ aũt ſignum
eſt q ſtatuentes voluerunt terminum inteſtati ad pu-
pillos & alios inteſtabiles porrigi, quaſi ratio finalis ſta
tuti fuerit defectus filiorum non ætas vel inhabilitas
teſtandi. ar. l. cum accutiſsimi. C. de fidei. & . l. cũ auia
ff. de condi. & demon. & . l. tale pactũ. ff. de pac. & . l.
lutius. la. ij. ff. de hære. inſti. & . l. inter ſocerum. §. cum
inter. ff. de pac. do. & ita tenet Bal. in conſi. xliiij. inci.
quidam nomine Blaſius. prope fi. ij. vol. ſm penul. im-
preſsionem. & in. d. conſi. liij. inci. opinio cõis. eod.
volu. ſed contrarium tenuit Bald. in conſi. lviij. inci.
quæritur an pupillus ibi ex conditione liberorum. eo.
volu. quod plus placet, quia ſtatutum non tm̃ exclu-
dit à ſucceſſione decedentis ſine liberis ſed etiam inte-
ſtati, vnde verificari debent hæ duæ qualitates per ea q̃

dixi in. vi. arti. prin. in vlti. membro circa vltimã qõ.
fortius voluit Signo. de homo. in conſi. ci. inci. factũ
ſic ſe habet in fin. q ſi † ſtatutum præferat agnatum
47 maſculum fœminæ in ſucceſſiõe decedentis ab inteſta-
to ſine deſcendentibus non comprehendatur infans,
quia non poteſt habere deſcendentes.

TERTIO ſub dubio poteſt iſta magis commu
nis opinio limitari ſm Bal. in. d. conſi. cccxlij. inci. quæ
ritur cum pupillus. i. volu. ſm penul. impreſsionem,
vt procedat in hæreditatibus quæ ſunt merè lucrati-
uæ, non autem in his quæ non ſunt merè lucratiuæ,
vt in hæreditate patris quæ eſt quaſi debita filijs, eo
quia aliud eſt debitam hæreditatem amittere, aliud
lucrum acquirere. l. fi. §. in omni. C. de codi. l. i. §. lucra-
tiuus. C. de impo. lucra. deſcri. li. x. quæ limitatio non
p̃cederet in pupillis, qui filios habere nõ poſſunt, ſed
in alijs inteſtabilibus maioribus, ſed hæc limitatio nõ
placet per ea quæ dixi. ſ. in. vi. articu. prin. in primo
membro. in. viij. qõ. & per nota. in. l. ij. C. de iuris &
facti igno.

QVARTO limitat Bal. iſtam magis commu-
nem opi. in. d. conſi. cclxxiiij. incip. in ſucceſſione pu-
48 pillorum. ij. volu. ſm pen. ſtampam vt non procedat
† qñ pater condidiſſet teſtamentum filio pupillo, vt
quia ei dediſſet ſubſtitutum pupillarem tacitè vel ex-
preſſè, & caduca fieret ſubſtitutio vel euanaſceret, quia
cum pupillus eſſet teſtatus deſtituto teſtamento pro-
priè dicetur inteſtatus vt dixi. ſ. in. xi. q. ſed & hæc li
mitatio non videtur procedere, quia pupillus non di
citur verè teſtatus quando pater dedit ei ſubſtitutum
pupillarem. l. prima. §. deieciſſe, aliàs eſt. §. quotiens. ff.
de vi & vi ar. & regula qui per alium. & quod habe
tur in. l. patris & filij. ff. de vulg. & pup. ſub. & in. l.
papinianus. §. ſed nec impuberis. ff. de inof. teſ. Nec ob
ſtat quod cõſuluit Bal. in. cõſi. ccccxvi. inci. caſus talis
eſt. ſtatuto ciuitatis Aſt. &c. primo volumine ſm pe-
nul. impreſsionem aliàs eſt. ccxvi. tertia parte ſecundũ
vltimam impreſsionem, vbi in terminis ſtatuti Aſt.
quod incipit, Deteſtanda. volentis inter cætera matrẽ
quæ tranſiuit ad ſecunda vota non ſuccedere filijs ex
primo matrimonio. ſaluo quòd ſi ipſa hæres inſtitua
tur poſsit ex teſtamento capere, conſuluit illam admit
ti ad ſucceſsionem filij ex ſubſtitutione pupillari qua-
ſi verè quo ad ſucceſsionem veniat ex teſtamento pu-
pilli licet non quo ad ordinationem. iuxta dictum. §.
ſed nec impuberis, quia reſpondetur q in terminis il-
lius ſtatuti ſufficit matrem eẽ inſtitutam, & eius ver-
ba loquũtur reſpectiuè ad actum inſtitutionis vel ſuc
ceſsionis ex teſtamento prouenientis, q actus ſucceſsio
nis verè reſpicit hæreditatem pupilli. Vbi autem agi-
mus de intelligendo indefinite an pupillus dicatur ve
rè teſtatus, certum eſt quòd non, dicto. § ſed nec
impuberis.

QVINTO limitatur ſm aliquos opinio præ-
dicta & magis cõis vt procedat quando ſtatutum ex-
cluderet à ſucceſsione decedentis inteſtati, ſecus ſi ex-
cluderet à ſucceſsione decedentis ab inteſtato vel ſine
teſtamento. & ita voluit Fulg. poſt Chriſto. de caſtil.
p̃ceptorem ſuum in. d. l. generaliter. in. prin. per illum
text. C. de inſtitu. & ſubſti. reprobata gloſſ. ibi. & di-
cit ibi Ful. ſe ſuper hoc vidiſſe conſilium magni doc.
domini Signo. de homo. & aſſignat rationem, quia
49 adiectiuum inteſtatus defertur ad perſonã decedẽtis, et
ſignificat idem quòd non teſtatus. † Is autem propriè
dicitur non teſtatus qui teſtari potuit, quia propriè ab
eo remouetur actus cui conuenit potentia. l. in poteſt.
ff. de acqui. hære. l. eius eſt nolle. ff. de regu. iur. & nõ

mirum ſi tunc Inteſtabiles non comprehenduntur. ſed quando adſunt in ſtatuto illa verba, ſine teſtamento vel ab inteſtato. non reſpiciunt actum perſonæ quæ decedit ſed generaliter ponuntur & nulli ſubſtantiuo cohęrentia. & tunc pupillus bene comprehenditur q bene poteſt decedere ſine teſtamento licet non à ſe facto, cum pater poſsit ſibi facere teſtamentum. d.l. patris & filij. ff. de vulg. & pup. idem voluit Fulg. in cõſi. xlviij. inci. quidam. P. condidit teſtamentum. vlt. colum. vbi etiam refert ſe vidiſſe conſilium domini Signo. idem tenuerunt Salyce. & Fulgo. in. d.l. cum antiquioribus. vbi Saly. refert Pet. heli. hoc tenentem ſuper quarto priſciani & videtur de mente Calde. in conſili. vi. ſub rubrica de conſtitutio. & alexan. in. d. l. generaliter. in prin. in vlti. col. facit. d.l. omnem. C. ad tertul. & l. ſciant. C. de legi. hæredi. & l. qui duos & l. vel ſingulis. ff. de vulga. & pupil. ſubſti. & illud fundamentum φ iura diſponunt hæreditatem ſolùm deferri ex teſtõ vel ab inteſtato. Nec. n. ſine miniſterio rubricę dixerunt de hrdıtatibus q̃ ab inte. potius q̃ in teſtatorum, vt patet in inſtitutiõibus & in auc. niſi q̃a ſub illo verbo ab inteſtato volebant cõprehendi hæreditates tam teſtabilium q̃ inteſtabilium vt dixi. Et in hanc ſententiam videtur inclinare Ange. are. inſti. de hæredi. quæ ab inte. defe. in prin. & . d. Philp. corneus in. d. conſi. cccxxxvi. propè fin. vbi dicit tunc non obſtare ſtatutum mandans verba debere propriè intelligi. & idem. d. Corneus in. d.l. generaliter. in fin. commen. dicens φ ita conſuluit Salice. & Bal. in quodam conſi. inci. præmitto φ ſtatutum. numero. ccxviij. ſecundũ ſuum codicẽ, & Ang. in. conſi. inci. vtrum ſtatutum vendicet. Contrarium videtur tenere gloſ. in d.l. cum antiquioribus. in verſi fuiſſe. luncto tex. vbi probatur φ quando ſucceditur pupillo non dicitur ſibi ꝓpriè ſuccedi nec ex teſtamẽto nec ab inteſtato, & φ non ſit differentia inter hæc verba inteſtatus & ab inteſtato, eſt de mente Cy. in. d.l. ij. C. qui teſta. face. poſ. Bar. in. d.l. i. ff. de ſuis & legiti. & in. d. conſilio. cxxxij. Inci. hæc eſt copia cuiuſdam ſtatuti. Angel. & Roma. in. d.l. In teſtamento. Bal. & Nico. de neapo. in. d.l. inteſtato. Alberi. de roſa. in. q. ſuprà allega. Ange. in. d. conſi. xcvij. & . ciiij. Bal. in. l. ij. C. ſi pen. apmors Inter. & Io. fa. inſti. de hære. quæ ab inteſt. defe. in prin. Et Icerco ſecundum φ referunt moderni in. d. l. generaliter. Franc. de rampo. conſulendo dixit φ eſt nimia ſubtilitas facere talem differentiam, & contra eam facit quod dixi in. vi. articu. princi. in primo mẽbro. i. q. dum concluſi non eſſe faciendam differẽtiam an verba ſtatuti dirigantur in perſonam vel rem & dixit Cardi. in dicto conſilio. xi. φ talis differentia magis proceſsit ex acumine diſputantium q̃ ex iuris mẽte. & concludit illam non eſſe attendendam, quia iura tendunt ad effectus magis quàm ad contentionem de vocabulis. Facit. l. ſi mater. cum ſimi. C. de condi. in ſti. & nimia ſubtilitas à iudicibus reijcitur. l. pe. C. ad trebel. cum concordã. de quibus per gloſſam primam in. c. i. epi. vel ab. & facit quia licet in libro inſtitutionum ponatur in rubri. de hære. quæ ab inte. defe. terminus ab inteſtato, tamen iuſtinianus volens declarare ibi terminum & materiam rubricę declarat quis dicatur decedere inteſtatus quaſi ſint idem. Facit in argumentum. l. i. ff. ſi cer. pe. Item dum roma. in. d.l. in teſtamento. & Imo. in. d.l. centurio. volunt ultra docto. ſ. allegatos ſub verbo decedentis ſine teſtamento comprehendi pupillum & inteſtabilẽ, & ad hoc adducũt tex. in. d.l. generaliter. in quo ponuntur verbum inteſtatus & ſine teſtamento tanquam ſeparata interpoſita diſiunctiua quæ ſolet poni Inter diuerſa quicquid ibi dixerit glo. argumẽ. l. hæc verba illę & c. ff. de verborum ſignifica. & quod notat Barto. in. l. ſi is q ducenta. §. vtrum. ff. de re. du. in. vi. op. & In. l. ſi quis ita. ff. de auro & argen. lega. Ex prædictis videtur φ etiã hæc differentia eſt uerbalis, quia volunt docto. φ æquipoleat dicere ab inteſtato & ſine teſtamento, quæ æquipolentia ſi tenet, idem dicemus de verbo ab inteſtato quod de verbo ſine teſtamento, prout etiam dixit Cardi. in. d. con. cxi. Nã quid aliud eſt dicere decedere inteſtatum q̃ non teſtatum & non teſtatum q̃ qui non condidit teſtamentum, quoniam quodlibet verbum denotat priuationem & carentiam quę præſupponit habitum. l. decem. cum ſimili. ff. de verb. obliga. Ad tex. in. d.l. generaliter. patet reſponſio per gl. primam ibi quæ dixit illa verba ideo fuiſſe poſita vt daretur intelligi φ æquipolerent, ſic dicimus Alexander ſiue paris luit pro Heleno. Facit quod habetur in. l. ſępe ita computatum. ff. de verb. ſigni. vnde relinquo in hoc paſſu vberius conſiderandum maximè quia puto tenẽdam contrariam opinionem, de qua per Bar. in. d. l. i. ff. de ſuis & legi. quo caſu de iſtis limitatiõibus nõ eſt diſputandum Sed hic Incidenter quæritur an ſtatutum diſponens φ ſi filij in pupillari ętate deceſſerint ab inteſtato, proximiores ſuccedant. & contingat pupillis eſſe factam ſubſtitutionem in teſtamento patris ſit locus ſtatuto. d. Phili. corne. conſi. ccv. incip. q̃ q̃ iiij. volu. arguit ad partes, & in caſu illo concludit φ ſic quia ſtatutum nolebat trahi ad Inteſtabiles & per rationes de quibus ibi iunctis his quæ dixi. ſ. in. vij. articu. vi. q. in fine. 1

50 DECIMOTERTIO quæro, † an ſtatutum excludens fœminam à ſucceſsione propter maſculos intelligantur non tantùm excludere ab hæreditate delata de iure communi, verum etiam à bonis ex alio ſtatuto filijs reſeruatis, putà extat vnum ſtatutum φ mulier nõ poſſit diſponere niſi de quarta partę bonorum ſuorum, & φ reliquũ filijs reſeruetur inter eos æqualiter diuidendum, & extat aliud ſtatutum φ mulier à fratre dotata matri non ſuccedat ab inteſtato, & contingit ſororem à fratre dotatam velle ſuccedere matri in illis tribus quartis non poſsit, dicendum eſt φ non ſecundum Pau. de ca. in conſi. ccccxxxvij. inci. ꝓ declaratione. in volumine antiquorum conſiliorum ſm vltimam impreſsionem, pro quo facit tam finalis intentio ſtatuti q̃ illa regula, quod non eſt nouũ φ una lex ad aliam trahatur. l. non eſt nouum. ff. de leg. cum ſequen. & notant ibi doctores maximè Bart. bald. & Pau. de caſtro inferentes ad ſtatuta. Bald. in. l. i. C. de hære. & etiam. l. i. ff. ad. l. aquil. cum concor. de quibus per Alexandrum. in. l. ſciendum. in princi. in. iij. col. ff. q ſatiſda. cog. & per. d. And. ſic. in repe. c. raynaldus. in. cxxxij. co. cum ſeq. de teſt. poſt ea q̃ dixit in c. i. de reſcri. & hoc clarè procederet vbi ſtatutum excluſum ſimpliciter à ſucceſsione vel à bonis excluderet non dicendo ab inteſtato. Sed quando dicit ab inteſtato & portio per ſtatutum prædictum reſeruatur filijs, ita quòd non poſsit de ea in alias perſonas diſponi, tunc ſubeſt difficultas, quia talis portio non videtur ab inteſtato deferri, nec ex teſtamento, vt dicitur in dicto conſilio quadrigenteſimotrigeſimoſeptimo. & ſic videtur quòd quo ad eam partem fœmina per ſtatutum non excludatur, cum verba ſtatuti loquentis de portione ab inteſtato delata non conueniant, & cui non conueniunt verba, nec etiam debet conuenire ſtatuti diſpoſitio lege quarta § prætor ait, & ibi Bartolus, Romanus, & Alexan. ff. de damno infecto

& licet

& licet in dicto conſilio dicantur multa verba, tamẽ
51 punctus ſtat in hoc † an dicatur quis decedere ab in-
teſtato quando non poteſt de bonis diſponere, de quo
latè dixi in quæſtione præcedenti. & ex ibi dictis tranſ-
ſeo cum illa concluſione quòd intelligatur fœmina ex
cluſa prout etiam in dicto conſilio latè concluditur.
immo fortius vult Pau. de castro in ipſo conſilio ꝙ
etiã ſi mater fuerit teſtata, nihilominus talis filia à fra-
tre dotata nõ ſuccedat in illis tribus quartis de quibus
teſtari non potuit mater, per plures rationes quas quis
à ſeipſo videre poteſt, pro qua deciſione faciunt quæ
dicam. j. eod. in. xxi. q. quæ deciſio ſapit æquitatem
licet in pũcto iuris morderi poſsit, quia illę tres quar
tę videntur ſuccedere loco legitimę omnium filiorum,
vt dicã ita vt ſit ſenſus ſtatuti ꝙ extra filios mater nõ
poſsit de eis diſponere, ſed deueniant ad filios æqua-
liter diuidendę prout facit legitima, & ſicut legitima
ex teſtmento debetur. l. cum quæritur. & . l. parẽtibus
C. de inof. teſta. ita & illę tres quartę: & propterea ſtatu
tum excludens à ſucceſsione inteſtati nõ excludet fi-
liam à portione illarum trium quartarum condito te-
ſtamento per ea quæ dixi ſuprà in. vi. q. Item dicit ibi
Pau. de caſtro quòd in illa quarta de qua mater po-
teſt teſtari computantur alienata per eam per not. per
Bar. in. l. marcellus. §. res q. ff. ad tre. & Bal. in. l. filiũ
quem habentem. C. famil. hær. cum concor. ibi ſigna
tis, quod intelligo iuxta ea quæ dicam. j. in. xiij. arti.
prin. & in. xj. arti. prin. in. v. & vi. q. cũ duabus ſeq.
52 DECIMOQVARTO quæro † an ſtatu-
tum excludens ſimpliciter fœminas à ſucceſsiõe aſ-
cendentium extantibus maſculis intelligatur exclude
re tam à ſucceſsiõe bonorum maternorum, quàm pa
ternorum ſeu tam aui paterni quàm materni, & ſic de
alijs. iſta eſt pulchra quæſtio, in qua dominus Chriſto.
de caſteli. & Ioan. de imo. ac fulg. & do. Io. fran. de
capitibus liſ. de padua tenuerunt ꝙ intelligantur fœ-
minę excluſę ſolum à ſucceſsione aſcẽdentium per li-
neam maſculinam, vt patet in con. liiij. incip. Item ꝙ
quęlibet hæreditas in volumine conſilioꝝ Rap. Ful.
ea maximè rõne quia de mente ſtatuti fuit velle conſer
uare hæreditates agnatorum inter agnatos non au-
tem cognatorum inter agnatos per nota. per bal. in. l.
maximum vitium. C. de li. præte. vnde ceſſante men-
te & ratione ſtatuti ceſſare debet eius diſpoſitio. l. adi-
gere. § quis. ff. de iu. pa. idem tenet do. Laur. in rep. § cę
terum. in. xxv. col. inſtit. de leg. agna. ſuc. vbi refert tà
cito auctore fundamenta poſita in. d. conſi. liiij. ſed eſt
aduertendum quia in ꝑdicto cõſi. erant alia verba ſua
dentia ſm ꝑdictos doc. conſulentes ſtatutũ non intel-
ligi de aſcendentibus per lineam fœmininã, quia in ca
ſu illius ſtatuti diſponebatur ꝙ quælibet hæreditas &
ſucceſsio aſcendentium, & quælibet alia lucra ex do-
te ꝓuenientia deferrerent maſculis quibuſcunq; ꝑ ordi-
nem legitimè deſcendẽtibus per lineã maſculinã ab ip
ſa perſona de cuius ſucceſsione vel hæreditate agitur,
excluſis fœminis ſi dotatę fuiſſent, vel parati eſſent
maſculi eas dotare &c. vnde ſm eos illa verba legiti-
mè deſcendentibus per lineam maſculinam dant in-
telligere ꝙ tale ſtatutum loquatur de hæreditate maſ-
culorum & deſcendentium ab eis. Item prædictum ſta
tutum excludit fœminas ſub ea ratiõe, quia ſint dota
tę, quę ratio ceſſat in matre vel auia ad quas non per-
tinet onus dotandi filiam vel neptem niſi ex magna &
53 probabili cauſa. l. mater. ff. de iure do. & † ſtatutum
excludens dotatã debet intelligi excludere à bonis do
tantis vt per Bald. in. l. i. C. de legi. hær. & conſequẽ
ter à bonis eius qui dotare tenetur, & ſic cauſa exclu-
ſionis ſit dos. facit. l. qui volebat. ff. de hære. inſtitu.
& limitata cauſa limitatum parere debet effectum. l.
in agris. ff. de acqui. re. do. & diſpoſitio debet reſtringi
ad caſum de quo loquitur. l. cancellauerat. ff. de his q̃
in te. delen. l. ita autem. §. i. ff. de admi. tu. l. lucius. ff. de
fideiuſ. item adducitur ꝙ quia hoc ſtatutum eſt corre
ctorium iuris communis reſtringi debet vt minus cor
rigat quã ſit poſsibile. l. ij. C. de noxa. c. cum dilec-
tus. de conſue. cum ſimi. Sed quòd ſtatuto excludente
fœminam à ſucceſsione aſcendentium propter maſcu
los intelligatur excluſa etiam à ſucceſsione bonorum
maternoꝝ & aſcedentium per lineam maternã etiam
ſi excludatur dotata tenuit Pau. de ca. in conſil. ccc-
xli. incip. præſuppoſito quòd ſtatutũ. in. i. col. cum. ſe
quẽ. & . clxxi. incip. præſens caſus. in volumine anti-
quorũ conſiliorum ſm primam impreſsionem, aliàs
autem ſm vltimã impreſsionem eſt in eodem vol. nu-
mero. xl. mouetur ex generalitate verbi aſcendentium
ſub quo etiã vr̃ ꝙ aſcendentes per lineam maternã cõ-
prehenduntur vt colligitur ex auct. ceſſante. C. de le-
gi. hære. in illis verbis & ea q̃ ſola ſit aſcendentis & cõ-
iuncta auc. defuncto ad quã ſe refert, quę etiam loqui
tur in matre. C. ad tertu. & in corpore. vnde ſumitur,
ſicut & appellatione parentum continentur aſcenden
tes etiã per lineam fœmininam. l. quinq; § parẽtes. ff. de
in ius voc. vnde generaliter eſt ſtatutum intelligendũ,
facit. l. item apud labeonem. §. generaliter. ff. de iniu. &
l. i. § generaliter. verſi. ſed nec perſonas proſecutus fuit
vtrum ex virili ſexu an ex fœminino &c. ff. de leg. ꝑ-
ſtan. & . l. i. § hoies. ff. vi bo. rap. & . l. de ꝑcio. ff. de pu-
bli. & cum hac opinione videtur tranſire do. pręce.
meus m. d. §. parentes. quem legit cum. §. ꝑtor ait. in. iij.
col. licet non bene firmet pedem, qui ſi meminiſſet de
conſi. Pau. de caſt. credo quòd intrepidè eius ſenten-
tiam affirmaſſet. Et ita etiam tenuit moder. bono: in
tract. dotium in vltima parte in. lxiiij. q. incip. an filia
à patre. in fi. per tex. in. d. § parentes. & dñm Laur. in
repe. § cęterum. in. xxv. col. inſti. de legi. agna. ſuc. Et
hanc opinionem puto veriorem. Et ad contraria reſ-
pondetur, & primò ad illud de ratione ſtatuti quę vi
detur eſſe vt agnatorum hæreditates inter agnatos nõ
autem cognatorum cõſeruentur reſpondebat dñs præ
ceptor meus in. § prætor ait ꝙ non eſt ſine dubio, an il
la ſit ſola ratio. Sed quia in tertio articu. prin. concluſi
ſm magis cõem. opi. illam eſſe ſolam & vnicam rõnẽ
reſpondeo aliter ꝙ quia ſtatutum generaliter loquitur
& per verba comprehendentia etiam ſucceſsiones ma
ternas & aſcendentium per maternam lineam non de-
bemus dicere quòd iſta fuerit ratio generalis talis ſtatu
ti per ea quæ dixi in dicto tertio articulo princi. circa
fin. allegando Pau. de caſt. in. d. conſi. cccxli. inci. prę
ſuppoſito quòd ſtatutum. ſed ratio talis ſtatuti eſt fa-
uor maſculorum. Ad illud fundamentum quòd do-
tata intelligatur excluſa à ſucceſſione dotantis. reſpon
detur ſecundum dominum præcep. meum & bene ꝙ
non cõcludit quo minus à ſucceſsione aſcendentis ꝑ
lineã fœmininam poſsit fœmina excludi ſi à tali aſcen
dente dotata fuerit, & in terminis ſtatuti prædicti de
quo habetur in dicto conſilio. quinquageſimoquarto
minus concludit hoc fundamentum, quia excluditur
dotata, etiam à maſculo non tantùm à defuncto imo
ſufficit maſculum ſuccedentem eſſe paratum dotare.
Ad illud ꝙ hoc ſtatutum tãquam correctorium ſit re
ſtringendum reſpondet. d. præcep. meus quòd immo
cum ſit fauorabile eſt large intelligendum iuxta nota.
in. d. l. ij. C. de noxa. & in. l. ſecunda. C. de in ius voc.
& ego latè dixi de hoc in tertia & quarta. q. principa-

ſn hoc eodem tractatu. Prædicta opinio eſt llmitan
54 da, vt non procedat quando eſſent † verba aliud ſua-
dentia, ſicut erat in terminis in quibus conſuluerunt.
domi. Chriſto. Ioan. de imo & Fuig. in dicto conſili.
liiij. purà quòd deſcendentes per lineam maſculinam,
fœminas à ſucceſsione aſcendentium excludant, quia
marito & aſcēdenti per maternam lineam nō poſſunt
talia verba vocantia deſcendentes per lineam maſculi
nam cōuenire. facit. l. iiij. § prætor ait, & quod ibi no
tat Barto. in fin. commen. Rom. & Alex. ff. de dam.
infec. & lccirco in caſu ſuo dicendum eſt quòd vera ē
deciſio quæ traditur in. d. conſi. liiij. licet dum ipſi vi
dentur per alia fundamenta ampliare dictam deciſio
nem etiam ſi non eſſent talia verba in ſtatuto, verior
ſit contraria opinio.
55 DECIMOQVINTO quæro † ſtatutū diſ-
ponit, quòd frater conſanguineus tantùm, in ſucceſ-
ſione fratris præferatur fratribus & ſororibus vterinis
tantùm, an præferetur tam in bonis à patre ad fratrem
defunctum peruentis, quàm à matre & aliunde quęſi-
ſitis? attento quòd ſecundum magis communem opi-
nionem traditam in auctenti. itaq. C. commu. de ſuc.
& in. l. de emancipatis. & in auctenti. poſt fratres. C.
de legi. hære. iunctis his quæ habentur in. l. quod ſci-
tis. C. de bo. q. lib. & per Bald. in. l. poſt dotem in fin.
commen. & ibi Imo. Ro. & alios. ff. ſol. mat. frater
germanus præfertur vterino tantùm in bonis à patre
prouentis, & vterinus præfertur germano tantùm in
bonis à matre prouentis, & in bonis aliunde quæſitis
æqualiter ſuccedunt. Pau. de ca. quem ſequuntur ibi
moder. in dicta auctenti. itaq. C. commu. de ſucc. di-
cit ſe conſuluiſſe quòd vterinus præfertur germano
tantùm in bonis à matre prouentis, & in aliis erit lo-
cus ſtatuto, ſcilicet quòd in quæſitis per defunctū ger-
manus præfertur vigore ſtatuti, aliàs enim reſultaret ſe
cūdum eum magna iniquitas, & debet reſtringi tale ſta
tutum cum ſit correctorium iuris communis ad bona
aliunde quæſita quàm ex bonis maternis, ita q dupli-
citer ſuccedetur, ſcilicet de iure cōmuni in bonis à ma-
tre prouentis, & ex forma ſtatuti in bonis aliunde quę
ſitis, quod non eſt inconueniens ſecundum eum, quia
talis defunctus cenſetur habere patrimonia diuerſa ſi-
cut miles iuxta. l. i. & .ij. ff. de teſta. mili. propter diſpo
ſitionem. d. l. de emancipatis. & cum hac ſententia trā
ſit. d. Baldus nouellus in tracta. dotium in penul. char
ta, ſequitur Corne. conſi. cclxix. incip. conſtat penul.
columna. & præce. iiij. volumi. & . cccxi. incip. hæc
cōſultatio. j. volum. & faciunt quæ dixi ſuprà in. vi.
articu. princip. iij. membro. liij. quæſtione de ſtatuto
præferente agnatos cognatis, vt non excludat vteri-
num à bonis maternis, quod eſt intelligendum, niſi ex
verbis & mente ſtatuti de contrario appereret, vt per Lu
do. bolog. conſi. lxix. cum reſponſione ad dubia. Et
56 † quæ dicta ſunt in fratre vterino procedunt etiam in
ſorore vterina, vt de ſe patet. & ita etiam voluit Pau.
de caſt. in terminis ſtatuti ciuitatis Caſtelli in conſilio.
ccclxj. incip. viſo ſtatuto in volumine antiquorum
conſiliorum ſecundum primam impreſsionem, vbi
adducit alia fundamenta, licet loquatur in diuerſa fi-
guratione caſus, & hanc opinionem puto tenendam,
vt ſtatutum prædictum recipiat declarationem & in-
tellectum à iure communi, & ſit interpretandum, vt
minus lędat ius commune quàm fieri poſsit, attento
quòd aliquid operatur iuxta no. in. l. ij. C. de noxa. cū
concordan. traditis per Alex. in. l. iiij. §. ptor ait. ff. de
dam. infec. quamuis dominus Anto. de roſel. in arbo
re ſucceſ. in. lxxxiiij. col. aliter tenuerit. In qua materia
poteſt videri conſilium Cornei. xxj. quod incipit vide
tur. i. volumi. pro qua ſententia facit quod dixit Saly
ce. in. l. fœminę. §. fina. C. de ſecun. nup. per no. ibi per
57 Gloſſ. quòd † ſtante ſtatuto quòd maſculi in ſucceſ-
ſionibus patris & matris præferantur fœminis ſi con
tingat matrem decedere relictis marito ſuo ac vno
filio & filia, qui filius poſt moriatur ſuperſtite patre
& ſorore, cui pater ex diſpoſitione eiuſdem vel alte-
rius ſtatuti in ſucceſsione filij maſculi præferatur, &
demum pater tranſeat ad ſecunda vota, ex quo ſecun
do matrimonio habeat filium maſculum, & pater de
mum moriatur. nā in bonis q à prima vxore ad filiū
primi mrimonij deuenerūt excluſa filia ex forma ſtatu
ti, & demū per mortem dicti filij deuenerunt ad patrē,
etiam excluſa filia. dicta filia ſuccedet excluſo fratre
germano tantùm, & ipſe filius ſecundi matrimonij in
aliis ſuccedet, & dicit Salyc. quòd ita fuit conſultum
& obtentum. de qua materia continget aliquid dicere
j. in duodecimo articulo. in. v. & in. xviij. quæſtio. ra
58 tio eſt quia † ſucceſsio filij patri proueniens debet prę
ſeruari filiis primi matrimonij quādo pater tranſit ad
ſecunda vota, ſicut præſeruatur ſucceſsio filij proue-
niens matri quando mater tranſit ad ſecunda vota per
glo. in. d. l. fœminę. ſequitur Soci. conſi. cclxiij. inci.
capio. i. columna. Decius. conſil. lxxxvij. tertia colū.
in fine. Inſuper in ſimili materia poſſet quis aduer-
tere ad conſilium domi. Signo. de homo. numero. cc
xxviij. incipien. in themate quæſtiōis, vbi loquitur in
terminis ſtatuti ciuitatis Ianuę, & ibi vult ſtatutum lo
quens de excluſione fœminę habere locum in ſucceſ-
ſione delata infanti licet infans non adierit, per nota.
in. l. ſi infanti, vbi hoc probatur. C. de iure delibe. &
in. l. prima. C. de his, qui ante aper. tab. & dicam. j. in
decimotertio articu. principa.
59 DECIMOSEXTO quæro de † ſtatuto ex
cludente filiam dotatam propter fratrem vel aliam p-
ſonam, à qua ſucceſsione intelligatur excludere, vt
quia dicat quòd frater excludat ſororem dotatam vel
æquipolenter. breuibus dico quòd intelligitur exclu-
dere à ſucceſsione dotantis, & non alterius ſecūdum
Bald. in. l. prima per gloſ. fina. ibidem. C. de legi. hær.
cum quo ibi tranſeunt Pau. de caſt. & moderni peru-
ſini. vnde ſtatutum excludens filiam dotatam ab hære
ditate paterna intelligitur ſi fuerit à patre dotata, vt
ibi habetur, nec ſufficeret ſecundum Bal. in. l. neq. ma
ter. C. de iure dotium per illum tex. in verbo dādi, q
actum dotandi in filiam ſimpliciter exercuiſſet, putà
dotando illam de bonis ſororis ſuę, quia tunc nō poſ
ſet dici in effectu ab illo dotata per illum tex. ſed eſſet
neceſſe quòd à patre de bonis ipſius patris fuiſſet do-
tata. aliàs non excluderetur ab eius ſucceſsione. Idem
60 dicit Bald. vbi ſuprà † ſi ſtatutum dicat quòd ſoror
dotata à fratre non ſuccedat fratri, quia non habet lo
cum ſi fratrę illam dotet de portione ſororis, cum ſta
tutum loquens per verbum dotare ius ſignificet, non
autem actum nudi miniſterij. argu. l. pater ex prouidē
tia. ff. de ma. vin. & . l. ſi res quas. ff. de iure dotium.
de quo dixi ſuprà in ſexto articulo principa. in quar-
to membro in decima quæſtione, vbi dico, an ſtatu-
tum excludens dotatam liget illam quæ de propriis fa
cultatibus fuit dotata. prædictam ſententiam etiam te
nuit quidam domi. Ioan. fran. de capitibus liſ. de Pa
dua. In ſubſcriptione quam facit ad conſilium Fuig.
numero. liiij. quod incipit. Item quòd quælibet &
Pau. de caſt. in conſi. cccxxxviij. incip. præſens caſus
tertia columna. & plenius in conſi. cccxli. incip. præ
ſuppoſito quòd dictū ſtatutum & incidenter in cōſi.
xj. incip.

xi.Incip. ſuper primo dubio.ij.col. in volu. antiquo-
rum conſiliorum ſecundum primam Impreſſionem.
Rom.in conſi.ccccIxxxv. inci. In caſu propoſitę con
ſultationis. Alex.in conſi.xxix.incip. quoniam habũ
dẽ in.i.colu. primo volu.& in.l.i.§.veteres in.vij.co-
lum.ff.de acqui.poſ.vbi allegat Ange.in con.cxxvi.
inci.in dei nomine teſtamentum &c.& Pe.de anch.in
conſi.cclxxxviij.Idem etiam volũt moderni in.d.§.ve
teres &.d.præc.meus in.l.quoniam nouella.ij.colu.
C.de inoffi.teſta.& modernus bono.in tracta.dotium
in vltimo arti.prin.In.xxxv.q.incip.ſi ſtatuto cauetur
& plenius in.lxiiij.q. inci. an filia à patre dotata cum
duabus ſeq.ſequitur Cor.cõſi.cxi.inci.videtur.l. col.
ij.volu.&.cxxvi.incip.principale.eo.volu.In fi.con
ſilij.& conſilio cxxxiiij.incip.eleganter in principio.ij.
vol.& Ludo.bolo.conſi.xxxviij.& Alex. conſilio.
cli.inci.viſo themate.i.col.ij.volu.& dominus præ.
meus.d.Iaſ.in.l.vt liberis circa.iij.col.C. de colla. &
Mari.conſi.xxx.inci.ꝗuis.viij.col. volẽs ꝙ ſtatutum
diſponens, ꝙ dotata à patre vel auo non poſſit ſucce-
dere cum fratre vel patruis debeat intelligi, vt dotata
ab auo excludatur ſolum à bonis aui non patris,& e-
cõtra licet ad illud de auo obſtare videanť aliq̃ quæ re
tuli in.vi.art.prin.iiij.membro.i.q.Cum prædicta op.
tranſit ipſe Mari.in conſi.lxxxiij.inci.viſa.ij.&.iij.co
lũ.ver.ſecundo moueor, &.ver.quarto moueor. &
ſeq.& Corn.conſil.lxxxvi.inci.do.Petrus de vbal-
dis cum ſubſcriptione quam facit ibi ad conſilium do
mini Petri.& Soci.cõſt.ccxll.in.x.col.i.vol.& cxxi.
inci. viſa contingentia loquens in terminis prædicti
ſtatuti excludentis dotatam à patre vel fratre, dicẽs ꝙ
61 debet intelligi prout.ſ. † Et ꝙ non excludatur dotata
à fratre de bonis communibus.ſequitur Corn.conſil.
xlviij.Inci.de pluribus.ij.col.ij.vol. dicens ꝙ illa quæ
debet in talibus ſtatutis excludi à materna ſucceſ. de-
bet eſſe ab ea ſeu de eius bonis dotata iniquum eſt enim
ꝙ propter dotem ab vno datam quis ab alterius ſuc-
ceſ.excludatur, vt in locis prædictis & per Ang. d.cõ
ſi.cxxvi.Mari.d.conſt.lxxxiij.Hinc ſecundum Cor.
d.conſi.lxxxvi.i.vol.poſt Pe.de vbal.ſi ſtatutum di-
cat ꝙ filia cui eſt aliquid relictum à patre vel matre nõ
poſſit petere aliquid in bonis paternis vel maternis, In
telligitur ꝙ cui eſt relictum à patre non poſſit aliquid
petere in bonis paternis & à matre in maternis. Et
hanc cõcluſ.ſequitur And.de iſer.In.l.l.in prin. in.v.
col.in fi.de natura ſuc.feu. dicens ꝙ ſtatutum excludẽs
ſororem dotatam ab hæreditate fratris debet Intelligi ſi
ſit dotata à fratre,& de eius bonis ſcilicet fratris defun
cti de cuius ſucceſſione agitur. Quæ concluſio am-
pliatur ſecundum communẽ intellectum vt ipſe refert,
62 vt † procedat etiã ſi ſit dotata à patre communi & de
eius bonis, quia cenſentur eadem perſona.l.fi.C.de im
pu.& ali.ſub.quòd non firmat ipſe Andre.& dixi.ſ.
in.vi.arti.princi.in.iiij.mẽbro.i.quæſtionis. Itẽ præ
dicta concluſio maximè procedit qñ eſſent aliqua ver-
ba in ſtatuto importantia, ꝙ ſtatuentes ſenſiſſent de ex-
cluſione ab hæreditate dotantis tantũ. vt quia dicere-
tur ꝙ filia vltra dotes cõſtitutas nil petere poſſit. cum
hęc verba referãtur ad hæreditatẽ dotãtis, vt ꝑ Ang.d.
cõſi.cxxvi.Et prædicta concluſio ſm Corne.in conſi.
lxxiij.incip.de duobus.iij.col.i.vol.ampliať ſm ali-
63 quorum opinionem, vt † procedat ẽt vbi verba ſtatuti
multũ repugnarẽt, quia nihilominus, niſi ex toto repu
gnarent, facienda eſſet interpretatio ꝙ dotata ab vnius
hæreditate nõ excluderet ab hæreditate alterius non do
tantis. Et propterea dixit ipſe Corne.cõſi.clxx.inci.cõ
ſilij.i.&.ij.col.ij.vol.& in cõſi.clxxi.inci.licet.i.col.
64 liij.vol. quòd † ſtatuto nominante plures perſonas à
quorũ ſucceſſione velit filiã ſeu fœminam excludi, ſi
ſubiungat de dotata ab aliquo eorum, intelligitur ab
aliquo eorum de cuius ſucceſſione agatur, prout ẽt di
xit ipſe Cor.conſi.cxxxiiij.inci.eleganter.i. col. & in
principio cõſilij.ij.vol. dicens ꝙ iura multũ ponderãt
perſonã dotãtis, eſto ꝙ ſtatutum loquať longis habe-
nis, de quo dicet.ĩ.proximè eadem quæſtione. Pręー
dicta limitat Pau.de ca.in.d.cõſi. cccxli.cuius verba
corruptè & tacito auctore refert Lau. In repe §. cæterũ
inſti.de legi.agna.ſuc.in.xxv.col.& idem Pau.de ca.
in con.cccxlviij.inci.in pũcto quęriť In pen.& vlt.col.
eo.vol.& Ro.in.d.conſil.ccccIxxxv.j.col. & Alex.
in.d.conſi.xxix.in pen.col.&.d.Bap.de ſancto ſeue.
in repe.l.oẽs populi in.lxxix. col. in ver.xvij. quæriť
ff.de iuſti.& iure.& dñs pręcep.meus in loco.ſ.alleg.
65 ꝓcedere. Niſi † ſtatutũ vltra ꝓcedat exprimẽdo ver
ba per quæ appareat velle excludere ẽt à ſucceſſione nõ
dotantis, & eſt de mente Bal.in d.l.l.dũ dixit niſi ſta-
tutum vltra procedat, putà quia dicat fœmina dotata
à patre non ſuccedat in hęreditate eius vel matris, vel
aui materni vel fratris, aut ſm Roma.in cõſi.ſupra al-
legato, quia excludat fœminam dotatam ẽt ab extra-
neo non coniuncta perſona à ſucceſſione ab Inteſtato,
quia cum extraneo ab inteſtato non ſuccedať intelligeť
excluſa à ſucceſſione eorum quibus ab inteſtato ſucce
dere poſſet, licet non ſit ab eis dotata. vel niſi dicať, nõ
poſſe adire hæreditatẽ patris matris, nec illius qui eam
maritauerit vel dotauerit, vel niſi excludat dotatã à pa
tre matre, fratre vel alio, vt per Corneum conſi.cxxiii.
inci.videť.iii.col.ij.vol.cum iſta verba de non dotan
tibus ẽt intelligantť, vt ibi. vel ſi dicatur dotata à patre
matre fratre, vel ab aliquo eorũ, vt latè per Cor.con.
cxxiii.inci. licet.iii. vol. ꝗuis aliter dicat hoc vltimo
caſu conſi.cxxxiiii. In.ij.volum. & in conſi.lxx.eo.
vol.& cum prędicta ſententia qñ ſunt illa verba, vel
ab aliquo eorum aut ſimilia latè tranſit Cor. ẽt in con.
66 cccxxiij.in.ii.col.iii.vol. † Simile ſi dicať ꝙ excludať
ab hæreditate dotãtis & nõ dotantis, vt latè per Cor.
conſi.xlii.Inci.videť. iiii.vol. vbi idẽ replicat qñ ſu[illegible]
illa verba vel ab altero eorum, & refert multos, qui
vbi ſtatutum loquiť alternatiue ſimile tenuerunt. Si
mile ſi ſtatutum excludat dotatam à patre vel matre, à
paterna materna vel fraterna hęreditate, quia cum ſta-
tutum uelit dotatam à patre excludi ab hęreditate fra-
tris, ex eo ſignificat ꝙ non intendit excludere ab hære
ditate ſolummodo dotantis, & ꝓpterea dotata à patre ex
cludetur ẽt ab hæreditate matris, vt notabiliter conſu
luit do.Franceſchinus curtius iunior vnus ex promo
toribus meis conſi.ſuo.x.inci.viſa, vbi ſubdit in pe.
col.ꝙ ſi dotata à patre excluditur ẽt à ſucceſſione ma-
tris non dotantis, non ſit curandum an dotata à pa-
tre, ſit de paternis, vel maternis bonis dotata, licet
aliàs ſecus, vt per dñm Ludo.bologni.conſ.xxxviij.
& dixi latè in.vi.arti.prin.iiij.membro.x.q. Et ſm
Pa.de ca.in.d.conſi.cccxli. † ſi ſtatutum dicat ꝙ mu
lier dotata non ſuccedat patri matri auo vel fratri &c.
67 nec exprimat à quo ſit dotata, non refert à quo doteť
ad finem vt excludatur à ſucceſſione nominatorum
in ſtatuto, quia ſtatutũ in rem loquitur.l.item veniũt.§.
à quo.ff.de petitio.hæredita.l.eum qui.§.quod exigi-
mus.ff.de conſti. pet.l.palam.§.fi.ff.de rit.nup.l.hoc
autem.§.fi.ff.ex quib.cau.in poſ.ea.quaſi fuerit de mẽ
te ſtatuti, ꝙ illa fœmina debeat ſtare cõtẽta dote, & ni
hil aliud petere poſſit de hæreditate nominatorum. ꝗ
deciſionem nõ habeo pro tuta per ea q̃ conſuluit Pe.
de anch.in cõſt.lxxix. incip.retento ordine, vbi vult

ꝙ ſi ſtatutum excludat dotatam à patre matre, vel fra
tre à ſucceſsione patris matris, vel fratris intelligitur
excludere dotatam à patre à ſucceſsiõe paterna, & do
tatam à matre à ſucceſsiõe materna & dotatam à fra
tre à fraterna reddendo ſingula ſingulis. ſm ꝙ opi. cõ
ſuluit do. Bened. capra conſi. xxxix. incipi. cum viſo
& conſiderato prefato puncto ſtatuti in. ij. & .iii. co
lum. & idem tenet do. Ludo. bolo. in addi. ad conſil.
lxxxix. Io. de anan . nam idem vr dicendum in caſu
Pau. de ca. in. d. cõſi. cccxli. mouentur præfati doct.
quia eo modo reducitur tale ſtatutum ad intellectum
iuris communis, iuxta gl. in. d. l. i. C. de legi. hære. lun
cta. l. ij. C. de noxa. & d. c. cum dilectus de conſuetu.
68 quia tale † ſtatutum diuerſas perſonas dinumerans
debet intelligi diuiſim non coniunctim & in qualibet
perſona vnam orationem comprehẽdere. Item quia
valde eſſet abſurdum, quòd dotata ab vno propter
vnam tantũ dotem excluderetur à plurium ſucceſsio
ne & abſurditates debent euitari in quauis materia ẽt
ſtatutaria. l. fi. & ibi Bar. ff. ad exhi. l. diuortio. ff. ſol.
ma. c. dudum. de præben. in. vi. de quo vltimo fun
damento parum curauit Pau. de ca. in. d. conſi. cccxli.
& licet do. Bñd. capra videatur in cõſi. præallega. in
69 iij. col. ponderare ꝙ † ſtatutum loquatur alternatiue.
Tamen idem puto etiam ſi ſtatutum loqueretur copu
latiuè, putà ꝙ dotata à patre & matre ac fratre nõ ſuc
cedat patri matri & fratri per not. in. l. i. ff. de his qui
no. infa. & in. l. i. vbi plenè moderni. ff. de iuſt. & iu.
ꝙ plura copulata ad eundem finem non tendẽtia ha
bent operari diuerſos effectus & reſoluuntur in ſingu
las orationes. l. illam & .l. vt liberis. C. de colla. & .l.
cum oportet. C. de bo. quæ lib. Item limitarem præ
dictam concluſionem, niſi generalitas Rubricæ ſuade
ret, vt nigrum deberet intelligi generaliter & de nomi
natorum hæreditate, vt dicam. ĩ. eo. in. xx. quæſtione.
Et prædictã deci. Pau. de ca. d. cõſi. cccxli. impugnat.
d. meus Iaſo. in. d. l. vt liberis. iij. col. Et iuxta prædi
cta dicebat Cor. cõſi. cxxxiiij. inci. eleganter. i. col. &
in princ. cõſi. ij. volu. Et ꝙ multi docto. eo tempore
70 apud camerinum conſuluerunt ꝙ licet † ſtatutũ mul
tum generaliter diſponeret ꝙ dotata à patre matre uel
auo non poſſet ſuccedere alicui ex perſonis dotanti
bus, vel non dotantibus, ſi maſculi ſupereſſent, tale
ſtatutum debeat itelligi ſi ſupereſſent maſculi ex eo de
cuius ſuceſsione ageretur, in tantùm ꝙ dotata à patre
non excluderetur ab hæreditate matris, vel alterius ꝑ
ſonæ, niſi ex matre vel tali perſona de cuius hæredi
tate tractaretur maſculi ſupereſſent, quod limitat Cor
neus cõſi. xliij. in. iiij. vol. vt nõ ꝓcedat, vbi eſſent uer
ba vel alicuius eorum, vt quia ſtatutum diceret ꝙ do
tata à patre auo proauo &c. nñ ſuccedat donec ſuper
eſt maſculus ex linea maſculina deſcendens omnium
prædictorum, vel alicuius eorum. Sed non credo ꝙ
fuerit bene conſultum apud Camerinum ꝑ ea quæ di
cta ſunt. ſ. in limitationibus ad hanc queſtionẽ, & qa
ſtatutum dum excludit à ſucceſsione non dotantium
tollit hanc interpretationem. ita vt mens ſtatuentium
reddatur certa. l. continuus §. cũ ita. ff. de verb. obli.
ꝙ ẽt ſuadet ratio agnationis præſeuerãdę iuxta ea quę
dixi. ſ. in. iii. art. prin. at vbi nõ eſſet verbum non dotã
tibus in ſtatuto bñ procederet prędicta deciſio. vltimò
non eſt hic omittendũ ꝙ cõſuluit Soci. cõſi. cxxi. in
71 cipien. viſa. ij. & .iij. col. i. vol. dũ voluit ꝙ † ſtãte vno
ſtatuto ꝙ mulier dotata à patre fratre vel patruo quan
diu ſuperſint maſculi non ſuccedat, & alio ſtatuto ꝙ
mulier dotata de bonis cõmunibus non poſsit venire
ad diuiſionẽ, vel cõionem bonorũ cõmuniũ quę poſ
nes fratres remanſerũt ſi de dictis fratribus, vel fratre
legitimi hæredes remanſerunt ex talibus ſtatutis fi
lia dotata à fratre de bonis communibus nõ excludeṫ
à fraterna ſucceſsione qñ ex fratre ſupereſt fœmina, eo
quia abſurdũ eſſet ꝙ virtute primi ſtatuti dotata à fra
tre de proprijs facultatibus fratris non excluderet, &
ꝙ dotata de bonis cõibus virtute ſecundi ſtatuti exclu
deretur cũ ſit ſumenda in ſtatutis interpretatio quę nõ
ſonet in abſurdum, & quę non poſsit à ſapiente repræ
hẽdi, vt dixi i. v. art. prin. ix. q. erit igiṫ capiẽda interp̃
tatio, ꝙ non loquatur de materna ſucceſsione, vt ibi
72 per eũ. Sed hic cadit dubitatio † ſi contingat aliquam
eſſe dotatã & non appareat à quo quis præſumatur il
lam dotaſſe. Roma. in cõſi. clxxix. incip. ampliſsimè
doctor in. iij. col. vult probandũ eſſe eam fore dota
tam de bonis eius à cuius ſucceſsione excludiṫ inter
minis quæſtionis noſtræ, quia hoc eſt fundamentum
intentionis excludentis. l. ei qui. ff. de proba. cum ſi
mili. ſed eſt aduertendum. quia ſi eſſet aliqua perſona,
putà frater qui teneret fœminam dotare præſumeret
ab eo dotata, & de eius bonis, quia † præſumiṫ aliqđ
73 factum qñ impenſa eſt neceſſaria in facto ab eo qui fa
cere tenetur Bar. in. l. omnia. C. arbi. tu. & notatur la
tè in. l. cũ ſeruus. ff. de verb. ob. ꝙ intelligo præceden
tibus aliquibus cõiecturis, vt dixit Bart. in. l. qui ſub
conditione. ff. de condi. & demon. & Alex. in. d. l. cũ
ſeruus & Ful. in cõſi. ſuo inci. tenor conſuetudinis in
ſerto inter cõſi. dñi Fran. curt. nu. xxxiiii. in. i. dubio
cui cõſi. ſe ſubſcripſerũt. d. Signo. & Cu. vbi loquiṫ
in terminis ſtatuti noſtri. de cuius aũt bonis præſuma
tur aliqua in dubio dotata, dixi in. vi. arti. princi. iiij.
membro. x. q. vbi ẽt de hoc prędecedenti dubio dixi.
74 Decimoſeptimò quæro † an talia ſtatuta excludant
à ſucceſsionibus tam acquiſitis vel delatis tp̃e condi
ti ſtatuti, dixi latè. ſ. in. vi. arti. princi. in. iiij. membro
in. xv. quæſtio.
75 Decimooctauò quęro, † an ſtatutũ excludẽs fœmi
nam ab hęreditate vnius, vendicet ſibi locũ in eadem
hęreditate poſtꝗ deuenit ad aliũ, putà ſtatutum diſpo
nat ꝙ fœmina dotata non ſuccedat in hęreditate pa
tris, & contingat patrẽ decedere relicta filia fœmina,
& relicto filio maſculo qui poſt hęreditatem paternã
agnitã decedat ſuperſtite dicta ſorore ſua. an poterit ip
ſa ſoror ſuccedere in bonis quondã patris ſui quę ad
filiũ maſculũ ſibi fratrẽ deuenerunt. hanc quęſtionem
latè examinant docto. in. l. i. §. veteres. ff. de acq. poſſ.
& ibi eã Ro. reliqt indeciſam. ꝓpterea qa pẽdebat de
facto, & cõis cõcluſio eſt ꝙ nõ excludaṫ fœmina à tali
hęreditate ẽt ſi ſecũdò defunctus nulla alia bona reli
querit, eo qa † hęreditas poſtꝗ fuit adita impropriè dr̃
76 hr̃ditas illius defuncti, & ſic hr̃ditas pr̃na poſtꝗ fuit
adita ꝑ filiũ nõ amplius dr̃ hęreditas pr̃na, vt ꝑ Bart.
in. l. iij. in prin. ff. de bo. poſ. tit. gñali. & in rubri. ff. de
acq. hęre. & in. l. eius qui in ꝓuincia in. ij. col. ff. ſi ce.
pe. & eſt gl. notabilis in. d. §. veteres, & ad hoc allegaṫ
Bar. in. l. ij. §. i. ff. ad tertu. facit. l. ſed ſi plures. §. filio. ff.
de vul. & pup. & .l. hęres per ſeruum. ff. de acq. hęre.
& hanc opi. tenet Bal. in. c. i §. qn ẽt circa fi. cõmen. in
ti. epi. vel Abb. Ful. in. l. ꝗꝗ in. i. not. ꝑ illũ tex. C. ad
l. fal. Fran. de are. in. l. paulus, in prin. cõ. ff. de acq. hę
re. & in conſi. clxi. incip. in præſenti conſultatione ui
dendum eſt in. i. & vlti. co. & in cõſi. ſeq. incipi. verũ
eſt. &c. in. v. & vlti. col. & in. d. §. veteres. vbi ẽt Ale
xan. do. pręcep. meus. & .d. Bñd. capra in conſi. inci
pien. punctus &c. quidam Petrus &c. in ſecundo du
bio. & Socynus conſi. cclxxxviij. incipien. circa pri
mum in fi. i. volu. & Corneus latè conſi. cccv. incip.
in hac

In hac.iiij.volu.vbi arguit ad partes an hęreditas pa-
terna adita dicatur eſſe adhuc paterna.& d. nap.de ca
cialup.in repe.l.omnes populi in.lxxix.colū. verſic.
xix.quæritur.ff.de iuſt.& iu.& d.Moder.bononien.
in tract.dotium in vlti.parte in.lxviij.q.vbi ad ſic di
cendum mouenſ ēt alio fundamento qñ ſtatutū exclu-
deret dotatum,quia intelligitur excludere ab hæredi-
tate dotantis, vt dixi.ſ.in.xvi.q.vñ qñ frater nō dota
uit,non intelligiſ excludi ab eius ſucceſſione. Ad idē
adducitur ꝙ voluit Ang.in cōſi.lj.aliâs.lij.incip.dñs
77 Gilli.vbi tenuit ꝙ†licet filia renunciet ſucceſſioni pa
ternę nihilominus poterit ſuccedere fratri ēt in bonis,
quę à patre ad fratrem peruenerunt,ēt ſi in fratris hęre
ditate nō reperiantur niſi bona paterna. per rōnem.d.
§.filio iuncta.l.ſi.ff.de inoff.teſt.plus dixit Ro. in cō
78 ſ.clxviij.incip.circa primū,†quo quæritur in primo
dubio ꝙ ēt ſi iuramentū in tali renunciatione interue-
niſſet iuxta.c.quāuis de pactis,in.vi procederet deciſio
prędicta. Ad idē facit qđ dixit Bal.in.l.i.in.l.q.ff.de
re.diui.ꝙ ſi vnus ex fratribus renunciet feudo pater-
no,qđ ꝑueniat ad fratres,& vnus illorū quibus perue-
nit decedat ſine filijs nihilominus renuncians poterit
venire ad ſucceſſionem dicti feudi per tex.in.l.paulo
caymacho.§.i.ff.de leg.iij.& in.c.i.de eo qui finem fe-
cit agna.de feu.pa.prędictam concluſionem extendit
are.in.d.cōſi.clxi.in vlt.col.& in cōſil.ſeq.ēt in vlti.
79 col.vt†pcedat ēt ſi hęreditas pñna non eſſet per fratrē
adita,nec ad alium tranſmiſſa.propterea quia talia ſta
tuta excludunt fœminam.ita demum ſi maſculus ad
eat ꝓ no.ꝑ Bar.in.l.ij.§.ſed ſi ſint ſui.ff.ad tertull.& in
ſpecie ꝑ Saly.i.l.i.C.de adul.ſentit Bal.in.l.ſi matre.
C.de ſuis & legiti.Bar.in.d.l.ſi §.i.verſi.ſed ſi ponere
mus.ff.ad tertul.& plenius dicam.j.in.xij.art.princ.
ſubdit Aret.ibidem ꝙ ſi iſta fœmina eſſet talis perſo-
na,ad quā hęreditas maſculi fuiſſet tranſmiſſa, vel cui
per remedium reſtitutionis in integ.cōpeteret ius adeū
80 di,†poſſet ex perſona maſculi ſuccedere, licet ex ſua
non poſſet,& ab hac opinione tanq̃ cōi in iudicando
non eſſet recedendū.quāuis reperiam inter cōſi. Bald.in
cōſi.pen.in.ij.vol.ſm pen.impreſſionem aliter fuiſſe
cōſultum,vt dixi.ſ.in.vi.art.prin.in.iiij.mēbro.ij.q.
qđ cōſiliū,vt dixi ibidem nō credo fuiſſe Bal.licet ēt
ſm.d.pręceptorem meū in.d.§.veteres contra dictā cō
cluſionem,fortiter faciat ratio ſtatuti,q̃ eſt fauor agna
tionis pręſeruandę,& habeſ pro expreſſa,vt dixi.ſ.in
iij.art.prin.& ſeq.ſm quam rōnem videſ dicēdum ꝙ
excluſa à ſucceſſione ſeu ab hæreditate patris multo-
magis videatur excluſa ab hæreditate fratris cum hæ
reditas pr̃is ſit magis debita filijs.l.cū ratio.ff.de bo.
dam.facit in ar.l.ſi viua matre verſi.ꝙ ſi nepotes.C.
de bo.ma.vel ſaltem videaſ dicendū,ꝙ hęreditas pa-
tris,& bona quę quondā fuerunt patris quę largè ad-
huc dicuntur pñna licet ad filium deuenerint non de-
beant filię iure ſucceſſionis fraternę deuenire,cum ſal-
tē largè adhuc dicanſ paterna,vt in iuribus.ſ.alle.cū
de ſtricta ad latā ſignificationē ēt in correctorijs ex idē
titate rōnis,licita ſit extenſio,vt eſt gl.in cle.i.in ver
bo eligaſ.de elec.& in auc.vt hi qui.obli.ꝑ ſe.res mi.
in princ.in verbo ad curationem,& ita etiam dicit in
d.conſi.pen.vt ſcilicet fiat ſęparatio bonorum frater-
norū,& in illis excluſa per ſtatutum ab hęreditate pa
tris vel aui ſuccedat quaſi non ſint pñna, & in auitis,
vel paternis non ſuccedat,ſed ad primū gradum poſ-
ſunt videri quę dicā in.q.ſequenti. Ad ſm poteſt re-
ſponderi ꝙ etiā ſm largam ſignificationem,bona de-
functi ad alium peruenta non amplius dicuntur bona
defuncti,ſed ex pœnitus impropria ſignificatione,&

cum adiectione quondam vel olim,quaſi dicat bona
vel hæreditas quondam talis defuncti per not.in.d.l.
eius qui in prouincia.Et prædicta limitabat Corn.in
conſi.cccxi.inci.hæc conſultatio.iiij.vol.vt non ꝓ-
cedant in ſtatuto pręferente agnatos cognatis quādo
contingeret illum qui deceſſit habere fratres vterinos
& germanos ſuperſtites,quia fratres vterini ſuccedent
in bonis maternis ad fratrem prouentis nec deſinent
dici materna ex eo quòd peruenerint in fratrem, quia
hoc caſu ſit alia conſideratio,vt latius ibi per eum ad
quod faciunt quę dixi.ſ.eo.xv.q.
81 DECIMO nonò quęro generaliter,†an ſtatutū
excludens mulierem à ſucceſſione vnius vendicet ſibi
locum in ſucceſſione alterius.Iſta quęſtio eſt ꝓfunda
& eius deciſio partim colligiſ ex his quę dixi.ſ.in.vi.
art.prin.maximè in.iij.membro dum tetigi de ſtatuto
excludente vnam perſonam,an trahatur ad aliā.Item
ex his quę dicam.j.in.xij.art.princ.ferè per totum,&
82 maximè in.q.xvi.dum tangam †an ſtatutum exclu-
dens ꝓpter vnam ꝑſonam videatur etiam excludere
ꝓpter aliam non nominatam in qua ſit par vel maior
ratio,verùmtamen veniendo ad deciſiones doctorū
quę mihi occurrunt in ſpecie videtur dicendum ꝙ tra
hatur ad ſucceſſiones perſonarum in ſtatuto non no-
minatarum quando adeſt par vel maior ratio ꝑ id qđ
conſuluit Pau.de caſt.in cōſi.cccxxxviij.inci.pręſens
caſus.iij.col.in vol.antiquorum conſiliorum ſm pri
83 mā impreſſionē,dum dixit ꝙ†ſtatutum excludēs fœ
minā dotatam à patre à ſucceſſione matris aui mater-
ni,& auię maternę multo magis excludit ab hęredita
te patris,maximè quia ſi ſimpliciter excluderet intelli
geretur excludere à ſucceſſione dotantis, & pro hoc
facit,quia cum ratio ſtatuti ſit vnica & habeatur pro
expreſſa debet fieri extenſio ad caſus in quibus ſubeſt
par vel maior ratio.Imò magis illi caſus videnſ ſub
ſtatuto intellectualiter compręhendi ſine alia extenſio
ne,vt dixi.ſ.in.iij.art.prin.ſed eſt aduertēdum, quia
vt ibi dixi quando ſtatutum excludit à ſucceſſione co
gnatorum fœminas propter maſculos ratio ſtatuti nō
eſt,vt agnatorum ſalua ſit dignitas,ſeu fauor maſcu-
84 lorum,& ſm prędicta†ſtatutum excludens fœminā
à ſucceſſiōe propter cognatos videtur excludere vxo
rem à ſucceſſione viri de qua in auc.pręterea.C.vnde
vir & vxor contrarium videſ dicendum ex his quæ
dixi.ſ.in quęſtio.pręce.maximè in.xiiij.xvi.et.xviij.
& ex his quę dicit Pau.de ca.in conſi.cccxl.inci.hęre
ditas prędicta in vol.antiquorum conſiliorum ſecun
dum primā impreſſionem cum quo tranſit.d. Laurē.
in repe §.cæterùm in.xxviij.col.inſti.de legi.agnato.
85 ſuc.vbi voluit ꝙ†ſtatutum excludens fœminā à ſuc-
ceſſione fratris non intelligatur illam excludere à ſuc-
ceſſione ſororis,quia vnum non venit appellatione
alterius,nec vna perſona mediante altera,ſed de per ſe
& propter ſe per no.per doct.in.l.illam.C.de colla.
& dixi in.vi.art.princip.in primo membro.ij.&.iij.
q.Et ſm Bal.in.c.i.§.i.ij.notabili in titulo epiſcopum
86 vel Abba.†ſtatutum excludens à ſucceſſione patris,
non intelligitur excludere à ſucceſſione ſorôris vel fra
tris,ſequitur Roma.conſi.cxlviij.incip.circa primū
in princ.Et Alex.ac moderni in.l.i.§.veteres.ff.de ac-
qui.poſ.&.do.Decius.conſi.lxxi.in princi.& Cor.
cōſi.cccv.inci.in hac pen.col.& ꝑ totū.iiij.vol.et cō
87 ſi.clvi.incip.de duabus.i.col.ij.vol.dicens ꝙ†ſtatu-
tum excludens à ſucceſſione patris non habet locum
in ſucceſſione matris.vult Marianus conſi.lxxxi.in
cip.in pręſenti in.i.col.ver.nec videtur. Idem eſt de
mente Fran.de are.in conſi.clxi.incip.in præſenti cō-

88 ſultatione.i.col.vbi dixit ꝙ† ſtatutum excludēs à ſuc-
ceſſione matris non excludit à ſucceſſiōe fratris ea ra
tione, quia in materia correctoria, vel exorbitanti nō
fit extenſio auc.quas actiones cum materia. C.de ſa-
croſan.ecc.& quia in ſtatutis quę ſunt ſtricti iuris ca-
ſus omiſſus habetur pro omiſſo.l.conſtitutionibus.ff.
ad munic.l.quod conſtitutum.ff.de teſt.mili.l.ſi cum
dotem in prin.& ꝙ ibi notatur.ff.ſol.mat.l.ſi extra-
neus cum ibi notatis.ff.de condi.ob cau. facit text.in
l.iij.§.i.ff.de leg.præſtan.vbi diſpoſitio exorbitans fa-
cta de liberis, & aſcendentibus non trahitur ad fratres
& collaterales. Et cum iſta opin.ēt tranſit Pau.de caſt.
in conſi.cccxxxix.incip. præſuppoſito in antiquis, &
Corneus cōſi.clxxi.incip.licet.i.col.iiij.vol. ſed Ni-
co.de mat.& Bald.in.l.qđ verò.ff.de legi.& Pau.de
caſt.in.d.conſi.clxi.dicunt ꝙ ſi verba omnino repu-
89 gnant non fit extenſio, aliàs autem ſic inferentes ꝙ† de
ſtricta ad latam ſignificationem ſit in tali ſtatuto argu
re prout vult glo.in auc.vt hi qui oblig.per. res min.
in verſi.ad curationem in cle.i.in verbo eligaſ de elec.
facit.l.filium habeo.ff.ad mace. notat plenè do.prę-
cep.meus in auc.quas actiones.C.de ſac. ſan.eccle.&
iſtam opinionem inuenio teneri magis cōmuniter per
doct.& ita etiā concluſi.ſ.in.vi.arti.prin.in ſecundo
membro in.ij.q.ex quibus ibi dictis hęc cōcluſio red-
ditur vberior, ſed nō bene inuenio reſpōſum ad aliud
quod dicitur de ratione ſtatuti attenta cōcluſione quā
feci.ſ.in.ij.art.princip.vbi dixi talis ſtatuti rationē eſ-
ſe vnicam & haberi pro expreſſa, & ideo dicebat.
do.Bap.de ſan.ſeue.in repe.l.omnes populi in.cxxx-
viij.col.ver.pręmiſſis.ff.de iuſt.& iur.quem etiam re-
tuli.ſ.in.vi.art.princ.in tertio membro.iij.q.ſe audi-
uiſſe à peritiſſimis viris ꝙ in hac materia extēſionum
in qua periculoſum eſt aliquid firmare non eſt minus
tutum adherere deciſionibus quæ reperiuntur in indi-
uiduo ꝗ̄ regulis, propter earum varietatem, nō tamē
puto paſſim & leuius cum deciſionibus quæ in indiui
duo reperiuntur tranſeundum. & eſt bene aduertendū
circa ipſam rationem an ſit generalis, & quando mili
90 tet prout dixi in.d.tertio arti.prin.† Item an adſit ali-
quod ſtatutum mandās verba ſtatutorum intelligi ad
literam & prout verba ſonant, q tunc non compræ-
hendetur caſus inſurgens per interpretationem à ver-
bis alienam, vt dixi.ſ.in.v.art.prin.in.xxix.q. Si au
91 tem† ſtatutum excludat à ſucceſſione maſculi an intel-
ligatur excludere à ſucceſſione fœminæ ea ratiōe, quia
maſculinum concipiat fœmininum, vt quia excludat
à ſucceſſione filiæ vel ſororis.dixi.ſ.in.v.art.princi.
in.xiij.q.notat Pau.de ca.in conſi.cxix.incip.hæredi
tas prædicta in vol.antiquorum conſiliorum ſecun-
dum vltimam impreſſionem. Cæterùm prædicta deci
ſio limitaſ ex his quæ dixit do.Franceſchinus cur.iu-
nior conſi.v.xxiij.colū.ꝙ ſtatutum papiæ excludens
dotatam à fratre vel filio fratris à fraterna ſucceſſione
intelligitur etiam excludere à ſucceſſione filiorum fra-
tris eo maximè quia tale ſtatutum ſolet interpretari,
vt dotata excludatur à ſucceſſione dotantis, vt dictū
fuit latè.ſ.eo.xvi.q. Sed ex hic dictis patet contrariū
fore verius, & ꝙ dotata intelligatur excluſa à ſucceſ-
ſione dotantis, vt in.d.xvi.q.inducitur in fauorē fœ-
minæ in tantum ꝙ dotata à patre non intelligaſ exclu
92 ſa à ſucceſſione filij ſeu fratris, vt ibi. † Quod ſi quæ-
ramus an excluſa à ſucceſſione patris intelligatur etiā
excluſa à ſucceſſione aui patre prædefuncto ſ poteſt ar
gui pro & contra ex his quę dicunt Bar.in auct.ex te-
ſtamento.C.de ſecun.nup.& Bal.in auc.ſi qua mulier
in prin.com.C.ad velle.& doct.in.l.ſi verò.§.de viro
ff.ſol.ma.per illum tex.dū tangunt, an in materia cor
rectoria dicta à patre habeant locum in auo. Sed ex
his quę.ſ.dicta ſunt videtur dicendum ꝙ non. Nihil-
ominus pro nunc inclino in contrariam ſentētiam, ꝙ
imò excludatur à ſucceſſione aui ſicut ecōtra ſi mater
vel pater excluderetur à ſucceſſione filij pariter exclu-
deretur auus, quia coniungiſ mediante ꝑſona filij, vt
dixi latè.ſ.in.vi.art.princ.in.iij.mēbro.& ſicut exclu
ſa propter patrem excluderetur propter auum qui cōiun
gitur mediante perſona patris, vt.ī.in.xij.art.prin.ie
xvi.q. Item limitabat Maria.in.d.conſi. lxxxi.incip
in præſenti.i.col.hoc verū ꝙ ſtatutū excludens à ſuc-
ceſſione vnius, putà patris non excludat à ſucceſſio-
ne alterius, putà matris, niſi per alia ſtatuta, putà ciui-
tatis ſuperioris ſit prouiſum ꝙ etiam à materna ſucceſ
ſione excludatur de quo.ſ.in.vi. articu. primo mem-
bro.vij.q.
93 VIGESIMO quęro.† Ex rubrica ſtatuti gene-
raliter & ſimpliciter excludunſ fœminę dotatę, poſtea
nigrum excludit dotatam non ſimpliciter, ſed à ſucceſ
ſione alicuius, an extendatur ad excluſionem à ſucceſ-
ſione alterius non nominati in ſtatuto, putà dicitur in
Rubric.ſtatuti ꝙ fœmina dotata vel ſimpliciter, vel
à patre non ſuccedat, poſtea in nigro diciſ ꝙ dotata à
patre non ſuccedat matri, an eo caſu dotata à patri ſuc
cedet patri. Pau.de ca.in conſi.cccxxxix.inci. pręſens
caſus modicā dubitationē habere vī in.ij.col.l vo.anti
quorū cōſiliorū ſm primā impreſſionem tenuit ꝙ nō
ꝓpter generalitatē rubricæ habentem orātionem perfe
ctam, ex qua licet arguere. vt notaſ in.l.i.ante ſi gloſ.
magnę.C.ne fideiuſ.dot.den.& in aucten. nullum cre.
ag.circa prin.in gl.ſuper verbo legem circa fin.& ple-
nè traditur in.l.i.ff.ſi cer.pet.vbi Alex.in.iij.col.tran
ſit cum prædicta deciſione & in conſ.i.ij.col.iiij.vo-
lu.vbi allegat prædictum conſiliū Pau.de ca.cū con-
cor.de quibus p.d.Curtiū iuniorē conſil.v.octaua.&
ix.col.idem tenet Mod.bono.in trac. dotium vltima
parte in.lxvi.q.inci.quid ſi ſtatutū dicit in rubr.addu
cendo ad idē etiā Pa.de ca.in.d.l.i.dicentem ita ſe con
ſuluiſſe, ſed ergo in mea lec.padua.non iueni Pa.de ca.
hoc dicere Sed cōtra prædictam deciſionem inſurgant
quidam moderni in.d.l.i.vbi contrarium tenent, mo
ti ſex aut ſeptem fundamentis, & primò quia ad hoc
94 vt† Rubrica poſſit allegari, & non reſtringantur per
nigrum eſt neceſſe, vt habeat orationem omnino perfe
ctum ſm Ant.de but.in prohemio decreta. in pen.col.
& Imo.in ru.ff.de verbo.ob.in.iij.colū.illa enim.d.
oratio ſignificat omni ex parte glo.in.l.ſi cū exceptio
ne.§.ꝙ ſi homo.ff.ꝙ me.cauſa no.Alex.in.l.ꝓcibus ī
no.C.de imp.& ali.ſub.ſed rubrica prędicta in termi
nis Pau.de ca.& Alex.non erat omnino ꝑfecta, quia
non declarabat à qua ſucceſſiōe vellet dotatam exclu-
di, ergo ex illa rubrica & eius generalitate non eſt ar-
guendum, ſed eſt attendendus tenor nigri, ſed ad hoc
fundamentum reſpōderi poteſt ꝙ imò talis rubrica ha
bet orationem omnino perfectam, cū ſtatutū ſimplici-
ter excludens dotatam intelligaſ excludere à ſucceſſio-
ne dotantis. vt in terminis dicit Bal.in.l.p.C.de leg.hæ
re.& dixi.ſ.e.in.xvi.q.& in.xviij.& in.q. pręce.cir-
ca prin.dū allegaui.Pa.de ca.in cōſi.cccxxxviij.&c.
Secundò mouentur ex his quę dixit Panor.in conſil.
xiij.incip.quædam mulier habens.vlt.col.i.volu.vbi
dixit ꝙ rubrica generalis nō reſtringitur per nigrū ſpe-
ciale, niſi nigrum expreſsè de eodem loquatur, de quo
loquitur rubrica, quia tunc rubrica reſtringitur ad id
tantū de quo loquitur nigrum. allegat Gl.in.d.rub.
C.ne fideiuſ.dot.den.& in auct.ad hoc.C.de vſur.ꝗ
decisionem

deciſionem Panor.ſequitur Corn.conſi.cxxvi.incip.
principale.iij.col.in fi.ij.vol.iunctis his quæ dixit ipſe
Corn.conſi.ccxiij.circa.l.&.ij.col.ij.vol.pro qua de
ciſione Panor.etiam facit quod dicebat Soci.conſi.
ccvij.incip.in cauſa.iiij.col.circa fi.i.volu.verſi.liij.
quidē &c.ꝙ ſi rubrica ſtatuti generaliter loquitur, qui
ſuccedere debeant ab inteſtato, & in nigro excludātur
cognati non intelligetur nigrum de nominatis in rubri
ca.nec de fœminis agnatis allegat Pau.de ca.cōſilio.
cccxviij.& cōſi.clxix.in antiquis. Sed prout dicunt
ipſi.d.Mod.in.d.l.i.Iſta deciſio Panor.non vr̄ vera
quia eſt contra tex.& gl.per omnes approbatam in.l.
i.C.de capi.ciui.cēſi.exi.lib.xi.vbi nigrū loquitur ex
ꝓfeſſē de eo de quo loquit̄ Rubrica,& non reſtringit ip-
95 ſam rubricam gn̄alem.Tertio mouentur,† quia verba
nigri obſcura,& ambigua declarantur ex rubrica per
gl.ſingularē in.l.i.C.ne lice.tertio prouo.& traditur
latè in.d.l.i.Et copioſè tāgit dn̄s Curt.iunior.d.cōſil.
v.viij.&.ix.col.Vnde multomagis debet eſſe ecōtra,
vt verba rubricę ambigua declarentur per nigrū,vt.j.
dicam in limitationibus,& cōſequēter reſtringant̄ ad
id de quo nigrum loquit̄.Sed ad hoc pōt rn̄deri ꝙ ver
ba Rubricę prędictę nō ſunt obſcura vel ambigua, cū
habeant ſuam interꝓtationem & declarationem ac in-
tellectum certū a iure traditum prout dixi. Item non
eſt bona cōſequentia ꝙ ex quo aliquod recipit declara
tionem ab aliquo ab eodē recipiat reſtrictionē, cū alia
ſit interpretatio declaratiua,alia reſtrictiua,vt ꝑ Bart.
& repe.in.l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.& Bal.in
l.non dubium.C.de legi.Quarto mouentur quia ver-
96 ba ꝓdictę rubricę ſunt indefinita,† ſed in materia odio
ſa prout ſunt talia ſtatuta excluſiua fœminarum iuxta
nota.in.l.venia.C.de in ius vo.Indefinita nō equipol
let vniuerſali,imo ſtrictiſsimè debet intelligi ſm An-
ge in.l.pen.C.de impu.& ali.ſubſti.& Imo.Alex.&
Mod.in.l.ij.ff.de lib.& poſthu.ſed hoc fundamentū
non obſtat,quia prout latè cōcluſi.ſ.in.iiij.arti.prin.
talia ſtatuta ſm magis cōem opi.ſunt fauorabilia.Qui
to adducitur auctoritas Bald.in.l.ſi defunctus.in.i.
co.C.de ſuis & legi.vbi dixit ꝑ talia ſtatuta cēſeri quā
dam exhęredationem argu.l.qui volebat cum gl.ff.de
hęre.inſti.ſed exhęredatio nunꝗ intelligit̄ niſi nomina-
tim ſit exprȩſſa.l.i.ff.de lib.& poſth.& ideo ſm Bal.
nunꝗ quis intelligitur excluſus à legitima hęreditate,
niſi hoc noīatim exprimatur,ſed & hoc fundamentū
non obſtat,quia cum hoc ſtatutum dicatur fauorabi-
le iſta æquiparatio non eſt bona,& iſtam æquiparatio-
nem impugnat ipſe Bal.in.l.maximum vitiū in.i.col.
.C.de lib.pręte.dicēs ꝙ exhęredatio cauſat̄ à culpa,&
odio,& iſta excluſio mulierum à fauore. Sexto addu
97 cit,† quia licet ſtatuta debeant taliter interpretari, vt
aliquid operentur vltra ius cōe.c.cum dilectus de con
ſue.Bar.in.l.oēs populi.in.ij.q.ꝓncipali.ff.de iuſti.&
iur.& in.l.ij.ff.de vſur.& in.l.iiij.§.prętor.vbi etiam
Alex.ff.de dam.infec.tamen inuento ꝙ aliquid ope-
rent̄ debent taliter reſtringi,vt minus lędant ius cōe ꝗ
fieri poſsit.d.c.cū dilectus.&.l.ij.C.de noxa.& notāt
moderni in.l.fi §.in cōputatiōe.C.de iure deli.& in.d.
§ prętor ait & in.l.l.in prin.ff.ad.l.fal.Sed & hoc non
obſtat,quia fauor agnationis & rō ſtatuti aliud ſuadēt
l.cū quidā.ff.de lib.& poſth.& quod dixit Bal.in.d.
l.maximū vitiū iunctis his q̃ copioſè dicta ſunt in.iij.
&.iiij.arti.princi.vn̄ puto trāſeundū cū opinio. Pau.
de ca.pro qua facit quod conſuluit.Corneus conſil.
98 cccxiij.incip.ꝗuis.iij.col.in fi.ij.vol.ꝙ † ſi rubrica ge
neraliter admittat proximiores ex parte patris excluſa
matre & nigrum loquatur ſi pater deceſſerit ſine teſta-
mento,excludetur mater etiam condito per patrem te-
ſtamento.facit quod cōſuluit dn̄s Benedictus capra in
99 conſi.incip.ſubſcripſi, dum dicit ꝙ † ſi rubrica dicat
ꝙ proximiores ſuccedant defuncto, & in nigro dicat̄
ꝙ mater excludatur per proximiores conſanguineos,
ex generalitate rubricę auia paterna excludet matrem,
licet ipſum qn̄ꝙ redarguā de ibi dictis in alio ꝓpoſito.
Et dicebat maria.conſi.xxx.incip.ꝗuis.viij.col.in fi.
ver.ſupereſt.ergo ꝙ rubrica licet non habeat ſenſum
perfectum probat qualitatem contentorum in ſtatuto,
& de qua materia loquatur diſpoſitio ſtatutaria ꝑ iu-
ra ibi per eū allegata.inferens ꝙ ſi rubrica dicat de his
qui ſuccedunt defunctis ab inteſtato,nigrum non cen
ſeatur loqui de ſucceſsione etiam in cauſa teſtati. Di-
xit etiam Mari.conſi.xxx.incip.ꝗuis.viij.col.ꝙ ſi ru
brica eſt perfecta quo caſu licet ex ea arguere putà ꝙ
dotata à patre ſit contenta de eo quod pater dederit in
dotē,nigrum latius loquens putà ꝙ dotata à patre &
ab auo ſit contenta de eo quod à patre vel auo datum
fuerit vel promiſſum,debebit interpretari vt non de-
uiet à rubrica ſi fieri poterit, ita quòd dotatio aui ex-
cludat ſolùm ab hęreditate aui dotantis iuxta ea quæ
dixi.ſ.xvi.quæſtio.& ꝙ rubrica declaret nigrum con
ſuluit etiam in ſimil.d.Barthol.ſoci.conſil.cl.colum.
xx.in prin.ver.ſupereſt.vltimo prędicta concluſio eſt
limitanda niſi nigrum veniat ad declarationem rubri-
100 cę ipſius verba reſtringendo,vt quia † rubrica ſtatuti
dicat ꝙ fœmina dotata non ſuccedat extantibus ma-
ſculis & nigrum dicat ꝙ fœmina dotata non ſuccedat
matri vel alteri de linea materna,& ꝙ dotata intelliga
tur qn̄ conſtat de confeſsione dotis per maritum facta
vel de reali numeratione,quia tunc niſi conſtet de do-
te modo prędicto poſito ꝙ alias poſsit dici dotata nō
attendit̄ rubrica q̃ de dotat ſimpliciter & indefinitè lo-
qtur ſm Alex.in conſi.xiij.inci.circa primū dubiū.iij.
col.l.volu.& Soci.conſil.xcij.incip.circa primū.lij.
col.iij.volu.dicentem ꝙ ex nigro bene declaratur ru
brica ꝗuis generalior.traditur in.d.l.i.maximè ꝑ Al
beri.ſaly.& Alexā.& Ant.de butr.in prohemio de-
cre.vbi.ſ.immo & reſtringitur in terminis prędictis.
Et ſm hanc poſſet ſuſtineri, quod dixit Corne.conſil.
101 clxxi.inci.licet.i.col.iiij.vol.dum dixit ꝙ † verba ge-
neralia,vel indefinita rubricę declarantur & reſtringū
tur per nigrum.Alio etiam modo poſſet limitari prę-
dicta concluſio,niſi intelligendo rubricam generaliter
inſurgeret correctio nigri, & contradictio inter ru-
bricam & nigrum, quia tunc nigrum reſtringeret ru-
bricā ſm Albe.de eo.ſaly.& Alex.in.d.l.i.& Albe.
in rubri.C.etiam ob chiro.pecu.& Ant.de but.vbi.ſ.
qui dicit ſtandum tunc nigro tanꝗ magis deliberato,
& allegat gl.in.d.auc.ad hæc.C.de vſur.facit ad prę-
dicta ſm Saly.glo.in rubrica.C.de pręben.ſala.libr.
x.iuncta.l.i.illius titu.Item ſm Alberi.in.d.rubri.C.
ēt ob.chir.pe.facit, quia nigrum tanꝗ poſterius debet
attendi.l.nam & poſteriores.ff.de legi.cum ibi nota.&
l.pacta nouiſsima.C.de pac.&.c.i.de cōſti.in.vi.&
hoc idē voluit Pau.de ca.in.d.l.i.i.iij.co.ff.ſi cer.pe.
dicens poſt Gui.de cun.ꝙ vbicunꝙ nigrum euidenter
apparet contrarium rubricę: non licet arguere ex ru-
brica,de quibus limitationibus & alijs inueſtigationi
bus vbi caſus occurreret recurrendum eſt ad loca prę-
dicta & ad no.in rubri.C.an ſer.ex ſuo fa.&c.cū con
cor.allega.in.d.l.j.Dixit tamen.d.Phili.corne.ad ꝓ-
poſitum ſecunde limitationis in.d.conſil.cxxvi.inci.
principale.iij.col.in fi.ij.volu.ꝙ licet generalitas ru-
bricę diſpoſitiuè loquentis ſoleat ampliare nigrū per
prędicta,& per not.per Glo.in.l.i.C.de capi.ci.cen.

ct.eximẽ.lib.xi.& in.§.i.in auc.vt ſa.nouę cõſtitutio.
& per Rom.in ſingularibus,tamẽ ſi talis generalitas
nimis derogaret iuri cõi,taliter ꝙ traheretur ad abſur
dum deberet fieri reſtrictio rubricę ad nigrũ. Et ſm
Coeneum conſi.ccccxiiij.inci.vř.iij.col.iiij.volu.qñ
gñalitas rubricę ſolet de iure recipere limitatiões ſi nõ
declaranť in rubro venũt declarande p nigrũ. & idẽ
qñ rubrica nõ habet cõgruã ſignificationẽ niſi determi
neť p nigrũ,,vel ſi indefinita determinatio rubricę in-
definitẽ itellecta traheretꝰ ad abſurdũ,vt ẽt.ſ.dictũ fuit.
Aliqua ẽt dicit Decius i.d.l.l.i pn.ij.co.ff.ſi cer.pet.
201 VIGESIMO primo quęro.† an excluſa a pñs
ſucceſſiõe pp filios maſculos admittatur ad bona pñs
confiſcata,quorũ pars filijs eſt ex gratia reſeruata , vt
quia ſtatutũ bona alicuius delinquentis mãdet publi-
cari,ſalua aliqua parte quã filijs reſeruet,& breuibus
rñdẽdo Ang.de peru.in.l.ſi deportatis .C.de bo.dã.
In in terminis ſtatutorum Peruſii tenuit ꝙ non , qm
illa reſeruatio habet inſtar ſucceſſionis paternę p illũ
tex.dũ ibi emancipatus nõ ſuccedit in bonis pñs dam
nati,& reſeruatis filijs ex gratia,niſi cõferat bona ſua
ꝑut aliàs in paterna ſucceſſione conferret,& in prędi
ctis bonis ẽt ſuccedit adoptiuus,ſicut in bonis nõ dã
nati,nec filijs ex gratia reſeruatis.l.ſi §.ex bonis.ff.eo.
& hãc deci.ſequiť Moderuus bono.i tra.dotiũ i vlti.
pte in lxviij.q.icl.an dotata,allegãs ad idẽ Ang.in cõ
ſi.lij.& Bal.i quodã cõſi.xvij.Et in hac.q.dubiũ facit
ꝗa talia bona nõ dñr ꝓprię ex paterna ſucceſsiõe defer
ri,ſed à fiſco per tex.ſ. allegatũ, & ibi hoc aperte de-
clarat Bal.dicens ꝙ niſi illa cõſtitutio emanaſſet aliter
fuiſſet dicendum ex iuris interpretatione, quod dictũ
habeo pro dubio pp.d.§.ex bonis,& ſi opponať ꝙ ex
his iuribus non liceat inferre ad deciſionem ſtatuti pre-
dicti,qđ eſt correctoriũ iuris cõis in quo verba ſunt ꝓ
prie capienda,ita ꝙ prouiſio in caſu vero non traha-
tur ad fictum.l.iij §.hæc verba.ff.de neg.geſt.l.i.§ ſi ia
qui nauẽ.de exer.& notat Bar.in repe.l.omes populi
in.vi.q.pn.ff.de iuſt.& iur.Imo.& Alex.i.l.i.§.i.ff.
203 ad.l.fal.rñdẽt ꝙ † qñ à lege antiqua æquiparantur ca-
ſus verus & fictus tunc bñ fit extenſio de vno caſu ad
aliũ ẽt in ſtatutis ex idẽtitate rõnis,vt dixi in.vi.artic.
prin.in.iij.mẽbro.i.q.& traditur in.l.gallus.§.& qd
ſi tantum.ff.de lib.& poſth.& p maiori intellectu pñ
tis qõnis videri pñt q̃ dixi.ſ.eo.artic.in.xiij.q.ꝗa hęc
quæſtio fuiſſet coniungenda cum illa.
204 VIGESIMO ſecũdo quæro † an excluſa à bo
nis pñis,p ſtatutũ poſsit venire ad emphyteoſim pñi
conceſſam pro ſe & filijs & nepotibus aut ſaltẽ liberis
Bal.in auc.ſi quas ruinas.In.iij.col.i.q.C.de ſac.ſan.
ecc.tetigit hãc.q.& dixit ꝙ ſic.nã licet ſit excluſa à ſuc
ceſſione,& ſic ab hæreditate nõ tñ eſt excluſa à tali em
phiteoſi quæ non cenſetur eſſe quid hęreditariũ , ſed
eſt ius quæſitum filijs ex contractu,& tpe contractus
ſue cõceſſionis factẽ pñi p.l.ſi quis ticio.ff.de vſufr.
accre.iuncto §.ex conditionali.inſti.de ver.obliga.qđ
patet,ꝗa tunc admittitur filius ad talẽ emphyteoſim
licet nõ ſit hæres patris,ex eo quia talis cõceſſio in du
bio cenſeť facta filijs tanq̃ filiis,non aũt tanq̃ hæredi
bus,vt ẽt voluit ipſe Bal.in auc.vñ ſi parẽs.C.de inof
fi.teſta.Bar.in.l.gallus.§.i.ff.de lib.& poſth.tradiť i.l.
ſi tibi.§.ſi pactus,& ibi p Alex.& mod.ff.de pac.facit
qđ no.Bar.In.l.qđ dř,& ibi ẽt alij ſcribẽtes.ff.de ver.
obli.& Bar.in.l.iuriſiurãdi.§.ſi liberi.ff.de ope.liber.
Sed idẽ Bal.i.l.liberti liberteq̃.In.x.col.verſi.ſed qd
ſi eſt ſtatum.C.de ope.lib.ſenuit ꝙ aut ſtatutũ diſponit
ſpãliter de forma ſuccedẽdi in emphyteoſi,& tũc ſer-
uetur talis diſpoſitio, aut de vniuerſali ſucceſsione,
& tũc aut emphyteoſis trãſit cũ vniuerſitate , ſeu iure
hęreditario deferť,& idem de ea iudicamus qđ de ſuc
ceſſiõe hřditatis. Aut verò eſt diſpoſitio p ſe ſtans à iu
re hřditario diuiſa,& tũc cũ ſtatutũ nihil de ea loquať
& ex cõtractu deferať nõ cõphendeť talis emphiteoſis
ſub diſpoſitiõe ſtatuti.l.verba geſſerunt.ff.de verb.ſi-
gni.& dř iure hæreditario deuolui qñ př illam ſtipula
tus eſt,& acquiſiuit p ſe & filijs & hřdibus,ꝗa tũc fi-
lius in illa non ſuccedit niſi ſit hęres.§.emphyteoſim i
auc.de non alie.& qđ not.in.d.§ ſi pactus & in.l.qđ
dicitur, & per Barto. In dicto.§.ſi liberi.& in.dicta
l.gallus.§ primo & .d.pręcept. meus in.l.ij.in. cxliij.
columna.verſicu.iij.quęro.C.de iure emphiteo.ſecus
ſi ſimpliciter acquiſiuerit,pro ſe & filijs,vt in iuribus
prędictis in qua ſentẽtia fuit Saly.in.l.ii.C.de iure em
phi.& hãc opi.ſequitur Mod.bono.in tra.dotiũ vlti.
parte.q.xlii.inci.ſi filia ꝓhibeť.ita limitando & decla
rando no.p Bar.In.d.§ ſi liberi,& ꝗa in verbis huius
205 qõnis dixi aut ſaltẽ liberis.hoc iõ ẽ ꝗa † ſit difficultas
an filię cõpręhendantur in cõceſſiõe emphiteoſis q̃ ſit
pro ſe & filiis licet ſecus ſit qñ ſit pro ſe & liberis,vt p
archi.in.c.ſi quis ſuadente.xvii.q.iiii.Imo.in.c.po-
tuit in vlti.col.loca.cum concor.adductis p.d.pcep.
meũ in.l.maritus.in.ii.col.C.de procu.licet docto.
quos in hac.q.ſ.allegaui aliter ſentiant. Sed Bar.in
d.§.ſi liberi in.ii.col.ver.puto igitur dicit ꝙ tunc prę-
fertur maſculus etiam In bonis emphyteoticis q̃uis
verba cõceſſionis copulatiuẽ vocent maſculos & fœ
minas putà,ꝗa in conceſſione in emphiteoſim dictũ
ſit concedo tibi hãc rẽ in emphyteoſim pro te & filiis
tuis maſculis & fœminis talis.n. cõceſſio itelligiť fcñ
ordine ſucceſſiuo p no.in.d.l.gallus.§.i.& vt maſculi
fœminis pręferantur iuxta diſpoſitionem ſtatuti , vt
no.in.d.§ i.& per doc.& copioſẽ, Alex.In.l.hęredes
mei §.cum ita.ff.ad treb.& ad hoc adducit Bart.in.d.
§.ſi liberi no.p Cy.in.d.l.liberti liberteq̃ dicens pręte-
206 rea ꝙ ſi qua † ſpecialis cõſuetudo eſſet circa ſucceſſio
nẽ rerũ emphyteoticarũ illa eſſet ſeruanda & ſm illã p
ſumereť facta cõceſſio p pdicta. opinio.Bar.ſimplici
ter & ſine.ſ.dicta diſt.Baldi.ſequiť Pet.de anc.in cõſi.
cxxiiij.incip.viſis & diligenter ruminatis. motus ma
ximẽ p predictũ fundamentũ.Quod vbi adeſt ſtatutũ
in ciuitate vel cõſuetudo vel aliquod gñale pactũ cõl-
tatis ꝙ in emphyteoſi maſculi pręferanť fœminis ſm
illa intelligatur facta cõceſſio.Idẽ etiã voluit in cõſi.
ccccxxxiiii.inci.poſt.ꝓ iſta dña & in ſuis reportatis in
l.ſed ſi hac §.liberos .ff.de in ius voc. Ange.in conſil.
clxxxiiii.Bar.In cõſi.lix.inci.iſta qõ habet duo dubia
Imo.in.c.potuit tn fi.de loca.dicẽs ſe ita conſuluiſſe
apud Lucã.& in.l.fi.ff.de cõdi.& demon.& in cõſi.
xxvii.ſm numerũ meum incip.viſo quodã inſtřo &
Alex.in cõſi.xliiij.inci.viſo thema.l.co.l.vo.& in cõ
ſilio.cxix.incip.viſo proceſſu.iij.co.verſic.& ſic ap
paret.v.vo.ſequiť Barb.cõſi.xiiij.ĩci.ſcribit ꝓpheta.
i.vol.volẽs,ꝙ ſtatutum laicoꝝ poſſit exp̄ſſe ſup tali
bus bonis diſponere in p̄iudicium laicoꝝ,& Corn.cõ
ſi.cxlv.inci.ad euidentiã col.fi.&.clxvi.inci.circa l
iij.&.liij.col.i.vol.& cõſi.cxxxi.inci.p̄mittẽdum.ij.
col.ij.vol.& late cõſi.xlij.in.ii.i.vol.Ita ẽt tenet do.
And.ſic.in.c.i pñtia in.lxvii.col.de pba.allegãdo ad
idẽ Pau.de ca.in conſi.lxxvii.aliàs.lv.& ibi dicit ſe
ita pluries conſuluiſſe.idẽ ẽt vult i rep.c.Raynaldus.
in.lxxxvii.col.&.do.Fely.in.c.q̃ in eccleſiarũ in fi.
commẽ.de conſti.& hęc opinio tanq̃ cõis eſt tenenda
quicquid dicat do.Lauren.in repe.d §.cęterũ in.xlii.
col.propter rõnem ſupradictam ad q̃ contrarium te-
nentes non aduerterunt, & prædicta ꝓcedunt in ſuc-
ceſſione

ceſsione inteſtati , ex teſtamẽto autem quomodo ſuc
cedatur in emphiteoſi,& q̃uo ſit licitum patri diſpo
nere.Baid.dicit plura verba in.d.l.liberti, & aliquid
in.d.auct.ſi quas ruinas.& Barto. in.d.§.ſi liberi .&
Alex.in.d.conſi.xiiij. & in.l. apud Iulianum.§.ſi qs
& in.l.ſi domus § fi.ff.de lega.j. & Barto. & doc.in
l.quod dicitur ſuprà allegata cum concor. ſ.allegatis
& laté.d.præce.meus in.l.ij.in vltimis cartis.C.de iu
re emphi.& ſm Mari.con.xxx.incip.q̃uis prope fi.
interpretatio ſapientum ferrariæ concedit q̧ pater poſ
ſit in bonis eccleſiaſticis priuare filios, & inſtituere ex
traneos,& ibi tradit q̃uo liceat laicis facere tales inter
pretationes. Prædicta opinio procedit qñ tempore
conceſsionis erat conditum ſtatutum, nam ſi ſuperue
niret tale ſtatutũ, niſi ſpecialiter prouideret ſup rebus
emphiteoticis tranſirem cum diſtinctione Bai.de qua
in.d.l.liberti libertéq̧,q̃uis Pe.de ancha. in.d. con
ſi.cxxiiij.circa fi.dicat etiam tunc filias excludi p ſta
tutum.eo quia iſtud ius in perſona filiorum ſumit ini
tium.demum poſt mortem patris, p nota. in.d.l. gal
lus §.i.quo caſu ſtatutum ſuperueniens debet extendi
ad aliud ius q̧ naſcitur poſtq̃ eſt editum.arg. eorum
quę notat Bar.in repe.l.omnes populi in vlti.parte.ff.
de iuſti.& iure. nam iſtud non poteſt procedere attenta
ratione decidendi ad quæſtiõem prædictam, quæ eſt
vt conceſsio intelligatur facta ſm ſtatuta & conſuetu
dinẽ vigentia tempore conceſsionis,quia ſi eo tempo
re vigebat ius commune illud debet attendi , nam vt
dixi eſt ius quæſitũ filijs ex contractu & tempore con
ceſsionis.item hæc ampliatio Pet. de anch. poſito q̧
eſſet ſequenda non procederet niſi vbi emphiteoſis iu
re hæreditario deferreretur , non autem vbi ex cõtra
ctu ſimpliciter defertur per not.per Bald. in.d.auct.ſi
quas ruinas,& per Bar.in.d.§.ſi liberi.& docto. in lo
cis.ſ.allega. Et prædictam communem opinio. &
concluſionem q̃.ſ.feci ampliat Pet.de ancha.in con
ſi.cxxiiij.incip. viſis & diligenter ruminatis in fi.iun
ctis his dixi in.ij.col.verſi.v.hoc probat, vt proce
dat etiã ſi ſtatutum q̧ fœmina nõ ſuccedat factum ſit
poſt conceſsionem emphiteoſis viuente tamen patre
in qua pater ſtipulatus eſt etiam pro filia de quo dixi.
ſ.vi.articu.princip.iiij.membro. xv.q. item illã am
pliat idem. Pet.de anchara.& Ioan.de imo. in conſi
lijs.ſ.allegatis.&.d.Feli.in.d.c.quæ in eccleſiarum
in vlti.colum.de conſti.vt procedat nedum in bonis
q̃ laicus tenet in emphiteoſim ab alio layco, verũ ẽt in
his q̃ tenet laycus i emphiteoſim ab eccleſia.eo qa nõ
poteſt dici eccleſia læſa in iure vtili , quod habet lay
cus in tali emphyteoſi,cum illud vtile dominium la
yci non poſsit dici eccleſiaſticum , ſed rei eccleſiaſticę
cohærens.itẽ qa vnica ſucceſsio nõ debet diuerſo iu
re cenſeri.ſed regulari magis legibus & ſtatutis ex qua
litate perſonę recipientis q̃ concedentis. argum.c. de
inde.xxvi.diſtin.&.l.cũ qui ædes.ff.de vſuca. &.c.
cum in tua de deci.ad idem adducit Pet.de anch. no.
per Io.and.in regula ſine culpa in fi.com.de regu. iu.
in mercu.dum vult conſuetudinem pręferẽtem primo
genitum in ſucceſsiõe militare tam in clericis q̃ in lai
cis,quod dictum parum facit, & de eius veritate aliàs
dixi.ſ.in.vi.articulo.princ.i.membro.ij.q.ad idẽ fa
cit qđ dixit Bar.in.l.ij.vbi etiam p allos.C.vbi in rẽ
act.& Pan. & moder. in.c. qm̃ frequẽter §.in alijs in
xiij.col.ver. & faciunt hæc ad qõnem, vt lit. non cõ
te.poſt Vber.de bo.& Fran.ti.vbi volunt q̧ emphi
teota eccleſię conuentus coram laico non poſsit no
minando dominum declinare forum,quia diuiſum ẽ
ius emphiteote , & domini , quod etiam claré firmat
Pet.de ancha.in.c.ea quæ in.xvij.co.de tregu. iur. &
in conſi.cccxxxiiij.inci.ad dubia.i.col. & ad hoc ẽt
facit quod voluit And.de iſer.in.c.i.in verbo & plau
ſtrum in ſecunda colum.in tit.quæ ſint rega.vbi volu
107 it & † emphiteota eccleſię teneatur ad onera publica
& collectas ſicut emphiteota priuati,eo maximé quia
vtile dominium emphiteote ſequitur conditionem p
ſonę.l.fi.in fi.C.de impo.lucra.deſcri. &.l. fin.C.de
inof.teſt.& hæc ampliatio eſt tenenda pro vera , licet
contrarium voluerit Pa.in conſi.lxxij.inci.in nego
cio Guidonis.quẽ refert.d.Fely.in.d.c.quæ in eccle
108 ſiarum in vlt.col.dicẽs p illũ tex. † ſtatuta laicorum nõ
extendi ab bona emphiteotica eccleſiarum. p quo fa
cit quod dixit Bar.in.l.priuatę.C.de excu. mu. li.x.
quẽ ibi ſequitur Io.de pla.non tanq̃ Barto. ſed tanq̃
Ang.de peru.vbi voluit emphyteotam eccleſię non te
neri ad collectã cõis,licet emphiteota laici bene tenea
neatur.vt eſt tex.in.l.ij.in verſi. publicarum functio
nũ.& q̧ ibi notant. Saly.Alber.&.d.præce.meus.
C.de iure.emphi. & Bal.& domi.præce.meus in.x.
col.in.l.i.C.eo.titu.cum concor. per eos allegatis ,
quia reſpondetur q̧ tale dominium non eſt eccleſiaſti
cum & q̧ attendenda eſt conditio perſonę. Et quoniã
hic incidenter cadit qõ an emphiteota eccleſię teneatur
ad collectas,& anno præterito doctores Aſten. fui
mus pro deciſione huius qõnis conuocati, & tunc li
cet prædicta omnia uidiſſem,& iam cõpoſuiſſem,tñ
reliqui quantum in me eſſet illam ſub dubio,nec vo
lui prædicta omnia referre.Iccirco putaui hic nunc de
ipſius veritate aliquid dicere.In ea igitur qõne duę pn
cipaliter,pponuntur contrarię deciſiones Bar.ſ.in.d.
l.priuatę.& And.de iſer.in.d.c.i.& vterq; eorum ui
detur male dicere, adeo q̧ ex eorũ dictis contrarium
infertur eius quod decidunt.dicit enim Bartol.in.d.l.
priuatę q̧ emphiteota eccleſiæ non teneatur, ea ratio
ne quia cum ipſa bona emphiteotica ſint perpetuò ad
canonem obligata nõ debet duplici onere grauari,ſed
attenta iſta rõne etiam emphiteota priuati non teneret
ad collectas cuius cõtrarium eſt veritas . vt prædixi ,
vñ ſi alia non eſt ratio decidendi , ita teneretur emphi
teota eccleſiæ ſicut priuati,quia iſtam rõnem lex non
admittit.dominus autem And.de iſer.poſtq̃ dixit em
phiteotam eccleſiæ teneri ad collectas ſubiicit ,p idem
109 ſit dicendũ † in emphiteota fiſci cum æquiparetur em
phiteote eccleſiæ ar.l.fi.C.de ſac.ſan.ec. Sed ſi iſta æq
paratio attendi debet,in fiſco reperitur declaratum q̧
eius emphiteota non tenetur ad collectas, vt habetur
in.d.l.priuatę.ergo idem eſſet dicendum in emphiteo
ta eccleſiæ . Dico igitur prout etiam tunc dicebam q̧
aut canon qui præſtatur per emphiteotam eſt magnus
correſpondens collectæ, & tunc non tenetur propter
illã rationem ,quia non debet quis duplici onere gra
uari,quæ ratio in materia onerum recipitur, vt habe
tur in.l.honores ſubeunti.ff.de mu.& ho. & gloſ. in
l.i.in.glo.fi.C.de muli.& in quo lo.li.x.cũ concor.
& ita eſt de mente Andre.de iſer.in loco ſuprà allega
to. Si autem canon nõ æquiualet oneri quod pro col
lecta imponitur , .tunc tenendam puto opinionem q̧
ſolui debeat collecta per rationes quas deduxi ſuprà
per totam quæſtiõem, maximé quia iſtud ius vtile nõ
dicitur eſſe quid eccleſiaſticum, ſed rei eccleſiaſticę co
hærens . vt dixit Pet.de anchara.in conſilijs ſuprà al
legatis,quia collecta imponitur ratione fructuum, vt
patet in.l.ſi pendentes.§.ſi quid cloacarij.ff.de vſufru.
& ibi notatur.& per Baldum in capitulo primo.§.ſi
militer de.l.conra.i vſibus feudorum. merito iſte em
phiteota eccleſiæ tenetur ſicut priuati.& p hac parte

facit conſilium Fede. de ſen. nume. cxi. incip. quæſtio
talis eſt an dyoceſanus in pe. col. quem refert, & ſequi
tur Io. de pla. in. l. nemo. C. de digni. lib. xij. & Gemi.
in. c. q̃q̃ de cẽſi. in. vi. in fi. co. & Fimbi. in tracta. ga-
bel. in. vij. parte. vi. q. cum concor. per eos allegatis.
dum volunt ꝙ ruſtici & coloni eccleſiarum q̃ tenẽt ꝑ
dia ad medium vel ad fictum ab eccleſia tenent ſol-
uere gabellas de parte fructuum eis contingentium &
alia onera ipoſita ꝑ dominos temporales, q̃a pars cõ
tingens colono nullo mõ eſt priuilegiata quod conſi
lium allegabam ꝑ hac parte. hinc dixit. Imo. in cle. fi.
110 ij. col. de cenſi. ꝙ † emptores reddituum eccleſiꝗ non
gaudent eius imunitate & etiam notatur in locis præ-
dictis. Puto tñ prout etiam dicit Andre. de iſer. in lo-
co. ſ. allega. ꝙ nõ debeat tñ alibrari talis res emphiteo
tica quantum libera. vult. Lucas de pẽna in. l. fi. in. ij.
col. C. de fund. limi. libr. xi. dicens ꝙ debet deduci de
æſtimo penſio & id ꝙ pro re præſtatur. Facit. l. forma
in prin. ff. de cenſi. vbi debet q̃s collectari ſeu alibrari
pro mõ fructus & vſus ſeu redditus rei, quod intelli-
go niſi canon foret minimus putà vnius denarij, arg.
l. ſcio. ff. de i inte. reſt. cum vul. & puto iſtã fuiſſe ratio-
nem quare emphyteota priuati teneatur ad collectas
& non dñs, quia ipſe ꝑcipit fructus & in modico gra
uatur cum emphiteoſis ſoleat præſtari ſub modica pẽ
ſione, vt dicit Bar. in. l. i. C. de iure emphi. habetur in
§. adeo inſti. loca. & in auct. q̃ rem. C. de ſac. ſan. ecc.
idcirco ſi penſio eſſet non modica etiam in eo idem eſ
ſet dicendum quod dixi in emphiteota eccleſiꝗ. facit ꝙ
conſuluit. d. franc. cur. conſi. xxxvi. Et pro iſta opi-
nione adducebam poſt hęc ſcripta, q̃a domini directi
pro annuis redditibus tenentur ad collectas ſm Lucã
de pẽna in. d. l. fi. in pen. col. li. xi. & etiam vſurarij,
vt per Bar. in. l. cum neq;. C. de inco. li. xi. & in. l. i. in
iij. col. in. fina. C. de mulie. & in quo loc. eo. li. et bal.
in. i. etiam pe. col. C. de execu. rei iudi. vnde ſi dñs ſol
uit ꝑ redditu annuo ſatis ẽ. Ad. d. l. priuatę iũcta regu
la ꝙ fiſcus & eccleſia ęquiparãtur, vt traditur in. l. fi.
C. de ſacroſan. ecc. & in. l. reſpubica. C. de in inte. reſ.
mi. dum ibi loquitur de repiubica romanorum reſ-
põdetur ꝙ illa regula q̃ vult ꝙ q̃n duo caſus à lege an
tiqua æquiparãtur lex noua ſuperueniens in vno tra-
hatur ad alium ſm Glo. & Barto. in. l. ſi quis ſeruo.
de fur. & in. l. quod vero. ff. de legi. Bar. in. l. marcel-
lus in prin. ff. ad trebel. & in auc. ſed cum teſtator. C.
ad legem fal. Decium in. l. ij ff. de leg. i. cum concor. ꝑ
cedit in caſu equiparato, & non aliter ſm Ro. in conſ.
clxxix. inci. ampliſsime doctoe in. iij. colũ. verſic. rñ-
rñdet. & Math. in tract. exten. in. vi. colũ. & . d. ꝓce-
meum in. d. auc. quas actio. C. de ſa. ſan. ec. in. v. col.
nec enim, vt notatur in. d. l. fi. C. de ſa. ſan. ec. fiſcus &
eccleſia ꝑ oia æquiparantur. Inſuꝑ rñdeſ ꝙ non ſequi
tur ꝙ fiſcus & eccleſia æquiparentur. ergo & emphi-
teota eccleſiꝗ & fiſci cum diuerſum ſit ius emphiteote
à iure dñi, vt de ſe patet, & . ſ. dixi & ſentio ꝙ ꝑ prædi
cta ſnia' ꝙ emphiteota eccleſiꝗ teneatur ad collectas
impoſitas ꝑ dñm temporalem fuit altàs conſultum ꝑ
docto. papienſes. & ideo non imerito dixit Bar. in. d.
l. priuatę ꝙ contraria opinio male peruſij ſeruatur. &
ita etiam voluit Alex. in conſi. cj. incip. viſis inſtru-
mentis in. v. col. i. vol. licet dñs ꝓceptor meus in. l. j.
in. x. col. C. de iure emphi. ſuper hoc nihil firmet Facit
ad prædicta quod dixit. ſ. eo. articu. in. ij. q. in fine. &
licet Barto. in d. l. licitatio. § fi. ff. de publica. velit ha-
bentem cauſam ab eccleſia non teneri ad munera extrã
ordinaria ꝑ. l. i. C. de priui. d. Aug. li. xi. licet ſecus ad
ordinaria per æquiparationem ad emphiteotam prin
cipis vel fiſci, tamen ſuam diſtinctionem non reperio
ab alijs approbari. & ex ꝓdictis dici poteſt quòd ex ta
li æquiparatione non poſſumus arguere nec inferre.
Et quoniam ſuprà dixi quòd Ioan. de pla. in. d. l. pri-
uatę ſm impreſsionem meã tenet illud dictum, quòd
emphiteota eccleſiæ non teneatur ad collectas, fuiſſe
Ang. de peru. eſt aduertendũ, quia illud poteſt eſſe di-
ctum Barto. cum legerit vſq; ad dimidiam. xi. libr.
videlicet vſq; ad titulum. de peri. eorum qui pro ma
gi. inter. prout ibi dicit Ange. & Alexan. in rubrica
ff. de acqui. hæred. & in lege prima. ff. qui ſatiſd. cog.
& in. l. diuortio. §. interdum in penul. colum. ff. ſolu.
matri. & alibi ſępe. Imo. ſecũdum. d. Fran. cur. in ſua
repe. l. i. C. de pro hi. ſeque. pec. in. xii. quæſtio. princi.
in fin. Barto. vltra legit. allegat Bald. & Panormi. dic
vt ibi per eum. Cæterum, quia poſt hęc ſcripta mea ſu
peruenit impreſsio cõſiliorum domini Bartholomei
ſoci. qui in conſilio. ccxvij. i. volum. videtur tenere ꝙ
emphiteota & conductor perpetuus teneatur ad col-
lectas. Necnon ſuperuenit tractatus de collectis do-
mini Petri de peruſio qui relatis his quæ ſuprà dixi
videtur aliter ſentire, & videtur de mente Rom. in. l.
imperatores in princip. ff. de publica. & Alexã. cõſi.
ci. inci. viſis inſtrumentis penul. colum. i. volum. at-
tenta varietate opinionum & fundamentorum hinc-
inde vrgentium dum haberem quęſtionem in facto di
xi poſſe temperari omnium opiniones mediante di-
ſtinctione. videlicet quòd aut ſumus in terminis eius
qui eſt verè & proprię emphiteota, & qui ſoluit mo
dicum canonem de quo per Bartol. in. l. i. C. de iure
emphi. & talis teneatur ad collectas per tex. & no. in
l. ij. C. e. & in. d. l. i. vbi dominus meus Iaſ. loco præ
allegato. & domi. Franciſ. curt. ſeniorem conſi. alle-
gato ac domi. Soci. d. conſi. ccvij. & ita procedat cõ-
munis opinio, & idem in colono perpetuo modicum
reddente per not. in. i. i. C. de anno. & tri. lib. xi. vbi
etiam Lucas de penna, & Soci. conſi. præallega. Aut
ſoluit canonem vel fictum æquiualentem, ſeu corre-
ſpondentem parti dominicę & tunc nõ teneatur ad col
lectam quia pars ſua eſt ad inſtar partis collonicę. ita
vt fiat remiſsio propter caſum fortuitum quæ aliàs
non fieret. vt per Bartolum in dicta lege prima ante
medium commen. & latius ibi per Moder. & ita pro
cedit deciſi. Barto. in. d. lege priuatis, & eſt de mente
And. de iſer. in. dicto. §. & plauſtrorum, nam pars col
lonicà non ſoluit collectam licet ſoluat tributum, &
onus reale, vt per Barto. & doct. in. d. l. prima. C.
de anno. & tribu. lib. x. vbi latè Ange. & Bal. in. d. l.
prima. in. vi. differentia. C. de iure emphi. Aut ſoluit
q̃d mediocre, & tunc teneatur ad collectam deducto
eo quod ſoluit pro fictu ne contingat illam in tantum
grauari quantum liberam per prædicta & notata per
Andre. de iſer. in dicto. §. & plauſtrorum. ſecunda co-
lũ. quod ſi conſuetus eſſet dñs directus ſoluere tenea-
tur perpetuò, vt per Bartol. poſt Gloſſ. in dicta lege
prima. C. de anno. & tribu. li. x. eſt text. & ibi not. in
l. litibus. C. de agric. & cenſi. libe. vndecimo & in le-
ge ſi ſine §. lucius. ff. de adminiſtra. tutorum facit con-
ſilio Alexand. centeſimotrigeſimoſexto in tertia co-
lumna, ſecundo volumine vbi dicit de vnica ſolutio
ne. Idem ſi dominus directus allibraſſet in eſtimo cõ-
munis. Alexan. vbi ſuprà & Angel. in lege fin. C. ſi.
cen. vel reli. Bald. in lege etiam vltima columna. C.
de executio rei iudica. & Bartol. in lege incola. ff. ad
111 ad muni. et ex mente Bar. in. d. l. priuatę dicit † magna
penſio. iij. pars redditus quæ habet excuſare à colle-
ctis, q̃d puto relinquendũ arbitrio expertorũ & ſm cõ
ſuetudinem

ſuetudinem regionis. Et ad prædicta non aduertit Pet.
de peru. in ſuo tract. collectarum, & maximè ꝙ p annuis
redditibus teneatur ad collectas, nec quòd ſit differẽ
tia inter collectam & tributum, vt prædictum fuit. &
not. Bar. in. l. reſcripto. §. fina. ff. de mune. & ho. nec ꝙ
collectarum onus prouideri non non poſſit ſicut tri-
buti. Et dum reſpondet ad conſilium Feder. de ſe. non
intelligo eius rñſionem ſaltem quin contrariet dictis
per eum dum mea dicta impugnat. dicit enim prio ꝙ
collecta imponitur reſpectu fructuum, & conſequen
ter fructus percipienti. & in ipſa reſpoſiõe aliter infert.
112 Et inſuper eſt aduertendum, ꝙ † vbi percipiens fructũ
ſolueret pro domino ſeu eius ratam poſſet retinere tm̃
de penſione aut repetere, vt per Bald. in. d. l. in. vi. op.
i. col. C. de iure emphi. & in. l. cum duobus. §. ſi in co-
eunda. ff. pro ſocio. cum concor.
113 VIGESIMO tertiò quæro, † an talia ſtatuta ex
cluſiua mulierum habeant locum in bonis feudalibus
hæc qõ videtur prima facie indubitabilis, quia ſi feu-
dum ſimpliciter capitur fœminę non ſuccedunt. c. i. §.
hoc quoq;, de ſuc. feu. Si verò capitur pro ſe & filijs
maſculis & fœminis, tunc fœminę non admittuntur
niſi deficientibus maſculis. c. l. in. ti. epi. vel abb. & d.
c. i. de ſuc. feu. c. i. de eo qui ſibi & hære. ſuis maſ. &
fœ. ita voluit Bart. in. l. vt iuſiurandi §. ſi liberi. ff. de
ope. libe. & Moder. bono. in trac. dotium. vult. parte
q. xiij. inci. ſi filia phibetur ſuccedere. & ante eum Car
di. flor. in conſi. ij. in prin. dicens hoc maximè verum
in feudis quæ quis tenet ab eccleſia, quia ſub ſtatutis
laicorum non comprehenduntur cõuis ſm eum idem
ſis in alijs feudis .· pro qua deciſione facit quod dixit
Bal. in auct. res quæ in. ij. col. verſi. quæro ſi ex for-
ma ſtatuti. C. commu. de lege. & in. c. i. in. ij. colũ. in
114 titu. de inue. de re. ali. fa. vbi. dixit ꝙ † ſtatutum de do
te lucranda non habet locum in bonis feudalibus. fa-
cit tex. in. c. i. §. ſi. de inue. de re. ali. fa. vbi etiam Bald.
& iſta eſt veritas. licet. do. Fely. in. c. quæ in eccleſiarũ
in ſi. cõmen. de conſti. velit contrarium. ſ. ꝙ talia ſta-
tuta comprehendant feuda etiam eccleſiaſtica. Sed qñ
eſſet tale feudum in quo fœmina cum maſculis poſſet
ſuccedere tunc crederem illam excludi vigore ſtatuti,
ſeu decreti ſuperioris niſi natura & verba conceſſio-
nis repugnarent, per ea quæ dicta ſunt in præce. qõ-
ne iunctis his quę dixit Alex. in. l. ſi patroni i prin. ma
ximè in antepe. colum. ff. ad trebel. ea maximè ratione
quia tunc feudum remouet à propria natura feudi &
reducitur ad regulas iuris communis ac ad ppriã na-
turam ſucceſſionis, & ex ſpeciali conſuetudine non
defertur quo caſu in ea locum habet lex municipalis,
quæ eſt propria lex municipij. l. omnes populi. ff. de iu
ſti. & iure vel decretũ ſuperioris. §. ſed quod principi-
inſtitu. de iuſti. & iure. ꝙ intelligo qñ bona ſunt ſubie-
cta ſtatuentibus. vt notaui. ſ. in. vi. arti. prin. l. mem-
115 bro circa ſi. † An autem neceſſarium ſit ꝙ quis ſit hæ-
res vt ſuccedat in feudo. videantur plene tradita in. c.
i. in ti. an agna. vel ſi. vbi tex. & Alex. in loco. ſ. alle.
& in conſilijs ſuis. Et dixit Bal. in. d. c. l. cum quo alij
116 tranſeunt maximè moderni ꝙ † ſtante ſtatuto exclu-
dente filiã à ſucceſsione poterit retinere feudum abſq;
eo ꝙ ſit hæres, vbi ex tenore conceſsionis feudi poteſt
in eo ſuccedere. p quo facit quod dixit Bal. in. l. cum
ſm circa ſi. com. C. de fideicõ. ꝙ diſpoſitio quæ vult
filium non ſuccedere in feudo, niſi ſit hæres debet intel
ligi qñ poteſt eſſe hæres, & ex hoc declaratur conclu-
ſio quã. ſ. feci, ꝙ hoc ſtatutum habebat locũ i feudis, in
quibus fœmina põt ſuccedere. nã prima facie. Bal. in
d. c. i. an agna. vel ſi. videtur contrarium dicere quaſi
feudũ fœminę ex pacto & vi cõceſsiõis nõ ãt iure ſuc
ceſsionis debeatur. nam illã concluſio. temperaui, ni
ſi natura conceſſionis, & eius verba aliud ſuadeant,
circa quod eſt aduertendum ad ea q̃ dixi. ſ. in. v. arti.
princi. in. xij. q. ꝙ diſpoſitio hõis intelligi debeat ſm
ſtatuta & cõſuetudinem loci. An autem pater in præ
iudicium filię poſſit facere bona illa talia feudalia. di
cam in articu. ſeq. in. vi. quæſtione.
117 VIGESIMO quartò q̃ro † an talia ſtatuta ex-
cludant fœminas à ſucceſſione iuriſpatronatus, præ-
ſuppoſito ꝙ iuſpatronatus poſſit in illas transferri,
iuxta notata per Panor. in. c. i. & in. c. cũ ſeculum. &
in. c. ſi. de iurepatro. & c. ſi. vbi etiam Anto. de but.
& Imo. de conceſ. præben. In qua quæſtione conclu-
dendum eſt ꝙ ſic, cum iuſpatronatus reguletur ad in-
ſtar ſucceſſionis rerũ pr̃imonialiũ. c. ex lr̃is. & c. cum
ſeculũ, de iurepa. notat in. c. i. eo. tit. & in cle. ſi. e. ti.
adeo vt q non eſt hæres in eo nõ ſuccedat, vt in locis
ſ. allegatis. & in conſilio Feder. de ſe. numero. ccxxv.
in rñſione ibi poſita per eum. in conſi. cxi. inci. qõ ta-
lis. v. col. verſi. item q̃ritur an filius. imo. ſm aliquos
ẽt in fideicommiſſarium ius patronatus non tranſit,
nota. in. l. quia pinde. §. i. & in. l. ſi patroni in prin. ff.
ad trebel. & ꝙ talia ſtatuta habeãt locũ in iure patro-
natus voluit Pe. de ancha. in. c. ex inſinuatione de iu-
repa. quẽ refert & ſeq̃tur. d. Laur. i repe. §. cæterũ vlt.
col. inſti. de legi. agna. ſuc. p quo facit quod dixit ibi
Pau. ꝙ vbi primogenitus ex conſuetudine vel ſtatu-
to ſuccedit excluſis alijs in hæreditate idem ſit dicendũ
in iure pr̃onatus, vt alijs præferatur, hinc dixit Pan.
in. d. c. ſeculũ, & ibidẽ ẽ. Pe. de anch. poſt Fed. de ſe.
118 in conſ. cvi. qđ credo eſſe. cxl. in ver. ſ. alleg. ꝙ † ſi fi-
lia dotata non ſuccedit patri, q̃a renũciauit hæreditatẽ
nõ ſuccedit ẽt in iure pr̃onatus. Laus deo & virgini.
119 VIGESIMO quintò quæro, † an excluſa à ſuc-
ceſſiõe p ſtatutũ intelligat excluſa ẽt quo ad bona ſita
extra territoriũ ſtatuentiũ, iſta eſt difficilis qõ vt patet
ex ſubtiliter & copioſè ad vtrãq; ptem allegatis p. d.
Sign. in cõſi. feu. q. clxvij. incip. q. diſputanda &c. In
qua q̃dem. q. Bar. in repe. l. cunctos popu. in. vi. q. pn.
in. j. membro ſeu. j. q. C. de ſum. tri. & ſi. catho. tennit.
ꝙ nõ. eo q̃a ſtatuta phibitiua odioſa, ſicut eſt dicũ ſta-
tutũ. l. maximũ vitiũ. C. de lib. p̃ter. nõ porrigunt effe
ctum extra territorium ſtatuẽtiũ, quiuis verba in pſonã
cõcipiant. l. ex ea in ſi. ff. de poſthu. facit. c. ſi ſnia. §. ſi.
de ſen. excõ. in. vi. & ad hoc. ſ. vt ſiat dr̃ia. inter phibi-
tionẽ rõnabilem & irrationabilem, qđ ſequit Pan. in
120 c. poſtulaſti l. iij. col. de fo. cõp. inferens ex hoc ꝙ † ſta
tutum priuans quem bñficijs ſuis intelligit de bñficijs
ſitis intra territorium ſtatuentium. arg. optimum in
c. ſi compromiſſarius. §. pe. & ſi. de elec. i. vi. ſed iſta rõ
decidendi nõ eſt bona, q̃a hoc ſtatutũ ſm cõiorẽ ſniam
non eſt odioſum, vt dixi. ſ. in. iij. arti. prin. Et iccirco
Bal. reprobata rõne pędicta idem tenuit p alia iura in
d. l. cunctos popu. l. xi. col. verſi. ſubſequenter q̃ritur:
& in. l. ij. vlt. col. C. q̃ ſit conſue. p tex. in. d. l. ij. in. ij.
121 rñ. ſm intellectum Io. vbi † conſuetudo localis non
trahitur ad bona alibi ſita, & q̃a contraria iuris diſpo-
ſitio vigens extra locum ſtatuti vbi ſunt bona impedit
ius accreſcendi. l. mulieri & ticio. ff. de condi. & de-
& idem ſequitur Pet. de anch. in repe. c. canonum ſta
tuta in. lij. col. ver. q̃ro iuxta p̃dicta & in. xlvij. col.
verſicu. ſed remanet fortè dubium de conſtit. vbi di-
122 xit communem opi. eſſe ꝙ ſiue † ſtatutum loquatur in
rem ſiue in perſonam non trahitur ad bona ſita extra
territorium ſtatuentium, ſed attenditur vniuſcuiuſq;
loci quo ad bõa vtrobiq; ſita obſeruãtia, & hãc opi.

ſenuerunt Iac. de ra. Dy. Gul. de cu. Iac. de are. Cy. &
cõiter antiq in. d. l. cunct. popu. Lap. allegaitõe. xci.
incip. in primis videndum eſt dũ loquiꝛ de cõſuetudi
ne angliæ an trahatur ad bona alibi ſita. idẽ tenet Pau.
de caſt. in conſi. cccxxiiij. incip. circa primũ in prin. in
volu. anti. cõſi. ſm primam impreſſiõem. & d. Card.
flo. in conſi. ij. vbi hoc ampliat ẽt ſi ex gñlitate verbo
rum ſtatuti bona extra territorium ſita cõprehendanꝛ
dicens de hoc eſſe qõnem in terminis in. d. l. cunctos
populos, & loquiꝛ in terminis ſtatuti ferrarien. Idem
in ſimili decidit Bald. in. l. ſi arrogator in antepe. co.
123 ff. de adop. dum dicit ſe conſuluiſſe bononiæ. vbi † cõ
ſuetudo permittit vxori relinqui ſm ius cõe, & Regij
exiſtẽte contrario ſtatuto, ꝙ ſi regius originæ & bono
niæ ciuis habeat bona regij & bononiæ quo ad bona
regij ſeruentur ſtatuta regij, & quo ad bona bononiæ
ius cõe. arg. eorum quę notanꝛ in. l. apud eũ. ff. de ma
numiſ. & in. l. i. ff. de ſepara. bon. & notaꝛ in. d. l. cun
ctos populos cũ alijs iuribus per eum allegatis. Et ita
ſaluatur quod in ſimili dixit Saly. in. d. l. cunctos po
pulos in. iiij. ſeu. v. co. quẽ reprobat ibi. d. prece. meus
in. xv. col. poſt Alberi. ibi & roma. in conſi. xxxix.
nec enim ſtatutum extenditur., vbi iuriſdictio ſtatuen
tium non extenditur. vt per Bal. in. d. l. cunctos popu
los, & in. l. extra territoriũ in aliquibus lect. ff. de iu
riſ. om. iud. cum ſi. Et ita tranſit. d. præce. meus. in re
peti. l. re coniuncti. ff. de lega. iij. & Socin. conſilio
ccxcij. inci. viſis ſtatutis. ij. co. i. volum. vbi maximẽ
dicit hoc verum, ſi Florentinus origine habeat domi
cilium mantuæ. vbi ſunt diuerſa ſtatuta, quia in bo
nis ſitis florentiæ attendetur ſtatutũ florentinũ, & in ſi
tis mantuæ mantuanum dicens poſt Saly. in. d. l. cun
ctos populos, verſi. poſtq̃ vidimus de ſtatutis. C. de
ſum. tri. ꝙ talis iudicaꝛ vt duplex hõ, videlicet vt flo
rẽtinus et mantuanus. & non obſtare ſtatutũ mantua
num, ꝙ tale ius reddatur forenſibus qualę redderent
forenſes mantuanis, vt ibi per eum. Et hæc concluſio
tanquam magis communis eſt tenenda, quã firmat
Alex. in conſt. cxxviij. incip. conſideratis in. i. col. cũ
duabus ſeq. i. volu. et. d. Bartholom. ſoci. in conſili.
cclxxxviij. inci. circa primam. i. col. i. vol. vbi etiam
dicit eam cõem. & Corne. conſi. ccij. incip. circa præ
ſentem. ij. vol. & conſi. lxv. incipien. plura. iij. colũ.
eod. vol. & conſi. cbxii. incip. conſtat. ij. col. iij. volu.
Pro quo facit, quia vt dixi in. vi. arti. princi. i. q. pri
mo membro ſiue ſtatutum loquaꝛ in perſonam prohi
bitiuę, ſiue in rem effectualiter & virtualiter videꝛ di
ponere de rebus ſeu de perſonis contemplatione rerũ
quæ res cum ſint extra territorium non ſubiacent legi
ſtatuentium, ſed propriè legi illius loci, vbi ſunt ſita.
124 vulgata. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iu. & † diuerſi
tas locorum & iuriſdictionum facit cenſeri diuerſa
patrimonia & ea diuerſo iure cẽſeri. l. ſi miles. & l.
ſi certarum. ff. de teſtamen. milita. & l. pupillo. ff. de
tutoribus. & curato. da. ab his. l. controuerſia. cũ ibi
traditis. ff. de tranſact. & l. an in totum. ff. de edi. pri
ua. cum concor. notatis in locis ſuprà allegatis. facit
etiam quia certa forma data in bonis ſitis in ſuo terri
torio, ad alia ſe non extendit. l. certa. C. de iu. fiſ. libr.
x. l. conſtitutio. ff. ad muni. facit etiam, quia cum tra
ctatur de ſucceſſione quę fit in bonis dicere oportet
ꝙ ius ſuccedendi reſpiciat bona. l. reſcripto §. fin. cum
ibi notatis. ff. de mu. & hono. l. forma. §. ſi vero. ff. de
cẽſi. l. l. cum ibi notatis. C. de muli. & in quo lo. maxi
mè dum ibi traditur ꝙ quis collectari nõ poſſit in lo
co originis in quo non habet bona, ſed vbi non ſunt
125 bona. & † hæc diuerſitas patrimoniorum ex diuerſita

te locorum eſt eius effectus vt in eis quis poſſit pro p
te decedere teſtatus, & pro parte inteſtatus contra re
gulam. l. ius noſtrum. ff. de regulis iuris. vt patet in ſi
mili in dicta. l. ſi miles & in dicta. l. ſi certarum & in
l. ſi arrogator, & ibi notatis. ff. de adop. & traditur
in. d. l. cunctos populos maximè per Barto. in. vij.
q. in fi. primæ quæſtionis facit. l. i. C. de ſecun. nup. &
iuxta prædictam concluſio. conſuluit Alexan. in. d.
conſi. cxxviij. ꝙ quantũ ad bona ſita extra territoriũ
ſtatuentium ſi contingat patrem deceſſiſſe teſtatum fi
lia poterit petere ſupplementum legitimæ, pro rata ta
men bonorum. ſ. computando etiam bona ſita in ter
ritorio loci ſtatuentium ad calculum legitimæ. alij fue
runt in opinio. quòd prædicta concluſio procedat,
ſi ſtatutum loquatur in rem & concipiat verba in rem
non autem ſi cõcipiat verba in perſonam prout exem
plificat. & dicit Barto. in. d. l. cunctos popu. in. vij.
q. princip. verſic. ſed poſſet dubitari, cum qua tranſit
Calde. in conſi. xvij. ſub rubrica de conſti. & quidam
alius docto. in volumine ſuorum cõſiliorum in cõſi.
xxxiij. ſub rubrica de teſta. quod conſilium incipit ſta
tuto ferrarien. de quo latè dixit. d. Signo. in ſuprà al
legata. q. clxvij. & ego latè dixi ſuprà in. vi. arti. prin
cip. in primo membro. i. q. vbi reprobaui talem diffe
rentiam, immò ſecundum dñm Sign. in ſuprà allega
ta quæſtione ad deciſionem quæſtionis, an ſtatuta tra
hantur ad bona alibi ſita eſſet diſtinguendum an ſtatu
tum principale conſideret res ſeu ſitum rerum, an ve
rò perſonas ſimpliciter, an verò pſonas contemplatio
ne bonorum, an verò bona reſpectiuè ad perſonam,
an verò coęquæ bona & pſonas, & ibi ſubtiliter reaſ
ſumit medulam notatorum in. d. l. cunctos populos.
cuius dicta, quia omnia non conferunt in propoſito
non ſunt recitanda, nam illa ſola particula confert in
propoſito quę loquitur de ſtatutis prohibitiuis ſucceſ
ſionis, quæ vt ipſe & plerią; alij dicunt cõtinet odiũ
prout ſunt ſtatuta excludentia fœminas propter maſ
culos. quæ dixi ſuprà eſſe fauorabilia, & nihilomi
nus non extendi ad bona alibi ſita, & etiam confert il
la particula quæ loquitur de conſuetudine angliæ, de
qua etiam latè dixi ſuprà in. d. vi. articu. princi. in pri
mo membro. i. quæſtio. condito autem teſtamento di
xit domi. Sgnor. inſpiciendum eſſe an verba ſtatuti reſ
126 piciant teſtamentum, vt ibi per eum. † Alij autem
fuerunt in contraria opinione ſcilicet quòd ſit conſi
derandus locus originis defuncti ita quòd ius ibi vi
gens trahatur ad bona vbicunq; ſita quaſi locus ori
ginis præualeat. l. nulli. C. de epiſco. & cleri. d. l. reſ
cripto. §. finali quæ iura hoc non probant & dicunt
ius additionis eſſe perſonale & non reale, eo quia vt
videmus per ſucceſſionem cõfunditur obligatio qua
ſi creditor ſit factus idem cum perſona debitoris & e
contra. l. ſtichum §. aditio. ff. de ſolutioni. etiam ſi ni
hil ſit in bonis debitoris. l. hęreditatis appellatione, &
lege nihil aliud. ff. de verborum ſignificatio. & quia
ſucceſſio in rem perſonalem actionem non tollit lege
ſed ſi damnum. §. peculium. ff. de pecu. l. frater à fratre.
ff. de conditi. indebi. & l. ſecunda. C. ſi anti. cre. & in
prædicta opinione reſidet Albericus, de roſa. in dicta
lege cunctos populos in nona columna verſiculo ex
prædictis inſurgit alia pulchra quæſtio &c. Alij di
xerunt attẽdendum eſſe locum in quo defunctus mor
tuus fuit, eo quia ſicut inſtituti capiunt ex expreſſa vo
luntate ſic venientes ab inteſtato ex tacita lege confi
ciuntur. ff. de iure co. l. i. § pe. in fi. ff. de le. iij. ſed expſ
ſa diſpõ regulatur ſm locum in quo fit. l. ij. C. quẽad.
te. aper. & l. ſi non ſpeciali. C. de teſta. et certum eſt ꝙ
tacitè

tacitè qs diſponit cum moritur,& de alio non ꝓuidet
ſ.eo tpe & loco , adeo vt ipm ſm tempus & locū re-
gulāda ſit diſpoſitio,& hæc fuit opinio Iac. but. ſm
Alb.in loco.ſ. alleg.cū qua opiniōe trāſit latè Mari.
cō.xxxvi.inci.rectè.iij.&.iiij.co. referendo et ſeqūdo
dictū. Sali.in.d.l.cūctos populos q̄ amplectitur mul
ta ex iſtis membris.ſequitur ēt.d.Signo.in conſi.cclij.
incip.ſuper dubijs in.ij.co.vbi.Ia.bu.ſm præcepto-
rem ſuū dicit hoc ꝓcedere qn̄ quis deceſſit inteſtatus
non habito reſpectu, vbi ſit maior pars bonoꝝ .Con
dito aūt teſtō dicunt eſſe attendendum locū conditi te
ſtamenti prout ēt vult Cy.in.l.ij.C.quēad.te.aper.&
d.Sign.in.d.q.clxvij. Bar. & cōiter alij in.l.d.cun-
ctos populos.in.vij.q. Alij autē quos refert Bar.in
d.l.cunctos populos.in.q.ſ.allega.ver.ſed poſſet du
bitari viſi ſunt velle inſpici debere locum vbi adita ē
hæreditas eo quia adeundo ſup bonis & hæreditate
quaſi contrahitur.l.apud iul.in fi.ff.q.ex cau.in poſ.
ea.ar.eius quod dicimus de contractibus,vt in eis in
ſpiciatur locus cōtractus.l.ſi fundus.ff.de euict.quo
rum opinionem confundit Alberi.in.d.l.cunctos po
pulos.in.vij.col.ver.ſ.allegato. Alij ſimpliciter
voluerunt attēdi debere locum ſtatuti ſub cuius iuriſ
dictione fuit defunctus,ita vt diſpoſitio illius ſtatuti
trahatur ad omnia bona defuncti vbiuis exiſtentia.
q̄ opin.poſt quādam diſtinctionem ſequitur moder.
bono.in tract.dotium vltima parte in.lxiiij.q.incip.
an talis excluſio cum duab.ſeq.vbi illā cōprobat per
multa media & ibi ꝓ ea adducit cōſilium dn̄i Signo.
clxvij.ſ.allegatum & illā cōprobat auctoritate.Iaco.
bu.in.d.l.cūctos populos.& Bal.ibi in repe.in.xxx-
iiij.col.verſi.ſed exemplum &c.vbi arridet opinioni
Bar.q̄ in principio huius qōnis recitaui.Et inter cæ-
tera mouetur,qa † ſtatutum inhabilitans perſonā ſi-
127 cut iſtud ſortitur effectum ēt extra territoriū quocūq;
ꝑſona vadat.l.ex cauſa.ff.de poſtu.l.relegatorum.§.i
terdicere.& ibi Bar.ff.de inter.& releg.c.cum ab ec-
cleſiaꝝ.de of.ordi.&.c.propoſuiſti.de ſo.comp.&
q̄ notat Bar.in.l.is cui bonis.ff.de verb.oblig.&.l.
is cui.ff.de teſta.&.l.Is qui.ff.de tu.& cu.da.ab his.
not.in.c.quiſquis.v.q.&.in.c.ſi quis præsbiterorū.
vij.q.prima.facit.l.i.C.vbi de cri.agi opor.& nota.
Bar.in rep.d.l.cunctos populos in.d.vi.q.prin.in.i.
membro. Nec obſtat q̄ ibi Bar.in terminis noſtræ qō
nis decidit in contrarium ex eo qa hoc ſtatutū eſt odio
ſum per.d.l.ex ea.in fi.ff.de poſthu . quia immò eſt fa
uorabile ſm eum ꝑ ea quæ adduxi.ſ.in.ij.arti.prin.
Adducit etiam qa poteſtas ſtatuendi inter ſubditos nō
arctatur nec circunſcribitur territorio.l.fi.& ibi no.ff.
de decre.ab ordin.fa.facit.l.mercatores.C.de cōmer.
& mer.ſimile adducit de decreto iudicis qđ extendit
effectum ſuum extra territoriū.l.magis puto.§.illud.
ff.de re.eo.ſic & ſn̄ia iudicis habet exequutionem in
alieno territorio.l.fi.C.vbi in rem act.l.à diuo pio.
§.i.ff.de re iudi.& quod traditur ꝑ Bart.& alios in
d.l.cunctos popu.in fi.cōmen.de publicatione bono
rum vt porrigat effectum ēt in bonis ſitis extra iuriſdi
ctionem & territoriū publicātis & fortior eſt ſn̄ia le-
gis q̄ hominis.l.ſi libertus minorem in prin.ff.de iu
repa.item ſtatuta habent vim diffinitiuæ ſn̄iæ.Bald.in
l.ꝓgramma in prin.C.comi.vel epi.&c.ꝓbat text.in
l.cū quaſi.§.fi.ff.de fideicō.liber.cū gl.Ad idē adduci-
tur,qa ſi oriaſ cōtentio iter filiā exclusam & filiū maſ
culū iudiciū eſt agitandū in patria cui ſunt ſubditi.l.i.
cū ibi notatis.C.vbi de hær.agi.ſed hoc nō ē verum
vt ibi no.& ꝑ Bal.in.l.ij.C.quēad.te.aper.& Ioā.de
ana.in conſi.uij.ꝓterea ſm eum qn̄ diſputaſ de aliquo

vniuerſali particulares res ſub illo contentæ non con-
128 ſideranſ.l.eum q ædes cum ſi.ff.de vſuca . Itē † in cō
ſequentiā vniuerſi veniūt ea q̄ principaliter venire nō
pn̄t.l.q̄dam.ff.de acq.re.do.l.itē vidēdum.ff.de pet.
hæ.l.i.§.fi.i.&.nō tm̄.§.fi.ff.de rei vē.& à quo remoueſ
genus remoueri debet & eius ſpēs.l.ſi qs cū totum.
ff.de excep.rei iudi.hæreditas aūt eſt qd vniuerſale.
d.l.hæreditatis,&.d.l.nihil aliud.ff.de verb.ſig.& reſ
picit ꝑſonam defuncti non ſitū rerū.l.hæreditas.ff.de
acqui.re.do.ita q̄ non ſit curandum vbi ſint res qn̄ de
hæreditate agitur ſeu tractaſ.l.fideicōmiſſum.§.tracta
tum.ff.de iudi.&.l.q̄ritur.§.fi.ff.de pe.leg.prout di-
cit.d.Signo.in.d.q.clxvij.in.ij.col.in fi.& niſi ſic di
ceremus ſequereſ, q̄ ſi pater inſtitueret filium maſculū
hæredem & filiā ꝑteriret decederet ꝓ parte teſtatus & ꝓ
parte inteſtatus , quia filius maſculus ad bona ſita in
territorio ſtatuentium veniret tan.q̄ teſtatus ad alia au
tem filia tanq̄ ab inteſtato veniret pro parte,contra.l.
Ius noſtrum.ff.de regu.iur.q̄ iura partim adducit ipſe
dn̄s bono.in loco.ſ.allega.& partim ſumpta ſunt ex
verbis do.Singo.in loco.ſ.allega.ſed eſt aduertendū
quia domi.Signo.vult ſtatutū non ligare ꝑſonā foren
ſis non tm̄ quo ad bona alibi ſita,verum ēt quo ad bo
na ſita in territorio ſtatuentium & loquiſ in terminis
129 † ſtatuti Mediolani diſponentis q̄ nulla mulier aſcen-
dens ſuccedat deſcendenti exiſtentibus agnatis vſq; ad
vij.gradum niſi in vſufructu illius portionis q̄ habi-
tura eſſet ab inteſtato,& concludit q̄ mulier origina-
ria de Mediolano nupta Vigleuani non excluditur à
ſucceſſione filij habentis bona Mediolani & Vigleua
ni quē concepit Vigleuani & metu peſtis accedēs Me
diolanū ibi peperit quaſi ſit forenſis & ſortita forū vi
ri & ſtatutum non liget forenſes, de cuius veritate di-
xi.ſ.In.vi.arti.prin.primo membro.i.q. Alij autē
dixerunt q̄ aut ſtatutū priuat ab hæreditate ſeu ſucceſ
ſione,ꝓut ſunt quid intellectuale,quod in dubio præ-
ſumitur,& tunc videtur perſonam ſubditam exclude
re à bonis ēt ſitis extra territoriū,cū illud ius loco non
claudatur , & priuaſ talis ꝑſona potentia conſequen
di vniuerſale,& conſequenter potentia cōſequēdi par
ticularia q̄ ſub vniuerſali continentur.l.ſi qs cum to-
tum.ſ.allegata. Aut priuat à bonis,& tunc nō vendi
cat ſibi locū in bonis ſitis extra territorium quaſi effe
ctus ſtatuti concernat bona,& reſtringatur ad ea quæ
ſunt intra territorium de quibus poteſt diſponere . ita
dixit Alex.in conſilio.xliij.Incip.videtur prima fa-
cie dicendum in.ij.col.cum ſeq.v.vol.allegando con
ſilium Cald.de quo ſuprà ſcilicet trigeſimotertio ſub
rubrica.de teſtamen.vbi Calderi.hoc non dicit , ſed
hoc innuit conſilium ibi inſertum , quod credo eſſe
domini Franciſci.de rampo. Ad idem adducit ale-
xan.dictum Baldi in repetitione magna dictæ legis cū
ctos populos in dicto verſiculo quinto quæritur ſta-
tutum Peruſinum.& ibidem Salycetus, & eandem
diſtinctionem ſub dubio fortè ponit Modernus bo-
nonien.in dicta quæſtione.lxix.in fi.quod ſecūdum
Alexand.ſub dubio fortè in conſilio decimoſexto.in
cip.viſo titulo quæſtionis ſecunda columna primo
volumine non procederet quando mulier quæ quæ-
ritur excludi à bonis ſitis extra territorium ſtatuti eſſet
etiam ſubdita,ac ſub iuriſdictione illius loci, in quo
non viget ſtatutum cum ratione ſubiectionis legibus
dicti loci aſtringatur non minus quàm loci in quo
viget ſtatutum.l.prima.ff.ad municipalē.& ita di-
cit ſentire Salycetum, vbi ſuprà verſiculo ex prædi
ctis Infero iuncto verſiculo præcedenti circa quod
poteſt etiā videri Maria.in dicto cōſi.xxxvi.iiij.col.

Anglica Anglicis, facit quod pulchrè notat Fran. de
are. in conſi. x. incip. caſus talis eſt quidam Titius. ha
benda tamen eſt diſtinctio quorum bonorum prætex
tu factum ſit nomen debitoris iuxta. l. ex facto. §. ſi quis
ff. de hære. inſtitu. ſecundum docto. prædictos. Nec
ob. ſi dicatur quòd actiones perſonales cohærent per
ſonę quocunq; vadat. l. quis ergo caſus. ff. de peccu.
l. iij. & ibi notatur. ff. pro ſo. Bal. in. l. ij. ff. de ſta. ho.
136 vbi dicit φ † ſi quis habet duo domicilia. vnum ra-
tione originis, aliud ratione incolatus. potius conſide
remus locum incolatus in his i quibus perſona eſt in
conſideratione per glo. notabilem in. c. ſtatutum ver.
vnam dietam & ibi doc. de reſcrip. in ſexto & quod
dici ſolet actiones eſſe quid incorporaliſsimum & ter
ritorio non circunſcribi. l. gaius. ff. de le. iij. l. fi. C. de
præſcri. lon. tempo. l. fideicommiſſum. § tracta. ff. de
iudi. l. hac. edictali. §. his illud. C. de ſecun. nup. & l.
princeps bona. ff. de verb. ſigni. quia ſecundum doc.
in locis. ſ. allegatis, maximè Lap. & Alexã. illud eſt
verum circunſcripte, ſed effectualiter dicuntur eſſe de
territorio exactiones, vel vbi ſunt res iuxta prædicta
Et ad illud an conſiderandus ſit locus originis, an in
colatus qñ quis habet duo domicilia dominus meus
Iaſ. in. l. cunctos populos. xv. co. C. de ſum. trini. ali
ter dicit, videlicet φ ſit conſiderandus locus originis
137 † An autem actio ad dotem dicatur eſſe de territorio
vbi exigi debet per prædicta an verò de territorio ma
riti pp. l. exigere dotem. ff. de iudi. Bal. in conſil. cc-
lvij. incip. nulla mulier ſm vltimam impreſsionem
tenuit φ dicat de territorio mariti pp. d. l. exigere, ita
φ niſi ſtatutum aliter pͦuideat, habebit in ea locum
ius vigens in domicilio mariti. & nõ in loco exactio
nis dotis. pro culus veritate poſſunt videri no. p bar
to. & modernos, maximè do. præcep. meum in. l. cun
ctos populos. C. de ſum. trini. nec. mihi placet opinio
Maria. conſi. xxx. incip. rectè. iiij. colum. φ actio de
dote dicatur de loco i quo mulier deceſsit per ea quæ
dixit Saly. in. d. l. cunctos populos. C. de ſum. trini.
g gñaliter voluit nomina debitorum dici de loco in
quo quis deceſsit, ita φ attendatur ſtatutum exclu-
dens mulierem vel ius cõe vigens in tali loco. quia ex
prædictis apparet, φ cõior opinio eſt contra Salyce.
138 † An autem annui redditus, canon, cenſus vel p̃-
ſtario iudicentur inter mobilia & cenſeantur de terri-
torio loci defuncti. vel vbi debentur, colligitur ex p̃-
dictis. not. Bal. in. l. iubemus la grande in prin. p illũ
tex. C. de ſac. ſan. ecc. & in auc. ingreſsi eod. tit. & eſt
tex. in clem. exiui de paradiſo. § ſed cũ malui de ver-
bo. ſigni. Ioan. and. & Anto. de but. in. c. peruenit de
conſtitu. doct. in. c. i. de re. eccle. non alienã. Fran. de
are. in conſi. ſ. allega. poſt Fed. de ſe. in conſil. cxij. de
quo conſi. etiam meminit Bal. in. c. i. § ſciendum. vbi
de hoc tractat, & ibi etiam And. de iſer. Alua. & mo
derni. de feu. cogni. Cy. i. l. ſi certis annis. C. de pac.
& in. l. ſciendum. ff. qui ſatiſ. coga. Mari. in tract. de
obli. viij. libello in. vi. q. & Panor. in. c. nulli. de re.
eccle. non ali. & ibi quid de poenis exigendis, ac de ſer
uitutibus an iudicentur inter bona mobilia vel imo-
bilia. Et quia. ſ. dixi talia ſtatuta trahi ad nomina de-
bitorum eo caſu quo dicuntur eſſe de territorio ſtatu-
entium, iſtud limitat Lap. in allegatione. ſ. allega. in
fin. vt procedat vbi mulier vniuerſaliter & per no-
mina vniuerſalia excluderetur, putà ab hſ̃ditate vel
ſucceſsione. ſecus dicit, ſi excluderetur à bonis mobi-
libus & immobilibus, quia tunc debitum in pecunia
& non in ſpecie non comprehenderetur ſub ſtatuto,
cum non dicatur tale debitum res mobilis vel immo
bilis, & eſt de mente Bald. in. d. § ſciendum ea ratio-
ne, quia non concernit aliquod petitorium vel poſſeſ
ſorium & petet per diſcurſum in locis ſuprà allegatis
& conſuluit Bald. in conſi. ccclvij. inci. nulla. mulier
primo volumine ſecundum vltimam impreſsiõem,
139 quòd † excluſa ab hæreditate non intelligitur exclu
ſa à dote materna, & quam mater ipſi filię legauit li-
cet aliud mater in bonis nõ haberet, quia dos illa nõ
140 eſt hæreditas materna. Et † an mulier habens filios
prohibita teſtari de bonis mobilibus vel immobili-
bus, vel donare aut alienare in alias perſonas, ſit pro
hibita de nominibus debitorum? conſuluit Corneus
latè conſi. cliij. inci. circa. ij. volu.
141 VIGESIMO ſeptimò quæro, † an excluſa ab
vltima voluntate alicuius intelligatur etiam excluſa
à ſucceſsione alicuius delata per viam ſubſtitutionis
Alberi. de roſa. in ſecunda parte ſtatu. in. q. cxij. for-
mat quæſtionem in terminis ſtatuti prohibentis aliqd
vltra dotem vxori relinqui in vltima voluntate, pro
ut etiam diſponitur in longobarda in. l. prima in tit.
de his quæ à viro vxori dantur vel relinquuntur. &
arguit ad partes figurando caſum in patre qui filium
Inſtituit, & matrem ei ſubſtituit. Et primò dicit vide-
ri φ non in ſolatium liberorum amiſſorum. argu. l.
ij. C. ad tertul. & § ij. inſti. eo. & l. fina. C. de inſti. &
142 ſubſti. ſub condi. fa. & quia † quis quandoq; habet
per alium quod per ſe habere nõ poteſt. l. qui teſtamẽ-
to. ff. de his qui. vt indi. & per indirectũ φ nõ põt ha
bere directo, l. iij. C. de iudi. & qa per hoc res reducit
ad ius commune. l. ſi vnus. §. quod in ſpecie. ff. de pac
tis, in cõtrarium adducit, quia videtur fieri talis ſub
ſtitutio in fraudem ſtatuti. l. qui teſtamento. ff. de pro
ba. l. cum. quis. §. citra. ff. de le. iij. poſtea refert Vber-
de bobi. diſtinguendo dixiſſe quod ſubſtitutio nõ va
leat quo ad bona teſtatoris, ſeu paterna per. l. ſi is. ff.
de vulg. & pup. & no. in. l. i. C. de natu lib. ſecus quo
ad bona aliunde quęſita per filium, & cum hac con-
cluſione tranſit Alber. quam puto veram per text. in
d. l. ſi is qui cum ibi notatis. dũ ibi loquitur de ſpu-
rio q in nihilum poteſt patri ſuccedere, vt poſsit cape
re ex pupillari ſubſtitutione facta per eius patrem fi-
lio legitimo ſibi fratri bona quę aliunde φ̃ à patre p-
ueniunt. ex vulgari autem ſubſtitutione non poſſet ta
li vxori vel fœminę ita excluſę relinqui, quia per eam
ſucceditur teſtatori, & in eius bonis, vt patet inſti. de
pupi. ſubſti. in princi. & traditur in. d. l. ſi is qui, nec
etiam ex fideicommiſſaria, cum etiã per illam teſtato-
ri ſuccedatur, & in eius bonis. l. cohæredi. §. cum filię
ff. eod. titulo. Et de materia per Barba. in conſi. xij. in
cip. ſcribitur apud Prophetam in. xvij. columna pri
mo volumi. & ſ. xij. articu. An autem prohibitus
ſuccedere niſi in eo quod ſibi ex teſtamento relinqui-
tur poſsit per pupillarem ſubſtitutionem capere dixi
ſuprà hoc eod. articu. in. xvi. quæſtione. in quarta,
limitatione.
143 VIGESIMO octauò quæro † ſtatuto vrbis
veteris cauetur, quòd ſi quis deceſſerit ſine liberis, p
ximiores ex parte patris ſuccedant in patrimonio, &
proximiores ex parte matris ſuccedãt in matrimonio
An ſi cõtingat aliquem decedere ſine liberis, viua ad
huc matre ſit locus ſtatuto, vt proximiores ex parte
patris ſuccedant in patrimonio & matri præferantur
videtur prima facie dicendum quòd non, propterea
quia ſtatutum loquitur de ſucceſsione in patrimonio
& matrimonio. & in prędicto caſu non poteſt dari
ſucceſsio in matrimõio cum mater viuat. vnde cum
verba ſtatuti non conueniant debet ceſſare eius diſpo.

ſitio. Barto.in.l.iiij.§.prętor ait.& ibi Ro. & Alexã. ff.de dam. infect.cum ſimilibus. Sed contrarium decidit Barto.in conſi.cxxxvi.inci. Statuto vrbis veteris.propterea quia quãdo duo ſubſtantiua vel duo adiectiua neutraliter poſita ſunt copulata quodlibet per ſe principaliter, diſpoſitio in quolibet per ſe verificatur.l.ea tamẽ adiectio.ff.de lega.iij.l.qui concubinam in prin.ff.eo.ti.&.l.falſa.§.fina.ff.de condi.& demon.Nẽc ob.l.ſi hæredi plures.ff.de condi. Inſti. quia ibi copulantur acceſſorię. Ad prædicta faciunt quæ dixi ſuprà.in.vi.articu. prin.circa fi.ſcilicet in vltima vel penultima quæſtione.Et ſic mulier excluſa à ſucceſsione paterna & fraterna non exiget vtriuſq; ſucceſsionis concurſum ad finem vt excludatur prout vtrobiq; not.Laus deo & virgini glorioſę, ac diuo Secundo patrono inclitę ciuitatis Aſtenſis.

244 VIGESIMO nono quęro,† an excluſa à ſucceſſione per ſtatutum excludatur à prouiſione.l. hac edictali in prin.C.de ſecu.nup.Corn.conſi.ccix. incip.circa primum.iij.colum.iij.vol.tenuit quòd nõ quia non defertur vt ſucceſſio, & ſic filij maſculi ſecundi matrimonij non poterunt de hoc ſtatuto excipere, vt ibi.

245 TRIGESIMO quęro† an excluſa à ſucceſsione patris & matris, ſaluo ſi ſibi aliquid reliquerint p vltimam voluntatem, vel aliter q; cum ratione relinqui poſsit, vt in ſtatuto no. Aſtẽ.an illud aliquid intelligatur de modico, vel ad beneplacitum? quidã dixerunt quòd intelligitur de modico, vt ſeruetur mẽs ſtatuti, fauentis maſculis per Glo.in clemti. vnica in verbo earum parte, vbi etiam Imol.de for. compe. cum concor.de quibus per Alexand. conſi.lxxi.iiij. volumi.& Fely.in.c.omnes.ij.col.j.diſtin. Et Socinum conſi.ccxv.iij.colum.j.volu. & Decium conſi.

246 xi.iij.colum. & quia † dando poteſtatem diſponendi de aliquo videtur de reſiduo prohibere vt per Ioan.de ana.conſi. xxiij.in fine,ſed veritas videtur in contrarium,tum quia hoc ſtatutum non debet intelligi quòd vellit reſtringere libertatem teſtandi,vt fuit concluſum.ſ.eo.vi.q.& quia ſicut poſſet pater relinquere extraneo totũ ſalua legitima filiorum,multo magis debet poſſe relinquere filię proprię, vt dictum fuit in dicta ſexta quæſtione . & patet in .l.ſi totas. C.de inoffi.teſta.quia non debet filia cenſeri deterioris conditionis quàm extraneus, vt ibi , & quia verbum aliquid non ponitur ad deſignandum partem relictam, & eſt multiplicis determinationis & verbũ æquiuocum.Ita vt dicatur aliquid quod eſt minus toto, vt patet in.l.ſi debitor.C.de ſenten.paſ.notatur in l.ſi vnquam vbi Bald.C.de reoo.do. per Bartol. in l.ſeruum filij.§.fin.ff.de acqui.hære.Barba. In.c.fi. de dona.& in rubri.C.qui admit.in.ciij.col. & per dominum meum Iaſ. in.l.i.ij.colum.C.de pact. & q verba impropriantur ne ſonent in abſurdum, & vt deſeruiant menti Glo.in.l.eas cum vulg.ff. de conditio.& demon.quæ mens ſtatuti non præſumitur eſſe coarctandi teſtamenti factionem, vt.ſ.& quia talia ſtatuta quo ad patrem & matrem dici debent fauorabilia, vt poſsint in preiudicium filiarum teſtari ideoq; non ſunt in eorum præiudicium reſtringenda per ea quæ dixi ſuprà in tertio articu.princi.& facit.l.quod fauore.C.de legi.&.l.legata inutiliter in princi.ff.de lega.j.cum vul.

247 VLTIMO quæro.† ſtatuto ciuitatis Ianuę cauetur ſub Rrubrica de ſucceſsione pupilli &c. q; ſoror vterina ſuccedat in his quę à matre ſeu materna linea proueniunt & in alijs bonis agnati proximiores. An agnatus proximior pręferatur amite in omnibus bonis pupilli quando nulla adeſt ſoror vterina. An verò amita præferetur agnato remotiori.do. Signo. in conſ.cccxxviij.incipien.in themate quæſtionis decidit non eſſe locum ſtatuto propter defectum ſororis vterinę, q a lex debet intelligi i eo caſu in quo eius verba poſſunt verificari.l.prima in prin.ff. de ſuis & legi.&.l.iiij.§.prætor ait .& ibi Bar.Rom.& Alexan. ff.de dam.infect.Item ipſum ſtatutum exigit duos caſus copulatos. ſcilicet ſororem vterinam ſuccedere in bonis à matre & materna linea prouentis, & agnatos proximiores in alijs bonis, & ſic debet adeſſe concurſus vtriuſq; caſus vt vtrunq; copulatorum poſſit verificari.l.iam hoc iure.ff.de vulg.& pup.l. quãuis.C.eo.cum concor.Laus deo.

SVMMARIVM.

1 *In quantum uigore ſtatuti filias uel fœminas excludentis intelligantur excluſæ.*

2 *An per tale ſtatutum filia uel alia perſona cui legitima debetur de iure communi, intelligatur ab ea excludi.*

3 *Renuntiatio facta in bonis defuncti an trahatur ad legitimam, & an ualeat arg. de pacto ad ſtatutum.*

4 *Grauatus reſtituere hæreditatem in dubio non uidetur grauatus reſtituere legitimam, etiam in caſibus in quibus potuiſſet expreſſe in legitima grauari.*

5 *Legitima ſuccedit loco alimentorum.*

6 *Licet filij excludantur ab uniuerſali ſucceſsione ſine eorum culpa, per hoc non ſequitur quòd etiam à legitima excludantur.*

7 *Statutum deferens ſucceſsionem primogenito, intelligitur reſeruare legitimam ſecundogenito.*

8 *Si ſtatutum fœminas excludens mandet eas dotari arbitrio propinquorum non debent propinqui arbitrari q dos ſit minor legitima, ſed in plus arbitrari debent.*

9 *Si quando non ſufficit legitima pro dote, poteſt totum patrimonium pro dote aſsignari, maximè ſuadente perſonarũ qualitate.*

10 *Si ſtatutum mandans filias dotari diſponat eas debere eſſe contentas nec plus petere poſſe, an dos poterit eſſe minor legitima: & an ad ſupplementum agi poterit.*

11 *Statutum diſponens q qualibet diſpoſitio patris inter liberos rata ſit, an uideatur dare facultatem minuendi legitimam.*

12 *Inſtituta in parte minore legitima agere ad ſupplementum non poteſt. & præterita teſtamentum impugnare non poteſt.*

13 *Sublata ſucceſsione ab inteſtato, legitima uidetur ſublata. Statuto excludente matrem tranſeuntem ad ſecunda uota à ſucceſsione filiorum primi matrimonij, ſi contingat filiũ matri relinquere.x. illa non poterit agere ad ſupplementum legitimæ ibidem.*

14 *Quid ſi ſtatutum dicat quòd dotata non ſuccedat quantumcunq; ſit dos exigua.*

15 *Pulchra & longa diſtinctio quando ad ſupplementum legitimæ excluſa agere poſsit.*

16 *Excluſis à lege ab inteſtato non debetur legitima.*

17 *Mater à ſucceſsione filiorum excluſa nec ex teſtamento, nec ab inteſtato legitimam habet.*

18 *Querelare teſtamentum non poterit, qui ab inteſtato ſuccedere non poſſet.*

19 *Iura ſpecialia non ſunt trahenda ad conſequentias.*

20 Valet teſtamentum in quo ſunt inſtitutæ filiæ à ſtatuto excluſæ in quibuſdam tamen rebus, licet factum ſit corã duobus teſtibus filijs maſculis uniuerſaliter inſtitutis.

21 Vbi de mente legis non conſtat dicendum non eſt talem fuiſſe nec credendum eſt aliquid ex mente eſſe, quod ſit contra iuris communis diſpoſitionem.

22 Limitatio ad illud uulgatum, q. ſi ſtatuentes de tali caſu ſenſiſſent &c.

23 Statutum excludens à ſucceßione, intelligitur de ſucceßione iuris.

24 Non ualet argumentum de pacto ad ſtatutum negatiuè.

25 Legitima computatur proportionaliter ad id in quo ex forma ſtatuti abinteſtato ſucceditur, ſiue ex teſtamento ſiue contra teſtamentum ſuccedatur.

26 Statuto augente ſucceßionem alicuius, an eius legitima proportionabiliter ad id computabitur.

27 Paternum eſt officium filiam dotare.

28 Licet ſtatutum uelit filiam à ſucceßione excludere, non tamen dicitur eam uelle priuare congruis dotibus.

29 Patrimonio inſpecto conſideratur an dos ſit congrua uel non.

30 Si relinquitur filiæ excluſæ uel alteri cui legitima de iure cõi debetur minus ea parte quam fuiſſet abinteſtato per ſtatutum habitura: poterit agere ad ſupplementum legitimæ habita commenſuratione ad ſucceßionem ſtatutariam.

31 Excluſa in certo loco à ſucceßione, & in certo non: cuius loci ratione habita computabit legitimam ſuam.

32 Statuto mãdante fœminam dotari ſimpliciter & non taxãte dotem, quanta debebit eſſe dos ſeu eius portio.

33 Patris dotatio ſemper præſumitur conueniens, niſi appareat de magno exceſſu. & quid de dotatione fratris.

34 Dos congrua dicitur habita conſideratione quantitatis patrimonij, qualitatis & honeſtatis perſonarum, numeri liberorum & conſuetudine regionis & familiæ.

35 Dos in dubio non debet eſſe minor legitima. limitatur hæc concluſio.

36 Dos eſt quid ſeparatum ab alimentis, ita quòd ſi dos non ſufficiat ad alimenta non petatur dotis ſupplementum, ſed alimentorum.

37 Statutum filiam dotatam excludens habet locum etiam ſi nõ ſit congruè dotata.

38 Statuto diſponente dotatam ſeu cui aliquid ſit pro dotibus ſolutum non ſuccedere, ſatis eſt ad eius excluſionem q. conſtet de particulari ſolutione dotis.

39 Quid ſi ſtatutum excludat cõgruè dotatam & legitimè, ad hoc ut à ſucceßione excludatur, an debeat conſtare & probari, q. congruè dotata ſit.

40 Dos ut congrua dicatur quod tempus conſiderandum eſt, an tempus dotis datæ, an tempus mortis dotantis, ſeu alterius de cuius ſucceßione agitur.

41 Filia dotata, quæ cum iuramento promiſit plus non petere etiã ſi paternæ facultates auctæ fuerint non poterit plus petere.

42 Sicut hæreditate diminuta dotes iam datæ non intereſt, ita eſſe debet contra, cum non deceat quis admitti ad petendum id, cuius contrarium non eſſet petiturus.

43 Statutum excludens filias à ſucceßione propter maſculos non facta mentione alimentorum uel dotium, an uideatur etiam eas excludere à petitione alimentorum uel dotium.

44 Dos debetur in uita patris & de neceßitate.

45 Quare dotes adinuentæ ſint.

46 Statutum non poteſt ita filiorum legitimam minuere quòd alimenta non habeant & ſtatutum dotatam excludens non impedit quin tantùm petere poßit excluſa quod ad alimenta ſufficiat ubi dos data non ſufficeret.

47 Excluſa per ſtatutum ſi dotari debeat, alenda eſt per excludentes quouſq; dotetur, & ſi mater eo caſu filiam alimentauerit alimenta repetere poterit à filio maſculo hærede uniuerſali inſtituto.

48 Statutum excludens ſimpliciter filiam intelligitur: adeo q. ſi moriatur nulla ſibi conſtituta dote tranſmitat hæreditatem paternam ſeu portionem ad filios ſeu poſteros.

49 Licet ſtatutum excludat filiam à legitima, uel legitimæ ſupplemento: nihilominus poterit petere dotes uel ſupplementum dotis.

50 Pater an teneatur dotare filiam nuptam etiam ſi nupſerit eo inſcio & ſine illius licentia.

51 Non ualet argumentum de alimentis ad dotes.

52 Statutum excludens propter dotem uidetur omnino uelle q. mulier dotem habeat.

53 Vbi ſtatutum excludens filiam à patris ſucceßone mandat illam dotari, licet ab alia perſona fuerit dotata: poterit à patre uel eius hæredibus dotes petere, non obſtante quòd ſit nupta.

54 Quid ſi ſtatutum ſimpliciter filiam excluderet non diſponẽdo aliter, q. dotetur.

55 Statutum excludens dotatam non habet locum in dotata ex bonis matris, uel proprijs ipſius dotatæ.

56 Monialis licet à ſucceßione excludatur, nihilominus dotem habere debet.

57 Quid ſi ſtatutum dicat quòd non poßit facere querellam de dote illa quæ fuit dotata per decem annos: elapſis decem annis, an tale ſtatutum excludat querellam dotis non hæreditatis uel ſucceßionis in hæreditate quæ debetur.

58 Quid ſi ſtante prædicto ſtatuto pater relinquat filiæ ſeptingẽta ſi nupſerit, & tricenta ſi monaſterium fuerit ingreſſa an omnino ſeptingenta debebuntur.

59 Licet conditiones de nubendo uel religionem intrando remittantur à iure, non tamen uidetur remitti tacita optio filiæ: cum remiſſa conditione non remittatur conditionatum.

60 Conditio an reijci debeat: & an ſit in facultate filiæ eligere quam ſummam uelit.

61 Si ſtatutum excludens filiam mandet illam dotari & contingat fieri legatum pro dotibus adiecta clauſula quòd plus petere non poßit: an illa ſibi præiudicet acceptando legatum quo minus agere poſſit ad cõgruas dotes, ſi legatũ ad eas non ſufficiat.

62 Filia renunciando legatis ſibi in teſtamento factis non intelligitur renunciare iuri petendi congruas dotes.

63 Filia ſi ſuccedat maſculo illam pro parte excludenti, & qui pro parte debet ipſi fœmine portionẽ per ſtatutum præſeruatam, an ſi non cõficiat inuentarium amittat partem illam.

64 Statuto diſponente quòd filia ſit contenta dote pro ſua falcidia ſiue pro falcidia debita in bonis patris, poſſet ne petere legitimam.

65 Verba intelligi debent ſecundum qualitatem perſonæ ad quam referuntur.

66 Falcidiæ appellatione, an poſſit intelligi de legitima.

67 Falcidia propriè ſumpta intelligitur de debita iure inſtitutionis.

68 Statutum loquens in legitima, an locum ſibi uendicet in trebellianica: & ſic an excludens à legitima uel à debito bonorum ſubſidio intelligatur pariter excludere à detractiõe trebellianicæ.

69 Statuto concedente licentiam patri legitimæ minuendæ uſq; ad dimidiam, Si pater instituat filium uel filiam hæredem uniuerſalem & grauet hæreditatẽ dimidiam reſtituere altera dimidia exiſtente conſumpta in legatis: quanta debebit eſſe portio filij uel filiæ tum in falcidia cum in legitima.

70 Filia excluſa à ſucceſſiõe an poſſit dicere donationem patris inofficioſam.

71 Et quid ſi pater permutaſſet alodialia in feudalia, ad quæ ſilia non poſſet habere recurſum.

72 Statuto diſponente quòd mortuo filio mater ſuccedat in uſufructu partis legitimæ, an ſuccedet in uſufructu omniũ bonorum, an uerò legitimæ de iure naturæ.

73 Statuto fœminarum excluſiuo tacitè uel expreſsè mulieri præſeruante legitimam ſeu dotes, an illud quod ei relinquitur per defunctum imputetur in illa.

74 Relictum à patre dotem debente ex legali prouiſione, intelligitur relictum animo compenſandi in debito dotis.

75 Stante ſtatuto quòd uxore prædefuncta maritus lucretur dimidiam dotis, legatum ſimpliciter ab uxore marito factũ imputabitur in illam.

76 Filia per ſtatutum excluſa ex teſtamento instituta an conferat dotes & alia à patre data, quæ ſolent de iure conferri: & an ei per filium cohæredem conferatur, attento quòd ſuccedentes ex teſtamento conferunt.

77 Inter eos, qui non ſuccedunt abinteſtato & quibus legitima non debetur licet ſint de liberis, nõ habet locum collatio ex teſtamento.

78 Quid ſi filius ueniat non ut filius, ſed ut extraneus putà ex capite unde agnati, ſiue unde cognati an ſibi locum uendicet collatio uel actiua uel paſſiua.

79 Super æqualitate ſeruanda fundatur collatio.

80 Fœminæ per talia ſtatuta excluſæ an ita excludantur quòd etiam eis non accreſcat portio per alterum ex maſculis uocatis repudiata.

81 Ius accreſcendi eſt eiuſdem conditionis & rationis, cuius eſt ſuum principale.

82 Statuto diſponente quòd mater non ſuccedat niſi in quarta parte fauore agnatorum, ſi contingat filios non extare uel repudiare: mater in totum admittetur.

83 Excluſio, quæ fit propter agnatos intelligi debet, ſi agnati poſſint uel uelint ſuccedere.

84 Filiæ excluſæ ſi nihil ſit relictum & ſimus in cauſa teſtati locum non habet ius accreſcendi eius reſpectu.

85 Filiæ ſi ſit aliquid relictum nomine inſtitutionis putà dotes uel res aliæ, & fratrem unum habet ſolum, uniuerſalem hæredem inſtitutum, qui repudiet uel non ſuccedat, tunc totum accreſcet filiæ, etiam ſi teſtator adiecerit clauſulam quòd plus petere non poſſit: & quamuis adſint fratres teſtatoris qui ex forma ſtatuti ab inteſtato filiam excludant.

86 Vbi ſunt duo fratres uniuerſaliter ſeu in certa quota inſtituti, & filia in certa re, tunc altero fratrum repudiante filiæ per ſtatutum excluſæ nihil accreſcet.

87 Limitatur concluſio quòd portio deficiens accreſcat maſculis, fœminis excluſis.

88 In contractibus regulariter locum non habet ius accreſcendi.

89 Statuto prohibente relinqui immobilia mulieribus nuptis extra territorium, ſi contingat relinqui, an debeatur ſaltẽ æſtimatio.

90 Forenſis licet prohibitus ſit acquirere ex forma ſtatuti, ſi tamen ei legetur debebitur æſtimatio.

91 Bona alienari prohibita ſi in dotem dentur, eorum debebitur æſtimatio.

92 Bona reſtitutioni ſubiecta, an poſſint in ſubſidium ex cauſa dotis alienari.

93 Limitatur illud, quòd per uiam contractus rei alienari prohibitæ non debeatur æſtimatio, niſi cõtrahentes expreſsè conſentiant quòd prohibitus acquirere rem uendat, eiuſq; pretium retineat.

94 Legati rei immobilis facti fratribus minoribus, licet eius incapaces ſint, nihilominus debetur æſtimatio.

95 Statutum prohibens relinqui uel dari mulieri etiam ex contractu, an locum habeat in re parua ſeu modica.

96 Statutum prohibens forenſem acquirere immobilia non habet locum in parua domũcula uel cabana.

97 Sub iuramento prælati facto ſummo pontifici de non alienãdis immobilibus non comprehenditur res modica ſeu modicæ utilitatis.

98 Statutum diſponens capi poſſe ſuſpectum de fuga, non habet locum in debitore modici ſeu parui debiti.

99 Statutum loquens de uulnere, non intelligitur de modica ſciſura.

100 Res modica non uitiat actum, nec parit actionem, neq; exceptionem.

101 Pro parua iniuria non notatur quis infamia.

102 Modico tempore impeditus excuſatur ſi non mittat procuratorem.

103 Statutum mandans ſeruari certum modum ſeu ſolennitatem in criminalibus non intelligitur de leuibus & modicis, ſed de grauibus.

Satuto dicente quòd officialis debeat ſindicari in fine ſui officij, non debet ui talis ſtatuti pro quolibet leui errore ſindicari ibidem

104 Valor rei ſeu chariſtia quæ modico tempore durauit, non conſideratur.

105 Quamuis liceat occidere furem nocturnum pro defenſione rei, tamen non habet locum pro re modici uel uilis pretij.

106 Omiſſio leuis ſolennitatis actum non uitiat.

107 Ex modico tempore non inducitur communis uſus loquendi uel utendi.

108 Actio furti pro re minima etiam pro ouo datur.

109 Statutum puniens comburentem domum locum habet in cõburente domũculam.

110 Modicum beneficium tacitum ab impetrante reddit gratiã nullam.

111 In dubio lex uel ſtatutum diſponens non intelligitur ſentire de modicis & leuibus ſiue loquamur generaliter, ſiue reſpectiuè ad aliud.

112 An lex uoluerit ad minima ſeu modica agi poſſe, ſeu inſtitutam actionem ad ea trahi. & an tunc de minimis ſit curandum.

113 Modica quantitas uel res dicitur arbitrio iudicis inſpecta conditione perſonarum ac qualitatę negocij.

114 Vile pretium dicitur duorum aureorum maximè cum agitur de magno præiudicio.

115 Quod dicatur modicum tempus.

Nonus

Nonus articulus.

NONO Articulo principali eſt vi-
1 dendum † inquantum vigore ſtatuti
filias vel fœminas excludentis intelli-
gantur excluſæ.
2 ET primò quæro, † an per tale ſtatutũ
itelligatur excludi à legitima filia vel alia perſona cui
de iure communi legitima debetur, & quidem diffici-
lis eſt articulus in quo doct. tam legendo quàm conſu
lendo variarũt, & pro parte negatiua facit quia cum
legitima de iure cõmuni debeatur integra ac ſine one-
re. l. omnino in princi. & l. quoniam in prioribus &
auct. nouiſsima cum concor. C. de inof. teſtamen. ſta-
tutum eſt in dubio interpretandum vt nõ corrigat ius
commune & illud minus lędat quàm fieri poſsit. l. ij.
C. de noxa. c. cum dilectus de conſue. Bal. in. l. termi
nato. C. de fru. & li. expen. & in. l. i. C. de proba. cum
concor. & vt ius tertij non lędat Gloſſ. in. l. fina. §. in
computatione & ibi latè ſcribentes. C. de iure deli. fa
cit. l. ſi quando in princi. C. de inof. teſtamen. & c. re-
latum de præben. eſt enim iurium correctio euitanda.
l. i. C. de inof. dot. & ſtatutum contra ius non eſt extẽ
dendum vltra quàm verba loquantur. l. quod verò
ff. de legi. Gloſſ. & docto. in auctẽ. quas actiones. C.
de ſac. ſan. eccl. nec eſt noſtrum leges extendere. l. ſi ve
ro. § de viro. ff. ſolu. matri. & ibi latè Imo. & Bar. in
repe. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. Item videmꝰ
3 quòd † renunciatio facta in bonis defuncti non trahi
tur ad legitimam. l. ſi quando. §. & generaliter cum ibi
notatis. C. de inof. teſtamen. per quem text. patet quòd
in dubio non videtur intellectum de renunciatione le
gitimę, & valet argumentum de pacto ad ſtatutum ſe
cundum Gloſſ. in rubrica. C. de decre. decu. lib. x. &
in. l. non impoſsibile. ff. de pactis & eſt bonus text. in
l. fina. ad fin. & ibi Bald. C. de fideius. Simile vide
4 mus in † grauato reſtituere hæreditatem, quia in du-
bio non videtur grauatus reſtituere legitimam etiã in
caſibus in quibus potuiſſet expreſsè in legitima graua
ri per not. per gloſſ. fin. in. l. precibus & ibi Angel. &
ſcribentes. C. de impu. & ali. ſubſtitu. & conſequẽter
ſtatutum debebis per talia iura declarari vel reſtringi.
l. nam & poſteriores. ff. de legi. & ſecundum hanc opi
nionem conſuluit Bald. in conſilio. cccxxvj. inci-
pi. antiquum ſtatutum ciuitatis Peruſij. iij. volumi.
ſecundum vltimam Impreſsionem, vbi aſſerit ꝙ col-
legium florentinum ita aliàs vna cum eo conſuluit.
idem tenuit in conſil. ſuo incip. in quæſtione prędicta
cui ſe ſubſcripſit Saly. prout. referunt aliqui moderni
in. l. gallus §. & quid ſi tantũm vbi examinat hunc ar-
ticulum. ff. de libe. & poſt. & in. conſi. ccccviij. inci.
ſtatuto ciuitatis mantuę in. iij. volum. ſecundum pe-
nultimam impreſsionem aliàs eſt conſilium. ccccliij. i.
volumi. ſecundum vltimam impreſsionem vbi ſubſe
quenter adeſt conſilium Salyce. idem tenentis. moue-
tur ibi Bal. inter cętera, quia ſucceſsio debetur licet ob
ſtet exceptio ſtatuti, quod patet, quia ſublato ſtatuto
remanet. l. ciuilis ſecundum quam ſucceſsio debetur
licet obſtet exceptio. l. ſi vnus. §. pactus. ff. de pactis fa
cit. l. cum hic ſtatus §. ſine. ff. de dona. inter vi. & vx.
idem voluit ipſe Bal. in conſi. cccxci. incip. præmittẽ
dum eſt quarto volumine ſecundum vltimam impreſ
ſionem, motus quia niſi ſtatutum ſpecialiter de legiti-
ma loquatur non videtur illam minuere. d. l. ſi quan-
do §. & generaliter. ſequitur Rom. in lege. j. penultima
5 columna. C. quando non peten. par. motus, quia † le
gitima ſuccedit loco alimentorum lege quiſquis. § ad
filias. C. ad legem iuli. ma. & fuit de mente ipſius Ro
ma. in conſi. xxxij. incipien. viſa municipali in fi. dũ
vult in caſu ſuo. ideo matrem excludi etiã à legitima
ne vna particula ſtatuti redderetur ſuperflua per aliũ
ſuper legitima diuerſo tamen caſu diſponentem, & lo
quitur in terminis ſtatuti diſponentis matrem exiſten
te aſcendẽte maſculo ſeu de paterna linea in nullo ſuc
cedere, idem tenuit Alexan. in conſi. lxix. incip. ſuper
primo dubio quęritur, prima columna primo volu.
& in conſi. vij. incip. viſis & diligenter animaduerſis
ſecunda colum. ij. vol. & in conſil. lxxxiij. inci. viſo
ſtatuto, &. xxxiij. incip. videtur ſuper dicto quæſito.
quarto volumi. & domi. Andre. ſicu. in conſi. xxiiij.
incip. illud afferam per totum. j. volumi. vbi plenè lo
quitur. & dominus Ioan. petru. ſuo tempore nuncu
patus in tuſcia doctor veritatis in. l. omnino. C. de in
offi. teſtamen. & dominus præceptor meus in repeti.
auct. nouiſsima in antepenul. colum. cum ſequẽ. C. de
inof. teſtamen. vbi dicit Salyce. Ita fuiſſe bononię
iudicatum per auditores domini Cardinalis albaneñ.
quod etiam atteſtatur in dicto conſili. ccccix. Incipiẽ.
viſo dicto caſu poſito inter conſilia Bald. in. d. tertio
volum. & idem tenet ipſe Salyce. in. l. ij. in pe. q. C. de
6 noxa. motus, quia † licet filij excludantur ab vniuer-
ſali ſucceſsione ſine eorum culpa. per hoc non ſequi-
tur ꝙ etiam à legitima excludanť. l. ſi arrogator. ff. de
adopt. l. quiſquis. C. ad leg. iul. maie. cum concordã.
Idem etiam voluit in conſi. ccxxv. &. cccxxxix. vbi
dicit quòd ita fuit obſeruatum & practicatum. idem
tenet modernus bonon. in tracta. dotium. vltima par
te. q. xliij. per ea que dixit Barto. in. l. titio centum. § ti
tio genero in penu. colum. & ibidem plenius Imo. ff.
de conditio. & demon. vbi etiam adducit quoddam
conſilium Bald. incip. domina Anderonica ſequitur
do. Ludo. bolo. in addi. ad conſilia Ioan. de ana. in
conſilio quarto, & ita conſuluerunt. d. Nellus. Ioan.
de rici. & Philip. de corſi. aduocati Florentini, & di-
xit Moder. ſenen. in dicto. §. & quid ſi tantum, quòd
cum quæſtio de facto multis annis non decurſis verte
retur, pro hac parte conſuluerunt aduocati Ferrarien
ſes, & ferè oẽs bono. & ferè omnes puſini & ferè om
nes florentini quaſi numero. xxx. & ita conſuluit. d.
Franciſ. cur. in conſi. xiij. in vltima colum. & in con-
ſi. xxvij. in. xiiij. colum. & in conſi. lxxx. in pen. &
vltima colũ. vbi allegat hincinde plures doctorum
auctoritates & in conſi. xxxvij. incip. conſiderato the
mate in terminis ſtatuti Florentini, & alij duo doc. vt
patet ibi in duobus conſilijs ſeq. ſ. xxxviij. &. xxxix.
quorum alterum fuit Alex. in conſil. vij. ſ. allega. &
pro hac ſententia facit quod dixit Bal. in. l. cum lege
7 in fin. commen. C. de epiſ. & cle. quòd † ſtatutum de
ferens ſucceſsionem primogenito intelligitur reſerua
re legitimam ſecundogenito, & ſic ſecundum docto-
res ſuprà allegatos & infrà allegandos. ſi filia ſit inſti-
tuta in minus legitima: vel minor dos ſit ei conſtituta
poterit agere ad ſupplemẽtum vſq; ad legitimam, ie-
8 circo ſi † ſtatutum tales fœminas excluſas quibus de
iure communi debetur legitima mandet dotari arbi-
trio propinquorum, nõ debent propinqui arbitrari
quòd dos ſit minus legitima, quia in ea nõ eſt exceſ-
ſus, ſed in plus debent arbitrari ſi illa non ſufficit ſecũ
dum Salyce. & Fulgo. in auct. res quæ. C. commu.
de leg. & Ange. in conſi. cccxi. incipien. d. Georgius.

vbi dicit quòd legitima eſt minuſcula lege, ſi quis in
ſuo. C. de inofficioſo teſtamento. ita etiam conſuluit
Baldus in dicto conſilio. cccccxxvi. incipien. antiquũ
ſtatutum, & in conſilio incipien. Anto. plures filios
maſculos habens. prout dicit dominus Alexand. in
dicto conſilio. lxix. qui tranſit cum hac ſententia. mo
uetur Bald. quia legitima cenſetur æs alienum, & eſt
debita de iure naturę. l. papinianus. §. ſi qs. ff. de inof-
ficioſ. teſtamen. l. cum ratio. ff. de bonis damn. &
ſuccedit loco alimentorum per nota. per Cynum, in
l. ſancimus. C. de nup. vbi Salyce. Idem tenet & in cõ
ſilio incipien. Petrus filium habens nomine Franciſ-
cum, & in lege ſecunda in vltima columna. C. de no
xali. & in diſputatio. ſua incip. ſtatuto cauetur & in
conſilio incipien. ſtatutum eſt, quem refert domi. Fa-
bi. in repetio. dictę auctenticę nouiſsima in nono ar-
ticulo principa. in fine ſequitur Maria. in conſilio in
cipien. omnipotens Deus adſit Illuſtriſsime princeps
vbi refert pro iſta parte conſuluiſſe Ang. de areti. Fran
ciſ. de acoltis. Vgoli. de ari. & multos alios ſubdens
ſuper hoc emanaſſe. lxiij. cõſilia & varia, & quòd de
terius eſt plures ex ipſis docto. in lectura mutaſſe pro-
poſitum dicit tamen quòd iſta eſt veritas, & latè hunc
articulum examinat dom. Franciſ. curtius in conſilio
ſuprà allegato cum ſequenti. & hanc opinionem fir-
mat Maria. conſilio trigeſimo ſecunda columna ter-
tio dubio limitando. prout infrà vbi dicit in penul.
ſeu fin. columna quòd ferrarię prædicta opinio. obſer
uatur. & domin. Bertol. ſoci. conſilio. ccvij. incip.
in cauſa prima columna primo volumi. dicens quòd
peruſini habent hanc opinionem pro canonizata, &
quòd ita fuit florentię in magna cauſa obtentum. ſe-
quitur Coeneus, conſilio centeſimononageſimoſep-
timo incip. circa tertia columna primo volumi. vbi
refert alios peruſinos & domi. Iaſ. in lege voluntatis
C. de fideicom. & in auctentica res quæ. C. commu-
nia de lega. in tantum vt ſi ſtatutum mandet filias do
tari arbitrio propinquorum non debeant propinqui
arbitrari minus quàm ſit legitima, ſed in plus ſi illa
non ſufficit, vt per Alexand. conſilio. lxix. prima co-
lumna primo volumine & Curtium, ſeniorem conſi-
lio vigeſimoſeptimo columna. xiiij. & conſilio. lxxx-
iij. circa medium. & conſil. xxxix. ſecunda colnm. &
conſil. xxxvij. colum. xxx. & . xxxij. verſicu. octauo.
vbi plenè loquitur & Corne. conſilio. c. incipiẽte, nõ
caret tertio volumine. vbi etiam ſatis latè loquitur &
Decium conſilio. cxxx. & conſilio. clxxx. j. columna.
vbi dicit hanc opin. apud Moder. communem eſſe.

Quod maxime procedit ſecundum domi. Alexan.
in. d. conſi. ſeptimo & in conſi. lxxxiij. iiij. volum. &
Pau. de caſt. conſi. cxcvi. incip. in puncto. ij. dubio. i.
volumi. in nouiſ. quando nòn adſunt deſcendẽtes de
functi, ſed alij agnati quorum cõtemplatiõe mulier ex
9 cluditur. ſubdit Alexan. in. d. conſi. vij. quòd † ſi nõ
ſufficit legitima poteſt etiam totum patrimonium pro
dote aſsignari ſi qualitas perſonarum ſuadeat per no.
per Iac. de belui. in auc. de reſti. & ea quæ parit in. xj.
q. & Bal. in. d. auc. res quę. qui ſm veritatem aliter di
cit & contrarium tenet. & n[illegible] in auc. contra rogatus
C. ad trebel. Sequitur Coeneus conſi. clxij. inci. primo
iij. col. ij. volu. plus dixit Alexan. in. d. conſi. vij. in. ſ.
10 colum. ꝙ etiam † ſi ſtatutum mandans filias dotari
diſponat eas plus petere non poſſe, ſed debere eſſe con
tentas dote, nihilominus dos non debebit eſſe minus
legitima allegat Saly. in. d. l. ſancimus. Vbi autẽ eſ-

ſent iſta verba ꝙ dotata non ſuccedat quantuncunq;
modicam dotem habeat, tunc eſt bene verum ꝙ non
poſſet agi ad ſupplementum legitimę condito teſtõ, li
cet aliàs ſecus ſecundum Pau. de caſt. in conſilio. clx.
incip. Si ſtatutum in vol. nouorum conſiliorum ſm
vltimam impreſsiõem. Sequitur Bal. nouellus in tra
cta. dot. vi. parte. xv. quæſtione. in nona. col. & in fi.
& Mari. conſi. trigeſimo. Idem dicit Bal. in. l. fi. in. ij.
col. ver. ſed pone dictat ſtatutũ. C. de do. ꝓmiſ. in lec.
noua. ſi ſtatutũ diceret ꝙ filia debeat ſtare contenta do
te data vel promiſſa. argu. l. qui volebat. ff. de hære-
11 di. inſtitu. † Quid autem ſi ſtatutum dicat quòd quæ
libet diſpoſitio patris inter liberos rata ſit, an videa-
tur dare facultatem minuendi legitimam. Bal. dicit ꝙ
non in dicto conſi. cccxci. inci. Præmittendũ eſt. Sed
contrarium decidit dominus Franciſ. curtius in con.
lxxx. incip. domina Franceſchina. vlti. colum. aliàs
xliiij. incipiente ſtatuto. loquens de ſtatuto diſponen-
te quòd filia debeat ſtare ordinamento patris, & eius
dicto eſſe contenta, ſed in hoc caſu aderant verba for
tiora. & credo quòd vterq; in caſu ſuo bene dicat, de
quo in ſeq. colum. dicetur. Pro altera autem parte
quòd talis fœmina videatur etiam excluſa à legitima.
facit quia legitima non debetur niſi vt hæredi, adeo
vt excluſo à patris ſucceſsione nõ debeatur, vt not.
Cynus, in lege heres. Inſti. de impu. & ali. ſubſtitu. &
Paulus, de caſtro in conſilio. cxx. incipien. ſi dicta
cornelia. in volumi. antiquorum conſi. ſm primam
impreſ. Ita ergo ſm Pau. de ca. eſſe debet in excluſa à
ſucceſsione per ſtatutũ. Item ſtatutũ excludens à ſucceſ
ſione indiſtinctè loquitur, ergo indiſtinctè debet intel
ligi. vulgata. l. de precio. ff. de publi. cum ſtatutum
non dicat de legitima reſeruanda, nec nos dicere de-
bemus. l. ſi ſeruus ſeruum §. non dixit. ff. de acq. hær.
cum ſi. & ſtandum ac adhærendũ eſt tenaciter verbis
ſtatuti, nec reſtringi ſeu ampliari poſſunt. l. i. §. ſi is qui
nauem. ff. de exer. l. iij. §. hæc verba. ff. de negocijs geſt.
notat. Bald. in. c. i. in fine. de aliena. feu. argumen. l. ꝓ
ſpexit. ff. qui. & à quibus Ioan. and. in addi. Spec. in
ti. de execu. ſen. §. ſequitur. in prin. Bald. in. c. i. §. iniuria
ver. ſed nunqd iudex. de pace iur. fir. & Alb. in. j. par-
te ſtatu. in. i. q. in fi. & dixit Bal. in. c. i. §. i. ver. ꝗro qd
de iure lombardo q feudum da. poſ. & in. c. i. in fi. de
aliena. feu. ꝙ ſtatuta ciuitatum circa ſucceſsiões ſunt
ſeruãda, & eſt illis tenaciter adhærendũ. Sunt. n. ſtatu
ta pręciſi & ſtricti iuris & fori. l. conſtitutionibus. ff.
ad munici. no. Bal. in auct. ſed nouo iure. C de fur. &
in. l. ſeruum. quoq;. ver. publice. ff. de ꝓcur. & in. d.
c. i. ver. extra ꝗritur. q feu. da poſ. & in. l. fi. §. & hoc
qdem. C. de iure deli. & in. l. lecta. ff. ſi cer. pe. & in. l.
contractus. C. de fi. inſtru. & in. l. oẽs populi. xij. co.
ff. de iuſti. & iur. Bar. in. l. i. §. & parui. ff. qd vi aut
clã. & Ang. in. l. i. § pueritiam. ff. de poſtu. et dixit Bal.
in. l. ij. C. de patri. q filios diſtra. ꝙ ſtatuta ſunt ſeruãda
12 ad literã. Et hæc adeo vera videnť ve ſi † filia fuerit in
ſtituta in parte minus legitima non poſsit agere ad ſup
plementum, aut ſi fuerit ꝑterita nõ poſsit dicere teſta
mentum nullum ſm opinionem ꝙ̃ dicit Alex. verio-
rem in conſi. lxviij. incipien. circa præmiſſam cõſulta
tionem in ſecunda & tertia col. quarto. volu. & in. l.
gallus. §. & quid ſi tantũ. in. ix. col. ver. reperio etiam
iuxta prædictam. ff. de libe. & poſth. vbi dixit quòd
fuit ſępe requiſitus conſulere pro contraria opinione,
et noluit, qa putat hanc ptẽ veriorem et iuri magis con
ſonã. ꝓ quo facit, qa cũ legitima ſit portio eius quod
ab inteſtato

ab inteſtato debetur,& debeat reſpectiuè portionis ab
inteſtato debitę.l. parentibus. &.l.cum quęritur.C.
de inoff.teſta.&.l.papinianus.§.quarta.ff.eo.tit.non
23 pôt dici debita ei q nõ ſuccedit, vnde ex † natura cor-
relationis ſublata ſucceſsione ab inteſt. legitima vide-
tur ſublata, iuxta not.ita per Barto.poſt gl.in.l.illud.
C.de ſac.ſanc.ęccle.& in.l.fi.C.de indi.vidui.tollen.
& conſequenter ad ſupplementum legitimę agi non po
terit. Et ad hoc ꝙ talis filia pręterita non poſsit ex-
pugnare teſtm̃,facit ſm Alex.quia illi cui debetur legi
tima regulariter competit facultas teſtm̃ impugnandi ſi
legitima non relinquatur.l.oratio.&.l.ſi quis filium.
&.l.ſi quis filiũ.&.l.fratres.C.de inoff.teſta.&.d.l.
poſthumus.§ ſi quis ex his.ff.eo.& prædictã opinio-
nem tenuerunt Bal.in conſi.ccciiij.incip.ſtatuto cauet
quarto volu.ſm penult.impreſsionem.aliàs eſt.xlix.
in tertio volu.vbi voluit ꝙ ſtatuto excludente mr̃em
tranſeuntem ad ſecunda vota à ſucceſsione filiorũ pri
mi matrimonij,ſi contingat filium ex primo matrimo
nio ei relinquere decem non poſsit mater agere ad ſup-
plementum legitimę per prædicta iura. Idem voluit
Ang.in conſi.ciij.&.cccclxv.incipiente ſtatuto ciui-
tatis Mantuæ inſerto inter conſilia Bal.in.iij.volumi.
ſm vltimam impreſsionẽ, & Cuma.in conſil.cviij.in
cipente, Spectabilis miles.& in conſi.xxxv.incipien-
te ſtante ſtatu.ij.col.& Pau.de caſtr.in conſi.cxcviij.
in principio incipiente.In caſu pręſenti, & in conſil.
ccliij.Incipiente, Quoniam fundamẽtum, in penul.&
vlti.col.& in conſi.cccxlviij.incipiente,In puncto q̃
ritur, ſecunda colum.in volo.antiquorum conſiliorũ
ſm primam impreſsionem,& in conſi.ccccxx.incip.
Viſis & conſideratis,cum conſillo ſeq.in volu.nouo
rum cõſiliorum ſm vltimam impreſsionem. Et videt
eſſe de mente Imo.in conſi.cxxliij.incipiente.In cauſa
quæ vertitur,& etiam ſequitur Franc.de are.in.d.§ &
quid ſi tantum & domi.pręceptor meus in.l.ſi quãdo
§.fi.in fi.cõmenti.C.de inoff.teſt.& prout referũt mo
derni in.d.§.& quid ſi tãtũ.Cum hæc q̃ſtio fuiſſet de fa
cto Florentię.Pro hac opinione conſuluerunt doc.pa
duani & plures aduocati cõſiſtoriales.Et cum iſta opi
nio tranſit etiam Corneus conſi.cxvi.Incipiente. Dif-
ficultas.l.&.ij.col.& latè in conſi.lxxvij.& etiam in
conſi.cl.incipien.circa pręſentem.ij.&.iij.col.ij.vol.
vbi dicit eam communem. & in conſil.cl.incipiente.
Hanc quæſtionem propè.fi.&.ccx.incip.In hac.col.
fi.i.volu.& Soci.conſil.cl.xvi.col.verſic.primũ eſt
i.volumi.poſt Pe.anc.conſi. incipien.ſuper caſu ꝓ
poſito.ex quo infert ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ mater non poſ
ſit ſuccedere filijs niſi in certa quantitate non poſsit
agere ad ſupplementum legitimę.Eandem opinionem
firmat Corneus conſi.ccij.inci.circa pręſentem.ij.vo
lu.&.cxxiij.incip.licet.colum.fina.iij.volumi.volẽs
ꝙ dotata non poſsit petere ſupplementum legitimę.Et
iſtam opin.latiſsimè firmat Soci. cõſi.cclxxxviij.in-
cip.circa primam.vij.colum.cum multis ſeq.ver.cir-
ca primum.l.volumine.vbi eam ſubtiliter defendit &
dicit hanc opinionem communem,ſubiungens ꝙ con
traria opinio eſt falſa,quod etiam replicat ibidem vn
decima colum.verſi.primò probatur.Eandem opin.
tenuit Corn.poſt Petr.de vbal.in conſilio.ibi inſerto
conſil.lxxxvi.incip.dominus Petrus.i.vol.& conſi.
l.pen.& fi.col.ij.volu.vbi ẽt dicit eam cõmunem.&
conſil.xlviij.incipien.de pluribus.i.colũ.&.lvij.ij.
colum.&.cvij.incip.in hac.ij.&.iij.col.ij.volumi.&
24 † ſi ſtatutum diceret ꝙ dotata non ſuccedat quanta-
cunq; ſit dos, vt in decreto montis ferrati vel ꝙ ſit do-
te contenta, tunc fortius agi non poteſt ad ſupplemen

tum legitimę, vt per Corneum dicto conſilio.lxxvij.
ſecundo volu.dicens ꝙ talia verba ſuperaddita for-
tius operantur, de quo etiam per ipſum Corneum.cõ
ſilio.cxxiij.incipiente, licet præallegato tertio volum i
ne.& Bal.in.l.ſi pater.ij.col.C.de do.promiſ.& Cur.
iuniorem conſi.x.incip.viſa.in princip.dicentem hoc
verum niſi de magno exceſſu appareat, ſed tunc petere
tur ſupplementum congruę dotis, vt in pręce.q.q̃uis
Alex.& Saly.allegati in fi.alterius & contrarię opin.
aliter diſtinguant quando additur ꝙ dotata debeat do
te eſſe contẽta vel ꝙ amplius petere nõ poſsit,& con-
trariom teneat Mari.in fortiori caſu in.d.conſil.xxx.
in ſecunda columna tertio dubio.Et negari non poteſt
quin hęc quæſtio ſit dubia, & eam reliquit indeciſam
tanq̃ dubiam Salyc.in.d.auct.nouiſsima.in.xij.q.&
aliqui moderni in.d.§.& quid ſi tantũm.& do.Bap.
de ſancto Seue.in repe.l.omnes populi.ff.de iuſti.iu.
in.cxliiij.col.ver.quinto ſtatutũ.vbi allegat plura cõ
ſilia Bal.Item dominus Fabia.de mon.in repe.d.auc.
nouiſsima.in.xv.arti.prin.ſtuduit illam latè examina
re,& nihil firmat & allegat aliquas deciſiones docto-
rum quas non inueni.& hic non refero.Item eam re-
liquit dubiam.d.Philip.corn.conſi.ccxc.&.cccix.i.
col.iij.vol.relatis multis doc.qui fuerunt varij,& re-
latis eorum fundamentis quæ multa ſunt, & pariter
eam reliquit dubiam dominus Bartholo.ſoci.conſil.
cl.qui latius cæteris ſcribens refert copiosè ferè omniũ
ſcribentium fundamenta pro vtraq; parte adducta &
dicit cauſam dignam concordia & in fine conſilij ſunt
dinumerati & nominati multi doct.qui hincinde pro
ſingula parte cõſuluerunt,& loquuntur tam in ſucceſ
ſione inteſtati q̃ facto teſtamento quando filię eſt mi-
nus legitima relictum & in caſu ſtatuti florentini,quã
etiam relinquit dubiam Corneus conſi.clvi.incipi.de
25 duabus.ij.col.ij.volumi.† Circa cuius quæſtionis de-
ciſionem ſaluo iudicio peritorum puto diſtinguendũ
& faciendum eſſe duas conſiderationes principales.
Prima eſt quando ſtatutum nihil filię pręſeruat, ſed il
lam ſimpliciter à ſucceſsione excludit, vel excludit à
ſucceſsione ab inteſtato nullam faciendo mentionẽ de
legitima. Secunda eſt quando ſtatutum vult filiam ali-
quid habere, vt quia dicat ꝙ nõ ſuccedat, ſed ꝙ dotet
vel ꝙ dotata non ſuccedat.

PRIMO caſu aut loquimur de ſucceſsione eius
qui deceſsit inteſtatus & tunc dicendum eſt ꝙ filia non
poſsit petere legitimam per fundamenta ſuprà pro hac
parte facta,& maximè quia ex teſtamẽto debetur cum
ſit pars eius quod ab inteſtato debetur vt prædictum
fuit & licet quandoq; etiam vbi quis decedit inteſta-
tus debeatur legitima vt traditur in auctenti.vnde ſi
parens.C.de inoffi.teſtamen.maximè per Paulum de
caſtr.illud non habet locum niſi in excluſis facto, &
prouiſione defuncti.l.prima per totum.C.de inoffic.
26 dona.ſed quando † excluſio procedit à lege tunc ſe-
cus eſt, quia ab inteſtato non debetur, vt prædictum
fuit. Facit ad prædicta aucten.ex teſtamento.cum ibi
notatis per Bald.in ſecunda colum verſi.ibi quilibet.
27 C.de ſecun.nup.dum ibi † traditur matrem à ſucceſ-
ſione filiorum excluſam non habere legitimam nec ab
inteſt.nec ex teſtõ.& hoc ẽt tenet Bal.per illum text.in
cõſi.ccciiij.inci.ſtatuto cauet.in fi.iiij.volu.ſm penul
timam impreſsionem. Aut verò loquimur de illo q
deceſsit teſtatus,& tũc ſi nihil tali filię p teſtatorẽ relin
28 quatur teneo ꝙ etiã legitimã petere non poſsit.† Nã que-
relare teſtm̃ non poteſt cum ab inteſtato ſuccedere non
poſsit.d.l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ff.de inoff.teſta.
cum concor.ſuprà allegatis, paritérq; nec contratabu.

lare,quia illum quem lex ciuilis non admittit ad ſuc-
ceſsionem nec etiam prætor admittit.l.i.§.vocantur.
ff.de contra tab.&.l.non eſt ambigẽdũ.§.i.cum ibi no
tatis.ff.de bo.poſ.ti.generali.no.Bart.in.l.fi.vltima
col.ff.ad ter.& Bal.in.l.maximũ vitiũ.in pe.& vlti.
col.ff.de lib.& poſth.& in.l.gallus.§.& qd ſi tantũ.
ff.de lib.& poſth.vbi cõiter ſcribentes ita tenent & di
cam latẽ in arti.ſeq.in.iiij.q.Facit etiam.d.auct.ex te-
ſtamento cum ibi notatis.aliàs autem ſi excluſa ab in-
teſtato poſſet venire contra teſtamentũ eſſet imputan-
dum patri cur teſtatus deceſsit contra.d.l.poſthumus
in prin.cum concordan.allegatis. Nec obſtat ſi dicat
ꝙ aliquando alicui aſsignatur legitima licet nulla ſuc-
ceſsio ab inteſtato debeatur vt patet in.l.ſi arrogator.
ff.de adop.& in.l.quiſquis.C.ad legem iuli.maie.&
in auc.ſi qua mulier.C.de ſacro ſan.ecc.quia illa ſunt
19 †iura ſpãlia quę nõ ſunt trahenda ad conſequentias.l.
quod vero contra.ff.de legi.& inſup habent propriã
& ſpãlem rationem decidendi quæ non conuenit in ꝓ
poſito noſtro.facit.l.iiij.ff.de iniu.ru.nec etiam obſtat
ſi dicatur legitimam deberi habito reſpectu ad ſucceſ-
ſionem ab inteſtato ratione commenſurationis non au
tem ratione ſucceſsionis,quia in propoſito hoc funda
mentũ non procedit vt patet ex ꝑdictis,maximè ex eo
quia qui non ſuccedit à quærela excluditur,& in va-
num tractaremus de tali cõmenſuratione reſpectu por
tionis ab inteſtato alicui debitę ſi non deberetur ipſa
ſucceſsio & deficeret relatum.Item quando vnum be
neficium competit alterius contemplatione ſi remoue
tur illud cuius contemplatione competit intelligitur
in conſequentiam aliud remotum.l.filio.§.matri.ff.de
adi.leg.Item finita cauſa principali intelligitur finitum
totum fundamentũ.l.à filia.§.alumno.ff.ad treb.l.tã
ex oratione.ff.de excu.tut.Item exiſtit eadẽ ratio & cã
fauoris maſculorum vbi quis decedit teſtatus & relin
quit maſculis.l.adigere.§ q̃uis.ff.de iure patro.& qđ
latẽ dixi.ſ.in.ij.arti.princ.nec etiam dicat prout dice-
bat Bal.ꝙ habito reſpectu ad ius ciuile ſtatutum non
tollit ſucceſsionem ab inteſtato licet obſtet exceptio ſta
tuti,quia ſtatutũ ſuccedit loco iuris ciuilis in loco ſta-
tuentium.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.& §.ius ſit
ciuile.inſti.de iure natu.gen.& ciui.& prædicta limi-
tabat Pau.de caſt.in.d.conſi.cccxlviij.incip.in pũcto
quæritur.ij.col.in volumi.antiquorum conſiliorum
ſm primã impreſsionẽ procedere qñ fuiſſet inſtitutus
maſculus cuius contemplatione fœmina excluditur,
quæ limitatio etiam congruit membro proxi.ſeq.de
cuius veritate latẽ dicetur.ĩ.in.xij.arti.princ.in.vi.q.
Aut vero tali filię per ſtatutum excluſę pater, mater,
vel ſimilis perſona aliquid relinquit quod eſt minus le
gitima,& tunc teneo non poſſe agi ad ſupplementum
legitimę per iura prædicta & in ſuperioribus ſuprà ad
hoc allegata & maximẽ quia datur reſpectiue ad ſuc-
ceſsionem ab inteſtato. Vnde qñ nõ competit talis ſuc
ceſsio non põt inueniri relatũ nec eſt quid ſuppleat ſeu
vſq; ad quantũ,& cum non ſit dare aliquod totũ nec
etiam dari poterit pars correſpectiua.arg.l.quæ de to
ta.ff.de rei vẽ.&.l.actor.C.de probatio. Ad idem
facit,quia illi competit ius agendi ad ſupplementum
cui competeret quærela ſi eſſet exhęredatus,vel ius di-
cendi nullum ſi eſſet in poteſtate præteritus & ecõtra.
d.l.oratio.in prin.&.l.maximum vitium.ver.cũ.n.
per contrata.C.de li.prętе.no.Bar.in.l.cũ ex filio.ff.
de vul.& pup.facit.l.ſi quis filium.ver.niſi certa.&
ver.niſi pater.C.de inoff.teſt.&.§.illud ver.ſiue igit.
in auc.vt cum de app.cogno.Sed vt dixi dictis filia-
bus ſi eſſent præteritę vel exhæredatę non competeret
ius dicendi nullum,quærelandi,vel contrata.vt ple-
nius dicã in arti.ſeq.in.iiij.q.vult Cor.conſi.cxcix.in
ci.in hac col.fi.iij.vol.ver.nec obſtat ꝙ ſtatutum.nec
debet eſſe vberior ſucceſsio petentis ſupplementum cõ
tra quodammodo expręſſam voluntatem teſtantis.l.
titia.ff.ad.l.fal.&.d.l.maximũ vitiũ.§.cũ et q̃ ſi veni
ret ex tacita ab inteſtato quo caſu non ſuccederet.ar.l.
iij.in prin.ff.de ſer.ru.prędi.&.l.cũ quid.ff.ſi cer.pe.
&.l.de quibus.ff.de legi.nec poteſt teſtanti imputari
ꝙ teſtatus deceſſerit vt prædixi,qui non debet eſſe ma
ioris clementię q̃ lex.d.l.maximum vitium.§.ſcimus.
&.§.oportet in auc.de iudi.col.vi.& qui ſequutus eſt
voluntatẽ ſtatuti.l.iubemus.&.l.ſi non ſpeciali.C.de
teſta.& qđ nota.in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.
& in.l.gallus.§.j.ff.de libe.& poſth.& quis nõ põt di
ci malignè teſtatus quãdo legitimũ & à lege ſtatutaria
vocatum admittit.l.i.&.ij.&.iij.ff.de inoff.te.& pro
hac ſententia vẽ tex.in.d.auc.ex teſtamento.& ibi no
tatur per Bal.in.ij.col.ver.ibi quilibet.C.de ſecũ.nup.
Et ſm do.Io.petrucij in.l.hac conſultiſsima.§.ex im-
20 perfecto.C.de teſta.†valet teſtm̃ in quo inſtitutę ſunt
filię à ſtatuto excluſę in quibuſdam tantum rebus, li-
cet factum ſit corã duobus teſtibus filijs maſculis vni
uerſaliter inſtitutis,quod dictum refert.do.Soci.cõſi.
ci.col.xx.i.vol.& ex his patet ſolutio ad contraria,
& maximè quia licet ſtatuta ſint ſtricti iuris tñ bene re
cipiunt interpretationem extenſiuam paſsiuẽ vt patet
ex notatis in.l.i.§.i.vbi late Imol.& Alex.ff.ad legem
fal.Barto.in repe.l.omnes populi.in.vi.q.princ.ff.de
iuſt.& iur.in.iiij.q.Imo.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu
to matrimo.cum concord.& trahunt ſtatuta ad caſus
nõ expręſſos ex identitate rationis vbi ſola ratio reddi
poteſt vt latè dixi.ſ.in.iij.arti.princi.ita vt non obſtet
fundamentũ aliquorũ relatum per.d.Fran.cur.in con
ſi.ſ.allegato,qui dicebant ideo non excludi mulierẽ
à ſupplemento legitimę,quia cum tale ſupplementum
debeatur ex cauſa teſtati.d.l.omnimodo.cũ concord.
ita ꝙ agens ad ſupplementum dicatur teſtamentũ con-
firmare vt ibi cũ agat conditione ex.l.per tex.cũ gl.in
l.cũ antiquioribus.C.de iur.de lib.& ſtatutum loqua
tur de excluſione ab inteſtato,non deberet fieri exten-
ſio per notata per Bar.in.l.i.ff.de coniun.cum eman.
lib.vbi vult iura corrigentia in cauſa inteſtati non vi-
deri correcta in cauſa teſtati.Nam cum legitima cor-
reſpectiue ad ſucceſsionem ab inteſtato debeat, ita vt
qui non ſuccedit ab inteſt.non poſsit quærelare vel ve
nire contra teſtm̃ prout dixi,ex iſta paſsiua interpreta-
tione ſtatutum trahetur ad cãm teſtati,quia iuris regu-
lę cenſentur ineſſe ſtatutis,vt notat in locis prædictis
& ratio ſtatuti etiã hoc dictat,ita vt non obſtet funda-
mentum antiquorum relatum in loco.ſ.allegato qui
dicebant ꝙ nec ex verbis nec ex mente ſtatuẽtium poſ
ſet excludi fœmina à petitione ſupplementi,q̃ nec po-
teſt excludi niſi ex altero eorum ſcilicet ex verbis, vel
mente.l.nominis & rei.§.verbum ex lege.ff.de verbo.
ſigni.& inſti.de legi.patro.tu.in princi.&.l.ſi quis id
quod.§.ſi dum ꝓponeretur.ff.de iudi.&.l.ſcire opor-
tet.§.aliud.ff.de excu.tu.cum verba ſtatuti non exclu-
dant,quia non loquuntur de legitima vel ſupplemẽto
quæ legitima & ſupplementũ debent ex teſtõ & ſtatu-
21 tũ excludit ab inteſtato †nec etiam mẽs ſtatuti ſm eos
excludit,quia de illa non conſtat & non eſt dicendum
talem fuiſſe mentem ſtatuti.l.pręcipimus.C.de app.l.
ſancimus.C.de teſta.nec eſt credendum aliquid eſſe
ex mente qđ ſit contra iuris cõis diſpoſitionẽ.l.ij.C.
de condi.inſer.&.l.fin.C.de ſen.paſ.&.l.titia.§.idem
reſpondit.cum cõcor.ibi traditis.ff.de ver.ob.notat
Barto.in.l.

Barto.in.l.prima.§.huius rei.ff.de offic.eius, & qui vlterius dicebant ꝙ iſte caſus tanquam omiſſus debet remanere in diſpoſitione iuris communis.l.ſi extraneus.ff.de conditio.ob cau.l.ſi cum dotem in princip.ff.ſoluto matrimonio.l.commodiſsimè.ff.de liberis & poſthumis.quod patet in ſimili, quia olim maribus & fœminis imponebatur pœna mortis pro adulterio.l.quamuis.C.de adult.q̄ pœna licet reperiatur mitigata in fœminis.auctẽ.ſed hodie.eod.titu.tamen non ſit extenſio ad mares, quamuis talis diſpoſitio emanet fauorabiliter pœnā mitigando.pro quo et facit ſm eos quia licet pœna adulterii cum inceſtu eſſet olim eadem cum pœna adulterii ſine inceſtu.l.ſi adulrerium cum inceſtu.& ibi glo.ff.de adult.tamen mitigatio pœnę adulterii facta in muliere adultera nõ trahitur ad adulteram & inceſtuoſam, vt nota.Bart.in dicta.l.ſi adulterium.in princip.cum per ſubauditiones non ſit inducenda iurium correctio.gl.in.c.cupientes.§.ꝙ ſi per.xx.de electio.in.vi. Nam non tantũ ius paſsiuę interpretationis ſuadet fieri talem interpretationem vt filia intelligat exclusa à petitione ſupplemẽti legitimę & à ltima, verum etiā ratio vt prædictũ eſt & conſequenter mens ſtatuentium cũ ratio & mens idem ſint, vt in terminis ſtatuti fœminas excludentis propter maſculos.not.Bald.in.l.maximum vitium.iij.colum.C.de liberis pręte.poſt Dyn.in.c.fin.de re.iur.in.vi.ſicut in homine idem ſunt ratio mens & intellectus. Cum ergo paſsiua interpretatio cenſeatur ineſſe ſtatutis, & rõ hoc dictet dicemus ex verbis ſaltẽ ſubintellectis, & mente ſtatuentium hoc inſurgere ita,
22 vt etiam ceſſet † illud vulgatum dictum ꝙ ſi ſtatuentes de tali caſu ſenſiſſent, ita illum exprę́ſsiſſent ſicut caſum excluſionis ab inteſtato.l.i.§ cum autem ad deficientis.C.de cadu.tollen.quia hoc procedit vbi ratio & mens vel aliqua interpretatio non vrget, vt in caſu omiſſo intelligatur prouiſum vt pulchrè not.Fulg.in l.ſi ſponſus.§.ſi quis rogatus.ff.de dona.inter virum & vxorem.Et facit ad no.Bald.in.l.prima in ſecunda col.verſicu.quæro de tali quæſtione.C.de caduci.tollen.& in.d.l.maximum vitium.iij.colũ. Nec etiam obſtat ꝙ cum ſtatutum loquatur ab inteſtato imputandum ſit patri qui elegit viam teſtati.l.quod in hæredẽ §.eligere.ff.tribu.&.l.fina.§ ſin autem hoc.C.de iure delibe.ita vt ſequi debeat viam teſtantium.arg.in.l. ab inteſtato.in fi.ff.de iure codi. quia electa via teſtandi debuit filias in legitima inſtituere, licet enim non teſtãdo potuiſſet eis in legitima prę́iudicium facere, tamen hoc non licuit teſtando cum maiorem iniuriam recipiat iudicio teſtatoris excluſus q̄ non vocatus.d.l. maximum vitium poſt medium ibi, & quoniam, quia vt dixi ius rationis & paſsiuę interpretationis non patiuntur vt huic filiæ ex teſtamento legitima debeatur quo caſu nulla ſibi ſit iniuria. vnde ſi qua eſt iniuria, lex illam facit non teſtator.l.ſi poſt mortem.§.liberi.ff.de contratabu.& not.Bal.in conſilio.xlix.incipiente ſtatuto cauetur in fin.quinto volumine ſuprà allegato nec eſt imputandum alicui ꝙ teſtatus deceſſerit.d.l. poſthumus.in princip.ff.de inoffic.teſtamen.
23 Nec etiam obſtat ſi dicatur ꝙ † ſtatutum excludens à ſucceſsiõe intelligit de ſucceſsiõe iuris.l. quædam.§.is autem.ff.de edendo.& conſequenter non ſentit de legitima cum in ea non detur ſucceſsio iuris.d.l. papinianus.§.quarta.ff.de inoffic.teſtamen.quia reſpondetur quòd legitima habet dependentiam à cauſa inteſtati vt dictum eſt, & ratio ſtatuti hoc ſuadet vt intelligatur fœmina excluſa à legitima. Nec etiam obſtat ꝙ legitima ſuccedat loco alimentorum, & ideo tolli nõ poſsit quia veritas eſt in contrarium, vt patet ex plenè deductis in primo articulo principa.in prima quæſtione, hinc videmus ꝙ filio diuiti vel his quibus alimenta non debentur debet præſtari legitima nec etiam dicatur ꝙ ex quo filia fuit agnita per patrem qui fuit teſtatus poſsit petere ſupplementum tanquam pater non voluerit in ea locum habere ſtatutum quod eam ab inteſtato pœnitus excludebat maximè quia dicitur ſua, eum relictum tranſmittat iure ſuitatis ſecundum Baldum in.l.apud hoſtes.C.de ſuis legiti.& Alexand.in conſilio centeſimoquadrageſimonono primo volumine.quia reſpondetur ꝙ ſecundum hoc fundamentũ ſequendum eſt iudicium patris ſecundum ꝙ eſt.Nam ſi præter patris volũtatẽ vult admitti obſtat ſtatutũ & lex q̄ nõ vult imputari alicui cur teſtatus deceſſerit, & ſi vult ſequi patris iudicium non poterit petere plus relicto.Facit.d.auctenti.ex teſtamento. & quod ibi notat Bald.in ſecunda columna verſicu.ibi quælibet C.de ſecun.nup.nec dicitur ſua niſi in ea parte q̄ ei relinquitur ſecundum Baldum.& Alexan.in locis ſuprà allegatis, & dicam infra vndecimo articulo principa.prima quæſtio.& ex potentia dictę rationis & interpretationis paſsiuę tolluntur alia fundamenta facta in principio huius quæſtionis ſuadentia in ſtatutis non fieri extenſionem & ab eorum verbis non eſſe recedendum, & etiam tolluntur illa fundamenta de renunciante hæreditati vel grauato illam reſtituere vt non intelligatur comprę́henſa legitima cum illis caſibus ceſſent prædictę rationes ſuadentes de illa ſentiri. Item
24 † non valet argumentum de pacto ad ſtatutum negatiuè ſecundum Bart.in.l.alia §.eleganter.ff.ſoluto matrimonio.ita intelligentem tex.in.l.finali.C.de fideiuſ.& vt dixi prædicta procedũt ſi ſtatutum in indiuiduo de legitima non loquitur vel diſponit. Nam ſi diſponeret ceſſaret difficultas.l.ille aut ille §.cum in verbis.ff.de legatis tertio. An autem ſtante prædicta concluſione vt filia à legitima excludatur debeantur ei dotes & in quota ſeu quanta quantitate necnon & alimenta.infra dicam in ſequentibus quæſtionibus. Iſtam autem concluſionem ꝙ excluſa à ſucceſsione per ſtatutũ intelligatur excluſa à legitima, licet habeat pro dubia Maria.conſilio ducenteſimononageſimo.incipiẽte circa.tertio volumi.prima columna.limitat ibi in terminis ſtatuti Aretini dum vult per tranſitum ad ſecunda vota non poſſe generari prę́iudicium filiis primi matrimonii in legitima.& ſic vult ꝙ habeatur legitima quod non attingo cum non habeam nota omnia verba illius ſtatuti.

SECVNDO caſu pricipali qñ ſtatutum tali fœminę ſeu filiæ aliquid prę́ſeruat, ſed præſtari mandat ſeu diſponit eam ad aliquid ab inteſtato admitti, ſi loquimur in eo qui deceſsit inteſtatus nulla adeſt difficultas, quia ſtatutum expreſsè prouidet.ſi verò loquimur in eo qui deceſsit teſtatus ſunt tres caſus conſiderandi. Nam aut teſtator tali filiæ reliquit illud idem qđ ab inteſt.debebatur ſeu eã q̄titatẽ q̄ erat minus ltima aut plus aut vero minus. Primo caſu qñ reliquit eã partem q̄ ab inteſtato debebatur ſi erat minus legitima ſolet dubitari, an poſsit agere ad ſupplementum legitimę & cõcludẽdũ eſt ꝙ nõ.& ita voluit Pet.de anc.i cõſi.cccccxxix.inci.ſuper caſu mihi tranſmiſſo.cui conſiſe ſubſcripſit quidam alius doctor, quod conſilium refert.& ſequitur domi.Fabia.de monte in repetitio.auc.nouiſsima.in.liij.q.quartę pn.in.ii.co.in fi.cõcludendo ꝙ mater ab inteſtato excluſa mediante certa re.

cui ex teſtamento ipſa res fuit per filium relicta nõ poſ
ſit agere ad ſupplementum, mouetur, quia ratio qua-
re mater ex teſtamento per filium excludi non poſsit
eſt quia ab inteſtato deficientibus deſcendentibus ex fi
lio ſuccedit.l.i.&.l.iij.& in auc.defuncto.C.ad ter-
tul.iunctis.§.ſed hoc quidam in auc.vt cum de ap.co
gno.& auc.in teſtamento.C.ad tert.& eſt de mẽte gl.
ſm eum in.l.nã & ſi parentibus.ff.de inoffi.teſta. quæ
hoc non videtur dicere, ſed dicit ꝙ rõ ſuccedendi eſt
pietas, vnde ſi nõ ſuccedit ab inteſtato non debebitur
ei ſupplementum legitimę, & ita etiam voluit Pau.de
ca.in conſi.cccxlviij.inci.in puncto quæritur.ij.col.
in vo.antiquorum conſi.ſm primam impreſsionem.
motus quia non debet alicui imputari cur teſtatus de-
ceſſerit.d.l.poſthumus.in prin.ff.de inoff.teſt.& pro
hac parte facit tex.in auc.ex teſtamento.C.de ſecond.
nup.& quod latè dixi ſuprà in præceden.membro, &
etiam facit quod dicam.ĩ.in.iij.caſu.

Secundò caſu quando teſtator relinquit plus ꝙ̃ ab
inteſtato fuiſſet talis mulier habitura, tenendum eſt ꝙ
valeat relictum, quia tale ſtatutum non intendit prohi
bere teſtatorem plus relinquere vt eſt de mente Oldra.
in conſi.cvij.inci.circa ius municipale, & dixi in pręe-
cedenti artic.prin.in.iij.q.quod intelligo ſalua legiti-
ma filiorum quorũ contemplatione mulier excludit
quæ quanta ſit dicam in.iij.arti.princ.in.vi.&.vij.q.
& niſi ex teſtamẽto relinqui prohiberetur vt dixi in.i.
arti.prin.& in pręcedenti arti.in.v.&.vij.q.vbi con-
cluſi.in.vi.q.ꝙ non debet eſſe deterioris conditionis
filia ita excluſa quàm extraneus.

Tertiò vero caſu quãdo minus relinquitur eſt aduer
tendum, quia Pet.de ancha.in conſi.ccccxxij.inci.pręe
mittendum eſt ꝙ ſtatuta, dixit talem fœminam cui
de iure communi legitima debetur, de aliis enim nõ lo
quor poſſe agere ad ſupplementum habita ratione, &
commenſuratione legitimę ad portionem in qua vigo
re ſtatuti ſuccedere poteſt abinteſtato, non autẽ totius
patrimonij defuncti, vñ ſm eum ſi ſtatutum diſponat
ꝙ decedenti ab inteſtato mater ſuccedat in vſufru.&
agnati maſculi proximiores in proprietate, & contin
gat filium decedere relicta matre ſuperſtite & condito
teſtõ in quo aliquid modicum ei relinquat, mater po
terit agere ad ſupplementum legitimę vſq; ad tertiam
partem vſufru.tantùm, & idem dicit Pe.de anch.fuiſ
ſe conſultum per Ang.Mouetur quia ſtatutum debet
reduci ad intellectum iuris communis.l.ij.C.de nox.
&.c.cum dilectus.de conſue.& quod notatur in.d.
l.fi.§.in computatione.C.de iure deli.ſed de iure cõmu
ni quis capit condito teſtamento non totum quod ca-
peret abinteſtato, ſed ſolummodo partẽ de qua in auc.
nouiſsima cum ibi notatis, & in corpore vnde ſumit.
C.de inoff.teſt.facit.l.q̃ nuper.&.l.parẽtibus.&.l.
cum quæritur.eo.titu.ſubdit Pet.de anch.illud qđ ꝑ
ſtatutum pręſeruatur ſubrogari loco ſucceſsionis, &
legitimę, de quo dicam in articulo ſequenti in.ij.q.&
alia verba dicit quæ per ſeipſum poteſt lector videre,
& cum pręedicta concluſione vr̃ tranſire Cuma.in con
ſi.xxxv.incip.ſtante ſtatuto.ij.col.concludens † legi
25 timam computari ꝓportionaliter ad id in quo ex for-
ma ſtatuti ab inteſtato ſucceditur ſiue ex teſtamento ſi-
ue contra teſtamentum ſuccedatur, per iura prædicta.
&.l.i.§.vocantur.ff.de contratab.&.l.fi.C.de lib.pręe
te.&.l.filio.§.matri.ff.de adi.leg.&.l.pœnalis.§.fin.ff.
ad legem falc.& ad hoc facit ꝙ dixit Fulgo.in conſil.
xxvi.incipiẽ.ſtante ſtatuto in.ij.colum.vbi voluit ꝙ
26 † ſtatuto augente ſucceſsionem alicuius putà maſculi,
eius legitima ſit computanda proportionabiliter ad id
in quo erat maſculus ſucceſſurus plus ꝙ̃ fœmina, ma
ximè cum ſtatuta recipiant interpretationẽ paſsiuam.
l.i.§.lex falcidia, cum ibi nota.ff.ad.l.fal.l.i.ff.de mu
ne.& hono.Barto.in.l.omnes populi iiij.q.ſextę prin
cip.ff.de iuſti.& iure.facit quod conſuluit Oldra.in
conſi.cxxiij. incipien.quidam potuiſſet, & quod in ſi
mili dixit Bald.in.d.auctenti.nouiſsima de filia exclu
ſa à patris ſucceſsione per renunciationem, vt legiti-
ma maſculi tunc ſit triens.de quo plenius dicetur infrà
in.xiij.articu.princip.in.iij.quæſtio.prædictam con-
cluſionem temperat Fulgo.in conſi.xl.incip.domini
cus teſtator.in.iij.colum.eſſe veram niſi quando reſul-
taret ex hoc euidens iniquitas & enormis lęſio filię pu
tà ſi ſtatutum abinteſtato excluderet filiam extantibus
maſculis &c.& mandet illam dotari, quia etiam con-
dito teſtamento poterit petere congruas dotes, licet ſit
ei minus relictum nec erit verum ꝙ poſsit ſolòm pete-
re tertiam partem congruarum dotium, quia non eſt
veriſimile ꝙ ſtatuẽtes taliter diſponere voluerint, niſi
ꝙ in omnem caſum filia congruè dotetur, cũ aliàs poſ
ſet euenire ꝙ filia grata congrua dote priuari poſ-
ſet contra.l.fina.C.de do.promiſ.& in.l.qui liberos.
ff.de ritu nupt.quæ interpretatio tanquam benigna eſt
27 ſumenda.l.in ambiguis.ff.de leg.†Cum enim dotare fi
liam ſit paternum officium.d.l.fina.dicendum eſt ꝙ
28 † licet ſtatutum velit filiam à ſucceſsione excludere,
ex hoc conſequenter non dicatur velle priuare cõgruis
dotibus.de quo latius dicam.ĩ.in.q.ſequẽ.quod etiã
fortificatur, quia dos filię præſtanda non cenſetur ſuc-
ceſsio filię ſed onus hæreditarium filio ſeu maſculis
ſucceſſoribus, & vocatis iniunctum à ſtatuto tanꝙ̃
æs alienum.l.quotiens.C.de hære.inſt.&.l.quotiens
§.hęredes.iunctis notatis in.l.i.§.ſi ex fundo.ff.de hæ-
re.inſtitu.ſecundum Cuma.in.d.conſil.xxxv.incipi.
ſtante ſtatuto.ij.colum.& eſt de mente Paul.de caſt.in
d.aucten.nouiſsima.l.colum.& in.d.conſi.cviij.in-
ci.ſuper eo de quo quæritur.& in conſil.cx.incipien.
ſuper primo quæſito.ij.col.verſi.ad ſecundum.in vo
lu.antiquorum conſiliorum ſm primã impreſsionem
vbi concludit non eſſe curandum quando ſtatutũ mã
dat filiam excluſam dotari de legitima vel eius quanti
29 tate, ſed † inſpecto patrimonio eſſe conſiderandum an
dos ſit congrua vel non per.l.quæro.ff.de iure dot.&
quia relictum pro dote eſt conditionale ſi matrimoniũ
contrahatur quod eſſe non poſſet ſi vt legitima debere
tur.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.teſta. iunctis nota
tis per Barto.in.l.titio.c.§.titio genero.in penul.colũ.
ff.de condi.& demon.vbi Barto.vult legitimam tunc
eſſe re & tempore minutam.Ad quod etiã facit quod
latè conſuluit ipſe Cu.conſi.cxxiiij.incipiẽ.dominus
Anto.in.ij.col.poſt Cy.in.l.ſancimus.in fi.commẽ.
C.de nup.dum voluit talem dotem non regulari in-
ſtar legitimę nec ſucceſsionis ab inteſt.ita vt nõ poſsit
fieri ſupradicta detractio ex teſtõ, licet Saly.in.d.l.ſan
cimus in fine commen.aliter voluerit, de quo latius
dicam infrà in vndecimo articu.princip.ij.quæſtio.ex
quibus in propoſito huius tertij caſus concludo quòd
30 † ſi relinquitur filię excluſę vel alteri cui legitima de iu
re communi debetur minus ea parte quam fuiſſet ab in
teſtato per ſtatutum habitura vt poſsit agere ad ſupple
mentum legitimę habita commenſuratione legitimæ
ad ſucceſsionem tantum ſtatutariam & non iuris cõ-
munis cum limitatione prædicta, ſequitur Cor.conſi-
lio centeſimodecimoquinto.incipien. in hac ſecunda
col.verſic.non ergo.iij.volu.& ſi dicatur ꝙ debitum
ab inteſtato

ab inteſtato poſsit quiſdoq; ex teſtamēto indifferenter
minui §.ſed noſtra.inſti. de ſuc.libe. & §.hoc ſolito.
inſti.de hęre.que ab inteſt.defe.reſpondet ꝙ non licet ar
guere de caſibus ſpecialibus.l.quod vero cōtra. cum
ſimi.ff.de legi.& ꝙ non valet argumētatio in his qui
bus legitima non debetur,quia etiam agnatus collate
ralis ſuccedet ab inteſtato & in totum ex teſtamento ex
cludi poterit.Idem quod dixi excluſas à ſtatuto etiam
intelligi excluſas à legitima. limitabant aliqui vt non
procedat qñ fuiſſent inſtitute alię perſonę ꝗ hę propter
quas fœminę à ſtatuto excluduntur , de quo dicam in
arti.ſeq.in.iiij.q.circa medium.& in.xiiij.art.prin.in
vi.q.et per iſtam rōnem dixit do. Soci.conſi. cclxxx-
viij.inci.circa primam.i.vol.x.col.ver.prima cōclu.
31 ꝙ † excluſa in certo loco à ſucceſsione & in alio non
computabit legitimam ſuam habita relatione tantùm
ad bona ſita in loco in quo nō eſt excluſa.vult Cor.cō
ſi.ccii.incip.circa pñtem.vj.col.ij.volu.Et prędicta ꝓ
cedunt qñ ſtatutū nō prouidet ſuper ſupplemento legi
timę,quia vbi prouidet vt eſt Florentię per reformatio
nē ſtandū eſt ſtatuto ſm.d.Soci. conſii.cclxxxviij.ix.
col.in fi.i.vol.& Cor.d.conſi.cxv.ij.col.ver.non er
go.lij.vo.& dixi latè.in.i.artic. Illud autem quod di
xi non habere difficultatem ſi ſumus in cā inteſtati qñ
ſtatutum diſponit filiam in aliquo ſuccedere tanꝗ cer
ta ſit diſpoſitio,procedit ſi ſtatutum taxet illud quod
32 filię pręſeruat,ſed † ſi non taxet vt quia illam ſimplici
ter mandet dotari,quanta tūc debebit eſſe dos ſeu eius
portio magna eſt inter doctores difficultas vt.ſ.dixi
in prin.huius.q.Nam aliqui vt Bald.in auct.res quæ
in.ij.col.ver.quæro ſtatuto cauetur.C.cōmu.de le.vo-
luerunt ſufficere ꝙ mulier ſit dotata quacunq; dote di
centes ita de conſuetudine ſeruari,moti quia licet ſtatu
tum ſit iniquum hoc eſt nimis rigoroſum non tñ eſt cō
tra bonos mores.et ideo eſt ſeruandū.l.proſpexit.ff.q
& a qui.& quod no.Cy.in.l.publico.C.de adul.qđ
ſm Pau.de ca.in.d.conſi.cx.inci.ſuper primo quæſi-
to.circa ſeptimum dubiū in antiquis.& in conſi.cccc-
xx.inci.viſis & ponderatis.cū ſeq.in volu.nouorum
conſiliorum ſm vltimam impreſsionē procederet vbi
33 pater dotaſſet, quia † ſemper patris dotatio pręſumi-
tur conueniens niſi euidenter appareret de magno ex-
ceſſu,ſecus autem ſi eſſet dotata à fratre,vt ibi latius ꝑ
eum,quem refert & ſequitur do.Lau. in repe.§.cęterū
in.xxij.col.ver.reperio autem.inſti.de legi.agna. ſuc.
Et dñs Fran.cur.conſi.xliij.incip.ſtatuto.& Maria.
d.conſi.xxx.incip.ꝗuis.ij.col.iij.dubio.& Paul.de
ca.conſi.cxcvi.incip.in puncto.ij.dubio.i.vol.in no
uis.& Alex.d. conſi.lxxxiij.iiij. volu. volentes hoc
procedere vbi maſculi ſunt inſtituti. ſequitur Soci.d.
conſi.cclxxxviij.incip.circa primum.ix.col.ver.con
firmantē pręmiſſa.i.vol.vbi refert & ſequit ꝑdictū cō
ſi.Pau.de ca.voluit Cor.cōſi.ccx.co.fi.l.vol.& do.
meus Iaſ.in.d.l.voluntatis.C.de fideicom.& Cor.cō
ſi.cxv.incip.in hac circa finem.iij.volu.& do.Fran.
cur.in conſi.ccccxli.in fi.alij autem voluerunt dotem
indiſtinctè non poſſe aſsignari minus lıtma,& qñcūq;
agi poſſe ad ſupplementum congruę dotis etiam vltra
legitimam ſi qualitas perſonarum , & patrimonij hoc
exigat.§.quamobrem.in auc. de reſti.& ea quæ pa.vt
dixi in princip.huius quæſt.maximè quando nō ad-
ſunt maſculi deſcendentes defuncto,quam opin.vltra
doc.ſ.allegatos legendo tenuit.d.pręce.meus.d.Iaſ.
in repe.auc.nouiſsima.in fi.C.de inoff.teſta.& in auc.
res quæ.in.xiij.col.in.vij.notabili.C.cōia dele.&.d.
Franc.cur.in conſi.lxxiij.in.xxx.col.& dicit moder-
nus Senen.in.l.hęredes mei.§.cum ita.in antepen.col.
ff.ad treb.ꝙ ita et tenuit Bal.in quodā conſi.inci. ſta-
tutum tria habet capita.& in alio inci.materia diuidit
ſubdens ꝙ moderni , & moderniores peruſini ſepius
conſuluerunt pro hac opin.habentes eam pro canoni-
zata dicēs ꝙ ſm hāc opi. fuit ſuperioribus annis Flo-
rentię in ardua qōne facti obtentum in qua qōne erant
hincinde conſilia totius Italię,cum qua opi.vr etiam
ipſe tranſiſſe ibidem. Alij autem voluerunt talem dotē
non regulari nec deberi pro modo, & inſtar legitimę,
ſed deberi condecenter pro modo matrimonij , & ſm
qualitatem perſonarū conſideratis circunſtantijs quas
ſ.proximè ſubijcio,& ita voluit Bart.poſt Ray.in.l.
ſi filię.ff.de leg.iij.Bal.in.d.l.fi.C.de do.promiſ.in le-
ctu.no[illegible]a.ij.co.ver.ſed pone dictæ ſtatutū.& Ang.in
auc.de reſti.& ea quæ parit.in fi.principii.col.iiii.&
Pau.de ca.in.d.conſi.cx.& Bal.nouel.in trac.dotium
in.xviij.carta.l.xviij.priuilegio.Bal.in.l.ſi pater.vbi
Alex.in apoſtiliis.C.de do.promiſ.& Alex.conſilio.
xxxiij.t.col.iiii.volu.pro quo facit quia dotis appel-
latio arbitrio boni viri intelligitur.l.ſi cū ea.C.de do.
34 promiſ.l.i.ff.de le.ij.&.d.l.ſi filię.& † dicitur dos cō
grua habita conſideratione quantitatis patrimonii qua
litatis & honeſtatis perſonarum numeri liberorū & cō
ſuetudinis regionis & familię per iura prędicta.&.l.
quæro cum ſeq.&.l.cum poſt.§.gener.ff.de iure do.&
l.ſiue generalis.C.eo.ti.iūcta.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſsidua
ff.de ędil.edic.&.l.titianus.ff.ꝙ cū eo.&.l.nummis.
ff.de leg.iii.&.l.imperatores cum ſi.ff.de contrahen.
emp.notat Bal.in.d.auc.res quæ,in.ii.col.in qua ſen
tentia videtur inclinare do.Bap.de.ſ. Seue.in repe.l.
omnes populi.in.cxx.col.ver.xxiii.quæritur.ff.de iu
ſti.& iu.&.d.Fabi.in repe.d.auc.nouiſsima.in.viij.ar
ti.prin.in fi.& do.Lau.in repe.d.§.cęterū. in.xxii.col.
& licet do.Alex.in conſi.vij.pręallegato dicat poſſe
prędictis reſpōderi,ſcilicet verum eſſe ꝙ dos dicatur
cōgrua habita ratione perſonarum & prędictarum cir
cunſtantiarum,& ſic arbitrio boni viri,ſed ꝙ tale ar-
bitrium non debeat eſſe in minus legitima,tamen putò
ꝙ in puncto iuris iſta vltima opinio ſit verior,licet ꝑ
cedens ſit magis communis niſi diſtinguendo concor
demus opiniones , iuxta.l.adeo cum vulga.ff.de ac-
35 quirend.rerum dominio. † Et faciamus concluſio-
nem ꝙ dos non debeat eſſe in dubio minus legitima
quaſi ſit minuſcula, vt dictum eſt & portio quę legiſla
toribus viſa eſt congrua filiis , & filiabus ,quæ con-
cluſio limitatur,niſi conſuetudo regionis , aut fami-
liarum , aut honeſtas , & qualitas perſonarum ac alię
circunſtantię ſuprà allegatę aliud ſuadeant intantum,
vt quandoq; ſit taxāda maior legitima prout dictum
eſt,& etiam nota.Baldus nouellus in loco præallega-
to putà ſi nobilis habeat paruum patrimonium , &
plures liberos. Nam fas erit quòd dos ſit maior legi-
tima vt eius filiæ poſsint in familia nobilium nubere
vel plebeiorū,cum quibus coniungi non ſit eis indeco
rum , quod faciiē facere non pñt cū parua dote qua-
lis eſt portio legitimē vbi adſunt plures liberi , & mo-
dicę facultates , & quandoq; ſit taxanda minor , pu-
tà ſi vilitas perſonæ hoc exigat vt videmus in ruſticis
diuitibus ſeruari & in comitibus quandoq; , & baro-
nibus ac magnis nobilibus qui ſi vnicam tantùm filiā
habuerint , & vnicum filium , non dabunt filiæ pro
dote portionem legitimę hoc eſt ſextam partem etiam
allodialium,& hoc ſuadente dicta.l.quæro.& iura ſu
prà allegata. Item limitatur niſi adſint in ſtatuto ver-
ba quæ inferant,ꝙ etiam ſi dos ſit minor legitima non
liceat plus petere,vt.ſ.dixi allegando Bal.Saly.Pau.
de caſt.& Alexan.Et ꝙ verior opin.ſit ꝙ dos non de-

dot.&.l.fi.C.de do.promiſ.adeo vt illo tẽpore dote
data pater ab obligatione liberetur. Vnde talis obli-
gatio ſortita effectum & extincta non debet reuiuiſce-
re.l.cum res.§.aream.ff.de ſolu.at in legitima ſecus eſt
quia in patris vita non debetur.l.1.§.ſi impuberi.ff.de
colla.bo.vnde conſequenter eo tempore non recipit
taxationem,& ita dixerunt quidam moderni in.l.gal
lus§.& quid ſi tantũ.ff.de lib.& poſth.& ita ſentit do
minus Laur.in repe.§ cæterũ.in.xxi.col.ver.ſed an fi
42 lia.qui vlterius dicit ꝙ † ſicut hæreditate diminuta do
tes iam datę non minuerentur.ita eſſe debet econtra cũ
non debeat quis admitti ad petendum id cuius contra
rium non foret petiturus.l.pe.C.de ſolu.quæ fortius
ſecundum eum procedunt ſi augerẽtur facultates poſt
mortem.argu.l.in lege falcidia ſeruorum.ff.ad legem
fal. Et ita laté conſuluit Corneus conſil.cvij.incip.in
hac col.fi.ij.vol.prædicta procedunt in dote iam con
ſtituta ſeu data ante tempus mortis dotantis,aliàs au-
tem dos eſſet taxanda ſecundum facultates exiſtentes
tempore mortis vt voluit Pau.de caſt.in conſi.ſuprà
allegato,quia eo tempore.ſ.mortis ſucceſsio defertur
& ius petitionis dotis imminet & non eſt extinctum,
facit in arg.d.§ ſi extraneus.&.l.ij.ff.de aur.& ar.leg.
cum iuribus.ſ.dictis.

43 SECVNDO quæro † an ſtatutum excludens fi
lias à ſucceſsione propter maſculos non facta mentio
ne dotium vel alimentorum videatur etiam illas exclu
dere à petitione eorum,ſcilicet dotis & alimentorum,
& eſt dicendum ꝙ non,quia dos & alimenta ſunt qd
ſeparatum à ſucceſsione imo vt dixi in ꝓcedẽti.q.dos
cenſet æs alienum & non debetur ad inſtar ſucceſsiõis,
44 quod patet quia † dos debetur filię in vita patris & de
neceſsitate.l.fi.C.de dotis promiſ.vnde ſtat regula ꝙ
ex ſeparatis non infertur.l.papinianus exuli cum vul.
ff.de mi.& ꝙ caſus omiſſus relinquitur diſpoſitioni
iuris communis.l.ſi cum dotem.in princ.ff.ſol. ma.
l.ſi extraneus.ff.de cõdi.ob cau.&.l.commodiſsimè
cum concor.ff.de libe.& poſth.Item cũ alimenta ſint
de iure naturę vt patet Inſti.de iure nat.gen.& ciui.in
principio.&.l.i.§.ius naturale.ff.de iuſti.& iur.iccir-
co tolli non poſſunt§.ſed naturalia . inſti.eo.tit.ſuprà
allegato et ꝙ notat Bar.& repe.in.l.omnes populi.ff.
de iuſti.& iur.Nec enim debet intellectus ſtatuti referri
ad impoſsibilia ſtatuentibus.l.continuus actus.§.cum
qs ſub hac.ff.de ver.ob.&.l.apud iul.§.fi.ff.de le.i.&
l.ij.ff.de admi.re.ad ciui.p.&.l.ſi pater.ff.de his q̃ in
frau.cred.c.i.fi de feu.fue.cõtro.inter do.& agn.no.
45 Io.an.in.c.fi.de immu.eccle.in.vi.in nouel. † dotes
autem adinuentę ſunt ob publicam vtilitatem vt mu
lieres facilius maritos inueniant & liberis hominibus
reſpublica repleatur,ita vt in ambiguis ſit ſumenda in
terpretatio pro dote.l.i.cum ibi laté notatis.ff.ſoluto
matrimo.&.l.in ambiguis.ff.de iure dotium.& de re
gu.iur.Et in alimentis ita voluerunt But.& docto.in
c.raynutius de teſtamen.Cyn.Bald.& ſcribentes in.l.
ſancimus.C.de nup.& ibi clare Saly.in fin.commen.
Bald.in conſilio.clxxix.incipiente.anno domini aliàs
incipit punctus talis eſt quidam domi.Gregorius.v.
volu.ſecundum vltimam impreſsionem aliàs eſt.xxi.
tertia parte ſm eandẽ impreſsionem & ſecundum pe-
nulti.impreſsionem in primo volumine numero.cc-
xviij.aliàs in ſecundo volumine numero.ccliij.Ro-
ma.in.l.i.in pen.col.C.qui admi.d.Laurẽ.in repe.§.
cæterũ.in.xxxi.col.in fi.inſti.de legi.agna.tu.& Bal.
nouel.in loco.ſ.proximé allegando & infiniti doc.te
nentes ꝙ legitima filijs per ſtatutũ tolli non poſsit , eo
quia ſuccedat loco alimẽtorum quos retuli.ſ.in.i.artic.

prin.prima.q.vbi de hac materia etiã dixi vbi retuli
Bal.in.l.fina.§.ipſum autem.C.de bo.quæ libe.dicen-
46 tem ꝙ † ſtatutum non poteſt filiorum legitimam adeo
minuere vt alimenta non habeant,de quorum verita-
te ad ibi dicta me remitto,& hęc adeo vera ſunt vt etiã
ſi dos ſit filię excluſę à ſucceſsione conſtituta , & data
& non ſufficiat ad alimenta poſsit filia petere tantum
ꝙ ad alimenta ſufficiat vt dixi in præcedenti quæſtio-
ne allegando in terminis Ange.in conſilio.cccclxv.in
cipiente,ſtatuto ciuitatis Mantuæ.inſerto inter conſi-
lia Bald.in tertio volumine ſecundum vltimam im-
preſsionem.& ſequitur Ioan.and.in additio.Specul.
in rub.de ſtatu.mona.circa finem allegando Richar.
malum.in diſputa.inci.habet conſuetudo.& dixerũt
Bald.& Ange.in.l.qui filium.ff.vbi pupil.edu.debe.
47 per illum tex.ꝙ † ſi talis excluſa dotari debeat alenda
eſt per excludentes quouſq; dotetur , vt quia ſtatutum
mandet filiam excluſam dotari cum nupſerit. Sequi-
tur Bal.in.l.alimenta.C.de nego.geſt. vbi ſubdit ꝙ ſi
mater eo caſu alimentauerit filiam poterit repetere ali-
menta à filio maſculo hærede vniuerſali,& qui ex for
ma ſtatuti in totum ſuccedit. Item quod non intelliga
tur in terminis noſtrę quęſtionis filia excluſa à dote vo
luit. Bald.in dicta.l.finali.in ſecunda columna ver-
ſic.ſed pone ſtatutum.C.de do.promiſ.dicens ꝙ agna
ti excludentes tenentur illam dotare per ea quæ nota.
Dyn.& Barto.in.l.ſi marito §.ſi voluntate.ff.ſoluto
matrimo.vbi volunt onus dotandi tranſire ad hære-
des etiam in fiſcum not.Barto.in.l.poſt dotem.vbi al
legat in propoſito.in.xi.colum.& Dyn.ac docto.in
l.inſulam.in prin.eod.titul.idem in propoſito quæſtio
nis noſtrę voluit Salyce.in.l.pactum.C.de collatio.
& Fulgo.in conſilio.ccxxviij.incipien. Antonius de
morando. in fine. Roma.in.d.l.prima in penultima
colum.ff.ſolu.matri.domi.Laurẽ.in.d.§.cæterùm.in
xii.colum.in fi.& Baldus nouel.in tracta. dotium.in
vi.parte.in.xix.carta.in.xviij.priul.ver.tamen etiam
ſi non loqueretur,& pro hac parte facit quia ſecundũ
Fulgo.in loco pręallegato dotis cauſa fauorabilior eſt
quàm alimentorum cum dotes alimentorum cauſam
habeant annexam.l.pro oneribus.C.de iure dotium.et
l.ſi cum dotem.§ ſin autem in ſeuiſsimo.ff.ſoluto ma-
48 trimonio.plus voluit Bal.in.d.conſil.clxxix.ꝙ † ſta
tutum excludens ſimpliciter filiam intelligatur de do-
tata,adeo vt ſi moriatur nulla ſibi dote conſtituta per
defunctum vel hæredem tranſmittat hæreditatem pa-
ternam ſeu portionem ad filios ſuos ſeu poſteros , &
cum eo tranſit domi.Lauren.in repetitio.d.§.cæterum
in tertia columna.de cuius dicti veritate dixi in ſexto
articulo principa.in quarto membro. Et ſic Bald.
vult ꝙ in caſu pręmiſſę qõnis nupta ſine dote poſsit
nihilominus petere dotem,ex quo prædicta concluſio
ampliatur , quod ẽt eſt de mente Pau.de caſt.in.l.ſi ſo
cer.in princip.vltima colum.ff.ſoluto matrimo.& in
conſi.cxxxi.incipien.licet iſta domina Liſa.in volumi
ne antiquorum conſiliorum ſm primam impreſsionẽ
& per Alex.laté in conſi.vij.incipien.viſis & diligẽter
ij.volu. Vnde dixit Corne.conſi.c.incipien.non ca-
ret.ij.col.verſi.videtur tñ.iij.volu.ꝙ † eſto ꝙ ſtatutũ
49 excludat filiam à legitima vel legitimę ſupplemento.ni
hilominus poterit petere dotes vel ſupplementũ con-
gruę dotis.cui deciſiõi ob.qđ not.Guil.de cu.in.l.cũ
is.§ ſi mulier.aliàs.§ ſi in cã.ff.de cõdi.ide.& Bar.in.l.
obligationũ.§.lege.ff.de act.& obli.& in auct.res q̃.C.
cõmu.de leg.& in.l.mulier.§.cum proponeretur.ff.ad
tre. Saly.in.l.qui liberos.ff.de ritu nup.& Pau.in.c.
i.de adul.vbi voluit prẽm nõ teneri dotare filiã nuptã

ſine dote, quia videtur ceſſare ratio propter quam dos
eſt conſtituenda.l.fi.C.de repu.& in auct̃.de nup.§.ſi
quis igitur, & quia dos ſuccedit loco alimentorum,
vt not.Cyn.& Bal.in.l.vbi adhuc.C.de iure do.Cy.
in.l.non enim.C.de admi.tu.& Bar.in.l.fin.ff.de his
quib.vt indi.& quod no.in.d.l.qui filium. Maritus
enim tenetur vxorem alere nulla dote conſtituta ſeu da
ta.l.quid ſi nulla.ff.de reli.& ſump.fu.Cy.& doct.in
l.qui vxorẽ.C.de neg.geſt.& in.d.l.pro oneribus.C.
de iure dotiũ ſolet notari in.d.§.ſin autem in ſeuiſſimo.
& vbi quis habet vnde ſe alat.à patre vel ſimili perſo-
na alimenta petere non poteſt.l.ſi quis à liberis.§.quod
ſi filius.ff.de libe.agno.ſed ad hoc rñdetur ꝙ cõis opi
nio eſt in contrarium.ſ.vt pater teneatur ad pręſtandũ
dotem etiam filię nuptę ſine dote data vel cõſtituta ſm
glo. & Angel.in.d.§.lege & Bald.in.d.auct̃.res quæ
in.ij.col.& in.l.fi.C.de ſen.quæ ſine certa quanti.&
in.d.l.cum his §.ſi mulier.in lec.antiqua & in.l.i.vbi
etiam Ro.Imo.& moderni ita tenent.ff.ſolut.ma.&
Pau.de ca.in.d.l.ſi ſocer, in princ.& Cu.in conſilio.
cxxxi.inci.duo fratres.imo fortius voluit gl.in.c.hoc
50 ſanctũ.xxxij.q.ij.& in.c.i.de rapto.xxv.q.i.ꝙ † pa-
ter teneatur dotare filiã nuptã ẽt ſi nupſerit eo inſcio &
ſine illius licentia.Et pro prędictis adducitur quia pa-
ter tenetur ad duo.ſ.filiam maritandam & dotandam
d.l.qui liberos.vnde alterum non ſufficit.l.ſi hæredi
plures.ff.de condi.inſti.& facit quod no.Bar.in.d.l.i.
in pen.col.in.iij.q.& in.l.nupta.ff.ſolu.mat.quia in
filia maritata non vr̃ ceſſare ratio dotis conſtituendę,
vt ibi, & quia intereſt nuptę habere dotes vt à viro me
lius tractetur argumen.notatorum in.§.ſic itaq; aliàs ſi
quis re.in auct.de nup.Nec obſt.d.l.fin.C.de repu.cũ
concordan. quia non faciunt ad rombum ſecundum
Paul.de ca.in dicta.l.ſi ſocer, quia hoc ſolum probãt
ꝙ maritus qui accepit vxorem ſine dote tenetur eã ale
re, & non poteſt eam de domo expellere, non tamen ne
gant quin mulier ad ſui commodum poſſit dotes pe-
tere, & hoc eſt de mente Cuma.in conſilio.ẽ.allegato
ibi.Præterea videtur adeſſe, & Alexand.in dicto con
51 ſilio ſeptimo.† nec licet arguere de alimentis ad dotes
quia non valet argumen.vt dixi in.q.pręce.in pen.co-
lum.& patet quia pater tenetur filiam diuitem dotare
l.fina.C.de do.promiſ.quam alere non tenetur.d.l.ſi
quis à liberis.§.ꝙ ſi filius. Vbi autem ſtatutum manda
ret expreſſè filiam dotari res eſſet magis clara ſecun-
dum Pau.de ca.in.d.l.ſi ſocer in princ.& in dicto cõ
ſilio.cxxxi.& notatur latè per Alexan.in.d.conſilio.
52 vij. Quia † ſtatutum excludens propter dotem vide-
tur omnino velle ꝙ mulier dotem habeat per not.per
glo.in.d.l.ſi ſocer.§.primo.& cõpetit ad dotem actio
ſeu condictio ex ſtatuto.l.i.cum ibi traditis.ff.de con-
di.ex leg.Barto.in.l.omnes populi in vltima col.ff.
de iuſt.& iur.& in.l.i.in princip.ff.ad legem falcid.&
in.l.de quibus circa fin.poſt.Guil.de cu.ff.de legi.&
in.l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit.ff.de iureiuran.
Bal.in.l.ex placito in.x.q.C.de rerum permuta.cum
ſimilib.Quo caſu quando actio competit ad dotem be
ne concordant Docto.vt filia nupta ſine dote poſſit
agere.Et hoc vult Guil.de cun.in.d.§.ſi mulier Bart.
poſt Oldra.in.l.lucius.ff.de legatis.ij.Et Bald.in.l.fi
liam.C.de lega.& in.l.huiuſmodi.§.cum pater.ff.de
lega.i.& Petr.de ancha.in.l.filius.ff.de teſtamen. Et
notatur in dicto conſil.vij.quod conſilium in hoc paſ
ſu mihi partem laboris ſuſtulit.Sequitur.d.pręceptor
meus domi.Iaſon in.l.de alimentis in fin.C.de tran-
53 ſac.Et conſequenter iuxta prædicta infertur, ꝙ † vbi
ſtatutum excludens filiam à patris ſucceſſione mandat
illam dotari, licet fuerit à matre vel alia perſona dota-
ta, poterit nihilominus à patre vel hęredibus dotes pe
tere, non obſtante ꝙ ſit nupta per iura prædicta iuncta
d.l.fina.C.de dot.promiſ.Dum ibi traditur filiam di
uitem eſſe, nihilominus à patre dotandam.& hoc in
terminis voluit Bal.in dicto conſi.cixxix.& Paul.de
caſt.in dicto conſi.cxxxi.& in.d.l.ſi ſocer in princ.&
Alexan.&.d.pręceptor meus in locis proximè allega
54 tis.† Vbi autem ſtatutum ſimpliciter filiam exclude-
ret non diſponendo aliter ꝙ dotetur.Idem eſſet dicen-
dũ vt pędixi, quia nihilominus de iure communi do-
tari à patre debet faciunt quæ dixi ſuprà In.vi.articu
lo principa.in quarto membro in.x.q.vbi cõcluſi ꝙ
55 † ſtatutum excludens dotatam non habet locum in do
tata ex bonis matris vel proprijs ipſius dotatę.Eſt au-
tem differentia quo ad effectum ſuccedendi, an exclu-
datur dotata, an filia ſimpliciter, & mandetur dotari,
vt dixi latè.ẽ.in.d.vi.articu.principa.quarto mem-
bro.vij.q.Item prædicta concluſio ampliatur, vt etiã
56 procedat in † filia facta moniali, quia licet à ſucceſſio
ne excludatur, quod quando ſit dixi in.d.vi.arti.prin
cip.primo membro.in.ij.q.Nihilominus debebit do
tari ſecundum Pet.de ancha.in conſi.cvij.incipien.in
paucis verbis, quia contrahit matrimonium ſpiritua-
le, quod eſt fortius quàm carnale.c.inter corporalia de
tranſla.Et probatur ſecundum eum in aucten.de trien.
& ſemiſ.§.ij.& in auctenti.niſi rogati.C.ad trebel. At-
tenta ratione illius aucten.quæ eſt vt legatum dotis,
vel in cauſam nuptiarum debeatur etiam ingredienti
religionẽ, ne aliàs impediatur vita contemplatiua, de
quo credo dixiſſe.ẽ.in.d.vi.articulo principa.primo
57 membro.ij.quęſtione.† Quid ſi ſtatutum dicat ꝙ non
poſſit facere querimoniam de dote illa quæ fuit dota-
ta per decem annos. Corneus conſilio.xlix.incipien.
videtur primo volumine colum.fin. Dicit ꝙ tale ſta-
tutum lapſis decem annis excludit querelam dotis nõ
hæreditatis vel ſucceſſionis in hæreditate quę debetur.
58 † Quid autem ſi ſtante pręducto ſtatuto pater relinquat
filię pro dote ſeptingenta ſi nupſerit, & tricenta ſi mo-
naſterium fuerit ingreſſa, an omnino ſeptingenta debe
buntur. Thomas de formaginis quem refert Ioan.an.
in addi.Specu.in dicta rubrica de ſtatu mona.circa fi.
Tenuit ꝙ ſic, & eũ ſequit̃ Albe.de roſ.in ſecunda parte
ſtatutorum in.ciiij.q.inci.adhuc ex eodem themate, &
in.l.deo nobis.C.de epiſco.& cleri.Pro quo facit ſm
eos, quia talis conditio reijci debet, cum tale relictum
dotis ſuccedat loco legitimę per.l.qm̃ in prioribus.C.
de inoff.teſt.Et quia ſicut conditio ſi non nupſerit ho
die eſt turpis in virgine auc.cui relictũ.C.de indi.vid.
tol.Et relictum debetur, vt ibi, ita ẽt iſta conditio ſi nu-
pſerit adiectã volenti profiteri & religionem ingredi,
debet reijci & relictum deberi.§.ſed hoc de pręſenti.in
auc.de ſan.epiſ.Sed contrarium tenuit Richar.malũ.
in diſputatione ſua incip.habet conſuetudo, cum quo
videtur tranſire Io.and.in addi.ſpecu.in rubrica.ẽ.al
legata.Motus quia eſt in filię arbitrio eligere quod le-
gatum velit vel nubendo vel religionem intrando.l.ſi
quis ſempronium.ff.de hęredi.inſti.&.l.nonnunquã.
59 ff.de condi.& demõ.&.l.ſi ita legetur.ff.de leg.ij.† Et
licet conditiões de nubẽdo vel religionem intrando à
iure remittant̃, non tñ vr̃ remitti tacita optio filię cum
remiſſa conditione non tollat̃ conditionatum, arg.l.ꝗ
ſub conditione.§.quotiens.ff.de condi.inſti.&.l.hæc
ſcriptura.ff.de cõdi.& dem.Maximè ꝗa hoc caſu iſta
remiſſio cõditionũ concernit fauorẽ filię. Vñ in eius
lęſionẽ & ad tollendũ eius optionẽ retorqueri nõ debet
l.q̃d fauore.C.de leg.&.l.plane.§.fi.ff.de le.i. Pro ſo-
lutione

lntione dicendum eſt in hac.q. Quę non procedit ſi
ne difficultate, per prædicta & per notata per Doct. in
l.ij.ff.de his quę pœ.no.vbi Bar.& Alex.cõſi.cxxiiij.
incip.viſo themate iiij.col.ij.volu.& Matheſil.nota-
bi.lij.incip.no.ꝙ conſuetudo.Soc.conſi.cclxix.inci.
pro Inueſtigatione Fely.latè in.c.in pręſentia.xv.col.
de proba.doc.in auc.ſi qua mulier.C.de ſac.ſanc.eccl.
ꝙ in terminis ſtatuti ſi relicta vel eorum alterũ nõ aſcẽ
dunt ad cõgruas dotes in omnem caſum peti poſsit ſal
tem ſupplementum ad congruas dotes per ea quæ in p̄
cedenti.q.dicta ſunt. Vbi etiam tango, an dotata age
re poſsit ad ſupplementum alimentorum. Vbi autem
60 relicta ad cõgruas dotes aſcenderent vel eſſemus in me
ris terminis iuris cõmunis.l.† an conditio reijci debeat
& demum ſit in facultate filiæ eligere quam ſummam
velit, remitto me ad no.in locis.ſ.allegatis.& per Bar
to.in.l.ſecunda.ff.de his quę pœ.nomine.& per Bal.
in.l.l.in lectura antiqua.C.eo.& in.d.l.deo nobis, &
in.d.auc.niſi rogati. Vbi dixit ꝙ conſuetudo obſeruat
vt attendi debeat diſpoſitio teſtatoris conditione non
reiecta, quę ſequitur ibi Pau.de ca.de qua materia etiã
ibi notant moderni peru.& Roma.In.l.ſtipulatio hoc
modo concepta.ff.de verb.obll.cum concor.

61 TERTIO quæro † an ſi ſtatutum excludens filiã
mandet illam dotari, & contingat fieri legatum pro do
tibus, adiecta maximè clauſula ꝙ plus petere non poſ-
ſit. filia ſibi præiudicet acceptando legatũ quo minus
agere poſsit ad congruas dotes ſi legatum ad eas non
ſufficiat. Pau.de ca.in conſi.cxxxi.incip.iſta domina
Liſa in volu.antiquorum conſiliorum ſm primam im
preſsionem tenuit ꝙ ſibi non præiudicet, motus, quia
dos eſt debita vigore ſtatuti ſicut legitima de iure com-
muni, adeo vt pater vel frater legando dotes minus cõ
gruas videatur legare minus debito, nec poſsit appone
re aliquod onus vel prohibitionem circa debitũ.l.ij.§.
idem iulianus quærit circa prin.ff.de dote pręle.l.ſi ar
rogator.§.ſed an impuberi.ff.de adop.& l.qm̃ in prio
ribus.C.de inoff.teſta. Nec enim debet eſſe in patris,
vel fratris poteſtate ſe per pędicta verba vel alia eximẽ
di ab ipſa obligatione per no.per glo.& doct.in.l.ali-
menta.C.de neg.geſt. Vnde cũ prohibitio vel oneris
adiectio ipſo iure nõ tenuerit p̄ pdicta pariter filia acce
ptando legatum non debebit ſibi pręiudicare, quaſi nõ
acceptet cum onere vel prohibitione. Faciunt q̃ notat
in ſimili Bal.in.l.hac edictali.in.iij.co.ver.iuxta hoc
pone ꝙ filię.C.de ſecun.nup.& in.l.ſi quando.§.fin.C.
de inoff.teſt.& ibidem Saly.& Pau.de ca.& Bald.&
Pau.de ca.In.l.omnimodo.eo.titu.Angel.in.l.iube-
mus.C.ad treb.Imo.& Alex.in.l.quid de bonis.§.cũ
fideicommiſſum.ff.ad leg.falci.& Io.de ana.in cõſi.
xcix.incip.viſis & conſideratis vlti.col.& Alexã.in
conſi.lxviij.inci.ſuper primo dubio quæritur.i. vo-
lu. Et late Corneus conſi.cclxv.incip.in hac.ij.col.iij.
volu. Dum loquuntur de legitima vel debito legali ſi
cut eſt præſeruatum filijs primi matrimonij ex diſpoſi-
tione.d.l.hac ædictali vt filius in eis ſibi non præiudi
cet, licet acceptet relictum ſibi factum cum clauſula
ꝙ plus peti non poſsit. Plus dixit Pau.de ca.in.d.l.
oimodo, & in.d.l.ſi qñ.§.fin.& ibidem Moderni ꝙ
etiam ſi dicatur ꝙ filia petente dotes ſit priuata relicto
nihilo minus poſsit petere per ea quæ voluit Bartol.in
l.prima.C.de his quę pœnę nomine quamuis fuerit ſe-
cundum eos contrarium conſultum per doml. Io.de
periglis ſenenſem pręceptorem Bal.& male.& prædi-
cta ſequitur Bald.nouel.in tractatu dotium.in.xviij.
carta.in.xviij.priuile. Item dixit Paul.de caſtr.in.d.
conſil.cxxxi.quem ſequuntur Moderni.in.d.l.ſi qñ
62 §.fi.ꝙ † filia renunciante legans ſibi in teſtamento factis
non intelligitur renunciatum iuri petendi congruas do
tes prout dicimus in legitima per ilium text.& notatur
in locis ſuprà allegatis. Prædictam concluſionem am
pliandam puto etiam vbi ſtatutum expreſsè non pro-
uideret ſuper dotibus, dummodo non prohiberet dari
cum eo caſu etiam ſint de iure communi debitę iuxta.
l.finali.C.de dotis promiſ.& dixi in pręceden.q.quia
tunc filia acceptando legatum non debet ſibi præiudi-
care quominus agere poſsit ad congruas dotes per pę
63 dicta. † Quid autem ſi filia ſuccedat maſculo illam p̄
parte excludẽti, & qui pro parte debet ipſi fœminę por
tionem per ſtatutum præſeruatam, an ſi talis fœmina
non conficiat Inuentarium amittat illam partem. Pau.
de caſtr.in conſillo.cxiij.incipien.ſubſtitutio prædicta
cum ſequenti.in volumine antiquorum conſiliorum.

64 QVARTO quæro, † an ſi ſtatutum dicat ꝙ filia
ſit contenta dote pro ſua falcidia, ſiue pro falcidia de-
bita in bonis patris poſsit petere legitimam. Bartol.in
l.prima.in princip.ff.ad legem falcidiam. Tangit hãc
quæſtionem & dicit quòd non, tum quia propter cõ-
munem vſum loquendi legitima appellatur falcidia,
argumen.l.cum delanionis.§.aſinam molendinariam.
65 ff.de fund.inſtru. † Tũ quia verba debent intelligi ſecũ
dum qualitatem perſonę ad quam referunt.l.plenum.
§.equitij.ff.de vſu & habi.l.ſi quis exhæredato.§.irri-
tum.ff.de iniuſt.rup.& ad hoc vlterius adducit gloſ.
in.l.ſi patronus.ff.de dona. Dicens hoc eſſe de mente
Azo.in ſumma in auctenti.de hæredi.& fal. verſicul.
quæ primo capite.&c.cum qua opinione communi-
ter tranſeunt docto.vt atteſtatur Alexan.in.dicta.l.pri
ma in quarta columna.qui vlterius adducit ad hoc ꝙ
66 † falcidię appellatione poſsit intelligi de legitima Gl.
in auctenti. Vnde ſi parens.C.de inofficio.teſtamen.&
in corpore vnde ſumitur.& in.l.quotiens in verſi.fa-
cilis.C.famil.her.& quod notat gloſ.in verbo falci-
dia.Inſtitu.ad legem falcidiam. & in § hinc nobis in
verſicu.falcidia.in auctenti.de hæredi.& falc.hinc ſe-
cundum Bartolum In dicta auctẽtica Vnde ſi parens.
ſi filius inſtituatur in aliqua re pro ſua falcidia, non po
teſt impugnare teſtamentum quaſi videatur relictum
pro legitima, iuxta §.aliud quoq; capitulum in aucten
ti.vt cum de appella.cogno.de quo per Docto.in lo-
cis prædictis traditur, & per dominum præceptorem
meum, & repetentes in auctentica nouiſsima.C.de
inofficio.teſtamen.cum concordan.allegatis per Ale-
xan.In dicta.l.i.in quarta colum.vbi relinquit hoc in
deciſum. Sed contrarium tenuerunt aliqui prout dicit
Alberic.de roſa.in ſecunda parte ſtatuto.quęſtione.
xxix.incipien.ꝙ ſtatuto caueatur, vbi refert prædictã
67 deciſionem Barto. Moti quia † verbum falcidia pro-
priè ſumptum intelligitur de debita iure inſtitutionis,
vt per gloſ.in dicta auctentica. Vnde ſi parens, & per
totum titulum.ff.& C.& inſtitu.ad legem falcidiam.
& in iuribus.ſ.allegatis. Et notant Alexan.& Areti.
in.l.cum filio in notabilibus.ff.de legatis.i. Et verba
ſtatutorum ſumi debent in proprio ſignificato maxi-
mè quando ſunt contra ius commune vt eſt in termi-
nis noſtris.l.non aliter.ff.de leg.iij.l.i.§.i.ff.ſi ager ve-
cti.vel emphi.pet.in qua opinio.videtur ibi reſidere
Albe.& Nico.de neapo.in.d.l.i.In prin.ff.ad.l.fal.&
Modernus bono.in tra.dotiũ in vlti.parte in.xxxiij.q.
& illud quod dixit Bar.de cũl vſu.& ſm illũ legitima

appelletur falcidia in partibus iſtis aliter ſe habet. Sed his non obſtantibus puto tenendam primã opi. eo maximè quia verba debent intelligi iuxta materiam ſubiectam. l. ſi olei. C. loca. l. ſi vno in prin. cũ cõcor. ff. eo. ti. & ſm perſonas ad quas diriguntur per prædicta.

68 QVINTO quæro † an ſtatutum loquens in legitima vt quia illam minuat ſibi locũ vẽdicet in trebellianica, & ſic an ſtatutum excludens à legitima vel debito bonorũ ſubſidio intelligatur pariter excludere à detractione trebellianicę. Io. an. in addi. ſpec. in rub. de ſucceſ. ab inteſta. poſt mediũ ver. eſt ſciendum tenuit ꝙ non per regulam quæ à iure ciuili in. vi. l. quod verò contra cum concor. ff. de legi. Quia legitima & trebellianica ſunt diuerſa & ſeparatorum ſeparata eſt cauſa. c. cum cauſa in fi. de teſti. & l. ſi maritus de dona. inter vir. & vxo. l. papinianus exuli. ff. de mino. Item deſeruiendum eſt verbis ſtatuti. c. ſi papa de priuileg. l. i. § ſi is qui nauem. ff. de exer. Saltem vt vitetur legũ correctio. c. cum expediat in prin. de ele. in. vi. l. l. C. de inoff. do. faciunt notata in. l. illud. C. de ſac. ſanc. eccle. & per Bar. in. l. ſi conſtante in princ. in. ix. q. ff. ſol. matr. cum ſimilibus. Et prædicta concluſio eſt de mente Oldra. in cõſi. cvij. incip. circa ius municipale. in. i. & . ij. colum. verſicu. circa ſecundum per iura prędicta & ſequitur eam Albe. in. l. quoniam in prioribus in fi. commen. C. de inoff. teſta. & in ſecunda parte ſtatu. in. cvi. q. incip. ſed pręſuppoſito ꝙ † ſtatutum vbi autem ſtatutum nõ minueret legitimam ſed daret facultatem patri poſſendi illam minuere forte vſq; ad dimidiam, & contingat filium vel filiam eſſe inſtitutum heredem vniuerſalem & grauatum reſtituere dimidiam hæreditatẽ altera dimidia exiſtente conſumpta in legatis, quanta deberet eſſe portio filij vel filię diſputat Io. an. in rubrica præallegata circa fi. præſupponendo ꝙ hæreditas valeret. xxiiij. marchas auri. & eſt etiam præſupponendum ꝙ grauamen de reſtituendo eſſet iniunctum ſub conditione quia aliàs vna tantum quarta ſeu pars tantùm legitimę detraheretur ſm opi. canonizatam in. c. raynutius de teſta. vt latè habet ibi & per Alexã. in. l. cohęredi. § cum filię. ff. de vulg. & pupill. & in. l. in ea ratione §. quod vulgo. ff. ad legem falcidiam. Et concludit Io. an. poſt Pileum ꝙ in prędicto caſu hæres detrahat legitimam hoc eſt. viij. marchas ex. xxiiij. & de reliqua portione quæ debetur fideicommiſſario quę aſcendit ad quattuor marchas iure trebellianicæ detrahat quartam, & ſic vnam marcham & reliquas tres marchas fideicommiſſario reſtituat & ſic vult Io. an. ꝙ teſtator non videatur voluiſſe minuere legitimã ſed ſm iuris communis diſpoſitionem teſtari, vbi autem ſtatutum taxaret legitimam ad dimidiam eius quod de iure communi debetur tunc ſecundum Io. an. poſt Pileum hęres grauatus iure legitimę caperet quatuor, & de reliquis octo detraheret quartam trebellianicam hoc eſt duas & ſic ipſe hęres haberet ſex & fideicommiſſarius alia ſex quæ ſuperſunt, & idem ſecundum eos eſt dicendum ſi taxaret trebellianicam, quod intelligo ꝓportionabiliter non autem in effectu nec in eadem quãtitate detractionis. Et eſt aduertendum, quia Ioan. and. & Pileus in hoc paſſu pręſupponunt totam legitimam capi ſuper dimidia & nõ ſuper tota hęreditate quibus obſtat. l. papinianus. § quarta autem. ff. de inoff. teſtamẽ. Et quæſtio habetur in. c. raynutius & raynaldus de teſtamen. Et ſi dicatur ꝙ pater expreſsè voluit preſtari integra legata reſpondeo ꝙ aut ex hoc volumus diminui legitimam, & non eſſet bona concluſio Ioan. and. & Pilei aut non volumus, & tunc neceſſario legitima capienda eſſet tam ſuper bonis legatis ꝙ̃ ſuper relictis per fideicommiſſum, & ſic maior eſſet portio fideicommiſſaria de quatuor marchis cum legitima ſuper ea ꝓ dimidia tantum caperetur, ſcilicet pro quatuor marchis, & ſic octo eſſent in reſtitutione ex quibus duę iure trebellianicę detraherentur ſecundum prædicta. Itẽ adhuc videretur ꝙ maior deberet eſſe portio hæredis. Nã ſi non videtur ſecundum Ioan. and. & Pileum per teſtatorem vi ſtatuti prohibita ſeu reſecata trebellianica, nõ etiam videtur falcidia per eaſdem rationes & quando accidit ꝙ hęreditas eſt grauata partim legatis, & partim fideicommiſſo, tunc tam ex legatis ꝙ̃ ex fideicommiſſo ſimul ꝓportiõabiliter detrahit vna quarta & nõ detrahit tota ſuper fideicõmiſſo. l. qui quadringẽta, & l. ſeq. ff. ad treb. Et ſic hæres detrahet dimidiã. ſ. ex tota hr̃editate octo iure legitimę & ex ſexdecim ſupſunt quatuor iure falcidię, & trebellianicę ſed veritas ẽ in cõtrarium in ambabus oppoſitionibus ſm Bar. in. d. l. marcellus §. idem põponius. Mouet ꝗa teſtãr an legãdo purè, videtur velle ſtatim legata deberi & integraliter, ꝗa ante aduentam conditionem fideicommiſsi hæreditas prædicta non patitur detractionẽ falcidię & ad ibi nome remitto & habui in facto.

70 SEXTO quæro † an filia excluſa à ſucceſsione poſsit dicere donationem patris inofficioſam, teneo ꝙ ſic in dote in qua eſt creditrix. l. fi. C. de do. promiſ. Et dixi. ſ. in. ij. q. ſicut in legitima quando debetur. l. i. & ij. & . l. ſi totas & ferè per totum. C. de inofficio. dona. & . l. i. C. de inoffi. dot. & per totum tit. ff. & . C. de his q̃

71 in frau. credi. † Et idem eſſet dicendum ſi pater permutaſſet alodialia in feudalia ad q̃ filia non poſſet habere recurſum ſm Fulg. in conſi. ccxxviij. inci. Ant. morando in. i. col. in. fi. cum ſeq. Quam materiam quiſq; ampliare reſtringere, & declarare poteſt ex notatis in titu. ſuprà allegatis.

72 SEPTIMO quęro † ſi ſtatutum diſponat ꝙ mortuo filio mater ſuccedat in vſufructu partis legitimę, an ſuccedet in vſufructu omnium bonorum, an verò legitimę de iure naturę. Dy. in. l. filiusfa. §. i. ff. de leg. i. Quem ſequitur Albe. de roſa. in tractatu ſtatu. in ſecũda parte. in. cx. q. Tenuit ꝙ non ſuccedat niſi in vſufr. legitimę debitę de iure naturę quæ non debetur niſi facto teſtamento non obſtante ꝙ ſit proximior in gradu ſuccedendi ab inteſtato. Mouetur quia ſi filius teſtamẽtum condidiſſet, poterat matrem vltra legitimam grauare onere fideicommiſsi igitur ſtatutum debet intelligi de legitima debita iure naturę non quæ obuenire potuiſſet ab inteſtato quaſi velit Dyn. ſi eum bene intelligo ꝙ niſi ſic intelligeremus non erat multum neceſſaria prouiſio ſtatuti, quia etiam ſine ſtatuto potuiſſet mater à filio teſtante excludi à tali vſufructu vltra legitimam debitam de iure communi, ita vt non foret neceſſaria prouiſio ſtatuti. Sed hęc ratio non videtur vrgẽs, quia immo vtilis eſſet prouiſio, vbi filius decederet inteſtatus aliàs pariter videretur inutilis prouiſio iuris communis diſponens de ſucceſsionibus ab inteſtato, cum etiam quis teſtando poſsit prouidere. Vnde cum hoc ſtatutum intelligatur de ſucceſsione inteſtati, vt dixi. ſ. in pręceden. artic. in. viij. q. Intelligerem de vſufructu partis ab inteſtato debitę quæ dicitur legitima toto titulo. ff. & . C. de ſuis & legiti. & de legi. hęredi. & inſti. de legitima agna. ſucceſ. & . l. lege obuenire. ff. de verb. ſign. & inſti. de hęredi. quæ ab inteſt. defe. § i. cum infinitis concor.

Octauo

73 OCTAVO quæro †an ſi ſtatutum excluſiuum
fœminarum pręſeruet mulieri legitimam ſeu dotes, vt
prædictum fuit tacitè vel expreſsè, illud quod ei relin-
quitur per defunctum imputetur in illa. Dicendum
eſt ꝙ ſic, per tex. in. l. quoniam nouella. & quod ibi no
tat Bal. in. ij. notabi. C. de inoffi. teſta. & voluit Paul.
de ca. in conſi. cxx. incip. ſi dicta. Cornelia. & in cõſi.
cclij. incip. quoniam fundamentum in pe. & vlti. col.
in volu. antiquorum cõſiliorum ſm primam impreſsio-
nem, & in conſi. cccc xx. incip. viſis & põderatis in vo
lu. nouorum conſiliorum ſm vltimam impreſsionem
vbi loquitur in dote, & in dote probatur in. l. ſi cum
dotem. §. ſi pater cũ ibi plenè notatis. ff. ſolu. matri. Dũ
74 ibi † relictum à patre debente dotem ex legali prouiſio
ne intelligitur relictũ animo cõpenſandi in debito do-
tis ex quo inferunt ibi Iaco. de are. Bar. Alex. & Scri-
bentes & Fran. tigri. Bar. Richar. de ſalyc. Bartholo.
de ſaly. Ful. Imo. Pau. de ca. Roma. Alex. & alij ſcri-
bentes in auc. præterea. C. vnde vir & vxor. & Bald.
75 in. d. l. quoniam in prioribus ꝙ † ſtante ſtatuto ꝙ vxo
re prædefuncta maritus lucretur dimidiam dotis lega-
tum ſimpliciter ab vxore marito factũ imputabitur in
illã per tex. in. d. §. ſi pater, & in. d. auc. præterea in qua
materia latius non dico, quia ex notatis in locis prædi-
ctis poſſunt colligi notabiles, declarationes & reſtri-
ctiones ad hanc quæſtionem.

76 NONO quæro, † an talis filia ad inteſta. per ſta-
tutum excluſa & ex teſtamento inſtituta, cõferat dotes
& alia à patre data quæ ſolent de iure conferri, & an ei
per filium cohæredẽ conferatur, ac ſi nõ eſſet à ſtatuto
excluſa. attento ꝙ etiam ſuccedentes ex teſtamento ho
die conferunt. auc. ex teſtamẽto & in corpore vnde ſu
mitur. C. de colla. Et notatur ibidem in. l. i. iſta eſt pul-
chra quæſtio tacta per Modernos in. l. ſi emancipati.
eo. ti. vbi Alex. in. iiij. col. tenuit non eſſe locum colla
tioni, nec actiuè, nec paſsiuè. Mouetur ex notatis ibi
77 per Bal. in. iij. col. ver. & vnũ ſcias. Vbi voluit ꝙ † in
ter eos qui non ſuccedunt ab inteſtato & quibus legiti
ma non debetur ꝗuis ſint de liberis non habeat locum
collatio ex teſtamẽto quod etiam ſequitur ibi Pau. de
ca. in vltima oppo. ex quo infert Bal. ꝙ ſi pater habeat
filium, & ex eo nepotes, & filium inſtituat in legitima
nepotes autem hæredes vniuerſales, non hẽbit locũ in
ter nepotes collatio, eo ꝗa illi ab inte. nõ ſucceſsiſſent,
nec eis legitima debebatur cũ pr̃ eos ꝑcederet. Ad idẽ
78 facit quia etiam † ſi filius veniat vt nõ filius nec ex capi
te vnde liberi, ſed vt extraneus putà ex capite, vñ agna
ti ſiue vnde cognati non vendicat ſibi locum in eo col
latio, nec actiua, nec paſsiua que nõ niſi inter filios &
tanꝗ filios ſuccedentes ſiue liberos primum locum te
nentes locum habet, vt dixit Bal. in. d. l. ſi emancipati.
in. ij. col. ver. ex prædictis. & ibidẽ Alexand. in. iij. co
lum. ver. & iuxta prædicta per no. in. l. i. C. de legi. hę
re. vnde idem eſt dicendum in tali filia ſtatuto ab inte-
ſtato excluſa cum non ſuccedat tanꝗ filia, obſtante ſta
tuto nec ei legitima debeatur, vt dixi. ꝯ. eod. artic. in. i.
q. Nec ſit ſua ſaltẽ præter partem in qua inſtituitur, iu
xta no. per Barto. in. l. i. §. ſciendum. ff. de ſuis & legiti.
Et infra dicam in articu. ſeq. in. x. arti. prin. iij. q. & in ꝑ
dicta opin. eſt Oldra. in conſi. cxxxv. inci. factum tale
eſt, vbi dicit filiam dotatam excluſam à ſucceſsione ꝑ
ſtatutum non teneri conferre dotes per prædicta ſcili-
cet quia quis non confert niſi ſuccedat. l. pe. in fi. ff. de
colla. do. Et non ſuccedenti non confertur, quia nulli
alij niſi ſuccedenti per alterius concurſum irrogatur in
iuria. l. prima §. emancipatus. ff. de coniun. cum eman
ci. l. libe. & ſic præſeruatum filijs excluſis ſecundũ doc.
prædictos non confertur. Sed contrarium voluit
dominus præceptor meus do. Iaſo. in. d. l. emancipa-
ti in. x. col. cum duabus ſeq. Motus quia talis filia reti
net iura ſuitatis in eo ꝙ ſibi per ſtatutum reſerbat, vel
quod per defunctum ei relinquitur, vt dixit Alexã. in
conſi. cxxxi. incip. tranſmiſſum eſt conſiliũ. i. vol. Vn
de ſi eſt ſua ergo nõ ſuccedit vt extranea. Sed hoc nõ
obſtãte ſum in opinio. d. Alex. ꝗa huic filie lr̃ima non
debet, nec põt agere ad ſupplemẽtũ. vt dixi. ꝯ. eo. ar. in
79 prima quæſtione. † Vnde cauſa æqualitatis ſeruandę
in ea ceſſat ſuper qua talis collatio fundatur. d. auc. ex
teſtamẽto, & in corpore vnde ſumitur, & iſta iura ſui
tatis habet particularia, vnde ad non præſeruata vel re
licta non ſe extendet, ſed reſtringetur ad terminos ſuos
l. in agris. ff. de acqui. rer. domi. Secundò mouet do.
præceptor meus impugnando fundamentum Bal. ſu-
prà ꝓ contraria parte factũ, quia non valet conſequen
tia affirmatiuè poſita, vt his conferatur, & hi confe-
rant quibus legitima debetur. vt traditur in. d. l. ſi emã
cipati. & in. l. illud in prin. eod. titul. C. de colla. Et ſi
catur ꝙ non ſumus in terminis, reſpondet ꝙ etiam nõ
valet conſequentia negatiuè concepta ſcilicet, vt in-
ter eos quibus legitima non debetur, non habeat locũ
collatio per. l. illam eo titu. Dum loquitur de nepoti-
bus ex filia, & l. liberis. eo. titu. iuncto §. mater. inſti-
tu. de exhęre. li. quia inter eos habet locũ collatio, &
tamen eis legitima non debetur, ſed ab hoc fundamen
to recedit ipſe domi. preceptor meus & bene, quia li-
cet poſsit talis filius à matre pręteriri, vel ab auo ma-
terno citra nullitatem teſtamenti, non tñ ſequitur ꝙ eia
legitima non debeatur. d. §. mater. & l. illud. §. ad teſta-
menta. ff. de bono. poſ. contrata. & quod notatur in. l.
filium. C. de inoff. teſtamen. Mouetur etiam domi. prę
ceptor meus, quia iura dicunt generaliter collationem
fieri debere inter liberos, nec diſtinguunt magis de ne-
potibus ex filio prędefuncto ꝗ ſuperſtite. adeo vt di-
ſpoſitio auct. ex teſtamento ſit gñalis, maximè quia rõ
ſuper qua fundatur ſcilicet æqualitatis ſeruandę, vt pa
tet in corpore vnde ſumitur ita militet in nepotibus ex
patre ſuperſtite ſicut in alijs, ſed etiam hoc fundamen-
tum, non obſtat quia dixit Bald. in. d. l. ſi emancipati.
in ver. & vnum ſcias, ꝯ. allegato, ſi omnia iura in pro-
poſito loquentia videãtur, loquũtur de nepotibus qui
bus legitima debetur, & tex. in §. illud quoq; in auc. de
trien. & ſemiſ. Vnde ſumitur. d. auc. ex teſtamento quã
uis habeat reſpectum ad æqualitatem ſeruandam, non
tamen vult alterare naturam propriam collationis, vt
ibi eſt expræſſum. Et ad hoc ponderanda ſunt illa ver-
ba ſed habere eum qui cogitur ex lege conferre, ſane in
telligendo que ſignificant ꝙ ille tex. de his loquatur ꝗ
aliàs ex antiqua lege ab inteſtato ſuccedentes fuiſſent
obligati ad conferendum cum ex teſtamento non ha-
beat locum ante iura auctenticorum collatio. l. prima.
C. de colla. & d. § illud quoq;, & ideo arbitror primã
opinionem. veriorem quamuis Roman. & Fulgo. te-
neant contra prędictam deciſionem Bal, necnon & do
mi. Philip. corneus & Salyce. relinquat ſuper ea cogi
tandum. Et eſt aduertẽdum ꝙ vbi filia eſſet inęqua-
liter inſtituta ceſſaret dubitatio prædicta, an conferre
teneretur. ſ. ſi dote collata eius portio nõ eſſet pinguior
l. ſi filia. ff. de colla. do. & d. § illud quoq;, aliàs hoc
quoq;, notant Fulg. & Roma. in. d. l. ſi emãcipati. &
ibidem do. Philip. corneus. in. viij. col.

80 DECIMO q̃ro, † an ꝑ talia ſtatuta fœmię ita ex-
cludant ꝙ ẽt eis nõ accreſcat portio ꝑ alterũ ex maſculis

vocatis repudiata, putà ſi ſint duo fratres & vna filia
& alter ex fratribus repudiet hæreditatẽ. In quo paſſu
Ray. de forli. dicebat ꝙ non, quia illud quod habent
maſculi vltra virilem habent de iure ſpeciali. Et ideo
inter eos non debet locum habere ius accreſcendi, ſed
deuenire debet illa pars repudiata ad fœminam ꝑ tex.
cum glo. in. l. mulieri & ticio. ff. de condi. & demon-
ſtra. & l. iiij. § ſed coniunctim. ff. de le. prę. Et loquitur
in terminis ſucceſsionis ab inteſtato delatę. Sed cõ
trarium voluit Bar. in. d. l. mulieri & ticio & ibidem
Pau. de caſt. & Imo. & Bar. in. l. re coniuncti. in. x. co
lum. in. l. q. tertię princ. ff. de lega. iij. & Bald. in. l. pri-
ma in ſeptima columna. in. iiij. quæſtione. C. quando
non pet. par. per tex. in. l. ſed cum patrono. ff. de bono.
poſſeſ. titulo generali iuncta. l. ſi duobus in princip.
ff. de contratabu. & l. prima § ſi quis ex nepotibus. ff.
de coniun. cum emanci. liber. per quæ iura probatur
ꝙ in hæreditatibus eſt locus iuri accreſcendi, etiam in
ter ſuccedentes de iure ſpeciali & contra ius commu-
ne, ita ꝙ portio repudiata accreſcat filio & filia nihil
habeat de ea. Ad idem adducunt Doc. prædicti quia
portio accreſcit portioni & non perſonę. l. hæc ſcri-
ptura § fina. ff. de cõdi. & demonſt. & l. ſi ticio. § i. ff.
de vſufru. & l. prima § interdum. ff. de vſufruc. accre-
ſcen. Et nihil habenti ſicut eſt talis mulier nihil accre-
ſcit. l. ſi tota. ff. de acquiren. hęredita. Nec. n. põt priua-
tioni aliquid accreſcere cum accreſcere ſit quidam ha-
bitus qui non poteſt ſuper meram priuationem funda-
ri vt notatur in. l. ex facto. § ſi. ff. de vulga. & pupilla.
& in. l. prima. ff. de acquiren. hæredita. Adeo vt ſecũ
dum Bald. in loco ſuprà allegato, tantum excludatur
filia per vnum fratrem ſicut per multos ex quo infert
81 Bal. ꝙ † ius accreſcendi eſt eiuſdem conditionis & ra-
tionis cuius eſt ſuum principale, ar. l. inter ſocerũ. § cũ
inter. ff. de pac. dota. Ad. l. mulieri & ticio reſpondet
Barto. ꝙ loquitur in legatis ſed in hæreditatibus con-
trarium eſt, vt patet per iura ſuprà allegata. Item ſecun
dum Baldum in. d. l. prima. C. qui admit. iiij. quæſtio-
ne reſponderi poteſt ꝙ in. d. l. mulieri & ticio coniun-
cti non erant eiuſdẽ conditionis, & rationis ſicut ſunt
maſculi fœminas excludentes, inſuper dicit Bald. ꝙ
in terminis ſtatuti ſucceſsio non defertur maſculis de
iure ſpeciali cum ſtatutum habeat vim iuris commu-
nis in loco ſtatuti. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iur.
Quod fundamẽtum poteſt morderi, quia maſculi fœ
minas excludentes priuilegio ſexus & fauore ſingula-
ri, ſcilicet agnationis admittuntur, & ꝙ iure ſpeciali
admittuntur ſentiunt alij Doct. ſuprà allegati. pro cu
ius veritate videri poſſunt quæ dicam infra. in. xiij.
articu. principa. ſecunda quæſtione. Et cum hac opi-
nione puto tranſeundum. Cum qua tranſit etiam do-
minus meus Iaſ. in dicta. l. re coniuncti. lviij. colum.
& Curtius ſenior conſilio. xliiij. in. ix. colum. & li. in
xiiij. colum. Prædicta concluſio declaratur, vt ꝓ-
cedat in ſucceſsione ab inteſtato delata, vt prędixi. Et
vbi adeſt maſculus cohęres cui poſsit accreſcere, nam
ſi non eſſet talis maſculus fœmina admitteretur ſecun
dum Baldum in. l. prima in fi. commen. C. de ſecund.
82 nupt. vbi dixit ꝙ † ſtatuto diſponente ꝙ mater nõ ſuc-
cedat niſi in quarta parte fauore agnatorum, & contin
gat agnatos repudiare, vel non extare: ꝙ mater in to-
tum admittetur, quam deciſionem ſequitur & com-
probat Roman. per alia media in. d. l. prima in quar-
ta columna. C. qui admit. Vbi ſubdit ꝙ poſito ꝙ nõ
veniret ꝑ ius accreſcendi, ſaltẽ veniret ꝑ remediũ ſuc-
cedẽdi ab inteſta. ex ſenatuſconſul. tertullia. Maximè

83 quia iſta † excluſio que fit propter agnatos debet intel
ligi ſi agnati poſsint vel velint ſuccedere, vt latè dicam
infra in duodecimo articul. principa. in. vi. & vij. q.
Sed ſi extaret filia quæ in certa re à ſtatuto vocaretur
putà dote vel aliter, & eſſent duo fratres, an vno repu
diante eius portio ita accreſceret filię ſicut alteri filio
adeunti, & vbi mater vocatur ad quartam tantum
agnatis extantibus, ſi ex pluribus agnatis alter repu-
diet, an eius portio etiam accreſcat matri. Dicendum
eſt ꝙ non, quia idem operatur non eſſe, vel reduci ad
non eſſe, ſed ſi à principio frater vel agnatus repudiſſa
nõ extitiſſet mater niſi quartã habuiſſet, & filia nõ niſi
dotem ergo &c. per nota. per Bald. in dicta. l. prima.
in ſecunda quæſtione. C. qui admit. & ibidem Fulg.
& Roma. Item ſecundum Roman. ſi talis filia, vel
mater veniant iure diuerſo, ergo in eis non habet lo-
cũ ius accreſcendi, ex quo inferunt ꝙ in caſu auc. præ
terea. C. vnde vir & vxor. ceſſet in matre ius accreſcen
di. d. l. ſi cum patrono, quod etiam voluit Bald. in di-
cta auc. prę terea. Item portio filię vel matris videtur
limitata & per ſtatutum in pluri ſucceſsio prohibita,
vnde non habet locum ius accreſcendi ſecundum Bal
dũ & Roma. in dicta. l. prima in tertia. q. Dicentes hãc
eſſe rationem quare in caſu dictę. l. primę. C. de ſecun.
nupt. Non habeat locum ius accreſcendi propter pro
hibitionẽ legis, & limitatã ſucceſsionem, facit in arg.
l. lucius. § qui habebat. ff. ad trebellia. Et quod notat
Barto. in dicta. l. prima. C. de ſecund. nupt. Vbi autẽ
84 eſſemus † in ſucceſsione teſtati, & nihil foret filię reli-
ctum clarum eſt, ꝙ non haberet locum ius accreſcen-
di per prædicta, maximè, quia nihil habenti nihil ac-
85 creſcit. † Si vero aliquid foret eidẽ filię relictum, putà
dos vel certa res noîe inſtitutiõis, nã ſi tit. legati ceſſat
ius accreſcendi, vt infra dicam, & tunc conſiderandi
ſunt duo caſus, aut enim ſimul cum filia reperitur in-
ſtitutus vnus maſculus tantùm qui repudiat, putà fra
ter hęres vniuerſalis qui repudiat vel non ſuccedit, &
tunc totum accreſcet filię non obſtante ꝙ adſint fra-
tres teſtatoris qui ex forma ſtatuti excludant filiam ab
inteſtato, & hoc etiam ſi teſtator in inſtitutione filię
adiecerit clauſulam ꝙ plus, petere nõ poſsit, propter-
ea quia ſecundum Baldum in. l. quotiens § ſi duo. ff.
de heredi. inſti. Non obſtat ſtatutum quod præfert fra
tres defuncti ab inteſtato, & non ex teſtamento, pro
quo facit quod dixi ſuprà. Item non obſtat illa clau
ſula ꝙ plus petere non poſsit, quia intelligitur appoſi
ta fauore inſtituti, vt ibidem per Barto. Bald. & com
muniter ſcribentes cum concordan. de quibus per
86 Alexand. in. l. quotiens. C. eodem titulo. † Vbi au-
tem eſſent duo fratres vniuerſaliter ſeu in certa quota
inſtituti, & filia in certa re, tunc altero fratrum repu-
diante filię nihil accreſcet, vt notant Salyce. & Ale-
xand. & Moderni in dicta. l. quotiens in textualibus.
Moti quia æquiparatur legatarijs per illum textum in
ter quos non eſt locus iuri accreſcendi. l. & proculo.
ff. de legatis ſecundo. Notat Barto. in. l. bona § finali.
ff. de bonorum poſſeſ. titu. generali quod maximè ve
rum eſt quando agitur de accreſcendo inter legatarium
& hæredem ſecundum Imol. in dicto. § ſi duo per. l. eã
quam. C. de fideicommiſ. Mouentur etiam quia por-
tio accreſcit portioni & non perſonis, vt fuit ꝓdictũ.
vbi aũt filia eſſet inſtituta in legitima, quo caſu intelli
gitur inſtituta in quota, vt nota. in locis prædictis, vt
ꝑ Cy. in auct. nouiſsima. C. de inoffi. teſt. et adiecta eſ
ſet clauſula quòd plus petere nõ poſſet. videantur no
tata in. d. § ſi duo. & in. d. l. quos. & in. d. l. prima per
Bal. &

87 Bald. & Roma. C. qui admit. † Poſtremò prædi
cta concluſio in qua tenui quòd portio deficiens ac
creſcat maſculis, & fœminę excludantur, limitatur ſe
cundum Roma. in dicta. l. prima. C. qui admit. in. v.
colum. iiij. q. Vt procedat intelligendo q̀ ſtatuta æqui
parentur vltimę voluntati, & non contractibus, vt
tenuit Bald. in titu. de pace conſtan. in verbo nos ro
manorum, quod eſt etiam verum ſecundum Roma.
licet idem Bald. aliter dixerit in repe. l. omnes populi.
Et iccirco ſecundum Roma. ſi ſtatuta eſſent iurata,
non haberet tunc in propoſito noſtro locum ius ac
creſcendi, quia tunc magis æquiparantur contracti
bus quàm vltimę voluntati ſecundum Bal. in. l. quo
tiens in lectura antiqua. C. de fideicom. allegantē ad
88 hoc Ioan. and. in ca. cum dilectus de conſue. Nā † re
gulariter in cōtractibus non habet locum ius accreſ
cendi. l. ſi mihi & titio. ff. de verbo. obli. l. ſi duo pa
troni in princi. ff. de iureiur. cum concor. Quæ limita
tio non videtur mihi vera quia licet ſtatuta ſint iurata
non tamen ſucceſsio dicitur deferri ex contractu. l. i.
ff. vt ex leg. vel ſenatuſconſul. Et intelligo talia ſtatu
ta ſapere naturam contractuum quo ad effectum ob
ſeruantię & vinculum municipij, quod quādo ſit col
ligitur ex notatis per Barto. in repeti. l. omnes populi.
in tertia quæſtione princi. verſicu. circa tertium. ff. de
iuſti. & iure. Et per docto. in capitulo cum dilecto de
præben. cum concor. traditis per Moder. in capitulo
cum acceſſiſſent in. v. colum. de conſti.
89 VNDECIMO quæro † an ſtatuto prohibente
relinqui bona mulieribus, putà immobilia nuptis ex
tra territorium, ſi contingat relinqui debeatur ſaltem
æſtimatio, breuiter communis opinio eſt quòd ſic, ꝑ
ut voluerunt Iac. de are. Bald. & Alexand. in. l. apud
iulianum. §. fina. ff. de lega. primo. Et Iaco. de are. bar
to. Bald. Ange. Imo. & Pau. de caſt. in lectu. bonon.
in. l. filiusfa. §. ſi quid alicui. eo. tit. & aliqui ſcribentes
in. l. multum. ff. de verbo. obli. Et Alberi. de roſa. in
ſecunda parte ſtatu. in ſecunda quæſtione in ſecunda
colum. & Pet. de aucha. & Imo. in. c. filius de teſta.
90 † Dum tenent q̀ licet forenſis ſit prohibitus acquire
re ex forma ſtatuti, ſi tamen ei legetur, debebitur æſti
mano. Simile in fratribus minoribus qui nō poſſunt
habere proprium, vt per Alexan. in. d. §. fin. Et Zaba
rel. in cle. exiui §. proinde vltima colum. cum præce.
de verbo. ſignifica. Et Bart. in tract. minoricharum
ſecunda parte verſicu. pone aliquis, & in quarta par
te verſicu. primo incip. de hæreditatibus, & ſecun
dum ibi dicta eſt intelligendum quod legitur in con
ſilio Petri de anchara. inſerto inter conſilia Calde.
ſub rub. de teſta. conſi. xx. & qđ dixit ibi Calde. con
ſi. penul. et hoc idem dixit dominus Dionisius de pe
ruſio in. l. benignus. ff. de legi. quem ſequitur domi.
91 Franciſ. cur. in conſil. xxvij. in penul. colum. eſſe † in
conſtitutione dotis, quia ſi talia bona in dotem den
tur ſecundum eos æſtimatio debebitur, licet regulari
ter ſecus ſit in contractibus, vt notatur in. d. l. multū
vbi text. & per Roma. in conſi. lix. verſi. quo ad ter
tium. Mouentur ipſi quia non eſt minus fauorabilis
cauſa dotis quàm vltimę voluntatis. vt colligitur ex
ratione barto. in. l. legatum ſecundum intellectum ibi
traditum per eū. ff. de. annu. leg. Vbi fauore dotis am
pliatur legatum, quod aliàs reſtringeretur, quo argu
mento vtuntur Ange. & Imo. in. l. prima. ff. ſoluto
matrimo. & aut. in conſi. xxxvi. et eſt clarum quòd
in fauorabilibus fit extenſio, nedum à maioritate ve
rum etiam à paritate rationis ſecundum eos, vt eſt
glo. & doc. in. l. illud. C. de ſac. ſan. eccle. Notat Io.
and. in ca. tenor qui filij ſint legi. Mouentur etiam q̀a
dos eſt cauſa pia. l. ſi mulier. ff. de condi. ob cau. Item
mouentur ex ratione differentię. d. l. multum intereſt,
quæ ſecundum Cuma. & Roma. ibi eſt quòd debea
tur æſtimatio magis in vltimis volūtatibus quàm in
contractibus, quia in vltimis voluntatibus fit lata in
terpretatio. l. in teſtamentis. ff. de regulis iuris. & in cō
tractibus ſtricta. l. veteribus. ff. de pact. l. quicqd aſtrin
gende. ff. de verbo. obli. Ad. idem facit quia videmus
92 quòd † bona ſubiecta reſtitutioni poſſunt in ſubſidiū
ex cauſa dotis alienari, vt eſt tex. in aut. res quæ & in
corpore vnde ſumitur. C. commu. de lega. et licet
hæc deciſio de dote ſit notabilis, tamen pro nunc eā
nec approbo, nec improbo, quia aliqua ex fundamē
93 tis prædictis ſunt debilia. Item id quod dixi vt † ꝑ
viam contractus non debeatur etiam æſtimatio limi
tatur niſi expreſsè contrahentes egiſſent vt mulier pro
hibita acquirere rem alienaret & precium retineret
etiam ſi ſtatutum dicat quòd nec per viam contra
ctus, nec per viam vltimę voluntatis rem acquirere
poſsit ſecundum Roma. in ſingu. cclxxxix. incipien.
prohibetur forenſi, vbi loquitur in terminis ſtatuti ꝓ
hibentis forenſem acquirere, allegat gloſſ. in. ca. i. in
verbo domum de religi. domi. Et eſt ratio quia quòd
non durat alienatum non videtur alienatum. c. primo
quid iu. ſi vaſ. poſt alie. feu. id recep. & lege pro parte
§. verſum. ff. de in rem verſo. Et quod notant Angel.
& Roma. in. l. ſequitur. §. item labeo, ff. de vſucapio.
et do. præceptor meus in lege fin. in. ccxxv. colum. in
xx. & xxi. quęſtione. C. de iure emphi. Ad prædicta
faciunt quæ dicunt Iaco. de are. Barto. bald. & Doc.
94 in. d. l. apud iulianū. §. fi. † de legato rei immobilis fa
cto fratribus minoribus qui ſunt incapaces cle. exiui.
de verbo. ſignifictione. vt debeatur nihilominus æſti
matio ipſius rei.
95 DVO decimò & vltimo quæro, † an tale ſtatu
tum prohibens relinqui vel dari mulieri etiam ex con
tractu habeat locum in re parua ſeu modica. Ro
ma. in ſingulari. cccxxvj. incipi. hodie quidam pro
curator loquendo in terminis ſtatuti prohibentis ac
quirere forenſem tenuit quòd non per text. in. l. ſena
tus §. marcellus. ff. de legatis primo ſecundum expoſi
tionem Pet. Iac. de are. & Barto. ibi vel melius ſecun
dum expoſitionem. Ioan. de imo hic ſecundum bal.
in. capi. primo. §. ſi duo fratres de duobus fratribus de
96 no. benefi. inue. † ſtatutum prohibens forenſem ac
quirere imobilia non habet locū in parua domūcula
vel cabana, & ſtatutū de domo nō habet locū in caba
na ſeu parua domo, ꝓ quo facit q̀ habet in. l. lex cor
nelia. §. domū. ff. de iniur. Ad idem facit quia in re
eccleſię parua ſeu minima alienanda non eſt neceſſaria
ſolennitas. c. ſine exceptione. xij. q. ij. & auct. hoc ius
porrectum. C. de ſacroſan. eccleſi. ſecundum text. in §.
terrulas. q. ē. allegata, de quo plenè per Ioan. and. in
regula qui tacet in mercu. & Ange. in auctē. de ali. &
emphi. §. hoc etiam in fin. & Alexan. in. d. l. marcellus.
& dixit Panormi. in. c. vt ſuper de reb. eccle. non alie.
97 allegando Federi. de ſenis in conſilijs ſuis quòd † ſub
iuramento prælati iurantis non alienare immobilia in
conſulto pontifice, non comprehenditur res modica
ſeu modicę vtilitatis, & dicam. ī. ea. q. Facit etiam ad
prædicta quod dicunt Gloſſ. Bald. & Slyce. in auct.
minoris debitor. C. qui da. tu. poſ. quòd propter mo
dicum debitum vel creditum vel modicam commu
nionem. putà vilis poſſeſſionis quis non remouetur
à tutella, & dicunt bald Saly. & Moderni in aucten.
præterea vltima. q. C. vnde vir & vxor. q̀ diſpoſitio

Illius auct. loquens in matrimonio ſine dote habet locum, etiam ſi dos parua exiſtat, & dicit etiam Bald. in. l. ſi. pro ea in prin. ff. man. non attendi. dilapidationem principalis debitoris, vt poſsit per fideiuſſorem contra eum agi, quando dilapidatio eſt modica & conſequenter quando non eſt ordinata ad ſuſpitionem, adeo vt ſit neceſſe quòd talis ſit dilapidatio vt fideiuſſor poſsit veriſimiliter dubitare de creditore, quia ſi debitor de centum habens in bonis mille diſſipet fortè ducenta, non propterea poterit allegari ſuſpitio, quod dicit facere ad ſtatuta permittentia iurari de ſuſpecto. Et dixit idem Bald. in auct. ſed iam ne-
98 ceſſe. C. de dona. ante nup. quòd † ſtatutum diſponẽs capi poſſe ſuſpectum de fuga, non habebit locum in debitore modici ſeu parui debiti, quod ſequitur Roma. in conſilio. cccxxx. & in ſingulari. xcvij. incipi. dic mihi tu habes. Hinc ſecundum baldum in. l. fi. C. de edil. actio. & in. c. cum adeo de reſcrip. & ange. in. l. ſi pignore §. furem. ff. de furtis. & in. l. extat. ff. quod met. cauſa. & Roma. in. l. prima. § fin. ff. ad ſil.
99 † Statutum loquens de vulnere nõ intelligitur de modica ſciſura, facit tex. in. l. 1 §. ſciendum. ff. de edil. edi. Ibi vel leuis febricula & ibi vel vulnuſculum modicum, & dixit Bald. in. l. ſi prædium. C. de ędil. edic. in iij. quæſtione quòd modicum vulnus nullum habet in ſe delictum, facit. c. pro illorum in fin. de ſen. excõ. & ſecundum Bald. in. d. capi. cum adeo. & Imol. in d. §. marcellus. & Panormi. in. c. propoſuiſti de conſec. eccl. vel alta. Statutum pœnale loquens de ſanguinis effuſione nõ habet locum in modica vel minima. ſic videmus ꝙ pro modica re non datur in integrum reſtitutio. l. ſcio. ff. de in inte. reſtitu. titulo generali, nec in locatione modica res attenditur. l. ſi quis conductionis. C. loca. Nec pro modico fit reſciſsio contractus, vt per bald. in auctenti. qui rem ſecundo no-
100 tabili. C. de ſacroſan. eccle. † Nec modica res viciat contractum, nec parit actionem vel exceptionem. l. habitores eo. titu. & l. in rebus. §. poſſunt. ff. commo. l. ſi quidem. ff. de donatio. inter vir. & vxo. Nec nocet. ſi modicum amittatur. lege prima in fin. ff. de vẽ. inſpicien. Nec pro modica ſerui percuſsione dominus agit. §. ſeruis. inſti. de iniu. nec pro modica fraude dicitur rumpi diſpoſitio teſtatoris. c. requiſiſti de teſti. nec pro modico cogitur quis cauere. c. per veſtras. de dot. poſt diuor. reſti. & de modicis impenſis per virum in res dotales factis non curatur. l. omnino, & l. quod dicitur. ff. de impen. in re. dota. fa. Ibi quæuis modica refectio. nec modicam pecuniam tenetur tu-
101 tor deponere. l. ita autẽ. ff. de admi. tu. † Nec pro parua iniuria quis notatur infamia. c. cum te. de re iudicata. Nec pro modica ſumma quis infamatur, nec etiã actione de dolo agitur. l. ſi oleum. §. fina. cum. l. ſequẽ. ff. de dolo. Nec pro modica cauſa quis debet excommunicari. xi. q. iij. c. epiſcopi. Nec modica donatio inducit ſimoniam. c. & ſi quæſtiones de ſimo. Nec mora modici temporis obligationem mutat. l. ſi in lege § colonus. ff. loca. Nec in mora modici temporis eſt periculum. l. ſi debitori. ff. de iudi. Sic dicimus ꝙ in breui reuerſurus eſt expectandus. l. ſi longius in princip. ff. de iudi. l. cum antiquitas. C. de teſta. vbi Alex.
102 ex hoc infert ad aliquas quæſtiones, vbi etiã dicit † impeditum modico tempore excuſari ſi non mutat procuratorem, nec modica deformitas nocet promouendo. c. Thomas de ęta. & quali. Et vbi res modico precio emitur titulus habetur pro non titulo. l. nec vlla. §. ſed quid. de peti. hære. Sicut etiam dicimus quòd qui modicum tranſgreditur non vituperatur. l. quiſquis.

& ibi barto. & Pau. de caſt. ff. de conditio. & demõ. Et vbi adeſt minima contrauentio ceſſat regula. l. cũ proponas la. ij. C. de pactis. quòd frangenti fidem fides frangatur eidem ſecundum Bald. in conſi. ccclxv. incipen. pactum inter locatorem. iij. volum. ſecũdum penult. impreſsionem, & Ioan. de ana. in conſi. viij
103 in. ij. colũ. † Et ſtatutum mandans ſeruari certum modum ſeu ſolennitatem in criminalibus non intelligitur loq de leuibus & modicis ſed de grauibus. bar. in. l. lęuia. ff. de accu. & Ange. in trac. male. in clauſula hæc eſt quædam inquiſitio in. viij. col. cum concor. de quibus per do. Bapti. de ſancto Seue. in trac. de debi. fugi. in. iij. q. princi. in penul. & vlti. colum. quæ hic annecti poſſunt pro pleniore commento. Hinc & dicimus quòd modica contrarietas in teſte non viciat barto. in. l. eos. ff. de fal. But. in. c. ij. de regu. & Alex. in conſi. v. incip. in caſu. quæſtionis in penu. colum. in fi. verſi. ad idẽ qđ ſignanter. l. vol. Et dici. cõſueuit quòd licet ſcholaris non poſsit legere pro doctore. vt dicit glo. in. l. i. C. de man. & colo. lib. x. & Bart. & bal. in. l. parabolani ver. exceptis. C. de epiſ. & cle. poſsit tamen legere pro modico tempore. Et dicebat bal. in. d. l. ꝗuis. ff. de condi. & demon. ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ officiales debeant ſindicari in fine ſui officij non debentur ꝑ quolibet lęui errore ſindicari. Item quòd qui non ſoluendo certam quantitatem incurrit pœnam corporalem pro modico errore calculi non incurrat, vt ibi per eum. Et dicit lex. quòd res bona fide empta propter minimam cauſam inempta fieri non debet. l. res bona fide. ff. de contrahen. emp. Nec per lęuem metum habet locum actio quod metus cauſa. l.
104 v. quæ incipit metum. ff. de eo. quod met. cau. † Et valor rei ſeu chariſtia quæ modico tempore durauit non conſideratur. l. precia rerum, & ibi Doc. maximé Imo. & Alexan. ff. ad leg. fal. Nec pro lęui cauſa poteſt quis torqueri ſecundum Matheſila. in notabilibus in notabili. cxxxv. Nec attenditur furor modici temporis ſeu quod quis fuerit modico tempore mutus ſecundum barto. in. l. ij. in fi. ff. de bono. poſ. ſecũdum tabu. & Alex. in. d. l. precia rerum. i. colum. & Doc. in. l. furioſum. C. qui teſta. face. poſ. Sic. etiam dicimus quod epiſcopus qui iurauit non alienare res eccleſię, non intelligitur ſenſiſſe de minimis ſecundum Pet. Panor. Imo. & do. Ande. ſicu. in. c. ad aurea de reb. eccle. non alie. Adeo vt poſsit in emphiteoſim rẽ modici valoris concedere quod eſt notabile dictũ pro pter iuramentum, vt in eo intelligantur minima excepta, & dixi. ſ. ea. q. circa prin. Item ſecundum Anto. de but. Panor. & Imo. in. c. quæ in eccleſiarum, & ibi do. Fely. in. xviij. col. verſi. quarta declaratio. de conſti. poteſt princeps ſine cauſa lędere in modica quantitate. Hinc etiam videmus ꝙ vbi modicum præiudiciũ infertur dilatio legalis abbreuiata, non prorogatur ſecundum Gloſſ. quæ reputatur ſingularis in capi. cum pia in verbo octo dierum de excep. in. vj. de quo per Alexan. in. l. ij. in. iiij. col. ff. de re iudi. Sic etiam videmus quòd ſolennitates iudiciorum locum non habẽt in cauſis breuioribus auct. niſi breuiores. C. de ſen. ex peri. reci. notat. Panormi. in. c. j. de lib. obla. cum con
105 cor. Item † quamuis liceat occidere furem nocturnum pro defenſione rei, tamen hoc non habet locum in re modici vel vilis pcij. l. ſi ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad leg. acquil. l. ſi adulterium. §. liberto. ff. de adult. Quo caſu nec etiam licet vulnerare. ſic etiã dicimus. quòd vbi eſt modica & breuis dilatio dies non interpellat ꝓ homine. bald. in. l. ſi mihi & ticio. §. i. ff. de lega. j. De quo per Rom. in rubrica de arbit. in. ij. coſumna.

Hinc

106 Hinc etiam dicimus quòd † omiſsio leuis ſolennita-
tis nõ viciat.l.i.§ fi.et ibi bart.ff.de vẽ.inſpi.bar.in.l.
cũ in §.ſi prętor.ff.de tranſac.Bal.in.l.fin.verſicu.ſed
nunquid delegatio.C.de ſen.ex peri.& reci.& ſpero
deo dante latè alibi dicere in quoddam alio tractatu
meo.Et dicit Barto.in.l.illud.C.de cano.largi.titu.li
bro decimo quòd poteſtas poteſt modicam pecuniã
ex ea quæ debetur camerario communis conuertere
ad ſuum palatium in neceſsitates publicas licet aliàs
ſecus,ad quod facit.l.diuus.ff.de bo.damna.per quã
dixit Roma.in ſingularibus ſecundi anni in ſingula-
ri.xxix.quòd ſtatuto mandante bona damnatorũ cõ-
fiſcari iudex poterit modicas res ſeu modici valoris
conuertere in neceſsitatem ſui officij,de quo per Ang.
in.l.quoniam.C.de bo.dam.& Catal.in tract.ſindica
tus.in.cxciij.q.Et do.Augu.in additionibus ad an-
ge.in trac.malefi.in verbo & eius bona publicamus
in tertia additione.Et videmus etiam ludum permiſ-
ſum in modica re.l.quod in conuiuio.ff.de alea.De
quo per Ang.in trac.malefi.in verbo metidore de ma
li dadi.& ibi latè per do.Augu.vbi dicunt modicam
ſummam dici in propoſito vnũ aureum,ſic & aliàs
in contrahenda ſocietate non attenditur cõmunio par
uorum lucrorum per notata per Bart.in.l.ticium &
meuium.§.altero.ff.de admi.tuto.Et videmus etiam
quòd ſi dominus petat ſeruitium à ſeruo vxorato &
mulier eodem tempore exigat debitum matrimonij
ab ipſo ſeruo præferendus erit dominus,niſi ex expe-
ctatione modicum præiudicium domino inferatur,
putà per expectationem modici temporis ſecundum
107 glo.in.c.i.de coniugi.ſeruo.Sicut & † ex modico tẽ-
pore non inducitur communis vſus vtendi vel loquẽ
di per nota.per glo.& Bart.in.l.labeo.ff.de ſup.leg.
Item ex modica deterioratione emphiteota etiam
eccleſię non cadit à iure ſuo.auct.qui rem.C.de ſac.
ſan.eccle.vbi Bald.in ſecundo notabili.Et dixit bal.
in.l.ædem in.iij.co.ver.ſed nunquid pro vno nũmo.
C.loca.quòd pro vno nummo ceſſato in ſolutiõe pen
ſionis conductor non poteſt expelli,licet ſecus ſit vbi
honor domini verſatur,vt in feudo & emphiteoſi.§.
itaq; in auc.de nõ alie.& doc.magis communiter in
dicta auten.qui rem.C.de ſac.ſan.eccle.quamuis gl.
ibi etiam teneat quòd pro ceſſatiõe canonis vnius nũ
mi emphiteota eccleſię non poſsit expelli,& de ceſſa-
tione nummi,videatur omnino Gloſ.& Bald.in.d.
l.res bona fide.& bald.in.d.l.quamuis.ff.de condi-
& demon.& in additio.ſpec.in tit.de appel.verſicu.
ſed pone dicit ſtatutum.Et Alex.conſi.cvi.v.colum.
tertio volũ.Vbi dicit quòd defectus vnius nummi
nocet conductori illum nõ ſoluenti & emptori ſeu al
teri obligato ad gabellam,ac debenti ſoluere bannũ.
cum concor.ĩ.allegandis.Et de quibus per Moder-
nos in repe.l.ſi quis maior.C.de tranſac.Facit quod
dixit bald.in lege res bona fide.ff.de contrahen.em.
Item videmus q; leuis febris non excuſat citatum.l.
quæſitum.ff.de re iudi.& plura ſimilia poterit curio-
ſus lector inuenire,nec prædicta ſpernat,cum non in
uenerim prædicta ab alio ita latè cumulata. Et ex
prædictis puto eſſe tranſeundum in terminis quæſtio-
nis noſtrę cum concluſione ſuprà facta.Licet q̃nq; et
108 lex ſentiat de minimis,vt in † actione furti quæ pro re
minima etiam pro ouo datur.§.gallinarum.Inſti.de
re.diu.notat glo.in.l.id eſt.ff.de dolo.Vbi aſsignat
rationem,ſic etiam in actione nego.geſt.l.omnino in
fi.ff.de impen.in re.do.fa.Et ratio de ſe patet,quia ge
rens non intendit donare ſed repetere etiam minimum
& diuerſa eſt ratio in marito in re dotali impendente.

Item in emphiteota & feudatario ceſſantibus in ſolu-
tione modici canonis,etiam eſt ratio quare cadant,
vt prædixi.Sic etiam videmus in ex promiſſore dam
ni infecti,quia repetit modicam præſtationem.l.ſi pro
prietarius.ff.de dam.infect.ne ſit in damno.Et dixit
109 Bal.in.l.i.§.de executoribus.ff.nau.cau.ſta.q; † ſtatu
tum puniens cõburentem domum habet locũ in do-
mumcula,& ſecundum iura antiqua inſtitutus in re
modica & exhæredatus æquiparantur.l.ij.in fine.ff.
q; cum eo.facit.l.ſi quis filium §.fina.ff.de inof.teſta.
Licet hodie ſecus ſit fauore teſtamenti conſeruandi.l.
110 omnimodo.C.de inof.teſtamen. † Item modicũ be
neficium tacitum ab impetrante reddit gratiam nullã
c.non poteſt.& c.ſi motu proprio.§.final.de pręben.
in.vi.Et ſtatutum de amouente de pecunia commu-
nis habet locum in amouente vnum tantum denariũ
Ange.in.l.ſi quis dederit §.prætor in fin.commen.ff.
de acgren.hæredi.Et ſtatutum prohibens extrahi vi-
num comprehendit portantem amphoram cauſa gu-
ſtus,vt per Doc.Mode.in.nõ dubium vbi dominus
meus Iaſ.xi.colum.C.de legi.& modica ſeu minima
contrauentio,maximè præiudicat vbi adeſt iuramen-
tum,vt per Fulgo.conſi.ccxiij.incipien.& facto,&
Cuma.conſil.clxxix.incipen.facta fuit cum concor.
de quibus per modernum taurinenſem dominum par
paliam in repe.d.l.ſi quis maior penult.colum.xi.q.
C.de tranſa.& pro pleniore commẽto videri poſſunt
quæ dixi de actu momentaneo.ſ.in.vi.articu.princi.
in quarto membro in.xxi.q.Et plura dicit in hac ma
teria domi.Corſetus in tracta.de poteſtate regia,vbi
inſerit tractatũ de minimis. Item quod dicitur quẽ
non poſſe trahi vltra dietam.c.ſtatutum §.cum autem
de reſcrip.in.vi.Procedit etiam ſi modicum vltra tra
hatur ſecundum gloſ.ibi in verſicu.remotus. Cir-
ca quorum declarationem puto faciendam regulam
111 quòd † in dubio lex vel diſponens nõ intelligatur ſen
tire de modicis & leuibus p prædicta,ſiue loquamur
generaliter.ſiue reſpectiuè ad illud vt dixit Bald.in.d.
l.ſcio.ff.de in inte.reſti.titu.generali inferens ex hoc q;
minori non competit reſtitutio aduerſus interlocuto
riam modici præiudicij,putà latam ſuper reiectione
declinatorię poſt Inno.in.c.coram felicis de reſti.in-
integ.de quo ibi habetur per Hoſtien.& Imo.& Io-
an.and.ac Gemi.in.c.ij.eod.titu.in.vi.& Feli.in.c.
exceptionem in.x.colum.in.vi.fallentia.de excep.ad
quam cõcluſionem facit illa regula quòd verba debe
ant capi in potiore ſignificato.l.i.§.vitare.& l.ob quę
vitia.& l.cui dens.ff.de ædil.edi.& l.item apud la
beonem.§.quæſtionem.ff.de iniu.Vbi appellatione
quæſtiõis non venit leuis quæſtio,& ideo ſecundum
Cyn.& Bald.in prohe.ff.orum.§.ſed nos,appellatio-
ne calciolarij nõ venit zabaterius,& probationis ap
pellatione in dubio intelligimus de plenaria gloſſ.
in clemen.fina.de cenſi.facit quod nota.Bald.in.l.i.
circa medium commen.C.de ſuc.edic.Ad.§.de exerci
toribus reſpõdetur quòd erat eadem ratio in exercito
re naulcule ſeu nauis paruę ſicut eſt ſcapha.l.ſcaphã.
ff.de euic.& propterea credo quòd ſtatutum puniẽs
cõburentem domum non habeat locum in cõburente
cabanam vel indiſtinctè in comburente domum par-
uam quia poſſet eſſe adeo vilis,vt ratio & mens ſta-
tuẽtium veriſimiliter ad eam ſe non extenderent ſeu tra
herent conſiderata maximè qualitate poenę.Vbi autẽ
112 q̃rimus † an lex voluerit ad minima ſeu modica agi
poſſe ſeu actionem inſtitutam ad ea trahi,& an tunc
de minimis ſit curandum.barto.facit diſtinctionem
in.l.ſi proprietarius.ff.de dam infect.in princi.Cum

34 Concluſio præcedens limitatur, ut non procedat quando tēpore cōditi teſtamenti filia nō habebat qualitates propter quas excluditur.

35 Filia excluſa per ſtatutum. quando eſt præterita non inſtitutis agnatis ſeu his quorum contemplatione excluditur, an admittatur ad rumpendum teſtamentum.

36 Validitas uel inualiditas teſtamēti nō poteſt eē in pendenti ſed uel ſtatim teſtamentum eſt nullum uel ſtatim ualidum.

37 Pater non habet iure proprio quòd poſsit filiam præterire, ſed fauore agnatorum: quo ceſſante nō debet impunè poſſe præterire.

38 Filia excluſa propter agnatos, an intelligatur excluſa ſi nō ſuccedant agnati.

39 Teſtator prouidendo aliter, quā diſponat ſtatutum, facit ut à prouiſione ſtatuti intelligatur receſſum.

40 Vbi conceditur aliquid contra ius ex aliqua cauſa, durat illud conceſſum ad limites cauſæ qua ceſſante ceſſat conceſsio.

41 Filiæ excluſæ propter agnatos, ſi non inſtituantur illi, & illa ſit in aliquo inſtituta quod ſit minus legitima, ex teſtamento legitima debetur, etiam ſi inſtituta ſit mater.

42 Statutum excludens matrem à ſucceſsione filij extante fratre nō excludit eam à petitione ſupplementi legitimæ quādo frater defuncti non fuit ab eo inſtitutus, ſed alius.

43 Filia an excluditur à ſucceſsione ſiue per ius dicendi nullum ſiue per bo. poſ. contra tabu. licet aliæ perſonæ ſint inſtitutæ, quàm hæ propter quas talis filia à ſtatuto excluditur.

44 Licet ſtatutū non uideatur præcisè fœminas excludere, illis tamen maſculos præponit, qui ſi tales fuerint qui impunè præteriri poſsint, uel à ſucceſsione excludi ex teſtō adeo q. exhæredatio non ſit neceſſaria, multo magis fœminæ poſt eos uocatæ præteriri poſſunt, nec illis competit bono. poſ. contra tab. quamuis ſimus in caſu in quo ex teſtamento ſuccederent.

45 Exhæredato eo, qui præcedit in gradu, ſi ſequens in gradu neceſſariò fuiſſet exhæredendus uel inſtituendus non exiſtēte primo, & reperiat ſe præteritum, habet ex ſua perſona querellam,

46 Filius præteritus poteſt approbare teſtamentum in præiudicium ſequentis in gradu, quem expugnando teſtamentum poteſt excludere.

47 Si filia eſſet emancipata & præterita cum expreſsione cauſæ, & hæreditas eſſet adita illa poſſet intentare bono. poſ. contra ta.

48 Statutum matrem excludens à ſucceſsione propter fratres locum habet etiam ſi frater inſtituiſſet extraneum, qui tamen non eſſet uilis perſona.

49 Reſeruatum filiabus per ſtatutum excluſis à reliquo, an debeat relinqui titulo inſtitutionis ad hoc ne poſſint teſtamentum infringere.

50 Statutum quod ſe habet ad ius commune derogatiuè non recipit interpretationem ab ipſo iure cōmuni, ſed debet ſimpliciter intelligi prout iacet.

51 Legitima per ſtatutum aucta poteſt relinqui quouis titulo.

52 In legitima filiorum per ſtatutum aucta, habent locum iura communia diſponentia de legitima.

53 An imputetur in legitimam filiæ, quod ei per ſtatutum præſeruatur & an ſit neceſſe filiam illud habere titulo inſtitutionis pulchrè diſtinguitur.

54 Filia quæ excluditur ab inteſtato an poſsit donationem inofficioſam dicere.

55 Si teſtator bona habeat in loco in quo filia excluditur à ſucceſsione propter maſculos, & in loco ubi uiget ius commune: Si filia fuerit præterita, an quo ad omnia bona ualebit teſtamentum, & quomodo in eis filia præterita ſuccedet.

56 Circa ſolennitatem actus inſpicitur locus ubi geritur.

57 Interdictio bonorum trahitur ad bona ſita extra territorium.

58 Si in loco in quo fœmina excluſa eſt per ſtatutum, pater donat bona fratri, qui eam excludit: an alibi poterit agi, uel quo ad bona querella inofficioſæ donationis moueri.

59 Quando ſtatutum tollit obſtaculum perſonæ habilitando aliquem, non porrigit effectum extra territorium ubi uiget ius commune, & ibi talis perſona nō ſolet eſſe habilitata.

60 Ex legis poteſtate poteſt quis decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.

61 Stante ſtatuto quòd mulier tranſiens ad ſecūda uota nullo modo poſsit ſuccedere filio, propter quod uidetur ex teſtamento probibita ſuccedere: talis tamen mulier poterit à filio inſtitui in bonis extra territorium ſitis quamuis contingat eum decedere pro parte teſtatum & pro parte non.

Sufficit teſtatorem filiæ quouis titulo relinquere per teſtamētum conditum in loco, in quo à ſucceſsione excluditur filia aliquo ſibi relicto quouis titulo: etiam ſi alibi teſtator bona habeat, ubi pariter excluditur filia: ea tamen lege q. in aliquo inſtitui debeat quod non ſit minus ſumma ſibi per aliud ſtatutum præſeruata, ualetq; utrobiq; teſtamentum. eod. nume.

62 Filia per ſtatutum excluſa quouſq; ſuperſint maſculi, an tūc præterita poterit dicere teſtamentum nullum ſtatim mortuo teſtatore, an uerò demum hærede inſtituto decedēte nullis ſuperſtitibus maſculis.

63 An deficientibus maſculis propter quos à ſtatuto fœmina excluditur poſsit filia à principio excluſa uenire ad ſucceſsionem defuncti.

64 In ſucceſsione ab inteſtato ille admittitur, qui eſt proximior tempore mortis.

65 Vbicunq; loquimur de prælatione alicuius alteri facienda inſpicimus tempus quo ſucceſsio acquiritur: adeo quòd ille qui tunc præfertur efficitur perpetuus hæres & tranſmittit & alterum ſemper excludit.

66 Quando ſtatutum filiam excludit temporaliter ut quia dicat, donec & quouſq; maſculus ſuperuixerit an tunc filia perpetuò ſit excluſa.

67 Niſi nullitas adſit tempore mortis confirmatur teſtamentū inexpugnabiliter.

68 Poteſt ſtatutum, ſicut & miles, facere ut quis ſit hæres alicuius dum uixerit, & poſt mortem deſinat eſſe hæres & alius directò ſuccedat.

69 Mortuo maſculo filia poterit agere ad ſupplementum dotis congruæ, quæ eo uiuente non poterat.

70 Conditionis natura non eſt ſtatim inducere, ſed ſuſpendere actum in euentum, uel defectū conditionis tam in conditiōe expreſſa, quàm in tacita.

71 Temporalis excluſio in una parte ſtatuti extenditur ad aliā excluſionem ſimpliciter factam.

72 Dictio donec, quouſq; & ſimiles appoſitæ actui habenti limitationē circa tēpus faciunt magis, diē ſeu quandam ſuſpenſionem, quàm conditionem ſuſpenſiuam. aliàs ſecus.

73 Si ſtatutum dicat quòd ſuperſtite uel extante maſculo filia nō ſuccedat, nec audiatur agendo uel excipiendo, an maſculo non exiſtente admittatur ad ſucceſsionem.

74 Qualitas adiecta uerbo reſtringit diſpoſitionē ad terminos,

& tempus uerbi.

75 *Ablatiui abſoluti nullo ſuperſtite maſculo, conditionem faciunt ita q. extantibus non audiatur fœmina.*

76 *Si ſtatutum dicat quòd mortuis maſculis fœmina poſſit redire ad domum patris: & ibi percipere alimēta, an per talia uerba poßit ſuccedere fœmina, an uerò ei ſolū prouiſum ſit de alimentis.*

77 *Statuto dicente quòd fœmina non ſuccedat ab inteſtato defuncto donec ſit maſculus qui ſuccedere poßit & uelit. per illa uerba mulier admittitur eo caſu quo maſculus non ſuccedit, uel quia nolit, uel quia non poßit: illo uerò ſuccedente excluditur & eo tempore, & perpetuò.*

78 *Quid ſi fœmina temporaliter excluſa paſſa ſit labi. xxx. annos à tēpore quo defuncto maſculo potuit admitti. & quid è contrà ſi non ſit paſſa.*

79 *Filia temporaliter excluſa adueniente caſu quo admittitur ſi prætereatur rumpit teſtamentum.*

80 *Si ſtatutū diſponat circa teſtamētū, putà quod filia nupta, ſi ſit præterita non poßit rumpere teſtamentum quouſq; maſculus ſuperuixerit: tunc ualet teſtamentum uiuente maſculo, quo mortuo rumpitur. ſed quid quando ſtatutum nihil diſponit circa teſtamentum, ſed tantùm circa ſucceßionem.*

81 *Diuerſi inſurgant effectus ſi filia impugnet teſtamentum ex retro. i. ex tempore mortis patris: an ut ex tunc. i. èx tempore quo ſuccedit & an, qualiter, & quomodo hoc poßit: & quale inde commodum recipiet ex hæreditate.*

82 *Ex teſtamento quod ſperatur rumpi non poteſt adiri hæreditas: nec ſuus hæres exiſtere.*

83 *Vbicunq; præſens ſtatus non tendit ad annullationem teſtamenti, poteſt interim adiri hæreditas: ſecus ubi tendit ad annullationem.*

84 *Licet teſtator fauore maſculi filiam excludat, facere tamen non poteſt quòd pendentibus uiribus teſtamenti hæreditas contra regulas iuris communis adeatur.*

85 *Statutum filiam excludens ab inteſtato, dat facultatem patri ex teſtamento illam prætereundi.*

86 *Effectus uarij & perutiles inſurgentes ex eo, an filia ſuccedat ut ex retro, an ut ex nunc.*

87 *Filia temporaliter excluſa, putà uiuente maſculo, moriens relinquit filiam, an hæc filia excluſæ mortuo maſculo admittetur ad ſucceßionem aui ab inteſtato, uel ad impugnandum eius teſtamentum ſicut fuiſſet admiſſa eius mater.*

88 *Filia excluſa donec maſculus ſuperuixerit, an petere poßit cautionem à maſculo, de non dißipandis bonis hæreditarijs ſibi reſtituendis adueniente caſu mortis maſculi.*

89 *Filiæ excluſæ licet non admittantur ad partem, an tamē partem faciant ad commodum maſculorum uocatorum.*

90 *Stante ſtatuto quòd fœminæ ab inteſtato non ſuccedant cum maſculis: ſi pater inſtituat filias in re modica: & filios uniuerſaliter inuicémq; demum ſubſtituat an intelligātur etiā filiæ ad ſubſtitutionem uocatæ, & quid in inſtitutis.*

91 *Stante ſtatuto quòd mulier ſit contenta dote ſua & quòd filij ex ea non ſuccedant auo materno, ſed ſint contenti dote materna. Statutum tale præſupponit quòd dos filiæ ad patrem non redibit ſed filijs filiæ remanebit.*

92 *Statuto diſponente q. filia dotata teneatur refutare hæreditatem quale ius habet filia in hæreditate.*

93 *Stante ſtatuto quòd filia non ſuccedat, ſed debeat dotari an ſufficiat illam eſſe à quocunq; dotatam.*

94 *Statuto uocante maſculos proximiores ad bona mobilia & immobilia, & ſuperſint perſonæ defunctæ mater & patruus: an ipſa mater aliquid habebit.*

95 *Stante ſtatuto quòd fœminæ teneātur ſtare ordinationi patris, an pater poßit eis directò ſubſtituere poſt pupillarem ætatem.*

Sequitur decimus articulus principalis.

DECIMO articulo principali eſt uidendum † qualiter & q̄diu intelligantur
1 fœminæ excluſæ. Circa quem articulum
eſt primo uidendum. An intelligantur
excluſæ tam de iure prætorio quàm ciuili, & videtur quòd ſolum intelligantur excluſæ de iure ciuili, quantumcunq; verba ſtatuti ſint generalia, puta ſi ſtatutum dicat quòd extātibus maſculis fœminæ nullo iure ſuccedant, quia illa verba nullo iure vel alia generalia ad ius ciuile, non autem ad prætorium referri debent ſecundum Fulg. in. l. maximum vitiū. C. de libe. præte. per text. in. l. gallus. § ille caſus verſic. porro cum gl. in uerbo nullo iure. ff. de libe. & poſth. facit. l. quotiens duplici via. ff. de regu. iur. Ad idem facit, quia quod dicitur in. §. nullam in auc. de hære. ab
2 inteſta. quòd hodie ſit † ſublata differentia emancipationis & patriæ poteſtatis ſolum procedit in ſucceſsione ciuili & non prætoria ſecundum communem ſententiam traditam in auten. in ſucceſsione. C. de ſuis & legi. hære. de quo latè per Alexan. & alios in. l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthu. cum concor. Adeo vt edictum de coniungendis cum eman. libe. videatur adhuc hodie locum habere de iure præto
3 rio. Tertiò pro hoc facit, quia † iura dicentia quòd remedia prætoria non proſunt his quibus ſucceſſio ex l. xij. tabula. vel ſenatuſconſul. vel conſtitutionibus principum non defertur, procedunt in his qui prohibentur ſuccedere propter ſolum odium prohibiti, ſecus ſi prohiberentur propter alium defectum contingentem ſecundum Dyn. in regula cum quid de regu. iur. in. vi. & Barto. in. l. non eſt ambigendum. ff. de bono. poſ. titu. generali. Et certum eſt quòd fœminæ in propoſito non ſolent excludi odio earum, ſed fauore maſculorum, ſeu agnationis, vt notat Barto. in. l. i. in fi. C. de ſecun. nup. et latè dixi. ſ. in. iiij. articulo principa. cum præceden. Vnde de iure prætorio non videntur excludi ita, quòd eis competant bono. poſ. & remedia prætoria. Et prædicta maximè videntur uera in ſtatutis conditis ab his quorum ſtatuta ſeu decreta appellantur ius ciuile, iuxta nota. per Barto. & ſcribentes in. l. ſtipulationum aliæ in princip. ff. de verbo. obligatio. iunctis notatis per Barto. in. l. i. ff. de bon. poſ. titulo generali, & per Bald. & ſcribentes in rubri. C. qui admit. in. vi. q. De quo dicam. j. in. xiij. articu. principa. q. ij. Sed in contrarium faciunt quæ dicam. j. eod. articul. in quarta quæſtione. & ad ibi dicenda me remitto. Vbi concludo fœminam excludi, etiam de iure prætorio. Et ita tranſit etiā dominus Socy. in conſilio. cl. primo volumine. in. xix. colum. in fi. ver. ſupereſt vltimo, vbi in hoc paſſu nihil allegat.
4 SECVNDO quæro, † an ſi maſculus velit fœminam à ſtatuto excluſam ſecum ad ſucceſsionē admittere, & illam non excludere hoc facere poſsit, an verò ſtandum erit p̄ciſè diſpoſitioni ſtatutariæ. Bald. in. maximum vitium. in quarta columna verſicu. ſed pone quòd frater. C. de libe. præteri. Dicit quòd ſi tūc creditores hæreditarij velint maſculum inſolidum cōuenire, & ille velit renunciare beneficio ſtatuti, & ſecum fœminam admittere audietur, quia res de facili redit ad naturam ſuam, lege ſi vnus. §. quod in ſpecie.

ff. de

5 ff.de pac. Et quia † Iuri municipali in ſuum fauorem
inducto quis poteſt renunciare.l.ſi quis in conſcriben
do.C.de pac.& eſt argumentum in.§.ſed his permittit
prętor.inſtitu.de hære. quali.& diffe.Et hanc partem
tenet Paul.de caſt.in.l.ticio centum.§ ticio genero.ff.
de conditionbi.& demonſtrationbi.in fi.commen.&
Alexan.in.l.patrem.ff.de his quæ in frau.cre.in apo
ſtil. Et modernus bononien.in tracta.dotium in vlti.
articu.princ.in.xxviij.q.allegando Bald.in quodam
conſi.inci.Mafremia cum cõçor.allegãdis.ĩ.in. xij.
arti.prin.vij.q.Pro quo facit quod dixit Rota.in de
6 ci.xij.ſub rubri.de conſue. in antiquis. quòd † ſi ſit
conſuetudo vt acquiſita p cõiuges ęqualiter diuidant
alter eorũ poterit conſuetudini renunciare, ſed ibi ade
rat conſenſus vtriuſq;,& dubium faciebat, quia vi
debatur ex tali renunciatione inſurgere tacita donatio
quæ non valet inter virum & vxorem. Nec prædictis
obſtat ſi dicatur quòd ſicut quis non poteſt diuidere
iudicium teſtatoris, ita nec legis, arg.l.penul.ff.de ac
qui.hæred. Quia reſponſio patet ex prædictis cũ poſ
ſit quis renunciare fauori ſuo, nec renunciando dici
tur diuidi iudicium legis ſeu ſtatuti ſi bene conſidere
mus, cum maſculus renuncians admittatur de iure cõ
muni & non beneficio ſtatuti. Et ex prædicta conclu
ſione infert Pau.de caſt.in. d.§.ticio genero, quòd ſi
7 † ſtatutum excludens fœminam mandet illam dota
ri, & maſculus velit eam admittere ad ſucceſſionem
potius quàm dotare, ex eo forſan, quia hæreditas ſit
modica, & illa malit dotari ꝗ ſuccedere. Audiẽdus
ſit maſculus propterea quia ſtatutum eſt factum fauo
re maſculi cui poteſt renunciare, maximè quãdo plus
affert incommodi ꝗ cõmodi. contra ꝗ illationem te
net Albe.de roſa.in ſecunda parte ſtatu.in.cij.q. inci.
Item quęro cõmuniter eſt ſtatutum, cũ quo trãſit Mo
dernus bonoñ.in loco.ſ.allegato.arg.l.fideicommiſ
ſa.§.cum eſſet.ff.de lega.iij. Vbi de hoc etiã tradit albe
ri.& per tex.in.l. petendę cum ibi notatis.C.de temp.
in integ.reſti.pet. Sed hoc non obſtante puto tranſeun
dum cum opinione Pau.de caſt.per fundamenta per
eum allegata. Nec obſt.tex.in.d.l. petende. Dum ibi
8 quęritur, † an reus poſſit renunciare dilatiõi ſibi datę
intra quam eſt etiam actori permiſſum probationes fa
cere, ad finem vt excludat actorem à probando, quia
reſpondetur quòd deciſio illius quæſtionis facit pro
opi. Pau.de caſt. Ibi enim magis cõiter concluditur ꝙ
non poſſit, ea ratione quia beneficium illius dilatio
nis actor conſequit beneficio legis ſic diſponentis præ
textu æqualitatis ſeruandę & non priuilegio rei, licet
9 eius occaſione conſequatur, quo caſu † generaliter qs
non poteſt renunciare beneficio in damnum talis per
ſonæ, licet ſecus foret vbi concederetur beneficium
priuilegio & contemplatione renunciantis, & non tñ
eius occaſione. & ita volunt Bald. Pau.de ca. Alex.
& magis communiter Doc.in.d.l.petendę. Barto.&
Bald.in.l.ſi arroga, vlti. colũ. Et ibi etiam dominus
prçceptor meus.ff.de adopt.Bald.& Ange.in.l.fina.
ff.de ferijs.Bald.in.l.poſtꝗ liti in vltima colum.C.
de pac.& Ang.in.l.fi.ff.de cõſti.prin. Sed in propoſi
to fœmina excluditur non tñ occaſione maſculi, ſed
etiam fauore & contemplatiõe ipſius, ergo maſculus
in præiudicium fœminæ debet poſſe ſtatuto renuncia
re. facit.l.ſi poſt mortem in fine.ff.de bono.poſ. con
tratab.l.amiciſſimos.ff.de excu.tu.&.l.prima in fin.
cum ſeq.ff.de ope.no.nun. Pręterea ſm Bald.in.d.l.
poſt.ꝗ liti, & in.l.ꝙ fauore.ff.de legi.& Iac.de are.in
10 d.l.ſi poſt mortem, qui refert ibi Bar.& in.d.l. peten
dę, † quando tale beneficium alicui competit de iure
ſpeciali poteſt ei indiſtinctè renunciari etiã in alterius
præiudicium, vt patet in.l.ſi iudex circunuěto.ff.de
minori. Præterea quia facilius tollitur ius ſpeciale ꝗ
commune.l.eius militis §.militia miſſus.ff.de mili.te
ſta. Et nemini eſt dubium quin maſculus excludat fœ
minam dotatam ſeu dotãdam de iure ſpeciali & mu
nicipali. Ad §.cum eſſet reſponderem ꝙ ibi grauatus
fideicommiſſo, licet poſſet partem retinere non erat
grauatus beneficio ſui. Ideo inuitus cogi poterat adi
re ſecundum naturam fideicommiſſi, & licet econtra
partem retinere poſſet, non eo minus dicitur beneficio
fideicommiſſarij grauatus, ſed in caſu noſtro maſcu
lus propter ſe fœminam excludit, nec tollit hunc reſ
11 pectum dos quę eſt fœminę præſtanda, vt de ſe patet.
† An autem ſi minor nollit fœminam excludere de
tur ei reſtitutio in integrum. Bald. ꝙ non in.l.non pro
numero.C.ad orſi.in lectu.antiqua. Cuius opinio eſt
communis vt per Soci.conſi.ccvij.incip.in cauſa.iij.
col.in fin.primo volumi.
12 TERTIO quæro, † an filia per ſtatutum à pa
terna ſucceſſione excluſa iura ſuitatis retineat? iſta eſt
neceſſaria quæſtio. Et pulchra quæ confert ad deciſio
nem plurium quæſtionum, in qua Barto.in.l.i.§ ſcien
dum.ff.de ſuis & legi.dicit ꝙ non, mouetur quia ſi
cut filius exhæredatus non eſt ſuus per illum text. ita
nec iſta filia priuata à ſucceſſione per ſtatutum, Idem
vult Bal.in.l.maximum vitium in fi.commen.C.de
libe.præte. Dicens ꝙ cum in ea non continuetur do
minium, non poſſit iure ſuitatis dicere teſtamentũ pa
tris nullum ſi eſt prçterita per.l.in ſuis à contrario ſen
ſu.ff.de libe.& poſthu. De quo.ĩ.dicam hoc eod.ar
ticu.& eſt de mente eiuſdem in conſili.cccexxvi.inci.
antiquum ſtatutum.iij. volum. ſecundum vltimam
impreſſionem. Idem etiam vult Roma.in.l.apud iu
lianum.§ idem iulianus.ff.ad treb.& in.l.ventre.ff.de
acquiren.hære.& Alexand.in conſi.cxxxi.inci.trãſ
miſſum eſt ad me.l.volu.Et domi. præceptor meus
domi.Iaſ.in.l.ſi emancipati in.xi. colum. cum ſeq.
C.de colla. Idem voluit Barto. in.l.i.§.ſi pater in.ij.
colum.verſiculo ex hoc concludo.ff.de coniun.cum
eman.lib. Dicens ꝙ tanꝗ ſua ad ſucceſſionem venire
non poteſt propterea quia maſculus ei præfertur.d.§.
ſi.pater.&.l.ſi quis exhęredato in princip.ff.de iniu.
rup. Et ſic ſentit Barto. ꝙ non intelligatur excluſa,
ſed quòd maſculus ei præferatur quaſi ſecundo loco
fœmina vocetur. Pro qua concluſione facit quod di
cimus de ſtatuto permittente renunciari hęreditati pa
ternę, vt operetur quòd filius non ſit ſuus ſaltem renũ
ciatione ſecuta, vt per Bart.& Paul. de caſt. in.l.qui
ſe patris, & ibidem Alexan.xi. colum.C.vnde libe.
& Pau.de caſt.in.l.ſi fratris.C.de iure delibe.& in.l.
ventre. Vbi etiam Fran.de are. in.xxij.col ij.ff.de ac
qui.hære. Nam ſi voluntarius repudiatione ſecuta
deſinit eſſe ſuus, multo magis filia quæ eſt ipſo iure à
ſucceſſione excluſa. Sed iſtud de renunciante non
tenetur ab omnibus. Nam Cyn. Bald. & Saly. in.l.
quidam eulogio.C.de iure. delib. quos ſequitur ale
xan.cum limitatione in.l.ſi filius qui patri in.xiiij.co
13 lum.in fin.cum ſeq.ff.de vulga. & pupil. Tenent ꝙ
† per renunciationem non tollatur ſuitas, ſed non lo
quuntur qñ adeſſet ſtatutum permittens repudiari. ꝓ
prædicta concluſione fortius facit, quia ſm Paul.de
ca.in volumi.antiquorum conſiliorum ſm primam
impreſſionem in conſi.cccxxxviij.incip. pręſens ca
ſus aliàs.cccxlvi. Statutum prædictum videtur face
re filiam inhabilem ad ſuccedendum, quod nõ credo
verum, vt patet ex his quę dixi in pręcedenti. q.&.ſ.

dicendis. Et dicebat Ang. in. §. optimè verò in auc. de nuptijs. ꝙ talis filia reducitur ad inſtar filij ingrati qui non poteſt impugnare teſtamentum paternum auctē. non licet, & auc. ex cauſa. C. de lib. praete. De quo di-
24 cam hoc eod. arti. xi ſi dicat † non licere arguere de exhæredatione ad hanc excluſionem, cum exhæredatio proueniat à culpa & ob delictum exhæredati, & excluſio ſtatutaria fœminæ ob fauorem, vt dixit Bald. in. l. maximum vitium in. i. col. C. de libe. praete. Et aliàs dixi, reſponderi poteſt ꝙ ad effectum ſuitatis licitum eſt. argu. cum in ea ſimpliciter conſideretur excluſio vel admiſſio ad ſucceſſionem. Et ita etiam tenet Soci. conſi. cliij. incip. pulchra. ij. co. in fi. primo uolu. verſi. ſed clarius ſiue habeatur talis filia pro mortua, ſiue pro exhæredata, ſiue æquiparetur emancipatę, vt ibi per eum. Et ſm Pau. de caſt. in. l. fi. ff. de acqui. hære. Vbi allegat conſilium Bal. tales filię habētur pro mortuis. Sequitur Soci. conſi. ccxcvi. incipi. in præſenti. ij. col. i. vol. & .xxx. iiij. col. verſi. quinto principaliter. & .xxxvi. col. penul. verſi. quarto pro-
25 batur. Et licet prędicta concluſio ꝙ † filia à ſtatuto excluſa non ſit ſua patri ſit communis, tamen de illa dubitat dominus Philip. cor. in. l. ſi fratris in. iij. col. in ſexta fallentia. C. de iure delib. Mouetur quia ſi filia inſtituatur ſuccedit vt ſua, vt. ĩ. dicā. Item quia filio repudiante vel nolente ab inteſtato ſuccedere filia ſuccedit vt ſua ſm Roma. in. d. l. idem iulianus penul. charta. per no. per. Barto. in. l. ij. §. ſed ſi ſunt ſui. ff. ad tertul. & in. l. i. § fi. ff. de contrata. faciunt quæ dixi in præce. q. & quæ dicam. ĩ. in. xij. arti. prin. in. q. vij. Et in hac opinione videtur fuiſſe dominus promotor meus dominus Carolus rouerinus doctor ſubtilis in repe. ſua. §. & quid ſi tm̄ in. l. gallus. in. liiij. colum. ff. de libe. & poſthu. Dicens ꝙ talis filia etiam ſi præteriatur nihilominus tempore teſtamenti eſt ſua, qa eius excluſio differtur in tempus ſucceſſionis, & quia qualitas adiecta verbo regulatur ſm tempus verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxa. l. titius. ff. de teſta. mil. cum concor. ſępe allegatis. Item quia tunc excluditur excludendus, quando includitur includendus, vt nota. Barto. in. l. ij §. videndum. ff. ad tertu. Et propterea ipſe dominus Carolus dicit ſenſum talis ſtatuti eſſe, vt det licentiam patri, vt poſſit filiam præterire quamuis ſit ſua tempore teſtamenti. Maria. autem conſilio. lxxxiiij. incip. viſa col. fi. dixit quòd talis filia à ſtatuto excluſa cenſetur extranea, & allegat plures auctoritates. Sed his non obſtantibus non eſt recedendum
26 ab opinione cōi, quia † quem alter p̄cedit in ſucceſſione actu vel potentia cum in eo ceſſet continuatio dominij non poteſt dici ſuus & neceſſarius. l. in ſuis ff. de liber. & poſthu. & .§. ſui. Inſti. de hęre. quali. & diſ. & .d. § ſciendum, & quod vult. Alex. in. d. l. ſi filius qui patri in. vij. col. verſi. extra glo. Ideo dixi potentia vt euacuetur obiectum Bald. in. l. apud hoſtes in. ij. col. verſi. ſed circa prędicta. C. de ſuis & legi. qa iſta continuatio poteſt tolli in totum per teſtatorem exheredando filium, vt in. d. l. in ſuis. Item pro parte ſi teſtator filium ꝑ parte inſtituat, vt dixit Bal. ibi. Et hoc ꝓcedit ex legis permiſsione, & facto teſtatoris ſimul iunctis pp quę non tollitur potentia. † Prędictam
27 cōem concluſionem limitat Roma. in. d. §. idem iulianus, quē ſequitur. d. Phil. corne. in. d. l. ſi fratris in. vi. fallen. vt ꝓcedat qñ † ſtatutum eſſet factum à populo
28 ſeu principe non recognoſcente ſuperiorem, quia tūc dicitur ius ciuile, ſecus ſi eſſet factū ab officialibus vel alio recognoſcente ſuperiorem ſicut eſſet ep̄s, qa tunc tale ſtatutum dr̄ ius prętoriū per not. per. Bar. in l. ſtipulationum in prin. ff. de verbo. oblig. Et dicam latè. ĩ. in. xiij. arti. prin. l. q. Et p̄tor non poteſt quem facere deſinere eſſe ſuum ſeu hēdem. §. quos autem. inſti. de bo. poſ. Pro quo facit quod notat. Pau. de ca. in. d. l. ſi filius qui patri in fi. commen. Et quia tunc fœmina de iure ciuili concurreret cū maſculo, & ex ſtatuto ſeu decreto habente inſtar iuris p̄torij maſculus ei p̄fertur, poſſet aduerti ad id quod dicimus de filio emancipato qui habet filium in poteſtate retentū quo caſu in ſucceſſione patris eiuſdēq; aui concurrunt per titulum. ff. de coniun. cum eman. libe. de quo per bar. & ſcribentes in. d. l. gallus. §. & quid ſi tm̄ cum concor. ibi allegatis. Sed tunc puto maſculum p̄ferri, qa p̄tor pōt ius ciuile corrigere, vt inſti. de bo. po. in p̄n. licet nudo nomine remaneat hęres de iure ciuili, vt notatur in. d § . quos autem. & in. l. i. aliàs. ij. C. ſi vt ſe ab hære. ab. nec ob. titulus de coniun. cum eman. lib. qa vt patet in. l. i. in prin. eo. titu. p̄tor ad dimidiam tm̄ emancipatum vocat, & admittit cōcurſum nepotum in poteſtate retentorum. Secundò limitat p̄dictam concluſionem Roma. d. §. idem. Iulianus. Et videtur eſſe de mente do. Philip. in loco. ſ. allega. vt ꝓcedat filio maſculo acceptante hēditatem. Secus ſi repudiet, quia tunc filia ſuccedit vt ſua per iura. ſ. ad hoc allegata. Pro quo facit tex. in. l. papinianus. §. ſed ſi ex cauſa verſi. & ſuus hr̄s erit. ff. de inof. teſtamen. & in. l. filius à patre in prin. Et quod vtrobiq; no. Ange. ff. de libe. & poſthu. Vbi patet ꝙ deſtituto teſtamento eſt cōſequenter deſtituta exhēdatio. l. filium. §. ſed cum exhēdatio. ff. de bono. poſ. contra tab. Et exhēdatus efficit & eſt ſuus propter quod Ange. & ſequaces dicebant ꝙ exhęredatio non tollit ſuitatem ſed ſuſpendit. Vñ idem videtur dicendum in hac filia, vt ſtatutum non faciat ipſam deſinere eſſe ſuam, ſed ſuſpendat in ea ſuitatem quouſq; maſculus adeat vel repudiet. Sed iſta limitatio non videtur ſubſtentabilis, quia licet maſculus repudiet, non tamē deſinit eſſe ſuus. d. §. ſed ſi ſint ſui. & .d. § ſui autem, & .l. cum quaſi. §. ſed & ſi quis. ff. de fideicom. liber. Cum ius abſtinendi habeat à prętore, vt prędictum eſt. Inſuper ſecundum magis communem ſententiam exhęredatio tollit ſuitatem & nō ſuſpendit, ita ꝙ deſtituto teſtamento exhęredatus veniat vt voluntarius ſecundum Alexan. poſt. Pau. de caſt. in. d. l. ſi filius qui patri in. v. colum. Et latè in. d. l. ſi filius hęres, facit. d. l. i. §. ſciendum ff. de ſuis & legi. & .l. ſed ſi plures. § ſi ex aſſe cū ibi notatis per ange. ff. de vulg. & pup. Notat Imo. in. l. iam dubitari, reprehendendo Ange. aliter tenentem. ff. de hęredi. inſti. Et notatur etiam in. d. l. in ſuis, & ad iura. ſ. in contrarium adducta ipſe Alexan. reſpondet in. d. l. ſi filius qui patri in. v. colum. Ad cuius dicta me remitto gratia breuitatis. Tertiò limitatur prędicta concluſio ſecundum Bald. in. d. conſi. ccccxxvi. incip. antiquū ſtatutum, & in conſi. lxix. incip. cum ſtatutum in primo volumi. ſecundum vlti. impreſſio. vt procedat in ſtatuto ſimpliciter filiam excludente, ſecus ſi excludat temporaliter. Putà quouſq; maſculus ſuperuixerit, quia tūc exiſtentia ſuitatis ſecundum eum in filia ſuſpenditur. De quo contingēt plenius dicere in ſequēti articulo. in. ix. q. vbi de tranſmiſſione dicemus, & ĩ. eodem. v. quęſtione. Quartò limitatur ſecundum Alexand. in dicto conſi. cxxxi. & domi. pręceptorem meum. in. d. l. ſi emancipati, niſi ſtatutum reſeruet filię legitimam quia tunc non poteſt dici excluſa à ſucceſſione, nec ſimilis exhęredatæ, quod probat Alex. quia principale fundamentum doctorum tenentium prædictam concluſionem eſt ꝙ ideo filia non ſit ſua,

quia

quia perinde eſt ac ſi foret exhæredata, quæ nõ eſt ſua
d.l.i.§.ſciendum.&.d.l.ſed ſi plures.§.ex aſſe cum cõ
cor.ſ.allegatis.Et ille qui conſequitur legitimam vel
aliquid loco legitimę,licet habeat aliter ꝙ ſecundum
voluntatem patris,non dicitur exhæredatus.l.papi-
nianus.§.ſi quis mortis.Et ibi in propoſito not. Ang.
ff.de inof.teſtamen.&.l.omnimodo. &.l.cum quæri
tur.C.eo.titu.Et licet dicatur quòd tutè agendo ſit ne
ceſſe ,vt id quod filius habet,titulo inſtitutionis ha-
beat,vt notat clarius cæteris Pau.de caſt.in.d.§.ſi quis
mortis per.§.cæterum in auc.vt cum de ap.cog. Tñ in
prçſeruato per.l.vel ſtatutum ceſſat hæc conſideratio
cum,ab inteſtato debeatur, in qua cauſa inteſtati de
inſtitutionis titulo non curatur ſecundum Alexand.
in conſt.ſ.allegato poſt Angel.in. d.§.ſi quis mortis.
De quo paſſu an præſeruatum filię titulo inſtitutionis
debeatur condito teſtamento ad validitatem teſtamen
ti dicam latè.ĩ. Ad prædicta etiam facit,quia exhę
redata habetur pro mortua, nimirum ſi nõ dicitur eſ-
ſe ſua.l.i.§.ſi pater el primo.ff.de coniun.cum eman.
libe.Et hoc non procedit niſi quis ſit mala mente exhę
redatus.l.multi non note.ff.de libe.& poſth. Sed qñ
ſtatutum vult filiam habere legitimam, vel aliquid
loco legitimę non excludit eam à reliquo mala mente
ſeu odio ipſius filiæ ſed fauore maſculorum, vt latè
dixi.ſ.in tertio.& quarto articulo princip. Vnde non
debet tunc filia deberi pro exhæredata. Et iccirco dice
bat Pau.de caſt.in conſi.cclij.incip.ſuper primo pun
cto & ſeq.in volu.antiquorum conſiliorum ſm pri-
mam impreſſiõem,ꝙ † filia cui ſtatutum aliquid vult
19 præſtari,non habetur in hæreditate patris pro extra-
nea, licet ſecus in hęreditate matris. Et prædicta dicũt
procedere do. Alexan. & domi. præceptor meus, etiã
ſi ſtatutum mandet filiam dotari vel excludat dotatã
non diſponendo aliter ꝙ dos ſuccedat loco legitimę
quia mero iure talis dos vel aliud prçſeruatum intel-
ligitur ſuccedere loco legitimæ.l.qm̃ nouella , & ibi
notat Saly. in ſecundo notabili.C.de inof.teſtamen.
Bal.in.l.ij.C.commu.de leg. Imo.in.l.ticio centum
§.ticio genero.ff.de condi.& demon.Sed hoc non ha
beo pro ſimpliciter verò vt prçſeruatum à ſtatuto ſuc
cedat loco legitimæ.Et de hoc dixi in articulo præce-
denti.j.q.Et latè dicam.ĩ.in hoc eodem articu.in.q.
ſeq.in.vij.aliàs.viij.colum.verſi.poſtremò. Et latiꝰ
in articulo ſequen.ij.q.Item dubito de prędicta limi-
tatione quia inſtitutus in re certa,non dicitur ſuus ſe-
cundum magis cõem ſentẽtiam , ſed ſucceſſor vniuer
ſalis vnus vel plures, vt volunt Bal.& Salyce. in.l.
quotiens.C.de hære.inſtituen. Ange.& Imo.in.d.l.
ſi filius qui patri.& ibidem Alexan.in.viij.col.verſi.
quarto tollitur. vnde multominus dici videtur ſuus
cui ſtatutum aliquid certum prçfigit nec vniuerſaliter
ſuccedit. Item ſm bald.& Ang.in.l.qui ſe patris.C.
vnde libe.quis non ſuccedit vt ſuus niſi ex.l.xij. tab.
ſucceſſio deferatur,de quo dicam.ĩ.in.xiij. articulo
principa.in.iiij.ſeu.iij.q. Vbi tradam an in eo quod
debet filio maſculo ex excluſione fœminę, filius maſ
culus dicatur ſuus. Quintò limitatur prędicta con
cluſio, vt non procedat ſi aliquid filiæ ex teſtamento
relinquatur, quia pro ea parte dicitur ſua ſecundũ ale-
xand. in dicto conſilio.cxxxi.Et domi. præce.meum
in.d.l. ſi emancipati quaſi prędicta concluſio proce-
dat in cauſa inteſtati, vel vbi filia venerit contra teſta
mentum aliàs ſecus, mouetur. Alexan.per nota. per
Bald.in. d.l.apud hoſtes in.ij.col.C.de ſuis & legi.
Vbi voluit ꝙ filius inſtitutus in re certa vel veniens
ad ſuplementum legitimæ dicitur eſſe ſuus. Et ita etiã
eſt de mente Maria.conſi.xxx.incip.quamuis.xij.co
20 lumna verſi.ad quintum. Vbi dicit ꝙ † filia excluſa
ꝑ ſtatutum, tunc eſt ad inſtar extranei, quando ẽ ex-
cluſa ex teſtamento & ab inteſtato quòd ſi eſt exclu-
ſa ſolum ab inteſtato, tunc facto teſtamento non
eſt ad inſtar extranei. Et aliter dicendo ſequeretur ꝙ de
terioris conditionis eſſet filia ab inteſtato excluſa le-
gis prouiſione & præter mentem patris, ꝙ ſolenniter
in teſtamento prçterita contra.d.l. maximum vitium
&.d.l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ff. de inof.teſtamẽ.
&.l.i.§.i.&.l.illud.ff.de bo.poſ.contra tabu.& not.
per Bal.& Doc.in.l.gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de
libe.& poſth. vbi in propoſito dicunt Ang.& Imo.
ꝙ ſtatutum loquens ab inteſtato non habet locum cõ
dito teſtamento quando.ſ.res non reducit ad cauſam
inteſtati.Et notat Pet.de ancha.in.l.tres fratres.ff. de
pac. Quaſi ſtatutum emanauerit in caſu in quo nõ mi
litet prouiſio teſtatoris.arg.l.fi.C.de pac.conuen.de
quo dicto plenè dicetur in.q.ſeq.& dixi plenè in prę
21 cedenti articulo in.i.q.Iccirco ſecundum Pau.de ca.
in dicto conſilio.cclij.&.ſeq. † Relictum filię exclu-
ſæ à ſtatuto per patrem non intelligetur relictum ut ex
traneæ, ſed imputatur in portione à ſtatuto præſerua
ta ſi aliquid prçſeruet, aut in portione debita de iure
22 communi id eſt legitima.& per prædicta infert Alex.
in conſi.ſ.allegato ꝙ † filia à ſtatuto excluſa filio pu
pillo ſubſtituta tranſmittet hæreditatem pupilli non
aditam ad eius hçredes, quia quem poteſt teſtator ſibi
facere ſuum & neceſſarium pariter poteſt impuberi.l.
ſed ſi plures.§.quos poſſum.ff.de vulga. & pupil. de
quo continget alibi dicere. Sed & hanc limitatio-
nem nõ habeo pro tuta ſiue filia inſtituatur in re certa
per ea quę dixi in præcedenti limitatione ſiue vniuer-
ſaliter & in quota. propterea quia eam maſculus prę
cedit potentialiter, ita vt continuatio dominij in eam
propriè non cadat. vt dixi.ſ.hac ea.q.ij.colũ. Nam
& extraneus vel nepos i poteſtate patris ex filio in po
teſtate ſuperuiuente inſtitutus ſuus non dicetur.d.l.
in ſuis.&.d.§.ſui. Et eſt aduertendum ſecundũ bal.
in dicto conſilio.cccccxxvi.inci. antiquum ſtatutum
23 in tertia parte ſecundum vltimam impreſſionem in ſe
cundo dubio, quia † poteſt dubitari, an iſtæ filię ha
beantur pro ſimpliciter excluſis, an verò reddant in-
habiles ad ſuccedendum, an verò intelligatur per ſta-
tutum datus ordo prælationis maſculorum ad fœmi
nas.& Bald.nihil firmat ſed puto ꝙ tutior ſit ſenten-
tia ꝙ datus ſit ordo prçlationis, prout ẽt voluit bar
tol.quem retuli in princi.prçſentis quçſtionis. Et eſt
de mente doc.quos referam.ĩ.in.iij.q.in.i.&.ij. col.
hoc eod.articulo.vult Bald. in.l. imperatores.ff.de
poſthu. Et patet quia videmus illas admitti cum maſ-
culis nolentibus vti beneficio ſtatuti.vt dixi in prçce-
denti quçſtione, quo caſu non poſſunt dici inhabiles
item videmus ꝙ repudiantibus maſculis hçreditatem
vel exiſtentibus incapacibus ipſę ſuccedunt. vt dixi.ſ.
hac ea.q.maximè in ſecunda limitatione.et dicam la
tius.ĩ.in.xij.articulo princip. per multas quçſtiones
& aliquid in.q.ſeq.& dixit Bald.in conſilio.clvi.in-
cip.clauſula codicillaris.ij.volu.ſecundum vltimam
24 impreſſionem ꝙ † agnati excludentes habentur loco
inſtitutorum, & fœminę excluſę eis extantibus loco
ſubſtitutorum in materia ſubſtituibili. Sequitur Pet.
de anchara.in conſilio.ccxxi.inci.hçc quçſtio iam vul
garis vltima columna. De quo etiam aliquid tangit
bal. in conſilio. cccccxxvi.incip.antiquum ſtatutum.
iij. volumine ſecundum vltimam impreſſionem in
prima columna aliàs incipit cum ſtatutum in primo

volumine ſm eandem impreſſionem numerō. xlix.
xi ſecundum quod refert Soci. conſi. cl. in. xvij. col.
verſic. ſed ad hanc. ſ. volumi. Bald. conſulendo tenu
it q † filia excluſa per ſtatutum non dicitur ipſo iure
25 excluſa, ſed ope exceptionis, quod dependet ab his q
dixi. ſ. eod. ij. q. Cęterum eſt aduertendum, quia ſi
in minus ſolenni teſtamēto † filię aliquid relinquatur
26 quando eſt conditum inter liberos valet teſtamentum
& relictum. vt dixi in præcedenti articu. l. q. v. col. et
in. viij. articu. circa ſextam quęſtionem.

QVARTO quęro, † an talis filia à ſtatuto ab
27 inteſtato excluſa ſi prætereatur à patre rumpat teſtamē
tum. Hęc quęſtio eſt diffuſè examinata per Doct. ma
ximè Bald. & Alexā. in. l. gallus. § & quid ſi tm̄. ff. de
libe. & poſthu. & in ea varię fuerunt opiniones & di
uiditur in duo membra principalia. Primum mem
brum eſt quando inſtituti ſunt agnati quorum contē
platione filia excluditur. Aliud verò quando inſtituti
28 ſunt extranei & filia eſt præterita. † Et circa primum
membrum loquendo q̄ breuius potero videtur dicen
dum q filia pręterita poſſit dicere teſtamentum nullū
remedio iuris ciuilis ſeu per ius dicendi nullum. pro
pterea quia ſtatutum loquitur ab inteſtato nō autem
condito teſtamento, & in exorbitantibus & correcto
rijs non fit extenſio. l. pręcipimus. C. de appella. l. ſan
cimus. C. de teſta. cum ſimili. Facit q dixit Pet. de an
cha. in. l. tres fratres. ff. de pac. Vbi dixit q ſtatutū lo
quens de ſucceſſione ab inteſtato non extenditur ad
caſum teſtati per rationem. l. quicquid aſtringendę. ff.
de verbo. obliga. & l. ſi extraneus. ff. de conditio. ob
cau. Sed hęc conſideratio non eſt bona, quia præteri
tione filij teſtamentum redditur nullum & hæreditas
eſt in cauſa inteſtati. vt latè dixi. ſ. in. viij. articu. prin.
in. x. q. cum ſeq. Iccirco dominus Petrus beſutius do
ctor papien. in conſi. inci. ſtat dubitatio, dū pro hac
parte conſuleret, prout refert domi. Lauren. in repe. §.
cæterùm in. ix. col. Inſti. de leg. agna. ſuc. Dicebat q
cum teſtamentum pręteritiōe filij redditur nullum, ex
eo quia dominium rerum paternarum in eum conti
nuatur niſi exhęredetur, vt per Bald. in repe. l. in ſuis.
ff. de libe. & poſth. & in. l. pater filium. ff. de inoſ. te
ſtamen. Ita q alius inſtitutus non poſſit effici domi
nus, idem eſt dicendum i tali filia præterita cum duo
domini inſolidum eſſe non poſſint. l. iij. §. ex contrario
ff. de acquiren. poſ. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculū
ff. commo. Sed hæc ratio parum valet cum talis filia
non ſit ſua, & in ea dominium non continuetur. vt
dixi in præcedēti quæſtione. & Ang. in. d. l. in ſuis di
cit hanc rationem eſſe perſuaſiuam. vnde Bald. in. l.
ſi emancipati in. v. oppo. in. iij. colum. C. de collatio
ni. Præſuppoſito q non competat huic filię ius dicē
di nullum & conſequenter remedium iuris ciuilis, te
nuit ei competere bono. poſ. contrata. & ſic remediū
prætorium. eo quia talis bo. poſſeſſio competit ex te
ſtamento & non ſimpliciter ab inteſtato, vt notat gl.
in. l. vt liberis. C. de colla. & in. l. illud. ff. de contra
tab. quod ſm Ange. in. l. filiæ. dotem in lectu. floren.
C. de colla. & Pau. de caſt. in. l. certum. C. vnde cog.
Procedit ſi filia expectet vt maſculus inſtitutus adeat
hęreditatem, & tunc intentet bo. poſ. contrata. quia
tunc non dicetur propriè ab inteſtato venire, ſecus ſi
ante aditionem contratabularet. Iccirco dant cautelā
vt filia expectet q maſculus inſtitutus adeat hæredi
tatem & demum intentet bon. poſ. prædictam. Idem
tenet Roma. in conſi. clxxix. incip. ampliſſime doct.
in. iij. colum. Vbi allegat ad hoc Iaco. but. & Bald. in
d. l. ſi emancipati. & Ang. i. d. l. filię dotem. Pro qua

ſententia adducit quod in ſimili uidemus de filio emā
cipato, quia licet de iure ſtorū. foret inhabilis ad ſuc
ceſſionem. §. emancipati. Inſti. de hære. quæ ab inte. de
fe. Tamen de iure prætorio vigente tempore eiuſdem
iuris ciuilis admittebatur ad rumpendum teſtamentū
per bono. poſ. contratab. Si reperiebat ſe pręteritum
toto tit. ff. & C. de bono. poſ. contrata. Sed illud ſi
mile eſt debile, quia prętor vocabat expreſſè filium
emancipatum ab inteſtato. & in terminis quæſtionis
noſtrę filia nullo iure ab inteſtato vocatur, niſi dica
mus prout dicebat modernus bonon. in trac. dotium
in vltima parte in. lxxi. q. in fi. q ſtatutum excludens
filiam ab inteſtato, non intelligitur illam excludere à
bono. poſ. vnde libe. Et ſic de iure prętorio niſi hoc ex
preſſe dicatur in ſtatuto, pro eadem opinione facit qđ
decidit Bar in. l. i. in princip. in ſecunda colum. ff. de
coniun. cum emanci. libe. Dum voluit q licet de iure
ciuili nepos ex filio emācipato non ſuccedat auo vna
cum patre. § nullam in auc. de hęre. quæ ab inte. & ſe
cundum aliquos per. l. meminimus. C. de legi. hære.
Tamen ſi pater non vtatur beneficio iuris ciuilis, putà
quia non velit vel aliter, nepos per bon. poſ. cōtrat.
admittetur ad ſucceſſionem aui contra teſtamentum
ipſius aui in quo ipſe & pater fuerunt pręteriti, & ad
corroborationem prędictorum adducunt Bald. in. l.
maximum vicium in penu. colum. C. de libe. pręte.
Et moderniores in. d. § & quid ſi tm̄. Alia iura & fun
damenta quę non refero, quia multum non ſtringunt
nec ob. ſecundum aliquos modernos diſputatiuè lo
29 quentes in. d. § & quid ſi tm̄. Si dicas, q † qui non po
teſt ab inteſtato ſuccedere non poteſt bono. poſ. con
trat. intentare. l. i. §. vocant, & l. nō putauit. §. in adop
tio. & l. filium. §. videamus. ff. de bo. poſ. contrat. qa
illud non ponitur ita preciſè pro regula quoniam ſic
ſequeretur q filius emancipatus non poſſet intentare
bono. poſ. contrata. cum de iure ciuili eo tempore ab
inteſtato non ſuccederet, ſed hęc ſolutio non placet.
quia illa iura rectè conſiderata volunt q ei qui alias
etiam remoto obſtaculo emancipationis de iure ciui
li non fuiſſet ab inteſtato ſucceſſurus nō competat di
cta bono. poſ. contrat. Et ita dicit Glo. in. d. §. vocan
tur in verbo eo iure, & ipſa regula clarè probatur in
§ item adoptiui. Inſti. de hęre. quę ab inteſta. defe. Nec
etiam obſtat ſecundum aliquos modernos in. d. § &
quid ſi tm̄. Si dicatur q filia non debet eſſe melioris
conditionis veniendo contra teſtamentum q̄ ſi ab in
teſtato veniret per text. in. d. l. maximum vitium, qa
alibi hoc videmus, & aliquando hoc non eſt abſurdū
vt patet i. d. §. in adoptiuis, & in d §. videamus, & in
l. iij. § ſi emancipatus. ff. de contratab. & in. d. l. pater
filium. ff. de inoſ. teſtamen. Sed & ad hoc reſpondetur
q caſus ſpeciales non ſunt trahēdi ad conſequentias
l. quod verò contra. ff. de legi. Nam in. d. §. videamus
& in. d. §. in adopti. aliàs ab inteſtato non ſucceſſurus
admittitur ad bono. poſ. contratabu. Tum quia erat
ſcriptus hæres, tum quia ſibi per alium committeba
tur edictum & alterius beneficio conſequebatur bene
30 ficium, ex qua reſponſione poſſet attentari q † filiæ
à ſtatuto excluſę inſtitutę hære. in modica parte poſſet
competere bono. poſ. contratabu. Si filius foret præ
teritus, aut aliqua filia non excluſa, ad finem, vt plus
conſequeretur q̄ id in quo foret inſtituta, maximè qa
ſecundum aliquos non eſt penitus extranea, vt dixi in
q. præcedenti, quę bono. poſ. peti poteſt non expecta
to q prætèritus impugnaret teſtamentū. l. ſi poſt mor
tem. §. ſi. ff. de contrat. Et notant cōiter Doc. in. l. poſt
humo. C. de bo. poſ. contrata. vbi latè Alexā. & mo
derni.

derni. ſuper qua tamen illatione pro nunc relinquo
cogitandum. Sed contrariam opi. ſ. ꝙ filia præterita
in terminis quæſtionis noſtræ non poſsit impugnare
teſtamentum, ſiue remedio ciuili per ius dicendi nul-
lum ſeu prętorio intentando bono. poſ. contra tabu.
tenuit Bald. in. d. §. & quid ſi tm̃, vbi arguit ad partes
& mouetur primo fundamẽto Bar. in. d. l. ſi. quia nõ
fit aliqua iniuria filiæ, ſi pater eos ex teſtamento vocet
quibus poterat tacitè relinquere ab inteſtato deceden
do, iuxta. l. ſi quis cum nullum. ff. de iure codicil. Et
31 † is cui nulla fit iniuria non poteſt teſtamentum etiam
de iure prętorio impugnare. d. l. maximum vitium. itẽ
mouetur, quia non eſt alicui imputãdum cur teſtatus
deceſſerit. l. poſthumus. §. ſi quis ex his. ff. de inof. teſta
men. facit. d. ſi po mortem. §. liberi. Item pro hoc facit
quia qui non poteſt ab inteſtato ſuccedere non poteſt
contra teſtamentum etiam de iure prętorio venire, vt
patet in. d. l. ſi adoptionem in fi. & in. d. l. 1. §. pe. & l.
non eſt ambigendum. ff. de bono. poſ. titulo generali.
& l. i. §. rectè. ff. ſi ta. teſt. nul. ex. d. §. item adoptiuos, I
ſti. de hęre. quę ab inteſta. Inſuper vt aliàs dixi maxi-
mè in pręced. articulo princip. i. q. † Præteritio eorũ
32 quibus nulla legitima debetur, non vitiat teſtamentũ
l. cum quęritur. C. de inof. teſtamen. & notat Barto.
in. d. §. & quid ſi tm̃. in. iiij. colum. verſi. venio ad de-
clarationem. Pro qua opi. facit, quia vt dixi in con-
traria opi. ſ. proximè relata. Sequeretur quòd melio-
ris conditionis eſſet filia veniens contra voluntatem
patris impugnando teſtamentum q̃ ſi veniret præter
eius voluntatem hoc eſt ab inteſtato, quod iura repu
tant abſurdum, vt in ſimili dixit Barto. in. d. l. pr̃ filiũ
ff. de inof. teſtamen. Et patet in. d. l. maximum vitium
circa medium. Vbi etiam dicitur abſurdum eſſe ꝙ ali
ter quis vocetur ad expugnandum teſtm̃ de iure ciuili
& aliter de iure prętorio. Ad idem facit, quia quis nõ
debet admitti ad id quod ſua nõ intereſt. l. ille à quo
§. ſi de teſtamento. ff. ad trebel. l. i. ff. de appel. reci. c.
cum inter. R. ſeniorẽ. de elec. Sed filia in terminis no-
ſtri ſtatuti rupto teſtamento, & ſic ab inteſtato ſuccede
re non poſſet, ergo &c. Fac. d. l. ſi poſt mortem. §. li-
beri. verſicu. frater. ff. de contrata. Vnde ſi admittere
tur ad rumpendum, ex ſola ratione affectionis rũpe-
ret, quæ ratio non conſideratur ſecundum Ang. in. d.
§. & quid ſi tãtùm. Ad idem etiam facit quòd conclu
dunt Bart. & Docto. in. d. §. & quid ſi tm̃. Dum vo-
lunt ꝙ ſi nepos ex filio emancipato exiſtens in aui po
teſtate, prętereatur teſtamentum non ſit nullum. Vnde
ei hodie in ſucceſsione pręferatur filius emancipatus
d. §. nullam in auct. de hære. ab. inteſta. & d. l. memini
mus. C. de legi. hære. Et quod in propoſito plenius di
cunt Bar. & doc. i. d. §. & quid ſi tm̃. Ad idem facit ꝙ
voluit Barto. in. d. l. i. §. filiũ. iiij. q. ff. de bo. poſ. con
trata. Et Bald. in. l. filio. ff. de libe. & poſt. ꝙ filius qui
renunciauit ſucceſsioni paternę ab inteſtato non rum
pat teſtamentum ſi in eo pętereatur. Pro quo faciunt
aliqua quę dixi in. q. præced. Et prędictam opi. forti-
ficat Bald. in. d. l. maximum vitium in penul. & vlti.
colum. octo fundamentis quę includuntur in prædi-
ctis. Et hęc opi. eſt communis q̃ ſequitur etiam Bart.
in conſil. incip. quidam dominus Iaco. Paul. de caſt.
in. d. l. maximum vitium. Bal. & Ang. in. d. l. poſthu
mus. §. ſi quis ex his. Vbi Bal. dicit ſe ita conſuluiſſe,
& Ange. in. l. papinianus. §. ſi quis mortis. ff. de inof.
teſta. Vbi etiam mouetur alio fundamento, quia ſicut
de iure ff orum filius qui habebat quartam inter viuos
non poterat teſtm̃ expugnare per illum tex. multo mi
nus põt filia quę eſt dotata & vltra dotes aliud petere
non poteſt, licet vtrobiq; dicat Ang. tutius eſſe vt fi-
lia ſaltem in vno nummo hęres inſtituatur, vt notat
glo. in. l. iij. §. ſed verum. ff. de mino. Eandem opi. ſequi
tur ipſe Ange. in. d. l. gallus. § in omnibus, & in conſi
lio. cxxxiij. inci. in quęſtione vertente inter ſer Benedi
ctum. & in conſi. xcix. aliàs. xcvij. incip. Pet. de vrbe
veteri, & dominus Signo. de homo. in conſi. cclij. in
cipi. ſuper dubijs in. iij. colum. & in conſi. xxiiij. inci.
quæſtio talis eſt circa fi. & Ang. in conſi. ciij. incip. ſta
tuto cauetur, ꝙ ſi aliquis deceſſerit ab inteſtato. et bal.
in repe. l. pater filium in. iiij. col. ff. de inof. teſta. Licet
ibi hoc bene non affirmet Pau. de caſt. in auct. ex cau
ſa. C. de libe. præte. Cuma. in cõſi. lxxxix. incip. deriſo
riũ vr̃. l. col. Ange. Cuma. Imo. Pau. de ca. Alexan.
& Moderni. in. d. §. & quid ſi tm̃. vbi dicunt iſtam eſ
ſe communem opi. & Alexã. ibi dicit ſe quinquies in
hac materia conſuluiſſe. Idem tenuerunt Fulg. Paul.
de caſt. Alex. & Moderni in. d. l. filię dotẽ. C. de col-
la. Vbi etiam dicunt hanc opi. eſſe communem. Cu-
ma. in repe. l. ſi filius qui in poteſtate in. xij. colũ. ff. de
libe. & poſthu. & in conſi. clvij. incipien. mengus in
teſtamento. Albe. de roſa. in ſecunda parte ſtatu. in. q.
ciij. aliàs. ciiij. incip. ex eodem. Pau. de ca. in. l. qui ſu
perſtitis vltima col. ff. de acqui. hęr. & in conſi. ccc-
xlvij. inci. ſuper. l. puncto, quęritur an teſtm̃, & in cõ
ſi. ccliij. incip. qm̃ fundamentum in. ij. col. verſi. reſtat
nunc expedire. & in conſi. cxx. incip. ſi dicta cornelia
Vbi dicit hanc eſt communem opi. in volu. antiquo.
conſiliorum ſm primam impreſ. Roma. in. l. vt libe-
ris. C. de colla. & in conſi. xvij. inci. videtur mihi de
iure cõcludendum. Et ita etiam conſuluit notabiliter
Bal. in conſi. cccxxix. incip. circa primum dubium in
iij. volu. ſm vlti. impreſſionem. & in alio conſilio in-
cipi. quæritur vtrum filia dotata. & in alio incip. pro
ponitur ꝙ quidam dominus Anto. caratoſam eius fi
liam, prout refert do. Fabi. in repe. auc. nouiſsima in
xv. q. princ. in. i. q. & ij. col. Vbi etiam tranſit cum
hac opi. idem conſuluit Alex. in conſi. xlvij. incipit.
abundè in pen. col. ſecundo volumi. Vbi dicit hanc
opinionem eſſe veram & cõem. & do. Fran. de are. in
conſi. clx. incipi. longa eſt conſultatio in. xv. co. cum
ſeq. in. xj. dubio. Et dominus Benedictus capra in cõ-
ſili. lxiiij. incip. punctus &c. quidam nomine Anto-
nius. ij. & iij. col. Et ita etiam tenuit Gui. de peru. ge-
ner. Barto. in quodam conſilio quod compoſuit ſuper
hac materia poſt Pet. de ancha. in conſi. incipien. hæc
quæſtio iã vulgaris, quos refert & ſequitur do. Lau-
ren. in repe. d. §. cæterùm in. vij. col. inſti. de legi. agna
ſuc. Vbi adducit etiam ad hoc conſilium Panor. ꝙ
incipit. Idem in reſpectu arbitror. & bald. in conſi. in
cip. ſtatuto ciuitatis Peruſij cauetur ꝙ mulier. Et ibi
etiam adducit alia fundamenta pro corroboratione
pręſentis concluſionis quę partim dicentur in ſequen.
membro. Et ab hac concluſione & communi ſenten-
tia temerarium foret recedere. Nec obſtat ſi dicatur
ꝙ excluſus à ſucceſsione inteſtati per ſtatutum, non in
telligitur excluſus de iure prætorio q̃ ea quę. ſ. hoc eo. ar
ticu. in. i. q. Quia vt ex prædictis apparet communis
ſententia eſt in contrariũ. & vt dixi iura volunt quem
ius ciuile non admittit ad ſucceſſionem inteſtati, non
admittat prætor ad bono. poſ. contra tab. vel expu-
gnãdum teſtamentum, quaſi prętor imitetur ius ciuile
per iura ad hoc allegata. facit tex. inſti. de bono. poſ.
in princip. verſicu. aliquando. & §. & cum de teſtan-
tis, & non dat ſucceſsionem per vnde liberi ab inteſta
to niſi his quos ad bono. poſ. contrata. admittit. l. i. §.
rectè & ſeq. ff. ſi ta. te. nul. extra. Ita ꝙ talis fœmina ex-

cluſa à ſucceſsione inteſtati per ſtatutum nõ poſſit de
iure prętorio ſuccedere, qa ei nõ competit bonoꝝ poſ
ſesſio contrata, quę non competit vbi non reperit ex
preſsè prouiſum niſi ſuis. l. illud. § ad teſtamenta. ff. de
contrata. l. fi. C. de ſuis & legi. Nec. n. ẽ talis filia ſua
vt dixi in præced. q. & ſi dicatur ꝙ prędicta procede
rent in excluſis odio ipſius, vt dixit Barto. poſt Dyn.
in. d. l. non eſt ambigendum. §. vbicunq; & dixi. ſ. e.
arti. i. q. Reſpondeo ꝙ illa regula procedit affirma-
tiuè. vt patet in. d. §. vbicunq;, non autem negatiuè ni-
ſi ſm prædicta, prout patet ex iuribus allegatis, ꝑꝑ ꝙ
ſolutionem etiam non obſtat quod dicebatur ꝙ bon.
poſ. contrata. non dicitur ab inteſtato cõpetere qñ adi
ta eſt hæreditas per inſtitutum, ſed ex teſtamento ꝑ iu
ra allegata, de quo etiam habetur per ſcribentes in. d.
l. ſi emancipati, & per Pau. de caſt. & Alexã. in. l. i. in
ij. col. C. de bono. poſ. contratab. In tm̃ vt non liceat
arguere de cauſa teſtamenti ad cauſam inteſtati. quia
vt dixi hæc bono. poſ. contrat. habet cõnexitatem &
dependentiam à ſucceſsione inteſtati & econtra, & ſta
tuta bene recipiunt interpretationem paſsiuam à iure
cõi, vt per bar. in repe. l. oẽs populi in. vi. q. princ. ff.
de iuſti. & iur. Imo. & Alex. latè in. l. i. §. i. ff. ad legem
falci. cum concor. aliàs allegatis. Et facit quod in ſimi
li dixi in præce. arti. in. i. q. Et hoc etiam nobis ſuadet
rõ euitandę abſurditatis ne melioris ſit conditiõis ve
niens contra voluntatem patris ꝙ pręter. arg. l. maxi-
mum vitium. Et notant doc. maximè Alex. in. d. l. fi-
liæ dotem, tunc maximè vbi eſt inſtitutus agnatus ve
niens ab inteſtato per ſtatutum. Ad deciſionim bart.
in. d. l. i. in prin. ff. de coniun. cum eman. libe. Reſpõ
detur ꝙ non eſt vera per fundamenta & iura. ſ. addu-
cta. Et illam reprehendunt Imo. Cuma. & Alex. in. l.
fi. ff. de libe. & poſth. & Fran. de are. in. d. conſil. xvi.
qui dat aliam reſponſionem quæ non eſt tuta. Ad alia
contraria de ſe patet reſponſio. Et ex his ſtat defenſata
33 cõis cõcluſio ſeu ſentẽtia ꝙ † filia excluſa à ſtatuto ab
inteſtato ſi prętereatur inſtitutis his ꝑꝑ quos excludiẽ
non poteſt impugnare teſtamentum nec de iure ciuili
nec de iure prętorio. Quę concluſio procedit ſiue filia
ſit in poteſtate, ſiue emancipata ſm Ang. Imo. Alexã.
& modernos in. d. §. & quid ſi tm̃, & Alex. in. d. l. filię
dotem per iura pręalleg. ꝙuis aliqui moderni intel-
lexerint eos aliter loqui in emancipata ſed ſm verita-
tem, dũ faciunt dñã inter emãcipatã, & nõ emãcipatã
loquuntur in terminis membri ſequẽtis. ſicut qñ ſunt
inſtitutę alię perſonę ꝙ hæ ꝑꝑ quas filię à ſtatuto exclu
34 duntur. † Prædicta cõis ſententia limitatur, vt non ꝓ
cedat qñ tempore conditi teſtamenti filia non habebat
qualitates propter quas excluditur, puta ſi ſtatutum
excludat filiã dotatam, & prętereatur non dotata vel
excludat maritatam, & prætereatur nubilis. Nam li-
cet poſtea dotetur vel maritetur. nõ propterea teſtamẽ
tum eſt validum ſm Neilum in conſi. ccviij. incip. ſi
dicta domina inſerto inter conſilia Pau. de ca. in vol.
antiquo. conſi. ſm vlt. impreſſionem, facit. l. ſi filius
qui in poteſtate. ff. de libe. & poſthu. & inſti. de exhæ-
re. lib. in princ. Et ipſe Neilus ſentit ꝙ etiam tale teſta
mentum de æquitate prætoria non reconualeſcat iux
ta. l. poſthumus in prin. ff. de iniu. rup. teſt. Sed veri-
credo quòd tale teſtamentum recõualeſcat de ęquita
tate prætoria per tex. in. d. l. poſthumus verſicu. idem
& circa, iunctis ibi notatis. & per Alexan. in. l. gall.
§. etiam in. i. colum. poſt Ange. & Imo. ff. de liber. &
poſthu. Et licet ille tex. non loquatur in hoc ſpecifico
caſu tamen debet ad hunc caſum fieri extenſio, argu.
in. d. l. gallus. §. &, quid ſi tantùm cum ſit eadem ratio

per ibi not. & per Bar. & doc. poſt eum in. l. ſi conſtan
te in prin. in. ix. q. ff. ſolu. ma. quod procedit in termi
nis noſtris. ſ. inſtitutis his qui vigore ſtatuti forent ab
inteſtato ſucceſſuri. d. §. idem & circa cum ibi notatis
& in. d. §. etiam. et ꝙ prędicta opinio ſit communis, at
teſtatur etiam Soci. conſi. cl. maximè in. xvi. col. ver.
quã etiam confirmo. i. volu. & Corneus conſi. i. pe-
nul. et fi. colum. ij. volu. & . cvij. incip. in hac. ij. col.
& . cxvi. incip. difficultas. i. col. eod. volu. & . lxv. in-
cip. plura col. fi. iij. vol. Et prędicta procedunt in du-
bio. at quando adeſſet ſtatutum ꝙ filia non poſſit im
pugnare teſtamentum vel vltimam voluntatẽ aut do-
nationem rõne alicuius legitimę vel ſupplementi res
eſſet clara ꝙ ſeruandũ eſſet ſtatutum, vt eſt Florentię
ꝑ reformationem, vt per do. Bartho. ſoci. in conſilio
cclxxxviij. inci. circa primam. ix. col. in fi. primo vo-
lum. iunctis his quę dixi. ſ. in. i. arti. prin. i. q. iiij. col.
& Corneum dicto conſilio primo columna finali ſe-
cundo volumine.

35 SECVNDO mẽbro principali † qñ filia eſt ꝓ-
terita non inſtitutis agnatis ſeu his quorum contem-
platione excluditur, ſed alijs perſonis inſurgit maius
dubium & multum difficile. In quo paſſu ſm Ange.
in. d. gallus. § & quid ſi tm̃ in. iij. colum. in fin. Eſt di-
cendum ꝙ fœmina admittatur ad rumpendum teſta-
mentum. Et licet eo rupto & reducta hęreditate ad ſuc-
ceſsionem inteſtati non admittatur propter ſuperexi-
ſtentiam agnatorum qui ex forma ſtatuti ei præferun
tur, tamen intereſt ipſius filię habere ipſum ius rumpẽ
di venale, vt in ſimili patet in. l. filium. §. erit. ff. de bo.
poſ. contrata. Et ſic videtur præſupponere Ang. ꝙ te-
ſtamentum ſit validum, quia quod nullum eſt ampli-
rumpi non poteſt. l. nam & ſi ſub conditione. ff. de in
iu. rup. te. Itẽ præſupponit ꝙ nullatenus filia ad ſuc-
ceſsionem admittatur, ſed quod ſibi tantùm proſit in
gratificando cui velit, & in habendo beneficium ve
nale. Adeo ꝙ ſit in ſua facultate ipugnare vel non im-
pugnare teſtamentum. quã conſiderationem ante an-
ge. fecit Bald. in. d. §. & quid ſi tm̃, licet loquatur quan
do erant inſtituti venientes ab inteſtato, quo caſu poſ
ſet talis conſideratio fieri ſi vni foret plus ꝙ alteri reli-
ctum. Imo. autem in. d. § & quid ſi tm̃, reprehendit an
ge. in deciſione, & rõne decidendi, ꝙuis Alex. & alij
videantur eos aliter intelligere. et mouetur, quia in. d.
§. erit, ille qui habebat beneficium venale erat hęres in
ſtitutus, & certũ ẽ ꝙ ipſum beneficium illi cõpetebat,
cum indubitanter eſſet in facultate ſua adire vel non
adire, & eo modo vel facere locũ cauſę teſtati vni &
vni prodeſſe, vel cauſæ inteſtati & alteri prodeſſe.
ſed, in caſu noſtro non eſt certum filię tale beneficium
competere cum non ſit determinatum immò dubium
in iure, an poſſit admitti ad impugnandum teſtamen
tum quæ facultas impugnandi cauſat beneficium ve
nale. Et ipſammet deci. Ange. reprehendit Pau. de ca.
in conſi. cccxlvij. incip. ſuper primo puncto quærit
in. iij. col. in. volu. antiquorum conſiliorum ſm pri-
mam impreſſionem per rõnem ſupradictam. Et quia
36 † validitas vel inualiditas teſtamenti non poteſt eẽ in
pendenti, ſed vel ſtatim teſtm̃ eſt nullũ, vel ſtatim va-
lidum. l. fi. in fin. ff. commu. prædio. vnde ſm Io. de
Imol. in loco prææallegato dicendum eſt, quòd filia
non poteſt impugnare teſtamentum per ius dicendi
nullum cum ei nulla legitima debeatur, & ab inteſta-
to non ſuccedat. per iura in præcedenti. membro ad
hoc allegata, ſed bene poſſit venire per bon. poſ-
ſeſsio. contratabulas. maximè ſi filia ſit emancipata,
& præterita cum cauſa, quia per bono. poſſeſsio. con-
tratabu.

tratabu.res non reducitur ad cauſam inteſtati ſimpli-
citer.l.ſi ex duobus.ff.de bo.poſ.contratabu.&.d.l.
vt liberis.C.de colla.&.§.ſunt autem.inſti.bono.poſ-
ſeſ.propter.quod mens & ratio ſtatuti quod abinteſt.
loquitur non repugnant. Eſt enim dictũ remediũ aduo
catorium non autem ſimpliciter aperitiuum cauſę inte
ſtati, vt dixit Imo.in.d.l.filius qui in poteſtate.ff.de li
be.& poſth. Et voluit ſentire Glo.ſecundum eũ in.d.l.
ſi pater filium.ff.de inoffi.teſta.propter quã rationem
idem eſt dicendum ſecundum eum etiam ſi filia emãci-
pata fuerit præterita ſine cauſa, vel ſi fuerit in poteſtate.
Et ſic concludit Imo.ꝙ filia ſiue emancipata, ſiue præ-
terita in terminis ſtatuti prædicti, non poſsit dicere te-
ſtamentum, nullum, ſed per bono.poſ.contratab.quæ
ex teſtamento defertur ad ſucceſsionem admittatur nõ
autem habeat beneficium venale. Pro quo adducit, ꝗa
mens & ratio ſtatuti etiam non repugnant, quia ſtatu-
tum excludit filiam fauore agnatorum qui in caſu iſto
37 non ſuccederent, quia † pater non habet iure proprio
ꝙ poſsit filiam præterire, ſed fauore agnatorum vnde
ceſſante ipſo fauore nõ debet poſſe impunè præterire.l.
filio.§.mater.ff.de adi.leg.l.ticia §.vſuras.ff.de leg.ij.
Et licet non interſit filię dicere teſtamentum nullum, ꝗa
eo modo reduceretur res ad cauſam inteſtati, & tunc
agnati ſuccederent. Et non ipſa tamen intereſt ſua con-
tratabulare, vt ſic ipſa ſuccedat nõ abinteſta. Nec ob.
ſecundum Imo.ſi dicaẽ ꝙ is cui legitima non debetur,
nõ admittaẽ ad rũpẽdũ ꝑ prædicta, ꝗa hoc procederet
in eo cui nullo iure legitima debetur.ſ.nec de iure ſpe-
ciali nec de iure cõl. Secus autem in eo cui de iure com
muni legitima debetur, vt in propoſito ſecundum eũ.
Et hanc opin. Imol.ſequitur Roma.in.d.l.vt liberis,
& Are.in.d.§.& quid ſi tantum necnon, & modernus
ſenen.dicens ſm illã fuiſſe conſultum ꝑ.d. Maria.geni
torẽ ſuũ.& per alios aduocatos ſenen.& ꝑ aduocatos
Florẽtinos maximè.d.Saluſtiũ.&.d.Bñdictũ de acol
tis & hec opi.ẽ multũ æqua ſm Alex.& modernos in
d.§.& quid ſi tantũ pro qua opi.adducit modernus ſe
nen.in.d.§.& quid ſi tantum quoddam conſilium Nel
li de ſancto Gem.vbi voluit ꝙ ille excludaẽ à iure con
tratabulandi qui generaliter, & omni iure excluditur à
ſucceſsione inteſtati, non autem qui certo modo à ſuc-
ceſsione ex forma ſtatuti excluditur, prout filia quæ ex
cluditur propter agnatos, arg.l.ſi filius.ff.de bo.libe.
&.l.i.§.quibus.ff.de ſucce.edi. Pro quo facit quod di
38 cam.ĩ.in.xij.arti.prin.in.vij.q. Vbi tango † an filia
excluſa per ſtatutum fauore agnatorum intelligatur ex
cluſa ſi non ſuccedant agnati. quia paria ſunt non exta
re & extare & non ſuccedere.d.l.i.§ filium.ff.de con-
tratabu.l.ſi necem §.ſi deportatus.&.l.ſi ex modica.§.
ſi filius.ff.de bo.libe.§.ſed noſtra.inſtitu.de ſuc.lib. Et
hoc maximè verũ eſt ſi dicamus talem filiã æquipara-
ri exhæredatę, vt notaui.ſ.e.in.ij.q. Cum exhæredati
habeantur pro mortuis.l.i.§ emancipatus de coniun.
cum emanci.libe. Vbi idem diciẽ in aliter excluſis &
ibi dicitur in.§.ſi pater, ꝙ nepos ex filio exhæredato ad
mittitur ac ſi pater nunq̃ fuiſſet. plus voluerũt aliqui
moderniores in.d.§.& quid ſi tantum poſſe attẽtari cõ
ſideratis rationibus prædictis maxime ratione & men
te ſtatuti ꝙ talis filia præterita non ſolum poſsit veni-
re ad ſucceſsionem per bono.poſſeſ.contratabu. Ve-
39 rum etiam per ius dicendi nullum quia † teſtator pro-
uidendo aliter q̃ diſponat ſtatutum facit vtã ꝓuiſiõe
ſtatuti intelligaẽ receſſum, ita ꝙ ſucceſsio ſm ius cõe de
feratur, cũ prouiſio hominis tollat prouiſionem legis.
l.fi.C.de pac.conuen.l.ſi cum dotem in princi.& ibi
doc.ff.ſo.ma. Quo caſu filia ab inteſtato ſuccedet, nõ
obſtãte ſtatuto, quia talis receſſus durat q̃uis prouiſio
hominis effectum non habeat, vt videmus in ſimili ꝙ
per dationem ſubſtituti vel cohęredis extranei tollitur
ſuitas q̃uis talis datio vel ſubſtitutio effectũ non ſor-
tiatur.l.ſed ſi plures §.filię. Et ibi moderni.ff.de vul.&
pup.&.l.ſi mater.§.i.& quod notat Alex.in.l.ſi qs fi-
lium eo.ti.iunctis quæ latè habẽtur in.l.apud iulianũ.
§.idem iulianus.ff.ad treb. Et pro iſta opinione multa
adducit.do.Soci.in dicto conſi.cl.quam in.xvj.col.
ibi dicere videtur communem primo volu. Et hãc opi.
videtur ſequi do.Lauren.in repe.d.§.cæterũ.in.vij.co
lum.cum tribus.ſeq.inſti.de legi.agna.ſuc.allegãdo
ad hoc Bald.in conſi.incip.ſtatuto ciuitatis Peruſii ca
uetur ꝙ mulier, & Panor.in dicto cõſi.incip.idem in
effectu arbitror, & do.Salu.in prætallegato cõſi.inci.
præſens conſultatio.eo fundamento, quia teſtator agẽ
do contra mentem ſtatuti videtur ab eius diſpoſitione
40 receſsiſſe. Nam † vbi conceditur aliquid contra ius ex
aliqua cã durat illud conceſſum ad limites cauſæ qua
ceſſante ceſſat conceſsio.c.deus qui, de vi.& hone.cle.
l.generaliter.C.de epiſ.& cle.&.l.cum pater.§.dulciſsi
mis.ff.de leg.ij. Et hoc probat domi.Laur.per aliàs ge-
neralitates. Item ſecundum domi.Salu.ſi filia rumpat
teſtamentum q̃uis ſibi principaliter non aperiat viam
ſecundum opi.aliquorum ſed agnato cuius cõtempla
tione excluditur, tamẽ hoc poterit ſibi prodeſſe ſi agna
tus non adeat hæreditatem, & prædicta opi. Imo.&
ſequacium ampliatur ex dictis per rau.de ca.in dicto
cõſi.cccxlvij.in.i.col.in volu. antiquorum conſilio-
rum ſecundum primam impreſsionem, vt procedat
etiam ſi agnatis quorum contemplatione filia excludi
tur foret aliquid relictum, vel fuiſſent in aliqua re ſeu
parte hæreditatis inſtituti, quia ſtatutum hoc caſu nõ
ſortitur effectum cum excludat filias, vt faueat agna-
tis, vt patet ex notatis per Bar.in.l.ij.§ nunc videndum
ff.ad tertul. Et dicam latius.ĩ.in.xiij.arti.princi.i.q.&
dixi.ſ.in tertio articu.principa. De cuius ampliatiõis
veritate dicam.ĩ.in.xij.arti.princ.in.vi.q.in prin. Itẽ
oportune ad prædicta accommodatur quod cõſuluit
rau.de caſt.in conſi.ccxciij.aliàs.cclxxvi.incip.puto
ſine dubio in volumine nouorum conſilioꝝ ſm vlti
41 mã impreſsionem, vbi voluit ꝙ † tali filię debeatur le-
gitima ex teſtamento, ſi in aliquo ſit inſtituta quod ſit
minus legitima quando non ſunt inſtituti agnati quo-
rum contemplatione excluditur, etiam ſi inſtituta ſit
mater filię, allegat not.per Bar.poſt Nico.de matarel.
in.l.penul.C.de impu.& ali.ſubſti.in penulti.q.ver.
quid ergo in caſu.illius.l.&.l.fi.in fi.C.de inſti.& ſub
ſti.ſub condi.fa. Vbi ſubſtitutus qui excluditur pro-
pter matrem, ſi matri non fauetur, quia moriatur ante
euentum cõditionis non excluditur, & idem ſi eſſet in-
capax vel hæreditatem pupilli repudiaret ſecundũ eũ
poſt Bar.in.l.centurio.ff.de vulg.& pupilla. Et idem
etiam tenuit domi.Benedi.capra.in conſi.cli.incipiẽ.
42 ſubſcripſi. Dicens ꝙ † ſtatutum excludens matrem à
ſucceſsione filij extante fratre nõ excludit eam à petitio
ne ſupplementi legitimę quando frater defuncti nõ fuit
ab eo inſtitutus, ſed alius fortè vxor defuncti per no.ꝑ
Bal.in.d.l.emancipati, & Bal.Ang.& imo.in.d.§ &
quid ſi tantum cum concor. De quo continget dicere.
in.xij.articulo princip.in.vi.q.in princip. Alia fuit
43 opi.ꝙ † filia excludatur à ſucceſsione ſiue per ius di-
cendi nullum, ſiue per bono.poſſeſ.contratabu. Licet
alię perſonę ſint inſtitutę q̃ hę propter quas talis filia à
ſtatuto excluditur, & inter cæteros, ita tenuit Bart.in
l.i.§.ſi pater.ff.de coniun.cum emanci.libe.& in con
ſi.cci.incipiẽ.viſo teſtamento Mimmi.de ſancto Qui-

rico, & diffuſè Pau. de ca. in. d. cõſi. cccxlvij. incl. ſuper primo puncto quæritur in volu. antiquorum conſiliorum ſecundum primam impreſſionem, ex quo infert Bar. in locis. ſ. allegatis. ꝙ ſtante ſta. Senarũ ꝙ mater non ſuccedat ab inteſta. filio ſuo extantibus fratribus ipſius filij vel filijs fratrẽ. mater præterita per talẽ filium habentem fratres quos non inſtituat, non poterit impugnare teſtamentum. Mouetur quia licet ſtatutum intendat excludere matrẽ ab inteſtato fauore fratrum defuncti vel nepotum ex fratre, tamen adeuntibus ipſis extraneis inſtitutis fratres vel filij fratrum perfectè à ſucceſſione excluduntur & eorũ excluſio confirmatur, ſicut dicimus de exhęredatione quę ex additione hæreditatis ſumit effectum. l. filiũ §. ſi exhæredatus. ff. de leg. pręſ. Credo ꝙ voluerit allegare. l. filiũ §. ſed cum exhęredatio. ff. de bon. poſ. contra tab. Vnde ſecundum eum non poterunt dici iſti fratres, vel filij fratrum tempore mortis defuncti excluſi, quo tempore mater non ſuccedebat & conſequenter præterita nõ habebat ius querelandi teſtamẽtum, ad quod facit ſm eum quod dicimus de nepote ex filio exheredato qui non dicit teſtamẽtum nullum, licet ſuccedat filio in iure querelandi quod filio competebat. l. ſi quis filium C. de inoffi. teſt. l. iij. §. ſi emancipatus. ff. de contra tab. l. ſi quis poſthumos. § ſi filium cũ ibi traditis. ff. de libe. & poſthu. Et eſt ratio vt ibi patet, quia ante aditam hæreditatẽ nepos. ſ. dictus non poterat obtinere primum locum cũ pater illũ pręcederet, vnde idem in propoſito vr̃, quia mater cum nõ teneret primũ locum in ſuccedendo non poterat dicere teſtamentũ nullum, & idem in filia excluſa per eaſmet rationes. Pręterea ſm Bar. quando non eſt neceſſaria exhęredatio ſi per teſtatorem põt illud quod ad alterũ pertinet alteri aſſignari, is qui ad talem aſſignationem admittit ita impedit alios ſuccedere, ſicut ſi ipſe ſuccederet. l. i. § fi. ff. de aſſigna. libe. per quem tex. Bar. in. d. l. i § ſi pater verſic. ex hoc excludo. ff. de coniun. cũ eman. libe. Facit vnum correlarium ꝙ quotieſcũq; ille, qui me impedit in ſucceſſione, quia à iure in ſuccedendo pręfertur. excludit iudicio teſtatoris ſi actus trãſlationis in alium de portione quæ tali impedienti debebatur & actus priuationis eſt vnus, & idem, ille excluſus à teſtatore me impedit, ſicut ſi excluſus nõ eſſet. ibi enim ſcilicet in dicto. § fin. erant duo patroni vnius liberti quorum vnus habebat duos filios, & habens duos filios aſſignauit libertum alteri ex eis, & cum aliàs liberto ſuccederetur per dominos in capita. Iccirco filius priuatus ex paterna aſſignatione faciet partem ad validitatem fratris in detrimentum filij alterius patroni. Propterea quia facto patris facta fuit excluſio & actus excluſiõis vnius & excluſionis alterius fuit vnus & idem adeo, vt ille, cui facta fuit aſſignatio habeat duas partes ſucceſſiõis. Sic ergo idem eſt dicendum in propoſito ſm Bart. & clarius Pau. de caſt. in dicto conſilio ducenteſimoquadrageſimoſeptimo maximè in penulti. columna. cum actus excluſionis à teſtatore factus de agnatis propter quos fœmina excluditur, & actus incluſionis extraneorum inſtitutorum ſit vnus & idem. Ad idem facit ſecundum Pau. de caſt. quia ſi talis filia tanquam præterita vellet venire vel per ius dicendi nullum, vel per contra tabu. non poſſet. ergo &c. Item ad prædictam deciſionem facit ſecundum Bar. in conſilio ſuprà allegato auc. licet. C. de na. lib. Prout loquitur de vxore quæ licet non ſuccedat excludit filios naturales. & hãc opi. dicit de iure veriorẽ. Alex. in. d. l. filię dotẽ, & in d. §. & quid ſi tantũ, allegando Ang. in conſi. xxxij. Sequitur Corne. in conſi. c. incipien. hanc. q. iij. colum. i. volu. vbi conſuluit in ſimili caſu in quo dominus Benedi. capra. ſ. pro contraria opi. relatus. Et ita etiã eſt de mente Bald. in. l. maximum vitium. Ad contraria & maximè ad. d. §. ſed noſtra. inſti. de ſuc. lib. cum concor. patet reſponſio ex prædictis & maximè ex inductione. d. l. i §. fi. ff. de aſſigna. libe. quæ diuerſificat vnum caſum ab alio, & conſequẽter ius diuerſum inſurgit. Nec etiam obſtat ſi dicatur, prout dicebant quidam moderni in. d. §. & quid ſi tantum, ſcilicet ꝙ non videatur tuta illatio. Bar. & tenentium cum eo quę fit ex tex. d. §. fi. Quia eo modo ſequeretur ꝙ ſi quis inſtitutis vniuerſaliter extraneis & matre in modica re pręteriret fratres, ipſi fratres facerent partem matri in legitima, ita ꝙ mater nõ haberet integram legitimam cum actus excluſiõis fratrum & incluſionis extraneorum ſit vnus & idem, & excluſio iudicio teſtatoris quod eſſet contra communem opi. ſecundum Alexan. in. l. plane. § ſi duobus. in fi. commen. poſt Ange. & Ioã. de imo. ibi. ff. de leg. i. & Oldra. in conſi. cxxiij. incipien. Quidam potuit. & Fulg. in conſi. xxxv. incip. proponitur ꝙ mater. & Saly. in auc. nouiſſima. C. de inoff. teſta. quia reſpondetur ꝙ fratres qui excluduntur iudicio teſtatoris non impedirent matrem, ceſſante tali iudicio in legitima, quia ab inteſtato non debetur ſed cõdito teſtamento. Vnde cum ceſſante excluſione facta per teſtatorem non fuiſſent impedita per excluſum à teſtatore non debet per incluſum, & ſic per extraneos inſtitutos impediri. His itaq; opinionibus ſic relatis patet iſtum paſſum eſſe difficilem ita ꝙ attẽtare poſſem vnãquãq; opi. ſuſtentare rñdendo fundamentis tenentium contrariam ſententiam, verùm quia fieret nimiũ compendioſus ſermo, & quia intendo vnam concluſionem tantum proponere & vni opinioni adhęrere, Iccirco omitto quæ ad eam opinionem neceſſaria non putaui. Et breuibus arbitror opinionem Bart. quã vltimo loco retuli veriorem per rationes & iura pro ea al
44 legata, & maximè † quia licet ſtatutũ non videatur p̃ciſè excludere fœminas, tamen maſculos illis præponit & illos primo vocat vt dixi in. q. præceden. in fin. & ſi maſculi ſint tales qui poſſint impunè præteriri vel à ſucceſſione excludi ex teſtamento adeo exhæredatio non ſit neceſſaria. l. quidam cum filium. ff. de verbo. obliga. multo magis filię fœminę quæ poſt eos vocantur præteriri poſſunt argu. l. ſi quis poſthumos. §. ſi filium. ff. de libe. & poſthu. cum concor. ſuprà allegatis propter quod vt etiam ſentit Barto. non puto competere bono. poſſeſ. contra ta. ipſi filię, cũ ſumus in caſu in quo ex teſtamento ſuccederet per rationes ſuprà allegatas, & maximè q̃a talis bon. poſ. datur p̃teritis ita demum ſi ſint tales perſonę quibus competeret ius dicendi nullum. d. l. illud. §. prima. ff. de contra tab. cum concor. ſuprà allegatis. Et ſi ſint perſonæ quæ poſſent ab inteſtato ſuccedere vt p̃dixi quod etiam ſentit Barto. in. l. fin. §. fin. in vlti. colum. ff. ad tertul. & pulchrè Pau. de caſt. in conſilio ducenteſimoquadrageſimoſeptimo. in tertia col. dicens iuxta theoricam Barto. in d. §. ſi pater. ꝙ tunc inſtituti ingrediuntur locum eorum qui vigore ſtatuti filiabus præferuntur. argu. l. equiſſimum. ff. ad tertul. in quam ſententiam etiam videtur inclinare domi. Phili. corneus in. d. l. filię dotem in vltimis verbis. Et prædicta procedunt quando ille qui vigore ſtatuti præfertur filiabus non eſt de perſonis in quibus erat neceſſaria inſtitutio vel exhęredatio aliàs aũt ſm Pau. de caſt. licet non competeret filię ius dicendi nullum vel bono. poſ. contra tabu. poſſet tamen cõpetere querela inofficioſi teſtamẽti quæ oritur poſt aditam hęreditatem per. l. iij. § ſi emancipatus. ff. de bono. poſ.

poſ.contrata.&.d.l.i.§.ſi pater.ff.de cõiun.cum emã.
li.quando ſcilicet filius fuiſſet ritè exhæredatus & hę
reditas adita iuxta.d.l.filiũ in prin.ff.de contrata.pro
pterea ꝗa tunc actus priuatiõis maſculi ex exhæreda
tione inſurgens & tranſlationis in alium qui ex inſtitu
tione inſurgit eſſent diuerſi. De qua materia habetur in
d.l.pater filium.ff.de inoff.teſt.& in.d.l.ſi quis poſthu
mos.§.ſi filium.vbi Alex.dicit communem opinio.eſ
45 ſe ꝙ † exhæredato eo qui præcedit in gradu ſequẽs in
gradu habet ex ſua perſona querelam ſi ſe reperit pręte
ritum quando eſt talis perſona q̃ neceſſariò fuiſſet non
exiſtente primo inſtituenda vel exhæredanda, & Alex.
ibidem dat ad hoc limitationes per quas iſte paſſus po
teſt reſtringi & declarari quem alibi examinabo latius.
Vbi autem filius in poteſtate fuiſſet ſimpliciter præteri
tus quo caſu teſtamentum eſt nullum.l.ſi filius qui in
poteſtate.ff.de lib.& poſth.inſti.de exhære.li.in prin.
iũctis notatis in.l.filio ꝑterito.ff.de iniu.rup.vel ſi fi
lius emancipatus foret ſine cauſa præteritus, quo caſu
pariter teſtamentum eſt nullum vt per gl.in.§.exhæreda
tos.in auc.de hære.& fal.& no.in.d.l.filio præterito.
talis filia per querelam non admitteretur, quia compe
tit vbi teſtamentum valet, item quia filius eam ab inte
ſtato excluderet ſi vellet ſuccedere, vt ſentit Bart.in.d.
§.ſi pater verſi.ex hoc concludo. Si autem filius nollet
tunc ſuccedere & approbaret teſtamentum in quo ex
traneus eſſet inſtitutus & filia præterita, videtur dicen
dum ꝙ filia non ſuccederet per no.per Bal.poſt Iac.de
are.in.d.l.filio præterito, & ibidẽ Pau.de caſt.& Bal.
in repe.l.in ſuis.ff.de libe.& poſthu.in.xi.op.& Ale
xan.in.l.poſthumo.in.vi.colum.ver.ſed pone ꝙ ex
46 traneus.C.de bono.poſſeſ.contrata.vbi volunt ꝙ † fi
lius præterita poſsit approbare teſtamentum in pręiudicium
ſequentis in gradu quem expugnando teſta
mentum poterat excludere. Item prædictam ſententiam
& concluſionem quam ſuprà firmaui vt filię non com
petat nec ius dicendi nullum nec bono.poſ. contrata.
limitat Alex.in.d.§.& quid ſi tantum.& plenius in.d.
l.filię dotem, vt procedat in filia in poteſtate præterita
quo caſu regulariter teſtamentum eſt nullum & res re
ducitur ad caſum inteſtati. In quo filia nõ ſuccedit pro
pter ſtatutum vel in filia emancipata ſine cauſa præteri
ta, quo caſu regulariter etiam teſtamentũ ſolet eſſet nul
lum & reducitur res ad cauſam inteſtati per no.per gl.
in.d.§.exhæredatos vel ſi hæreditas eſſet repudiata per
hæredes ſcriptos, quia tunc ab inteſtato ſuccedit.l.
prima.ff.de iniuſto rupto teſtamento.& dicta.l.filiũ
in principio.ff.de contratabu.& inſti.de ſucceſ.ab in
47 teſtato.in principio. Sed † ſi filia eſſet emãcipata, &
præterita cum expræſſione cauſę & hæreditas eſſet adi
ta, tunc ſecundum Alexan.procederet opinio docto.
tenentium quòd filia poſsit ſuccedere intentando bo
no.poſ.contratabu.eo quia teſtamentum valet, & res
non reducitur ad cauſam inteſtati vt patet ex notatis in
d.l.illud in principio.iunctis his quæ habentur in di
cto.§.exhæredatos.cum concordan.ſuprà allegatis.nec
tunc obſtat ſecundum Alexand.quod habetur per Bar
tol.& ſequaces in dicto.§.& quid ſi tantum, quia ibi
erat inſtitutus filius emancipatus, cuius contemplatio
ne nepos ex eo in poteſtate retentus excludebatur nec
etiam ob.d.l.prima in fin.ff.de aſsi.liber.& quod per
illam dixit Barto.in.d.§.ſi pater.cum concordan.ſu
prà allegatis, quia ibi ceſſabat ratio ſuadens ꝙ lex ex
cludẽs reſtringeret ſe ad cauſam inteſtati, & ꝙ propter
bonorum poſſeſsio.contratabu. res non eſſet in cauſa
inteſtati, propter quod etiam ceſſat illa regula ꝙ qui nõ
ſuccedit ab inteſtato non admittatur ad rumpendum,
cum iſtud eueniat propterea, quia rupto teſtamento nõ
admitteretur rumpens excluſus ab inteſtato.& Bartol.
etiam loquitur quando ſtatutum ſimpliciter exclude
bat matrem ita ꝙ in caſu Barto.ſi mater admitteretur
res reduceretur ad cauſam inteſtati vel per ius dicendi
nullum vel per querelam. Item filia vel mater ab inte
ſtato non eſt excluſa niſi fauore agnatorum, & in caſu
prædicto vbi inſtituti ſunt extranei ceſſat fauor, & ſic
pariter ceſſat mens, & ratio ſtatuti, quam limitationem
ſi eſſet vera putarem procedere in quacũq; filia ſiue in
poteſtate ſiue emancipata, quia cum ab inteſta. non ſuc
cedat non poteſt per ius dicendi nullum vel per bono
rum poſſeſ.contratabu. ante aditam hæreditatem inte
ſtatam venire quia vt prædictum eſt, tunc reduceretur
ſucceſsio ad cauſam inteſtati, à qua filia ſiue in poteſta
te ſiue emancipata reperitur excluſa per ſtatutum. Si au
tem expectaret quòd hæreditas eſſet adita pariformi
ter competeret filię in poteſtate bonorum poſſeſ.contra
ta.quæ non deduceret rem ad cauſam inteſtati, & hoc
eſt qđ voluerũt Ang.in.d.l.filię dotẽ.& ſequaces.§.al
legati.& hoc ẽt ibi voluit poſt Ange.d.Phili.cor. Sed
dubito de hac limitatione, ꝗa filię quæ ab inteſtato nõ
ſuccedit, ſiue in poteſtate ſiue emancipata, ſiue cui de
iure ciuili nõ ſolet competere remedium iuris dicendi
nullum.pętor non videtur concedere remedium bo
no.poſſeſ.contrata.vt prædixi. Et ſtante concluſione
quam ſuprà feci credo ꝙ hæc limitatio non ſit tenen
48 da. Item illud quod dixi de † ſtatuto excludente ma
trem à ſucceſsione filij propter fratres, vt etiam proce
dat ſi frater defunctus inſtituiſſet extraneum ſecundum
Bartolum in dicto.§.ſi pater & in conſilio.ſuprà allega
to limitatur ſecundum eum niſi extraneus eſſet turpis
perſona, & ratio eſt in prõptu, quia tunc fratres præ
teriti poſſent querelare teſtamentum.l.fratres.C.de
inofficio.teſtamen.&.§.ſoror.inſtitu.eo.& eo caſu fra
tres admitterentur ad ſucceſsionem, nec tunc procede
ret quæſtio Barto. Poſtremo dubitari poteſt an præ
dictę concluſiones factę tam in caſu vbi ſunt inſtituti
hi propter quos ſtatutum fœminas excludit, quàm etiã
vbi extranei & alię perſonę ſunt inſtitutę ꝓcedant etiã
49 vbi ſtatutum aliquid filię reſeruat. † An verò ſit tunc
neceſſe ad hoc vt non dicatur præterita nec poſsit in
fringere teſtamentum quòd illud reſeruatum ſibi titul.
inſtitutionis relinquatur iuxta.l.aliud quoq; capitulũ
in aucten.vt cum de appellatio.cogno. In hac quęſtio
ne Bld.in.l.maximum vitium.in ſecunda columna.
verſicu.vlterius queritur.C.de liber.præteri.quem ſe
quuntur Pau.de caſt.in aucten.nouiſsima in ſecunda
columna.C.inoffic.teſtamen.& in.l.fina.§.in compu
tatione.in fi.commen.C.de iure deliber.& Roma.in
conſi.cccxcix.incipien.vt pręſens conſultatio in penul.
col.verſi.vltimo non eſt dubium tenuit ꝙ tali filię ſuf
ficiat relinquere præſeruatum à ſtatuto quoquo relicti
50 titu.mouetur, quia hoc † ſtatutum habet ſe derogatiuè
ad ius commune. Et ideo non recipit interpretationem
ab ipſo iure communi, ſed debet ſimpliciter intelligi
prout iacet, quia verbis ſtatuti nihil addere vel detra
here debemus.l.prima.§.hunc ergo.C.de iuſti.codi.cõ
fir.& argu.in.l.prima.in princip.C.de lati.liber.tol
len.& in.l.in conuentionalibus.ff.de verbo.obli.&
in.c.raynutius.de teſta.vbi ſufficit ſtatutariam portio
nem quoquo relicti tit.relinquere. Ad idem facit ꝙ di
xit Bal.in.c.cum non liceat.vlti.col.de præſcrip. vbi
voluit ꝙ ſtante ſta.ꝙ actionibus perſonalibus pręſcri
batur ſpacio.x.annorũ cũ de iure cõi exſpirẽt.xxx.an
ni; ſi contingat ante finitam dictã ſtatutariã pręſcriptio
nem litẽ ſuper actione perſonali cõteſtari, actio ipſa nõ

perpetuabitur ad.xl.annos iuxta.l.ſi.C.e.ti.quia hoc,
ſtatutum venit derogatiuè ad ius commune.arg.l.qui
cum vno.§ qui poſt deſertionem.ff.de re milita.facit
quod dixit plene Bal.in.l.ita pudor.C.de adul.& An
ge.in.l.non poſſunt.circa fi.ff.de legi.ꝙ ſtatutum nõ
recipiat extenſionem à iure communi,maximè qñ eſt
contra ius commune. Et circa prędicta eſt aduertendũ
ad dictum Pau.de ca.in.d.auc.nouiſsima.in.ij.colũ.
51 dum dixit ꝙ † ſtatuto augente legitimam poteſt relin
qui quouis titu.& loquitur in terminis vbi ſtatutum
ſentit pręſeruatũ ſubrogari loco legitimę,& in propoſi
to ſtatuti triuiſini & Bal.in.d.l.maximum vitium.lo
quitur in terminis ſtatuti diſponentis patrem teneri re
linquere quintam partem filijs,ſtante alio ſtatuto ꝙ te
ſtamentum in quo non relinquitur filijs, integra legiti
ma ſit nullum ipſo iure. Contrariam opinionem ſentit
Richar.malum.quem refert Cy.in.l.ſancimus.C.de
nup.& Alber.in.l.qm̃ in prioribus.C.de inoff.teſta.
dũ voluit tale pręſeruatum ſuccedere loco legitimę &
ſapere eius naturam,de quo plenè dicam in arti.ſeq.in
ij.q.& expreſsè contrarium tenet Ro.in.l.ſi quis prio
re.ff.ad treb.dicens ſe apud valentiam ſecũdum hanc
vltimam opi.conſuluiſſe,& ſe credere ꝙ bene conſul
luerit,quam opinionem etiã ibi Alex.ꝗ dicit ſe credere
veriorem mouetur Alex.quia non eſt verum ꝙ ſtatu
tum veniens derogatiuè ad ius commune non debeat
ſecundum illud interpretari.immo recipit paſsiuã in
terpretationem à iure cõmuni.l.i.§.lex.falcidia cũ ibi
notatis per Bar.Imo.& doc.ff.ad.l.fal.cum concor.
ibi traditis,& niſi ita teneremus ſequeretur ſecundum
eum ꝙ ſi filiusf.ex forma ſtatuti poſſet teſtari,quod eſt
contra ius commune.l.qui in poteſtate.ff.de teſta.l.
ſenium.C.qui teſta.fa.poſ.non requireretur ꝙ teſtes
eſſent in tali teſtamento rogati ad eius validitatem,aut
ꝙ eſſent ſeptem teſtes,nec in eo haberet locum fal.con
tra nota.per Bar.& omnes in.d.l.lex falcidia.& not.
plenè per Alexan.in.l.ij.in prima & ſecunda col.ff.de
leg.i.facit ꝙ voluit Bal.in rub.de cau.poſ.& proprie
in vlti.col.ꝙ ſi ſtatutum venit ad ampliandum ius cõ
mune,idem erit in ampliante quod in ampliato.arg.
l.inter locerum.§.cum inter.ff.de pac.dota.pro quo fa
cit etiam quia ſtatutum bene recipit interpretationem
declaratiuam à iure communi.c.cum dilectus.de con
ſue.l.ij.C.de noxa.& traditur.in.d.l.ſi.§.in computa
tione.C.de iure.deli.facit etiam quod not.Bart.& co
pioſè poſt eum Alex.in.d.l.ij.ff.de leg.i.ꝙ iura diſpo
nentia ſuper habilitate ſeu facultate teſtandi trahũtur
ad codicillos vt per eoſdem.Facit etiam tex.cum glo.
in auc.offeratur.C.de litis conteſta. vbi diſpoſitio il
lius auc.correctiuè & generaliter loquẽtis diſtingui de
bet per antiqua iura.ſ.per.l.ſciendum.ff.qui ſatiſda.
cogan.& quod per ipſa iura dixit Ioan.de imo.in.l.ſi
vero.§.de viro.in primo membro.ff.ſolu.matrimo.&
quod traditur in.l.non eſt nouum.ff.de legi.facit etiã
quod dixit Bal.in.l.milites agrũ.vlti.col.C.de teſta.
mili.& ad corroborationem ſue opinionis Alexan.in
d.l.ſi quis priore.in tertia colum.adducit deciſionem
quaſi in terminis do.Ioan.calderi.in conſil.xxxij.ſub
rubrica de teſtamen.vbi vult ꝙ ſi † legitima filiorum
52 augeatur per ſtatutum habebunt,tunc locum iura cõ
munia diſponentia de legitima,ita ꝙ filius in tali legi
tima non poterit grauari ſicus nec ſecundum ius com
mune poteſt.l.quoniam in prioribus.C.de inofficio.
teſtamen.mouetur etiam per tex.in.d.§.lex falcidia,&
ſic ex prędictis videtur ſecundum doc.prææallegatos cõ
cludendum ꝙ filia in eo quod ſibi pręſeruatur ſit inſti
tuenda ad validitatem teſtamenti nec ſufficiat quoquo

relicti titu.relinquere.in qua opinione etiam fuit Bal.
in conſilio ſuo incipiente.conſiderandum eſt ꝙ teſtator
fecit duas ſubſtitutiones,quem refert, & ſequitur do.
Fabia.de monte in rep.auc.nouiſsima.in.l.q.xv.prin
cip.iiij.col.per.d.§.aliud quoq; capitulum.quaſi tunc
filia non ſit incognita, ſed attendenda ſit forma à iure
communi tradita,quia quod non mutatur cur ſtare ꝓ
hibetur.l.ſancimus.C.de teſta.l.pręcipimus.C.de ap
pel.& ita etiam tenuit dominus pręceptor meus do.
Iaſon.in.d.auc.nouiſsima.in.viij.colum.verſi.quar
to fallit quando ſtatutum &c. Bal.autem in.l.non
ſine.in fi.commen.C.de bon.que lib.loquendo in ter
minis ſtatuti excludentis dotatam videtur ſentire ꝙ nõ
ſit neceſſe talẽ filiã in dote pręſeruata inſtitui niſi ſimus
in caſu in quo contingeret ipſam filiam ita priuari do
te ꝙ eam ad hæredes tranſmittere non poſſet,putà ſi le
getur dos infanti forte cum nupſerit,quia tẽpore mor
tis ſue cum talẽ legatum ſit conditionale inuenit ſe prę
teritam.Et ideo conſuluit vt tali filię aliquid relinqua
tur iure inſtitutionis. Sed eſt aduertendũ ꝗ Bal.innuit
ꝙ dummodo habere poſsit rem pręſeruatã etiã alio ti
quàm inſtitutionis putà legati ſatis,ſit ꝙ ſi habere non
poſsit vt in prǫmiſſo caſu non vult ꝙ pręſeruatum iu
re inſtitutionis relinquatur ſed aliquid aliud modicum
53 ex quo talis infans non eſt capax dotis.† His perora
tis in prædicta difficultate puto diſtinguendum quo
pacto ſtatutum aliquid filię pręſeruet. Nam ſi velit fi
liam in alia certa re vel ſumma ab inteſtato ſuccedere,
illud non diceretur ſua legitima nec habebit inſtar legi
timę,cum legitima ab inteſtato non debeat ſed ſit pars
eius in quo ꝗs poſſet abinteſta.ſuccederet,vt aliàs di
xi.& plenius dicam in articu.ſequen.vnde non eſt idẽ
ius cenſendum. Aut ſtatutum diſponit ꝙ pater, vel ſi
milis perſona non poſsit ex toto filiam priuare,ſed ei
teneatur certam partem relinquere,quæ forſan erit mi
nus legitima de iure communi debita vel forſan plus,
& ſi illud debetur inſtar legitimę,quod quando ſit di
cam in articu.ſequen.ij. quęſtione tunc neceſſe ſit filiã
illud habere titu.inſtitutionis dummodo aliàs abinte
ſtato foret ſucceſſura,quia legitima correſpondet ſuc
ceſsioni ab inteſtato vt latè dixi.ſ.in.viij.articul.prin
cipa.l.q.tunc enim militant fundamenta adducta ſu
prà pro hac opinione, niſi forſan in ſtatuto adſint ver
ba aliter ſonantia.aliàs autem credo ſufficere relinqui
quoquo relicti titulo per fundamenta pro alia parte al
legata.& prædicta procedunt vbi filia poteſt habere
rem præſeruatam à ſtatuto,aliàs autem eſt inſtituenda
ſecundum bald.in.d.l.non ſine in fine commenti.Et ra
tio eſt in prõptu,quia tunc ceſſat diſpoſitio ſtatuti, &
remanemus in terminis iuris communis vt dicã in ar
ticulo ſequen.in.iij.q.ſecundum quod ius commune
filia debet inſtitui.d.§.aliud quoq; capitulum. Item in
caſu bald.eſt alia difficultas an ſtatutum excludens do
tatam habeat locum in infante.de qua dixi.ſ.in.vj.ar
ticu.principa.in quarto membro in tertia quæſtione.
54 Ex prædictis infertur † an filia quæ excluditur ab inte
ſtato poſsit donationem inofficioſam dicere,& dicen
dum eſt ꝙ non vt per dominum Soci.conſil.cclxxx
viij.incipien.circa primum.vi.columna.verſicu.ter
tio.quia magiſter.primo volumi.quia excluſa à ſucceſ
ſione non habet querelam inofficioſi teſtamenti.l.ſcri.
ff.vnde libe.barto.in.l.gallus.§.& quid ſi tantum.ff.
de libe.& poſthu.& eſt caſus in.l.fina.C.de inofficio.
55 dona. Quid autem ſi erit in † loco conditi ſtatuti in
quo filia eſt præterita teſtator habeat bona & etiam ali
bi vbi nõ adſit tale ſtatutum ſed vigeat ius communi
an quo ad omnia bona valebit teſtm̃. & quomodo in

eis

eis filia pręterita, ſuccedet deciſio huius.q.pédet ex his
quæ dixi.in.viij.arti.princ.in.xxij.q.vbi incidenter
de hac.q.dixi & licet non occurrat mihi nunc doctor
qui hanc quæſtionem in ſpecie ſeu in indiuiduo exami
nauerit, tamen veritas eius colligi poteſt ex nota.per
Bar.in repe.l.cunctos populos.in.vij.q.in prima ſe-
cunda & tertia colum.dictę.q.C.de ſum.tri.& poſſet
argui ꝙ valeat teſtm̃ etiam extra territorium per ea quę
ibi laté notat Bar.dum dicit ꝙ qñ ꝑ ſtatutum tollit̃ ob
ſtaculum ſolénitatis teſtamenti putà numeri teſtiũ vel
aliter prout dici poteſt in propoſito, quia in loco ſtatu
ti filia poteſt pręteriri, teſtamẽtum valet & ex eo ꝑt adi
ri hęreditas qua adita locum habet etiam extra territo-
rium ſtatuentium. Nam ſicut actio competens pôt ali-
bi proponi ꝙ̃ ſit fundus, ita etiam diſpoſitio poteſt ali
56 bi fieri ꝙ vbi eſt res.l.fi.C.de pręſcrip.lon.temp.† Itẽ
circa ſolennitatẽ actus inſpicitur locus vbi gerit̃.l.i.in
fi.ff.de vẽ.inſpi.& pro hoc videtur caſus in.l.omniũ.
in fi.C.de teſta.vbi poteſt adiri hęreditas ex teſtõ facto
coram vno iudice corã quo minor ſolennitas requiri-
tur, quæ additio habet locum vbilibet. Ad idem addu
cit Bar.l.fi.C.de teſta.vbi teſtamentum ruri cum mino
re ſolennitate factũ habet effectũ vbiq; & hãc opi.ꝑut
refert Bar.tenuit Iaco.but.per.l.ſi non ſpeciali.C.de
teſta.&.l.ij.ff.quemad.teſta.ape.& Pet.Gui.de cu.&
Cyn.in addi.Bal.in.d.l.ſi non ſpeciali.cum concor.
ibi per Alex.allegatis.quæ opinio eſt cõis prout etiam
no.do.pręceptor meus in repe.l.ſi arrogator.in.xxiiij.
col.ff.de adop.& in.l.cunctos populos.circa fi.quã-
uis Cy.& alij quos refert Bar.vbi.ſ.aliàs contrarium
57 tenuiſſent † ſic etiam videmus ꝙ interdictio bonorum
trahitur ad bona ſita extra territoriũ per no.in.l.is cui
bonis.ff.de verb.obli.iuncta.l.iulianus.ff.de cu.fur.
& acta facta corã vno iudice faciunt fidem coram alio
l.is apud quẽ.C.de eden.l.nec cauſas.&.l.à procon-
ſulibus.C.de apellatio.l.ne in arbitris.C.de arbitris.
Facit quod notat Bal.in.l.hac.C.de dona.dum loqui
tur de teſtamento condito Venetijs vt alibi ſit validũ.
Et pro hoc facit quod dixit dominus Bartholomeus.
ſoci.in conſil.cclxxxviij.incipien. circa primam.vi.
colum.verſicul.ij.quia magiſter.cum ſeq.l.volu.vbi
voluit diſpoſitionem factam in vno loco i quo fœmi-
nę certo modo excludunt̃ regulari ſm̃ ſtatuta illius lo
ci etiam quo ad bona alibi ſita.& fortius ſubiungit ꝙ
58 † ſi in loco in quo fœmina eſt excluſa pater donet bo-
na fratri, qui eam virtuti illic excludit, nõ poſsit agi
alibi nec qua ad alia bona q̃rela inofficioſę donatiõis
eo quia quo ad perſonam contrahentis & contractus
deciſionem inſpicitur locus contractus, vt in.l.ſi fun-
dus.ff.de euict.etiam ſi alibi ſita ſit res ſoluenda, vt per
Bartol.in.l.cunctos populos quarta columna. verſi-
cu.veniamus nunc ad glo.C.de ſumma trinita.Et quia
quando agitur de reſciſsione contractus inſpicienda
ſunt ſtatuta loci vbi cauſata eſt lęſio ſecundum Barto-
lum.in dicta.l.cunctos populos loco præallegato.
Quæ materia examinatur per me primo volumine ſta
tutorum.in articu.quas perſonas & res ligent conſtitu
tiones ſtatuta &c. Sed his non obſtãtibus puto quòd
tale teſtamentum ſolum valeat intra territorium ſtatuẽ
tium, quia aliàs ſequeretur inconueniens, ſcilicet quòd
prætextu talis ſtatuti & teſtamenti filia excluderetur à
bonis ſitis extra territorium ſtatuentium vbi ab inteſta
to de iure communi ſuccederet, contra ea quæ dixi in
præallegata queſtione vigeſimaquarta ſuprà in nono
articulo principali.maximè quia quòd filia præterita
non poſsit impugnare teſtamentum, inſurgit ex eo, q̃a
ab inteſtato nõ ſuccedit vt dixi.ſ.hac.ea.q.vnde in his
bonis in quibus ab inteſtato poteſt ſuccedere præter ita
debet poſſe dicere teſtamentum nullum. Et pro hac de
ciſione facit quod dixit Barto.in.l.cunctos populos.
59 in loco ſuprà allegato quod † quando ſtatutum tollit
obſtaculum perſonę habilitando aliquem, non porri
git effectum extra territorium, & vbi viget ius com-
mune & vbi talis perſona non ſolet eſſe habilitata. Nã
idem debet eſſe vbi talis perſona inhabilitatur in totũ
vel certo modo.argumen.l.pupillo.ff.de tuto.& cu-
rato.da.ab his.&.l.non ſolum.§.qui in teſtamento.
cum ibi notatis.ff.de excuſatio.tutorum.&.l.titius.§.
tutorem.ff.de adminiſtratio.tut.ſimplex enim diſpo
ſitio non intelligitur niſi de bonis quæ ſunt in territo-
rio diſponentium.l.ſi vnus.§.his qui cum concordan.
ff.de bon.au.iud.poſ. Facit ad idem, quia legitimatio
facta per papam non trahitur ad bona ſita extra iuriſdi
ctionem eius.capitulo per venerabilem.qui filij ſint le
giti. Hinc dicebat Cyn.in dicta.l.cunctos populos.
in lectu.poſt Iaco.de are.& poſt eos Bald.in dicta.l.ſi
arrogator.in ſexta columna.& Fulg.quòd teſtamen-
tum factum in vno loco cum minori ſolennitate ex
permiſsione ſtatuti non trahitur ad bona alibi ſita, li-
cet communis opinio ſit in contrarium vt dixi. Nec
obſtat huic concluſioni ſi dicatur ꝙ ea attenta teſtator
decederet pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus con
tra.l.ius noſtrum.ff.de regulis iuris.quia ex legis po-
teſtate hoc licet.ſicut videmus in milite.l.miles.&.l.
ſi miles.ita.ff.de teſtamen.mili. facit quod habetur in
l.prima.C.de ſecun.nup.& declarat Barto.in dicta.l.
cunctos populos in loco ſuprà allegato reprehenden-
do Guiliel.de cun.qui dixit ꝙ non eſt bona ratio ſi di
catur quòd teſtamentum in vno loco conditum cum
minori ſolennitate ex permiſsione ſtatuti porrigat effe
ctum vbiq; per quandam conſequentiam licet ſtatutũ
in bona ſita extra territorium directo diſponere non
poſsit.cum plura liceant in conſequentiam quæ dire-
cto non liceant.l.tertia §.primo cum ſimilibus.ff.de le-
gi.tut. Nam ſecundum Bartolum.hoc eſt verum quan
do conſequentia eſt neceſſaria.l.is qui duos.ff.de li-
beris legatis.l.atletas.§.ſiue autem.ff.de his qui no.in-
fa.& quod habetur per Dyn.tu.l.prima.ff.de auc.tu-
to. Nec enim eſt de neceſsitate ad validitatem teſtamen
ti quòd inſtitutus habeat bona ſita extra territorium.
60 † cum ex legis poteſtate quis poſsit vt dixi decederé ꝑ
parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ad quod facit
quia ad vnam pluralitatem quãdoq; aliquid ſequitur
propter quod in perplexis fallunt regulę.l.ſi pater.ff.
de hęredi.inſtituen.& quod notatur in.l.ſi ita ſtipula-
tus.ff.de verborum obligatio. Sic ergo hoc facit di-
uerſitatis iuris militantis in diuerſis locis. Simile aliàs
videmus in diuerſitate patrimonij dicta.l.ſi arrogator
cum ibi notatis. Nec etiam obſtat. quod dicitur de te-
ſtamento cum minore ſolennitate putà numeri teſtium
in vno loco facto ex forma ſtatuti vt porrigat effectũ
extra territorium ſecundum opi.cõem quã.ſ.retuli, q̃a
eo caſu non ſequitur inhabilitatio vel excluſio alicu-
ius, nec inſurgit diſpoſitio ſuper bonis principaliter
ſicut fit quando filia præteritur. Nam primo caſu ſtatu
tum principaliter & conſequenter reſpicit actus ſolẽni
tatẽ. Secũdo verò caſu & in ꝓpoſito nr̃o ſtatutum pri-
cipaliter reſpicit actũ, & inducit diſpoſitionẽ ſup̱ bonis
ꝓ qua dr̃ia facit qđ dixit Bar.in.d.l.cũctos populos.
in.q.ſ.allega.& illa regula ꝙ inſpiciamus id qđ princi
paliter agit̃.l.ſi quis nec cãm.in prin.ff.ſi cer.pet.l.i.in
fi.cũ cõcor.ff.de au.tu. Ad qđ facit quod dixit Bal.in
cõſi.ccxv.incip.Quęrit̃ vtrũ.iij.vol.ſm pen. ſtampã.
61 ꝙ † ſtante ſtatuto loco loci Maſii ne mulier trãſiés ad.

ſecunda vota poſsit ſuccedere filio vllo modo vel in-
genio, peopter quod ſecundum eum videtur ex teſta-
mento prohibita ſuccedere, talis mulier poterit inſti-
tui in bonis ſitis Aſt. vel in alio territorio per filium,
ꝗuis cõtingat eum decere peo parte teſtatum & ꝑ par-
te non, per rationem prædictam. Eſt tamen aduerten-
dum, quia prima opi. poſſet procedere quãdo in loco
conditi ſtatuti filia excluderetur à ſucceſsione aliquo
ſibi relicto quouis titulo iuxta dicta. ſ. hac. e. q. & in
alio loco vbi ſunt bona pariter excluderet̃, ea tñ lege
vt in aliquo inſtitui dẽret qđ nõ eſſet minus ſumma ſeu
re ꝑ aliud ſtatutũ ꝓſeruata, ꝗ ſi in loco conditi teſtamẽ
ti nõ inſtitueretue, ſed ei alio titulo relinqueret̃, nihil-
ominus valeret teſtamentum etiam in loco in quo di-
ſponeretue ꝙ filia eſſet in aliquo inſtituenda, quia tunc
ageretue ſolum de ſolennitate actus nec vigore ſtatuti
in quo conditum eſſet teſtamẽtum ſequeretur excluſio.

62 QVINTO quæro † ſi filia per ſtatutum exclu-
datur quouſq; ſuperſint maſculi, an tunc præterita po
terit dicere teſtamentum nullum ſtatim mortuo teſtato
re. An verò ita demum ſi eueniat caſus ꝙ hęres inſtitu
tus decedãt non ſuperexiſtentibus maſculis liberis ſuis
vel alijs. Et prius ꝗ̃ attingam hanc quæſtionem opor-
63 tet aliam examinare, ſcilicet † an deficientibus maſcu-
lis propter quos fœmina ex ſtatuto excluditue, poſsit
filia à princ. excluſa venire ad ſucceſsionem defuncti,
in qua. q. Barto. in. l. ſi. §. i. in. i. col. ff. ad tertul. & Bal.
& Ange. in. l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. &
poſthu. & in locis infra allegandis diſtinxerunt duos
caſus. Nam aut ſtatutum ſimpliciter excludit fœminã
propter maſculos vel aliquẽ ex eis: aut verò diſpouit
temporaliter, putà ꝙ donec & ꝗ̃diu vel quouſq; ſuper
uixerit maſculus filia fœmina non ſuccedat. Primo ca
ſu vera & communis ſententia eſt ꝙ fœmina omni tẽ-
pore ſit excluſa ſecundum Barto. Bald. & Ange. in lo
cis ſuprà allegatis. & Bald. & communiter ſceibentes
in. c. i. §. quinetiam in titulo epi. vel abb. & Bal. in au-
cten. ſed & ſi quis, in. iiij. col. & in. l. in quibus. C. de ſe
cun. nup. & in. l. ſi Põtionilla. C. quando di. leg. ce. &
in conſil. xxi. incip. ſint contentę. ij. volu. ſecundum
vltimam impreſsionem. & in conſi. ccccxv. incipien.
Verba legis municipalis. l. volu. ſecundum pen. ſtam
pam & in conſi. cclxxvij. inci. ad conſeruationem. ij.
volu. ſecundum eandem impreſsionem. Pan. in conſi.
xcij. incipiente, Illud indubitati iuris. ij. volu. & Ale
xan. incidenter in conſt. xxix. in ſi. primo volu. Soci.
conſilio. ccxcv. incipien. in pręſenti. i. col. & per totũ
primo volu. Peo qua opinione facit ſecundum doc. ſ.
allegatos, quia † in ſucceſsione ab inteſtato ille admit
64 titue qui eſt peoximioe tempore mortis. §. ita demum.
inſti. de hęredi. quæ ab inteſta. defe. & l. ij. § proximè. ff.
de ſuis & legi. & l. fina. cum ibi nota. ff. de cõdi. inſti.
vnde cum talis fœmina tempore mortis defuncti non
ſit proximior ſed maſculus qui ei præfertur ex forma
ſtatuti, merito talis fœmina non ſuccedet. † Vbicunq;
65 enim loquimur de pręlatione alicuius alteri facienda in
ſpicimus tempus quo ſucceſsio acquiritue, adeo ꝙ il-
le qui tunc pręfertur efficitur perpetuus hæres & tranſ-
mittit, & alterum ſemper excludit, inſti. de legi. agna.
ſuc. §. proximè. & l. ſi. ff. de ſuc. edi. Ad idem facit ꝗa
poſtꝗ̃ hæreditas patris fuit per filium adita cepit eſſe hę
reditas filij ſiue alterius adeuntis. l. ſed & ſi plures. §. fi-
lio. ff. de vulg. & pup. & notatur in. l. i §. veteres. ff. de
acqui. poſ. & dixi. ſ. in. vi. arti. princip. in. q. adeo vt
poſtꝗ̃ filij facti fuerunt hęredes non ſit amplius de pa-
tris hęreditate tractandum, & poſito ꝙ ſtatutum exclu
dat fœminam extantibus maſculis adeo ꝙ illi ablatiui
abſoluti in conditionem reſoluantur iuxta. l. eulctis.
ff. de vſur. & l. à teſtatore. ff. de condi. & demonſtr. ta-
men reſoluuntue in cõditionem momentaneam, adeo
vt ſufficiat maſculum etiam momento hęredem extitiſ
ſe. l. pe. ff. de teſt. tu. Et vult Anto. de but. in conſil. xx.
inci. Equitas. & facit. l. ij. & iij. cũ ibi uot. C. de poſth.
hęre. inſtitu. iunctis traditis per modernos in. l. ſi quis
in. ij. & iij. co. C. de condi. inſti. & quod dixi. ſ. in. vi.
artic. princi. iiij. membeo. xxi. q. Item ſemel & ſimpli-
citee excluſus perpetuò cenſetue excluſus. d. l. in ꝗbus.
& quod ibi dixit Bald. poſt gl. ꝙ quando aliquid de-
ſcendit ab aliquo ita ꝙ ad alium peruenit excluſio cen
ſetue perpetua. Vult Corne. conſi. xij. inci. in hac. in ſi.
i. volu. Peo quo facit quod traditur latè in. l. in ſubſti-
tutione. ff. de vulg. & pup. & in. l. ſi quis maximè per
do. pręce. meum. C. de con. inſti. quod ſufficiat aliquid
putà conditionem ſemel fuiſſet impletam licet non du
ret implementum, & alia iura & fundamenta adducit
Bal. in. d. conſi. ccccxv. quę quiſq; à ſeipſo videre po-
terit, & hęc ſunt etiam de mente Cyn. in. l. i. in ſi. C. de
adul. & Io. an. in addi. Specu. in rub. de ſuc. ab inte. in
ij. col. quamuis vt ipſi referunt Iac. ad are. & Vber. de
bobi. aliter ſenſerint volentes ſi ex forma ſtatuti filius
excludat filiam à ſucceſsione patris, & contingat filiũ
adita patris hæreditate decedere relicta filia ꝙ illa filia
nepotis non excludat amitam, quaſi tunc ceſſet ratio
ſtatuti & per alia iura quæ infea referam. in. xij. articu.
principa. in. iiij. q. Et quamuis etiam aliter videat̃ vel-
le Bald. in. l. imperatores. ff. de poſtul. dicens ſtatuto ex
cludente filiam à ſucceſsione ſuperſtite maſculo ꝙ de-
ficiente maſculo filia ſit admittenda, quamuis maſcu-
lus diu poſſederit bona, quia iſte eſt magis quidam or
do ſuccedendi ꝗ̃ ſit inhabilitas licet ẽt pro hac opinio
ne & contra communem conſuluerit. do. Franciſcus
caput liſte ciuis putauimus quem refert. d. Lau. in repe.
§. cæterum. in. iiij. col. inſti. de legi. agna. ſuc. cum quo
ipſe do. Laur. videtue tranſire, quia illa verba, extanti-
bus maſculis ſunt conditionalia, & reſoluuntue, ſi &
quatenus ac donec quouſq; & quãdiu extabunt maſcu
li. Nam hęc verba ſi extabunt, bene pñt ſ̃m eos exponi
quatenus extabunt. argu. l. ſtichum qui meus erit. ff. de
leg. i. & eius quod dicimus de clauſula codicillari, ꝗa
ſi quæritue an illa confirmet legata in teſtamento reli-
cta in quo filius ſit pręteritus licet videretur dicendum
ꝙ non ex quo cõfirmantur per aucten. ex cauſa. C. de
li. pręte. tamen aliter concluditue quia intelligitur con
fiemare conditionaliter ſi qua ſunt quæ per illam auc.
nou confirmentue, & illa conditio dictę clauſulę codi
ciliaris, ſi non valet iure teſtamenti exponit̃ quatenus;
vel donec vel quouſq; nou valet. argu. d. l. ſtichum &
probatue. verſic. vtrum autem. ff. de teſta. mili. & in. l.
poſthumorum. §. ſi paganus. ff. de iniu. rup. & traditur
per Bar. in. l. i. ff. de iure codi. & hoc etiam fuit de mẽ
te Ang. & Imo. in. l. ei qui ſoluendo. ff. de hære. inſti.
qui ſenſerunt ꝙ nou ſit differentia ſiue ſtatutum dicat,
ſuperuiuente maſculo, ſiue donec ſuperuixerit maſcu-
lus. Pro qua parte ſecundum quam conſuluit dictus.
d. Fran. etiam adducit Bald. alia fundamenta in. d. cõ-
ſi. ccccxv. quibus reſpondet. Et ſupradictum fundamẽ
tum quod ipſe. do. Fran. faciebat. & alia pro eo facien
cia eliduntue ex iuribus adductis pro contraria ſenten
tia quam teneo, & etiam quia aliud eſt dicere, ſi maſcu
lus ſuperuixerit, quo caſu nulla ſignificatur acquiſitio
extinctiua. Aliud autem ſi dicatur donec vel quouſq;
quia tunc talis acqſitio ſignificat̃, vt per Barto. in. l. i.
in. ij. q. princ. in. iiij. col. Ibi & quæro de dictione quo
ad & donec, & quouſq;. ff. de condi. & demon. Iſtud
autem

autem quod perpetuò ſit excluſa illa quę ſemel fuit ex-
cluſa, procedit etiam ſi maſculus inſtituat extraneum
vult Maria. conſi. v. in prin. ver. ſecundo loco. & in
fi. d. Dec. cõſi. lxxxvij. incip. pro reſolutiõe. i. col. &
Soci. cõſi. l. inci. viſo. teſtõ. v. ij. vol. & habetur in lo-
cis pręallega. Aliqñ tñ non eſt perpetuò excluſa ex re-
ſeruatione legis, vt quia pater ſuccedat filio excluſa fi-
lia ex forma ſtatuti, qui pater tranſeat ad ſecunda vo-
ta, ex quo ſecundo matrimonio habeat maſculũ. Nã
filia non obſtante ſtatuto pręferente maſculos fœminis
redibit ad bona fratris mortui quæ pręſeruantur filijs
prioris matrimonii ex legis prouiſione, vt dixit Saly.
in. l. fœminę. § illud. in fin. commẽti. C. de ſecun. nup.
& dixi latius. ſ. in. viij. articu. princ. in. xv. q. in addi-
tionibus.

66 ALIO & ſecundo caſu † qñ ſtatutũ temporaliter
filiam excludit, vt quia dicat donec & quouſq; maſcu-
lus ſuperſit argu. l. poſſet, ſm Bar. in. d. l. fi. §. i. ff. ad ter-
tul. quod etiam tunc filia perpetuò ſit excluſa propter
plura ex fundamentis. ſ. relatis. & maximè quia inſpi-
citur quis ſit proximior tempore hæreditatis delatæ
& mortis teſtatoris, & quia poſtꝗ hæreditas eſt adita
non amplius dicitur hęreditas patris defuncti, ſed eius
qui factus eſt hæres, nec illa verba quouſq;, ꝗdiu, vel
ſimilia important vt filia poſt tempus poſsit eſſe hęres
per tex. in. l. imperatores. ff. de ma. teſt. & in. l. pe. ff. de
excu. tu. & . l. iij §. qđ ſi quis. ff. de ſuſpe. tu. & quod di-
xit Inn. in. c. cũ bonę. de æta. & qua. Et hãc opi. viſus
fuit teneret Bart. in conſi. xix. incip. Factũ ſic ſe habet
quidã. d. Iaco. in. i. col. vbi allegat dictũ Imo. in. d. c.
bonę. qui voluit ꝙ dictio quouſq; vel ſimiles non re-
ſoluant mero iure niſi noua prouiſio ſuperueniat, ex
quo infert Innoc. ꝙ ſi clericus eſt ſuſpenſus quouſq; ſa-
tisfaciat, non ceſſet ſuſpenſio ſecuta ſatisfactione niſi
de nouo ſuſpenſio reuocetur & conſequenter videtur
ꝙ non ſubſiſtente in propoſito alia prouiſione, filius
maſculus qui ſemel adeundo factus eſt hæres acquiſie-
rit ius ſtabile, niſi fuerit aliter reuocatum, & prout re-
fert Bal. in. l. ij. circa medium commen. C. de lib. prę-
te. Idem cõſuluerunt in terminis ſtatuti peruſini Ray.
de forli. & collegium ſenenſe eo maximè, quia cũ tpe
mortis patris & aditę hęreditatis filia inueniat ſe ex-
cluſam & hæreditatem fuiſſe alteri alteri applicatam
non poteſt redire ad ius dicendi nullum nec de iure ci-
uili nec de prętorio. ar. d. l. in quibus. C. de ſecũ. nup.

67 † Nullitas enim niſi inſit tempore mortis, confirmatur
teſtamentum inexpugnabiliter. l. ſi quis. filio. in prin-
cip. ff. de iniuſt. rupt. Et ideo in tota. l. gallus. ff. de li-
ber. & poſthu. non conſideratur niſi quis præcedat tẽ-
pore mortis teſtatoris, quo caſu ſi tũc reperitur teſtm̃
valere inexpugnabiliter valet vt dictum eſt, & certũ
eſt ꝙ viuente maſculo filia non dicere ſe pręteritam vt
dixi in. iiij. q. huius arti. Quam ſententiam fortius cõ-
probat ipſe Bal. licet decidat in. l. ſi quis poſthumos.
§. i. ff. de libe. & poſth. & in. l. ſi quis filium. in penult.
col. verſi. extra quęritur. C. de inoff. teſt. & in hac opin.
videtur reſidere. d. Laur. in repe. d. §. cæterũ. in. v. colũ.
pro qua etiam conſuluit collegium paduanũ vt refert
Ange. in. d. l. ei qui ſoluendo. ff. de hære. inſti. Et iſtam
communem opi. ſequitur Bar. conſi. xi. incip. Propo-
nitur. & . xliij. incipien. Super prædictis. & Bal. in. c.
i. §. l. epiſcopum vel abba. & Alexan. in. d. ij C. de libe.
præte. & in. l. ſi quis poſthumos. §. ſi quis filium. ff. de
libe. & poſthu. Et pro iſta opinio. multa fundamenta,
& iura & multas auctoritates doc. adducit Marianus
in conſi. lxiij. incipiẽ. in cauſa vertente inter dominam
Catarinam penulti. columna. in fi. cum ſeq. colũ. vſq;
in fi. vbi dicit ꝙ legendo & diſputando eam teneret li-
cet conſulendo habeat hanc. q. pro dubiiſsima.

In contrarium tamen eſt communis ſententia ſcri-
bentium & contrarium voluit ipſe Bar. in. d. l. fi. §. fi.
ff. ad tertul. motus quia illa verba, quouſq;, donec, ꝗ-
diu & ſimilia ſignificant ꝙ maſculo non ſuperſtite ſeu
filio filia poſſit admitti quaſi defunctus in parte dela-
ta maſculo non habeat hæredem niſi dum ſuperuixe-
rit maſculus vt probatur in. l. v. §. fi. ff. de ven. in poſ-
mitten. & . l. ſine. §. tam diu. ff. de condi. furt. & in. l. in
delictis. § ſi detracta. ff. de noxa. & in. l. i. ff. de cur. fu-
rioſi. facit quia permiſſum ad tempus intelligitur poſt
tempus prohibitũ & econtra. l. imperatores. ff. de po-
ſtul. l. ſtatu liber. à cæteris. ff. de ſtatu. Ita ꝙ conſequen-
ter temporalis excluſio non ſit trahenda ad perpetuam
68 & † poteſt ſtatutum ſicut & miles facere vt quis ſit hæ-
res alicuius dum vixerit & poſt mortem deſinat eſſe hę-
res & alius directò ſuccedat vt patet in. l. in fraudem.
§ hæres. & in. l. miles ita in princip. ff. de teſtamen. mi-
li. & in auc. hoc amplius. C. de fideicom. & ibi not. fa-
cit inſti. de eo. cui liber. cauſa bona adiec. in fi. & eſt ca-
ſus in. l. ex facto. §. iulius longinus. ff. de vulga. & pu-
pil. & notat Ange. in. l. fin. §. fi. eod. titu. & Bal. in pro-
poſito in. d. l. ij. C. de libe. præte. & in. d. l. ſi quis filiũ.
& hoc fundamento ſecundum Bal. in. d. l. ſi quis filiũ
& in. d. l. ij. hanc partem ſuſtinebat collegium florenti-
num, quod fundamentum dicit Bald. eſſe verum in. l.
extraneum. C. de hære. inſti. Idem tenuit Bal. in. d. l. in
quibus. dicens ꝙ iſta eſt veritas, motus quia ſtatutum
intendit hæreditatem defuncti ſuſpendere magis ꝗ fœ-
minam preciſè excludere. argu. § gregoriana. in auc. de
non eligen. ſecundo nuben. & §. quoniam infirmas. in
auc. de nup. & . l. ticius. ff. de mili. teſta. & . l. cum alijs
de cur. furio. Idem tenuit Bald. in. d. l. pontionilla. &
Bald. & Ange. in. d. §. & quid ſi tantum Bal. in. d. l. ex-
traneum. Bald. Saly. Alex. & moderni in. d. l. ij. An-
ge. in §. ſi quis autem in auc. de hære. & fal. Bal. Imol.
Pau. de caſt. & Are. in. l. ſi quis poſthumos. §. l. ff. de li-
be. & poſthu. Angel. & Imo. in. d. l. ei qui ſoluendo.
Ange. in. l. ſiue pars. per illum tex. quẽ dicit meliorem
de iure. ff. de pe. hære. Bal. in conſi. cccccxxvi. inci. An-
tiquum ſtatutum. iij. volu. vl. ſtampa. & in conſi. lxix.
incip. Cum ſtatutum primo vol. ſm eandem impreſ-
ſionem. Pau. de ca. in conſi. cccxlviij. ſecundum nu-
merum aliquorum Pe. de anch. late in conſi. ccxxi. in-
ci. hęc quæſtio. vbi recitat Guil. de peru. generũ barto.
Pau. in. d. conſi. xcij. Alex. in conſi. xiij. incipiẽ. Circa
primum dubium. vlti. col. iij. volu. vbi dixit ꝙ ſi tũc
filij maſculi fiant fratres minores, quo caſu habentur
pro mortuis vt ibi per eum hæreditas ad filias deuol-
uetur. Fran. de are. in conſi. cxliij. incipiente. Viſa con-
ſultatione. in. i. col. vbi dicit hanc eſſe cõem opin. &
domi. Benedictus capra in conſil. lxx. incip. puncta
deceſsit &c. vbi pulchrè & breuiter loquitur. & in cõ-
ſi. xxxix. in. ij. col. & in conſi. lxxvi. inci. Quidã Ant.
69 vbi dixit ꝙ † mortuo maſculo filia poterit agere ad ſup-
plementum congruè dotis que eo viuente nõ poterat
& ita etiam tenuit Moder. bononien. in tract. dotium
in vltima parte. in. xxiij. q. Et hanc ſententiam tenuit
Franc. tigri. de piſis vt refert Bald. in dicta. l. ij. C. de li-
be. pręte. Et pro hac ſententia conſuluit collegium bo-
nonienſe vt dicit Ange. in. d. l. ei qui ſoluendo. & Pet.
de anch. in dicto conſi. ccxxi. & hæc opinio eſt tenen-
da quam latè comprobat Corne. conſil. cxxvi. incipiẽ.
principale. iij. & . iiij. columna. ij. volumine. quamuis,
vt dicunt Bald. in. d. l. ſi quis filium & in. d. l. ij. & An-
ge. & Imo. in. d. l. ei qui ſoluendo. dum hæc quæſtio

occurriſſet in facto Ray. de forli. barto. bald. & plures
aliȷ docto. ac collegium ſenẽ. paduæ, bononiæ, & florẽ
tinũ diuerſimodè cõſuluerint, ita vt prout dicunt An-
ge. & Imo. in. d. l. ei qui ſoluendo audiente ipſo Ang.
& præſente propter varietatem opinionum fuerit
ſuper cauſa tranſactum. Et iuxta hæc conſuluit So-
ci. conſi. xcȷ. inci. circa primum. iiȷ. col. eodem vol.
ꝙ filia excluſa per ſtatutum exiſtẽtibus fratribus ſi mo
riantur ſine legitimis hęredibus deſcendentibus, non
eſt preciſè excluſa ſed conditionaliter & per modum
ſuſpenſionis, quia dictio ſi iuncta verbo futuri tempo
ris importat conditionem. l. ſi ticio. ff. quando di. leg.
ce. l. i. C. de dona. quę ſub mõ, not. Barto. in. l. i. verſi.
videamus per quę verba inducatur cõditio. ff. de con
70 di. & demon. & † conditionis natura non eſt ſtatim in
ducere ſed ſuſpendere actum in euentum vel defectum
conditionis, tam in conditione expręſſa vt habetur in
d. l. i. ff. de condi. & demon. ꝙ̃ in tacita, vt habetur in
l. item quia. ff. de pac. ita ꝙ ſecundum Soci. filiarum
excluſio ſit conditionalis, & ſic in ſuſpenſo ꝙ̃uis vt p̃
dictum fuit interim maſculus ſit hęres ex diſpoſitione
& potentia ſtatuti, quod dicit procedere ẽt ſi adſit in ſta-
tuto ſalua teſtamentaria diſpoſitiõe patris vel fratris,
vt. ſ. in. viȷ. arti. princ. vi. q. Et cum iſta ſententia quã
dixi cõmunem tranſit Alex. conſi. lxxxiȷ. inci. viſo the
mate. vlti. col. iȷ. volu. ꝙ hæc opinio ſit communis
atteſtatur Maria. dicto cõſi. lxiȷ. i. col. & do. Decius.
conſi. lxxi. inci. in caſu. i. col. & Corneus cõſi. lxxiiȷ.
71 incip. de duobus. i. vol. volens ꝙ † tẽpalis excluſio in
vna parte ſtatuti extẽdatur ad aliam excluſionem ſim
pliciter factam maximè in qua ſit maior rõ, vt ibi in
iiȷ. colum. Ad contraria reſpondetur ſm Bartol. in
d. l. fi. §. fi. ff. ad tertu. & primo ad iura quæ dicunt in-
ſpici debere tempus mortis & aditę hæreditatis, & ꝙ
hæreditas ſemel acquiſita acquiritur irreuocabiliter,
ꝙ non ſumus in illis terminis, quia in caſu noſtro ſta-
tutum defert hęreditatẽ maſculis non ſimpliciter pro-
ut in illis iuribus facit ius commune ſed temporaliter
propter verbum donec quouſq; vel ſimilia quæ hoc
operantur. An autem teſtamentum interim valeat &
hæreditas ſit applicata maſculo an vero ſtet in ſuſpen
ſo dicam in. x. arti. v. q. & licet ſuperius aliquid inci
72 denter dixerim. Item ad obiecta de † dictione donec
quouſq; & ſimilibus. Reſpondet Bar. ꝙ ſi apponãtur
actui habenti limitationem circa tempus faciunt ma-
gis diem ſeu quandã ſuſpenſionẽ ꝙ̃ conditionẽ ſuſpen
ſiuã aliàs ſecus, vt in ꝓpoſito nr̃o & ita intelligit Bar.
l. iȷ. §. ſi quis tutor. ff. de ſuſp. tu. & . l. pe. ff. de excu. tu.
& . l. fi. §. donec. C. de iure delib. cũ iuribus. ſ. alleg. ad
dictum Inno. in. c. bone reſpondet Bar. ꝙ loquitur in
verbis prolatis per iudicem qui debet eſſe certus de fu
turo euentu, quæ certitudo non pręſumitur niſi ſecuta
iudicis declaratione. Eſt enim poſsibile ꝙ ſuſpenſus
quouſq; ſatisfecerit dicat ſatisfactum & alius nõ pro-
ut dicit Inno. Simile videmus ſecundum Bar. vbi. ſ.
in. l. i. ff. de cura. fur. vbi dicitur ꝙ prodigus & furio
ſus tandiu durant in cura quouſq; ad ſanos mores re
dierint, quia prout dicit Iac. de are. intelligitur ſi hoc
fuerit per iudicem manifeſtè declaratum. ad. l. impera-
tores. ff. de ma. teſt. reſpondet Bar. ꝙ ibi hoc cõtingit,
quia teſtator poteſtatem ad tempus conferre nõ potuit
l. libertus. eo. titu. Et idcirco ex defectu poteſtatis diſpo
nentis illa verba operantur extinctionem libertatis, &
licet idem ſit in hæreditate quæ ad tempus conferri nõ
poteſt. l. hæreditas. cum concor. ff. de hære. inſti. tñ le
ge permittente hoc fieri poſſet vt prædictum fuit. Pręs
dictam concluſionem in terminis ſtatuti tudertini am-
73 pliabat Pa. in. d. conſi. xcȷ. vlti. col. vt procedat † ſi
ſtatutum dicat ꝙ ſuperſtite vel extante maſculo filia
fœmina non ſuccedat nec audiatur agendo, vel exci-
piendo, ꝙ̃uis ibi non adſit dictio donec, quandiu, vel
alia ſimilis ſuſpẽſiua vel reſolutiua, motus quia illud
verbum non audiatur adiectum in prædicto ſtatuto
pręſupponit ꝙ maſculo non exiſtente poſsit audiri. ar
gu. l. ſi pretor in prin. ff. de iudi. & . l. maritus. C. de ꝓ
cu. Et q̃a in ſtatutis habet locũ ar. à cõtrario ſenſu ſm
Bar. in. l. omnes populi. in. vi. q. prin. ff. de iuſt. & iu.
& Bal. in. l. conuenticulam. C. de epiſ. & cler. & aliàs
74 latè dixi. Item mouetur quia † qualitas adiecta verbo
reſtringit diſpoſitionem ad terminos & tempus verbi
l. ex facto. in prin. ff. de vulg. & pupil. l. in delictis. §. ſi
extraneus. ff. de noxali. l. præcipimus. C. de appella.
Bald. in. l. generaliter. C. de epiſ. & cle. gl. in. c. ſtatutũ.
in ver. canonicis. in fi. de reſcript. in. vi. attento ꝙ illi
75 † ablatiui abſoluti ſuperſtite maſculo faciunt conditio
nem quaſi ſit ſenſus ꝙ mulier non audiatur ſuper ſuc-
ceſsiõe fratris dũ ſupereſt maſculus. & hoc videt ſenti
re Ange. in. d. l. ei qui ſoluendo. ſ. ꝙ non ſit differen-
tia dicere ſuperſtite maſculo vel donec maſculus ſup-
uixerit. Sed iſta ampliatio mihi non placet, quia non
eſt differentia an adſit verbum audiatur vel non, &
hæc fundamenta militant etiam ſi non adſit verbum
audiatur, & non ſunt de iure valida per ea quę dixi in
primo membro huius quæſtionis tangendo quid iuris
ſit quando non adeſt dictio donec vel alia ſimilis ſu-
ſpenſiua vel reſolutiua propter quę confunditur dictũ
Ang. & Imo. quo ad iſtam partem, & etiam iſta conſi
76 deratio de verbo audiatur, in tãtum vt etiam † ſi dica
tur prout dicebat Pau. ꝙ poſt mortem maſculi filia
poſsit redire ad domum patris & ibi percipere alimẽ-
ta, iſta verba non adminiculentur vt ſuccedere poſsit
immo innuunt cõtrarium, q̃a ſtatutum videtur ei nõ
ſuccedenti prouidere de alimentis. Item prædictam cõ
cluſionem limitat Fulgo. in conſilio. xcviȷ. incipien.
77 viſis petitionibus. in vi. col. vt non procedat † ſi ſtatu
tũ dicat ꝙ fœmina dotata non ſuccedat ab inteſtato
defunctę perſonę donec ſit maſculus qui ſuccedere poſ
ſit & velit, quia illa verba caſum & tp̃s ſucceſsionis
nundum quæſitę ſignificant vt. ſ. mulier admittatur
eo caſu quo maſculus adſit qui nõ ſuccedit, vel quia
noluit, vel quia non poſsit, & illo ſuccedente excluda-
tur & eo tempore & perpetuò. Nec obſtat tunc illa di-
ctio donec vel ꝙ̃diu, quia ſolutio ſecundum eum pa-
tet ex tex. in. l. ꝙ̃diu. ff. de acquir. hære. vbi apparet ꝙ
ꝙ̃diu inſtitutus poteſt ſuccedere ſubſtitutus non ſucce
dit, & tñ certum eſt ꝙ inſtituto adeunte nunꝙ̃ locus eſt
ſubſtitutioni. l. poſt aditam. C. de impu. & ali. ſubſti.
ſimile patet in. l. i. §. ſi nemo. ff. ad tertul. Nam ꝙ̃diu fi
lius vult & poteſt matris hæreditatem ex orficiano ac
cipere, conſanguinei & agnati à mortuę ſucceſsiõe ex-
cluduntur, & tamen filio mortuo poſtꝙ̃ matri hæres
extiterit agnati non admittuntur ad talis mulieris ſuc
ceſsionem. ſimilis eſt ſermo ſm eum in. l. inter agna-
tos. §. ꝙ̃diu. ff. vnde legi. & facit. l. iȷ. §. i. ff. de bon. poſ.
contrata. In quibus iuribus licet iuriſconſultus vta-
tur verbo ꝙ̃diu, illo tñ qui primò vocabatur ſuccedẽ
te ſequens perpetuò remanet excluſus. Ad nota. per
Bar. & doct. pro concluſione. ſ. allegata reſpõdet Ful
go. ꝙ procedunt quando verba ſtatuti dicunt quãdiu
vixerit filius maſculus fœmina dotata patri inteſtato
non ſuccedat, eo quia tunc ipſa verba cõprehendunt
ipſum filium ſiue ſit hæres ſiue non, ſed in propoſito,
vt fuit dictum verba ſtatuti excludunt filiam caſu quo
filius ſit hæres, & caſu quo non velit vel non poſſit
filius

filius ſuccedere dimittunt filiam in terminis iuris com
munis. Sed hanc limitationem non credo tutam, qa
non videtur in effectu differre ſiue dicatur donec ſit
maſculus, vt in caſu Ful. vel donec vixerit vel ſuper-
uixerit maſculus, vt in caſu Bar. & aliorum per iura
& auctoritates. ſ. allega. & illa adiectio qui ſuccede-
re velit vel poſſit licet argui poſſet ꝙ veniat reſtrictiuè
l. ea tamen adiectio. ff. de lega. iij. l. omnes populi. cū
ibi notatis in textualibus. ff. de iuſtitia & iure. tamen
ſignificat quòd per ſolam ſuperexiſtentiam maſculorū
ſtatutum non velit fœminas excludere & ponetur gra
tia dubitationis tollendę, ne ſi ſtatutum illam non po
ſuiſſet dubitari potuiſſet, an expectanda fuiſſet mors
filij etiam adire nolentis q̃uis vt dicam. ĩ. in. xij. arti.
princi. in. vij. q. paria ſint etiam vbi ſtatutum ſimplici
ter loquitur vel quod maſculus nō ſit vel ꝙ adire nō
velit. Et ſic illa adiectio ſolum ponetur reſtrictiuè ad
perſonam maſculi nec reſtringit tempus exiſtentiæ ſeu
quo ſit maſculus ad tempus aditę hæreditatis ſeu ad-
eundę, & hæc opinio videtur magis applaudere men-
ti ſtatuentium & minus lędit ius commune in excluſio
ne filiæ. Ad. l. q̃diu & alia iura per Ful. allegata poſ
ſet reſponderi quòd non bene cōcludunt pro opinio
ne Ful. & ꝙ in eis dictio q̃diu & ſimiles non operan
tur reſolutionē vel ſuſpenſionem, qa lex vltra proce
dit declarando ꝙ additione ſemel facta per eum quē
vult præferri ſequēs perpetuò remaneat excluſus. ſub
tilis tamen eſt inueſtigatio Fulgoſij. Et ex prędictis ap
paret ꝙ non bene ſentiunt doc. q dicūt ꝙ ēt ſi ſtatutū
excludat filiam ſimpliciter intelligitur excludere do-
nec maſculus ſupererit prout dicebat. d. Laur. in re-
peti. d. §. cæterum. in. xi. columna. & dicam. ĩ. Item p̃
dictam communem concluſionem limitabat Alexā.
d. conſi. lxxxiij. incip. viſo themate. colum. fina. iij.
volumine. & latius Maria. conſi. lxiij. ij. & pen. col.
78 vt † procedat ſi iſta mulier à tpe quo defuncto maſcu
lo potuit admitti non fuerit paſſa labi annos. xxx.
iuxta. l. licet. C. de iure delib. vt ibi latius per eos & p
doc. in. d. l. licet. et ita etiam tranſit dominus Bartho
lo. ſoci. conſi. cxxi. inci. viſa cōtingentia. ij. & iiij. co.
j. volum. & ante eum Alex. conſi. iiij. inci. videretur.
iij. colum. in prin. ver. inſuper pōt. ij. volu. & dico.
ĩ. xiij. articu. viij. q. in fine. Item iſta concluſio limi-
tatur nisi filia renunciaſſet ſucceſſioni ſibi deficienti-
bus maſculis deferendę, vt per Corneum. conſi. lxxx.
incip. placet iiij. volumi. vbi conſuluit in caſu illo re
nunciationem non præiudicare aut ſaltem peti poſſe
abſolutionem à iuramento. An autem quod dicitur
de filia temporaliter excluſa habeat locum in nepte ex
ea dicetur. ĩ. in fine. Deueniendo nunc ad quæſtio-
79 nem propoſitam an † adueniente caſu quo filia ad-
mittatur quando temporaliter excluditur ſi fuerit prę
terita rumpat teſtamentum. Communis opinio doct.
eſt quòd ſic. & ita tenuit Bartol. in. d. l. fina. § primo
vltima. q. ff. ad tertul. & Bald. in locis & conſilijs ſu
prà allegatis & infra allegandis. Pet. de anchara. in di
cto conſilio. ccxxi. Baldus in conſilio lxviij. incipi.
proponitur quòd pater. cum ſequenti. primo volumi
ne ſecundum vltimam impreſſionem. & in conſilio.
quadrageſimotertio incipien. domina Mangarda ſe-
cunda parte eadem ſtampa. & in dicto conſilio. cccc-
xxvi. incipi. antiquum ſtatutum. ſecundo vo. eadem
ſtampa. & domi. Bened. capra in conſilio ſexageſimo
incipien. punctus &c. quidam nomine Antonius.
tertia columna cum concordan. allegandis in articu-
lo ſequen. circa nonam quęſtionem vbi tangam an fœ
mina talem partem tranſmittat, & iuxta hoc dixit Bar
to. in dicto. § primo vltima quæſtione quòd teſtamen-
tum dum viuit maſculus eſt in pendenti ſicut vide-
mus in filio poſthumo prętérito. l. ſi poſthumus. &
l. ſi poſthuma. ff. de libe. prętę. & quod dixit ibi bar
to. & in. l. prima. § totiens. ff. de ven. in poſſe. mit. nā
viuente maſculo non poteſt filia impugnare teſtamen
tum cum non poſſit ab inteſtato ſuccedere. l. prima.
§ penul. ff. de contrata. cum concordan. allegatis ſu-
prà hoc eod. articulo. in quarta quæſtione. & ſi dica-
tur quòd immò interim maſculus inſtitutus eſt hæres
ex teſtamento per. l. miles. in princip. ff. de teſtamen.
milita. ſ. hac eadē quæſtione alleg. reſpondet Bartho.
80 quòd † illud verum eſſet ſi ſtatutum aliquid diſpone-
ret circa teſtamentum, puta quòd filia nupta ſi ſit præ
terita non poſſit rumpere teſtamentum quouſq; maſ-
culus ſuperuixerit. tunc enim interim bene valeret te-
ſtamentū & eo mortuo rūpetur iuxta. d. l. miles. ſed
qn̄ ſtatutū nihil diſponit circa teſtm̄ ſed tm̄ circa ſuc-
ceſſionē filię illā excludēdo quouſq; maſculi ſupſint,
tūc quia poſſibile eſt ꝙ aliquo caſu filia reperiat ſe prę
teritam & ſe poſſe ſuccedere, teſtamentum ſtabit in pē
denti, ſicut dictum fuit de poſthuma, & patet in filio
qui captus fuit ab hoſtibus. l. penul. ff. de libe. & poſt-
hu. quaſi hæc filia ad inſtar poſtliminij ſuccedat. l. gal
lus. § ſi eius. ff. de libe. & poſthu. & nota. Barto. in cō
ſilio quadrageſimotertio incipi. ſuper prædictis. &
prædicta ſententia eſt omnino tenenda. Sequitur Cor
neus conſi. cxxvi. incip. principale. quarta columna
ſecundo volumine. Sed difficultas circa hoc inſurgit
81 † an filia ipugnet teſtm̄ vt ex retro ideſt ex tpe mortis
pr̄is, an vt ex tēpore quo ſuccedit, quia vt infrà dicā
ex hoc diuerſi inſurgunt effectus, & ſecundum quod
dixi. ſ. referendo verba Bart. in dicta. l. fina. patet eū
voluiſſe quòd teſtamentum impugnetur vt ex retro
quaſi antea filius maſculus non fuerit factus hæres ex
teſtamento. & idem tenuit ipſe Bart. in conſil. xi. inci.
proponitur quòd pater filiam. & in. d. conſ. xliij. inci.
ſuper prędictis. Et hoc comprobat Barto. quia certum
eſt quòd ſtatutum vult poſſe nunc per filiam teſtamen
tum dicere nullum. quo caſu eſt neceſſe dicere quòd
hoc non ſit poſſibile niſi dicatur nullum, vt ex re-
tro, cum ille demum præteritus dicat nullum qui
tempore mortis teſtatoris debebat inſtitui. dicta lege
ſi quis filio exhæredato. in principio. ff. de iniu. rup.
Et ſi diceremus teſtamentum viuente maſculo & à
princip. valuiſſe & non fuiſſe neceſſarium filiam in-
ſtitui, nec nunc rumpetur per illam legem. Ad idem
facit ſecundum Bartolum gloſſ. in. l. gallus. § & quid
ſi tantùm. ff. de libe. & poſthu. dum vult quòd ſi fili9
deportatus poſt mortem patris reſtituatur non dicit
teſtamentum nullum niſi reſtituatur ex cauſa que re-
trotrahatur, & ſic iſta filia quæ incipit eſſe habilis ad
ſuccedendum, non ſuccedet niſi vt ex retro. Ad idem
82 facit ſecundum eum, quia † ex teſtamento quod ſpera
tur rumpi non poteſt adiri hęreditas nec ſuus hæres
exiſtere. l. ſecunda § expectandi. ff. de bono. poſſeſ. ſe-
cundum tab. & lege ventre. & l. cum quidam. § quod
dicitur. ff. de acquiren. hęredita. cum ſimilibus. vnde
teſtamentum eſt nullum à princi. ſaltem attento quòd
non fuit ex eo hęreditas adita. Et quia nullus hęres ex
titit, ad idem adducit tex. in propoſito vrgentem in. l.
ęquiſsimum. § primo. ff. de bon. poſſeſsio. ſecundum
tabu. vbi dicitur quòd q̃diu ſupereſt aliquis qui poſ
ſit venire per bono. poſſeſſio. contratabul. ſi talis ſit
excluſus morte, vel alio modo, inſtituti veniunt per
bono. poſſeſ. ſecundum tabu. non quòd ex tunc con
firmetur teſtamentum ſed ex eo quòd retro valuerit,

licet tunc Inſtituti venire non poſſent. Sic ergo & in p
poſito filia veniet non quaſi nunc ſeu de pręſenti te
ſtamentum annulletur ſed qoaſi retro fuerit nullum.
& ſic Bar. vult duo vnum quòd vis teſtamenti fue
rit in pendenti & qoòd filius ex eo non fuerit hæres
nec hæreditatem adire potuerit. Item aliud quòd ip
ſum teſtamẽtum annulletur & impugnetur tanquam
a princip. & retro fuerit nullum, & in hac opin.
fuit Bald. in conſil. lxviij. Incipen. Proponitur quòd
pater primo volumine ſecũdum vltimam impreſsio
nem, quod conſilium non credo fuiſſe Bal. quia con
trarium dicitur in conſi. ſequen. Et ad hoc etiam facit
quod dixit Bald. in conſi. xliij. Incip. domina Margar
da ſecundo volumine eadem impreſsione, vbi vo
luit quòd ſi pater deceſſerit inteſtatus filius debeat cõ
ferre dotem hæredibus filij tãq̃ vt ex retro ſuccedatur
& opi. Barto. dicit ſuſtentabilem Alex. in. l. ij. C. de
libe. præte. dum examinat prędictam. q. & demũ tran
ſit cum ea ibidem in penulti. q. dum loquitur de clau
ſula codicillari. Sed bald. in. d. l. ij. & in. d. l. ſi quis fi
lium. in penulti. colum. verſi. extra quæritur. C. de in
of. teſta. tenet contra Bar. volens quòd filia impugnet
teſtamentum ſeu dicat nullum vt ex nunc non autem
ex retro. & quòd filius in eius vita fuerit hęres, moue
tur quia abſurdum & contra mentem ſtatuti eſſet dice
re q interim filius non eſſet hęres & quòd interim age
re non poſſet vel conueniri, vel poſito q poſſet conue
niri per. l. fina. C. de pe. hęre. tamen agere non poſſet,
vt ibi notatur. & l. i. §. apud iulianum. ff. depoſi. Item
adducit Bald. quia ſecundum Fran. ti. qui in materia
conſuluit & pariter collegium florentinum, iſta filia
eſt hæres anormala in qua non ſeruantur regulæ iuris
communis pp ſtatutum quod ipſas regulas excludis
filiam ad tempus vitę fratris excludendo & reintegrã
do ad ipſam ſucceſsionem. argu. d. l. ſtatuliberum. §.
ſtichum. ff. de leg. ij. & d. l. imperator. cum concor.
allegatis, propter quod in tempore quo filia exclu
ditur filius vocatur, iuxta not. per Bartolum in. l. ij. §.
videndum. ff. ad tertu. cum concor. aliàs allegandis,
ita vt dicendũ ſit q filius durante eius vita verè fue
rit hęres & teſtamentum valuerit, licet mortuo filio
redeat ad cauſam inteſtati ex defectu præteritiõis. quo
fit vt cauſa finalis medio tempore obſtiterit mulieri
& amplius non obſtet ar. l. ſed & militis. in fi. ff. de ex
cu. tu. pp quod dicendum ſit q teſtamẽtum vt ex nũc
ſit nullum. nec ſecundũ eos eſt incõueniens q ex diſ
poſitione. l. vnus incipiat & alter deſinat eſſe hæres.
d. l. in ſubſtitutione. ff. de vulg. & pupil. & inſti. de eo
cui liber. cauſa bo. adi. in fi. cum gl. Ex quo concludi
tur ſm eos q filia pro parte dimidia euincet hæredita
tem, quæ portio de iure cõmoni niſi affuiſſet ſtatutum
debita fuiſſet ipſi filiæ prętentę vſq; à princi. & dixit
Pau. de caſt. in. l. ſi quis poſthumos. §. i. ff. de liber. &
poſthu. quòd iſta filia ſuccedet ad inſtar exhæredatę
quę auocat dimidiam firmo manente teſtõ in alia di
midia iuxta. l. circa. ff. de inof. te. & p corroboratio
ne opinionis p̃dictę q filius poſsit hæreditatem adire
inſolidum non obſtante q teſtm̃ ex filię p̃teritione poſ
ſit annullari adducũt moderniores in. d. §. & qd ſi tm̃
83 in. lix. colum. fũdamentum quod † vbicunq; pñs ſta
tus nõ tendit ad annullationem, tunc põt interim adi
ri hæreditas, licet ſecus ſit vbi tẽdit ad annullationem
ut in poſthumo p̃terito & exiſtẽte apud hoſtes. Nã eſt
veriſimile q poſthumus naſcatur & exiſtens apud ho
ſtes reuertatur ex coniectura à lege approbata per no
tata per Bar. in. d. l. æquiſsimum. in prin. facit. l. nec
enos. & l. pe. C. de cap. & poſtlimi. reuer. non ſic eſt ve

riſimile q filius moriatur & ſine prole maſculina. p
quo fundamento adducitur doctrina Bar. poſt Old.
in. l. iulianus. vlti. colum. ff. de condi. inde. vbi dicit
q vbicunq; pręſens ſtatus tendit ad excluſionem, ſed
dubium eſt an in futurũ excluſio inducatur, habetur
pro excluſione perpetua. l. ſufficit. eod. titu. de condi.
idebi. ſi verò non tendit ad excluſionem, tunc non ha
bet vim perpetuę excluſionis. l. ſub conditione. ff. de
affi. libe. & l. vbi autem. §. marcellus. ff. de in di. ad
iect. & quod dixit Bald. in. l. illud. circa fin. C. de ſac.
ſan. ecc. ſed hoc fundamentum concernit perpetuã ex
cluſionem de qua. ȝ. dixi hac eadem quęſtione. & q̃
uis paſſus iſte reputetur à doctoribus multum dubius
tamen hæc ſecunda opinio videtur magis cõis, pro
qua vt dixit Bald. in. d. l. ij. C. de lib. pręte. & in. d. l. ſi
quis filium. conſuluit Fran. tig. & collegium florenti
num & cum bal. tranſeunt Saly. & Pau. de ca. in. d.
l. ij. & eandem opi. tenuit ipſe bald. in. c. i. §. i. in ti. epi.
vel ab. Ange. in. d. §. ſi quis autem. in auc. de hęre. &
fal. l mo. in. d. l. ei qui ſoluendo. Pau. de caſt. & Are.
in. d. l. ſi quis poſthumos. §. i. ff. de li. & poſt. & Aret.
in conſi. clx. inci. longa eſt iſta conſultatio in. xvi. co.
in fi. & hęc opinio ſm Are. in. d. l. ſi quis poſthumos
§. i. applaudet menti & verbis ſtatuentium, qui cũ pp
filium fœminam excluſerint à ſucceſsione viuente fi
lio veriſimiliter voluerunt filio hęreditatem deferre
non autem illam ſtare in ſuſpenſo, quia hoc non eſſet
fauor filij. facit. l. cum emancipati. §. ſi duo. ff. de col
la. bono. & quod dixit bart. in. d. l. ij. §. videndum. ff.
ad tertu. & hanc ſententiam dicit communem. d. Lau
ren. in repe. d. §. cęterùm in vndecima columna cũ. iij.
ſequen. vbi plenè dicit iuxta hunc articulum. Nec di
catur quòd ſtatutum filiam condito teſtamento non
excludat, ſed teſtator qui illã pręterit, vt dixerunt qui
dam moderniores papien. ſeu papie cathedrantes in
d. §. & quid ſi tantùm in. lix. columna. allegando Pa.
de caſt. in conſi. cccxc. incipi. ſuper primo quæſito. &
Bald. qui hoc non dicit in. d. l. prima. C. de ſuis & le
84 gi. propter quod inferunt, quòd † licet teſtator fauo
re maſculi filiam ex teſtamento excluſerit, non tamen
facere potuit, qood pendentibus viribus teſtamenti
hæreditas contra regulas iuris communis adiretur. l.
nemo poteſt. ff. de leg. i. quod etiam voluit bar. in. d.
l. ſi. §. i. in. i. q. ff. ad tertul. reſpondendo ad. l. miles in
princi. ff. de mili. teſt. quem. ȝ retuli, quia reſpondetur
85 q † ſtatutum excludens ab inteſtato dat facultatem
patri ex teſtamento illam prætereũdi, aliàs ſequeretur
quod imputandum eſſet patri cur teſtatus deceſsiſſet
contra. l. poſthumus in princip. & §. i. ff. de inof. teſt.
& latè dixi. ȝ. in quæſtione præcedenti. & conſequen
ter quo ad acquirendam hæreditatem filio tollit obſta
culum filię ad tempus vitę filij, & ſi tunc obijciatur q
hæc reſponſio non concludit, prout dicunt ipſi mo
86 derniores in. d. §. & quid ſi tantùm in. lix. columna. nã
exiſtens apud hoſtes vel poſthumus ab inteſtato non
ſuccedunt, & tamen impediunt inſtitutum adire ex te
ſtamento, reſpondetur q in illis iuribus non prohibe
tur inter pares in gradu aditio pro parte tangente inſti
tutum ſeu filium, vt patet in. l. cum quidam. §. q dici
tur & §. ſuum. ff. de acqui. hęredita. licet prohibeat in
p̃te quæ obuenire poterat poſthumo vel exiſtẽti apud
hoſtes, & hoc ideo eſt quia tales erant pares in gradu
ſuccedendi, ſed in propoſito filia propter ſtatutũ non
eſt in pari gradu cum maſculo ſed in poſteriore, vt di
xi. ȝ. hoc eod. articu. in. iij. quæſtione in fi. & hanc cõ
ſiderationem inueni confirmatam per Imo. in. d. l. ei q
ſoluendo in vltimis verbis. & ſic iura quę volunt q

quandiu

quandiu validitas teſtamenti poteſt eſſe in pendenti,
vel aliquis poteſt admitti præter ac contra teſtamentũ
inſtitutus non poſsit ex eo hæreditatem adire, loquũ-
tur quando ille propter quem validitas ſtat in penden
ti eſt in pari gradu cum inſtituto. Item reſponderi poſ-
ſet. prout. ẽ. dixi poſt bal. in. d. l. ij. & Fran. tig. ac co
legiũ Florentinum, ꝙ cum hæc ſucceſsio ſit anorma-
la contra regulas iuris communis non debet ſm illas
regulari etiam ex paſsiua interpretatiõe. Item dici po
teſt, ꝙ ſtatutum ſatis prouidet in cauſa teſtati. quo ad
facultatem filiam prętereundi viuente filio citra præ-
iudicium nullitatis teſtamenti quando illam ab inteſta
to excludit, cum talis nullitas reguletur ſecundum ꝙ
filia poſſet ab inteſtato ſuccedere, vt plenè dixi. ẽ. ſo.
articu. in prçceden. quęſtione. Ad. l. ęquisſimum quæ
eſt. l. ij. §. primo. ff. de bono. poſ. ſecundum tabu. dum
ibi ſuſpenſus à ſucceſsione, vt ex retro ſuccedit remo
to obſtaculo, licet ex pręḋictis appareat ſatisfactum,
tamen poteſt aliter reſponderi ſecundum Areti. in. d.
l. ſi is quis poſthumos. §. i. quòd ibi ſemper competijt
ius hęredibus ſcriptis in teſtamento, cum inſtitutio hę
redis eſſet ipſo iure valida de iure ciuili & prętorio,
licet poſſet per contra. expugnari. Iccirco non mirum
ſi remoto obſtaculo inſtituti vt ex retro ſuccedũt, nõ
ſic in filia quæ viuẽte maſculo excluditur, quia eo ui
uente nullum Ius ei competijt in paterna hęreditate, &
conſequenter ius filiæ cum non eſſet in eſſe non pote-
rat filio obſtare, non tamen propter hoc ſecundũ Are
tin. potuit ius filiæ dici fuiſſe extinctum, ſed ſtare in
ſuſpenſo per textum in ſimili in. §. ſi ab hoſtibus in fine
inſti. quib. mo. ius pat. poteſta. ſolui. Item reſpon-
det Areti. quòd ideo in dicta lege æquisſimum fit re-
trotractio, ne contingat quòd quis decedat pro parte
inteſtatus contra. l. ius noſtrum. ff. de regu. iuris. quæ
ratio caſſat in propoſito attenta mente ſtatuti, vt præ
dictum fuit, quæ reſponſio compræhenditur in alijs
reſponſionibus ſupradictis, nec dicatur ſecundũ Are
tin. in. d. §. ſi filium, quòd filius poterit ſibi conſulere
intentando bono. poſ. ſecundum tabul. cum inſtitu-
ti non expectent præteritos quãdo. ſunt in pari gradu
cum illis ſecundum Barto. in dicta. l. æquisſimum in
princip. ff. de bono. poſſeſ. ſecundum tab. & in dicta
l. ſi duo. ff. de legatis præſtandis. quia rectè inſpicien-
ti hoc non ſatisfacit. nam vt dicit text. in dicta lege ſi
duo in fin. inſtitutus pro ſui parte tantùm ſuccedit pe
tendo bono. poſſeſ. ſecundum tab. & patet in. d. l. cũ
quidam. §. primo iunctis notatis in. §. ſuum. ff. de ac-
quiren. hęreditate, & hoc modo efficeretur proculdu
bio filius deterioris conditionis ſuccedendo ex teſta-
mento, & ſecundum patris voluntatem quàm ab in-
teſtato contra iura aliàs allegata. nam vt dicit gloſ. in
d. l. æquisſimum §. primo. & Barto. in. §. ſeq. qui in-
cipit ſi ſub conditione. tunc bene competeret filio ſuc
ceſsio per vnde liber. de qua materia etiam habetur in
l. planè la prima §. ſi coniunctim. ff. de legatis primo
Item illud dictum Bartoli in dicta. l. ęquisſimum
in princip. ſuprà relatum communiter non tenetur ſe-
cundum Imo. in. l. prima. ff. de iniu. rup. & in. l. ven-
tre. ff. de acquiren. hæreditate. Pau. de caſtro. & Ale
xand. in. l. poſthumo. ff. de bonorum poſſeſsio. con-
tratabu. & Areti. in. l. ſi filius qui in poteſtate. ff. de li
beris & poſthum. Præterea vt declarat Barto. in di-
cta. l. æquisſimum in principio, etiam præſuppoſito
pro vero quòd vbi adeſt paritas gradus, inſtitutus
non expectet præteritum, quominus poſsit intentare
bono. poſſeſsio. contratabu. Iſtud non habet locum
vbi expectaretur triſtis euentus, vt quòd filius præ-
moriatur, & ſine prole maſculina per. l. illud. § primo
ſecundum intellectum Barto. ff. de contratabu. Nec
dicatur ſecundum Aretinum in dicta. l. ſi quis poſt-
humos. § primo quòd immò filia retro fingatur pręte
rita. & teſtamentum fingatur retro fuiſſe nullum cum
lex hoc facere poſsit iuxta plenè tradita in. l. ſi is quip
emptore. ff. de vſucap. & in. l. lex cornelia. ff. de vul
gari. & pupilla. & in ſimili in dicta lege ventre, quod
nobis ſuadet mens ſtatuti quę videtur fauere velle fi-
liæ maſculo deficiente. pro quo facit in argumen. tex.
in dicto. §. quoniam infirmus in auctenti. de nuptijs,
vbi alienatio facta per tranſeuntem ad ſecunda vo-
ta de lucro donationis propter nuptias, ita demum
irritatur ſi aliqui ſuperſint filij tempore mortis alienã
tis, & dicit ibi tex. quòd iſta irritatio retrotrahitur, vt
plenius filijs conſulatur, pro quo etiam facit tex. in. l.
fina. §. ſin autem ſub conditione. C. commu. de leg. vbi
patet quòd alienatio facta per hæredem grauatum fi-
deicommiſſo ſub conditione irritatur adueniente con
ditione, vt ex retro, & tanquam à princip. non value
rit ad fauorem fideicommiſſarij. Nam reſpondetur ſe
cundum Aretinum quòd in prędictis locis non erat
cauſa media impediens alienationem ſicut in propoſi
to erat filius impediens filię ſucceſsionem. item ſecun
dum veritatẽ ſtatutum non intendit fauere filiæ fœmi
nę dum mortuo filio maſculo ſine prole maſculina il
lam admittit licet non intendat ei eo caſu nocere per
ea quę latè dixi ſuprà in articu. tertio. Ex prædictis
86 apparet de † multiplici effectu, qui poteſt inſurgere an
filia ſuccedat, vt ex retro, an vt ex nunc. primò videli
cet in modo adeundi hæreditatem, & illam maſculo
acquirendi, & vt ſciri poſsit quis agere poſsit contra
debitores hæreditarios, & quis conueniri iuxta prę-
dicta. Item in modo trãſmittendi, vt latè dicam in ar
ticu. ſequenti circa. ix. quæſtionem vbi tradam. An in
filia ius ſuitatis ſuſpendatur an verò in totum tolla-
tur vel eneruetur. Item in modo conferendi quia ſecũ
dum Baldum in. d. conſilio quadrageſimo tertio inci.
domina Mangarda. ſecundo volumine ſecundum vl
timam impreſsionem ſi ſucceditur, vt ex retro habeat
locum collatio, aliàs autem videtur velle quòd non,
ſed credo quòd quouis caſu habeat locum collatio
cum ſemper militet & duret eius cauſa & ratio. Sed
87 hic cadit alia difficultas † an ſi iſta temporaliter exclu
ſa à ſucceſsione putà patris decedat viuo maſculo qui
eam temporaliter excludit & relicta vna filia, talis fi-
lia excluſa mortuo maſculo admittatur ad ſucceſsio
nem aui ab inteſtato, vel ad impugnandum teſtamen-
tum ſicut fuiſſet eius mater admiſſa. Barto. in. l. fina.
§. fina. ff. ad tertul. vult. quòd ſic quando talis neptis
fuit viuo auo concepta aliàs non. quod ego latè exa-
mino in ſequen. articulo nona quęſtione tertia colum
na cum tribus ſequentibus verſiculo quid autem ſi
ſtatutum.

88 SEXTO quęro † an filia excluſa donec maſcu-
lus ſuperuixerit poſsit petere cautionem à maſculo q
admittitur de nõ diſsipandis bonis defuncti & de hę
reditate ſibi pro ſua portione reſtituẽda ſi caſus adue-
nerit? in qua quęſtione Barto. in. l. fina. § primo. ff. ad
tertul. reliquit cogitandum, ſed Bald. in. l. ſi quis filiũ
vltima columna verſiculo tertio quæritur. C. de inof-
ficio. teſtamen. dixit quòd poteſt peti cautio ſi maſcu
lus incipit dilapidare, vel eſt ſuſpectus per legem im-

perator.ff.ad trebellia.&.l.iter omnes.ff. qui ſatiſd. cogan.& in hac opinione eſt domi.præcep.meus.d. Iaſo.in dicta lege inter omnes in penul.columna.fortius voluit Imol.in.l.ei qui ſoluendo vltima columna.ff.de hęredi.inſtituen.verſiculo circa quintum quod indiſtinctè poſsit peti cautio de hæreditate reſtituenda & conſequenter de bonis non diſsipandis quæ in illa includitur, quia de parte hæreditatis paternę, & nō de hæreditate filij cautio petitur iuxta ea quę leguntur, & notantur in.l.ij.§.cæterùm & in.l. cohæredi. §.cum filiæ.ff.de vulgari & pupillari. Sed idem bal. in.l.extraneum circa finem commen. ſub dubio tamen fortè dixit quòd maſculus non tenetur ſatiſdare, cum ſit prælatus & non granatus argumen.dictę legis inter omnes, eſt enim filius in eius vita hæres ſecundum eum, cū ſtatutum poſsit hoc facere. de quo plenius dixi in quæſtione præcedenti. & interim idem maſculus omnia adminiſtrabit bona fide ſecundum Baldum ibidem argumen.l.quotiens.ff.de acquiren. hæredita.&.l.in integrum.ff.de in inte.reſtitutio.maximè in iudicio.l.prima.§.denunciari.ff.de ven.inſpiciendo. puto tenendam opinionem Bald.in dicta.l.ſi quis filium, vt ſcilicet non teneatur maſculus ad ſatiſdationem niſi ſuperueniat iuſta cauſa vel incipiat dilapidare, & quia maſculus verè eſt prelatus & non grauatus vt dixit Bal.in dicta.l.extraneum facit.l.paulus no. ff.de pręt. ſtipula. quæ vult non pręſtari cautionem per eum qui antecedit in gradu. Nec obſtat.d.l. inter omnes, quia cum ſit exorbitans non eſt trahenda ad conſequentias.l.quod verò contra.ff.de legi.propter quod ſecundum Specu.in titu.de teſta.§.penul. verſiculo. quid ſi quis eſt ſub cōditione inſtitutus illa.l.inter omnes non debet habere locum ab inteſtato licet Pau.de caſt.ibi aliter dixerit. Item reſpondetur ex deciſione.d.l.paulus notat.

89 SEPTIMO quæri poſſet,† an filię excluſæ licet non admittantur ad partem, faciant tamen partē ad commodum maſculorum vocatorum. de hoc latè dicam infrà in tertiodecimo articulo prin.

90 OCTAVO quæro, † an ſtante ſtatuto, quòd fœminæ ab inteſtato non ſuccedant cum maſculis, ſi contingat patrem inſtituere filias in modica re & filios hęredes vniuerſales, & demum ſubſtituere inuicē, intelligantur etiam filiæ ad ſubſtitutionem vocatę & quid in inſtitutis.dixi latè.§.v.articulo.princ. in.xij.quęſtione.

91 NONO ſi † ſtante ſtatuto quòd mulier dotata ſit contenta dote ſua, & quod filij ex filia nō poſsint ſuccedere auo materno extantibus maſculis ex auo materno, ſed debeant eſſe contenti dote materna, tale ſtatutum pręſupponit quòd dos filię non debeat redire ad patrem, ſed remanere ipſis filijs filię ſecundum cōſuetudinem martini, vt per Maria. conſilio nono. in ſeptima columna de quo in articulo ſequen. tertia.q. quarta columna.

92 DECIMO quęro † de ſtatu. diſponente, quòd filia dotata teneatur refutare hęreditatem. quale ius habet filia in hęreditate. Corne. conſilio centeſimodecimonono incipiē. placet.prima & ſecunda columna primo volumine dicit quòd eſt hęres mero iure, ſed non in effectu ſubiungendo quòd mortuo eo cui eſt facta renunciatio poſſet ſuccedere quod eſt intelligendū ſecundum prędicta.

93 VNDECIMO quæro, † an ſtante ſtatuto quod filia non ſuccedat, ſed debeat dotari ſufficiat illam eſſe à quocunque alio dotatam? dominus Iaſ. in.l. de alimentis in fine commen. C.de tranſact.tenuit quòd nō & quòd dotata ab alio poſsit petere dotem à fratribus vult Alexand.conſilio ſeptimo incipien. viſis tertia columna ſecundo volumine.

94 DVODECIMO quæro, † an ſi maſculi proximiores vocentur per ſtatutum ad bona mobilia & immobilia, & ſuperſint perſonę defunctę mater & patruus, ipſa mater aliquid habebit Corn.conſilio centeſimodecimotertio. incipien. circa primum quarto volumine in ſecunda columna tenuit quòd patruus habebit bona mobilia & immobilia, & quòd mater erit hęres vniuerſalis habens iura & actiones, ac nomina debitorum quę non ueniunt appellatione bonorum mobilium & immobilium, vt ibi per eum facit quod dixit Bar.in.l.centurio.nona columna verſiculo vel quid ſi dicatur.ff.de vulgari. & pupillari. dum dixit quòd ſubſtitutus in bonis mobilibus & immobilibus non expreſſo iuribus & actionibus dicitur in re certa, & non vniuerſaliter ſubſtitutus ad quod poſſunt videri nota. per Paulum de caſtro. & Alexand. in lege nam quod liquidę.§.non omnis.ff. ad trebellia.& Paulus de caſtro conſilio tricenteſimo quadrageſimoſeptimo incipien. viſo ſupraſcripto in antiquis, & Salycе.Paul.de caſtro ac Corn.in.l. ambiguitates.C.de teſtamen.& Alexand. conſilio vigeſimoquinto columna fin. primo volumine de clauſula teſtamentaria. In omnibus autem bonis ſuis mobilibus & immobilibus &c.

95 VLTIMO quæri poſſet † an ſtante ſtatuto quod fœminę teneantur ſtare ordinationi patris, poſsit pater eis directo ſubſtituere poſt pupillarem ętatem. Barto. in lege centurio cum quo ibi tranſit Alexand. in decimanona columna.ff.de vulga.& pupila.& in lege Marcellus.§.quidam.ff.ad trebellianum tenuit quod ſic.& eum ſequitur Bald.in textualibus in capitulo ſi pater de teſtamen.licet Ioannes de Imola in dicta lege centurio & in dicto capitulo Raymutius aliter dixerit cui reſponderi poteſt, prout reſpondet Alexander, in dicta lege centurio.

SVMMARIVM

1 *Quale ius habet filia in eo, quod ſibi à ſtatuto reſeruatur: aut quod de iure communi ſibi reſeruatum intelligitur.*
2 *Qua actione petatur dos filiæ per ſtatutum reſeruata.*
3 *Quando quis excluditur ab emolumento contemplatione alterius commodi agendo, agi uidetur ex illa diſpoſitione quod commodum debeatur.*
4 *Quando pro dote poſsit iudicis officium implorari.*
5 *Dos à ſtatuto præſeruata petitur conditione ex lege, ſeu ſtatuti.*
6 *Quomodo de iure communi dos petatur, & an detur actio cōtra patrem, an uerò officium iudicis tranſitorium ad hæredes.*
7 *Quod præſeruatur per ſtatutum filiæ excluſæ ab uniuerſali ſucceſsione: an cenſeatur eius legitima, uel ſuccedat in locum legitimæ legalis.*
8 *Si fœmina excluditur contemplatione dotis datæ uel dandæ talis dos ſuccedit loco alimentorum.*
9 *Quando ſtatutum filiam à ſucceſsione excludens mandat illam*

lam dotari, uult dotem ſuccedere loco legitimæ: & eſſe patrimonium mulieris, & ſtatim peti poſſe.

10 Si ſtatutum excludat filiam à ſucceſsione, & quatenus non ſit dotata, mandet ſibi prouideri arbitrio propinquorum: tatale præſeruatum quantuncunq; incertum ante ſequutum arbitrium ſuccedit loco legitimæ.

11 Si ſtatutum uelit matrem in uſufructu tantũ ſuccedere, ille uſufructus loco legitimæ ſubrogatur.

12 Legitima nihil aliud eſt, quàm portio taxata legis arbitrio & appellatur debitum bonorum ſubſidium. Dòsq; dicitur ſubſidium mulierum ibidem.

13 Dos filiæ à ſtatuto præſeruata non defertur ſibi iure ſucceſsionis adeo quòd pro illa non faciat partem in legitima filij, quia in re certa ſeu pecunia non cadit hereditas.

14 Dos præſeruata per ſtatutum debetur ut æs alienum.

15 Verbum falcidia ex neceſſario intellectu, intelligitur de legitima.

16 Dos debita per ſtatutum filiæ excluſæ à ſucceſsione ſuccedit loco legitimæ, retinendo tamen naturam dotis in tempore.

17 An id quod à ſtatuto præſeruatur filiæ debeatur in ſolidum & tam abinteſtato quàm ex teſtamento.

Et an id loco legitimæ legalis habeatur, & eius naturam aſſumat. Et quæ ad hoc cognoſcẽdum conſiderãda ſint & plura de legitima ibidem.

18 Statuta etiam correctoria iuris communis bene recipiunt interpretationem à iure communi.

19 Subrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur, quando ad idemmet non ad diuerſum ſubrogatur.

20 Stante ſtatuto q̃ filia dotata non ſuccedat, an poterit illa dotem petere antequam nubat.

21 Communi errore noſtræ ætatis doctores in multiloquio ſcientiam iuris arbitrantur.

22 Quare introducta ſit legitima.

23 Si extraneæ fœminæ, uel ſi filiæ pro dotibus ultra bonorum debitum ſubſidium relinquatur, impleta demum conditione uidelicet tempore matrimonij, relictum ualet, & peti terit, non antè.

24 Sicut ſtatutum poteſt minuere legitimam in quantitate, ita etiam poteſt in tempore differendo eius præſtationem.

25 Relictum dotis quid conditiõale eſt ideo dos relicta ſtatim peti non poteſt.

26 Conditio in dote nonmodo poteſt apponi, ſed etiam tacitè ineſſe poteſt.

27 Sicut pater poteſt prætextu ſtatuti quantitatem legitimæ minuere: ita poteſt modum, & formam relicto adijcere.

28 Qui non poteſt minuere: non poteſt modum, nec formã adijcere.

29 An & quando alimenta præſtita filiæ dotandæ antequam nubet recompenſentur cum mora medij temporis: ita ut præter habita alimenta relictam quantitatem habeat integram.

30 Statuto mandante filiam dotari per hæredem, & donec nuptui tradatur ali: actus dotis conſtituendæ eſt purus: actus uerò dotis exigendæ & ſoluendæ eſt conditionalis, & inſertus in matrimonij tempus.

31 Quomodo differunt mulierem dotatam eſſe, & eſſe dotem.

32 Dos aſsignata ſeu relicta non tranſmittitur, ſi filia ante contractum matrimonium decedat, niſi hæres fuerit in mora.

33 Fructus dotis aſsignatæ, non tamen præſtitæ propter moram præſtare debentis, arbitrio boni uiri taxandi erunt, & præſtandi.

34 Illa uerba quòd extante filio maſculo filia fœmina non ſuccedat in ſtatuto quid operentur, & quomodo intelligi debeant.

35 Relictum pro dote an ſit purum, an uerò ſub conditione, & ſic conditionale.

36 Filia nõ dicitur dotata etiam ſi ſibi ſint dotes purè relictæ, niſi deuentum ſit ad actum puræ traditionis ipſius dotis.

37 Quomodo intelligi debent uerba illa ſtatuti, quòd dotata non ſuccedat, ſiue quòd debeat eſſe contenta dote ſibi relicta.

38 Non dicitur dotata illa quæ conditionaliter eſt dotata ante conditionem impletam & hæc qualitas adeſſe debet tempore ſucceſsionis delatæ.

39 Attento Communi uſu loquendi illa dotata dicitur, cui ſunt dotes ſimpliciter relictæ.

40 Vulgares ſecundum eorum uſum loquendi eam dicunt dotatam, quæ quandocunq; relictam dotem etiam non ſequuto matrimonio exigere poteſt impropriando uerbum dotis.

41 Ceſſante communi uſu loquendi, ſumus in terminis iuris communis.

42 Statutum diſponens excludi dotatam, conditionale eſt. ſ. q̃ filia non ſuccedat ſi fuerit dotata.

43 An & quando legatum dotis ſit purum, conditionale, uel modale, & quid ſi relinquatur pro filia maritanda.

44 Statuto excludente filiam dotatam, nec diſponẽte quo tempore dos peti poſsit, non poteſt teſtator diſponere quòd non petatur ante tempus nuptiarum, ſed poſt annum poteſt.

45 Licet communis uſus loquendi faciat dici dotatam, ſine matrimonio, nõ tamen operatur circa dilationem dandæ dotis matrimonio ſecuto.

46 Statuto nõ prohibente ſtatim dotem peti poſſe ſeu deberi, ſi teſtator relinquat illam ſub conditione uel in tempus nuptiarum: an dies uel conditio reijciatur.

47 Filia cui dos ſub conditione relinquitur tanquam non dotata, & conſequenter tanquam in ſtatuto non comprehenſa ſecundum diſpoſitionem iuris communis ſuccedit, ſicut maſculi.

48 Quid ſit in modo, uel onere appoſitis doti, uel rei præſeruatæ an ſuſtineri, aut reijci debeant.

49 Filia per ſtatutam dotatam excludens, non excluditur ſi pater adijciat modum q̃ dos ſibi reſtituatur ſoluto matrimonio: ita q̃ dos ad hæredes filiæ non tranſeat.

50 Quãdo pater reliquit dotẽ filiæ inſtituto filio maſculo hærede: nõ poteſt filius dotans ſororem apponere pactum, q̃ dos ſibi reſtituatur.

51 Non dicitur dotata, quæ non eſt liberè dotata: niſi grauamen remittatur.

52 Filia nõ computat ſibi in legitimam dotem, quam pater ſtipulatus fuit ſibi reddi ſi ſine liberis deceſſerit: niſi hæredes remittant illi ſtipulationem hanc.

53 Vt aliqua dotata ſit dependet à facto dotantis: ideo non ſufficit: hæredes onus, uel grauamen per defunctum doti impoſitum remittere. quia tempore delatæ ſucceſsionis non poteſt dici liberè dotata.

54 Qui habet actionem ad rem, licet rem habere uideatur, non tamen uerè rem habet.

55 Statuto excludente dotatam ſi contingat illam præmori patri qui poſt dotem quam ſibi reſtituendam ſtipulatus fuerat exigat: filii filiæ non excluduntur à ſucceſsione paterna tademq; auita.

56 Non licet apponere onus uel modum in dote per ſtatutũ præſeruata. Idem dicendum eſt in alia re præſeruata filiæ excluſæ.

57 Non licet apponere onus nec minuere dotem præſeruatam maximè quando ſtatutum excludit competenter dotatam, quia tunc non excluditur incompetenter dotata.

58 Si ſtatutum uelit filiam ſtare teſtamento patris, pater poteſt apponere dilationem doti petendæ. Et ſi uelit q, dotata ad ſupplementum legitimæ agere non poſsit, illa non poteſt cõ queri de onere impoſito.

59 Concluſio quòd non liceat apponere onus rei præſeruatæ, procedit etiam ſi tale præſeruatum filiæ ſit plus, quàm legitima.

60 In parte præſeruata filiæ per ſtatutum, non poteſt illi ſubſtitui per fideicom. purè, uel conditionaliter, uel in diem, nec inuita filiæ uel poſt mortem aliquid præiudicari.

61 An pater poſſet alias in dote ſubſtitutionem fideicommiſſariam facere remiſsiuè.

62 Cum relictum dotis poteſt eſſe cõditionale, quod erit tempus dotis petendæ, an tempus præparationis matrimonij an nuptiarum, an uerò nubilis ætatis.

63 An ualeat inſtitutio filiæ in dote ſola, ſiue iam data ſiue etiam danda ſit.

64 An poſsit filia rem ſibi præſeruatam per ſtatutum propria autoritate capere.

65 Vbi præſeruatum iure directo præſeruatur quamuis ſimus in caſu in quo ſuccedit iure legitimæ nihilominus uidetur, q, capi non poſsit auctoritate propria, ſicut nec legitima.

66 Quarta quæ debetur curialibus de ſucceſsione alterius curialis defuncti non poteſt propria autoritate capi.

67 Legitima poteſt capi autoritate propria tanquam iure directo debita: ſecus in alia re certa.

68 Stante ſtatuto q, mulier habẽs filios uel deſcendentes non poſſit alijs ultra quartam ſuorum bonorum relinquere ſi illa plura faciat legata an illæ tres partes ſint ſine onere legatorum.

69 Qualiter diuidantur debita & credita inter filiam cui aliquid ex ſtatuto præſeruatur & maſculos qui uniuerſaliter ſuccedunt in tota hæreditate.

70 Stante ſtatuto q, proximus ex parte patris debeat ſuccedere in bonis immobilibus: & ex parte matris in bonis mobilibus debita diuiduntur pro rata bonorum.

71 Debita facta contemplatione alicuius partis patrimonij, illã tantum partem reſpiciunt. quod intellige quando defunctus tempore mortis ſuæ diuiſum habebat peculium uel patrimonium.

72 Vbi ſtatutum non aſsignaret nec præſeruaret certam partem hæreditatis filiæ, ſed illam mandaret dotari, an dos ſupportare debeat onus æris alieni.

73 Dos data non dicitur amplius in patrimonio patris, ſed per eius mortem conſolidatur in filiam.

74 Statuto excludente filiam dotatam, an legatum dotis patiatur defalcationem falcidiæ.

75 Dos capitur ut æs alienum, & non iure hæreditario.

76 Res per ſtatutum filiæ excluſæ debita ſeu præſeruata falcidiam non patitur.

77 Filiafa. an in re ſibi præſeruata, fortè dote, poſsit hæredem inſtituere & teſtari.

78 Si filiafa. de rebus ſibi præſeruatis uel dotibus per ſtatutum teſtetur poſt mortem patris indubitanter ualebit diſpoſitio.

79 Filia quæ dotari debet ex ſtatuti diſpoſitione, an tranſmittat ad hæredes ſuos ius agendi ad dotes ſeu illarum exactionem.

80 Relictum dotis filiæ factum cum nupſerit uel in tempus nuptiarum ad hæredes non tranſmittitur, ſi ipſa priuſquam nubat moriatur. quod limita ut ibi.

81 Relictum dotis uel præſeruatum per ſtatutum filiæ ubi euidenter uel iuris interpretatione purum eſt filia moriens ad ſuos tranſmittit hæredes.

82 Relictum præſeruatúmue conditionalia ſicut dos, moriens nõ tranſmitit. Item nec relictum uel præſeruatum ſub modo uel ob cauſam putà matrimonii, ante impletum modum uel cauſam ſequutam.

83 Statuto dotatas excludente, & non dotatis ex arbitrio propinquorum prouidente, an pupilla moriẽs ante factam prouiſionem arbitrorum propinquorum tranſmittat ius prouiſionis tanquam purum, an tanquam conditionale.

84 Filia minus congruè dotata per ſtatutum excluſa an tranſmittat ius agendi ad ſupplementum congruarum dotium, eo maximè caſu quo dos fuit uel cenſetur purè relicta aut modus uel conditio purificata ſunt.

85 Lucrum dotis delatum ad maritum ex forma ſtatuti poſt mortem mulieris tranſmittitur ad hæredes etiam ſi non fuerit per defunctum agnitum

86 Si ſtatutum defert dotem matris filiis, an illam tranſmittant poſito q, non agnouerunt & an illam tanquam hæreditatem deferre intelligatur & quomodo ibidem.

87 Trebellianica licet fuerit acceptata per defunctum nihilominus tranſmittitur.

88 Stante ſtatuto quòd bona homicidæ debeant applicari filijs defuncti, illi morientes ea tranſmittunt ad hæredes.

89 Alimenta quæ debentur filiæ excluſæ per ſtatutum tanquam perſonalia non tranſmittuntur ad hæredes filiæ ſeu eius liberos.

90 Præſeruatum à ſtatuto purè & non conditionaliter an & quãdo tranſmittatur ſiue iure ſucceſsionis debeatur, ſiue non.

91 Matre excluſa à ſucceſsione filij per ſtatutum, an hæreditas filio delata tranſmittatur ad matrem ex priuilegio matris.

92 Statuto diſponente quòd quouſq; uel quandiu uixerit maſculus fœmina non ſuccedat, ſi contingat filiam poſt mortem patris decedere ſuperſtite fratre maſculo qui demum decedat ſine liberis: An talis filia tranſmittat tale ius ſuccedendi poſt mortem fratris.

93 Perſona quæ non impeditur in proſequutione propter defectũ ſui iuris, ſed propter defectũ extrinſecum alterius perſonæ, quæ hoc ius differt & ſuſpẽdit: ius ipſum interim moriens tranſmittit.

94 An ſtatuta excluſiua fœminarum donec ſuperſint maſculi, earum ſuitatis iura ſuſpendant, an uerò pœnitus eneruent.

95 Iura quæ competitura ſunt alicui per mortem alterius ſiue ſint uniuerſalia, ſiue ſimpliciter particularia non tranſmittuntur.

96 Hæres inſtitutus ſi moriatur antequam ſibi deferatur hæreditas quæ impeditur deferri per poſthumum naſciturum.

non

non tranſmittit hæreditatem non delatam: niſi in omnem euentum ſit ſucceſſurus.

97 *Quando aliquis impeditur adire ex uoluntate legis, uel teſtatoris: quia alius eum præcedit nunquã ſit tranſmiſsio.*

98 *Ius conditionale regulariter non tranſmittitur.*

99 *Quãdo aliquid ex legis prouiſione cõi uel ſpeciali debetur taliter, q. non poßit tolli uel offerri per illum à quo debetur tranſmittitur, etiam ſi nondum ſit delatum. Quæ concluſio qualiter & quando procedat ibidem.*

100 *Filia monacha an tranſmittat ius ſuccedendi in monaſteriũ.*

101 *Si cum nepte ex filia præterita adſit alia filia præterita teſtatoris, iſta neptis admittetur mediante perſona amitæ dicentis teſtamentum nullum.*

102 *Filius filiæ per ſtatutum excluſæ, an poßit ex ſua perſona ad hæreditatẽ uenire quando ſuit uiuo auo cõceptus uel natus.*

103 *Non eſt eadem ratio admittendi ad rumpendum teſtamentum filium ex filia, & ipſam filiam: & quare.*

104 *Nepos licet ſuccedat in gradu paterno, non tamen ſuccedit ex perſona patris: ſed ex ſua propria.*

105 *Succeſſorium edictum locum non habet in iure dicendi nullũ.*

106 *Regula de iure communi eſt, q. nepos ſuccedat loco filij in rũpendo: & in iure dicendi nullum.*

107 *Nepos an ex ſua perſona ſuccedat in iure dicendi nullũ, quod matri non competit.*

108 *Statutum excludendo filiam ad tempus, uidetur illam poſt tẽpus uelle admittere: & quaſi ceſſet excluſio ſtatuti. ideo ſicut filia, ſi uiueret admitteretur, ſic admittetur eius filius.*

109 *Mater ſi excludatur à ſucceßione filij propter fratrem ipſius filij uel patruum præterquam in quarta ſi non petierit pupillo tutorem etiam illa quarta priuari poterit.*

110 *Matre propter patruos excluſa præterquam à quarta quo eaſu etiam cenſetur auunculus excluſus matre mediante coniunctus, an matre non extante auunculus in illa quarta matri præſeruata ſuccedet, ita q. etiã ſit debita his qui ueniunt mediante matre.*

Vndecimus Articulus.

VNDECIMO articulo principali vi-
1 dendum eſt † quale ius habeat filia in eo quod ſibi à ſtatuto vel teſtatore reſeruatur, aut quod de iure communi reſeruatũ eſſe intelligitur. Circa quem articulũ pulcherrimè, & ad totum tractatum neceſſariè accomodantur quæſtiones.

2 ET primo quæro † qua actione petatur dos filię p ſtatutum reſeruata Pau. de caſt. in conſil. cxxxi. incip. licet iſta domina Lixa in princip. in volumi. antiquorum conſiliorum ſecũdum primam impreſsionem dixit q; petitur cõditiõe ex ſtatuto per. l. fi. ver. poſtq; in fin. C. de petitio. hæredi. de quo per Barto. in. l. i. ff. de condi. ex leg. & in repetitio. l. omnes populi. in. vij. q. principa. ff. de iuſt. & iure & in. l. prima in princip. circa fi. commen. cum concor. ff. ad leg. fal. idem in alia re per ſtatutum maſculis præſerua. vt dixit Alexand. in conſilio. iv. incip. conſideratis verbis. i. volumi. poſt Barto. in. l. ſi duo patroni. §. ſi quis iurauerit. ff. de iure iuran. & in. l. de quibus in fi. commen. ff. de legi. cum concor. ſuprà allegatis. plus dixit Pau. de ca. in. l. ſi ſocer. §. lucius vlti. colum. ff. ſolu. matri. q; & ſi ſtatutum expreſsè non mãdet filiam dotari, ſed illam excludat à ſucceſsione diſponendo q; debeat ſtare dote contenta adhuc poterit dotem conditione ex ſtatuto petere, quia excludiſ ab hæreditate propter dotẽ quia † quãdo quis
3 excluditur ab emolumento contẽplatione alterius cõmodi videtur agi ex illa diſpoſitione q; commodum debeatur per Gloſ. & nota. in dicto §. lucius & probatur in. l. emptor. §. fi. ff. de rei vendi. habetur per domi. Iaſ. in l. de alimentis in fin. commen. C. de tranſactio. poſt Alex. in conſilio. vij. incip. viſis in. iij. colũ.
4 ij. volumine. vbi dicit † quando pro dote poſsit offi-
5 cium iudicis implorari. Et q; † dos à ſtatuto præſeruata petatur conditione ex lege ſeu ſtatuti tenuit domi. Soci. licet non audeat bene firmare pedem in conſi. cl. quinta ſeu. vi. colum. ver. illud tamen. i. volumi. propterea, quia multi tenuerunt q; debeatur, vt ſucceſsio vel legitima, vt in. q. ſequen. dicetur, & Firmat Soci. conſi. cclxxxviij. ix. col. verſicu. confirmatur iſta con-
6 clu. eo. vol. † De iure autem communi quomodo dos petatur, notatur in. l. fi. C. de do. promiſ. p Gl. & doc. in. l. ſi ſocer. in prin. ff. ſoluto matri. per Bart. in. l. obligamur. § leg. ff. de act. & obliga. per Alexan. in. l. mulier §. cum proponeretur. ff. ad trebellia. in penultima columna. vbi tangunt an detur actio contra patrem, an vero officium iudicis tranſitorium ad hæredes.

7 SECVNDO quæro † an illud quod præſeruatur per ſtatutum filiæ excluſæ ab vniuerſali ſucceſsione putà dos, cenſeatur eius legitima vel ſuccedat in locum legitimæ legalis. iſta eſt pulchra, & antiqua quæſtio in qua videtur dicendũ q; ſic ſecundum Ryzarmalumb. in quæſtione per eum diſputata quam refert Cy. in. l. ſancimus. C. de nup. & Bar. in. l. ticio cẽtum. §. ticio genero. ff. de condi. & demonſtra. & hanc partem tenuit Ioã. an. maximè ſi aliter non prouideatur de alimentis in addi. Specu. in titu. de ſtatu monac. ſuper rubri. poſt medium verſic. ſcire debes. Bal. & Salyce. in dicta. l. ſancimus & Albert. in. l. quoniam in prioribus. vlti. columna. C. de inoffic. teſtamen. vbi plenius cæteris examinat quæſtionem Ryzar. mouemur maximè, quia hoc eſt pars filiæ quæ ſolet legitima appellari cum legitima filij ſua pars appelletur in. l. ſancimus. ij. reſponſo. C. de inofficio. teſtamen. quæ legitima alijs etiam modis à iure nuncupatur vt not. Ioan. an. in rubri. ſuprà allega. in vltima columna. Eandem etiam opinio. tenuit Bal. conſi. ccccxcviij. incip. factum ſuper quo conſilium petitur prima parte ſecundum vltimam impreſsionem & in auc. res quæ in. ij. col. verſi. ſecundo quæro. C. commu. de leg. & in conſil. ccxviij. incip. ſint contente. i. volu. ſm penulti. impreſsionem repetito in conſil. ccciiij. ij. volu. ſecundum eandẽ im-
8 preſsionem, & incipit Anno domini. vbi dicit q; † ſi fœmina excluditur contemplatione dotis datę vel dandę, talis dos ſuccedit loco alimentorum & iccirco filia habet legitimam ſibi in dote taxatam quæ verba cõueniunt verbis Ryzar. prout ea refert Cy. in. d. l. ſancimus, qui etiam voluit id quod datur pro legitima ſuccedere loco alimentorũ. tandẽ npl. inuenio teneri in deciſionibus nouis rote ſub rub. de conſue. deci. i. in fin. aliàs eſt ſm ordinem antiquũ deciſio. xviij. & incipit itẽ fuit dubitatum. hoc idem vult Panor. in conſi. xcij. incip. illud indubitati circa medium ibi præterea &c. ij. vol. vbi dixit q; † qñ ſtatutũ filiam à ſucceſsione ex-
9 cludens mandat illam dotari, vult dotẽ ſuccedere loco legitimę, & eſſe patrimoniũ mulieris, & ſtatim peti poſſe. idẽ vult Bal. poſt Ia. bu. i. d. l. qm̃ in prioribus in pe. col. ver. ij. q̃ritur vbi dixit q; ſtatuto diſponente q; filia ſit cõtẽta q̃titate quã pater ei relinquere volet, q̃titas per pr̃em relicta q̃tũcunq; ſit modica ſuccedit loco legitimę, quod ſequitur ibi Saly. & Pau. de caſt. & Imo. in. l. fratri antepen. col. ff. de condi. inſti. Cu.

in.d.§.ticlo genero quem incidenter ſequitur Alexan.
in conſi.xiij.incip.circa primum.iiij.col.ij.volu.&
dixit Bal.in.l.maximum vicium in quarta columna.
in fin.verſiculo. vlterius quæritur.C.de liber.pręte.
ꝙ ſtāte ſtatuto ꝙ pater teneatur relinquere filijs quintā
partem, illa quinta pars ſuccedet loco legitimę lega-
lis.plus voluit Bal.in conſi.clxxxiij.inci.præſuppo
ſito ꝙ ſtatutū.i.vol.ſecundum vlti.impreſsionem ꝙ
10 † ſi ſtatutum excludat filiam à ſucceſsiōe & quatenus
non ſit dotata, mandet ſibi prouideri arbitrio propin
quorum tale pręſeruatum quantūcunq; incertum ante
ſequutū arbitriū ſuccedat loco legitimę.idem voluit in
conſi.ccccxix.inci.ad euidentiam.iij.vol.ſm eandem
ſtāpam, & credo ꝙ ſit idem caſus.idem voluit Pet.de
ancha.in conſi.ccccxxij.incip.pręmittendū eſt ꝙ ſtatu
11 ta. volens ꝙ etiam † ſi ſtatutum velit matrē in vſu-
fructu tantum ſuccedere ille vſufructus loco legitimę
ſubrogetur. & hanc ſententiam expreſsè firmat Paul.
de caſt. in conſi.cxij.inci.ſubſtitutio prædicta in fi.&
in conſi.ſeq.in volu.antiquorum conſiliorum ſecun-
dum primam impreſsionem & Alexan.in conſil.lv.
incipien.viſo titulo verſi.ſecundo caſu, & verſicu.ſu
pradicta fortificantur & ver.cum illa.ij.volu.Et ſm
paul.de caſt.in conſi.ccxlv.ſuprà allegato in.vi.col.
hanc opi.tenuerunt Ant.de peru.conſulendo, & Ful-
go.in qua opin.reſidet Moder.bononien.in tract.do-
tium in quinta parte.in.xxvi.q.incip.an valeat ſtatu
tum motus, quia ſtatutum arbitratur dotem eſſe con-
12 gruam portionem mulieris dotatæ, & † legitima ni-
hil aliud eſt ꝙ̄ portio taxata legis arbitrio & appellat
debitum bonorum ſubſidium & dos dicitur ſubſidiū
mulierum.l.i.C.vnde vir & vxor.Idem tenuit Cor.
conſi.xlviij.inci.de pluribus.ij.col.in priu.&.v.co.
ij.volumi.& conſi.xl.v.col. cum.ij.ſeq.iij.volumi.
& conſi.cxcix.inci.in hac.ij.colū.iij.vol. Contra-
riam opinionem videtur tenere Cyn.in.d.l.ſancimus
in fi.commen.& Bar.in.d.§.ticio genero in antepe.q.
& ibidem Pau.de caſt.& clarius ipſe Pau.in auten.
nouiſsima.i.colum.C.de inoff.teſta.& in conſi.lxx-
viij.incip.viſo dicto puncto in.i.colum.& in conſil.
cviij.incip.ſuper eo de quo quęritur in volu.antiquo
rum conſiliorum ſecundum primam impreſsionem.
maximè quando tale pręſeruatum nō debetur tpē ſuc
ceſsionis, vt quādo ſtatutum mādat filiam dotari, &
expectandum ſit tempus nubilis ætatis.quod an, &
quando ſit dicam in.q.ſeq.Idem dixit ipſe Pau.de ca.
in conſi.cx.incip.ſuper primo quęſito.in.i.columna
verſi.ad ſecundum & in conſil.cxx.inci.ſi dicta cor
nelia.& in conſi.ccxxxij.inci.pro pleniore & in cōſi.
ſeq.& in conſi.cviij.inci.ſuper eo quod quæritur cla-
ra & indubitata, vbi loquitur in dote eademmet ſtam
pa, & conſilio.ccxlv.aliàs.ccxxiiij.inci.ſuper primo
dubio.in.vi.col.ver.ſuper tertio & vlt.primo volu.
ſecundum vltimam impreſsionem.Cardi.conſi.cli.in
ci.quod autem iu fi.Cu.in conſi.xxxv.inci.ſtante ſta-
tuto vincentię, vbi voluit † dotē filię à ſtatuto pſeruatā
13 non deferri ſibi iure ſucceſsionis, adeo ꝙ pro illa non
faciat partem in legitima filij, eo quia in certa re ſeu pe
cunia non cadit hæreditaria ſucceſsio.l.i.§.ſi ex fundo
&.l.quotiens.§.hæredes.ff.de hæredib.inſtituen.&.l.
quotiens.C.eod.titul.ita vt filij maſculi ſuccedant in
totum cum onere pręſtandi illam certam rem.Idem &
latius voluit ipſe Cu.in conſi.cxxiiij.incipien.domi.
Anto.de verona, & hoc etiam apertè teſtatur Alexā.
in conſilio.clxxix.incipien.viſſo proceſſu cauſæ ver-
tentis.iij.columna.iij.volumine.& eſt de mente Bal.
in.l.non ſine in vltimis verbis.C.de bonisq; liber.ſi
bene conſiderentur verba ſua.& dixit Bald.nouel.in
tractatu dotium.vi.parte.in.xij.charta ꝙ dos ma-
gis dicitur ſuccedere loco legitimę quàm alimentorū
14 & ego infra.xiij.articu.principa.teneo ꝙ † dos præ
ſeruata per ſtatutum debeatur vt æs alienum.& ꝓ hac
ſententia facit, quia legitima eſt portio eius quod ab in
teſtato debetur.l.cum quæritur.&.l.parentibus.C.
de inoff.teſtamen.ergo ipſum præſeruatum non eſt le-
gitima.Eſt bene verum ſecundum Pau.de caſtr.in.d.
conſi.ccxlv.in.vi.colum.ꝙ ſi ſtatutum non excludat
fœminas à ſucceſsione, ſed dicat ꝙ debeant ſtare con-
tentę his quæ fuerint ſibi relicta pro dote, ꝙ tunc talis
dos videbitur ſubrogata loco legitimę, & prædictam
ſecundam opinionem tenuit conſulendo.Franciſ.de
ram.prout dixit Pau.de caſt.in.d.vi.colum, cui opi-
nioni conuenit illud quod dixit Maria conſi.xxx.in-
cipien.ꝙ̄uis.ij.colum.iij.dubio dum dixit ꝙ ſi ſtatu-
tum diſponat ꝙ filia dotata vel dotanda ſit contenta
dote & de eo quod ſibi pater dederit vel promiſerit,
nec vltra illud petere poſsit nec fratres, vel patruos
ſuos inquietare occaſione falcidię, tunc dos ſuccedat
15 loco legitimę propter illud † verbum falcidię, quod
ex neceſſario intellectu, intelligitur de legitima, vt per
modernos in auct.nouiſsima.C.de inoff.teſta.quod
ſecundum Mari.fortius procedebat in caſo ſuo ſtan-
te alio ſtatuto ferrarienſi.ꝙ ſi.ī.tempus ibi determina
tum frater ſororem non dotauerit duplicari debeat le-
gitima ſeu falcidia, tanquam ſit ſenſus ꝙ in primo ſta
tuto legitima minuatur, & in alio data negligentia du
plicetur. At dominus Philip.cor.conſi.cvij.inci-
cipiente in hac in finalibus verbis.ij.volumi.conclu-
16 dit ꝙ † dos debita per ſtatutum filię excluſę à ſucceſ-
ſione ſuccedat loco legitimę, retinendo tamen naturā
dotis in tempore, & idem vult in conſi.c.incipien.oō
caret pen.col.iij.volumi.Sed idem Cor.conſi.xxxij.
incipien.licet colum.fi.iiij.vol.dicit ꝙ dos non ſucce
dat loco legitimę ſaltē vt aſſumat naturam legitimę,
& inter cęteras rationes aſsignat rationem, quia com-
munis opinio, eſt ꝙ excluſa filia dotata, legitima ma-
ſculi ſit maior ꝙ̄ de iure communi, & ꝙ dos cenſea-
tur tanquam æs alienum, vt latè dicetur infra.in.xiij.
articu.iij.quæſtione.& ſi dos ſuccederet loco legitimę
filia concurreret in legitima, & legitima filij maſculi
vel filiorum non eſſet maior quàm de iure communi
contra communem opinio.d.autem Bartho.ſoci.fuit
varius in iſto arti.nam in conſi.cclxxxviij.incipien.
circa primum.vij.colum.ibi adducit.ij.loco.i.vol.
& in multis alijs locis quos referam infra in dicto.x-
iij.arti.iij.q.tenuit ꝙ dos & alia præſeruata filię exclu
ſæ per ſtatutū non ſint legitima nec loco legitimæ ſuc
cedant.Et ibi in.d.conſi.cclxxxviij.in.ix.col.ver.cō
firmatur iſta concluſio dicit ꝙ dos cenſetur filiæ præ-
ſeruari iure ſucceſsionis.& in multis locis quos refe-
ram in præallega.xiij.arti.iij.q.tenuit ꝙ dos tali filiæ
debita vel præſeruata ſit tanquam æs alienum. Et in
conſil.cl.in.vi.colum.ver.illud tamen.i.vo.ipſe do
minus Bartholo.ſoci.Refert quoſdam tenuiſſe ꝙ dos
prædicta ſeu tale præſeruatum debeatur iure legitimę,
& quoſdam alios tenuiſſe ꝙ debeatur iure inteſtati,
& ſucceſsionis ab inteſtato & quoſdam tenuiſſe ꝙ de
beatur, vt quoddam proprium extrinſecus patrimo-
nium, & refert Anto.de butr.in conſil.xli.qui in ſua
iuuentute fuit vnius opinionis, & alterius in ſenectu
te dicens, ꝙ hæc difficultas fecit vacillare plures ma-
gnos docto.tangendo etiam ibi in.ix.colum.verſicu.
vij.confirmatur an talis dos vel tale præſeruatum de-
beatur, vt ſucceſsio. Iſte paſſus apud me eſt diffi-

cilis

cilis , & niſi intelligatur non poſſunt decidi plures
quæſtiones in hac materia.in quo duo ſunt conſiderã
17 da.primo † an id quod à ſtatuto præſeruatur filię de-
beatur inſolidum & tam ex teſtamento quàm ab inte-
ſtato,demum an id quod debetur habeatur loco legi-
timæ legalis , & eius naturã aſſumat , circa primum
conſideranda ſunt primò verba ſtatuti an loquantur
tam ex teſtamento quàm ab inteſtato,an verò ab inte-
ſtato per ſe,an verò ex teſtamento per ſe , nam ſi loquã
tur vtroq; caſu ſcilicet tam ex teſtamento quàm ab
inteſtato,clara eſt diſpoſitio:cum in omnem caſum ꝓ
uideatur,ſi verò loquuntur ab inteſtato tantùm putà
quòd extantibus maſculis filia non ſuccedat,ſed dote
tur vel non ſuccedat niſi in certa re, & contingat ꝙ qs
decedat inteſtatus adhuc res eſt clara quòd totum id
quod ei pręſeruatur ei debetur , vbi autem contin-
git quem decedere teſtatum relinquendo filiæ minus
quàm ei ab inteſtato per ſtatutum pręſeruatuur ,eſt
difficultas, propterea quia filijs qui de iure cummu-
ni ab inteſtato ſuccedunt in tota hęreditate poteſt pa-
ter per teſtamentum relinquere tertiam aut dimidiam
eius quòd ab inteſtato habituri fuiſſent, non autem te
netur eis relinquere totum id in quo ab inteſtato ſucce
derent.d.auctẽn.nouiſſima, & in corpore vnde ſumi
tur &.l.parentibus &.l.cum quæritur.C.de inoſ.te-
ſtamen.&.l.papinianus.§.quarta.ff.eod.titu. vnde ſi
mile dici videtur in eo quòd ab inteſtato per ſtatutũ
pręſeruatur cum pater non teneatur id totum relinque
18 re,cum † ſtatuta etiam correctoria iuris cõmunis be-
ne recipiant interpretationem à iure communi auct.of
feratur.C.de litis conte.iuncta.l.ſciendum.ff.qui ſatiſ
da.cogan. & ita conſuluit Pet. de anchara.in conſi.
ccccxxij.incip.præmittendum eſt,de quo latè dixi.s.
in nono articulo principa.l.quęſtione, & ad ibi dicta
me remitto. & eo caſu quo tota portio à ſtatuto ab
inteſtato pręfixa non debetur ex teſtamento non po-
teſt dici ipſa tota portio eſſe legitima, quia eſt pars ei-
non autem totum id quòd ab inteſtato debetur iuri
bus prællegatis,idem eſt dicendum . vbi portio præ
ſeruata in totũ,tam ex teſtamento quã ab inteſtato de-
betur per rationem prædictam. propter quod melius
ſenſerunt illi qui dixerunt quòd pręſeruatum filię ab
inteſtato non eſt legitima nec ſubrogatur loco legiti-
mæ. Et ad clarius habendum intellectum prædictorũ
ponderanda etiam ſunt verba ſtatuti an velint præſer
uatum capi de manu maſculorum & nõ iure directo:
& an præſtari in pecunia & non de ſubſtantia defun
cti iuxta.l. ſancimus.§.repletionem.C.de inoſ. teſta.
& not.plenè per Alexand.in.l.in quartam.ff.ad leg.
falci.an verò pręſtari poſt tempus & non tempore de-
latę ſucceſſiõis iuxta .l.quoniã in prioribus.C.de in
officio.teſtamen.quia eo modo indubitatum videtur
quòd ſtatuentes noluerunt illud præſeruatum ſuccede
re loco legitimę propter naturam contrariam legiti-
19 mæ,nam † ſubrogatum tunc ſapit naturam eius in
cuius locum ſubrogatur quando ad idemmet non ad
diuerſum ſubrogatur .l. ſi in fundo.§ ſi fundus.ff.de
iure dotium.vbi autem ſtatutum taxat filię aliquid ex
teſtamento diſponendo quòd pater non poſsit ex te-
ſtamento minus relinquere,vel quòd filia non poſ-
ſit plus petere ſi exiſtant maſculi, tunc ſi illud taxetur
ſub nomine quotę, vt quia dicat de decima parte vel
duodecima tenendum in dubio eſt quòd tale præſer-
uatum ſuccedat loco legitimę quaſi ſit ſenſus quòd fi
lia partem decimam vel duodecimam eius quod ha-
bitura fuiſſet ab inteſtato petere poſsit & non plus ,
nec poſsit pater minus relinquere iuxta nota. per gl.

l.&.ij.in auc.nouiſsima . & omnia iura de legitima
loquentia in iſta parte locũ habebunt vt in locis præ-
dictis .& per Calde.in conſi.xxxij. ſub rub.de teſt. fa-
cit.l.i.§.i.ff.ad.l.fal . Sed ſi pręſeruatur certa ſumma
vel res non puto ꝙ ſuccederet loco legitimę legalis ꝑ
prædicta, & quia iſtę res non debentur habita ratione
æris alieni & ipenſę funeris ſicut debetur legitima.d.
.§.quarta . &.§.ſe. & quod declarat Bart. in.l.ex facto
la grande.in.ij.col.ff.de hære.inſti . iunctis notatis ꝑ
doct .maximè Bal. & modernos in.l.quotiens.C.e.
tit. Vbi autem ſtatutum ab omni ſucceſsiõe filias ex-
cludit & à legitima nihil eis reſeruando , tantò magis
eſt dicendum ꝙ dos non ſuccedit loco legitimę , vt ꝑ
Roma.conſi.cxxxiij. incip . pro declaratione. circa
princip.Quid autem ſi ſtatuto caueatur ꝙ mater ha-
bens filios vel filias non poſsit relinquere extraneis
vltra quartam partem,an tres quartę dicentur legiti-
ma filiorum & filiarum & legitima iuris communia
fuiſſe ꝑ ſtatutum aucta ad tres quartas. Maria.conſil.
lxxxiij. Inci. viſa.circa fi. & Soci.conſi.cxvi. incip.
non poteſt. &.xxx.incip. viſo teſtõ.pen.col.i.vol. te
nuerunt ꝙ ſic. Ad quod Mart. in.d.conſi.lxxxiij. &
Soci.d.conſi.ccxxx.colum.fi.allegant multas deci-
ſiones quę eſſent hic tranſportandę. Sequitur idẽ bar
tho.ſoci.conſi.cl.præalle.vi.col. & ſecundum doct.
præalle. iſta legitima ita aucta regulatur prout legiti-
ma iuris communis , nec in ea poteſt apponi grauamẽ
prout etiam tenuit Calde.conſi.xxxij.inci.an ſi ſtatutũ
ſub rubri.de teſta.de quo latiſsimè dixi.s.in præced.
ſeu.x.arti.princip.iiij.q.antepe. & penult.col. verſicu.
poſtremò.et ſecundum hic & ibi dicta per me iſta opi.
videtur verior. & quòd dicatur aucta legitima etiam
tradidi.s.in.i.articu.princi.iiij.q. Et ex prædictis
deciditur alia quęſtio, & conſequenter tertiò quęro ,
20 † an ſtante ſtatuto quòd filia dotata non ſuccedat ,
poterit filia petere dotes anteꝗ̃ nubat, & ſi teſtator eas
relinquat, ꝗ̃ qõnem latè diſputauit Rizar. malũ. quẽ
latius cæteris refert Alberi . de roſa.in.ij. ꝑ ſtatu.q.
ciiij.ici.adhuc ex eod.themate, & in.l.qm̃ i ꝑoribus.
vbi vtit eiſdem verbis. de inoſ.te. & Cy .in.l. ſanci-
mus.C.de nup.vbi magis ſuccinctè refert qõnẽ præ-
dictã. & Bar.in.d.l.ticio centũ.§.titio genero. in pen.
col. & fina.ff.de cõdi. & de.vbi breuius loquitur ſm
morem ſuũ, qa ex multilogo antiquoꝝ excerpebat iu
ra ad caſum ſpãlius facientia, & in ꝓpoſito qõnis ma-
gis cõferentia. nõ ignorans ꝙ volentib9 ambulare per
generalitates & ſimilia pateret ꝓceſſus in infinitum. et
iſte fuit mos legiſlatorũ & iuriſcõſultoꝝ quorũ inter
pretationes ſunt nobis ꝓ lege traditę . Nam ſub vno
21 vel duobus fundamẽtis qõnes decidebant, † licet æta
tę noſtra doctores cõi errore ducti arbitrẽt in multilo
quio eſſe ſcientiã. & ꝓut referunt Cy. & Albe.poſt Ri
zar.iſta.q. dependet à præcedente .ſ. an talis dos vel
aliud p̃ſeruatum mulieri à ſucceſsione excluſæ cenſea
tur eius legitima ſeu loco legitimę ſuccedat , & poſito
ꝙ ſic, voluerunt eãdẽ dotẽ deberi non expectato tp̃e
matrimonij vel nubilis ętatis ſi relinqueret impuberi,
ꝑꝑea quia legitima non recipit diẽ nec condõnẽ, vt eſt
tex.in.d.l.qm̃ i prioribus. & ſuccedit in locũ alimen-
toꝝ & à iure naturę fundamentũ trahit, ita vt appel-
letur debita de iure naturę.l.i.§.ius naturale.ff.de iuſti
tia & iure. & in auctenti.de trien. & ſemiſ.§ primo in
fine & §.& hoc prohibemus. &.l.cum ratio. in prin-
cip.ff.de bo.damna. &.l. quiſquis.§.ad filios.C.ad.l.
iul.maie.Debetur enim propter cõiunctionem patris
ad filium & econtra.d.§ primo ibi nam &c. & qa ꝑꝑ
eam pietas quę eſt inter patrem & filium excuſat à ve-

recundia ꝙ pater incurreret filio nihil dando, vt in-
22 nuitur in.§.cum autem.insti.de inof.teſtamen.† Nam
ſicut in vita pater tenebatur alere filium, congruum
fuit vt lex filio ex bonis paternis certam partem aſsi-
gnaret ex qua poſſet poſt mortem patris ali.d.§.j. et.d.
§.& hoc prohibemus.cũ iuribus allegatis. Nec ob. ſi
dicatur iſtam legitimam minui non poſſe per ſtatutũ
cum ius naturale ſit immutabile.§.ſed naturalia. inſti.
de iure naturali.gen. & ci. quia cum legitima poſsit
minui per legẽ, attento ꝙ ius naturale illam non taxa
uit ſed ius ciuile vt plene dictũ fuit in primo arti. prin
cipa.i.q.poterit etiam per ſtatutum.l.omnes populi.
ff.de iuſti.& iure. quod ſtatutum dicitur minuere &
non tollere dotes loco legitimę ſubrogando. Et hanc
opino. tenent prout vtrobiq; refert Alberi. vltramõ-
tani & communiter doct.cum qua ipſe vtrobiq; trã-
23 ſit dicens quòd † ſi fœmina eſſet extranea, vel ſi filiæ
pro dotibus vltra debitum bonorum ſubſidium relin
queretur.quòd impleta demum conditione vz tem-
pore matrimonij tale relictũ peti poſſet.l.qui hẽdi.§.ſi.
ff.de conditio. & demonſtra.l.i.§.ſi autem ſub con-
ditione.C.de cadu.tollen.l.cedere diem.ff. de verbo.
ſignifica. Tale enim relictum eſt condmõale.i.cum ita
legatum §.videamus.ff.de conditio.& demonſtra.&
l.quod pupillę.ff.de iure dotium. & confertur in euẽ
tum matrimonij, cum dos non poſsit eſſe ſine matri-
monio.l.fin.C.de do .ante nup. & in.l.in poteſtate.
ff.de ſpon.&.l.tali ſtipulatione.ff.de iure dot.& prę-
dictam opinio. Rizardi refert & ſequitur Ioan. and.
in additio.Specu.in titu.de ſtatu mo.in rubri. verſi.
ſcire debes.poſt medium.& etiam tenuit Bal. in.l.ſan
cimus.C.de nup. dicẽs quòd ſi expectaretur tempus
matrimonij, vz nubilis ætatis, quando relinquitur
impuberi poſſet filia fraudari dote & legitima, & in
toto patrimonio patris ſi interea moreretur, quod eſ-
ſet iniquum, propter quod impugnat deciſionem bar
to.quam.ĩ.referam dicentis quòd † ſicut ſtatutũ po-
24 teſt minuere legitimam in q̃titate. Ita etiam poteſt in
tempore differendo eius præſtationem. Et iſtam opi.
etiam tenuit Pet.de anchara.in conſi.ccxxxij. incip.
ſubtiliſsime.& Panormi.in conſi.xcij.incip. Illud in
dubitati iuris.ij.volumi.per rationem Bald.& Ale-
xan.in conſi.lv.incip.viſo titulo.maximè in vltima
colũ.verſiculo ſupradicta fortificantur ſecundo vo-
lumine.& Ange.areti.in.§.fuerat in. xix. columna cũ
ſequen.inſti.de act. vbi voluit quòd etiam ſi interim
prouideatur filię de alimentis per ſtatutum vel teſtato
rem, nihilominus dos ſtatim & purè debeatur. Bar.
25 autem in.d.§.ticio genero.in vlti. colũ.dixit ꝙ † dos
ſtatim peti non poteſt.cum tale relictum dotis ſit quid
conditionale, vt dictum fuit. Nec obſtat quòd legiti-
ma non recipiat diem nec conditionem. d.l.quoniam
in prioribus.ga ſm Bar.iſta dos nõ ſuccedit loco legi
timę, & poſito ꝙ ſuccederet ſtatutũ p̃t tollere legitimã
& poſito ꝙ nõ poſſet, poteſt ſaltẽ minuere. Vñ ſm eũ
ſi ſtatutum poteſt minuere in quantitate, poteſt etiam
minuere in tempore, arguendo de re ad tempus iuxta
nota.plenè.in.l.vinum.ff.ſi cer.pet.per illum text. &
l.miles ita.ff.de mili.teſta.& hanc opi.ſequitur Pau.
de caſt.in.d.l.quoniam in prioribus.dicens ſe ita plu
ries conſuluiſſe & in auct.nouiſsima.C.de inofficio.
teſtamen.& in conſi.ccxxxij.incip.pro pleniore. in.i.
colum.in volumi. antiquorum conſiliorum ſecun-
dum primam impreſsionem, vbi dixit † conditionẽ
26 non modo poſſe apponi ſed tacitè ineſſe. Idem voluit
ipſe Pau.de caſt.in conſi.ccxciij.aliàs.cclxxvij.in vo
lumine nouorum conſiliorum ſecundum vltimam
impreſsionem.& Cuma.in conſi.cxxvij.incip. men-
ghus.& in conſi.cxxiiij.incip.dominus Antonius de
verona.poſt medium vbi dicit, ſi ſtatutum dicit filiã
non ſuccedere ſed debere eſſe contentam eo quod ſibi
27 pro dote relinqueretur, quòd † ſicut pater poteſt
prætextu ſtatuti quantitatem legitimę minuere, ita p̃ot
modum & formam relicto adijcere. arg.l. videamus
§.penul.ff.de in lit.iuran.& eius quod dicit Barto. in
28 d.§.titio genero.ſicut econtra † qui non poteſt minue
re non poteſt modum nec formam adijcere.d.l. quo-
niam in prioribus.&.l.omnimodo.C.de inof.teſta-
men.adeo vt poſsit pater dans dotem, alijs filijs ſtipu
lari mortua filia dotata ſine liberis, de quo dicã in.q.
ſeq. Idem voluit Franci.de are. in conſi.xliij.incipiẽ.
placet mihi concluſio.& domi. Benedictus capra in
conſi.lxxij.incip.quidam Michael.iij.colum.& do-
mi.pręcep.meus in.d.l. quoniam in prioribus. circa
fin.commen.& dixit Pau. de caſt.in conſi.cxx.incip.
ſi dicta cornelia in volumi.antiquorum conſiliorum
ſecundum primam impreſsionem, quòd de relicto p
patrem facto fœminę dotatæ per ſtatutum excluſæ à
ſucceſsione conditio non reijcitur, quia loco legitimę
non ſuccedit. Et hanc opin.tenet Bald.nouel. in trac.
dotium in.vi.parte in.xix.charta. vbi ſatis latè attin
git hunc paſſum, Sequitur Corn.conſi.cccx.incip. in
hac.in fi.i.volumine.&.xlviij.incipien.de pluribus
iij.colum.in princip.ſecundo volumine. Eſt etiam ad
uertendum quia Cyn.in.d.l.ſancimus videtur obſcu
rè loqui adeo vt Barto.in.d.§.titio genero.dicat Cyn.
fuiſſe ſuæ opi.& Bal.in.d.l.ſancimus.dicat eum fuiſ
ſe contrarię opi.ſed Salice.eum intelligit fuiſſe opnio-
nis q̃ ſuprà tenuit Barto. & in prędicta ſententia vi
detur etiam fuiſſe Bartol .in.l.qui negociationẽ.§.pu-
pillo.ff.de admini.tuto.dum ſe remittit ad dicta per
29 eum.in.d.§ titio genero. Sed Saliyce.in.d.l. ſanci-
mus.in vltima colum.† diſtinguebat quòd aut teſta-
tor relinquens dotem filię diſpoſuit illam debere ali-
mentari antequam maritaretur de bonis ſuæ hæredi-
tatis, & tunc videatur compenſaſſe dicta alimenta cũ
mora dicti temporis & dilationis, quaſi talia alimẽta
ſuccedãt loco interuſurij medij tẽporis, ita vt in hoc
verſetur commoditas & fauor filiæ, quia interim ali
mentabitur.& quantitas ei relicta deperire non pote-
rit, ſubdit idem eſſe ſi ſtatutum diſponeret filiam debe
re alimentari, quia tunc ceſſat ratio. d.l.quoniam in
prioribus.ſed vbi non eſſet prouiſum mulieri de ali-
mentis, tunc ſequitur opi.Rizar.malum.de qua bal.
etiam meminit in.l.generaliter.in pe. columna.C.de
epiſ.& cle.Ange.verò in conſil.cccxlix.incip.conſul
30 tatio.dicit quòd † ſi ſtatutum mandat filiam dotari
per hæredem, & interim antequam tradatur nuptui
ali.actus dotis conſtituendę eſt purus & actus dotis
exigendæ & ſoluendæ eſt conditionalis & in tempus
matrimonij ac incertum, habens implicitam condi-
tionem ſi matrimonium ſequetur per iura ad hoc al-
legata dicens quòd filia poteſt petere conſtitutionẽ do
tis ante matrimonium & etiam infans, & quòd matri
monio contracto ſeu quando vult cum effectu nube-
31 re poteſt exigere. Nam ſecũdum Ang.† differunt mu-
lierem eſſe dotatam, & dotem eſſe quia ſola dotis aſ-
ſignatio pro matrimonio non contracto ſed contra-
hendo, facit vt aliqua dicatur dotata.l.ſi quis priore
§.certũ.C.de ſecun.nup.non tamen quòd ſubſit dos
niſi matrimonio ſequuto.ideo ſecundum eum vulgo
dicimus quòd puella nubilis eſt dotata, ſi dos ſibi ſo-
lum eſt aſsignata. Et dicit Ang. ſequendo Barto. ꝙ
32 † dos iſta aſsignata ſeu relicta nõ tranſmittitur ſi filia

ante

ante matrimonium contractum decedat, cum deficiat
conditio ſub qua debetur dos ſequendo in hoc ſniam
Bar. ſ. relatam, quod dicit verum niſi heres fuerit in
mora, vt quia puella nubilis volens nubere interpel-
lauit hæredem maſculum, vt dotem aſſignaret & tra-
deret, & ille non tradidit, propter quod matrimoniũ
non eſt ſequutum, quia conditio habetur ꝓ impleta,
ex quo ſtetit per hæredem. l. iure ciuili. ff. de condi. &
demon. iunctis his quæ dixit Bar. in. d. §. ticio genero
in ſi. com. volens dotem dari etiam ante matrimoniũ
vt matrimonium ſequi poſſit. Et tunc ſecundum An
33 ge. etiam † fructus dotis arbitrio boni viri taxandi
erunt præſtandi arg. eius quod dicimus de fructibus
legitimæ qui ſunt præſtandi poſt moram, prout etiam
conſuluit Alex. cõſ. vij. in. ij. vo. & . lxix. & . clxxx.
i. volu. Et ſic Ange. tranſit in effectu cũ opinione bar.
ſumpta maximè occaſiõe communis vſus loquendi
Pau. autem de ca. in. d. §. ticio genero licet fateatur ſta
tutum poſſe minuere legitimam tpe & cauſa prout di
cebat Bar. Tñ aliter loquitur & ſubdit ſe pluries in ca
ſu cõſuluiſſe & milies interrogatum fuiſſe, dicit enim
34 ꝙ aut † ſtatutum diſponit ꝙ extante maſculo filia fœ
mina non ſuccedat, ſed debeat dotari, & tunc ꝓcedat
opinio Bar. quia nõ excluditur niſi ꝑ exiſtentiã maſ
culi, & ꝙ ſubijcitur ꝙ debeat dotari non operať vt ẽt
propter dotes itelligatur excluſa, ſed illa verba debẽt
intelligi ſi contingat filiam nubere. aliàs enim dotatio
non eſſet neceſſaria, & quia tunc filię legitima non de
betur cum ab inteſtato non ſuccedat etiam ſi pater ni-
hil pro dote eidem contuliſſet. ſi pater ei pro dote re-
linquat non cenſetur relinquere pro legitima, ſed tan-
quam extraneus, & relictum pro dote cenſebitur con
ditionale in tpe nuptiarum, aut verò ſtatutum loquiť
ꝙ fœmina dotata non ſuccedat, ꝑut figurat Bar. in. d.
§. ticio genero, & tunc dicit Pau. de ca. ꝙ Barto. non
35 bene dicit. & ꝙ † relictum pro dote eſt purũ aliàs non
diceretur filia dotata ſi intelligeretur conditio ineſſe
vel ſi ſub conditione dotes relinquerentur, quia reli-
ctum ſub conditione nõ dicitur ineſſe nec efficatiam
habere ante conditionis euentum. d. l. cedere diem, &
hoc modo bar. in. d. § ticio genero implicaret ſibi con
trarietatem volendo ꝙ filia dicatur dotata & ꝙ relic-
tum ſit conditionale, nam vel eſt neceſſe dicere ꝙ dos
purè debeatur vel ꝙ talis filia non dicatur dotata &
cõſequenter non ligetur ſtatuto, attẽto maximè ꝙ ex
cludit filiam ꝑ dotem, & ſic vult ꝙ illam habeat ar-
gumen. l. qui volebat. ff. de hære. inſti. ſubdit Pau. de
caſt. ꝙ ſua diſtinctio eſt ipſa veritas. Eandem opinio-
nem & diſtinctionem ſequitur ipſe Pau. de ca. in con
ſi. cviij. incip. clara & indubitata & in conſi. lxxviij.
inci. viſo dicto puncto prima col. in vol. antiquorũ
conſiliorum ſm primam impreſſionem concordans
hoc modo opinionem Riz. & ſequacium vt. ſ. opi
nio Riz. procedat in ſtatuto diſponente filiam dota-
tam non ſuccedere, & opinio Bar. ꝓcedat qñ filia ſim
pliciter excluditur & mandatur dotari. Idem etiã vo
luit ipſe Pau. in conſi. ccxxxiij. inci. ſuper eo ꝙ quæ-
ritur an dicta dña Ioanna licet quo ad reiectionẽ cõ-
ditionis diſcrepet ab his quæ alibi dixit, de quo dicã.
j. hac. ea. q. Et cum dict in. Pau. de ca. tranſit Soci. cõ
ſi. cclxxxviij. incip. circa perſonam. xij. col. ver. ſecun
dum decidit &. xcij. etiam inci. circa. iiij. col. i. vol. &
Corneus conſi. xxxij. inci. licet. ij. col. quarto volu. &
videtur communis opi. modernorum. et hanc diſtin-
ctionem etiam firmat Cum. in. d. §. ticio genero volẽs
36 fortius ꝙ in caſu Bart. † non dicatur filia dotata cui
ſunt dotes purè relictę, niſi deuentum fuerit ad actum
purę traditionis ipſius dotis de quo dixi. ſ. in. vi. art.
princ. in quarto membro in. vij. q. ſubdit Cum. ꝙ po
ſito ꝙ talis poſſet dici dotata cui ſunt dotes relictę di-
cendum ſit, tale relictum eſſe purum, & purè deberi
quia ſuccedit loco legitimæ, & eius naturam ſequi de
bet iuxta. l. ſi eum. § qui iniuriarum. ff. ſi quis cau. &
l. emptor. §. ancillam. ff. de rei vendi. & in hac opinio-
ne videtur perſiſtere Alexan. in conſi. xiij. incip. circa
primum dubium quarta columna tertio volumine.
Et Corneus conſilio. xl. incipen. circa hanc. v. & . vi.
columna tertio volumi. plus voluit Alexan. in conſ.
lv. incipi. viſo titulo quæſtionis ſecunda & tertia co
37 lumna ſecundo volumine. ꝙ ſiue † ſtatutum dicat ꝙ
fœmina dotata non ſuccedat ſiue ꝙ debeat eſſe conten
ta dote ſibi relicta, ſtatutum intelligi non debeat, vt
velit poſſe relinqui dotem in tempus nuptiarum vel
conditionaliter, ſed quod velit ſolũmodo ipſam do-
tem minuere in ſubſtantia & quantitate per nota. per
Iac. but. in. d. l. quoniam in prioribus & Ioã. de imo.
in. l. fina. in antepe. colum. ff. de condi. inſti. cum ſta-
tutum non diſponat de die vel dilatione, de quo ple-
nius dicam in. quæſtione ſequenti. Ad not. per bar.
in dicto §. ticio genero reſpondet Alexand. vel quod
verior ſit contraria opinio, vel quòd loquitur quan-
do ſtatutũ vlterius procedit dicendo quòd dotata nõ
ſuccedat nec poſſit teſtamentum impugnare. Sed iſta
ſaluatio Alexand. & concordia non eſt bona, vnde
teneo Paulum. de caſtro. in ſua diſtinctione de mero
38 iure bene dixiſſe per rationes ſuas, quia † non dicitur
dotata illa ſaltem quæ conditionaliter eſt dotata ante
conditionem impletam, vt prædictum fuit. & quia
iſta qualitas debet adeſſe tempore ſucceſſionis delatæ
quæ adeſſe non poſſet pendente conditione an dos de
beatur, vt dixi ſuprà in ſexto articulo princip. quar-
to membro in ſeptima & tertia quæſtione. Puto ta-
men prædictam opinionem Bartoli poſſe procedere
39 † attento communi vſu loquendi ſecundum quem
illa dicitur dotata, cui ſunt dotes ſimpliciter relictę,
prout dixit Ange. dicto conſilio. cccxlix. & latius te
tigi in ſexto articulo principali quarto membro in ſep
tima. & tertia quæſtione Ita quòd tunc talis fœmina
cui ſunt dotes in teſtamento relictę ligetur ſtatuto, &
nõ poſſit dotem ſtatim petere, ſed matrimonio ſequu
to vel inuento marito, coniungendo communem
vſum loquendi cum diſpoſitione iuris hoc modo, vi
delicet quòd dos dicatur propter matrimonium &
conſequenter quòd peti non poſſit ante matrimoniũ
per iura ſuprà ad hoc allegata per Bartolum, & Ang.
cum concor. de quibus ſuprà eodem prima columna
Et quòd nihilominus attento communi vſu loquen-
di dicatur dotata illa cui ſunt dotes relictę, quia eſt de
ſtinatione licet nõ actu dotata. vt in. d. vij. & etiã. iij.
quęſtione. debebit tamen, vt dixi in. d. vij. qõne con-
40 ſtare de iſto cõmuni vſu loquẽdi & clarè. quia † mul
ti vulgares ſecundum eorum vſum loquendi dicunt
illam dotatam cui ſunt dotes relictæ quando q̃uãdo-
cunq; etiam matrimonio non ſequuto poteſt exigere
dotes, impropriando verbũ dotis. Et prædicta opi-
nio Pau. de caſt. quam dixi veriorem mero iure & cir
cunſcripto communi vſu loquendi procedere etiam
ſi in ſtatuto diceretur quòd mulier relictum petere
debeat debito tempore & non vltra ratione cuiuſ-
uis legitimæ, vel alia non obſtante quòd contrarium
dicat Benedictus capra in dicto cõſilio ſeptuageſimo
ſecundo nam talia verba non operantur dilationem
quando aliàs non eſt. Vbi autem ſtatutum ſim-
41 pliciter excluderet & mandaret dotari, † tunc quia

ceſſat dictus cōis vſus loquendi & conſequenter ſu-
mus in terminis iuris cōis minus dubiè ſtandum erit
deciſioni Pau. de ca. per rationes ſuas quia filia exclu-
ditur ſimpliciter & dos exigit matrimonium, & tunc
ſi legetur dos in tempus nuptiarū cōditio reijcictur ꝑ
prædicta, & notat & Pa. de ca. in conſi. cxcviij. in vo-
lu. antiquo. conſilioꝝ in prin. ſm .ſ. impreſ. quod con-
ſilium incipit in caſu pręſenti. Et hic eſt aduertendum
quia diſtinguendū eſt an ipſa diſpoſitio ſtatuti exclu-
dentis dotatā ſeu volentis ꝙ dotata non ſuccedat ſit
conditionalis, & an relictum quod ſit in executionem
42 ipſius ſtatuti. † Nam ipſum ſtatutum bñ ſtat conditio
naliter. ſ. ꝙ filia non ſuccedat ſi fuerit dotata, vt dixi,
ſ. in. vi. arti. prin. iiij. mēbro. xv. q. pr. col. poſt. d. meū
Iaſ. in. l. cum mota. vi. colum. C. de tranſac. Non ſic
eſt in legato dotis, quia aliquando eſt conditionale,
aliquando purum ſm Barto. & docto. in. d. §. titio ge-
nero pe. col. vbi Bar dicit ꝙ nullo extante ſtatuto lega
tum dotis eſt purū qñ legitima non relinquitur, quia
pr aliàs eſſet relicturus. Et ſm Paul. de ca. ibi idem eſt
qñ dotata excluditur à ſtatuto, quia niſi legatum eſſet
purum ſed conditionale non diceretur filia dotata &
ſuccederet cum præſumat teſtator velle ſe conforma-
re voluntati ſtatuti, vt per bar. in. l. hęredes mei. §. cum
ita. ff. ad treb. cum concor. adductis. ſ. in. v. arti. pn.
xi. q. ſequitur Cor. in conſi. xxxij. incipi. licet. ij. col.
iiij. volu. & in conſi. clxij. inci. primo aſpectu in. ij. co
lum. ij. vo. & alibi ſępe cum cōcor. ſ. allegatis ꝑ opi.
Pau. de ca. dicens ꝙ quia dotata excluditur à ſucceſ-
ſione ꝑꝑ dotem eſſet abſonum ꝙ excluderetur ab hę-
reditate & dote, quod fieret ſi legatū dotis eo caſu eſ-
ſet conditionale, & filia ante matrimonium contra-
ctum moreretur iuxta ꝑdicta quod eſt intelligendum
niſi obſtet cōis vſus loquendi de quo cōſtet. Si verò
ſtatutum ſimpliciter excludat filiā & mandet illam do-
tari, tūc ſm Pa. de ca. & Cor. vbi. ſ. ac cōiter moder
nos legatū dotis erit conditionale ꝑ iura. ſ. ad hoc al-
legata quaſi ſit ſenſus ſtatuti ꝙ dos dari debeat non ꝑꝑ
43 ſucceſſiōem ſed ꝑꝑ matrimoniū, vt ꝑdixi. † Generali
ter autem loquendo qñ legatum dotatis ſit cōditiona
le purū vel modale. Et quid ſi relinquat pro filia ma-
ritanda. tradunt Bar. & alij in. d. §. ticio genero. & Cy.
in. d. l. generaliter. vbi etiam bal. in pe. & vlti. col. C.
de epiſ. & cleri. Cy. Bal. & Saly. in. d. l. ſancimus. C.
de nuptijs. Bal. in. l. fi. in pe. q. C. de lib. pręt. & in. l.
filia legatorum. C. de lega. & in. l. ſi plures. C. de con-
di. inſer. & in. l. l. in pe. q. C. de priui. dot. & in. l. itē
quia. ff. de pact. & in. l. ſi pater. vbi etiam Fulg. in re-
pet. C. de inſti. & ſubſt. & in. d. l. qm̄ in prioribus. &
per Ang. in diſpu. inci. facti cōciſtorij &c. ꝑ bar. in. l.
ſi diuortio. in ſi. com. vbi etiam per alios. ff. de verb.
obli. cum concor. ibi traditis. Et latè Soci. xcij. inci.
circa. iij. quinta &. vi. col. i. vol. & Corneū conſi. xl.
incip. circa hanc. iiij. &. v. col. iij. vol. vbi tenet illud
nō eſſe conditionale & trāſmitti qñ ſit filiæ, de quo. ſ.
44 in. ix. q. Ex ꝑdictis colligitur ꝙ † quando ſtatutū ex
cludit filiam dotatam non diſponendo quo tempore
dos peti poſſit nō poſſit teſtator diſponere ꝙ peti nō
poſſit ante tp̄s nuptiarum, ſed per annū poſt nuptias
etiam attento cōi vſu loquendi de quo dixi, cū ius ve-
lit illas ſtatim deberi. qa † eſto ꝙ cōis vſus loquendi
45 faceret dici dotatā ſine matrimonio, non tamen opera
tur circa dilationem dandę dotis matrimonio ſecuto
Facit. l. nemo poteſt. ff. de lega. primo. & argu. in. d.
l. qm̄ in prioribus. ſecus autem vbi ius ita non vellet
vt quando ſimpliciter excludit & mandat illam dota
46 ri prout dictum fuit. Eſt tamen aduertendū, quia † vbi
ſtatutum non vī ꝓhibere dotē ſtatim peti poſſe ſeu de-
beri & teſtator illā relinquat ſub conditione vel in tp̄s
nuptiarum, poteſt dubitari an dies vel conditio reijcia
tur ſicut dicimus in legitima. d. l. qm̄ in prioribus. an
verò non habeatur pro dotata. Et pau. de ca. in. d. con
ſi. ccxxxiij. vult filiā haberi pro dotata & conſequen-
ter excludi per ſtatutū reiecta conditione & tempore
nuptiarum, non ex eo, quia dos ſuccedat loco legiti-
mæ, ſed ex eo quia filia ꝑꝑ dotē excluditur, quod mul
tomagis ꝓcederet ſi teneremus iſtam dotem ſuccedere
loco legitimę, prout plures doc. ſ. allegati tenuerūt ꝑ
tex. in. d. l. qm̄ in prioribus. & tunc in eo in quo exce-
deretur legitima de iure cōi debita non reijceretur con
ditio. cum filia habeatur pro extranea, vt dixit Albe.
in. d. l. qm̄ in prioribus. & i. d. q. ciiij. ſequitur Bar. in
d. l. qui negociatorem. §. pupillo. & Pau. de ca. in. d. §.
ticio genero. in antepe. co. & ita videtur reſidere do.
Philip. corneus. d. conſi. xl. in. v. &. vi. col. iij. volu.
poſt Rizar. malū. & bal. in. d. l. ſancimus. ac Cu. &
Pau. de ca. in. d. §. ticio genero. verum quia tenui in ꝑ-
ce. q. ꝙ dos non ſuccedat loco legitimæ, quod maxi-
mè dignoſcitur, qa dos debet in vita patris filię. ſecus
in legitima. l. i. §. ſed nec impuberis. ff. de colla. bon. fa
cit quod dixi. ſ. in nono arti. prin. ij. q. ſequitur Pau.
de caſt. in conſil. cccxx. incip. viſis & ponderatis. in
volu. nouorum conſiliorum ſecundum vltimam im
preſſionem. & hoc etiam tenuerunt plerique doc. allega
47 ti. ſ. in hacmet. q. † item quia vt aliàs dixi ſtatutū ſim-
pliciter excludens dotatam non ligat illam cui dotes
ſunt ſub conditione conſtitutę, vt patet ſuprà in ſexto
articu. principa. in quarto membro. xvi. q. Iccirco te
nendum puto ꝙ tunc filia tanquā non dotata, & con-
ſequenter tanquam non comprehenſa ſub ſtatuto ſuc
cedat ſicut maſculi ſecundum diſpoſitionem iuris cō
munis per nota. in locis prędictis, & per Paul. de ca.
in dicto conſi. cviij. & Alexan. in dicto cōſi. iv. Ideo
domi. Philip. corn. in dicto cōſi. xl. in quinta &. vi.
colum. in. ij. volu. dixit quòd ambo Raphaeles Cu-
ma. & Ful. & alij conſuluerunt quòd in muliere cui
dotes ſunt ſub conditione vel cum nupſerit relictę nō
habeat locum ſtatutum quod excludit dotatam, quia
cum in articulo mortis ſit certum legi & naturę ꝙ iſta
non nubet deficit cōditio & ſucceſſiuè qualitas ꝙ ſit
dotata, ita quòd dicatur indotata. l. in illa ſtipulatio-
ne ſi calendis. & l. hoc iure. ff. de verbo. obligatio. &
l. fina. ff. de condi. inſti. cum concor. de qua materia
etiam dicetur in fine huius. q. Vbi autem eſſet tale prę
ſeruatū quod ſuccederet loco legitimæ, tūc bene reijce
48 retur conditio. d. l. quoniam in prioribus. † Quid au
tem ſit in modo vel onere appoſitis doti vel rei præ-
ſeruatę dicebat Pau. de caſt. in dicto conſi. ccxxxij. in
cipit. pro pleniore. quòd pater poteſt modum re-
ſolutiuū doti adijcere, vt ſcilicet mortua filia dos ad
alium redeat per. l. fina. §. penul. ff. de legatis ſecundo
quamuis pater teneatur filiam dotare. l. fina. C. de do.
promiſ. & hoc etiam voluit Cuma. in dicto conſilio.
cxxiiij. inci. d. Anto. de Verona. poſt mediū. reprehen
dendo Bar. in. l. ſuus quoque in prin. ff. de hęr. inſti. ſed
Ant. de bu. in conſi. l. in. iij. dubio tenuit contrarium
ſ. ꝙ † filia nō excludatur ſi pater adijciat modū ꝙ dos
49 ſibi reſtituatur ſoluto matri. Ita ꝙ dos ad hæredes fi-
liæ non tranſeat, & ita voluit do. Lau. in repe. §. cæte-
rùm. in. vi. col. inſti. de leg. agn. ſuc. Bal. autem in. l. fi.
in. ij. col. in princi. in lec. noua. C. de dot. promiſ. vo-
luit filiam excludi, dummodo modus doti adiectus
ſeu ſtipulatio prędicta filio remittatur. Sequitur Ma-
ria. conſilio. ix. in. vij. colum. dicens ꝙ qñ ſtatutū ex-

cludit filiam à ſucceſſione & vult illam eſſe dote con
tentam debet talis dos dari filiæ trãſmiſſibilis ad hæ
redes, & ꝙ filia & eius filij pñt agere vt eis remittatur
ſtipulatio de reſtituenda dote patri & eius hæredibus
ſequitur Cor.conſi.cxlij.inci.primo aſpectu.iij. col.
ij.vol.vbi dicit ꝙ debet tolli ſtipulatio de qua.ſ. Pro
quo facit qđ dixit ipſe Bal.in.l.auia.in pe.col.ver.ex
50 hoc dcõ.gl.i lec.noua.C.de iu.do.vbi dixit ꝙ † qñ pr̃
reliqoit dotẽ filię inſtituto filio maſculo hærede, non
poteſt filius maſculus dotans ſororem apponere pa
ctum ꝙ dos ſibi reſtituaẽ per ea quę dixit Iaco.de are.
in.l.vxorem §.pater naturalis.ff.de lega.iij.Idem dixit
Bald.in conſi.cl.v.vol.ſm vltimam ſtampã.aliàs au
tem eſt.cccccxliiij.incip.proponitur ꝙ qdam in.ij.col.
verſi.iij.quæritur.ſm penu.ſtampam. volens ꝙ ſi ta
lis filia fuerit grauata de reſtituendo dotes in ea nõ ha
51 bebit locũ ſtatutum excludens dotatã, eo quia † non
dicitur dotata quæ non eſt liberè dotata niſi grauamẽ
remittaẽ.d.§ pater naturalis.iunctis ibi notatis ꝑ Iac.
de are.& q̃uis in eo.ij.volu.in conſi.pe.reperiaẽ con
trarium conſultum, tamen non fuit cõſiliũ Bal.nã,ꝑ
ut refert Cuma.in.d.§.pr̃ naturalis.Iaco.de are. dicit
52 ꝙ † filia non cõputat ſibi in legitimam dotẽ qoã pa
ter ſtipulatus fuit ſibi reddi in caſu quo deceſſerit ſine
liberis niſi fratres vel hæredes remittant ſibi ſtipulatio
nem, & hoc colligit ex gl.ibi, de qua materia traditur
ibi per Bal.in.l.i.§ videamus.C.de rei vxo.ac.ꝑ Dy.
& doc.in.l.pe.§.filia.& latius in.l.poſt dotẽ.& ibi ẽt
Alex.in.xi.col.ff.ſol.ma.& ita videtur tranſire bald.
nouel.in tract.dotium.vi.parte.in.xviij.char. ſequi
tur do.Bap.de.ſ.ſeueri.in repe.l.omnes populi.in
cxx.col.verſi.xxij.ff.de iuſti.& iure.plus dixit Bal.
nouel.in tract.prædicto in.i.parte.in pen.col.vidiſſe
conſultum, & ita fuiſſe concluſum, ꝙ ſi pater ſtipula
tus ſit dotem filiæ ſibi reddi ſoluto matrimonio et pa
ter dotem exigat viro mortuo ſibi genero. Et demum
decedat filia exiſtente vidua ꝙ nihilominus filia exclu
datur per ſtatutum excludens dotas ex quo filiæ rema
net actio petendi dotẽ contra filios & hæredes patris,
vt poſſit congruè renubere cum ius illammet dotem
integram pro aliò marito deſtinet.auct.ſed q̃uis.&
quod notat Cy.in.l.i.§.videamus.C.de rei vx.act.fa
cit.l.fi.C.com.vtr.iud.& quod notat Bar.in.l.poſt
dotem.& in.l.ſi marito.§.i.ff.ſolu.matri.& in termi
nis ſtatuti Ange.& Are.in.§.fuerat.in.vij.columna.
verſicu.adde.u.inſtitu.de actio. Sed quia in terminis
53 ſtatuti ꝙ † aliqua ſit dotata dependet à facto dotantis
credo in pũcto iuris ꝙ non ſufficeret remiſſio hęredis,
quia tpe delatę ſucceſſionis non põt liberè dici dota
ta.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.cum concor.
& ſic tunc non habebit locum in ea ſtatutum etiam ſi
hæres velit facere remiſſionem, & in hoc ſequor opi.
Anto.de but.licet forſitã durum foret in practica hoc
obtinere, & conſequenter minus tenendum erit dictũ
Bal.nouel.proxime relatum dote iam per patrem exa
cta, quia etiam alia quæuis habet actionem ad dotem
54 contra patrem.& tamen non dicitur dotata, & † qui
habet actionem ad rẽ licet rem habere videatur, non
tñ rem verè habet, vt in regula.q habet.ff.de reg.iu.fa
cit.l.i.§.deieciſſe.ff.de vi & vi arma. dum vtitur ver
bo videtur quod eſt fictionis.& cõtra hoc facit quod
dixit Pau.de ca.in.l.qui ſuperſtitis.in fi.cõmẽ.ff.de
55 acqui.hære.poſt Iac.but.in.q.inci.quidã noie.ꝙ † ſta
tuto excludente dotatã ſi cõtingat filiã ꝑmori pr̃i ſuo
dote iam per patrem exacta vt quia eam ſibi dari fue
rat ſtipulatus, vel quia eſſemus in loco vbi non ſer
uatur conſuetudo Martini: ſed ius commune de quo
in.l.dos à patre.C.ſol.matr.filij filiæ non excludenẽ
à ſucceſſione pr̃na eadẽq; auita, quia ſtatutũ excludit
filiam non tm̃ fauore maſculorum, ſed ẽt contempla
tiõe dotis quã habuit & ſi eſt ad patrem reuerſa ceſſat
56 nõ excluſionis.ergo &c.Ex prędictis patet quod † nõ
liceat apponere onus, vel modũ in dote per ſtatutum
præſeruata.idẽq; dicendum eſt in alia re præſeruata fi
liæ excluſæ.ẽt ſi indubitatũ ſit talem rem ſuccedere lo
co legitimę ſm bald.Saly.& Pau.de ca.poſt Iac.bu.
in.d.l.qm̃ in prioribus.& Imo.in.d.l.fi.in antepe.q.
ff.de condi.inſti.Alex.in.d.conſi.lv.inc. viſo titulo
qõnis.in.ij.col.& Fran.de are.in.d.conſi.xliij. inci.
placet mihi.quod ꝑbaẽ ſm eos, qa licet lex oino.C.
de inof.te.ꝑuideat in q̃titate legitimę, non in erat pro
uiſum i onere, ideo ſucceſſit diſpoſitio.l.qm̃ in priori
bus.ꝑ quam.l.ſtatutum paſſiuè declaraẽ, & ſm eam
57 determinatur.Maximè aũt † non licet apponere onus
nec minuere dotẽ pręſeruatam qñ ſtatutũ excludit cõ
petenter dotatã, qa tũc non excluditur incõpetẽter do
tata, vt per Cor.conſi.ccij.inci.circa pñtẽ.v.co.in fi.
ij.vol.vel debet ſaltẽ dos reduci ad cõpetentẽ q̃titatẽ
ſm ipſum Corne.conſi.clxij.incip.ꝙ reſpectu.ij.col.
eo.vol.quorũ alterũ an ſit verũ dixi.ſ.loco ſuo. qđ
58 † ſi ſtatutũ velit filiam ſtare teſtõ patris, tũc pr̃ poteſt
apponere dilationem ſm Corn.conſi.ccx.inci.in hac
col.fi.i.vol.vel ſi velit ꝙ dotata ad ſupplementũ le
gitimę agere non poſſit, qa tunc non põt conqueri de
onere ſm Cor.conſi.cxv.inci.in hac.ij.col.ij.vol.qđ
dependet ab his quę dixi in.ix.arti.i.ij.& .iij.q.de ex
cluſa à ſucceſſione.an poſſit agere ad ſupplementum
legitimę vel congruę dotis, quod etiã tangit Cor.con
cvij.inci.In hac.pe.co.ij.vol.dicens ꝙ ſtatutũ exclu
dens dotatã debet intelligi ꝙ cõgruè dotaẽ. Et ꝑdicta
59 † concluſio ꝙ nõ liceat apponere onus rei ꝑſeruatę, ꝑ
cedit etiam ſi tale ꝑſeruatũ filiæ ſit plus q̃ legitima, qa
in illo ẽt augmento & pluri non poterit filia grauari
ꝑ ea q̃ dixit Bald.in conſi.xxxi.inci.an ſi ſtatutũ.ſub
rub.de teſta.& latè Soci.in conſi.ccxli.inci.circa.i.
col.i.volu.vbi ita tenet ẽt ſi onus apponaẽ in benefi
cium piæ cauſę.de quo ẽt dicetur.ĩ.in.xiij.arti.viij.q.
ſic ẽt econtra ſi ſtatutũ minuat legitimã ſm Soci.in.l.
centurio.vi.co.ff.de vul.& pup.qa ſi teſtõr relinquat
filię legitimã iuris cõis nõ poterit apponere onus qđ
non examino.qa non eſt pñtis ſpeculationis. Ad pręd
dicta facit quod dixit Pau.de ca.in conſi.ccxlv.aliàs.
ccxxiiij.inc.ſuper.i.dubio.in vol.nouorũ conſiliorũ
60 ſm vlti.impreſ.in.iij.col.ꝙ † in parte pręſeruata per
ſtatutũ filię, non põt ſubſtitui filię per fideicõmiſſum
purè vel conditionaliter vel in diẽ, nec in vita filię vel
poſt mortẽ aliqd ꝑiudicari, aliàs de facili poſſet re ꝑ
ſeruata fraudari.allegat ad hoc ang.de pu.in terminis
ſtatuti triuiſiani volẽtis non poſſe ꝑ aſcendentẽ cũ li
beros habet relinq ꝑſonę extraneę vltra tertiã ꝑtẽ, et ꝙ
reliquũ applicet venientibꝰ ab inteſta. Ad idẽ allegat
Frã.de rãpo.q dicebat ꝙ in fructibꝰ illius tertię ꝑſer
uatę, poterant deſcendẽtes grauari fideicõmiſſo, qđ in
telligit Pa.de ca.ꝓcedere i fructibus iudicio teſtõris ꝑ
ceptis.l.mulier.§.ſi hẽs.ff.ad treb.de quo nũc aliter nõ
dico.ſubdit Pa.de ca.qꝺ tali re ꝑſeruata põt fieri ſub
ſtitutio pupillaris vel exemplaris, vt ibi latius per cõ
ſequitur Corne.conſi.xxxij.incip.licet.in princ. quar
to volumine quod eſt clarum cum in bonis pupillo
rum & filiorum fieri poſſint tales ſubſtitutiões.& ex
his patet Pa.de ca.non bene dixiſſe in conſi.clxxxi.in
cip.ſuper eo.in fine ſm primam impreſ. dum vult in
dote præſeruata filię ꝑ ſtatutum poſſe dari filiæ ſub
ſtitutum per fideicõmiſſum. mouetur quia cũ dos nõ

ſuccedat loco legitimę non habet in ea locū.d.l. qm̄ i
61 prioribus.Et † an pater poſſet aliàs in dote ſubſtōnē
fideicommiſſariā facere vltra prędicta videri pōt no.
per doc.in.l.pe.aliàs fi.§.filię.ff.de leg.ij.per Salyc.in
d.qm̄ in prioribus.& per doc.in.d.l.mulier§.cum ꝑ
poneretur.ꝙ declarandum eſt,vt ꝑ barto.in.d.§ filię.
vbi maximè vult ꝙ filia agnoſcens ſibi relictum vl-
tra dotē teneat grauamē.de quo alibi in hoc tractatu
ſ.in.ix.arti.princip.iij.q.dico.Et in iſto puncto dixit
Cor.conſi.xxxij.inci.licet pe.col.iiij.vol.valere ſub
ſtitutionē vulgarē & fideicōmiſſariā ſuper dote quę ē
ꝑ ſtatutum præſtanda filiæ excluſæ à ſucceſsione qua
tenus relictū dotis excedit legitimam de iure cōi.ſub
iungendo ꝙ ſi legatum dotis eſt in tempus nuptiarū
debet deduci q̄ſtum minus valet ꝑꝑ dilationem cum
62 in eo potuerit onus & dilatio apponi. Sed tūc † cū re
lictū dotis poteſt eſſe conditionale dubitatur qn̄ adſit
tp̄s petendę dotis , an tp̄s nuptiarum ,an procinctus
et p̄paratio matrimonij, an verò tp̄s nubilis ætatis,ſi
ue relinquaī ꝓ maritando ſiue pro dote vel in tp̄s nup
tiarum circa quod videaī Bar.in.d.§ ticio genero. in
fi.cōm.contra quē tenet ibi Pau.de caſt. & Bal. in.d.
l.ſancimus.C.de nupt.& in.d.l.generaliter. in penul
63 ti. colum.C.de epi.& cle.† An autem valeat inſtitu-
tio filiæ in dote ſola ſiue iam data ſit ſiue danda. No.
moder.latè,maximè dn̄s Iaſ.in aucten.nouiſſima.in
xviij.col.cum ſe.C.de inof.teſt.& ibidem dn̄s Fabia
nus in.i.arti.prin.in.i.q.quod dubiū procedit vbi fi
lia eſſet inſtituenda,de quo dixi.ſ. in arti.p̄ce.in.iij.q.
94 QVARTO ſucceſsiuè q̄ro , † an poſſit filia rē
præſeruatam ꝑ ſtatutum propria auctoritate capere.
Bř ex mente Pa.de ca.in.cccciij.aliàs. ccclxxxiij. In-
inci.iure cōi in vol.antiquo.conſilio.ſm vlti.impreſ.
eſt diſtinguendum,an ſtatutū vtatur verbis obliquis,
an verbis directis,quia ſi vtitur verbis obliquis, pu-
tà detur aſsignetur , quę verba ſunt obliqua.l.fundi
trebatiani.ff.de vſufruc.lega.& quod no. Bart.in.l.
centurio.in.iij.q.princ.ff.de vulg.& pup.Et tunc nō
licet capere auctoritate propria. Sed capienda eſt res
præſeruata de manu alterius.ſ. hęredis , iuxta notata
in.l.inter omnes.ff.qui ſatiſ.cog.& in.d.l.centurio.
65 Sed eſt aduertendum,quia ēt † vbi præſeruaní iure di
recto pręſeruatur q̄ſuis ſimus in caſu in quo ſuccedat
iure legitimæ nihilominus videtur ꝙ capi non poſſit
auctoritate ꝓpria ſicut nec legitima ſm Bar. in.l.ij.C.
qn̄ & qui.quar.pars debe.li.x.per illum tex. q vult ꝙ
66 † quarta quæ debeī curialibus de ſucceſsione alterius
curialis defuncti non poſſit propria auctoritate capi,
& dicit bar.ibi ꝙ quia neſcitur q̄ta ſit legitima,& qa
in qualibet parte prædij non debetur, & qa non eſt de
terminata rōne æris alieni , & impenſę funeris q̄ ſunt
primo deducenda ſi quis capiat illius poſſeſsionē au-
ctoritate ꝓpria.nihil facit nec ſibi acquirit poſſeſsio-
nem.l.iij.§.incerte.&.l.locus.ff.de acqui.po.& ita tē
net etiam Alex.in cōſi.pe.iiij.vol.ſed Bal.in.l.ſiquis
67 in ſuo.in.i.q.C.de inof.teſt.poſt.Gui.de cu.† tenuit
poſſe legitimam capi auctoritate propria tanq̄ debi-
tam iure directo,licet ſecus ſit in certa re debita in qua
certa re procedit diſpoſitio .l. non dudum.C.de le-
ga.puto opi. Pau.de caſt. veram.
68 QVINTO ſucceſsiuè ad prædicta quęro,† an
ſtāte ſtatuto ꝙ mater habens filios vel deinceps deſcē
dentes non poſsit relinquere vltra quartam partē niſi
ipſis filijs & deſcendentibus,ſi contingat ipſam face-
re plura legata,illę tres partes ſint ſine onere legatoꝝ,
iſta qō videtur de indubitabili ſecundum Pet.de an-
cha.in conſi.cxi.incip.ſuperſtite domina Auantina.
in fi.tum quia ſtatutum vtitur verbo relinquo quod
eſt generale etiam ad fideicōmiſſa & legata.l.his ver-
bis.ff.de hęredi.inſti. tum quia ſentiendo contrarium
ſequeretur quòd prouiſio ſtatuti eſſet deluſoria , tum
quia ſicut ab onere legatorum legitima eſt immunis ,
ita & iſta portio aucta per ſtatutum quę quodāmodo
ſuccedit loco legitimę.l.i.§.hæc actio cum ſimi.ff.ſi qs
teſt.li.eſſe iuſ.ſu.iuxta quod an talis pars ſuccedat lo
co legitimæ videatur quod dixi in qō.præcedenti.&
in ſecunda præſentis articuli.
69 SEXTO quęro † qualiter diuidentur debita &
credita inter filiam cui aliquid ex ſtatuto pręſeruatur,
& maſculos qui vniuerſaliter ſuccedunt & in tota hę
reditate,circa quod aduertendum eſt ad rem pręſerua
tam & modum præſeruādi qui difficulter per omnia
conſiderari poteſt.aut.n.defunctus habebat diuiſum
patrimonium,& contingit ex prouiſione ſtatuti poſ
ſe aſsignari vnam partē filiæ,& eo caſu pars aſsignata
& præſeruata filiæ proprium onus creditorū & emo
lumentum debitorum exigendorum ſupportabit ſecū
dum tex.in.l.ſi certarum.§.i.cum ibi notatis.ff.de mi-
li.teſta.&.l.hinc quæritur.§ poſt.ff.de pecu.aut ex ꝓ
uiſione ſtatuti aliqua pars & quota totius hæreditatis
indiuiſę filiæ pręſeruatur, & tunc cum vnicum & in
diuiſum ſit patrimonium onus æris alieni reſpiciet ēt
totum patrimonium & quamlibet partem pro rata ,
ita vt pars præſeruata filiæ pro rata ſubijciatur one-
ri æris alieni & ſentiat exactiones debitorum.argu.l.
celſus.cum.l.ſeq.vſq; ad.l.ſi ſic pro rata §.i.ff.de re-
lig.& ſump.fune.&.l.ſi vir vxori.ff.ad.l. fal. & ita
ſentit Ange.congruenter in propoſito in.d.§ poteſt.&
hæc diſtinctio eſt de mente Gul.de cun.ibi,quem ang.
minus perfectè refert.& Alex.in conſi. xxxi. incipit.
viſo titulo quęſtionis.in penul.colum.verſi.& ad de
70 fendendum.i.vol.vbi dicunt ꝙ † ſtante ſtatuto ꝙ ꝓ
ximus ex parte patris debeat ſuccedere in bonis im-
mobilibus , & ex parte matris in bonis mobilibus ,
debita diuid antur pro rata bonorum , non autem
creditores facti contemplatione bonorum mobilium
conuenient hęredes ipſorum bonorum,nec pariter cre
ditores facti ex contractibus reſpicientibus bona im-
71 mobilia quia tunc demum † debita facta contempla-
tione alicuius partis patrimonij reſpiciunt illam ſolū
partem quando defunctus tempore vitę ſuæ habet di
uiſa peculia vel patrimoniū diuiſum & ita intelligūt
d.§.pōt.&.d.l.ſi certaꝝ.§.i.vbi bal.hoc limitat dupli-
citer,vt ibi ꝑ eū facit quod dixit And.de Iſer. in.c.l.i
princ.an agnati vel fil. defun. ꝙ qn̄ agnati ſuccedunt
in feudo & filię in allodialibus debita contracta occa
ſione feudi,putà empti vel in bonificatiōem ſolui de
beant per agnatos,& ita aliàs conſului in cauſa ſuc-
ceſsiōis bonorum & hr̄ditatis quondā.d. Baldaſaris
72 rotarij conciuis aſt.† vbi aūt ſtatutum non aſsignaret
nec p̄ſeruaret certam quotā ꝑtem hæreditatis ſed mā-
daret illam dotari an tūc dos ſupportare deberet onꝰ
æris alieni.maximè qa ēt legitima patitur deductionē
æris alieni.l.papinianus.§.qm̄ aūt.quarta.C.de inoſ.
teſt.cum ſi.eſſet diſtinguendum inter dotē iam datam
& ꝓmiſſam,& dandam, quia data vel ꝓmiſſa habet
inſtar æris alieni , & non eſſet amplius in corpus pa-
trimonij,vt alibi dixi.maximè in.ix.arti.princ.in.ij.
q.& alibi.ī.dicam.Item quia dos cēſetur effecta pro
prium patrimoniū filiæ.l.pomponius philadelphus
ff.fam. hęrciſ. facit lege prima.§.videamus .C.de rei
vxo.actio.& lege ſi ſocer in principio.&.§.primo.ff.
ſoluto matrimo.&.l.prima.§.fi. &.l.fi.ff.de col.do
73 tis.ſtbi patet ꝙ † dos data non dr̄ amplius in p̄rimo-
nio patris,

nio patris, & ꝙ per mortem patris cõſolidabitur in filiam. facit. l. pater filiam in princi. ff. ad le. fal. Dos autem danda quæ eſt commenſuranda viribus patrimonij tpe mortis defuncti, vt dixi in. d. arti. ix. in. q. ij. cõſequenter pateretur defalcationem creditorum exiſtentium tũc temporis. an autẽ teneatur filia dotes vel rẽ præſeruatam conferre in caſu ſucceſsionis dixi. ſ. in ix. arti. princi. in. ix. q.

74 SEPTIMO quæro, † an ſtatuto excludente fœminam dotatam, legatum dotis patietur defalcationẽ falcidiæ Bald. nouel. in trac. dotiũ in. vi. pte in. xxix. charta in. xlix. priuilegio dixit ꝙ non, ſiue dos ſit relicta filiæ aliàs nihil habenti quo caſu etiam mero iure falcidia non detrahitur per not. per doc. in auct. ſimiliter & ibi Roma. circa principium. C. ad. l. fal. ſiue ſit relicta filiæ diuiti, puta quia ſucceſſerit in bonis maternis, ppea quia
75 † dos capitur vt æs alienum & non iure hæreditario, vt per glo. & doc. in. l. cum à matre. C. de rei vendica. per Barto. in. l. quæſitum. §. i. ff. de priuile. credito. iunctis notatis per Bal. poſt. Iac. bu. in. l. quoniam in prioribus. C. de inof. teſtamen. faciunt quæ dicam. ĩ. in. xiij. articu. princ. in. iij. & . viij. q. & quæ latius dixi. ſ. hoc eodem arti. in. iij. q.
76 † Idẽ dicendũ in alia re præſeruata debita ex neceſsitate ſtatuti, q a illa nõ patitur falcidiam cũ iudicio teſtatorũ non debeatur. l. prima & . l. quod dicitur cum concordan. ff. ad. l. falci. & . l. pater filiam in princip. & . l. in quartam eod. tit. ex quibus iuribus patet quid de trebellianica.

OCTAVO quæro, † an filiafam. in re pſeruata
77 fortè dote poſsit hæredem inſtituere & teſtari, breuib⁹ dico ꝙ non, quia non licet filijsfami. in poteſtate conſtitutis teſtari. l. ſenium. & . l. pe. C. qui teſta. face. poſſunt. & inſtit. eo §. l. & . l. qui in poteſtate. ff. de teſta. & in dote hoc volunt Bald. Ange. & Saly. & Alex. in d. l. ſenium & Bald. in. d. l. ij. in vltima col. C. de hęr. actio. & . in. l. fi. C. de falſa cauſa adiecta le. & in auc. ſed & ſi quis in. vi. col. C. de ſecun. nup. & latè conſuluit Alex. in conſi. xxvij. inc. viſis et opportunè cõſideratis. ij. vol. Nec ob. ꝙ ſecundũ aliquos nõ dicatur talis filia eſſe ſua, vt late dixi. ſ. in. x. articu. princ. in. iij. q. quia ex his ibi dictis patet reſponſio, & non propterea minus deſinit eſſe in poteſtate, vt videmus
78 in nepotibus & filijs exhæredatis, † vbi autem talis mulier teſtareĩ de dotibus vel rebus præſeruatis poſt mortem patris indubitanter valere poterit & valebit diſpoſitio, & ita tenet Bald. in conſilio. xlix. incip. quæſtio iſta eſt de apicibus iuris. ij. volu. ſecundũ vltimam impreſsionem. quod limitat Pau. de caſt. in conſi. cviij. incipi. ſuper eo de quo quæritur in fi. cum conſi. ſequen. in volu. antiquorum conſiliorum ſecũdum primam impreſsionem, vt procedat niſi pater in dote ſubſtitutionem filiæ feciſſet, quæ limitatio non eſt vera, vt dixi ſuprà hoc eodem articulo in tertia quæſtione vltima columna.

NONO quæro, † an filia quæ ex ſtatuto dotari
79 debet tranſmittat ad hæredes ſuos ius agendi ad dotes ſeu illarum exactionem? circa hoc eſt diſtinguendũ quia, aut præſeruatum p dote eſt conditionale verè ſeu interpretatiuè quod quando ſit dixi. ſ. eod. arti. iij. q. & tunc non trãſmittitur per. l. primã. §. in nouiſſimo. C. de cadu. tollẽ. & . l. hęres meus. & . l. quibus diebus. §. quidam ticio. ff. de condi. & demon. cum. n. nihil debeatur nihil tranſmittitur. l. cum antiquioribus. C. de iure deli.
80 † Et ſi legata ſit filiæ, quã ſtatutum mandat dotari, dos vel aliquid loco dotis ſimpliciter in tempus nuptiarum vel cum nupſerit, vel ſimpliciter, quo caſu cenſetur conditionale relictum, vt dixi in. d. iij. q. non tranſmitteret tale relictum ad hæredes filiæ mortuæ anteꝗ̃ nuberet. quod limitat notabiliter Ang. in conſ. cccxlix. ici. cõſultatio niſi poſsit imputari mora hæredi dotare debenti, vt etiã dixit Corneus conſi. xxxij. incip. licet. ij. col. iiij. volu. aliàs au
81 tem † vbi dos pręſeruata à ſtatuto vel relictum dotis eſt euidenter vel iuris interpretatione purum, tranſmittitur p filiã ad eius hæredes. d. l. pe. C. de cadu. tol. iũctis notatis in. l. ventre. C. de acquiren. hære. & hoc ſequitur Bald. in conſi. cccxliiij. incip. proponitur ꝙ quidam in pe. col. cum ſeq. ij. volumi. ſecundum penul. impreſsionem. ſequitur Pau. de caſt. in. l. ticio cẽtum §. ticio genero. ff. de condi. & demon. & in conſi. ccxxiij. incip. ſuper eo quod quæritur in volumine antiquo. conſilio. ſecundum primã impreſsionem aliàs eſt conſil. v. in. d. volumi. ſm vltimam impreſ. & eſt de mente Panor. in conſi. xcij. ij. volu. ſequitur domi. Bart. ſoci. in conſi. cclxxxviij. inci. circa primam. xij. colum. ver. ſecundum decidit. i. vol. & in conſi. xcij. etiam inci. circa primam. iii. col. eo. vol. & Cor. conſi. xxxij. inci. licet. ij. col. iiij. volu. & conſi. xl. inci. circa hanc. iiij. & . v. col. ij. volu. Et cõiter doc. in locis allegatis in. d. q. iij. licet doct. diſcrepent intelligendo quando tale legatum vel præſeruatum habeatur pro puro vel conditionali & quando poſsit apponi modus vel cõditio vel onus, vt dixi plenè i. d. q. iij. & in prędicta opinione etiam reſidet Pau. de ca. conſilio. ccxlvi. aliàs. ccxxiiij. incip. ſuper primo dubio in. ij. col. in tertio dubio. in volumine nouorum conſiliorum ſecundum vltimã impreſsionem, & in conſilio. ccxciij. aliàs conſi. cclxxvi. inci. puto ſine dubio eodẽ volumui. & eſt de mente Ang. de are. in. d. §. fuerat in xix. col. cum ſequen. & Bal. nouel. in trac. dotium in vi. parte in. xix. charta cum concordan. & ita ſunt intelligenda quæ dixit Bal. in. l. generaliter in pe. & vlt.
82 colum. C. de epiſ. & cle. † Et ſicut pręſeruatum vel relictum conditionaliter ſicut dos nõ tranſmittitur ita nec relictum vel præſeruatum modaliter ſeu ſub modo vel ob cãm matrimonij putà ſi relinquatur pro filia maritanda vel vt nubere poſsit, quia cauſa non ſecuta nõ habet locum tranſmiſsio cum talis modus nõ poſsit impleri per hęredem ſm Bart. & docto. in. d. §. ticio genero & Bar. in. l. quibus diebus in. §. milites verſicu. ſecundo principaliter. ff. de condi. & demonſt.
83 † An autem ſi ſtatutum excludat filias dotatas à ſucceſsione et caſu quo nõ ſint dotatę diſponat eis puideri ſm arbitriũ ppinquorũ ſi cõtingat filiã pupillã mori non facta puiſione iuxta arbitriũ ppinquorũ dicta filia pupilla trãſmittat ius puiſiõis tanꝗ̃ purũ, an verò non tanꝗ̃ conditionale. bal. in cõſi. clxxxiiij. inci. pſuppoſito ꝙ ſtatutũ in. j. vol. ſm vlti. impreſ. & in iiij. vo. in con. cxix. in ead. impreſsione. loquendo in terminis ſtatuti triuiſij conſuluit ꝙ tale ius tranſmittatẽ tanꝗ̃ purũ licet quantitas ſit obſcura, idem voluit in conſi. cccxix. inci. ad euidentiã. ĩ. dicendorũ. iij. vo. ſm eandẽ impreſ. & credo ꝙ ſit idem caſus, ſed contrarium tenuit Ang. d. cõſi. cccxlix. niſi hęres interpellatus ab ea q̃ eſſet nubilis fuiſſet in mora, vt dixi. ſ. pximè. † An autem filia trãſmittat ius agendi ad ſup
84 plementum dotium congruarum qñ fuit minus congruè & cõdecenter dotata in caſu in quo dos fuit vel cenſeť purè relicta, aut mod⁹ vel cõditio adiecta ſunt purificata? vř ꝙ ſic, vt. ſ. diximus in ſupplemento legitimę, & in querella nondum præparata. l. ſi q s filiũ cum ibi notatis iũctis traditis per Saly. in. l. l. in. i. q. C. de inof. teſta. & quod not. Bal. in. l. ij. in vlt. q. C.

85 de libe. præte. cum concord. † & prout dicimus in lu
cro dotis datæ đlato marito ex forma ſtatuti poſt mor
tem mulieris ꝙ transſmittitur ad hęredes etiam ſi non
fuerit per defunctum agnitum vt per Barto. in. l. ſi ar
rogator in. ij. col. in. vi. oppoſitione & ibidem Bald.
in. i. col. in. ij. oppo. ff. de adopt. quia ea quæ non de
feruntur titulo vniuerſali nec per viam ſucceſsionis.
Sed ex legis diſpoſitione non autem ex prouiſione te
ſtatorum tranſmittuntur etiam non agnita. hoc idem
voluit Bal. in. l. generaliter. §. in his. C. de ſecun. nup.
Salyce. Pau. de caſt. & Alexan. in. l. cum antiqoiori
bus. C. de iure delib. Alexand. in. l. ſi vir vxori. ff. ad
leg. falc. & in conſil. cl. incipien. viſo themate ſupra
ſcripto in vltima colum. ij. volumi. & do. Iaſ. in re
pe. d. l. ſi arrogator in vltimo notabili in decima col.
cum ſequen. vbi reprę hendunt Ange. contrarium te
nentem in conſi. lxxix. incipien. domina Maria de ba
ſtarijs, qđ ſecundum meam impreſsiōem eſt numero.
86 lxxxi. vbi voluit Angelus ꝙ † ſi ſtatutum defert do
tem matris filijs, illam nō trāſmittant niſi agnouerint
quia intelligitur deferre tanquam hæreditatem: cum
hoc nō bene probet Ange. per iura ſua. cuius deciſio
ſecundum prę fatos docto. poteſt ſaluari, vt procedat
quando ſtatutum ſimul cum hæreditate dotem defer
ret. vnde in caſu noſtro cum filia non habeat dotem
titulo vniuerſali nec iure ſucceſsionis. Sed titulo ſin
gulari & ex prouiſione ſtatuti illam admittit inſolidū
& multomagis facultatem agendi ad ſupplementum
congruarum dotium. per prędicta & argumen. in. l. q̄
87 de tota. ff. de rei vendica. † ſimile videmus in trebellia
nica quæ licet non fuerit acceptata per defunctum ni
hilominus tranſmittitur. l. ꝗꝗ. C. ad legem falci. idē
videmus in quarta. de qua loquitur tex. in. d. l. ſi arro
gator. & in. l. i. §. ſi impuberi. ff. de colla. bono. prout
communiter intelligūt doc. in. d. l. ſi arrogator. Simi
le etiam videmus in lucro legis i. l. edicto. §. ad hære
des. ff. de iure fiſci. Facit etim ad p̄dicta qđ dixit bal.
in aucten. immò, per gloſ. ibi. C. de actio. & obliga.
88 Quia † ſtante ſtatuto ꝙ bona homicidæ debeant ap
plicari filijs defuncti ꝙ ſi illi moriant᷑ tranſmittant ad
hæredes. Et ita eſt de mente Cornei conſi. clxij. incip.
primo aſpectu. col. fin. ij. volu. Prædicta concluſio
indubitanter procederet in filia mortua poſt mortem
patris, in ea autem cui dos fuit promiſſa & quę mor
tua eſt viuo patre attendenda eſſet conſuetudo Marti
ni de qua in. l. dos à patre. C. ſolu. matrimo. cum ibi
no. & in. l. illam. C. de colla. & in. l. poſt dotem. ff. ſo
lu. matrimo. & conſequenter an illa conſuetudo habe
at locum in dote nō data hic non examino, ſed remit
to me ad ibi nota. iunctis his quę dixi. ſ. in. vi. articu.
princi. in quarto mēbro. in. iij. &. vij. q. vbi tetigi an
ſtatutum excludens dotatam habeat locum in dote ꝓ
miſſa. † Alimenta autem quæ debentur filę exclu
89 ſæ per ſtatutum tanq̄ perſonalia non tranſmittuntur
ad hæredes filiæ ſeu eius liberos vt dixit Bal. in. l. i. §.
ius naturale in fi. ff. de iuſti. & iure. Et Ange. d. conſi.
cccxlix. & eſt expreſſum in. l. cum hi. §. cauſæ. verſi.
cōſtat. ff. de tranſac. quamuis pater nurum & filios fi
liorum alere teneatur. l. ſi filia. § i. ff. famil. hær. & bar
to. in. l. ſi quid à liberis §. non tantūm. ff. de lib. agno.
& Saly. in. l. fina. C. de alendis liberis. † Aliud autem
90 prę ſeruatum à ſtatuto purè & non conditionaliter q̄n
tranſmittatur eſt diſtinguēdum iuxta prędicta an alio
iure q̄ iure ſucceſsionis præſeruetur, & tunc tranſmit
tatur vt dictum fuit. ſ. an verò iure ſucceſſiōis & tūc
non tranſmittatur in extraneos iuxta. l. i. C. de his qui
ante aper. tab. cum ibi notatis. & in. l. ſi infanti. C. de

iure delib. immò fortius dixerunt quidam ſecundū ꝙ
refert. d. Philip. Corne. in. d. l. ſi fratris. in. iiij. colū. in
vi. fal. ꝙ talis filia excluſa à ſtatuto etiam inſtituta nō
tranſmittat hæreditatem non agnitam eo quia deſinit
eſſe ſua à quo iure ſuitatis cauſatur trāſmiſsio in quoſ
ſcunq; iuxta. l. ſi fratris prædictam cum ibi notatis. et
nota. in. d. l. ventre. ff. de acqui. hęredi. cum materia.
quod dictum mihi non placet, quia talis filia non de
ſinit eſſe ſua maximè quando inſtituitur, & in eo in
quo inſtituitur vt latè dixi ſuprà in prę cedē. articu. in
ij. q. Tum quia obſtare videtur quo ad deſcendentes.
tex. in. d. l. i. C. de his q ante aper. tabu. ſaltem exten
dendo illā. l. ad ſucceſſionem ſtatutariam per interp̄
tationem paſsiuam iuxta nota. per Bar. in repetitione
l. omnes populi. in. vi. q. prin. ff. de iuſti. & iure. cum
concor. allegatis in. l. i. §. i. vbi de materia latè traditur
ff. ad. l. falci. & in hac ſententia reſidet dominus Phi
lip. cor. in loco prę allegato. & in conſi. cxxiiij. incip.
viſo. i. colum. i. volu. & memini ꝙ do. p̄cep. meus
Iaſ. mainus tribus annis decurſis dū eſſem Papiæ me
de hoc paſſu interrogauit cum tunc conſuluiſſet in ꝓ
poſito in ciuitate Florentię, qui vt dixit tenuit hanc
ſententiam licet per alios fuiſſet contrarium conſultū
& maximè hoc verum eſſet ſecundum domi. Philip.
cor. vbi ſtatutum eſſet conditum ab officialibus reco
gnoſcentibus ſuperiorem quorum ſtatuta ſunt ius præ
torium, cū prętor non poſsit facere deſinere quem eſ
ſe hæredem. §. quos autem. inſti. de bo. poſ. de quo la
tè dixi in. d. ij. q. & ſi quis attentare vellet ꝙ filia ex
cluſa nō deſinat eſſe ſua in parte prę ſeruata de quo di
xi. ſ. in. ij. q. portio illa tranſmittetur ad quoſcunq;.
d. l. ſi fratris. &. l. hęreditatis §. filius. ff. de caſt. pecu.
quod ꝓcederet ex mente. d. Phili. cor. in loco prę alle
gato in verſicu. quinto fallit. vbi allegat Saly. in. l. fi
na. C. de repu. hęre. qui in mēo libro hoc non dicit,
niſi præſeruaretur filię maior portio quàm ſibi de iu
re communi deberetur, quia in eo pluri debito per ſta
tutum non eſſet ſua, & conſequenter non habet locū
tranſmiſsio, quod dcm̄ non puto tutū. & de hoc di
cto dicam. ī. in. xiij. arti. princi. in. q. vi. et ad ibi per
me dicēda remitto me. † An autem matre excluſa
91 à ſucceſsione filij per ſtatutum hęreditas filio delata
ſaltem tranſmittatur ad matrem priuilegio matris iu
xta gloſſ. in. l. apud hoſtes. C. de ſuis & legi. & in. l.
prima. C. de his qui ante aper. tabu. tetigit Bald. in cō
ſi. clvi. incip. clauſula codicillaris. ij. volu. ſecundum
vltimam impreſsionem, & puto tenendū ꝙ non.
92 † Quid autem ſi ſtatutum diſponat ꝙ quouſq; vel q̄
diu vixerit maſculus fœmina non ſuccedat. An ſi cō
tingat filiam poſt mortē patris decedere ſuperſtite fra
tre maſculo qui demum decedat ſine liberis, talis fi
lia tranſmittat ad ſuos hr̄des tale ius ſuccedendi poſt
mortem fratris maſculi᷑ in hac. q. Bart. in. l. fin. §. ſi. in
pe. col. ff. ad trebel. dixit ꝙ aut deſcendētes ex filia vo
lunt venire ex perſona matris & non poſſunt, cum
hæreditas non fuiſſet matri delata iuxta. l. cum antigo
ribus. C. de iure delibe. & conſequenter ex mente bar
to. non tranſmittit᷑ etiā ius deliberandi, q̄a q nihil ha
bet nihil trāſmittit vt ibi facit. d. l. pe §. ſin aūt ſub con
ditione. C. de cadu. tollen. & . d. l. hr̄s meus. & . l. q̄bus
diebus. §. q̄dā ticio. ff. de cōd. et de. vbi patet ꝙ iura cō
ditionalia ſeu in diē incertā non trāſmittunt᷑. Aut ve
rò tales deſcendentes ex filia volūt venire ex ꝑſona eo
rū, & p̄nt ſi erant nati vel cōcepti tp̄e aui aliàs ſecus.
l. ij. §. ſi q̄s ꝓximior. ff. vnde cog. & ſic bar. facit duo
mēbra. primū ē q̄n fili⁹ vult venire ex ꝑſona m̄ris, aliū
q̄n fuit nat⁹ vel cōcept⁹ viuo auo et vult venire ex ꝑſo
na ſua

na ſua. Circa primum conſiderandum eſt an pater filię
deceſſerit teſtatus prӕterita filia, & tunc heſitari poteſt
de tranſmittendo iure dicẽdi nullum per filiam. an ve
rò deceſſerit inteſtatus, & tũc ſimpliciter agiť de trãſ-
mittenda hӕreditate ſeu iure adeundi vel deliberãdi.
Et quoad primum membrum quando pater deceſſit
teſtatus & filius filiӕ vult venire ex perſona matris,
multi doc. conſulendo voluerunt locum eſſe tranſmiſ
ſioni prout refert Are. in. l. ſi quis poſthumus. § ſi filiũ
in. vi. colum. ff. de libe. & poſth. Et cor. conſi. cxxvi.
inci. principale. iiij. col. ij. vol. qui ita tenẽt. moti per
l. ſcriptus. ff. ad carbo. & not. per Bar. in. d. l. ventre.
in. ij. fallentia. quam ponit ad regulam ꝙ hӕreditas nõ
adita non tranſmittatur. Et ſecundum hanc opi. con-
ſuluit Bald. ſm ꝙ refert Pe. de anch. in conſi. ccxxi. in
ci. hӕc quęſtio iam vulgaris. in pe. col. motus per tex.
in. l. ſi quis filiũ. C. de inoff. teſt. vbi videtur expręſſum
93 ꝙ † qñ perſona non impeditur in proſecutione ꝓpter
defectum ſui iuris, ſed propter defectum extrinſecũ al-
terius perſonę quӕ hoc ius differt & ſuſpendit, ipſum
interim moriens tranſmittit & ſic dicit eſſe in propoſi-
to, quia filia impeditur ſuccedere non ex eo ꝙ ius ſuũ
ſit diminutum in ſubſtantia ſed in tempore propter ex-
trinſecam perſonã maſculi, ita vt meritò iſtud ius cũ
ſua ſucceſsiõe tranſmittatur ad liberos filię iuxta. d. l.
l. C. de his qui ante aper. tab. Et ita conſuluit Bald. in
conſi. lxix. inci. cũ ſtatutum. in. i. parte ſm vlti. impreſ
94 ſionem, vbi tenet ꝙ † talia ſtatuta ſuſpendant ius ſuita
tis & non poenitus eneruent quod conſilium alias inci
pit antiquum ſtatutum. & eſt repetitum. in. iij. parte ſm
eãdẽ impreſsionem numero. cccccxxvi. Et in hoc ꝙ ius
ſuitatis non eneruetur ſed ſuſpendatur inuenio doct.
magis cõiter conuenire, & ita etiam vult Pet. de anc.
in conſi. prӕallegato. Sed redeundo ad propoſitum.
Quidam alij doc. ſm ꝙ refert Bal. in. l. ij. in fi. commẽ.
C. de libe. prӕte. voluerunt filiam tranſmittere ius agẽ
di. ſ. quo ad legitimam vel ſupplemẽtũ legitimӕ quaſi
non fuerit intentionis ſtatuentium illam filiӕ adimere
ſed eius exactionem viuente filio ſuſpendere, ſequitur
Benedictus capra conſi. lxxvi. inci. quidã Antonius.
in. iij. col. quam deciſionẽ impugnat Bal. ibidẽ, tũ quia
negari non poteſt quin talia iura ſint ad inſtar mortis
cauſa capionis, quo caſu non tranſmittuntur niſi ſint
certa. l. i. § ſin autem aliquod. & § fi. C. de cadu. tol. tũ
95 etiam quia † iura quę cõpetitura ſunt alicui per mortẽ
alicuius ſiue ſint vniuerſalia ſiue quaſi ſiue ſimpliciter
particularia non tranſmittuntur, facit. d. l. quibus die-
bus. § quidam titio. & dicit Bal. ita communiter teneri
per doc. ꝙ non fiat talis tranſmiſsio. Quam conclu
ſionem limitat ibi procedere, & ſequitur Saly. tenen-
do opi. ꝙ teſtm̃ patris in quo filia eſt prӕterita interim
dũ viuit filius maſculus valeat, & ꝙ interea maſculus
ſit hęres cum interea filiӕ non ſit ius rumpendi acquiſi
tum. Pro quo facit tex. in. l. ventre. in princ. ff. de ac-
qui. hӕre. quem Bar. ponderat ad hoc vbi probatur
96 ꝙ † ſi hӕres inſtitutus moritur antequam deferatur
ſibi hӕreditas quӕ impeditur deferri per poſthumum
naſciturum, non tranſmittit hӕreditatem non delatã
niſi in omnẽ euentum ſit ſucceſſurus, ſed tenendo opi.
Bar. de qua in. d. l. fi. § fi. ff. ad tertul. ſ. ꝙ teſtm̃ vt ex re
tro dicatur nullũ, ſecus eſſet ſecundum Bal. & Salyc.
vbi. ȝ. qa licet quis decedat antequã poſsit de nullitate
agere tamen facultatem illam tranſmittit per tex. in. l. ſi
à primo. ff. de lib. & poſthu. Quӕ limitatio non eſt te-
nenda, quia etiam hoc vltimo caſu & tenendo prӕdi-
ctam opi. Bar. dicta concluſio procedit prout volunt
Alex. & Mod. in. d. l. ij. in pe. col. & Alex. in. l. ſi quis
poſthumos. § ſi filium. ff. de lib. & poſthu. vbi reſpon-
dent ad tex. in. d. l. ſi à primo. & adducunt iura hoc cõ
probantia quorum ſententiam & verba non curo re-
ferre, propterea quia teneo ꝙ teſtamentum dicatur nul
lum vt ex nunc, vt patet ex his quӕ dixi in arti. prӕce
den. in. v. q. & hӕc concluſio eſt cõmunis vt patet ex
his. ȝ. allegandis. Vbi autem pater deceſsiſſet inte-
ſtatus ſeu nullo cõdito teſtamento idẽ eſſet concludẽdũ
ꝙ de cauſa teſtati quoniam teſtamentum ex prӕteritio
ne redditur nullum. argu. l. i. ff. de ſuis & legi. & eſt de
mente. Barto. in. d. l. fi. § fi. in pen. colũ. ff. ad tertul. &
vult Alex. in. d. l. ij. in pe. colum. C. de libe. prӕte. pro
quo faciunt fundamenta. ȝ. ad hoc allegata ꝙ nõ tran-
ſmittatur ius dicendi nullum, & quӕ infra proximè
ſubijcio in ſolutionibus ad contraria. Nec prӕdictis
obſtat. d. l. ſcriptus & quod notat Bar. in. d. l. vẽtre in
ſecunda fallentia, quia ſecundum Franciſcum de are-
tio in. d. l. ſi quis poſthumos. in. v. co. illa iura loquun
tur in diuerſo caſu. ſ. quando quis impeditur adire ex
facto hominis non quando impeditur ex legis diſpoſi
tione, vel melius ſecundum Franciſ. de are. ibidem &
in. d. l. ventre. in. xij. colum. vtrobiqꝫ tranſit cum con-
97 cluſione quam feci. † quando quis impeditur adire ex
voluntate legis vel teſtatoris, quia alius eum prӕcedit
tunc nunqꝫ fit tranſmiſsio per tex. in. l. qui poſthumos
§ fi. ff. ad ſilani. & in. d. l. i. § fi. ff. vnde cogna. & eſt ra-
tio, quia lex non vult eum neqꝫ teſtator ſuccedere, &
98 † ius conditionale regulariter non tranſmittitur. d. l. i.
§ ſin autem ſub conditione. C. de cadu. tol. & hoc to-
tum tollitur ex voluntate. l. vel teſtatoris, ſed quando
quis impeditur ex facto tertij etiam iuſte hoc non proce
dit immediate à. l. vel teſtatore, ſed ab ipſo facto tertij
prӕter legis vel teſtatoris voluntatem, & iccirco caſus
non ſunt ſimiles, ex quibus ſolutionibus patet reſpon
ſum ad tex. in. d. l. ſi quis filium. quibus iuribus ſalua
veritate aliter reſpondemus. ſ. ꝙ. d. l. ſcriptus. & d. l. ſi
quis filium loquantur quando incertum erat tempore
impedimenti an trãſmittens poſſet ſuccedere. Et ex poſt
facto declaratur ipſum ſuccedere potuiſſe & ius ſucceſ
ſionis ei fuiſſe delatum. Sed in propoſito termini ſunt
diuerſi immò contrarij, quia certum erat filiam non
poſſe ſuccedere, & ei delatam non fuiſſe hӕredita-
tem, & quod filius maſculus erat efficaciter hӕ-
res, meritò ergo non tranſmittit, & in hac diuerſitate
veriſimilius ſtandũ eſt regulę prohibitiuę tranſmiſsio-
nis iuxta. l. iij. C. de iure delibe. & l. primam. § in no-
uiſsimo. C. de cadu. tol. & notatur per Glo. & Bart.
in. d. l. ventre. in. iij. col. ver. venio ad materiã. Maſcu
lus. n. prout dicit Pe. de anc. in conſilio. ȝ. allegato vi
detur habendus loco inſtituti, & fœmina loco ſubſtitu
ti, quo caſu non videtur fœmina poſſe tranſmittere. l.
ſi ex pluribus. ff. de ſuis & legitimis. de quo dixi ſuprà
in arti. prӕcedenti. in. iij. quӕſtione in fin. Et ex prӕdi-
ctis ſolutionibus etiam tollitur quod dixit Io. and. in
addi. ad ſpecu. ſuper rubrica in tit. de feud. in quӕſtio-
ne de nepote ex primogenito an prӕferatur patruo ſe-
cundogenito circa finem quӕſtionis, dum ad propoſi
99 tum circa finem dicit ꝙ † quando aliquid ex. l. proui-
ſione communi vel ſpeciali debetur, taliter ꝙ non po-
teſt tolli vel auferri per illum à quo debetur tranſmitti
tur etiam ſi nundum ſit delatum, mouetur inter cӕte-
ra per. d. l. primam. § ſi impuberi. ff. de colla. bono. &
in. d. l. iij. § fi. cum duabus legibus ſeq. ff. de aſsigna. lib.
ꝙ maximè procedere videtur, qa tale ius ex inhabitu,
& ſpe approbata filio viuente. quia poteſt competere
in futurum ex cauſa de prӕſenti ſeu de prӕterito. ideſt
ex prӕteritione per notata per Barto. in. l. inter ſtipulan

tem§.ſacram.ff.de verbo.obli.& in.l.qui rome§.duo
fratres.in.vi.q.eo.titu.& in.l.poſt emancipationem.
§.fi.ff.de lib.lega.vt in.l.ſi vxor§.diuus.ff.de adult.
Nam diuerſi ſunt termini,& illa iura loquuntur in iu
re iam delato,& in actiõe nata & eſt expreſſum in.d.
§.ſi impuberi.& patet in.d.l.ſi arrogator.ff.de.ado.
Item ex mente Io.an.ibi reſpõdetur alio modo,dum
dicit illud dictum ſuum non procedere,cum quid de
betur tanquam hæredi.ar.l.emancipatum.§.fi.à contra
rio ſenſu.ff.de ſenato.cum alijs iuribus per eum allega
tis.& in propoſito non poſſet fieri trãſmiſsio,niſi tã
quam hæredi.& in hæredem.pro quo facit quod dixi
hac ea.qõne.iij.col.Item Io.and.vbi.ſ.dicit ꝙ talis
tranſmiſsio iuris debiti habet inſtar æris alieni que om
nia ceſſant in propoſito,licet de harum opi.Io.an.ve
ritate diſputare non expediat.Prædicta concluſio li
mitatur ex his quæ dixit Bal.in conſi.lv.incip.quidã
libellus.in.v.volu.ſecundum vlti.impreſſionem,vt
200 non procedat in † filia monacha,quia poſito ꝙ in ea
locum habeat tale ſtatutum excludens filias quoad ſu
peruixerit maſculus,de quo late dixi.ſ.in.vi.articu.
princ.i.membro nihilominus tranſmittitur in mona
ſterium ius ſuccedendi ꝙuis filia eſſet præmortua ma
ſculo mouetur propter exiſtentiam ſuitatis quę opera
tur tranſmiſsionem.l.apud hoſtes.C.de ſuis & legi.&
d.l.iij.C.de iure delib.& quia monaſterium ſuccedit
loco filię & habet priuilegia quæ habet filia & ſic per
inde eſt ac ſi filia viueret.c.in preſentia de proba.& in
auc.de ſanc.epiſ.§ ſed hoc præſenti,quam limitatio
nem non approbo nec improbo.

Secundò prædictam concluſionem limitat Corn.
in.d.conſi.cxxvi.inci.principale.iiij.col.ij.vol.niſi
201 † adeſſet cum nepote vel nepte ex filia præterita,alia fi
lia teſtatoris pręterita,quia iſta neptis admitteretur me
diante perſona amitã dicentis teſtamentum nullum,
& aperientis viam cauſæ inteſtati,vt ibi per eum.
202 SECVNDO membro principali.† An filius
filiæ poſsit ex ſua perſona ad talem hæreditatem veni
re quando fuit viuo auò natus vel conceptus,aliqui
etiam tenuerunt contra Bart.in.d.l.ij.§.fi.ff.ad tertul.
qui volunt ꝙ ſic per.d.l.primam§.proximior.ff.vn.
de cogna.& maximè Bal.in.d.l.ſi quis filium.iij.pe.
col.verſic.quæro retento.C.de inoffic.teſta.motus,
quia tale ſtatutum habet duo capita,vt dixit Barto.in
l.ij§.vidẽdum.ff.ad tertul.& alibi latius duci.vnũ.ſ.
incluſiuum maſculorum per quod vocantur maſcu
li,& aliud excluſiuum filiarum ad tempus ſiue cum re
ſolutione,& illa virtus reſolutiua ſucceſsionis maſcu
li habet in ſe conditionem quæ reſpicit perſonam filię
ita vt ipſa conditionẽ deficiente in perſonam filię præ
morientis ſtabilis ſit ſucceſsio maſculi,ex virtute in-
cluſiua taliter ꝙ nepos ex filia non admittatur ad rum
pendum teſtamentum vel ſuccedendum,cum inueniat
ius pfectẽ & irreuocabiliter maſculo ſibi iure pſno q̃
ſitum,& contra Bar.etiam tenuit Imo.in.l.eig ſoluẽ
do in pen.col.verſi.circa quartum.ff.de hæredi.inſti.
dicens ꝙ quia filius filię non tenebat primum locum
tempore teſtamenti non erat neceſſe eum inſtituere,&
pro tanto præteritio eius non officit,facit lex ſi quis fi
lio exhæredato in princ.ff.de iniuſt.rupt.teſtamen.&
d.l.ſi quis poſthumos.§.ſi filiũ & hoc ſequitur Alex.
in.d.l.ij.in vlti.col.C.de lib.præte.dicens hoc eſſe de
mente Bal.in.l.ſi quis filium.quod dictum Imol.la
tius declarat Fran.de are.in.d.§.ſi filium.in.iij.col.di
203 cens ꝙ † non eſt eadem ratio admittendi ad rumpen
dum filium ex filia & ipſam filiam,quia filia repellit à
tenendo primum locum de iure ſpeciali,ſed filius filię
de iure ſpeciali & communi,quia filia tempore mortis
patris eum pręcedebat & facilius tollitur ius ſpeciale.
l.iij.§.i.ff.de teſta.mili.Item facilius tollitur vnum ob
ſtaculum ꝙ duo.l.ſi veneri in fi.ff.de priui.credi.§ affi
nitatis inſti.de nupt.ita vt dicẽdum ſit ꝙ priuilegium
rumpendi ad filium ex filia nõ extendatur.pro quo
facit ſecundum eum tex.in.l.i.§.ſi ſit nepos,& quod
204 ibi dicit Bar.ff.de colla.dotis.videlicet ꝙ † licet ne
pos ſuccedat in gradu paterno,non tamen ſuccedit ex
perſona patris,ſed ex propria ſua,ita vt priuilegium
conceſſum filio ꝙ non conferat non extendatur ad
nepotem ſuccedentem cum patruo,propter quod idẽ
videtur dicendum in propoſito,vt priuilegium rum
pendi contra regulas iuris communis non trahatur ad
nepotem ex filia.Pro hac opinione adducitur etiam
205 quia † ſucceſſorium edictum non habet locum in iure
dicendi nullum ſecundum Bald.in.l.qui ſe patris.ij.
col.C.vnde libe.& in.d.l.ſi quis filio exhæredato.ff.
de iniuſt.rup.& in repe.l.in ſuis in nona oppo.ff.de
libe.& poſthu.& in.d.§.filius vbi etiam Ang & in.d.
l.ſi quis filium vbi etiam Salyce.quam opinionem.
Fran.de are.dicit communem,quod quidem ſucceſſo
rium edictum poteſt habere locũ etiam vbi ius eſt ſpe
vel habitu delatum ſecundum Pau.de caſt.in.d.§ ſi fi
lium circa finem commen.facit.l.ſi his qui in princi.
in ver.non poſsit.ff.de inof.teſtamen.facilius enim qs
admittitur ad ſuccedendum per ſucceſſorium edictũ
ꝙ via tranſmiſsionis.d.l.ſi is qui iuncta.l.poſthu.§.
fi.cũ.l.ſeq.ff.de inoff.teſt.& licet prædicta multũ ſtrin
gant contra opi.Bar.tñ illam veriorem puto quam ſe
cutus fuit in conſulendo Bal.cuius conſilio ſe ſubſcri
pſerunt Pe.de ancha.Saly.& Anto.de but.prout re
fert Fran.de are.in.d§.ſi filium in.vi.col.qui dicit opi
nionem Bart.eſſe magis communem & magis conſo
nam menti ſtatuẽtium,quamuis putet difficulter poſſe
reſponderi ad contraria,pro qua opinione facit ſecun
206 dum eum,quia † de iure communi regula eſt ꝙ nepos
ſuccedat loco filij in rumpendo & in iure dicendi nul
lum§ cum filius & ſeq.inſti.de hære.quæ ab inteſt.de
fe.&.l.gallus in prin.& per totã.l.ff.de libe.& poſth.
ita vt diſpoſitio que fit de filia per ſtatutum &c.Inter
pretatione paſsiua trahatur ad filium ex ea per no.per
Bar.in.l.liberorum.ff.de verb.ſigni.facit.l.i.§.i.ff.ad
leg.falc.cum concor.Item mouetur,quia per ſtatutũ
in perſona filiæ fuit receſſum à iure communi ita,vt iu
ra communia ſuadentia filium ex filia non poſſe ex p
ſona ſua teſtamentum aui impugnare non ſunt haben
da in conſideratione per not.per Bal.in.l.maximũ vi
cium.iiij.col.C.de lib.præte.& Pau.de caſt.in.l.fin.
§.in computatione circa finem commen.C.de iure de
liberan.ex quibus duobus fundamentis dicit Franciſ.
de aret.eſſe reſponſum ad contraria,licet ſibi ex toto
non ſatisfaciant.

In quo paſſu,Puto conſiderandum an auus deceſ
ſerit teſtatus,& tunc quantum ad hoc membrum nõ
ſumus in formali caſu Bar.ſed recurrendum eſt ad illã
207 materiam † an nepos ex ſua perſona ſuccedat in iu
re dicendi nullum quod matri non competit.circa quẽ
articulum vidimus ſuprà varias opiniones hincinde,
& quia negari non poteſt quin filius filię in caſu propo
ſito non teneat primum locum tempore mortis aui p
pter ſtatutum quod viuente filio teſtatoris,non vult
filiam admitti,& conſequenter nec filium ex filia,vt
dixi ſuprà in.vi.articu.princi.in tertio membro in.i.q.
non video quomodo ſecundum regulas iuris com
munis poſsit ex ſua perſona talis nepos admitti ad ius
dicendi nullum per.d.§.ſi filium &.d.l.ſi quis filio
exhæredato

exhæredato in princ. cum nunq̃ fuerit auo ſuus hæres nec eſſe poteſt, quia eſt filius filiæ. §. ſui. inſti. de hære. quali. & diffe. iuncto. § fi. inſti. de patri. pote. & gl. magna in. §. exhæredatos in auc. de hære. & fal. nec tenuerit vnq̃ primum locum, nec tunc eſt curandum de ſucceſſorio edicto poſito q̃ locum habeat in iure dicẽdi nullum vt voluerunt Cuma. Pau. de ca. & Alex. in d. §. ſi filium. Quam opinionem dixit cõem Alex. in. l. poſthumo. in. v. col. ff. de bon. poſ. contrata. quia nõ habet locum niſi in iure quod competijt præcedenti in gradu. l. i. §. quibus. ff. de ſuc. edi. & Glo. & doc. in. l. i. C. e. ti. & Iac. bu. & Fulgo. in. d. l. ſi quis filium. C. de inoff. teſta. & Alex. in. d. § ſi filium quicquid ibi dicat Pau. de ca. in vlti. col. ſed viuente filio nunq̃ tale ius filię competijt, ergo &c. Aut verò auus deceſsit inteſtatus & tunc non video etiam quomodo ſecundum regulas iuris communis poſsit filius ex filia ex perſona ſua admitti, tum quia in eo non habet locum ſucceſſorium edictum per rationem prædictam, tum quia mortuo auo viuente filio vigore ſtatuti, non tenebat primum locum nec ipſe, nec eius mater, ita vt filius factus hæres tranſmittat hæreditatem ad ſuos proprios hæredes. l. l. § ſi nemo. ff. ad tertu. l. inter agnatos. §. quãdiu. ff. vnde legi. l. ij. § i. ff. de contrata. & quod in ſimili dixi. ſ. in præceden. articul. in. v. q.

Saluanda ergo erit opinio Bar. hoc ſaltẽ fundamento, q̃ iſta ſucceſsio ſit anormalis, & vt dixi in arti. prę
108 ce. in præallegata q̃õne, † q̃ ſtatutum excludendo filiã ad tempus videatur velle illam poſt tempus admittere l. imperator. ff. de poſtul. & . l. ſtatuliberà cæteris. ff. de ſtatu. propter quod dicẽdũ erit ſtatutum velle ita poſt tp̃s admittere filiũ ex filia: ſicut ipſam ſi viueret quaſi poſt tp̃s ceſſet excluſio ſtatuti, & admittetur filius filiæ vel ex ceſſante prouiſiõe & obſtaculo, vel ex remedio ſtatuti iuxta. l. i. ff. vt ex legi. ſena. ve. conſul. & not. in. l. l. ff. de condi. ex lege, & iura diſponentia filium tenere locum matris iuxta. l. gallus in prin. & . d. §. cum filius. & . l. poſthumorum. ff. de iniu. rup. ex paſsiua interpretatione ad hunc caſum ſe extendent, poterit tamẽ ſubtilis doctor vel lector circa prædicta ſubtilius conſiderare. Et cum iſta opinione tranſit Soci. conſil. x. incipien. conſideratis. ij. volumine. Laus deo & glorioſę virgini.

109 DECIMO non eſt omittendum, † q̃ ſi mater excludatur à ſucceſsione filij propter fratrem ipſius filij, vel patruum pręterq̃ in quarta. dicta mater non petendo pupillo dari tutorem, poteſt ipſa quarta priuari vt per Corneum conſil. clxvi. inci. minime in fi. iij. volu. & in cõſi. xiiij. incipien. circa primum per totum. iiij. vo. & dicetur. j. in. xiiij. arti. prin.

110 VNDECIMO quæro † ſi per ſtatutum mater propter patruos excludatur præterq̃ à quarta. quo caſu excluſa matre cenſetur excluſus etiam auunculus mediãte matre coniunctus, vt dixi in. vi. articu. princip. tertio membro. i. q. An ſi contingat matrem non extare auunculus in illa quarta matri præſeruata ſuccedet. ita q̃ illa quarta ſit debita etiam his qui veniunt mediante matre. dominus Philip. corne. conſi. clxij. incip. conſtat. iij. volumi. dicit q̃ ſic, quia ſi dicamus auunculum excludi ex verbis ſtatuti falſum eſt: q̃ ſi eum dicamus ex mente mixta iuris interpretatione quæ vult, q̃ excluſa matre cenſentur excluſi coniuncti per illam, non ſunt excluſi niſi pro tribus quartis, ſeu pro parte pro qua eſt excluſa mater. Et quis talis portio non poteſt cenſeri legitima quæ deberetur matri, & non auunculo cum legitima ab inteſtato non debeatur, vt dixi in. ix. articulo. l. queſtione. & ſuprà eodem. ij. q. & idem tenet Petr. de anchara. in repetitio. c. primi. xij. quæſtione. de conſtitu. & dixi in ſexto articulo tertio membro.

SVMMARIVM

1 *Propter quas perſonas intelligantur excluſæ fœminæ.*
2 *Fœminæ an excludantur à ſucceſsiõe propter arrogatos, quæſtio hæc duo habet capita, quæ uide ibidem.*
3 *Arrogatus quamuis patiatur minimam capitis diminutionem, nihilominus ſuccedit ſicut alij agnati patri naturali, ſi erat emancipatus tempore arrogationis.*
4 *In ſucceſsionibus æquiparantur agnati cognatis.*
5 *Quando duo caſus à lege antiqua æquiparantur, lex noua ſuperueniens in uno extenditur ad alium.*
6 *Beneficia ſtatutorum præferentia in ſucceſsionibus, & tutellis agnatos cognatis, non tolluntur minima capitis diminutione.*
7 *Quæ conſideranda ſint ad hoc, ut arrogatus qui non eſt agnatus, fœminas excludat.*
8 *Succeſsiones per leges nouas delatæ non tolluntur per minimam capitis diminutionem.*
9 *An arrogatus excludat fœminas quæ ſunt de agnatione patris arrogantis.*
10 *Quando ſtatutum exorbitans requirit plura debent omnia interuenire tanquam de ſubſtantia & forma.*
11 *Per ſubauditos & tacitos intellectus non debet induci legum correctio.*
12 *Nulla diſpoſitio ita intelligi debet ut inducatur abſurdum.*
13 *In ſtatuto ſimpliciter dicente q̃ filius maſculus fœminam excludat non comprehenditur arrogatus: quia nec uerè, nec propriè eſt filius.*
14 *Idem dicitur in legitimato, qui non excludit filiam in terminis ſtatuti noſtri.*
15 *An in ſtatuto mentionem faciente de filio intelligatur uocatus adoptiuus, ſeu arrogatus.*
16 *In conceſsione emphiteoſis facta per ſe & filijs, non ueniunt filij adoptiui.*
17 *Filius naturalis & legitimus licet detrahat duas quartas hoc tamen locum non habet in filio arrogato.*
18 *Statuto diſponente q̃ de hæreditate alicui obuẽta debet ſolui gabella, non comprehenditur filius à ſuo patre hæres inſtitutus.*
19 *Si ſtatutum dicat q̃ extantibus maſculis fœminæ nõ ſuccedãt, intelligendum eſt de maſculis naturali etiam coniunctione coniunctis.*
20 *Arrogatus fit ſuus hæres patri arroganti, & eius familiæ aggregatur.*
21 *Arrogatus præfertur ulterioribus in gradu, & ſuccedit cũ alijs in pari gradu.*
22 *Super quo fundetur ratio deferendæ tutellæ.*
23 *An propter filium emancipatum excludatur filia à ſucceſsione à ſtatuto excluſa cum per emancipationem uideatur filius ius agnationis amittere.*
24 *Emancipatio tollit filio ius agnationis: licet quo ad perſonam patris emancipantis ſecus ſit.*
25 *Non dicitur prorſus extinctum quod in priſtinum ſtatum reuocari poteſt.*
26 *Quando diſpoſitio iuris communis uult per omnia idem eſſe in caſu ficto quod in caſu uero, tunc diſpoſitio municipalis*

loquẽs in illa materia habet etiam locum in caſu ficto.

27 An aliqua ſit differentia emancipationis, & patria poteſtatis in ſuccedendo.

Emancipati quibus emancipatione non obſtante præſeruantur agnationis iura, ut fratres, & fratrum filij, admittuntur ad excluſionem fœminarum: ſecus in alijs ibidem.

Statutum q. agnati præferantur cognatis in ſucceſsionibus in quibus perſonis uerificetur ibidem.

28 Statutum mandãs inter agnatos cauſas debere compromitti comprehendit filios emancipatos & nepotes ex eis conceptos poſt emancipationem.

29 Pater filij emancipati an deſinat eſſe ei agnatus, & an ſaltem præſeruentur ei iura agnationis ibi.

30 Fœminæ an excludantur propter filium naturalem uel ſpurium, maximè in caſibus in quibus illi ſuccedunt etiam ſtante ſtatuto excludente fœminas propter maſculos.

31 Naturales non dicuntur ex propria ſignificatione filij, quando de filijs ſtatutum loquitur.

32 Naturales iura legitimorum in certis tantùm caſibus habent: ut. ſ. quia cum legitimis parentibus maternis ſuccedant, & eorum paternis parentibus in certis tantùm caſibus & certa parte.

33 Abſurdum eſt q. excluſa legitima filia, admittatur maſculus naturalis. ſic enim plus haberet luxuria, quàm caſtitas.

34 Concurrentibus filijs & filiabus naturalibus caſu quo admittuntur ad ſucceſsionem & ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo propter maſculos: an tunc per filios naturales fœminæ filiæ excludantur.

35 Statutum diſponens q. filij & nepotes non ſoluant gabellam ſibi relictorum, traditur etiam ad naturales.

36 Statuto diſponente patrem teneri ad damnum datum per filiũ tenetur pater emẽdare damnũ datum per filium naturalem.

37 Cum ſumus in materia indifferenti, ſola natura uidetur conſiderari.

38 Stante ſtatuto q. coniuncti teneantur compromittere licet nõ comprehenduntur non legitimi de agnatione paterna, quià quo ad eos non dicuntur coniuncti: tamẽ quo ad lineam maternam comprehenduntur. Cùm inter eos bene ſit coniunctio, cognatio, & proximitas.

39 Iura uolentia coniunctum poſſe agere pro coniuncto procedunt in naturali uolente ſaltem pro matre agere.

40 Magis communis cõcluſio eſt q. diſpoſitio iuris communis regulariter non cõprehendat filiũ naturalem uel illegitimũ.

41 Illegitimi fratres ex eodem patre tantùm non ſuccedunt ſibi inuicem.

42 Statuto præferente proximiores in gradu ulterioribus, filius materteræ legitimus præfertur nepoti ex ſorore paterna naturali,

43 An & quando prouiſio legis comprehendat naturales pulchrè diſtinguitur.

44 Spurij uulgò quæſiti & inceſtuoſi non merentur filij uocari, omniq; iuris beneficio ſunt priuati.

45 De ualiditate ſtatuti habilitantis naturales ad ſucceſsionem remiſsiuè.

46 Pater naturalis an comprehendatur in ſtatuto diſponente q. ſoluto matrimonio ſine liberis dimidiam lucretur maritus: et alia dimidia ad proximiores deueniat. ſic q. pater ſpurij uel naturalis ſuccedat in illa dimidia.

47 Mulier an prætextu ſtatuti præferentis maſculos fœminis excludatur per legitimatos.

48 Legitimatus non eſt propriè filius nec de propria ſignificatione continetur appellatione filij.

49 Statutum q. filia non ſuccedat ſtantibus maſculis niſi in uncia; intelligitur etiam limitare portionem legitimati ut in plus non ſuccedat.

50 Filiorum appellatione in ſtatutis an legitimati etiam per ſubſequens matrimonium ueniant.

51 Comes palatinus regulariter non poteſt legitimare in præiudicium filiarum niſi ſit in priuilegium ſibi conceſſum.

52 Non dicitur decedere cum filijs legitimus qui decedit cum legitimatis.

Et legitimatus differt à legitimo tanquam ſimilitudo ſeu imago, ab eo cuius imaginem repræſentat ibidem.

53 Legitimatio non facit eſſentialiter eſſe legitimum, ideo legitimatus per principem etiam de patris uoluntate non erit legitimus, ſed ſemper legitimatus.

Legitimatio ſimilis eſt alchimiæ, quæ facit apparere, quod non eſt ibidem.

54 Legitimatio habet inſtar poſtliminij quod retrotrahitur, & fingit hominem ſemper fuiſſe in ciuitate.

55 Princeps nec comes palatinus non poſſunt ſpurios facere legitimos: quanquam eos poſſunt exæquare legitimis, & loco legitimorum haberi facere.

56 Lex loquens de filijs primi gradus, non trahitur ad legitimatos. Ideo nec ad adoptiuos: quia legitimati & adoptiui æquiparantur ibidem.

57 Conſtitutio nouiſsima augens legitimam filiorum, non habet locum in adoptiuis uel arrogatis: nec in legitimatis.

58 Legitimati beneficio principis tunc demum admittuntur ad ſucceſsionem, Cùm nullus ex uerè legitimis ſupereſt.

Fœminis legitimis & naturalibus extantibus, nõ debet ſuccedere legitimatus ibidem.

59 Conſuetudo feudorum loquens de filijs non extenditur ad legitimatos.

60 Factum ciuiliter non debet æquiparari facto naturaliter: niſi ubi hoc reperitur expreſſum.

61 Statutum loquens de ciue in dubio debet intelligi de originario, non autem de recepto per gratiam.

62 Statutum limitans quotam ſuccedendi filiæ ſtantibus maſculis, cenſetur etiam limitare legitimatorum.

63 Legitimati licet uerum non habeant principium, ponuntur in uero ſtatu legitimorum.

64 Libertus reſtitutus natalibus dicitur eſſe uerè ingenuus.

65 Filiorum appellatione ueniunt etiam legitimati ex quadam iuris interpretatione.

66 Subſtitutio facta filio ſi deceſſerit ſine filijs legitimis & naturalibus euaneſcit propter legitimatum.

67 Argumentum bonum eſt de ultimis uoluntatibus ad ſtatuta.

Statuta magis regulantur ſecundum naturam ultimarũ uoluntatum, quàm contractuum ibidem.

68 An & quando in materia ſtatutaria appellatione filiorum ueniant legitimati. Et inter legitimatos per matrimoniũ & legales modos, & eos qui per principem legitimantur diſtinctio ibidem.

69 Legitimatio per ſubſequens matrimonium fauorabilis eſt, & facit legitimos quo ad omnia. & facit matrimonium cenſeri ab initio contractum.

70 Statutũ, quod habet locum in filijs maſculis uiget etiã in legitimatis indiſtinctè, uel per principis reſcriptum, uel per comitem palatinum: maximè quando ſtatutum utitur nominibus naturalibus.

71 Si ſtatutum uel coſuetudo uocet ſimpliciter primogenitum

ad ſucceſsionem

ad ſucceſsionem: naturalis primogenitus poſtea legitimatus excludit ſequentes legitimè natos non obſtāte inhabilitate medij temporis.

72 Appellatione filiorum ueniunt legitimati fallit primò illa regula ſi ſtatutum diceret q. filij legitimi & legitimè nati fœminas excludant. Idem ſi diceret ex legitimo matrimonio nati ibidem.

73 Limitatur ſecundò prædicta concluſio niſi ex communi uſu loquendi legitimorum appel. comprehenderentur legitimati.

74 Limitatur tertiò ſi de mente ſtatuti contrarium appareret, aliàs limitationes uide in progreſſu.

75 Statutum excludens fœminas propter maſculos ex eodē, uel altero matrimonio natos: non comprehendit legitimatos quia uoluit tantùm de natis ex matrimonio.

76 Dictio ex denotat cauſam immediatam & proximam.

77 In habilitato tantùm ad actum ſucceſsionis non tollitur defectus originis.

78 Filia per ſtatutum excluſa probibitaq; plus petere quàm ſibi reliquerit pater, inſtituto legitimato quo ad quædam, & quo ad quædam non: non obſtante dicto ſtatuto poterit petere ſupplementum legitimæ.

79 Legitimationes ſunt fauorabiles: diſpenſatiões uerò odioſæ.

80 Diſpenſationes quæ non reducunt ex toto ad primæuam naturam non operantur ut etiam in materia iuris communis taliter diſpenſati ueniant appel. legitimorum.

81 Legitimatus poſt delatam hæreditatem an in ſtatuto fœminarum excluſiuo comprehendatur.

82 Pater non poteſt in totum filiam excludere. Ideo ad legitimationem filij citatione uocanda eſt: quia per legitimationem excluditur.

83 Legitimatus per ſubſequens matrimonium non aufert ſpem ſucceſsiōis acquiſitā iure primogēituræ qualiter procedat.

84 Qui non poteſt priuare, illud non debet facere, cuius prætextu per legem uel contractum inſurgat priuatio.

85 Fœmina an excludatur propter exiſtentiam agnati, uel maſculi non ſucceſsibilis.

86 Statutum fœminam excludens propter maſculos exigit q. ſint ſucceſsibiles & q. actu ſuccedant. Qualitas ſtatuti eſt uerificanda ibidem.

87 Quomodo intelligatur id quod dicitur, maſculi ut fœminam excludant debent eſſe ſucceſsibiles.

88 Statuto dicente ſi quis deceſſerit ſine deſcendentibus maſculis patrui agnati ſuccedant, non neceſſe eſt q. tales deſcendentes ſint ſucceſsibiles.

89 Fœmina quæ cōtēplatione agnati uel maſculi excluditur per exiſtentiam talis non ſucceſsibilis non excluditur. Pōt quis non ſuccedere multis modis ibidem.

90 Bannitus eſt priuatus commodo ſtatutorum ſuæ ciuitatis & ſtatuta non patrocinantur odioſis ibidem.

91 Per ſtatutum fœminarum excluſiuum generaliter non excluduntur fœminæ per non ſuccedentes: uel inſucceſsibiles: & ſpecialiter per fratrem minorem, uel renunciantem hæreditati.

92 Statutum primogenitū præferens, debet intelligi de habili, & capace: quia beneficia legum capacibus ſunt ſcripta. quod procedit etiam ſi poſt delatam hæreditatem, antequā tamen ſit adita, quis fiat incapax ut quia frater minor.

Et quid de excommunicatis, hæreticis, & alijs perſonis non ſucceſsibilibus. Et ſi aliquo tēpore iſti habiles reperiantur cuius temporis capacitas ſit inſpicienda ibidem.

93 Filius in hac conditione poſitus, ſi ſine filijs deceſſerit etiam ſi non ſuccedat uel aliter incapax conditionem facit ceſſare.

In conditionibus merum factum ſine effectu attenditur.

94 Stante ſtatuto q. qui non ſubit onera communis non gaudeat beneficio ſtatutorum: agnatus excludere uolens fœminam non admittitur ſi non ſubit onera communis quantumcunq; clericus.

95 Statuto dicente q. extantibus filijs ex eodem patre fœmina nō ſuccedat: uel q. ſoror non ſuccedat fratri exiſtentibus fratribus ex eodem patre, Per inhabiles & inſucceſsibiles facto legis, uel cōſuetudinis, uel ſtatuti nō excluditur fœmina.

96 Quid ſi papa diſpenſet cum fratre minore an excluſis fœminis ad hæreditatem admittetur.

97 Ablatiui abſoluti, non extantibus maſculis &c. licet regulariter in conditionem reſoluantur, in huiuſmodi tamen ſtatutis diſpoſitionem faciunt. ſ. ut frater ſuccedat, & ſorori præferatur.

98 Quid iuris eſt quando ſupereſt perſona quæ uincit excludentem uel concurrit & non eſt excluſa: an ſit locus ſtatuto fœminarum excluſiuo.

99 Statutum excludens filias propter filios uel fratres intelligitur de filijs & fratribus eiuſdem matrimonij.

100 Non excluſa propter nō ſucceſsibiles, an excludatur propter remotiores,

101 Quid ſi ſtatutum expreſsè excludit fœminam propter eum, qui de iure communi ſuccedere poteſt, de quo intellexiſſe cenſetur.

102 Fœmina à ſucceſsione per ſtatutum non excluditur ſi is qui paris eſt gradus eſt inſucceſsibilis: per maſculos enim diſparis gradus non cenſetur excluſa.

103 Si maſculi quorum contemplatione fœminæ excluduntur, facto teſtatoris non ſuccedant, an ſit locus ſtatuto ſiue eos excludat teſtator in totum ſiue in parte tantùm.

104 Quod dicitur exhæredatum haberi pro mortuo, quando procedat.

105 Agnatus non ſuccedens eo quia alius agnatus eum præcedat non excludit fœminam uel perſonam aliam de iure communi ſuccedentem.

106 Quomodo, qualiter, quando, & qua actione filia per ſtatutum propter maſculos excluſa, ad ſucceſsionem admittatur illis exhæredatis.

107 Statutum excludens matrem à ſucceſsione filij habentis fratres carnales ex patre, ſi contingat ipſum filium decedere præterito fratre ac etiam matre præterita, extranea perſona non turpi inſtituta: an locum habeat.

108 Quando interuenit exhæredatio actus incluſionis & excluſionis non ſunt unus & idem, ſed duo ſeparati. ſ. excluſio talis, & incluſio alterius ex inſtitutione inſurgens.

109 Statutū fœminarum excluſiuum factum eſt fauore maſculorum, quibus ceſſantibus non debet eſſe locus dicto ſtatuto nec excludi fœmina quæ in conſequētiam ad uocationem maſculi excluditur.

110 Si teſtator inſtituat extraneum nō turpē, matrē in re certa, fratres uerò prætereat: legitima matris triens eſt, & fratres non faciunt partem.

111 Fœminæ non excluduntur per maſculos excluſos facto teſtatoris niſi uerba ſtatuti aliter ſuadeant.

112 Agnatus poteſt dici excluſus facto teſtatoris ſi teſtator extraneum inſtituat, & quid de filio cui datur ſubſtitutus pupillaris.

113 Statuto dicente q. inteſtato uel inteſtabili ſuccedat proximior agnatus de iure uel ex forma ſtatutorū ſuccedēs an ſubſtitutus pupillaris tali præferatur, & quid ſi mulier excludatur propter maſculum infantem, cui datus eſt uulgaris ſubſtitu

tus: quando nullus nomine infantis adiuit ibi.

114 Maſculo excluſo facto ſuo, putà quia nolit ſuccedere uel quia hæreditati renunciauerit, quia uelit ſecum filiam admittere: an ſit locus ſtatuto fœminarum excluſiuo.

115 Frater excluſus pacto, quia aliquid habuit, promiſitq; non uenire ad hæreditatem, facit partem alijs, aliòsq; excludit ac ſi totalliter ſuccederet, & facit partem in computatione legitimæ. Et ſtante ſtatuto q. excludantur ſorores extãtibus fratribus tanquam exiſtens illas excludit.

Si talis frater foret præteritus à fratre non inſtituta turpi perſona non rumperet teſtamentum ibidem.

116 Frater uolens omnino ſuccedere ut quia hæreditati ſimpliciter renunciauit ſororem non impedit.

117 Quid iuris ſi maſculus nolit uti beneficio ſtatuti, ſed uelit ſecum fœminam admittere ex forma iuris communis an ſit locus ſtatuto.

118 Mater excluſa propter maſculos octaua parte excepta, maſculis repudiantibus ex iure accreſcẽdi ad totũ admittitur.

119 Maſculus ſi decedat hæreditate delata, nõ tamẽ adita, an fœminam excludat: & an excludẽdi ius ad hæredes tranſmittat.

120 Maſculus an. xxv. minor ſi ſemel repudiauerit, ita q. fœmina ad ſucceſsionem admittatur, uel ſecum illam admittat: ulterius non auditur uolens in integrum reſtitui.

121 Si duo fuerint maſculi quorum unus repudiat alter non, repudiantis portio, non repudianti accreſcit.

122 Quid iuris ſi maſculus non ex eo quia non ſit de iure ſucceſſibilis, non ex facto teſtatoris, nec facto ſuo ſit excluſus: ſed quia infans decedit hæreditate non adita, an admittatur fœmina.

123 Fœmina an excludatur per eum qui ſtatim deceſſit uel momẽto fuit hæres.

124 Fœminæ an excludantur propter maſculos ſucceſſibiles, qui non poſſunt iura agnationis conſeruare naturaliter uel accidentaliter, ut quia ſunt caſtrati, uel aliter impotentes ad generandum; uel uotum continentiæ emiſerunt.

125 Attendi debet communis hominum natura, non autem ſpeciale alicuius uitium. Communi naturæ adhærent legiſlatores abſq; ſpeciali exceptione uitij ſingulorum ibidem.

126 Naturale, non accidentale uitium attenditur, quomomodo intelligatur illud fundamentum.

127 Hæreditas ſemel agnato quæſita, non poteſt ab eo abdicari.

128 Statuto excludente matrem uel cognatos propter agnatos, an intelligantur etiam excluſæ tales perſonæ propter fœminas agnatas.

129 Verba ſtatuti debent impropriari ad finem ut quis non intelligatur excluſus propter fœminam agnatam.

130 Statutum excludens matrem propter agnatos, non excludet propter amitam. quod intellige aliud nõ diſponẽte ſtatuto.

131 Statuto excludente cognatos propter agnatos, amita non excludet uterinum.

132 Statuto excludente matrẽ propter coniunctos de linea paterna uſq; ad quartum gradum, fœmina agnata intra illum gradum matrem non excludet.

133 Statuto diſponente q. proximiores ex parte patris patri ſuccedant; & proximiores ex parte matris matri. Verbum proximiores an intelligatur de maſculis tãtùm, ita q. hincinde per fœminas non excludantur.

134 Statuto excludente matrem extantibus ſucceſſoribus maſculis, Vterinus illam nõ excludet nec auus maternus, nec alius de linea materna, & qui non ſit de linea paterna.

135 Stante ſtatuto florẽtino q. nulla mulier poſsit ab inteſtato ſuccedere filijs uel filiabus, extãtibus ex perſona defuncti aliquo filio uel nepote ex patre, auo paterno, fratre uel patruo: ſi contingat aliquem decedere relicta matre & ſolo fratre uterino tantùm: mater per talem patruum non excluditur.

136 Soror germana non excluditur uigore talium ſtatutorum per fratrem uterinum.

137 Statutum excludens fœminas propter maſculos deſcendentes, habet etiam locum in hæreditate materna.

138 Stante ſtatuto q. filia dotata non ſuccedat, talis filia dotata excludetur per filiam non dotatam.

139 Conſtitutio Siciliæ excludens ſororem dotatam à ſucceſsione feudi fraterni operatur, ut ſoror non dotata & eius filij ſororem dotatam, ſeu amitam uel materteram excludant.

140 Statuto ciuitatis Aretij excludente matrem exiſtente fratre uel ſorore defuncti, uel filijs ipſorum uel patruis, uel fratribus patruelibus defunctis ſoror patruelis excludet matrem à ſucceſsione defuncti quamuis in ſtatuto hoc non dicatur.

141 Item in dicto ſtatuto ita mater excluditur per ſorores agnatas, ſicut per fratres germanos.

142 Statutum excludens matrem propter proximiores agnatos, eam etiam propter auiam paternam excludit.

143 Licet fœminæ non intelligantur uocatæ in caſibus prædictis ad excluſionem aliarum, Si tamen ponantur in conditione propter earum exiſtentiam poterit ceſſare prouiſio ſtatuti.

144 Stante ſtatuto q. dotata non ſuccedat cum fratribus, ſi eis fuerint legitimi hæredes: filia fratris dicitur legitima hæres per cuius exiſtentiam filia dotata excludetur.

145 Perſona ſemel excluſa perpetuò erit excluſa.

146 Mater per ſtatutum præciſè excluſa à ſucceſsione filij, excluditur per amitam ſi in alia parte eiuſdem, uel alterius ſtatuti uocentur proximiores ex parte patris. Et quid ſi proximiores illi non ſucceſſiſſent an mater excluſa fuiſſet.

147 An propter filiã ex filio matre uel patre ſuo prædefuncto excludatur filia defuncti aui patris uel matris, & quiuis nati ex ipſa filia ſiue maſculi ſiue fœminæ à ſucceſsione ipſorum.ſ. patris matris, & auorum.

148 Filij appellatio de iure communi porrigitur ad nepotes quãdo profertur ſimpliciter, ſecus ſi reſpectu alterius qualitatis.

149 Iſta qualitas q. extantibus maſculis excludantur fœminæ debet ſupereſſe tempore, quo defertur hæreditas.

Quod tempus eſt poſt mortem eius de cuius ſucceſſione agitur ibidem.

150 Statutum excludens matrem propter parentes maſculos ex parte patris, debet intelligi ſi ſint nati ex maſculis.

151 Stante ſtatuto q. parentes maſculi ex latere patris uſq; ad quartum gradum incluſiuè ſuccedant defuncto ab inteſtato in tribus quartis excluſa matre, quæ ſuccedat in quarta reliqua: mater non excludetur per maſculum nepotem ex ſorore ſicut nec mater huius nepotis defuncti matrem excluſiſſet.

152 Statutum q. parentes ex ſobole uel progeniæ paterna uſq; ad certum gradũ excludant matrem uel fœminas intelligitur de agnatione, non de cognatione.

153 Statuto excludẽte filiam fœminam propter fratres, ſi ſuperſit frater conſobrinus filia per illum non excludetur.

154 Statutum excludens matrẽ propter nepotes defuncti, intelligitur de nepotibus ex filio ſeu fratre, nõ ex filia uel ſorore.

155 Vbi tractatur de ſucceſsione materna ſeu lineæ fœmininæ non attenditur

attenditur ratio agnationis.

156 *Statuto diſponente ꝙ filiæ fœminæ debeant maritari de bonis patris & contentari dote, filij uerò maſculi in totum ſuccedere: ſi contingat aliquem decedere relicto filio maſculo & filia fœmina, maſculumq́; decedere priuſquam ſoror maritetur: an ſoror eadémq; amita per neptem, ſeu filiã fratris excludetur.*

157 *Quid ſi deceſſerit poſt mortem patris, ſcilicet eius de cuius hæreditate agitur, ſeu quid ſi ius eſt iam quæſitum in perſona filij maſculi.*

158 *Sufficit ſemel hæreditatem ueniſſe ad caſum quo amita deberet eſſe dote contenta ut ſtatu. locus ſit & ſufficit ſemel factum fuiſſe hæredem, ad hoc ut per illũ & eius hæredes fœmina perpetuò intelligatur excluſa.*

159 *Statuto excludente dotatam à patris ſucceſsione, ſi contingat patrem uxori ſecundæ plus relinquere, quàm filiæ illud plus non irritabitur, & ſic filia excludetur per talem uxorem ab illis bonis ita relictis,*

160 *Statutum fœminas excludens propter agnatos uel maſculos, an eas excludat propter hermafroditum.*

161 *In uirilitate non tantum ſexus, quàm agilitas corporis, & exteriores actus conſiderantur, per quæ apparet ꝙ aliquis ſit magis uir quàm fœmina.*

162 *An ad feudum ſit admittendus qui ſolùm teſticulos & unũ foramen habet per quod emittat urinam: in agilitate autem corporis actus uiriles agat.*

163 *Minor qui neſciat diſcernere in quo ſexu præualeat, an ad portionem minorem tanquam fœminis debitam admittetur, an uerò expectabitur tempus pubertatis. Et an iudicio medicorum, an uerò mulierum committatur hæc diſcretio ibidem.*

164 *Monſtruoſi & prodigioſi maſculi uel maſculorum apparẽtiam habentes, an fœminas excludant.*

165 *An uigore ſtatuti fœminarum excluſiui excludantur fœminæ propter agnatos clericos.*

166 *Clericos comprehendit priuilegium laicis in genere conceſſum.*

167 *Clerici & monachi religionum ſaltem non mendicantium, iure conſanguinitatis de iure communi ſuccedunt, non obſtãte religione.*

168 *Iura ſanguinis diſpoſitione ciuili non mutantur,*

169 *Lex quantuncunq; dura ſit, ſeruanda eſt.*

170 *In fauorabilibus diſpoſitionibus non minus cenſendum eſt cõprehendi minus meritos, quàm magis meritos.*

171 *Statuta & leges extenduntur ad non ſubditos in concernẽtibus eorum fauorem.*

172 *Statuta laicorum priuilegiata ſi materia eſt communis & indifferens, ſunt apta etiam comprehendere clericos.*

173 *Clerici licet non ſupportent onera, gaudent tamen beneficio ſtatutorum: ſufficit enim ꝙ ſubeant onera ſpiritualia.*

174 *Clerici an poſsint uti ſtatutis per laicos editis, etiam eis multum fauorabilibus: non tamen per papam approbatis.*

175 *Agnatus qui ex forma ſtatuti fœminam excludit, illam non excludet ſi ſit clericus. quia onera non ſuſtinet.*

176 *Fœmina an excludatur propter agnatum forẽſem & quid de originario uel de eo qui aliquando domicilium habuit in loco ſtatuti & eum poſt mutauit & quid de eo qui plura habet domicilia ibi.*

Item quid de iudæo, hæretico, uel infideli, aut uſurario agnato, an mulierem excludat ibidem.

177 *Statuto diſponente ꝙ extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, ſi unus tantùm ſupereſt maſculus, an locus ſit ſtatuto: attento ꝙ per pluralia uerba loquatur.*

178 *Quod de pluribus dicitur, de uno tantùm eſt dicendum.*

179 *Dictio ſine & dictio abſq; requirunt omnimodam carẽtiam.*

180 *Si ſtatutum apponat pœnam producenti falſos teſtes: Producens unum tantùm teſtem falſum ligatur ſtat.*

181 *Statutũ dotatam excludens ſtantibus ſororibus & neptibus non dotatis, non exigit ꝙ adſint ſorores & neptes ſimul nõ dotatæ, ſed altera earum ſufficit.*

182 *Par eſt ratio excluſionis fœminæ ſiue unus tantùm ſit maſculus, ſiue plures ſint.*

183 *Statutum ꝙ frater ſuccedat fratri carenti filio & filia, locum non habet ſi defunctus altero tantùm caret.*

184 *Teſtator poſthumos uniuerſales hæredes inſtituens ſi plures ex prægnante uxore naſcerentur, ſiue unus tantùm, & ſi cũ maſculo naſceretur filia illam dote contentari iuſsit ſubſtitutis ſuperuiuentibus poſthumis morientibus ſine liberis, qui ſi ſic omnes morerentur, ſorores æquis portionibus ſubſtituit. An nato poſtea poſthumo in pupillari ætate mortuo à ſucceſsione excludetur mater propter ſubſtitutionem amitarum.*

185 *Stante ſtatuto ꝙ aſcendentes per lineam maſculinam una cum fratribus utrinq; coniunctis ſuccedant defuncto, ſi adſit ſolus pater cum uxore defuncti: an ſoror per patrem excludetur.*

186 *Statutũ fœminam excludens propter maſculos ſibi locum uẽdicat pluribus etiam extantibus fœminis, & econtra.*

187 *Pluralitas in ſingularitatem tribus caſibus ſolet reſolui, remiſsiuè.*

188 *Statutum fœminarum excluſiuum propter agnatos ſeu maſculos, an intelligatur eas tantùm excludere propter eos, qui ſunt in pari gradu: non autem propter exiſtentes in ulteriori.*

189 *Veriſimile non eſt ſtatuentes uoluiſſe ulteriorem agnatum præferre fœminæ exiſtenti in priore gradu.*

190 *Statutum excludens fœminam propter eũ qui de iure cõmuni ſuccedere poteſt intelligitur de eo qui eſt in pari gradu, ita ut filia per filium, & ſoror per fratrem excludatur, non aliter.*

191 *Filia dotata excluſa, ne in bonis dotantis ſuccedat cum fratribus, & alijs hæredibus, an intelligi debeat de alijs cum quibus poſset ipſi concurrere, & non de his quibus aliàs præfertur.*

192 *Fauor maſculorum ita militat in ulterioribus in gradu, ſicut in exiſtentibus in pari gradu.*

193 *Conſuetudine Alexandriæ ſtante quòd filia uel ſoror dotata à patre uel fratre nihil amplius requirat à patre, uel à fratre, uel ab eorum filijs: ſoror dotata à fratre excluditur nõ tantùm ſi adſint fratres ſuperſtites uel ex eis filij, ſed etiam per patruum & ulteriorem agnatum.*

194 *Statuto excludente filiam nuptam uel dotat, an exiſtente maſculo hærede, an ſit uerũ dicere ꝙ de maſculo tantũ eiuſdem gradus intelligatur.*

Filius per iuris interpretationẽ eiuſdem gradus eſt cum patre, quia iure communi patris ſui locum ſubintrat. ibi.

195 *Maſculorum hæredũ appellatiõe deſcendẽtes propriè ueniũt, non collaterales ſecundum communem opinionem.*

196 *Statutũ excludens fœminas propter agnatos de aliqua linea an intelligatur eas etiã excludere propter agnatos de alia linea.*

197 *Statutum excludens filiam fœminam propter maſculos uide-*

tur etiam exclndere neptem ex filia.

198 *Statutum excludens matrem ſauore agnatorum uidetur etiã excludere materteram tanquam remotiorem.*

199 *In ſtatuto per collaterales fœminam excludente aſcendentes cõprehendi, quomodo intelligatur: & quando procedat.*

200 *Veriſimile non eſt ſtatuentes uoluiſſe fœminas excludi per collaterales, & non per aſcendentes, qui poſſent ſimul ſuccedere, uel qui eas excluderent de iure communi.*

201 *Stante ſtatuto, q. agnati à ſucceſſione matrem excludant, non per hoc filius ſororis matrem excludet.*

202 *Statutum excludens fœminas per unam perſonam, an trahatur ad aliam & eſt tripertita diſtinctio.*

203 *Beneficium datum filio porrigitur ad nepotes ex eo iuris cõmunis diſpoſitione.*

204 *Filius ſicut excluderet ſororem ſuam, ita debet eam excludere filium ex eo.*

205 *Filij appellatione propriè nepos non continetur, cum non ſit facienda extenſio de perſona ad perſonam ibi.*

Et an ſtatutum loquens de filio locum habeat in nepote ibi.

206 *Quod concluſum eſt de nepote ex filio ut excludat amitam, an etiã procedat in nepote ex fratre ſeu ex filio fratris ut excludat amitam uel ſororem patruelem.*

207 *Stante ſtatuto q. extantibus fratribus ſorores non ſuccedant an per tale ſtatutum frater patruelis excludet ſororem patruelem.*

208 *Statutum exorbitans loquens in uno caſu extenditur ad alium, qui ſub lata ſignificatione comprehenditur.*

209 *Statutum loquẽs de fratribus ſimpliciter an de fratribus primi gradus intelligatur tantùm.*

250 *Statutum excludens matrem propter patruum defuncti, an intelligatur de patruo magno.*

255 *Statutum interpretandum eſt ut minus lædat ius commune, quàm fieri poſsit.*

252 *Fratris appellatione maximè in ſtatutis de carnali, & non de conſobrino intelligitur.*

253 *Statuto excludente filiam dotatam propter fratrem defuncti, an filius fratris ſimul cum patruo excludente ſuccedet.*

254 *Statutum excludens fratres intelligitur etiam excludere remotiores ac patrueles. Sed quando admittit fratrem, intelligitur de fratre primi gradus ibidem.*

255 *Si filia dotata propter fratrem filiæ uel patruũ excluſa ſit: nõ excludetur propter filium patrui.*

Regulariter ſtatutũ excluſiuum uſq; ad quartum gradum propter agnatos uel agnatas, dum includit has perſonas, cæteras uidetur excludere ibidem.

256 *Excluſa propter fratrem & patruum, non excluditur propter filiũ patrui. Et quod habenda ſit ratio agnationis præſeruandæ quomodo intelligi debet.*

257 *Soror uel filia extante patruo excluſa, multo magis excludetur extante patre.*

258 *Filia ſi patrem, auum, & proauũ excludat, pariter excludit patruum uel fratrem, qui non attinent perſonæ defuncti, niſi mediante perſona patris aui uel proaui.*

259 *Si mater uel auia excludatur propter fratrem patruelem, ſeu filium fratris multo magis excluditur propter ipſum patruum.*

220 *Si ſtatutum excludit, matrem, filiam, uel ſororem propter patruum & adſit frater germanus uel aliàs proximior uel in pari gradu ſuccedendi ſicut patruus in quo ſit tanta uel maior ratio, an mater per eum excludetur.*

225 *Ratio præſeruandæ agnationis in ſtatuto habetur pro expreſſa. Et non tam dicitur fieri extenſio, quàm ſubeſſe interpretatio intellectiua ſeu declaratiua ibidem.*

222 *Statutum excludens matrem propter patruos & filios patruorum, multo magis excludit propter fratres conſanguineos tantum. Et ſtatutum excludens matrem & lineam maternam propter auiam maternam, multo magis excludit propter ſororem conſanguineam tantùm ibidem.*

223 *Statutum perſonas excludentes fœminas limitans putà uſque ad quartum gradum, uel dicens propter fratres primi gradus, uel ſi dicat nolentes fauere fratribus primi gradus an ex identitate rationis etiam expreſſæ licita ſit extenſio & quid ſi adſit dictio taxatiua tantùm ibidem.*

224 *Dictio taxatiua tantùm, non excludit caſus ſimiles, uel ſimilem rationem habentes.*

225 *Statutum excludens fœminam propter aliquem agnatum excludet etiam illam propter agnatum remotiorem expreſſo ex identitate rationis.*

226 *Ex conſuetudine ſcripta Alexandriæ filia nel ſoror à patre uel fratre dotata contentari debet: neq; quicquam amplius à patre uel fratre nel eorum filijs requirere poteſt.*

An illa ſic dotata excludetur non modo propter fratrem & eius filios, ſed etiam propter patruum ulteriorem agnatum.

227 *Ad hoc ut ſtatuti diſpoſitio locum habeat, eius uerba non tantùm in perſonis, ſed etiam in caſu ſucceſsionis uerificari debent.*

228 *Perſona proximiore, nel qua mediante remotior eſt coniuncta non excludente fœminam: minus excludet perſonas coniunctas per illam.*

229 *Statutum excludens matrem propter patruum, an intelligatur etiam illam excludere propter patruum magnum.*

230 *Verba indifferentèr prolata debent intelligi per prius, & ſic de proximiore: & non per poſterius, ideſt de remotiore.*

231 *Statutum excludens nouercam ſeu materteram non comprehendit nouercam magnam ſeu materteram magnam.*

232 *Si ſtatutum excludat fœminas extantibus fratribus uel filijs fratrum aut patruis uel eorum filijs: ſoror non excludetur à ſucceſsione fratris nec mulier propter filios patrui magnis, quæ nec per ipſum patruum magnum fuiſſet excluſa.*

233 *Limitatur prædicta concluſio quòd fœmina nõ excludatur per patruum magnum.*

234 *Statutum excludens filias propter filios, an etiam excludat neptes propter nepotes ex filio maſculos.*

235 *Nepos ex filio maſculo ita excludit filios ex filia ſicut excludit ipſam filiam.*

236 *Statutum fœminas excludens fratribus extantibus, de quibus fratribus intelligitur an defuncti, an fœminæ excluſæ, an uerò de utriſq;.*

237 *Stante ſtatuto quòd dotata extantibus fratribus ultra relictum nihil poſsit petere etiam ratione legitimæ an talis fœmina excludatur à petitione ſupplementi etiam extantibus patruis non tantùm fratribus.*

238 *In dubio nõ eſt ſumenda interpretatio, q. tranſuerſalis excludat filias & deſcendentes.*

239 *Statutum fœminas excludẽs per collaterales inttelligi debet de illis, qui ſunt paris uel primi ſeu poſterioris gradus & habentibus ſimilitudinem cum excluſa.*

240 *Statutum uel diſpoſitio loquens de fratribus intelligitur de primis, non autem de ſecundis uel ulterioribus:*

245 *Verba ſtatutorum debent intelligi ſecundum qualitatẽ perſona*

ſonæ ad quam diriguntur.

242 Statuentes unum tātum ſenſum & non duplicem habuerunt. Nec uarietatem aut diuiſionem uoluntatis eorum licet aſſumere ibidem.

243 Vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, debet ea uniformiter determinare.

244 Si ſtatutum excludat filiam propter agnatos primi gradus computando gradus ſecundum ius cano. non intelligitur de agnatis primi gradus perſonæ defunctæ, ſed de agnatis, qui filiæ ſint in primo gradu.

245 Excluſa propter eos, qui ſunt ex parte patris coniuncti, intelligitur de coniunctis ex parte patris defuncti, non ipſius filiæ excluſæ.

246 Si ſtatutum excludat fœminas propter nepotes, de quibus intelligemus, an de filijs filiorum, an de filijs fratrum, an de his omnibus.

247 Stante ſtatuto q. præferantur in ſucceſſione fratres patrui & nepotes, non comprehendetur nepos patrui: ſed filius filij, qui eſt propriè nepos: & filius fratris, qui aliquando etiam ex communi uſu loquendi nepos appellatur.

248 Statutum excludens fœminam propter agnatum uel maſculum qui de iure cōi ſuccedere poteſt, non excludet illā propter remotiorem, ſed propter eum tantùm, qui eſt in pari gradu.

249 In dubio ſtatutum ſic debet intelligi q. non contingat fœminam per maſculum uel agnatum remotiorem excludi.

250 Statutum excludens ſorores extantibus fratribus, an intelligatur de fratribus utrinq; cōiunctis an uerò de conſanguineis, an de uterinis tantùm.

251 Statutum fœminam excludens extante fratre carnali, non intelligitur de fratre carnali tantùm.

252 In materia ſtatutaria appellatione fratrū nō ueniūt uterini.

253 Stante ſtatuto quòd filia dotata non ſuccedat patri neq; matri, filia ex primo matrimonio non excludetur à materna ſucceſſione propter natos ex ſecundo matrimonio.

254 Si extantibus maſculis ex priori matrimonio uxor defuncti ex ſecundo matrimonio fœminas cōcipiat: iſtæ fœminæ dotatæ à patre non excludātur à ſucceſſione earum matris propter maſculos prioris matrimonij. Quid ſi certum ſit q. ſtatutum omnino uelit fauere maſculis ibidem.

255 Statutum Aretij excludens matrem propter ſororem, intelligitur etiam de uterina.

256 Statuto diſponente q. mater non ſuccedat exiſtente fratre uel ſorore perſonæ defunctæ, bene quidem excludetur per fratrem uel ſororem uterinos tantùm, quando per ſtatutum linea materna excluditur etiam per patruos & eorum filios ac etiam per auiam maternam.

257 Frater conſanguineus tantū an excludat ſororem utrinq; coniunctam ſtante ſtatuto quòd uxores non ſuccedant fratribus ſtantibus.

258 Lex noua communis ſi generaliter loquatur potius eſt diſtinguenda per ueterem diſtinctionem, quàm ſit putandum quòd lex uetus diſtinguens per nouam indiſtinctè loquentē penitus abrogetur.

259 In bonis quæ prouenerunt à matre, uel linea materna ſorores & fratres ex matre tantùm coniuncti ſolent ſuccedere. Nec ſoror uterina excludetur per germanum tantū quo ad ipſa bona ibidem.

260 Si adſint ſoror & frater utrinque coniuncti, & germanus tantùm, an intelligatur germanus uocatus ad excluſionem ſimul cum utrinq; coniuncto.

261 Differentia, an quis ſit coniunctus ex latere patris uel matris, an ex utroq; non cadit inter patruos.

262 Diligenter aduertendum eſt ſub quibus nominibus incluſorum fauore excludantur fœminæ, de quibus hic quàm plurima uide, ut ſcias qui maſculi intelligantur inuitati.

263 Appellatione illorum de progenie qui ueniant. Et qui dicantur de generatione. Et qui de linea maſculina in hac materia, & quid de eorum deſcendentia, Et qui dicantur de linea paterna & qui coniuncti ex parte patris. Et patruus dicatur de linea paterna. Et à quo illa incipiat. Et qui dicātur de linea materna.

264 Si ſtatutum loquatur de deſcendentibus maſculis, an ueniant maſculi nati ex fœminis. Et ſi ſtatutum uocet hæredes ex linea maſculina, an uocentur filiæ maſculorum.

265 Qui dicantur de generatione & quomodo intelligatur ſtatutum diſponens quòd illi de domo uel generatione ſuccedant & quid ſi dicatur de natis in domo, uel ex linea maſculina quomodo ſumatur tota hæc oratio.

266 Si dicatur quòd mater excludatur propter parentes ex progenie uel ſobole paterna, an filius excludet matrem.

267 Nuptæ extra familiam, an appellatione illorum de domo, uel de cipo domus ueniant.

268 Si ſtatutum excludat fœminas propter homines, quomodo intelligatur uerbum illud, homines.

269 Vbi ſtatutum uocat proximiores conſanguineos filia patrui præfertur filio amitæ. Et an filij amitæ dicantur attinere, uel eſſe coniuncti ex parte patris ibidem.

270 Maiorum ſuorum, uel de domo appellatione, qui ueniāt.

271 Statuto excludente fœminas ſtante hærede maſculo non continebuntur niſi filij uel nepotes qui filiorum locum ſubintrant.

272 Mater per ſtatutum excluſa propter parentes ex parte patris non cenſetur excluſa propter nepotem ex filia.

273 Parentes, uerbum hoc quomodo interpretetur. Et ſi ſtatutū inuitet parentes ad ſucceſſionem defuncti de quibus intelligatur.

274 Statuto excludente fœminas propter maſculos proximiores ex parte matris non cenſebitur mater excluſa propter maſculos ex eius parte coniunctos.

275 Naturales uel ſpurij tantùm an ueniant ſub talibus ſtatutis de proximioribus loquentibus.

276 Filia excluſa à ſucceſſiōe patris, matris, uel fratris exiſtente aliquo maſculo de progenie patris, matris, uel fratris: an excludatur à ſucceſſione omnium ſi extet maſculus de progenie unius horum ſolius.

277 Statuto diſponente quòd ad ſucceſſionem decedentis ab inteſtato ſine filijs ueniant proxiores ex linea patris. ſeu nati in domibus patris deinde mulieres proximiores: patruus matrē defuncti nō excludit. nec cum illa concurrit.

Alia eſt linea aui de qua dicitur patruus alia patris de qua patruus eſſe non dicitur ibi.

Dictio ſeu nati in domibus patris, ponitur augmentatiue intantum quòd oportet, q. maſculi ſint de linea patris, & nati in domibus patris ibidem.

278 Conſuetudo Papiæ uolens agnatos uel cognatos maſculos uel fœminas ex latere patris prius ſuccedere, & demum eos qui ſunt ex latere matris facit q. filius fratris præferatur filiæ natæ ex ſorore defuncti.

Dictio uel ponitur pro ideſt, aut pro ſiue ibidem.

279 *Statuto excludente dotam à patre uel matre uel fratre à paterna, materna uel fraterna ſucceßione, nec dicat propter quos: Quæ perſonæ in dubio intelligentur uocatæ in locum excluſarum.*

280 *Contemplatione perſonarum ſimilium ex expreßis intelligitur factum ſtatutum.*

281 *Statuto excludente dotatam, non dotata ſuccedit in toto reſiduo.*

282 *Quando fœminæ excluduntur uſq; ad certum gradum, an gradus computetur ſecundum ius ciuile an uerò ſecundum ius canonicum.*

283 *Si ſtatutum in prima parte uocet agnatos tenentes primum gradum ſecundum ius canonicum, non tamen propter hoc eſt in alijs partibus ſtatuti eiuſdem facienda computatio ſecundum ius canonicum, ubi ex hoc induceretur iurium correctio.*

Clauſula apoſita in uno capitulo ad qualificandum diſpoſitionem non refertur ad aliud ibidem.

284 *Si ſtatuta fuerint condita à uulgaribus qui non habeant peritiam iuris an intelligenda ſint ſecundum eorum communem uſum & an probandus ſit ille communis uſus fuiſſe tempore quo fuit conditum ſtatutum ibidem.*

285 *Si ſtatutum dicat q. filia excludatur ſtante filio, & quod dictum eſt in filijs habeat locum in fratribus patruis & auunculis. Intelligendum eſt tale ſtatutum ſingulariter ſingula ſingulis referẽdo, hoc eſt q. frater excludat ſororem patruus amittam, & auunculus materteram.*

286 *Perſona agnati à ſtatuto nominata ſemel excluſa propter aliquem non excluſum, remanet excluſa mortuo excludente.*

287 *Sinigaliæ ſtatutum excludens filiam ſtantibus maſculis deſcẽdentibus uel collateralibus, de quibus collateralibus intelligatur.*

288 *Si filia excludatur per aliquem collateralem, ſeu collaterales & eius filios, debet intelligi de primis filijs, qui locum patris ſubintrant.*

289 *Ex modo prædilectionis apparentis in ſtatuto uel inimicitiæ poſſumus coniecturare an maſculus remotior poſſit fœminam excludere.*

290 *A mente ſtatuentium alienũ eſt, quòd patruus qui uirtute ſtatuti concurrit cum matre & cum ſorore, excluderet uirtute eiuſdem ſtatuti in totum filiam à paterna ſucceßione, & q. filia concurrens cum auo & proauo eos excluderet.*

291 *Statuto requirente plures qualitates in maſculis fœminas excludentibus, an neceſſarius ſit concurſus omnium illarũ qualitatum.*

292 *Statuto excludente fœminam propter maſculum qui de iure communi ſuccedere poßit & cum effectu ſuccedat, filia nõ excludetur propter patruum.*

293 *Stante ſtatuto Fulginatis q. dotata à patre, matre, uel fratre non ſuccedat in bonis paternis maternis uel fraternis tã dotantis, quàm non dotantis ſi maſculi ſuperſint: an ſufficiat q. ex altero iſtorum ſuperſit ut à ſucceßiõe omnium & cuiuſuis nominatorũ excludatur. An uerò ſtatutum debeat intelligi, quòd ſuperſit deſcendens ex eo, de cuius hereditate agitur.*

294 *Statuto excludente filiam dotatam à bonis patris uel matris uel fratris extante aliquo maſculo de progenie patris, matris, uel fratris, Intelligitur de maſculo de progenie illius de cuius ſucceßione agitur.*

295 *Verbum à prædictis, intelligitur in huiuſmodi ſtatuti, ab eo de cuius ſucceßione agitur.*

296 *Fœmina non excluditur per maſculos affines cum in eis non ſit dare ſucceßio.*

297 *Stante ſtatuto q. mulier dotata non ſuccedat, an filia ex uxore præmortua excludatur à ſuceeſsione materna per filiũ ex ſecunda uxore.*

298 *Ex capite affinitatis non datur ſucceßio, & affinis affini non ſuccedit.*

299 *Statutum nullo modo interpretandum eſt q. intendat filiabus proprijs præferre natos ex ſecundo matrimonio in bonis primæ uxoris, nec filias excludere per priuignos, & qualiter ſint ſtatuta interpretanda ibi.*

300 *Statutum excludens à ſucceſsione, non excludit à ſucceßione iam quæſita.*

301 *Perſona in una parte ſtatuti nominata, an poßit in alia parte repeti, ut aliam perſonam excludat.*

302 *Dictum in una parte legis in alia cenſetur repetitũ. Et in alio capitulo non multum diſtanti.*

303 *Fœmina excluſa propter maſculos intelligitur propter eos qui ſunt in natura tempore delatæ ſucceſsionis.*

304 *Excluſa propter aliquos maſculos & eorum hæredes, an excludatur extantibus quibuſuis hæredibus, tam de agnatione quàm extraneis.*

305 *Stante ſtatuto q. exiſtente maſculo fœmina non ſuccedat, eo ſaluo q. ſi non adſint hæredes fœmina tunc ad ſucceſsionem admittatur, niſi maſculus ex ſe maſculos relinquat fœmina admittetur.*

306 *Excluſio uериſimiliter fieri debet propter perſonas ſimiles expreßis & in quibus ſit par ratio excludendi.*

307 *Si ſtatutum excludens filias dotatas uocet ſuos hæredes maſculos intelligitur de filijs non de alijs agnatis uel cognatis minuſq; de extraneis.*

308 *Multas & quamplurimas alias quæſtiones inuenies incidenter tactas diſcurrendo articulum hunc.*

Sequitur duodecimus articulus principalis.

DVODECIMO articu. principa. videndum eſt † propter quas perſonas intel
1 ligantur fœminæ excluſæ.

2 ET primò quæro † an excludantur propter arrogatos, & iſta quæſtio habet duo capita nam poteſt eſſe dubitatio an arrogatus excludat illas quæ ſunt de agnatiõe patris naturalis. Item an excludat eas quæ ſunt de agnatione patris arrogantis, propterea quia dando ſe in arrogationem mutat familiam patris naturalis, & deſinit eſſe de illius agnatione. §. fin. inſti. de legi. agna. tut. & § minima inſtitu. de capi. dimi. & l. tutellas in principio. ff. eodem titulo. & §. primo inſtitu. de acqui. per. arroga. & in eo ceſſat ratio qua mouentur ſtatuentes, vt agnatorum ſalua ſit dignitas & diuitiæ in familia, & agnatione præferuentur, iuxta ea quæ dixi in tertio articulo principali. quaſi ſtatutum velit præferre filiabus illos maſculos qui ſunt agnati. & hanc partem tenet modernus bono. in tractatu. do. in vltimo articulo principali. in vigeſimaſeptima quæſtione incipiente an illud ius motus etiam ex notatis per Baldum. in
3 dicta. l. tutellas. Sed in contrarium facit, quia † arrogatus quamuis patiatur minimam capitis diminutionem

nem nihilominus ſuccedit ſicut alij agnati patri natura
li, ſi erat emancipatus tẽpore arrogatiõis, quia aliàs in
filiumſa. non caderet arrogatio iuxta §. primum inſti-
tu. de adop. aut alijs de agnatione ſi pater erat defun-
ctus, & coniuncti per patrem naturalem pariter illi
ſuccedunt iuxta nota. per Gloſ. in § mortuo inſtitu. de
acqui. per arroga. & ibi Ange. & in § præceden. & glo.
in auctenti. in ſucceſsione. C. de ſuis & legiti. & Glo.
in verſiculo poteſtatis in auctentica. de hæredib. quæ
ab inteſtato. defe. §. primo, facit §. nullam eodem titulo
4 vbi patet † quod in ſucceſsionibus æquiparantur a-
gnati cognatis, propter quod videtur quòd iſta capi-
tis diminutio non ſit attendenda cum ſtatuta recipiãt
interpretationem paſsiuam. l. prima. §. primo. ff. ad le
gem falcidiam. cum ibi notatis per Imol. & Alexan.
& per Bartolum in. l. omnes populi in ſexta quæſtio
ne principali. ff. de iuſtitia & iure cum concordan.
5 aliàs allegatis. & quia † quando duo caſus à lege anti
qua æquiparantur, lex noua ſuperueniens in vno ex-
tenditur ad alium. l. ſi quis ſeruo cum ibi notatis. C.
de furtis iuncta. l. in tantum. ff. eodem titulo. & pro
hac opinione facit text. in dicta. l. tutellas, dum vult
ſucceſsiões ex nouis legibus. & præter legem duode-
cim tabul. delatas non tolli minima capitis diminu-
tione, cui textui concordat §. ſciendum inſtitu. ad ſe-
natuſconſul. orphi. & hanc opinionem vidẽtur ſequi.
Ioannes faber & Angel. areti. in dicto § finali inſtitu.
6 de legit. agna. ſuc. vbi volunt quòd † beneficia ſtatu
torum præferentia in ſucceſsionibus & tutellis agna-
tos cognatis: non tollantur minima capitis diminu-
tione per textum in dicta. l. tutelias, quæ opinio ma
ximè procedere videretur ſi ſtatutum vteretur nomini
bus naturalibus & non ciuilibus nec præferentibus
iura agnationis putà quòd frater excludat ſororem uel
maſculus fœminam, quia hæc nomina ſunt naturalia
nam non eo minus quis deſinit eſſe frater quòd arroge
tur uel capite minuatur, nec eo minus deſinit eſſe quis
maſculus per notata per Bartolum in. d. l. tutellas. vbi
etiam Bald. & Bart. in. l. hos accuſare § omnibus. ff.
7 de accuſatio. † puto concludendum quòd attendenda
ſit ratio ſtatuti quę ſi ſit expræſſa in fauorem agnatio-
nis, res eſt clara, vt arrogatus qui non eſt agnatus fœ
minã non excludat quòd ſi nõ ſit exprę ſſa & ſimus in
caſu in quo fauor agnationis & familię paternę mini-
mè præſumatur, iuxta ea quæ dixi in tertio articulo.
tunc ceſſante agnatione per capitis diminutionẽ, & quia
per arrogationem mutatur familia, non puto fœ-
minam excludi, quia ceſſante ratione legis & cauſa,
ceſſat e. l. & effectus cauſæ. l. adigere. §. quamuis. ff. de iu
re patronatus. niſi hæreditas eſſet iam delata, quia in
ea capitis diminutio non operatur, vt dixit Barto. in
dicta. l. tutellas in fin. commen. & ad hoc me mouet.
d. l. tutellas dum loquitur de. l. duodecim tabul. & aſ-
ſignat rationem quia. d. l. duodecim tabul. hæredita-
tem deferebat agnatis, quia per capitis diminutionem
8 deſinunt eſſe tales. & † ſubdit quòd ſucceſsiones per
nouas leges delate non tolluntur capitis diminutione
minima, eo quia nõ tãquam agnatis ſolent deferri ſeu
plerunque non deferuntur, ſed ſecundum ordinem, &
terminos naturę, prout naturaliter perſonæ deſignan-
tur non tamen negat ibi iuriſconſultus quin in ca-
ſu in quo noua lex ſub agnationis nomine aliquem
vocaret ſucceſsio capitis diminutione tolleretur, &
ita ſentiunt ibi Bartol. & Bald. & aliter dicendo text.
implicaret ſibi contrarietatem, & illa lex cum ſit inter
pretatiua reperiretur ſine ratiõe, quare magis in. l. duo
decim tabu. operaretur minima capitis diminutio, quàm
in alijs vbi ſub ciuili nomine quis uocaretur quod eſ-
ſe non debet, vt habetur in. l. non omnium. ff. de legi.
& verè ille text. non reperitur ſine difficultate iuncto.
d. §. ſciendum inſti. ad orphi. quod autem hæc ſucceſ-
ſio quæ maſculis defertur excluſis fœminis, dicat de
ferri ex iure ſtatutario patet quia præter iuris ciuilis for
mam ſuccedunt per ea quæ habentur in. l. ius autem ci
uile. ff. de iuſti. & iure facit quod dicam infra. in deci-
motertio articulo principali. in ſecunda quæſtione.
in fine.

SECVNDO verò caſu quando quærimus,
9 † an arrogatus excludat fœminas, quæ ſunt de agna-
tione patris arrogantis, diſtinguendum eſt, quia aut ſta
tutum loquitur de agnatis legitimis & naturalibus,
& certum eſt quòd non comprehenduntur arrogati
10 qui ſunt legitimi tantùm, propterea quia † quando ſta
tutum exorbitans requirit plura, debent omnia inter-
uenire tanquam de ſubſtantia & forma iuxta nota.
per Bald. in. l. prima. ff. de lib. & poſthumis. & text.
cum ibi nota. in. l. ſi hæredi plures. ff. de conditio. in
ſtitu. & in capitulo ſecundo de reſcrip. & per Baldum
in auctentica iubemus. C. de iudic. nec poſſet compre-
hendi arrogatus niſi per ſubauditos intellectus, &
11 † certũ eſt quòd per ſubauditos & tacitos intellectus nõ
debet induci legum correctio ſecundum gloſam vul-
garem & communiter approbatam in capitulo cu-
pientes. § quòd ſi per. xx. in verbo petere de electio.
in. vi. & ſi ſecus diceremus ſequeretur quòd legitimus
tantùm haberet plus iuris quàm filia legitima & natu-
ralis, quod eſſet abſurdum ſecundum Gloſ. in § cum
autem. in verſicu. bonorum inſti. de adop. & eſt indu-
12 bitatum quòd † nulla diſpoſitio ita intelligi debeat, vt
inducatur abſurdum. capitul. quemadmodum de iu-
reiurando capitulo dudum cum ibi notatis de præbẽ
dis in ſexto. l. diuortio in principio. ff. ſoluto matri-
monio, & notat Bal. in. l. conuenticulam. C. de epiſco
pis & clericis. & pro prędictis faciunt aliqua iura quæ
adducuntur in quæſtione ſequen. vbi dabitur reſpon
ſum ad aliqua contraria quæ hic opponi poſſent. Et in
hoc propoſito ita conſuluit Ioannes de ana. per iura
prædicta in conſilio vigeſimoſeptimo incipiente. viſo
13 caſu mihi propoſito. † Aut verò ſtatutum non expri
mit de legitimis & naturalibus, ſed ſimpliciter loqui
tur. putà quòd filius filiam excludat, vel frater ſoro-
rem &c. & tunc adhuc non comprehenditur arroga-
tus, quia non eſt propriè nec verè filius iuxta diſtinctio
nem. l. filium diffinimus. ff. de his qui ſunt ſui vel alie.
iur. & nota. in capitulo per tuas. de probationi. & in
capitul. michael. de fili. presbyterorum. nec uerè fra-
ter. §. per adoptionem inſtitu. de legi. agna. ſucceſ. ſed
dicitur filius & frater fictus, vt ibi & . l. filio quem pa-
ter. ff. de liberis & poſthumis. & notant docto. ma-
ximè Imo. & Cuma. in. l. ſi ita quis. §. finali. ff. de le-
gatis ſecundo. & ita conſuluit Bald. in conſilio vigeſi
moquarto. incipiente ſtatuto ciuitatis primo volumi
ne ſecundum vltimam impreſsionem, idem eſt de men
te Roma. in. l. ſi is qui pro emptore in octaua colum-
na. ff. de vſuca. & hoc firmauit Ioannes de ana. in con
ſilio præallegato quem ſequitur ibi domi. Ludoui. in
additio. & dominus pręceptor meus. in. l. cum filiuſ-
fa. columna finali. ff. de legatis primo. & latius in. l.

quicunq; §. prætor ait.ff.de in ius vocan. In vltima
columna.aliàs eſt.l.patris adoptiui cum ſequen. &
in.l.generaliter.§.finali in antepenultima columna.C.
24 de conditio. inſtitu. † vbi adducunt etiam quod in ſi-
mili dicitur de legitimato qui non excludit filiam in
terminis ſtatuti noſtri, de quo infra dicam, quia plus
eſt eſſe filium legitimum quàm eſſe arrogatum ſeu ado
ptatum. licet vterq; dicatur filius legitimus tantùm.
vt tradit Bald.in.l.ſi te parens.C.de ſuis & legitimis
25 iccirco. Alexand. in dicta.l.adoptiuum dixit. † An
In ſtatuto faciente mentionem de filio, intelligatur vo
catus adoptiuus ſeu arrogatus eſſe deueniendo ad il-
lam materiam, an prouiſio ſtatuti in caſu vero traha-
tur ad fictum de qua traditur per Bartol.in.l.omnes
populi.in ſexta quæſtione principa.ff.de iuſti.& iure
cum concordan.adductis per Alexand.& modernos
in.l.gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de liberis & poſthu
mis.& in.l.prima.§.lex falcidia.ff.ad legem falcidiã.
& dixi ſuprà in ſexto articulo principa.in prima quæ-
ſtione. quarti membri, & communiter concluditur quod
non, & ad hoc facit tex.in.l.fideicommiſſum.ff.de cõ
ditioni. & demonſtratio.& in.l.ſi ita quis §.finali.ff.
de legatis ſecundo.& in capitulo adoptiuus in titulo ſi
de feudo fuerit controuerſia inter dominum & agna-
tum. & quod dixit Specula.in titulo de loca.§.nunc
aliqua verſiculo octuageſimotertio. & doctores. in
lege finali.C.de his qui veniam ætatis impetraue-
runt, vbi dicunt inter cætera, † quod in conceſsione
26 emphiteoſis facta alicui pro ſe & filijs, non veniunt fi
lij adoptiui.

Ad idem facit, quia verba debent in dubio natu-
raliter, non autem ciuiliter intelligi.l.finali.C.de
his qui veniam ætatis impetrauerunt, & ibi tradi-
tur. & attendimus magis naturam quàm accidens.l.
qui habet in principio.ff.de tutel.l.ſi quis poſthu-
mos in principio.ff.de liberis & poſthumis. & capi-
tulo requiſiſti de teſtamentis. Et iccirco Bald.in.l.
ſi arrogator.ff.de adoptioni.dixit quòd † licet filius le
27 gitimus & naturalis detrahat duas quartas, non tamẽ
hoc habet locum in filio arrogato.

Item ſecũdum quòd exponitur textus per Cynum
Angelum. & etiam modernos in dicta lege generali-
ter.§.cum autem, diſpoſitio.l. cum acutiſsimi.C.de
fideicommiſ. & lege cum auus .ff. de conditio. &
demonſtratio. non habet locum in filio adoptiuo ſeu
arrogato.

Item dixit Angel.in.l. cum in adoptiuis.C.de a-
doptionibus. quòd † licet in ſtatuto diſponente,
28 quod de hæreditate alicui obuenta ſolui debeat gabel-
la, non comprehendatur filius à ſuo patre hæres inſti-
tutus per nota in.l.ſuis.ff.de liberis & poſthumis.vbi
Imol. & in.l. prima.C. de imponenda.lucri deſcri-
ptione libro decimo bene comprehendetur filius ado
ptiuus à patre adoptiuo inſtitutus hæres per Gloſam
in dicta lege cum in adoptiuis, & ita dicit ſe in quæ-
ſtione facti conſuluiſſe.

Simile etiam apertè dixit Baldus in auctentica.niſi
rogati.C.ad trebellianum. quòd filius ſpiritualis ba-
ptiſmi non excludit ſubſtitutum, quia non eſt filius
quantum ad ſuccedendum, quod dictum eſt aliquan-
tulum extra propoſitum & dixit Gloſa.in auctentica
de trien.& ſemiſ.§.primo. quòd hodie non intelligitur
aucta quarta quę debetur filio adoptiuo ſicut illa quæ
debetur filio legitimo & naturali, de quo per Barto-
lum & doctores.in dicta.l.ſi arrogator quæ iura par-
tim refert dominus Andreas ſiculus.in repetitione.ca
pituli Raynaldus in trigeſimaſexta columna.cum ſe-
quenti.verſiculo, ſed vnum pondera de teſtamentis.
vbi etiam concludit idem eſſe generaliter in ſtatu-
tis quorum verba ſunt ſtrictè & propriè intelligenda
l.prima.§. ſi is qui nauem.ff.de exercito. lege tertia.
ff.de neg.geſt. cum ſimilibus. quamuis Modernus
bonien.in tractatu dotium in vltima parte in ſexageſi-
ma quæſtione incipiente quid in filio videatur tranſi-
re tanquam dubius.

Ex quibus rationibus omnibus, & fundamentis
29 prędictis puto, quòd † etiam ſi ſtatutum dicat quòd ex
tantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, intelligen-
dum fore de maſculis naturali etiam coniunctione
coniunctis, & facit quòd dicam infra de legitimatis.
Item eſt aduertendum quòd non licet paſsim arroga-
re.l.nec enim.§ præterea.ff.de adoptionibus. Et ex his
patet non obſtare, quòd arrogatis defertur hæreditas
patris arrogantis, vt habetur per ſcribentes inſtitutis
de adoptionibus in.§ primo. & inſtitutis. de acqui.
per arroga. &.§.in noſtra inſtitutis de hæreditatibus
quæ ab inteſtato deferuntur, & inſtitu. de legitimis
agnatorum ſuc.§ per adoptionem. & dicta.l. ſi arro-
gator cum ibi notatis. &.l.prima in fine &.l.ſecunda.
§.patrui.ff.de ſuis & legitimis in tantùm, vt ſecun-
dum Bartolum.in.l.prima in principio.ff.de legi.tu.
etiam ad eos ſpectet onus reprobata Gloſa ibi, &
30 etiam non obſtat ſi dicatur quòd † arrogatus ſit ſuus
hæres patri arroganti & eius familię aggregatur, vt
dicit textus in.l.penultima in fin.C.de adoptionibus.
& quòd etiam edictum de in ius uocando habeat in
eo locum.l.patris cum.l.adoptiuum in principio.ff.
de in ius vocando. quia propriè non ſunt filij, ſed im-
propriè, & ciuiliter tantùm, nec eſt par & ſimilis per
omnia ratio inter arrogatos & legitimos & naturales,
vt dixit Glo.in dicta.l.fideicommiſſum, quod patet,
quia fortius eſt vinculum naturale & ciuile quàm ci-
uile tantùm, vt dictum fuit, & patet in dicta.l.penulti
ma.& in.§.ſi verò inſtitu.de adoptio. facit dictum.§ af
finitatis.inſtitu.de nupt.cum gloſ.licet ad hoc poſſet
31 reſponderi quòd immò † arrogatus præfertur vlterio-
ribus in gradu: & ſuccedit cum alijs in pari gradu quã
uis habeant duplex vinculum, vt patet in iuribus.
ſuprà allegatis.

Item in tutella aliud eſſe dicendum eſt, quàm in
32 hoc ſtatuto, † quia ratio deferendæ tutellę fundatur
in eo quod qui habet commodum ſucceſsionis, de-
beat habere onus tutellę.§.finali. inſtitutis de capitis di-
minutione. nec ſumus in materia ſtricti iuris & corre-
ctoria, nec ibi inſurgeret aliquod abſurdum: ſicut hic
inſurgeret. propter quod nec etiam obſtat quod dici-
tur de edicto de in ius vocando.

Et hæc quæ ſuprà dicta ſunt intelligi debent in ar-
rogatis, ac in adoptiuis qui arrogati non dicun-
tur cùm remaneat in poteſtatis naturalis, & non
tranſeant in familiam patris adoptiui: niſi vbi daretur
nepos in adoptionem auo materno, vel nepos ex fi-
lio emancipato daretur in adoptionem auo paterno iu
xta.dictam legem penultimam.C. de adoptionibus.
&.§ primum cum ſequenti inſtitutis eodem. clarius eſt
quòd non excludant filiam fœminam patris adopti-
ui per prædicta. Sed bene excludant filiam patris
naturalis cum in eius familia remaneant, & iura ſui-
atis

tatis non admittant. dicta lege penulti. & §. ſed ea om-
nia in fine de legitima agnatorum ſucceſsione. quod
notabiliter limitat dominus Corneus. conſilio ſexa-
geſimoquinto incipiente. plura, prima columna ter-
tio volumine: niſi iſti adoptiui ſint de agnatis exclu-
dentibus filias quamuis habentes alios agnatos ante-
riores, vt ibi per eum.

23 SECVNDO quæro † an propter filiũ emãcipa-
tũ excludatur filia à ſtatuto excluſa à ſucceſsione, cũ
ꝑ emancipationẽ videatur filius ius agnationis amit-
tere §. fin. inſti. de legi. agna. tutel. & § minima inſti. de
capi. dimi. & l. tutellas in principio. ff. eodem titulo,
& § præterea inſtitu. quib. mod. ius pa. poteſta. ſol.
& § emancipati inſtitu. de hæredi. quæ ab inteſt. defe.
& l. fratres. C. de inofficio. teſtamen. habeo hanc quæ-
ſtionem pro difficili quando ſtatutum nõ intendit ſim-
pliciter ꝑferre maſculos, ſed agnatos fœminis, quod
in dubio præſumitur, vt dixi ſuprà in tertio articu-
lo principali. & quòd non excludantur fœminæ per
filios emancipatos. voluit Ange. de peruſio in repeti.
l. qui ſe patris in penultima columna. C. vnde liberi.
24 † quia emancipatio tollit filio ius agnationis per iura
prædicta, licet quo ad perſonam patris emancipantis
ſecus ſit §. fina. inſti. de legi. agna. ſuc. & l. finali. C. de
emancipatio. libero. Salice. autem ibi in dicta. l. qui
ſe patris. vltima columna, aliter dixit ſcilicet quòd fi-
lius emancipatus & nepos ex eo cõceptus poſt mor-
tem aui fœminas excludant tanquam agnati. motus
poſt Iaco. butri. quia aut conſideramus agnationem
reſpectu facti. & nedum hodie, ſed nec olim deſinebat
filius eſſe agnatus. inſti. de leg. agna. ſuc. in principio
Aut conſideramus reſpectu iuris effectus, & tunc cũ
effectus eius, nihil aliud eſſet quàm vt coniuncti per
lineam maſculinam retinentes nomen agnationis præ-
ferentur coniunctis per lineam fœmininam in ſucceſ-
ſionibus. & iſte effectus ſit ſublatus per §. nullam in
auctentica de hæreditatibus quæ ab inteſtato deferun-
tur. ſequitur quòd nec illius reſpectu deſinit filius emã-
cipatus eſſe agnatus.

25 Et hoc maximè procedit, quia illud † non dici-
tur prorſus extinctum quod in priſtinum ſtatum re-
uocari poteſt. l. qui res. § arenam. ff. de ſolutioni. l. in-
ter ſtipulantem § ſacram. ff. de verborum obligationi.
ſed per ingratitudinem poteſt filius reuocari in pote-
ſtatem. vt. C. de ingra. libe. per totum. ergo &c. Sub-
dit Salyce. fortè dici poſſe quòd attendendus ſit com-
munis vſus loquendi ſtatuentium & vulgi appellatio
iuxta. l. vel vniuerſorum. ff. de pignoribus. & lege
cum delationis §. aſinam. de fundo inſtructo, quod di-
ctum non habet dubium lege liberorum. §. quod ta-
men caſsius. ff. de legatis tertio, & quod notat in lege
ſtipulatio. § hoc quoq;. ff. de verborum obligationi.
& pro opinione Salyceti facit ex mente Roma. in
dicta lege qui ſe patris in vigeſima colum. quia † quã-
26 do diſpoſitio iuris communis vult per omnia idem
eſſe in caſu ficto quod in caſu verò, tunc diſpoſitio
municipalis ſimpliciter loquens in illa materia habet
etiam locum in caſu ficto capitu. ad audientiam. & ca-
pitu. cum dilectus. de cleri. non reſi. & vtrobiq; no-
tatur per cano. & per Ioan. andre. & alios in capitu-
lo finali de conſuetudi. in ſexto & per Bartol. Imol.
& Modernos in. l. gallus §. & quid ſi tantùm. ff. de li-
beris & poſthumis. quæ æquiparatio probatur ex. l.
meminimus. C. de legitimis hæredibus & ex text. in
dicto §. nullam. vbi eſt expreſſum quòd † nulla eſt dif-
27 ferentia emancipationis & patriæ poteſtatis in ſuccedẽ-
do. Angelus, autem de areti. in §. finali inſtitu. de legi.
agnato. ſucceſ. diſtinguit quòd aut loquimur in fra-
tre & filijs fratrum in quibus ceſſat quo ad ius ſucceſ-
ſionis & tutele amisſio iuris agnationis per emanci-
pationem ſeu in quibus à iure agnatio præſeruatur,
vt in lege fratres. C. de legitimis tutorib. & ibi gloſ-
ſa & in auctentica ceſſante. C. de legiti. hæred. &
gloſſ. in dicto §. finali inſtitu. de legi. agnato. tute. cum
ſimilibus, & tunc admittantur ad excluſionem fœmi-
narum. aliàs ſecus, inferens ex hoc ad ſtatutum
quòd agnati præferantur cognatis in ſucceſsionibus
in quibus perſonis verificetur tale ſtatutum. Et
hanc opinionem puto tenendam maximè per not.
in ſimili in dicta lege qui ſe patris. In vltima co-
lumna per Baldum. Roma. Paul. de caſtro Alexen.
28 & Modernos dum volunt quòd † ſtatutum man-
dans inter agnatos cauſas debere compromitti com-
prehendat filios emancipatos & nepotes ex eis con-
ceptos poſt emancipationem per prædicta funda-
menta, & quia tale ſtatutum eſt fauorabile & la-
tè intelligendum, lege cum quidam. ff. de liberis &
poſthumis & capi. odia de regu. iuris in ſexto. Nam
& hoc ſtatutum excluſiuum fœminarum eſt fauo-
rabile, vt concluſi ſuprà in quarto articulo principa-
li. Et in hac opinione videtur reſidere dominus præ-
ceptor meus in dicta lege qui ſe patris. tam in ter-
minis quæſtionis noſtræ quàm in quæſtione ſtatu-
ti prædicti mandantis debere cauſas compromit-
ti inter agnatos, licet in contrarium adducat non-
nullas bonas conſiderationes. Sed contra iſtam
opinionem conſuluit dominus Decius conſilio de-
cimotertio incipiente & pro tenui &c. diligenter
conſideratis. tertia & quarta columna, motus per
deciſionem Baldi, in propoſito in auctentica in ſuc-
ceſsione in fine commenti. C. de ſuis & legitimis, &
quia emancipati & nati ex eis poſt emancipatio-
nem non ſunt propriè agnati, per iura hic ad hoc
allegata. & ſic etiam notatur per Baldum in dicta
lege meminimus. ac per Fulgoſium, & Paulum de
caſtro & per Modernos in lege prima. C. communia
de ſucceſsionib. & no. Paulus, de caſtro in lege ſi ab
eo. C. de legitimis hæredibus. Nihilominus tamen re-
cedendum non puto ab opinione quam hic fir-
maui, quia hoc ſtatutum ſecundum magis com-
munem opinionem eſt fauorabile vt dixi ſuprà
in quarto articulo principali. & conſequenter ex-
tendendum vt ibi, & latius in tertio articulo prin-
cipali, vbi tenui attendendam eſſe rationem ſtatu-
ti non obſtante quòd dominus Decius loco præ-
allegato dicat hoc ſtatutum odioſum & ſtrictè in-
terpretandum.

Vbi autem ſtatutum vellet ſimpliciter prouide-
re maſculis, quia tunc non ſubeſſet ratio agna-
tionis præſeruandæ vt dixi ſuprà in tertio articu-
lo principali, non obſtaret emancipatio. Nam
hæc nomina naturalia capitis diminutione non
alterantur vt patet & notatur in lege tutelas. ff. de capi-
29 tis diminutione & dixi in quæſtione præcedenti.

† An autem verum ſit quòd pater filij eman-
cipati non deſinat eſſe agnatus prout dicebat
Angelus, de peruſio in dicta lege qui ſe patris.
tradunt Ro. & ſcribentes poſt eum ibi reprehenden-

tes Ang. & an ſaltem ei præſeruentur iura agnationis
patet in dicto.§.fina.inſti. de legi.agna.ſuc. & in.l.fina
li.C.de eman.li. & no.in.l.legitimus.ff.vñ agnati. &
in.l.quæſitum.ff.de adop. Laus deo. In feſto ſancti
Pauli Anno domini. M.cccc.

30 TERTIO quæro † an fœmina excludatur pro-
pter filium naturalem vel ſpurium ſtãte ſtatuto exclu-
dente fœminam propter maſculos, & quidam ſi loq-
mur in naturali nato ex vnica concubina & indubita
to affectu iuxta.l.in concubinatu.ff.de concubi.&.§.
ſi quis autem.in auctenti.quibus modis natura. effi-
ciuntur ſui. Reperio fieri varias diſtinctiones, an ta-
les in diſpoſitione legis vel ſtatuti comprehendantur
vt per Imol. & plenè Alexan. in lege ex facto.§.ſi qua
rogatus.cum concordan.ibi traditis. ff. ad trebelia.
per Bartolum, in conſilio. ccxxij. incipien. cauetur
ſtatuto.cum additio.ibi poſitis & plures remiſſiones
tradit Alexand. in.l.quinq.&.l.parentes. quam legit
cum.l. ſecunda in ſecunda columna cum ſequen.ff.
de in ius vocan. Sed in terminis noſtris dixit Bald. in
l.cum acutiſſimi in ſecunda columna verſiculo quæ-
ro nunquid naturales.C.de fideicommiſ. & in con-
ſilio vigeſimoquarto incipiente ſtatuto ciuitatis pri-
mo volumine ſecundum vltimam impreſſionem φ
per eos fœminę non excluduntur, cum qua ſententia
tranſit dominus Andre.ſicu.in repetitio.dictę.l.cum
acutiſſimi.nonageſimaoctaua columna verſic.quę
ris hic Bald.an filij naturales. & ita etiam tenet mo-
der.bonon.in tract.dotium in vltima parte in quin-
quageſimaoctaua quęſtione incipi. ſi ſtatutum dicit.
pro qua opinione adduci poſſent plura iura relata per
Bartolum.in cõſilio ſuprà allegato, & maximè quia
31 † naturales non dicuntur ex propria ſignificatione fi
lij quando ſtatutum de filijs loqueretur iuxta.l.filium
diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel alie. iur. & not.
in capi.per tuas.de probationi.& in cap.Michael.de
filijs preſbyte. Facit tex. in.§.ad hæc.in auctenti. vt li-
32 ceat matri & auię. † Item naturales iura legitimorum
in certis tantùm caſibus habent vt.ſ. vna cum legiti-
mis parentibus ex materna linea ſuccedant.l.penulti.
C.ad orphi. & etiam ſine eis vt in.§.item quæſitum.in
ſti.eo. & eorum parentibus ex paterna lineà in certis
tantùm caſibus & certa parte.§ diſcretis. & ſeq.in au-
ctenti.quibus modis natura.efficiuntur ſui. & auctẽ.
licet.C.de natu.libe. Item in alio caſu ſuccedunt pieta
tis intuitu vt in.l.vxor.§.codicillis.in fine.ff.de lega.
tertio. Item quandoq; ſubſtitutus ab eis excluditur, di
cto.§.ſi quis rogatus.&.l.generaliter.§.cum autem.C.
de inſti.& ſubſti.ſub condi.fac. vnde extra eos caſus
maximè quo ad ſucceſſionem non debent haberi pro
filijs legitimis, nec vocari ad ſucceſſionem prout legi
timi. Facit.l.tribunus.§.cum aliquis.ff.de teſta.mili.&
.§ vt autem.in aucten.de non alie.&.l. ius ſingulare.
ff.de legi.& notant Pau.de leaza. & Pet.de anchara.
vbi etiam Imo. in tertia columna in clemen.prima de
baptiſ.ſ.quòd in actibus ſucceſſionum non ſit idem
de eis iudicandum quod de legitimis, licet quo ad pa-
ternum honorem ſic, vt ſolet notari in lege prima.ff.
de regulis iuris. & extra eo. per. Dyn. in prohemio.
Plus dixit Benedi. de plumbi. in diſputatione ſua inci
pi.ſtatuto Piſano cauetur. in vltima charta quòd na-
turalis non comprehenditur in.l.vel ſtatuto non tan
tùm ſi tractetur de fauore filij dicta.l.filium diffini-
mus.& ibi Bald.&.c.naturales ſi de feudo fuerit cõ-
trouerſia inter dominum & agna.&.l.fina.ff. de iure
deliberan.&.l.cum legitimę.&.l.lex naturę.ff.de ſta
tu.ho.gloſſ.in dicta clemen.prima de baptiſ. & text.
& gloſ.in.l.ſenatoris filius.cum ſequen.& in.l. libe
ros.ff.de ſena. Bald. in dicto.§.cum autem. Iaco.de
belui.in dicta.l. parentes.ff.de in ius vocan. & Pau.
de caſt. in dicto.§.ſi quis rogatus. vbi etiam Alexan.
in trigeſimaquarta columna verſiculo male etiam
videtur. Verum etiam ſi tractetur de fauore ipſius pa
33 tris.l.ſecunda.§.primo.de excuſa.tutorum. † Et ſi di-
ceremus naturales filios in tali ſtatuto comprehendi
ſequeretur abſurdum quòd filia legitima excluderetur
per maſculum naturalem, & ſic quòd plus haberet lu
xuria quàm caſtitas contra.§.fina. cum ibi notatis in
auctenti.de reſti.& ea quę parit & not.per glo.Io.an.
dre.in capi.ſtatutum felicis.in verſiculo volumus.de
hæreti.in ſexto & per Bald.in.l.libertinum.C. de in-
ter.ma.& Cyn. Ange. & Salyce. in.l.quiſquis.C.ad
legem iul.maie. Ad prædicta facit, quia nec iſti filij na-
turales ſunt in poteſtate.inſti.de pat.poteſta.in princ.
nec dicuntur de agnatione & familia patris.l.tutelas
cũ ibi notatis.ff.de capi.dimi.&.§.vulgo.inſti.de ſuc.
cogna. & vt aliàs dixi in tertio articulo principali,
hoc ſtatutum cenſetur in dubio factum fauore agna-
tionis præſeruandę, & vt prouideat agnatis. Quæ
ratio ceſſaret in naturalibus tantũ pro quo facit quod
in propoſito dicit Bald. in conſilio ſexageſimoquinto
incip.filia dictę concubinę quarto volumine ſecundũ
34 vltimam impreſſionem. † Vbi autem concurrerent fi
lij & filiæ naturales tantùm in caſu in quo ſuccedere
poſſent. iuxta auctenticã licet.C.de natu.libe.cum iu
ribus ſuprà allegatis, vel vbi ageretur de ſucceſſione
materna ſeu maternæ lineæ, quo caſu naturales bene
ſuccedunt.§.nouiſſimè.inſti.ad ſenatuſcon.orphi. &
quòd habetur in.l.ſi qua illuſtris.C.eo. tit. ſi eſſemus
in caſu in quo ſtatutum fœminas propter maſculos et
à ſucceſſione materna & aſcendentium per maternam
lineam excludat, an tunc per filios naturales filiæ fœ-
minæ excludentur videtur dicendum quòd ſic, quia
quando ſumus in materia indifferenti etiam filij natu-
rales comprehenduntur ſecundum Bald.in.l.paren-
tes.prope fi.commen. verſicu. item facit ad aliam quę
ſtionem.ff.de in ius voc. & Ange. in conſilio trigeſi-
mo, aliàs trigeſimotertio incipiẽ. domi. Franciſchina.
poſt Cyn.in.l.quiſquis.C.ad legem iul.maie. volen-
35 tes ex hoc quòd † ſtatutum diſponens quòd filij & ne
potes non ſoluant gabellam ſibi relictorum, trahatur
etiam ad naturales, quod ſequitur Pet. de ancharano
in repetitione capitu.canonum ſtatuta.poſt medium.
verſicu. vltra prędicta quæro ſi ſtatuto cauetur. de cõ
ſtitutio. Facit quod dicit Ioannes andreas in additio.
Specul.in titulo qui filij ſint legi.in ſecunda colum-
na verſicul.quęſtionem, de ſtatuto vbi poſt Guido.
de ſuz.in auctentica ex complexu.C.de ince.nup.di-
36 xit quòd † ſtatuto diſponente patrem teneri ad dam-
num datum per filium tenetur pater emendare dam-
num datũ per filiũ naturalẽ licet ſecus ſit in inceſtuo-
ſo, eo quia filius naturalis filij nomen habet. Ad idem
etiam facit quod dixit Benedi. de plumbi. in quodam
conſilio inſerto inter conſilia Ange. ſecundum ordi-
nem aliquorum numero ccclinij.aliàs. ccclv. & in reli
ctis ita vult Geml. in dicto capitulo ſtatutum felicis
37 † Cum enim ſumus in materia indifferenti ſola natura
videtur conſiderari, facit lex prima. C.de impo. lu-
cri.

eri.deſcri.libro decimo.& dicta.l. tutelas.& dicta.l.
ſi ſpurius.& dicto.§.vulgo.hinc diſpoſitio legis ciui
lis loquens in ſucceſſionibus ſe referens ad aſcenden
tes & deſcendentes ex linea fœminina procedit etiã in
naturalibus prout videmus in ſenatuſconſul. tertu-
liano.§.finali.inſtitu.ad tertulia. & in ſenatuſconſul.
orphiciano inſti.ad orphi.§.nouiſſimè.&.l.ſi qua il-
luſtris.C.eo.Et propterea Imo.indubitanter voluit
in dicto.§ ſi quis rogatus. naturales comprehendi in
concernentibus lineam maternam. inferens ex hoc
38 quòd † ſtante ſtatuto quòd coniuncti compellantur
ad compromittendum, licet non comprehendantur
non legitimi de agnatione paterna, quia quo ad eos
non dicuntur coniuncti, tamen quo ad matrem & cõ
iunctos per matrem bene comprehendentur, cum
inter eos bene ſit coniunctio cognatio & proximitas
dicto.§.vulgo. &.d.l.ſi ſpurius. &.l.ſi ſuſpecta.§.de
inofficioſo.ff.de inofficio. teſtamen. & quod notat
Cyn.in auctenti.itaq.C.commu.de ſucceſ.Ad idem
facit quia † iura volentia coniunctum poſſe agere pro
39 coniuncto, iuxta legẽ primã.§ primo cum ibi notatis
ff.iudica.ſol.&.l.exigendi.C.de procura. procedunt
in naturali ſaltem pro matre agere volente ſecundum
Imol.in.d.§.ſi quis rogatus. vbi etiam Alexand. in.
vigeſimaoctaua columna.& Hoſtien.in capitu.non-
nulli.de reſcrip.& ſolet notari in.d.l.exigendi. Facit
etiam ad hoc quia ſecundum magis communem opi
nio.poteſt mater inter filios naturales teſtari coram
duobus teſtibus iuxta.l.hac cõſultiſſima.§.ex iperfe
cto.C.de teſt.per ibi nota.& plenè per Alex.in dicto
.§ ſi quis rogatus.in trigeſimaprima columna. Sed in
contrarium faciunt iura & deciſiones doct.in præce-
denti membro allegata, per quæ patet tales naturales
non cõprehendi in.l.vel ſtatuto etiã vbi agitur de pa
rentum fauore, non autem ſolummodo vbi agitur de
ipſorum naturalium fauore immò ſecundum Alexã.
in.d.§.ſi quis rogatus.in vigeſima columna verſiculo
ſed licet.& in vigeſimaſecunda columna verſicu. ex
prędictis habemus. † Magis communis concluſio
40 eſt quòd diſpoſitio iuris ciuilis regulariter non com-
prehendat filium naturalem vel illegitimum. & hoc
notat Pau.de caſt.in conſi.lxix.incip. ſuper eo. &
plenius in conſili.clxxxiij.inci.in cauſa quæ vertitur
in prima & ſecunda columna in volumine antiquo
rum conſiliorum ſecundum primam impreſſionem
poſt Cyn.& Bald.in.d.l.quiſquis. vbi mouetur in-
ter cętera ex eo quia cõi vſu loquẽdi intelligimus de fi
lijs legitimis & naturalibus non de naturalibus tantũ
ex quo infert quòd ſtatutum de cauſis compromittẽ
dis non habet locum in naturalibus tantùm. ſequitur
latè Alexand. in conſi.lx.incipien.viſa legitimatiõe.
ſecunda & tertia columna ſecundo volumine. prę
dicta vult Pet.de ancha. in conſilio. lxxvij. et iccir-
co Ange.in.d.§.cum autem. & Cy.& Imo.in.l.cum
pater.§.volo.ff.de lega.ſecundo dixerunt quòd in pri
uilegijs & reſcriptis papę non comprehenduntur in
dubio naturales, quia nõ præſumitur princeps in du
bio de tali prole cogitare, cum eos abhorreat & non
niſi in certis caſibus vt fuit prædictum ad ſucceſſio-
nem admittat. Facit quòd dixerunt Ray.& Bal.poſt
Dyn.in dicta.l.cum pater §.mater.& Barto.in.l.item
in poteſtate.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iuris. & di-
xit Ange. in lege iubemus. C. ad trebellia. quòd per
diſpoſitionem illius.l.non comprehenduntur natura
les. Ipſi enim inuicem coniuncti eſſe non videntur ni
ſi quo ad matrimonium.l.non facile.§.affines. cum
41 glo.ff.de gradi. iuncta dicta.l.ſi ſpurius. † Vnde tales
fratres ex eodem tantùm patre inuicem non ſucce-
dunt vt not.Cy. in auctenti.itaq. C.commu.de ſuc.
Bald.& Ange. in.l.finali.C.vnde cog. Bald. in.l.in
teſtamento.in nona quęſtione.C.de teſta.mil. Ange.
in.§ fina.in auctenti.quib.mod.natu.effi.ſui.& eſt gl.
ordinaria in.l.hac parte.ff vnde cogna. fortius dixit
Io.an.in addi. Spe.in rubica de ſucceſ.ab inteſt.in h.
42 quòd † ſtante ſtatuto præferente proximiores vlterio
ribus in gradu, filius materterę legitimus pręfertur ne
poti ex ſorore paterna naturali. Et licet iſte articulus
apud me non ſit ſine difficultate, tamen puto attenta
communi opinio.ſupra relata hanc vltimam opin.te
nendam & maximè per notata per Pau.de caſt.in di-
cto conſilio centeſimooctuageſimotertio, in prima
43 columna, vbi examinando † an & quando prouiſio
legis comprehendat, naturales dicit quòd quando ſu
mus in caſu in quo tractetur de alterius pįudicio non
comprehẽditur naturalis.l.lege iulia.§ hoc capit.ff.
de nuptijs ſed vbi tractatur de honore, commodo, ſeu
beneficio ipſius naturalis iuxta gloſſ.in clemen. pri-
ma de baptiſ. Item vbi diſpoſitio eſt merè ciuilis vel
iuris poſitiui ſecundum Gui.de cu.in.l.parẽtis. alias.
eſt.l.libera.C.de ſuis & legitimis.& in dicta.l.genera-
liter §.cum autem. Item quando verba proferuntur à
ſtatuto per notata per Bald.in.d.l.quiſquis.& deci-
ſiones Ange. in dicto conſilio. trigeſimo. & Imol.in
d.§.ſi quis rogatus.reprehendit ibi Alexand. in vige-
ſimatertia columna.& reſpondet vt ibi per eum, quę
cõcluſio maximè procederet in terris eccleſię, vel vbi
eſſemus in diſpoſitione ab eccleſia emanante cum ec-
cleſia naturalibus conceptionibus reſiſtat. Ita dixit
Gemi.in dicto capitulo ſtatutum. poſt Angel.in di-
cto conſilio trigeſimo.Et prædicta multomagis pro-
cederent in ſpurijs & vulgo quęſitis.dicto.§.vulgo.&
§ ſi aduerſus.inſti.de nup.& quod notat.Bald.in di-
cto conſilio.lxiij.& Ange.in.d. conſilio trigeſimo,
& Pau.de caſt.in dicto conſilio.lxix. & Barto.in.l.
ſi gener.ff.de his quib.vt indi.& Panor.in.c. tanta.
qui fil.ſint legi.& Alexan.in dicto conſil.lx.vbi plu
ra bona dicit in ſecunda & tertia columna & multo-
magis in inceſtuoſis. argumen.c. primo.xxxv.q.v.
& notatorum in.l.quia ſemper.ff.de in ius vocã.&
per Bal.in.l. parentes.ff.eo.tit.& gl.in.d.lege ſi qua
illuſtris.cum ibi notatis per doc.& in dicto §.nouiſſi-
mè.inſti.ad ſenatuſconſul.orphi.facit tex. in.l.ſi quis
inceſti.& in auctenti.ex complexu.C.de inceſt.nup.
44 † vbi patet quòd tales non merentur filij vocari, &
omni beneficio iuris ſunt priuati.§ primo in auctenti
ca quibus modis natura.efficiuntur ſui. & auctenti.
licet. in fine.C.de natu.libe. Et ita conſuluit tam in na-
turali quàm in ſpurio Corne. conſilio nono inci.me-
mini.tertia columna quarto volumine.& Ludo.bo-
lo.latè conſilio.lviij.Prædicta poſſent limitari, niſi
ſtatutum tales naturales ad ſucceſſionem habilitaret,
vt colligitur ex nota. per Bartolum in lege hæredi-
bus.§.fina.ff.ad trebellianum. Et per Alexand.conſi-
lio.cl.ſecundo volumine. & Corne.conſil.cxxxi.ij.
columna ſecundo volumi. pro cuius limitationis ve
45 ritate eſſet † videndum de validitate talis ſtatuti, de
quo per Barto.& ſcribentes in.l.teſtamenti factio.ff.
de teſtamen.cum concor.de quibus ibi per Alexand.
in apoſtillis.& in.l.ſeius.in princip.ff.ad trebel.& pe
do.Andre.ſicu.in.c.in præſentia.in.lxviij.columna
46 de probationibus. † Quid econtra an pater naturalis
comprehendatur in ſtatuto, puta q ſoluto matrimo-
nio ſine liberis dimidiam lucretur maritus & alia di-
midia ad pximiores deueniat, an pater naturalis vel

ſpurij ſuccedat in illa alia dimidia. Alex. conſi.clij.
volu. & non eſt materia. noſtra. Quando lex conſide
rat ſolam naturalem cauſam reuerentię vel affectionis
appellatione parentum veniunt etiam naturales ſecun
dum doc. & do. meum in. l. parentes. ff. de in ius vo
can. cum concor. ibi ſignatis, & non eſt etiam mate
ria noſtra.

47 QVARTO quæro † an mulier prætextu ſtatu
ti præferētis maſculos fœminis excludatur per legiti
mos. Iſta eſt ſubtilis & difficilis quæſtio & partem ne
gatiuam tenuerunt Bald. in conſi. cij. incip. In Chriſti
nomine eſt conſiderandum. quarta parte ſecundū vlti
mam impreſſionem, & in quodam alio conſilio inci
piente In nomine domini de iure communi. motus q
48 † legitimatus nō propriè eſt legitimus. nec de propria
ſignificatione continetur appellatione filij, iuxta. l. fi
lium diffinimus. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris
Hoc idem voluit Benedi. de plumbi. in diſputatione
ſua incipi. cum ſtatuto piſano. quarto dubio principa
li. motus inter cetera per tex. in. l. i. ff. ſi tabu. teſt. nul.
exta. & per glo. in. l. gallus. §. & quid ſi tantùm. ff. de li
be. & poſthu. & quia ſi ſecus diceremus ſcilicet quòd
prætextu talis ſtatuti filia legitima & naturalis exclu
deretur per legitimatum, concurrerent circa idem duo
ſpecialia. vnum. ſ. ꝙ legitimatus admitteretur ſicut le
gitimus & naturalis, aliud ꝙ filiæ fœminæ præferre
retur contra tex. cum gloſſ. in. l. i. C. de dotis promiſ.
nec debet eſſe melioris conditionis legitimatus ꝙ filia
legitima & naturalis. §. & quoniam varie. in auc. quib.
modis na. eff. ſui. quod dixit Roma. in. l. ſi is qui pro
emptore. in. xij. vel. xl. col. de vſuca. fore abſurdum.
Hinc dixit Bald in. c. per tuas. de maiori. & obedien.
49 ꝙ † ſtatutū ꝙ filia non ſuccedat ſtantibus maſculis ni
ſi in vncia intelligitur limitare portionem etiam legi
timati vt in plus non ſuccedat dicto. §. & quoniam va
rie, & ita poteſt intelligi. §. illud. & §. reliqui eodem titu
lo. dum æquiparat legitimos & legitimatos ſecundū
Alexan. in. l. ſed ſi hac. §. patronum. ff. de in ius vocā.
& illud dictum Baldi, refert & ſequitur Alexand.
in. l. neceſſarie. in penultima columna. ff. de acquiren
da hæredita. & in. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. colum
na fina. ff. ad trebel. & Roma. in dicta. l. ſi is qui pro
emptore. & Benedictus de plumbi. in diſputatio. prę
alle. Prædictam ſententiam ſequitur Anto. de but. in
c. tanta. qui fil. ſint legi. & in. c. per venerabilem. pen
charta. eod. titulo vbi dicit quòd etiam ſi † ſtatutum
50 loquatur de filijs legitimis non comprehendetur legi
timatus etiam per ſubſequens matrimonium, quia de
bet intelligi de legitimo naturaliter & non fictè prout
eſt legitimatus. licet ſecus eſſet ſecundum eum vbi ver
bum legitimus proferreretur à iure communi per glo.
in capitu. innotuit. in verſicu. coniugatam. de electio.
Eandem opinionem ſequitur & dicit æquiorem. Ful
goſi. in. l. fina. ff. de iuſtitia & iure & in conſi. lxij. in
cipien. ſtante ſtatuto ciuitatis Veronę. vbi dixit ex cō
muni vſu loquendi iſtos non venire appellatione fi
liorum. Idem tenuit Paul. de caſt. in. d. l. cum acutiſ
ſimi. & in lege finali. C. de his qui ve. æta. impe.
motus ex prædicto vſu loquendi, & quia verba de
bent intelligi in potiore ſignificatione ſcilicet de legiti
mo & naturali per textum. in. d. l. fina. vbi dicit hanc
partem ſibi videri veriorem. Idem voluit ipſe Paul.
de caſt. conſilio. cxxi. incip. ſuper eo. vltima. colum
na in antiquis. Et idem voluit Roma. in. d. l. ſi quis pro
emptore. in duodecima columna vbi latè examinat
hunc articulum. & dicit ꝙ plures docto. ſuam ſenten
tiam ſecuti fuerunt, Idem voluit Imo. in. l. ſi quis. ita
§. fi. ff. de lega. ij. vbi Cu. dicit hanc opinionē æquiorem
ſecundum lecturam aliquorum. Et hanc opinio. dicit
communem dominus Franci. cur. in conſilio. lxxxiij.
incip. ſuper memorata. in. xix. col. cum pluribus ſeq.
verſicu. tranſeamus modo ad ſecundam dubitationē
vbi dicit in. xxi. colum. ſe ita etiam aliàs conſuluiſſe
& quòd conſi. ſuo ſe ſubſcripſerunt clariſſimi doc
do. Bartho. ſocinus. & Vincentius palleotus. & ſub
dit ꝙ ſecundum hanc opi. fuit aliàs iudicatum per cla
riſſimum dominum Ioan. de beſutio mediolanen. &
hoc idem tenuit ipſe domi Franciſ. cur. in conſi. xvi.
incip. clarus vir. vbi ſubſequenter ponuntur prędicta
cōſilia dominorum Bartho. ſocini & Vicentij palleo
ti tenentium prędictam ſententiam prout dictum fuit
Et ita etiam conſuluit dominus Decius conſi. lij. inci.
viſo eleganti conſilio. vbi hoc maximè dicit verum
in diſpenſatis & pariter etiam ita conſuluit dominus
Soci. conſi. ccxlvi. incipi. eleganter. penulti. col. & fi.
primo volumine vbi dicit hoc maximè verum in le
51 gitimatis per † comitem palatinum qui regulariter nō
poteſt legitimare i præiudicium filiarum, niſi expreſ
sè ſit in priuilegio ſibi conceſſum. ſubiungendo ſuper
hoc quid operetur clauſula dummodo in præiudi
cium filiorum maſculorum non fiat legitimatio.
Et pro corroboratione huius opinio. facit quia licet
donatio reuocetur per ſuperuenientiam liberorum
l. ſi vnquam. C. de reuo. dona. non tamen reuocatur
per legitimationem filij poſt donationem factam, ſe
cundum Baldum, in lege ſecunda in fine. C. ſi quid in
frau. pa. & in lege prima in penultima columna. C. de
inofficio. teſtamen. & Salyce. in. l. ſi tota. C. de reuo.
dona. facit gloſſa. in dicto capitu. innotuit. quę dicit
quòd legitimatus non dicitur legitimus, ſed tanquā
legitimus. & Bald. in dictò conſilio clxi. in penul
52 tima columna in fine dicit quòd † non dicitur dece
dere cum filiis legitimus qui decedit cum legitimatis.
& bald. in. l. etiam. C. de appellatio. dicit quòd legi
timatus dicitur imago legitimorum. Et ideo differt à
legitimo tanquam ſimilitudo ſeu ymago ab eo cuius
ymaginem repręſentat. Et propterea ibi Salyce. dicit
quòd † legitimatio non facit eſſe eſſentialiter legitimū
53 inferens ex hoc quòd etiam legitimatus per princi
pem de patris volūtate nō erit legitimus ſed legitima
tus & dicit Baldus, in capitulo finali in ſecunda co
lumna de tranſlatio. præla. quòd legitimatus. aſſimi
latur homini medicato à morbo in quo ſemper remanēt
aliquæ cicatrices. & idem Bal. in. c. i. xvij. col. de con
ſtitu. dicit & legitimatio eſt ſimilis alchimię, quæ facit
apparere quod non eſt, quia legitimatus figuram legi
timi gerit ſed non eandem ſubſtantiam. Propterea
ipſe Bald. in. l. eam quā. in. ix. col. verſicu. quęro vtrū
legitimatio. C. de fideicom. dixit quòd legitimatus nō
54 eſt verè legitimus ſed fictè, & ꝙ † legitimatio habet
ad inſtar poſtliminij quod retrotrahitur & fingit ho
minem ſemper fuiſſe in ciuitate. l. i. C. de cap. & poſt
li. re. & l. ſi quis filio. §. pe. ff. de iniu. rup. Et dixit bal.
in. l. paulus. ff. de ſta. ho. ꝙ legitimatus dicit filius abu
ſiuus. & ſecundum Bal. in. c. i. de conſti. licet gerat le
timi naturam non tamen gerit in eadem ſubſtatia per
tex. in. §. filium in verbo machinatione. in auct. quib.
mod. na. effi. ſui. Ideo. Bald. in. l. manumiſſiones. ff.
de iuſti. & iure. aſſimilat legitimatum baptizato, qa
per baptiſmum non ſumus in illa primeua puritate
in qua creatus fuit Adam. Et in legitimato ex priuile
gio ꝙ fictè dicatur legitimus notat Anto. de roſel. in
ſuo tractatu legitimationum & Iac. de belui. in. §. tri
bue in auct. quibus mo. na. effi. ſui. Bal. & Imo. in. d.
l. ſi quis

l.ſi ita quis §.ſi.ff.de leg.ij.& Bal.in apoſtillis in.c.ſi-
ne culpa.de regu.iur.in.vi.& dicitur filius fictus iure
ſpeciali ſecundum Pa.in.d.c.per venerabilem.& bal.
& Ange.in.l.ij.C.de iure.aure.anu.& Pet.de anc.in
conſi.cclxij.in.iij.columna plus dixit Iaco.butri.in
prohemio.C.& in conſi.inci.thema tale,pponitur,ꝙ
55 † nec comes palatinus nec etiam priceps poſſunt ſpu-
rios facere legitimos ſed bene poſſunt exequare legiti
mis & facere eos loco legitimorum haberi.& clarum
eſt quòd ſtatuta non trahuntur ad caſum fictum.l.iij.
§.hæc verba.ff.de nego.ge.&.l.l.ff.de fonte.vbi bar
to.cum vul.Pro eadem ſententia facit quod ſub du-
bio.dixit Ange.in.l.iubemus.in princ.C.ad trebel.
56 ꝙ illa † lex loquens de filijs primi gradus non trahaſ
ad legitimatos maximè quia eſt correctoria & ſtrictè
intelligi debet vt ibi in fine dicitur. Ad idem adducit
Roma.in.d.l.ſi is qui pro emptore ꝙ in ſimili dixi-
mus ſuprà in pręcedentibus quæſtionibus de adopti-
uis vt per eos fœminæ nõ excludantur, cũ verba de-
beant in dubio naturaliter intelligi iuxta.l.fina.C.de
his qui ve.eta.impe.& quia legitimatus & adoptiu-
æquiparantur.l.filios.C.de muni.& origin.libro de
cimo.l.prima.ff.ad muni.cum glo.&.l.cum legiti-
me.ff.de ſta.homi.& videmus vt dictum fuit in quæ
57 ſtionibus.ſ.allegatis ꝙ † cõſtitutio nouiſſima au-
gens legitimã filiorũ non habet locũ in adoptiuis vel
arrogatis,& pariter nec in legitimatis ſecundũ gl.in.§.
primo in verbo hoc obſeruando in auct.de tri.& ſe-
58 miſ.Inſuper † legitimati principis beneficio tunc de-
mum admittuntur ad ſucceſſionem,cũ nullus ex ve-
rè legitimis ſupereſt.§.generaliter in auct.quib.mod.
na.eff.ſui.& aucten.prçterea la.ij.C.de natu.libe.vn
de extantibus fœminis legitimis & naturalibus nõ de
bet ſuccedere legitimatus. Ad idem facit quia ſtatutũ
& conſuetudo ęquiparantur.l.de quibus.ff.de legi.
§.ex non ſcripto.inſti.de iure natura.genti.& ciui.
59 ſed † conſuetudo feudorum loquens de filijs non
extenditur ad legitimatos.c.naturales.ſi de feu.fue.
contro.put ibi concludunt aliqui doc.Hoſti.in.c.la-
tor.qui filij ſint legi.Pa.in.d.c.tanta.in.ij.col.eo.ti.
ergo nec ſtatutum.Idem in pacto, quia non compre-
hendit ſub ſe ciuiliter habilem ſed naturaliter, vt pba
tur in.l.ſancimus.C.de nup.& quod no.bald.Saly.
& Pau.de ca.in.d.l.ſi.C.de his q ve.eta.impe.de cõ-
ceſſiõe in emphiteoſim ab eccleſia facta.& conſequen
ter idem debet eſſe in ſtatuto.per.l.non impoſſibile.ff.
de pact.& glo.in rubri.C.de decre.decu.lib.x.facit
60 etiam quia † factum ciuiliter non debet æquipara-
ri facto naturaliter, niſi vbi hoc reperitur expreſſum
ſecundum doctri.gl.xvi.q.i.c.placuit.& in.c.ſuſcep
tum.de reſcrip.in.vi.facit.l.ex ea parte.§.inſulam.ff.
de verb.obli.&.l.ſtatius.§.cornelio.ff.de iure fiſ.vñ
ſi in nulla parte ſtatuti reperitur ꝙ legitimatus cõcur-
rat cum legitimo & naturali non licet extendere ſtatu
tum ad legitimatos.Ad idem adducitur quia diſpoſi
tio legis & teſtatoris ęquiparantur.§ diſponat in auct.
de nuptijs.cum ſi.ſed diſpoſitio teſtatoris nõ cõprehẽ
dit ciuiles filios.d.l.ſi ita quis.§.fina.&.l.fideicom-
miſſum.ff.de condi.& dem.&.l.ſi quis poſthumos.
ff.de libe.& poſth.niſi in caſu.ſpãli.l.hærennius.§.lu
cius.ff.de condi.& de.Ad idẽ facit quia principis reſ
criptum ſuper legitimatione non videtur debere trahi
ad ſtatutum,de quo non pręſumitur princeps cogitaſ
ſe tanꝗ ab eo ignoratum.c.l.de conſti.in.vi.iuncta
l.mater decedens cum vul.ff.de inof.teſtamen.Itẽ iu-
ra abhorrent ſpurios.d.c.per venerabilẽ.qui fil.ſint
legi.& dixi in pręcedenti.q.vnde merito de eis ꝗuis

legitimatis non videntur ſenſiſſe ſtatuentes. Ad idem
facit quod dixit Bald.in.l.ciues & incolæ verſi.quæ-
61 rit gl.C.de appel.ꝙ † ſtatutum loquens de ciue in du-
bio debet intelligi de originario non aũt de recepto ꝑ
gratiam de quo dicto dubitat Pau.de ca.in.d.l.ſi.C.
de his qui ve.ætа.impe.Et cum iſta opinio.tranſit.d.
meus Iaſ.in repe.l.ſi is qui pro emptore.in.lxviij.co
lum.cum duabus ſequen.verſic.iuxta prędicta.ff.de
vſucapi.vbi dicit hanc opinionem veriorem & ma-
62 gis cõmunem, vbi tenet prędictam opiniõem ꝙ † ſta
tutum limitãs quotam ſuccedendi filiæ ſtantibus maſ
culis cẽſeatur etiam pariformiter limitare legitimatis
& cum ampliatione de qua ibi.Contrariam aũt opi.
tenuit Bal.in.d.l.eam quã.in.vi.col.verſi.item fuit
quæſitũ.& in.l.cũ acutiſſimi ver.ꝗro nunquid natu-
rales filij.C.de fideicõ.motus quia legitimatio ſe extẽ
dit ad ſtatutũ quod recipit paſſiuã interpretationem
63 l.i §.lex falcidia.ff.ad.l.fal.† ponunſ enim legitimati
in verò ſtatu legitimorũ licet nõ habeant verũ prin-
cipium.facit.§.illud.in auc.q.mo.na.eff.ſui.& hãc
opinionem tenuit Pau.de caſt.in.l.ſed ſi hac.§ patro-
num.ff.de in ius voc.in ſi.cõmen.& in.l.ſi ita quis.
§.ſi.ff.de leg.ij.& in rubri.C.de iure au.anu.& in cõ
ſil.ccxxvi.incipiente.dicendũ eſt in vol.antiquo.cõ
ſilio.ſecundum primã impreſ.dicens ꝙ tunc filia non
poteſt impugnare teſtamentum legitimato hęrede in-
ſtituto, & loquitur in legitimato à comite palatino,
ſeu ab habente pãtem à ꝑncipe.Tales.n.ſm eum dicun
tur ltimi & nihil à legitimè natis differunt.§ illud tñ.
verſi.ſit ergo licentia in auct.qui.mo.na.effi.ſui.&.§.
ſi quis igitur ibi nihil à legitimis differentes.in auc.q.
mo.na.effi.legi. Hoc idem voluit ipſe Pau.de ca.in
conſi.ccxxij.inci.ſuper primo dubio.ij.col.eod.vo
lum.ſecundum eandẽ impreſſionem vbi approbat ſu
pradictas deciſiones Bald.motus quia legitimatio cõ
ſiſtit in iure.Nã ſicut quem eẽ ſui iuris vel i patria po
teſtate eſt meri iuris.§.i.inſti.de pa.pote.ſic etiam quẽ
eſſe legitimum vel non,eſt meri iuris cum ab ipſa na-
tura hęc differentia non fieret.§.liceat.in auc.qui.mo.
natu.effi.legi.& ea quæ ſunt iuris non recipiunt fi-
ctionem ita vt ſi lex aliquem faciat ſui iuris vel legi-
timum cum non eſſet,iſtud faciat ſm veritatem ꝑ no.
per Bar.in.d.l.ſi quis pro emptore.in.xv.col.verſi.
item quæritur vtrum iſta fictio.& ibidem Paul.de
caſt.ff.de vſuc.& Bald.in.l.nuper.C.de natu.lib.&
64 hoc videtur probari in.l.ij.C.de iure au.anu.† vbi
libertus reſtitutus natalibus dicitur eſſe verè ingenu-
Facit tex.in.l.imperialis.ibi quaſi nunꝗ ſeruiuiſſent.
in verbo præſenti ſanctione ibi omni macula &c.C.
de nup.& in hanc opi.videtur inclinare Alex.in.d.§.
patronum.vbi ẽt hoc firmat.d.ꝑceptor meus & in.l.
adoptiuum.ff.de in ius vocã.Et idem dñs meus Iaſ.
in.l.cum filiofa.col.ſi.ff.de leg.primo.& ita tenet idẽ
Alexan.in conſi.ij.primo volumi.repetito in conſil.
lxxxvij.ſecundo volu.& do.Pet.in.l.liberi.per illũ
tex.C.de colla.& ita latè concludit dñs præceptor
meus in.d.cum acutiſſimi.vbi dicit quòd ita bis con
ſuluit & quòd ita fuit iudicatum, idem tenuit Marti.
lauden.in diſputatione quam fecit Papie incipiente,
augerius ſeio patre in verſicu.an ſi ſtatutum faciat mẽ
tionem de legitimo,motus quia † filiorum appella-
65 tione veniunt etiam legitimati ex quadam iuris inter-
pretatione per nota.in ſimili per Baldum,in.l.vnica.
in ſecunda columna verſicu.& hoc facit ad quęſtio-
nem.C.ſi ſer.ex.emi ſe manda.& per Io.an.in regula
pro poſſeſſore in mercu.de regu.iu.in.vi.dum volu-
it ſtatutum loquens de poſſeſſore habere locũ in eo ꝗ

dolo deſiit poſſidere. Item quia iura diſponentia ſu-
per teſtamentis habent locum non tantùm vbi teſta-
mentum valet ex veritate, verùm etiam vbi valet ſecū
dum fictionem, iuxta.l.primā.§.fina.ff.ad legem fal.
Ad idem facit quod dixit Ioan.and.in addi. Specu.
66 in rubrica de ſucceſ.ab inteſt.circa fi.de † ſubſtitutio
ne facta ſi deceſſerit ſine filijs legitimis & naturalibus
vt ſubſtitutus excludatur pro legitimatione, quę opi-
nio eſt communis ſecundum Alexan.& Moder.in.l.
generaliter.§.cum autem.C.de condi.inſti. & in.d.cō
ſil.ij.& in conſil.xxv.&.lxvij.i.volum. in conſilio.
67 ccxxix.ij.volu. †. Eſt enim bonum argumentum de
vltimis voluntatibus ad ſtatuta. immò ſtatuta magis
regulantur ſecundum naturam vltimarum volūtatū
ꝙ contractuum ſm Bar.in.l.i.poſt gl.ibi.C.de his q.
vt indi.& in.l.omnium.C. de teſtamen. & in.l.non
ſolum.§.morte.vbi Imo.in penu.colum.ff.de ope.no
ui nuncia.& Bald.poſt Nico.matha.in.l.penul.C.
de verbo.ſignificatio.& Pet.de anch.in conſi.clxij.
incipiente viſis & diligenter perſpectis.& Ro.in con
ſilio.cxxiij.&.cccxcix.cum ſimilibus.& in prædicta
ſententia fuit reuerendiſsimus.d.prępoſitus mediola-
nen.nunc cardinalis in.d.c. per venerabilem, in. liij.
68 col.ver.ſub hac quæſtione.† vbi ſuccinctè & remiſ-
ſiuè tradit an & quando in materia ſtatutaria filiorū
appellatione veniant legitimati & in.cxiiij.columna
verſicu.dicimo quero. & in.cxxiij. colum.in.xv.q.
& ibidem zochus dum dixit quòd legitimati in ma-
teria fauorabili etiam in ſtatutis veniunt appellatione
legitimorum. Nam talia ſtatuta præferentia maſcu-
los fœminis ſunt fauorabilia vt dixi.ſ.in tertio articu
lo principa.ſequitur Anto.de roſel. in tractatu legiti-
mationum primo libro in prima parte verſicu. vlti-
mo eſt videndum & in ſecūdo libro verſicu. cauſam
vltimam.quarta columna. Quidam autem diſtinxe
runt inter legitimatos per ſubſequens matrimonium
& alios modos legales de quibus in capi. per tuas.q
filij ſint legiti.per glo.& docto.in auc. quibus mod.
na.effi.legi.& legitimatos per principem ſeu princi-
pis reſcriptum. volentes ꝙ legitimati per ſubſequens
matrimonium vel alios modos legales excludant fœ-
minas & comprehendantur in ſtatutis appellatione le
gitimorum, & ꝙ ſecus ſit in legitimatis ꝑ principis reſ
criptum, quia dato quòd non poſſit negari eos eſſe ve
rè legitimos non tamen ſunt legitimi de iure commu-
ni ſed de iure ſpeciali, de quibus ſtatutum non cenſe-
tur cogitaſſe maximè in præiudicium aliorum ſeu ad
effectum alios excludi.argu.l.iul.ff.qui & à qui. ſed
cenſetur cogitaſſe de legitimatis de iure communi, &
ita tenuit Anto.de butri.in.d.c.per venerabilem. in
vlti.quæſtione qui filij ſint legi.vbi ita limitat & cor
rigit ea quę dixerat in.c.tanta.eod.ti.quem refert & ſe
quitur Pau.in.d.c.tanta. in notabilibus. & Paul. de
caſt.in.l.fina.C.de his qui veniam eta.impe. vbi mo
uetur ex communi vſu loquendi & in conſi. ccxxiij.
inci.ſuper eo quod primo loco. vltima colum. In vo
lumine antiquorum conſiliorum ſecundum primam
impreſsionem, aliàs eſt.clxxvi.eodem volumine. ſe-
cundum vltimam impreſsionem vbi ſtat cum hac ſen
69 tentia propter auctoritatem ipſius Anto de but.† Iſta
enim legitimatio per ſubſequens matrimonium eſt fa
uorabilis & facit legitimos quo ad omnia, & facit
matrimonium cenſeri à principio contractum ſecun
dum not.per docto.maximè Panor.in.d.c.tanta. &
Hoſtien.in dicto.c.lator.eod.titu.& Iaco.de belui-
ſ
ac doc.in.d.c.naturales.ſi de feu.fue.contro. Legiti-
matio autem per reſcriptum eſt odioſa, vt ibi notatur
& per Pa.in.d.capi.per venerabilem.qui fil.ſint legi.
Bald.& Ange.in.l.ſecunda.C.de iu.au.anu.& Pet.
de ancha.in conſi.ccxlij.in tertia columna.& Anto.
de roſel.in tractatu legitimationum cum ſimili. Ideo
eſt reſtringendum, vt notatur in locis prædictis.facit.
c.odia de regu.iur. in ſexto. &.l.cum quidam.ff.de
libe.& poſthu. Ex prædictis apparet hunc paſſum
non eſſe ſine difficultate in quo modernus bononien.
in tracta.dotium vltima parte in.lix.q.nihil audet fir
70 mare. †Puto cōcludendum quod ſtatutum iſtud
habeat locum in maſculis legitimatis indiſtinctè etiā
in legitimatis per principis reſcriptum ſeu per comitē
palatinum maximè quando ſtatutum vtitur nomini
bus naturalibus, putà ſi dicat extātibus filijs vel maſ
culis prout dicebat dicebat Fulg.in. d.l.fina.ff. de iu
ſti.& iure.pro quo facit quod notat Barto.in.l.tute-
las.ff.de capi.dimi.iunctis his quę dixi ſuprà. in pri-
ma & in tertia.q. Nā iſti legitimati bene ſunt filij vel
maſculi.Item habent vinculum ciuile propter ipſam
legitimationem, pro quo etiam facit quod in ſimili cō
cludit poſt multa dominus Ant.de roſel.in tractatu
legitimationum.in primo libro verſicu. vltimo eſt vi
dendum de ipſa cauſa finali.in.viij.colum. & domi.
pręposi.in.d.c.per venerabilem.in.xxxvi.columna.
71 dum volunt quòd † ſi ſtatutum vel conſuetudo ſim-
pliciter vocet primogenitum ad ſucceſſionem, natu-
ralis primogenitus poſtea legitimatus excludat ſequē
tes legitimè natos, non obſtante inhabilitate medij tē
poris.l.non oportet.ff.de lega.ij.Et idem in propoſi-
to noſtro puto dicendum ſi ſtatutum vtatur verbo
legitimis, puta ſi dicat extātibus filijs legitimis & na
turalibus, q3 ſiue dicamus eos verè legitimos prout
voluit Bar.in.d.l.ſi quis pro emptore.cum concor.
ibi allegatis maximè per Roma.in decima columna.
quod dicit Pau.de caſt.in.d.l.fina.C de his qui. ve.
eta.impe.cōmuniter teneri ꝑ doc.res eſt clara, ſiue di
camus eos fictè legitimos ex quo ꝑ omnia legitimis
æquiparantur.idem erit ex paſsiua interpretatione iu
xta.l.i.§.i.ff.ad legem fal.cum concor.allegatis, quia
vbi per omnia caſus à iure communi ęquiparantur
prouiſio in caſu verò trahitur ad fictum vt dixi latè
ſ.in.vi.articu.princi.in.iij.mēbro in prima quæſtio
ne.& alibi ſępe incidenter. Ex quibus duobus funda
mentis patet reſponſio ad correctoria præterꝙ ad.c.
naturales.in quo eſt ſpecialis prouiſio per ratiōes ibi
traditas, & quia in generali diſpoſitione & ſic legiti-
matione non veniunt feuda vt ibi notatur & dixi ſu-
prà in octauo articulo in vigeſimatertia quęſtione.

72 PREDICTA †concluſio limitatur vt non ꝓ-
cedat ſi ſtatutum diceret quòd filij legitimi & legiti-
mè nati fœminas excludāt, quia præſuppoſito quòd
legitimati poſſint dici verè legitimi non tamen dicun
tur legitimè nati ſecundum Roma. in dicta.l.ſi is qui
pro emptore.in.xiiij.columna.quia non ſunt ex iuſtis
nuptijs à principio nati iuxta.l.filium diffinimus.ff.
de his qui ſunt ſui vel alie. iur. Idem ſi diceret ſtatutū
de maſculis ex legitimo matrimonio natis ſecundum
Ange.in conſi.lxxv. incip.per reformationem cum
ſeq.aliàs incipit, poſita pro conſtanti.& Pa. in quo-
dam conſi.incip.in quęſtione vertente.quod non eſt
inſertum in volum.ſuorum conſiliorum. & Anto.
de roſel.in trac.legitimorum prima parte verſicu. vlti
mo eſt videndum prima columna vbi loquitur quan
do ſtatutum dicit de legitimè natis.& domi. prępo.
mediolanen.nunc cardinalis reuerendiſsimus in.d.c.
per venerabilem.in.liij.columna.& latè.domi. Frā.
cur.in conſi.xxxv.incip.ſtatuto ſeu capitulis Ianuę.

in.iiij.col.ver.venio modo ad ſecundum. cum col.
ſeq.vbi logr in caſu Ang.& in conſi.lxxiij.in.xxvij.
co.faciunt no.in ꝓpoſito per Bal.in.l. ſi quis poſthu
mos.in princi.& in.l. gallus.§.ſi eius. ff.de liberis &
poſthu.& in.l.lusius.la.ij.ff.de hære. inſti.& bal. in
d.l.paulus.in prima lect.in fi.ff.de ſta.homi.& But.
Pan.& Imo.in.d.c.tanta.dum volunt appellatione
legitimè natorum non venire legitimatos, de quo etiã
per Ant.de bu.in.d.c.per venerabilem. & Angel.in
diſpu.inci.nobilis quidã genere.Bal.Alex.& mode.
in.l.generaliter.§.cum autẽ.C.de condi.inſti.& alex.
in.d.conſi.ij.&.lxvij.i.vo.& per.d.And. ſicu.in re
peti.l.cum acutiſſimi.circa. penu.chartam.C.de fi-
deicom.Bal.in.l.in vrbe.ff.de ſtatu ho.Imo. in.l.ex
facto.§.ſi qs rogatus.ff.ad tre. & in.l.ex facto.ff.de
vulga. & pupil. Facit quod dicam.ĩ. proxime tertia
limitatione ſubſequenti.

73 SECVNDO †limitatur prædicta concluſio ni
ſi ex cõi vſu loquendi legitimorum appellatione non
comprehenderentur legitimati per no.in propoſito ꝑ
Pa.de ca.& in.d.in.l.fi.C.de his qui ve.æta. impe.
facit.l.liberorum.§.quod tamen caſſius.ff.de lega.iij.
cum ſimili.quem cõem vſum eſſet neceſſe probare, li
cet Pau.de caſt.illud ponat pro conſtanti dicens ꝙ le
gitimatio ſtat in hoc nomine.& hoc ſequitur Imo. in
d.§.ſi quis rogatus. & in dicta.l. ſi ita quis. & Alex.
in conſi.xxv.i.volu.inci.circa primum.& in conſil.
ſexto incipiente viſa legitimatione.primo volumine
& domi.Franciſ.curti.in dicto conſilio decimoſexto
in quinta columna.

74 TERTIO †limitatur niſi de mente ſtatuti in cõ
trarium appareret ſm Marti.de lau.in diſputatione p̃
dicta incipiente, Augerius ſeyo patre &c. dum tenuit
prędictam concluſionem quam firmaui, quem ſequi
tur dominus Fran.cur.in dicto conſilio.lxxiij.inci-
piente. Super memorata.in.xxvi.colum.in fine, inſe
75 rens ex hoc ad † ſtatutum excludens fœminas pro-
pter maſculos ex eodem vel altero matrimonio natos
vt non comprehendat legitimatos, quia ſtatutum lo-
quitur de natis ex matrimonio, & certũ eſt legitimos,
non eſſe natos ex matrimonio, pro quo faciunt quæ
dixi.ſ.proxime in prima limitatione. & notatur per
Bald.& Imo.in.d.l.ſi quis.§.fina.ff.de lega.ſecundo
quæ mens ex verbis colligitur vulgata.l.non aliter.
ff.de lega.tertio. &.l. ille aut ille.§.cum in verbis eo-
dem titulo quod maximè verũ eſt in caſu prædicto,
76 quia † dictio ex denotat cauſam immediatam & pro
ximam.l.prima.§.ex incendio. & ibi bartol.ff. de in-
cen.rui.naufra.&.l.ex hoc iure. Et ibi Barto.Bal.&
Moderni.ff.de iuſti.& iure.&.l.non dubium. vbi et
Bar.& doctores.ff.de legi.Pan. & moderni in.c.in-
ter dilectos.de fide inſtru.quod procedit etiam in legi
timatis per ſubſequens matrimonium, quia non di-
cuntur nati de matrimonio ſecundũ Bald.in.d.l.filiũ
diffinimus.in ſecunda colũ.ff.de his qui ſunt ſui vel
alieni iur.quem refert & ſequitur dominus Fran.cur.
in conſilio.ſ.allegato.

QVARTO limitatur prædicta concluſio ex
mente Pau.de caſtro in.d.l.ſed ſi hac.§.patronum.ff.
de in ius vocan.vt procedat in legitimato, † ſecus
77 autem ſi aliquis eſſet ad actum ſucceſſionis tantũ ha-
bilitatus, quia in tali non eſt ſublatus defectus origi-
nis, mouetur per illũ tex.in ver. ſed ſi ius. vbi libert⁹
qui impetrat ius aureorum anulorum, quia cũ eo diſ
penſatur nõ aũt natalibus reſtituiẽ, debet nihilomin⁹
reuerentiam patrono.ſecus ſi natalibus reſtitueretur,
78 ex quo infert ꝙ † ſtante ſtatuto ꝙ filia nõ ſuccedat ni
ſi in eo quod ſibi à patre relinquitur & ꝙ plus petere
non poſſit, ſi contingat extare maſculum legitimatũ
quo ad quędam & q̃dam non putã ꝙ poſſit ſuccedere
ex teſtõ non ãt ab inteſtato, non ſit locus ſtatuto, ita
ꝙ filia poterit petere ſupplementum legitimę inſtituto
dicto legitimato hęrede vniuerſali.quod ſequitur do
minus pręceptor meus in.d.§ patronũ.& in.l quiq.§.
prætor ait.in vlti.colũ.eo.tit.vbi allegat Pau.de ca.
in conſi.ccxxi.incip.ſuper primo puncto.& Ant. de
but.in.d.c.tanta.& in.d.c.per venerabilẽ.vlti.quæ-
79 ſtione.Pro quo facit ſm eũ, quia †legitimationes ſunt
fauorabiles, diſpenſationes verò odioſę, vt ꝑ Geml.
in.c.i.§.i.in pe.col. de filijs presbyte.in.vi.& Pet. de
ancha.in conſi.ccccxviij.incipiente, circa primũ quę-
ſitum.fuit ſatis expediens.Et ita conſuluit Corn.con
ſilio.xx.incipiente, memini.col.fina.iiij.volu.faciũt
quę dixit Soci.in conſi.xli.incipiente, viſo indulto.
ij.volumi.Et hanc limitationem puto tenendã, q̃uis
Pau.de caſt.in conſi.ſ.allegato videatur aliter ſentire
dum vult ꝙ legitimatus ad actum ſuccedendi ab inte
ſtato quo ad illum actum & quo ad effectum vt ex te
ſtamento inſtitui debeat vel poſſit habetur perinde ac
ſi ad omnes actus fuiſſet legitimatus, & excludit ſub-
ſtitutum datum eius patri ſub conditione ſi ſine libe-
ris deceſſerit. de cuius dicti veritate non intendo hic
diſputare.& Alexan.in.d.§.patronum videtur ſentire
contra dictam limitationem licet habeat eam pro du-
bitabili, & pro fortificatione huius limitationis fa-
cit ꝙ vult Anto.de but.in.d.q. tanta.& in.d.ca.per
80 venerabilem.dum vult ꝙ † diſpenſationes quę non
reducunt ex toto ad primeuam naturam non operan
tur vt etiam in materia iuris communis taliter diſpen
ſati veniant appellatione legitimorum. plus voluit
Maria.in tractatu cita.in ſeptimo articulo in vlt.co.
ꝙ in diſpenſatione quo ad quid exigatur cauſę cogni
tio & citatio eorum qui lędi poſſunt, allegat Pet.de
anchara.in dicto conſilio.ccxlij.incipiente, ex tenore
priuilegij.& Ioan.andre.in conſi. incipiente viſis &
conſideratis. de quo aliquid dicam infrà in ſexta li-
mitatione.

81 QVINTO †limitari poteſt dicta concluſio vt nõ
procedat in legitimato poſt hęreditatem delatam per
no.per Bar.& doc.in.l.gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.
de lib.& poſth.& per Bal.in.d.conſi.cij.iiij.parte ſm
vltimam impreſſionem.

SEXTO limitauit prædictam conclu. Moder.
ſenen.d.Bartho.ſoci.in.d.§.& quid ſi tm̃.in pe.colũ.
ver.tertia & vlti.concluſio vt non ꝓcedat qñ filia ad
legitimationẽ filij vocata non fuiſſet, qñ.ſ.filia.ꝑ ſta-
82 tutũ in totũ excludiẽ † cum pr̃ non potuiſſet eã in to-
tum excludere, ſiue ſi non excludaẽ in totũ ſed in mi-
nus legitima, quia eadem eſt ratio vt filia citari debeat
et viuo patre cũ non ſit in mera patris ptãte filiam ex-
cludere à legitima. Tunc.n. eſt filia citanda, quia per
actum legitimationis contigit illam excludi iuxta tra
dita ibidem per Bar. & alios. Et hoc idem voluit præ
fatus.d.doctor in.d.conſi xviij.inci.iuxta eius ſtilum
dñs labia mea &c.eleganter & ſubtiliter inſerto inter
conſilia dñi.Fran.curtij in.iiij.col.vbi ad hoc allegat
Pet.de ancha.in conſi.ccccxxj.incip. circa primum.
Pro quo facit quod voluit Io.an. in regula ſine cul-
83 pa de reg.iur.in mercu. ꝙ † legitimatus per ſubſequẽ
matrimoniũ non auferat ſpem ſucceſſionis acquiſitã
iure primogeniture, & quod voluit Io.de Imo. quẽ
refert & ſequitur Gemi.in.c.grandi.de ſup.negli.præ
la.in.vi.dũ volunt ꝙ dicta Bar. in.d.§ & quid ſi tm̃
procedant qñ pater poteſt bonis ſuis conſanguineos

priuare, inferentes q ſi rege decedente ſine filijs con-
tingat deferri ſucceſsionem conſanguineo , non po-
teſt filius regis naturalis ſine illius conſenſu legitima-
ri. quod etiam vult dñs Fran. in. d. cõſi. xvi. facit ga
84 † qui non poteſt priuare non debet facere aliquid cui⁹
prætextu per legem vel contractum inſurgat priuatio
not. per Bald. in. l. hac edictali. C. de ſecun. nup. & in
l. ea. l. ver. iij. quęro. C. de condi. ob cau. & in. l. i. vlt.
q. C. qui admit. & Bar. in. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ij.
& in. l. codicillis. §. matre. per illum tex. eo. ti. Sed con
trarium huius limitationis vult idem. d. Fran. in. d.
conſi. lxxiij. in. xxxi. col. ver. vi. ex capite. vbi vult p̃
dictam limitationem ꝓcedere vbi quis diſpenſetur cõ-
tra ſtatutum nõ autem vbi ſimpliciter legitimatur vt
ibi latius per eum. Eſt tñ aduertendum ad tenorẽ reſcri
pti per quod conceditur poteſtas legitimandi ſm Pa.
de caſt. in conſilijs. ſ. allegatis & notata latè in dictis
conſilijs cum dubbus ſequenti. ccxxxv. & . lxxiij. in-
ſertis in volumine cõſiliorum ipſius domini Franciſ-
ci curtij, ad quorum dicta breuitatis gratia me remit-
to. ze ſi quis vellet videre hanc materiam diuerſo ſti-
lo & per ſex caſus examinatam, videat dominum Io
annem de erotis ortum ex ciuitate aquis noſtrę vicina
in repeti. d. l. ſi is qui pro emptore, penu. charta. ff. de
85 vſuca. Quintò quæro † an fœmina excludatur pro-
pter exiſtentiam agnati vel maſculi non ſucceſsibilis
Breuiter regula eſt q non . etiam ſi tales maſculi vel
agnati conditionaliter nominentur, vt per Corneum
conſi. xij. incipiente, in hac propè finem. & . cccxli. in
cipiente mulia in prin. i. volu. & . xlviij. ij. col. in fi. &
xciiij. in principio. ij. volumine, & . ccvi. incipi. viſo.
ſecunda col: tertio volumine. & . lxxxiij. inci. in hac
ſecunda columna. & . xxvij. incipien. de hac. vij. col.
in principio. verſi. ſed tunc videndum. iiij. volumi.
Et fortius hoc procedit † ſi ſtatutum excludat fœmi
86 nam propter maſculos qui actu ſuccedant , qa exigit
q ſint ſucceſsibiles & actu ſuccedant ſm Corneũ con
ſilio. cxxv. incipiente aliàs ſecum. ij. colum. iiij. vo-
lumine. cum qualitas ſtatuti ſit verificanda vt ibi, iun
ctis his quæ dicentur. ĩ. eodem. vij. quæſtione. Quòd
87 autem dixi † maſculos etiam poſitos in conditione
debere eſſe ſucceſsibiles vt excludant fœminam intelli
gitur quando ad eorum cõmodum fœminæ excludũ
tur. vt dicam. ĩ. in articulo ſequenti prima quęſtione
ita quòd ſaltem tacitè inuitentur vt ibi aliàs autem ſi
fœminæ excludantur propter ſolam exiſtentiam ali-
cuius qui nec expreſsè, nec tacitè ad ſucceſsionem in-
uitetur non eſt neceſſe q talis ſit ſucceſsibilis , vt per
Corneum conſilio. xcviij. incipiente. In hac maximè
in quarta colum. ij. volumine. & dicetur. ĩ. eo. vi. q.
circa finem, & etiam dictũ fuit. ſ. in. vi. articulo prin-
cipali. iij. membro. iij. q. pen. col. ſeu finali. Et ſm Cor
neum conſilio. xcv. incipiente , in hac. v. col. ſecundo
volumi. quando excluſio eſt præciſa, putà q mater fi-
lio nullatenus ſuccedat non attenditur an agnatus vo
catus ſuccedat. quo agnato nõ ſuccedente poterit ami
ta matri præferri. † Et ſi ſtatutum dicat q ſi quis deceſ
88 ſerit ſine deſcendentibus maſculis patrui vel alij agna
ti ſuccedant, non eſt neceſſe, q tales deſcendentes ſint
ſucceſsibiles quia non videntur inuitari ſm Corneũ
conſilio. ccxlvi. incipiente, videtur. iij. colũ. in fine. ſe
cundo volum. & . lxi. incipi. licet. iij. col. verſi. nec ob
ſtant adducta. iiij. volumi. & quod dicetur. ĩ. hac ea-
dem quæſtione. ver. nec obſtat cum ver. ſequẽ. q ſi nõ
extent maſculi quorum contemplatione fœmina ex-
cluditur clarius q tunc fœmina ſuccedere poſſit, nõ
obſtante ſtatuto vt per Corneum conſilio. cxxxv. in-

cip. primum. in prin. i. volu. & conſi. ccxlix. incip.
videtur. ij. col. iij. vol. & xxxij. incipi. videtur. v. col.
& in conſi. ſeq. col. fina. iiij. volu . & pulchrè conſil.
89 lxi. inci. licet. ij. col. eod. vol. † Stat ergo concluſio q
fœmina quæ contemplatione maſculi vel agnati ex-
cluditur, non excludatur ꝑꝑ exiſtentiam talis ſi non
eſt ſucceſsibilis. in quo paſſu quia poteſt quis non ſuc
cedere multipliciter. Primò videamus de inhabili &
nõ ſucceſsibili ex diſpoſitiõe legis ſtatuti vel cõſuetu-
dinis, putà in deportatis ſeu exbãnitis & ſimilibus, &
quidem dicendum eſt q propter tales fœminæ non ex
cluduntur ſm Barto. in. l. i. § quidam filium. per illum
tex. ff. de contrata. & per tex. in. l. ſi necem. §. ſi deporta
tus. ff. de bo. libe. & in. l. gallus. § & quid ſi tñ. ff. de
libe. & poſthu. vbi etiam Bald. ita tenet in penul. col.
90 motus quia † bannitus eſt priuatus commodo ſtatu-
torum ſuę ciuitatis & ſtatuta non patrocinantur odio
ſis ſuę ciuitati vt ibi per eum qui ſe remittit ad ea quæ
dixit barto. in diſputatione ſua incipiente, ſtatuto Lu-
canę ciuitatis. Et hanc opinionem ſequuntur Paul. de
caſt. & moderni maximè dominus præceptor meus
in. l. i. C. de hæredi. inſti. & dominus Bartholo. ſozi.
conſi. cliij. incipien. pulcha. i. volumine. vij. col. ver.
ſed ad hanc. Et ex hoc infert barto. in. d. l. i §. quidam
filium. ad quæſtionem in qua dicit ſe pluries cõſuluiſ
ſe, q ſi ſupereſt filius qui ſit de ordine fratrum minorũ
non impediet ſuccedere filiam. Sequitur Corneus con
ſilio. xxxij. incipen. videtur. v. colum. iiij. volumine.
Idem dixit Bald. in. l. fratres. in fi. C. de inof. teſtamẽ.
de eo qui eſt de tertio ordine fratrum. minorum. Præ
dictam ſententiam ſequitur Dyn. in. l. ſecunda. §. ſed ſi
ſint ſui. ff. ad tertu. & Bar. in. l. i. §. ſi pater in poteſtate.
ff. de coniun. cum eman. libe. in. ij. col. verſic. contra
prædicta opponitur fortiter. & Bal. in. l. ſi quis filiũ
vltima. q. C. de inof. teſtamen. & in. l. maximum vi-
91 tiũ. quarta col. de libe. pręte. vbi vult † generaliter ta-
le ſtatutum non excludere fœminam per non ſuccedẽ
tes vel non ſucceſsibiles , & ſpecialiter per fratrem mi
norem vel renunciantem hæreditati. & idem Bald. in
auctẽn. ingreſsi. in fi. commen. C. de ſacroſan. ecc. vbi
loquitur de fratre minore. & Bal. in. l. in ſubſtitutione
ff. de vul. & pup. dicens tale ſtatutum intelligi debere
de maſculis ſi ſint hæredes & extent tempore ſucceſ-
ſionis delatę. Idem voluit Fulgo. in conſi. cij. in ſecũ-
da col. incip. pręſuppoſito ſtatuto. & Roma. in cõſi.
cccxcix. incipiente , vt præſens. in. ij. col. verſic. hoc
autem. Fran. de are. in conſi. clxi. incip. in pręſenti. vl
tima col. Et dominus Lau. in repe. §. cæterũ in. iij. colũ.
in fi. inſti. de legi. agna. ſucceſ. Et ad hoc facit quod di
xit bald. in. l. omnes populi. in. ix. col. ff. de iuſti. & iu
re quem ſequitur ibi dominus Bapti. de ſancto ſeue. in
92 lxxiiij. col. quod † ſtatutum præferens primogenitum
debet intelligi de habili & capace , quia beneficia legũ
capacibus ſunt ſcripta . l. lucius § lucius damnas. ff.
de lega. ij. & hæc procedunt etiam ſi poſt hęreditatem
delatam ante tamen q̃ ſit adita quis fiat incapax , vt
quia fiat frater minor ſecundum bal. in. l. ſi matre. vl-
tima columna. C. de ſuis & legiti. cum quo tranſit frã
ciſ. de aret. in dicto conſilio. clxi. vltima columna. Et
ex his patet quòd in excommunicatis , hæreticis , &
alijs perſonis non ſucceſsibilibus, quas numerat glo.
in §. legare. inſtitu. de lega. Et ſi aliquo tempore iſti in-
habiles reperiantur habiles cuius temporis icapacitas
ſit inſpicienda, patet ex his quæ dixi. ſ. in ſexto artic.
principa. vltimo membro. Nec prędictę concluſio
ni obſtat ſecundum Barto. in dicto. §. quidam. auctẽn.
licet. C. de natu. libe. vbi qui non ſuccedit impedit
alium

alium ſuccedere,quia reſponſio patebit ex his quæ di
cam in ſeq. Nec etiam obſtat.l.filiusfami.§.cum quis
ff.de lega.i.vbi filius incapax vel non hæres facit de-
ficere conditionem ſi quis ſine filijs deceſſerit. de quo
tex.opponit narto.in.d.§.ſi ſint ſui,quia reſpondetur
ſecundum eum in.d.l.i.§.ſi pr̃ in poteſtate.ff.de con-
93 iun.cum eman.lib.in.ij.col.q; † ibi filius erat poſitus
in conditione. vnde non attenditur ſuccedat vel ne,
quia ſufficit q; ſit filius cum in conditionibus merum
factum ſimpliciter & ſine effectu conſideretur.l.me-
uius.&.l.in conditionibus primum locum.ff.de cõ
ditioni.& demon.ſed in propoſito ſtatuti maſculi &
eorum exiſtentia non conſideratur per modum con-
ditionis ſimpliciter ſed ad finem vt ſuccedant vt dicã
in.q.ſequenti.& in arti.ſeq.i.q.& dicta reſponſio te-
94 netur per Bar.& doc.in.d.§.cum quis. † Dicitur etiã
inhabilis ex diſpoſitione legis quando adeſt ſtatutum
q; qui non ſubeunt onera communis non gaudeãt be
neficijs ſtatutorum,vt per Corneum conſilio.lxi.inci
pien.licet.ij.col.iiij.volu.qui agnatus excludere va-
lens fœminam non admittitur ſi non ſubit onera com
munis quantumcunq; clericus,vt ibi de quo dicã.ĩ.
eo.xi.q. Prædicta concluſio dum locutus fui de ban
nitis eſt limitatiua ſecundũ ea q̃ dixit Bar.in.l.amiſ-
ſione.§.qui deficiunt.in fi. commen.ff.de. cap. dimi.
& per Bald.in.d.§.& quid ſi tm̃.in antepe.& pe. col.
iunctis notatis per Pau.de ca. & modernos in.d.l.i.
C.de hęre.inſtitu. & illam aliqui etiam limitarunt,vt
non procedat vbi bona banniti ſunt fiſco applicanda
quia fauore fiſci fœmina excludetur quaſi bannitus
excludat ſororem & ei tanq̃; ab indigno bona auferũ
tur per not.p Bal.in.l.iij.§.vtrum.ff.ad ſilla. qui hoc
non dicit nec hæc limitatio videtur vera prout etiam
vult Lau.de fano in.l.in quorũ.vi.col.C.de manu.fa
ciunt not.per Saly.in.l.quiſquis.§.filij.ff.ad.l.iul.ma
95 ieſta.ſiue igitur † ſtatutum dicat q; extantibus filijs ex
eodem patre fœmina non ſuccedat, vel q; ſoror non
ſuccedat fratri extãtibus fratribus ex eodem patre ſtat
firma concluſio,q; ſi non ſint habiles & ſucceſſibiles
tales filij vel fratres facto legis ſtatuti vel conſuetudi-
nis per eos fœmina non excludatur ſm̃ Bar. in.d.§.q-
dam filium per prædicta iura. Sequitur Corneus con
ſi.cxxxiij.incip.eleganter.iij.col. in prin.ij. volumi.
96 † Quid autem erit ſi papa hæreditate iam delata diſ-
penſet cum fratre minore, vt quia ei concedat ingre-
di religionem capacem ſucceſſionis,Bal.in.d.auct.in
greſſi.in fi.tenet q; ſi hæreditas ſit agnita non admit-
tatur,quaſi hæc diſpenſatio tunc retrò nõ fingat,aliàs
innuit ſecus eſſe, ſed veritas huius dubietatis pendet
ex notatis in.l.gallus.§.& quid ſi tantũ.ff.de liber. &
poſth.dum tangunt an bannitus reſtitutus admittaẽ
ad bona & hæreditates iam delatas vel acquiſitas.Et
dixi in præce.q.v.limitatione. Vbi autem continge
ret iſtos maſculos eſſe habiles ad ſuccedendum,ita q;
cum eis eſſet teſtamenti factio,ſed impedirentur in ca-
ſu occurrẽti ſuccedere ex diſpoſitione legis vel ſtatu-
ti,putà quia ſtantibus ſtatutis prædictis q; ſoror non
ſucedat fratri extantibus fratribus ex eodẽ patre, con
tingat aliquẽ decedere relicto fratre ex patre tm̃ & ma
tre ac ſorore ex vtroq; parente, quo caſu mater prę̃fer
tur fratri an ſoror prædicta poſſit cum matre ſuccede
re,non obſtante tali ſuperexiſtentia talis fratris exclu
ſi à matre ſibi nouerca,& quidẽ bar.in.d §.qdã habe-
bat.dixit q; ſic, qa †licet regulariter ablatiui abſoluti
97 ſicut ſunt illi extãtibus fratribus vel filijs reſoluantur
in conditionem.l.euictis.ff.de vſur.l.à teſtatore.ff.
de condi.& dem. Tñ in ppoſito faciunt diſpoſitionẽ
vt ſcilicet frater ſuccedat & ſorori pręferaẽ quaſi fauo
re fratris factum ſit ſtatutũ vt aliàs dixi & dicã in ar-
ticu.ſeq.p quo facit.l.ſeruo legato.§ ſi teſtator.ff.de
lega.j.&.l.fideicõmiſſi.§.cum eſſet.& §.interdũ.ff.de
leg.iij.pp quod apparet q; ſoror excluditur à fratre tã
q̃; ab habente potius ius,& iccirco fratre excluſo à ta
li matre ſoror admittetur cum matre.l.ij.§ ſi ſit conſan
guinea.ff.ad tertu.de qua materia plenius dixi in.vi.
articu.prin.in.iij.membro circa tertiam.q.idem vult
ipſe Bart.in.d §.ſed ſi ſint ſui, vbi generaliter loquitur
de maſculis non ſuccedentibus vt non excludant fœ-
minas.dicens q; ſtatutum excludens fœminas extanti
tibus maſculis intelligitur de ſuccedere valentibus p
d.§.ſi ſit conſanguinea. &.l.ſiue.§.fin.ff. de iure pat.
&.l.ſi ex modica.§.fina.ff.de bo. liber. & aliàs con-
cor.dedi.ſ. hacmet.q. & vult Ro. in dicta.l.i.iiij.
98 col.C.qui admit. Et ex his colligitur † quid iuris ſit
quando ſupereſt perſona quę vincit excludentem vel
cõcurrit,& nõ eſt excluſa, an ſit locus ſtatuto de quo
plenius dixi in.d.iij.q.& ſi cõtingeret quem excludi à
ſucceſſione propter non petitum tutorem impuberi
dixi.ſ.in quinto articulo principa.Et prædicta indu-
cebam ad intellectum ſtatuti aſtẽſis diſponentis q; filia
maritata à patre vel fratre non ſuccedat cum fratre vel
fratribus in bonis paternis vel maternis.vt ſi cõtingat
patrem contraxiſſe duo matrimonia & ex prima vxo
re habuiſſe vnam tm̃ filiam & ex ſecunda vxore ha-
buiſſe maſculos,q; non excludatur filia primi matri-
monij à ſucceſſiõe matris propter filios ſecundę vxo
ris,qui primę vxori ſunt extranei & nullatenus ſucce
dere poſſunt,quia filia non excluditur propter maſcu
los non ſucceſſibiles,& quia bona matris peruenirẽt
ad alias perſonas,quã ad filios ſecundi matrimonij cõ
99 tra mentem ſtatuentium † Et quia ſtatutum cenſetur
ſenſiſſe de filijs & fratribus eiuſdem matrimonij, iuxta
l.cum vir.vbi ita tenet dominus Soci.ff.de condi.&
demon.& per no.per Bar. in.d §.ſed ſi ſint ſui. Sequi
tur Marianus conſilio.lxxxiiij.incipiente, viſa.ij.&
tertia co.&.xxxiiij.& Corneus conſilio.cccxiiij.inci
piẽte,videtur.prima & ſecunda col.iiij. volu. &.cc-
xlij.inci.circa.penul.col.ij.volumine. & Soci.con-
ſilio.cclxiii. prima columna primo volumi. & De
cius conſil.lxxxvij.in fin. poſt Salycetum in.l.fœmi
næ.§.illud.C.de ſecun.nup.et dixi latius.ſ.viii.arti.
xv.quęſtione.Et etiam dicetur.ĩ.eo.xxx.q.magis ad p
100 poſitum ſtatuti noſtri aſtenſis quam alibi. † An autẽ
ea quæ non excluditur propter non ſucceſſibiles ex-
cludatur propter alios remotiores dicetur in quęſtiõe
101 ſequen. †Quid autem erit ſi ſtatutum expreſſè exclu-
dat fœminam propter eum qui de iure communi ſuc
cedere poteſt,an intelligetur de eo qui ſuccedere poteſt
excluſa fœmina, & tenet primũ locũ ea excluſa putà
patruo qui ea excluſa reperitur pximior defuncti.
an verò de eo qui ẽ paris gradus cum excluſa,putà de
fratre cum quo de iure communi ſoror ad ſucceſſio-
nem non exiſtente ſtatuto cõcurreret,dominus Phili.
cor.conſi.cxcv.inci.alias.ij.col. iiij.vo. Dicit intel
ligi debere de agnato vel maſculo q eſt in pari gradu
cum excluſa, ne contingat eam per maſculum remo-
tiorẽ excludi. De qua materia dicetur.ĩ.eod.in.xiiii.
&.xvi.q. ac vigeſima. Et ad ibi dicenda me remitto.
102 † Et iſta deciſio facit ad hoc propoſitum, quando is
qui eſt paris gradus non eſſet ex diſpoſitione iuris ſuc
ceſſibilis, quòd tunc fœmina non excludatur cum
per maſculos diſparis gradus non cenſeatur fœmina
excluſa.
103 SEXTO quæro, † quid ſi maſculi quorum con-

templatione fœminæ excluduntur, non ſuccedant fa
cto teſtatoris ſin hac qõne eſt diſtinguendum, ꝙ aut te
ſtator excludit maſculum pro parte tm̃, vt quia pater
inſtituat filium in re certa & extraneum hęredem faci
at vniuerſalem, & tunc ſecundum Barto. in. l. i. § qui
dã filium in. iiij. q. ff. de cõtrat. Filia fœmina exclude
tur, quia talis partem habens facit alijs partẽ & alios
excludit, ac ſi totaliter ſuccederet. l. i. § ſi aduerſus. ff.
ſi quid in frau. pa. Et facit partem in legitima & impe
dit alios ſuccedere tanꝗ̃ exiſtens, vt ibi ſequitur Pau.
de caſt. in conſi. cccxlvij. j. allegando. i. col. Fran. de
are. in conſi. xlix. inci. libenter &c. in pe. col. Et Cor
neus conſi. cxxv. incipi. aliàs. ij. col. & . clxix. incipiẽ.
multe. iiij. volu. Et aliqua dixi. ſ. in. x. arti. princi. in
iiij. q. ij. char. ver. & prędicta. Aut verò maſculus in
totum excluditur, vt quia ſi eſt filius aut nepos quem
nemo præcedit ſit exhæredatus, vel ſi eſt frater ſit prę
teritus à fratre non inſtitu ta turpi perſona. Et tunc
dicit Bart. in. l. i. §. ſi pater in poteſtate. ff. de coniun. cũ
eman. li. Loquendo in exhæredato conſiderandum
eſſe ꝙ exhæredatio aſſumit effectum poſt aditam hæ
reditatem, ita vt hæreditate non adita pereat exhęreda
tio. l. filium. § ſed cum exhæredatio. ff. de bo. poſ. con
104 trata. Et tunc † quod dicitur exhæredatum haberi ꝓ
mortuo, iuxta tex. in. d. §. ſi pater procedit cum hære
ditas eſt adita & exhæredatio confirmata. Et iccirco ſi
nepos quẽ filius exhęredatus præcedit, velit venire ꝑ
contratab. quę oritur ante aditam hæreditate iuxta. l.
illud in princi. ff. de contrata. vel vellet dicere teſtamẽ
tum nullum, non põt cum eo tẽpore quo tale ius ori
ri debet pater exhæredatus qui filium præcedebat nõ
haberetur pro mortuo dicto. §. ſi pater, & lege ſi quis
filio exhæredato in principio. ff. de iniuſt. rup. teſta.
Sed ſi nepos vult venire per querelã quę oritur poſt
aditam hęreditatem benè poteſt. Et pater exhęredatus
ſibi non obſtat, cum habeatur pro mortuo. d. §. ſed cũ
exhęredatio. facit. l. ſi proponas. & . l. ſi pater. ff. de in
of. teſtamen. cum ibi notatis, & quod plenius dixi. ſ.
& ſecundum prędicta eſt intelligendũ quod dixit Cor
neus conſil. cxxvj. incl. principale. iij. colmu. in fine.
& . cxxxiiij. incip. eleganter. ij. co. verſi. ſed dicti nepo
tes. ij. volu. & conſi. xlii. incipi. videtur. v. col. verſi.
nec obſtat huic interpretationi. iiij. volu. Dum dicit ꝙ
non tm̃ propter non ſucceſſibiles modis prædictis, &
de qbus in ſequen. q. fœmina non excluditur, ſed nec
etiam per remotiores, qui ea excluſa nihilominus nõ
105 admitterentur. Ad quod facit, quia † agnatus nõ ſuc
cedens eo quia alius agnatus eum præcedat, non ex
cludit fœminam vel perſonam de iure communi ſuc
cedentem, vt dixi late in. vi. articu. prin. tertio mem
bro. iij. q. & vult Corn. conſi. x. incip. tranſeamus. v.
col. & per totum. iij. volu. & . cccxiij. incip. circa pri
mum. iiij. colũ. ij. volu. Quibus pręmiſſis adiunctis
aliquibus iuribus ad corroborationem prædictorum
106 in propoſito præſentis. q. † Dicit Barto. ꝙ aut exhęre
datio eſt annullata aliquo modo, vt qa non fuit ritè fa
cta iuxta. l. non putauit. §. non quæuis cum concor. ff.
de contratab. vel quia hęreditas ex teſtamento nõ fuit
adita iuxta. d. §. ſed cum exhæredatio. & tunc perinde
eſt ac ſi facta non eſſet, & fœmina excluſa per ſtatutũ
non ſuccederet, cum exhęredatus tunc non ſuccedat
aut verò filius maſculus fuit ritè exhęredatus, ita ꝙ
non poteſt rumpere teſtamẽtum, & tunc aut filia vult
ſuccedere tanquam ſua, & non poteſt quia tẽpore mor
tis defuncti filius maſculus pręcedebat, cum non de
beret inſtitui. d. §. ſi pater. & . d. l. ſi quis filio exhęreda
to in prin. Aut vult venire per quærellam quę oritur
poſt aditam hęreditatem, & eo tempore quo exhære
datio eſt confirmata, & tunc exhęredatus habetur ꝓ
mortuo, & poteſt tunc filia ſuccedere per iura. ſ. de ne
pote allegata. Et hoc etiam tenuit Bald. in. l. fratres in
fine. C. de inof. teſta. De illo autem paſſu an per tale
ſtatutum fœmina amittat iura ſuitatis. Dixi latè. ſ. in
æ. articu. princ. in. iij. q. Et prędicta concluſione præ
ſuppoſita pro vera eſſet limitanda ſecundum Bar. in
d. §. ſi pater vlt. col. vt non procedat qñ actus priuatio
nis maſculi, & tranſlationis in alium eſſet vnus & idẽ
107 † putà ſi extet ſtatutum ꝙ mater non ſuccedat filio ha
benti fratres carnales ex patre & contingat fratrem
decedere fratre pręterito, ac matre etiam præterita &
extraneo non turpi perſona hęrede inſtituto. Propte
rea quia frater priuatur facto defuncti, & actus priua
tionis non præcedit actum tranſlationis hęreditatis in
alium ſiue in illum extraneum ſed eſt vnus & idem
actus. Et iccirco quia licuit defuncto auferre vni & da
re alteri ille frater impediet matrem, ſicut ſi ſuccederet
ſecundum eundem Bar. qui idem voluit in conſi. cci.
inci. viſo teſtamento. & ſequitur Pau. de ca. in conſi.
cccxlvij. inci. ſuper primo puncto. iij. col. ſecundum
primam impreſſionem. & Alex. in. l. gallus. §. & quid
ſi tm̃ in. viij. col. verſi. circa ſm caſum. ff. de liberis &
poſthu. & ibidem Fran. de are. in. xi. col. & do. Fabia.
in repe. auc. nouiſſima. l. xv. q. ꝓn. in. ij. col. C. de in
of. teſtamen. Sed ſi talis maſculus cuius fauore fœmi
na excluditur eſſet filius vel deſcendens tenens primũ
gradũ, aut alia perſona quam foret neceſſe inſtitui vel
exhæredari, nõ procederet dicta limitatio ſecundum
108 Pau. de ca. in. d. conſi. cccxlvij. quia † qñ interuenit
exhæredatio actus incluſiõis & excluſionis non ſunt
vnus & idem, ſed ſunt duo actus ſeparati vnus. ſ. ex
cluſionis talis perſonæ exhæredatæ ex expreſſa exhęre
datione inſurgens, alius incluſionis extranei inſtituti
ex expreſſa inſtitutione inſurgens. Et ita etiam decidit
Pau. de ca. in. l. i. vlti. col. ff. de inof. teſtamen. Licet
alia ratione moueatur, & propterea Bar. in. d. § ſi pa
ter figurauit caſum in fratre pręterito, quando non
fuit turpis perſona hæres inſtituta, qui potuit impunè
præteriri. l. cum fratres. C. de inof. teſtamen. & . §. ſoror
inſti. eod. titu. Sed ſi actus incluſionis & excluſionis
ſm fictionem eſſent diuerſi, & ſeparati & ſm veritatẽ
forent vnus & idem, Eo caſu idem eſt dicendum ac ſi
ſm veritatem eſſent diuerſi ſm Bar. in. d. §. ſi pater. pu
tà ſi is cuius contemplatione fœmina excluditur eſſet
talis perſona cuius pręteritio pro exhęredatione ha
beretur, iuxta. §. mater. inſti. de exhęre. libe. Quo caſu
actus exhęredationis ſubintelligitur, & ad hoc facit
ſm Bart. in. l. ſi patronus in princi. ff. de bo. libe. & . §.
ſed noſtra verſi. ſed cum teſtamentum. Inſti. de ſucceſ.
libe. inducendo vt ibi per eum. Sed contra prędictam
limitationem tenuerunt aliqui, quos refert & ſequit
Pau. de ca. in conſi. cccxlviij. incip. in puncto quęri
tur in. ij. col. in volu. antiquorum conſiliorum ſecun
dum primam impręſſionem, volẽtes ꝙ quando facto
teſtatoris excluditur maſculus qui præfertur fœminę
109 per ſtatutum ſit locos indiſtinctè ſtatuto. Eo quia † ſta
tutum eſt factum fauore maſculorum quo ceſſante nõ
debet eſſe locus ſtatuto nec excludi debet fœmina quę
in conſequentiam ad vocationem maſculi excluditur
argu. l. filium. § ſed cum exhæredatio ibi vt teſtamen
tum per omnia irritum. ff. de contratabu. facit lege ſi
iure in ratione ſui. ff. de leg. iij. & . l. ſeruo legato. § i. cũ
ibi notatis ꝑ bar. & doc. ff. de leg. i. & per Bar. in. l. ij.
§. fi. ff. de colla. bono. & cũ hac opi. tranſit Alexã. in
conſi. lxix. incipien. ſuper. j. dubio in prin. j. volũ. vbi
allegat

allegat Pa. de ca.in.d.l.i.in vlti.co.ff.de inof.teſt.&
Ange.& Ino.in.l.gallus.§ & quid ſi tñ.ff.de lib.&
poſth. Et Ro.in.l.vt liberis.C.de colla.& deciſio bar
to.de qua in.d.§.ſi pater videtur confundi,ex his quę
dixit ipſe Bart.poſt Cyn.in repe.l.pater filium.ff.de
Inof.teſta.cum concor.traditis per Alexã.in.l.planè
110 §.duobus in fi.ff. de lega.i. Dũ volunt q ſi † teſtator
inſtituat extraneum non turpem perſonam, matrem
in re certa,fratrem verò prętereat, legitima matris ſit
triens & fratres non faciant partem,licet excludantur
per eundem actũ & facto teſtatoris. Et iſta opinio vr̃
æquior & comprobaẽ ex his quę latius dixi.ſ. in deci
mo arti.prin.iiij.q.ij.&.iij.char.in ver.ij.mẽbro pri
111 cipali. † Et hæc limitanda ſunt, niſi verba ſtatuti
ſuadeant vt etiam p maſculos excluſos facto teſtato
ris fœminæ intelligantur excluſę,vt in caſu in quo cõ
ſuluit Bal.in conſi.cccxxi.incip.ſuper.eo.in.iij.vo.
ſm vltimã.impreſ.Et prout eſt qñ caput excluſiuum
eſt præciſum non connexum cũ incluſiuo, nec illum
reſpiciens prout dixi in præceden.q. Vt ſi ſtatutum
dicat quòd mater nullo modo filio ſuccedat, ſed ſit
penitus à ſucceſſione excluſa.& aliunde vocet proxi
miores ex parte patris,vt per Corn.conſi.xcv.incip.
112 hac.v.col.ij.vol. Facit quod vult idem Cor. conſil.
xcviij.etiã inci.in hac.iiij.col.e.vol.† Poteſt.n. agna
tus dici excluſus facto teſtatoris,ſi teſtator inſtituat ex
traneum.de qua materia dixi latè.ſ. in.x. arti.iiij.qõ.
Vel ſi detur ſubſtitutus pupillaris filio. De quo dixi.
113 ſ.in.xi.arti.iij.q.in fi. † Et ſi ſit ſtatutum q inteſtato
vel inteſtabili ſuccedat proximior agnatus de iure vel
ex forma ſtatutorum ſuccedens,an ſubſtitutus pupil
laris tali præferatur. Corneus conſi.ccv.incip.q̃q̃.i.
&.ij.col.iiij.volu. Et ſi mulier excludatur pp maſcu
lum infantẽ cui datus eſt vulgaris ſubſtitutus, qñ nul
lus nomine infantis adiuit,vltra ea quę dixi in præce.
ſeu.xi.arti.iij.q.circa fi. Poſſunt videri quæ dixit pe.
de anchara.conſilio.xxv.& quę dicentur latius.ĩ.in
decimo tertio arti.vi.q.

114 SEPTIMO quæro, † quid ſi maſculus ſit ex
cluſus facto ſuo. Putà quia noluit ſuccedere vel renun
ciauerit hæreditati aut quia velit filiam ſecũ admitte
re.Bar.in.l.i.§.quidã filiũ.in.iiij.q.ff.de contratab.di
115 xit q ſi † frater ſit excluſus pacto, quia aliquid habu
it & promiſit cũ iuramento non venire contra hæredi
tatem facit partem alijs & alios excludit, ac ſi totali
ter ſuccederet,vt in.l.i.§.ſi aduerſus.ff.ſi quid in frau.
pa.& facit partem in cõputatione legitimæ & alios
impedit ſuccedere tanq̃ exiſtens,qñ ſtatutum vult ex
tantibus filijs vel fratribus filias vel ſorores excludi.
Et ſi talis frater foret præteritus à fratre non rumperet
teſtamentum non inſtituta turpi perſona, quia inſtitui
non debet.§.ſoror.Inſti. de inof.teſt.&.l.cũ fratres.C.
eo.tit.& q filius q mediante certa re hęreditati renun
ciauit, ita excludat filiã ac ſi vniuerſaliter ſuccederet.
tenuit fran.de are.in conſi.xlix.inci.cũ tenuiſſet in pe
nul.col.motus ex prędicta deciſione Bar. pro quo fa
116 ciunt quę latius dixi in præce.q. † Vbi autem maſcu
lus nollet omnino ſuccedere, vt quia renunciaſſet hę
reditati ſimpliciter.dixit Bar.in.d.§.quidã filiũ in.v.
q.q non impedit ſororẽ p tex.in.d.l.ij.§.ſed ſi ſint ſui
& ibi ẽt bar.ff.ad tertul. Sequiẽ Maria.conſi.lxxxv.
inci.viſo in fi.& Soci.conſi.cxvi.inci.nõ põt.iij.co.
ver.nec.tũc.i. vol.Cor.conſi.cxli.iij.col.i.vol. Nec
ob.tex.in.l.filius fa.§.cũ qs.ff.de leg.i.quia vt dictum
eſt.ſ.eo.arti.in.v.q.filius ibi non impediebat alios eo
quia haberet potentius ius in ſucceſſione, ſed quia cõ
ditionẽ alterius faciebat deficere, ſed in ꝓpoſito maſ
culi excludunt fœminas,quia habent potentius ius in
ſucceſsione. Et eandem opi.tenuit Bal. in.l.maximũ
vitiũ in.iiij.col.& ibi Saly.in fi.cõmen.C.de lib. præ
te.& in.l.in ſubſtitutione.ff.de vul.& pup.& Paul.
de.caſt.in conſi.cccxc.inci.ſuper primo quęſito reſpõ
deo in prin.& fulgo.in conſi.cij.incip.pręſuppoſito
ſtatuto in.ij.co.&.d.Lau.in repe.§.cęterũ in.iij.col.in
fi.Inſti.de leg.agna.ſuc.& Corn. conſi.xlviij.ij. col.
in fi.ij.vol. Et Corn.conſi. cxxxiij.in.ij.col.ij. vol.
117 & in conſi.xxxij.inci.videtur.v.co.iij.vol. † Et ad
prędicta faciũt quæ dixi latè.ſ.in.x.arti.prin.in.ij.q.
vbi tetigi quid iuris ſi maſculus nolit vti beneficio ſta
tuti,ſed velit fœminã ſecum ad ſucceſsionẽ admittere
ex forma iuris cõis & concluſi q põt. Sequitur Soci.
in conſi.cliij.incip. pulchra.vij.col.i.vol.ver.ſed ad
hãc. Facit etiam q dixit Bal.in.l.i. in fi. cõmen.C.de
118 ſecũ.nup.q † ſi mater non põt ſuccedere ex forma ſta
tuti pp maſculos niſi in octaua pte prout eſt ſtatutum
in ciuitate Tuderti, & maſculi repudient illud applica
bitur ex iure accreſcendi matri. de quo latius dixi.ſ.in
ix.arti.prin.in.x.q. Si autem filius ſeu maſculus de
ceſſiſſet in vita defuncti hoc nõ haberet difficultatem.
q̃a eſſemus in meris terminis iuris cõis ſm q filio nul
lum ius eſſet quæſitũ. Et in ꝓpoſito notat Salyce. poſt
Vgolinum de fontana in.l.i.C.de adul.vlti.col. Et
Roma.in.conſi.clxij.incip.ſuper puncto verſi. cæte
rũ.& Soci.conſi.ccxcvi.incip.in præſenti.i. col. &
119 iij.primo volu. † Sed ſi deceſſiſſet hæreditate nondũ
adita ſed iam delata, an p eum fœmina excluderetur,
an verò ius excludendi tranſmitteret ad ſuos hęredes
dicam in arti.ſeq.in.vi.q. Facit quod dixit.ſ.in. vi.
arti.prin.in.iiij.mẽbro circa.xxiij.q. Vbi autem ſtatu
tum diſponeret q quouſq ſuperuixerit maſculus fœ
mina non ſuccedat, an ex morte maſculi ſine liberis q
factus fuit hęres, fiat locus fœminę in ſuccedendo. di
120 xi latè.ſ.in.x.ar.prin.in.v.q. † Et ſi maſculus minor
xxv.annoꝝ ſemel repudiet, ita vt fœmina admittatur
vel illam ad ſucceſsionem ſecũ admittat, non audiẽ
volens in integrum reſtitui ſm bal.in.l.non pro nu
mero in lectura antiqua.C.ad orphi. Cuius opi.eſt cõ
munis vt per Soci. ccvij.inci.in cã.iij.col.in fi.i. vo
121 lumi.† Quid aũt ſi ſint duo maſculi quoꝝ vnus ade
at & alter repudiet, dico q portio repudiantis accreſ
122 cit maſculo adeunti vt in pręce.arti. † Sed hic quæro
quid iuris ſi maſculus, non ſit excluſus, non ex eo q̃a
non ſit de iure ſucceſſibilis, nec facto teſtatoris, nec fa
cto ſuo ſit excluſus, vt q̃a ſit infans q decedat hęredita
te nõ adita an fœmina admittetur? Breuiter aut fuit ꝓ
uiſum de ſubſtituto. vt dictum fuit in.q.præce.videli
cet.v. Aut nullus fuit ei datus ſubſtitutus, & tunc eſt
materia, an dictus infans ius ſuum trãſmittat ad hęre
des. De quo latè dicam in arti. ſequen.in dicta.vi.q.
Et aliquid tangit ẽt Decius conſi.lxxxvij.in.ij.col. lo
quens de infante cui non ſit de ſubſtituto ꝓuiſum, q̃a
virtute ſtatuti p̃fertur in materna ſucceſsione ſorori q
123 infans hæreditate non adita decedat.† Et ſi dubitetur
an fœmina excludatur per eũ q ſtatim deceſſit vel mo
mento fuit hæres, tangit Ant.de bu.in conſi.xx.inci.
æquitas, & vt dixi in.x.ar.i.q.i.co.vr̃ q ſic in eo qui
fuit momento hæres, & faciunt no.in.l.quod df.ff.
de lib.& poſth.& in.l.ij.&.iij.C.eo.vbi aliqui diſtin
guunt, an is qui ſtatim deceſſit, potuiſſet ſm naturã vi
uere, an non.vt quia ſit natus in.vi.vel.vij. menſe,
quòd ſi non fuit hæres eſt materia tranſmiſsionis,
de qua ſuprà.

124 Octauo q̄ro, † an fœmina excludatur ꝑꝑ agnatos
ſeu maſculos ſucceſſibiles q non pñt iura agnationis
cōſeruare naturaliter vel accidentaliter, vt q̄a ſunt ca
ſtrati vel eunuchi, vel aliter impotentes ad gn̄erandū
vel votum continentię emiſerunt. Hanc. q. decidit
Bald. in conſi. cclxxx. incip. Martinus Ioannis de flo
rentia. i. col. inſerto inter conſilia Ange. ſm meam im
preſſionem. dicens ꝙ ꝑꝑ tales fœmina excluditur, q̄a
125 † debet attendi cōis hominum natura, non autem ali-
cuius ſpeciale vitium cui cōi naturę adhærent legiſla
tores abſq; exceptione vitij ſingulorū. l. ſi q̄s poſthu-
mos in prin. ff. de lib. & poſth. & l. hi iuſto. §. non mutat
ff. de vſucap. & l. nã ad ea. ff. de legi. & in auc. vt ma
tres debi. & creditri. § q̄a verò. & ita tenet Lap. allega-
tio. ci. inci. in ciuitate Flore. in. vi. co, et ſe. vbi dixit ꝙ
talis hr̄ditas, ita defertur fratri ſeu agnato apto ꝓdu-
ctioni prolis ſicut inepto, q̄a deferē infanti & cuiuſ-
uis ætatis exiſtenti & i mortis articulo cōſtituto quē
conſtat non poſſe generare & tā volēti cōtinere q̄ vo
lenti vxorari ac clericis & religioſis, de quibus dicam
ī. eo. art. xi. q. Et ita ſm eum obſeruat cōſuetudo alias
fieret nimis magna reſtrictio. Et de infante dixi. ſ. in.
126 viij. arti. prin. In. xv. q. in fi. † Item mouetur, quia na
turale non accidentale vitiū attenditur quod funda-
mentum eſt intelligendum de cōi natura, ꝓut dicebat
Bal. facit. l. ij. ff. d adop. Facit quod dr̄ in. l. ī. ff. ſo. ma
tri. de muliere ſterili vt gaudeat priuilegio dotis quaſi
ſola ratio ſtatuti non fuerit bona remanere in agnatio
ne, q̄a alias ſequereē ꝙ agnatus q fœminam excludit
non poſſet bona alienare, ſed tenereē ſeruare filijs ſuis
ꝙ eſt abſurdū, & aliter de conſuetudine fuerē, de qua
rōne dixi. ſ. in. iij. arti. prin. Item ſequeretur ſm eum
alia abſurditas ꝙ ſi decederet frater ſine filijs hęreditas
deberet ad filiam redire, q̄a finita cauſa bñficij, finitur
beneficium. l. ticia ſeio. §. vſuras. ff. de lega. ij. Sed hoc
127 non eſt verū, q̄a † hæreditas ſemel acq̄ſita agnato non
pōt ab eo abdicari, vt dixi. ſ. in. x. arti. v. q. Et cū pręd
dicta ſnia tranſit do. Ande. ſicu. in. c. in p̄ſentia in. iiij.
col. de proba. Et credo ꝙ hæc ſit veritas q̄uia quidā
Doc. in conſi. ccxxij. inci. ex in aduertentia ſtatuitur
in fi. inſerto inter cōſilia Ang. aliter ſenſerit ſub dubio
tñ fortè, dicens ꝙ ſi ſimus in caſu in quo agamus de p̄
feren. agnatū qui teneret vltimum locū agnationis fœ
minæ, fœſitā nō haberet in eo locū ſtatutū, q̄a tendit
ad finē vt bona in agnatione durent, vt p̄dictū fuit. &
ad p̄dicta faciunt q̄ dicam. in. q. ſeq. vbi aūt ſtatutum
p̄ferret ſimpliciter maſculos fœminis, quia tunc rō ſta
tuti non reſpiceret fauorem agnationis, vt dixi in ter-
tio arti. princi. iſta queſtio non haberet dubitationem.
128 NONO q̄ro † an ſtatuto excludente matrem vel
cognatos ꝑꝑ agnatos intelligant̄ et excluſę tales pſonę
ꝑꝑ fœminas agnatas. Bal. in conſi. cclxxx. inci. Mar
tinus Ioannis de Florentia inſerto in conſilijs ang. ſm
meā impreſſionē in. i. col. Tenuit ꝙ non, q̄a cōis opi-
nio doc. eſt vt mens ſtatuentium ſit excludere fœminas
ꝑꝑ agnatos mares in q̄bus effectus dicti ſtatuti operaē
tam publicę vtilitatis augmentum q̄ cōe, tam viuen-
tium q̄ morientiū, q̄ ēt debitā & rōnabilem oneris, &
emolumenti compenſationem. In fœmina. n. non per
petuatur ſed finitur memoria agnationis. l. pnūciatio.
§ fi. cum. l. ſequen. ff. de verbo. ſigni. & l. liberorum
i fi. e. ti, & §. fi. inſti. qui. mo. ius pa. pot. ſol. & ex hac
129 rōne dixit Bal. vbi. ſ. ꝙ † verba ſtatuti debent impro
priari ad finē vt quis nō intelligatur excluſus p fœmi
nam agnatā, quod ēt eſt de mente bal. in conſi. cciij. in
ci. ſtatuto cauetur. v. vol. circa medium. Sequiē Cor.
conſi. xi. in prin. & lxxiiij. inci. de duobus. in fine. &
cccxxxv. inci. p̄mū. i. col. i. vo. & in conſi. cclxx. in
ci. de hac. in. v. co. circa p̄n. iiij. vo. dicēs ꝙ tūc maſcu
linū non cōcipit fœmininū, ꝓut latè dixi. ſ. in. v. art.
p̄n. in. xiij. q. & idē tenet Corn. conſi. ccxxiiij. inci. nō
130 ſequendo. iiij. col. ij. vol. dicens ꝙ † ſtatutū excludēs
matrē ꝑꝑ agnatos non excludet ꝑꝑ amitam. Quod eſt
intelligendum niſi eſſemus in caſu claro. l. ille aut il-
le. § cum in verbis. ff. de lega. iij. cum ſimi. Putà ſi ſta-
tutum excludat matrem ꝑꝑ collaterales vtriuſq; ſex°
Nam tunc etiam excludetur vterinus p amitam ſm
Io. an. in addi. ſpe. in rub. de ſucceſ. ab inteſt. ij. colū.
de quo latè dixi. ſ. in. vi. arti. prin. in. iij. membro. i. q.
131 † Et ſi ſtatutū excludit cognatos ꝑꝑ agnatos amita nō
excludet vterinū ſm Fran. de are. prout aliqui referunt
in conſi. ſuo inci. ſuper puncto mihi tranſmiſſo, licet
aliter dixerit ſm eos Bar. in conſi. ſuo inci. viſo pun-
cto ſiue dubio &c. Et ſi ſtatutū excludat fœminam,
putà matrem ꝑꝑ fratrem non etiam excludit ꝑꝑ ſoro-
rem ſecundū Pau. de. caſt. in conſi. cccxli. inci. hæredi
tas prædicta in volu. antiquo. conſilio. ſm primam
impreſ. Vult Corn. d. conſi. lxxiiij. incipi. de duobus
io fi. i. volu. vbi allegat conſiliū Bal. de quo ibi, & ip
ſe Corn. d. conſi. cclxxi. iij. co. in fi. Et ſi excludat filiū
ſtante hęrede maſculo non excludet ꝑꝑ filiam filij.
Pau. de ca. conſi. xcviij. inci. proponitur in vol. anti
quorum cōſilium ſm primam impreſ. Facit quod de
132 hoc dicam. ī. eo. in. xviij. q. in fin. Hinc ſi ſtatutū ex
cludat matrem ꝑꝑ coniunctos de linea paterna vſq;
ad quartum gradum, fœmina agnata intra illum gra
dum matrem non excludet, quia ſtatutum habet p̄di
ctum reſpectū ad conſeruandū bona in agnatione ſm
d. Signo. de homo. in cōſi. ccxxvij. inci. in q̄ōne com
prehenſa, quę opinio cōprobaē ēt quia in ſtatutis cor
rectorijs iuris cōis maſculinum non cōcepit fœmini-
num, vt p Dy. in. l. i. ff. de verb. ſig. & Bart. ibi & in
l. ſi quis in tantam. C. vnde vi. & in. l. ſi quis id quod
ff. de iuriſdi. om. iudi. Et p Archi. in. c. ſi quis ſuaden
te. xvij. q. iiij. & in terminis per do. Sign. in cōſi. cliiij.
inci. quęſtio. talis eſt, verum eſt, vlti. col. & in conſi.
ſ. alle. & ita ēt dixit Cor. d. conſi. cclxxi. inci. de hac.
v. col. circa prin. iiij. vol. & d. conſi. lxxiiij. incip. de
duobus. i. vol. vbi dicit ꝙ ita conſuluerunt Io. de li-
gna. Io. de fantu. & Richar. de ſaly. ſequiē idem Cor.
conſi. clviij. incip. de duabus. i. col. ij. vol. Quicquid
in contrarium dixerit Alex. conſi. cxv. inci. circa dubi
tationē ante fi. ij. vol. Cum quo tranſit dñs meus Iaſ.
in. l. ſi quis id quod. ij. col. ff. de iuriſ. om. iudi. Quo-
rum opi. verba ſtatuti Imol. quod non vidi forte poſ
ſent tollerare. Ideo ſm Corneū conſi. ccxxiiij. inci. nō
133 ſequendo. ij. vol. † Statuto diſponente ꝙ proximio-
res ex parte patris ſuccedant in patrimonio, & ex par
te matris in matrimonio, verbum proximiores intel-
ligetur, hincinde de maſculis in tm̄ ꝙ p fœminas hinc
inde non excludentur, quod intelligo q̄ō conſtaret ex
verbis vel mēte ꝙ fauore maſculoꝝ emanaſſet tale ſta-
tutū nō fauore lineæ agnatiōis, vel cognatiōis de quo
latius dixi. ſ. in. v. arti. princ. xiij. q. ij. col. Hinc bene
dixerūt Bald. & Moderni peru. in. l. i. C. de collatio.
quod ſtatutum excludens matrem propter patruum,
non etiam excludat propter amitam. & ſecundū Io.
de ana. in conſi. iiij. Statutum excludens lineam mater
nam & vocans agnatos, nō videtur vocare velle fœ-
minas agnatas. Ad idem facit quod no. d. Franci. cur.
in conſi. ix. inci. ticinenſi ſtatuto. iij. col. cum alijs con
cor. traditis per me. ſ. in. v. arti. prin. in. xiij. q. Vbi
tetigi

tetigi ãn in talibus ſtatutis maſculinũ concipiat fœmi
ninum. Et ſi ſtatutũ pręferat matri agnatos in ſucceſſio
ne, multominus excludet matrẽ filius ſororis q æqui-
paratur agnatis ſecundum Bald.in.l.memimmus.C.
de legi.tu. & Pau.de caſt. & Bal.in.l.lege.xij.tabu.C.
eo.tit. & Pau.de ca.in.l.fina.§.in computatione.C.de
iure delibe.In fi.cõmen.& do.Bapti.de caclalu.in re
pe.l.omnes populi.in.xvi.col.ver.item limita.ff.de
iuſti. & iur. Maximè quia in ſtatutis non habet locum
fictio, vt ibi. Et iccirco do. Alex.in.l.maximũ vitiũ
134 in.iij.col.C.de lib.præte. Dixit quòd † ſtatuto exclu
dente matrem extantibus ſucceſſoribus maſculis, vte
rinus illã non excludet, nec auus maternus, nec alius
de linea materna, & qui non ſit de agnatiõe patris. vt
dixit Bal.in conſi.lxxxv.incip.ſtatuto ciuitatis Flo-
135 rentie.i.volu.ſecundũ penul.impreſsionem. † Quod
ſtante ſtatuto florentino ꝙ nulla mulier poſsit ab inte-
ſtato ſuccedere filijs vel filiabus, extantibus ex perſona
defuncti aliquo filio vel nepote ex patre auo paterno
fratre, vel patruo, ſi contingat aliquem decedere reli-
cta matre & ſolo fratre vterino tantùm, mater per ta-
lem patruum non excludetur ꝗuis propriè ſit patruus
vt no. Io. glo. quẽ communiter ſequuntur doct.in.l.i.
C.de ſucceſ.edic. qnamuis ſecundum eum Pla. Cyn.
& quidam alij aliter tenuerint. Et hoc maximè verum
eſt ſecundum Bal.in conſi.ſ.allegato in terminis prędi
cti ſtatuti florentini, in quo nominãtur plures perſonę
agnatę tantùm. per quod apparet de mente ſtatuti.l.ſi.
§.cui dulcia.ff.de vi.tri.oleoq; lega. Hoc idem voluit
Ange.in conſi.cclxxxi.incip. ſubtiliter & diffusè per
136 germanum meum in fi.cũ ſeq. Deciditur ꝙ † ſoror ger
mana nõ excluditur vigore talium ſtatutorum per fra
trem vterinum per rationem prædictam, vt tale ſtatu
tum extendatur ad perſonas mares agnatorum. Se-
quitur latiſsimè Maria.conſi.lxxxiiij.inci.viſis.ij.co-
lum.cum ſeq. Et dicam late.ĩ.eo.arti.xviij.q. Nec
prædictis obſtat quod dixit Pau.de ca.in cõſi.cclxxi.
incip.præſens caſus in fi.in volu.antiquorum conſi-
137 liorum ſecundum primam impreſsionem, ꝙ † ſi ſtatu
tum excludat fœmnas propter maſculos deſcenden-
tes, habebit etiam locum in hæreditate materna, quia
deſcendentes ex filijs maſculis fœminarum dicuntur
deſcendere ex linea maſculina ipſarum, & ſic non attẽ
ditur illa ratio agnationis qñ verba ſunt apta tã ad ma
ſculos ꝗ ad fœminas, vt per Alex. dicto conſil.cxv.
circa fi. quia hoc dependet ab his quæ dixi.ſ.in artic.
viij.ã quorum & quibus ſucceſsionibus & bonis fœ-
minę intelligantur excluſę in.iij.q. Quæ ratio agna-
tionis bene attenderetur, quando verba eſſent apta ad
agnatos tantùm, prout eſt quando ſtatutum pręferret
agnatos fœminis, quia tunc filius ſororis non exclu-
deret amitam, vt per Bal.in.c.i.in vi.col.in ti.an agn.
vel fi.defun.in vſi.feu. vt dixi.in.iij.artic.princ.circa
fin. Reliqua de vterino dicam.ĩ.in.xviij.q. Nec etiã
obſtat ad prædicta deciſio Bald.in.l.ſi viua matre in
138 princi.commen.C.de bo.ma. vbi dixit ꝙ † ſtante ſta-
tuto ne filia dotata ſuccedat talis filia dotata exclude-
tur per aliam non dotatam, cui deciſioni cõcordat qđ
dixit Andr.de iſer.in.c.i.in ṕn.in.v.co. ver.idẽ ſi fuit
139 dotata à ſorore de na.ſuc.feu. Vbi vult † conſtitutionẽ
regni Sicilię excludentem ſororem dotatam à ſucceſsio
ne feudi fraterni, operari vt ſoror nõ dotata & eius filij
& filię & neptis non dotata ſororẽ dotatam ſeu amitã
vel materteram excludant, quia hoc non facit ſexus,
nec ratio agnationis ex mente ſtatuti, ſed qualitas diffe
rentialis filiarum ſuper qua ſe fundat ſtatutum, quæ in-
ſurgit ex eo ꝙ aliqua ſit dotata vel nõ. Nec etiã obſtat
qđ notat Bal.in conſi.cccxxij.inci.factũ tale eſt in.iiij.
parte ſecundum penul.impreſsionem aliàs eſt in conſi.
140 xlvij.v.vo. Vbi tenet ꝙ † ſtatuto ciuitatis Aretij exclu
dente matrem exiſtente fratre vel ſorore defuncti, vel
filijs ipſorum, vel patruis, vel fratribus patruelibus
defuncti, ꝙ ſoror patruelis excludet matrem à ſucceſ-
ſione fratris patruelis defuncti, quamuis in ſtatuto hęc
non dicantur quaſi ſtatutum reſpiciat agnationem, &
alia ratio non poſsit reddi, & quia talis fœmina bene
ſit agnata, ita ꝙ in ea par ſit ratio que in maſculo, &
conſequenter idẽ ius.l.his ſolis.C.de reuo.don. quia
appellatione fratris ſoror continetur.l.lutius §.queſi-
tum.ff.de le.ili.&.l. tres fratres.ff.de pac. Et maſcu
linum concipit fœmininum ſecũdum regulas iuris cõ
munis.d.l.ff.de verbo.ſignifi.&.d.l.ſi quis id quod,
quia reſpondetur ꝙ in volumine ſtatutorum Aretii ex
tat aliud ſtatutũ diſponẽs ꝙ maſculinũ in quolibet ca
pitulo cõcipiat fœmininum ſi congruè poteſt adaptari
prout etiam extat in hac ciuitate aſten. De quo paſſu la
141 tè ſcripſi.ſ.in.v.arti.prin.xlij.q. † Item in dicto ſtatu-
to pariformiter excluditur mater per ſorores agnatas ſi
cut per fratres germanos. Nam præcedentia declarant
ſequentia. vt in.l.hæredes palam.§.ſed ſi notan.ff.de te
ſta. & in.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.ff.de lega.i. Licet poſſet
hec vltima ſolutio forſitan morderi, ex eo quia in præ
cedentibus pariformiter vocantur maſculi & fœminę
agnatę & in ſequentibus vocãtur ſolum maſculi infe
rioris gradus, quaſi ſit ſignum ꝙ ſtatutum noluerit in
ſequentibus perſonis fœminas agnatas vocare.l.i.§.
ſin autem ad deficientes.C.de cad.tollen.&.l.ſi ſeruus
ſeruum.§.non dixit.ff.de acqui.hære. Et per hoc credo
non bene dixiſſe dominum Benedictum capram in con
142 lio nonageſimoprimo. Dum voluit † ſtatutum exclu
dens matrem propter conſanguineos proximiores etiã
eam excludere propter auiam paternam, licet bene cre-
dam ꝙ auia impediat agnatos tanquam non excluſa
per ſtatutum, & quod faciat locum matri, vt dixi.ſ.in
vi.artic.princ.in tertio membro.iii.q. Illud puto ve-
143 rum † ꝙ licet fœminę non intelligatur vocate in caſi-
bus prædictis ad excluſionem aliarum. tamen ſi pone
rentur in conditione propter earum ſuperexiſtentiam
poterit ceſſare prouiſio ſtatuti, vt ſtatutum vocet ali-
quos ſi continga defunctum de cuius hæreditate agitur
decedere ſine aſcendentibus ex linea paterna. Nam ſi ſu
perſit auia paterna ceſſabit diſpoſitio ſtatuti ſecundum
Pau.de ca.in conſi.ccccxiiii.incip.viſis ſtatutis in vo
lumi.antiquorũ conſiliorum ſecundum vltimam im-
preſsionem. Et ita etiã tenet Soci.cõſi.cxxi.inci.vi
ſa cõtingentia.ii.col.aliàs.iij.vol. Dicẽs ꝙ † ſtante ſta.
144 ꝙ dotata non ſuccedat cũ fratribus ſi de eis fuerint legi
timi hæredes filia fr̃is dicet lrima hęres ꝑ cuius exiſten
tiam filia dotata excludetur. Iſta.n.de iure comprehen
ditur in conditione vt patet in.l.i.C.de condi.inſer.&
in.l.iubemus.§ ſin autem is.C.ad trebel. Item vt di-
xi.ſ.eo.poſt Bald.prædicta concluſio limitatur quan
do ſumus in caſu claro ꝙ vna fœmina etiam per aliam
excludatur, prout etiam vult Alexan.in dicto conſi-
lio.cxv.propè fin. cuius deciſionem non fui in deciſio
ne ſua ſecutus. Quæ concluſio etiam limitatũr vbi
frater excludens vel alia perſona ſemel fuiſſet hæres,
quia ſi decedat cum filia fœmina, nihilominus talis
145 † perſona ſemel excluſa perpetuò erit excluſa, vt latè
dixi ſuprà in vndecimo articu.principa. quinta quæ-
ſtione iunctis his quæ dicentur infra eadem quæſtio.
Itẽ limitatur prædicta cõcluſio, qñ caput excluſiuũ
directo nõ reſpiceret caput incluſiuũ, ſed excluſiuũ eſ-
146 ſet ꝑciſum, vt qa † ſtatutũ ꝑcisè excludat mr̃em dicẽdo

ꝙ mater nullo mõ ad ſucceſsionẽ filij admittaṫ, ſed ꝙ
ipſius ſtatuti auctoritate ſit penitus excluſa. Nam ſi in
alia parte eiuſdẽ vel alterius ſtatuti vocentur proximio
res ex parte patris, mater propter amitam excludetur,
vt per Corneum conſi. xcv. incip. in hac. iiij. & v. co.
& conſi. cxxxiij. incip. quamuis. j. & .ij. col. ij. volu. ꝗ
uis in caſu Cornei dicto conſi. xcv. mater fuiſſet exclu
ſa ſecundum eum, etiam ſi proximiores non ſucceſsiſ-
ſent, & in præcedentibus diceretur de maſculo & fœ-
mina ſuccedere valente in ſingulari numero, & caput
excluſiuum contineret duas vniuerſales excluſiones.

Et faciũt aliqua quæ dixi. ſ. eo. q. Et ex pdictis in
fertur ad aliam queſtionem, an ſtante ſtatuto ciuitatis
Aretij per quod excluditur fœmina à ſucceſsione ma-
terna auita & proauita exiſtentibus maſculis agnatis,
prout ſuprà filius ex filia excludatur à ſucceſsione auię
propter filiam ex filio qui deceſsit ſuperſtite auia & pũ
147 ctus quæſtiõis ſtat in hoc † an propter filiã ex filio ma
tre vel patre ſuo pdefuncto excludatur filia defuncti
aui patris vel matris, & quis nati ex ipſa filia ſiue ma-
ſculi ſiue fœminę à ſucceſsione. ſ. ipſorum patris ma-
tris & auorum. In quo puncto concludendũ eſt ꝙ non
excludantur, vt in effectu volunt Cy. Alberi. Salyc. &
Ang. in iectu. paduana in. l. publico aliàs prima. C. de
adul. poſt Vber. de bob. Oldr. Iac. de are. & Vgol. de
fontana doctorem parmenſem. Mouetur quia tũc ceſ
ſat ratio agnationis, vt in ſuperioribus dictum fuit, nec
poteſt tunc neptis ex filio amitæ vel eius ſoboli obijce
re ꝙ teneat locum patris iuxta. c. ſi quis in ius alterius
de reg. iur. in. vi. & § cum filius. inſti. de hære. quæ ab
inteſt. defe. & l. ſi filius à patre. § i. ff. de liber. & poſth.
quia licet hoc verũ ſit tamen neptis admittitur vt ipſa
& vt fœmina non autem vt maſculus. arg. l. non tantũ
§. ſi emancipatus. ff. de contrata. & l. ſi quis in fi. ff. de
inoffic. teſta. & l. adoptiuũ. & l. ſed ſi. § fin. & l. ſeq. ff.
de in ius voc. & l. titia ſeio. § vſuras. ff. de leg. ij. Et vi-
demus ſepe iura priuilegiare maſculos. l. i. ff. de iure
immu. & quod notatur in. l. in multis. ff. de ſta. homi.
Et hanc opi. etiam ſequitur Io. an. in addi. ſpecu. in ru
brica de ſucceſ. ab inteſt. in. ij. col. ver. ſimilem qõnẽ. &
Bar. in proprijs terminis in. l. liberorum in. vi. col. ver
ſi. quæro pone retento eodem themate. ff. de verb. ſign.
Motus non ratione agnationis, quia ſecundum eum
hæc ratio eſt perſuaſiua, licet aliter teneam in. iij. artic.
148 princip. † Sed quia filij appellatio de iure cõmuni por
rigitur ad nepotes, quando profertur ſimpliciter ſub ea
appellatione, quia filius, ſecus ſi reſpectu alterius qua
litatis, vt ibi per. l. vltimam. C. de natu. libe. & in pę
dicto ſtatuto filius excludit fœminam, non quia filius,
ſed quia maſculus. Ita vt in fœminam non tranſeat ſta-
tuti diſpoſitio, nec teneat locum patris. Et ita etiam te-
net Pau. de ca. in conſi. xlvij. aliàs. xcvij. incip. propo
nitur in caſtro ante fi. in volu. antiquorum conſiliorũ
ſecũdum primam impreſsionem. Et Pet. de anc. in cle.
i. vlti. col. de baptiſ. & Franc. de are. in conſi. cxxxij. in
cip. viſo ſtatuto communis Aretij per prædicta funda
149 menta. & maximè, quia † iſta qualitas ꝙ excludaṫ fœ
mina exiſtẽtibus maſculis debet ſupereſſe tempore quo
defertur hæreditas. l. ex facto. § ſi quis autem. ff. ad treb.
Et notat glo. in. c. cum vxori. C. quando di. leg. ce. qđ
tempus eſt poſt mortem eius de cuius ſucceſsione agiṫ
l. ſi titius. ff. de vulga. & pup. & notatur. in. l. ex facto
§. ne autem eo. ti. & patet in. l. ſi extraneus. § in delictis.
ff. de noxa. Et pro hac deciſione adducit Fran. de aret.
tex. in. c. i. de eo qui ſibi & hæredi. ſuis maſcu. in vſi.
feu. Dum ibi maſculus natus ex filio fœminę ad quam
erat deuolutum feudum conceſſum pro maſculis, &
fœminis excludit fœminam natam ex alio filio ipſius
fœminæ eius patruo qui tex. requirit talem inuitatum
ſub ea qualitate, quia ſit maſculus, ſupereſſe tempore
mortis eius de cuius ſucceſsione agitur. Sed eſt aduer-
tendum, quia Bar. in. d. liberorum in loco. ſ. allegato
ſi bñ eius verba cõſideren̄ṫ loquitur qñ ſtatutũ exclude
ret filiã extantibus filijs maſculis ſed ſi ſtatutũ non ex
pmeret de maſculis, ſed ſimpliciter diceret extãtibus fi
lijs innuit Bart. ꝙ neptis ex filio maſculo defuncto ex
cluderet filiã ſeu natos ex ea, dũ Bar. nõ vult attẽdi ra-
tionẽ agnationis preſeruandę, ſed vult inſpici qualita-
tem ſub qua filius vocetur. ſ. quia maſculus, & ita eun
dem Bar. intelligit & declarat Bal. in. l. gallus. § inſti-
tuens. ff. de libe. & poſthu. in fi. commen. & ideirco te-
neo ꝙ Bar. in hoc male loquatur quando. ſ. ſtatutũ lo
quitur ſimpliciter de filijs ꝑ pdicta. Idem tenuit Paul.
de ca. in conſi. cccccxviij. in vol. nouorum cõſiliorum
150 ſm vltimam impreſsionem. Vbi dixit ꝙ † ſtatutũ ex-
cludens matrem propter parẽtes maſculos ex parte pa
tris, debet intelligi, ſi ſint nati ex maſculis quod nõ ha-
bet dubium, quia non poſſunt deci nati ex fœminis pa
rentes ex parte patris. § fin. inſti. de pa. pote. Sequitur
latè Maria. in conſilio. xxx. incipi. proſequendo. i. co-
151 lum. cum duabus ſeq. Dicens ꝙ † ſtante ſtat. ſub rubri
ca de ſucceſsionibus ab inteſtat. ꝙ parentes maſculi ex
latere patris vſq; ad quartum gradum incluſiuè capien
do gradus ſecundum ius canonicum ſuccedant defun-
cto ab inteſtato in tribus quartis excluſa matre quæ ſo
lùm ſuccedat in reliqua quarta parte, mater non exclu
detur per maſculum nepotem ex ſorore, quia ſicut ma
ter huius nepotis nõ excluderet matrem defuncti à ſuc
ceſsione, etiam non excludit filius ſororis, ꝗtũcunq;
152 maſculus. & quia † ſtatutũ ꝙ parentes ex ſobole vel
progenie paterna vſq; ad certum gradum excludãt ma-
trem vel fœminas intelligitur de agnatione non cogna
tione, primum probatur videlicet de progenie ſm Ma-
ria. in. l. fi. C. de do. promiſ. & in. l. dedit dotem. ff. de
colla. bono. ſecundum de ſobole probatur in. l. duo fra
tres. ff. de libe. cau. & in officiales. C. de epi. & cle. De
quo etiam dicetur. ĩ. eo. xix. q. vbi allegabo. concord.
& ita etiam tranſit Cor. conſi. lvij. col. fi. ii. volu. & ꝙ
verbum parentes maſculi intelligatur de agnatis, vult
Bal. in. c. i. quemad. feu. ad fi. per ti. in materia talis ſta-
tuti. Facit qđ vult Bal. in. l. quotiens. C. de priui. ſcho
la. li. xij. quem vide & patet ex tex. in. c. i. de eo q ſibi &
hær. ſuis ma. & fœ. & in § economus in auc. de alie. &
emphi. notat Ioan. an. in add. ſpe. in ti. de ſucceſ. ab in
teſta. Et ex hoc apparet bñ dixiſſe Bal. in. c. i. in fin.
153 commen. de feu. mar. Vbi refert ſe conſuluiſſe ꝙ † ſta
tuto excludente filiam fœminam propter fratres, ſi ſu-
perſit frater conſobrinus filius ſororis, filia per illum
non excludetur, licet ipſe alia ratione moueatur, nam
ſi illa deciſio intelligatur de fratribus patruelibus male
diceret. Pdictam opi. ſequitur Saly. in. l. ij. C. de ſuc.
154 edi. Dicens ꝙ † ſtatutũ excludens matrem propter ne-
potes defuncti intelligitur de nepotibus ex filio ſeu fra
tre non ex filia vel ſorore, quia mens ſtatuti eſt ſucceſ-
ſionem non velle tranſire in cognationem. ſequiṫ Ale-
xã. in. d. l. maximum vitium. iii. colum. C. de lib. pre-
te. & quia pdicta concluſio procedit quando maſcu-
lus qui pfertur ex forma ſtatuti pdeceſsit viuẽte eo
de cuius ſucceſsione agiṫ dubitari poſſet quid ſi deceſ-
ſiſſet poſt illius mortẽ nondũ adita hæreditate, ſed de
155 hoc dicam in fi. huius. q. † Itẽ eſt aduertendum ꝙ vbi
tractaṫ de ſucceſsione materna ſeu lineæ fœminę nõ at
tendiṫ rõ agnationis, vt dixi. ſ. in. iii. arti. prin. circa fi.
Et ex pdictis fundamentis inferṫ ad deciſionem qõnis

quam

quam formaliter ponunt Cy. Slay. Albe. & Ang. in
156 d. l. publico aliás prima. ꝙ † ſtante ſtatuto diſponen-
te ꝙ filię fœminę debeant maritari de bonis patris, &
contentari dote, & filij maſculi in totũ ſuccedere, ſi cõ
tingat aliquem decedere relicto filio maſculo, & filia
fœmina, & maſculum decedere relicta filia fœmina
priuſq̃ ſoror maritetur. In qua qõne dicendum vr̃ ꝙ
ſoror & amitta per neptem ſeu filiam filij non exclude
tur, quia in ipſa nepte ceſſat ratio ſtatuti, & quia nõ ſuc
cedit niſi tãquam fœmina, put ſuprà dictũ fuit. Quam
opinionem etiam ſequitur Paul. de caſt. in. d. conſil.
nonageſimoſeptimo pro quo facit quia priuilegia per-
ſonalia perſonam non egrediuntur. l. priuilegia. ff. de
reg. iur. & c. priuilegium perſonale. eo. titu. l. quia ta-
le. ff. ſol. ma. & l. ex pluribus. ff. de admi. tut. & quia
vt dixi in multis melior eſt conditio maſculorum. Sed
hæc deciſio ſm Cy. Albe. Saly. & Ang. in loco ſuprà
allegato. & Ioan. an. in. d. rubri. de ſuc. ab inteſt. in. ij.
col. & Pau. de ca. in conſil. proxi. allegato. Et latè
Soci. conſi. ccxcvi. incipien. in pręſenti. propè fin. i.
volu. procedit quando filius maſculus vt dictum eſt
157 viuo patre deceſsiſſet † ſecus autẽ ſi deceſsiſſet poſt mor
tem patris ſcilicet eius de cuius ſucceſsiõe agitur, quia
cum eſſet ius iam quæſitum in perſona ipſius filij ma-
ſculi, illud tranſmittit in filiam ſuam. l. cum antiquio
ribus. C. de iure delibe. l. i. C. de his qui ante aper. tab.
l. i. §. in nouiſsimo. C. de cadu. tol. & quia hæreditas eſt
ſucceſsio in vniuerſum ius. l. nihil aliud. cum ſimi. ff.
de verb. ſigni. & quia ſufficit ſemel ius fuiſſe conſtitu-
158 tum. l. videamus. ff. quod met. can. † Facit quia ſuffi-
cit ſemel hæreditatem veniſſe ad caſum ꝙ amitta debe
ret eſſe dote contenta. l. cuius bonis. ff. de cur. furio. &
quod notatur in. d. ſi quis hac. & quod dixi. ſ. in. x. ar
ti. v. q. vbi tetigi an ſufficiat quem ſemel factum fuiſſe
hæredem ad hoc vt per illum & eius hæredes fœmina
perpetuò intelligatur excluſa. Et ita dicebat Vgoli. ſe
de facto obtinuiſſe, & prædicta ſimpliciter refert Albe.
in. ij. parte ſtatu. q. ciij. inci. Item quæro communiter
eſt ſtatutum. vbi dixit Barto. qui ſcripſit ſuper longo-
barda tenuiſſe ꝙ amita ſuccedat equaliter, & de quæ-
ſtione iſta tetigit Gui. de ſuza. in quæſtionibus ſtatuto-
rum in vlti. charta ver. ſed pone ſtatutum vel conſue-
tudo eſt &c. & prædicta opi. Vgol. cum ſua declara-
tione communiter tenetur. & cum illa tranſit Moder.
bonon. in tractatu dotium in vlti. arti. princi. in. xxij.
q. incip. ſtatuto & iure longobardo, & de illius verita
te clarius patebit in arti. ſeq. in. vi. q. vbi tangam an fa
cultas excludendi filiam tranſmittatur. & ita aliàs con
ſului in hac ciuitate Aſt. Poſtremò in materia huius
quæſtiõis eſt notandum dictum Ange. in auc. de nup.
159 col. iiij. in. §. optime. vbi dixit † ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ filia
dotata patri non ſuccedat ſi contingat patrem ſecundę
vxori plus relinquere quàm filię illud plus non ir-
ritabitur & conſequenter filia per talem vxorem exclu-
detur ab illis bonis ita relictis. Mouetur Ange. per illũ
textum qui probat ꝙ filius ingratus nõ poteſt tale rele
ctũ irritare & conſequenter nec talis filia quæ patri in
uito ſuccedere non poteſt.

160 DECIMO quæro † an ſtatuto excludente fœmi
nas propter agnatos vel maſculo, excludantur pp
hermofroditũ. Bal. in. l. q̃rit. ff. de ſta. ho. dicit eẽ diſtin
guendũ in quo ſexu p̃ualeat hermofroditus. Nã ſi p̃ua
leat in maſculino excludet, ſi ãt in fœminino nõ exclu
detur, rationes ſunt in promptu ex his q̃ dicta fuerunt
in quæſtionibus præcedẽtibus. ſ. vij. & viij. Et ſi talis
hermofroditus non incaleſceret magis in vno ſexu q̃
in alio vel eſſet dubium, tunc ex mente Ange. in. l. de
quibus. in. iij. col. verſi. extra quæritur. ff. de legi. non
excluderet fœminam niſi conſtare faceret ſe præualere
161 in maſculino ſeu virilitate, † quia in virilitate nõ tan-
tùm ſexus q̃ agilitas corporis & exteriores actus cõſi
derantur, per quæ apparet ꝙ aliquis magis ſit vir q̃
fœmina, ꝙ etiam patet ex notatis per Bal. in. l. quotiẽs
162 in. ij. col. C. de ſuis & legi. de † eo qui habet ſolum te
ſticulos & vnũ foramen per quod emittebat vrinam
& in agilitate corporis agebat actus viriles, concludẽ
do ꝙ talis tanquam maſculus foret ad feudum admit
tendus, & licet aliqui voluerint credẽdum eſſe in quo
ſexu preualet ipſi hermofrodito vt refert Albe. de ro.
in. d. l. quæritur. Iſtud eſt verum vbi non ageretur niſi
163 de eius prouiſione ſubdit Alberi. ibi ꝙ † ſi ſit infans
qui neſciat diſcernere nec a ſeipſo cognoſcere in quo
ſexu pręualeat admittetur ad portionem quę eſt minor
& quæ fœminis tanq̃ minor debetur & ſic conuenit
cum opi. Ang. qõ eſt dubium, quod dictum non ha-
beo pro indubitato dum loquitur de infante, quia for
ſan melius dici poſſet expectandum tempus puberta
tis quo hoc diſcerni poterit per no. per Bar. & doc. in
l. plane. §. ſi coniunctim. ff. de leg. i. & in. l. ij. poſt gl. ff.
ſi pars hære. pe. & l. illud. & l. antiqui eo. ti. & no. in
l. cum quidam §. ſuum. ff. de acquir. hære. & in. l. ſed
& ſi reſtituantur. § ſi. ff. de iudi. & an iudicio medico-
rum an mulierum hæc cognitio committatur tangit ip
164 ſe Alb. ibidem. † Quid autem ſit in mõſtruoſis & pro-
digioſis an excludant fœminas ſi ſint maſculi vel ha-
beant apparentiam maſculorum, diſtinguẽdum eſt an
habeant animam rationalem perceptibilem & conſen
ſum contrahendi licet aliquid habeant auctum vel di
minutũ à natura, vt quia qs habeat tres pedes vel qua
tuor manus vel careat pedibus & manibus & ſit boni
& perceptibilis ſenſus prout vidi vnum Papię annis
ſex vel ſeptem decurſis dum ibi vtranq; cenſuram pro
fiterer, & eo caſu fœmina per talem excludatur per
prædicta. ſi autem non habeat intellectum percepti-
bilẽ tũc per eum fœmina non excluderetur q̃ tales nõ
ſunt filij nec loco filiorum habentur nec præteriti rum
punt teſtamentũ. l. nõ ſunt liberi. ff. de ſtat. hominum.
l. oſtentum. ff. de verbo. ſign. & l. quæret aliquis. eo. ti.
& l. quod certatum. C. de poſtu. hære. inſti. & quod
notatur in. l. quod dicitur. ff. de libe. & poſthu.

165 VNDECIMO quæro † an vigore talium ſta-
tutorum fœminæ excludantur pp agnatos clericos
habui quãdocunq; hanc. q. in facto & fuit de facto in
perſonã. d. Luppi abbatis de ſancto Miniato qui ſcri-
pſit ſuper. vi. & clementinis vt refert domi. Cardi. flo
rentinus in repe. c. perpendimus. in. xvii. col. ver. octa
uo quæro ſi conſtitutio laicorum. de ſen. excommu. &
Pa. in. c. quod clericis. in. ix. col. de fo. compe. in qua
quæſtione alius Lappus de caſtelione late conſuluit in
allegatione. c. aliàs. ci. inci. in ciuitate Floren. vbi ar-
guit ad partes & tandem concludit ꝙ ſic, mouetur qa
166 † priuilegium in genere laicis conceſſum comprehen
dit clericos. c. dilecti. cum ibi notatis de foro compe.
Item quia ſtatuta recipiunt intellectum à iure commu
ni. l. ñ. C. de noxa. l. i. § i. ff. de act. & obli. Bar. in. l. fi.
ff. de legi. & quod habetur in. l. nam & poſteriores. e.
167 titu. & in. l. fi. §. licentia. C. de iure deli. ſed † clerici &
monachi religionum ſaltem non mendicantium iure
conſanguinitatis de iure cõmuni ſuccedunt non obſtã
te religione. l. deo nobis. & ibi not. C. de epiſ. & cle. §.
nullã in auc. de ſan. epiſ. & xviij. q. i. c. ſtat. xviij. q. vl
ti. c. pen. Vnde idẽ eſt dicendũ in ſtatuto vt ius cõe imi
tetur ita vt nõ ſit difformitas p iura. ſ. alle. & l. ex fa
cto. ff. de vul. & pu. & l. ſi ita fuerit. ad fi. ff. de ma. te.

&.l.labeo.ff.de ſtatuli.& hoc maximè verũ eſt,quia
verba ſtatuti quibus deſeruire debemus niſi conſtet de
mente contraeia.l.non alitee.ff.de leg.iij.l.i.§.In re igi
tur dubia cum ſimi.ff.de exee.ita admittunt agnatum
168 clericũ ſicut aliũ laicum,† cũ iura ſanguinis diſpoſitio
ne ciuili non mutentue.l.ius autem agnationis.ff.de
pac.Item pee aſcenſum ad dignitatem agnatio vel ci-
uilitas nõ debet amitti.l.pe.ff.de ſena.l.filij.ff.ad mu
nici.l.ad dimidiã.C.quod met.cau.& cleelci aſſequũ
tur dignitatem,vt in auc.de mona.in prin.& in auct.
conſti.quæ de digni.nec debemus verba legis in dubio
reſtringere.l.qcqd aſtringendę.ff.de verb.obl.l.Ille aut
169 ille.§.cũ in verbis.ff.de leg.iij.† quãtũcunq; lex ſit du-
ra eſt ſeruanda.l.proſpexit.ff.qui & aqui.Item cũ ſta-
tutum non diſtinguat inter tales perſonas,nec nos di-
ſtinguere debemus.l.de precio.ff.de publi.l.iij.in fin.
ff.de offi.præſidis.l.ſi rem quam mihi.§.fi.ff.de eui.l.
qui fundum.ff.de contrah.empt.&.l.in venditione §.
de tempore.ff.de bo.auc.iudi.poſ.cum ſimi.item cõ
iecturandum eſt q ſtatutum non minus voluerit fauee-
re clericis ſeu eeligioſis q̃ laicis,quoniam magna eſt ra
tio quæ pro eeligione facit,quæ nunquã in ambiguis
rerum diſpoſitionibus ſolet omitti.l.ſunt perſonæ.ff.
de reli.& ſump.fu.& non minus ſunt meriti reipu.ac
fauorabiles deo ſeruientes q̃ ſeculo.l.ius publicum.
170 ff.de iuſti.& iure.& † in fauoeabilibus diſpoſitioni-
bus non minus cenſendum eſt comprehendi magis me
ritos q̃ minus meritos.l.lucius.ff.de leg.iij.&.l.cum
pater.§.rogo.ff.de manumiſ.& prędicto cõſilio domi
ni Lappi plures docto.ſe ſubſceipſerunt,vt patet in al
legatione prędicta in fi.Idem conſuluit in.d.caſu.do-
mi.Lappi.abbatis.d.Io.de ligna.peout refert do.Cae.
floren.in ioco pręallegato qui tranſit cũ prædicta opi.
motus inter cætera quia quilibet poteſt dare priuilegia
171 eccleſiæ ſuper pertinentibus ad ſe,& quia † ſtatuta &
leges extenduntue ad non ſubditos in concernentibus
eorum fauorem.l.i.cum gl.& ibi notatue.C.de emã.
de cuius fundamentl veritate patet ex his quæ dixi.§.
in.vi.arti.prin.in primo membeo.in.i.q.eandẽ opin.
poſt bu.& Io.de ligna.ibi tenuit Pa.in.d.c.quod cle
ricis.in lectu.in.ix.col.ver.hæc ſunt vera de foro.cõ
pe.& in repe.in.xviij.col.verſi.ſecundus caſus.& in
c.cõſtitutus.in.ij.col.de in inte.reſti.per tex.ibi in.d.
c.dilecti.Idem voluit Bal.in.l.cunctos populos.in le
ctu.in.vij.col.vee.ſed hic vlterius quærit.C.de ſum.
tri.allegat tex.in.c.ſi adiutoeium.x.diſt.Et idẽ Bal.in
conſi.ccviij.incipit Martinus Ioannis de florentia.in
ij.col.inſerto inter conſilia Ange.& in conſil.xxx.in-
ci.pręſuppoſito.in.i.co.ver.quęrit.vtrũ.vbi pulchrè
loquitur in.iij.vo.ſecundum pen.impreſſionem. Fa
cit quod dixit in propoſito Pau.de ca.in.l.omnes po-
puli.ff.de iuſti.& iur.& quod dixit Ro.in ſing.cccc-
xxxix.inci.capitulum.vbi refert Lapũ in locis.§.alle-
gatis & quod dixit ibidem pauloante in ſing.ccccxxx-
vij.& Alex.in conſi.ccx.inci.ponderatis his maximè.
in.iij.col.ver.ad id quod notat.ij.vol.& in terminis
in conſi.ſeq.in.l.col.vbi dicit communem opi.eſſe q
172 † ſtatuta laicorum priuilegiatiua ſi materia eſt cõis &
indifferens ſunt apta etiam comprehendere clericos,&
hoc eſt de mente Io.an.in.c.fi.in princ.de offi.delega.
in.vi.per illum tex.& ibi clarius Gemi.& cũ hac.ſen-
tẽtia tranſit.d.And.ſicu.in repe.rubricę.C.qui admit-
ti.in.vi.col.vbi refert ſe aliãs ita conſuluiſſe.& alle-
gat Pan.in repe.c.eccleſia ſanctę Marię.de conſtit.&
Saly.in auc.caſſa.de ſacroſan.ec.Sequitur do.Lau.in
repe.§.ceterũm.in.xviij.col.inſti.de legiti.agna.ſuc.&
do.Fely.in.c.eccleſia ſanctę Marię.in.xxxij.colũ.in
vij.q.& hęc opi.eſt communis prout etiã dicit Soci.
conſi.ccxli.inci.circa.i.col.i.volu.vbi multa hic rela
ta allegat & quædam alia,quæ opi.procedit niſi ſpecia
liter loqueretur de clericis,quia non valeret,per tex.in
d.c.eccleſia ſanctę Marię.Nam debet ad hoc vt va-
leat ſimpliciter loqui & per verba apta comprehende-
re clericos.Nec eſt mirum ſecundum Bal.in.d.conſil.
xxx.ſi conferantur pręmia his quibus grauamina infer
ri nequeunt per nota.in.l.quotiens.C.vbi ſena.vel cla
173 riſ.& in.l.nemo qui condemnare.ff.de eeg.iue.& † li
cet clerici non ſupportent onera tamen gaudent bene-
ficijs ſtatutorum,quia ſufficit q ſubeãt onera ſpiritua
lia vt dixit Pau.de ca.conſi.ccxcvi.inci.ad primũ di-
cendum.in volu.antiquorum conſiliorũ ſecundũ pri
mam ſtampam quẽ refert do.Fely.in.d.c.eccleſia ſan
ctę Marię.in.xxxiij.col.in fi.in.viij.q.facit quod dixit
Bart.de epiſcopo.in.l.ij.in fi.ff.de his qui ſunt ſui vel
alie.iue.& ab hac opi.non eſt recedendum,q̃uis ali-
qui doc.contrarium voluerint,ſcilicet.Pet.de ancha.
in repe.c.canonum ſtatuta.in.xxxvij.col.ver.hic etiã
quæro de conſtitu.& Matheſi.in notabi.cxiij.inci.no
ta vnam lucroſam,per tex.in.d.c.eccleſia ſanctę Ma-
rię.& in.c.bene quidem.xcvi.di.& per regulam poſi-
tam in.c.fi.de ſol.quam etiam firmat Imo.in.d.c.quæ
174 in eccleſiarũ.ſcilicet q † clerci non poſſint vti ſtatutis
editis per laicos etiam ſi eis ſint multũ fauorabilia niſi
ſint appeobata per papam quod dicit Mathe.procede
re nedum in foeo eccleſiaſtico ſed ſeculari & etiã in ter
ris eccleſię vt eſt Bononię.In qua opinione ſub dubio
tamen fuit etiam quidam doctoe in conſi.cclxxii.inci.
inaduertentia ſtatuentium.in fi.inſerto inter cõſilia An
ge.motus quia ratio ſtatuti quæ fuit perpetuatis,&
conſeruationis generis maſculini & agnatorũ ceſſat in
clerico presbytero ſeu ad ſacros ordines pmoto.Quã
opi.etiam tenet & nititur.defendere.d.And.ſic.in.d.c.
quod clericis.in.xxvij.colũ.pro quo poſſent adduci
plura fundamenta relata per Lappum in alleg.præalle.
quibus patet reſponſum ex prædictis reaſſumptis ſi-
mul hic reſponſibus Lappi,præter illam in qua dicit
aliã rõnem non poſſe dari in talibus ſtatutis niſi per-
ſuaſiuam,quia ad hoc ſolutio patet ex his quæ dixi.§.
in.iij.artic.q.i. Et prædicta peocedunt in clericis capa
cibus ſucceſſionis.Nã pèe non capaces vt ſunt fratres
minores cle.exiui de paradiſo.de verb.ſigni.fœminæ
non excluduntur vt dixi.§.e.arti.q.v. Et an clerici in
minoribus conſtituti ligentur ſtatutis laicorum.Alex.
conſi.ccx.inci.ponderatis.ii.volu.& dominus Nata
in propoſito in trac.quem fecit in hac materia.iii.par
te.xvi.q.& Felyn.in.c.eccleſia ſanctę Marię.penulti.
charta.ver.quarto ſcias.de conſtitu.Et in hac materia
poſuit vnam notabilem limitationem Corneus conſil.
lxi.inci.licet.ii.col.iiij.volu.q ſi adſit in volumi.ſta-
tutorum q qui non ſuſtinent onera communis non
175 gaudeant beneficijs ſtatutorum † agnatus qui ex forma
ſtatuti excludit,fœminam,illam nõ excludet ſi ſit cle
ricus qui onera non ſuſtinet vt ibi latius per eum,quod
dictum alibi deo dante tangam.

176 DVODECIMO † videndum eſſet an propter
agnatum forenſem fœmina excludatur,de quo dixi.
§.in.vi.arti.prin.in.i.membro in.q.i. Et ibi circa
fin.apparet an excludatue per originarium,vel eum
q aliquando habuit domicilium in loco ſtatuti & po
ſtea illud mutauit vel per eum qui habet plura domici
lia. Item videndum eſſet an per agnatum iudeũ vel
infidelem & hereticum & an per agnatum vſurarium
de quibus dixi.§.in prædicto.vi.arti.prin.in.i.mẽbro
ii.&.iii.q.& in.viii.artic.princi.

Decimotertio

177 DECIMOTERTIO quæro † an ſtante ſta-
tuto ꝙ exiſtentibus maſculis fœminę non ſuccedant,
ſit locus ſtatuto ſi vnus tantùm adeſt maſculus, atten
to ꝙ verba ſtatuti loquũtur pluraliter. & de pluribus
maſculis. Bal. in. l. i. in. ij. colum. C. de cõdi. inſer. per
illum tex. dixit ꝙ ſic motus quia naturalis ratio atten-
ditur potiuſq̃ pluralis locutio. Et quia pluralis nume
rus reſoluitur in ſingularitates, id eſt in clauſulas ſepa-
ratas abſq; modo coniunctionis. l. falſa §. fi. cum con
cor. ibi traditis. ff. de condi. & demonſtra. Facit in pro
poſito. l. iubemus. §. ſinautem. ff. ad trebel. & l. cũ vxo
ri. C. quando di. lega. ced. & l. non eſt ſine liberis. ff. de
ver. ſigni. & quod no. in cle. pleriſq; de ele. Facit quia
178 † quod de pluribus dicitur de vno tantũ eſt dicendum
l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. l. prætor ait. §.
homines. ff. vi bo. rap. l. iij. § negocia. ff. de neg. geſt. &
econtra. l. i. §. quamuis. ff. de aſsig. liber. l. i. § item hoc
edictum. ff. quod fal. tut. aut. cum ſimi. Et hanc opin.
ſequitur do. And. ſicu. in repe. c. Raynaldus. in. xxxi.
col. verſi. & pondera. de teſta. habens hanc deciſionem
pro mirabili, attento ꝙ tale ſtatutum eſt exorbitans &
concipit verba in plurali numero, quia videretur non
debere vltra illum caſum extendi. l. ſi ſeruum. § non di-
xit prætor. de acquiren. hære. cui fundamento reſpon-
detur ꝙ naturalis ratio quæ preponderat hoc operatur
Et propterea dicebat Bald. in. d. l. i. C. de conditio. in-
ſer. ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ vir lucretur dotem vxore præde-
cedẽte ſine filijs, ſi vxor p̃decedat cũ vno tãtũ filio ma
179 ritus dotẽ nõ lucrabitur, mouetur etiam quia † dictio
ſine & dictio abſq; requirunt omnimodam carentiam
180 ſecundum Butri. in. d. l. i. hinc dicimus ꝙ † ſi ſtatutũ
apponat penam producenti falſos teſtes, ſi vnus pro-
ducat vnum tãtũ falſum teſtẽ nihilominus hẽbit locũ
ſtatutum. d. l. iij. §. i. ff. de nego. geſt. vbi Iac. bu. Bar. &
alij. & Bar. in. l. prętor ait. ff. vi bo. rap. & in. l. ſtichus
qui. ff. de lega. i. facit tex. in. c. ij. requiris. de app. vbi
tex. loquitur de arbitris eligendis. & glo. illum tex. ex-
ponit in arbitro in ſingulari, cum qua glo. trãſeunt ibi
doc. Facit ad idem tex. cum glo. in. l. accepta. eo. titul.
tex. in. c. prudentia. §. adijcimus. de offi. deleg. & quod
voluit Bal. in. c. mandatum. de reſcrip. & quod habet
in. c. quotiens. maximè per Pa. de teſti. per Archid. in
ſuis reportatis in. c. accepimus. de ætа. & quali. quẽ re
fert Gemi. in. c. quamuis. de prẽb. in. vi. & quod vo-
luit Pet. de anch. in. c. relatum. vbi de materia per. d.
an. ſicu. de teſta. Et iuxta prædicta dixit Cor. conſi.
181 cxvi. inci. difficultas. iij. col. ſecundo volu. † ſtatutũ
excludens filiam dotatam ſtantibus ſororibus & nepti
bus non dotatis, non exigit ꝙ adſint ſorores & neptes
ſimul non dotatę ſed ſufficit ꝙ altera ex eis adſit per iu
ra per eum Allegata. Hinc ſecundum Bal. in. l. i. in. ij.
col. C. de priuile. dot. emphiteoſis conceſſa pro mari-
to vxore & eorum liberis, intelligitur etiam pro libe-
ris non communibus ſeu alterius eorum. Ad prædi
cta facit quod not. Anto. de but. in. c. fi. in quarto mẽ-
bro ver. fallit nono. de conſue. & prædictam conclu-
ſionem ſequitur dominus Felyn. poſt multa ſimilia in
c. omnes leges. in. ij. colum. prima diſtin. referens. Ma
ria. in. c. ſuper eo. in. xxij. colum. de condi. appoſi. qui
dicit ſe vidiſſe conſultum in contrarium, ſcilicet quòd
vnus maſculus fœminam non excludat, propterea
quia cum ſtatutum loquatur in plurali & ſit correcto-
rium odioſum ieratiõabile & accuſatorium naturę iu
xta. l. maximum viuũ. C. de libe. prętę. debet ſtrictius
intelligi. l. ſi verò. §. de viro. ff. ſolu. ma. Et quia iſte ca-
ſus de vno maſculo eſt à ſtatuto omiſſus, relinq debet
diſpoſitiõi iuris cõmunis. c. ſuſceptũ. de reſcri. l. ſi ex-
traneus. ff. de cõdi. ob cau. l. ſi cũ dotem in prin. ff. ſo-
mat. Nec obſtat ſecundum illum conſultorem. l. i. C.
de condi. inſer. & d. l. non eſt ſine liberis. ff. de verbo.
ſignifi. quia loquuntur de verbo liberorum quod non
habet ſingulare. Et hanc rationem ſecundum eum aſsi-
gnat. d. l. non eſt ſine liberis. ſed verbum filius decli-
natur tam in ſingulari q̃ in plurali ſecundum eandem
ſignificationem. ſed. do. Maria. ſecũdum ꝙ refert do.
Fel. dicit ꝙ vidit ſeruari cõtrarium & ꝙ noluit ſe ſub-
ſcribere illi conſilio. Et iſta reſponſio ſecundum veri-
tatem non ſatisfacit ad communem rõnem traditã in
182 d. l. i. C. de condi. inſer. & confunditur quia † par eſt
ratio excluſionis fœminæ, ſiue vnus tantùm ſit maſcu
lus ſiue plures, quo caſu ſit extenſio etiam in correcto-
rijs. l. his ſolis. C. de reuo. dona. & latè dixi. in. iij. arti.
prin. Item poſſet contra prædictam concluſio. oppo
ni de eo quod dixit Bal. in. c. i. circa fi. de duobus fra. à
183 capi. inue. vbi dicit ꝙ † ſtatutum ꝙ frater ſuccedat fra-
tri carenti filio & filia non habet locum ſi frater defun
ctus careat altero tantùm, ſed ibi hoc ideo eſt propter
copulam quæ requirit carentiam vtriuſq; extremi, vt
ibi per eum. Poſſet etiam contra prædictam conclu-
ſionem adduci quod dixit Io. an. in addi. Spec. in titu.
de teſta. in. § i. in additio. viti. in. iiij. q. vbi dixit quòd
184 † ſi teſtator habens vxorem prægnantem, ſic dicat ſi
naſcantur poſthumi mares tamàm vnus vel plures il
los vniuerſales mihi hæredes inſtituo, & ſi cum vno
vel pluribus naſcatur fœmina iuſsit illã in certa quã
titate dotari, ſubſtituendo poſthumos ſuperuiuentes
vnũ vel plures morĩtibus in pupillari ætate vel aliàs
ſine liberis, & ſi omnes morerentur ſubſtituit. a. & b.
ſorores ſuas æqulb portionibus, & contingat mortuo
teſtatore naſci poſthumum qui moriatur in pupillari
ætate matre ſuperſtite, nõ excludi matrem propter ſub
ſtitutionem amitarũ, quæ fuit concepta in caſum plu-
rium poſthumorum, quoniam vbi vnus tantùm na-
tus fuit poſthumus, eſt caſus omiſſus qui debet habe
ri pro omiſſo. l. commodiſsimè. ff. de liber. & poſth.
Facit. d. c. ſuſceptum cum concord. ibi aſsignatis ſu-
per glo. quinta de reſ. quæ omnia probant omiſſum de
bere haberi pro omiſſo, licet eadem verſetur æquitas
in omiſſo quæ in expreſſo. quod fortius procedere di-
cit Ioan. and. vbi in extendendo verſatur odium, ſi-
cut quando mater excluditur a luctuoſa filij hæredita
te contra. l. fi. C. de condi. inſti. & l. i. §. ſed & ſi incer-
tum. ff. de ven. in poſ. mit. Et ita dicit fuiſſe iudicatum
ſed ad hoc patet reſponſio ex dictis ibi per Ioan. and.
dum vult ꝙ illa pluralitas non reſoluatur in ſingula
ritates nec verificẽtur in ſingulari, propterea, quia in
pręmiſſo caſu erat dictio vniuerſalis & collectiua om
nes quæ ex propria ſignificatione in vno intelligi, &
ſeruari non poſſet, & non admittit reſolutionem in ſin
gularitates, vt probat. l. cum ita, aliàs incipit legato-
rum. §. eum qui cum ibi notatis. ff. de leg. ij. Item põt
reſponderi ꝙ æquitas ne mater excluderetur à luctuo-
ſa filij hæreditate hoc ſuadet iuxta dictã. l. fin. cum ibi
traditis. Dixit tamen Corneus conſi. t. iij. col. ij. vo
185 lu. † ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ aſcendentes per lineam maſculi-
nam vna cum fratribus vtrinq; coniunctis ſuccedant
defuncto, ſi adſit ſolus pater cum ſorore defuncti, ſo-
ror per patrem non excludetur, quia eſt caſus à ſtatu-
to omiſſus, quod dictum habeo pro dubio. Sed qd
ecõtra ſi ſtatutum excludat filiam extãte maſculo, an
hẽbit locũ ſi plures adſint maſculi dicendũ eſt ꝙ ſic per
prędicta & per ea q̃ no. Bar. in. d. c. fi. in. iij. membro
in. d. ver. fallit nono de cõſue. Facit ꝙ dixit Bal. in. c.
quęſtioni de app. ꝙ ſi ſtatutum puniat detinentẽ vxo-

rem alterius per vnum menſem habeat locum in deti-
186 nente per duos menſes.†Et ex prædictis patet ꝙ ſi ſta-
tutum excludat fœminam propter maſculos ſibi lo-
cum vendicabit etiam contra plures fœminas, & ecõ
tra, vt dixi in.vi.artic. principa.in tertio membro.in
vi.q. Ad prædicta facit quod dixit domi. Baptiſt.
de ſancto Blaſio in repe.rubricę decreti.xi.car.ꝙ ſtan
te ſtatu.vt de omni pace vel concordia ſoluãtur gnq
habeat locum ſtatutum ſi quis fecerit plures concor-
dias. Non ſic eſt in ſubſtitutione facta vni, quia non
refertur ad plures, vt per Fran.de are.conſi.clvi.i.&
ij.col. Cæterum in pręſenti materia Maria.in conſi.
187 xlij.incip.viſa prouiſione ante fin. † Ponit tres ca-
ſus in quibus pluralitas ſolet in ſingularitates reſolui,
quos quiſq; videre poteſt qui ſunt notabiles.

188 DECIMOQVARTO quæro †an ſtatutum
excluſiuum fœminarũ propter agnatos ſeu maſculos
intelligatur tantûm eas excludere propter eos qui ſunt
in pari gradu, non autem propter exiſtentes in vlterio
ri gradu. Pau. de caſt.in conſilio.cccxlvi.inci. caſus
præſens in vltima col. verſic. cogitaui &c.in volumi
ne antiquorum cõſiliorum ſecundum primam impreſ
ſionem & in conſi.xxviij.incip.in puncto ſupraſcri-
pto eod.volumi.ſecundum vltimam impreſſionem,
tenuit ꝙ non excludatur propter exiſtentes in vlterio-
re gradu. Sequitur Alex.in.l.ſi dotali.in fin.commẽ.
189 ff.ſolu.mat.Mouetur quia †nõ eſt veriſimile ſtatuen-
tes voluiſſe vlteriorem agnatũ pręferre fœminę exiſtẽ-
ti in priore gradu. Et Modernus bononien.in tractatu
dotium vltima parte. in.xlvij.q. incip.ſtante ſtatuto
ꝙ ſtantibus maſculis &c. Refert Fulgo. Roma. &
Pet.de ancha.conſuluiſſe pro hac parte, quorum con
ſilia non inueni. Et ita etiam tranſit Corneus conſi.
cxxv.incip.aliàs ſecunda colum. quarto volumine.
190 Dicens ꝙ † ſi ſtatutum excludit fœminam propter eũ
qui de iure communi ſuccedere poteſt, intelligitur de
eo qui eſt in pari gradu non remotiore, ita ꝙ filia per
filium ſoror per fratrem, nõ autem per patruum exclu
datur ad quod facit quod conſuluit ipſe Corneus con
ſi.cxix.i.col.primo volu.incipien.placet. ꝙ † filia do
191 tata excluſa ne ſuccedat in bonis dotantis cum fratri-
bus & alijs hæredibus, debet intelligi de alijs cum qui
bus poſſet ipſa dotata concurrere propter verbũ alijs
& non de his quibus pręfertur. Sed contrarium te-
nuerunt plurimi Doc.volentes prætextu talium ſtatu-
torum excludi filiam propter nepotem ex filio. Et ita
voluit Fulgo.in conſi.lxxviij.incipi.ſuppoſito ſtatu
to, & Paul.de ca.in conſi.clxxi.incipien.præſens ca-
ſus in volumine antiquorum conſiliorum ſecundum
primam impreſſionem, & Roma.in conſi.xlij. incip.
quatuor ſunt cum concordan.allegatis per Alexan.
in cõſi.xcvij.inci.viſo themate, maximè in vlt.col.ſe
cũdo vol.& per me.ĩ.xvi.q.Et hanc contrariam opi-
nionem dicit veriorem Moder.bononiẽ.in loco pręe-
allegato.Dicens ita fuiſſe iudicatum Mantuę de anno.
192 M.cccclxi.pro qua opinione facit, quia† ratio ſtatuti
& fauor maſculorum ita militat in vlterioribus in gra
du ſicut in exiſtentibus in pari gradu.Et ita etiam ſen-
tit Fulgo.in conſi.incipien.tenor conſuetudinis ciuita
tis Alexandrię inſerto inter conſilia domini Franciſci
193 curtij numero.xxxiij. Vbi voluit † ſtante conſuetu-
dine ſcripta ciuitatis Alexandrię, ꝙ ſi pater dotauerit
filiam vel frater ſororem ſit contenta dote pro paterna
& fraterna ſubſtantia, niſi pater vel frater aliquid reli-
querit, nec amplius requirat à patre vel à fratre vel filijs
fratrum, ꝙ ſoror dotata à fratre excludetur à fraterna
ſucceſſione, non tantùm ſi adſint fratres ſuperſtites vel
filij fraterni, ſed etiam per patruum & vlteriorẽ agna
tum.pondera ratione ſtatuti, quod maximè ſm eum
procedit ſtante ibi alia cõſuetudine ſcripta ꝙ deceden
ti ab inteſtato agnati præferantur cognatis. Concludẽ
do breuibus veritas huius quæſtionis dependet, ex his
quę dicam.ĩ.in.xvi.q.huius arti.& in decimaſeptima
& omnino videantur quæ dicam.ĩ.eo.in.xx.q. Et
pręſuppoſita pro vera vltima opinione eſt limitanda
ſecundum Pau.de ca.in conſilio.xcvij.incipien.pro-
ponitur in caſtro.in volumine antiquorum conſiliorũ
194 ſecundum primam impreſſionem, vt †non procedat
ſi ſtatutũ diceret ꝙ filia nupta ſeu dotata non ſuccedat
patri exiſtente maſculo hærede, quia tunc intelligere-
tur de maſculo eiuſdem gradus verè, vt quia ſit frater
eius vel per iuris interpretationem, vt quia ſit filius fra
tris qui de iure cõmuni patris ſui locum ſubintrat iu-
xta.§ poſthumorum inſti. de exhære.libe. & .l.gallus in
princip. & per diſcurſum.ff.de liber.& poſthu.&.l.
poſthumorum.ff.de iniuſt.rup.&.l.cum filius.inſti.
de hære.quæ ab inte.defe.& auc.ceſſante, & auct.poſt
fratres.C.de legi.hę.Mouetur quia aliàs ſequeretur ꝙ
agnatus decimi gradus cui parum debita eſt hæredi-
tas excluderet filiam, cui eſt multum debita.l.ſcripto.
ff.vnde libe.&.l.cum ratio.ff.de bo.damna.quod eſ-
ſet inconueniens argu.l.ex facto.§.fin.cum ibi notatis.
ff.ad trebel.Et hanc limitationem ſequitur Modernus
ſenen.in.d.l.gallus.§. etiam in.iiij.colum.verſi.tertio
limita.ff.de liber.& poſthu. Sed cum ſupportatione
militat ratio ſtatuti in caſu huius limitatiõis ſiue in vl
timo agnato ſicut aliàs, vnde credo hanc limitationẽ
ſaluari vt agnatus collateralis vlterior non excludat,
195 †propterea quia illa verba maſculis hæredibus conue-
niunt deſcendentibus tantùm, non autem collatera-
libus ſecundum magis communem opinionem, vt per
Bal.in.c.i.quali.olim feu.pote.alie.& in.d.l.gallus.§.
etiam vbi latè Alex.& Franc.de are.ac ſcribentes cum
concor.ibi allegatis.Et ita rectè intuenti ſentit Pau.de
de caſt.in.d.conſi.xcviij.

196 DECIMOQVINTO quæro † an ſi ſtatutũ
excludat fœminas propter maſculos de aliqua linea,
intelligatur etiam excludere propter maſculos de alia
linea, putà ſi ſtatutum excludat matrem propter ſuper
exiſtentiam maſculorum collateraliũ, an auus pater-
nus etiam excludat illam.Et quidem dicẽdum videtur
ꝙ ſi agnatus collateralis remotioris gradus põt exclu
dere talem fœminã, multo magis poterit excludere ma-
ſculus aſcendens de linea aſcendentium proximior, ne
deterioris ſit conditionis proximior ꝙ̃ remotior. Ita
dixit Roma.in conſil.incip.viſa municipali in vltima
colum.verſic.octauo &c.argu.l.ſi viua matre.C.de
bo.mater. Facit quod notat Bald.in.l.venia.C.de in
ius vocan.& in.l.ſi vero §.de viro.ff.ſol.ma.& in.l.
quod vero.ff.de legi.& Ioan.an.in addi.ſpecu.ſuper
rubrica de ſucceſ.ab inteſta.cum concor.allegatis.ſ.in
vi.articu.princ.tertio membro.in.i.ſeu.ij. Dum ibi
197 dicunt ꝙ † ſtatutum excludens filiam fœminam pro-
pter maſculos, videtur etiam excludere neptem ex filia
tanquam remotiorem.Facit quod dixit Barto.in.l.ij.
198 §.videndum.ff.ad tertul.Dum voluit † ſtatutum ex-
cludens matrem fauore agnatorum videri etiam exclu
dere auiam maternã tanquam remotiorem.Ergo idem
debet eſſe in propoſito, maximè quia ſaltem ex parte
maſculorum hoc ſtatutum reputatur fauorabile, & eſt
ampliandum, vt traditur in.l.venia.C.de in ius vo-
can.De quo dixi latè in quarto articulo principa. Et
hanc opinionem ſequitur Pau.de ca.in conſi.cccxlvi.
inci.pręſens caſus in volumine antiquorum conſilio-

rum

rum ſecundum primam impreſsionem vbi loquitur
in propoſito illiuſmet ſtatuti in quo cõſuluit Roma.
& mouetur eamet ratione dicens hoc verum eſſe quã-
do ille collateralis qui eſt expreſſus in ſtatuto non pt
venire ad ſucceſsionem niſi pp ſuperexiſtentiam & cõ
iunctionem talis aſcendentis, vt eſt patruus magnus
qui non niſi per coniunctionem aui paterni ac eius per
ſonam poteſt venire ad ſucceſsionẽ nepotis, quia niſi
auus generaſſet filium ex quo natus eſſet talis nepos,
patruus magnus ad eius ſucceſsionẽ nõ admitteretur,
& quia omne ius debet eſſe potẽtius in cauſa ꝙ in cau
ſato. l. digna vox. C. de legib. & auus vt dixi eſt cauſa
per quam patruus contingit & excludit fœminam. Fa
cit etiam regula ſi vinco vincentem te, ergo multo ma
gis vinco te. l. de acceſsiõibus. ff. de diuer. & tẽp. prę
ſcrip. & c. auctoritate de cõceſ. pręb. Et late dixi. ſ. in
199 vi. arti. prin. † vnde cum ſtatutum per collaterales ex-
cludat fœminam, & tunc comprehendatur patruus
magnus, multo magis comprehendetur auus paternus
vt matrẽ excludat, & ſi vellemus arguere de fratre de-
functi ad auuũ quaſi maior ſit ratio in auo, dicit Pau.
de caſtr. in conſilio pręallegato. hoc verum non eſſe
quia frater vtrinq; coniunctus bene excludit auum
ſed non matrem, vnde ſecundum eum melius eſt argue
re de remotiore. ad illud de maioritate rationis. Reſpõ
det Pau. de caſt. ꝙ quia ſumus in correctorijs non fit
extenſio ex identitate vel maioritate ratiõis. l. illud, &
auc. quas actiones cum ibi traditis. C. de ſac. ſanc. eccl.
Et prædictam concluſionẽ dicit Pau. de ca. procedere
etiam ſi adeſſet aliud ſtatutum mandans verba ſtatuto-
rum intelligi ad literam, de quo late dixi. ſ. in. v. artic.
princ. in. xxvij. q. Et cum hac ſententia tranſit domi.
Lau. in repe. §. cæterũm. in. xxviij. col. cum ſeq. inſti. de
legi. agna. ſucce. Vbi refert & ſequitur prædictum cõ-
ſilium Pau. de caſt. Et pro prædicta opi. in terminis prę-
dicti ſtatuti Senarum conſuluerunt Roma. & Pau. de
ca. vt concipere poſſum, & conſuluit Panor. in cõſi.
200 lxxv. incip. primo eſt videndum. i. volu. Dicens † nõ
eſſe veriſimile ſtatuentes voluiſſe fœminas excludi per
collaterales & non per aſcendentes, qui poſſent ſi-
mul ſuccedere vel qui eas excluderent de iure commu-
ni. Mouetur etiam ex ratione ſtatuti quæ eſt in conſer-
uanda agnatione quæ militat in aſcendentibus de linea
paterna, ſed ſecundum veritatem in ſtatuto excludente
matrem non cadit talis ratio vt dixi. ſ. in. iij. arti. prin.
Et in hac. q. puto tranſeundũ cum ſentẽtia Pau. de ca.
in conſi. præallegato ad vnguem & cum ſua declara-
tione, per ea, quæ dicta ſunt. ſ. in. vi. articul. princip.
in. iij. membro, maxime in. i. q. & in. ij. membro, & la
tius prædictorum veritas innoteſcet ex dicendis in ſe-
quen. q. Et prædicta procedunt etiam ſi illi de linea
non expreſsi æquiparentur à iure expreſsis, putà ſi ius
ſororis qui non eſt agnatus. l. ij. §. i. ff. de ſuis & leg. &
§. i. Inſti. de legi. agna. ſuc. Nam vt dicitur in. l. memi-
nimus. & in. l. lege. xij. tabu. C. de legi. hære. ꝙ cenſe-
201 tur agnatus, & habet iura agnatorum. † vnde ſi extet
ſtatutum ꝙ agnati à ſucceſsione matrem excludant nõ
per hoc filius ſororis matrem excludet, vt per Bald. in
d. l. meminimus. & Pau. de caſt. in. d. l. lege. xij. tabu.
& in. l. fi. §. in computatione. C. de iure deliber. & in. l.
in ambigua. ff. de legi. & do. Iaſ. in repe. l. omnes po-
puli in fi. commen. ff. de iuſti. & iur. Sed poteſt etiam
dici ꝙ in his ceſſat ratio ſtatuti per ea quę dicta ſunt ſu-
prà in. ix. quæſtione.
202 DECIMOSEXTO generaliter quęro, † an ſta
tutum excludens fœminas per vnam perſonam traha-
tur ad aliam. In hac. q. facio tres caſus, nam quãdoq;
perſona non expreſſa in ſtatuto venit mediante expreſ-
ſa, & quæ fœminę pręfertur expreſsę, vt quia ſtatutũ
dicat ꝙ filia fœmina propter filios vel fratres maſcu-
los excludatur, & præmortuo filio maſculo cõtingat
ſupereſſe filium maſculum natum ex eo, de quo dubite
tur an excludat amitã. & eo caſu. Et in hoc exẽplo ſe-
cundum Bal. in. l. venia in fi. commen. C. de in ius vo
can. quem ibi ſequuntur Saly. Pau. de ca. Alexan. &
ſcribentes poſt eum talis filius vel nepos excludet ami
tam. Mouentur ex lata verborum ſignificatione iuxta.
l. liberorum. ff. de verb. ſigni. & l. lutius. ff. de hære.
inſti. Quam opi. ante eos tenuit Barto. in. d. l. liberorũ
in. v. col. cum ſeq. poſt Iac. de are. in quadam diſputa-
tione, vbi Bart. impugnat rationem prædictã. Et mo-
203 uetur per alias rationes. ſ. † quia beneficium datum
filio porrigitͬ ad nepotes ex eo ex diſpoſitione iuris cõ
munis iuxta. l. milites, & l. a diuo Marcho. C. de quę
ſtioni. & l. decurionum. ff. de pœnis, & l. emancipa-
tum. ff. de ſena. & l. i. C. de priuile. dot. Item quia ne-
pos ex filio ſublato filio de medio incipit locum filij te
nere. §. cum filius. inſti. de hære. quæ ab inteſt. defe. & §.
204 poſthumorum. inſti. de exhære. li. cum ſimi. † Vnde ſi
cut filius excluderet ſororem ſuam, ita debet illam ex-
cludere filius ex eo. Facit quia ſubrogatum ſapit natu
rã eius in cuius ſubrogatur. l. ſi eum. §. qui iniuriarum.
ff. ſi quis cau. l. i. §. hoc. ff. ſi quis teſta. li. eſ. ius fue. Fa-
cit quia ſtatuta bene recipiunt interpretationẽ extenſiuã
paſsiuè. l. i. ff. ad muni. l. i. §. i. ff. ad leg. fal. Et notanter
per Bar. in. l. omnes populi. in. vi. q. prin. ff. de iuſt. &
iure. Item pro hoc adducebat Iaco. de are. in diſputa-
tione. ſ. alleg. Rõnem ſtatuti quę ita bene militat in ne
pote ex filio, ſicut in filio licet hoc fundamentum non
placeat Bar. & male, vt dixi. in. iij. art. prin. eandẽ opi.
tenuit Io. an. in addi. ſpe. in rubri. de ſucceſ. ab inteſt.
& Bal. in. l. ſcimus. C. de inoff. teſta. & in. l. maximum
vitium. C. de lib. pręte. Vbi late examinat hũc paſſum
& Pau. de caſt. in. l. ſi vero §. de viro. ff. ſolu. mat. Mo
tus ex ratione ſtatuti, & in. d. l. maximum vitium, &
in conſi. clxxi. incip. pręſens caſus. & in conſi. cccxxx-
viij. aliàs. cccxlvi. incip. etiam pręſens caſus in volu-
mine antiquorum conſiliorum ſecundum primam im
preſsionem. & Fulgo. in. l. de quibus, quem ibi ſequi-
tur do. pręceptor meus in. xxvi. col. ff. de legi. & idem
Fulgo. in conſi. lxxviij. inci. ſuppoſito ſtatuto, & An
ge. in conſi. xxvij. & Pet. de ancha. in repe. c. canonum
ſtatuta in. xxix. col. verſi. tertio principaliter. & in pe-
nul. & vltima col. de conſtitu. & in clemẽ. i. de baptiſ.
Panor. in conſi. lxxv. incip. primo eſt videndum. i. vo
lu. Ale. in. d. l. maximũ vitium in. ij. col. in fi. cum ſeq.
& in. d. l. venia, & aliquid in. l. illam. C. de colla. Et
do. Iaſ. in. l. i. §. hoc autem. ij. lec. ij. col. ff. ad trebel. &
Ange. are. in. § i. co. fi. inſti. de iu. na. gẽ. & Cy. & Lau.
de fano. & in repe. §. cæterũ. in. iiij. col. inſti. de legi. agn.
ſucceſ. & do. prępoſitus in arbore cõſanguinitatis po
ſito poſt. c. fi. de conſangui. & affini. in. xiiij. col. cum
ſequen. cum concor. per eum allegatis. Et hæc opinio
in tali nepote ex filio eſt communis & tenenda quam
uis aliter ſenſerit Bal. in. l. ſed & milites in princ. ff. de
excuſa. tuto. & in. l. gallus. §. inſtituens in fi. commen.
ff. de lib. & poſthu. Et expreſsius in. d. §. de viro. & Ale
xan. in conſil. ciij. incip. conſideratis verbis vltima
col. ij. volumi. & Barba. in conſi. xxxix. incipien. hac
295 dubitatione in. iij. col. ij. volumi. Ex eo. quia † filij ap-
pellatione propriè nepos non continetur, & quia non
eſt facienda extenſio de perſona ad perſonam. Sed ex
prędictis & notatis per Bar. in. d. l. liberorum apparet
ſolutio ad hæc fundamenta. Quamuis Imo. in. d. §. de

viro.in vlti.col.quærat ſaluare Bal.cũ quadam diſtin
ctione.ſ.ꝙ aut ratio eſt expreſſa in ſtatuto,& tunc ſi cõ
cernit perſonas ſolummodo filiorum,vt quia dicatur
volentes fauere filijs maſculis primi gradus,nepos ex
filio fœminam non excludet,arg.l.iubemus.C.ad tre
bel.ſi verò dicatur in ſtatuto volentes fauere agnationi
maſculorum,tunc vi rationis bene comprehendetur
nepos ad excluſionem fœminę,cum per rationem mẽa
diſponentis colligatur.l.i.C.quæ ſit lon.conſue.l.cũ
mulier.ff.ſolu.mat. Si autem nulla ſit expreſſa ratio,
tunc ſecundum Imol.quia ſumus in dubio, an ſtatu-
tum voluerit fauere agnato,an verò ſolis liberis pri-
mi gradus,& ſumus in materia correctoria iuris com
munis, Interpretandum eſt ſtatutũ,vt minus lędat ius
commune ꝗ̃ fieri poſsit.Et iccirco non comprehendit
nepotes.l.ij.C.de noxa.&.c.cum dilectus de conſuet.
Nam iſta conſideratio etiã confunditur p prædicta.
Et maximè quia ratio agnationis ſola reddi põt,& ha-
betur pro expreſſa vt in locis prædictis,& per domi-
num Preceptorem meum in.l.de quibus in.vi.colũ.
Et latè dixi.ſ.in.iij.arti.princip. Et prædictam con-
cluſionẽ quam dixi tenẽdã, limitat Bal.in.l.maximũ
vitium.procedere niſi tale ſtatutum ſit intelligendum
ſecundum vulgarem & expoſitiuam interpretationẽ,
vt quia ſtatutum expreſsè talem interpretationem pro-
hibeat,vel adſit tale ſtatutum generale diſponens ſta-
tuta debere ita intelligi,ſiue ad literam,qa nepos pro-
priè & ſecundum talem expoſitionem non dicitur fi-
lius,& tunc non attenditur ratio ſtatuti,quæ aliàs non
intelligeretur prohibita, niſi expreſsè prohiberetur in-
terpretatio ex identitate rationis inſurgens,cum non di
catur extenſiua ſed declaratiua & intellectiua , de qua
prohibitione & eius effectu latius dixi ſuprà in.v. ar-
206 ticu.in.xiij.q. †An autem quod concluſum eſt de
nepote ex filio,vt excludat amitam etiam procedat in
nepote ex fratre ſeu ex filio fratris,vt excludat amitam
207 vel ſororem patruelẽ.† Stante ſtatu.ꝙ extantibus fra
tribus ſorores non ſuccedant,per prædicta apparet ꝙ
ſic,& ꝙ per tale ſtatutum frater patruelis excludat ſo-
rorem patruelem,voluit Ioan.and.in addi.ſpecu.in
rubri.de ſuc.ab inteſt.i.col.verſi.eſt ſciendum poſt Ia-
co.de are.cũ quo tranſit Bal.in.l.ſcimus in fi.prin.C.
de inoff.teſta.& Ange.in conſi.cccxliij.incip. totum
dictum ſtatutum.Mouetur quia hi fratres appellantur
l.iuriſconſultus.§.cum autem.ff.de gradi.&.§.iiij.inſti.
eo.ti.&.l.ſi frater.C.qui teſta.face.poſ. Saltem largè,
vt probatur in.l.lutius.§.quæſitum.ff.de leg.iij.& ſic
verba ſtatuti conueniunt huic caſui.Item & mens quę
eſt vt agnatorum ſalua ſit dignitas,vt latè dixi.ſ.in.iij.
208 arti.princ.† Et ſtatutum exorbitans loquens in vno ca
ſu extenditur ad alium qui largè ſub lata ſignificatione
comprehenditur in expreſſo.l.filium habeo.ff.ad ma-
ce.l.ſenatuſconſulto.ff.de ritu nup.Notat glo.in.l.i.
§.miles in prin.ff.de re iudi.Cy.in.l.i.C.quæ ſit lõg.
conſue.Et But.in.c.fi.ff.de conſue.cum concor. tra-
ditis per Modernos in auc.quas actiones.C.de ſacro
ſanc.Et cum hac ſententia videtur tranſire Alexan.in
conſi.cciiij.incip.conſideratis verbis.in.ij.&.iij. col.
ſecundo volumine. Contrarium vero tenuit Bal.in
209 l.iubemus.§.fina.C.ad treb.ſcilicet ꝙ † ſtatutum prę
dictum intelligatur de fratribus primi gradus,vbi di-
cit ſe ita conſuluiſſe,& in.c.quæ in eccleſiarum in pe-
nul.colum.de conſti.Vbi reprehendit quendam ma-
gnum doctorem qui aliter conſuluit,& in.c.ij.in fi.de
feu.marchi.vbi etiam dicit ſe ita conſuluiſſe.Motus,
quia iſte eſt caſus omiſſus à ſtatuto,& per tex.in.d.c.
i.& per not.per Iaco.butri.in.l.i.C.de ſucceſ.edict.

210 Vbi vult † ſtatutum excludens matrẽ propter patruũ
defuncti non intelligi de patruo magno,de quo.ĩ.dicã
Idem volunt Roma.Alexan.& Moderni.in.l.i.C.de
ſuc.edi.Pet.de anch.in repe.c.canonũ ſtatuta in.lxxxij.
col.ver.dicto de filijs de cõſti.maximè qa verba ſunt
capienda in potiori ſignificatu,iuxta nota.per Dy.in
l.i.ff.de ver.ſigni.& quia communis vſus loquendi
211 ita ſe habet,& quia † ſtatutum eſt interpretandum ,vt
minus lędat ius commune ꝗ̃ fieri poſsit, idem conſu-
luit Roma.in conſi.xlij.incip.quatuor ſunt.ii.col. &
Alexan.in conſi.xcvij.inci.viſo themate.ij.vol.Vbi
loquitur in terminis ſtatuti Imole,& in.l.ſi dotali.ff.
ſol.mat.& dominus pręceptor meus in.d.l.i.C.de ſuc
ceſ.edic.& in.l.tres fratres in.iiij.co.ff.de pactis.Et mo
dernus bononien.in tractatu dotium vltima parte.q.
212 xxxviii.incip.ſtatuto cauetur ꝙ fratres, † & ꝙ maxi-
mè in ſtatutis appellatione fratris intelligamus de car-
nali & nõ conſobrino,voluit Ang.in.l.i.per gl.ibi.ff.
de inoff.teſta.& in auc.matri & auię.C.quando mul.
tu.offi.fun.poſ.& in conſi.cccxxi.inci.domi. Iorda-
nus & eſt generale in dubio in quauis materia,vt per
Bar.in.d.lutius.§.quæſitum,& Imol.& Pau.de ca.ac
Alex.in indiuiduo in.d.l.ſi dotali,& Ange.in.d.l.i.
& in locis.ſ.allegatis , & Bald.in.l.vxor.C.qui ac-
cu.non poſ.Et ideo conſuluit Bal.in conſi.xxx.incip.
pręſuppoſito ſtatuto in primo volu.ſecundum vltimã
213 impreſsionem,† ꝙ ſtatuto excludente filiam dotatam
propter fratrem defuncti,non ſuccedet filius fratris ſi-
mul cum patruo excludente,quod dictum non habeo
pro verò p ea q̃ dixi latè.ſ.in.vi.arti.prin.in tertio mẽ-
bro.in.iij.q.Quando concurrit pſona non excluſa à ſta
tuto.Pro concordia harum opi.dicebat dominus prę
ceptor meus in.d.l.i.in vlti.colum.C.de ſucceſ. edic.
214 ꝙ † qñ ſtatutum excludit fratres intelligitur et exclude
re patrueles ac remotiores.Et ita intelligit Io.an.in di-
cta rubrica de ſucceſ.ab inteſta.& Ange.in dicto conſi
lio.cccxliiii.cum concor.ſ.allegatis,Sed quando ad-
mittit fratrem,tunc intelligitur de fratre primi gradus
& ita intelligit notata per Bar.in.d.§.quæſitũ. Sed Ale
xan.in dicto conſi.xxiiii.Cum quo tranſit do.Cur.iu
nior conſil.v.xxi.colũ. Aliter ſaluat dictum Io.an.in
rubrica pręallegata volens ꝙ procedat quando frater
patruelis non tractat de excludendo illam perſonam
quã verus & proprius frater excludebat videlicet ami
tam patris ſui ſororem,ſed quærit excludere ſororem
patruelem. Et ita etiam ſentit in.d.l.ſi dotali , & hoc
ante voluit Roma.in.l.prima vlti.colum.C.de ſuc-
ceſ.edi. Mouentur quia non eſt par nec tãta ratio in ad
mittẽdo remotiorem ad excluſionem proximioris.Fa
cit quod etiam dicit Bal.in.l.quod vero circa fi.com-
men.ff.de legi.& Alexan.in conſi.xcvii.ſecundo vo
lumi.Alia concordia poſſet colligi ex notatis per Imo.
in.l.ſi vero.§.de viro in penult.& vlti.colum.ff.ſolu.
matri.ſed illam cõcordiam.ſ.reprobaui. Breuibus
communis opi.eſt ꝙ tale ſtatutum intelligatur de fratri
bus primi gradus ſecundum ꝙ intelligit ius commune
l.ii.C.de noxa.&.c.cum dilectus de conſue. Quã
opi.ſequitur Corneus conſilio.lvii.incipien.videtur
in fi.primo volu.& in conſi.clx.incipien.in conſiliis.
iii.colum.verſicul.& ſtatuta.ii.volumi.& conſilio.
clxix.incipien.multe in fi.iiii.volu.Et ita etiam late cõ
ſuluit Maria.conſi.xxx.incipien.quamuis.v.col.cum
215 ſequen.Dicens ꝙ † ſi filia dotata excludatur propter
fratrem filię vel patruum non excludetur propter filiũ
patrui videlicet fratrem patruelem.Et eſt regulare ꝙ qñ
ſtatutum excludit propter agnatos vel agnatas vſq; ad
quartum gradum , dum includit has perſonas , cæte-
ras

ras videtur excludere, vt per Corneum conſi.cxv.in-
cip.in hac.iij.col.ij.volu. Hinc dixit Soci.in conſil.
216 ix.incip.viſo.ij.volu.ꝙ † excluſa propter fratrem &
patruum, nõ excluditur propter filium patrui. Et ſi
dicatur ꝙ ſaltem ex vi rationis quæ verſatur in pręſer
uanda agnatione, debet intelligi etiam de fratribus &
ſororibus patruelibus cum habeatur talis ratio pro
expreſſa, vt dixi.§.in.iij.arti.princip. Reſpondetur ꝙ
aut pręſupponimus ꝙ intelligatur de filio fratris ad ex
cluſionem amitę, & tunc non trahitur ad eum ſtatutũ
nec ex verbis, quia reſpectu amitę, nullo modo eſt fra
ter, nec ex rõne, quia non eſt par vel tanta rõ in filio fra-
tris qui eſt remotior quæ eſt in fratre, vt dixi per ea quę
dicam in ſeq.caſu verſ.vbi autem, ſed quando agitur
de fratre patruele, vt excludat ſororem patruelẽ nõ po
teſt bona ſolutio accommodari iuxta ea quæ in ſimili.
dixi.§.in.vi.arti.prin.in tertio membro.in.iij.q.

SECVNDVS caſus eſt quando perſona expreſ
ſa in ſtatuto eſt iuncta per non expreſſam quæ vult fœ
217 minam excludere, vt quia † excludatur ſoror vel filia
extante patruo, & tunc multomagis excludetur extan-
te patre per quem patruus defuncto cõiungitur ſecun-
dum Pau.de ca.in conſi.cccxlvi.incip. caſus pręſens
in.iij.col.in fi.in volumine antiquorum conſiliorum
ſecundum primam impreſsionem, vel quia excluda-
tur propter filium fratris, nã multomagis excludetur
propter fratrem, vt dixit Pau.de caſt.in conſi.cccxli.
incip.hæreditas prædicta.eo.volu.poſt notata per Ia
co.de are.quẽ refert Io.an.in addi.ſpecu.§.allegata ru
brica de ſucceſ.ab inteſt. Dum volunt ꝙ ſtatutum lo-
quens de vna perſona extenditur ad aliam quæ venit
illa mediante. Et dixit Corneus cõſi.xcvij.inci.ꝙ ꝙ
218 colum.fi.v.vol. † ꝙ ſi filia excludit patrem auum &
proauum pariter excludat patruum vel fratrem qui nõ
attinent perſonę defunctę niſi mediante perſona patris
aui vel proaui. Et cum hac ſententia tranſit Soci.cõſi.
ix.incip.viſo.ij.volu. Facit quod notat Bald.in.l.
illam.C.de colla. Et dixi latè in.vi.art.prin.iij.mẽbro
i.ij.&.iij.q.quod maximè procedit quando ex larga
ſignificatione contineri poteſt perſona non expreſſa,
quia tunc licet arguere à maioritate vel paritate ratio-
nis, de quo dictũ fuit in pręcedenti mẽbro. Facit quod
dicam in ſeq. ſcilicet ꝙ ex identitate vel maioritate ra-
tionis in terminis ſtatuti noſtri licita ſit extenſio cum li
219 mitatiõibus quas ibi dicam. † Ex prædictis infertur
ꝙ ſi mater vel auia excludatur pp frẽm patruelẽ ſeu fi
liũ fratris, multomagis excludat propter ipſum patruũ
qui eſt cauſa coniunctionis ipſius fratris patruelis, vt
plenè conſuluit Corneus conſi.clxxxviij.incip.in pręſenti.ij.volu. Vbi idem dicit ſi ſtatutum excludat ma
trẽ propter fratrẽ patruelem, quia nihilominus patrue
lis excludet auiam que venit mediante matre.

TERTIVS caſus eſt quando perſona maſculi
non expreſſa in ſtatuto, de qua dubitatur an excludat
fœminam, non eſt cauſa coniunctionis expreſſę nec cõ
220 iuncta per illam, putà quia † ſtatutum excludat matrẽ
vel filiam vel ſororem propter patruum, & adſit fra-
ter germanus vel alia pſona proximior vel in pari gra
du ſuccedendi expreſsè, & in qua ſit tanta vel maior
ratio. In quo caſu Pau.de caſtr.in.l.illam.C.de coll.
quem ſequitur Alex.in conſi.xcvij.incip.viſo thema
te in vltima.col.in prin.ij.volumi.tenuerunt ꝙ mater
per fratrem germanum nõ excludatur, propterea quia
in correctorijs ex maioritate vel identitate rationis nõ
eſt licita extenſio.l.illud.&.d.auc.quas actiones cum
ibi traditis.C.de ſac.ſanc.eccle. Et ideo ſecundum eos
ſi talis frater ſit coniunctus ex latere patris tantùm de-
functo. mater ei pręfertur ex diſpoſitiõe iuris commu-
nis cum ceſſet ſtatutum auc. de functo. & in corpore
vnde ſumitur.C. ad tertullianum. Sed contrariam
partem puto veriorem, quia vt totiens dixi & latè con
cluſi.in.iij.arti.princip.ſecundum veriorem, & ma-
221 gis communem ſententiam † ratio pręſeruandę agna-
tionis habetur pro expreſſa in ſtatuto quo caſu bene eſt
licita extenſio, vt ibi dixi, & traditur in.l.quamuis.C.
de fideicom.Cy.& Ange.in.l.i.C.de adulte.Paul.de
ca.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol.matrimo. & per Bald.
in.l.maximum vitium.in.iiij.colum.C.de lib.pręte.
vbi dixit ꝙ tunc non dicitur fieri extẽſio ſed ſubeſſe in
terpretatio intellectiua ſeu declaratiua, notat Alexan.
in.l.ſi conſtante in princ.ij.col.ff.ſolu. matri.& do-
mi.præceptor meus.in.d.auc.quas actiones ꝙ maxi-
mè procedit, quia tale ſtatutum eſt fauorabile maximè
ex parte maſculorum, vt tradiť in.l.venia.C.de in ius
vocan. Et late dixi.§.in.iiij.arti.prin. Et conſequenter
eſt ampliandum vt in regula odioſa de reg.iu.& in.l.
cum quidam.ff.de libe.& poſthu. Faciunt etiam quæ
notat Pet.de ancha.in repe.c.canonum ſtatuta.in.xc.
colum.cum ſeq.de conſti. Et quæ dixi ſuprà in præce.
queſt. Et ita etiam tenet Corneus cõſil.cclxix. incip.
conſtat.ij.vel.iij.columna.iiij.volumi. Dicens quòd
222 † ſtatutum excludẽs matrem propter patruos & filios
patruorum, multomagis excludit propter fratres con
ſanguineos tantùm, & ꝙ excludens matrem & aſcen-
dentes per lineam maternam propter auiam maternam
multo magis excludit propter ſororem conſanguineã
223 tantùm. † Et prædicta ſunt intelligenda niſi perſonę
maſculorum eſſent limitatę, vt quia ſtatutum excludat
fœminas propter agnatos vſq; ad talem gradum, vel
propter fratres primi gradus, vel volendo fauere fratri
bus primi gradus, vel alio modo æquipollenter ſecun
dum Bal.in conſil.lxxxv.incip.ſtatuto ciuitatis Flo-
rentię.i.volu. ſecundum vltimam impreſsionem, &
in conſi.lxix.incip.Martinus ioannis inſerto inter con
ſilia Ange.& Imol.in.d.§.viro in penulti.colum. qui
in hoc bene dicit, quia tunc ex identitate rationis etiam
expreſsè non fieret extenſio ſecundum Bal.in.d.auct.
quas actiones in.ij.colum.poſt Guil.de cu.& Cy. Ita
intelligentes tex.in aucten.hæc conſtitu. Inno.quos ibi
ſequitur dominus præceptor meus in.vij.col. verſicu.
ſecundo limita. Facit.l.in agris.ff.de acqui.rer.domi.
ſcilicet ꝙ limitata cauſa limitatum debeat parere effe-
ctum. Idem eſſet ſi adeſſet dictio taxatiua tantùm ſecun
dum doc.in locis prædictis.& Salyc.in.l.illud.C.de
ſacroſan.ec. Vbi reſpondet ad gl.in.l.ob æs.C.de prę
224 di.min.quæ allegatur ꝙ † dictio taxatiua non ex-
cludit caſus ſimiles vel ſimilem rationem habentes. Itẽ
prædicta non procederent vbi ceſſaret talis ratio, vt quia
ageretur de ſucceſsione fœminæ, vt latè dixi ſuprà.in
iij.articu.princ.circa fin.quia tunc procederet regula
ꝙ in correctorijs ex identitate vel maioritate rationis
225 non fiat extenſio. † Vbi autem perſona agnati maſculi
non expreſſa quæ vult excludere fœminam eſſe remo-
tior expreſſa, adhuc ſecundum aliquos dicendum eſ-
ſet fœminam excludi. Propterea quia in ea militat ra-
tio ſtatuti per iura prædicta, & ita voluit Fulgo.in cõ
ſi.xxxiij.incip.tenor conſuetudinis inſerto inter conſi
lia domini Fran.cur.cui conſilio ſe ſubſcripſerunt alij
226 non modice auctoritatis Docto. vbi tenuit ꝙ † ſtante
conſuetudine Alexandrię in ſcriptis redacta ꝙ ſi pater
dotauerit filiam vel frater ſororem contenta dote pro
paterna & fraterna ſubſtantia, niſi pater vel frater ali-
quid reliquerit, nec amplius requirat à fratre vel à pa-
tre vel filijs fratrum, ꝙ ſoror dotata à fratre exclu-

datur à fraterna ſucceſsione, non tantùm ſi adſint fra-
ter ſuperſtes vel filij fratrum ſed etiam propter patruũ
vlteriorem agnatum ponderata ratione ſtatuti, quod
maximè procedit ſecũdum eum ſtante ibidem alia cõ
ſuetudine ſcripta ꝙ decedenti ab inteſta. agnati præfe-
rantur cognatis. Contrarium credo verius, quia non
eſt par vel tanta ratio in remotiore vt excludat fœmi-
nam quæ eſt in proximiore à ſtatuto nominatim vo-
cato per ea quæ in ſimili. Dixi ſuprà in. vi. artic. prin.
in. ij. mẽbro. iij. q. in fi. & dicã in ſeq. col. plus ſenſit do
mi. Sign. de homo. in conſi. ccxxviij. inci. in themate
227 quæſtionis. quod † non tantum in perſonis ſed etiam
in caſu ſucceſsionis debent verificari verba ſtatuti ad
hoc, vt habeat locum eius diſpoſitio & vt agnatis fœ
minæ præferantur. De quo aiibi dixi maximè in. viij.
arti. prin. in vlti. q. cũ præced. Cæterùm in hac ma-
228 teria eſt facienda regula negatiua, ꝙ ſi † perſona proxi
mior vel qua mediante remotior eſt coniuncta non ex
cludit fœminã, minus excludat ꝑſona cõiuncta per illã
proximiorem, ita ꝙ auunculus qui eſt cõiunctus me-
diante perſona matris non excludat filiam, quãdo ma
ter eam non excluderet vt per Corneum conſi. cxv. in-
cip. in hac. ij. & . iij. col. ij. volu. Idem vult ipſe Corne.
conſi. xc. incip. ſcrupuloſa. v. col. ver. & pro iſta. iij.
vol. Dicens ꝙ vbi patrui nominati ſunt in ſtatuto ex
cludente filiam, debemus talem ſumere interpretatio-
nem ꝙ ſi parentes primi eam non excluderent, multo
minus excludat patruus, & faciunt quæ dixi in. vi. ar
ticu. princ. in tertio membro. Incidenter iuxta præ-
229 dicta contingit dubitari, † an ſtatutum excludens ma
trem propter patruum. intelligatur etiã excludere pro-
pter patruum magnum. Iaco. butr. in. l. i. C. de ſucceſ.
edic. Cum quo ſimpliciter tranſit Bal. in. l. omnes po-
puli. in. ix. col. ff. de iuſti. & iur. & Angel. & Roma. in
d. l. i. & Roma. in conſi. xlij. incip. quatuor ſunt. ij. co
lum. tenuit ꝙ non, motus quia patruus magnus eſt im
propriè & largo modo patruus, vt dicit glo. in. d. l. l.
cum qua tranſeunt ibi Pe. Cy. ray. & communiter an
tiqui. & in ſtatutis verba debent propriè & ſtrictè in-
telligi. l. iii. §. hæc verba. ff. de neg. geſt. l. i. §. ſi is qui na-
uem cum ſimili. ff. de exerci. Et ita conſuluerunt multi
Doc. bononien. ſecundum Bald. in. d. l. i. ſed hoc fun
damentum impugnant Bald. Saly. Pau. de ca. Franc.
de are. Alex. & communiter Moder. in. d. l. i. volentes
ꝙ patruus magnus ſit propriè patruus, quia illa di-
ctio magnus non denotat improprietatẽ, ſed apponi-
tur gratia differentiæ & demonſtrationis, vnde ipſi idẽ
230 tenent per alia fundamenta. ſ. † quia verba indifferen-
ter prolata, debẽt intelligi per prius, & ſic de patruo ꝓ
ximiore & non per poſterius, nec de patruo remotiore
ſicut eſt patruus magnus. l. qui liberis. §. hæc verba. ff.
de vulg. & pupil. Item quia ſtatuta ſunt ſtricti iuris &
ſunt ſtrictè intelligenda & reſtringenda, vt minus ha-
beant abſurditatis, nec ſecundum Bald. per abuſiuum
modum loquendi illiteratarum perſonarum ſiue vul-
garium verbum prolatum à ſtatuto inciuiliter exten-
di debet. Item præſupponit Bal. non debere hoc ſtatu-
tum latè intelligi tanquam ſit odioſum. c. odia. de reg.
iur. in. vi. l. cum quidam. ff. de libe. & poſthu. Et cum
prædicta opinione tranſeunt idem Bal. in. l. iubemus.
§. fi. per illum tex. C. ad treb. & in conſi. incip. in Chri
ſti nomine ſi mater non extat. & Pet. de ancha. in repe.
c. canonum ſtatuta in. ixxxvij. col. verſi. quid dices de
patruo magno de conſti. Roma. in conſi. xviij. incipiẽ.
viſo themat. & Alex. in conſi. xcvij. incip. viſo the-
mate circa medium. ij. volumi. Et hæc opinio eſt com
munis pro qua facit quod dixit Bal. in. l. quod vero.
ff. de legi. & . l. hac edictali ſuper ver. quã obſeruatio-
231 nem. C. de ſecun. nupt. Quod † ſtatutũ faciẽs mentio-
nem de nouerca ſeu excludens materteram non cõpre-
hendet materteram magnam ſeu nouercam magnam.
Ad idem facit ſecũdum Bal. in. d. l. ꝙ vero, & Roma.
& Alex. in. d. l. i. C. de ſucce. edi. quia non eſt par, vel
tanta ratio in admittendo remotiorẽ agnatũ ſicut pro-
ximiorẽ ad excluſionem fœminæ, prout etiam dixi ſu-
prà hac. ea. q. in præce. col. Et cũ iſta opin. trãſit dña
Maria. conſil. xxx. inci. quamuis in. vii. col. Et pulchrè
ac copioſè ſub verborum breuitate dominus Bartho-
ſoci. in conſii. cxliiii. incip. diligenter conſidarata ante
232 medium. i. volumi. Dicens ꝙ † ſi ſtatutũ excludat fœ-
minas extantibus fratribus vel filiis fratrum aut pa-
truis vel filiis patruorum, ſoror non excludetur à ſuc-
ceſsione fratris nec mulier propter filiam patrui magni
quæ nec per ipſum patruum magnum fuiſſet excluſa,
quia ſtatutum de patruo non trahitur ad patruum ma
gnum. Sequitur Corneus cõſi. xcii. incip. videtur. iii.
colum. ii. volu. Sed in contrarium arguit do. præ-
ceptor meus in. d. l. i. Primò quia hoc ſtatutum ſaltem
ex parte maſculorum eſt fauorabile, & ideo extenden-
dum per ea quæ late dixi. ſ. in. iiii. arti. princ. Secundo
ex ratione præſeruandæ agnationis quæ ita militat in pa
truo magno ſicut in alio per ea quæ dixi. ſ. in. iii. arti.
princip. Item in contrarium facit ſecundum Alexã.
d. l. i. quod dixit Bar. & poſt eum Bal. in. l. cui eorum.
§. aff initatis. ff. de poſtu. & Bart. in. l. ſi ſub conditio-
ne verſi. quæro quid in proauia. ff. de teſt. tutel. & Bar.
in. l. gallus. §. inſtituens. Cum quo tranſeunt ibi Imol.
& Cu. ff. de libe. & poſthu. volentes per tex. in. d. §. aff i
nitatis, ꝙ diſpoſitio auc. matri & auiæ. C. quãdo mu.
tu. off. fun. poſ. licet ſit correctoria loquens in auia tra
hitur ad proauiam, verum ex prædictis patet reſpon-
ſio maximè, quia non eſt par, vel tanta ratio admitten
di remotiorem agnatum ſicut proximiorem. Item
quia verba debent intelligi per prius & non per po-
ſterius, vt atteſtatur philoſophus, & facit in. l. hoc le
gatum, & ibi Bar. ff. de leg. iii. & . l. legatis. ff. de leg. ij.
De aliis enim fundamentis non eſt curandum. Item ad
notata. in. d. §. affinitatis, reſpondet Ale. in. d. l. i. dupli-
citer vt ibi per eum & per Moder. peru. Vbi autem
ſtatutum excluderet patruum. tunc bene excluderetur
patruus magnus in quo maior eſſet ratio vt excludere
tur, & quia vbi excluditur proximior in gradu, ſequẽ
tes etiam excluduntur. l. i. in prin. Et ibi glo. notabilis
in verbo fiſco. ff. ſi quis ali. teſta. prohi. Statuta. n. reci
piunt interpretationem per punctum rationis, vt dixit
Bal. in. c. i. in. v. col. de conſi. Facit regula. l. de acceſ-
ſionibus. ff. de di. & tẽpo. præſcrip. Et quod dixi ſuprà
poſt Bal. in. d. l. quod vero. Et quod dixi ſuprà late in
ſexto articulo principali in tertio membro in prima ſe-
cunda & tertia quæſtione. Et ꝙ dixit Ange. in conſilio
cccxliiij. incipien, totum prædictum ſtatutum de ſtatu-
to excludente fratres, vt intelligatur multo magis ex-
cludere fratres patrueles. Et ita tranſeũdum puto poſt
domi. præcep. meum in. d. l. i. qui latè examinat hanc
233 quæſtionem. Inſuper. † Prædicta deciſio ꝙ fœmina
non excludatur per patruum magnum, limitatur niſi
in ſtatuto excludente fœminam propter patruum fieret
in aliqua parte mentio de patruo magna, taliter ꝙ poſ
ſet coniecturari dicta in vna parte aliam partem decla
rare, vel niſi nominarentur in ſtatuto ad excluſionem
fœminarum aliæ perſonæ quæ non eſſent patruo ma-
gno proximiores, vt per dominum Bartholo. ſoci. cõ-
ſilio ſuo. cclxxx. incip. conſiderata. i. vol. Iuxta præ
234 dicta videndum eſt † an ſtatutum excludens filias pro
pter

pter filios excludat neptes pp nepotes ex filio maſcu-
los. Hæc quæſtio habet duo capita. Primum eſt an ſta-
tutum excludens filias pariter excludat filios filiarum
ſeu neptes ex filijs maſculis, quod late examinaui. ſ.
in. vi. arti. princi. in. iij. membro. i. q. in quo concluſi
ꝙ ſic Aliud eſt an ſtatutum excludens fœminas pro-
pter filios pariter excludat propter filios filiorum, in
quo etiam concluſi ꝙ ſic ſuprà hacmet. q. in princi. ex
135 quibus capitibus ſimul iunctis ſtat concluſio ꝙ † ne-
pos ex filio maſculo ita excludat filios ex filia ſicut
ipſam filiam, & etiam excludat neptes ex filio non tã-
tùm ex filia, cum maior ſit ratio excludendi remotiorẽ
argu. l. ſi viua matre. C. de bo. mater. & notat Bal. in
l. quod vero. in fin. ff. de legi. & ſuprà proximè dixi.
Et prædicta concluſio eſt communis quam tenet Ioã.
an. in addi. Spe. in rub. de ſucceſ. ab inteſta. poſt Iaco.
de are. & Bar. in. l. liberorum. in pen. col. ff. de verb.
ſigni. Bal. in. l. maximam vitium. in. ij. col. vbi etiam
Alex. C. de libe. præte. vbi hoc limitat Bal. niſi ſtatutũ
expreſsè prohiberet talem interpretationem, prout di-
xi ſuprà in hac met. q. Alberi. de ro. in auc. itaq; vlti.
col. C. commu. de ſuc. vbi plenè examinat hanc. q. &
arguit ad partes, & refert ita fuiſſe de mẽte prædicti Ia
co. de are in diſputatione ſua incip. cum ſecundum cõ
ſuetudinem. aliàs incipit ſtatutum eſt vel conſuetudo
quam quæſtionem etiam examinat. Pet. de anch. in re
pe. c. canonum ſtatuta in penul. & vlti. col. ver. tertio
principaliter in ſtatutis. de conſti. vbi tranſire videtur
cum hac met ſententia, & expreſſius in cle. i. in. iiij. q.
de baptiſ. & Alex. in. d. conſi. xcvij. & in conſi. xxiiij.
incipien. conſideratis verbis. pe. col. ſecundo volu. li-
cet in ſecunda reſponſione quam dat ad dicta. Io. and.
in addi. Spe. in rub. de ſuc. ab inteſt. non bene dicat p
ea quæ. ſ. proximè dicta ſunt. Idem ſequitur Ang.
are. in §. i. col. fi. ff. de iure natu. Et do. Cardinalis &
Alexã. in materia arboris affinitatis quam poſuit poſt
c. fi. de conſan. & affini. in. xiiij. col. cum ſeq. cum cõ-
cor. quæ colliguntur in illis duabus quæſtionibus per
quas dixi hanc decidi. Et licet Bald. in maſculo nepote
nato ex fœmina tẽnuerit ꝙ non excludatur quando ſta
tutum excludit filiam dotatam, tamen veritas eſt in cõ
trarium vt latè dixi etiam ſuprà in. vi. arti. princip. iij.
membro in prima quæſtione circa finem. Et prædicta
concluſio vt ibi dixi procedit etiam ſi adſit ſtatutũ ꝙ
verba ſtatutorum intelligantur ſecundum verum, &
proprium intellectum abſq; aliqua interpretatione vel
ſubauditione ſecundum Bald. & modernum peru. in
d. l. maximum vitiũ. & Pet. de anch. in repe. c. cano-
num. ſtatuta circa fi. commen. de conſti.

136 DECIMOSEPTIMO quæro † an ſtatutũ
excludens fœminam extantibus fratribus intelligatur
de fratribus defuncti vel fœminæ excluſę an verò de
vtriſq;. Ro. in conſi. xvi. incipiente viſo themate con
ſultationis. conſuluit ꝙ intelligatur de vtriſq; motus
ex præſumpta ratione ſtatuti quæ conſiſtit in conſeruã
dis familijs & agnatione & fauore maſculorum vt ple
nè dictum fuit ſuprà in tertio arti. princ. Quæ ratio cũ
ſit communis ad vtroſq; fratres facit ſtatutum & eius
verba generaliter de vtriſq; fratribus intelligi. l. cum pa
ter. §. dulciſſimis. ff. de leg. ij. l. regula §. qui ignorauit. ff.
de iuris & facti igno. l. de precio. ff. de publi. cũ vulg.
ꝙ vbi lex vel ſtatutum non diſtinguunt nec nos diſtin-
guere debemus. Et ſecundum veritatem hę ſolę ratio-
nes non mouerunt Ro. ad ita conſulendum ſed alię mi
xtæ ſcilicet præfatio ſtatuti ſuper quo conſuluit ac eius
rubrica & ratio quæ ex his colligebatur. Item quia
ſtatutum illud ſpecifice prouidebat in alio capitulo
quando extarent fratres fœminæ, propter quæ fun-
137 damenta ipſe Ro. conſuluit ꝙ † ſtante ſtatuto ꝙ fœmi
na dotata extantibus fratribus nihil poſsit petere vltra
relictum etiam ratione legitimæ, talis fœmina excluda
tur à petitione ſupplementi etiam extantibus patruis
non tantùm fratribus eius. Et ſecundum hanc opinio.
modernus bonon. in tracta. dotium in vltima parte in
xxiiij. q. incipi. ſed cadit. refert ſe conſuluiſſe apud Caſ
ſale Montisferati, & in ciuitate Cremonę, dicens, ꝙ
iſta eſt pura veritas. Quam opinionem ſtricto iure di
cit etiam veriorem domi. Gregorius nata in tracta. quẽ
fecit in hac materia in. v. q. tertię principalis, & legen-
do ſequitur dominus Curtius ſenior in. l. i. C. de ſucce.
edi. & conſulendo cum multis alijs quos refert domi
nus Fran. cur. iunior in ſuo conſi. quinto in. xviij. col.

Sed in caſu quæſtionis formatę per Moder. bono.
non videbatur ſubeſſe dubium, quia loquitur quando
ſtatutum diſponit ꝙ filia dotata nullum habeat regreſ
ſum ad bona paterna contra fratres parentis defuncti
vel hæredes, & ſic in caſu claro pro quo adducit quia
ſtatutum excluſiuum fœminarum non dicitur odio-
ſum, & habet vim legis non diſpenſationis. l. omnes
populi. ff. de iuſti. & iur. & §. i. inſti. de iure natu. gen. &
ciui. immò ex parte ſaltem maſculorum eſt cenſendũ
fauorabile & extendendum ſecundum cõmuniter ſcri
bentes in. l. venia. C. de in ius vocan. & latè dixi ſuprà
in quarto arti. princ. Ad idem facit quia ſtatutum in-
definitè loquitur, & indefinita ſolet æquipolere vni-
uerſali. l. ſi pluribus. ff. de leg. ij. cũ concor. in qua vni
uerſali ſolet dari regula ꝙ nihil intelligatur exceptum.
l. hoc articu. ff. de here. inſti. Et hæc maximè vera ſunt,
quia intelligendo de vtriſq; fratribus non agimus de
aliqua extenſione. immò aliter dicendo verba reſtrin-
geremus. Contrariam ſententiam ꝙ tale ſtatutum in
telligatur de fratribus ipſius filię excluſę tenuit Maria.
conſi. xxx. incipiẽ. quamuis. vij. columna. vbi allegat
Bald. ita conſuluiſſe & Corneum conſilio. lxv. incip.
plura. ſecunda colum. iij. volumine. & Soci. conſi. ix.
incipien. viſo. ij. volumine. & eſt de mente Cornei in cõ
ſilio. cxxv. incipien. aliàs ſecunda colum. quarto vo-
138 lumine. dicẽtis † non eſſe in dubio ſumẽdam interpre-
tionem ꝙ tranſuerſalis excludat filias & deſcendentes
Ad quod faciunt etiam quod volunt glo. in. l. fratres.
C. de inoffi. teſta. & in. l. i. ff. eodẽ. & Bar. in. l. Iutius.
§. quęſitum. ff. de leg. iij. & Bal. & in. c. i. in fi. commẽ.
de feu. marchi. & in. l. vxor. in principio commen. C.
qui accuſa. non poſ. & Pet. de anch. in repe. c. primi. in
xiiij. arti. princip. lxxxij. col. ver. dicto de fratribus. de
conſtitu. & Rom. d. conſi. xvi. & pulchrè Ang. in. l. i.
ff. de inoffi. teſta. & Alex. conſilio. cciiij. incip. conſi-
deratis. co. fi. ij. vol. dum volunt etiam in hac materia
ꝙ fratrum appellatione intelligatur de primis nõ de cõ
ſobrinis ſeu vlterioris gradus vt dixi. ſ. in præcedẽ. q.
licet hoc ſimile multum non ſtringat. Ideo Corne. con
ſi. xc. inci. ſcrupuloſa. iij. & iiij. col. tertio volumi. di-
139 xit ꝙ † excluſa per collaterales debet intelligi de illis q
ſunt paris vel primi ſeu prioris gradus & habentibus
ſimilitudinem cum excluſa. Et ſupradictam contra
riam ſententiã ẽt tenuit dominus præcep. meus in. d. l.
i. in. iij. col. cum ſeq. verſi. Item vltra alios. C. de ſuc
ceſ. edic. vbi dicit ſe in hac. q. poſt plures præſtantiſsi-
mos iuriſconſultos cõſuluiſſe in. d. loco Cremonę vo
lens tale ſtatutum intelligi de fratribus fœminæ, motus
ex doctrina Bald. communiter approbata in. d. l. i. vbi
vult ꝙ ſtatutum excludens matrem propter patruum
illam nõ excludit propter patruum magnum, quia ver
ba ſimpliciter prolata pœnes rationẽ vel affectionem

In materia priuilegiata debent intelligi ꝑ prius & non ꝑ
poſterius.l.qui liberis §.hæc verba.ff.de vulg.& pup.
& latius dixi in.q.præcedenti circa fin. Vnde quia in
ſucceſsione & affectiõe prior eſt frater filię ꝙ patruus.
& frater defuncti de eo eſt intelligẽdum, maximè quia
in eo eſt ratio excludendi propter maiorem proximita-
tem vt etiam dixi in.q.præce.& verba legis in dubio
debent intelligi à proximis magis ꝙ à remotis.ſic dici-
240 mus ꝙ † ſtatutum vel diſpoſitio loquens de fratribus
intelligitur de primis non autem ſecundis vel vlterio-
ribus ſecundum Bar.in.l.lucius.§.quæſitum.ff.de leg.
iij.& latè dixi.ſ.in præceden.q.ver.an autem quod cõ
cluſum eſt &c.Item prout dicebat Ro.in conſil.pręal
241 legato † verba ſtatutorum debẽt intelligi ſecundũ qua-
litatem perſonę ad quam referuntur.l.plenum.§.æqui-
tij.ff.de vſu & habi.l.ex militari.§.fi.ff.de teſta.mili.l.
pe.ff.de ali.& ci.leg.Vnde cum verba tendant ad ex-
cluſionem fœminę intelligemus ſtatutum loqui de fra
tribus eius, licet dici poſſet verba etiam referri ad de-
functum de cuius ſucceſsione agitur ſecundum do.ꝑ
cep.meum.in.d.l.i.Ad idem facit quia ſtatutum cor-
rectorium iuris communis debet intelligi vt minus læ-
dat ius cõe ꝙ fieri poſsit.l.ij.C.de noxa.c.cum dile-
ctus.de conſue.cum concor.igitur debemus intelligere
242 de fratre tantùm fœminæ, maximè quia † ſtatuentes
vnum tantũ ſenſum & non duplicẽ habuerunt iuxta.
l.in ambiguo.ff.de re.du.& varietatem ac diuiſionẽ
voluntatis ſtatuentiũ non licet aſſumere.l.eũ qui.in fi.
ff.de his quib.vt indi.Item cum hoc ſtatutum habeat
vim incluſiuã maſculorum vt dixit Bar.in.l.ij.§.vidẽ
dum.ff.ad tertu.& dicam in art.ſeq.i.q.ſi diceremus
ipſum ſtatutum ſenſiſſe communiter de fratribus tam
defuncti quã fœminę ſequeretur ꝙ indiſtinctè eos vo-
243 cando voluiſſet illos ſimul ſuccedere, quia † vna de-
terminatio reſpiciẽs plura determinabilia, debet ea vni-
formiter determinare.l.iam hoc iure.ff.de vulg.& pu.
pil.quod eſſet abſurdum, ſed hoc fundamentũ non eſt
bonum per ea quæ dicã in arti.ſeq.in.iiij.q.Teneo ta-
men ꝙ in puncto iuris hæc vltima opinio ſit verior ꝑ
fundamenta pro ea allegata. Et ad illud de ratione ſta-
tuti quæ ita militat in vno ſicut in alio patet reſpõſum
quia non eſt par ratio vt maſculus remotior excludat
fœminam proximiorem, ſicut in maſculo qui eſt in pa
ri gradu vt dixi in præce.q.poſt Bal.in.l.quod vero.
circa finem cõmen.ff.de legi.cum concor.per me alle-
gatis.& ex his tolluntur contraria quæ pñt colligi ex his
quæ dixi.ſ.in.xv.q. Et iuxta prædicta conſuluit do.
mi. Curtius, iunior cõſi.vi.per totũ & maximè.in.iiij.
244 col.verſi.quarta concluſio.ꝙ † ſi ſtatutũ excludat fi-
liã ꝑꝑ agnatos primi gradus cõputãdo gradus ſm ius
canonicũ, non excludat propter agnatos primi gradus.
ipſi defuncto, putà ꝑꝑ patruum filię fratrem defuncti,
ſed propter agnatum qui ipſi filię ſit in primo gradu,
videlicet ꝑ fratrẽ ipſius filię per ꝑdicta. Nec obſtat qđ
conſuluit Pau.de caſt.conſi.cxi.inci.ſuper primo du-
bio.pen.col.ver.præterea non dicuntur.in antiquis.
245 vbi dicit ꝙ † excluſa ꝑꝑ eos qui ſunt coniuncti ex pte
patris intelligitur de coniunctis ex parte patris defun-
cti non ipſius filię excluſę, qa vt eſt de mente Paul.de
ca.ibidẽ iſtud eſt ꝑꝑ materiam ſubiectam & mentẽ ſta-
tuti ſic exigentẽ. Nam ſi ponamus ꝙ filia ſororis vellet
ſuccedere auunculo, eſſet abſurdũ inueſtigare lineã pa-
ternam talis filię cuius pater ſolùm erat affinis auuncu
lo defuncto, quæ affinitas in ſucceſsione non attendit.
246 l.affinitatis.C.cõmu.de ſuc. † Quid autẽ erit ſi ſta-
tutũ excludat fœminas ꝑꝑ nepotes, de quibus intellige
mus, an de filijs filiorũ, an de filiis fratrũ, an de his om
nibus breuiter eſt diſtinguendũ an ſtatutum excludat
propter filios & nepotes, & tunc intelligemus de nepo
tibus ex filiis qui propriè ſunt nepotes, an verò dicat
propter fratres & nepotes ſeu propter patruos & nepo
tes. Et tunc intelligetur de nepotibus ex fratre propter
copulam quæ copulat ea quæ ſunt de eodem genere.l.
cũ de lanionis.§.aſinam.ff.de fun.inſtr.&.l.fi.§.cum dul
cia.ff.de vino.tri.ol.rò.q.leg.& ita tenuit Alex.cõſi.
xlix.inci.videtur prima conſideratione.i.vol.poſt Bal.
in.l.fi.C.de ſucceſ.edi.& Pet.de ancha.in repe.c.primi
in.xiij.arti.in.lxxxi.col.ver.circa nepos de conſti.cũ
concor.ibi per Alex.allegatis. Propriè autem ac in du
bio intelligitur de filio fratris vt ibi per eos, quod in-
telligo niſi aliter ſe haberet communis vſus loquendi.
vt per Barto.in.d.§.aſinã.iunctis his quæ dixi in.viij.
247 arti.xij.q.&.in.vi.arti.iiij.membro.vij.q. † Et ſtante
ſtatuto ꝙ pręferantur in ſucceſsione fratres patrui, &
nepotes, non compręhendetur nepos patrui ſed filius fi
lii qui eſt propriè nepos aut filius fratris, qui aliquan-
do etiam nepos ex communi vſu loquendi appellatur.
maximè quando dicitur fratres & nepotes per prædi-
cta. Et quia veriſimiliter debet intelligi de nepote pro-
ximiore aut proprio, in tantùm quia nepos ex tali pa-
truo non excludat auunculum qui de iure communi
eſt eo proximior.l.auunculo.C.cõmunia de ſuc.ſecun
dum Corneum conſilio.xcii.incip.videtur.penul.&
248 fi.col.iij.volu. † Et ſi ſtatutum excludat fœminam ꝑ-
pter agnatum vel maſculum, qui de iure communi ſuc
cedere poteſt, non excludet propter omnem agnatũ ſeu
maſculum ſed ꝑꝑ per eum tantũ qui ſit in pari gradu,
& concurrat in ſucceſsione de iure communi cum fœ
mina excluſa à ſtatuto, non autem per remotiorem,
249 quia † in dubio ſtatutum debet taliter intelligi ꝙ non
cõtingat fœminam per maſculum vel agnatum remo-
tiorem excludi ſecundum Corneũ.d.conſi.cxxv.inci.
aliàs.ii.col.iiii.volu.de qua deciſione etiam memini.
ſ.ro.v.q.in fi. Et licet magnificus dñs præcept.meus.
aliquando me præſente dixerit iſtam quæſtionẽ.xvii.
fuiſſe in prima impreſsione plenè tractatã ita vt nihil
addẽdum reliquiſſem, poteſt quilibet inſpicere quot au-
ctoritatibus nouis vltra dicta in prima impreſsione ſit
mea prima deciſio comprobata.

DECIMOOCTAVO quæro iuxta prædicta
250 † an ſtatutum excludens ſorores extantibus fratribus
intelligatur de fratribus vtrinq; coniunctis, an vero de
conſanguineis tantũ vel uterinis tantùm, & de utrinq;
coniunctis non eſt dubium ꝙ excludant, ſed ſi loqua-
mur de uterino tenui ꝙ non.ſ.eod.arti.nona.q.& ita
etiam reperio fuiſſe conſultum per quendam docto.in
conſilio.cclxxxii.incipien.inaduertentia ſtatuentium.
inſerto inter conſilia Ange.i.colum.eo quia tale ſtatu-
tum tendit ad fauendum lineę agnatorum & vocan-
dum eos qui ſunt agnati, prout dictũ fuit ſuprà in ter
tio articulo principa.& vterinus conſequenter non de
bet comprehendi ſub ſtatuto cum ſit coniunctus per
fœminam tantùm, arguendo à ratione ſtatuti iuxta.l.
iii.ff.de inju.rup.&.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure pa
trona.quod conſilium non fuit Ang.vt declarant cõſi
ſilia præcedentia.& idem dicit Pau.de caſt.in conſil.
cccxlviii.incip.in puncto quæritur.i.col.in vol.anti
quorum conſiliorum ſm primam impreſsionem, vbi
251 dixit ꝙ etiam † ſi ſtatutum prædictum excludat filiam
extante fratre carnali nõ intelligitur de uterino tantũ ut
ibi per eũ & per Bal.in conſi.xxx.incip.præſuppoſito
ver.iii.q̃ritur.i.vol.ſm vltimam impreſsionẽ vbi hoc
limitat pręterꝙ in bonis maternis à quibus vterinus nõ ex-
cluditur ſed ſuccedit vt.j.dicam dũmodo ſm Bal.fra-
ter ſub

ter ſub noie agnationis non vocetur. Et cum hac opi.
ꝙ fœmina non excludatur p fratrem vterinum tranſit
Alex.in.l.ex facto.in prin.in.xiiij.col.verſicu. ex his
ff.de vul.& pup.qñ ex narratione ſtatuti appet ſtatuen
tes voluiſſe conſeruare agnationẽ, quod tñ in dubio
præſumitur iuxta ea quæ dixi.ſ.in.iij.arti.princi.Ean
dem opi.etiam ſequitur Coe.conſi.cccxxxv.inci. cir
ca primum.ij.col.i.volu.& in conſi. cclxxi.inci. de
hac.vi.col.circa prin.iiij.vol.& Soci.conſi. ccxli.x.
col.i.vol. Ad q̃ facit deciſio Ange.in.l.l.ff.de inof.te
ſta.vbi dixit ꝙ ſtãte ſtatuto ꝙ de legatis factis inter fra
tres non ſoluat gabella . tale ſtatutum non habet locũ
in legato facto fratri vterino,quia fratrũ appellatione
non veniunt vterini cum non impugnent teſtm̃ ſeger
252 mani.l.fratres,vel ſorores.C.eo.titu.† quod eſt intel
ligendum in materia ſtatutaria vt fratrum appellatio
ne non veniant vterini,vt per Alexã. in.d.l.ex facto.
xiij.col.Et ſi ſtatutum excludat aliquam perſonam pp
agnatos, minus excludetur per fratrem vterinum cum
non ſit agnatus, vt conſuluit Corneus.conſi.xxi.inci.
videtur.iiij.col.i.vol.& vult Bald.in.d. conſi.xxx.
Item hæc concluſio fortius procedit qñ ex præcedenti
bus vel ſequẽtibus verbis ſtatuti excluderetur linea co
gnatorum prout dixit Bald.in conſi.lix. inci. de iure
cõi.in fi.iiij.volu.ſecundum vlti.impreſ. Fortius di
xit dñs Bartho.ſoci.in.l.cum vir.i.col.ff. de condi.
253 & demon.ſe conſuluiſſe ꝙ † ſtante ſtatuto ꝙ filia do
tata à patre extantibus maſculis non ſuccedat neq́ pa
tri neq́ matri , ſi contingat patrem decedere relicta fi
lia vnica dotata & vxore,quæ vxor tranſeat ad ſecũ
da vota & ex ſecundo matrimonio habeat maſculos
prędicta filia dotata non excludetur ab hęreditate ma
terna pp fratres vterinos tñ, quia abſurdum foret ꝙ
dotatio patris excluderet proprias filias propter maſ
culos patri extraneos.ar.l.cum acutiſsimi. in fin.C.
de fideicõ.iuncta.l.tale pactum.§ fi.ff.de pac.& arg.
d.l.cum vir.vbi pater per ſuã diſpoſitionẽ videt̃ ſenti
re de ſuis tñ proprijs filijs,licet hoc poſſet impugnari
ꝙ non ſit pater qui inducat priuationem ſucceſsionis
in filia,ſed lex pp dotem ad quam pater ex neceſſitate
teneri ſolet,iuxta.l.fi.C.de dotis promiſ.Et ſimile cõ
ſuluit Mari.conſi.lxxxiij.incipi.viſa.ſecunda & ter
254 tia col.loquens in caſu econuerſo † qñ ex primo ma
trimonio eſſent maſculi & ex ſecunda vxore eſſent fœ
minę dotatę, vt ipſę filiæ dotatę à patre non excludan
tur ab hæreditate earum matris pp maſculos prioris
matrimonij,de quo ẽt dixi aliquid.ſ.in.v.q.& in oc
tauo arti.xv.q.& latius vt credo.ĩ.eo.arti.in. xxx.
q. Prædicta concluſio ꝙ filia non excludatur pp fra
trem vterinum tñ.limitatur ſm Mari.in ſuo conſi.i.
vt non procedat qñ ſtatutum excluderet vnam fœmi
nam pp aliam,quia tunc videatur ceſſare rõ agnationis
vt dixi in.iij.articu.prin.circa fi.quod procedere poſ
ſet qñ certum eſſet ꝙ ſtatutum vellet indifferenter faue
re maſculis alias autem ſecus.Et ideo de veritate illius
conſilij aliter non dico licet dubitem cum nota non ha
beam verba ſtatuti.Pro qua limitatione facit quod cõ
ſuluit in terminis ſtatuti Aretini.d.Bartho.ſoci. con
255 ccciij.i.vol. &.xxv.inci.viſo ſtatuto.ij.vol.† ꝙ ſta
tutum Aretij excludens matrem pp ſororem intelligit̃
etiam de vterina. De qua deciſione etiam dubito,tum
quia non eſt par. rõ immò maior in vna ſorore q̃ in
alia. Et quia vt dictum fuit i materia ſtatutaria fratris
& ſororis appellatione,in dubio non intelligimus de
vterinis. Verùm quia non habeo nota dicti ſtatuti ver
ba etiam ſubſiſto. Item facit pro hac limitatiõe quod
conſuluit Corn.d.conſi.cclxix.incip.conſtat.i.colũ.

256 cum ſeq.iiij.volu.volens ꝙ † ſtatuto diſponẽte ꝙ ma
ter non ſuccedat exiſtente fratre vel ſorore perſonæ de
functæ, bene excludatur per fratrem vel ſororẽ vteri
nos tñ magis q̃ per conſanguineos tñ , quando per
ſtatutum linea materna excluditur etiam p patruos &
filios patruorum ac etiam per auiã maternã. Et poſ
ſunt p cõplemento huius materię videri quę dixi .ſ.e.
in.ix.q. ubi ẽt tetigi an in materia ſtatutaria vterini ex
257 cludant matrẽ,quę dixi.ſ. viij.art.xv.qõ.† Si uerò lo
quamur in fratre cõſanguineo tñ an excludat ſororẽ
utrinq́ coniunctã ſtante ſtatuto p̃dicto ꝙ ſorores extã
tibus fratrib⁹ nõ ſuccedant, adhuc uĩ dicendũ ꝙ nõ ex
cludãt talẽ ſororẽ utrinq́ coniunctam ſm Ful.conſi.
lxxxv.inci.in ppoſita qõne.ij.col.q mouetur ex eo,
quia cũ de iure cõi æqualiter ſuccedant fratres & ſoro
res vtrinq́ cõiũcti & cõſanguineo tñ pręferãtur.auc.
itaq́.C.cõmu.de ſuc.ſatis eſſe debet vt æqualis de iu
re cõi p̃feratur ex.l.municipali & non potior, pro
ut eſt cõſanguineus tñ,per ea q̃ dicta ſunt in.q. præce
denti, tũ quia tale ſtatutũ tanq́ accuſatoriũ naturę iu
xta.l.maximũ uitiũ.C.de ll.præte.debet ſtrictẽ intellĩ
gi.l.quod uerò contra &.l.quod non rõne.ff.de legi.
tũ quia ſtatuta ſpãlia & iura ſingularia ſunt ita inter
pretanda,ut quãto minus fieri poſsit iura cõia corri
gant, dũmõ poſsint aliquid operari.c.cũ dilectus. de
cõſue.&.l.ij.C.de noxa. Ita ꝙ ſatis operetur ſtatutum
faciendo eũ qui de iure cõi erat par anteriorem, tum ẽt
258 quia † lex noua etiam cõis quæ latiorem recipit inter
pretationem q̃ municipalis ſi generaliter loquatur po
tius eſt diſtinguenda per ueterem diſtinctiõem q̃ ſit pu
tandum quòd lex uetus diſtinguens per nouam indi
ſtinctẽ loquentem penitus aborogetur, ut colligitur ex
l.ſciendum.in princip.ff.qui ſatiſda.cog. iuncta auc.
offeratur.cum ibi notatis.C.de lit. conteſta. Et hanc
opinionem.videtur tacitẽ affirmare ueram domi. Be
nedi.capra in conſilio. octauo incipi.& ſi uiſo, limi
tando illam,niſi ſtatutum aliud ſuadeat per alia ver
ba,putà quia loquatur de gradibus uel linea paterna
quæ conueniant conſanguineis tñ. Et prædictam opi
nio.tenuit Fran.de aiber.conſulendo prout refert Fe
mi.in uerſic.frater uel primo uerſic.ſeptimo in ſuo re
pertorio. Et ita uidetur tranſire Corneus .d. conſilio
cclxxi.inci.de hac.vi.colum.iiij.uolu. & multa fun
damenta p hac parte adducit ipſe Cor.d.cõſi.cclxix.
inci.conſtat.i.col.iiij.uol.& eſt de mente Alexan. in
d.l.ex facto.in prin.xiiij.col.ff.de vulg.& pup. Sed
Ro.in conſi cccxi.inci.quatuor ſunt. Voluit ẽt per
fratrem conſanguineum tñ ſorores vtrinq́ coniun
ctas excludi,motus quia verba hoc patiuntur cũ di
catur frater germanus tñ,ſicut ita utrinq́ coniunctus
& mens ſtatuti etiam ad illum adaptatur pp paritatẽ
rationis,quę ita militat in vno ſicut in alio.l.illud.ff.
ad.l.aquil.l.à titlo.cum ſimili.ff.de verb. obli. quæ
mens ex ratione colligitur .l. ab omnibus. in fine.ff.
de lega.i.l.talem. in fi.ff.de hære. inſti.Et hanc opi.te
net dñs Pau.de ca.in.d.conſi.cccxlviij.i.col.& in eã
inclinat domi . p̃ceptor meus in.l. tres fratres.in.iiii.
columna.ff.de pac.cum qua puto tranſeundum,licet
in contrarium multum ſtringant quæ dicta ſunt in
præce.q.&.ſ in.decimaquarta.q.
259 † Quę opi.limitatur vt nõ procedat quo ad bona q̃
defũctę prouenerunt à matre vel linea materna,in qui
bus ſorores & fratres ex matre tantũ coniunctę ſolent
ſuccedere.auct.ita.C.commu.de ſucceſ.&.i.de emã
cipatis.§ exceptis.C.de legiti.hæredi. Nam in eis ceſ
ſat ratio agnationis ſecundum Fulg.in conſi.ſ.allega
to in fi.qui voluit ꝙ ſoror vterina non excludetur per

germanũ tm̃ quo ad ipſa bona, ꝙ ẽt vult Bal. in. d. cõ
ſi. iij. inci. p̃ſuppoſito verſi. iij. quæritur. vbi limitat
put dixi in prin. q. Et put ẽt voluerũt dñs Soci. in. d.
l. cum vir. & Mari. d. cõſi. lxxxiiij. ij. & iij. col. imò
dixit Ful. ꝙ quo ad bona materna ẽt non excludetur
ꝑ fratrem vtrinq; coniunctũ, quod eſt contra cõem
ſniam traditam in. d. auct. itaq;. & in auct. poſt fratres
C. de legi. hære. cum concor. de qua materia dixi. ſ.
260 in. viij. arti. prin. in. xv. q. † An autem ſi adſint ſo-
ror & fr̃ vtrinq; cõiunctus & germanus tm̃ intelliga
tur germanus vocari ad excluſionẽ ſimul cũ vtrinq;
coniuncto tangit Ro. in conſi. ſ. alle. & dicam in ar.
ſeq. in. iiij. q. Vbi aũt ſtatutum excluderet ſororem ex
tante fratre carnali quis erit iſte fr̃ carnalis, Pa. de ca.
in. d. conſi. cccxlviij. in. i. co. dixit ꝙ erit fr̃ vtrinq; cõ
iunctus vel conſanguineus tm̃: non autẽ vterinus iux
ta. l. fratres. & l. fratris. cum gl. C. de inoſ. te. ſequitur
dominus Benedi. capra in conſi. cxxxviij. inci. ſi ſtatu
tum. & eſt veritas per prædicta. Cæterũ non eſt omit
261 tendum ꝙ † prædicta differentia an quis ſit coniunct⁹
ex latere patris an ex vtroq;, ſcilicet patris & matris
non cadit inter patruos, vt per Corneum cõſi. cccxx-
vi. inci. conſtat. iij. col. i. volu. Nec. n. ſm Corneũ. d.
conſi. cclxix. incip. cõſtat. i. col. iiij. volu. In patruis
& filijs eorum eſt dare coniunctionem ex vtroq; late-
re, cum neceſſariò naſcantur ex diuerſis matribus ſed
datur coniunctio ex latere patris tm̃, vt ibi per Corn.

DECIMONONO quia ſolẽt ſtatuta diuerſimo
dè maſculos inuitare ac fœminis præferre & ſub cer-
tis nominibus quorum omnia referre difficile eſſet.
262 † Eſt aduertendum quia q̃nq; fœminæ excluduntur, ꝓ
pter maſculos de agnatiõe ſeu cippo vel, de domo vel
domeſticos vel de caſata vel de familia vel de antiqui
tate defuncti, quandoq; ꝑꝑ prolem & ꝓgeniem maſ-
culinam & propter cõſanguineos defuncti, vel ipſius
fœminæ, q̃nq; propter maſculos de genere vel de affi-
nitate vel de proſapia vel ꝑꝑ conſortes ſeu de conſor
tio, quandoq; propter maſculos cõiunctos defuncto
vel ſuos deſcendentes, quandoq; propter maſculos
de cognatione vel de proximitate ſeu propter pro
ximos defuncti & filios & liberos & ſic de ſimilibus
Et tunc qui maſculi intelligantur inuitati ad excluſio-
nem fœminarum longum eſſet tradere, & deo duce in
alia materia de iſtis & alijs nominibus & eorum clau
ſulis & ſignificatione dicere continget. Icc irco pro
remiſſione videatur. d. Laur. in repe. §. cæterũ. inſti. de
legi. agna. ſucceſ. in. xxxiij. col. cum ſeq. Bald. & mo
derni in repe. c. ſi pater. In vltimis chartis de teſta. bar-
ba. in repe. l. cum acutiſſimi. C. de fideicõ. in. xlviij.
colum. cum pluribus ſeq. cum concor. per eos allega
tis. Et dñs Iaſ. in. l. j. col. fina. ff. de conſti. prin. vbi de
multis nominibus ex prædictis & infraſcriptis trac-
tat, & aliquid in. l. i. in. iij. columna. C. vnde vir & v-
xor. & Corne. conſi. cccxvij. inci. videtur. iij. vo. vbi
263 loquitur † qui veniant appellatione illorũ de proge-
nie, de quo etiam per eum conſi. cxxiij. incip. licet. ij.
col. eo. volumi. & cxxxiij. incipien. in hac. iiij. volu.
vbi etiam tradit qui dicantur de generatione & qui di
cantur de linea maſculina in hac materia, de quo
etiam qui dicantur de linea maſculina vel eorum de-
ſcendentia habetur per Alex. cõſi. xliij. in. iij. vol. &
ꝑ Corneũ conſi. xix. inci. in propoſita. ij. col. iij. vol.
& cxiij. inci. circa primum. i. & ij. col. iiij. volu. &
qui dicantur de linea paterna habetur per. d. Curtium
iuniorem conſi. v. xiij. col. vbi dicit ꝙ idem eſt dice-
re de linea paterna ac coniuncti ex parte patris. Et per
Corneum. d. conſil. cxiij. i. & ij. col. iiij. volu. vbi dicit
ꝙ patruus non dicitur de linea paterna quę incipit à
patre ſed de auita poſt Bar. in conſi. lv. inci. Gualteri⁹
& conſi. ſeq. & dicetur in fi. huius. q. & qui dicantur
de linea paterna & qui de materna tradit etiam Ang.
conſi. clxxxij. inci. inaduertentia. penu. col. & Paul.
de ca. conſi. cxi. incip. ſuper primo dubio. co. fi. in an
264 tiquis. aliàs. conſi. vi. i. volu. in nouis. † Et ſi ſtatutũ
loquatur de deſcẽdentibus maſculis, an venient maſ
culi nati ex fœminis tangit Corne. conſi. ccxlvi. inci.
videtur. ij. volu. dicens ꝙ ſic quando ponũtur in con
ditione. Et ſi ſtatutum vocet hæredes ex linea maſculi
na non vocabuntur filię maſculorum, licet ſint agna-
tę, vt per Alexan. d. conſi. xliij. & dixi. ſ. in. vi. articu.
principa. ſecundo membro. iij. qõ. Et vltra prædicta
265 † qui dicantur de generatione latè Cor. conſil. ccxix.
inci. ex duplici. iij. col. cum. ii. ſeq. ſecundo vo. & cõ
ſil. li. tertia columna tertio volumine. & Fulg. conſil.
lxxxiij. i quarta col. vbi tradit quomodo intelligatur
ſtatutum diſponens quòd illi de domo. vel generatio
ne ſuccedãt. Et ſi dicatur de natis in domo vel ex linea
maſculina, quomodo ſumatur tota hæc oratio. Cor.
d. conſi. cxcviij. incip. in propoſita. ij. columna. iij. vo
lumi. & cxiij. inci. circa primum. i. & ii. colum. iiii.
266 volumi. Et ſi dicatur ꝙ mater excludatur propter pa
rentes ex progenie vel ſobole paterna, an filius fœmi-
næ excludet matrem, latè declarat Maria. conſi. xxxi.
incip. proſequendo maximè in. iij. col. & dixi in. vi.
267 articu. prin. ſecundo membro. iii. q. † Item appellatio
ne illorum de domo vel de cippo domus non veniũt
filiæ nuptę extra familiam, vt latè per Corneum con-
ſi. lv. incip. pro deciſione. iij. colum. & ſeq. i. vol. vbi
idem dicit in nubilis licet ſint de familia, vt habetur in
l. voluntas. vbi dominus meus Iaſon. in prin. cõmẽ.
C. de fideicom. De qua materia habetur per alexan. cõ
ſi. lv. incip. ponderatis his. iii. vol. & ꝑ Cor. conſilio
268 xxvi. & xii. in. iiii. vol. † Et ſi ſtatutum excludat fœ-
minas ꝑꝑ homines, quõ intelligatur ille terminus ho-
mo. tradit. d. Lau. in loco præallegato poſt Bal. in. d.
c. ſi pater iunctis notatis per Alberi. de roſa. in dictio
nario in verbo homo. verſicu. prima. ii. columna. &
269 † vbi ſtatutum vocat proximiores conſanguineos fi
lia patrui pręfertur filio amitę, vt tradit. d. Bap. de ſan
cto ſeue. in repe. l. omnes populi. in. cxxix. col. verſi.
xiiii. &c. vbi allegat Bal. in quodam conſi. cxxv. inci.
filia dictę concubinę ita conſuluiſſe, & ibidem in co.
pręce. in fi. in verſi. xiii. quæritur dicit quòd filij ami
tæ non dicuntur attinere vel eſſe coniũcti ex parte pa-
tris, quia filius amitę genus paternum non maternum
ſequitur, vt ibi latius per eum poſt Bald. in quodam
270 conſi. incipien. præmiſſis &c. † Qui autem veniãt ap
pellatione ſuorum vel maiorum de domo tradit Pa.
de caſt. in conſilio. cccliii. ſecunda columna. & conſi
lio. cccliiii. i. co. i. volumi. ſecundum primam impreſ
ſionem. & Bald. ac Pau. de caſt. in. l. peto §. fratre. ff.
de lega. ii. vbi dicit quòd iſta verba de domo, caſata,
vel agnatione, habent eandem ſignificationem. Et. d.
domi. Baptiſ. in loco præallegato in. xvlii. & xix. q.
271 circa quæ vt dixi, latius me non extendam. † Et ſi ſta-
tutum excludit fœminas ſtante hærede maſculo non
continebuntur niſi filii vel nepotes qui filiorum locũ
ſubintrant non autem agnati ſecundum Pau. de caſt.
in conſil. xcviii. incipien. proponitur in caſtro. in vo
lumine antiquorum ſecundum primam impreſſionẽ
aliàs eſt. xlvii. in volumine nouorum conſiliorum ſe
cundum vltimam impreſſio. & notat. Anto. de ro-
ſel. in tracta. de ſucceſſio. ab inteſta. in. lxiiii. colum.
pro quo facit quia hæredum maſculorum appella-
tione

tione veniunt deſcendentes maſculi, vt dixi.ſ.hoc.e.
272 arti.in.xvij.q.circa fi.† Item ſi ſtatutũ excludat ma-
trem pp parentes maſculos ex parte patris, ipſa mater
non cenſebitur excluſa pp nepotem ex filia ſm Pau.
de caſt.in conſi.ccccxviij.incip.ꝙ iſta mater.in vol.
antiquorum conſilio. ſm vltimã impreſ. vbi loquit
in terminis ſtatuti ſenenſis. Facit quia iſte non dicitur
propriè ex parte patris, quia qui naſcuntur patris non
matris familiam ſequuntur.§.fin.cum vul. inſti. de pa
273 tri.pote.& ibidem tradit Pau.de caſt.† quõ interpre
tetur illud verbum parentes ſm cõem vſum loquendi
& dixit Bal.in.c.1.in fi.comm.quęad.feu. ad fili.p.
ꝙ ſi ſtatutũ excludat filiam pp parẽtes maſculos vſq;
ad quartum gradum, intelligetur excludere pp agna-
tos tm̃. Et ſi ſtatutum, put eſt Senis inuitet ad ſucceſ-
ſionem defuncti parentes, põt intelligi de cognatis &
agnatis ſm vulgarem ſermonem, vt per Corne. conſi.
lvij.incip.videtur.pe.col.ij.vol. Sequitur Maria. cõ
ſi.xxxi.& dixi.ſ.x.q.in additionibus.ſequitur Corn.
conſi.cxxxiij.inci. q̃uis.i.col.cum ſeq.ij.vol. Inſup
274 †ſi ſtatutũ excludit fœminas pp maſculos proximio
res ex parte matris, non cenſebitur mr̃ excluſa pp maſ
culos ex eius parte coniunctos, quia non cadit in ea
qualitas illa ꝙ ſint proximiores, cũ ipſa ſit principiũ
deriuationis & conſequenter non poſſint dici ex parte
matris proximiores. nec poſſit quis dici ſeipſo proxi
mior, quia exceſſus gradus requirit duo extrema, &
non cadit in eodẽ ſubiecto ſm Bal. in conſi. lxxxviij.
incipien.ſtatuto cauetur.in.iij. vol.ſm penul.impreſ
ſionem, & alibi dixi.ſ.videlicet in ſexto articu. prin.
275 iij.mẽbro.iij. q̃one. † An autẽ ſub talibus ſtatutis de
proximioribus loquentibus veniãt naturales tm̃ vel
ſpurij, ponit Ioan.an.in addi.ſpec.in rub. de ſucceſ.
ab inteſt.in fi.de qua.q.dixi.ſ.eo.arti.in.iij.q.Cæterũ
276 in hac materia poteſt dubitari, an excluſa à ſucceſſio-
ne patris matris vel fratris exiſtẽte aliquo maſculo de
progenie patris matris vel fratris, excludatur à ſucceſ
ſione omnium, ſi extet aliquis maſculus de progenie
alterius eorũ tm̃, putà ſi extet aliquis de progenie ma-
tris, an excludat à ſucceſſione patris. Corneus in con-
ſilio.xij.in.iij.col.i. volu. dixit ꝙ ſtatutum intelligit
exiſtente maſculo de progenie illius de cuius ſucceſ-
ſione agitur. & dixi latius in.viij.arti.prin. in.vi. q.
Item ex his quę dixi de linea patris & matris .ſ. hac
277 ead.q.† infertur ad ſtatutum diſponens ꝙ ad ſucceſſio
nem decedentis ab inteſtato ſine filijs veniant proxi-
miores ex linea pr̃is ſeu nati in domibus pr̃is deinde
mulieres pximiores vt ſtãte tali ſtatuto patruus matrẽ
defuncti nõ excludat nec cũ illa cõcurrat, q̃a alia eſt li
nea aui de qua dr̃ patruus, alia patris de qua patruus
eſſe non dr̃, vt per Bart. in.d.conſi.lv.inci.gualteri⁹
cum conſilio ſeq. Et ita conſuluit Corneus in.d. con-
ſi.cxcviij.incip.in propoſita.iij. vol. dicens ꝙ dictio
ſeu nati in domibus patris ponitur augmentatiuè in
tm̃ ꝙ exigatur ꝙ maſculi ſint de linea patris & nati in
278 domo patris, vt ibi per eũ cũ cõcor.ſ.ea.q.all.† Et cõ
ſuluit dominus Franceſchinus curtius iunior in con-
ſil.v. ꝙ ſtatuto Papię volente agnatos vel cognatos,
maſculos vel fœminas ex latere patris prius ſuccede
re, & demum eos qui ſunt ex latere matris, ꝙ filius fra
tris qui frater patruelis dicitur pręferretur filię natę ex
ſorore defuncti, quia talis filia ſororis non dicitur co
gnata ex latere patris ſed matris. Et quia idem eſt di-
cere cognatus ex latere patris ꝙ cõiunctus ex linea pa-
terna, vel ꝙ agnatus, & dictio vel ibi ponit pro id
eſt, aut pro ſiue iuxta illud. Alexand. ſiue paris &c. vt
ibi per eum qui etiam hoc probat ex rubrica ſtatuti p̃-
ferente conſanguineos alijs & ex cauda ſtatuti declarã
tis qui dicantur agnati ex parte patris & nihil dicen-
tis in tali declaratione de cognatis ex parte patris ſi-
mul iunctis in prin. nigri, quaſi vno declarato cenſue
rint ſtatuentes aliud eſſe declaratum tanq̃ forent vnũ
& idem, vt ibi latius per eum.
279 VIGESIMO quæro † ſi ſtatutũ excludat dota
tam à patre vel fratre à paterna vel fraterna ſubſtantia,
nec dicat propter quos, quæ perſonæ in dubio intel-
ligentur vocari ad portionem excluſarum, ratio ſtatu
ti de qua dixi.ſ.in tertio arti.princi.ſuadet vt maſcu-
li agnati intelligantur vocati ſecũdum quod ſunt pro
ximiores de iure communi prout dicam in artic. ſeq.
iiij.q. Dñs autem Signo. in conſi.ccx. inci. factũ ſic
280 ſe habet, ſtatuto cauetur &c.ſentit ꝙ † contemplatio
ne perſonarum ſimilium expreſſis intelligatur factum
ſtatutum & conſequenter ꝙ pater excludat filiã à ſuc-
ceſſione filij eiuſdẽq; fratris & ꝙ frater excludat ſo-
rorem à ſucceſſione fratris. allegat in argu.l.peto. in
prin.ff.de legatis ſecundo. & l. filiusfa.§ diui.ff.de le-
gatis primo. pro quo facit quia in agnatis remotiori-
bus non eſt par vel tanta ratio excludendi ſicut in iſtis
niſi ſint tales perſonę quæ de iure communi in locum
iſtorum ſubintrant ſicut ſunt filij fratrum & ſimiles,
vt dixi.ſ.in.xvi.q.in fine primi membri, & in.xvij.
q. Nec enim eſt veriſimile ꝙ ſtatuentes voluerint fœ-
minas excludere non conſiderato fauore alterius ad
ſucceſſionem venientis ſm Corneum conſili. cxxvi.
incip.principa.iij.colum.in fi.in.ij.vol.&.xc.iij.vo
lu. Cõtrariũ credo verius vt ſcilicet iſtis excluſis de
feratur ſucceſſio alijs perſonis quæ de iure comuni vo
cãtur, & ſecundum earum gradum etiam ſi ſint fœmi
næ dummodo ſint indotatę per.l.i.§.ſi intra.cum ſimi
li.ff.de ſuc.edi.& per not.per Bal. in.l.ſi viua matre
281 C.de bon.mater.in princi.commen. vbi vult ꝙ † ſta-
tuto excludente dotatam non dotata ſuccedit in to-
to reſiduo, quaſi tunc non attendatur ratio agnatio-
nis & differentia ſexus, quia ſtatutũ ſe fundat in eo ꝙ
aliqua ſit dotata, vel non vt dixi.ſ.hoc eo. articu. in
ix.q.idem ſi excludatur nupta, quia ſecus in non nup
ta quę ſuccedet ſecundum Bald. in conſi. clx.incip.
verba pactorum in fi.primo volu.ſecundum penul.
impreſſionem aliàs eſt. cccij.ſecundo vo. ſecundum
vltimam impreſſionem. Et pro prędicta concluſione
faciunt quę dixi.ſ.eo.articu.in.xiiij.q. quę non repe-
to. Si autẽ ſtatutũ excluderet ſimpliciter fœminas vel
ſub alia qualitate q̃ ſint dotatę vel nupte extantibus
maſculis. aliud eſſet, quia propter illa verba ſtantibus
maſculis fœminę non excluſę non vocarentur ad por
tionem excluſarum vt latè dicam in arti.ſe.i.q.&.iij.
282 VIGESIMO PRIMO quæro † an & quã
do fœminæ excluduntur propter agnatos vſq; ad cer
tum gradum putà quartum, computentur gradus ſecũ
dum ius ciuile an verò ſecundum ius canonicũ cõis
ſententia eſt ꝙ etiam in terris eccleſię in materia ſucceſ
ſionis intelligantur gradus ſm ius ciuile, vt per Bart.
Bal. Saly. Pau. de ca. & Alex.in.l.fi.C.de ſuc. edict.
& Pau.de caſt. in conſi. ccxlvi.inci.ꝙ dicta ſubſtitu
tio in vol.antiquo.cõſilio.ſm primã impreſſio.& in
conſi.xxxiij.inci.de iure cõi.&t in vol.antiquo.conſi-
liorum ſm vltimam impreſſionẽ. Et de materia tradit
Pet.de anch. in repe.c.canonum.ſtatu.in.lxxxij.col.
de conſtitu. cum concor.in.d.l.fi.allegatis.c.ad ſedẽ.
xxxij.q.j. Sequitur Corne.conſi.lvij.inci.videtur.in
princ.ij.volumine.&.xcii.incip.videtur.ii.col.eod.
volumine.&.ccxlviii.incipen.videtur tertia colum.
iij.volu. Fortius conſuluit dñs Franci.curtius ſenior

283 conſi. vi. q. † ſi ſtatutũ in prima parte vocet agnatos
tenentes primum gradum ſecundum ius canonicum
non ſit in alijs partibus eiuſdem ſtatuti facienda com
putatio ſecundum ius canonicum, vbi ex hoc indu-
ceretur iurium correctio per gloſſ. cum qua docto.
tranſeunt in.l.talis ſcriptura.§ fina.ff. de lega.i. in gl.
magna ad fi.iunctis his quę dicit ibi Bar. in prima co-
lumna & in.l.prætor ait.§ ij.ff.vi bo. rapto. & per no
ta. per Anto. de but. & Imo. in cle.i.de ſupplē. negli.
præla. cum concor. et quia clauſula appoſita in vno
capitulo ad qualificandum diſpoſitionem non refert
niſi ad illud .l.filiũ. vbi Bar.ff. qñ dies leg.ce.l.fi.§.ti
tia. vbi ēt Bar.ff. de libe. lega. notāt nar. Pa. de caſt. &
alij in.l.ſi idē. cum eodē.§.fi.ff. de iuriſ.om.iu. cũ cō-
cor. ibi traditis per Alexand. & per Fel. in.c. cauſam
quę. iiij. columna. de reſcri. ſic & clauſula in prin. vel
medio poſita non refertur ad omnia quando ratio di-
uerſitatis dari poteſt ſecundum Gemi. per gloſ. ibi in
c. illi qui. vi.q.v. vult Pan. conſi. cxv. incipien. viſo
inſtrumento. & Fely. vbi.ſ. quod aliter non exami-
no, quia nō habeo nota verba ſtatuti. & obſtat illa re
gula.l.iam hoc iure cum ſimili.ff. de vulgari. & pup.
quòd vna determinatio reſpiciens plura determinabi
lia debeat ea vniformiter determinare, & quòd qualis
fuerit in ſequentibus mens ſtatuentium ex præcedenti
bus declaretur.l. ſi ſeruus plurium.§.fina.ff. de lega.
primo. & .c. officij. de elect. cum concor. Cæterùm
in hac materia non eſt omittendum, quia Corneus in
quodam conſilio cuius nunc non memini dixit quòd
284 † ſi ſtatuta loquētia de gradibus in materia ſucceſſio
nis ſint condita à vulgaribus qui non habeant peri-
tiam iuris, ſed ſm eorum communem vſum loquen-
di capiant gradus prout capit ius canonicum, eo caſu
debeamus intelligere ſtatutum ſm eorum communem
vſum loquendi, & bñ meo iudicio, vt dixi.ſ.in. viij.
articu. princi. xij. qōne. & in. vi. articu. princip. iiij. mē
bro. vij. q. cum concor. de quibus per Feli. in prohe.
decre. iiij. colum. in fi. verſicu. modo his decurſis. de-
beret tamen probari iſte communis vſus fuiſſe tēpo-
re, quo fuit conditum ſtatutum, vt per Alexan. in.l.
quinta. in princi. ij. col.ff. de verbo. obliga. vel quòd
ſtatutum ita ſemper fuit interpretatum & vſitatum, q
computarentur gradus ſuccedendi ſecundum ius ca-
no. iuxta.l. minime. cum ibi nota. & .l. ſi de interpreta
tione.ff. de legi. aliàs deberet fieri interpretatio quam
ius facit non idiote, vt per Roma. & Modernos in ru
bri.ff. de oper. no. nuncia. vbi Alexan. in. vi. & .vij.
col. & Bald. in.l. lege. in fine cōm.C. de legi. hære.
285 VIGESIMOSECVNDO quæro, † ſi ad
ſit ſtatutũ quòd filia excludatur extante filio, & q ſi fi
lia non ſit dotata debeat dotari, & quod dictum eſt
in filijs habeat locum in fratribus patruis & auũculis,
patruus & auũculus non excludent filiam, ſed intelli
gitur tale ſtatutum ſingulariter ſingulis referendo, hoc
eſt q frater excludat ſororem, patruus amitam & auũ
culus materteram matris ſororē, ne inſurgat abſurdi-
tas q remotior excludat proximiorem, & q contui
ctus mediante matre ſit melioris conditionis q̄ ipſa
mater. cōtra tex. in.l. ſi viua matre.C. de bo. mater. cũ
his quę latè adduxi in. vi. articu. prin. in.l. ij. & . iij. q.
& ita conſuluit Corneus conſi. cxv. incip. in hac. ij.
vol. & faciunt multę rationes quas adduxi.ſ. eod. in
xvi. & . xvij. q. & .ſ. in. viij. articu. princip. in. xvi. q.
& idem cōſuluit in terminis ſtatuti ſancti Gemini. ipſe
Corneus conſi. xc. incipiē. ſcrupuloſa. iiij. colum. ij.
volumi. vbi dicit non eſſe ſumendam in dubio inter-
pretationem, quòd fœminæ deſcendentes per agnatos
vel maſculos collaterales excludantur, vt etiam pro-
bat text. in.l. cum auus.ff. de condi. & demon. faciũt
quæ dicam.ĩ.in. xxij. q.
286 VIGESIMOTERTIO quæri poſſet † an
perſona agnati à ſtatuto nominata ſemel excluſa pro-
pter aliquem nō excluſum, remaneat excluſa mortuo
excludente, per illā quę eſt à ſtatuto excluſa quæ à p̄n.
non potuiſſet excludere. & breuiter dicēdum eſt q ſic
niſi excluſio fuiſſet temporaliter per ſtatutum inducta
putà quouſq; maſculus vixerit, vt per Corneum con
ſil. xij. incipien. in hac. i. volu. iunctis his quæ latè di
xi in. x. articu. v. quæſtione. & .ſ. eod. vij. qō. & quæ
dicentur in ſeq. articu. viij. q. Ideo ſecundum Corneũ
in dicto conſi. xij. ſtatuto excludēte ſororem dotatam
propter patruum ſi extet mater quę præfertur patruo.
portio illa matre mortua poterit filiæ dotatę ſpectare
excluſo patruo. Et idem tenet Corneus conſi. cxxxiiij.
incipien. eleganter ſecundo volumine prima columna
vbi plenè loquitur.
287 VIGESIMOQVARTO quæro de † ſtatu
to Sinigalię excludente filiā ſtantibus maſculis deſcen
dentibus vel collateralibus, de quibus collateralibus
intelligatur. Cor. conſi. xc. incipien. ſcrupuloſa. iij. &
iiij. co. ij. vol. dicit q debet intelligi de collateralibus
paris & ſimilis gradus, ac primi ſeu prioris gradus,
ne contingat proximiorem per remotiorem excludi,
prout dixi.ſ.in. xxij. q. ac. xvi. & . xvij. & innuit Cor
neus vbi.ſ. non eſſe in dubio ſumendam interpreta-
tionem, q fœminæ deſcendentes à maſculis collatera
288 libus excludātur. ſubdit q † ſi excludatur filia per ali
quem collateralem ſeu collaterales & eius filios, de-
bet intelligi de primis filijs qui locũ patris ſubintrāt
hoc eſt filijs fratrum, iuxta auct. poſt fratres.C. de le-
gi. hære. quia abſurdum eſſet q filia excluderet à ſuc-
ceſſione patris & matris per quemuis collateralem q̄
tũcunq; agnatum. quibus obſtant quę dixi.ſ. eo. xx.
qōne. propter quod ad ibi dicta me remitto, & ad di
cenda in. xxvi. q. ĩ. eo.
VIGESIMOQVINTO quęri poteſt de ex-
cluſa propter aliquas perſonas & eius filios de quib⁹
intelligatur de quo dixi in quæſtione pręceden. & la-
tius. in. xvi. quæſtione.
VIGESIMOSEXTO eſt in hac materia no
289 tandum, q † ex modo prędilectionis apparētis in ſta
tuto vel contrario modo poſſumus coniecturare, an
vna perſona maſculorum remotior poſſit aliam ex-
cludere, vt per Corneum conſil. ccxiij. incipien. circa
primum. ij. columna. verſi. ſecundo q ſaltem iunctis
his quæ dixi in. iij. & . iiij. co. ver. nec etiā obſtat aliud
ſtatutum. ij. volu. & conſi. xcvi. incip. licet. ij. colum
290 na verſi. ſi itaq. cum ſeq. eo. volu. † vbi dicit eſſe alie
num à mente ſtatuentium q patruus qui virtute ſtatu-
ti concurrit cum matre & cum ſorore excluderet vir-
tute eiuſdem ſtatuti in totum filiam à paterna ſucceſ-
ſione, & quòd filia concurrens cum auo & proauo
eos excluderet, de qua materia prędilectionis, multa
dixi in quinto articulo principa. xij. quæſtione. poſt
nota. per Barto. & doct. in.l. fina. & in.l. hęredes mei
§. cum ita.ff. ad trebel.
291 VIGESIMOSEPTIMO quęro, † an ſta
tuto requirente plures qualitates in maſculis excluden
tibus fœminas, neceſſarius ſit concurſus omnium il-
larum qualitatum, breuiter regula eſt quòd ſic lege ſi
hæredi plures.ff. de condi. inſtit. & quod habetur in
lege generaliter.C. eod. vult Corneus conſilio centeſi-
movigeſimoſexto incipiente aliàs quarto volumine.
292 Ex quo infert quòd † ſtatuto excludente fœminam
propter

ꝑpter maſculum qui de iure communi ſuccedere poſ-
ſit & cum effectu ſuccedat filia non excludetur pro-
pter patruum, quia patruus tali filia extante de iure
communi ſuccedere non poteſt nec actu ſuccedit ſed
tũc erit ſenſus quòd filius excludat filiam à ſucceſſio
ne patris, & frater ſororem à ſucceſſione fratris, vt di
xi in.xxij.q.& pro hac concluſione ꝙ omnes qualita
tes requiſitę in tali excludente debeant interuenire. faci
unt quę dixi in.vj.arti. prinic.in.iiij.mẽbro. xxviij.
q.& in.v.arti.principa.xxxiij.q.& quæ dixit domi.
Phili.decius conſilio decimotertio in tertia columna
cum concor.quæ adduxi in locis præallegatis.

293 VIGESIMOOCTAVO quæro, †an ſtan
te ſtatuto prout eſt in loco Fulginatis, ꝙ dotata à pa-
tre, mr̃e, auo, vel fr̃e nõ ſuccedat in bonis pr̃nis, mr̃-
nis, auitis, vel fr̃nis tã dotantis, q̃ nõ dotãtis ſi maſ-
culi ſuperſint, ſufficiat ꝙ ex altero iſtorum ſuperſit maſ
culus ad effectum vt fœmina dotata excludat à ſuc-
ceſſiõe omnium & cuiuſuis iſtorum nominatorum,
an verò ſtatutum debeat intelligi ꝙ ſuperſit maſculus
deſcendens ex perſona eius de cuius ſucceſſione agit
d.Philip.corneus conſi.cxxxiiij.incip.eleganter.i.co
lum.ij.volu. refert quòd dominus Benedictus capra
quem appellat virum integerrimi iudicij, ac dominus
Baldus de bertolinis & multi alij pręſtantes docto.cõ
ſuluerunt apud Camerinum quòd tale ſtatutum debe
at intelligi ſi ſuperſint maſculi deſcendentes ex eo de
cuius ſucceſſione agitur, ita reſtringentes ſtatutum q̃
uis verba viderẽtur repugnare. & hoc ne iniquitas &
abſurditas reſultaret, videlicet quòd ille qui aliàs nõ
attineret, niſi forté ratione affinitatis, quę affinitas in
materia ſucceſſionis de iure communi non eſt in con
ſideratione.l. vitrico. §.i.affinitatis.C. commu.de
ſucceſ.& etiam qui nullo iure eſſet coniunctus exclu-
deret fœminas deſcendentes, vt ibi latius per Corneũ
dicentem prędictam deciſionem poſſe ampliari, etiã
ſi ſtatutum diceret, ſi maſculi ex ipſis ſeu ex eis omni-
bus vel ex ipſo ſeu altero eorum ſuperſint, quia intel
ligitur ex eis de quorum hæreditate agatur, & ſic diſ
cretiuè non cumulatiuè, vel alterius eorum de cuius
hæreditate agatur per prædicta & ea que dicta ſunt in
viij.articulo.princi. xvi.quęſtio. quod procedit ſecũ
dum Corn.conſi.preall.niſi verba omnino vel plu-
rium repugnarent, & contingeret illa plurium viola-
ri ex p̃dicta interpretatione & ſegregatione. Subditq;
ibi Corneus ſe dum piſis legeret apud dioceſim lunen
ſem conſuluiſſe. Quod ſtatutũ diſponens ꝙ nulla fœ
mina ſi dotata fuerit conuenienter de bonis patris, ma
tris vel fratrum poſſit vel debeat ipſa nec eius filij ſuc
cedere nec peruenire ad hęreditatem patris, matris vel
fratris, vel alicuius eorum filius ſi ex ipſo patre, ma-
tre vel fratre remanſerit. vel aliquis de deſcendentibus
hęres maſculus quòd dictum ſtatutum intelligatur ſi
ſupereſſent deſcendentes ex eo de cuius ſucceſſiõe agi
tur, referẽdo illa verba, ſi ex ipſo patre, matre &c. ſci
licet de cuius ſucceſſione agitur demonſtrando ꝙ di-
ctę interpretationi verba nõ repugnabant, quia illud
relatiuum ex ipſo poterat referre ipſum de cuius hæ-
reditatis excluſione ſtatutum loquebatur, & ita tenet
ipſe Corneus conſilio.xcvij.incip.q̃ꝙ.colum.fina.
iij.volumi.loquens quando ſtatutum excludit fœmi-
nam ſeu filiam etiam propter patruum ab hæreditate
patris, aui vel proaui exiſtentibus deſcendẽtibus maſ
culis, vt intelligatur ſi supereſt filius defuncti de cuius
hęreditate agitur. Idem etiam tenet ipſe Corneus conſi
294 lio duodecimo in tertia columna primo volu.†ſtan-
te ſtatuto quòd filię dotatę à patre non ſuccedant in
bonis patris, vel matris, vel fratris extãte aliquo maſ
culo de progenie patris, matris vel fratris, quia ſe-
cundum eũ multi conſuluerunt ꝙ tale ſtatutum intel-
ligatur extante maſculo de progenie illius de cuius
ſucceſſione agitur. Subiungit Corneus in dicto con-
ſil.cxxxiiij.ſe ſemper fuiſſe opinionis, quòd ſi verba
ſtatuti patiebantur reſtrictionem aliquã ex qua reſtrin
gerentur huiuſmodi excluſiões fœminarum quòd de
berent poſſe reſtringi, ſecus autem vbi verba omnino
vel plurimum violarentur. Contrariam opinionem
tenuit ipſe Corneus in dicto conſilio. cxxxiiij. dicens
quod apud Camerinum bis conſuluit pro iſta contra
ria opinione, videlicet quòd dotata à patre excluda-
tur etiam ab hæreditate fratris carnalis exiſtentibus fi
lijs patrui, & conſequenter quòd excludatur ab hęre-
ditate omnium & cuiuſuis ex nominatis in ſtatuto,
eſto quòd non extet maſculus ex eo de cuius ſucceſſio
ne agitur, dummodo maſculus extet ex aliquo nomi
natorum ſeu comprehenſorum in ſtatuto, ſubiungens
quòd pro iſta contraria opinione conſuluerunt Bald.
de peruſio & Pau.de caſt. mouetur Corneus, quia in
terminis illius ſtatuti apud camerinũ verba erant mul
tum pręciſa & alteri contrarię opinioni quam primò
retuli repugnantia, ita quòd contingebat verba ex il-
la interpretatione multum violari, dicens quòd in ter
minis ſtatuti fulginatis verba poterant pati ipſam pri
mam & contrariam interpretationem, quia in ſucceſ-
ſione deſcendentium verba ſtant hoc modo, niſi ſup-
ſit perſona deſcendens à prædictis, abſq; eo quod di-
catur vel repetatur, vel ab aliquo prædictorum, quo
caſu ſi decedit frater ſororis dotatę ſine filijs non eſt lo
295 cus ſtatuto nec excluditur ſoror dotata † quia ver-
bum à prædictis intelligitur ab eo de cuius ſucceſſio-
ne agitur per prędicta. Et quòd quando verba repu-
gnant vel principium ſtatuti aliud ſuadet ſit tenenda
hæc opinio ſecunda. vult ipſe Corneus conſil. xxxij.
incipien. videtur. quarta columna quarto volumine
& conſilio ſequen. tertia colum. & conſilio quadra-
geſimoſecundo & ſequen. eod. volumine. Et ita puto
tranſeundum, quòd vbi verba non repugnant ſit tenẽ
da prima opinio, & maximè quia eſt æquior. Et in ter
minis ſtatuti camerini quid ſentiam, dixi in octa-
uo articu. princip. xviij.q.in fine.

VIGSEIMONONO ex dictis in p̃cedenti quę-
ſtione, & latius ex his quę dicentur in ſequenti quęſtio
296 ne apparet quòd † fœmina non excluditur per maſcu
los affines cum in eis nõ ſit dare ſucceſſiõem.l.vitrico
§.affinitatis.C.commu. de ſucceſ.& ſequuntur doc
to. allegati in præce.quæſtione. ac in ſequen. & ea quę
dixi.§.eo.in quinta quæſtione quòd fœminę exclu-
dantur per maſculos ſucceſſibiles.

297 TRIGESIMO quæro, † an ſtante ſtatuto ꝙ
mulier dotata non ſuccedat, filia ex vxore præmor-
tua excludatur à ſucceſſiõe materna per filium ex ſecũ
da vxore, hæc quæſtio qñq; fuit in facto in ciuitate
Aſtẽſi. ſtãte ſtatuto quòd maritata à patre auo &c. nõ
ſuccedat in bonis paternis nec maternis cum fratre
vel fratribus ex parte patris, nec contra eorum hęre-
dibus, nec in bonis paternis vel maternis contra prę-
dictos vel aliquem prædictorum agere poſſit ad legi
timam vel legitimæ ſupplementum. Quod ſtatutum
eſt ſub rubri. ne mulier veniat ad hæreditatem patris
vel matris. Dominus corneus in conſilio tricenteſi-
modecimoquarto incipi. videtur prima columna ar
guit quòd ſic. primò ex generalitate rubrice, cuius ver
ba ſunt diſpoſitiua per ea q̃ dicta ſunt ſuprà in octauo
articulo principali in.xx.q.ſecũdo ꝗa ſtatutũ in nigro

excludit expreſsè ab hæreditate materna propter fra-
tres, & fortius in caſu ſtatuti aſtenſis in quo expreſsè
dicitur quòd excludatur ab hereditate matris propter
fratres ex parte patris, & ſic conſanguineos tantùm.
Poſtea ipſe Corneus determinat contrarium, eo quia
ipſi filij nati ex ſecundo matrimonio nihil attinēt pri-
mæ vxori, quę ſi viueret eſſet eis nouerca, niſi iure af
298 finitatis cum † ex capite affinitatis non det ſucceſſio,
& affinis affini non ſuccedat.l. affinitatis. &.l.vitri
co.C.com.de ſucceſ. & etiam qa cōcepti & nati poſt
mortem alicuius non dicuntur ei attinentes iure agna
tionis vel cognatiōis.l.i.§. ſi quis proximior.ff. vnde
cog.&.l.titius.ff.de ſuis & legi.&.l.paulus §.paul.
ff.de bon. liber. iunctis his quę dixi.ſ. Et quia iura
multum fauent filijs primi matrimonij vxore vel ma-
rito ſecundo nubente.l.fœminæ.cum multis alijs.C.
de ſecun.nup.cum nephas eſſet natos ex coitu primę
299 mulieri odioſo ei ſuccedere, ita q † nullo modo ſit
interpretandum ſtatutum quòd intendat filiabus pro
prijs præferre natos ex ſecundo matrimonio in bonis
primę vxoris, nec filias excludere per priuignos, imò
magis quàm per priuignos.cum ſtatuta ſint taliter in-
terpretanda ne poſſint à ſapiente reprehendi, & ne ſo-
nent in abſurdū, vt latè dixi.ſ.in quinto articu. prin-
cipa. nona quæſtione. Præterea ſecundum Corneum
& dixi.ſ.eod.v.qōne principa.filia excluditur per eos
qui poſſunt ſuccedere, ſed iſti filij ex ſecunda vxore
nō poſſunt primæ vxori ſuccedere.d.l.vitrico. & .d.
l.affinitas. quibus nō ſuccedentibus eſſet aperta via
alijs agnatis vel cognatis primæ vxoris qui non repe
riuntur excluſi per ſtatutum, & qui excluderent iſtos
filios ex ſecunda vxore, per ea quæ dixi in ſexto arti-
culo principa.iij. membro.iij.qōne. cum præceden.
Et prędicta fortius militant ſecundum Corneum, qa
mortua matre & prima vxore relicta filia, anteq̄ naſ
cantur filij ex ſecūdo matrimonio ē delata hæreditas
300 ipſi filiæ, & ſtatutum excludens à ſucceſſione non ex
cludit à ſucceſſione iam acquiſita, idem in ſtatuto ex-
cludente maritatam, quia non excludit ab hæreditate
iam acquiſita, vt latè dixi.ſ.in.vi.articu.princip.iij.
membro. in.xv.q. Et cum prędicta opinione quòd
per filios ſecundi matrimonij. non excludatur filia
prioris matrimonij. tranſeunt Maria. conſil.lxxxiij.
incipien. viſa prædicta.ſecunda &.iij. columna. vbi
plenè examinat hunc paſſum. & Soci. in.l. cum vir.
ff.de conditio. & demon.cum multis concordan.al
legatis.ſ.eod.in quinta quæſtione.in fine. & hoc ma-
ximè procedit in terminis ſtatuti aſtenſis, vbi dicit q
non ſuccedat mulier cum fratribus, & ſic loquitur ſta
tutum noſtrum in ſucceſſione fratribus delata cum
iſta non deferatur vt ibi. & dicit Maria.vbi.ſ.in tertia
colum.quod ipſe exiſtens arbiter ſemel iudicauit, & re
fert multos docto. qui idem conſuluerunt, de qua qō
ne etiam dixi.ſ.eod.xviij.qōne. Ad illud verbum q
non ſuccedat in bonis maternis cum fratribus ex par-
te patris poteſt dici q non eſt ibi dictio tantùm, & q
hoc dicitur ad differentiam vterinorum tantū, quaſi
ſtatutum noluit de vterinis diſponere ſi fortè talis vx-
or fuiſſet aliàs nupta cum de eis ſit diſpoſitum p aliud
ſtatutum, quod incipit deteſtanda. vel q illud verbū
intelligatur in hereditate paterna.

TRIGESIMOPRIMO tangit Corneus
301 conſi.cccxiij.incip.videtur.iiij.volumi.† an perſo-
na in vna parte ſtatuti nominata poſſit in alia parte re
peti, vt aliam perſonam, putà agnatam vel fœminā
excludat. Putà ſi ſtatutum excludat dotatam & deſcē-
dentes ex ea ab hereditate patris & aſcendentium ex pa-
terna linea, ſi ſuperſint fratres ipſius mulieris vtrinq;
coniuncti vel conſanguinei tantùm. Et in alia par-
te ſtatuti filia dotata ſimiliter excludatur ab heredita
te matris & aſcendentium per lineam maternam exiſtē
tibus fratribus vtrinq; coniunctis dictę filiæ, an intel
ligatur quo ad ſucceſſionem matris repetitum exiſten
tibus etiam fratribus conſanguineis tantùm, & argu-
it quòd ſic, maximè extāte rubrica generali quòd do
tata non ſuccedat per ea quæ dixi in.viij.articu.prin-
302 cipa. tum quia † dictum in vna parte legis, in alia
parte cenſetur repetitum, & in alio capitulo multum
non diſtanti.l.quemadmodum.§.fina.ff. ad leg. aqui-
liam. vbi Bald. & Flo. &.l.i.in prin.ff.de incen.rui.
naufr. &.l.prętor.la.ij.§.erit. vbi latè Bart.ff.vi bo-
no.rapt.poſtea concludit Corne.non fieri repetitionē
tum, quia in pręcedenti capitulo legis reſpicientia nar
rationem facti, pro eſt exiſtentia fratrum conſangui-
neorum tantum non intelliguntur repetita, vt per bar
to.in dicto.§.erit. Tum quia vbi eſt ratio differentiæ
non fit repetitio.argu.l.i.in fin.C.de libe. præteri. &
c.inquiſitioni.de appella. & eſt ratio differentię quòd
fœmina excludatur per vtrinq; cōiunctos & conſan-
guineos tantùm, vt dixi.ſ.eod.in.xviij.quæſtione.et
in caſu in quo conſuluit dominus Philip.corne.erat
multo maior ratio, vt dixi in pręceden.ſeu.xxx.quæ
ſtione. Et placeat aduertere quòd non fuit mihi otiū
examinandi additiones quas feci primę impreſſioni
huius operis, ideo plerunq; ſicco pede pertranſeo.

TRIGESIMOSECVNDO ex dictis in
trigeſima quæſtione. inſurgit deciſio alterius quæſtio
303 nis † quòd fœmina excluſa ꝓpter maſculos, intelligi
tur excluſa propter eos qui ſunt in natura tempore de
latę ſucceſſionis. ſequitur Corneus conſilio. cccxiij.
incipien. videtur penultima.colum.verſicu.poſtremò
iiij.volumi. Nam qualitas excluſiua poſt hereditatem
acquiſitam nō officit nec excludit vt dixi latè.ſ.in ſex
to articu.principa.iiij.membro.q.ix.cum concordā.
de quibus ibi per Corne. Et quia conceptus & natus
mortuo eo de cuius ſucceſſione agitur ei non agnaſ-
citur nec dicitur attinere.l.prima.§ ſi quis proximior.
ff.vnde cogn.titius.ff.de ſuis & legi.&.l.paulus.ff.
vi bo.rap. & dixi.ſ.

304 TRIGESIMOTERTIO quæro, † an ex
cluſa propter aliquos maſculos, vel agnatos & eo-
rum hæredes excludatur extantibus quibuſuis here-
dibus tam de agnatione quàm extraneis, vt quia fi-
lia excludatur propter fratres & filios patruorum
ac eorum hæredes deinceps, prout in decretis patriæ
Montisferrati. Iſta eſt pulchra & quotidiana quæſtio
in qua ſępe conſului. Et ſecundum Bald. conſil.cxiij.
incipien. ſuper hijs.in fi.iiij.volumi. vltima impreſ-
ſione.ſub verbo heredum. hoc caſu ſolum comprehē
duntur maſculi deſcendentes ex iſtis nominatis in ſta
305 tuto ad fœminæ excluſionē, & loqē Bal. † ſtāte ſtatu
to q exiſtente maſculo fœmina nō ſuccedat, eo ſaluo
q ſi non adſint hæredes, tunc fœmina ad ſucceſſio-
nē admittatur. Et dicit q niſi maſculus relinquat ex ſe
filios maſculos fœmina admittet, & iſta ē veritas ne
aliàs inſurgeret abſurditas & cōtrarius effectus menti
ſtatuentiū, per nota.per Bar. & doct.in.l.gallus.§.etiā
ſi parente.ff.de libe. & poſthu. & doc.in.c.in pręſen-
tia. vbi moderni latè de proba. cum non ſit ſumenda
cōiectura quòd ſtatutum voluerit pręferre extraneos
filiabus proprijs teſtatoris.l.cum acutiſſimi. in fi.C.
de fideicom.cum ſimili. & dixi multotiens, maximè
in.vi.articu.principa.ix. &.xvi.q. & in.viij. articu.
vi. &. vij.q. contra.l. ſi totas. &.l.ſi liqueat.C.de
inoffi.

inoff.dona.facit tex.in.l.ex facto.§.fina.ff.ad trebel.
cum ibi notatis. & per Alexand. in.l.i.§.hoc autem.
eodem titu. iũctis his quæ dixit Feder.de ſenis conſil.
clix.quòd ſtatuto diſponente quòd bona homicidæ
applicentur hæredibus occiſi, quòd non applicentur
106 tunc facto monacho ſed filijs ipſius. facit quia † veri
ſimiliter debet fieri excluſio propter perſonas ſimiles
expreſsis & in quibus ſit par ratio excludendi per ea
quę dicta ſunt.s.in.xvi.quæſtiõe maximè in.ij.&.iij.
columna.& in.xvij.ac nona,& per diſcurſum huius
artic.& in quinto articulo principa. decimaſexta quę
ſtione. Et fortius procederet vbi eſſet dictio deinceps,
deinde vel ſimilis ordinis deſignatiua, prout eſt
in decreto Montisferrati, per pulchrum text. inſtitu.
de fiduci.tutel.in princi.& quod nota. Barto. in.l.ſi
quando.vbi dominus meus Iaſo.in quinto notabili.
C.vnde vi.& ita ſępe conſului & obtinui, de qua ma
teria etiam in propoſito tãgit ſatis latè do.Georg. nat
ta in tractatu quem fecit ſuper hac materia quarta par
107 te vigeſimaprima quæſtione quod † ſi ſtatutum exclu
dens filias dotatas vocet ſuos hæredes maſculos, in
telligitur de filijs non de alijs agnatis vel cognatis mi
nuſq; de extraneis, vt per Soci. in dicta.l. gallus.§.et
quarta columna tertia limitatione. ne contingat filiã
excludi ab agnato remotiore contra notata. in dicta
l.ex facto §.fina.& nota.per Pau.de caſt. conſilio no
nageſimoſeptimo incipien. proponitur in caſtro in
antiquis.
108 TRIGESIMOQVARTO † multæ alię
quęſtiones ad hunc.xij.articulum pertinentes quis in
ueniet incidenter tactas quas diſcurrendo hũc articu
lum aut ſaltem illius repertorium facilè inueniet. Et
multas quis inueniet in remisſiõibus quas feci in.xix.
q.pręſentis articuli.

SVMMARIVM

1 *Qualiter & inquantum admittantur & uocatæ intelligantur perſonæ, propter quas fœminæ excluduntur.*

2 *An prætextu ſtatuti fœminas excludentis maſculis extantibus, intelligantur maſculi ad ſucceſſionem uocati.*

3 *Diſpoſitio alterius contemplatione facta licet uerba ad illũ expreſsè non dirigantur tamen ei competit actio.*

4 *Verba illa extantibus agnatis uel filijs reſoluuntur in duo præcepta, quorum unum eſt affirmatiuum, & incluſiuum maſculorum: aliud autem eſt negatiuum & excluſiuum fœminarum.*

5 *An & quando extant agnati qui non ſuccedunt, ſed ſunt præteriti & excluſi inſtitutis extraneis, fœminæ excludãtur.*

6 *Caput excluſiuum non operatur, ubi eſt ſpecialiter prouiſum uel expreſſum quæ perſonæ excludantur, ultra, quàm ſit prouiſum. quod qualiter procedat uide.nu.7.*

7 *Statuto probibente matri alienatiõem dotis ultra quartam, filij uidentur uocati in tribus quartis: uel hi quorum contemplatione fit probibitio.*

8 *Quòd maſculi etiam conditionaliter poſiti & nominati in ſtatuto, ſecundum communem ſententiam intelligantur uocati, procedit quando eorum contemplatione fœminæ intelliguntur excluſæ.*

9 *Maſculi an intelligantur admitti ſeu uocari de iure ciuili, an uerò de iure prætorio, ſiue per ſtatutum, ſiue per decretũ.*

10 *Statutũ à populo, uel à prioribus populi nomine & uice totius populi factum, erit ius ciuile illius populi. De quibus autem intelligatur illud, à prioribus & uice totius populi declatur infrà.nu.13.*

11 *Statutum & decretum principum an cenſeantur ius ciuile, uel prætorium & de quibus, & qualiter intelligendum ſit*
Et quid de habentibus dignitates eccleſiaſticas uide infrà, nu.13.ubi plenè tractatur & nu.17.

12 *Neceſſe eſt ſucceſſionem delatam per decretum marchionis Ducis uel præſidis & aliorum magiſtratuum ſuperiorem habentium, agnoſci coram iudice & hoc infrà annum, uel centum dies.*

13 *Conſuetudo inducens ſucceſſionem deferri ad maſculos, ius ciuile eſt.*

14 *Præfecti ad tempus cenſentur prætores, habentes uerò iuriſdictionem perpetuam & iure proprio, multò plura poſſunt & in eorum terris æquiparantur imperatori & regibus.*

15 *Rex in ſuo regno æquiparatur imperatori, nec à ſua ſententia licet appellare quia habetur pro lege ibi.*
Et quid de rege ſuperiorẽ recognoſcente & tenente regnum in feudum ibidem.

16 *Rex in ſuo regno tantam uel.maiorem poteſtatem habet, quàm habeat imperator in ſuo imperio. quia hic imperium non tranſmittit, ille uerò tranſmittit regnum ad hæredes.*

17 *Rex in ſuo regno plus poteſt quàm.l.communis uel conſuetudo & lex animata dicitur.*

18 *Maſculus fœminæ prælatus per decretum quod ſit ius prætorium, an tã dicatur de iure prætorio in portione in qua fœminæ præfertur ſuccedere, quàm etiam in portione quæ ſibi ex toto & inſolidum prætextu talis decreti defertur. & qua actione petatur pars debita non excluſis ibi.*

19 *An excluſæ faciant partẽ in legitima. & quanta tunc erit legitima non excluſorum.*
Si ſtatutum dicat quòd ſtantibus maſculis filiæ non ſuccedãt & adſint quatuor filiæ & unus maſculus quanta erit legitima maſculi: an triens tanquã fœminæ habeãtur pro non exiſtentibus, an uerò ſemis tanquam excluſæ faciant partẽ maſculo ibidem.

20 *Statuto excludẽte dotatas & ſint tres dotatæ & una indotata cũ maſculo an tũc legitima nõ excluſorũ erit triẽs uel ſemis ſatis lõga diſputatio, nec minus pulchra quã difficilis.*

21 *Exhæredatio legis & hominis æquaparantur: ita ut per quamlibet amittantur iura ſuitatis.*

22 *Exhæredatio legis differt ab exhæredatione hominis, quia illa ſtatim ſortitur effectum: iſta uerò poſt aditam hæreditatem.*

23 *Dotatæ fœminæ per ſtatutum excluſæ an faciant partem in legitima portiõe ipſis per ſtatutum uel legem reſeruata.*

24 *Iura ſtatuerunt legitimam eſſe trientem, uel ſemiſſem omnium bonorum.*

25 *Pater nõ tenetur filijs plus triente relinquere computatis dotibus & alijs, quæ dat filijs in dicto triente.*

26 *In legitima omnium filiorum computari debent dotes excluſarum, nec æquum uidetur ex perſona excluſarum plus peti poſſe, quàm petere potuiſſent ipſæ filiæ, ſi non eſſent excluſæ ibi.*

27 *An directò & iure proprio maſculi ſuccedant in triente uel ſemiſſe computatis dotibus excluſarum: an uerò fœminæ excluſæ faciant partem, ita quòd reliquum ultra dotem*

deueniat ad maſculos iure accreſcendi.

28 Filiæ excluſæ quibus præſeruatur aliquid à lege uel ſtatuto faciunt partem in legitima perinde acſi non eſſent excluſæ ita quòd legitima non excluſorum non ſit propterea maior quàm ſi excluſæ ſuccederent.

29 Ius accreſcendi non poteſt diuidi, cum non habeat locum niſi in portione omnino defecta.

30 Excluſi an & quando partem non excluſis faciant uide etiã quando procedat nu. 44.

31 An pars tertia uel dimidia dotis iuxta numerum filiorum ſit loco legitimæ uel tertia uel dimidia rei à ſtatuto præſeruatæ remiſsiuè.

32 Legitima eſt quota eius, quod quis habiturus eſſet ab inteſtato.

Et à cauſa inteſtati ſumit initium: & ſecundum illam regulatur ibidem.

33 Dos filiæ eſt onus & æs alienum, & non ſubrogatur loco legitimæ: ſed cum additamento, & augmento facto in perſonam non excluſorum & . 34.

34 Filiæ excluſæ non numerantur in numero filiorum in minuenda legitima.

35 Quod præſeruatum filiabus non imputetur in legitimã qualiter intelligatur, quomodo & quando procedit.

36 Stante ſtatuto quòd filiæ non ſuccedant extantibus maſculis teſtator habẽs quatuor filias & maſculum unũ filiabus. Si legauerit: illa legata imputabuntur in legitimam quæ erit ſemis: nec cenſebuntur facta ſuper alio ſemiſſe.

37 Exhæredatus licet habeatur pro mortuo & nõ computetur in numerum ut augeat legitimam, illam ne faciat tranſire de triente in ſemiſſem: hoc uerum eſt quando nihil eſt ſibi relictum aliàs ſecus.

38 Filiæ in aliquo agnitæ non dicuntur iura ſuitatis prætextu talium ſtatutorum amittere ſaltem pro ea parte, pro qua ſunt agnitæ.

39 Statuto expreſsè præſeruante dotem uel rem legatam, tunc legatum cenſetur factum in compenſationem rei præſeruatæ.

Sicut non computatur in legitimam tale præſeruatum: ita nec legatum ibidem.

40 Si teſtator legat filiæ excluſæ aliud quàm præſeruatũ ſit illi per ſtatutum, uel qui a illi ſtatutum nihil præſeruat, an tale legatum in legitimam imputetur.

Fœmina excluſa nullam habet legitimam ibidem.

41 Dos non eſt legitima nec ad eius inſtar.

42 Legitima maſculorum, detracta de toto patrimonio dote ſiue ſit ſoluta, ſiue non ſoluta tanquam aere alieno, capiatur integrè ſuper reſiduo.

43 Vtilitates ex inueſtigatione quanta ſit legitima non excluſorum à ſucceſsione multæ ſunt, & quæ.

Et an excluſæ faciant partem in legitima ibidem.

44 In legitima aucta per ſtatutum filius grauari non poteſt.

45 Si excludatur dotata ſtantibus maſculis & adſit maſculus & una filia nõ dotata & alia dotata, an legitima filij maſculi ſit maior quàm legitima filiæ non dotatæ, & an portio dotatæ acquiratur maſculo longa quæſtio, & opiniones uariæ.

46 Portio filiæ propter dotẽ excluſæ applicatur maſculis quorum contemplatione excluditur & filia non dotata & ſic nõ excluſa illam tantũ habebit portionem quã habuiſſet filia excluſa ſuccedente.

47 Si maſculus nolit uti beneficio ſtatuti fœmina excluſa admittitur cum perſonis excluſis.

48 Aſtenſe ſtatutum nolens dotes filiarum maritatarũ excluſarum in calculanda legitima cenſeri æs alienum, & non computari in hæreditate, quomodo procedat.

49 Si filiæ excluſæ à ſucceſsione per ſtatutum legetur dos non detrahitur ut æs alienum ſed ut legatum.

50 Statuto excludente dotatam, pariter excludetur & in totũ per non dotatam ſicut per maſculum.

Et an portio repudiata per alterum ex maſculis accreſcat fœminæ. ſicut & alteri maſculo ibidem.

51 Portio quæ applicatur maſculo propter excluſionem fœminæ quo iure ei debeatur.

52 Quando maſculus ſuccedit in parte dotatæ excluſæ, an onus dotium ſoluendarum ſeu non ſolutarum imputetur in tota hæreditate, & ſic etiam in portione filiarum non excluſarum: an uerò in portione maſculi.

53 Onus ſoluendæ dotis accedit portioni, quam excluſa de iure communi per ſtatutum habitura fuiſſet: & ſic cõcernit maſculum, & non totam hæreditatem.

54 Si dos promiſſa excedit portionem legitimæ debitæ ipſi filiæ de iure communi uel loci conſuetudine uel qualitate perſonarum non erit illud ſupplementum dotis ultra legitimam portionem ſupplendum de portione filij.

55 Stãte ſtatuto prout eſt in ciuitate Burgi q. mater & ſoror nõ ſuccedant ab inteſtato extantibus fratribus: ſi frater inſtituat matrẽ in legitima uel minus, non inſtituta turpi perſona uniuerſali hærede: Vtrum in legitima matris calculanda habeatur conſideratio fratrum.

54 Varijs in locis ex cauſis uarijs à ſucceſsione excludẽtibus ſtatutis, Portio illius quæ ſtatutorum beneficio non gaudet ut quia monialis, uel alia ex cauſa computabitur ſecundum formam ſtatuti pinguius prouidentis filijs & filiabus utrinq; coniunctis, propter quos excluditur, non autem ſecundum formam iuris communis in fauorem uterini.

57 Inſpici an debeat perſona qua mediante acquiritur aliquid, an illa cui acquiritur, & ad quã finale cõmodum deuenit.

58 Illi, qui non fuit habilis ad ſuccedendum eo excluſo nihil dicitur adimi.

59 Maſculi an intelligantur uocati ad poritionem excluſarum iuxta ordinem & gradum ſuccedendi iuris communis.

60 Si ſtatutum excludat filias ſeu ſorores propter fratres & patruos & eorum filios. Iſti omnes eo ordine admittãtur ad ſucceſsionem quo per ius ciuile uocari ſolent: ut proximus quiſq; priori loco inuitatus uideatur non ſimul & ſemel nõ obſtante copula.

61 Statuto uocante fratres & nepotes conſobrinos defuncti, præferuntur fratres nepotibus ſecundum iuris cõis ordinẽ.

62 Statuto diſponẽte quòd decedenti ab inteſtato ſuccedant proximiores conſanguinei ex linea paterna: an frater utrinq; coniunctus præferatur coniuncto ex linea paterna tantũ.

63 Si ſtatutum diſponat q. ad hæreditatem defuncti inteſtati uocentur primò deſcendentes, ſecundò aſcendentes, tertiò fratres utrinq; coniuncti: filius fratris nihilominus admittitur cum patruo licet ſecus ſit in fratre patruele.

64 Stante ſtatuto q. agnati excludant cognatos, frater utrinq; coniunctus non excludet conſanguineum tantum, ſed ſimul ſuccedent.

65 Poſteriores

65 Poſteriores in gradu ſi quando concurrant de iure communi ſimul cũ proximioribus: tunc ſi ſimul in ſtatuto nominati ſint, ſimul admittentur.

66 Stante ſtatuto quòd dotata non ſuccedat exiſtentibus maſculis, ſed ipſi filij hæreditatem poßideant: ſi contingat aliquẽ decedere relicta filia dotata, & filio maſculo, ac nepote ex alio filio prædefuncto nepos concurret cum filio etiam in portione quæ debetur filiæ de iure communi.

67 Stante ſtatuto ꝗ ſuccedant agnati maſculi ſeu cognati prout ſunt in gradu proximiores uſq; ad quartum gradum: filius fratris admittetur ad ſucceßionem cum patruis. Idem in teſtatore uocante proximiores ad ſucceßionem uel fideicommiſſum.

68 Statuto uocante ad ſucceßionem agnatos maſculos, prout ſunt in gradu proximiores & concurrentes, qui uocati cenſebuntur.

69 Statuto peruſino excludente filiam dotatam à ſucceßione & fratris. & uocante matrem & cõſanguineos fratres an mater ſuccedet in dimidia totius ſucceßionis: an uerò pro uirili tantùm cum fratribus conſanguineis.

70 Stante ſtatuto Bononiæ quòd mulier decedens ſine aſcendentibus & ſine liberis relinquat fratribus utrinq; coniunctis uel ex patre tantùm tertiam bonorum ſuorum: quibus non extantibus eãdem tertiam relinquat patruis uni uel pluribus pro dimidia, & pro alia dimidia filijs fratrum uni uel pluribus: Sed filijs fratrum non extantibus totam tertiam relinquat patruis. Deceßit fœmina inſtitutis fratribus hæredibus uniuerſalibus, & filijs fratrum in modicißima ſumma. filius fratris ſuccedet in tertia parte pro dimidia cum patruo ſuo fratre defuncti ad cuius tertiæ lucrũ maritus nõ admittitur ex forma ſtatuti prædicti.

71 Maſculi per ſtatutum uocati an intelligantur uocati in ſtirpes, uel capita.

72 Ex modo prædilectionis coniecturatur an quis uocetur in capita uel ſtirpes, & quantitas ſucceßionis.

Ex modo prædilectionis patruus excludet ſororem ibidem.

73 Maſculi quorum contemplatione fœminæ excluduntur an teneãtur præſeruare portiones à quibus fœminas excludunt agnatis ſeu maſculis ſubſequẽtibus, an uerò poßint de eis ad libitum diſponere.

74 Hæreditas defuncti adita per agnatum deſiit eſſe hæreditas defuncti, & facta eſt hæreditas ipſius agnati.

75 Portio hæreditatis maternæ in qua pater per mortẽ filij ſucceßit excluſa per ſtatutum filia tranſeunte ipſo patre ad ſecunda uota debet ipſi filiæ præſeruari.

76 Statutum ꝗ filia fœmina non ſuccedat, non impedit quin pater poßit relinquere ſecundæ uxori plus, quàm tali filiæ.

77 Portio ad quam filius maſculus admittitur excludendo fœminam, an tranſmittatur non agnita ad quoſcunq;.

78 Priuilegium conceſſum ita demum effectum habet, ſi appareat acceptatum.

79 Vbicunq; ſtatutum excludit fœminas propter maſculos non fit tranſmißio hæreditatis non agnitæ ad perſonas, quæ nõ ſint ſimiles ipſis maſculis.

80 Vbi adeſt ſtatutum quòd à paterna ſucceſsione frater excludat ſororem, & quòd mater filijs non ſuccedat, hæreditas filio infanti delata ex teſtamento, & non adita ad matrẽ non tranſmittitur ſed ſoror non inſtituta ab inteſtato ſuccedit.

81 Beneficium tranſmittendi ad quoſcunq; ſolùm conceditur illis qui ſunt ſui hæredes.

82 Quotieſcunq; aliqua portio de iure ſpeciali defertur tunc non habet locum tranſmiſsio.

83 Statutum deferens portionem filijs in poteſtate, cum recipiat interpretationem paßiuam, ita debet interpretari ut illa de iure communi ad quoſcunq; tranſmittatur.

84 Statutum excludens fœminas ab hæreditate facit illas haberi pro mortuis. Et ſic tota hæreditas defertur maſculis iure ſuitatis, ac ſi fœmina non eſſet in rerum natura.

85 Portio relicta filio per teſtatorem etiam non agnita quamuis excedat legitimam, tranſmittitur.

86 Ius ſubſtitutionis pupillaris annexum cum iure accreſcendi tranſmittitur ad ſuos hæredes: quamuis aliàs ſecus.

87 Statutum diſponens ꝗ extantibus maſculis fœmina non ſuccedat operatur ꝗ quamprimum extitit maſculus filia fœmina intelligatur perpetuò excluſa.

88 Quid ſi maſculus momento ſuperuixerit, an ſufficiat.

89 Portio quam dat ſtatutum filio cenſetur ſibi conferri tanquã ſuo: ſicut & portio quæ ſibi de iure communi confertur.

90 Filium poſt mortem matris an ſufficiat paulo momento uixiſſe, ut matris hæreditatem tranſmittat.

91 Lex fingendo & per uerba fictionis loquendo in actu pendẽte à poteſtate legis, uerè facit & non fictè.

92 Idem iuris eſſe debet de augmento, quòd de principali.

93 Portio à qua excluditur filia fœmina per maſculum non adita uel agnita per eum tamen ad eius hæredes tranſmittitur etiam ſi unicam reliquerit filiam, quæ ex ſui perſona amitam excludere non potuiſſet.

Hòc idem procedit in hæreditate materna ibidem.

94 Filius qui moritur apud hoſtes tranſmittit hæreditatem paternam licet talis filius non ſit propriè ſuus ſed fictè.

95 Lucrum dotis quod marito defertur uxore præmoriente, ad hæredes non agnitum tranſmittitur.

96 Poſito ꝗ agnitio bonorum poſſeßionis neceſſaria eſſet, in hæreditate tamen deſcendentium tranſmittenda ad deſcendẽtes erit tranſmißioni locus.

97 In tranſmittendo de filio ad nepotem non conſiderantur merita nepotis: ſed filij tranſmittentis.

98 Ad excluſionem filiæ per, ſtatutum excluſæ maſculis extantibus, ſufficie ꝗ filius ſuper fuerit tempore mortis defuncti.

Item ſufficit filiam ſemel excluſam fuiſſe ut ſit perpetuò excluſa ibidem.

99 Quod dicitur beneficia legum non competere uenientibus de iure ſpeciali, quando procedat, & in quibus locum habeat.

100 Filia in poteſtate ex capite ſuitatis portionem ſibi à ſtatuto delatam tranſmittit ad quoſcunq;.

Limita niſi eſſent lapſi. xxx. anni, quibus hæreditas agnita non eſſet ibidem.

101 Hæreditas materna & alterius aſcendentis etiam non adita pro portione tranſmittitur per eum, qui non eſt ſuus in deſcendentes.

102 Collaterales qui & extranei appellãtur licet hæreditatem non tranſmittant an ſaltem ius deliberandi tranſmittant.

103 Reſtitutio in integrum pro infante qui non adiuit paternã hæreditatem an, ad quos, & in quorum præiudicium tranſmittatur.

104 Si ſtatutum excluderet fœminas extantibus maſculis adeuntibus uel ſe immiſcentibus, & uellet ſeruari ius commune: an erit locus tranſmiſsioni.

105 Trãſmiſsio an fiat ſub conſimili qualitate & priuilegio prout erat apud tranſmittentem, remiſsiuè.

Et an onus dotandi tranſmittatur per infantem ibidem.

106 Si fœmina excludatur uirtute ſtatuti quod ſit ius prætoriũ putà à recognoſcente ſuperiorẽ lati, an trãſmiſsio habebit

locum in parte quæ maſculo debetur uirtute ſtatuti fœminam excludentis.

107 *Bonorum poſſeßio non agnita non transfertur, fallit inter deſcendentes.*

108 *Statutum excludens dotatam uel auptam, an uideatur iaſolidum uocare non nuptam uel non dotatam, ſi nullus adſit maſculus.*

109 *An de parte præſeruata filijs maſculis poßit per eum, de cuius ſucceßioae agitur uel inter uiuos uel in ultima uoluntate diſponi.*

Et quid ſi ita præſeruetur q. alieaari aon poßit ibidem.

110 *Pater poteſt in uita ſua dißipare bona: & filium priuare legitima. aon ſic poteſt in re præſeruata per ſtatutum.*

111 *Tale præſeruatum eſt ſimile lucro q. alter coniugum lucratus eſt ab altero: quod ſi tranſeat ad ſecunda uota tenetur reſeruare filijs communibus anterioris matrimonij.*

112 *Filij tenentur pro partibus præſeruatis ad onera hæreditaria, ac ſi eſſeat ueri hæredes.*

113 *Mulier ſecundò nubendo noa poteſt in ſecundum maritum transferre bona lucraada per maritum uirtute ſtatuti.*

114 *Matre mortua ab inteſtato filij poſſunt bona reſeruata petere tanquã filij: & tãquã eis debita ex ſtatuti diſpoſitiõe, et ſi dicant ſe nolle eſſe hæredes matris.*

115 *Probibitus res præſeruatas alienare etiam ex diſpoſitione inter uiuos non poteſt de eis quicquam diſponere quod poſt eius mortem ualeat.*

116 *Probibitio alienationis præſeruatorum an intelligatur de uoluntaria tantùm, an uerò etiã de neceſſaria & propter exolutionem æris alieni perſonæ probibitæ.*

117 *Mulier ſi habuerit bona à teſtatore qui ei dedit facultatem diſponendi poterit diſponere non obſtante præſeruatione ſtatuti.*

118 *Mulier ia re præſeruata filijs per ſtatutum, an poßit filio uulgariter ſeu per fideicommiſſum ſubſtituere piã cauſam. Et ſi poteſt quando id licebit ibidem.*

119 *Statuto Bononienſi diſponente mulierem debere relinquere tertiam partem dotis ſuæ fratribus & filijs fratrum, an facta per mulierem alienatio in alias perſonas teneat.*

120 *Filio impuberi agnato, cuius quarta pars cẽſetur æs alienũ: ſi illa alieaata fuerit competit reuocatio per legem caluiſiaaam & fauiam utilem.*

121 *Alienatio in fraudem patroni quo ad ius reuocandi. & alienatio facta in fraudem creditorum licet æquiparentur, in aliquibus, tamen differunt.*

122 *Res præſeruata alienata an poßit mediante precij reſtitutione reuocari.*

123 *Præſeruatum an donari poßit ob bene merita: & an aſſertioni donantis credatur illa præceßiſſe an uerò aliter conſtare debeat.*

124 *In probibitis regulariter & certo caſu permißis non debet ſtari dicto aſſerentis caſum permiſſum ſubeſſe.*

125 *Pars præſeruata intelligitur de his quæ ſupererunt ſeu extabunt tempore mortis eius de cuius ſucceßione agitur.*

Idem eſt in legitima debita patrono de bonis defuncti ibi.

Idem ia legitima debita filio legitimo & naturali ibidem.

Aa idem ſit dicendũ de dote ſi de ea ſtatutũ loquatur ibidem.

126 *Statuto expreſsè mandante relinqui certam partem de bonis quæ ſupererunt, an ualebit alienatio & quomodo intelligatur.*

127 *Statutum mandans q. mulier non poßit diſponere in præiudicium filiorum ultra quartam, cenſetur augere legitimã filiorum ad tres quartas.*

128 *Statuto mandante certam quotam ſeu partem relinqui filijs maſculis, an poßit diſponi in aliquos ex eis alijs excluſis.*

129 *Vbi ſtatutum ſimpliciter excludit fœminas propter maſculos aliter non diſponendo, uidetur illa bona à quibus fœminæ excluduatur maſculis præſeruare.*

130 *Statutum intelligitur uocare maſculos eo modo quo à iure uocari ſolent.*

131 *Statutum in dubio intelligitur uocare maſculos ab inteſtato etiam ſi aliter per defunctum diſpoſitum non fuit.*

132 *Si uigore unius ſtatuti mater admittatur cum fratribus uterinis, & uigore alterius admittatur cum fratribus patruelibus defuncti: Si concurrant mater, frater patruelis & frater uterinus aa omnes ſimul admittentur.*

133 *Mater ſi tenetur filio relinquere duas partes ex tribus, an lucrum quod capit ex lege hac edictali. C. de ſecun. nup. computetur in eis.*

Decimuſtertius articulus principalis.

DECIMOTERTIO articulo prin-
1 cipali, †eſt vidẽdum qualiter & inquã
tum admittantur & vocatæ intelligantur
perſonæ, propter quas fœminæ excludunt.
2 Et primò vidẽdum †eſt, an prætextu
talis ſtatuti excludentis fœminas extantibus maſculis
intelligantur maſculi ad ſucceſsionem vocati, quam
quæſtionem plené examinat dominus meus Iaſ. in. l. ſeruo
legato. §. ſi teſtator. ff. de leg. in qua quæſtione Bar. in. l. ij.
§. videndum. ff. ad tertu. tenuit quod ſic, et ſi maſculi ſub
ablatiuo abſoluto nominentur, putà extantibus maſculis
quaſi tunc inducat talis ablatiuus diſpoſitionem
3 l. fideicommiſſa. §. cum eſſet. ff. de legatis tertio & l. in
ratione. §. iam & ſi. ff. ad legem fal. item quia † quando
vna diſpoſitio fit alterius contemplatione, licet
verba ad illum expreſsé non dirigantur tamen ei competit
actio. d. l. fideicommiſſa §. interdum. & l. ſeruo
legato §. ſi teſtator. & ibi Bar. Ange. Pau. de caſt. Cu.
& ſcribentes. ff. de leg. i. Item mouetur, quia quã quis
remouetur à lucro contemplatione alterius, lucrum
debet illi applicari cuius contemplatione alius remouetur,
prout videmus in tutore qui priuatur legato
ſi non gerat tutelam. & legatum pupillo applicatur
vt. l. ſi poſt legatum. §. amittere. ff. de his qui. ut indi. &
l. pe. C. de leg. optime facit tex. in. l. cũ duo emãcipati.
§. ſi duo. & ibi illum ad hoc põderat Bart. ff. de colli.
bo. vbi hæreditas applicatur illi cuius cõtemplatione
alteri auferſ. notat Bal. in. l. ſi defunctus. C. de legi.
hæe. vbi dicit eſſe caſum formalem. & l. maximũ vitium.
C. de libe. prete. & In. l. ſi vero. § de viro. ff. ſolu.
matrimo. & in. l. i. C. de ſecũ. nup. & in cõſi. lxvij.
incip. Marti. Ioannis de florentia. inſerto inter conſilia
Angel. notat Ioan. andr. in additio. in rubrica de
ſucceſ. ab inteſtato. & Roma. in conſ. xxxij. incipien.
4 viſa municipali. & dixit Bal. in. l. quod vero. verſic.
ſed quid ſi verba. ff. de legi. quod † illa verba extãtibus
agnatis vel filijs reſoluuntur in duo præcepta, quorũ
vnum eſt affirmatiuum & incluſiuum maſculorũ ſeu
agnatorum, aliud autẽ eſt negatiuum & excluſiuum
fœminarum, ita vt equipolleant ac ſi diceretur quod maſculi
fœminas excludant. Idem tenuit Alex. in conſi.
cxiiij. incipi. pro deciſione. in prin. iiij. vol. cum concor.
per eum allegatis, & per do. Andr. ſicu. in conſi.
lx. incip. ſcribitur ſapientiæ. i. vol. vij. col. & hanc deciſionem.
ſ. pluries firmaui, maximé in arti. præce. v.
5 q. cum duabus ſequen. dum tetigi, † an quando extãt
agnati qui non ſuccedunt ſed ſunt patri, & per teſtato

rem

rem excluſi inſtitutis extraneis fœminę excludãtur. &
hanc deciſionem Bal.in conſi.clxiij.uici.ſtatuto ciui-
tatis Palmę.I.vol.ſm pe.impreſ.dicit non procedere
vbi ageretur de excludendo aliam perſonam ꝙ in ſta-
tuto nominatam, & ſequeretur abſurditas vel legum
correctio, & eo modo ipſe a al.reſtringit dicta Bar.in
dicto.§.videndum.de cuius dicti & reſtrictionis veri
tate dixi ſuprà loco ſuo.videlicet in.vi. arti.prin.ij.
membro.t.q.&.ij.qõne.& in.i.membro.&.ij.col.
pe.vel fi.iunctis his quæ ibi dixi in.vij.q. vbi.patet
6 ꝙ † caput incluſiuum non operatur vbi eſt ſpecialiter
prouiſum vel expreſſum quæ perſonæ excludan-
tur vltra quàm ſit expreſſum. vult Soci.conſilio.cc-
7 vij.inci.in cauſa.in.fi.i.vol. † Et ſtatuto prohibente
matri alienationem dotis vltra quartam filij vidẽtur
vocati in tribus quartis, vel hi quorum cõtemplatio
ne ſit prohibitio, vt per Maria.conſi.lxxxv.incip.vi
ſo.pe.& fina.col.&.lxxxiiij.incip.viſa.circa finẽ. &
Soci.conſi.cxvi.incip.non poteſt.i.col.i.volu.iun-
ctis his quæ dicam.ĩ.eo.in.viiij.q. Quod autem di-
xi caput incluſiuum agnatorum non operari vltra ꝑ
ſonas nominatim excluſas, prout etiam dicit Bal.in
l.ſi defunctus.C.de legi.hær.procedit niſi perſonæ nõ
nominatę veniant mediante perſona nominata, quia
excluduntur ſicut nominatim excluſa, vt dixi in.d.
vi.artic.ij.membro.in.i.ij.&.iij.q. declarando, vt
8 ibi. † Item prædicta deciſio ꝙ maſculi etiam condi-
tiõaliter poſiti & nominari in ſtatuto ſm cõem ſniam
intelligãtur vocati, procedit quando eorum contem-
platione fœminæ excluduntur. quia bene poſſunt nõ
ſucceſſibiles vel non tenentes primum gradũ poni in
cõditione taliter ꝙ per ſolam eorum exiſtentiam abſq;
eo ꝙ ſuccedãt fœminæ excludentur, vt dixi in prece.
arti.i.quæſtiõe.in prin.& in.vi.q.ante fi.&.ĩ.in.vi.
articu.prin.ij.membro.iij.q.ij.caſu pe.co. Illud bñ
verum & indubitatum eſt ꝙ vbi nulla fœmina exclu
dit̃ fruſtra tractatur de incluſiõe maſculi. xxi.q. Laus
deo. Mccccc. Aprilis.
9 SECVNDO quæro † an maſculi intelligãtur ad
mitti ſeu vocari de iure ciuili, an verò de iure præto-
rio.diſtinguendum eſt ex mente Bal.in rubrica.C.qui
admit.in.vi.q.in.pe.co.inter ſtatutũ populi vel prio-
rum populi vicem gerentium, & decretum Marchio
nis vel Ducis, vel pręſidis, aut alterius magiſtratus.
10 † Primò caſu dicit ꝙ ſi fiat ſtatutum à populo vel à
prioribus populi nomine & vice totius populi licet
cum preſidis auctoritate erit tale ſtatutum ius ciuile il
lius populi ita ꝙ ſucceſſio intelligetur deferri de iure
ciuili & hęreditas poterit perpetuò adiri, ſcilicet
11 iuxta.l.licet.C.de iure deliberan. † Secundò caſu di-
cit tale ſtatutum vel decretum dici ius prætorium
& ex eo hæreditatem deferri per bono.poſſeſſio.& ꝑ
remedia prætoria, nõ autem de iure ciuili, vt per Bar.
in.l.i.in.fi.ff.de bo.poſ.titulo generali, ſubdit Bal.
in.d.rubrica in.ix.q.ꝙ etiam vbi ſtatutum ẽ populi,
& quod ius ciuile appellatur poteſt hæreditas per re-
media pętoria acquiri & peti, quia pętor offert ſe &
ſua remedia cõmunicat etiam hæreditatibus à iure ci
uili delatis.l.i.ff.vt ex legi.ſena.ue.conſul. bo.poſ.
de.tanq̃ volẽs fauorem ſuũ ampliare cum omnis ſuc
ceſſio dicatur fauor, vt eſt ſm eum tex.notabilis in.§.
quos autem.inſtitu.de bo.poſ.& talis bo.poſ. nõ eo
minus dicitur conceſſa de iure pętorio immitatione
licet vbi à iure tñ pętorio defertur dicatur inuentio
ne concedi. Idem quod.ĩ.tenet etiam ipſe Bal.in.l.cer
tum.in.ij.co.verſi.ſequitur videre. de bon.poſ. col.
vij.C.unde cogna.quod autem dixit Bal. de ſtatuto
uel decreto condito à Duce uel Marchione.etiam uo
luit Bar.in.d.l.i.in fi.idem eſſe uolens in omnibus in-
12 ferioribus.inferens ꝙ † eſt neceſſe talem ſucceſſionem
agnoſci coram iudice, iuxta.l.fi.C.qui admit. & in-
tra annum vel centum dies iuxta.§.fi.inſtit.de bo.poſ.
&.l.i.ff.de ſucceſ.edi.ſequitur Ange.are, in.§.ſed iſte
in.iiij.col.inſti.de actio. & alios effectus colligere qs
poteſt ex his quę tradunt Bal.in.d.rubri.C.q admit.
in.vi.& nona.q.& doct.i.d.l.certũ vbi latè loquunt̃
& do.Bap.de ſancto ſeue.in repe.d.l.omnes populi.
in.v.q.principa. in antepe.q.cum ſeq.uer.huic qõni
annect.Bar.&c.ſequitur ipſe Ange.are.in.§.quos aũt.
13 inſtitu.de bo.poſ. † In conſuetudine autem inducen
te talem ſucceſſionem dixit Bald.in.d.l.certum.in lo-
co præallegato quod eſt ius ciuile.l.ex ea in fine.ff.de
poſtu. & conſequenter ſucceſſio defertur ſecundum
remedia & prouiſiones iuris ciuilis. facit § ex non ſcri
pto.inſti.de iure natu.gen.& ciui. Sed eſt aduertẽdum
ad id quod dictũ eſt de ſtatuto cõdito à prioribus noie
& uice totius populi, quia prout declarat Alex.in.l.
ſtipulationum.in prin.aliàs eſt.l.v.ff.de verbo. obl.
debet intelligi de talibus prioribus & antianis qui ex
ſtatuto vel conſuetudine habeant poteſtatem quã ha-
beat populus, cum de mero iure talem poteſtatem nõ
habeant, vt ibi per eum. Item quod dictum eſt de du-
cibus, marchionibus, & comitibus & alijs inferiori-
bus à principe, videlicet Papa uel Imperatore, ut eo-
rum ſtatuta uel decreta dicantur ius prætorium. intel
ligunt Ro.in.d.rub.C.qui admit.in.iiij.col.uerſi.no
no &c.& Alex.in.d.l.ſtipulationum. in prin. ut pro
cedat quando tales duces uel marchiones recognoſce
rent ſuperiorem, ſecus ſi non recognoſcerent ſuperio-
rem, quia ſua decreta habent uim legis ciuilis, ut ibi ꝑ
eos, quorum dicta nõ curo tranſcribere, & hanc puto
veriorem & magis communem opinio. & ſi quis co-
pioſius in materia videre uellet, poſſet recurrere ad ea
quæ dixit do.Andre.ſicu.in.d.rubr.C.qui admit.in
lxvij.col.cum pluribus ſequentibus uer. Itẽ dicit hic
etiam Bal.&c.poſt.Pa.& ſcribentes in.c.fi.de of.le.
& per Alex.& mode.in.d.l.ſtipulatio. & do.Bap. in
d.l.omnes populi.in loco pręallegato. & ibidem tra
ditur, maximè per do.Andre.ſicu.de ſtatutis conditis
ab habentibus dignitates eccleſiaſticas, de quorũ po-
teſtate in propoſito aliquid tradunt moderni in.c.i.
verſi.legatus de latere.de reſcript. Sed eſt aduertendũ
q a in ducibus & tales dignitates perpetuas tamen ha
bentibus adhuc eſt dicendum ꝙ eorum decreta & cõ
ſtitutiões dicantur ius ciuile & nõ pętorium, & illud
quod.ĩ. dictum eſt habeat locum in non habẽtibus di
gnitates & officia perpetua, ac non tranſmiſſibilia ad
poſteros & eorũ filios & deſcendentes, quaſi haben-
tes perpetua habeant iure proprio, & non tanq̃ com-
miſſa ſimpliciter & ſine vllo iure reali per no.ꝑ Ang.
in.d.l.ſtipulationũ.in princi.quod ibi ſequuntur Cu
ma.& Imo. facit quod dixit Bald. in.l.recepticia.in
i.columna.C.de conſti.pecu.dum voluit ꝙ comes in
ſuo comitatu magis aſſimiletur principi quàm pręſi-
di.& per hoc dicit eius decreta eſſe ius ciuile & non
pętorium. ad idem facit quod notat ipſe Bald.in.l.
programma.C.commi.vel epi.& Ange.in.l.vendi-
tor.§.ſi conſtat.ff.commu.prædio.& Imo.in.c.ij.de
tranſlati.prælato.& iccirco. dixit Bal.in.l.more.ff.
14 de iuriſdi.om.iudi.quòd † præfecti ad tempus cẽſen
tur prætores, præfecti verò & habentes iuriſdictio-
nem iure proprio & in perpetuum poſſunt commitere
cauſas ſummariè & alterare formam iudicij q a cũ ha
beant iuriſdictionem iure proprio plus poſſunt, de

quo puncto tangunt copioſè moderni in.d.c.i.ver.
legatus de latere.de reſcri.& Laſ.in cle.ſæpe.i.col.de
verb.ſignifi.&.d.Iaſ.in.l.reſcripta.i.col.C.de pre-
ci.impe.offe.& tales habentes adminiſtrationem per-
petuam & iure proprio in eorum terris æquiparantur
imperatori & regibus,& ſicut Imperator poteſt vni-
uerſalem legem cōdere,ita iſti poſſunt particularē cō
dere etiam derogantem legi Imperatoris ac ſuperioris
faciunt nota.per glo.in.l.neq; pignus.ff.de regu.iuris
& in.l.i.§.qui.magiſtratum.ff.quod quiſ.iu.& quod
notat Bal.in.l.penul.C.de dona.inter virum & vxo.
dum dixit duces & marchiones non ligari eorum le-
gibus & eorum cōtractus habere vim legis ſicut prin
cipis,ſubdens quòd Bar.ita conſuluit inter duos ba-
rones.Idem quod.ſ.cōcluſi voluit ipſe Bal.in.§.ius
autem ciuile.ver.quinto quæro.ff.de iuſti.& iure.&
Ange.in conſil.cxc.aliàs.cxciij.incipien.in cauſa ac
cuſatiōis,& in rege,hęc ſunt minus dubia,quia vt di
xit Gui.de cu.in.d.§.qui magiſtratum.& Bal.in pro-
25 hemio ffeudorum in.ij.col.† Rex in ſuo regno æquipara
tur Imperatori.facit quod dixit Spec.in tit.de feudis
.§.quoniam de homagijs.verſi.xxxiij.& ſm Inn.in.c.
cum.p.tabellio.de fide inſtru.& Bal.in.l.ij.ff.de ori.
iur.à ſententia regis non licet appellare,quia in ſuo re
gno habetur pro lege,& cum habeat ſupremam pote
ſtatem & iuriſdictiōem nemo poſſet in melius reforma
re,quod procedit etiam ſi rex ſuperiorē recognoſcat,
& regnum teneat in feudum,nam licet reſpectu totius
regni & in vniuerſo ſit tantùm vtilis dominus & dire
ctum dominium exiſtat pœnes eū qui recognoſcitur
c.i.per quos fiat inue.c.i.§.rei.autē.de inue.de re.ali.
fa.&.c.i.§ præterea.de capi.cōtra.tamen reſpectu ſin
gulorum hominum regni ac iurium regni ſingulari-
ter conſideratorum ſeu quo ad ſingula generum ha-
bet plenitudinem poteſtatis & directam iuriſdictiōem
quam ſuo nomine exercet,& commoda iuriſdictio-
nis acquirit pleno iure ſecundum Bald.in dicto pro-
hemio ffeudorum.in.ij.col.notat Andre.de iſer.in.c.im
perialem.in.vij.colum.de prohi.ali.feu.per Feder.&
dixit Ande.de Iſer.in.c.i.in.iij.co.de vaſ.decre.æta.
26 quòd † rex in ſuo regno habet tantam vel maiorem
poteſtatem quàm Imparator in imperio,qui non trāſ
mittit imperium ad hæredes ſicut rex.c.licet de voto
& aliqua de rege tractat idē And.de iſer.in.c.i.de no.
for.fideli.& ſecundum Bal.in.l.exemplo.C.de pro-
ba.& in.d.prohemio ffeudō.& in.l.ea lege.C.de con-
di.ob cau.rex in ſuo regno dicitur imperator regni &
poteſt iudicare & ſcripturam ſuo ſigillo roborare.cū
in ſuo regno habeat ſuppremam poteſtatem,& ſecun
dum Bal.in auc.hoc amplius.verſi.quæro an filius re-
27 gis.C.de fideicom.† Rex in ſuo regno dicitur lex ani
mata,quia plus poteſt q̄ lex communis vel conſuetu
do,& quòd iſti duces & comites perpetui in eorū ter
ritorio cenſeantur ſicut Imperator in vniuerſo & to
to orbe propter dignitates perpetuò eis conceſſas,te-
net Pau.de ca.in conſi.ccxxv.incip.ſuper primo du-
bio.in.iij.col.& fi.in volumine antiquorum conſilio-
rum.ſecundum primam impreſsionem,quem refert
& ſequitur Alexan.in cōſi.ij.in.iij.columna.primo
volu.& in conſi.lxxxvij.incip.viſis codicillis.verſi.
qu inimmo plus reperio conſuluiſſe.ij.volumi.&.d.
And.ſicu.in conſi.xxiiij.In pe.co.li.volu.loquentes
de duce Mediolani,quē ducatū nunc tenet regia maie
ſtas franchorum &c.ſeu xp̄ianiſsimus Rex Ludoui-
cus.& fuit ſecundo adeptus per captiuitatem Illuſtriſ-
ſimi domini Ludouici Sfortiæ,qui Maurus nūcupa
tur,de quo etiam per Ange.in.d.conſi.cxciij.vbi di
xit q̄ comes virtutum dominus Mediolani cenſeba-
tur ſuppremus priceps,& poterat delegare de plenitu
dine p̄ratis omnem cām ſicut Imperator,& oia pote-
rat quæ ſibi placebant,ſequitur ipſe Ang.in.l.i.C.vt
lice.ſine iuſ.princi.Ex quibus puto magis cōlter ita eſ
ſe tenendum vt talium decreta & conſtitutiones dicā
tur ius ciuile & non prætorium q̄uis ſuperiorem re-
cognoſcat,licet Ro.in.d.rubr.C.q admit.in quarta
col.verſi.nono &c.& Alexā.in.d.l.ſtipulationum.
in prin.aliter ſenſerint,& in hac ſententia vidi quoſdā
modernos extitiſſe,& ita tranſit do.Bartho.ſoci.conſi.
cliij.Incip.pulchra & ſubtilis.vi.col.verſi.tangit ēt
i.volu.dicens q̄ ſtatuta illuſtriſſimi dn̄i marchionis
mantuani ſunt ius ciuile & nō prętorium,cum illa fa
ciat iure proprio & non tanq̄ vicarius alicuius prin-
cipis quem recognoſcat,quo caſu dicūtur ius ciuile,
ve per Ange.Imo.& Mode.in.d.l.ſtipulationum.in
princi.& Bald.in.d.l.receptitia.C.de conſtitu.pe.&
Ioan.and.in titu.de inſtru.edi.§ porro.in additio.inci
pien.hæc ſuſpitio.& fuit de mente Bar.in.d.repe.l.
oēs populi.in quarta.q.primę princip.nec iura allega
ta per Ro.& Alex.in locis prædictis probāt eorū opi
nionem,ſcilicet glo.in.c.i.in verbo obſeruetur.in tit.
ſi de inue.feu.inter.do.& vaſ.lis ori.ſ.q̄ talia ſtatuta
facta per habentes iuriſdictiōem iure proprio & tranſi
turam ad hęredes ſint ius prætorium & non ciuile,li
cet videatur æquiparare comites præſidibus cum nō
declaret de eorum perpetua iuriſdictiōe vel tempora-
li,& de ciuitatibus Venetiarum & Florentię & gn̄a-
liter de quibuſuis principibus inferioribus à papa vel
imperatore nō recognoſcentibus ſuperiorem vt in ip-
ſis ciuitatibus & eorum principatibus oia poſſint quę
poteſt Imperator in toto orbe videant̄.Bar.& Imo.in
l.infantē.ff.de publ.iudi.& bar.l.l.hoſtes.ff.de cap.
& poſtli.reuer.& in.l.ambitioſa.ff.de decre.ab ordi.
fa.& in.l.quominus.in.ij.col.ff.de flumi.& l.liij.in
prin.ff.de mino.Bal.in.l.i.in fi.C.de her.vel.acti.ven.
& in.l.ij.C.de ſen.quæ ſine cer.quan.Saly.poſt Bal.
in.d.l.ea lege.Ant.de bu.& ſcribentes poſt eum.in.c.
p venerabilē.q fil.ſint legi.Io.an.in add.Spec.in tit.
de inſtru.edi.§ porro.& in.c.cū te.vbi ēt But.de re iu
di.Imo.in cle.ne romani.de elec.Pa.in.c.cum contin
gat.iiij.col.de foro.cōpe.& Alex.in.d.conſi.xv.ver
ſicu.& ſatis eſt.quinto volu.additis omnibus his quæ di-
xit.d.Fely.in.c.cum nō liceat.in.iiij.col.cum ſeq.ver
ſi cæterùm &c.de re iudi.Mccccc.In feſto ſancti Mar
ci die vigeſimoquinto Aprilis.

28 Non tamen obliuioni puto tradendum quòd † eo
caſu quo maſculi excludant fœminas per decretum
quod forſitā ſit ius prætorium,non t̄m dicentur de iu
re prætorio ſuccedere in portione à qua fœminas ex-
cludunt,verū ēt in portione quæ ſibi ex toto & inſo
lidum prętextu talis decreti defertur,propterea quia
ius prętorium adijciens iuri ciuili facit illud cenſeri
& effici prætoriū.l.ius autem ciuile.§ i.cū concor.ibi
traditis.ff.de iuſti.& iure.& tunc attendemus reme-
dia iuris prætorij.Sed cōtra hoc vltimum tenet domi
nus Bartholo.ſoci.in dicto cōſilio.cliij.vi.columna
primo volumine dicens q̄ portio quæ defertur virtu
te ſtatuti quod ſit ius prętorium propter vnionem
quam habet cum portione quæ defertur de iure ciuili
aſſumit ſibi naturam partis que de iure ciuili defertur,
vt ibi latius per Soci.in.d.vi.columna,cum præce-
denti verſi.præterea poſito &c.quod licet poſſet pro-
cedere in caſu ſuo vez tranſmiſsionis per alias rōnea
& propter ius accreſcendi.iuxta ea quæ dicētur.ī.eo.
artic.vij.q.non tamen puto q̄ per hoc ſit recedendū à
fundamento

fundamēto hic ꝑ me relato. Qua aūt actiōe petaẜ pars
debita perſonis nō excluſis patet ex ꝓdictis iūctis his
quę dixi.ſ.in.xi.articu.principali.i.q.& his quę di-
cam.ſ.i.viij.q.

19 TERTIO quæro † an fœminę excluſę faciāt par-
tem in legitima, & quāta tunc erit legitima non exclu-
ſorū, putà q̄a ſtatutū dicat q̄ ſtātibus maſcu. filię fœ-
minę ñ ſuccedāt & adſint quatuor filię fœminę & vnꝰ
maſculus. Nā dubitaẜ an ltima maſculi ſit triens tāq̄
fœminæ habeantur pro non exiſtētibus, an verò ſit ſe-
mis, tanquam excluſę faciāt partem maſculo & com-
putentur in numero filiorum ad calculandum legiti-
20 mam, vel quia † ſtatutum excludat dotatas ſiue mari-
tatas & adſint tres maritatę ſeu dotatę excluſę & vnus
maſculus vel duo & vna non maritata vel non dota-
ta non excluſa, an tunc legitima non excluſorum erit
triens vel ſemis iuxta illud quatuor aut infra dāt &c.
auc. nouiſsima. C. de inoff. teſta. Iſta quæſtio eſt pul-
chra & difficilis in qua pluries conſului, & eam ſubti-
liter & diffuſe examinat Ro. quem non vidi in cōtin-
gentia facti ab aliquo allegatū in.l.i.in vlti.char.ver.
vltimò ex prædictis. C. qū nō pe.par. & Fulgo.in.d.
auc. nouiſſima dixit dum haberet caſum pręmanibus
ſe neſcire quid conſulere, & ſuam dubitationē demon-
ſtrauit in conſi.xxvi.incip. ſtante ſtatuto. Et in ea poſ-
ſet fieri duplex conſideratio. Primò an augeant nume-
rum filiorum quādo ſtatutū filiā ſimpliciter excludit
& in nihilo agnoſcit. Secundo an pro parte ſibi per le-
gem vel ſtatutū pręſeruata fortè dotibus, partē faciāt
in computatione legitimę vel aliter. & q̄ augeant nu-
merum ita vt legitima ſit pinguior q̄ ſi non eſſent &
ſit ſemis vbi ſi non computarentur foret triens vt quā-
do computatis maribus & fœminis ſunt quinq; filij,
voluerunt Ange.in.l. papinianus.§ vnde ſi quis.ff.de
inoff.teſt.& in.l.prima.§ in primo in fin.commen.&
quod ibi notat Bal.C.de cadu.tollen.& idem Ange.
in.l.plane.§.ſi duobus.ff.de leg.primo, & Pau.de ca.
in.l.huiuſmodi.§ ſi titio.eo.ti.u.& in conſi.cclij.in-
cip. quoniam fundamentum.in pe.col.in fi.in volu.
antiquorum conſiliorum ſecundum primam impreſ-
ſionem cū modificatione tñ ſi aliquid pręſeruet putà
dos, aliàs ſecus, vt in col.pręce. & ita conſuluit colle-
gium paduanum in cōſilio infra allegando, quod vo-
luit quo ad reliqua ipſas filias excluſas haberi ꝓ mor-
tuis & extraneis, pro quo facit.l.i.§.ex tribus.ff.de cō-
tratabu. vbi duo ex filijs exiſtentes apud hoſtes, & ſic
ad ſucceſsionem inhabiles faciunt partem in legitima
vel hæreditate filio exiſtēti in ciuitate & ſic habili, ſed
poteſt reſponderi q̄ ibi ſperabantur illi filij ad partem
admitti. Ad idē facit quod no. Bald.in.d.auctenti.
nouiſsima.vij.q.& quod copioſè dicit Ro.i.d.l.i.in
antepe.col.cum ſeq. Contrariū tenuit Ang.in.d.auc.
nouiſsima.in fi.commen.& Imo.& Pau.de caſtr.ac
Franc.de are. qui dicit hanc eſſe communem opin.in
d.§.ſi duobus. pro quibus facit quia qui non admittiẜ
ad partem nec admitti poteſt per ſe vel alium, partem
non facit.d.§.ſi duobus.&.d.§.ticio.& idem tenet ip-
ſe Pau.de ca.in cōſi.cccclviij.inci.circa primū.in vo-
lu. nouorū conſiliorum ſecundum vlti. impreſsionē
in.ij.colū. nec enim iſtis filiabus excluſis debetur legi-
tima cum ab inteſtato non ſuccedant.l.quæritur.C.de
inoff.teſt. & in illis ſolis legitima debeatur qui exhæ-
redati querelam habent.l.quoniam in prioribus ibi
qui ex antiquis legibus &c.C.e.ti.& qui præteriti rū-
pere querellare aut nullū dicere teſtm̄ pūt.l.omnino.
&.l.ſi quis filium.eo.ti.& de his fundamētis latius di-
xi.ſ.in.x.arti.princip.v.q.& in.xi.articu.in ſecun-
da quæſtione. Ad idem facit ſecundum Ro.in.d.l.ſ.
21 vltima charta, quia † exhæredatio legis & hominis
æquiparātur in tantùm vt quilibet amittat iura ſuita-
tis ſecundum Bar.in.l.i.§.ſciendum.ff.de ſuis & leg.
vt dixi.ſ.in.x.arti.princ.iij.q.in fi.& in.ij.col. licet
22 in hoc † differant, quia exhæredatio legis ſtatim ſorti-
tur effectum, vt in auc.de nup.§.ſoluto, ſed exhæreda-
tio hominis ſtatim adita hæreditate.l.filium.§ ſed cū
exhæredatio.ff.de contratabu.& ſm ipſum Ro.poſt
Bal. exhæredatus per hominē nullam facit partē in le-
gitima, ergo nec hæc filia excluſa quæ habetur ꝓ ex-
hæredata per legem municipalē, Sequitur Cardin.
conſi.cli.incip.quod autem. Et hanc vlti.opi.cre-
do veriorem, quamuis Ro.in.d.l.i.in pe.col. dicat q̄
quia filia nō intelligitur excluſa ab alimētis & alimen-
ta ſuccedūt loco legitimæ.l.quiſquis.§ ad filias.C.ad
ad legē iul.maie. tales filię facient partem pro quanti-
tate valoris alimentorum quod non placet, quia non
eſt verū q̄ alimenta ſuccedant loco legitimę q̄ debetur
poſt mortē & diuiti, licet ſecus ſit in alimentis vt di-
xi.ſ. Et huius membri veritas patebit clarius ex infra
dicendis vbi adducentur iura & auctoritates ad præ-
23 dicta facientia. † Quo autem ad ſecundā conſideratio.
an faciant partē in legitima pro portiōe reſeruata ipſis
excluſis per legem vel ſtatutum forte pro dotibus da-
tis vel dandis ad quas pater ex neceſsitate tenetur etiā
ſi filia ſit diues uel aliunde habeat bona iuxta.l.fin.C.
de do.promiſ. aliàs argumētatiuè dicebā videri dicen-
dum q̄ faciant partē ꝓ ea ſumma, vel q̄ non excluſę
24 ſuccedant cum onere computationis, motus † quia
iura ſtatuerunt legitimam eſſe trientē vel ſemiſſem om-
nium bonorum.d.auc.nouiſsima.& in corpore vnde
ſumitur, & quia ſtatutum non tendit ad grauādū
patrem vltra diſpoſitionem iuris cōis, ſed ad inuitan-
dū maſculos & ad excluſionē taliū fœminarū & alia
interp̄tatio aſſumēda nō ē maximè qñ agiẜ de lęſiōe &
intereſſe tertij.l.ij.C.de noxa.l.fi.§.in cōputatiōe.cum
ibi plenè traditis.C.de iure deli.Ro.& Alexan.in.l.
25 iiij.§.p̄tor ait.ff.de dā.infec. ſed ſic eſt q̄ † iure cōi pr̄
cōputatis dotibus & alijs q̄ dat filijs in dicto triēte vel
ſemiſſe nō teneẜ vltra filijs relinq̄re.l.oimō.&.l.qm̄
nouella.C.de inoffi.te.& ſi filia excluſa nō faceret ptē
ꝓ dotibus, ſeq̄reẜ q̄ pr̄ teneretur ad dotādā talē filiā de
ſuo ꝓprio, & demū ad relinquēdū filijs & filiabus nō
excluſis trientē vel ſemiſſem integrū, & ſine alia impu-
tatiōe dotis in ltimam, & fieret interp̄tatio in dānum
patris & cōtra pr̄em inſurgeret tacita correctio ex qua-
dā cōſequētia cōtra.l.q̄d verò cōtra.ff.de legi.& due
ſpālitates & correctiōes ex eodē fonte inſurgerent cō-
tra gl.in.l.i.C.de do.ꝓmiſ.& no.ꝑ bar.in rep.l.ſi is q̄
ꝓ empto.ff.de vſuca.vna.ſ.quo ad excluſionē filiarū
& incluſionē ac inuitationē maſculoꝝ, ſeu nō excluſo-
rū, alia verò quo ad grauādū pr̄em vltra diſpōnē iuris
26 cōis, & ſic videreẜ cōcludēdū vt † in ltima oium fi-
liorū cōputari deberent dotes excluſarū, nec equū vr̄
ex ꝑſona excluſaꝝ plus peti poſſe q̄ petere potuiſſent
ipſę filię ſi nō eſſent excluſę, q̄ tūc dotē in ltimā impu-
taſſent.ar.l.ſi eū.§.q̄ iniuriarū.ff.ſi q̄s cau.& ita diſpu-
tādo tenuit Ful. put refert Cu.in.l.re cōiūcti.in.i.lec.
in vlti.colum.ff.de leg.i. Nam vt hēo in libro meo.
Cu.bis legit illā.l.idē et voluit Nel.de.ſ.ge.d.Ant.de
roſ.d.Io.de eugub.d.Io.de paglia de ſenis.d.Grafo.
de mōtepolliciano & q̄dā alij doc.floren.numero ſex
quos referūt.d.Bapt.de cacialu.& Barth.ſoci.in eoꝝ
cōſilio ſuꝑ hac materia edito inſerto inter lecturas dn̄i
Bart.poſt titulos ffoꝝ de exce. Idē et voluit Cu.in cō-
ſi.xlv.inci.ſtāte ſtat. Vincētię.& Pau.de ca.in.d.l.

huiuſmodi.§.ſi ticio.& in.d.conſi.ccxxxiiij.incipien
te,quoniam fundamentum.& Ro.in.d.l.i.vlti.car.
C.qui admit.& Fabi.de monte in repe.d.auct.nouiſ
ſima.in.ij.arti.prin.in.ij.q.vbi dicit idē tenuiſſe alios
doc.& maximè.d.Philip.de corſinis. Idem latiſ
ſimè conſuluit.d.Philip.cor.conſi.cxcvij.incip.cir
ca.ij.&.iiij.col.i.volu.dicens ꝙ doc.communiter ita
tenent vbi allegat quoſdam alios doc.licet dubitet in
conſi.cciiij.incip.plura.ij.col.eo.vol.& cōſi.xlviij.
incip.de pluribus.in ſi.ij.vol.vbi recitat tres opi.&
nihil concludit.& licet iſti doc.conueniant in effectu
circa prædictam concluſionem,in eo tamen fuerunt
27 diſcordes,† an directò & iure proprio maſculi ſucce
dant in triente vel ſemiſſe computatis dotibus exclu
ſarum,an verò fœminę excluſę faciant partem,ita ꝙ
reliquum vltra dotes deueniat ad maſculos non dire
ctò iure ſucceſsionis vel proprio,ſed per ius accreſcē
di de quo infra dicam, & iſta computatio fiet ſecun
dum Paul.de caſtro in.d.§.ſi titio quia primò dotes in
toto patrimonio computabuntur vt maior ſit portio
legitimę,& demum in legitima. Alia autem fuit opi
28 nio ꝙ † filię excluſę quibus aliquid pręſeruatur à lege
vel ſtatuto faciant partem in legitima perinde ac ſi nō
eſſent excluſę,& totam legitimam ſuā habuiſſent, ita
ꝙ legitima non excluſorum non ſit propterea maior
ꝙ̄ ſi excluſę ſuccederent, & hoc tenuit Bal.cum quo
ibi tranſit Ioan.de imol.in.d.l.huiuſmodi §.ſi ticio.
ff.de leg.i.vbi dicunt ꝙ ēt ſi filia non hēret niſi vnū
denariū in dote ꝙ̄tū ad faciendū partē in ltima, repu
taretur habere totam partem legitimæ, ꝙ̄uis ipſa filia
iure ſucceſsionis nihil petere poſſit ſed iure tantū do
tis. Propterea quia licet veniat diuerſo iure, tamen fa
cit partem nec reliquum accreſceret maſculis , quorū
29 contemplatione excluditur,quia † ius accreſcendi nō
poteſt diuidi cum non habeat locum niſi in portione
omnino defecta, facit.l.duobus ſecundum Bal.ff.de
leg.primo.cum concordan.ibidem per Imo. allega
tis.idem conſuluit Bal.in conſilio.cclvi.incip.ſtatu
to cauetur.ij.volumine.ſecundum penultimam im
preſsionē. Sequitur Fran.de are.in.d.l.i.in vltimis
verbis.C.quando non peten.par. Et hanc opi.tanꝙ̄
veriorem firmat.d.Fran.cur.in conſi.v.incipi.aſtul
phus pater in fin.dicens ꝙ ita conſuluerunt ſolennes
doc.d.Ia.de puteo.& Rolandus curtius.& Bald.in
quodam conſilio trigeſimoſexto.incip.quidam Ale
xā.in.v.col.aliàs eſt.ccccxcviij.& incipit factū ſuper
quo conſilium petitur quidam Alex.prima parte ſecū
dum vltimam ſtampam,vbi refert Barto.ita tenuiſſe
eo audiente in.d.l.pater filium.ff.de inoffi.teſt.Facit
quod no.Bal.in.d.l.i.in.vi.q.verſi.quid de filia.C.
qū non pe.par.& in.l.i.§.in primo.C.de cadu.tol.&
quod dicitur de eo qui renunciauit hæreditati patris.
vel aliàs excluſo,vt quia ſit exhæredatus iuſtè depor
tatus, vel frater minor iuxta no.per Bar.in.l.i.§.filiū.
in.iiij.q.ff.de contrata.& in.l.i.§ ſi pater.in fi.ff.de cō
iun.cum emanci.libe.& in repe.l.pater filium.ff.de
inoffi.teſta.& Alberi.Barto.Bald.Ang.in.d.l.pla
ne.§.ſi duobus.cum cōcor.ibi per Alex.allegatis.Al
beri.Bal.& Saly.in.d.auc.nouiſsima. Alberi.Bal.
& Ange.in.l.papinianus §.vnde ſi quis.ff.de inoffic.
30 teſt.quaſi communior concluſio ſit † ꝙ aut excluſi ha
bentur pro mortuis ſicut deportatus iuſtè exhæreda
tus & frater minor, & non faciāt partem nec compu
tentur in numero filiorum.aliàs ſecus, ſicut eſt quan
do filia repudiat pro dote, & prędicta opi.eſt de men
te Paul.de caſt.in.d.l.i.§.in primo.dum dixit ꝙ ſi por
tio vnius in totum deficit habet locum ius accreſcen
di,ſecus verò ſi in totū non deficiat,quia tunc qui nō
admittitur ad partem bene facit partem , quod etiam
tenet Salyce.in.d.§.in primo.& Bald.& Angel.in.l.
duobus.ff.de lega.i.facit quia dos ſuccedit loco legi
timæ ſecūdum Cy.Bal.& Saly.in.l.ſancimus.C.de
de nup.Et iccirco Franc.de are.in.d.l.plane.§.ſi duo
bus.dixit veritatem huius paſſus pendere ab hoc art.
an dos ſuccedat loco legitimę de quo dixi.ſ.in.xi.ar.
princip.ij.q.& propterea Fulgo.non ab re dubitauit
in dicto conſilio.xxvi.incip.ſtatuto ciuitatis Vincen
tię,an fœmina faciat partē & nihil maſculo accreſcat
attento ꝙ pars fœminæ in totū non vacat. vt ibi per
eum. Alia fuit opinio Anto.de but.in conſilio.xl.
incipiente,in quæſtione iſta vltima col.vbi concludit
ꝙ ſi computatis filiabus filij excedunt numerum qua
tuor,dimidia dotium ſit iure legitimæ filiarum,& ꝑ
illa dimidia partem faciant ita ꝙ reliquum deficiēs ad
ſupplementum portionis quæ ſibi de iure communi
ſpectaſſet nullatenus accreſcat maſculis nec eorum lu
31 cro cedat vt ibi latius per eum.de quo † an pars ter
tia vel dimidia dotis iuxta numerum filiorum ſit lo
co legitimæ, vel tertia vel dimidia rei à ſtatuto pręſer
uatę dixi.ſ.in.xi.articulo principal.ſecunda quęſtio
ne. Alia fuit opi.Maria.in conſi.lxxxiiij.incip.vi
ſa penul.& fi.colum.dicentis ſub dubio ꝙ aut prius
cauſatur incluſio maſculorum quàm excluſio fœmi
narum excluſarum , & tunc excluſę faciant partem,
quæ applicetur maſculis &c.aut econtra.& tunc ſe
cus,de quo dicetur.ī.ea.queſtione. Alia fuit opi.
ꝙ fœminę nullatenus partem faciant etiam ratione do
tium,& ꝙ legitima non excluſorum ſit tertia pars vel
ſemis totius hæreditatis deducto ære alieno & funeris
impenſa ac deductis dotibus excluſarum primo , &
ante omnia ex hæreditate tanquam ære alieno t nō au
tem ſemiſſe vel triente ita ꝙ ipſę dotes nec in patrimo
nio nec in legitima quo ad calculandum ipſam legiti
mam imputentur. Et hanc opinio.tenuit Bal.in.l.pa
pinianus.§ vnde ſi quis.ff.de inoffi.teſta.quem ibi ſe
quuntur Ange.& Raph.& Ange.in.d.l.papinianus
§.quarta. & Cardina.in.d.conſilio. cli.incipiente.
32 quod autem.mouentur quia † legitima eſt quota eius
quod quis habiturus eſſet ab inteſta.& à cauſa inteſta
ti ſumit initium & ſm illam regulatur vt patet in.d.§.
vnde ſi quis.& ibi glo.notabilis facit.l.poſthumus.§.
ſi quis ex his.ff.eo.tit.&.l.parentibus.&.l.cum quę
ritur.C.eo.ſed ſic eſt ꝙ maſculi fuiſſent in toto ſucceſ
ſuri excluſis dotibus & conſequenter de toto excluſis
dotibus debent maſculi vocati habere legitimam, &
per hoc fundamentum idem tenuerunt Angelus , &
Imol.in dicta.l.plane.§.ſi duobus.volentes idem eſſe
in alia re per ſtatutum filię excluſę reſeruata, idem vo
luit Ang.in.d.l.prima.§.in primo.in fine commen.C.
de cadu.tollen. Ange.in conſilio.ccxcix.aliàs.ccxc
iiij.incipien.punctus talis eſt ſtatuto ciuitatis ortonę,
aliàs eſt.clxxiiij.ſiue.clxxvi.& in conſilio.ciij.Inci
pien.ſtatuto cauetur.Cu.in.d.conſilio.xxxv.incip.
ſtante ſtatuto Vincentię.& in.d.l.re coniuncti.in pri
ma lectura.ff.de legatis tertio.vbi dicit ſe ita conſu
luiſſe.Sequitur Fulg.in.d.conſilio.xxvi.licet ſub du
bio incipien.ſtatuto ciuitatis Vincentię.ad abſurdum
allegatum ꝙ portio filiorum iunctis dotibus excluſa
rum eſſet vltra tertiam partem vel ſemiſſem reſpondet
33 Cu.in locis allegatis ꝙ hoc ideo eſt quia † dos filię eſt
onus & æs alienum & non ſubrogatur loco legitimæ
ſed cum augmento & additamento facto in pſonā nō
excluſorum. Et hāc opi.dicit communem Corneus
conſil.cxix.incipi.in hac.ſecunda columna tertio vo
lumine.

lu.& Alex.in.l.i.§.filiū in apoſtillis.ff.de bo.poſ.cō-
trata.vbi ſub dubio forte dicit veriorē.Prędictā opi-
etiam tenuit Alex.conſulendo,quē referunt dñi Bapt.
& Bartho.in conſi.ſ.allegato. tranſeuntes cum hac
ſententia,quod conſilium Alexandri in impreſsis nō
inueni licet bene inuenerim Alexā.qui dubitat de hac
opinione in conſilio.iij.incip.viſo teſtamento.in fi.
quarto volu.Eandem opinionem tenuit ſecundum p̄
dictos dominos Bartho.& Baptiſt.Pet.de ancha.in
conſi.incip.in augmento & diminutione legitimæ qđ
non inueni in meo volumi.& Saly.in conſil.incipiē.
in nomine ſaluatoris noſtri Ieſu chriſti de cuius ore.
& ita fuit determinatum per collegium paduanū. In
eorum conſilio incip.factum ſuper quo conſiliū peti-
tur cuius collegij tunc prior erat dominus proſdoci-
mus de comitibus ciuis Paduæ. Item prædictā opi
nio.firmat etiam do.Soci.in conſi.cclxxxviij. incip.
circa primam.xij.col.i.volu.dicens ſe pluries ꝑ hac
opi.conſuluiſſe & ſemel iudicaſſe.Et idem ſępius cō-
ſultum vidiſſe.& in conſi.cl.xi.colū.eo.volu. refert
multos qui pro hac opi.conſuluerunt,& pro ea mul
ta bona fundamenta adducit Maria.in.d.cōſi.lxxx-
iiij.incip.viſa.iiij.colum.ver. circa ſecundam.quam
in fin.conſilij dicit probabiliorem & communiorem
34 ſcilicet vt † filię excluſę non numerentur in nu-
mero filiorum in minuenda legitima,vbi etiam alle-
gat multas docto.auctoritates.Et in hanc opi.incli-
nat do.meus Iaſ.in.l.huiuſmodi.§.ſi titio.ff.de leg.i.
licet non bene firmet pedem. & in contingentia facti
cum occurriſſet caſus in hac ciuitate Aſten.in ſucceſ-
ſione nobilium quondam Georgij patris & Bartho.fi
lij de pelletis ciuium Aſten.fuit ita conſultum per ip-
ſum dominum Bartho.ſoci.& per alios celebres do-
ctores. Iu quo caſu ego prius conſuluerā,& ita fuit
iudicatum per illuſtriſsimum.d.Ioannem Iacob.tri-
uultium regium locum tenentē generalem tunc in hac
Aſten.ciuitate degentem de conſilio clariſsimi doct.
do.Ioannis campezij.Quæ opinio de rigore iuris vi-
detur verior & communis ac tenēda,attento ꝙ dos
non ſuccedit loco legitimę ſecundum magis commu
nem opin.prout dixi ſuprà in.xi.artic.ſecunda.q. &
notat Areti.in.d.§ ſi duobus.cum non deferatur dos
iure ſucceſsiōis,ſed cenſeatur tanquam æs alienum
q̄uis contrarium voluiſſe videatur Ant.de but.in.d.
conſi.xl.licet prima opinio videatur equior ne con-
tingat patrem in plus teneri pro legitima q̄ de iure cōi
teneatur.ſ.ad dotes excluſarum & legitimam integrā
35 non excluſorum.† Et quod pręſeruatū filiabus exclu-
ſis non computetur in legitimam intelligo prout etiā
declarat.d.Fran.de are.in.d.§.ſi duobus.niſi ſobroge
tur loco legitimæ vel cenſeatur legitima,quod quādo
ſit & quomodo dixi.ſ.in.xi.ar.ij.q.Et prędicta con-
cluſio limitatur niſi dos per teſtamentum legetur fi-
liæ excluſę,quia imputabitur in legitimam ſecundum
Pau.de ca.in.d.cōſi.cclij.incipien ſuper primo pun-
cto.in volumi.antiquorum ſm primam impreſsionē
36 vbi tenuit † ꝙ ſtante ſtatu.ꝙ extantibus maſculis fi-
liæ fœminæ non ſuccedant,ſi contingat aliquem dece
dere relictis quatuor filiabus & vnico filio maſculo,
& defunctum legaſſe filiabus,illa legata imputabun-
tur in legitimam quæ erit ſemis,nec cenſebuntur facta
ſup alio ſemiſſe de quo pater poteſt diſponere ſine prę
iudicio legitimæ,mouetur auctoritate Bald.in ſimili
in.l.pater filium.vlti.char.ff.de inofficio.teſt.verſi.
vlterius quæro hoc ſuppoſito ibi ſed ſi eſſet exhæreda
37 tus &c.† vbi determinat ꝙ licet exhæredatus habea-
tur pro mortuo & non computetur in numero vt au-
geat legitimam,& illam faciat tranſire de triente ad ſe
miſ.Hoc eſt verum qñ nil eſt ſibi relictū,aliàs facit nu
merum ſm eū ſi non repudiet.allegat glo.in auctěn.de
trien.& ſemiſ.poſt principium ſuper verbo octuntiū.
Nec obſtat ſi dicatur ꝙ cēſetur relictum vt extraneis,
cū filię ſint à ſucceſsiōe excluſæ,quia non eſt verū ſm
eū ꝙ dicant oino excluſæ,qñ poteſt ex teſtō eis relinq,
nec tunc dr̄ vt extraneis relictum: ſed vt filiabus.arg.
l.plenū.§.equitij.ff.de vſu & habi.& in.l.ſi quis filio
exhr̄dato.§.irritū.ff.de iniu.ru.&.l.cū filio.ff.de leg.
iij.&.l.ſtipulatio iſta.§.cū hi.ff.de ver.ob.ſed ꝑ hoc
38 melius faceret illa doctrina,ꝙ † filiæ i aliquo agnitę à
teſtatore nō dicant iura ſuitatis p̄textu taliū ſtatutoꝝ
amittere ſaltē ꝑ ea parte ꝑ qua ſunt agnitę,de quo dixi
ſ.in.x.arti.iij.q.Itē Pau.de caſt.rñdet ad alia obiecta
q̄ circa hoc fieri poſſent q̄ non refero. Et pro iſta opi.
Pau.de ca.conſuluit Corn.cōſil.cxcvij.inci.circa.ij.
&.iij.col.i.vol. Contrariū voluit Saly.in cōſil.ſ.
allega.quē referūt & ſequuntur do.Bapt.& Barth.in
eoꝝ cōſi.ēt.ſ.alleg.q tenuit ꝙ ſi fiat legatū ꝑ dote nō
poterit peti nec iure ltimæ,nec vt pars debita in hære-
39 ditate.Pro quo facit qa aut † ſtatutū expreſsè p̄ſeruat
dotē vel rem legatā,& tūc legatū cenſet factū in cōpē-
ſationē rei præſeruatę.l.ſi cū dotē.§.pater. cum con-
cor.ff.ſo.ma.& ſic non computatur in legitimā tale
40 pręſeruatum,ita nec legatum per.ſ.dicta,aut † teſtator
legat aliud q̄ rem pręſeruatā,vel quia ſtatutū nihil p̄-
ſeruat,& tunc ſumus in formali caſu Pau.de ca.nec
tunc video qūo poſsit in legitimā imputari id qđ iure
legitimę non debetur,cum fœmina excluſa nullā ha-
beat ltimam mero iure.Ad illud de exhæredato poſi-
to ꝙ procedat prout dicit Pau.de ca.ꝙ dico.ꝙ an le
gitima debeatur ei pendet ex facto patris exheredantis
cū filius iſte ſit mero iure ſucceſsibilis,& lex illū nō a-
gnoſcat pp diſpoſitionē pr̄is,vñ nō mirū ſi quatenus
pr̄ agnoſcit lex ēt agnoſcat,nō ſic in filia quæ excludit
à ſucceſsione alio reſpectu q̄ paternę voluntatis. Et
ex hoc vñr ſublata oia fundamenta quæ facit Paul.de
ca.ꝑ ſua deciſio. Sed pro cōcordia dici pōt ꝙ aut
ſtatutū ꝑut dixi.ſ.proximè loco legitimę aliquid prę-
ſeruat filię,licet ſit minus ltima qđ qñ ſit dixi.ſ.in.x.
arti.prin.ij.q.& tunc ꝓcedat opi.Pau.de ca.cum cō
cor.& ita in facto dicebā,qa filia tunc cōcurrit rōne
legitimæ,& ſumma pro qua cōcurrit tantúm de legi-
tima deducet ita ꝙ ltima alioꝝ erit minor de tāta ſum
ma q̄tū capit talis mulier,& eſt de mēte Cornei in.d.
cōſi.cxcvij.in.ij.col.& alioꝝ qui tenuerunt hāc vlti-
mā opi.dū mouent ꝙ dotata non cōputat in calculā
41 da ltima,eo qa † dos nō eſt ltima nec ad eius inſtar.aut
ſtatutum non p̄ſeruat legitimam nec aliqd,qđ ſuccedat
loco ltimę,ꝑut eſt dos quę ſm cōem opi.de qua.ſ.hac
eadē.q.& in.d.x.arti.ij.q.non eſt ltima nec loco legi
42 timæ ſuccedit.Et tūc vera ſit opi.Saly.& cōis ꝙ † le-
gitima maſculorum detracta de toto patrimonio do-
te,ſiue ſit ſiue nō ſit ſoluta tāq̄ ære alieno capiatur in
tegrē ſup reſiduo,ꝑut ēt voluit Corn.cxcix.incip.in
hac.iij.vol.ita ꝙ dos non cōputet nec in legitima nec
43 in patrimonio.† Et p̄dicta inueſtigatio quanta ſit legi
tima non excluſoꝝ à ſucceſsione.& an excluſę faciāt
partē in ltima eſt vtilis ad multa.& primo vt dixi in
prin.huius.q.ad taxandū q̄titatē ltimæ ipſoꝝ non ex
cluſorum q̄ redditur maior ſm p̄dicta. Itē eſt vtilis ſi
cōtigeret nō excluſos grauari fideicōmiſſo erga paupe
res vel ꝑſonas cōtra quas nō habet locum detractio.
trebellianicę ſm Pau.de caſt.in.d.l.hmōi.§.ſi titio.&
Cu.i.d.cōſi.xxxv.& do.Frā.cur.ſeniorē.in.d.cōſi.
v.qa ꝑ portione ltimę nō tenet grauamē,vt ibi p eos

& latius dixi.ſ.alibi maximè in.xi.articul.princi.iij.
44 q.circa eius finem, firmando q etiam † in legitima
aucta per ſtatutum filius grauari non poſsit poſt Cal
de.in conſi.xxxij.ſub rubrica de teſta.Item eſt vtilis
propter omnia priuilegia & ſpecialia quæ ſunt in legi
tima.Item prædictam cõcluſionem q excluſę à ſucceſ
ſione partem non faciant in legitima,intelligo qñ nul
lius contemplatione excluduntur quod quandoq; eſ
ſe poteſt vt dixi in prędecenti articulo in.v.q.i.col.ac
in.vi.q.circa fi.& in.ix.& in.vi.arti.princip.in.iij.
membro.iij.q.pen.col. prout ſi excludatur filia nu
pta extra territorium ſimpliciter,vel ſi ſtatutum dicat
ſimpliciter q mater nullatenus ſuccedat,& contingat
tractari an faciat partem cum patre in legitima. Nam
ſecus eſt quando contemplatione aliquarum perſona
rum excluduntur,putà agnatorum vel maſculorum
prout eſt qñ ſtatutum dicit q extãtibus agnatis aut ma
ſculis fœmina maritata ſeu dotata non ſuccedat. Tũc
enim quia ſtatutũ duo facit,vnũ.ſ.in excludẽdo fœmi
nas dotatas ſeu maritatas,aliud in vocando maſcu
los,vt patet ex his quæ dixi.ſ.eo.i.q. fœminæ faciũt
partem ad cõmodum maſculorum & non hñr perin
de ac ſi non eſſent in rerum natura ſm cõem opin.quã
nũc referam.In qua quæſtione an fœmine excluſę ,p
pter maſculos faciant partem ad commodum maſcu
lorum in legitima, vel maſculi intelligãtur ad earum
45 portionem vocari taliter † q ſi excludatur dotata ſtã
tibus maſculis & adſit maſculus & vna filia non do
tata & alia dotata, legitima maſculi ſit maior q̃ lgitima
filię non dotatę propterea, quia portio dotatę acqui
ratur maſculo reperio Bal.dubitaſſe in conſi.clvij.in
cip.gitius.v.vol.& vltra prædicta fuiſſe tres opin.
Vna eſt q filia non dotata nec excluſa æqualiter cum
maſculo admittatur & ſuccedat,vt per Signo.latè cõ
ſi.xcix.inci.in lombardia.aliàs eſt quæſtio nona, vbi
latè diſputat hanc.q.ſequitur Panor.conſi.cxi.incip.
in cauſa Caterinę.in fin.ij.volu. Alia & ſecunda fuit
opinio Mari.qui in iſta materia perplexus dixit in.d.
conſi.lxxxiiij.incip.viſa penul.& fi.col. conſideraſ
ſe infraſcriptam diſtinctionem, videlicet q aliquando
quis excluditur contemplatione alicuius nec adeſt ali
qua alia perſona in eodem gradu ſucceſsionis, & tũc
illi applicatur portio excluſi p iura ibi allegata in quo
non ſit dubium. Aliquando verò quis excluditur cõ
templatione vnius & adeſt etiam alia perſona cui põt
portio perſonę excluſę applicari & tunc ſecundũ Ma
ria.aut prius cauſatur incluſio incluſi q̃ excluſio ex
cluſi, & tunc verum ſit dicere q portio excluſę appli
cetur illi cuius contemplatione ipſa excluditur.l.poſt
legatum.§.amittere.ff.de his qui.vt indi.l.pen.C.de le
ga.& l.ij.§.ſi duo.ff.de colla.bono.cum concor.ibi
allega. Aut prius in pſona excluſi ſeu excluſę cauſatur
excluſio tempore mortis eius de cuius ſucceſsione a
gitur q̃ cauſetur maſculi incluſio. Et tunc ſm Maria.
verum ſit q perſona excluſi habeatur ac ſi non eſſet in
rerum natura.per no.per Bar.in.l.i.§ ſi pater.ff.de cõ
iun.cum eman.lib.& in.l.i.§.qui habebat.ff.de cõtra
tabu.cum iuribus ibi per Barto.allegatis.& maximè
per tex.in.l.ij.§.ſi ſit agnatio.& in.§.ſi ſit conſanguineo
ſoror.ff.de contrata.iũcto tex.in.l.fi.§.ſin aũt.vbi bal.
C.ad tertu.& per not.per Bal.in.l.quicunq.iij.colũ.
C.de ſerui.fugi.& in.l.ſi quis filium.C.de inoffi.teſt.
Pro qua opinio.etiam adducit Maria.q talis filia ex
cluſa cenſeatur ad inſtar extranei per iura ibi allegata
Subdit ibi Maria.in fin.q aliquando tractamus an
fœminę excluſę connumerentur in numero filiorum
in diminuenda legitima aliorum, & tunc verior, &

communior opin.ſit q non, de qua latè dictum fuit.
ſ.in deciſione huius principalis quæſtionis in princi.
& vult Cardi.d.conſi.cli. Aliquando an connumerẽ
tur in numero ad commodum eorum quorum contẽ
platione excluduntur ita q augeãt eorum partem, an
vero habeantur pro non exiſtentibus in rerum natura
ita q non excluſi tam maſculi q̃ fœminę æqualiter cõ
currant, & tunc dicit ſe ſubſiſtere quamuis præmiſerit
ſupradictam diſtinctionẽ. Alia & tertia opinio eſt q
fœminæ excluſæ non habeantur pro mortuis ſed fa
ciant partem ad commodum maſculorum quorum
contemplatione excludũtur, aut ſi habentur pro mor
tuis q hoc ſit ad commodum ipſorum maſculorum
tantũm, taliter q maſculi intelligantur vocati ad por
tionem quam de iure communi habiturę fuiſſent ipſę
excluſę, ita q ſi extent aliquę filiæ non dotatę quæ nõ
ſint excluſę maior ſit legitima maſculorum pro por
tione excluſarũ quæ maſculis debet applicari, & tũc
fœminæ non excluſæ pinguiorem legitimam habere
non debebunt q̃ de iure communi fuiſſent habiture &
hoc eſt de mente Paul.de caſt.in.d.conſi.ccliij.incip.
qm̃ fundamentum.vlti.co.verſi.ex hoc dico.& in.l.
huiuſmodi §.ſi titio.ff.de lega.i.& Rom.in.d.l.i.C.
qñ non pet.par.in antepe.& pe.col.& ita aliàs conſul
ui in cauſa prædicta pellettarum, pro qua parte con
ſuluerunt clariſsimi do.Bart.ſoci.& Ambroſius opi
zonus, & ita fuit iudicatum de conſilio clariſsimi.d.
Io.campezij. & hanc partem etiam tenuit modernus
ſerra.in repe.§.& quid ſi tantũm in.l.gallus in.liiij.ſeu
lv.colum.ff.de lib.& poſthu. pro qua parte faciunt
fundamenta relata ſuprà hoc eo.art.i.q.& eſt tex.quẽ
ibi notat Barto.& Paulus de ca.in.l.ſi defunctus.C.
de lgi.hæredi.cum alijs fundamentis relatis per Ro.
in loco præallegato. Sequitur Soci.in conſi.lxxvi.
incipiente viſo teſtamento.in ſecundo volumine. Et
46 idem eſt in cauſa inteſtati, quia † portio excluſæ putà
eius quæ eſt dotata, applicatur maſculis quorum con
templatione dotatę per ſtatutum excluduntur, & fœ
minæ non excluſæ, putà non dotatæ non habent niſi il
lam portionem quam habiturę fuiſſent ſi excluſe ſuc
cederent vbi per Marianum latè conſilio quinto inci
piente præſens conſultatio. vbi pro hac parte facit.
xij. notabilia fundamenta tendentia fere omnia ad
illam doctrinam, q quando quis excluditur à lucro
vel commodo alterius contemplatione debeat illi
applicari cuius contemplatione talis excluditur. Quę
fundamẽta etiam refert ipſe Marianus conſi.lxxxiiij.
incipiente viſa.quarta columna. Et idem vult ipſe do
minus Bartholomeus ſocinus in conſi.ccxli.incipi.
circa.x.&.xi.columna verſicul.ſecundum quod eſt
præſupponendum.& verſicu.tertium & vltimum.i.
volumine vbi adducit antedicta fundamenta domini
Maria.patris ſui.& dicit ſe ita ter iudicaſſe & bis vi
diſſe pronũciatum. Sequitur dominus meus Iaſ.in.l.
ſeruo legato.§.ſi teſtator.ff.de legatis primo, poſt Pa
normi.in dicto conſilio.cxi.incipiente in cauſa Cata
rinę ſecundo volumine qui aliter dicit in cauſa teſtati
vt ſuprà eum retuli, & ita in facto etiam obtinui, &
hæc opinio eſt verior & communis. Cui non obſtant
fundamenta in contrarium per docto.facta, quæ tol
luntur illis præcipue fundamentis q portio à qua fœ
minæ excluduntur applicari debeat illis quorum cõtẽ
platione fœmine excludunt & q adſint in tali ſtatuto
vnum caput excluſiuũ fœminarum in ſtatuto expreſ
ſarum & aliud incluſiuũ maſculorum quorum con
templatione ſit excluſio, non autẽ aliarum perſonarũ
47 vt cõcluſum fuit.ſ.e.i.q. † Et ga ſi maſculus nollit vti
beneficio

beneficio ſtatuti fœmina excluſa admittitur cum per
ſonis nõ excluſis, ita ꝙ excluſio & admiſsio perſona
rum excluſarum per ſtatutum dependeat à voluntate
maſculorum vt dictũ fuit in præcedenti articulo. vij.
q. licet multę alię reſponſiones dentur per doc. qui de
fendunt hanc cõem opinio. Plus dicebat dñs Ioãnes
campezius in conſilio præalleg. poſt dominum Bar
tho. ſoci. in ipſa cauſa pelletarum & poſt Fulgo. in di
48 cto conſi. xxvi. ꝙ † licet dotes filiarum maritatarũ
per noſtrum ſtatutum Aſtenſe excluſarum in calculã
da legitima cenſerentur æs alienum & non computa
rentur in hæreditate, hoc procedit in calculanda legi
tima maſculorum, & ꝙ ad calculandum legitimã fœ
minarũ non excluſarum ſeu non maritatarũ deberẽt
computari in hæreditate, ita ꝙ quantum ad fœminas
non excluſas partem facerent & dotes excluſarũ non
cenſerentur æs alienum ne contingeret legitimam ex
cluſarum propter maſculos eſſe vberiorem, quæ con
ſideratio licet ſit elegans non videtur mihi vera ꝑ fun
damenta relata ſuprà eadem quæſtione in ſecunda &
vltima opinione ſecunda & tertia col. et quia non de
bet eadem res diuerſo iure cenſeri. l. eum qui ædes. ff.
de vſucapi. & ſecundum Cardi. in dicto conſil. cli. in
49 fine † ſi filię excluſę per ſtatutum à ſucceſsione le
getur dos, non detrahitur vt æs alienum, ſed vt lega
tum. et primò detrahitur legitima filiorum demũ do
tes iuxta. l. papinianus. §. quoniã autem quarta. ff. de
inoffi. teſta. Vbi autem ſtatutum excluderet ſimplici
ter fœminas dotatas vel maritatas & non diceret extã
tibus maſculis, vel non proferret alia verba propter q̃
maſculi viderentur inuitati, tunc excluſę non facient
partẽ maſculis ad impinguandum eorũ portionẽ, cũ
pariformiter excludantur propter fœminas non ma
ritatas vel non dotatas vt vult Bal. in. l. ſi viua ma
50 tre. C. de bo. mater. vbi dixit ꝙ † ſtatuto excludente
dotatam pariter excluderur & in totum per non dota
tam ſicut per maſculum, & faciunt quæ dicentur in fi.
huius. q. An autem portio repudiata per alterum ex
maſculis accreſcat fœminæ ſicut & alteri maſculo di
xi. ſ. in. ix. arti. prin. in. x. q. ad quorum intellectum &
declarationem hæc diſtinctio conuenit. Ex prædictis
poteſt ſumi determinatio nouę. q. formatę. ꝑ. d. Bart.
ſoci. in repe. l. cum auus. in. vij. q. in fi. ver. ſed hic ca
dit. ff. de condi. & demonſtr. quam non examino, q̃a
51 non eſt de materia noſtra. † Iſta autem pars quæ ap
plicatur maſculis propter excluſionem fœminarum
nõ debetur iure accreſcendi cum fœmina excluſa ſit in
capax maſculo ſuccedente, ſed per remotionem ipſius
fœminę excluſę ſeu per ablationem factam ipſi fœmi
nę per ſtatutum vt dixit Bal. in. d. l. papi. § vnde ſi quis
Cardi. in. d. conſi. cli. & Ange. in. d. conſi. ccxcix. &
Ca. in. d. l. re coniuncti. & in. d. conſi. xxxv. & Paul.
de ca. in. d. conſi. cclij. inci. ſup primo pũcto. i. col. in
volu. antiquorum conſiliorum ſecundum primã im
preſsionem. & Ro. in. d. l. i. in vlti. colũ. & quidam
alij doc. quos referunt dñi Baptiſta & Bartho. in con
ſil. præalleg. & eſt de mente Bal. in. d. l. ſi defunctus in
prin. cõnẽ. ſius in ſummario per illum tex. nã cũ por
tio fœminæ non deferatur propter ſtatutum illam ex
cludens fruſtra quæritur de accreſcimento, maximè
quia dos cenſetur æs alienum facit. l. i. §. vbi autem. C.
de cadu. tol. & quod no. Bart. in. l. pater filium in. iij.
q. ff. de inoff. teſt. & ſcribentes in. d § ſi duobus dum
tractant materiam an portio exhæredati accreſcat in
ſtitutis, licet contrarium voluerit Pau. de ca. in. d. cõ
ſi. cclij. incipen. quoniam fundamentum. in pen. col.
in fi. ibi ex hoc dico &c. & circa hoc videri poteſt ꝙ
52 dixit Bal. in conſi. clvij. incip. gitius. v. volu. † Item
eſt aduertendum quando maſculus ſuccedit in parte
dotatę excluſę an onus dotium ſoluendarum ſeu nõ
dum ſolutarum imputetur in tota hæreditate & ſic ẽt
in portione filiarum non excluſarũ an verò in portio
ne maſculi. nã vt dictum fuit dotes ſolutę ſaltem quo
ad maſculos detrahunť vt æs alienũ fuit determinatũ
53 in. q. quã habui in facto ꝙ † tale onus accedat portiõi
quam fuiſſet excluſa per ſtatutum de iure cõi habitura
& ꝙ concernat maſculum & non totam hęreditatem
per regulam. l. ſi eũ. § qui iniuriarũ. ff. ſi quis cau. & l.
ſecundum naturã. ff. de reg. iur. & ꝙ idem de filio ſit iu
dicandum ꝙ de filia, ſi ſuccederet quo ad portionem
54 ſibi occaſione filię excluſę delatã. † Nam ſi onus do
tium excederet ex promiſsione forſan paterna vel ex
teſtamento portionem legitimę debitę ipſi filię de iure
communi fortè ex loci conſuetudine vel qualitate ꝑ
ſonarum vt dixi ſuprà in octauo articu. princi. in. i. q.
in. iij. & xviij. col. tunc de portiõe filij maſculi nõ eſ
ſet in illud ſupplementum dotis vltra legitimam por
tionem faciendum, ſed de reliquis bonis ſecundum
Pau. de caſt. in. d. conſi. ccliij. incipien. quoniam fun
damentum in verſic. præallega. quod mihi placet die
vltima aprilis in feſto ſancti Secundi patroni Aſten.
55 M. ccccc. Quid autem erit † ſi extet ſtatutum prout
eſt apud ciuitatem Burgi ꝙ mater, & ſoror non ſucce
dãt ab inteſtato extantibus fratribus, & contingat ꝙ
frater inſtituat matrem in legitima vel minus legitima
non inſtituta turpi perſona hærede vniuerſali vtrum
in legitima matris calculanda habeatur conſideratio
fratrum. Corneus in conſi. cl. incip. hanc quæſtiõem.
prima columna primo volumine refert multorũ opi
niones & non decidit licet inclinet in opin. Bart. in re
pe. l. pater filium. ff. de inofficio. teſtamen. quarta col.
ii. queſtione Pro qua opinio. Bar. conſuluit Alex. cõ
ſilio. xliij. incipiente ſuper teſtamento. in fi. i. vol. &
eam ſequitur & dicit communem fran. de are. in. l. pla
ne. §. ſi duobus poſt Angelum & imolam. ff. de lega. i.
Verum quia communis opinio eſt ꝙ mater excluſa ſi
in aliquo inſtituatur non poſsit petere ſupplementum
legitimæ. vt dixi. ſ. in. ix. articulo principali. i. q. Iſta
quæſtio prout etiam dicit Corne. in. d. conſil. videtur
ſuperflua, quia legitima non debetur ei qui ab inteſtato
non ſuccedit. vt ibi tenui, de qua materia tradit etiam
Corneus conſi. clxxix. incip. circa. ii. columna. i. vol.
Cæterùm in materia præſentis quęſtionis non eſt per
omnia omittendum quod cõſuluit dominus Bartho.
ſoci. in. d. conſi. ccxli. incipien. circa. xi. columna. cũ
quatuor ſeq. verſicu. ex qua concluſione primo vo
56 lumine. † Vbi voluit ꝙ ſtante ſtatuto quòd mater nõ
poſsit de bonis ſuis nec de ſua dote diſponere in præ
iudiciũ filiorũ & filiarũ, niſi de quarta parte, quo ca
ſu etiam inuita matre tres quartę proueniunt ea mor
tua ad filios & filias, vt. ĩ. eodem art. viij. q. dicetur.
Et ſtante alio ſtatuto quòd maſculis extantibus filiæ
fœminę dotatę à patre vel fratribus etiam matri ſeu in
bonis maternis non ſuccedant. Item ſtante alio ſtatu
to quòd non ſubeũtes onera communis non gaudeãt
fauoribus commodis & beneficijs ſtatutorum talis
loci, ſi contingat mulierem aliquam de tali loco & in
tali loco bona habentem & ibi nuptam ex primo ma
rito habuiſſe vnum filium maſculum, & vnam fi
liam, & poſtea in alio loco tranſiſſe ad ſecundas nu
ptias & ex ſecundo viro habuiſſe etiã duos filios ma
culos, demum dictã filiã natã ex primo matrimonio
à fratre vtrinq; cõiũcto dotatã ingreſſam fuiſſe mona
ſterium. Quo caſu non videbatur gaudere poſſe bene

ficio ſtatutorum, quia non ſubibat onera communis
nihilominus mortua matrę portio talis filię compu-
tabitur ſecundum formam ſtatuti pinguius prouiden
tis filijs & filiabus in ſucceſsiōe materna q̃ ius cōe nō
autem ſecundum ius commune in minus prouidens,
& hoc ad impinguãdum portionem maſculi vtrinq;
coniuncti, propter quem excluditur & non ꝓpter vte
rinos vt dixi in.xij.ar.prin.xviij.q.& mouetur octo
fundamentis perſuaſiuis, quorum vltimum fortius
57 ſtringit videlicet ꝙ † inſpici non debeat pſona qua me
diante aliquid acquiritur, ſed cui acquiritur & ad quã
finale commodum deuenit.l.ſed ſi mortis.§.hoc autẽ
ſoldm.cum.ij.ſeq.ff.de leg.præſtan.&.l.cum dotem
ff.ad legem fal.l.fi.in fi.C.de bo.quæ lib.&.l.auię.§.
ticio.ff.de condi.& demonſt.propter quod dixit Bal.
in.d.§.titio.& Pau.de caſt.in.d.l.cum dotem.ꝙ ſicut
de legato ad pias cãs non detrahitur falcidia, ita nec
de legato facto alteri non priuilegiato qui habeat im-
mediatè reſtituere pię cauſę, ſed hæc deciſio non pla-
cet, tum quia in his quæ proueniunt facto legis inſpi
cimus etiam perſonam qua mediante nobis acquiri-
tur, vt per Bar.in.d.§.hoc autem ſolũ.& modernos
in.l.ſi mihi & tibi.§.regula.ff.de leg.i. Et quia monia-
lis iſto caſu dum eſt excluſa à beneficio ſtatuti prohi-
bentis matrem de tribus quartis diſponere, non eſt ex
cluſa cōtẽplatiōe maſculi ſed pp ſtatutũ eſt ꝓuãs cōmo
do ſtatutorũ ꝓptereaqa non ſubit onera in tm̃ ꝙ ẽt pri
uaretur propter ſororem quæ ſubiret onera beneficio
dicti ſtatuti. Merito igitur ceſſante contemplatiōe ma
ſculi ei non debet taliter acquiri, vt patet ex prædictis
dum autem excluditur contemplatione maſculi per
aliud ſtatutum, quia nulla fit expreſsio harum quarta
rum non facit ad rem ipſum ſtatutum. Cæterùm ſe-
quens ſtatutum intelligitur ineſſe priori.l.non eſt no-
uum, &.l.ſed & poſteriores.ff.de legi. Ideo fœmina
non intelligitur inuitari in aliquo ſtatuto, niſi cum illa
58 qualitate ꝙ ſubeat onera. † Illi ergo quæ habilis non
fuit ad taliter ſuccedendum nihil dicitur adimi.l.decẽ
ff.de verbo.obliga.cum vul. Et ideo ſi frater vtrinq;
coniunctus nihil inuenit ei ademptum, non poteſt pe
tere partem quam dicat ſui contemplatiōe tali monia
li ademptam per ſtatutum, quia non entis nullę ſunt
qualitates.l.eius cum concor.ff.ſi cer.pet. Et ad præ-
dicta faciunt quæ dixi.ĩ.ea.q.verſi.vbi autẽ, & ver.
item prædictam concluſionem.

59 QVARTO principaliter quæro † an maſculi in
telligantur vocati ad portionẽ excluſarũ iuxta ordi-
60 nem & gradum ſuccedendi iuris communis. putà † ſi
ſtatutum excludat filiam fœminam, vel ſororem de-
functi propter fratres filios fratrum & filios filiorum
patruos & alios deinceps agnatos, an tunc maſculi in
ſtatuto nominati intelliguntur ſimul vocati an verò or
dine ſucceſsiuo, & breuibus concludo maſculos vo-
cari ſecundum formam & ordinem iuris communis.
§.fina.inſti.de capi.dimi.ne aliàs ſequatur abſurdi-
tas ꝙ remotior efficiatur paris conditionis cum pro-
pinquiore, etiam non obſtãte ꝙ nominentur copula-
tiuè, putà propter fratres & patruos &c. Facit.l.i.§.
vocantur ibi eo ordine.ff.de contratab.vbi per edictũ
prætoris intelliguntur liberi vocati eo ordine quo per
ius ciuile vocari ſolent. Facit etiam tex.notabilis in.l.
peto.§.fratre.ff.de lega.ij. Ibi ita res temperari debet
vt proximus quiſq; primo loco videatur inuitatus
cum concor.ibi per glo.allegatis. Ad idem facit.l.cũ
ita legatur.§.in fideicōmiſſo.ff.eo.ti.& q̃d dixit Bal.
in.l.fi.verſi.ſecundo notandum.C.eo.& quæ haben-
tur per glo.& doc.in.l.gallus.§.quidam. Vbi traditur
de vocatis ordine ſucceſsiuo licet copulatiuè noia-
tis.ff.de libe.& poſthu. Cum concor.de quibus p
Maria.conſi.xlix.i.col.& Decium in conſi.i.vbi lo
quuntur in vltima voluntate. Et ad hoc facit quod cō
ſuluit Corneus conſi.ccxiij.incipien.circa penul.col.
61 ij.volu.ꝙ † ſtatuto vocante fratres & nepotes conſo-
brinos defuncti ſeu patrueles, pręferentur fratres nepo
tibus in ſucceſsione ſm ordinem iuris cōis. Et iccir-
co bene dixit Pe.de anc.in repe.c.canonum ſtatuta.in
62 xiiij.q.principa.de conſtitu. Dum dixit ꝙ † ſtatuto di
ſponente ꝙ decedẽti ab inteſtato ſuccedant proximio-
res conſanguinei ex linea paterna, ꝙ frater vtrinq; cō
iunctus pręferetur coniuncto ex patre tantũ, licet ſe-
cundum eum fuerit contrarium conſultum q̃uis do.
Bapti.de ſancto Seuerino relinquat cogitandum in re
pe.l.omnes populi in.xx. charta in.cclxxvij.col.ff.
de iuſti.& iure. Contra quam deciſionem facit ꝙ dixit
Roma.in conſi.ccccxi.inci.quatuor ſunt.vbi voluit
ꝙ ſtatuto excludẽte ſororem propter fratres, frater cō-
ſanguineus ſimul admittaẽ ad excluſionem cũ vtrinq;
coniuncto, ex eo quia ita militat ratio pręſeruandę a-
gnationis in vno ſicut in alio, quod etiam tenuit do.
Anto.de roſel.publicę diſputando in aula epiſcopali
paduę, ex eo quia coniunctio ex latere matris eſt ſup-
abundans & nullam inducit agnationem. Pro quo fa
cit q̃d dixit Bal.in.c.i.de grad.ſuc.in feu.& in.c.i.de
feu.mar. Simile dicit Corneus cōſi.cccxxxvi.inci.
conſtat.iij.col.i.vol. De patruis ſi aliqui ſint vtrinq;
coniuncti aliqui verò cōſanguinei patris tm̃, vt in tali
bus ſtatutis pariter admittanẽ, & loquiẽ vbi patrui p̃
ferũtur auo materno in terminis ſtatuti ciuitatis caſtel
li. Et ſecundum Corneum conſi.cccxxxi.incip.in hoc
63 ij.&.iij.col.i.volu. † Si ſtatutum diſponat ꝙ ad hæ-
reditatem inteſtati primo vocentur deſcendentes, ſecũ
do aſcendentes, tertio fratres vtrinq; coniuncti, filius
fratris nihilominus admittetur cum patruo, licet ſe-
cus in fratre patrueli, quia à patruo excluditur ſecun-
dum Corneum conſilio.clxxxviij.in penulti.colum.
ij.volumi. Et licet de iure communi non conſidere
tur differentia agnationis & cognationis §.nullam in
auct.de hære.ab inteſt. Tamen hoc in caſu ſtatutum
expreſsè tendit ad inducendum hanc differentiã. Ad
idem facit quod dixit ipſe Anto.de roſel.in tract.de
64 ſuc.ab inteſt.in.xiij.col. † Vbi voluit ꝙ ſtante ſtatu
to ꝙ agnati excludant cognatos ꝙ frater vtrinq; con-
iunctus non excludet conſanguineum tantũ, ſed inſi-
mul ſuccedent. Et ita conſuluit Io.de prato. Nec ob.
auctẽn.ceſſante.C.de legi.hære.quia ſtatutum debet in
telligi ſecundum ius commune quãdo eſt ei confor
me, vt dixit Bal.in.l.maximum vitium.C.de lib.prę
te.& Pau.de ca.in.l.fi.§.in computatione in fi.com-
men.C.de iure delibe. Sed per prædicta apparet ꝙ illa
deciſio non eſt vera. Et contrarium tenet do.Lau.qui
dicit ſe arguiſſe contra Anto.de roſel.in repetitio.§.cæ
terum.in.xxviij.col.ver.nunc autem inſti.de legiti.
agna.ſuc.ad dictum Bal.in.d.l.maximum reſpōdeo
vt dixi ſuprà.in.x. artic.in.iiij.q.circa.xvi.col. Sa-
tis.n.eſſe debet vt tale ſtatutum q̃d eſt contra regulas
iuris communis operetur, vt corrigat ius commune
in excluſione fœminarum, abſq; eo ꝙ corrigat in mo
do admittendi maſculos inuicem.l.quod vero con-
tra.ff.de legi.et videmus ꝙ lex noua diſtinguitur per
antiquam.l.nam & poſteriores.ff.de legi.&.l.ſcien-
dum in prin.ff.qui ſatiſda.cogan.iuncta auct.offera-
65 tur.C.de lit.conteſt. † vbi autem poſteriores in gradu
concurrerent de iure communi ſimul cum proximio-
ribus, tunc bene ſimul admitterẽtur quando ſunt no-
minati

minati ſimul in ſtatuto, ſicut eſt quando adeſſent fra-
tres, & filij fratrum prædefunctorum, quia de iure
communi ſimul ſuccedunt auctenti. ceſſante, & au-
ctenti. poſt fratres. la ſecunda. C. de leg. hæredi. & §. re
liquum in auc. de hæredi. ab inteſta. vel quando ad-
eſſet filius defuncti, & nepotes maſculi ex altero filio
prædefuncto qui etiam ſimul ſuccedunt. §. cum autem
inſti. de hære. quæ ab inteſt. defe. Pro quo facit quod
dixit Bal. in. l. in quibus cauſis. in. i. col. C. de ſecun.
66 nup. Vbi voluit ꝙ † ſtante ſtatu. ꝙ filia dotata exiſtē
tibus maſculis non ſuccedat, ſed ipſi filij hæreditatem
poſſideant, & cõtingat aliquem decedere relicta vna
filia dotata & filio maſculo, ac nepote ex alio filio
prædefuncto, nepos cum filio concurret, etiam in
portiõe quæ debetur filię de iure communi, eo quia in
greditur gradum paternum per tex. in. d. l. in quibus,
licet prima facie videri poſſet contrariũ, propterea ꝗa
pater deceſsit tali tempore quo tranſmittere non pote-
rat, nam non ſuccedit iure tranſmiſsionis, ſed tãquam
ſubintrans gradum paternum quod dictum refert &
ſequitur Moder. bonon. in tracta. dot. vltima parte.
67 in. lxi. q. incip. quid ſi pater. Ex prędictis patet ꝙ † ſtã
te ſtatu. ꝙ ſuccedant agnati maſculi ſeu cognati, pro-
ut in gradu ſunt proximiores vſq; ad quartum gradũ
filius fratris admittetur ad ſucceſsionem cũ patruis.
Et ita cõſuluit do. Alex. in conſi. lxxxviij. incip. ꝙ cõ
currere debeant. i. vol. Et. cxxxvij. inci. pręclare co.
voln. Vbi idē dicit in teſtatore vocante proximiores
ad ſucceſsionem vel fideicõmiſſum. Et idē voluit cõ
ſi. xxvij. incip. videreť penul. col. iij. vol. Et corne. cõ
ſi. cxv. incip. in hac. penul. & fi. colum. ij. vol. Se-
quitur do. Lud. bon. in add. ad trac. Matheſi. de ſuc.
ab inte. in. l. q. iij. arti. prin. vbi loquitur de ſucceſsiõe
trãſuerſaliũ. Pro quo facit qđ dixit Bart. in. l. i. §. ſi fi-
lios. ff. de cõiun. cum emancip. libe. de filio ſucceden
te in locũ patris, & ꝗa ſtatuta recipiũt interp̃tationē
paſsiuã à iure cõi. l. i. §. i. ff. ad. l. fal. Et ibi latè traditur
& per bar. in. l. oēs populi. in. vi. q. prin. Sed ſic eſt ꝙ
de iure cõi filius fratris ſimul cũ patruo ſuccedit, er-
go &c. Itē regula eſt de iure cõi ꝙ ſubrogatũ ſapit na-
turã eius in cuius locũ ſubrogatur. l. ſi eum. §. qui iniu
riarũ. ff. ſi quis cau. c. eccleſia vt lit. pen. Sed ſic eſt ꝙ
filius fratris ſuccedit in locũ & gradum patris ſui. d.
§. reliquũ ego &c. Et hęc deciſio clarius p̄cederet ſm
68 doc. pręallegatos. † Si ſtatutũ diceret ꝙ ſuccedãt agna
ti maſculi, prout in gradu ſunt proximiores & cõcur
rentes, quia concurrentes dicunť illi qui ſimul ad ali-
qđ ius conſequendũ de iure veniũt. l. i. ver. ſi verò nõ
oēs. C. de cadu. tollend. & . l. ſi finita. § cum autē. ff. de
dã infe. & . l. ideõq; in princip. ff. qui po. in pig. ha. Et
ex p̄dictis tolliť dubiũ qđ tangit Cor. cõſi. lxxv. inci.
69 ꝗꝗ col. fi. i. volu. Vbi dicit de † ſtatuto peruſino ex
cludente filiã dotatam à ſucceſsione etiã fratris & vo
cante matrem & fratres cõſanguineos, & dubitat an
in tantum ſuccedat mater ſicut oēs cõſanguinei ſimul
& vr̃ ſentire ꝙ ſi oēs conſanguinei vocarenť ſub vno
nomine vniuerſali collectiuo tunc haberet dimidiam
& oēs conſanguinei aliã dimidiã. Et ſecus eſſe ſi voca
rentur per indefinitam vel vniuerſalem diſtributiuam
aut ſi eſſet verbũ æqualiter, quia tantũ haberet quili-
bet frater cõſanguineus ꝗtũ mater, & ſic ſuccederet ꝓ
virili, vt ibi latius per eũ. Et ſi in ſtatuto dicať, ſucce-
dat proximior qui de iure cõi ſuccedere debet, dixi in
pręce. ar. v. q. i ſi. & in. xix. q. Per p̄dicta dicebat idē
70 do. Lud. in loco pręalleg. ꝙ † ſtante ſta. Bononię ſub
rubri. de dotibus reſtituendis ꝙ ſi mulier deceſſerit nõ
extantibus aſcendentibus nec liberis relinquere teneať
fratribus vtrinq; cõiunctis vel ex patre tantũ tertiam
partem dotiũ ſuarũ & augmenti & aliorũ bonorum
ſuorũ, & fratribus non extantibus tertiã, vt. s̃. totius
dotis, & eius augmenti, & aliorũ bonorũ relinquere
teneať patruis vni vel pluribus pro dimidia, & filijs
fratrũ vni vel pluribus ꝓ alia dimidia. & filijs fratrũ
non extantibus, patruis totã tertiam relinquere teneať
& non extãtibus patruis ipſam tertiã filijs fratrũ &c.
Cum contigiſſet deceſsiſſe fœminam relictis fratribus
& filijs fratrũ, inſtitutis fratribus hæredibus vniuerſa
libus & filijs fratrũ i modiciſsima ſumma forte ꝗnq;
libris imperialiũ, ꝙ filius fratris ſuccedet in tertia par
te pro dimidia cum patruo ſuo ſeu fratre defuncto, ad
cuius tertię lucrũ maritus non admittiť ex forma dicti
ſtatuti, non obſtante ꝙ videatur ſtatutũ vocare filios
fratris cũ patruis, quia ſecundum eum ratio ſtatuti ꝗ
fuit conſeruare agnationem, vt dixi. s̃. in. iij. art. prin.
Ita militat in filio fratris ſicut in fratre. Item quia ſtatu
tũ poteſt intelligi de patruis ipſius ſororis, iuxta ea ꝙ
dixi in arti. pręce. in. xvij. q. Itē quia aliàs eſt neceſſe di
cere ꝙ iſte caſus ſit à ſtatuto omiſſus, quia ſtatutũ non
loquitur eo caſu quo adeſſent fratres defuncti & filij
fratrũ, quo caſu relinquitur diſpoſitioni iuris cõis iu
xta. l. ſi extraneus. ff. de cõdi. ob cau. & . l. ſi cũ dotem
in prin. ff. ſolu. mat. Et ea quæ latè dixi. s̃. in. vi. artic.
princ. tertio membro in. ij. q. ſm quã ſniam vt ipſe di
cit fuit iudicatũ, ſed cõtrariũ credo verius vnico fun
damēto, ꝗa ſtatutũ primo loco vocat fratres indiſtin-
ctè & ſimpliciter ac indiſcrete hoc eſt ſiue extent filij
fratrũ ſiue non, & iſte eſt caſus prouiſus clarè, quo ca-
ſu non eſt locus interpretationi. l. ille aut ille. § cum in
verbis. ff. de lega. iij. cum concor. Demum facta pro-
uiſione pro fratribus conſiderauit ſtatutum poſito ꝙ
fratres non eſſent, ꝓuidere alijs agnatis, quo caſu vo-
luit vocare patruos perſonæ defunctæ expreſsè & fi-
lios fratrum cum eis, nec ſtatutum loquiť de patruis
filiorũ fratrum hoc eſt de fratribus defunctę, de qui-
bus iam dixerat ſed de patruis ipſius defunctę, & ca-
ſu quo non eſſent tales patrui, voluit adhuc prouide
re ipſis filijs fratrũ. Vnde nõ poteſt dici ꝙ hic adſit ali
quis caſus omiſſus ꝑꝑ cõcurſum filiorũ fratris cũ fra
tre, ꝗa ꝑ primũ caput fuerat ꝓuiſum. Nec obſt. aliud
de rõne ſtatuti, ꝗa talis argumentatio habet locũ vbi
ageretť de non admittendo agnatos, nõ aũt de pręferē
do vnum alteri, aliàs eſſet neceſſe dicere ꝙ oēs agnati
ſimul vocarenť contra p̄dicta. Itē ſumus in caſu cla-
ro cum verba ſint clara à quibus in dubio non eſt rece
dendum. l. nõ aliter. ff. de leg. iij. Itē ſolet eſſe maior rõ
admittendi proximiores gradu. per ea quæ dixi in ar
ti. præce. xvi. q. Et niſi ſic diceremus ſequereť abſurdũ
& ꝙ ſtatuentes non habuiſſent ſanum intellectum in
faciendo conditionem patruorum perſonæ defunctę
æqualē conditioni fratrum eius, in eo ꝙ ſimul admit
terenť cum filijs fratrum ꝗbus patrui fratres præfert
Item iuxta p̄dicta eſt cõcludendum ꝙ tales † maſculi
71 cenſeanť vocati in ſtirpes & in capita ſm ꝙ à iure cõi
vocantur. Et ita videmus fuiſſe ius prætorium inter-
pretatum, vt patet in. l. ſi in adoptionem. § exemplo.
ff. de contratabu. Et notat glo. in. d. l. i. §. vocantur in
verbo ordine eo. tit. Iuxta qđ eſt aduertendum ad. q.
quam format Pau. de ca. in conſi. lxviij. inci. ſuꝑ pri
mo dubio in. ij. col. verſi. quantum ad vltimũ in vol.
antiquorũ conſil. ſm primam impreſsio. aliàs eſt nu.
lxxx. eo. vo. ſm vlti. impreſsionē, vbi ponit de ſtatu-
to admittente ad ſucceſsionē eos qui inter ſe ſuccedũt
in capita vna cũ matre defuncti ꝙ opereť, vt oēs ſucca
dant in ſtirpes. Quam qõnē nõ examino, quia deuiat

à recto tramite præſentis materiæ. Et ſm corne. con
ſi.ccxiij.incip.circa primū.ij.col.ver.ſecundo φ ſal-
tem iunctis his quæ dixit in.iij.&.iiij.col.ver.nec etiā
72 obſtat aliud ſtatutum.ij.vol.†Ex modo prædilectio
nis ſtatuti coniecturamus modum & quantitatē ſuc-
ceſsionis, & an plures vocentur in capita vel in ſtir-
pes & ſm Corneū conſi.xcvi.incip.licet.iij.col.ver.
iij.pondero.iij.vol.Ex modo prædilectionis patruus
excludet ſororem.

73 QVINTO quæro,† an maſculi quorum con-
templatione fœminæ excluduntur,teneantur præſerua-
re portiones à qbus fœminas excludunt agnatis , ſeu
maſculis ſubſequentibus,an verò poſsint de talibus
portionibus & bonis ad libitū diſponere, & in quoſ-
cunq; teſtari,memini dixiſſe incidenter in art.præce.in
ix.ſeu.x.q.allegādo Lap.in allegatione.ci.inci.in ci
uitate Florētiæ φ pōt talis maſculus de talibus bonis
tanq̄ ſuis diſponere & cōſequēter illa in quoſuis alie-
nare,& dicit ibi Lap.φ ita obſeruat conſuetudo. Idē
etiam vult Pet.de anchā.in conſil.ccci.incip.poſſet
probabiliter.vbi arguit ad partes & dicit contrarium
videri dicendū.ne contingat fœminas excludi ꝓpter
extraneū ad quem deueniat hæreditas ex diſpoſitione
agnati proximioris quod eſſet abſurdū.l.fin.C.de co
dicil.Item quia eo modo mens ſtatuti corrueret quæ
fuit præſeruare ius legitimarum hæreditatum & bona
& agnationē.l.vel ſingulis.ff.de vulg.& pup.& qđ
latè dixi.ſ.in.iij.arti.prin.Demum concludit contra
74 rium & prout.ſ.concluſum fuit.Primò quia† hære-
ditas talis defuncti adita per agnatum maſculum pro
ximiorem deſijt eſſe hæreditas defuncti & effecta eſt hæ
reditas ipſius proximioris agnati & confuſa eſt cum
eius bonis,arg.l.paulus.ff.de acqui.hære.facit quod
traditur.in.l.i.§.veteres.ff.de acqui.poſ.Et qđ dixi.ſ.
in.vi.arti.prin.in quarto membro.in.xv.q.Itē moue
tur,quia ſtatutū nō dicit φ agnati non poſsint diſpo-
nere in quoſuis de talibus bonis,nec φ agnati inuicē
ſubſtituti intelligantur.l.ſi ſeruus ſeruū.§.nō dixit.ff.
de acqui.hæ. Ita vt omiſſum debeat haberi ꝓ omiſſo
l.quicquid aſtringendæ.ff.de verb.obli.l.ſi extraneus
ff.de condi.ob cau.l.cōmodiſsime.ff.de lib.& poſt-
hu.l.ſi cum dotem in princ.ff.ſolu.ma.Item ſm eum
eſſet abſurdum dicere φ tales hæreditates perpetuò,&
ſucceſsiuè deberent deuenire ad agnatos præter volun
tatē ſuccedentium.Et propterea concludit ipſe Pe.de
anch.φ agnatus ſubſequens non pōt talem hæredita-
tem vendicare nec ſeparare ab hæreditate agnati q pri
mò ſucceſsit & fœminas excluſit.Et hāc dicit ſibi vi
deri æquam & bonam interpretationē ſaluo iudicio
melius ſentientis,& ſic Pe.de anch.non videtur ha-
buiſſe hunc paſſum pro penitus indubitato , ſed pro
prædicta ſententia quæ eſt vera.facit quod dixi.ſ.in
x.arti.in.v.q.de hæreditate ſemel acquiſita maſculo,
vt intelligatur illi fore perpetuò acquiſita,& irreuoca
biliter,quod fundamentum dilucidat hāc deciſionē.

Et prædicta ſunt limitanda ex deciſione Saly.in.l.
fœminæ.§.illud in fi. commen.C.de ſecun.nupt.Dū
75 vult φ† portio hæreditatis maternæ in qua frater ſuc
ceſsit ex forma ſtatuti excluſa matre,quæ per mortem
filij etiam ex forma ſtatuti peruenit ad patrem,ipſo pa
tre tranſeunte ad ſecunda vota debet ipſi filiæ præſer-
uari,vt latius dixi ſuprà.viij.artic.princi.xv.q.& in
xij.articul.v.q.Et eſt aduertendum in hac materia,q a
76 †ſtatutum φ filia fœmina non ſuccedat, nō impedit
quin pater poſsit relinquere ſecundæ vxori pluſ q̄ tali
filiæ ſecundum Ange.in.§.optimè per gl.ibi in auc.de
nup.Sequitur dominus meus Iaſ.in repe.l.ſi is qui ꝓ
emptore in.lxx.col.ff.de vſucapio.Et dixi in præce.
arti.ix.q.in fine.

77 SEXTO quæro,† an portio ad quam filius ma
ſculus admittitur excludendo fœminam tranſmitta-
tur non agnita & ad quoſcunq;.Iſta eſt pulchra quæ
ſtio quam latè examinat Alex.in conſi.xx.incip.viſo
proceſſu primo volu. Et dominus Bartho.ſoci.cō
ſi.cliij.inci.pulchra & ſublilis.i.volu.&.ccxcvi.in
cip.in præſenti eo.volu. In qua Saly.ex mente Ia-
co.de are.in.l.i.i.ij.&.lij.col.C.de adul.tenuit φ nō
78 motus quia † priuilegium conceſſum ita demum ha
bet effectum ſi apparet acceptatū , vt patet in filijs vel
agnatis excluſis à iure ciuili , & vocatis ſeu cognitis
de iure prætorio,vt in.l.i.in.l.emancipata.C.qui ad-
mit.& in.l.nonnunq̄ in prin.& in.l.qui in poteſtate.
§.ſi ſolus.ff.de leg.i.& in.l.i.§.ibidem.ff.de coll.bo.
Et conſequenter maſculus qui deceſsit non acceptato
beneficio ſeu priuilegio ſtatuti non debet illud tranſ-
mittere. Secundò mouetur,quia priuilegium con
ceſſum filijs maſculis in hæreditate parentum de tranſ
mittendo illam non aditā eſt conceſſum in portiōe eis
debita qua non debent fraudari vt patet in titu.C.de
his qui ante aper.tabu.Sed maſculus non poteſt dici
fraudatus portione quæ de iure communi fœminæ de
beretur & ad quam ipſe maſculus ex forma ſtatuti ad
mittitur,quia illam nō habet ex debito naturæ ſed ex
lucro & priuilegio.Vnde meritò pro illa parte non
tranſmittit ex æquitate dicti tituli,& ſic ſumus in re-
gula φ hēditas non adita nō trāſmittiē.l.qm̄ ſororē.
C.de iure delibe.l.i.§.in nouiſsimo.C.de cadu.tol.Et
iſta duo fundamenta ſunt generalia ſiue agatur de trā
mittendo ad maſculos,ſiue ad fœminas. Tertio fa
cit,quia vbi ageretur de tranſmittēdo ad filiā ex filio
alia & ſpeciali ratione non eſſet locus tranſmisſioni.
ſ.quia hæreditas non ſolet tranſmitti,vt adita ſed,vt
adeunda,vt patet in.l.i.C.de his qui ante aper.tabu.
circa medium,& clarius in.l.ſi quis filium in princi.
ff.de acqui.hære.Cum per hunc modum ius adeundi
quæſitum tranſmittaē.l.cum antiquioribus.C.de iu-
re deliberand.Ita φ ille qui ſuccedit dicatur ſuccede
re in hæreditate tranſmiſſa priori defuncto,ſed filiæ ex
filio non eſt tale priuilegium conceſſum , licet neptis
veniat ex perſona filij & eius tranſmisſione,cum non
poſsit dicere φ teneat locum patris , quia non habet
qualitates à ſtatuto requiſitas,ergo &c. Et propterea
79 † vbicūq; ſtatutum excludit fœminas propter maſcu-
los,dicendum eſt φ non fiat tranſmiſsio hæreditatis,
non agnitæ ad aliās perſonas quæ non ſint ſimiles ip-
ſis maſculis,propterea,quia vt dixi hæreditas tranſ
mittitur tanq̄ delata & adeunda,argu.l.quia tale.ff.
ſolu.matri.&.c.priuilegium perſonale.de reg.iur.in
vi.& in.l.ticia ſeia.§.vſuras.ff.de leg.ij.facit.l.i.§.ſi ſit
in tertio reſpon.cum ibi nota.per Bar.ff.de colla.do
tis.& Barto.in.l.prima.§.ſi filius.ff.de coniun.cum
emancip.libe.Et propterea domi.Signo.de homo.in
conſi.ccxxxv.inci.quidam Albricus in terminis ſta-
80 tutorum terræ Socini,† vbi adeſt ſtatutum φ fraterā
paterna ſucceſsione excludat ſororē & φ mater filijs
non ſuccedat,bene conſuluit hæreditatem filio infanti
ex teſtamento delatam , & agnitam ad matrem non
tranſmitti ſed ſororem non inſtitutam ab inteſtato ſuc
cedere,vbi ſubdit corruere legata in terminis illius te
ſtamenti,licet adeſſet clauſula codicillaris ſi non va-
let iure teſtamenti , non exiſtentibus illis verbis vel
valebit:propterea quia teſtamentum à principio va-
luit , vt ibi latius per eum. Quartò facit ſecundum
Alexand.in conſilio præallegato.quia dictum ſta-
tutum

tutum excludens fœminas propter maſculos, intelli-
git ſi maſculi ſint hæredes.l.ij.§.ſed ſi ſint.ff.ad tertul.
Et dixi in artic.præced.in.v.q.cũ duabus ſeq. Sed ſic
eſt ꝙ ille q nõ adiuit hæreditatem nõ pt dici hæres, er-
81 go &c. Quintò ad idem facit, quia † beneficiũ tranſ-
mittendi ad quoſcunq; ſolũm cõceditur illis qui ſunt
ſui hæredes.d.l.quoniã ſororẽ,&.l.ſi fratris.C.eo ti.
&.d.l.i.C.de his qui ante aper.tab. Et tales videntur p
ſtatutum nomine tantùm naturę vocari.l.tutelias cũ
ibi nota.per Bar.ff.de capi.di.& per hæc duo funda-
menta Roma.in.d.l.ventre.ff.de acqui.hære.relin-
quit in hoc paſſu cogitandum. Sextò pro prædicta
ſententia facit ratio finalis ſtatuti quæ eſt præſeruanda
rum legitimarum hæreditatum, ſed ſi fieret tranſmiſ-
ſio in quoſcũq; ceſſaret ratio ſtatuti, vnde ceſſare de-
bet ratio tranſmiſsionis.l.adigere.§ ꝗuis.ff.de iurepa
82 tro.c.cum ceſſante de appel. Septimò † quotienſ-
cunq; aliqua portio de iure ſpeciali defertur, tunc nõ
habet locũ tranſmiſsio, arg.l.ſi mulieri & ticio.ff.de
condi.& demon. Sed iſta portio quæ aufertur fœmi-
nis applicatur maſculis de iure ſpeciali, ergo &c.

Octauò debet ſtatutum interpretari vt minus lędat
ius cõe ꝗ fieri poſsit.l.ij.C.de noxa.c.cũ dilectus de
cõſue. Et ſic cũ ſtatutũ non diſponat de tranſmiſsione
debet intelligi quando maſculi excludentes ipſi ſucce
dunt per ſeipſos, non autem ſi ante aditam hæreditatẽ
decedãt. Nonò facit quod dixit Bal.in.l.qui ſe pa
tris.C.vnde libe.quod etiam videtur de mente Ang.
ibi, ꝙ nulla lege quis ſuccedit, vt ſuus niſi per legem
xij.tabu.quo fundamento alibi Salyce.tranſie cum
prædicta ſententia, prout dixit Moder.peru.in.d.l.ſi
fratris in.iiij.col.in.v.fallen.C.de iure delibe.licet ali
ter ipſe concludat. Vltimo facit, quia ex quo filius
non adiuit veriſimile eſt ꝙ voluerit pręferre ſororẽ ex
traneo, arg.l.cum acutiſsimi.C.de fideicom.&.l.ge-
neraliter §.cum autem.C.de condi.inſti. Et pro hac
parte conſuluit etiam Pe.de anch.conſi.xxvi.incip.
in.q.ſupradicta. Sed his nõ obſtãtibus verior opi.
videtur in contrarium, vt latè deducit Alex.in cõſil.
83 prealleg. quia † de iure cõi portio delata filijs in ptãte
tranſmittitur ad quoſcunq;.d.l.ſi fratris, &.l.qm ſo
rorẽ. Et ita dẽt ſtatutũ interptari cũ ſtatuta recipiãt in-
terpretationem paſsiuam à iure cõi.l.i.§.i.ff.de mune.
& ho. Et notat Bar.in.l.omnes populi.in.vi.q.prin
cip.ff.de iuſti.& iure. Ex ſic iura communia volentia
ꝙ portio delata filio in ptãte tranſmittatur ad quoſcũq;
ex potentia ſuitatis, debent intelligi in portione etiam
ex ſtatuto delata in bonis patris. Et ita tenet Cyn.poſt
antiquos in.l.i.C.de adul.vbi vult diſpoſitionem.l.
i.C.de his qui ante aper.tabu.& aliorum iurium de
tranſmiſsione loquentium habere locum in portione
à ſtatuto delata, ita ꝙ portio delata tali filio maſculo
tranſmittatur per eum etiam ad filias ſuas. Et ita dicit
tenuiſſe Vgoli.de la fontana doctorem parmenſem.
Ad idem facit quia portio accreſcens debet ſapere na-
turam eius cui accreſcit.l.ſi ex toto in princ.ff.de leg.
i.l.inter ſocerum §.cum inter in fi.ff.de pact.dota.l.
etiam.C.de iure dot. Sic ergo eſſe debet de portione fi
liarum quę accreſcit portioni maſculorum. De quo
an talis portio deferatur per ius accreſcendi, dixi.s.e.
articu.in.iiij.q. Tertio eſſet abſurdum dicere ꝙ fi-
lius maſculus eſſet pro parte ſuus hæres, & pro parte
non poſſet tranſmittere iure ſuitatis, argumen.l.titię ſi
non nupſerit.ff.de condi.& demõ.l.ſi priuatus in fi.
ff.de libe.cau.&.l.eum qui ædes.ff.de vſucapio.c.
per venerabilem qui filij ſint legi. Et no.in.c.cum in-
hibitio de clan.deſpo. & per iſtas rationes ita cõſu-
luit Bald.in conſi.cccccxcviij.Incipien.in Chriſti no-
mine factum proponitur ſub hac forma qu dam no-
mine Alexander prima parte ſecundum vltimam im
preſsionẽ, quem refert Roma.in.d.l.ventre. Ad idẽ
facit quod dixit Pau.de caſt.in.l.fin.ff.de acqui.hæ-
84 re. quia † ſtatutum excludens fœminas ab hæreditate
facit illas haberi pro mortuis.l.i.§.ſi pater emancipa-
tus.ff.de coniun.cum emanci.lib.&.l.i.§ pen.in fi.
ff.de bono.poſſeſ.contra tabu. Et ſic tota hæreditas
defertur maſculo iure ſuitatis, ac ſi fœmina non eſſet
in rerum natura. & Pau.de caſt.vbi.s.refert conſiliũ
Bal.de quo.s.quem dicit voluiſſe portionem maſcu
li tranſmitti alio iure ꝗ ſuitatis, eo quia portio iſta de
bet ſapere naturam portionis maſculorum, vt idẽ ſit
de augmento quod de principali, ſed de eo an fœminę
habeantur pro mortuis, dixi aliàs in.x.artic.iij.q.in
fi. Ad idem facit quod dixit Bar.in.l.i.§.ſciẽdum.ff.
de ſuis & legi.& Bald.in.l.maximum vitium circa
fi.C.de libe.pręte. Dum volunt ꝙ fœmina deſinat eſ
ſe ſua hæres, vnde maſculus erit inſolidum ſuus hęres
ſicut olim contingebat quando vnus filius erat in po
teſtate & alius emancipatus. Nam exiſtens in poteſta
te erat inſolidum ſuus & in totum ſuccedebat.§.emã
cipatũ.inſti.de hęredi.quæ ab inteſtato defer.l.ſed cũ
patrono.§.i.ff.de bon.poſſeſ. Idem apparet qñ vnus
filius eſt in totum inſtitutus & alius exhęredatus.l.ſi
filius qui patri.ff.de vulga.& pupilla.ſubſtitu. Ad
85 idem facit, quia † portio relicta filio per teſtatorem et
non agnita ꝗuis excedat legitimam tranſmittitur, pu
tà ſi vnus ex fratribus vel filijs inſtituatur in dimidia
omnium bonorum per tex.in.l.iij.verſi.ſiue ex par-
te.C.de iure delibe.intelligendo illum tex.generaliter
& indiſtinctè loquentem, ſi ergo procedit iſta trãſmiſ
ſio in portione aucta per teſtatorem, non debet ſecus
eſſe in portione aucta per ſtatutum.cum diſpoſitio le
gis municipalis & teſtatoris à pari procedant.l.fin.C.
de reb.eccle.non alienan.& in auc.de nup.§ diſponat
Ad idem videtur tex.in ratiõe ſui in.l.qui patri.ff.de
acquiren.heredi. Vbi licet regulariter ius ſubſtitutio-
nis non tranſmittatur ad hæredes.l.totiens eo.tit.&
l.qui liberis.§.hæc verba.ff.de vulga.& pupil. Tamẽ
86 fallit quando † ius ſubſtitutionis pupillaris eſſet con
nexum cum iure accreſcendi, quia tunc trahit ab iſto
iure accreſcendi, vt tranſmittatur ad ſuos hære-
des, ſicut tranſmittitur ipſum ius accreſcendi.l.
qui ex duabus.ff.de acquiren.hæredita.l.ſi ex pluri-
bus.ff.de ſuis & legiti. Sic ergo in propoſito, portio
quæ de iure communi debetur filię, & ex forma ſtatu-
ti debetur maſculis propter connexitatem, & cõiun-
ctionẽ, quam habet cum parte debita maſculis de iu-
re communi tranſmittetur, ſimile videmus in.d.l.qui
ex duabus in princip.vbi ſecundum vnum intellectũ
quem ibi ponit Barto.licet inſtitutio cõditionalis nõ
tranſmittatur ad hæredes.l.liber homo.§.ſi ita.ff.de
hæredi.inſti.l.fi.in princip.ff.de vulg.& pupi. Tamẽ
fallit quando eſſet iuncta cum iure accreſcendi, quia
tunc trahit ab iſto iure, vt tranſmittatur ad hæredes.
Et poſito ꝙ talis portio delata maſculo per ſtatutum
nõ tranſmitteretur, deberet ſaltẽ ad illã hæres maſcu
li admitti ex iure accreſcendi, ne contingeret quòd eſ-
ſet pro parte hæres, & pro parte non contra.l.ſecun-
dã.ff.de acquiren.hæredita. Nam prout dicit Angel.
l.prima.ff.eodem titu. Iſtud procedit ſiue certę par-
tes ſeu certa commoda deferantur à lege ſiue à teſtato
re. Allegat caſum quem dicit ſingularem in.l.ſecũda.
C.de omni agro deſer.libro duodecimo. Item niſi ſic
diceremus, poſſet ſequi quẽ decedere pro parte teſta-

tum & pro parte inteſtatum contra.l.ius noſtrũ.ff.de
reg.iur. Ad idẽ facit tex.in.c.i.§.in omni in ti.epiſ.
vel abba.in ver.fi.& qđ ibi per illũ tex.dicit Bald.cũ
87 quo alij ibi tranſeunt. Vbi voluit ꝙ † ſtatutũ diſpo
nens ꝙ extantibus maſculis filia fœmina non ſucce-
dat, opereẽ ꝙ quamprimũ extitit maſculus poſt mor
tẽ patris fœmina perpetuò intelligaẽ excluſa. De quo
dixi.ſ.in.ix.arti.prin.in.v.q.in.ij.&.iij.col. Et cũ p̄-
dicta concluſione tranſit Alex.in.d.conſi.xx.& in.l.
ſi filius qui patri in fi. cõmen.ff.de vulg.& pup.ſub
ſti.& Pau.de ca.in.l.fi.ff.de acqui.hære.vlti.colũ.
poſt Bal.in conſi.pręalle. Motus quia ſtatutũ facit fi
liam haberi pro mortua, ita ꝙ filius iure ſuitatis trãſ-
mittat. Idem tenuit Franc.de are.in.l.ſi quis poſthu-
mos.§.ſi filium.in.vi.et.vij.col.ff.de lib.& poſth.
qui dicit ita fuiſſe de mẽte Bal.ibi, & i.d.c.i.§.fi.in ti.
epi.vel abba.& in.l.in qbus.C.de ſec.nup. Et ꝙ hęc
fuit opinio antiquorũ Doc.maximè Vgo.de la fon-
tana, quã ſequiẽ Cy.in.d.l.i.C.de adult.& Io.an.in
rub.de ſucceſ.ab inteſt. Idẽ tenuit ipſe do.Franc.in.l.
ventre.in.xx.col.ver.itẽ adde inq̃tũ do.meus.ff.de
acqui.hęre.q̃uis pręceptor ſuus ſm eũ ibi contrariũ
voluerit. Idem vult ipſe Are.in conſi.clix.inci.viſo
puncto vi.col.& in conſi.l.incip.copioſè & elegan
88 ter.iiij.col.† Vbi vult ſufficere maſculum momento
ſuperuixiſſe. Idem & pulchrè voluit Pau.de caſtr.in
cõſi.cccxc.incip.ſuper primo quæſito in prin.in vo
lu.antiquorum conſiliorum ſm primã impreſſionẽ.
89 Motus quia † portio quã dat ſtatutũ filio cenſetur ſibi
conferri tanq̃ ſuo ſicut & portio quę ſibi de iure cõi
cõfertur.l.ex militari in prin.cum ibi nota.ff.de mili.
teſta.ne ſit hęres diuerſo iure.ſ.partim vt ſuus & par
tim vt extraneus, arg.l.eum q ædes.ff.de vſuca. Cui
tranſmiſsiõi dicit Pau.de caſt.multomagis eſſe locũ
condito teſtamento. Propterea qa talia ſtatuta excluſi
ua fœminarũ intelliguntẽ ab inteſtato, vt dixi.ſ.viij.
arti.prin.in.viij.q.quo teſtõ condito ſumus in termi-
nis iuris cõis ſm quod locus eſt in ſuis tranſmiſsioni.
d.l.iij.C.de iure delib.&.d.l.i.C.de his qui ante ap.
tab.cum cõcor.iunctis his q̃ latè hñr per Bar.& doc.
in.d.l.ventre. Idem tenuit Ant.de but.in conſi.xx.in
cip.æquitas valde ſuggerit ſequens Pe.de anc.quẽ ap
90 pellat patrem ſuum, † vbi loquitur in filio tranſmittẽ
te hæreditatem matris qui momento poſt matrem vi
xit, licet ſm eum æquitas videatur aliud ſuadere. Mo
uetur, quia tranſmittens eſt verus & non fictus hęres
attẽto ꝙ lex facit eum hr̃dem, ita ꝙ hæreditatẽ vt adi-
91 tam tranſmittat, quia † lex fingendo & per verba fi-
ctionis loquendo in actu pendente à poteſtate legis, ve
rè facit & non fictè, vt patet in.l.maritus.§.fi.& ibi no
tatur.ff.de adul.& in.l.ſi is qui pro empto.ff.de vſu
ca. Cũ dare hr̃ditatem ſit legis.l.obuenire.ff.de verb.
ſigni.q̃q̃ modus deferendi per legẽ ſit fictus, & hoc
ſm eum important verba in.l.ſi infanti ibi quaſi q̃ſi-
ta.C.de iure delibe.& de hæreditate materna. Idẽ ſen
tit Fran.de are.in conſi.clxi.incip.in pręſenti conſul-
tatione vltima col. Prędictam concluſionem etiã ſe-
quitur Io.de ana.in conſi.iiij.in fi.& poſt eum, ibi.d.
Ludo.in addi. Eandem opi.tenet domi.Philip.corn.
in.d.l.iij.C.de iure delib.in.iiij.colum.in.v.fallen.
Motus quia poſito ꝙ in ea parte que de iure commu
ni defertur fœminę non ſuccederent vt ſuę, tamen qa
portio filię ipſo iure vnitur cum portione maſculi ſi-
mul cum ea tranſmitti debet, argu.l.ſi quis hæres in-
ſtitutus, &.l.ſi tu ex parte, &.l.qui patri.ff.de acqui
ren.hære.quod fundamentum pręſenſit Bald.in con
ſilio præallegato. Dicens ꝙ non tranſmittitur, quia
92 † idem iuris eſſe debet de augmento quod de princi-
pali.l.inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pac.dota.&.l.
etiam.C.de iure dot.quæ ratio ſm Pau.de ca.in.d.l.
fi.ff.de acqui.hære. Non eſt neceſſaria cum filius in ea
parte dicatur ſuus. Et hanc eãdem opi.latè compro-
bat do.Lauden.in repe.§.cæterùm.in.xxxvi.col.ver.
quęritur etiã, an ſtante dicto ſtatuto & in.iiij.colum.
ver.vltimo quæro.inſti.de legi.agna.ſuc.vbi allegat
l.non pro numero.C.ad orphi. Et pro hac opinio.
latè & ſubtiliter conſuluit dominus Bartho.ſoci.in
dicto conſi.clij.incipien.pulchra, & ſubtilis primo
volu. Vbi allegat plures alios qui hanc partem tenue
runt maximè in.vi.col.ver.p̄terea poſito. Et ſubiun
git ꝙ prædicta opinio procedit etiam ſi ſtatutum ex-
cludat fœminam extante maſculo qui de iure admitti
poſsit, vel velit ad ſucceſsionem, eſto ꝙ p iſta verba
prima facie tunc non videantur ſuccedere maſculi vt
ſui, & conſequenter regulariter non habeat locũ tranſ
miſsio, vt ibi latius per eum in.vij.&.viij.col.qui in
ix.&.x.colum.dicit ꝙ in minore iſta trãſmiſsio for-
tius fieret mediante reſtitu.in integrum, cuius dicta
non refero propter prolixitatem, Et dum do.Soci.ibi
in.viij.col.dicit ex pręfatione ſtatuti poſſe induci ius
tranſmittendi ſeu ampliari, non habeo hoc pro tuto,
licet, vt infra dicetur poſsit ius tranſmiſsionis inter-
93 pretatiuè induci vel elici. Et quòd † portio à qua ex-
cluditur filia fœmina per maſculũ non adita vel agni
ta per maſculum tranſmittatur ad hæredes maſculi,
etiam ſi maſculus reliquerit vnicam filiam quæ ex ſui
perſona amitam excludere non potuiſſet, latè conſu-
luit ipſe Soci.in dicto conſi.ccxcvi.incipien.in pręſ-
ſenti.i.vol. Dicens hoc procedere etiam in hęredita-
te materna. Et dicit hanc opin.communem, & reſpon
det ad.d.conſil.xxvi.Pet.de ancha. Et hanc opin.etiã
ſequitur Corneus conſi.cccxxi.incip.pręmitto.i.co.
i.vol.& conſi.x.incip.viſa fuit.i.colũ.&.cccxxxi.
inci.in hoc, &.lxxxvi.inci.d.Petr.poſt Pet.de vbal
dis.eo.vol.videlicet primo. Et hæc opi.eſt verior
& communis, quamuis hanc quęſtionem habeat pro
dubitabili & relinquat indeciſam Alberi.de roſa.in
ſecunda parte ſtatu.q.cv.incipiente.ſed pone ſtatuto
contineri. Et dominus pręceptor meus in.l.ſi arroga-
tor.in.x.colum.cum duabus ſequenti.ff.de adop.&
in.l.ſi quis in.ij.colum.C.de condi.inſtitu. Pro qua
opinione dominus Pręceptor meus conſuluit apud
Florentiam vt mihi tribus annis decurſis dixit in ter
minis hæreditatis maternę. Motus inter cætera, quia
in ſtatutis locum habet extenſio paſsiua, vt dictum
fuit quamuis contrariam opinionem tenuerit Dyn.
in.l.ſecunda.§.ſed ſi ſint ſui.ff.ad tertul.& Pau.de ca.
ſi bene inſpiciatur in conſi.cccxliij.incipien.primum
eſt de intellectu in volumine antiquorũ cõſiliorum ſe
cundum primam impreſsionem. Vbi vult quòd ſta-
tuto excludente filiam fœminam ab hæreditate ma-
tris propter filios maſculos, ſiue conſtet illos hæredi
tatem adiiſſe, ſiue non propter talia verba q̃ aliàs red-
derentur ſuperflua contra.l.ſi quando in princip.ff.
de leg.i.&.c.ſi papa de priuileg.in.vi.&.c.ſolitę, de
maio.& obedien.filij maſculi qui hæreditatem ma-
tris non adiuerunt illam tranſmittant excluſis filia-
bus ſibi ſororibus, in quo caſu quando ſtatutum ex-
preſsè diſponit ſuper tranſmiſsione, etiam conſuluit
Petr.de ancha.in conſilio.ccclv.incipiente. viſis di
ligenter. Et pro prędicta opin.communi facit ſecun
dum Franciſ.de are.in.d.l.ventre.& in dicta.l.ſi qs
poſthumos, &.l.apud hoſtes.ff.de ſuis & legi. Vbi
94 patet quòd † filius qui moritur apud hoſtes tranſ-
mittit

mittit hæreditatē paternam, licet talis filius non ſit ꝓ-
priē ſuus ſed fictē, vt vult tex. in. l. lege coenelia in fi.
ff. de teſti. Ita vt tali filio hæreditas deferaṫ de iure ſpā
li, & conſequēter ita eſſe debet in peopoſito, cuius cō
trarium dictum eſt. ȝ. poſt Pau. de ca. ſ. ꝙ talis filius
ſit verē ſuus. Ad idē adducit Are. tex. in. l. i. §. idem iu-
lianus ait. ff. de colla. bo. tam in primo ꝙ in ſecundo
dicto, ſed melius ſecundum eū in primo. Dum ibi di-
citur ꝙ ſi poſt petitas contratabu. ab emancipato præ
teeito filius ſuus inſtitutus deceſsit, tranſmittit hēdita
tē ad hæedē ſuū, & tū filio inſtituto conſeruatue por
tio per edictum prętoris expugnato teſtō de iure ſpāli
vt patet in. l. ſi duo, & in. l. hi qui in ptāte. ff. de leg.
95 prętan. † Ad idem facit qđ in ſimili concludiṫ de lu-
cro dotis, qđ deferṫ marito vxore prępmoriente, vt il-
lud tranſmittaṫ, vt ꝑ Bar. Bald. & cōiter ſcribentes in
l. ſi arrogatoe. ff. de adop. Saly. Pau. de caſt. Alex. &
cōiter modernos in. l. cū antiquioribus. C. de iure de-
libe. cū concor. per eos allegatis. Ad contraria en-
detue, & primò dum dř bñficiū niſi ſit acceptatū, non
tranſmitti per iura allegata ſm Are. in locis allegatis
ꝙ tranſmiſsio nō impeditur ibi, ga conceſſum ſit bñ-
ficiū, ſed ga in agnoſcēda bon. poſ. reqriṫ factum ho
minis, ſed in peopoſito ſecus eſt, facit. l. cum pē. § ſue-
do. ff. de leg. ij. & l. fi. §. tali. ff. de cur. fur. vel ſm alex.
in. d. cōſi. ij. in. iiij. col. ver. & primo ad primū, cū fi-
lia habeaṫ pro mortua filius ex potētia ſuitatis cēſetur
agnouiſſe talē portionē & acceptaſſe attenta diſpoſi-
tione iuris cōis q̄ ex paſsiua interpretatione trahiṫ ad
caſum ſtatuti ꝑ iura allegata. & l. i. §. q in ptāte. ff. ſi qs
omiſ. cau. teſt. & l. ſi poſt mortē in prin. ff. de lega. i.
præterea ſm Ale. priuilegiū ēt ſi non ſit acceptatū trāſ
mittiṫ ad hæredes. l. non ſolum. ff. de in integ. reſti. l.
96 hæredes. C. ad velleia. † Et poſito ꝙ eſſemus in tali ca
ſu vbi neceſſaria eſſet agnitio bo. poſ. peout exemplifi
caui. ȝ. hoc eo. artic. q. ij. Ad hoc in hæreditate aſcen-
dentiū tranſmittenda ad deſcendentes locus eſſet trāſ-
miſsioni ſm Iac. but. Bal. Fulg. Pau. de ca. & Mod.
in. d. l. emancipata. Et gl. & Cyn. in. l. l. in. ij. q. C. de
his qui ante aper. tab. ꝙuis prętoe non poſsit quē ptā
facere hæredē vel deſinere eſſe hæredē. §. quos autē. in-
ſti. de bo. poſ. Ad illud qđ dē non reperiri ꝙ filius nō
tranſmittat hęreditatē niſi ꝓ portiōe ſibi debita, rñſio
patet ex fundamentis ꝓ hac parte quā teneo adductis,
maximē in quarto fundamento cū ſeq. Et dicit Are. in
d. §. ſi filiū ꝙ ſiue pręſupponemus maſculum capere ex
teſtō, hæreditas eſt ſibi debita. d. l. i. C. de his q an ap.
tab. & dixi. ȝ. poſt Pau. de ca. ſiue pręſupponamus ca
pere ab inteſtato, paritee eſt ſibi debita cū talis filia ex-
cluſa deſinat eſſe ſua ſm Bar. in. l. i. §. ſciendum. ff. de
ſuis & legi. cū concoe. aliās alle. Et ꝓpterea maſculus
tranſmittet hæreditatē vt acquiſitā cū bñficio abſtinē
di & ex qualitate perſonę ipſius maſculi tranſmittētis
prout dicebat Iaco. de are. & eſt tex. & ibi Bar. in. l. ſi
quis filiū. §. i. ff. de acqui. hære. Facit ſm Are. tex. in. l.
ſi quis filiū. §. fi. C. de inoff. teſt. † Vbi patet ꝙ in tranſ-
97 mittēdo de filio in nepotē non conſiderant merita ne-
potis ſed filij tranſmittentis. Et ex hac rñſiōe corruūt
ferē oia cōtraria. Item dū dř priuilegiū excludendi cō
petere deſcendentibus & icciřco non debere trāſmitti
i alias ꝑſonas. Rñdet Alex. in conſi. ȝ. alle. ꝙ priuile
gium non tranſmittitur ſed ipſa hæreditas. propterea
quia ſuus hæres habetue peo hærede in his quæ ſunt ſi
bi fauoeabilia, prout eſt ius trāſmiſsionis. l. l. §. qui in
ptāte. iuncta. l. & quia. ff. de intee. ac. Item cū filius ꝓ
priā portionē tranſmittat neceſſe ē, vt dictum eſt aliā
ſaltem ꝑ ius accreſcendi hęredi eius deferri. Et dū dř ꝙ

ſtatutū excludens fœminas ꝑꝑ maſculos, intelligitur
ſi maſculi fuerint hęredes. dicit Alex. illā deciſio. in-
telligi reſpectu eepudiantiū vel incapaciū, quia filius
in ptāte ſit hřs à iege. d. §. qui in ptāte. & ſic illa deciſio
non peocedit vbi qs eſt ſubrogatus loco ꝑſonę maſcu
li, & qui eius ꝑſonā repñtet, & hoc eſt de mente Bart.
in. l. l. §. qdā. ff. de cōtraia. Et dum dř ꝙ tranſmittēdo
hřditatem ad extraneos fit cōtra mētē ſtatuti & eius rō
98 nē ac cām finalē. rñdet Alex. † ſatis eſſe ad excluſionē
filię ꝙ filius ſupꝑfueeit tꝑs moetis defuncti. §. ꝓximus.
inſti. de leg. agn. ſuc. & l. ij. §. interdum. ff. de ſuis & le
gi. attento maximē ꝙ lex facit hunc filium hēdem, vt
ꝑdictum fuit, q̄ rñſio eſt cōiungenda cū ꝑce. vt ſit con
ſona. Itē facit ga ſufficit filiā ſemel excludi vt ſit ꝑꝑe-
tuò excluſa, vt dixi latē. ȝ. in. ix. arti. ꝑn. in. v. q. Item
non fit contea mētem cōſideratis his q̄ dixi. ȝ. hoc eo.
arti. v. q. Item portio fœminę deferṫ hřdi filij maſculi
q ſuā portionem indubitāter trānſmittit, vt dictū fuit.
99 † Et dū dē bñficia legū non cōpetere venientibus de iu
re ſpāli iuxta. l. mulieri & ticio. ff. de condi. & dem.
rñdet Alex. ꝙ illa lex ꝓcedit in venientibus cōtra vo
luntatem defuncti. iuxta. l. filiū §. fi. ff. de leg. ꝑſt. & tra
dit in. d. l. mulieri & titio. q̄ rō ceſſat in ꝓpoſito. Item
illa lex nō habet locū niſi in legatis, vt in teris ſtatuti
nři firmāt Bar. & doc. in. l. re coniuncti. ff. de leg. iij.
& in. l. l. C. qñ nō pe. pae. Ad. l. primā. §. ſi ſic. ff. de col
la. do. rñdet Alex. ꝙ ibi non fuit delata hēditas při in
cuius locum ſuccedebat nepos. & iō ibi non conſide-
raṫ ꝑſona přis, ſecus eſt in ꝓpoſito nřo, ga filio fuit hę
reditas delata. facit. d. l. ſi qs filium. in fi. C. de inof.
teſt. Et dum dř ſtatutum dēre interꝑtari vt minus lędat
ius cōe. rñdet Alex. ꝙ minus lędit ius cōe. ſi contin-
gat totum deferri hřdibus maſculis ꝑꝑ icōuenientias
q̄ ſeqrenṫ, maximē ne contingeret quē effici pro parte
hřdē, & ꝓ parte non, & ne contingeret quē decedere
pro parte teſtatum & pro parte non, & ne contingeret
offendi ius cōe in iure accreſcendi & pariter i iure trāſ
mittendi, maximē ga ſtatuta recipiunt paſsiuā interꝑ
tationem, vt dictum fuit. inſuꝑ ſm Alex. qñ ſtatutum
derogat iuri communi non eſt ſm illud interꝑtandum
ſm bal. in. l. maximum vitium. pe. q. C. de li. ꝑteri. &
Pau. de ca. in. l. fi. § in computatione. C. de iure delib.
ſed hęc inductio non placet, ga ſm hoc iſtud ſtatutum
cum ſit correctorium iuris cōis non operareṫ trāſmiſ-
ſionem, nec ius accreſcēdi q̄ ex interꝑtatione iuris cō-
munis iſurgunt & de veritate huius dicti dixi. ȝ. in. x.
arti. ꝑn. in. iiij. q. circa. xx. col. Itē ſm Fran. de are. in
d. l. ventre. in. xx. col. dicere, ꝓut dicebat ibi Ro. poſt
Bal. ꝙ iſta portio q̄ deferṫ maſculo deferṫ per nomen
filij ſeu naturę, non āt ſuitatis eſt contra iuea ꝑalleg. &
lex cōis cōcedēs tranſmiſsionem ēt per nomen naturę
filios inuitat. d. l. ventre. & d. l. apud hoſtes. & l. cū
ratio. ff. de bo. dam. & ſi dicatur eſſe veriſimile filiū
non adeūtē velle pręferre ſororē extraneo. rñ. Fran. de
ars. ꝙ aut iſti hæredes filij ſunt penitus extranei, & nō
ſuccedunt niſi ex teſtō, quia ſoror pręfertue, & ea rō-
ne qua frater eos pręfert ſorori ex teſtō in alijs bonis
cenſentue pręlati in iſtis quæ pariter ſunt ſua bona. l. li
ber homo §. fi. ff. de ſtip. ſer. Aut illi qui debēt ſuccede
re fratri ſuccedunt ab inteſtato, & tunc adhuc eſt dicē
dum idē, quia voluntas defuncti ꝑſumiṫ eſſe confoe-
mis diſpoſitioni legis. c. i. §. filia vero. de ſuc. feu. plenē
ꝑ Bar. in. l. iuriſiurādi. § ſi liberi. ff. de ope. lib. cum cō
cor. quas dedi in. v. art. ꝑn. in. xij. q. & vř qs ab inte-
ſtato tacitē vocare quos vocat lex. l. ſi qs cum nullū.
ff. de iu. codi. cum cōcor. & ſi bñ videanṫ fundamēta
ꝑdcā & rñſiōes ad cōtraria regiṫ ēt dēfēſata cōclu. quā

ſeci vbi agitur de hæreditate aſcendentis delata eis qui
non ſunt in ptãte ſicut materna. Et pro rñdendo ad
cõtraria ẽt multum inſudauit.d. Soci.in.d.cõſi.cliij.
qui videri põt. Ex prędictis inſurgunt duę principales
100 concluſiones. Prima eſt ꝙ † filia in ptãte ex capite ſui
tatis portionem ſibi à ſtatuto delatã,& à qua filię ex-
cluduntur tranſmittat in quoſcunq;, iuxta.d.l.iij.C.
de iure delibe.cũ concor. quod ꝓcedit niſi lapſi forẽt.
xxx.anni quibus hr̃ditas agnita non foret, iuxta.l.
licet.C.eo.tit.& no.Pau.de ca.in.d.conſil.cccxc.in
i.&.ij.col.& dixi.ſ.in.x.artic.v.q.v.col. Secunda
101 eſt † ꝙ hæreditas mr̃na & alterius aſcendentis nõ adi
ta etiã pro dicta portione tranſmittatur per eũ qui nõ
eſt ſuus in deſcendentes, iuxta.d.l.i.C.de his qui ante
aper.tab.etiã ſi iſte deſcendens in quem fit trãſmiſsio
non foret natus vel conceptus tẽpore mortis aui ꝑut
no.Ro.in.d.conſi.ccccxlij.& Io.de ana.in cõſi.iiij.
in fi.& Frã.de are.i cõſi.cxiij.faciũt no.ꝑ bar.et Cy.
in.d.l.i.& Bal.in.d.l.ſi quis filiũ.i.q.C.de inof.teſt.
102 †vbi aũt contingeret talem trãſmittentẽ q̃ ꝓfert fœmi
næ eſſe de agnatis collateralibus q̃ appellant extranei,
tũc licet non trãſmitteret hr̃ditatẽ.d.l.iij.&.d.§.in no-
uiſsimo.poſſet tñ tranſmittere ius deliberandi iuxta
diſpoſitionẽ.l.cũ antigoribus.C.de iure deli. Qñ.ſ.
trãſmittens habuit ſciam hr̃ditatis delatę, vt ibi nota.
& ꝑ Cor.cõſi.cccxi.in fi.in.iiij.vol. Et hoc eſt intelli-
gẽdũ niſi ſtatutũ fingeret hr̃ditates delatas aditas, q̃a
tunc ad quoſcũq; ius adeundi trãſmitteret, vt ꝑ Cor.
cõſi.cccv.incip.in hac.col.fi.iiij.vol.& Soci.in cõſi.
cxvi.incip.nõ põt.iij.col.ver.bñficio &c.i.vol. vbi
limitat in.iiij.col.hoc ꝓcedere non poſſe in infante. Et
ſtat regula in hac materia ꝙ portio delata ꝑ ſtatutum
tranſmittitur non agnita ſi deferat ꝑſonæ q̃ de iure cõi
trãſmitteret, iuxta no.in.l.ſi fratris.C.de iure deli.ſm
Cor.conſi.clxxxviij.incip.in pñti.pe.col.ij.volu. Et
dixit in minore Corne.in cõſi.cccxiiij.incip.videt.in
fi.iiij.vol.ꝙ ſi non adijt tranſmittit in integrũ reſtõnẽ
eſt cõis opi.tradita per Bar.& moder.in.d.l.ſi infanti
C.de iure delib.ſequit Soci.conſi.pręalle.cxvi.incip.
non põt.iij.col.i.volu.vbi dicit hanc opi.magis cõem
licet ſm Soc.ibidem.in.iiij.col. Si loquamur in infan
te caſus ſit diſputabilis & indigens ſm doc.cęſarea de
ciſione. Plus dixit Soci.conſil.ccvij.incip.in.cã dñę
103 Annę.iij.col.ver.iiij.rñdet.i.vol.ꝙ † reſtitutio in in-
tegrũ pro infante qui non adijt paternã hęreditatẽ non
tranſmittatur ad patruũ in pręiudiciũ filię,& ibi latè
examinat pręſentẽ materiã. In aſcendentes aũt fiet tran
miſsio per infantes, prout dictum iuxta diſpoſitionẽ
l.ſi infanti.C.eo.ti.& pariter ad fratres ſimul cũ pa-
tre, vt late per Decium conſi.lxxxvij.inci.pro reſolu
tione.i.col.& ſeq.& vt dictum fuit iſta tranſmiſsio
fiet in hæredes eo modo quo à iure ad ſucceſsionem
admittuntur, nam ſi tranſmittens habet filium & filiã
non tranſmittet in filiã cui ex ſtatuto filius maſculus
pręfertur, niſi condito teſtõ inſtitutaq; filia hr̃de, vt ꝑ-
dictum fuit, quia tunc non habet locum ſtatutum q̃d
in dubio intelligitur de hæreditate ab inteſtato delata.
Item eſt aduertendũ ſm Pau.de ca.in.d.conſi.xxxiij.
104 in prin.quia † ſi ſtatutũ excluderet fœminas extanti-
bus maſculis adeuntibus vel ſe immiſcentibus, & aliàs
velit ſeruari ius commune, non erit locus trãſmiſsio
ni. nec mirum quia ſtatutum clare loquit. An autem
maſculus adiens ex teſtamento inutili ſibi ꝑiudicet vt
tranſmittere non poſsit, dicam in arti.ſequẽ.in.vi.q.
105 † An autẽ tranſmiſsio fiat ſub conſimili qualitate, &
priuilegio prout erat apud tranſmittentem, latè exami
nat Soci.in.d.conſi.cxvi.in.v.co.in fi.cum ſeq. Et
ſi ſtatutum excludat fœminam & mandet illam dota-
ri, an onus dotãdi tranſmittat etiã ꝑ infantem, tradit
ibidem per Soci.iiij.col.& clarius.d.conſil.ccvij.in
ij.&.iij.col.& dixi.in.vi.arti.poſt.d.meum Iaſ.in.l.
cum mota.vi.co.C.de tranſa. Sed non eſt hic omitten
dum dubium tactum per.d.Soci.in.d.conſi.cliij.in
106 vi.col. † An ſi fœmina excludatur virtute ſtatuti q̃d
ſit ius ꝓtorium, putà conditũ ab aliquo alterius iure,
non condentis, ſed vti vicario principis quem reco-
gnoſcat ſtatuens, habebit locũ tranſmiſsio in parte q̃
maſculo virtute ſtatuti debetur à qua fœmina excludi
tur,& prima facie vr̃ ꝙ non habeat locum tranſmiſ-
ſio cum prętor non poſsit ipſo iure quem facere hære
dem, niſi adeat, nec ꝙ fœmina ipſo iure deſinat eſſe hę
res.§ quos autem.inſti.de bo.poſ.& ita tenet Ro.in.l.
ventre.ff.de acqui.hære.& in.l.apud iulianum.§ idẽ
iul.ff.ad treb. Sed contrarium tenet Soci.in.d.conſi.
cliij.in.vi.col.dicens ꝙ iſta portio à qua fœmina ex-
cluditur de iure prętorio eſt vnita cum portione dela
ta maſculo iure ciuili & ꝙ ꝑꝑ hanc vnionem ſapit na
turam portionis delatę de iure ciuili, iuxta not.in.l.
emancipata.per Pau.de caſt.C.qui admit. vt ibi per
eum. ſed cum Ro.tranſit Fran.de are.eius diſcipulus
in.d.l.ventre.xx.col.quia cum neceſſaria ſit bo.poſ.
non tranſmittitur niſi agnita.d.l.emãcipata. vnde re
ſtat aliud fundamentum ꝙ iure accreſcendi acquirat,
vt dixi.ſ.eod.& habet ꝑ.d.Soci.conſi.pręallega.&
107 Bar.in.l.re coniuncti.in.iij.q.prin.ff.de leg.iij. † An
autem bo.poſ.non agnita tranſmittatur, regula eſt ꝙ
nõ niſi in deſcendẽtes, vt per Alex.in.d.l.emãcipata.
dicentem ꝙ fallit inter deſcendentes.
108 SEPTIMO quæro de † ſtatuto excludente do
tatam vel nuptam an videatur inſolidum vocare non
nuptam vel non dotatam ſi nullus adſit maſculus, dl
xi.ſ.in arti.pręceden.in.xx.q.circa fin.& hoc eo.arti.
in.iij.quæſtione.
109 OCTAVO quæro, † an de parte ꝓſeruata filijs
maſculis poſsit per defunctum inter viuos vel in vlti
ma voluntate diſponi, in quo paſſu eſt diſtinguendũ
quia aut pręſeruatur aliqua res vel pars ſimpliciter aut
verò præſeruat ita ꝙ alienari non poſsit in aliàs per-
ſonas, ſed æqualiter inter filios diuidat. Et hoc ſecũdo
caſu aut q̃rimus de diſpoſitione teſtamẽtaria fcã in eũ
modũ quo ꝓuideat ſtatutũ, vt q̃a ſtatutũ ꝑmittat mu-
lieri diſponere de quarta pte bonoꝝ ſuoꝝ in quaſuis
ꝑſonas ẽt extraneas,& ꝓhibeat de alijs tribus quartis
poſſe diſponi reſeruãdo illas filijs inter eos æqualiter
diuidendas,& defunctus inſtituat in quarta pte extra
neum & filios in tribus quartis, nã valebit teſtm̃ ſm
Pau.de ca.in conſi.ccccxxxvij.inci.ꝑ declaratione.ij.
eo.in vo.antiquoꝝ conſi.ſm vlt.impreſsio. nec ob.
ſi dicat ꝙ filij ſint pñi eo q̃a inſtituti ſint in portione
tm̃ eis debita ꝑ ſtatutũ & ſic illas tres ptes cõſequunt iu
re inſtõnis, ita ꝙ videat corruere inſtõ extranei, ꝑ quo
faciũt no.ꝑ bal.i.l.ſcimus.i.iiij.q.ibidẽ Pau.de ca.C.
de inof.te.q̃a ſm Pau.de ca.in cõſi.ꝓalle.in.ij.col.ver.
pone.n.iſta diſpõ ſtatuti ſuccedit loco diſpõnis teſtõ-
ris & eius naturã ſapit, q̃ ſolutio non tollit cõtrariũ.
vñ põt aliter dici ꝙ hoc ꝓueniat ex mẽte ſtatuti hoc ſua
dentis,& ne mr̃ fraudetur prouiſione ipſius ſtatuti in
diſponendo de quarta in extraneos,& vt vitetur ab
ſurditas.l.pomp.ff.de neg.geſt.nec eſſet bonũ dicere
ꝙ idẽ ſit in hac pte ꝓſeruata ꝑ ſtatutũ ꝙ in legitima iu-
ris cõis, q̃ licet ſit quaſi debita filijs, vt no.i.l.iij.C.de
iur.& fac.ig.tñ põt filius in ea ſola inſtitui.l.parẽtib⁹.
&.l.cũ q̃rit.et ꝑ totũ.C.de iof.te.q̃a ſm pau.de ca.i cõ
ſi.ꝓalle.ltima non ẽ ita debita filijs ſicut talis portio,
cum

110 cũ † pr̃ poſſit in vita ſua dſſipare bona et filiũ fraudare
ltima.l.non vſq; adeo.ff.ſi quis à pa. fue.ma. & no.
in.l.i.C.de inof.don.non ſic eſt in tali re præſeruata p̃
ſtatutum ,de quo.ĩ.dicam. Et icirco ſecundum Pa.
de caſt.ibidem in verſicu.pone quòd mater , etiam ſi
nihil filijs relinquatur,ſed omnino prętereantur vale
bit teſtamentum,nec enim ex præteritiõe eis fit aliqua
iniuria.arg.l.multi non notę.ff.de libe. & poſthu. &
l.cum ex filio.ff.de. vulga.& pup.ſub.nec poſſunt di
cere tales filij ſecundum Pau.de caſt. ſe habere rem p̃ſ
ſeruatam ex cauſa teſtamẽti, nec iure hęreditario , per
id quod in ſimili videmus de bonis ſubiectis reſtitu-
tioni quæ ſi relinquantur ex teſtamento per grauatum
fideicommiſſario,non valet relictum nec capiunt iu-
re hæreditario grauati.l.vnum ex familia.§.ſi de falci-
dia.&.§.ſi duos.ff.de lega.ij.in tex.& gloſſ.ſuper ver-
bo hęreditario , & per id quod in ſimili videmus de
debito legato creditori,quia non valet.l.ſinautem.ff.
de lega.l.&.l.meuio.ff.de lega.ij.&.§.ecõtrario. inſti.
de leg.debet enim voluntas teſtantis eſſe libera.l.l.C.
de ſac.ſan.eccle.& propterea ſecundum Paul.de ca.
111 † tale preſeruatum eſt ſimile lucro quod alter coniu-
gum lucratus eſt ab altero coniugum , & quod ſi
tranſeat ad ſecunda vota tenetur reſeruare filijs com
munibus anterioris matrimonij, iuxta.l. fœminę.
C.de ſecundis.nup.quod ſi mater inter filios diui-
dat inequaliter non poteſt. auc.lucrum.C.de ſecund.
nup.& ſi diuidit ęqualiter nihil de nouo dat,ſed vide
tur executioni mandare legis vel ſtatui diſpoſitionem
d.auc.lucrum.ibi lege diſtribuitur,vnde ſecundũ Pa.
de ca. talis mater cenſebitur habere duo patrimonia.
vnum liberum, de quo poterit diſponere quod conſi
ſtet in quarta.aliud verò quod conſiſtet in alijs tribus
quartis præſeruatis , quod non appellabitur propriè
eius patrimonium,cum de illo ſit tantùm domina in
vita,& in morte diſponere non poſſit,ita vt in eo ſit
magis ſimilis vſu fructuarię. Item ſecundum Pau. de
caſt.ad dictas tres quartas filij vocantur tanquã vni-
uerſales ſucceſſores ex diſpoſitione ſtatuti,quæ ſucceſ
ſio eſt tertia ſpecies ſeparata à ſucceſſione teſtati & in-
teſtati,ſicut dicimus in fiſco qui non eſt hæres ſed vni
uerſalis ſed ſucceſſor. l.iter eos §.ſi.ff.de fideiuſ. cum
ibi notatis.& ſic videmus in patre q occupabat olim
bona filiorum iure peculij , non iure hęreditario.l.l.
&.ij.ff.de caſtren.pecu.& dicebatur vniuerſalis ſuc-
ceſſor,vt in eũ tranſirent illa quę in hędem tranſire ſo-
lent.l.tã ex contractibus .ff.de iud.ex quo duę ſequũ
112 tur concluſiones ſecundum eum. Prima eſt quòd † fi
lij.teneantur pro talibus partibus præſeruatis ad one-
ra hæreditaria , ac ſi eſſent veri hæredes , & tanquam
vniuerſales ſucceſſores.ſ.pro rata.l.ſi tutoris.C.ad le
gem iul.de vi publi.iunctis notatis in.l.principes.ff.
de verbo.ſignifica.& in.l.mulier bona.ff.de iure do.
circa quod videri poſſunt quę dixi.ſ.in.xi.articul.p̃n
cipali in.vi.quæſtione.&.ĩ.proximè dicã.vult Ma-
ria.conſ.lxxxv.incipien.viſo compromiſſo.colum.
113 penul.vbi etiam dixit quòd talis † mulier ſecundo nu
bendo non poteſt in ſecundum maritum transferre bo
na lucranda per maritum virtute ſtatuti loquentis de
lucro dotium,niſi pro parte de qua poteſt diſponere.
114 Secunda concluſio eſt quòd † matre mortua ab inte
ſtato filij poſſint iſtas tres partes bonorum reſeruatas
petere tanquam filij & tanquam eis debitas ex diſpoſi
tione ſtatuti,etiam ſi dicant ſe nolle eſſe hęredes ma-
tris,quæ concluſió ſecundum Pau.de caſt.probatur
ad literam in auc.hęres.C.de ſecun.nup.& in.l.filiuſ
115 fa.§.cum quis.ff.de lega primo. † Si verò quærimus
de diſpoſitione inter viuos,tunc ſecundum Paul.de
ca.in conſi. præallegato eſt dicendum quòd non poſ
ſit mater vel perſona prohibita tales portiones aliena
re vel de eis diſponere aliqd in vita quod valeat poſt
mortem,licet talis alienatio valeat in vita matris pro
hibitę alienare pro iure quod habet ipſa mater viuens
& poſt mortem reuocabitur q̃uis eius effectus poſt
mortem conferatur,iuxta.l.peto §.prædium.ff.de le-
ga.ſecundo. facit.c.titius.ſi de feu. fue. contro. inter
do.& agna.&.l.fi.§.ſinautem auaritię cupidus.C.cõ
mu.de lege.l.ij.cum glo.in verbo.reuocare.C.ſi quid
in frau.pat.& hanc concluſionem ſuadet prohibitio
alienationis.d.§.prædium.cum ibi notatis. & per bar
to.in.l.i.C.de pre.mi.per Alberi.de roſa.in tracta.ſta
tu.ij.quæſtione per Bal.in auc.ei qui iurat.in.xiij.co.
ver.vlterius quæro ſi mittor.C.de bo.auc.iud.poſ.
116 vbi traditur, maximè in.d.§ prędium.† an tunc intel
ligatur prohibita alienatio voluntaria tantùm,an ve
rò etiam neceſſaria & propter exſolutiõem æris alieni
perſonæ prohibitę, de quo etiam traditur in.l.filiuſ-
fami §.diui.ff.de lega.primo.& ſecundum hoc eſt in-
telligendum quod.ſ.proximè dixi vt pro talibus par
tibus præſeruatis,ſucceſſor in eis teneaẽ ſuſtinere one-
ra hęreditaria.Dixit tamen Maria.ſoci.conſi. xlviij.
117 incipi.in præſenti.iii.colum.quòd † poterit diſpone
re quando habuiſſet iſta mulier bona à teſtatore qui ei
dediſſet facultatem diſponendi.l.penul.C.quando de
cre.opus nõ eſt.cum cõcor.per Maria.allegatis.Et ex
prędictis patet non eſſe tenendam deciſionem domin.
Soci.in conſi.cxvi.incipien.non poteſt primo volu-
118 mine.† dum tenuit quòd poſſit hoc caſu per matrem
ſubſtitui filiæ infanti vulgariter vel per fideicommiſ-
ſum, maximè ad pias cauſas, quia iſta bona ſeu iſte
tres quartę præſeruatę,vt dictum fuit non ſunt in diſ-
poſitione teſtatori, nec filijs applicantur facto teſtato
ris ſed legis,ita quòd non ſucceditur iure hæreditario
defuncto,vt dictum fuit,& per vulgarem ſucceditur
defuncto.inſti.de vul.ſubſti.in princ.&.l.l.in princ.
ff.eo.vbi Barto.in.iiij.q.princi.& pariter per fideicõ
miſſum.l.cohęredi.§.cum filiæ.ff.de vulga. & pupil.
niſi dicamus eſſe locum vulgari quę procederet ſi lu-
crum ſtatuti repudiaretur per filios per ea quæ dixi in
articu.pręcedenti.in.vij.q.& nõ eſſet locus tranſmiſ-
ſioni.de quo dixi.ſ.eod.vi.q.vel data incapacitate fi
liorum, vt in eo.arti.v.qõ. quia tunc tota dos fuiſſet
matris.Nec placet mihi quod ſubiungit do. Soci.d.
conſi.cxvi.prope finem.quòd talia ſtatuta non habe-
ant locum in relictis ad pias cauſas,vel vbi pia cauſa
eſſet ſubſtituta per ea quę ipſemet dicit ibi in.i.col. &
quę dixi.ſ.eo.vi.articu.principa.iiii. membro. v.q.
& latius do.Soci.conſi.ccxli.i.colum. Poſſet tamẽ
in re maſculis præſeruata pupillariter ſubſtitui , cum
talis ſubſtitutio habeat locum etiam in bonis pupilli.
l.ii.in prin.&.l.patris & filii cũ vul.ff.de vul. & pu.
& quod dixi.ſ.in.xi.arti.prin.iii.q.circa fi.&.x.arti
princi.vlti.q.& in.viii.articu.xxv.q.& in.xii.q.iiii.
119 limitatione.† Alio verò caſu quando ſtatutum maſ-
culis ſeu agnatis ſimpliciter aliquid præſeruat,hoc eſt
non prohibendo illud alienari in alias perſones,vt qa
ſtatutum diſponat q mulier teneatur relinquere tertiã
partem dotis ſuę fratribus & filijs fratrum , prout fa-
cit ſtatutum bonon.ſub rub.de dotibus reſtituendis,
faciẽdi ſunt duo caſus.nã aut illa alienatio fit in alias
perſonas tit.lucratiuo & non valet ar.l.fi.C.ſi quid
in frau.pa.quæ loquitur de quarta debita filio arroga
to quę debetur conditiõe ex lege.l.ſi arrogator. & ibi
gl.in verbo bonorum.inſti.de adop. ſicut etiam de-

betur iſta portio per ſtatutum pręſeruata, vt dixi.ſ.
in.xi.articu.principa.i.q.& ſequen.& faciunt no. per
Bar.in.l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit.ff.de iureiu.
& in.l.i.ff.de condi.ex leg.de qua quarta debita arro
gatis ad lucrum ſtatuti.arguit Bal.in.d.l.ſi arrogator
in.ij.colum.& ibidem etiam Bar.in repe.in.v.oppo.
& ſi ſecus diceremus eſſet apta via maliciis & facile ſi
cret fraus ſtatuto cōtra.l.i fūdo.ff.de rei vē.&.l.quo
tiens nihil.ff.de reg.iur.&.l.fraus.ff.de legi.& cum
hac ſententia tranſit Alex.in conſi.lv.inci.conſidera
tis verbis.i.colum.i.vol. Si verò alienatio fieret titu
lo oneroſo.dubitauit Alex.in conſi.præallegato, an
poſſit reuocari per filios ſeu maſculos quibus ſtatutū
præſeruauit per not.per Bar.in.l.non vſq; adeo.ff.ſi
quis à pa.fue.ma.& per Cy.in.d.l.prima in.vij.qōne
vbi etiam Bal.& ſcribentes.C.ſi quid in fraud.pa.&
in.l.i.in.vij.q.vbi etiam Bal.C.de inof.dona.vbi vi
detur concludere poſt Pet.de bellaper.q non poſſit
talis alienatio reuocari, niſi appareat illum in quē fa
cta fuit participaſſe de fraude, vel niſi in eo quod res
valet plus pretio habito, quia in pluri pręſumitur do
natio.d.l.i.C.ſi quid in frau.pa.& hæc eſt opinio ma
gis communis.per no.in locis prædictis.& per bart.
in.d.l.ſecunda.C.ſi quid in frau.pa.& Cano.in cap.
120 raynu.de teſt.cum concor.ibi ſignatis. nam in † filio
impubere arrogato cuius quarta pars cenſetur æs alie
num.l.papi.§.ſi quis impubes.ff.de inof.teſtamen.cō
petit reuocatio ad inſtar patroni.ſ.per caluiſianā &
fauianam vtilem.d.l.fin.ff.ſi quid in frau.pa.& not.
in.d.l.ſi arrogator.& in patrono fit diſtinctio prædi
cta, vt habetur in locis prædictis, cui patrono lex mā
dat tertiam partem bonorum vbi non habet liberos,
& eſt maior centenario relinqui.§.ſed noſtra.inſtit.de
ſuc.libe.vnde ſiue æquiparemus tale præſeruatū por
tioni debitę patronis, ſiue portioni debitę impuberi ar
rogato procedet diſtinctio pręcicta, & multomagis
pcederet ſi æqpararemus legitimæ debitę filiis in qua
videbatur minus verſari dubiū q poſſit filius ea frau
dari p alienatiōes paternas, per tradita in locis præal
legatis. Item eſt aduertendum, quia glo.in.§.item ſi
quis in fraudem. in gloſſ.ij.in princip.inſti.de actio.
121 † æquiparat alienata in fraudem patroni quo ad ius
reuocandi, & alienationes factas in fraudem credito
rum quamuis in aliquibus differant, vt ibi per docto.&
valet.arg.de legitima patroni ad legitimam filij.l.ſi.
de inof.teſta.& hoc ſecundo caſu ſi contingat aliena
122 ri per vltimam voluntatem vel alios modos.† Et an
res pręſeruata poſſit mediante precij reſtitutiōe ab em
ptore auocari ſtantibus prædictis æquiparationibus
poſſet colligi notabilis diſtinctio ex diſtinctione Cy.
in.d.l.i.in.ij.col.C.ſi quid in frau.pa.verum quia di
xi quartam debitam impuberi arrogato cenſeri æs alie
num.idem dixit Cy.i.d.l.i.de quarta debita patrono
& gl.in.l.patronus.ff.de proba.quamuis Bar.in.d.l.nō
vſq; adeo.velit etiam quartam debitam arrogato im
puberi non cenſeri æs alienum, circa quod diſtinguit
Ange.in.d.§.ſi quis impubes.per quam diſtinctionem
123 poteſt ſaluari vtriuſq; opinio.† An autem poſſit ta
le præſeruatum donari ob benemerita, videtur q ſic
per tex.in.l.vnius.ff.ſi quid in frau.pa.& glo.in.l.
q ſit in dic.§.idē ſcribit.ff.de peti.hæ.& Cy.in.d.l.i.in
ij.col.C.ſi quid in frau.patro.& dicitur benemeritus
qui aliquod inſigne ſeruitium feciſſet, vt no.gl.xij.q.
ij.c.ſi quis.& Alex.in conſi.ſ.alle.& debet eſſe dona
tio iuxta ſeruitij metam ſecundum Ioan.and.in sub.
de reb.eccle.non alie.& Alexan.in eo.conſili.per.c.
ad hæc.&.c.relatum.el.§.licet.de teſta.&.l.cum
plures.§.pe.ff.de admini.tuto.&.l.i.§.i.ff.de tutel.&
ra.diſtra.& debet ſecundum Ioan.and.& Alexand.
in locis prędictis conſiderari tempus ſeruitij & quan
tum durauit eius cauſa, argu.c.ſtatutum.in fi.de re
ſcrip.in.vi.&.c.cum non deceat.de elect.eod.li.nec
ſecundum eos debet ſtari aſſertioni donantis dicentis
benemerita præceſſiſſe, ſed debet de ipſis benemeritis
conſtare.l.ſi fortè.& quod ibi notat Barto.ff.de ca
ſtren.pecu.l.i.§.ſi mutuam.ff.ſi quid in fraudem pat.
Bald.in.l.iubemus.in fine.C.de ſacro ſan.eccl.& no
tat gloſſ.in.l.ſi donatione.& ibi latè do.Alexand.&
Moder.C.de colla.& eſt de mente glo.in.d.l.vnius.
124 † nec enim in regulariter prohibitis & certo caſu per
miſſis ſtari debet dicto aſſerētis caſum pmiſſum ſub
eſſe.l.qui teſtamentum.ff.de proba.l.cum quis dece
dens.§.titia.ff.de legatis tertiò.

Ex prædictis elicitur cōcluſio quòd in dubio quo
125 ta † pars præſeruata intelligitur de bonis quæ ſuper
erunt ſeu extabunt tempore mortis defuncti, de cuius
ſucceſſione agitur, dummodo in fraudē alienatio fa
cta non fuerit, & hoc videtur maximè probari in di
cta.l.fina.ff.ſi quid in frau.patro.quæ lex vt dictum
fuit loquitur de legitima arrogati.Idem eſt in legitima
debita patrono de bonis liberti.l.etiam.§.fi.&.l.ſi pa
tronum.§.fi.ff.de bon.liber.idem eſt in legitima debita
filio legitimo & naturali.l.cum quęritur.C.de inof.
teſtamen & probatur in auc.nouiſſima.ibi ex ſubſtan
tia deficientis.& ibi notatis.C.eodem titulo.ſed ſi
ſtatutum loqueretur in dote, prout facit ſtatutum bo
noniense quod mādat relinqui tertiam partem dotis.
Aliud forſan dici poſſet, quia dos diminuta nō eſt il
la dos quæ fuit data vel conſtituta.& quæ certo fine
126 clauditur, ſed pars eius, & † ſi ſtatutum expreſſe man
det relinqui certam partem de bonis quæ ſupererunt,
an valebit alienatio, & quomodo hoc intelligatur col
ligitur deciſio ex text.in.l.deducta.§.fi.& in.l.ticius.
ff.ad treb.cum ibi notatis.& in auc.contra rogatus.
C.eo.ti.& an pręſeruata filiis per ſtatutum cenſeantur
legitima ſatis habundè tactum fuit.ſ.in.xi.arti.prin
cipa.in ſecunda quæſtione. Et circa hoc dixit Ma
127 ria.conſil.lxxxiiij.incip.viſa.circa finem.† q ſtatu
tum mandans quòd mulier non poſſit diſponere in
pręiudicium filiorum vltra quartam, cenſetur augere
legitimam filiorum ad tres quartas, de quo dixi in.d.
vi.articu.principa.ij.q.in additionibus.vult etiam
Soci.conſi.cxvi.incipien.nō poteſt.i.col.&.ccxxx.
inci.viſo teſtamento.penu.col.i.volu.& dixi etiā.ſ.
128 in.i.articu.principa.quarta qōne.† An autem vbi ſta
tutum mandat certam quotam ſeu partem relinqui fi
liis maſculis poſſit diſponi i aliquo ex eis aliis exclu
ſis, breuiter aut ſtatutum vlterius progreditur diſpo
nendo præſeruatam portionem inter maſculos diuidi
æqualiter, & non poteſt aliter per defunctum diſponi
dicta auc.lucrum hoc.C.de ſecun.nup.aut verò hoc
non dicit ſtatutum.& non permittit aliquam electio
nem defuncto, & tunc omnes vocantur, nec poteſt
vnus eligi.l.peto.§.fratre.&.l.cū pater.§.à te peto.&
§.à filia.&.l.cum ita.§.in fideicommiſſo.&.i.vnū ex
familia.in princi.ff.de lega.ij.Sequitur domi.Ludo.
bologni.in conſi.xvij.incipien.vt in præſenti.iij.co
lumna quem puto hęc mea ſcripta vidiſſe.ſic etiā vi
demus in emphyteoſi conceſſa alicui pro ſe & filiis,
quia non poteſt pater vni filiorum illam pręlegare ſe
cundum Bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope.li
ber.& in conſi.lx.incipien.qō iſta habet duo dubia.
& Bal.in.c.i.in prin.iij.colum.verſi.quęro nūquid
pater.de prohibi.ali.feu.per Fede.Bal.Ang.& Pau.
de caſt.

de ca. in. l. apud iulianum.§ ſi quid alicul. ff. de leg. i.
Ro. in. l. i. in. xiij. q. C. quando non pet. par. Fede. de
ſe. in conſi. ccxxviij. incipien. factum tale eſt, duo fra-
tres. Salicet. in. l. fi. C. de iure emphi. & Pe. de anch.
in conſi. ccvij. inci. in themate præſuppoſito tria ſunt
& Alex. in conſi. lxxxix. inci. vtrũ emphiteoſis. in pe.
col. & in conſi. cvi. incipi. viſo. themate inſtrumen-
ti. vlti. colum. vbi dicit ꝙ hæc eſt magis communis
opi. & in conſil. ſequen. iiij. volumi. in quo paſſu de
emphiteota plures doc. tenuerunt contrariam ſententiã
vt patet ex notatis per Alexan. in. d. §. ſi quid alicui. &
Imol. Alex. & docto. in. l. quod dicitur. ff. de verbo.
obliga. & do. præcep. meum in. l. ij. circa fi. C. de iu
129 re emphi. poſtremò eſt aduertendum, quia † vbi ſtatu
tum ſimpliciter excludit fœminas propter maſculos
aliter non diſponendo quòd debeant ipſis maſculi re
linqui ipſa bona à quibus fœminæ excluduntur, licet
hoc cẽſeatur facere vt bona in familia permaneant, nõ
tamen videtur velle illas partes haberi pro præſerua-
tis, ita vt de eis diſponi non poſſit, ꝓut de iure cõmu
130 ni licet, quia † ſtatutum intelligitur vocare maſculos
eo modo quo à iure communi vocari ſolent. argu. l.
i. §. vocantur. ff. de bono. poſ. contrata. & eorum quæ
dixi. ſ. in hoc. eod. articu. iiij. q. iunctis his etiam quæ
131 dixi. in. v. qõ. & quia † in dubio ſtatutum intelligitur
vocare maſculos ab inteſtato, etiam vbi aliter per de
functum diſpoſitum non fuit vt pulchrè dixit Pa. de
caſt. in conſi. cclij. incipien. ſuper primo. in ſecunda.
colum. in volumine antiquorum conſiliorum. ſecun
dum primam impreſſionem. & dixi latè. ſ. viij. arti.
principa. in. viij. q.
132 NONO quæro, † an ſi vigore vnius ſtatuti ma
ter admittatur cum fratribus vterinis, & vigore alte-
rius admittaſ cũ fratribus patruelibus defuncti, ſi cõ
curcant mater, frater patruelis, & frater vterinus, om
nes ſimul admittantur domi. Philip. corne. conſi. cc-
xiij. incip. circa. ij. col. ij. volumi. arguit quòd ſic. po-
ſtea in. iij. & iiij. colum. determinat contrariũ. & be-
ne, eo quia de iure communi frater vterinus præfertur
in ſucceſſione fratri patrueli. & per ea quæ dicta ſunt
latè. ſ. in. vi. articu. princip. iij. membro. iij. q. in. ij. &
iij. caſu. & fortius in caſu in quo conſuluit Corneus
in quo apparet quòd vterini erant prædilecti patrueli
bus, quia in plus non vocabantur vterini ꝙ patrue-
les, vcz pro dimidia cum matre & alij ſimpliciter in
ſtirpes, vt ibi in quarta columna in princi. vnde ma-
tre non exiſteme vterinus ſolus ſuccederet, vt ibi.
133 DECIMO quæro † ſi mater tenetur filio relin-
quere duas partes ex tribus, an lucrum quod capit ex
l. hac edictali. C. de ſecund. nup. computetur in eis.
Pet. de anch. conſi. c. i. colum. dicit quòd ſic. dixi. ſ.
eod. viij. articu. octaua. q. & Pet. de ancha. in. d. con
ſi. tangit alias qõnes circa iſtam emergentes, videlicet
quid erit de onere legatorum, ad quod faciunt quę di
xi. ſ. in. xi. arti. vi. q. & etiam tangit quid erit ſi marit'
fuit pactus de lucranda dote.

SVMMARIVM

1 *De prouiſionibus & remedijs atq; modo agendi contra dicta ſtatuta.*

2 *Princeps an poſſet per reſcriptum derogare talibus ſtatutis.*

3 *Principes an poſsit tollere ſtatuta ciuitatis ſeu illis derogare.*

4 *An per pactum initũ cum defuncto fœmina dotata excluſa à ſucceſsione poſsit ſibi ius ſucceſsionis præſeruare inſcijs agnatis qui præſeruntur, &. an ualeat illis conſentientibus ibidem.*

5 *Dotata per ſtatutum excluſa, an poſsit oblatas dotes recuſare ne excludatur: aut capiẽdo ſibi ius ſucceſsiõis reſeruare.*

6 *Filia an poſsit donare ius, à quo excluditur alteri non excluſo.*

7 *An talibus ſtatutis poſsit renunciari.*

8 *Minor ſi nolit fœminam excludere an reſtituatur in integrum.*

9 *Filia dotata excluſa donec superſunt maſculi renuncians illis omne ius ſibi competens & competiturum an cenſeatur renunciaſſe iuri ſuccedendi maſculis deficientibus.*

10 *Renunciatio iuris de futuro nõ trahitur ad futurũ ius habẽs dependentiam à iure de præterito.*

11 *Fœmina quæ excluditur habet aduertere ad obſeruantiam, & ad ualiditatem ſtatuti. uidelicet an ſit à ſuperiore confirmatum.*

12 *Interpretatio ſtatuti quæ fœminam non excludit: uel minus præiudicat, quàm ſonent uerba ſtatui an prodeſſe illi poſsit.*

13 *Fœmina an appellare poſsit à tali ſtatuto tanquam ab extra iudiciali grauamine. & an ſibi proſit. & quando.*

14 *Mulieri ſuccurritur ſi maſculus non probet qualitates à ſtatuto requiſitas.*

15 *Maſculus poteſt excludi à portione ſibi delata per ſtatutum xxx. annorum ſpacio.*

16 *Maſculus an perdat partem ad quam uocatur uirtute ſtatuti ſi non petat tutorem & quid de matre ibi.*

17 *Mater tranſiens ad ſecunda uota non petito tutore, nec reddita ratione amittit rem ſibi à ſtatuto præſeruatam.*

18 *Mulieribus an ſit ſuccurſum per ius prætorium, quaſi dicantur excluſæ ſolùm per ius ciuile.*

19 *Filia agnoſcens relictum in quo ſibi minus relinquitur, quàm de iure aut ex forma ſtatuti liceat, an ſibi præiudicet.*

20 *Maſculus qui adit hæreditatem ex teſtamento inutili an ſibi præiudicet quando ſtatutum excludit fœminã proximiorem ab inteſtato, ita ut ab inteſtato ſuccedere non poſsit.*

Decimuſquartus articu. princi.

DECIMOQVARTO artic. ꝓn
1 cipali † videndum eſt de prouiſionibus
& remedijs cõtra dicta ſtatuta & modo
2 agendi. Et primò quęri poſſet, † an per
principis reſcriptum poſſet derogari ta-
libus ſtatutis. & quidem primò videndum eſt, an ꝓnceps poſſit iuri alterius pręiudicare, quo caſu ſi loquimur quãdo hæreditas eſt iam acquiſita maſculis. ſcilicet delata & adita, eſt materia de qua traditur in. l. itẽ verberatum. ff. de rei vendi. in. l. lucius. ff. de euic. in l. bene à zenone. C. de quadri. pręſcrip. cum concor. de quibus per Moder. in. c. quæ in eccleſiarum. maximè in. iiij. colum. verſi. ſecundum verò membrum. & in. xviij. colum. verſi. quinta declaratio. cum ſeq. de conſti. vbi latè examinat, an princeps poſſit alicui ius quęſitum tollere, de quo etiam per Bar. in prohemio ffforum. in tertia colum. vbi etiam tradit quid in vniuerſitate vel ſtatuto. per Bal. in. l. reſcripta. C. de preci. impera. offe. per Barto. in. l. fi. C. ſi contra ius vel vtili. publi. & in. l. anthiocenſium. ff. de priui. cre. Aut loquimur in hæreditate nondum delata ſeu non acquiſita, & quæ eſt in ſpe. & tunc an princeps poſſit tali iuri præiudicare, magis communis opi. eſt quòd ſic vt traditur in locis allegatis, & plenè per ſcribentes in l. gallus. §. & quid ſi tantùm. cum concor. de quibus ibi per

Alexand. ff. de libe. & poſthu. his præmiſsis eſſet de-
3 nuo videndum, † an princeps poſsit tollere ſtatuta ci
uitatis ſeu illis derogare, quam materiam non licet ex
aminare, propterea quia in propoſito ſui conſultus in
caſibus nondum deciſis ſed pendentibus, ſed vt detur
materia cogitandi poſſunt videri nota. per Bal. in. l.
qui ſe patris. in. vij. colum. verſi. & ſcias. C. vnde li.
& per Pau. de caſt. in conſi. cclxxxv. incipi. primum
dubium. in. ij. colum. in volumine antiquorum conſi
liorum, ſecundum primam impreſsionem. Bald. in. l.
fi. C. de tranſac. Butri. in. c. in noſtra. de iniu. & dam.
dato. Barto. in. l. ſecunda. in fin. ff. de iure immu. Pa.
in. c. nouit. in. x. col. verſi. quarta ſolutio. de iudi. Ro
ma. in conſi. ccxlij. & cccxxxvi. in quarta columna
Ange. in conſi. ccxcij. inci. In anno domini. in. iij. co.
& in conſi. ccc. incip. generoſus miles. Alex. in conſi.
ci. incipien. viſis inſtrumentis. in. iij. columna. verſi.
pro hoc etiam. i. volu. & in conſi. cxcij. in. iij. colũ.
& ccxviij. ſecundo volu. & conſi. vlt. quarta parte,
pulchrè & plenè per Barba. in capi. i. in. vij. col. cum
pluribus ſequen. & ibi etiam per do. Fely. de proba.
& per Barba. in conſil. xxvi. in ſecunda parte cum cõ
cor. per eos allegatis.

4 SECVNDO quæro, † an per pactum initum
cũ defuncto fœmina dotata excluſa à ſucceſsiõe poſ-
ſit ſibi ius ſucceſsionis præſeruare inſcijs agnatis qui
ei ex forma ſtatuti præferuntur, & an valeat pactum
ſaltem talibus agnatis conſentientibus. dixi ſuprà in
ſexto articulo principali in quarto membro. in deci-
matertia quæſtione.

5 TERTIO quæro, † an ſtatuto excludente filiã
ſeu fœminã dotatã, poſsit mulier cui dotes offerũtur
illas recuſare ad finem ne à ſucceſsione excludat, aut
dotes capiendo ſibi ius ſucceſsionis reſeruare. dixi ſu
prà in ſexto articulo principali. in quarto membro. in
xij. quæſtione.

6 QVARTO quæro, † an poſsit filiæ donare ius
à quo excluditur alteri non excluſo, putà agnato re-
motiori. Roma. in conſi. cccxi. incipi. quatuor ſunt.
in ſecunda columna in fine, tenuit quòd non, & bene
vt ibi per eum.

7 QVINTO quæri poſſet, † an talibus ſtatutis
poſsit renunciari. de quo dictum fuit in. x. articu. prin
cipa. in. ij. q. & in. xij. articu. vij. q. quod ſic regulariter vi
delicet vbi nõ ageretur de alterius præiudicio. de quo
etiam per Barba. in conſi. xij. in. ii. colũ. i. volu. & in
8 conſi. xxxix. ii. volumi. † Quia ſi minor nolit fœmi-
nam excludere an reſtituatur in integrũ. dixi. ſ. in. xii.
artic. prin. vii. q. in fi. & ibi ac in qõnibus præce. mul-
ta remedia. & in. x. arti. prin. In. ii. qõne. Et ad pro-
poſitum prædictæ renunciationis quærit etiam Corne.
9 conſi. lxxx. incipi. placet. iiii. volumi. † an filia dota-
ta excluſa donec ſuperſunt maſculi renunciando maſ
culis & eorum hæredibus omne ius ſibi competens
& competiturum cenſeatur renunciaſſe iuri ſucceden-
di maſculis deficientibus. domi. Philip. cor. vbi ſuprà
tenet quòd non, quia filia mortuis maſculis non petet
petitiõe hæreditatis ab hæredibus maſculorum tanquam
ab hæredibus, & quia renunciatio habet tacitam con
10 ditionem rebus ſic ſtantibus, & quia † renunciatio iu
ris de futuro non trahitur ad ius de futuro habens de-
pendentiam à iure de præterito per iura ibi allegata,
quod dependet à notatis in. l. i. C. de pac. cũ concor.
ſubdit Corneus quòd ſaltem proderit abſolutio à iu-
ramento, vt ibi.

11 SEXTO † fœmina quæ excluditur habet aduerte
re ad obſeruantiam & ad validitatem ſtatuti, vez
an ſit à ſuperiore confirmatum. Aut quod non ſit vſu re
ceptum vel conſuetudine approbatum ſecundum
Corneum in cõſilio. clxxi. incipiente licet. in fi. quar-
to volumine.

12 SEPTIMO quæri poſſet, † an cõſueta interpre
tatio in talem ſenſum, quòd ſtatutum fœminæ non præ
iudicet vel minus præiudicet quàm ſonet ſenſus ſtatu
ti ſecundum interpretationem iuris cõis proſit fœmi-
næ, de hoc dicetur in ſequen. articu.

13 OCTAVO etiam quæri poſſet, † an fœmina à ta
li ſtatuto poſsit appellare ſaltem tanquam ab extraiu-
diciali grauamine, & an proſit ſibi appellatio. Bald.
in. l. iudicibus. C. de appel. tenuit quòd non, & eſt de
mente Bar. in tex. l. omnes populi. in vltima quæſtio
ne quintæ principalis. ff. de iuſti. & iur. & Cano. in. c.
cum omnes. de conſti. vbi latè tangunt, an à ſtatuto li-
ceat appellare. & concludunt quòd non, niſi quando
fieret odio certæ perſonæ & ſecundum communẽ ſen-
tentiam iſtud ſtatutum dicitur fieri non odio fœmina-
rum ſaltem principaliter, ſed fauore maſculorum, vt
dixi latè. ſ. in. iiij. arti. princi.

14 NONO † ſuccuritur mulieri ſi maſculus non probat qualitates requiſitas à ſtatuto, vt dicetur in articu
lo ſequenti.

15 DECIMO † poteſt maſculus excludi à portione
ſibi delata per ſtatutum præſcriptione & ſpacio. xxx.
annorum iuxta. l. licet. C. de iure delib. & faciunt quæ
dixit Alexand. in conſi. lj. incipien. viſo themate ſecũ
da colum. ſecundo volumi. & lxxxiij. incipien. viſo
columna. fina. tertio volumi. cum concordan. addu-
ctis ſuprà in decimo articu. quinta quæſtiõe. ſexta co-
lumna in princi.

16 VNDECIMO quæro, † an maſculus perdat
partem ad quam vocatur virtute ſtatuti ſi non petat
tutorem. Corneus conſilio. clxvi. incipien. minime.
circa finem. iij. volumi. & latius conſi. cxiij. incipien.
circa primum. per totum. & lxxxiiij. incipien. in hac
columna fina. iiij. volumi. concludit quòd ſic & be-
ne. Quod autem tangit ibi de matre quòd perdat rem
ſibi à ſtatuto præſeruatam propter non petitum tuto-
rem, etiam placet ex quo poterat admitti ad tutelam
quamuis ſit ab vniuerſali ſucceſsione excluſa, vt di-
xi in. v. articulo, in. xxx. quæſtione. & quia in re præ
ſeruata concurrit cum maſculo. Et quod dixit Corn.
17 in dicto conſilio. cxiij. de † matre quæ tranſiuit ad ſe-
cunda vota non petito tutore, nec reddita ratione vt
amittat rem ſibi à ſtatuto præſeruatam, iuxta nota. in
. eiſdem. cũ concor. C. de ſecũ. nup. etiã placet, prout et
dixi ſuprà in ſexto artic. prinpcipa. quarto membro.
xxvij. quæſtione. circa finem. quod latius non exami
no propter celeritatem impreſſorum mihi tempus au
ferentium.

18 DVODECIMO poſſet quæri, † an ſit mulieri
bus ſuccurſum per ius prætorium quaſi excluſæ dican
tur ſolùm per ius ciuile, maximè quando excludun-
tur per ſtatuta populorum, de qua materia dixi. ſ. in
xiij. articulo. ſecunda quæſtione. & in decimo articu-
lo prima quæſtione.

19 DECIMOTERTIO quæro, † an filia agnoſ-
cens relictum in quo ſibi minus relinquitur quàm de
iure & ex forma ſtatuti liceat ſibi præiudicet, maximè
quãdo in relicto adeſt clauſula quòd plus petere non
poſsit Pau. de caſt. in conſilio. cclix. incip. licet iſta do
mina liſa in volumine antiquorum conſiliorum ſe-
cundum vltimam impreſsionem, tangit hanc quæſtio
nem, aliàs eſt in conſi. cxxxi. eod. volumi. ſecundum
primam impreſ. & dixi in nono articu. prin. iij. q.

Decimoquartò

10 DECIMOQVARTO quæro † an maſcu-
lus qui adit hæreditatem ex teſtamento inutili ſibi pręiudicet quando ſtatutum excludit fœminam quę eſt
proximior ab inteſtato, ita quòd maſculus ab inteſta
to amplius ſuccedere non poſſit quaſi videatur ab in
teſtato repudiaſſe Bald. in conſi. cxlij. incip. quæritur
an frater in tertia parte ſecundum vltimam impreſſio
nem diſtinguit iuxta text. in. l. clodius Felix. ff. de ac-
qui. hęreditate, & videtur concludere quòd non, qua
ſi ex capite quod ignorat quis ſibi adeundo non pręiu
dicet, & tangit ibidem an taliter adiens trāſmittat, bre
uiter veritas colligitur ex traditis in. d. l. clodius &
in. l. fi. C. de codicil.

SVMMARIVM

1 *De iudicialibus & modo agendi in hac materia.*
2 *Si quis non intentet beneficium ſtatuti an ſuccumbat.*
3 *Si prouiſio ſtatuti & beneficium aptè narratur & beneficium ſtatuti ſeu actio ineptè proponatur ſuſtinetur petitio.*
4 *De clauſula, ius & iuſtitiam miniſtrari, multa & quid importet.*
5 *Actor ponens iſtam clauſulam uidetur interpellare iudicem ut poſſit ſupplere & ſuum officium impartiri etiam ſi aliter non petatur.*
6 *Vbi adeſt illa clauſula intelligitur concluſum prout ex narratis quomodocunq; concipi poteſt.*
7 *Clauſula hæc adeo ſe reſtringit ad narrata, ut actio cōtraria narrationi non poſſit dici intentata.*
8 *Hæc clauſula facit ut procedat libellus generalis.*
Idem eſt de clauſula omni meliori modo in cōcluſione poſita.
9 *An debeat fieri fides de ſtatuto.*
10 *Conſuetudo excludens fœminas dotatas à ſucceſsione quomodo uerificabitur.*
11 *Maſculus qui uult uti tali ſtatuto an teneatur probare qualitates à ſtatuto in eo requiſitas.*
12 *Statuto excludente filiam à ſucceſsione inteſtati propter maſculos an ſit neceſſe probare quòd quis deceſſit inteſtatus.*
13 *Is pro quo laborat communis opinio & fama, habet præſumtionem iuris pro ſe: & transfert onus probandi in partem aduerſam.*
14 *Ei qui innititur ex iure correctorio in præſenti materia, generaliter incumbit onus probandi, quòd ſit in caſu legis correctiuæ.*
15 *Conſuetudo poteſt ſtatutum taliter interpretari, quòd obſtet uel non obſtet filiæ, quæ dicitur excluſa.*
16 *Quid exigatur in probatione conſuetudinis.*

Decimusquintus articu. princi.

DECIMOQVINTO & vlti-
1 mò artic. principali † videndum eſt de
iudicialibus & modo agendi in præſen
ti materia.
2 Et primò quæro † an ſi quis non in
tentet beneficium ſtatuti ſuccumbat? breuibus dicen-
dum eſt quòd ſic vt patet ex notatis per Barto. in repe
tione. l. omnes populi vltima quæſtione. ff. de iuſtitia
& iure. & in. l. prima. ff. de condi. ex leg. cum concor
3 dan. quòd † ſi prouiſio ſtatuti ac factum aptè narretur
& beneficium ſtatuti ſeu actio ineptè proponatur tūc
ſecundum communem ſententiam ſuſtinetur petitio
ſecundum Bart. Bald. & communiter ſcribentes in. l.
prima. in princi. ff. de eden. & in. l. edita. C. eod. titu.
ac Inno. Imo. Panormit. & communiter cano. in. c.
examinata de iudi. cum concordan. vel niſi cum inep
4 ta actione ſeu concluſione quis ſubijceret † clauſulā
ius & iuſtitiam miniſtrari quam cauti ponunt aduo-
cati quia operatur vt remedium de iure competēs vi-
deatur imploratum ſecundum Card. Panormita. An
to. de but. & communiter docto. in capi. ſecundo de
ordi. cogi. poſt Inn. ibi & butri. Imo. Panormita. ac
dominum Andream ſiculum in. c. primo in notabili
bus de off. deleg. & butri. in. c. eccleſia ſanctę marię el.
i. vt lit. pen. & ſecundum Panor. in. c. fina. in fi. de iu
5 reiuran. † quando actor ponit iſtam clauſulam vide
tur interpellare iudicem vt poſſit ſupplere & ſuum
officium impartiri etiam ſi aliter non petatur vult Pa
nor. in. c. fina. in fi. commenti de iureiur. & Alexand.
in conſi. xci. in quinto volumine. & dixit Alexand. in
conſi. lxi. incipien. viſo proceſſu. iij. colū. & lxvij. in
cipien. viſo themate colum. fina. ij. volumine. quòd
6 † vbi adeſt talis clauſula intelligitur concluſum pro-
ut ex narratis quoquomodo concipi poteſt. & quòd
actio intelligitur propoſita quę magis poteſt adaptari
prout etiam dixit Alexand. conſi. c. incipien. attentis
quinto volumine & Felyn. in. c. auditis. ij. colum. de
præſcri. & ideo dixi dummodo factum ſeu beneficiū
7 ſtatuti fuerit aptè narratū, quia † hæc clauſula reſtrin
git ſe ad narrata vt habetur in locis prædictis. adeo,
vt actio contraria narrationi non poſſit dici intentata
prout declarat Alexan. conſil. iij. alias. cxi. incip. viſo
proceſſu primo volumine & ſecundum Angel. in. l.
8 prima in princip. ff. de edendo † hæc clauſula facit vt
procedat libellus generalis & idem eſt de clauſula om
ni meliore modo in concluſione libelli appoſita, quia
operatur vt libellus ſuſtineatur eo meliore modo quo
fauorabilius iuuari poteſt intentio proferentis per no-
ta. per Antonium de butri. in. c. literę de dila. & in. c.
examinata de iudi. iunctis his quæ dixit Frly. in cap.
cum ex offi. quarta concluſiōe de pręſcri. & quæ ope
ratur vt illam proferens non videatur ſe aſtrinxiſſe ad
ſpecificata tantùm ſecundum Bald. in. l. vinum quin-
ta columna. ff. ſi certum peta. & in. c. ſi cautio de fid.
inſtrumen. & Lanfran. in repe. c. quoniam contra in
verbo confeſſiones quinta columna. de probatio. &
Alexan. conſilio. vi. incipien. circa proceſſum ſecun
da columna. & cxliij. incipien. poſt redditum. ij. vol.
cum infinitis concordan.
9 SECVNDO quæro † an debeat fieri fides de
ſtatuto? de hoc habetur per Barto. in repe. l. omnes po
puli in fine commen. ff. de iuſti. & iure vbi dominus
Ioannes Bapti. iunctis notatis per Barto. in rubrica.
ff. de oper. no. nun. columna fina. cum concor. ibi al
lega. vbi examinant hanc quæſtionem in quauis mate
10 ria. † Et ſi refricetur in dubiū de viribus cōſuetudinis
excludētis fœminas dotatas à ſucceſſiōe qūo verifica
bitur ipſa conſuetudo? tradit Signor. de ho. in con-
ſilio. ccxxxiiij. incipien. in quęſtionibus circa finem q
loquitur de conſuetudine ciuitatis Alexandrię. habe-
tur in. l. prima. C. quæ ſit lon. conſue. ac in. l. ij. & g
Barto. in. l. de quibus. ff. de legi. per Anto. de butri.
in repe. c. fi. de conſue. & quod dicetur. j. eodem ſepti
ma quæſtione. Laus deo omnipotenti qui trinus eſt &
vnus deus verus & deus noſter ac glorioſę virgini ma
rię totiq; cæleſti curię triumphanti.

TERTIO quæro an à talia ſtatuto appelletur de
hoc dixi in articulo præce. viij. q.

11 QVARTO quæro, † an maſculus qui vult vti tali ſtatuto teneatur probare qualitates à ſtatuto in eo requiſitas, & dicendum eſt quòd ſic vt dixi in quinto articulo principali in trigeſimatertia quæſtione ac in duodecimo articulo, in finalibus quæſtionibus, vult corneus conſilio.cxxv.incipiente.alias ſecunda columna quarto volumine, dicens quòd qui ſe fundat in ſtatuto debet probare quòd verificentur omnia verba ipſius ſtatuti aliàs debet ſecundum eum ſuccumbere.

12 QVINTO quæro † an ſtatuto excludente filiam à ſucceſsione inteſtati propter maſculos, ſit neceſſe probare quòd quis deceſsit inteſtatus Rom. in.l.ſi emancipati.C.de colla. videtur velle per illum textũ quòd dicenti quem deceſsiſſe inteſtatum incumbat onus probandi, & ita tranſit corneus in dicto conſilio centeſimovigeſimoquinto incipien. alias tertia colum. quarto volumine, niſi communis opinio & fama eſſet quòd

13 quis deceſsiſſet teſtatus vel inteſtatus quia † is pro quo laborat communis opinio & fama habet præſumptionem iuris pro ſe & transfert onus probandi in partẽ aduerſam vt per Barto.in.l.is poteſt.ff.de acquiren. poſ. vbi alij, & corneum conſilio præallegato.

14 SEXTO † generaliter eſt dicendum in hac materia quòd ei qui nititur ex iure correctorio in præſenti materia incumbit onus probandi quòd ſit in caſu legis correctiuę vt latè per corneum conſilio.cxcviij.inci. in propoſita ſecunda columna verſiculo accedat, tertio volumine.

15 SEPTIMO † ſciendum eſt quòd conſuetudo poteſt ſtatutum interpretari in talem ſenſum qui obſtet vel non obſtet filiæ quæ dicitur excluſa.l.ſi de interpretatione & l.minimè vbi Bald.& docto.ff.de le-

16 gi. † & quid exigatur in probatione talis conſuetudinis tradidit Corneus in.d. cõſilio centeſimo vigeſimo quinto incipien.alias quarto volumine, & Bald. in l.diutina.ff.de legi.& dixi.ĩ.eodem ſecunda quæſtione.& inter cętera ſecundum Corneum conſilio præallegato exigitur quòd probentur tales actus ex quibus concludenter ſeu veriſimiliter appareat conſuetudinẽ peruenisſe in notitiam populi vel maioris partis vt ibi latius per eum.

FINITVM fuit hoc opus prima compoſitione anno. Mccccc. per me Albertum brunum qui ſumpſi gradum annò. Mcccccxcvi. pluresq́ feci additiones nouas addendo quęſtiones & deciſiones quas per feci de anno præſenti. Mcccccxviij. & hæc omnia dei gratia & ad eius gloriam ac ad publicam vtilitatem. Arbitror quòd hij qui hoc opus aliqua ex parte minus perfectũ putabant propter codices poſt primam meã compillationem impeſſos ſententiam mutabunt.

FINIS

SVMMARIVM

Super conſilio. D. Bru.

1 *Stante ſtatuto quòd filia maritata fratres habens, non poſsit patre uel matre ab inteſtato decedentibus hæreditatis partem petere: an filia in quinquaginta pro paterna benedictione & legitima inſtituta poſsit legitimæ ſupplementum petere.*

2 *Statutum poteſt priuare filiam ſucceſsione ex cauſa: & legitimam minuere.*

3 *Statutum fœminam excludens duo facit, & quæ.*

4 *Dotatio patris ſemper præſumitur congrua: niſi appareat de magno exceſſu.*

5 *Differentia eſt ſi ſtatutum excludat filiam mediante dote ſimpliciter, an uerò dotem taxet, uel alicui taxandam committat ſeu ſi ad alterius taxam ſe referat.*

6 *Qualiſcunq; ſit taxa patris ſtatutum uult filiam contentam eſſe, negatq; ſupplementum legitimæ.*

7 *Verba geminata ſuperfluere non debent, ſed ita intelligi ut aliquid operentur.*

8 *Excluſa à ſucceſsione non eſt excluſa à petitione legitimæ: fallit ubi ſtatutum uult dotatam eſſe contentam neq; quicquam ultra petere poſſe.*

9 *Qui non poteſt ſuccedere ab inteſtato, non poteſt uenire ex cauſa teſtati contra uoluntatem teſtatoris.*

10 *Legitimæ ſupplementum quare, & à quo inductum fuit: & quibus id petere permiſſum.*

11 *Relatum ſi quando deficit, deficit etiam ſe referens ad illud.*

12 *Correlatiuorum uno deſtructo, deſtruitur & aliud.*

13 *Prouiſio facta in uno extenditur ad aliud, quando ſe habet reſpectiuè ad alterum.*

14 *Statutũ corrigẽs in ſucceſsiõe, cenſetur corrigere in tutela.*

15 *Quando duo caſus æquiparantur uel commenſurantur à.l. antiqua per modum regulæ: lex noua ſuperueniens in uno trahitur ad alium.*

16 *Ratio legis eſt anima legis.*

17 *Lex quãtũcunq; in ſuo dicto ſpecialis, gñaliter intelligitur.*

18 *Lex ſemper loquitur.*

19 *Statuta dicuntur ius commune illius loci.*

20 *Lex omnimodo, etiam facta ſuit ſauore filiorum, & in quo.*

21 *Teſtandi facultas reſtringi non debet, ſed eſſe libera.*

22 *Matrimoniũ cum plena libertate confici debet, nec poteſt per pœnas & metum amiſsionis bonorum reſtringi.*

23 *Prætoris edictum non admittit contra teſtamentum excluſos ab inteſtato.*

24 *Interpretatio ſumenda non eſt qua alicui imputatur, quare inteſtatus deceſſerit.*

25 *Interpretatio quæ inſurgit ex regulis iuris communis ineſt ſtatuto de illa materia tangenti.*

26 *Argumentatio de ſpecialibus admittenda non eſt.*

27 *Facilius poteſt quis excludi ex teſtamento etiam in legitima quàm ei poſsit ſucceſsio ab inteſtato negari.*

28 *In dubio fertur ſententia pro reo.*
Item pro poſſeſſore eod. nu.

29 *Dos ut dibitè conſtituatur quæ conſiderentur, & quæ non.*

30 *Stante ſtatuto quòd fœminæ in domibus non ſuccedant, domus non computabuntur in hæreditate ad augẽdam earum legitimam.*

31 *In re præſeruata fœminis, maſculi legitimam petere nõ pñt.*

32 *In quibus quis ut hæres ſuccedere non poteſt, in eis legitimam petere nequit.*

Excluſa

Excluſa à ſucceſsione an intelligatur excluſa à ſupplemento legitimæ.

OMNIPOTENTIS Dei, & glorioſæ virginis Mariæ nominibꝰ
1 inuocatis & præſidio. † viſo ſtatuto
Inclitæ ciuitatis Taurini ſub rubri-
ca. Quia filia maritata habẽs fratres
non poſsit patre, vel matre ab inte-
ſtato decedente, partem petere &c. viſoq; teſtamento
ſempronij ciuis Taurin. in quo inſtituit tres filias in
dotibus, & in florenis quinquaginta pro benedictiõe
paterna, & pro legitima &c. Ita q̃ plus ẽt ex cauſa le-
gitimæ petere nõ poſsint. Dubitatur an Lucretia alte-
ra ex dictis filiabus poſsit admitti ad petitionem ſup-
plementi legitimæ.

Et licet prima facie ardua, & quodãmõ inſolubilis
videatur hęc quęſtio in gñe ſumpta ſeu ſimpliciter, vt
latè per Soci. conſi. cl. & do. Philippũ corneum con
ſi. ccxc. iij. vol. Tamen deueniendo ad iſtum caſum,
& iſtud ſtatutum in indiuiduo videtur qõ iſta reddi
clara q̃ agi non poſsit ad ſupplementum legitimæ.
2 Et moueor, quia cõis opinio eſt, † vt ſtatutum poſ
ſit priuare filiam ſucceſsione ex cã, ſaltẽ mediantibus
dotibus, & minuere legitimam vt in propoſito p Io.
de imo. in. l. ticio centũ. §. ticio genero. ff. de conditi.
& demon. dicentem q̃ hęc eſt cõis opi. Pro cuius cõ
probatione q̃ ſit vera & cõis, memini multas cõcor-
cumulaſſe in tractatu meo de ſtatu. excludentibus fœ
minas à ſucceſſio. i. articu. i. q. ij. col. cum tribus ſeq.
quas longũ eſſet tranſcribere. Et hęc opinio eſt de iu-
re diuino vt patet numeri. c. xxvij. quia filiæ admittũ
tur ad ſucceſsionem ita demum ſi fratres non extant,
& plus dicitur. c. fi. q̃ ſi ſuccedunt, debeant cape ma
ritum de agnatione ſeu tribu. Et videmus q̃ ita obſer
uat conſuetudo totius Italię, prout etiam dicit bald.
in. l. cum lege. C. de epiſc. & cler. & vltra allegata ibi
idem tenet Ange. conſi. cccxcix. incipi. conſultatio. et
Ro. cccxxxiij. inci. pro declaratione, cum concor. ĩ
3 allegandis. † Et hoc ſtatutũ duo facit, primò. n. fœ
minam excludit à ſucceſsione extante fratre. ſecundò
taxat id quod vult filiam habere poſſe, determinando
q̃ filia debeat extantibus fratribus eſſe contenta dote
ſibi per patrem data vel conſtituta. Quo caſu ſecun-
dum Bald. in. l. fi. ij. col. verſi. ſed pone dictat ſtatutũ
C. de do. pro. in lectura noua. non poteſt filia agere ẽt
ad ſupplementum legitimę ſeu dotis. Quia tunc ſtatu
entes confiſi fuerunt de taxatione patris, & illius iudi
cio illam cõmiſerunt, quod fieri licet, ſecundum Pa.
de caſt. conſi. cx. incipi. ſuper primo quęſito circa ſepti
mum dubium in antiquis, & conſi. cxcvi. inci. in pun
cto ſecũdo dubio, prio vol. in nouis, & cõſi. cccccxx.
inci. viſis & ponderatis cum ſeq. in. ij. vol. ẽt in no-
4 uis. Dicens † q̃ ſemp patris dotatio pręſumitur con-
grua niſi appareat de magno exceſſu, & ſequitur Ale
xan. quando maſculi ſunt inſtituti conſi. lxxxij. iiij.
volu. Et Lauren. in repe. § cæterum. xxij. col. verſi. re-
perio autem inſti. de leg. agna. ſuc. & do. Franciſ. cur.
ſenior conſi. xliij. incip. ſtatuto col. fin. Et ita vult et
generalius Bald. in auc. res quæ. ij. col. verſi. quæro ſta
tuto cauetur. C. cõia de leg. cum concor. alleg. in præ
dicto meo tract. de ſtatutis excludentibus fœminas
à ſucceſ. in. ix. arti. i. q. maximè in noua impreſsione.
5 † Eſt ergo differentia, an ſtatutum excludat à ſucceſ
ſione filiam mediante dote ſimpliciter, quo caſu põt
ſubintelligi mediante dote ſecundum taxam lega-
lem vſq; ad legitimam, retenta opinione eorum qui
dotem talem eſſe debere dicunt. An verò ſtatutũ tax
et dotem per ſe, vel per alium, committendo patri vel
matri taxationem, ſeu referendo ſe ad taxã patris vel
matris, vt in propoſito. Quaſi perinde ſit ac ſi ſtatuen
tes ipſi taxaſſent vt in regula iuris. Qui p aliũ facit &c.

Nam dum ſtatutum vult filiam debere eſſe conten
tam dote data vel conſtituta per patrem, approbat ta
xam patris, quæ poteſt eſſe correſpondens, & nõ cor
respondens taxę iuris cõis. & ſic † qualiſcunq; ſit ip- 6
ſa taxa patris ſtatutum vult filiam debere eſſe conten-
tam, quo caſu ceſſat petitio ſupplementi legitimę, q̃
ſtatutum excludit, quia data tali petitione, offenderẽ
tur verba & mens ſtatuti volentis attendi taxam pa-
ternam, cum petendo plus dote per patrem cõſtituta
euidens ſit q̃ non ſit contenta cõſtitutione patris, pro
ut etiam conſuluit Pau. de ca. conſi. clx. incipi. ſi ſta
tutum in nouis & ſequitur Bal. nouellus in tractatu
dotium. vi. parte. xvi. q. in. ix. col. & fi. & patet etiam
ex deciſionibus pręallegatis.

7 † Cęterùm geminatio & accumulatio aliorũ verbo
rum poſitorum in dicto ſtatuto videtur prædicta cõ-
probare, nam ſtatutum non tm̃ excludit filiam mari-
tatam à ſucceſsione, ſed ſubiungit q̃ non poſsit partẽ
petere, quæ verba ne ſint ſuperflua debent intelligi in
parte quę non ſit ſucceſsio. Quo caſu cenſetur etiam
expreſsè excludi à legitima, vt eſt de mente etiam tenẽ
tium partem contrariam prout patet in. d. conſi. So-
ci. cl. in. iiii. col. aliàs. v. in princ. verſi. p cuius opi-
nione. & patet ex tex. in. l. ſcimus in princi. vbi Bald.
& Salyc. ac do. meus. Iaſo. in. ij. nota. cum concor.
Ibi alleg. C. de inofficio. teſta. dicentes ex hoc quòd
relictum filio p parte ſua dicitur relictũ p legitima.

8 † Ex hijs cõcludo quòd data ẽt pro vera opi. quòd
excluſa à ſucceſsione mediante dote non ſit excluſa à
legitima nec à dote congrua quę non cenſetur eſſe mi
nor legitima tñ hęc concluſio non procedit vbi ſtatu
tum vult dotem eſſe iuxta taxam patris, & q̃ filia de
beat ea eſſe contenta, quia ea plus petente non eſſet cõ
tenta contra diſpo. ſtatu. quod poteſt minuere legiti-
mam. maximè in tali caſu ſecundũ cõem ſniam. Item
non pcedit vbi non tm̃ excluditur à ſucceſsiõe ſed ẽt à
parte. ita q̃ non poſsit petere ẽt partem. Itẽ multò ma
gis non procedit quando hæc omnia accumulantur.

Non obſtat ſi dicatur q̃ ſtatutũ loquitur ab inteſta
to & nos ſumus in cã teſtati. qa rñdetur q̃ aut iſta fi-
lia vult venire ex teſtõ & ſm tenorem teſtamẽti, & nõ
poteſt petere ſupplementum legitimæ. quia teſtõr ex-
preſsè puidit contra eam vt etiam rõne legitimę vltra
petere non poſsit. Aut vult venire contra teſtm̃ bene-
ficio. l. oimõ cum. l. ſeq. per quas ſtatuit q̃ ſi pater re-
linquat filiæ minus legitima poſsit agere ad ſupplemẽ
9 tum. Et non põt, tum qa † regula eſt q̃ filia & alia per
ſona quę non põt ſuccedere ab inteſtato non põt veni
re ex cã teſtati contra volũtatem teſtatoris. Ita q̃ ei nõ
debeatur legitima. l. poſthumus. § ſi quis ex hijs & in
prin. ff. de inof. teſta. & . l. maximum vitiũ verſi. cum
enim p contrateb. C. de lib. præte. & . l. cum ex filio.
ff. de vul. & pu. & . l. nõ eſt ambigendũ. § . i. cũ ibi nota
tis. ff. de bo. poſ. ti. generali. l. i. § . vocantur. ff. de con-
trata. vult Bar. in. l. fi. in vlti. col. ff. ad tertul. & cõi-
ter doc. in. l. gallus. § & quid ſi tm̃ vbi Alex. in. ix. co.
ff. de libe. & poſth. & Alex. conſi. lxviij. incipi. circa
pręmiſſa. iij. & . iiij. col. in. iiij. vol. Et eſt cõis opi. quã
tenuerunt pręſtantiores doctores vez Bart. Bal. Ang.
& Pau. de ca. Alex. & Pau. in locis alleg. p Corne. in
conſi. ccxc. incip. ardua. ij. col. in prin. verſi. hinc eſt

iiij.vo.vbi dicit hanc opi.cõiter teneri p doc.& ibidẽ
in col.vij.verſi.& ſecundum,vbi dicit q in via deci-
ſiua ita tranſiret & Soci.d.conſi.ci.col.v.verſic.in
contrarium & in.iij.colum. verſi. ſuccedit cum con-
coedantibus ibi allieg.& alijs accumulatis in tractatu
meo de ſtatutis excluden.fœminas à ſucceſ.ix.articu.
principa.i.q.iij.&.iiij.col.& in.x.articu.prin.iiij.q.
10 quas non refero propter euitandã prolixitatem †tum
etiam quia tex.in.d.l.oimodo per quem fuit inductũ
legitimę ſupplemẽtum declarat illud fuiſſe inductum
vt fieret debitum hijs qui teſtm̃ querelare aut quouiſ-
modo ſubuertere poterant & conſequenter abinteſta
to ſuccedere, tum quia ipſum ſupplemẽtum legitimę
fuit iuentum vt ſuppleretur proportionabiliter ad id
in quo ſuccedi poteſt abinteſtato.l. quæ nuper.C.de
inoſ.teſta. quæ eſt poſt.l. omnimodo hoc eſt vſq ad
quartam eius in quo talis perſona eſſet abinteſtato ſuc
ceſſura vt ibi.Ita q non ſit dare legitimam nec legiti-
mę ſupplementum ſecundũ diſpoſitionẽ ipſius.l. om
nimodo.quæ adinuenit ſupplementum ac regulariter
vbi non eſt dare ſucceſſorem inteſtati,eſto q alibi da
ri poſſet in caſibus ſpecialibus ex quibus non licet in
ferre.l.quod verò contra.ff.de legi. Et quia.d.l. om
nimodo reddit ſe claram in propoſito iuncta.l. quæ
11 nuper.†Et quia ſi deficit relatum deficit etiam ſe refe-
rens ad illud.l.in teſtamento. la.i.ff.de condi.& de-
mon.&.l.fi.C.de falſ.cau.adie.leg.& not. Bald.in
l. iciuile.ff.de legi.ſicut etiam non eſt dare filium vbi
12 deficit pater,† qa deſtructo vno correlatiuorũ aliud
deſtruitur.l.fi.ff.de accep.&.l.fin.C.de indi.vid.tol.
cũ ibi not. vbi habetur q hoc procedit etiam in mate
ria correctiua. ſic & vnum correlatiuorũ aliud decla
rat & determinat ſm Alex.in.l.gñaliter.§.cum autẽ in
13 fi.ff.de condi.inſti.† Et quando vnum ſe habet reſpe
ctiuè ad aliud,puiſio facta in vno extenditur ad aliud
vt per Bal.in.l.q̃uis.C.de adul.facit.§.illud.inſti. pro
ſocio.Simile patet in dote & don. pp nup.quæ ſunt
correſpectiua. Nam ſtatutum vel immutatũ aut cor-
rectum in vno intelligit in alio.§.eſt & aliud cum gl.
inſti.de dona.& in auc.ęqualitas cum ſe.& in corpo
re vnde ſumit in auc.de æquali.dot. Simile eſt in ſuc
14 ceſſione & tutella quæ correſpectiuè pertinẽt.†q ſta-
tutum corrigens in ſucceſſione cenſet etiam corrigere
in tutela vt p Bar.in.l.i.ff.de legitimis tut.& facit ter.
in.§.ex hijs in auc.de hære.quæ abinteſt.defe. dum ibi
dr q quia iura nouiſſima corrigebant antiqua.& p ea
agnati erãt in ſucceſſione adęquati cognatis cõtra iu-
ra antiqua manifeſtum reddit quid ſit de tuteli a dicẽ-
dum quaſi idem cenſeat in tutella ſtatutũ. Facit q di-
xit Bar.in.l.illud.C.de ſac.ſan.eccle.q ſtatutum im
mutans in vno commenſuratorum cenſetur in alio
immutare ſuper quo plura adduci poſſent. Quòd ſi
dicat prout aliqui dicebant q lex omnimodo cum.l.
ſeq.loquunt in hijs q poterant ſuccedere de iure cõi &
qui poterant ipugnare teſtã, vel quęrelare ſm iura an-
tiqua.Et nos loquimur in ea quæ virtute noui iuris et
ſtatuti non ſuccedit. Reſpondetur q hoc nihil obſtat.
15 quia qñ duo caſus æquiparãtur vel commenſurant à
l.antiqua per modũ regulę, vt in.l.i.ff.de leg.i. & in
l.i.ff.de bo.poſ.titu.generali prout eſt petitio ſupple-
menti vel querela quæ competunt aliàs ſuccedentib*
abinteſtato ſm iura antiqua iuribus ſ allega.&.d.l.
oimõ.Et quod ſupplementum debetur reſpectiuè ad
ſucceſſionẽ inteſtati.d.l.quę nuper.C.eo. ut. tũc lex
noua ſuperueniens in vno trahitur ad aliud, vt patet
in.l.ſi quis ſeruo.C.de fur. iuncta.l.vt tm̃.ff.eo.bar.
in.l.ij.ff.de leg.i.& in.l.marcellus in prin.vbi alij.ff.
ad trebel.Saly.in.l.ij.vlti.col.C.de noxa. & habetur
latè in auc.quas actiones.C.de ſac.ſan. eccl. Et aliter
tenendo oporteret dicere q quia ipſa lex oimõ & lex
quę nuper ac ipſa iura.C.loquunt de ſupplemento le-
gitimæ ſm iura antiqua non habeant locum in legiti-
ma hodie immutata ſm iura auc. tanq̃ de illa non lo
quantur ſed de antiqua. Et ſic ipſę leges hodie redde-
rentur inutiles. vnde iſta conſideratio eſt verbalis &
gratia diſputationis tm̃ meret in mediũ adduci & nõ
deciſiuè vt etiam dixit corneus.d.conſi.ccxc.vij.co.
16 Cæterùm ratio.l.eſt. anima legis.l.addigere.§.q̃-
uis.ff. de iurepatro.l.illud.ff.ad.l.acqui. cũ ſimili.
ſed ex tex. in.l. omimodo apparet q illa lex facta fuit
principaliter vt eſſet prouiſum voluntati teſtantium
ne teſtamenta ſubuerterẽtur per eos qui aliàs poterant
ſubuertere. igitur eſto q lex iſta loqueret de ſubuerſio
ne quę poterat fieri ſm illa tempora quia tñ ratio eſt
generalis ne teſtamenta ſubuertantur pp eos qui pote-
17 rant ea ad cauſam inteſtati reducere & ſuccedere †me-
rito debet lex quantũcunq in ſui dicto ſpãlis genera-
liter intelligi.l.regula.§ q ignorauit.ff. de iuris & fac.
igno.l.cum pr.§.dulciſsimis cum concordan.ff.de le.
ij.vbi patet q ratio gñalis maximè expreſſa ampliat di-
ctum & extendit ad limites rationis. Item ſecundum
tex.ibi in prin.in verbo omnimodo & in verbo innu
merabilem occaſiõem facta ſunt pp omnem modũ p
quem poſſet fieri ſubuerſio teſtamentorum. Nã ita im
portant ipſa verba vt per Alex. in.l.precibus.ij.col.
C.de impub.& alijs ſubſt. vnde licet lex illa loquatur
in ſubuerſione illorũ temporũ cum alia tunc non in-
ueniret non eſt præſumendum q lex ad illam volue-
rit ſe reſtringere contra verba pręfationis.l.ſi.cum ma
18 teria.ff. de hęre.inſti. † Et quia lex ſemper loquit.l.
Arriani.C.de hęreti.vbi.Bar.allegans ad hoc omnes
auctenticas quæ incipiunt hodie.Et inſuper poteſt il-
le tex.intelligi de ſubuerſione quę fieri poterat ex prio
ribus legibus vel actionibus hoc eſt tam iuris ciuilis
19 q̃ legibus municipalibus ſi quæ erant, † cum ſtatuta
dicantur ius cõe illius loci.l.omnes populi.ff.de iuſt.
& iur.& omni tempore fuerint ſtatuta excindẽtia fœ
minas pp agnatos.§.itẽ vetuſtas inſti.de hæreditatibus
quæ ab inteſt.defe.&.§. cęterũ.inſti.de legitima agna.
uc. iũcto eo q habetur numeri.cxxij. & demonſtrat
20 experientia. Inſup placeat aduertere q †.d.lex om
nimodo etiam facta fuit fauore filiorum quibus legi
tima debetur vt patet in ipſa.l. ſed ſic eſt q ſi dicere-
mus per.d.l.admitti filiã excluſam à ſtatuto à ſucceſ-
ſione abinteſtato ad petendum ſupplementum legiti-
mæ condito teſtamento,hoc cederet in odium filiarũ
quia pater hoc videns qui in mente ſua ſtatuiſſet filiæ
aliquid relinquere minus legitima, vel decederet inteſta
tus, & ſic filia nihil haberet eius quod pr relinq̃re ſta-
tuiſſet: vel ipſam in teſtamẽto præteriret.quo caſu ſm
cõem opinio.non poſſet dicere teſtamentum nullũ vt
fuit.ſ.probatũ.&.d.l. omnimodo facta in fauorem
redundaret in odium.contra.l.q fauore.C.de legi.et
l.nulla.ff.eo.cum ſua materia.
21 Inſuper non eſt ſumenda via reſtringendi faculta-
tem teſtandi q̃ debet eſſe libera.l.i.C.de ſacr.ſan.eccle.
q̃ profectò reſtringeretur ſi excluſa ab inteſtato poſſet
plus petere tanq̃ ſibi foret in teſtamento relictum, &
22 quia præſtaret occaſionẽ decedendi abinteſtato. †Si
mile dicimus in matrimonio quod cum plena liberta
te confici debet. quia per pœnas & metum amiſſiõis
bonorum non poteſt eius libertas reſtringi vt habetur
in.c.gemma de ſpon. & in.l.titia.ff.de verb.obli. cæ
terùm ſimile videmus in edicto pretoris cui ſtatutum
æquiparatur

æqulparatur vt per doc.in.l.iij.§.hæc verba.ff.de ne-
23 go.geſt.arguentes ex illo edicto ad ſtatuta,† nam vide
mus ꝙ edictum prætoris nõ admittit contra teſtamẽ
tũ excluſos abinteſtato.d.l.i.§.vocanť.ff.de bo.poſ.
contra tab.facit lex non eſt ambigẽdum.§.vbicũꝙ.ff.
de bo.poſ.tit.gñali. Cęterũ ꝓ hac opinione facit.
24 † quia nõ debet ſumi interpretatio quod alicui ſit im
putandum cur inteſtatus non deceſſerit vt dicit tex.in
l.poſthumus in prin.ff.de inof.te.ꝓut hic fieret ſi tene
25 remus contrariam opi.† Et interpretatio quæ inſurgit
ex regulis iuris cõis ineſt ſtatuto de illa materia tangen
ti vt per Bar.& doc.in.l.i.in prin.ff.ad.l.fal.vbi latè
Alexan.& Bar.in.l.oẽs populi in.vi.q.prin.ff.de iu
ſti.& iure.qa ſtatuta recipiunt interpretationem paſ-
ſiuã à iure cõi ita ꝙ ea quæ ſunt de natura actus ſecun
dũ iuris cõis diſpoſitionẽ vel tradunť ꝓ regula inſunt,
aut ſubintelliguunť in ſtatuto de tali materia diſponẽ
te.& ſecundum ius cõe excluſus abinteſtato non ad-
mittitur contra voluntatem teſtatoris. nec eſt alicui
imputandũ cur inteſtatus non deceſſerit. Itẽ dicere ꝙ
ſit imputandum patri q voluit aliquid filię relinque
re q poterat non relinquere,eſt penitus abſurdũ & cõ
tra.l.primã.ĩ.allegatã.C.de ſac.ſan.ec.Et qa doc.te-
26 nentes contrariã opinio. pro maiori parte † arguunt
de caſibus ſpecialibus.non eſt admittenda talis argu-
mentatio vt dicit tex.in.l.quod verò.ff.de legi.Et pr̄ę
27 dicta fortius procedunt.qa † facilius qs poteſt exclu-
di ex teſtamento ẽt in legitima ꝙ ei poſſit ſucceſſio ab
inteſtato denegari.l.in arenã cum ibi not.C.de inof.
28 teſta.† Et ſi præſupponamus caſum diſputabilem eſt
in dubio ferenda ſnia pro reo.c.cũ ſint partiũ iura ob
ſcura &c.de regu.iur.in.vi.l.fauorabiliores.ff.eo.
l.arrianus cum ibi not.ff.de actio.& obli.eſt gl.in.c.
in noſtra de teſti.cum multis concor. Item & pro poſ
ſeſſore vt in regula in pari de reg.iu.in.vi.& per glo.
in.c.Michael de filijs p̄sbiterorũ facit.§.commodũ cũ
29 ibi notatis inſti.de interdic.cum ſi.† Inſuper cõis opi
nio eſt ꝙ ſufficiat dotem eſſe ſm conſuetudinẽ regio-
nis vel patrię non habita commenſuratione ad legiti
mam ſi de tali cõſuetudine poſſit apparere,ꝓut cõter
in iſtis partibus apparet, vt ꝑ multorũ doctorũ auc-
toritates probaui in.d.meo tract.in.ix.art.i.q.vbi re
tuli alios tenere ꝙ ẽt attendenda ſit cõſuetudo familię
quantitas patrimonij,& numerus liberoꝝ prout latè
videri põt in ipſo tractatu in noua impreſſione.& ſe
cundum tales qualitates ſentio hanc dotem fuiſſe per
oĩa congruã. Et Magnifici domini Iudices debent
multum aduertere ne aliter interpretando publicã lę-
dant vtilitatem & fortè ſucceſſorum ſuorum.quorũ
dentes facilè obſtupeſcent ſi parentes vuas comedent
30 acerbas. Cæterũ quia extantibus agnatis fœminæ
virtute alterius ſtatuti prædictę ciuitatis non ſuccedũt
in domibus.certum eſt ꝙ domus quo ad eas non cõ-
putantur in hęreditate ad augendum legitimam,& ꝙ
in eis legitimam petere non põt iſta filia,& econtra ꝙ
31 † in re præſeruata filię maſculi legitimam petere non
poſſunt.qa vbi non datur ſucceſſio hæreditaria, in il
lis non cadit legitima vt per glo.cum Bal.& Ang.ac
fulg.in.l.Papinianus.§.vnde ſi quis & ang.in.§ quar-
ta.ff.de inof.teſt.idẽ volunt Ang.& Imo.in.l.pianẽ
§.ſi duobus.ff.de le.j.facit quod dicimus de feudo &
32 emphyteoſi.† In quibus q vt hęres ſuccedere non po
teſt,ꝙ talis in eis non poſſit petere legitimam ſm.cõ-
munem opinionẽ de qua per Alexã.in.l.ſi patroni in
prin.ff.ad trebe.& cõſilio.xxix.ſecunda columna.in
vltimo volu.& alibi,ad idem faciunt fundamenta ꝓ
alio ſtatuto contra filiam allegata,& tanto magis qa
quia hoc ſtatutum fortius eſt primò quia excludit fi-
lias à ſucceſſione domorum propter agnatos, & pri-
mum propter fratres tantùm. Item primum excludit
filias dotatas ſeu verius maritatas. Iſtud autem gene-
raliter excludit etiam non maritatas. Laus Deo &
virgini glorioſiſſimę. Albertus Brunus.

FINIS

SEQVITVR tractatus ſuper eadem materia editus per Magnificum .I.V. doctorem & militem dominum Georgium Natam ciuem Aſtenſem ſumptus ex repetitione ſua.c.quamuis de pactis in.vj. In vltima parte.

HVNC tractatum Diuido in quatuor principales quęſtiones.In quarum prima dicetur de eſſentia ſeu qualitate decreti ſeu ſtatuti.In ſecunda quę perſonę excludantur virtute dicti decreti ſeu ſtatuti. In tertia quæ perſonæ excludant filiam dotatã.In quarta à cuius ſucceſſiõe à quibus bonis & à quo iure excludantur.

SVMMARIVM

1 *Statutum fœminarum excluſiuum an ualeat.*
2 *Statutum dotatam excludens uidetur uoluiſſe dotem ſuccedere loco legitimæ: & dotis contemplatione eã excludere.*
3 *Legitima non eſt niſi quædam portio congruè taxata. Et dicitur bonorum ſubſidium ibidem.*
4 *Filia licet in totum excluſa ſit à ſucceſsione paterna: poteſt tamen contra patrem & fratres agere ut eam dotent. idem ad alimenta ibidem.*
5 *Filia excluſa à ſucceſsione non intelligitur excluſa à dote, uel alimentis cum diuerſa ſint & nu.13.*
6 *Legitima filij an in totum tolli poteſt per ſtatutũ &. nu.1.*
7 *Legitima debita parenti in bonis filij in totum tolli poteſt per ſtatutum.*
8 *Legitima non debetur patri in bonis filij naturali iure, ſed ciuili & poſitiuo.*
9 *Filia excluſa per ſtatutum quia dotata, an poſſit agere ad legitimam uel eius ſupplementum & nu.13.*
10 *Argumentum de pacto ad ſtatutum an ualeat. & quando numero.12.in fi.*
11 *Filia licet per pactum uel renunciationem excluſa, non præſumitur renuntiaſſe legitimæ: ideo ad eam admittitur.*
12 *Filia per ſtatutum excluſæ, an aliqua debeatur legitima: & an in eius locum dos ſuccedat, & nu.2.&.13.*
13 *Filiæ excluſa per ſtatutum licet non poſsit agere ad legitimã uel eius ſuplementum. Incongruè tamen dotata agit ut congruè dotetur.*
14 *Statutum loquens de dotata & ſic de dote debet intelligi de congrua.fallit ibidem.*
15 *Statutum fœminarum excluſiuum, an dicatur ius ciuile, uel prætorium: & quando.*
16 *Statutum hoc an dicatur odioſum, an fauorabile.*

17 *Filia excluſa dicitur quodammodo exhæredata.*
18 *Aequitas eſt uocare deſcendẽtes ad hæreditatem paternam.*
19 *Bonum eſt argumentum à tacita mente ſtatuentium. Mens & ratio ſtatuti idem eſt ibidem.*
20 *Maſculorum tantùm eſt iniuriam defuncti & actiuè & paſſiuè propulſare, non fœminarum fallit nu. 21.*
21 *Pacem facere cum exbanniando nõ poteſt fœmina, quandiu ſuperſint maſculi.*
22 *Fœminæ permiſſa eſt uindicta iudicialis.*
23 *Pacem facere debens cum hæredibus defuncti, ita debet facere cum muliere: ſicut cum maſculo, & quomodo capiatur inimicitia ibibem.*
24 *Propter diuitias conſeruatur honeſtas familiarum, quæ perit propter inopiam.*
25 *Egeſtate ſordentibus mors eſt ſolatium: & uita ſupplicium.*
26 *Statutum mentionem non faciens de maſculis an eorum fauore dicatur factum.*
27 *Statutum in dubio debet intelligi propter fauorem & non propter odium.*
28 *Statutum fœminas excludens propter ſexum quõ cognoſcatur odioſum, & fauore agnatorum fauorabile.*
29 *Statutum & odiũ & fauorẽ cõtinẽs, an dicatur fauorabile.*
30 *Legum eſt proprium aliquos uocare ad hæreditatem, & alios excludere.*
1 *Statutum in loco non dicitur diſpenſatio, ſed ius commune.*
33 *Legitima an ſit de iure naturali, an de iure ciui. & à quo formam habuit ibidem.*

Prima quæſtio principa.

CIRCA primã Principalem quæ-
2 ſtionem. Primò quæro † an dictum ſtatutũ valeat? concludo quod ſic quia per ſtatutũ poteſt in totũ tolli legitima debita filio in bonis patris vt diſputauit Ricar. malumbra & ſequitur. Dy. in regula indultũ. li. vi. Cy. in. l. ſancimus. C. de nu. Bart. in. l. in ticio centũ. §. ticio genero. ff. de conditio. & demonſtra. Angel. in. l. papi. §. quarta. ff. de inoffi. teſta. Ray. de forli. & domi. Signorolos in ſuo cõſilio quod incipit deteſtanda Panor. in ſuo cõſilio. lxxvi. incipiente quidã deceſſit in ætate familii vbi dicit in fi. quod cõmunior opi. ita tenet ſaltẽ exiſtente cauſa legitima, & cauſa legitima eſt fauor maſculorum & agnationis de quo per Io. an. in addi. Spec. ſuper Rub. de ſucceſſ. ab inte. per do. de cota in deci. xviij. quæ incipit. Itẽ fuit dubitatũ & in relationibus poſitũ per doc. in. c. Raynucius. ẽ. de teſta. vbi optimus text. ibi ſecũdũ cõſuetudinẽ &c. & per Bal. in. l. cũ lege. C. de epiſ. & cle. & in. l. fi. §. filiũ autẽ. C. de bo. quæ li. per Ludo. in conſilio. xxxij. quod incipit viſa municipali cõſtitutione & io conſilto. xvi. incipiente viſo themate conſultationis & in cõſilio. cxxxiiij. quod incipit pro declaratione plenius per Bal. in. l. i. §. ius naturale. ff. de iuſti. & iure. ergo à fortiori valebit ſtatutum excludens fi-
2 liam dotatam † quaſi tunc voluerit dotem ſuccedere loco legitimæ & dotis contemplatione filiam excludere à ſucceſſione facit. l. qui volebat. C. de hære. inſti.
3 Secundò facit ratio quia † legitima non eſt niſi quædã portio cõgruè à lege taxata, auc. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. & dr̃ eſſe bonorũ ſubſidium, ſed hæc filia dotata ſatis habet ſubſidium & dotis & mariti. l. i. C. vnde vir. & vxo. ergo tale decretum de iure valet

Tertiò plus dixit Bal. in. d. l. cum lege quod ſtatutum excludens fœminas vt maſculus totum habeat valet & ita dicit cõſuetudine comprobari quod etiã ipſe ſequitur in. l. cũctos populos in lect. in. iiij. char. verſicu. conſequenter quærimr. C. de ſum. trini. & fi. catho. pro qua ſententia adde rationem quam poſui. ẽ. eadem quæſtione in articulo an iſtud ſtatutum ſit fauorabile in fine & ita videtur tenendum licet ipſe Bal. in. d. l. cunctos populos in repetitione in. v. carta in verſ. ſed pone quod ſtatutum &c. dicat ita demũ valere ſtatutum ſi filia ſit dotata tali dote ex qua poſſit ſuſtentari de quo etiam per eũ in. c. cum tanto. ẽ. de conſue. & in. c. ſi proponente. ẽ. de reſcri. ſed fortè mi-
4 nus bene loquitur quia licet † filia ſit in totum excluſa à ſucceſſione paterna poteſt tamen agere contra patrem vel fratres vt eam dotent per. l. fi. C. de dotis promiſ. & l. qui librros. ff. de ritu. nup. ſimiliter agere po-
5 teſt ad alimenta quia † iſta ſunt diuerſa. ſ. ſucceſſio paterna dos & alimenta. ergo filia excluſa à ſucceſſione non intelligitur excluſa à dote vel alimentis argu. l. ſi domus. ff. de ſerui. vr. præd. & l. ſi mihi. ff. de ſer. ru. præ. facit quod no. Ange. in. l. modeſtinus. ff. de ſolu. Imo. in. l. ſtipulatio hoc modo. concepta. ff. de ver. obli. & expreſsè hoc tenet Bal. in. d. l. cunctos populos in repetione in quarta charta ver. vnde ſi ſtatutũ prohibet &c. probatur ex auct. ſi qua mulier ſecundum vnam lec. C. de ſac. ſan. eccle. & faciunt quæ di-
6 xi. ẽ. circa principium. huius decre. † Aduerte tamen circa prædicta quod licet communior opin. teneat per ſtatutum poſſe in totum tolli legitimam filij, tamẽ ali-
7 qualis de hoc eſt dubitatio inter doct. † quo tamen ad legitimã debitam parenti in bonis filij nulla eſt dubitatio quin illa poſſit in totum per ſtatutum tolli. Ita determinat Bald. in. l. i. §. ius naturale. ff. de iuſti. & iure quem ſequitur Lud. in conſi. xxxij. quod inci. viſa
8 municipali conſtõne facit ratio quia † talis legitima nõ vr̃ debita de iure naturali ſed de iure ciuili & poſitiuo vt probatur in. l. de emancipatis. C. de leg. hæred. per quam colligit ibi Bar. quod parentem ſuccedere filio nõ
9 eſt de iure naturali ſed potius ciuili & poſitiuo. † An autem filia dotata ſic per ſtatutum excluſa poſſit age-
10 re ad legitimam vel eius ſupplemẽtũ vr̃ quod ſic quia † bonum eſt argumentum de pacto ad ſtatutum vt quod fieri non põt per pactũ non poſſit per ſtatutũ vt eſt gl. not. in. rub. C. de decretis decurio. lib. x. & in. l. cũ te.
11 & in. l. non impoſſibile. ff. de de pac. ſed † per pactũ vel renunciationem filia excluſa admittitur ad petitionem legitimæ cui non præſumitur renunciaſſe. l. ſi quã. § illud. C. de inof. teſt. & ẽ. dixi. plenè circa principiũ decre. in quinta limitatione. ergo eodẽ mõ non pſumitur ſtatutum excludere filiã à legitima Contrariũ tenet Bar. in. l. ticio centũ. §. ticio genero. ff. de condi. &
12 demon. dicens quod † filiæ excluſæ per ſtatutum nulla debetur legitima nec dos in eius locum ſuccedit probatur quia doti conditio imponi põt putà ſi maritabit, quæ non poſſet in legitima & Bar. ſequit Pa. de ca. in cõſi. ſuo cviij. incip. ſuper primo quæſito & in cõſi. cxcvij. quod incipit in caſu præſenti clarius. in conſi. cxviij. in principio. incipit. ſi domina Corne. & in cõſi. ccxxx. in prin. quod incipit pro pleniori rñſione & in conſi. cccxlv. quod incipit ſup puncto quo quæritur Ludo. in. conſi. xvi. quod incipit viſo themate. clarius Bal. in quodã conſil. cui ſubſcripſerũt Franciſ. de albergotis & Pe. de vbal. frater Bal. & bal. in. l. ſi defunctus. C. de ſuis & legiti. Pet. de ancha. in conſi. xlviij. nec ob. d. § gñaliter quia loquitur in pacto non in ſtatuto cuius maior ẽ auctoritas & potentia vt inquit Bar. in. d. l. non impoſſibile, & in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. & Bald. in. l. de quibus ff. de legi. glo. in. l. neque pignus. ff. de reg. iu. Io. andni. c.

in.c.ſi.ī.de conſue. reprobans gl.in.d.Rub.de qoo ēt
per Bal. in.l.ſi cautione in finali qōne.C. de non nu.
pec.in.l.i.C.quæ ſit lon. conſue.in.d.i.titio centum
§.ij.i.l.i.C. cōminat. vel epiſtolas vel dic affirmatiuè
valet argumentum. de pacto adſtatutū.ſed non nega-
tiuè vt dicit Imo.in.l.alia.§.eleganter.ff.ſo.ma. & fa-
13 cit tex.in.l.fina.C.de fideiuſ.† Aduerte tñ ꝙ licet filia
excluſa ꝑ ſtatutum &c.non poſsit agere ad legitimam
vel eius ſupplementū qñ tamen eſſet incongruè dotata
poſſet agere vt congruè dotet̄ arbitrio boni viri Ita ele
ganter Bald.in.l.fi.C.de dot.promiſ.per tex.in.l.ſi fi
14 liẽ.ff.de leg.iij.Et facit eo quia † ſtatutum loquẽs de
filia dotata & ſic de dote debet intelli de congruè do-
tata.ar.l.cum poſt.§.gener.ff.de iure dotium, facit ꝙ
notat Imo.in.c.accedens.ī.de pocura.fallit vbi ſta-
tutum diceret ꝙ deberet filia eſſe contenta dote data,
vel promiſſa à patre ſm Bal.in.d.l.fi.arg.l.qui vole-
bat.ff.de hære.inſti.ꝙ etiam clarius voluit ipſe Bal.in
auc.res quę.C.cōia de le.dicens ita conſuetudine com
probari.quia licet ſtatutum ſit durum cū tñ non ſit cō
tra bonos mores eſt ſeruandum.l.proſpexit.ff. qui &
à quibus.c.ſcriptū.vi.q.tertia facit quod no. in.l.ba
liſta.ff.ad trebel.quòd tene menti.

15 Secundò quęro † an tale ſtatutū ſeo decretum dica
tur ius ciuile vel prętorium. Conclude ꝙ ſi fuit factū
à ſummo principe dr̄ ius ciuile. Si ab inferiore dr̄ ius
ꝑtorium qa qcqd ſtatuit ab iferioribos dicitur ios ꝑto
rium.l.ius autē ciuile.§.i.ff. de iuſti.& iu.no.bar.in.l.
i.in fin.ff.de bono.poſ.dicens ꝙ ſi ex conſtitutiōe du
cis Marchionis comitis vel inferioris à principe hę-
reditas deferatur neceſſaria eſt bonorum poſſeſsio. qa
ipſa conſtō ē ius prætoriū & cōiter agnitio bonorum
poſſeſſionis fienda eſt.ī.centū dies & corā iudice idē
voluit Bar. in.l.quinta in princip.ff.de verbo.obl.&
Bal.in rub.C.qui admit.fallit vbi dux vel conditor
ſtatuti haberet dignitatem perpetuam.& ad ſuos deſcē
dentes tranſmiſsibilem.nam tonc eius conſtō pro lege
perpetua ſeruanda eſt ſm Bar.in.d.l.omnes populi in
prima.q.principali verſi.quarto quæro & Ange. in
d.l.v.in princ.de quo arti. ibi vide per Imo.& ludo.
per Bar.in.l.ſi.ff.de poenis & in.l.ij.§.fi.ff.pro empto
re bal.in.l.recepticia.C.de conſti.pecu.facit quod no-
tat Ioan.aod.in.c.fi.de appel.lib.vi.

16 Tertiò quęro † àn dcm̄ ſtatutū dicat̄ odioſum vel
fauorabile. vr̄ ꝙ odioſum qa excludere filiā & alios
vocare ad ſucceſsiōem paternam eſt odiū nutrire iter
deſcendentes contra.l.illam.C.de collationibus &.l.
cum oportet.§.fina .C. de bo. ꝙ lib.

Secundò quia dr̄ ad galatas quarto ſi filius ergo hæ-
rea no.gl.in.l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.ff. ſol.
ma.& notat̄ in.l.neceſſarijs.ff.de acqui.hęred.

17 Tertiò † qa filia ſic excluſa dr̄ quodammodo exhæ
redata.l.qui volebat.ff.de hęre.inſti.ſed exhæredatio
eſt odioſa.l.cum.quidam.ff.de libe. & poſth.l.quidā
cum filium.ff.de verb.obli.ergo &c.

Quartò irrationabilis fauor eſt odium.l. maximom
vitium.C.de libe.præte.

Quintò tale ſtatutū correctorium ē iuris cōis ex qoo
filiā priuat ſucceſsione pr̄na ſibi debita vel quaſi.l.fi.
C.de codicil.&.l.fi.§.i.C.de curato.fu. cū ſi.ergo &c.

18 Sextò † ęquitas eſt vocare deſcendentes ad hęredita
tem pr̄nā.l.ſi defunctus.C.de leg.hr̄.ergo excludere eſt
iniquum. Septimò tale ſtatutū dr̄ accuſare naturā
ꝙ foeminas & non maſculos genuerit contra.d.l.ma
xi.viciū.& hanc partē tenet Bar.in.l. cunctos popu-
los in verſi.vi.videndum.C.de ſumma tri.Pet.Ia.de
ra.& Cy.in.l.non ſine.C.de bonis q̄ li.& bal. in auc.
res quæ.C.cōia de leg. & idem ſentit in.l.ij.C. qui ad
liber.peruenire non poſſunt ipſe tamen Bald.in.d.l.ſi
defunctus allegat bar.in.l.liberorum.ff.de verbo.ſig.
dicentem ꝙ huius ſtatuti nulla poteſt aſſigari rō ſed
minus bene per.ī.dicenda.

19 Contrariū.ſ. ꝙ imò ſit fauorabile ꝓbat̄, nam † bo
num eſt ar. à tacita mente ſtatuentiū.l.milites agrū.ff.
de teſta.mili.qa mens & ratio ſtatuti idem eſt ſicut in
homine idem eſt mēs & ratio ita bal.in.d.l.maximum
vitium facit glo.in.l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.tertio
mens ſtatuentium quæ colligitur ex cōſuetudine loco
rū vbi ſunt talia ſtatuta.l.ſi ſeruus plurium.§.i.ff.de
leg.i.l.iij.&.l.labeo.ff. de ſupelec.leg.l.cum delanto
nis.§.aſinam, ff.de fun.inſtru. vr̄ ſumere rōnem ex eo
quia apud maſculos remanent ferè omnia onera defū
ctorum ergo æquū eſt ꝙ remaneant & cōmoda .l. ſm
20 naturam.ff.de re.iur.† patet primò qa quo ad maſcu
los ſolū pertinet propulſatio iniurię defuncti actiuè
& paſsiuè filia.n.foemina faidā leuare nō poteſt.i.in-
iuriam propulſare.vt dicit no.gl.in.c.l.an mutus vel
imperfec.& in.c.i.§.hoc autem ꝗ feu. dare poſ. in vſi.
feu.q̄ vult.ꝙ de iure longobardorū filia foemina non
ſuccedebat pr̄i.Et per illam gl.dicunt bal. & Ange.in
l.iiij.§.catho.ff.de verb.obli.& Bal.in.l. ticia.§.luci
ff.de leg.ij.& in.l.pro hęrede.§.fina.vbi etiam per An
21 ge.ff.de acqui.hære.ꝙ † ſi ſtatutum diſponat bannitū
non debere exbanniri niſi prius habita pace cum hære
dibus defuncti ꝙ filia foemina non poteſt pacem hēre
de nece pr̄is,quia hoc tm̄ ꝑtinet ad maſculos,quod eſt
verùm maſculis extantibus ſecus illis non extantibus
vt dicit Imo.in.l.ſi filius qui patri.ff.de vulg.& pop.
ludo.tamen in.d.§.catho.coiū.penul.reprobat gloſſ.
in.d.§.hoc.autem.primò.quia conſuetudo illa longo
bardorum non debet extendi ad conſequentias.

Secundò quia foeminæ & mulieri licet prohibeatur
22 proſecutio iniurię vi belli.dueli vel manu forti † ta-
men permiſſa eſt vindicta iudicialis.l.ſororē.C.de hijs
quibus vt indig.l.ſi.foeminæ.C.ad turpi.l.non igno-
rat.C.qui ac.non poſ.§.conſequens inſtitu. de ſuſpec.
tutorib.

Tertiò adducit tex.ſingularem in.l.i.§.potuiſſet.ff.ad
ſille.vbi mulier ancilla ita vendicat necem patroni ſi-
cut ſeruus.

Quartò iſtud non reperitur ſcriptum inter caſus in
quibus eſt deterior conditio mulierum de quibus in.l.
in multis.ff.de ſtatu.ho. Sed aduerte quia Ange.con
ſi.xlviij.refert ſe hanc.q.habuiſſe de facto & pro di-
ctis glo.dicit eſſe caſum in.l.fi.§.vltro.ff.qui petāt tu-
to.ibi virilis animi &c.Sed dicit dictas gl. itelligēdas
in defēſione extraiudiciali.ſecus in iudiciali per. d.l.
ſororem. Item aduerte quia contra dictas glo.ſ.quod
immò inimicitia cadat tn muliere tex.eſt in.l.iC. de-
hijs qui ſe deferūt lib.x. Ibi mulieri pariter inimicus.
23 Ex quo infert ibi Ang.† ꝙ debens habere pacem cum
hæredibus defūcti ita debet habere cum muliere ſicut
cum maſculo. Nec obſt. ꝙ dicitur in lombarda quia
ſecundum eum inimicitia capitur dupliciter vno mo
do prout concernit rancorem animi & ita cadit in
muliere. Secundò proot concernit actum extrinſecum
& violētum prout eſt arma portare & de iniuria vin-
dictam petere vel duellum.& iſta non cadit in muliere
& Ange. ſequitur Io. de ana.in.c.cum oporteat de ac
cuſa.modo in propoſito cum tale onus ſaltem vindi-
ctę violentę ſpectet ad maſculos ſtatutum excludens
foeminam à ſucceſsione paterna tanquam recompen-
ſans dictum onus dicitur fauorabile.

Secundò hoc confirmo quia tale ſtatutum concernit

publicam vtilitatem quæ requirit honeſtatem in ſin-
gulis familijs conſeruari.l.i.§.ſed ſi hæres.ff.de ven.in
24 ſpi.l.ſup ſtatu.C. de quæſtio † Conſtat autem ꝙ pro-
pter diuitias conſeruatur honeſtas familiarum quę pe
rit propter inopiam §.ſancimus in auc.de teſti.l.iij.in
princi.ff.de teſti.l.i.ff.de cuſto.reorum in auc.de de-
fen.ciui.in prin.in auc.vt omnes obe. iudi.l.ſi credi-
tores.ff.de priuil.cre.l. pietatis.C. de ſuſpec.tu. Sunt
enim diuitiæ maximo adiumento honeſtati familię iu-
xta illud Ouidij de faſtis. In precio precium nunc eſt
dant cenſus honores: Cēſus amicitias pauper vbiq; ia-
cet. Nam propter diuitias homines reddunt̃ nobilio-
res vt dicit Inno.in.c.ſedes apoſtolica.ē.de reſcrip.fa-
cit.l.honor.§ de honoribus.ff.de mu.& hono.paupe
res enim & miſeri cito fluxibiles ſunt vt dicit philoſo
25 phus & probatur in.l.iij.In princ.ff.de teſti.† Et æge
ſtate ſordentibus mors eſt ſolatium. & vita ſuppliciū
l.quiſquis.C.ad.l.iul.maie. & dicitur eccleſiaſtici. xl.
melius eſt mori quam indigere, nam vita eius eſt in
cogitatione victus. vnde cum appellatione familię ve
niat agnatio.l.pronunciatio in princi.ff.de verbo.ſig.
& agnatio conſeruetur per maſculos .l.familiæ.ff.eo
dem titu. ad publicam pertinet vtilitatem vt prolem,
maſculinam cōcomittentur paternæ diuitiæ eum per
eam conſeruetur memoria ęterna aſcendentium.l. libe
rorum.ff.de verbo.ſig.inſti.quib.modis ius pa.pot.
ſol.§.primo.l.&.quia.ff.de interro.ac.

Tertiò tale ſtatutum imitatur ius legis .xij.ta. per qđ
agnati præferebantur cognatis & maſculi fœminis in
ſti.ad tertul.in prin.& inſti.de hæredita.quæ ab inte-
ſta.§.item vetuſtas. Et hanc partem.ſ.quod tale ſtatu-
tum ſit fauorabile tenet Iac.de are.in quæſtione diſpu
tata quę incipit ſtatuto vel conſuetudine ſequitur Ioā.
and.in addi. Specu.ſuper rub.de ſucceſſ. ab inteſt. in
additio. quæ incipit eſt ſciendum ꝙ Ia.de are.Ang.in
d.l.quiſquis vbi dicit hoc ſtatutum eſſe æquiſſimum
& in quæſtione diſputata nobilis quidam generum,
& in conſil.ſuo.lxvij. Cyn.in.l.l.C.de adulte. lado.
in conſil.cccccxi.incipiente quatuor ſunt & in cōnſil.
xvi.quod incipit viſo themate Bal.in.l.ſi verò.ff. de
legibus habetur per Pau.de ca.in conſi.cccxxxiiij. ꝙ
incipit primus caſus dicentem non eſſe nouum natura
li.æquitati derogari per naturalem æquitatem per.l.i.
ff.de vſuca.& per.l.ita vulneratus.ff.ad.l.acquil.al-
legat etiam Bald.in.l. certum.C. vnde legi. dicentem
tale ſtatutum eſſe bonum ſed non æquum, bonum ꝓ
pter publicam vtilitatem & iſtud non incōuenit ꝙ ali
quid ſit bonum ſed non æquum vt dicit gl. in.l. pri-
ma.circa princi.ff.de iuſti.& iure.ergo dictum ſtatu-
tum factum fauore maſculorum dicitur fauorabile
& hanc credo communem opi.quam etiā tenet bald.
in.l.maximum vicium.C.de libe. præteri. Sed not.
26 † ꝙ licet ſtatutum non faciat mentiōem de maſculis
tamen eorum fauore dicitur factum ſecundum Bald.
in.l.peto.ff.de.lega.ij.ludo.In.conſi.cccccxi.Barto.in
l.i.§.filium.ff.de contratabu. Et hanc partem videtur
etiam tenere lapus in ſua allegatione.ciij.ſecundum or
dinem meum quæ incipi.in quæſtione. circa princi.
Sed aduerte quia Bal. variè loquitur in hoc articulo,
nam in.l.ij.C.de in ius vocan.dicit tale ſtatutum re-
ſpectu maſculorum fauorabile reſpectu fœminarum
odioſum per glo.ibi ſecundo Bald.in lege prima in fi.
C.de ſecundis nup.dicit quod aut quis excluditur ꝑꝑ
delictum & malos mores & hoc eſt odium. Si verò
excluditur propter prærogatiuam & honorem alteri
putā maſculorum eſt fauorabile & circa hoc debet pō
derari intentio ſtatuentis an principaliter ſtatuerit pro
pter fauorem an ꝑꝑ odium lege ſi quis nec cauſam.ff.
ſi certum pet.lege, qui exceptionem.ff.de conditio. in
debi.pro quo dico eſſe gl.in.c. ſciant cuncti. in verſi
culo alius de electio.lib. vi.in ca. ſtatutum in verbo
enumerandę de pręben.eo.li.& in.c. ſi propter in ver
bo primi anni de reſcrip.eod.lib. & vbiq; notat Ge-
27 mi.† In dubio tamen debet intelligi non propter odiū
ſtatutum ſed principaliter propter fauorem gloſſ. eſt
notabilis & ibi bal.in.l.ſecunda.C.qui ad libertatem
perue.non poſſunt.licet contra faciat gloſſ. in verſic.
ſimilibus quam ibi ponderat Gemi.in.c.ſi. de verbo
rum ſignificatione eod. libr.Bald. in.l. ſancimus .C.
de nup.dicit quòd de iure naturali ſtatutum eſt odio-
ſum ſed inſpecto iure ciuili eſt fauorabile.

Sextò Bald.in dicta.l.ſecunda.C. qui ad liber. dicit
quòd ſi ſtatutum excludit fœminas à ſucceſſione aſcē
dentiū dicitur odioſum ſi verò excludat à ſucceſſio-
ne fratrum vel tranſuerſalium dicitur fauorabile.

Septimò bal.in repetitio.l.cunctos populos in deci-
28 ma nona columna verſic.item quęro † quomodo co
gnoſcam dicit quòd ſi principaliter ſtatutum fœmi-
nas excludat propter ſexum ē odioſum.d.l. maximū
vitium: ſed ſi fauore agnatorum eſt fauorabile.l.filiuſ
fa.§.diui.ff.de legatis ſecundo. Et licet ſtatutum expreſ
ſè hoc non dicat poterit tamen comprehendi conie-
ctura quoniam ſi excludit nepotem ex filia probatur
ex hoc factum fauore agnatorum. Sed ſi nepotem ex
filia admittat probatur factum in odium ſexus mu-
liebris. Nec obſtat dicta.l.maximum vicium quia cō
cedit Bald. quòd ſtatutum continet odium ſecunda-
rio. ſed per hoc non debet dici ſtatutum odioſum per
ſupradicta.

Septimò idem bald. in lectura dictę.l.cunctos po-
pulos in quarta carta in verſiculo conſequenter quæ-
29 ritur dicitur † quòd ē mixtū ex fauore & odio princi
paliter tamen fauorem continet dicta.l.qui exceptio-
nem &.ē.dixi. Ecce ergo quā variè Bal. locutus fuit.

Conſiderabam tamen pro communi ſententia ſcili-
cet quòd tale ſtatutum ſit fauorabile facere vrgentem
rationem, quia hæreditas inuenta eſt iure ciuili, &
donum eſt iuris ciuilis textus eſt, & ibi gloſa.in lege
prima in prin.ff.de acquirendo rerū dominio tenet gl.
in.l.pro hærede in principio.ff.de acquirenda hæredi
tate & eſt text.in capitulo ius quiritium. prima diſtin-
ctio.probatur.in.l.ſeruo inuito.§ ſi pupillo.ibi ſimili-
tudine eſt iuris ciuilis.ff.ad trebellianum notat Bart.
30 in Rubrica.ff.de acquirenda hæreditate, † item pro
prium legum eſt aliquos vocare ad hæreditatem &
alios excludere .l. lege obuenire.ff. de verborum ſi-
gnificatione.l.finali.ff.de ſuis & legitimis. Modo ſic
diſpoſita per ius ciuile poſſunt in totū tolli & etiā in
parte vt.l.omnes populi.ff.de iuſtitia & iure.l.de qui
bus.ff.de legi.§.penulti.inſtitu.de iure naturali notat
Bart.in dicta.l.omnes populi.In tertia quęſtione prin
cipali, immò dicit bald.in.l. vnica in decima colum-
na in verſiculu.quartę quæſtioni.C. quando non pe-
31 tentium partes, quòd † ſtatutum in loco non dicitur
diſpenſatio ſed ius commune pro quo facit quia quæ
libet prouincia abundat ritu ſuo .c.certificari.ē.de ſe-
pul.c.illa.duodecima diſtinctione not.in capitulo pri
mo de conſtitutio.eo.lib.ergo tale ſtatutum quod eſt
ius particulare in loco vel prouincia potuit fœminas
quas prius vocauerat excludere. quia in re propria
quilibet eſt moderator & arbiter lege in re manda-
ta.C.man. poterit fœminem dotatam excludere nec
dicetur odium cum eam excludat ab eius beneficio.
& nō odio perſonarū. ſed fauore maſculorum quoa

forte

forté prędilexit ex quo per ipſos conſeruatur honeſtas familiæ, vt ſuprà dixi. Nam nemini iniuriam facit qui vtitur iure ſuo. Nec obſt. ſi dicatur † quòd legitima eſt debita filijs iure naturali, & ſic tolli nõ poteſt quia reſpondeo hoc eſſe falſum, nam cum legitima habeat certas metas à iure ciuili auctenti. nouiſſimâ. C. de inof. teſtamẽ. nõ minus in ea poteſt ius ciuile, quàm ius gentium immo plus cum det illi formã. l. an inutilis. ff. de acceptila. l. ius ciuile. ff. de iuſtitia & iure. & pondera hanc meam conſiderationem quia facit ad ea quæ ſuprà dixi in prima. q. ſcilicet an tale ſtatutum valeat.

SVMMARIVM

1 Si ſtatutum excludat filiam dotatam, an ſufficiat q. dos ſit ei aßignata per patrem in teſtamento uel aliter & limitationem uide nu. 9. et. 11.

2 Communis uſus loquendi illam interpretatur dotatã cui dos aſſignata eſt.
Et ita de conſuetudine obſeruatur in ciuitate peruſij.

3 In correctorijs etiam ex identitate rationis non fit extenſio.

4 Statutum dotatam excludens ex proprio uocabulo dotatam non includit quando nondum eſt matrimonium, fallit quando loquendi conſuetudo aliter interpretatur ibidem.

5 Vbi uerba non poſſunt de iure uerificari & ſecundum proprium ſenſum, uerificantur modo quo poſſunt.

6 Non eſt eadem ratio excludendi filiam dotatam & maritatã & dotatam nondum maritatam.

7 Ab alluſione uocabuli ualet argumentum.

8 Filia ex legato ſibi per patrem relicto non dicitur dotata.

9 Legatũ quod fit filiæ non maritatæ pro dote dicitur conditionale, ſi maritabitur.

10 Duo adiectiua ſimul ſtare non poſſunt ſine copula uel puncto q. habetur loco copulæ. ſeparatè uerò poſita ponuntur pro coniunctis ibidem.

11 Statutum dotem requirens datam, non uerificatur in promiſſa, & multo minus in aßignata teſtamento.

12 Verbum ſimpliciter poſitum intelligi debet in potiori ſignificato.

13 Filia nondum maritata per teſtamentum inſtituta in portione ſibi pro dote deſtinata, tantùm agere poteſt ad ſupplementum legitimæ. non autem ut rumpatur teſtamentum.

14 Dato q. ſufficiat dotem eſſe aßignatã filiæ ut excludatur, an illa ſtatim dotem aßignatam petere poßit uel debeat expectare donec realiter nubat. & nu. 16.

15 Legitima ſi tolli non poteſt an minui poterit reſpectu temporis, ſicut reſpectu qualitatis.
Plus & minus uidetur tam reſpectu quantitatis, quàm reſpectu temporis ibidem.

16 Legatũ pro dote an ſit conditionale uel in diẽ & an, ante nuptias peti poßit.

17 Stante prædicto ſtatu. ſi pater ſimpliciter leget centum filiæ uel eam in centum inſtituat an ipſa dicatur dotata ita q. ſit in caſu dicti ſtatuti.

18 Si pater ſimpliciter leget filiæ, deinde eam dotet: filia petit utrunque.

19 Requiſito q. filia ſit maritata, an ſufficiat ipſam ſpõſam per uerba de futuro.
Et an appellatione ſponſæ ueniat maritata ibidem.

20 Verba legis loquentis de eo, quod eſt in facto non uerificantur in eo quod eſt in fieri.

21 Vbi agitur de odio & legis correctione uerba ſtatuti debent capi in proprio ſignificato & ſtrictè.

22 Caſus omiſſus à ſtatuto relinquitur diſpoſitioni communi.

23 Vbi uerba ſtatuti non habent locum, nec etiam ipſum ſtatutum.

24 Statutum loquens de maritata locum habet in ſponſa. per uerba de præſenti licet copula non ſit ſequuta.

25 Stantę ſtatuto excluſiuo fœminarum, an neptis ex filia excluſa excludatur ſicut ipſa filia.

26 Neptis ſuccedit loco filiæ excluſæ.

27 Neptis ex filio maſculo, an excludatur per ſtatutum prædictum.

28 Si teſtator filias fœminas inſtituerit in certis rebus maſculo uniuerſali hærede inſtituto Cui ſubſtituat ſine liberis uel filijs morienti, an ipſo mortuo deficiat conditio uel non.

29 Stante dicto ſtatuto nunquid nepos ex filia excluditur, & ſub nume. 34.

30 Fœmininum non comprehendit maſculinum, Ideo appellatione abbatiſſæ non uenit abbas.

31 Vbi lex diſponit Circa aliquam qualitatem, ut lex locum habeat oportet illam adeſſe.

32 Ea ſolùm quæ prouiſione patris poſſunt prouenire ad filios, adimuntur filijs per caſum patri contingentem.

33 Filia de medio ſublata nepos intrat primum gradum.

34 Statuto ſimpliciter filiam excludente, excluditur filiæ nepos, & quilibet ex ea tanquam ex inhabili deſcendens, & quid ſi non ſimpliciter filiam excludat, ſed filiam dotatã & maritatam ibidem & nu. 38.

35 Mutato ſexu nõ mutatur ratio excluſionis: Cum filius maſculus matris non poſsit uenire niſi tanquam imago matris.

36 Angliæ Rex nihil habet iuris in regno Franciæ, quia proceſſit ex filia conſuetudine excluſa.

37 Nepos maſculus ex filia deſcendens eſt alterius naturæ, & agnationis.

38 Filia ſi ſit maritata & dotata oẽs ex ea maſculi erũt excluſi ſiue illa moriatur uiuo patre, ſiue pòſt.
Et quid in caſu contrario ibidem.

39 De ſtricta ſignificatione ad latam, etiam in exorbitantibus licita eſt extenſio.

40 Conſtitutio loquens de canonijs, habet etiã locum in omnibus beneficijs.

41 Decretalis loquens de beneficio, habet locum in dignitate.

42 Ius exorbitans de electione loquens habet locum in poſtulatione.

43 Conſtitutio ſi ſit exorbitans, & pœnalis ſimul, tunc nõ fit extenſio de ſtricta ad latam ſignificationem.

44 Sufficit illam qualitatem fuiſſe in filia, quam ſtatutum excludit, ut eius tota excludatur linea.

45 Lex. iij. de interdictis & relega. in propoſito quando procedat.

46 In reddenda, ratione legis uel ſtatuti ex multiplicibus coniecturis proceditur.

47 Filia ſi non uult dotari nec nubere ut patri ſuccedat: an haberi debeat pro dotata.

48 Filia quæ fuit contenta dote poteſt tamen ratione minoris ætatis reſtitutionem petere.

49 Pater ſi deceßit relicta poſthuma. uel infante, quam nō potuit dotare, an frater uolens eam dotare audiatur.

50 Filia tempore quo dotatur ſi ſibi reſeruauerit ius ſuccedendi patri, an ſibi hoc proſit, & quando.

51 Pater poteſt filiam inſtituere etiam ſi habeat maſculos quando teſtamentum expreßè non prohibet fœminas ſuccedere.

52 Maſculis an ſit ius quaſitū in hæreditate patris uiuentis, ſaltem ſpe: & an illud ab eis aufferri poßit.

53 Filia monaſterium ingrediens an habeatur pro dotata ſi tūc temporis eius pater quicquā monaſterio donet: uel ſuper altari relinquat.

54 Filia quæ religionem profitetur an maritata dicatur.

55 Sub indefinita dotis appellatiōe an intelligatur illa quæ matrimonio ſpirituali datur.

56 Pecunia relicta ſuper altari dum filia religionem ingredetur an filiæ, an uerò monaſterio acquiratur.
Et an pro dote habeatur ibidem & nu. 53.

57 Statutum de dotata excludenda ab hæreditate patris an intelligatur de dote quæ datur reſpectu. matrimonij Carnalis, an num etiam de data reſpectu ſpiritualis.

58 Statutum moniales à ſucceßiune excludens, an & quando ualeat.

59 Statuto dicenti filiam debere contentari dote ſibi data an locus ſit, ſi dos pro ea data ſit eius marito.

60 Quid ſi talis dos ſit promiſſa, uel ſoluta marito filia ignorante.
Item quid ſi tacente & non contradicente ibidem.

61 Vxor an præſumatur ſcire facta mariti.
Et an coniunctus præſumatur ſcire facta coniuncti ibidē.

62 Pater ſi promiſit dotem. ſed noluit ſoluere ſicq; decesſit: an filia poterit ſuccedere ſtante ſtatuto fœminarum dotatarum excluſiuo, licet hæres uelit eam ſoluere.

63 Filia quæ fuit nupta, ſed tempore mortis patris reperitur uidua: an ſub ſtatuto contineatur.

64 Vbi ſtatutum requirit certam quantitatem, an ſufficiat illam ab initio fuiſſe licet poſtea deficiat.

65 Legatum factum uiduæ tempore mortis patris an debeatur illi quæ fuit uidua licet pòſt maritetur.

66 Filia dotata à patre, uel matre per ſtatutum excluſa: an etiā excluſa erit, ſi ab auo uel ab auia dotetur.
Et an appellatione patris uel matris ueniat auus uel auia ibidem.

67 Si ſtatutū excludit dotatam à patre uel matre an excludet dotatam à fratre uel à ſeipſa.

68 Statutum ſimpliciter excludens filiam dotatam debet intelligi à ſucceßione dotantis, non alterius.

69 Limita locum non habere quando ſtatutum excluderet dotatam à quacunq; perſona.

70 Filia dotata de proprijs bonis an excludetur per ſtatutū dotatam excludens.

71 Filia ſi mortuo patre dotetur à matre, uel econtra an uirtute ſtatuti excludetur ab hæreditate parentis mortui.

72 Verba ſtatuti non ſunt trahenda ad iniquum nec durè interpretanda, ſed benignè.

73 Statutum dubium intelligendum eſt ſecundum ius commune.

74 Facilius impeditur & tollitur fiendum & deferendum, quā iam factum & delatum.

75 Statutum excludens filiam fœminam illam, non excludit ſi uocetur ex teſtamento patris.
Et quid ſi moritur ab inteſtato pater, an filia ex tacita uoluntate defuncti ueniat ad ſucceſsionem eius, & an tantum operetur tacita uoluntas, quam expreſſa ibidem.

76 Volūtas & mēs teſtatoris præſumitur eſſet alis qualis eſt diſpoſitio cōſuetudinis uel ſtatuti ſuæ patriæ.

77 Præſumendum eſt quem actum facere ſecundum q̃ diſponunt ſtatuta, & conſuetudines, & hoc intelligitur nedum in ultimis uoluntatibus, ſed etiam in actibus inter uiuos.

78 Quando quis accipit emphiteoſim pro ſe & filijs ſuis an & quando ueniant filiæ.

79 Clericus ſecularis ſi impetret præbendam, quæ non eſt conſueta conferri ſeculari non habebit: quia nihil ualet impetratio talis etiam motu proprio facta.

80 Stante conſuetudine eccleſiæ q̃ emphiteoſis concedatur uſq; ad tertiam generationem, illa ſi ſimpliciter concedatur, intelligitur conceſſa ſecundum conſuetudinem.
Et plura de conſuetudine ibi.

81 Quandocunq; quis repellitur ab aliqua actione reſpectu certæ qualitatis ſufficit tempore quo uult agere adeſſe qualitatem ut repellatur.

82 Filia agente ad hæreditatem maternam ut admittatur, quæ conſiderentur tempora.

83 Filia quæ dotatur uidetur uelle illud, quod ex dotatione ſequitur.

84 Participium dotata appoſitum in ſtatuto poteſt etiā includere futurum ius.

85 Ius ciuile uel ſtatutum poteſt facere hæredem deſinere eſſe hæredem.

86 Quando ſtatutū non dicit ſimpliciter q̃ filia dotata non ſuccedat, ſed q̃ nullum regreſſum habeat &c. an uideatur filia non ſolū excluſa à iure ſuccedendi, ſed etiam à iure conſequendi eſſentialiter portionem ſuam & nume. 88. & ſub numero. 89.

87 Aliud eſt excludi à ſucceßione, aliud à iure conſequendi.

88 Si ſtatutum dicat filiam dotatā nullū habere regreſſum &c. Quid important iſta uerba ſimul iuncta.

89 Statutum in materia maximè odioſa loquens in actore locū non habet in reo.

90 In hærede ſuo quando agitur de hæreditate patris ab inteſtato, tempus mortis patris tantū inſpicitur.

91 Filia matri non efficitur hæres ipſo iure, cum non ſit in eius poteſtate.

92 Filia antequam adeat in hæreditate materna nō habet aliquod ius licet habeat beneficium iuris adeundi.
Ius quærendum non dicitur in bonis noſtris ibidem.
Cui competit ius adeundi, non dicitur propter id ius habere in bonis ibidem.

93 Facilius retinetur & difficilius perditur ius in re, quàm ius ad rem.

94 Filia ſi nolet per patrem dotari, ſed ſibi reſeruat hæreditatem maternam & ius ſuccedendi, an poſſet per patrē cogi.

95 An & quando filia dotata excluſa per ſtatutum ab hæreditate patris ſtatuto non obſtante ipſo iure hæres dicatur.

96 Filia an ſaltem in dote ſibi data ſit hæres, & in ea hæredis nomen habeat.

97 Filia an dicatur hæreditatem matris adiuiſſe ex quo pater penes ſe illam retinuit.

98 Si pater in teſtamento inſtituit filiam in aliqua re uel certa portione, & poſtea dotatur à matre an poterit habere id quod ſibi per patrem relictum eſt.

99 Tacita renunciatio quæ ſurgit ex dotatione non debet plus operari quàm expreſſa.

100 Filia à patre exhæredata uel præterita in teſtamento ſi an-

toquā

tequã teſtamentũ impugnet, dotetur à matre uel ecõtra, an poterit poſtea dicere teſtamentum nullum.

101 *Si pater leget centum filiæ pro dote & in illis eidem ſubſtituat, an ualeat ſubſtitutio.*

Et quid ſi ſubſtituat ſi illa ſine liberis deceſſerit an ualeat ibidem.

102 *Licet dos ſit debita filiæ, non tamen ſuccedit in illa ueluti in legitima.*

103 *Pater habens plures filias illas dotando inuicem ſubſtituere poteſt per fideicommiſſum.*

Subſtitutio fideicõmiſſaria mutuo facta neutrum dicitur grauare ibidem.

104 *Donatio reciproca inter uirũ & uxorem ualet: nec requirit inſinuationem, cum non ſit mera liberalitas.*

105 *Statutũ q̃ ſtantibus maſculis &c. an habeat locum in iudæis in eo loco commorantibus.*

106 *Quòd maſculus fœminam excludat eſt de lege Moſaica.*

107 *Populi appellatione ueniunt iudæi.*

108 *Statutũ fœminarum excluſiuum an locum habeat in filia dotata antequam tale fieret ſtatutum.*

109 *Statutũ diſponẽs expreſſe q̃ trahatur ad filias de præterito dotatas, an illam comprehendet quæ de præterito dotata hæreditatem cum fratre iam diuiſerat.*

110 *Filia dotata ſemel excluſa per maſculum exiſtentẽ tempore mortis patris, mortuo poſtea filio an admittetur ad ſucceſſionem.*

111 *Sufficit q̃ paulo momento hæreditas peruenerit ad maſculos, ut filia perpetuò excludatur.*

112 *Si ex conſuetudine uel pacto regnum debetur primogenito. Secundogenitus etiam mortuo primogenito ſine filijs non admittitur ad regnum.*

113 *Si ſtatutum excludat filiã donec ſuperſit maſculus excluſio eſt temporalis.*

Secunda quæſtio principa.

1 CIRCA ſecundam principalem. q. ſ. quam perſonam intendat ſtatutũ excludere. Primò quæro † an ſi ſtatutum excludat filiam dotatã ſufficiat q̃ dos ſit ei aſsignata per patrem in teſtamẽto vel aliter videtur q̃ non quia ex quo ſtatutum loquitur de filia dotata videtur requirere q̃ ſit maritata, q̃a dos ſine matrimonio eſſe non poteſt. l. filia. C. de don. ante nup. Secundò ſicut non poteſt dici nupta ante matrimonium text. eſt in. l. q̃d pupillæ. ff. q̃n dies lega. ce. ita nec dotata. Contrarium tenet Bar. in. l. titio cẽtum §. titio genero. ff. de condi. & demon. in ver. quæro ſtatutum &c. primò per illum tex.

Secundò per. l. non eſt matrimonij. ff. de rit. nup. & per. l. qui pupillam. ff. de ritu. nupt.

Tertiò per gl. quæ hoc videtur velle in. l. cum plures. §. 1. ff. de admi. tuto.

Quartò ſtatutũ loquitur de filia dotata à p̃re &c. Sed pater dotem aſsignando exercuit actum dotandi quantum in eo fuit. l. mulier. §. 1. ff. de condit. inſti. l. ſtichũ q. ff. de ſtatu liber. ergo &c. & p̃ hoc dicit Bar. apparere ſo. ad cõtraria & Bar. ſequitur. Bal. in. l. nõ

2 fine. C. de boniſq; libe. dicẽs ita † conſuetudine obſeruari in ciuitate peruſij quia communis vſus loquendi interpretatur illam dotatam cui dos eſt aſsignata tu dic ad hoc facere gl. no. in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac. quæ dicit q̃ dos ſit ex prouiſione. idem etiam ſequitur Paul. de caſtr. in conſilio. cccxxi. quod incipit ſuper eo quod quærit dicens fortius hoc procedere etiam ſi dos eſſet ſub conditione relicta. Ioan. tamen. de Imo in. d. § ticio genero dicit opi. Bar. & Bal. æquam, ſed de iure non procedere. Primò quia ſtatutum correctorium eſt. d. l. maximum vitiũ ideo eius verba ſunt propriè & ſtrictè intelligẽda vt no. Dy. in l. ff. de verbo. ſigni. & no. in. l. conſtitutus. ff. ad municipa. maximè quia concernit præiudicium alterius ergo ſtrictè interpretandum vt minus lędat. l. ij. C. de

3 noxa. c. dilectus ſuprà de conſuet. maximè quia † in correctorijs etiam ex identitate rationis non fit extenſio iuxta no. in aucten. quas actiones. C. de ſac. ſanc.

4 eccle per gl. in ver. eligatur in cle. i. de elect. † conſtat autem q̃ ſtatutum ex ꝓprio vocabulo excludẽs mulierem dotatam non includit dotatam quãdo nondũ eſt matrimo. vt. ſ. dixi. Item facit tex. ad hoc in. d. § ticio genero in verſi. conſtante. Fallit tamen ſm ipſum quando conſuetudo loquendi aliter interpretatiua eſſet. l. cum delanioni. § aſinam. ff. de fund. inſtr. Non ob. d. l. non eſt. & d. l. qui pupillam. quia ibi nõ dicitur quod mulier incipiat eſſe dotata antequam ſit matrimonium ſed dicitur quod ſi pater in teſtamento ordinauerit quod puella maritetur tutori vel filio tutoris licet aliàs non poſſet toto titulo. C. de interdic. ma. tñ hoc caſu tutor vel eius filius poterit accipere eã.

Secundò non obſt. glo. in. d. l. cum plures. §. i. quia potius ſentit contra Barto. dum dicit quid ſi pater dotem aſsignet filię erit dotanda & ſic innuit quod nondum erat dotata.

5 Tertiò non obſt. d. l. mulier. §. i. quia † ibi nõ potuerunt verba de iure verificari ſecundum proprium ſenſum ideo verificantur modo quo poſſunt, quæ ratio ceſſat in caſu noſtro quia verbum dotata poſitum in ſtatuto verificari poſſet in maritata facit quod notatur in. l. meuius in. l. qui hæredi. & in. l. hęc conditio la. i. ff. de condi. & demon. & hanc partẽ etiam Rapha. cu. in. d. §. ticio genero motus primò quia ſtatutum debet propriè intelligi niſi aliud vſus loquẽdi in loco diſponat ergo debet propriè intelligi de filia dotata & maritata.

6 Secundò quia † non eſt eadem ratio excludendi filiam dotatam & maritatam & dotatam nondum maritatam. maximè poſt mortem patris, quia communiter videmus q̃d ſorores male tractantur à fratribus.

7 Tertiò facit † alluſio vocabuli ex qua argui põt. l. ij §. appellata. ff. ſi cer. peta. l. tiguri. ff. de ver. ſigni. notatur in. l. 1. in princip. ff. de acqui. poſſ. & in. l. l. ff. de teſta. dotata autem dicitur. i. dos data. ergo dos data non eſt. non poteſt dici dotata, & ſic in ea verba ſtatuti non verificantur.

Quartò videtur caſus in. l. ſeruo inuito in. §. ſi teſta-

8 tor. ff. ad trebel. vbi † ſi pater legat centum filię pro dote filia ex hoc non dicitur dotata. ſed habet actionem ex tali legato vt illud cõſequatur ad hoc vt ſit dotata ergo ex tali legato non dicitur dotata.

9 Quintò facit quia † legatum quòd fit filiæ non maritatæ pro dote dicitur conditionale ſi maritabitur vt dicit Barto. in. d §. ticio genero &. ꝫ. dicam in ſequenti. quæſtio. Sed quandiu pendet conditio dotis filia non dr̃ dotata caſus in. l. 1. §. ſub conditiõe. ff. de colla. dotis ergo p̃ talẽ deſtinationẽ filia interim non dicetur dotata & p̃ cõſequens non cõprehendet in ſtatuto. & iſta pars de iure verior vr̃ quam ſine dubio limita procedere. vbi ſtatutũ excluderet dotatã & maritatã quo caſu non ſufficeret filiam in teſtamẽto fore dotatã ſm

bal.in.d.l.non ſine.ꝑ quo facit quia dotata & marita
ta ſunt † duo adiectiua quę ſtare nõ poſſunt ſine copu
la vel ſine puncto qui haberetur loco copulę gl.not.
in.l.pretia rerum.ff.ad.l.fal.in.iij.§.duę cauſæ.ff.ad
carbo.in.l.ſępe.ff.de verbo.ſigni.in.l.cum duobus
§.ſi in coeunda.ff.pro ſoc.no.Imo.poſt gl.in cle.ſę
pe in.v.col.de verb.ſigni.Pe.de anc.Gemi.& Imol.
in.c.fi.de pactis eo.li.notatur in.l.qui cũ plures.ff.
de vulg.& pup.pręterea duo adiectiua ſeparatè poſi
ta in dubio ponũtur pro coniunctis maximè in.l.vel
ſtatuto ſm Bar.in.d.l.ſępe & ſic perinde eſt ac ſi dice
ret ſtatutũ ſi aliqua filia maritata dotata fuerit quo ca
ſu requirit cõcurſus vtriuſq; vt ꝑ Bar.in.l.i.ff.de lu.
& iur.& in.l.ſi is qui.§.vtrum.ff.de reb.dub.ꝑ doc.
in.c.ij.de reſcrip.& ad propoſitũ bũ facit ꝙ no.Bal.
in.l.gallus §.etiam in fi.ff.de lib.& poſth.ergo nõ ſuf
ficit quod pater filię in teſtamento prouiderit.

11 Secundò † limita procedere ſine dubio quãdo ſta
tutum requireret dotẽ datã quia tunc non verificatur
in dote promiſſa & multo minus in dote deſtinata in
teſtamento vt no.Bar.in.l.iubemus.§.ſane.C.de ſac.
eccl.quẽ ſequit Bal.& ludo.in.l.ab hoſtibus.§.ſi vir.
vxorem.ff.ſol.ma.& Pau.de ca.in.l.ſi marito.§.i.ff.
eo.ti.no.plenè Andr.de iſer.in.c.i.de ſucceſ.feu.et
facit quia aliud eſt dotem datam eſſe aliud promiſſam
& ad eam actionẽ habere probatur in.l.ſciendum.§.ſi
fundus.ff.qui ſatiſ.cog.&.l.minus.ff.de reg.iu.prę
12 terea † verbum ſimpliciter poſitũ intelligi debet in po
tiori ſignificato inſti.de iure naturali §.ſed ius.l.i.ff.ſi
ager.vectigalis & debet propriè intelligi.l.i.§.ſi is qui
ff.de exercito.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de lega.
iij.c.in noſtra.ē.de iureiur.ergo cum requirat ſtatutũ
dotem datam & per conſequens matrimoniũ eſſe cõ
tractum ſine quo dos eſſe non põt.d.l.fi.ergo.&c.

13 † Salubre ergo & bonum conſilium eſt ꝙ pater in
teſtamento inſtituat filiam nondum maritatam in illa
portione deſtinata pro dote ne aliàs puta teſtm̃ rũpat
quia hoc caſu agere non poteſt niſi ad ſupplementum
legitimę iuxta no.in.l.omnimodo.&.l.quoniã.C.de
inoffi.teſta.vbi tñ inſtituta non foret ſi in teſtamento
eſſet appoſita clauſula codicillaris licet filia diceret te
ſtamentum nullũ tanquã pręterita cogeretur tñ hære
ditatem reſtituere hæredi vltra id quod perciperet pro
ſua legitima ſm cõem opi.de qua in auc.ex cauſa.C.
de lib.pręte.& in.l.filio pręterito.ff.de iniuſt.rup.

† Tertio quæro retenta opinione quod ſufficiat
14 dotem eſſe aſsignatam filię an filia excluſa per ſtatutũ
ſtatim poſsit petere dotem aſsignatam vel debeat ex
pectare donec realiter nubat quæſtio eſt antiqua diſpu
tata per Rizar.malũbrę qui terminauit quod ſtatim
poſsit peti quia dos quam ſtatutũ mandat dari filię ex
cluſę ſuccedit loco legitimę de qua reijcitur oẽ graua
men.d.l.oĩmodo.&.l.qm̃ Io.an.in addi.Spe.in rub.
de ſta.mo.& Cy.in.l.ſancimus.C.de nup.referũt ar
gumenta Rizar.ſed Cy.aliter videt loqui Bar.in.d.
§.titio genero reprobat hanc opin.duplici rõne.Pri
ma quia ſtante dicto ſtatuto dos non poteſt ſuccedere
loco legitimę cum nulla legitima debeatur vt dixi ple
nè in.i.q.prin.Secunda ratio eſt ꝗ a poſito qđ debeat
lĩma & dos in eius locum ſuccedat tamen quia vo
luit ipſe Rizard.quod † licet lĩma tolli non poſ
15 ſit per ſtatutum poſsit tamen minui certę ſicut poſſet
minui reſpectu q̃titatis ita poterit reſpectu temporis
quia plus videtur & minus tam reſpectu quantitatis
quàm temporis.§ plus inſti.de ac.ſed dos & relictum
pro dote ſui natura videtur dilatum in tempus matri

monij caſus eſt in.l.quod pupillę.ff.quando dies leg.
ced.ergo quia dos ſine matrimonio eſſe nõ poteſt.d.
l.fi.ſic & ſtipulatio pro dote.l.tali.ff.de iure dotium
ideo remanebit tale relictum conditionale ſi contraha
tur matrimonium.Re tamen vera per ſtatutum poteſt
in totum tolli legitima vt dixi ſuprà in prima princi
pali quæſtione.Concludit ergo Bar.ꝙ ſtante dicto ſta
16 tuto † relictum pro dote eſt conditionale ſi matrimo
nium ſequetur & ante conditionem peti non põt.Pre
terea poſito quod non eſſet conditionale negari non
poteſt quin ſit in diem vt dicit Bald.in.l.quoniam.C.
de inoff.teſt. Modo cum talis dies ſit incertus videt
conditionalis.l.dies incertus.ff.de condi.& demon.
ſiue ergo ſit in diem ſiue ſit ſub cõditione ante nuptias
peti non poteſt ſm Barto.quam opi.pluries conſulen
do ſecutus eſt Paulus de ca.vt ipſę dicit cõſil.lxxvi.
quod incipit viſo puncto vbi etiã dicit ſe vidiſſe per
alios conſultum.Interim tamen filia debebit alimẽta
ri arg.l.qui filium.ff.vbi pupillus educa.debeat iun
ctis notatis per Cyn.in.l.alimẽta.C.de neg.geſt. Bal
tamen in.d.l.ſancimus.C.de nup.tenet opi.Rizardi
dicens illam æquiorem ꝙ opi.Bar.de quo per Paul.
de caſt.in.d.l.conſi.lxxvi.vi. qui ſaluat opinionem
Barto.& plenius per eundem in conſi.ccxxxi.incipi.
ſuper eo quod quęritur.

17 Quartò quæro † ſtante prędicto ſtatuto quid ſi pa
ter ſimpliciter leget centum filię vel in centum eã inſti
tuat an ipſa dicatur dotata quod ſit in caſu dicti ſtatu
ti.dic quod non quia legatũ vel talis inſtitutio multũ
differt à conſtitutione dotis.l.filia legatorum cum ibi
notatis.C.de leg.aliàs ſequeretur quod mulier ſi nũꝙ
nupſiſſet ea quocunq; legato diceretur dotata quod le
ge non probatur vnde iſte caſus omiſſus à ſtatuto re
linquitur diſpoſitioni iuris communis.l.ſi cum dotẽ
incip.ff.ſolu.ma.l.conſtitutionibus.ff.ad municipa
les maximè cum agatur de lege corrigenda.& mate
ria exorbitanti arg.l.cum quidam.ff.de lib.& poſt
hu.Item ceſſat qualitas requiſita à ſtatuto.ſ.dotatiõis
ergo ceſſabit & ipſum ſtatutũ.l.iij.§ hoc aũt.ff.de iti
ne.actuꝙ priua.& ita de facto conſuluit Franciſcus
tigrini.&.do.Andreas filius domini Raymondi de
monte robiano quod no.Tu dic optimè facere quod
notat barto.in.l.huiuſmodi §.cum pater.ff.de leg.i.
18 Dicens ꝙ † ſi pater ſimpliciter leget filię deinde illam
dotet filia petit vtrunq; & ſic patet ꝙ legatum non in
telligitur factum ex cauſa dotis ad quod vide not.in
d.l.ſi cum dotem.§ ſi patri.ff.ſolu.ma.& per ludo.in
conſi.cciij.q.incipit videmus primò.

19 Quintò quæro † præſuppoſito ꝙ requiratur filiã
eſſe maritatam an ſufficiat quòd ſit ſponſa licet ma
trimonium per verba de præſenti non contraxerit.
Iacob.de aret.& Petr.& refert Cyn.in.l.non ſine.C.
de boniſq; libe.tenent quòd non.primò quia vbi tra
ctatur de odio.ſponſa non continetur appellatione
maritatę.l.ſolet in fin.& ibi hoc nota.Alberi.bald.
Angel.ff.de hijs qui notantur infamia & bald.in.l.
ſi ante.ff.ſoluto matrimo.vide Panormi.in.c.illud
de pręſumptioni.

Secundò facit.l.ſi quis officium.ff.de ritu.nupt.
l.quod ſeruus.ff.de conditio.ob cauſam.l.ſancimus
C.de nupt.l.cum teſtator.C.de teſtamentaria manu
miſ.quibus probatur quòd appellatione ſponſę non
venit maritata.

Tertiò facit,quia ſponſa eſt futura vxor.l.prima
de ſponſal.cũ.l.ſequenti.& quòd futurum eſt non
dum eſt.l.& qui nondum.ff.de pignor.ergo &c.

Quartò

20 Quartò † verba legis loquentis de eo quod eſt infa
cto non verificantur in eo ꝙ eſt in fieri.l.ſi quis id qđ
.§.primo.ff.de iuriſ.om.iudi.

21 Quintò † vbi agitur de odio & legis correctione
verba ſtatuti debent capi in proprio ſignificato & ſtri
ctè.l.precipimus.C.de appella.l.ſancimus.C.de teſt.
glo.in.l.tam is.§.i.ff.de dona.cau.mor. & in auct.
quas actiones.C.de ſac.ſanc.eccle.& in.clemen.pri-
ma in verbo eiſdem de ætа.& quali. notat Bar.in.l.
omnes populi.ff.de iuſti.& iure.& Imo.in.l.ſi verò
.§.de viro.ff.ſol.matrimo.

Sextò xbi verba ſtatuti poſſunt aliquid operari nũ
quam ſunt interpretanda.l.ſi à domino.§.ſi predo.&
ibi Ang.ff.de pe.hæc.facit.l.illud.ff.eo.tit.

22 Septimò iſte † caſus omiſſus à ſtatuto quod loqui
tur de maritata relinquitur diſpoſitioni cõi.l.cõmo
diſsimè.ff.de libe.& poſthu.cum ſimilibus.

23 Octauò † vbi verba ſtatuti non habent locum nec
etiam ipſum ſtatutũ.l.ſi ſeruũ.§.non dixit prętor.ff.de
acqui.hære.& ita etiam tenet Alberi.in.d.l.non ſine
licet referat quoſdã tenere contrariũ. Eandẽ quoq;
ſententiam tenet Pe.de ancha.in repe.c.canonum ſta-
tuta,de conſti.in col.clxxij.ver.quæro de qõne,fal-
lit tamen hęc cõis opinio vbi forent contracta ſpõſa-
lia de futuro inter impuberes quæ poſt ſuperuenientiã
legitimę ætatis tranſiuiſſent in matrimoniũ iuxta no.
in.c.i.de deſponſ.impuberum lib.vi.nam in tali ſpõ
ſa ſtatim haberet locum etiam ſi copula ſecuta nõ fo-
ret.l.nuptias.ff.de reg.iur.facit qđ notatur in.l.deo
24 nobis.C.de epiſ.& cle.Ex quibus infero † tale ſtatu-
tum in dubio habere locum in ſponſa per verba de p̄-
ſenti licet nundum copula ſit ſecuta & ita ſentiunt prę
fati ſcribentes ad quod videnda ſunt quæ in ſimili.q.
plenè tangit Panor.in conſi.ſuo primo.Incipiente q-
dam A contraxit ſponſalia.

25 Sextò quæro † an neptis ex filia excluſa ſtãte dicto
ſtatuto excludatur ſicut ipſa filia Cyn.poſt Nicolaũ
de matarellis in.l.i.C.q̄ ſit long.conſue.tenuit ꝙ ſic
idem Bald.& Imo.in.l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol.mat.
& Bal.in.l.maximum vitium.C.de libe.p̄te.& in.l.
qđ vero.ff.de legi.& in.l.illam.C.de colla.& in.l.de
quibus.ff.de legi.& Ang.in.§ ne quid in auct.de trie-
te & ſemiſſe & in cõſi.cccxliij.ꝙ incipit totum dictũ
ſtatutum & Pau.de caſt.in conſi.cccxxxiiij.incipien.
primus caſus in.iij.colũ.pro hac ſententia primò fa-
cit quia ratio conſeruatiõis familię fortius excludit ne
ptem quàm filiam ergo &c.

Secundò facit ꝙ notat Bal.in.l.gallus in.§.inſtitutes
ff.de libe.& poſthu.& Bar.in.l.liberorum.ff.de ver
bo.ſigni.cuius dicta ſequitur Pet.de anch.in cle.i.de
baptiſmo,& facit quod notat Bal.in.l.in ſuis in fin.
ff.de libe.& poſthu.& in.c.i.§.hoc autem notandum
qui feudum da.poſ.in vſi.feu.de quo etiam per do.
Signorolum in conſilio.clxi.

26 Tertiò facit quia † neptis ſuccedit loco filię excluſę
ergo & ipſa excludetur & ita Bal.in.l.venia.C.de in
ius vocand.& Panormi.in conſilio ſeptuageſimoſe-
xto.incipiente quidam deceſsit.

27 Septimò quæro † an neptis ex filio maſculo exclu
datur per dictũ ſtatutum Bal.ſingulariter in.d.l.ve-
nia.tenet ꝙ non quia neptis ex filio maſculo reprę ſen
tat perſonam patris qui ſuccedebat ergo &c. Con-
trarium tenet ibi Rapha.Fulgo.qa ſicut filia propria
defuncti excludit ita & neptis ex filio q̄ non debet eſſe
melioris cõditionis ar.l.ſi viua matre.C.de bo.ma.
Item qualitas maſculini ſexus q̄ erat in patre ceſſat in
filia & ſicut patrem repręſentare non poteſt quia non
habet qualitatem requiſitam à ſtatuto.arg.l.fin.C.de
naturali.libe.& hoc argumento vtitur barto.in.d.l.
liberorum in verſicu.pone retento &c.

Tertiò in nepte etiam ex filio ceſſat ratio ſtatuti.ſ.
conſeruationis agnatiõis quam.ſ.dixi in prima prin
cipali quæſtiõe ergo &c. Et ad iſta faciũt quæ pulchrè
notat Pau.de caſt.in conſi.lxxviij.incipien. caſus fre-
28 quenter contingit vbi quęrit † an ſi teſtator filias eius
fœminas inſtituerit in certis ſuis rebus inſtituendo ma
ſculum vniuerſaliter cui ſubſtituat ſi ſine filijs vel libe
ris moreretur an filio moriente relicta filia fœmina de
ficiat conditio vel non de quo ibi per eum & per eun
dem in conſilio.ccclv.quod incipit viſo dicto teſta-
mento & in conſi.clxxxix.incipiente.videtur dictum
plenè per modernum bononienſem in.l.cum acutiſsi
mi.C.de fideicom.col.clxx.

29 Octauò quæro † nunquid nepos ex filia excluda-
tur ſtante dicto ſtatuto. Franciſcus tigrini.in quoddã
ſuo conſilio incipiente ſuper quæſtione quæ ori.con-
ſuluit nepotem maſculum ex filia fœmina non exclu-
di à ſucceſsione aui.immò prę teritum poſſe rumpere
teſtamentum non obſtante dicto ſtatuto,mouetur pri
mò quia caſus iſte omiſſus eſt à ſtatuto ergo &c.d.l.
commodiſsimè.

30 Secundò quia † fœmininum non comprę hẽdit ma
ſculinum.l.ſi ita ſcriptum in princip.ff.de leg.ſecun-
do vbi dixit tex.peſsimum exemplum eſſe ſub fœmi-
nino genere maſculinum comprę hendi facit.l.g duos
ff.de lega.iij.quod iſtud tenet glo. & barto.in.l.i.ff.
de verbo.ſigni.facit glo.in clemen.attendentes de ſta-
tu mona.dicens ꝙ appellatione abbatiſſę non venit
abbas.quod maxime procedit in ſtatutis quæ non re-
cipiunt interpretationem extenſiuã.Ex quo infert Al-
bericus in prima parte ſtatutorum.q.viij.quod ſtatu-
tum prohibens ſub pœna dominos nõ tenere in ſuis
agris capras ne vicini damnificentur,non habet locũ
in tenente techum,& ita dicit tenere Hoſti.& fuiſſe de
ciſum in ciuita.mutinę de conſilio Alberti Papien.

31 Tertiò quia † vbi lex diſponit reſpectu certę quali
tatis ad hoc vt lex locum habeat oportet illam quali
tatem adeſſe.l.prima.§.non autem.ff.ſi quis teſta.lib.
eſſe iuſ.fue.l.iij.§.hoc autem,ff.de itine.actuq; priua.
l.in delictis.§.ſi detracta.ff.de noxali.ergo cum ſtatu-
tum non loquatur ſimpliciter ſed excludat filiam do-
tatam vel maritatam quæ qualitas cadere non poteſt
in nepote maſculo ergo &c.

Quartò vbi verba ſtatuti locum non habent ibi
nec etiam ſtatutum.

32 Quintò † ea ſolùm quæ ad filios peruenire poſſunt
prouiſione patris adimuntur filijs per caſum in patre
contingentem non ea quæ prouiſione legis veniunt.l.
ſi arrogator.ff.de adoptioni.Sed ſucceſsio aui ad ne-
potẽ nõ prouiſiõe patris, ſed legis transfertur.l.lege
obuenire.ff.de verborum ſignificatio.l.fina.de ſuis
& legitimis.l.nam & ſi in princip.ff.de inofficio.te-
ſtamento facit.l.cum quæritur in ratione ſua.ff.de
33 bon.liberto.ergo &c. Et ad hoc facit quia † filia de
medio ſublata nepos intrat primum gradum.l.pater
filium.ff.de inoffic.teſtamento.l.ſi quis filium.C.eo
dem titulo. Nec obſt.ſi dicatur qnòd ſit eadem ra-
tio in nepote maſculo ad excludendum eum quæ eſt
in filia,ſcilicet vt bona conſeruentur agnatis.quia di-
cit ꝙ quia in ſtatuto mens & ratio non eſt expreſſa nõ
eſt licitũ ex illa arguere vt dicit gloſ.iij.in.l.ꝗpula.ff.
de in ius voc.& in.l.non dubium.C.de legi.

Contrarium tamen tenuit Bar. licet de prędictis mē
tionem non faciat in. l. liberorum. ff. de verbo. ſigni.
& in. l. ij. §. fin. ff. ad tertul. quē ſequit Pet. de ancha. in
cle. i. de baptiſ. & ludo. in ſuo conſilio. xi. inci. viſis
ac diſcuſsis dicēs idem tenere Cy. in. l. i. C. quę ſit lō.
conſue. & Bal. in. l. ꝙ vero. ff. de legi. adde Idem tene
re Andream de iſer. in. c. i. de natu. ſucceſ. feu. Bald.
34 tamen in. d. l. maximum vitium diſtinguit ꝙ aut † ſta
tutum ſimpliciter excludit filiam & tunc nepos & q-
libet ex ea deſcendens dicitur excluſus tanquam deſcē
dēs ex inhabili materia ar. l. x. C. de libertis & eorum
li. facit. c. i. §. hoc autem notandum. qui feud. da. poſ.
aut non ſimpliciter loquitur putà quia excludit filiā
dotatam & maritatam & tunc aut filia ſuperuixit pa
tri & hoc caſu nepos ex ea excludetur aut prędeceſsit
patri & tunc nepos non excluditur quia tunc in eo ceſ
ſat ratio ſtatuti, ſcilicet dotationis & idem tenet Bal.
in. l. ſancimus in princip. C. de inoff. teſta. Ced tu con
ſidera primo ad hoc facere quæ dixi ſuper glo. fin. in
hoc capitulo. Item aduerte quod omnes rationes qui
bus mouetur Bal. ad dicendum ꝙ nepos ex filia mo-
riente poſt mortem patris excluditur militant etiam
quando pater primò moritur præterea & illę ratiōes
quibus ſuprà cōcluſum eſt neptem ex filia excludi ha
bent locum etiam in nepote maſculo ex filia ergo &c.
35 quia † mutato ſexu non mutatur ratio excluſionis cū
talis non poſsit venire niſi tanquam imago matris ar
gu. l. illam circa fin. C. de colla. igitur excluſa erit to
ta linea ex filia deſcendens. & facit quia niſi actus in
in principio ſumat initium non poteſt ex illo fieri vl-
terior productio. l. quæcunq; gerimus. ff. de actio.
& obligatio. Sed principium, ſcilicet filię eſt exclu-
ſum ergo &c.

36 Tertiò † ad hoc facit ꝙ no. Io. an. in. c. ad apoſtoli
cę de re iudi. li. vi. & Bal. in. l. i. ff. de ſenato. vbi dicit
ꝙ Rex Anglię nullum ius habet in regno francię
quia proceſsit ex filia quæ de conſuetudine non ſuc-
cedit in regno & cauſato non eſt plus virtutis quā pro
cedat ab influenti potentia cauſę ſecundum ipſum. et
hanc partem ſequitur idem Bald. in. l. cunctos popu-
los. in. xv. colū. C de ſumma tri. allegat Guil. & Ci.
in. l. de quibus. ff. de legi.

Quartò † ſtatutum non ad perſonā, ſed ad naturā
37 habuit reſpectū ideo quia nepos maſculus ex filia de-
ſcendens eſt alterius naturę & agnationis certę licet fi-
lia de medio tollatur nō ꝓpter hoc deſcendēs ex ea ſub
intrat gradum vel locum, faciunt quæ voluit Bal. in
d. l. maximum in. ij. col. † Conclude ergo quod ſi filia
38 ſit dotata & maritata omnes ex ea deſcendentes fœ-
minæ & maſculi erūt excluſi ſiue filia morieť viuo pa
tre ſiue poſt, vbi vero filia non eſſet dotata & marita-
ta ſine dubio ſuccederet patri pręmorientī & ipſa & oēs
ex ea deſcendentes, Sed ſi pręmoriretur forte tunc poſ
ſet fieri diſtinctio inter nepotem maſculum & neptem
ex ea quia neptis ſi dotetur & maritetur per auum nō
ſuccedit ex quo in ipſa cadit iſta qualitas dotis q̄ cum
cadere non poſsit in nepote maſculo forte aliud dicen
dum quia tunc ſumus extra caſum ſtatuti requirentis
filiam dotatam &c. facit. l. omnes. C. ſine cenſu vel re
li. l. ita demum in princ. ff. de excu. tuto. nec hoc caſu
nepos dicitur ex radice inhabili cum mater eo q̄d nō
fuerit dotata nunquam fuit inhabilis & idem dic de
nepte quando non fuiſſet per auum dotata vel ma-
ritata cogita.

Et tenendo opi. Bar. & cōem non ob. allegata in cō
trarium & primò. l. commodiſsimè quia immò iſte
caſus non eſt omiſſus à ſtatuto ſed comprehenſus qa
nedum fœminam ſed lineam fœmininā totam voluit
excludere, & per conſequens nepotem maſculum in
quo eſt eadem ratio quia mutato ſexu non mutať ra-
tio ſtatuti vt. ſ. dixi & bene facit. d. § hoc autē notan-
39 dum † prętereа de ſtricta ſignificatione vocabuli ad la
tam etiam in exorbitantibus licita eſt extenſio vt. j. di
cam. Sed ſub lato vocabulo appellatiōe filię venit ne
pos. l. liberorum. ff. de ver. ſigni. ergo ſtatutum exclu
dens filiam excludet etiam nepotem ex ea quod autē li
cita ſit extenſio de ſtricta ad latam etiā in materia exor
bitanti probo primò ex glo. in ver. in canonijs in. c. i.
40 de elec. eo. li. quæ dicit quod illa † conſtitutio loquēs
de canonijs habet etiam locum in omnibus beneficijs
quia largo vocabulo canonię appellantur idem vult
glo. in verbo gregibus in cle. i. de deci. idem gl. in ver
ſi. epīs in. c. quia periculoſum de ſenten. excom. j. eo.
li. idem gl. & Io. an. in. c. ſi. de elec. e. lib. vbi extendit
illam conſtitutionem loquentem de elec. ad pręſenta-
tionem quæ largo vocabulo diciť electio tex. eſt in. c.
ij. de iurepatro. ibi antequam illum elegerit &c. hoc ēt
tenet Io. an. in. c. vnico de rerum permu. e. li. infra &
Pau. in cle. i. de elec. dicens illam cle. loquētem de mō
electiuo habere locum in quocunq; modo prouiden
di. Idem tenet gl. in ver. clericus in. c. j. & in. c. eos de
tempo. ordi. e. li. & in cle. auditor de reſcrip. quæ di-
41 cit ꝙ † illa cle. loquēs de beneficio habet locum in di
gnitate quæ largo vocabulo diciť beneficiū vt eſt glo.
in regula prima. j. eo. li. Idē voluit Bar. in. l. marcel-
lus. ff. ad treb. & in auc. ſed cū teſtator. C. ad. l. falc. di
cens quod iura noua prohibentia detractionem falci
dię quo ad piam cauſam extēduntur ad trebellianicā
quæ largo vocabulo dr̄ falcidia. §. ſin autem in verſic.
omni ceſſante falcidia in auct. de eccle. titulis col. ix.
Idem glo. vult in. c. i. de poſtula. pręla. eod. lib. dicens
42 quod † ius illud exorbitans loquens de elec. habet lo
cum in poſtulatione facit gl. in. c. ſi poſtquam. de ele.
eo. lib. q̄ dicit ꝙ illa conſtitutio loquens de collatiōe
habet locum in prouiſione. Idem tenet gl. & Bart. in
in aucten. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. ven. quę
dicit quod lex. loquens de contractu habet etiam lo-
cum in quaſi contractu. Item facit gl. in ver. ad corre
ctionem in aucten. vt hij qui obligatas perhibent res
mino. § i. & quod not. Barto. in. d. liberorum.

43 Quod † tn̄ intellige niſi conſtitutio ſit exorbitās
& penalis ſimul quia tunc de ſtricta ad latam non eſt
licita extenſio glo. eſt notabilis in ver. in eiſdem in cle.
vt hi qui de æta. & quali. ſm do. Ant. & Imo. ibi q̄d
etiam tenet ludo. in conſi. cxxix. quod incipit licet ma
gna & in cōſi. cl. incipien. in propoſita quæſtione &
gemi. in. c. i. de tempo. ord. dicens ſaltem nō poſſe ex-
tendi cōſtitutionem exorbitantem & pœnalem ſimul
ad latiſsimam ſignificationē vocabuli vt ibi per eum
vel aliter ſtatutum recipit interpretationem paſsiuam
vt no. Bar. in. l. omnes populi in verſic. iiij. quęritur.
ff. de iuſt. & iu. plenè gemi. in. c. ſi poſtq̄ de elec. e. li.

Secūdò non ob. quod fœmininum nō includit ma
ſculinum quia ſtatutum agit nedum excludere filiam
ſed etiam omnem lineam ex ea deſcendentem in qua
nedum fœminæ ſed etiam maſculi continentur inſti-
tu. de gradi. & l. iuriſconſultus. ff. eod.

Tertiò non obſt. quod in filio maſculo ex filia nō
44 ſit qualitas dotationis quia reſpondeo quod, † ſufficit
illam qualitatem fuiſſe in perſona filię quam, & eius
lineam ſtatutum intendit excludere facit. l. in ſubſtitu-
tione. ff. de vulga. & pup. & l. mella in principio. ff.
de ali.

de alij.legi.plenè no.Barto.in.l.ex facto in princip.
ff.de vulg.& pupil.& Bal.in.l.antepen.C.de inſti.&
ſubſti.facit quod notatur maximè per Bald.in.l.1.C.
vnde vir.& vxor.

45 Quartò non ob.† l.iij.de interdic.& rele.quia pro
cedit quando quis odio vel delicto principaliter ex-
cluditur à ſucceſsione nos loquimur in excluſione in
qua non conſideratur perſona. Sed ipſa natura & ma
ſculus ſicut & eius mater facit quod not.Bald.in.d.l.
maximum in.ij.col.

46 Quintò non ob † quòd in ſtatuto non ſit expreſſa
ratio quia ꝙ in reddenda ratione legis vel ſtatuti poſ-
ſit multipliciter per cōiecturas procedi probatur in.l.
ſcire oportet.§.alius.ff.de excu.tut.ff.de legibus.l.be-
nignius in.l.in ambiguis.ff.de regu.iur.in.l.adigere.
§.quamuis.ff.de iur.patro.in.l.vt gradatim.§.ſed ſi le
ge.ff.de mu.& hono.in.l.ij.§.item varius.ff.de aqua
plu.arcen.certè in caſu noſtro poteſt coniecturari ra-
tio ſtatuti quòd fuerit fauor conſeruationis familię,vt
ſuprà dixi in.l.q.prin.quæ ratio cum ſit vnica debet
haberi pro expreſſa glo.eſt notabilis in.l.quāuis.C.de
fideicommiſ.& Bal.in.l.fi.de libe.prǽte.tex.in.l.no-
minatim.ff.de lib.& poſthu.facit quod no.Bal.per il
lum text.C.de fideicommiſ.in.l.quotiens text.& ibi
Panor.in.c.ſuggeſtū.3.de deci.& in.c.ij.requiris.3.
de appella.facit.l.ſcire oportet.§.ſufficit.ff.de excu.tu.
&.l.codicillis.§.inſtituto.ff.de lega.ſecundo &.l.tale
pactum.§.fina.ff.de pac.not. Panormita.in.c.finali.
de re iudi.

47 Nonò quæro † quid ſi filia non vult dotari nec nu-
bere ſed caſtitatem ſeruare vt patri ſuccedat dic qđ ga
ſtat per eam quominus dotetur debet haberi pro dota
ta ar.l.qui filium.ff.vbi pupi.educa.debe.&.l.iure
ciuils.ff.de condi.& demon.l.labeo ſcribit ſi mihi bi
bliotecam.ff.de contrahen.empt.nam hoc caſu cùm
ſtatutum velit quòd dos ſuccedat loco legitimę.l.qui
volebat.ff.de hære.inſti.ſufficit illam offerre facit qđ
no.Cy.i.l.ſancimus.C.de nup.& ita determinat bal.
l.pactum.C.de colla.verſi.xx.quæro & in.l.ij.C.de
pac.in ver.ſed ponamus quòd ſoror,ſequitur Pet.de
ancha.in repe.c.canonum ſtatuta.3.de conſtl.in col.
cxlix.Contrarium tamen videtur tenere Andr.de iſer.
in.c.1.in.xij.coll.de natura ſucceſ.feu.in ver.Mō for

48 tius vbi tenet etiam quòd † ſi filia fuit contenta dote
tamē poteſt petere reſtitutionem ratione minoris æta-
tis de quo ibi per eum. Tenendo tamen opi.Bal.limita
illam procedere niſi iſtud ius ſuccedendi iam ſit dela-
tum, & quæſitum ipſi filiæ quo caſu non poteſt co-
gi inuita renunciare ſucceſsioni ad quòd ſufficiunt
quæ dicam infra in quæſtione an ſi filia iam mortua
matre dotetur à patre excludatur à ſucceſsione ma-
terna.

49 Decimò quæro qđ † ſi pater relicta poſthuma vel
infante vel furioſa moriatur & ſic non potuit eam do
tare.an frater ſi velit eam dotare audiatur & ipſam ex-
cluda Bal.notabiliter in.l.ſi plures in verſi.iuxta p̄-
miſſa.C.de condi.inſer.arguit ꝙ ſic quia nihil potuit
imputari patri.

Secundò quia iſta conditio dotandi ſic à ſtatuto an-
nexa tranſit ad hæredes. Contrarium tamen tenet ga
iſte caſus omiſſus à ſtatuto debet relinqui diſpoſitioni
iur.communis iuribus vulga.& aal.ſequitur Pet.de
anch.in.d.c.canonum. in colum.centeſimaquadrage
ſimanona.

50 Vndecimò quæro quid † ſi filia tempore quo dota-
tur reſeruat ſibi ius ſuccedendi patri an talis reſeruatio
ſibi proſit barto.in.l.fi.C.de pac.tenet ꝙ ſic per tex.in
§.fi.inſti.de legi.agna.ſucceſſ.lo Bal.tamen & Pau.d
caſt.limitant hoc verum quando maſculi conſentiunt
quorum fauore emanauit ſtatutū ar.l.ſeruo legato.§.
ſi teſtator.ff.de leg.l.& ibi etiam notat barto.& in.l.1.
§ 1.ff.de collatio.bono.& in.l.ſecunda.§.ſed videndū
ff.ad tertullia. Secus ſi maſculi non conſentiunt.qui-
bus ius quæſitum per ſtatutum pater auferre non pōt.
l.fina.ff.de pac.l.ſi poſt mortem.§.fi.ff.de contratab.
Idem ſequitur Imol.& Lud.in.l.ſtipulatio.ff.de ver
bo.obliga.& Geml.hic in colum.quarta.moderni ta
men in.d.l.fina.indiſtinctè tenent cum barto.ibi quia

51 ſicut † pater teſtando poteſt filiam inſtituere & ſic tolle
re ius maſculis quæſitum quando ſtatutū expreſsè nō
prohibet fœminas ſuccedere etiam ex teſtamēto vt cōi
ter tenent ibi docto.ita videtur quòd poſsit paciſcen-
do tale ius tollere maximè quia maſculis non eſt perfe

52 ctè ius quæſitum in vita patris.† Sed quædam impro
pria ſpes ſuccedēdi.quæ licet eis ab inte.tolli non poſ
ſit,tamen poteſt per pactum ſicut per teſtamentum tol-
li.& facit quia iſtis maſculis etiam in ſpe non eſt quæſi
tum ius niſi poſtquam filia eſt dotata ergo pater à prin
cipio quando dotat filiam poteſt iſtud ius quærēdum
filijs impedire quia facilius tollitur ius quærendū quā
quęſitū.l.ſeruus.C.de pac.tu adde ad hoc facere qđ in
quit Andre.de iſer.in capitulo primo.circa fin.prin-
cip.de natura.ſucceſsio.feu.vbi vult quòd ſi filia reci
piendo dotem proteſtetur quòd propter hoc nō intē
dit renunciare hæreditati quòd ſi pater dans conſentiat
proteſtationi quòd ſibi & hæredi ſuo præiudicat. Et
hanc partem & opinionem.bal.tenendo limita nō ha-
bere locum quando filia ex interuallo poſtquam eſt do
tata faceret pactum cum patre vt poſsit ſuccedere. Et
ratio eſt quia tunc filijs maſculis eſt ius quæſitum ſaltē
ſpe conſiderabili à iure quæ habet ortum à ſtatuto &
à cauſa de prǽterito ergo non poteſt eis inuitis auferri.

Præterea hoc caſu filia ſemel excluſa à ſtatuto inuita
retur per pactum ad hæreditatem.ſed hęreditas pactio
nibus dari non poteſt.l.cum donationis.C.de trāſac.
l.hæreditas.C.de pac.conuen.ergo &c.Secundò limi
ta procedere quando filia facit pactum cum patre
quòd poſsit ſuccedere.ſecus ſi eſſet pactum quòd oino
deberet ſuccedere quia iſtud eſſet pactum de futura ſuc
ceſsione omnino improbatum.iuxta nota.in.d.l.fin.
& ſuprà dixi in glo.in verbo lex ciuilis.

53 Duodecimò quæro quid † ſi pater pro filia ingre-
diente monaſterium aliquid donet monaſterio putà po
nit centum ſuper altari pro eleemoſina an iſta filia ha-
bebitur pro dotata ita quòd excludatur ſtatuto bart.
in.l.ticio centum.§.titio genero.ff.de conditio.& de-
monſtratio.tenet quòd ſic quia in vulgari id quod dat
monaſterio appellatur dos monialis, & idem voluit
barto.in.l.prima.§.ſi vel parens.ff.ſi quis à parēte fue-
rit ma.facit quòd voluit Bald.in.l.omnimodo.& in.l.
quoniam.C.de inofficio.teſtamento.Et pro hac parte
vltra eos facit qđ ſtatutum loquitur de dotata & mari

54 tata.† Sed conſtat quòd mulier quæ profitetur religio
nem contrahit matrimonium quia ſpiritualiter nubit
chriſto.& immortali ſponſo ſe coniungit.capit. quæ
chriſto.& capitu.quòd autem vigeſimaſeptima quæ-
ſtione prima.vnde cum appellatione matrimonij ve-
niat nedum carnale, ſed etiam ſpirituale quod eſt di-
gnius.cum in eo ſit ſalus animę vigeſimaſeptima quæ
ſtione prima capi.nuptiarum.bonum ergo &c.licet
enim virgines, & continentes & etiam coniugati per
fidē rectā & bonā operationē placētes deo ad vitā æter
nā mereantur peruenire.c.firmiter in fi.3.de ſum.tri.in cō
tinentes plus placēt deo,quàm cōiugati quia nō expe-

dit homini ad regna cęlorum tēdētl accipere vxorē.c.
tunc ſaluabitur.xxxiŋ.q.quinta & eſt gl. notabilis in
d.c.firmuer in fin.
55 Secundò facit † ſtatutum loqnitur generaliter & in
diffinitè de filia dotata. ſed ita appellatur dos illa quę
datur pro mr̄monio ſpūali ſicut q̄ daſ pro carnali vt
ſ.dixi.ergo de vtraq; ſtatutū intelligetur.c.vt circa.de
elec.e.lib.l.de precio.ff.de publiciana.maximè cum ra
tio non ſuadeat magis includi matrimonium carnale,
quàm ſpirituale arg.l.generaliter.ff.de fideiuſſo.
In contrarium tamen facit vrgens ratio quia lmmò
ſtatutum excludit filiam dotatā à ſucceſſione patris ,p
pter dotem quæ remanet poenes filiam & illi quæritur
& dicitur eius patrimonium.l.vnica.C.de re.vxo.
ac.† ſed illa pecunia poſita ſuper altari loco eleemoſi
6 nę remanet poenes monaſterium cui acquiritur & non
moniali cum etiam illi acquiri non poſſit cum ſit pro
feſſa. & à ſe abdicauerit ſua , imò nec pproprium poſſit
habere.c.cū ad monaſteriū.ſ.de ſtatu mo.q etiā pro-
baſ quia talis pecunia non reſtituiſ moniali ſi ad aliud
monaſteriū transferatur.c.ſi quis rapuerit.xxvŋ.q.i.
§.ſi verò relinquēs in auctētico de mona.c.cum olim
el ſecundo.ſ.de priuile.plenè notatur in.c.q à te.ſ.de
clerl.coniuga. Secundò facit quia illa pecunia oblata
ſuper altari loco eleemoſinę nō eſt dos illius matrimo
nŋ ſpiritualis neceſſe poteſt.quia pro tali matrimonio
ſpirituali conſequendo nulla dos poteſt aſsignari & ſi
ex pacto aſsignaretur eſſet ſimonia.c.non ſatis.ſ.de ſi
monia.vbi autem ſponte & ſine vlla cōditione ſed pu
ra intentione aliquid detur non eſt peccatum.c.veniēs
c.tua.&.c.ſi.ſ.de ſimo.&.i.q.i.placuit.Nō.n.debet
cēſeri dos matrimonŋ ſpiritualis illud datum per ele
moſinam cum dos dari non poſſit.d.c.non ſatis nec
in dubio pręſumitur quis delinquere.l.merito.ff.p ſo,
nec immemor ſalutis æternę.c.ſacramus.i.q.vŋ.l.ſan
cimus.C.de ſac.ſan.eccle.nec eligere viam ad impu-
gnanda ſua iudicia.l.iŋ.ff.de teſta.mili.
Tertiò illa pecunia non computatur in legitima. cū
non ſit data vt apud filiam remaneat ſed purè ſit obla
ta per patrem monaſterio loco eleemoſinę & monaſte
rio acquiritur vt pręcdixi.
57 Quarto † ſtatutum q loquiſ de filia dotata excludē
da ab hęreditate patris intelligitur de dos reſpectu ma
trimonŋ carnalis pro quo datur dos per patrem ipſi fi-
liæ cui incumbit onus dotandi.l.ſi.C.de do.promiſ.
l.qui liberos.ff.de ritu nup.non autem intelligitur de
matrimonio ſpirituali pro quo dari dos prohibeſ. ſta
tutum enim generaliter loquens interpretetur ſecundū
ius commune.l.ŋ.C.de noxa.c.cum dilectus.ſ.de cō-
ſue.nec includit aliquid à iure prohibitū.c.i. de iure
iuran.eo.lib.et hanc partem contra Bar.tenet.Pet.de
peruſio in quodam cōſi.quod incipie viſo pręfato pū
cto,& viſis pręfatis ſtatutis quē refert & ſequitur Pet.
de vbal.nepos Bal.Pet.& Ange.in repe.ſolenni.l. cū
duobus §.ſi inter fratres.ff.pro ſocio,in.xi.part. prin.
ver.quartò quæro. Tenendo tn̄ opin. Bar.quā nūc co
gito poſſe ſaluari ſi dicamus quòd vſus communis lo
quendi illud datum pro eleemoſina vocet dotem mo-
nialis, nam ſtatuta recipiunt interpretationem à com-
muni vſu loquendi vt fortè infra dicam.
Limita illam procedere quando poſt ſtatutum cō-
ditum illa filia ingreſſa eſſet monaſterium, ſecus ſi ante
ſecundum do.Anto.in.c.quod clericis de fo.compe.
dicentem ſecundum do.pet.de ancha.ſic conſuluiſſe,
de quo no.etiā Lapus allegatione.ciŋ.ſecundum ordi
nē meūque incipit in qōne, & facit qđ no.bar.in auc.
itē nulla.C.de epi.& cle.& in.l.reſcripto.§.ſi.ff.de mu
ne.& hono. Archi.in.c.i.de immu.eccle.eod.lib. &
ita Panor.in.c.quod clericis in col.xiiŋ.quod tn̄ intel
ligi verum quando ſtatutum excluderet fœminam nul
58 la facta mentione de moniali. † Sed ſi etiam excluderet
moniales, tunc diſtinguunt doc.quòd aut ſtatutum lo
quitur per verba pręteriti temporis , puta quod ingreſ-
ſa monaſterium non ſuccedat &c. & tunc ſtatutum nō
valet aut loquitur per verba pręſentis temporis, putà
q ingrediens monaſterium non ſuccedat, & tunc va-
let cum iniŋciat vinculū ante ingreſſum ſm Bart.in.l.
fi.C.de pac.de quo ibi plenè per alios & per Io.an.in
regula ſine culpa.e.lib.per Bald.in.l.deo nobis.C.de
epi.& cle.& plenè per doc.in.l.ſtipulatio de ver.obl.
pulchrè per Pau.de ca.in conſul.ccccxxv.quod inci-
pit primum dubium &c.
59 Decimotertiò quæro † dicit ſtatutum q filia debeat
eſſe contēta dote ſibi data an habeat locum ſi dos fuit
data pro ea eius marito videtur quòd ſic per not.in.l.
huiuſmodi.§.cum pater.ff.de leg.i.facit tex.in.l. ſcien
dum.§.cum fundus.ff.qui ſatiſd.cog.Contrarium tn̄
tenet Ant.de iſer.in.c.i.i prin.in.xŋ.col.in ver.ſi ve
ro promittitur de natura ſucceſ.feu.dicens quòd licet
ſi promittaſ marito nō mulieri dos dicatur mulieris.
l.ſi mulier.§.ſi.ff.de iure do.l.pater cū filię ſecundo re
ſponſo.ff.de pac.do.tamen illud verum ſi mulier hoc
velit intelligi hoc velit.ſ.habere actionem.l.tali in fi.
ff.de iu.do.quia ex promiſsione dotis facta viro. ipſi
& non mulieri inuitę acqritur actio facit.l.ſi pro te.C.
de do.promiſ.ſecus dicit ſi dos non ſit promiſſa ſed le
gata marito,de quo vide no.in.l.ſeruo legato.§ ſi te-
60 ſtator.ff.de leg.i. †Quid autem ſi talis dos ſit pro-
miſſa vel ſoluta marito filia ignorante. Item quid ſi fi
lia tacente & non contradicente.Item quid ſi filia pn̄te
& tacente.Item an ſi filia ſit minor habeat reſtitutionē
ponit ibi Andr.de iſer.in col.viŋ.& ſequenti, vbi etiā
61 quærit an † in dubio pręſumaſ vxor ſcire facta mariti
arguit q ſic quia coniuncti pręſumuntur ſcire facta cō
iunctorum.l.octaui.ff.vnde cogna.l.de tutella.C.de
in intr.reſti.mino.l.ſi filium.C.de lib.cauſa.ergo for-
tius pręſumetur ſcire vxor, quia dicitur vna caro cum
viro.l.i.ff.de ritu.nup.pręterea philoſophus ſecūdo
yconomicorū appellat dulcē collocutionem viri , &
vxoris quaſi inter ſe conferant omnia, contrarium te-
net ipſe, quia prædicta iura debent intelligi in conditio
ne perſonę coniunctę putà de ætate, de valitudine, &
ſimilibus, q̄ latere non poſſunt, ſed alia facta viri vxor
neſcit niſi probetur.l.ſi legibus ibi probatum fuerit.C.
de epiſ.audien.pręterea regulariter ignorantia præſu-
mitur.l.verius.ff.de proba.regu.præſumitur eo.libr.
hinc eſt quod frater non pręſumitur ſcire teſtamentum
fratris.l.quoniam.C.de iure deli.per quem tex.ibi col
ligunt Bal.& Ang.q in cōcernētibus progreſſum ſan
guinis coniunctus ſcire pręſumitur facta coniuncti ſed
non in aliŋs q ſentit gl.in.d.l.de tutella.
62 Decimoquartò † quęro quid ſi pater promiſit dotē
pro filia ſed noluit eam ſoluere & deceſsit an filia poſ-
ſit ſuccedere ſtante dicto ſtat.ſi hęres velit ſoluere bal.
no.in.l.ſi plures in verſi.item iuxta hęc.C.de condi.in
ſer.concludit q nō, quia filia non pōt dici indotata ex
quo pręceſsit obligatio dotis ad quod bene facit quod
dixi.ſ.in.q.an ſufficiat filię dotem eſſe deſtinatam in
teſtamento patris.
63 Decimoquintò † quæro an iſtud ſtatutū habeat lo
cum in filia quæ fuit nupta , ſed tpe mortis pr̄is re-
manſit vidua.Bald.in.l.prima in fin.C.vnde vir. &
vxor. arguit primo quòd non, quia vbi non eſt ma-
trimonium non pt̄ eſſe dos.l.fi.C.de dona.añ nup.l.
ŋ.ff.de iure

ij.ff.de iure dot.Contrarium tamen tenet quia dotata
dicitue etiam quæ dotem recuperauit ſoluto matrimo-
nio.l.fi.C.communia vtriuſq; ludi.l.ſi ſocius peo fi-
lia.ff.pro ſocio.l.fi.C.de colla.item quia ſic ſe habet
communis vſus loquendi.Et hoc procedit quãdo ſta-
tutum ſolùm requirit filiam eſſe dotatam vt excluda-
tue ſed ſi excluderet filiã dotatã & maritatã maius eſſet
dubium per dicta.ȝ.in.ij.q.huius.ij.princ.& tunc eſ-
64 ſet videndum † an vbi ſtatutum requirit certam quali-
tem ſufficiat illam ab initio eſſe licet poſtea deficiat,de
qua plenè per Bar.in.l.ex facto l pein.ff.de vul.& pu.
cuius dicta ſequitue Pet.de anch.in.c.ſtatutũ in prin.
de reſcrip.eo.lib.& ibi eſt bona gloſ.in verbo canoni
cis,plenè etiam per Imo.in.cle.& ſi principalis de re-
ſcrip.facit ꝙ pulchrè no.Bar.in.l.præcipimus.§.ſanè.
C.de appel.& Ang.in.l.ſi quis hæredem.C.de inſti.
& ſubſti.vbi quęrit ſi fiat legatũ mulieri ſi ingrediatur
monaſterium vel accipiat habitum tertij ordinis,an ſi
mulier accipiat & deinde dimittat,debeat habeee lega
tum de quo plenè per eum in conſi.xxxiij.& in conſi.
cli.pee Ang.& Imo.in.l.in ſubſtitutione.ff.de vul.et
65 pup.† vbi quærit an ſi fiat legatum filię ſi vidua erit tẽ
pore mortis pateis ſufficiat illam fuiſſe viduã licet po
ſtea maritetur,facit text.& ibi notatue in.l.reprę hen-
denda.C.de inſti.& ſubſti.& ꝙ pulchrè no.Io.an.in
regula.decet.eo.lib.in mercuria.m.q.an qui conſequi
tur immunitatem à ſtatuto propter numerum.xij.filio
rum illam amittat ſi aliquis eorum moriatue,& con-
cludit ꝙ non,vide etiam Pau.de ca.in cõſi.cclv.ꝙ
incipit ſuprafcriptus ægregius,vbi ſimiliter quærit de
legato facto filię ſi erit vidua tempore mortis patris an
ſufficiat illam illo tempore viduam fuiſſe,ſi poſtea ma
ritetur,de quo eſt gl.notabi.in ver.ſufficit in.l.fin.C.
de indicta vidui.tol.& ibi vide notabiliter Barto.

66 Decimoſextò quæro quia † ſtatuta qñq; excludunt
dotatam à patre vel à matre an etiam excludant dota-
tam ab auo vel auia conclude ꝙ ſic quia appellatiõe
patris & matris continetur auia & auus.l.ap.&.l.iu
ſta in fi.ff.de ver.ſig.probat tex.in.l.neſennius.ff.de
neg.geſt.vbi hoc videtue velle bal.& in.l.maximũ vi
tium.C.de lib.prę te.facit quod ipſe no.in.l.quicũq;
C.de ſerui.fugi.& pee Bae.in.l.i.in.x.col.vee.vlte-
rius quæro vtrum tacita.ff.de vulg.& pupil.& in au
cten.matri.& auię.C.quando mulier offi.tutelę & ꝙ
no.Bar.in.l.ij.§.ſed vidẽdum.ff.ad tertul.& Pau.de
caſt.in conſi.cccxlij.incip.primò videndum eſt,vbi
concludit quòd ſtatutum excludens matrem excludit
etiam auiam licet contra faciat quod voluit Angel.
per illum tex.in auc.bona damnatorum.C.de bo.peo
ſceiptorum.

67 Decimoſeptimò quæro † ſtante dicto ſtatuto quid
ſi filia ſit dotata à fratre vel à ſe ipſa,dic non habere
locum ſtatutum,quia tunc ceſſant eius verba ſcilicet
illa dotata à patre vel à matre ergo ceſſabit ſtatutũ.l.
ſi minoe.ff.de veeb.obli.l.ſi ſeruum.§.non dixit præ-
tor.ff.de acquiren.hæred.l.c.maiores verſic.cæterùm
ſuprà de baptiſ.

Secundò iſte eſt caſus omiſſus à ſtatuto ergo &c.l.
commodiſſimè.ff.de lib.& poſth.

Tertiò quia alitee ſequeretur abſurdum qa filia cui
hæreditas patris eſt debita.l.cum ideo.ff.de bo.dã.l.
fi.ff.de codi.excluderetue ab ea.

Quartò ideo excluditue filia dotata per ſtatutum,
quia conſiderauit dotem eſſe congruã portionẽ & ſuc
cedere in locum portionis ſibi debitę in hæreditate pa-
tris ab inteſtato.l.qui volebat.ff.de hę.inſti.debet er-
go filia eſſe dotata de bonis illius de cuius hæredita-
te agitur.

Quintò facit,quia alitee ſequeretue ꝙ quis poſſet ex
cludere alium à iure ſuccedendi tertio ſine eius volun-
tate contra.l.fi.C.de pac.

68 Sextò † ſtatutum ſimpliciter excludens filiam dota-
tam debet intelligi ipſi dotanti non autem alijs glo.eſt
no.& ibi Bal.in.l.i.C.de legi.hęr.facit.l.illã.C.de col
la.&.l.quoniam.C.de inoffi.teſta.& ita cõſuluit Frã.
tigrini in quodã conſi.incip.viſo ſtatuto &c.ꝙ etiam
ſequitue And.de iſer.licet prædictas rationes non al-
leget in.c.l.in.ix.col.ver.& oportet de nat.ſucceſ.feu.
de quo etiam per Ang.in conſi.cxviij.& per Pau.de
ca.in conſi.cix.quod incipit ſuper.i.dubio,qui videt
innuere contrarium conſuluit.n.ꝙ ſtãte ſtatuto quod
filia dota non ſuccedat ꝙ ſi filia ſit à matre dotata nõ
ſuccedit patri,de quo ibi per eum & per Ludo.in con
ſi.cccclxxxv.incip.in caſu propoſitę conſultationis
69 vbi limitat dictã gl.& Bal.in.d.l.l.† non hẽre locum
quando ſtatutum excluderet filiã dotatã à quacunq; ꝑ
ſona,quia cum à iure communi talis filia ſit excluſa à
ſucceſsione extranei dotantis ad quam cõiuncti & nõ
extranei vocantur aucten.in ſucceſsione.C.de ſuis &
legi.aucten.defuncto.C.ad tertul.certè tale ſtatutũ in-
telligetur eam excludere ab hæreditate parentum vt ali
quid operetue.c.ſi papa.de priuileg.eo.lib.l.ſi quan-
do.ff.de leg.i.& idè tenet Pau.de ca.in conſi.cccxxx-
vij.ꝙ incipit præſuppoſito ꝙ dictum ſtatutum.

70 Decimooctauò quæro † quid ſi filia eſſet dotata de
bonis proprijs an erit excluſa dicto ſtatuto bal.notabi
liter in.l.mater.C.de iure do.tenet ꝙ non quem ſequi-
tue Pet.de ancha.in.c.canonum ſtatuta in colũ.cxlix.
quod bene nota.

71 Decimononò quæro † mortua matre filia dotatur
à pẽe vel mortuo patre dotatur à matre an illa filia ex
cludetue virtute dicti ſtatuti ab hæreditate parentis iã
mortui,quæſtio eſt dubia,& primò videtur ꝙ non,
quia vbi lex diſponit reſpectu certę qualitatis debet il-
la qualitas adeſſe tempoee quo defertue hæreditas.l.i.
§.non autem.ff.ſi quis teſtamento.l.in delictis.§.ſi de-
teacta.ff.de noxa.ſed filia excluditue propter qualita
tem iſtam,quia dotata oportet ergo qđ ſit dotata tem
pore quo ei hæreditas defertue à lege aliàs ipſo iure ſuc
cedit patri.l.in ſuis.ff.de lib.& poſt.l.neceſſaeijs.ff.de
acquieen.hæredi.& matri ſuccedet per orficianum.
l.i.&.ij.C.ad orficianum ergo &c.

Secundo caſus iſte omiſſus eſt à ſtatuto,ergo &c.d.
l.commodiſsimè.&.l.conſtitutionibus.ff.ad muni.

Tertiò hoc ſtatutum eſt correctoeium & exorbitãs
l.maximum vitium.C.de libe.prę te.& videtur nutri-
re diſcordiam inter deſcendentes contra.l.illud.C.de
colla.&.l.cum oportet.§.fin.C.de bon.q̃ libe.ergo ee
ſtringendum quantum poteſt.l.prę cipimus.C.de ap-
pel.l.ſancimus.C.de teſt.gl.no.in cle.ij.de æta.& qua
li.& notaſ in.l.tam his.§.i.ff.de dona.cau.moe.& in
auc.quas actiones.C.de ſac.ſanc.eccle.

72 Quartò † verba ſtatuti nõ ſunt trahenda ad iniquũ
nec durè interpretãda ſed benignè.l.ſi à domino.§.ſi ꝓ-
do.vbi per Ange.&.l.illud.ff.de peti.hære.ſed exten-
dere ſtatutum ad filiam quæ tempoee delatę hæredita-
tis non erat dotata eſt iniquum,& reſtringere vt tan-
tùm includat filiam quæ illo tempore fuit dotata eſt
æquum ergo &c.

73 Quintò facit quia † negari non poteſt quin hoc ca
ſu ſtatutum ſit dubium ergo potius erit intelligendum
ſecundum ius cõe quã contra.c.cũ dilectus.ȝ.de con-
ſue.glo.eſt in.l.fi.§.in computatione.C.de iure deli.gl.
& doc.in.l.ij.C.de noxa.reg.odia.eo.li.

da poteſt cōtrauenientibus pœnā apponere facit tex.
in.c.q̄ tranſlationem de offi.lega.vbi legatus ſimpli
citer conſtitutus intelligitur ſecundum conſuetudinē.
Et quod notat Ludo.in conſi.xciiij.quod incipit vi-
ſis his quæ narrantur qui allegat Bar.in.l.1.C.de pa-
ſcuis publicis lib.xi.dicentem q̄ procurator principis
cōſtitutus ad vēdendum gabellas ciuitatis intelligitur
vt vendat ſolito modo.Mandata enim principis re-
gulantur ſecundum conſuetudinem tex.in.c.fi.de cō
ſue.eo.lib.in.c.q̄ dilectio de conſangui.& affi. bene
facit tex.in.c.eccleſiaſticarum.&.c.in his.xi.diſti.per
quæ iura Panor.in conſi.xvi. incip.ad claram deci-
ſionem dicit q̄ aſſumptus ad officiū videtur obliga-
ri ad faciendum quod eſt ſolitum per alios fieri, poſ-
ſent ad hoc propoſitum multa elegantia ſimilia addu-
ci quæ latiſsimè ponuntur per modernos in.l.tranſa
ctionis placitum.C.de tranſac.& in repe.c.Raynal-
dus.ē.de teſta.in.vij.xij.lix.&.clxviij.col.plenius in
c.q̄ translationem.ē.de offi.lega.in.vij.colū.& ſeq.
& aliquid in co.xlvi.Sed ne longior q̄ propoſuerim
fiam conſulto omitto. In contrariam tamen partē,
ſcilicet q̄ immò talis filia plenè dotata excludatur à
81 ſucceſsione iam delata primò facit, quia † quomo
docunq; quis repellitur ab aliqua actione reſpectu cer
tæ qualitatis ſufficit ſi illo tempore quo vult agere
adſit qualitas, vt repellat.l.in delictis §.ſi extraneus.
ff.de noxa.facit.l.hoc demum.ff.de ope.liber. Sed
nunc quando filia vult habere regreſſum ad hæredita
tem paternam reperitur dotata ergo tanquam in ſtatu
to comprehenſa debet repelli.

Secundò facit quia in tali verba ſtatuti habent lo
cum,ergo & ipſum ſtatutum.l.prima.§.ſi is qui naui.
ff.de exercito.

Tertiò videtur caſus in.l.fina.ff. vnde libe.& in
l.capitis.ff.vnde cogn.vbi licet tempore mortis il-
lius de cuius ſucceſsione agitur quis ſit habilis ad petē
dum bonorum poſſeſsionem tamen ſi tempore quo
petit ſit inhabilis repellitur.

82 Quartò † quando agitur de hereditate materna vt
filia ad eam admittatur duo tempora conſiderantur,
ſcilicet mortis & additiōis hereditatis.l.ſi alienum.§.
in extraneis.ff.de here.inſti.& ſi aliquo iſtorū tēporū
reperitur inhabilis excluditur & alius vocatur, ergo
licet filia tempore mortis reperiatur habilis,quia nō-
dū dotata eo tñ tēpore quo vult habere regreſſum ad
bona eſt inhabilis effecta,quia dotata,quo caſu alter
eſt vocatus ad hæreditatem cui eſt ius quæſitū qđ ab
illo ſine facto ſuo auferri non debet.l.id quod noſtrū
ff.de reg.iur.

83 Quintò facit quia † filia q̄ dotatur videt velle il-
lud quod ſequitur ex dotatione.l.1.§.beſtias.ff.de po-
ſtul.l.ſi mulier in princip.ff.quod met.cau.& ſic cum
ex dotatione ſequatur amiſsio hæreditatis & quodā-
modo eius repudiatio,ergo amplectendo dotem vi-
detur velle hæreditati renunciare,quia qui vult conſe
quens vult omne neceſſarium antecedens ad illud.l.
illud.ff.de acqui.here.c.preterea de off.deleg.

Sextò facit quia licet cauſa excludendi ſit de preteri
to,ſcilicet dotationis ius tamen ſuccēdendi eſt de futu
84 ro,† & participiū dotata appoſitum in ſtatuto poteſt
etiam includere futurum ius & ſic ſucceſsionis vt te-
net Bal.in.l.omnes populi in.xiij.colum.verſicu.ſed
pone.ff.de iuſti.& iur.

Nec ob.quod ſemel heres &c.quia illud falſum eſt
85 cum † ius ciuile poſsit facere heredem deſinere eſſe he
redem probatur in auten.hoc amplius.C.de fideicō.
miſ.& in.l.in ſubſtitutione.ff.de vulg.& pupil.ergo
ſtatutum noſtrum quod dicitur ius ciuile loci vt.ē.di
xi in.l.q.princip.operabitur quod iſta filia propter ſe
quentem dotationem deſinat eſſe heres ipſo iure,
præterea etiam ſi tenemus quod non obſtante ſtatuto
filia dotata efficiatur hæres ipſo iure, ſed repella-
tur à conſequutiōe hæreditatis, quod videtur eſſe
86 † quādo ſtatutum non ſimpliciter dicit q̄ filia dotata
non ſuccedat, ſed dicit q̄ nullū hēat regreſſum &c.
per quæ verba non videtur excludi à iure ſuccedendi,
ſed à iure conſequendi eſſentialiter ſuam portionem,
87 † aliud enim eſt excludi à ſucceſsione & iure ſucceden
di aliud à iure conſequendi probatur in.l.fi.ff.de ſuis
& legi.iuncta hac decre.facit.l.1.in princip.ff.ad ma
cedo.&.l.ij.§.1.ff.ad velle.&.l.1.§.ſi ſublata.ff.ad tre
bel.notatur in.l.nam & poſtea.§.ſi damnetur.ff.de iu-
reiu.& in.l.eo tempore.ff.de pec.in.l.cum putarem.
ff.famil.herc.in.l.poſthumus §.ſi quis.ff.de inof.teſt.
notatur per Bar.in.d.l.nam & poſtea in princi. tamē
etiam hoc caſu talis additio filiæ non trahetur retrò in
præiudicium iuris tertio quæſiti.l.fina.&.l. bonorum
& glo.optima in.l.ſi indebitum.ff.rem ra.hab.notat
Bal.in.l.fi.in aliquibus lec.C.ad macedo.in.l.ordo
in fi.C.de execu.rei iudi.Bart.in.l.alienam rem.ff.de
pign.act.notatur in.l.cum mihi.ff.de verb.obli.per
Specu.in tit.de obli.& ſolu.§.ſecundo in ver.quid ſit
ergo &c.quid ergo tenendum.

88 Conſidera tu q̄ † ſi ſtatutum dicat filiam dotatam
nullum habere regreſſum &c.ſed debere dote conten-
tam eſſe.Iſta verba ſimul iuncta operantur quòd ne-
dum repellatur ab hæreditate parentis præmortui imò
etiam tali filiæ petitio vel actio non competit, immò
important quòd dicatur excluſa & exheredata.l.q vo
lebat.ff.de heredi.inſti.facit.l.iij.C.de libe.præter.&
l.pactum.C.de colla.quę dicit q̄ p illa verba non poſ
ſit habere regreſſum in pacto appoſita non prohibet
filia patri ſuccedere,quia pactum non valet ergo ſi ap
ponuntur in ſtatuto quòd valet & potens eſt exclude
re fœminas vt ſuprà dixi in.l.principa.q.tunc per ta-
lia verba impeditur & tollitur ius ſuccedēdi quod no
ta,quia eſt magni effectus vt infra dicam.Et ad hoc fa
cit ratio quia vbi impeditur petitio ibi & dominij trāſ
latio.l.quintus in.§.argento.ff.de aur.& argen.lega.
& per conſequens hereditatis acquiſitio §.pe.inſtit.de
hæredum quali.& diffe.l.ſi ager in fin.ff.de rei. ven.
vbi verò non impeditur quis hæres eſſe licet impedia
tur agere,poteſt tamen excipere & ſic ſi poſsideret poſ
89 ſet ſe exceptione tueri.† Statutum enim in materia ma
ximè odioſa loquens in actore non habet locū in reo
vt dicit Innocen.in.c.cum inter & in.c.ſignificaue-
runt.ē.de except.& vide Pet.de anch.in.c.canonum
ſtatuta de conſti.col.clxxx.quinimmò hoc caſu ſi fi-
lia ageret, licet de ſtatuto eam excludēte, non oppo-
neretur poſſet tamen per iudicem repelli iuxta notata
per glo.in.l.vbi pactum.C.de tranſactio.per Bald.in
l.vnica.C.vt quę deſunt aduocatis,vnde cū ſtatutū
in materia maxime odioſa loquens de actore non vē-
dicet ſibi locum in reo vt ſuprà dixi ex mente Innocē.
videtur quod ſi mulier poſsideret ab ea nō auocaret,
de quo plene Signo.in conſi.xcviij.

Diſtingue igitur in hoc articulo quòd aut loquitur
de filia dotata per vnum ex parentibus ante mortem
ipſorum,& tunc clarum eſt q̄ excluditur à iure ſucce
dendi,aut loquimur de filia dotata poſt mortē vnius
ex parentibus,& tunc ſi agitur de hereditate patris q
prędeceſsit antequam dotaretur,& tunc ipſo iure filia
eſt hēs patri pro ſua portione.§.ſui,inſtitu.de he.qual.
l.neceſſarijs.ff.de acquir.hæredi.not.in.l.ſi cum do-

tem.§ tranſgrediamur.ff.ſolu.ma.& ibi gl.& ideo cũ
ſua portio ſit acquiſita filię ita φ illam tanq̃ aditam
non tanquam adeundam tranſmittat ad hęredẽ, vt eſt
caſus no.in.l.ſi quis filium.ff.de acqui.heredi. ergo
licet poſtea dotetur non tamen deſinet eſſe hæres, nec
per ipſam dotationem debet perdere ius iam quæſitũ
in hæreditate patris, facit optimè.l.fi.ff.vnde lib.&
In hæreditate paterna loquitur Bald.in.d.l. ſi matre.
C.de ſuis & legi.& ita ipſe de facto conſuluit in quo
dam conſilio quod Incipit quædam mulier nomine
90 Leoneta. Motus primo quia † in hærede ſuo tempus
mortis patris tantùm inſpicitur quando tractatur de
hæreditate ab inteſtato, inſti.de legi.agna.ſucceſ.§.pro
ximo.ſed iſta filia tempore mortis patris eſt ſucceſsibi
lis immò per exiſtentiam ſuitatis efficitur hæres patri,
ergo eſſe non deſinet per regulam ſemel hæres &c.l.&
ſi ſine §.ſed quod papinianus.ff.de mino.l.aliquo ca
ſu.ff.de hære.inſti.alleg.no.in.l.gallus.§.& quid ſi tã
tũ.ff.de lib.& poſthu. Idem tenet etiam Bal.in pręal-
lega.conſi.motus eadem ratione.ſ.quia in filia ſua in
ſpicitur tantùm tempus mortis teſtatoris.l.ſi alienũ.
§.in extraneis.ff.de hęre.inſti. Item ius quæſitum non
amittitur per dotationem ſequẽtem φ etiam ſequitur
Cy.in.l.i.C.de adulte.& Io.an.in addi.ſpecu.in ru
brica de ſucceſ.ab inteſta. Si verò agimus de hære
ditate materna, tunc ſi filia poſt mortẽ matris dotatur
per patrem poſtq̃ facta eſt hæres matris & hoc caſu ꝑ
dotationem ſequentem non deſinit eſſe hæres per ra-
tiones prędictas, vbi verò tempore dotationis non-
dum eſt facta hæres matris, tunc quia in ea inſpi-
ciuntur duo tempora, ſcilicet tempus mortis & ad-
ditionis. d.§.in extraneis vbi plenè nota. nam † fi-
91 lia matri non efficitur hæres ipſo iure cum non ſit in
eius poteſtate, vt notatur in.l.apud hoſtes.C.de ſuis
& legi.in.l.ventre.ff.de acqui.heredi.in.l.i.&.ij.C.
ad orficianum, & ideo cum tempore quo vellet adire
reperiet ſe dotatã & ſic factam inhabilẽ ad ſucceſsio-
nem, credo tũc φ adire non poſsit nec effici hęres ma
tris per tex.in.l.fi.C.vnde libe.& ita ſentiunt prędi-
cti doc.per iura & rationes.ſ.deductas in hæredita-
te paterna quæ cum ceſſent in hæreditate materna ceſ-
ſabit & diſpoſitio.l.adigere.§.quamuis.ff.de iurepa.
l.illud.ff.ad.l.aquil.ex quibus patet ratio differentie
92 inter hæreditatem paternam & maternã. † Pręter-
ea ẽt facit φ a filia anteq̃ adeat in hęditate materna nõ
habet aliquod ius licet habeat beneficium iur.adeun
di φ ius adeundi eſt ius querendum, & non dicitur in
bonis noſtris, & ideo per ſeruum non acquiritur do-
mino.l.precia rerum.ff.ad.l.falci.immò propter ius
adeundi cõpetens alicui non dr̃ ille hęre ius in bonis
hæreditarijs.l.i.ff.de rerum diuiſione.nec ius ad bo-
na ꝛ probatur in.l.i.cum.l.ſeq.ff.de petitio.hæredita.
facit.l.ij.§.in hac.ff.vi.bo.rap. Dicitur.n.ius ad rem
quoddam pręambulum ad ipſam rem.l.i.§.qui ſemel
ff.de ſucceſſ.edic.in hęreditate verò patris dicitur fi-
lia habere ius in rem, patet quia illam non agnitã trã-
mittit ad hæredem.d.l.ſi quis filium notatur in.l.ge-
rit.ff.de acqui.hęre.in.l.ſi filius patri.ff.de vulga.&
pup.in.l.ſi ſuis & in.l.ſi filius hęres.ff.de lib.& poſt
hu.φ.§.ſui, inſti.de hæredum quali.& diffe. vnde cũ
† facilius retineat & difficilius ꝑdatur ius in re, quã
93 ius ad rem iuxta no.per Bar.in.d.§.& quid ſi tantum
& in.l.ij.ff.de iure.& fac.ign.notatur in.l.i.C.de iur.
aur.annullorum, & in rubri.C.de precib.Impe.offe.
in.l.nam ita diuus.ff.de adop.bo.tex.in.c.fi.de con-
ceſ.pręben.in.vi.notatur per do.Anto.in.c.per ve-
nerabilem.in.vij.car.ſuprà qui filij ſint legi.dum di-

cit φ filius legitimatus auocat à venientibus ab inte-
ſtato hæreditatem quam nondũ adiuerunt, ſecus poſt
quam illam adiuerint, vnde aliud dicendum In hære-
ditate paterna quàm in materna. Tandem facit, quia
filia hoc caſu permittendo ſe dotari videtur tacitè re-
nunciare iuri adeundi hæreditatem maternam. Cogi-
94 ta quia hoc caſu fortè non abſurdè poſſet dici φ † fi-
lia ſi nolet dotari per patrem, ſed ſibi reſeruare hæredi
tatem maternam & ius ſibi ſuccedendi. quòd tunc co
gi non poſſet per patrem, quia cùm tale ius iam ſit de-
latum nemo inuitus cogitur iuri ſuo renunciare.l.fi.
C.de pact.facit.l.ij.ff.de iudic.& quod not. Bald.in
l.ſed ſi quis.§.quæſitum.ff.ſi quis cau. & notatur in
l.i.§.quæ honorande.ff.quarum rerum actio non da-
tur per Bal.in.l.tranſactionis.& in.l. interpoſitas.C.
de tranſa.& ſic ſtatutum debet intelligi quãdo filia nõ
vult dotari anq̃ ius adeũdi ſibi cõpetat, ſecus ſi poſt
quo caſu cogi non poſſet ꝑ patrem, nec tunc habet lo-
cum conſilium Bal.quod ponit in.l.fi.C.de pact.&
in.l.pactũ.C.de colla.de quo ſuprà dixi in hac.ij.q.
princip.& bñ facit φ no.And.de iſer.in.c.i.de natu.
ſucceſ.feu.in vſi.feu.in articulo an filia ſic dotata poſ
ſit petere reſtõnem ratione minoris ætatis. Et conclu
dit φ ſic ergo fortius poterit tali dotationi reſiſtere.ſ.
ne fiat. Et ex prædictis maximè in ver.nec obſtat ha
95 bes inferre † an & quando filia dotata excluſa per ſta-
tutum ab hæreditate patris ſtatuto non obſtante ipſo
96 iure hęres dicatur hęditatis defuncti. † An autẽ di-
cta filia ſaltem in dote ſibi ex forma ſtatuti data dica-
tur hæres & in ea habere nomen hęredis videtur φ ſic
per tex.in.l.in conditionibus primum locum.§.ſi pa-
tronus.ff.de condi.& demon. Contrarium tñ determi
nat Ang.in.l.quiſquis.C.ad.l.iul.ma.circa fi. dicens
φ talis proprie non dicitur hæres, quia ſibi non com
petit diffinitio hæredis qui ſuccedit in vniuerſum ius
defuncti, dicit tñ Ange. φ quo ad quędã habetur loco
hæredis per no.per glo.in.l.ſi quis priore.ff.ad trebel.
& no.in.l.quotiens.C.de hære.inſti.pondera tñ tex.
in.d.§.ſi patronus, quia videre meo probat contrariũ
eius ad quod ipſum alle. Ang.& vide in propoſito q̃
plenius not. Ange.in conſi.lxxvij.quod incip.domi
97 na Maria. † An autem filia dicatur adiuiſſe hæredi
tatem matris ex eo quòd pater ſuus illam penes ſe re
tinuit, vide Barto.in.l.gerit.ff.de acqui.hære.in ante
penul.columna.& no.in.l.cum antiquioribus.C.de
iure deliberand.
98 Vigeſimo q̃ro quid † ſi pater prędeceſsit cõdito te
ſtamẽto in quo inſtituit filiam In aliqua re vel portio
ne quæ filia, poſtea dotatur per matrem an poterit ha-
bere id quod eſt ſibi relictum in teſtõ patris dic φ ſic ꝑ
iura & rationes adductas in proxima.q.praece.quin
immò ſi in minus quàm legitima foret inſtituta licet
poſtea dotetur per matrem, poterit tñ agere ad ſupple
mentum legitimę ſicut potuiſſet ſi non fuiſſet dota-
99 ta, † tacita renunciatio quę ſurgit ex dotatione nõ de
bet plus operari quàm expreſſa.l.cum quid.ff.ſi cert.
peta.ſed expreſſa renunciatio quę fieret per filium de
hæreditate patris non includit legitimã vel eius ſup-
plementum ſm Gui.& doc.in.l.de his.ff.de tranſac.
& dixi.ſ.circa prin.decre.in quinta limitatione ergo
nec iſta renũciatio tacita q̃ ſurgit ex ſtatuto, facit gl.in
rub.C.de decr.decu.& in.l.nõ impoſsibile.ff.de pac.
idẽ ẽt dicas in filia inſtituta à matre in minus quã legiti
ma ſi anteq̃ dotetur agnouit id in quo eſt inſtituta cũ
proteſtatione valendi agere ad ſupplemẽtũ ltimę quo
caſu poſtq̃ fuerit à patre dotata poterit agere ad ſup-
plementum ltimę in hæreditate materna ſibi debita.

Vigeſimoprimo

100 Vigeſimoprimò quæro † filia fuit exhæredata vel præterita in teſtamento patris & antequam impugnet teſtamentum fuit à matre dotata vel econtra an poterit poſtea dicere teſtamentum nullum videtur ꝙ non quia donec tacet filia ſic præterita ceſſat ſuitas & in eã non continuatur dominium hæreditatis paternę, vt not. in.l.in ſuis.ff.de libe.& poſth. & ſic nullum ius eſt filiæ quæſitũ in dicta hęreditate licet habeat ius impugnãdi teſtamentum probatur in .l.ſuis.C. de repu. hæred. & in.l.qui ſub conditione.ff.de condi.Inſti.facit, quòd not. Bar.in.d.gerit & .l.cum quidam .ff. de bono.poſ.dum concludit ꝙ filius dicendo teſtamentum patris nullum videtur ſe immiſcere, de quo per Bal.& Imo.in.d.l.filio præterito.ff.de iniuſt.rup.ergo cum tempore donationis non fuerit ei ius quæſitũ per donationem ſequentem excludetur à iure quærendo.d.l.fina.ff.vnde libe.dixi.ſ.in.xix.q. & ſic teſtamentum nullum reconualeſcit ex tali dotatione & ex tacita approbatione filiæ.d.l.filio præterito.

101 Vigeſimoſecundò quęro quid † ſi pater in teſtamẽto leget centum filiæ pro dote & in illis eidem ſubſtituat, an valeat ſubſtitutio cõclude quòd ſubſtitutio pupillaris valet & tenet, & quia dicitur eſſe prouiſio ipſius filiæ & non patris.l.patris & filij.ff.de vulga.& pupil.quę etiam in legitima admittitur.l.in tribus.C. de inof. teſtamen. Sed ſi ſubſtituat ſi ſine liberis deceſſerit an valeat ſubſtitutio videtur quod nõ quia primò non poteſt valere vt pupillaris, quia cum ſit facta per verbum commune ſubſtitutio adiectũ certę rei vel quãtitati non poteſt inducere directam pupillarem vt.l.cogi.§ & generaliter.ff.ad trebel. & no.Barto.in.l.centurio in prima quæſtione princip.in articu. de compendioſa facta per verbum commune verſicu.quęro vlterius .ff.de vulga.& pupil.per not.in.d §.& generaliter & .l.hijs verbis.ff.de hæredi.inſtitu.per gloſſ.& Dy.facit gl.in.l.precibus.C.de impube.& alijs ſubſti.& in.c.raynuctus.ſ. de teſt.quæ dicit ꝙ illa verba ſine filijs appoſita in ſubſtitutione interpretantur illam fideicommiſſariam licet doc. communiter teneant contra per.d.l.centurio vnde cum iſta ſubſtitutio dicatur fideicõmiſ.quę non poteſt fieri in legitima nec in alijs bonis filij.l.cohæredi.§ cum filię.ff.de vulgari.& pupil.dubium eſt an in dote poſſit fieri cum illa dicatur proprium patrimonium filiæ.l.ij.§.ſed verum.ff. de mino.& ita eſt debita ſine legitima.l.qui liberos.ff.de ritu nup.l.fi.C.de dotis promiſ. & quod non valeat tenet Marti.fili.prout refert Io. andre.in addi.ſpecu. in titu.de inſtru.edi §.vt autem & Bald.in quodã conſilio.Quod verum limitat Dyn.quantum ad legitimã ſed quantum ad id in quo excedit dos legitimam tenet Dyn.talem ſubſtitutionem valere in dote per text. in l.fi.§ filię.ff.de leg.ſecundo vbi de hoc videtur caſus & ita ſequitur ibi bal. in.l.lucius §.maritus.ff.ad trebel.& Cyn.in.l.vna.§.videamus.C.de rei vxo.ac.in fine ſentit Bar.in.d.§.maritus & plenius Bal. in.l.quã nouella.C.de inoffi.teſta. Contrariam tamen partem ſ. quod indiſtinctè in tota dote valeat talis ſubſtitutio tenet elegãter Pau.de caſt.in conſi.lxxvi.quod incipit in Chriſti nomine viſo dicto puncto & contra, quia

102 † licet dos ſit debita filiæ non tamen filia ſuccedit in ea veluti in legitima, quia ſtante ſtatuto excludente fœminas &c. fœminis excluſis non debetur aliqua legitima.vt dicit Bart.in.l.ticio centum.§.ticio genero. ff.de condi.& demonſtra.& plenè dixi.ſ.in.hac principali.ſecunda quæſtione ergo dos data non poteſt dici ſuccedere in locum legitimę quę non debetur. Nec obſtat lex ſi arrogator .ff. de adop. quia loquitur in quarta debita arrogato quę aſſignatur loco quartę debitæ iure naturę & hanc partem inquit Paul. veriorẽ & tutiorem eſſe & idem ſequitur ipſe in conſi.cvi.incip.ſuper eo de quo quæritur de quo etiam per eundẽ in conſilio.cx.quod incipit ſubſtitutio facta & in cõſi.ſeq.hanc etiam partem tenet Ludo. in conſilio.c. xxxiiij.incipen.pro declaratione, quia cum dos non ſuccedat loco legitimę ſtante dicto ſtatuto, vt dixi ergo ſicut poteſt ſubſtitutionem fideicommiſſariam facere valituram, inſti.de pupil.ſubſtitu.§ fina.& ad trebellia.per totum certe nihil ob.quinetiam in iſta dote facta valeat, & ita credo tenendum.& hęc opi. Paul.& Ludo.ſine dubio procedit, vbi iſta filia decederet antequam.nuberet, quia dos dicitur relicta ſub conditiõe ſi maritabitur, ergo ante conditionem purificatam potuit conditio fideicommiſſi apponi, & ita tenet Pa. in dicto conſilio .lxxvi. quod autem dicant relicta ſub conditione ſi nubat, dixi.ſ.in.hac ſecunda quæſtione principali.

103 Secundò ſine dubio procedit, vbi † pater habens plures filias illas dotat & inuicem illas ſubſtituit per fideicom.quia talis mutua ſubſtitutio neutram dicitur grauare argumen.l.ſi pater.C.de inof.teſtamen.& eorum quę not.in.l.i.& .in.l.licet.C.de pac.bonus tex. in.l.de fideicommiſſo.C.de tranſac. notat. Bal. in.l. cum archimedoram.C.vt in poſ.lega.plenè per Imo. in.l.ſi ſocer.§.lucius.ff.ſol.ma. Hinc dicit Bal.in di

104 cta.l.ſi pater i fi.quòd † reciproca donatio inter vir. & vxo. valet quia non dicitur mera liberalitas. & idẽ non requirit inſinuatiõem, vt pulchrè tenet Oldra.in conſi.cxxx.incip.ad habendam Ioan.an.in additiõ. ſpecu.in tit.de inſtru.edi.§.porro circa vltimam colũ. Saly.in.l.fin.C.de pac.de quo p Lud.in.l.aquilius. ff.de donatio.

Tertiò ſine dubio procedit prędicta opinio quando ſtatutum diſponeret quòd filia teneatur ſeruare omnia ordinata per patrem iuxta no.per.Bar.in.d.l. centurio quæ omnia bene no.

105 Vigeſimotertio quęro † an dictum ſtatutum vigens in loco habeat locum in iudęis in eo loco commorantibus, ita quòd maſculus filius iudęi excludat filiam fœminam, videtur ꝙ ſic per ea quæ notat Bal. in.l.ſi ſpadonem §.iam autem.ff.de excuſa.tutorum. dicens quòd priuilegium datum incolis includit iudęos.

106 Secundò † ꝙ maſculus excludat fœminam eſt de l.moſaica, vt habetur numeri.c.xxxvij.ergo tale ſtatutum reducens ad legem moſaicam eſt commendabile.l.lege duodecim tabul .C.de legiti. hær. ergo &c.

107 Tertiò † appellatione populi veniunt iudęi, probat tex.in auc.de quæſtoribus circa princip. quem ſingularem dicit Bald.in.c.primo.de forma fidelitatis & in rub.C.qui accuſ.non.poſ.circa finem & vide Pe. de ancha.in.c.ſi ſententia de ſenten.excom.eod.lib.& hanc partem ꝙ ſtatutum in iudęis locum habeat reperio tenere Ioan.de anna.in.c.iudęi el.ij.ſ.de iudęis, de quo ibi per eum plenè examinantem illum articulũ an iudęi in condendis teſtamentis vel iure ſuccedendi debeant obſeruare legem moſaicam vel legem ciuilẽ.

108 Vigeſimoquartò quæro † an iſtud ſtatutum habeat locum in filia dotata antequam fieret tale ſtatutum videtur ꝙ ſic, quia ſtatutum dicit ſi filia dotata fuerit quòd verbum fuerit eſt pręteriti perfecti & pluſquam perfecti, ergo tale ſtatutum trahitur etiam ad prius dotatam.

Secundo quia filia tempore quo debet ſuccedere patri reperiẽ dotata ergo &c. faciũt quę dixi.ſ.i.q.xix.maxi

mè in verſicu. in contrarium.

Tertiò verbum dotata habet cauſam permanentem l. plauciana. ff. de iure codicil. & .l. verbum erit. ff. de verborum ſignificatio. & omne tempus ſignificat. vt ibi not. per conſequens tale ſtatutum extendetur ad filiam prius dotatam, & ita conſuluit Barto. prout refert Ange. in auc. hęc cōſtitutio interpretatur colla. vi. ipſe tamen tenet contra per Barto. per illũ tex. vbi dicitur de illo qui in monaſterio intrare voluerit, & ſic loquitur ꝑ verbum præteriti ꝑfecti & plusq̃ perfecti temporis, & tñ illa diſpoſitio nõ habet locũ in ingreſſo anteqũ eſſet condita dicta conſtitutio imò talis pōt diſponere de bonis poſt ingreſſum, præterea verbum fuerit prolatum à ſtatuto cũ et poſſit reſpicere tempus futurum ad illud debet trahi, quia illud proprium eſt ſtatuti. c. fi. extra de conſtitu. l. leges. C. de legi. & hoc niſi in ſtatuto fiat expreſſa mentio q trahaẽ ad ꝑterita vt ibi, & in auc. vt factę nouę conſtitutiones & in auctenti. vt liberti deog̃tero in prin. ad hoc facit quod nota. Bart. in. l. cum lex. ff. de legi. Nec ob. ſm Ang. q verbum dotata habeat cauſam permanentem, qa fatetur illud verum ꝑterq̃ quando apponitur in. l. vel ſtatuto cuius ꝑprium eſt reſpicere futura, vt dixi. Item non ob. quod iſta filia reperiatur dotata, quia hoc nõ obſtante non tñ fuit dotata poſt ſtatutum ſed ante, & ſic non ob. contrarium per tex. in. d. auc. hæc conſtitutio inductum vt. ſ. & ita credit Ange. eſſe tenendum licet non firmet ſed dicat cogitabitis, Ego verò puto tenendam eſſe opinio. Bar. quã etiam tenet Bald. non faciens mentionẽ de Bar. in. l. oẽs popoli in. xiij. colũ. verſi. ſed pone. ff. de iuſt. & iur. Nec ob. tex. in. d. auctem. hæc conſtitutio ſuper quo Ang. facit fundamentum, qa ideo ibi verbũ fuerit non includit tempus ꝑteritum, qa lex vlterius proceſſit ita interpretando, vnde facit ille tex. potius pro Bart. cogita tamen.

109 Vigeſimoquintò quæro † quid ſi ſtatutum expreſſè diſponat quod trahatur ad filias de ꝑterito. dotatas an includet filiam de ꝑterito dotatã quæ iam cum fratre ſuo hæreditatẽ diuiſerat, dic quod quo ad iam finita pacto vel tranſactione non extenditur ſtatutũ, & ita in terminis tenet Bar. in. l. i. in fine. ff. ad tertul. facit q not. Cy. in. l. leges. C. de leg. Paul. & doc. in cle. ij. de æta. & quali. facit. l. cauſas & quod ibi no. Bar. C. de tranſac. & .l. fin. cum ibi no. ꝑ Bar. C. ſen. reſcin. non poſ. l. pe. C. de ſac. ſan. ec. & q no. Iac. de bel. in auct. vt cum de ap. cogno. & Ang. in con. ccxli. quod incipit. Philippus vbi concludit q compromiſſum generale, ita factũ q trahaẽ ad ꝑterita non debet extẽdi ad lites preteritas pacto vel trãſactione finitas quod no.

110 Vigeſimoſextò quæro quid † ſi filia dotata ſemel fuit excluſa ex eo quod tẽpore mortis patris extabat filius maſculus, an ſi poſtea filius moriatur filia admittaẽ ad ſucceſſionem Bar. in. l. fin. ff. ad tertul. tenuit q ſemꝑ remaneat excluſa idem Bal. in. l. gallus. §. & quid ſi tñ. ff. de libe. & poſthu. & in. c. i. epiſcopum vel abbatem in vſi. feu. & in. l. cum vſusfructus vxori. C. quã dies le. ce. & in. l. in quibus. C. de ſecun. nup. per gloſ. ibi ſingularẽ dicẽtem q qñ aliquid diſcedit ab aliquo ita quod ad alium ꝑuenit excluſio eſt ꝑpetua & non tẽ-
111 poralis, & iõ in caſu noſtro † ſufficit q momẽto hrẽditas ꝑuenit ad filios maſculos ita qđ filia ꝑpetuò excludatur, vide etiã Bal. in. l. ſi quis poſthumus. §. ſi filiũs ff. de inoſ. teſt. & ad hoc ſingulariter facit ſimile quod
112 dicitur de filio primogenito quia † ſi ex cõſuetudine vel pacto regnum debetur primogenito ſecundogenitꝰ etiam mortuo primogenito ſine filijs non admittiẽ ad regnum, ita ſingulariter bal. per illum tex. in. c. i. de filijs natis ex matrimonio contracto ad morga. facit. l. iubemus in fi. C. ad trebel. & ita bal. refert Lud. in cõſi. xcviij. inci. quo ad id, de quo quęritur quod perpetuò not. Limita tamen prędictam concluſionem pro-
11 ꝑcedere, † qñ ſtatutum ſimpliciter excludit fœminam ſecus ſi non ſimpliciter, putà dicit q̃diu extat maſculus &c. & ſic non loquitur ꝑ verba denotãtia momẽtum temporis ſed perſeuerantiam ſm bal. in. d. l. fina. Ange. in auc. hoc amplius. C. de fideicõ. per gloſſ. ibi. dicentẽ q ſemel hæres pōt auctoritate iuris ciuilis deſinere eſſe hæres, idem tenet Angel. in §. ſi verò nõ implens in auc. de hære. & fal. vbi dicit collegium florẽ. ſic cõſuluiſſe. Idem tenet bal. in. d. l. in quibus, qa tũc iſta excluſio potius eſt temporalis q̃ perpetua. Ideo deficiente maſculo admitteret filia, facit §. gregoriana in auc. de non eligendo ſecundo nubentes, & tex. in §. qm autem in auctẽ. de nup. & in. l. cũ alius. ff. de cuſu. & in. l. tlcius. ff. de excu. tuto.

Secundò limita prędicta procedere qñ filius iam factus hęres patris deceſſit, ſecus ſi nõ fuit hæres vel qa noluerit vel quia non potuerit, de quo pulchrè ꝑ Pa. de ca. in conſi. cccxlij. incip. primò videndum eſt, dicam plenè. ĩ. in ſeq. princ. q. in. vij. & viij. q. nam quæ ibi dicuntur, conferunt ad intellectum huius. q. Aduerte tñ quia hæc. q. in terminis quibus illam format bar. in. d. l. fina. ſ. qñ filius maſculus moritur iam adita hęreditate patris poſſet procedere qñ ipſa filia hoc caſu vellet venire ad talem hęreditatẽ tanq̃ hæres patris, ſed ſi venire vellet veluti ſuccedẽs fratri bene poſſet, iuxta ea quæ dicam. ĩ. in quarta princ. q. verſicu. quinto quæro &c. Item itellige quòd dixi filiam mortuo fratre vocari ad ſucceſſionem patris quando dicit ſtatutum q̃diu extat maſculus &c. ꝑcedere patre moriente ab inteſtato ſm Ange. in. d. §. ſi verò non implens. Quid autem ſi fecit teſtamentum in quo inſtituit filium & filiam præterijt an ſtante dicto ſtatuto mortuo fratre filia poſſet dicere teſtamentum nullum vide ĩ. in. iiij. q. prin. verſi. xvi. quęro.

SVMMARIVM

1 *Quas perſonas intendat ſtatutum excludens fœminas, uocare ad ſucceſſionem.*

2 *Filius naturalis tantùm an fœminam filiam maritatam & dotatam excludat uirtute ſtatuti & nu. 6.*

3 *Propriè filium dicimus natum ex uirò & uxore.*

4 *Vbi lex poteſt in proprio ſignificato operari, non debet ad improprium trahi.*

5 *Vulgò quæſiti ſpurij, inceſtuoſi, nephar ij & adulterini, an filiorũ appellatione ueniant: & an à parentibus alendi ſint & an legum beneficio gaudeant ibidem.*

6 *Statutum excludens fœminas propter maſculos non comprahendit turales tantùm: nec ſpurios, nec inceſtuoſus.*

7 *Filius naturalis legitimatus an excludat filiã ſtãte dicto ſta.*

8 *Si hæres moriatur relicto filio legitimato, an excludatur ſubſtitutus.*

9 *Qualitas legitimi per legitimationem uerè & non fictè imprimitur.*

Et legitimare quid ſit, ibidem.

Item an appellatione legitimi & naturalis filij comprahendatur legitimatus ibidem.

10 *Si pater recipit emphiteoſim pro ſe & filijs ſuis naturalibus & legitimis non uenit legitimatus.*

11 *Si ſtatutum dicat q filij legitimi & legitimè nati excludant filiam, in legitimatis locum non habebit uide nu. 16.*

12 *Statutum puniens mulieres portantes perlas, non habet locum in*

cum in ea quæ portat fictas.

Falſus denarius, non eſt denarius ibi.

Falſa iuſticia non eſt iuſticia ibidem.

13 Priuilegia dotis ueræ non trahuntur ad dotem fictam.

14 Reſtitutus an excludat ſequentem in gradu.

15 Legitimatus per ſubſequens matrimonium dicitur uerè legitimus.

16 Legitimatus uerè an dicatur legitimus aliter non conſiderata origine.

17 Filius arrogatus uel adoptiuus & ſic legalis nunquid excludat filiam fœminam ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo.

18 L. cum acutiſſimi. C. de fideicom. & l. cum auus. ff. de condi. & demon. An locum habeant in filio adoptiuo.

19 Statutum diſponens q. de hæreditate relicta alicuius ſoluatur gabella, an locum habeat patre filiũ legitimum instituẽte.

Et an de lucro hæreditatis delatæ filio debeatur decima ibi.

Et quid ſi pater inſtituit filium adoptiuum an debeatur gabella ibidem.

20 Filius ſpiritualis an excludat ſubſtitutum.

21 Emphyteoſis recepta pro ſe & filijs ſuis non uenit ad adoptiuos.

22 Legitima naturalis filij aucta, non cenſetur aucta legitima quæ debetur adoptiuo.

23 Natura magis attenditur, quàm accidens.

24 Adoptiuus grauatus reſtituere hæreditatem an poſſit detrahere duas quartas, uirtute iurium dicentium filium legitimum & naturalem grauatum reſtituere, poſſe detrahere duas quartas.

25 Statuto excludente fœminas maſculis extantibus fauore familiæ conſeruandæ, an clericus uel religioſus faciat locum eſſe ſtatuto.

26 Statutum dummodo aliquid operetur, interpretari debet, ut minus quàm fieri poſſit cuiquã præiudicet.

27 Statuto dicente q. extantibus maſculis &c. an ſufficiat unum maſculum extare.

Et an ſtatutum q. muliere præmoriente ſine filijs uir lucretur dotẽ locum habeat mortua uxore ſuperſtite uno filio.

28 Statutum puniens producentem falſos teſtes locum habet in producente unum tantum.

29 Clauſula illa, ſi pro alijs non ſcripſerimus, uerificatur ſi pro uno tantùm ſcriptum ſit.

Cui conceſſum eſt ut poſſit ſuum beneficium permutare cum uno, non poteſt cum pluribus illud permutare ibi.

30 Statutum dicens q. ſtantibus fratribus filiæ non ſuccedant, an intelligi debeat de fratribus filiæ excluſæ an uerò de fratribus defuncti.

31 Teſtator qui legauit decem corbes frumenti ad menſuram paduanam, uidetur ita legaſſe ut paduæ ſoluantur.

32 Interpretatio iuſta & congrua rationi naturali ſemper fieri debet.

33 Statutũ exorbitans à iure inquantum poteſt debet reſtringi & ad ius commune reduci.

34 Ex præfatione ſtatuti mens reſtringitur, ampliatur, & declaratur.

35 Vbi rubrica generalis eſt, dẽt ẽt textus generaliter intelligi.

36 Vna determinatio debet uniformiter intelligi.

37 Inconueniens non eſt q. unum & idem uerbum prolatum à ſtatuto reſtringatur odij ratiõe, & amplietur rõne fauoris.

38 Appellatione fratris in dubio uenit carnalis.

39 Si ſtatutum expreſſè dicat, q. frater defuncti excludat filiã an frater filiæ etiam illam excludat.

40 Abſurdum eſſet q. filia excluderetur propter remotiorẽ in gradu, & non propter proximiorem.

41 Statutũ factum in fauorẽ remotioris in gradu, uidetur quoq; factum in fauorem proximioris.

42 Statutum in cauſa proxima, uidetur etiam ſtatutum in remota.

43 Statutum excludens matrem à ſucceſſione filiorum excludit etiam auum maternum & omnes per eam aſcendentes.

44 Statutum excludens filiam intelligitur etiam excludere neptem ex ea.

45 Statutũ excludens matrem per tranſuerſales, multo fortius illam uidetur excludere per aſcendentes.

46 Stante dicto ſtatuto, ſi filius non erit hæres patri, an filia erit excluſa.

47 Bannitus cum de iure communi à ſucceſſione non excludatur, an beneficio huius ſtatuti excludentis fœminam gaudebit, uel ſimul cum illa admittetur.

48 Filius maſculus moriens non agnita portione hæreditatis, quæ de iure debebatur filiæ an illam tranſmittat ad hæredes, uel ad eam filia dotata uocetur.

49 Priuilegium ita demum locum habet ſi acceptetur.

50 Priuilegium conceſſum filijs de hæreditate tranſmittenda licet non agnita, conceſſum eſt etiam in portione per ſtatutum debita.

51 Tranſmittens hæreditatem non aditam, tranſmittit ut adeũdam: ideo illi non ſucceditur ſed alteri cuius fuit prius hæreditas. de ueritate uide ſub nu. 53.

52 Fœmina per ſtatutum excluſa uidetur de medio ſublata perinde ac ſi mortua eſſet.

53 Filius ipſo iure efficitur hæres in portione ſibi per ſtatutum delata, atq; in ſua.

54 Tranſmiſſio iuris deliberandi impedit uulgarẽ ſubſtitutũ.

Et quid de tranſmiſſione quæ fit uirtute. l. i. C. de his qui ante aper. tabu.

55 Appellatione fratris an ueniat ſoror ita q. ſi moriatur ab inteſtato relicta una filia dotata, & altera nõ, an uirtute ſtatuti non dotata dotatam excludat.

56 Statuto dicente q. filia dotata non habeat regreſſum aduerſus fratres, filia non dotata nedum tacitè, ſed expreſſè per illa uerba aduerſus fratres fuit uocata.

57 Ceſſante ratione ſtatuti ſtatutum ceſſare debet.

58 In ſtatutis contra ius, maſculinum non concipit fœmininum.

59 Statutum excludens matrem à ſucceſſione filij non excludit à ſucceſſione filiæ.

60 Statutum diſponens filios bannitorum expellendos de loco aliquo, non includit filias banniti.

61 In caſu ſtatuti an appellatione fratris ueniat ſoror & qñ.

62 Appellatione fratris an ueniat uterinus tantùm prædicto ſtante ſtatuto.

63 Statuto diſponente q. extantibus filijs filiæ nõ ſuccedant, an filius filij excludat filiam à patre dotatam.

64 Vbi una tantùm ratio aſſignari poteſt, illa habetur pro expreſſa.

65 Quando in pluribus caſibus eſt eadẽ rõ, tunc una & eadẽ rõ in uno decidit omnes.

66 Vbi eſt eadẽ rõ numero non dicitur fieri extenſio, ſed uirtute. l. uel ſtatuti directò determinatur.

67 Stante ſtatuto q. frater excludat ſororem, an nepos ex filio excludet neptem dotatam natam ex alio filio præmortuo à ſucceſſione aui.

68 Appellatione fratris uenit nepos quoad excludendam filiam & ſic neptem.

69 Pater habens filium & filiam, filiã dotauit: ex filio nata eſt

filia, an iſta filia & neptis totam habebit hæreditatem aui excluſa amita dotata.

70 *Patre mortuo relicta filia dotata & filio maſculo & nepote ex alio filio præmortuo, an iſte nepos admittetur ad portionem ad quã filia de iure communi admitteretur.*

71 *Beneficium conſequitur quis ex alterius perſona, quod ex ſua conſequi non poſſet.*

72 *Vbi ſunt aliqui minores etiam in caſtro uel uilla, eorum fauore non currit præſcriptio.*

73 *Vbi eſt cauſa communis clerici & laici, debet appellari ad ſuperiorem clerici: & non ad ſuperiorem laici.*

74 *In re indiuidua reſtitutio minoris, an proſit maiori.*

75 *Fratres duo ſi habeant feudum & unus in prælio dominum defendat, alter uerò fugiat, coniunctio fratris uiriliter defendentis fugientis contumaciam excuſat.*

76 *Collectarum immunitate gaudet omnium bonorum ſocius propter ſocij immunitatem.*

77 *Iuriſdictio coram uno delegato perpetuata, dicitur etiã quo ad alium perpetuata.*

78 *Notarij duo ſi rogati ſint de inſtrumento quorũ unus eſt probatæ fidei, alter infamatæ, propter fidem illius ualet inſtrumentum.*

79 *Teſtis dignæ fidei ſupplet defectum alterius cui non erat habenda fides.*

80 *Actus pro parte geſtus & pro parte gerendus ſub conſtitutione noua dante formam actibus gerendis non includitur.*

81 *Statuto dicente q̃ filia dotata nõ ſuccedat ſuperſtite filio uel nepote, ſi ſupereſt filius & nepos ex altero filio præmortuo qualiter iſti ſuccedunt.*

82 *Stãte ſtatuto q̃ frater uel filius ſororem excludat: an huius ſtatuti beneficio clericus ſororem excludet.*

83 *Statuto laicorum diſponente q̃ inſtrumenta guarentigiata habeant exequutionem paratam an uti poſſint clerici.*

84 *Clerici comprehenduntur appellatione diſtrictualium: & illorum gaudent priuilegijs.*

85 *Clerici an ueniant appellatione ciuium & an dicantur eſſe de corpore ciuitatis.*

86 *Statutum fœminas excludens propter maſculos habet locum etiam extantibus uirilia non habentibus uel aliàs inhabilibus ad procreandum.*

87 *Cap. eccleſia. ſ. Mariæ de conſtitu. quando locum habeat. Et quando ſtatuta laicorum clericos ligant ibidem.*

88 *Statuta laicoram fundata ſuper honeſtate & moribus bonis clericos includunt: & quomodo.*

89 *Statutum fundatum ſuper naturali ratione ligat clericos.*

90 *Statutum fœminarum excluſiuum an habeat locum quando agitur de hæreditate illius, qui eſt clericus. Et an tale ſtatutum locum habeat in clericis cõiugatis ibidẽ.*

Tertia quæſtio principa.

CIRCA Tertiam principalem. q. qua
1 † quęrit̃ quas pſonas intendat ſtatutũ excludens fœminã vocare ad ſucceſſionem. Aduertendũ eſt q̃ talia ſtatuta dicunt̃ emanaſſe pp fauorem fratrũ vel he
2 redũ pr̃is. Et ideo primò quæro † an filius naturalis tm̃ i. natus ex cõcubina retenta in domo indubitata affectione & ꝓteſtatione debita p̃miſſa &c. de qua in. l. In concubinatu. ff. de concubi. & in auc. qui. mo. naturales effi. ſui §. ſi quis autem excludat filiam fœminã do
3 tatam & maritatam vr̃ q̃ non q̃a † ſm ꝓpriam ſignificationẽ filium eſſe diffinimus natum de viro & vxore. l. filiũ diffinimus. ff. de his q̃ ſunt ſui vel alie. iur. l. quia ſemper. §. pr̃. ff. de in ius vocan. hr̃ in auct. vt liceat matri & auiæ. §. ad hęc col. ix. Secũdò facit q̃a ad certos actus caſus vel reſpectus filij naturales veniunt appellatione filij. l. pe. C. ad orficia. & inſti. e. in prin. & in. § iu̇ quæſitũ, putà q̃a certis caſibus ſuccedũt patri in certa parte in auc. quib. mod. na. effi. ſui. § diſcretis & §. ſeq. Item qñq; intuitu pietatis naturales tm̃ compræhenduntur appellatione filij. l. vxorem. § codicillis in fi. ff. de le. iij. imò qñq; excludit ſubſtitutum in certis caſibus. l. ex facto. §. ſi q̃s rogatus. ff. ad tre. regulariter tñ filij naturales nõ veniũt appellatiõe filij. l. generaliter. §. fi. C. de inſti. & ſubſti. ergo cum exceptio in certis caſibus firmat regulã. d. l. filium diffinimus in auc. de non alie. §. vt aũt & l. tribunus. § aliquis. ff. de teſta. mili. ſeqt̃ quòd in caſu noſtro ſtatutũ loquẽs de filio non includet naturalẽ tm̃. Tertiò ad hoc facit gl. illa notabilis in cle. i. de baptiſ. Quartò facit quia quo ad commodũ filiorum naturales filij nõ dicunt̃ filij vt notatur in. l. i. ff. de re. iu. p̃ Dy. in ru. de re
4 gu. iu. eo. li. Quintò † vbi lex põt operari in ꝓprio ſignificato non debet ad improprium trahi. l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. & pupil. & in. l. pupillari eo. ti. lege liberorum. §. q̃ tñ caſius &. l. nõ aliter. ff. de leg. iij. l. ſceuola. ff. ad trebel. ſed ſtatutum noſtrũ ſatis põt ogari ſm ꝓpriũ ſignificatũ in filio lūmo & naturali, ergo &c. Sextò de hmõi genere pſonarum parum ẽ curandũ, quia maximè hodie rariſſimi filij naturales
5 tm̃ reperiuntur, & † idem fortius dicendum eſſet de vulgò quæſitis. i. de filijs qui naſcuntur ex publica & vulgari meretrice, quia in iſtis multo minus quã in naturalibus tm̃ hẽbit locũ, ſtatutũ & ſic nõ venient appellatiõe filij, cum nec patrẽ cenſeant̃ habere: & ideo ſolent ſpurij appellari, inſti. de nup. §. aduerſus, & de legi. agna. ſucceſ. § uulgò. Idem fortius eſt dicendum in inceſtuoſis nepharijs & adulterinis . d. § ſi aduerſus, iſti non merentur filij nuncupari, nec à patribus ſunt alendi de iure ciuili, auc. ex complexu. C. de inceſtuo. nup. licet aliud ſit de iure canonico. c. cum haberet, de eo q̃ duxit in vxorem &c. nec patribus poſſunt ſuccedere & vt vno verbo cõcludã oi legum bñficio ſunt priuati & penitus excluſi. l. ſi q̃s. C. de inceſt. nup. ibi nec à patre &c. & § pe. in auct. qui. mo. na. eff. ſui. &
6 auct. lib. C. de lib. † Concludo ergo ſtatutum excludens fœminas extantibus filijs non cõpręhendere naturalem tm̃ nec ſpuriũ inceſtuoſum nec ſimiles, & ita reperio tenere Bar. in conſi. ccxxviij. quod incipit ſtato cauetur in ſimili. q. Dicit. n. ibi q̃ ſi ſtatutum diſponat de quocunq; relicto in teſtamento ſolui gabellam exceptis relictis filijs q̃ de relicto filio naturali eſt ſoluenda gabella, & ſic in ſtatutis appellatione filij non venit naturalis, tu autem de hac. q. & generaliter an appellatione filij ueniat naturalis tm̃, vide notanter Pet. de ancha. referentem varias opi. in. c. canonum ſtatuta ẽ. de conſti. in. col. clxiiij. & plenè ſcripta per Ioan. de imo. in. d. l. ex facto. §. ſi quis rogatus vbi poſuit q̃d iuris qñ mentio filij fit à. l. communi. Item q̃d qñ fit à ſtatuto, item qñ à iudice. itẽ qñ à teſtatore, & ibi vide p̃ eum quia ſi dicta referrem ſua, præter intentũ fierem ꝓlixior. Vnum tñ ſingulariter noi. q̃ vbi lex vel ſtatutũ conſiderat naturalitatem ſemper appellatione filij venit naturalis id̃ naturalis ita punitur. l. põpeia. de parricidijs, ſicut naturalis & legitimus ſm Imo. in d. §. ſi quis rogatus circa fi. verſi. item prædicta & etiã per Bal. in. c. per tuas. ẽ. de proba. & in. l. parentes. ff. de in ius voc. & in. l. ius ciuile in. ij. col. ff. de iuſti. & iur. p̃ Inn. Do. & pano. in. c. nonnulli. § ſunt & alij. ẽ. de reſcrip.

de reſcrip. per Bald. in. l. quiſquis. C. ad leg. iul. maie.
& in. l. i. in. vi. cha. C. q accu. nō poſ. In pœna noua
7 quod bñ not. Secundò quæro † an filius naturalis
legitimatus excludat filiā fœminam ſtante dicto ſtatu
to Bal. in. l. cum accutiſſimi. C. de fideicom. tenet qđ
ſic qa legitimatus habet verum principium & primò
hoc probatur ex determinatione Iac. de are. In. q. diſ-
putata quā refert Io. an. in addi. ſpec. in ti. de ſucceſ.
ab Inteſta. circa fi. de ſubſtituto ſub conditione ſi hæ-
res ſine filijs deceſſerit legitimis & naturalibus. Dicit
8 enim ꝙ † ſi hęres moriať relicto filio legitimato exclu
diť ſubſtitutus, quia tales dicuntur filij legitimi & na-
turales natura & lege cooperãte, facit tex. in auc. qui.
mod. na. effi. legit. §. ſi quis circa fin. ibi donum pr̃is &
principis quod eſt dicere naturæ ſimul & legis. Secun
dò ꝙ legitimati verè & non fictè dicantur legitimi, ꝓ
bať in. l. ij. C. de iur. aureorū annullorum vbi libertus
reſtitutus natalibus eſt verè ingenuus licet non ſit natu
ralis, ſecus ſi ſecum eſſet diſpenſatum, ita & in ꝓpo
ſito legitimatus diceť verè legitimus licet non ſit legiti
mè natus. Tertiò ꝓbať ex doctrina Bar. in. l. ſi is q
ꝓ emptore. ff. de vſucap. vbi dicit ꝙ eſſe legitimum eſt
9 iur. & non facti, & ita † qualitas iſta ꝑ legitimationē
verè & non fictè imprimitur. Quartò facit qa legi-
timare eſt maculā abſtergere illegitimitatis quæ iur. na
turę inerat, ſed erat offuſcata iure gentium, vt notatur
in. l. manumiſſiones. ff. de iuſti. & iure. Bald. iñ ipſe
in. l. eam quā. C. de fideicom. in. iij. co. verſi. item quę
ſitum fuit à me dicit quod ꝓpria ſignificatione voca-
buli appellatione filij legitimi & naturalis non com-
prędēditur legitimatus, alle. c. naturales filij ſi de feu.
fue. contro. Idem ſentit Bal. & ſaly. in. l. fi. C. de hijs q
ve. ætatis impe. dicens ſingulariter per illam. l. quod
10 † ſi qs recipis ēphyteoſim ꝓ ſe & filijs ſuis legitimis,
& naturalibus quòd non venit legitimatus qa non eſt
naturaliter legitimus ſed ex priuilegio & fictione do.
aūt An. de but. in. c. per venerabi. ē. q filij ſint legitimi
in vlt. q. dum tractat de effectu legitimatiōis tenet ꝙ
legitimatus ꝑ ſubſequens mr̃imonium vel ꝑ alios mo
dos legales de qbus in. c. per tuas. ē. q filij ſint legitimi
comprędenditur appellatione legitimorum ēt in ſtatu
to facta. Sed non legitimatus per reſcriptū principis,
ratio quia dato quòd non poſſit negari iſtum eſſe ve-
rè legitimū tñ non eſt legitimus de iure cōi ſed de iure
ſpeciali, de quo ſtatutum non p̄ſumiť cogitaſſe maxi-
mè in præiudiciū aliorū ſeu ad alios excludendos, fa-
cit. l. iulianus. ff. qui. & à quibus, ſed ſolū cenſeť diſ-
poſuiſſe de legitimis de iure cōi Pau. de ca. in conſi. cc-
xxi. Incip. ſuper eo ꝙ primò loco circa fin. dicit ꝙ in
hoc articulo multa poſſent dici & ſe dubiūeſſe. tñ ꝑꝑ
auctoritatem tanti viri ſicut fuit do. Anto. credit tenē
dam eius diſtinctionem attento ꝙ ſtatutū excludens
fœminas eſt contra ius cōmune. l. maximū vitiū. C. de
lib. præte. vnde cū ꝑ diſtinctionē do. Ant. opiniones
reducanť ad concordiā, vt euitetur iuris correctio &
materia fraudis. ſ. ne quis in fraudē ſe legitimari faciat
& vt p̄iudiciū aliorum tollatur arg. l. ſi ita qs §. is cui.
ff. de le. ij. ſtat cū ipſo do. ant. quā opi. ſecutus eſt idem
Pau. in. l. fi. C. de hijs q. ve ætatis Impe. Sed idē Paul.
in conſi. ccxxiij. in fi. quod incipit videndū eſt primò
vť trāſire cum opi. Bal. in. d. l. cum acutiſſimi, & idē
facit in conſi. ccxxv. incipit ſuper primo dubio colū.
iiij. Eandem opi. ſequitur Pe. de ancha. in conſi. quo-
dā ſuo qđ inci. ſtāte validitate ſtatuti, vbi refert idē de
terminaſſe Ange. in. q. diſputata quæ incipit nobilis
quidā genere Ludo. aūt Roma. in. l. ſi is qui ꝓ empto
re in. x. col. verſi. vij. ff. de vſuca. dicit ſe vna cū alijs
famoſiſſimis doctoribus in hac. q. conſuluiſſe. Tan-
dē poſt multa argumenta hinc & inde facta concludit
11 ꝙ † ſi ſtatutū dicat ꝙ filij legitimi & legitimè nati ex-
cludant filiam ꝙ tunc in legitimato locū non habet,
qa poſito ꝙ ſit verè legitimus non tñ eſt legitimè na-
tus, quia ex iniuſtis nuptijs à principio. l. filiū diffini-
mus. ff. de hijs qui ſunt ſui vel alie. iur. & l. ſi vicinis.
C. de. nup. ideo iſte caſus tanꝗ omiſſus à ſtatuto relin
quitur diſpoſitioni iuris communis. l. ſi extraneus. ff.
de condi. ob. cām, imò poſito ꝙ habeatur perinde ac
ſi eſſet legitimè natus, hoc tamen fingitur cū aliud ſit
eſſe talē, aliud haberi ꝓ tali vt plenè ꝑ Bar. i. d. l. ſi is q
pro emptore in. qō. de ciue facta ex forma ſtatuti
diſponētis illum haberi pro ciue, ideo merito de vno
ad aliud nō eſt inferendum. l. ſi. ff. de calum. l. natura
liter. §. nihil cōe. ff. de acq. poſ. l. papinianus. ff. de mi-
no. Præterea ſtatutum non trahitur ad caſum fictum
l. i. § hoc interdictum. ff. de font. ꝑ quę bar. ibi decidit
12 † ſtatutum puniens mulieres portantes perlas non ꝓ
cedere in ea muliere quæ portat ꝑlas fictas & contrafa
ctas. Pro quo facit gl. not. in. l. ij. C. de hære. dicens
ꝙ falſus denarius non ē denarius qđ ēt tenuit gl. in. c.
uera iuſticia xlv. diſt. dicēs qđ ſicut falſa iuſticia nō eſt
iuſticia, ita falſus denarius nō eſt denarius. Accedat.
q. not. quam ponit Io. an. in addi. ſpec. tit. de crimine
falſi. de ludentibus ad par & ipar, an ſi in numero pa-
ri reperitur falſus denarius debeat computari vel non
Pręterea ad ꝓpoſitum facit glo. no. in. l. aſſiduis. C. q
13 poti. in pig. ha. volens ꝙ † priuilegia dotis non trahā
tur ad dotem fictam. Si verò ſtatutum loquať ſimpli-
citer, vel de legitimis tm̃. tunc concludit ibi Lud. bo-
nis rōnibus ꝙ fœmina non excluditur per talem legi-
timatum, potiſſimè per tex. quē dicit hanc. q. decidere
in. l. i. §. ſi quis filiū. ff. ſi tabu. teſta. nullæ ex. vbi licet
ſit in iure clarum ꝙ filius in ꝑtāte excludat nepotem
ex ſe natum, tamen ſi filius ille emancipetur, & poſtea
readoptetur & ſic poteſtati patriæ p̄ſtinæ reſtituatur, l.
filio quem pr̃. ff. de lib. & poſthu. tñ non excludet ne
potē, ſic in propoſito, licet ſi filius fuiſſet legitimus ex
cluſiſſet fœminā, ſi tñ poſtea ad iura legitimitatis reſti
tuať & reducať nō debet excludere fœminam filiam.
14 Nec ob. l. i. § ſi filium. ff. de contrata. † vbi etiā reſtitu
tus excludit ſequentē in gradu, de quo etiam habetur
in. l. gallus. §. & quid ſi tm̃. ff. de libe. & poſthu. quia
ille caſus eſt admodum diuerſus à caſu noſtro, vt ibi
dicit gloſſ. & notatur. in dicto. § & quid ſi tandem iſta
in hoc notabili quotidiano & practicabili paſſu eſſe
tenendum, dicit Ludoui. vbi. ē. ſiue loquamur de le-
gitimato ſiue per reſcriptū principis: ſiue per oblatio-
nem curiæ qui non niſi legitimatus dici pōt, cum non
legitimetur quo ad oēs: ſed ſolū quo ad patrem §. filiū
verò in auc. qui. mo. na. eff. ſui. ſiue per ſubſequēs ma
trimonium, quia nec iſte in veritate ſaltē inſpecto p̄n-
cipio originis eſt legitimus ſed fictus, nam licet legiti-
matio trahatur retro. l. cum qs. §. neq. C. de natu. libe.
non tñ pōt dici verè legitimus cum in veritate non in-
teruenerit tēpore originis matrimonium, nec à princi
pio natus ſit legitimus, ar. l. in bello. §. factæ. ff. de cap.
Quòd vltimū conſidera, quia ꝓbat diſtinctionem do
Ant. de qua. ē, non forè bonam, ꝓ illa tñ facit gl. no-
15 tabilis in. c. innotuit de elec. dum dicit ꝙ † legitimat⁹
per ſubſequens matrimoniū verè dicitur legitimus, niſi
ſi dicas quòd verè dicitur legitimus à tempore matri-
monij poſtea, ſed non antea attenta origine per. ādicta.
Quæ diligenter & perpetuò memorię teneas. Dñi iſte
quotidianus paſſus redditur valde dubius & videtis
quam variè ſcripſerint ſuper ipſo maiores noſtri. Et

16 dependet ab illo articulo † an legitimatus verè dicatur
legitimus aliter non conſiderata origine, de quo plenè
per Pau. de ca. in conſi. ccxix. inci. ſuper pũcto iſto &
in conſi. ccxxi. quod inci. ſuper eo ꝙ primò loco ple-
nius per Rozelum in tractatu legitimationis in. xxvi.
char. & per Modernum imolenſem in quodã conſil.
quod incipit viſis codicillis. Dictum tñ bar. in. l. 1.
§. hoc interdictum. ff. de fonte. ẽ. relatum, limitarem ꝑ
cedere vbi ſtatutum ꝓhiberet delationem perlarum vt
parcatur ſumptibus, ſecus ſi prohiberet ea ratione ne
mulieres ignobiles incedant ita ornatę ſicut nobiles ꝑ
tex. in. l. velleia. C. de veſtibus Eloboren. li. xi. probã
tem veſtes vel pannos nõ debere tingi colore ſimili co
17 lori muricis & purpurę &c. Tertiò quęro † ſtante
dicto ſtatuto nunquid filius aduptiuus vel arrogatꝰ
& ſic legalis excludat filiam fœminam, vr̃ primò ꝙ
non. & adduco no. per Cy. quẽ ibi ſequit̃ Ange. in. l.
18 generaliter. §. cum aũt. C. de inſti. & ſubſti. † vbi dicit ꝙ
diſpoſitio. l. cum accutiſſimi. C. de fideicom. & . l. cũ
auus. ff. de condi. & demõ. non habet locum in filio
adoptiuo, qm̃ illa iura loquuntur de filijs legitimis &
naturalibus. Secundò facit quod dicit Angel. in. l.
cum in adoptiuis. C. de adop. vbi per glo. ibi dicit ꝙ
19 † ſi ſtatutũ diſponat ꝙ de hæreditate alicui relicta ſol
uatur gabella, tñ ſi pater inſtituat filium naturalẽ non
debetur gabella, facit ad hoc tex. cum ibi no. per Bar.
in. l. i. C. de imponen. lucra. deſcriptio. li. x. & idẽ te-
net Imo. in. l. in ſuis. ff. de lib. & poſthu. facit optima
gl. in. c. paſto. de deci. quæ dicit ꝙ de lucro hæredita-
tis delatæ filio non debetur decima, accedat ſingulare
verbũ Ange. in. §. ſi verò in auc. de nup. col. iiij. Se-
cus dicit Ang. in. d. l. cum in adoptiuis vbi pr̃ inſtituit
filium adoptiuũ quo caſu debetur gabella cũ ſtatutũ
loquens de filio nõ habeat locum in adoptiuo, & ita
dicit Ange. ſe in facti qõ. conſuluiſſe.
Tertiò facit. ſtatutum conſiderauit naturalitatem, er
go non compræhendit adoptiuum qui eſt ciuiliter fi-
lius. facit. l. fi. C. de his qui. ve. æta. impetra.
Quartò facit ꝙ vult Bal. in. auc. niſi rogati. C. ad tre.
20 dicens ꝙ † licet filius meus ſpũalis forte ſit à me pa-
tre ſpirituali alendus, tamen non excludit ſubſtitutum
ſicut nec filius adoptiuus.
Quintò facit. l. ſi qs ita. § is cui. ff. de leg. ij. ꝑ quã di-
21 cunt doc. ꝙ † ſi qs recipit emphiteoſim pro ſe & filijs
ſuis non veniunt filij adoptiui ſm̃ Raynu. de forli. &
doc. ibi. & in. l. fi. C. de his qui. ve. æta. impetra.
Sexto facit gloſſ. in. §. i. in auc. de trien. & ſemiſ. quæ
22 dicit ꝙ † hodie non eſt aucta legitima quæ debet̃ filio
adoptiuo, licet illa quę debetur filio legitimo & natu
rali ſit aucta, de quo per Bar. poſt Iac. de are. in. l. ſi ar
rogator. ff. de adop. & ꝑ Bar. in. l. hæredibus §. fin. ff.
ad trebel. dixi aliàs in. c. ſi pater. ẽ. de teſta.
23 Septimò facit qa † magis attendenda eſt natura quã
accidens. l. fi. C. de hijs q ve. æta. impe. & . l. qui habet
ff. de tutel. l. ſi quis poſthumos. ff. de libe. & poſthu.
c. requiſiſti. ẽ. de teſta. ergo ſtatutum potius interpreta
bitur ſenſiſſe de filio ſm̃ naturam quam ſecundum ac
cidens ad quòd optimè facit quod vult Bal. & refert
Panor. in. c. licet. ẽ. de offic. lega.
Octauò facit qđ no. Bal. i. d. l. ſi arrogator, vbi dicit
24 quòd † iura dicentia filiũ legitimũ & naturalem gra
uatũ reſtituere poſſe detrahere duas quartas habẽt lo-
cum in filio legitimo & naturali, non in adoptato vel
arrogato. In contrarium tñ facit tex. & ꝙ ibi no. Bar.
in. l. ſi cognatis. ff. de reb. dub. vbi dicit ꝙ appellatio
ne cognatorum veniunt & cognati ciuiles, nec ob. d. l.
ſi ita qs. § is cui, quia ibi iõ illud eſt quia illi filij ciuiles
facti ſunt non facto teſtatoris ſed alterius, ſed vbi eẽnt
facti facto teſtatoris appellatiõe filiorum venirent, &
ciuiles & ſic adoptiui & arrogati per. d. l. ſi cognatis.
Secundò facit. c. in pręſentia de proba. vbi appella-
tione filiorum venit monaſterium & ſic filius ciuilis.
Tertiò facit qđ voluit Bal. in quodã conſilio poſito
25 inter conſilia Ang. conſi. lxv. vbi conſuluit ꝙ † ſtatu
tum excludẽs fœminas extantibus maſculis ob fauo-
rem conſeruandę familię habet locum in agnatis cleri
cis & religioſis licet in eis ceſſet hæc rõ naturalis, & te
nendo hãc ꝑtẽ ex prædictis colligitur. ſo. ad ar. contra
ria & vide ad ꝑ̄dicta modernũ in. c. Ray. in. co. lxxiij.
& ſe. ẽ. de teſt. mihi tñ magis placet opi. prima. qa ver
ba ſtatuti ſunt ꝓpriè intelligenda verè & naturaliter.
Secũdò qa tale ſtatutum eſt exorbitãs. d. l. maximum
vitium. ergo reſtringendũ regula odia cum ſi. li. vi.
Tertiò qa de iſtis adoptiuis & arrogatis non ꝑ̄ſumit̃
ſtatutũ cogitaſſe per ea q̃ dixi. ẽ. in ꝓxima pręcedenti. q.
26 Quartò † iſtud ſtatutũ ꝑ̄iudicat filiabus fœminis, vn
de cum ſatis poſſit operari ſi itelligatur de filio natu-
rali & legitimo certè nõ debet interpretari vt comprę-
hendat filium ciuilem in odiũ fœminarum, cogita tñ
quia paſſus dubius eſt.
Quartò hanc qõnem decidit text. in. l. 1. § ſi quis filiũ
ff. ſi tabulę teſta. nullæ extabunt inducendo vt. ẽ. dixi
in proxima præcedenti quæſtione. Quartò quæro
27 † dicit ſtatutũ ꝙ extãtibus filijs maſculis filia fœmina
&c. an ſufficiat vnũ maſculũ extare ? vr̃ ꝙ nõ qa plu-
ralis. locutio vno nõ ẽ cõtẽta. l. vbi numerꝰ. ff. de teſt.
regula, pluralis. ĩ. eo. li. Secundò vnus nõ eſt nume-
rus ſed principium numeri. Tertiò ſtatutũ eſt exorbi
tans loquens in plurali, ergo extra caſum nõ debet ex
tendi. l. ſi ſeruũ. §. non dixit prætor. ff. de acqui. hære.
Contrarium tenet Bal. in. l. i. C. de condi. inſer. per il
lum tex. dicens ꝙ ſtante ſtatuto quo diſponatur quòd
vir lucratur dotem præmortua vxore ſine filijs, nõ ha
bet locum mortua vxore cum vno filio, mouet bal.
quia hoc ſuadet ratio naturalis. Secũdò facit text.
notabilis. in. l. iubemus. § pe. C. ad treb. Tertiò facit
28 ꝙ no. Bart. in. l. iij §. i. ff. de nego. geſt. vbi dicit ꝙ † ſta
tutũ puniens producentes falſos teſtes habet locum in
producente vnũ tm̃, idem tenet bar. in. l. 1. §. hoiem. ff.
vi. bo. rap. facit ꝙ ipſe no. in. l. ſtichus qui. ff. de le. i.
quod etiam ſequitur Pe. de ancha. in. c. pe. de re iud.
li. vi. Quartò facit tex. iũcta gl. in. c. ij. regris. ẽ. de
ap. vbi tex. loqt̃ de arbitris, & m̃ gl. ibi intelligit etiam
de arbitrio. Quintò facit. c. accepta de appel.
Sextò ꝙ no. Bal. in. c. quæſtioni de appe. vbi dicit ꝙ
ſtatutũ puniens detinentem vxorem alterius per vnũ
menſem habet locum in detinente per plures.
Septimò facit dictũ bal. in. c. mandatũ. ẽ. de reſcrip.
& tex. in. c. prudentiã. § adicimus de off. deleg. tex. &
ibi Pan. in. c. quotiens, de teſti. & quod no. Io. an. in
ti. de reſcrip. præſenta. §. i. in addi. quę inci. & nota. &
quod no. Gemi. in. c. ꝙuis de pręben. eo. lib. in artic.
29 † an clauſula illa ſi ꝓ alijs non ſcripſerimus, ꝓcedat
vbi pro vno ſolo ſcriptũ eſt, de quo & per Pet. de anc.
in. c. relatũ. ẽ. de teſta. & in. c. i. ẽ. de lit. conteſt. facit qđ
no. Bald. dicta. l. iubemus & in. l. i. ff. de procurato
rib. in dicta in. l. diuus. §. diuus. ff. de peti. hæredita. ꝑ
Gemi. in. c. pe. de reſcrip. eo. lib. in. c. ſi compromiſſa-
rius de elec. eo. lib. in. c. i. de tempo. ordi. eo. li. per Io.
de imo. in. c. ij. ẽ. de reſcript. vide tñ quod voluit do.
Ant. in. c. cum venerabilis. ẽ. de excep. vbi dicit quòd
ſi concedatur alicui vt poſſit ꝑmutare ſuum beneficiũ
cum vno, ꝙ non poterit ꝑmutare cum pluribus pro
quo dic facere tex. in. c. non poteſt. ĩ. de prębendis.

Quintò

10 Quintò quero † dicit ſtatutũ q extantibus fr̃ibus
filiæ excludantur, an intelligi debeat de fratribus filiæ
excluſę, an verò de fratribus defuncti & ſic patruis di
ctę filiæ: videtur quòd intelligi debeat de fratribus fi-
liæ excluſæ, quia verba ſtatuti interpretantur ſecun-
dum qualitatem perſonæ ad quam referuntur. l. plenũ
§. æquitij. ff. de vſu & habi. l. ex militari. ff. de teſta.
mili. l. ſed ſi ſuſceperit §. ſi libertus. ff. de iudi. per quẽ
11 dicit ibi ſingulariter Ang. quòd † ſi teſtator leget. x. cor
bes frumenti ad menſuram paduanam videtur legaſſe
ita vt paduę ſolui debeant, facit. l. pe. ff. de alimẽ. leg.
& tex. in. c. cum de beneficio. ̃j. de præben. & melior
de iure in. c. ſi pater. ̃j. de teſta. Conſtat autẽ quòd ver-
ba ſtatuti referũtur ad filiam excluſam, ergo verbum
de fratribus ibi poſitum intelligetur de fratribus filiæ
& non teſtatoris.
12 Secundò facit quòd † interpretatio iuſta & con-
grua naturali rationi ſemper fieri debet. ff. de condit.
& demon. l. in his. C. de boniſq; libe. l. non ſine. ff. de
cõſti. pecu. l. ſed ſi alia. ff. de excu. tuto. l. ſcire oportet
§. ſufficit.
Sed interpretari ſtatutum loqui de fratribus teſtato-
ris eſſet iniquum, quia per illos excluderetur filia quæ
eſt in prima cauſa ſuccedendi auc. in ſucceſſione. C. cõ
13 mu. de ſucceſ. ergo tale † ſtatutum tanquam exorbitãs
& contra ius. d. l. maximum vitium inquãtum poteſt
debet reſtringi & ad ius commune reduci. c. cum di-
lectus. ĩ. de conſue. l. fi. §. in computatione. C. de iure
deliberan. l. ij. C. de noxa. l. ceſar. ff. de publica. &c.
Sed in contrarium facit præſumpta ratio ſtatuti quę
fuit conſeruatio agnationis, vt dixi. ſ. in prima princ.
q. quæ ratio cum pariter habeat locũ in fratribus de-
functi ſicut in fratribus filię ex quo per illos etiam cõ
ſeruatur agnatio, ergo in illis locum habebit ſtatutũ.
Secundò ſtatutũ loquitur generaliter ergo de vtroq;
fratre debet intelligi. l. de precio. ff. de publi. c. ſi ro-
manorum decimanona diſtinctione, quòd ſine dubio
procederet quando in præfatione ſiue prohemio ſtatu
14 si apparet de dicta cauſa, quia † ex præfatione mens
ſtatuti reſtringitur ampliatur & declaratur primum p
batur in. l. ticia. §. idem reſpondit. ff. de verborum ob-
ligationib. & in lege item quia. § idem reſpondit. ff.
de pactis.
Secundum voluit gloſſ. in verb. conſentientes in. l.
prima. ff. de iudi. in verſi. ſi quæras, & gloſſ. in. l. ele-
ganter. ff. de conditio. indebi. not. Innoc. in capitulo
innotuit de tempo. ordi. facit. l. quotiens. §. ſi cum pri
mum. ff. de hæredi. inſti.
Tertium probatur in. l. i. ff. de origi. iur. in l. . fi. ff. de
hæred. inſtitu. hinc dixit glo. not. in. l. i. C. ne liceat in
vna eadẽq; cauſa text. dubium declarari ex rubrica &
etiam interpretari quod multum ſingulariter not. ibi
Bald. pro quo dicas facere glo. ſingu. in. l. l. C. de ca
pitatione ciuium cenſibus exhibẽda, quæ dicit quòd
15 † vbi rubrica eſt generalis tex. etiam debet generaliter
intelligi & illam gloſſ. ſingu. dicit Ludoui. in rubri.
ff. ſi cer. pe. ex ratione enim ſtatuti mens reſtringitur &
ampliatur. l. cum pater. §. dulciſſimus. ff. de lega. ij. l.
ſi is qui animo cum glo. ff. de acqui. poſ. l. pe. verſi. &
licet. ff. de iur. & fac. igno. Et hanc partem tenuit Lu-
do. in conſilio. ſuo. xvi. incip. viſo themate conſulta
tionis tenuit etiam conſulendo recolendæ memoriæ
dominus Oberti. nata. auus meus paternus iuriſcon-
ſultus maximus qui ab hijs qui aſtenſem agrum inco-
lebant el ſauio vulgariter appellabatur in quodam
ſuo conſilio vbi ſic intellexit decretum illuſtriſſimi
domini Marchionis montisferrati diſponens quod ſi
filia dotata &c. nullum habeat regreſſum &c. contra
fratres aut hæredes defunctorũ, nam illud verbum fra
tres intelligitur de fratribus defuncti quod declarant
ſequentia verba ibi aut hæredes defunctorum. l. ſi ſer-
16 uus plurium. §. fi. ff. de legatis primo. Item quia † vna
determinatio vniformiter debet intelligi. l. iam hoc iu
re. ff. de vulga. & pupil. ergo illa verba defunctorum
interpretantur illud verbum fratres, vt etiam intelliga
tur de fratribus defuncti. dura tamen & aſpera, vide-
tur hęc deciſio ita quòd Clariſſimus recolẽdæ memo
riæ miles & docto. Henrietus natta genitor meus & il
luſtriſſimi Marchionis montisferrati Senator cui
pluries præſens quæſtio de facto decidenda occurrit,
nunquam auſus fuit alteram partem amplecti. ſed con
tinuè partes ad concordiam nitebatur deducere. Nã
pro parte contraria dicebat facere rationem, quia ſta-
tutum debet intelligi vt minus lędat ius cõmune &c.
ergo illud verbum fratres ſimpliciter prolatum debet
reſtringi ad fratres ipſius filię dotatę, ne in tantùm lę-
datur ius commune, & mens teſtatoris qui præſumit
noluiſſe alienos ſuæ poſteritati anteferre quod etiam
non eſt pręſumendum voluiſſe ſtatutum. Ideo erit re
cedendum à verbis vt deſeruiamus menti. l. non du-
bium. C. de legi. l. ſcire oportet. § aliud. ff. de excuſa.
tuto. vbi. not. Bald. quòd vbi ex verbis ſimpliciter in
tellectis pręfertur iniquum æquo recedimus à verbis
& ſtamus rationi legis. lex enim in duobus reſtringi-
tur ad coniecturatam mentem ſcilicet ne quis lędatur
indebitè.
Secundò ne quiſquam ad lucrum perueniat inde-
bitè cũ alteri⁹ iactura. l. adigere. § q̃uis de iurep. l. ſecũ
da. C. de noxa. l. vt gradatim. ff. de mu. & hono. &
hæc enim duo ſunt prorſus aliena à mente legis etiam
generaliter loquentis, vt notatur per Baldum, in di-
cto. §. aliud.
Nec obſtant illa verba poſita in ſtatuto ibi contra fra
tres, aut hęredes defunctorum, quia illud verbum de
functorum referendum eſt ad verbum hęredes, vt ſit
ſenſus quòd filia dotata non admittatur ad ſucceſſio
nem parentum contra fratres ipſius filię. Aut contra
17 hęredes ipſorum defunctorum † nec eſt inconueniẽs
quia vnum & idem verbũ prolatum à ſtatuto reſtrin
gitur ratiõe odij & ampliatur ratione fauoris, vt ingt
ſingularis glo. in. l. cum hij. §. qui tranſigit. ff. de tranſ-
actioni. Nec debet ſtatutũ ſic ſimpliciter itelligi ne cõ-
fuſus ſermo &c. l. fi. C. de dotis promiſ. ſed debet be-
nigna ſuppletione iuuari, vt ibi. Iſtę ſunt principa-
liores rationes licet aliàs poſuerit quæ mentem præ-
fati genitoris mei dubiam reddebant. Ego verò in ſtri-
cto iure arbitror opi. Lud. & . do. aui mei meliorem,
quia in patruis etiam militat ratio ſtatuti qua attenta
omnibus fundamentis in contrarium deductis facilè
reſpondetur.
Pręterea intelligere verba ſtatuti vt. ſ. eſt violare lite
ram immò ſequeretur quod vna & eadem ſtatuti diſ-
poſitio ſimplex intelligeretur diuerſo iure contra. c.
cum in tua deci. cum concor. ibi in glo. eſſet. n. neceſſe
intelligere illud fratres. ſ. ab inteſtato venientes & il-
lud aut hęredes. ſ. vocatos in teſtamento, qa ſi intelli
geretur illud verbum fratres. ſ. inſtitutos in teſtõ eſſet
reſtringere dictum ſtatutum locum ſolũ vendicare cõ
dito teſtamento per patrem quo fratres filię, aut alios
hęredes ſibi feciſſet quod eſt abſurdum, quia & dictũ
ſtatutum procedit vbi pater moritur ab inteſtato, ve-
rè iſta ratio multum vrget pro hac parte in hac difficili.
q. Non omittam tamen vnum ſingulare verbum ad
intelligentiã ſupradictorum. & . ̃j. dicendorũ q per

38 Lud.in pręal.conſi.xvi.ſ. ꝙ † appellatione fratris ve
nit carnalis & nõ cõſobrinus in dubio mouet̃ q̃a ſta-
tuta ſunt in potiori ſignificato interpretanda, & ita ex
preſsè tenet glo.in.l.fratres.C.de inof.teſt. & in.l.i.ff.
eo.ti.quarum gl. non meminit bart.Idem tenens in.l.
lucius.§ quæſitum.ff.de leg.iij. per.l.iuriſcon.§.ij. &
iiij.ff.de gradi.nec etiam Bal.referens ſe ita conſuluiſ-
ſe in.q.trutinata in.c.I.in fi.de feudo marchię in vſi-
bus feu. licet dicat alios conſuluiſſe contrarium ſed
malè quæ omnia diligenter no.& adde eandem opi.te
nere Pe.de ancha. referendo Bal.ita conſuluiſſe in re
petitione.c.canonum ſtatuta de conſti.col.clxviij.
39 Sextò quæro † dicit ſtatutũ expreſsè ꝙ frater de-
functi excludat filiam, an frater filię etiam illam exclu
dat, videtur quòd non quia ſtatutum eſt exorbitans.
Secundò quia caſus eſt omiſſus à ſtatuto &c. Contra
rium credo verius.
40 Primò moueor q̃a aliàs ſequeret̃ † abſurdum ꝙ
filia excluderetur per remotiorem in gradu & non per
proximiorem contra .l. ſcire oportet in.§.aliud .ff.de
excu.tuto.facit ꝙ not.bar.& bald.in.l.non dubium
C.de legi.& Bar.in.l.oẽs populi in.vi.q. princ.ff.de
iuſti.& iur.& Io.de imo.in.l. ſi verò.§.de viro in.iij.
articu.princi.verſi.an autem.ff.ſolu.matri.
Secundò facit bonus tex.in.l.pe.C.de bo. ma.& in
§.noſtra,inſti.de hęre.quæ ab inteſt.quibus probatur
quòd filius non debet eſſe deterioris cõditionis quàm
nepos.
Tertiò facit tex.glo.& ꝙ ibi notant Bar.& Ange. in
l.iij.ff.ad.l.pompe.de parricidijs vbi probatur quòd
41 † ſtatutum factum in fauorẽ remotioris in gradu vr̃
quoq; factum in fauorem proximioris. Ex quo infert
ibi ange. ꝙ diſpoſitio loquẽs de frẽ conſobrino habet
etiam locum in ſimplici fratre.
42 Quartò facit quòd no.Bal.in.l.illam.C.de col.† di
cens ꝙ ſtatutum in cauſa proxima cenſetur ſtatutum
in remota quę per illam & ex illa deſcendit.
Quintò facit gl.in auc.p̃terea.C.vnde vir & vxor.q̃
extendit illam diſpoſition̄ loquẽtem de viro & vxo-
re extantibus filijs habere locum etiam extantibus aſ-
cendentibus.
Sextò facit tex.in.l.ſi.filium habeo.ff. ad macedo.
qui extendit diſpoſita in patre etiam ad auum & ſic ad
gradum vlteriorem.
Septimò facit ſingularis determinatio Lud.in conſi.
cccclxiiij.inci.in.p̃poſita q̃õne dicentis ꝙ ſtatutũ diſ-
ponens ꝙ ſi hr̃ditas perueniat ad tertium in gradu ꝙ
debeat ſolui minor gabella habet ẽt locum ſi ad ſm in
gradu perueniat & ſic ad proximiorem q̃d bene not.
Octauò etiam facit quia pręſumpta rõ ſtatuti magis
habet locum in fratre filię quã in fratre defuncti ergo
&c.faciunt quæ dixi.ſ.proxima.q.
Nonò facit theorica Bar.in.l.ij.in verſi.ſed ſi fortè.
43 ff.ad tertul.dicẽntis ꝙ † ſi fauore agnatorum excludi
tur mater à ſucceſsiõe filij per ſtatutum, certè tale ſtatu
tum excludet etiam auũ maternũ & alios remotiores
aſcendentes per lineam maternam, ergo vt contrario
rum eadem ſit diſciplina ſtatutum vocans remotiorẽ
videtur etiam vocare proximiorem.
Decimò facit determinatio.q.poſitę.ſ.in.ij.q.prin.
44 verſi.vi.quęro vbi concluſum fuit ꝙ † ſtatutum ex
cludens filiam excludit ẽt nepotẽ ex filia. de quo dic
vt ibi.ergo vt cõtrarioꝝ par habeat̃ rõ ſtatutũ vocãs
remotiorem videtur etiam vocare proximiorem.
Vltimò accedat determinatio Pan.in conſi. lxxvi.
q̃d incip.quidam deceſsit in ætate infantili, vbi deter-
minat ꝙ ſi virtute ſtatuti frater defuncti excludit ma-
trem certè fortius matrem excludet auus paternus, q̃a
45 † ſi tale ſtatutum vocauit tranſuerſales ad excluden-
dum matrem, fortius videtur vocaſſe auum paternũ
qui eſt proximior vt ibi per eum. Accedat quoq; deter-
minatio Pau.de caſt.conſi.cccxxxviij. incip.hęredi-
tas prædicta, vbi dicit quòd ſtatutum loquens de fra
tribus patruelibus, extenditur ad fratrem carnalẽ q̃a
in eo eſt maior ratio.
46 Septimò quęro quid ſi † ſtante prædicto ſtatuto filius
non efficiatur hæres patri an filia erit excluſa? Bar. in
l.i.§.ſed ſi non ſit.ff.ad tertul.& in.l.i.§ q̃ filium.ff. de
contratabu.& Bald.in.l.maximũ vitium.C.de libe.
præte.in.l.in ſubſtitutione.ff.de vulga.& pupil. Pa.
de caſt.in conſi.ccclxxxviij.incipi.ſuper primò quæ-
ſito, tenent ꝙ filijs repudiantibus vel ſtatuto renunciã
tibus fœmina non excludatur.
Sed quid ſi frater non põt ſuccedere vel quia exclu-
ſus per pactum factum patri de non ſuccedẽdo vel q̃a
incapax, putà quia bannitus vel frater minor, me re-
mitto ad Bar.in.d.§.qui filium & in.l.i.§.ſi pater.ff.de
coniugen.cum emancip.lib.Bald.in.l.gallus §.& q̃d
ſi tantùm.ff.de lib.& poſthu.& in.d.l.maximum vi
tium per Bald.in.l.quotiens.§.ſi duo.ff.de hæredi.in
ſti.& in.l.in amiſsione.§ qui deficiunt.ff.de capi.di-
mi.per Ange.in.l.ij.C.de teſta.mili.& an filius cleric⁹
gaudeat beneficio huius ſtatuti videbimus.ĩ.de banni
47 to, tamen ſalyce.in.l.i.C.de hęre.dicit ꝙ † licet ban-
nitus de iure communi nõ excludatur, à ſucceſsiõe tñ
excludetur à beneficio huius ſtatuti excludentis fœmi
nam, vnde ipſe bannitus & fœmina pariter ſuccedent
ita dicit Saly.per illum tex.& ſe remittit ad ea quæ di
cit in.l.i.C.de hære.inſti.
48 Octauò quęro quid † ſi iſte frater maſculus moria
tur non agnita portione hr̃ditatis quę de iure cõi debe
batur filię excluſæ, an illam tranſmittat ad hr̃des vel
filia dotata ad eam vocet̃, ſaly.in.l.i.C.de adul.in fi.
49 cõcludit ꝙ filia vocet̃. Primò mouet̃, quia † priuile-
gium ita demum locum habeat ſi acceptet̃, patet in fi-
lijs et agnatis à iure ciuili excluſis & vocatis à iure p̃-
torio .l.i.C.qui admit.l. nonnunq̃ & .l. ſi is qui in
poteſtate.ff.de lega.præſtan.not.in.l.qui abſenti.ff.de
acqui.poſ.& l.i.abſenti.ff.de dona. plenè in.c.i.ĩ.de
conceſ.preben.ſed per filium non videtur acceptatum
iſtud priuilegium à ſtatuto conceſſum ergo &c.
50 Secundò † priuilegium conceſſum filijs de trãſmit
tenda hæreditate non adita eſt conceſſum in portione
hæreditatis ſibi debita qua non debet fraudari, patet
in.l.i.C.de his q̃ ante ap.tab.ergo ſecus erit in portio
ne quã filius habet priuilegio ſtatuti excludentis fœ-
minã, q̃a illã non habet iure naturę ſed priuilegio et lu
cro ſtatuti, vñ cũ in iſta ceſſet æq̃tas.d.l.i. ceſſabit &
51 eius diſpõ. Tertiò q̃a eſto ꝙ † trãſmittat non tñ trãſ
mittit vt additã, ſed vt adeũdã.d.l.i.circa mediũ, et
clarius.p̃batur ſm ipſum in.l.ſi q̃s filium in prin.ff.
de acqui.hær.& p̃ hũc modũ ius adeũdi tranſmittit̃.
l.cum antiquioribus.C.de iure deli. & tũc ille in quẽ
tranſmittitur ſuccedit auo adeundo hęreditatem trãſ
miſſam cui ſit quæſitum priuilegium ſtatuti contra fi-
lium, ergo eã non habebit excludere & hãc partem vi-
detur tenere Pau.de caſt.in conſi. cccxliij. incipi pri-
mo videndum eſt, vbi limitat hoc procedere niſi ſta-
tutũ excludat fœminas ſiue cõſtet maſculos adiuiſſe ſi
ue non conſtet, vt ibi per eum & in conſilio.ccc-
lxxxviij. quod incip.ſuper primò quæſito. Addeque
not.Bald.in.l.ſi arrogator in princi.ff.de adop.
Sed tu aduerte quia contraria opi.cõtra Saly. veri-
52 or vr̃ pro qua primò facit, q̃a † talis fœmina virtute
ſtatuti

ſtatuti videtur de medio ſublata, & ſic perinde eſt ac ſi mortua eſſet. l. i. §. pe. ff. de contrat. Item videtur exhæredata à ſtatuto. l. qui volebat. ff. de hære. inſti. qn̄ hͣ caſibus non ē dubium totam hæreditatem ꝑtinere ad maſculos qui in totū ipſo iure efficiunt hrdes pr̄i ac ſi ſoli ſupeſſent. l. neceſſarijs. ff. de acq. hæ. §. ſui inſti. de hęredū quali. & diffe. & in eos eſt cōtinuatum dn̄iumi l. in ſuis. ff. de libe. & poſthu. quod dominium nō cōtinuatur in filiam ſed talis dominij continuatio impeditur per ſtatutum quo ad fœminas ſecundum bal. in. d. l. maximum vitium in fi. C. de libe. præte.

53 Secundò facit qa † non debet aliter de iſta portiōe quæ aliàs erat debita filiæ excluſæ iudicari quàm de illa quæ ipſi filio defertur ne cenſeatur hæres diuerſo iure, ar. l. eū qui ædes. ff. de vſuca. imò in illa efficiet hęres ipſo iure ſicut in ſua. ergo &c. nec eſt verū q ex priuilegio deferatur filio iſta portiò, immò deferꝉ iure cōmuni à ſtatuto habente vim iuris cōmunis in loco vt ſ. dixi in. i. prin. q. & in terminis dicit bal. in. l. vnica C. quando non pten. par. verſi. quartæ queſtionis dicens q ſtatutū in loco non eſt diſpenſatio ſed ius cōe.

Tertiò filius hæreditatem paternā ſibi delatā tranſmittit tanq̄ additā non autem tanq̄ adeundam, licet cum beneficio abſtinendi, tex. in. l. ſi quis filium. §. i. & mirandum eſt q ſaly. illā. l. pro ſe allegauerit cum ibi ſit caſus contra eum, ad quid enim daretur ibi beneficium abſtinendi filijs ſi non eſſent hæredes ipſo iure, ad idem facit. l. ſi fratris. C. de iure delib. non obſtat t. d. l. i. quia procedit in deſcendēte non ſuo, queſtio noſtra loquit in ſuo. vnde nihil ad rem, & ideo aliq diſtinguunt inter hęredem ſuum & non ſuum vt eſt filius reſpectu matris. Sed tu dic idem eſſe ēt in illis per rationes p̄dictas. Item quia licet ipſe filius non fuerit hæres matri, videtur tn̄ ſufficere q alium hæredem faciat ad hoc vt filia excludatur. arg. l. iij. C. de hære. inſti. & l. ſi paterfami. ff. eod. tit. & arg. eius q in ſimili

54 dicitur q † tranſmiſsio iuris deliberandi, impedit vulgarem ſubſtitutum, vt dicit glo. not. in. l. ij. ff. de acq. hær. vbi vide & no. per Bar. in. l. i. ff. de vulg. & pu. ſimiliter tranſmiſſio q̄ fit virtute. d. l. i. C. de his q ante aper. tab. impedit vulgarem ſubſtitutum ſm bald. notabiliter in. l. iij. C. de hære. inſti. ergo idem erit in caſu noſtro vt tranſmiſsio impediat filiam fœminam Et ex prędictis habes elicere caſum in quo prouiſio. d. l. l. fuit neceſſaria in ſucceſsione ab inteſtato. ſ. quādo filia dotata excluditur à ſucceſsione matris ſuperſtitē maſculo, qui poſtea moritur relicto filio non agnita matris hęreditate niſi enim iſte filius ius adeundi hæreditatem maternam tranſmitteret ad eius filiū certè eius ſoror licet dotata quæ eſt amita eius filij, ſuccederet nec excluderetur per talem filium, quia tunc veniret ex perſona propria, ſed ſi venit ex perſona pr̄is. prout eſt quando venit virtute tranſmiſsionis tunc ſororem, & ſic amitam ſuam excluderet q eſt diligenter notandum, quia Imo. in. l. ventre circa quintam regulā. ff. de acqui. hære. videtur velle. d. l. i. non habere locum quando hæreditas fuit delata ab inteſtato qa tunc trāſmiſsio eſſet nullius fructus ſm eum, ſed certè vt ex p̄miſsis patet reſultat magnus fructus cogita tamen.

55 Nonò quæro † an ſtante dicto ſtatu. appellatiōe fratris veniat ſoror. Ita q ſi qs moriaꝉ ab inteſta. relicta vna filia dotata & maritata & alia non dotata, an dotata excludaꝉ à ſucceſsione paterna p aliā non dotatā, ſubtilis eſt q̄ſtio & q excludaꝉ, primò facit quia vnius incluſio alterius eſt excluſio & econtra. l. cū p̄tor. ff. de iudi. l. ij. C. de adul. c. nonne extra de pręſump. ſed ex tenore ſtatuti filia dotata excluditur; ergo non dotata admittiꝉ, quæ à ſtatuto ꝓhibente non compræhenditur, cum quatenus excludat filiā loquatur de dotata, ergo in non dotata locum non habet. Secundò in non dotata ceſſant verba ſtatuti per conſequēs ceſſabit ipſum ſtatutum. l. commodiſsimè. ff. de libe. & poſthu. l. quod conſtitutum. ff. de teſta. mili. l. ſi vero. §. ſi viro. ff. ſolu. matri.

Tertiò quo ad filiā non dotatā caſus reperitur omiſſus à ſtatuto ergo relinquitur diſpoſitioni iuris cōis. d. l. commodiſsimè cū ſi. ſed de iure cōi filia eſt prima cauſa ſuccedēdi patri aucten. defuncto. C. ad tertu. d. l. maximum vitium ergo &c.

56 Quartò † qn̄ diceret ſtatutum q filia dotata non habeat regreſſum aduerſus fratres pro hac parte facit, qa tunc nedum tacitè immò expreſsè filia non dotata fuit vocata p illa verba aduerſus fratres &c. quia appellatione fratris ſoror etiam continetꝉ. l. tres fratres in prin. ff. de pac. l. lucius. §. quæſitum. ff. de leg. iij. l. lucius. ff. ad trebel. l. lucius in prin. ff. famil. hercis. nec mirum qa maſculinū concipit fœmininū. l. i. ff. de verbo. ſig. l. ſi quis id quod. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. quicūq. C. de ſer. fugi. vnde cum ſtatutū excludat filiam dotatam ne regreſſum habeat aduerſus fratres & appellatiōe fratris veniat ſoror ex verbis ſtatuti habebit locum & ipſum ſtatutū et ſic non dotata excludet dotatam. l. i. §. ſi is qui nauem. ff. de exercitoria. l. ventri. ff. de tuto. & cura. datis ab hijs. l. p̄tor in §. ſi qs vi. ff. vi bo. rap. l. item apud. §. ait p̄tor. ff. de iniurijs, q clarius videtur ꝓcedere qn̄ diceret ſtatutū quòd filia dotata non habeat regreſſum contra fratres vel hæredes fratrum, quia tunc verbum hęredes rectè verificatur in filia non dotata quæ etiam dicitur hæres. §. ſui inſti. de hęre. qua. §. ita demum. inſti. de hæredi. quę ab inteſta. l. i. §. ſi is qui. ff. ſi quis omiſ. cauſa te. l. neceſſarijs. ff. de acqui. hęre. not. in. l. ſi cum dotem. §. tranſgrediamur. ff. ſolu. matri. facit. l. hæredis appellatione. ff. de

57 verbo. ſigni. In contrarium tamen facit quia † ceſſante ratiōe ſtatuti ceſſat ſtatutum. l. adigere. § q̄uis. ff. de iurepatro. cum ſi. Sed ratio ſtatuti ſaltē pręſumpta fuit fauor agnationis & conſeruationis familię. vt. ſ. dixi in. i. p̄n. q. q̄ rō ceſſat in filia non dotata, ergo &c.

Secundò hoc ſtatutum eſt exorbitās & contra ius. d. l. maximum vitium ergo ad alium caſum non debet extendi. l. præcipimus. C. de appel. l. ſancimus. C. de teſta. auc. quas actiones. C. de ſac. ſan. eccle. Sed ſtatutum loquitur de fratre ergo ad ſororem extendi non debet cum aliud ſit frater aliud ſoror, inſtitu. de gradi. in princi. quod etiam docet communis vſus loquendi qui debet attēdi. l. cum de lanionis. §. aſinam. ff. de fun. inſtruct. lege liberorum §. quod tamen caſsius. ff. de legatis. iij. etiam in ſtatutis in quibus magis attenditur communis vſus vulgarium quàm iuris diſpoſitio. l. quòd ſi nepotes per gloſſ. & docto. ff. de teſt. tutel. nā ſignificationes vocabulorum vulgus adinuenit hinc dicunt grammatici quòd ignoramus iuxta vulgare ponamus, facit. d. § q tamen caſsius & no. bal. in. d. l. maximum vitium.

Tertiò ceſſant hoc caſu verba ſtatuti ergo & ipſum ſtatutum lege ſeruum. §. non dixit prætor. ff. de acquirenda hæreditate lege hos accuſare. §. omnibus. ff. de adulterijs.

Quartò verba ſtatuti ſunt ſtrictè interpretanda & ꝓpriè quia ſunt ſtricti iuris. l. quicquid aſtringendę. ff. de verbo. obli. no. Bal in. l. fi. C. de compenſa.

Quintò facit q dixi in. v. q. ſ. q ſtatutum diſponens fratrem excludere ſororem habet locum in fratre carnali non in conſobrino.

Sextò facit ꝙ notat Bal.in.l.i.C.de ſucceſ.edic.
58 Septimò quia † in ſtatutis cõtra ius ſicut eſt ſtatutũ
noſtrum, maſculinum non concipit fœmininum ſiue
maſculinum proferaẽ noie proprio, vt eſt gloſſ. in.l.
ſi quis ita.ff.de legatis.ij.ſiue ſub noie appellatiuo pu-
tà frater, nam tunc non niſi ex interp̃tatione poteſt cõ
tinere ſocorẽ ſed ſtatuta ſunt ꝑpriè intelligenda, vt.ſ.
dixi ergo &c.et ita Dy.quẽ ſeqnĩ nar.in.l.i.ff.de ver
bo.ſig.Hinc dixit ſingulariter Archi.in.c. ſi qs ſuadẽ
59 te.xvij.q.iiij. ꝙ † ſtatutum excludens matrem à ſuc-
ceſſione filij non excludit à ſucceſſione filiæ, qa eſt cõ
tra ius ſequitur Gemi.in.c.generali de elec.eo.lib. Se-
60 cundo dixit Bal.in.l.quicunq.C.de ſer.fugi.ꝙ † ſta
tutum diſponens filios bannitorũ expelli de loco non
habet locum in filiabus banniti. Idem ſeqĩ ibi Sali. &
Alberi.in.iiij.parte ſtatutorũ in.q.lxiiij.& nal.in.d.
l.ſi quis id, quod bñ no. Nec obſtant.ſ.allegata in op
po.qa non eſt verum ꝙ iſto caſu filia dotata ſit exclu-
61 ſa vt.ſ.dixi. Secundò non eſt verum ꝙ † in caſu ſtatu
ti appellatione fratris veniat ſoroe de peopria ſinifica
tione vt prædixi q̃ ꝑpria interpretatio attenditue in ſta
tutis ergo & contra.nec ob.l.tres fratres cũ alijs.ſ.de
ductis, qa ſm Iac.but.ibi ꝙ appellatiõe fratris veniat
ſoroe eſt ex interpretatione.vt eefert albe.in ſuo.rep.
in verb.fratris, non aũt de ꝑpria ſignificatione, ergo
iſta interpretatio in caſu ſtatuti odioſi fienda non eſt,
vt prędixi, quod cõfirmo ex no.p bal.in.l.i.C.de ſuc
ceſ.edict.in arti.an ſtatutum loquens de patruo, habe
at locũ in patruo magno. & in.l.ij.eod.tit.in articu.
an appellatione nepotis veniat filius fratris, bene ta-
men verum eſt in caſu fauorabili appellatione fratris,
venit etiam ſoroe vt dictis legibus, & expreſſè te-
net Pau.de ca.in conſi.cccxxxviij.incip.hæreditas p̃
dicta facit quod in ſimili no. bar.in.l. liberorũ.ff.de
verb.ſig.in.q. an appellatione filij veniat nepos, &
Bal.in.d.l.maximũ vitiũ, & ad id quod dixi de maſ
culino.an cõpræhendat fœmininum, habetur in. d.l.
ſi quis id quod & in.d.l.quicunq, vbi ſimiliter diſtin
guiẽ intee caſum fauorabilem & odioſum. Præterea
in ſorore non eſt eadẽ rõ.ſ.conſeruationis familæ quæ
eſt in fratre, ergo ſtatutum in ea non loqueretur, arg.l.
fi.C.de nat.libe.iunctis notatis per bar.in.d.l. libero
rum in verſi. quæro pone retẽto in fi.dicit.ſ.quod ibi
dicta an appellatione filij veniat nepos pñt deduci ad
alios caſus. Item ad p̃dicta facit quod not. Cyn. in.l.
i.C.q̃ ſit lon.conſue. & quod in ſtatutis appellatio-
ne fratris nõ veniat ſocoe.tenet Bar. in conſi.ccxxix.
62 incipi.cauetur ſtatuto in.ij.col. Decimò q̃ro † ſtan
te dicto ſtatuto an appellatione fratris veniat frater tm̃
vterinus Pau.de caſt.in conſi.cccxlvi.quod incip.in
puncto quæritur, tenet quod nõ, quia verbũ frater ꝑ-
latum in ſtatuto debet in potiori ſignificato interp̃ta-
ri, & ſic de vtrinq coniuncto, maximè quia hoc ſta-
tutum reſpectu fœminarum dicitue odioſum, vt no-
tat. Bal.in.l.ij.C.de in ius voc.& dixi.ſ.in.i.prin.q.
Secundò ſtatutum habuit reſpectum ad conſeruatio
nem agnationis & familiæ, vt.ſ.dixi.in.i.q.princi.q̃
conſeruatio non fit per fratrem vterinum ex quo ille
conſeruat familiam ſui patris.l.familiæ appellatione
ff.de verb.ſig.ergo &c. Tertiò facit quod.ſ.dixi. in
x.q.ſ.quòd appellatione fratris venit carnalis & non
cõſobrinus, de quo tñ ſcilicet an appellatione fratris
veniat tantùm vtrinq coniunctus, vide etiam per an
ge.are.inſti.de legi.agnà.ſucceſ. Vndecimò quæro
63 † an ſtatuto diſponente quod extantibus filijs filiæ nõ
ſuccedant, an filius filij excludat filiam à patre dotatã
Iac.bu.diſputauit hunc articulum in.q. q̃ incipit ſta-
tuto vel conſuetudine, refert Ioãn. an.in addi.ſpec.in
ti.de ſuc.ab inteſt.ſuper rub.& Cy.in.l.i.C.de adul.
Et concludit ꝙ talis nepos ex filio excludit filiam do
tatam à ſucceſſione aui, quia appellatione filij ſaltem
ſub lata ſignificatione venit nepos, & idem ſequiẽ pa.
de ca.in conſi.clxix, inci.præſens caſus, quia tale ſta
tutum reſpectu maſculorum nõ dicitur odioſum, vt
dixi.ſ.in.i.princi.q.Item nepos ex filio venit ex perſo
na patris quod dixit ſine dubio procedere, quãdo ſta
tutum diceret ꝙ extantibus maſculis deſcendentibus
filia excludatue, quia appellatione deſcendentium ve
nit etiã nepos.l.liberorũ.ff.de.verb.ſig. eandem ſen
tentiam ꝙ nepos ex filio excludat filiam, tenuit idẽ pa.
in conſi.cccxxxiiij.incipien.primus caſus Lud. in cõ
ſillo.c.xxix.quod incipit, licet magna apud me fuerit
dubitatio, Pet.de ancha.in commento.c.canonum
ſtatuta de conſti.col.clxi.verſi.iij.quæro, Bart. tñ in
d.l.liberorum.limitat hoc verum ſi in ſtatuto eſſet ex
preſſa ratio ſecus ſi non eſſet expreſſa, quia tunc non
eſt fienda extenſio ad aliũ caſum pp correctionem iu-
ris iuxta no.in auc.quas actiones.C.de ſac.ſan.ecc.
64 Sed tu dic contrarium indiſtinctè tenẽdũ, qa † ex quo
non põt niſi vnica ratio aſſignari.ſ.conſeruatiõis ho-
neſtatis familiæ illa habetue pro exp̃ſſa, vt eſt glo.no
tabilis in.l.q̃uis.C.de fideicom.notat Bal. in.l.fi.C.
de libe.prætε.& in.l.nominatim per illum text.ff.de
libe.& poſth. ſed ſi ratio fuiſſet expreſſa in ſtatuto fie
ret extenſio ad nepotẽ & ſic ad caſum vbi eſt eadem ra
tio ergo & hoc caſu fiet gl.eſt in cle.i.in verſi. eligaẽ
j.de elec.nor.Bald.in.d.auct.quas actiones, facit.l.
emptor.§.fin.ibi ea ratione reddita.ff.de eei vendi. &
in.l.in fideicom.§.cum polidius ibi id quæ &c.ff.de
vſuris. Immò nec tũc dr̃ fieri extẽſio de caſu ad caſum
qa vt ingt ſingulariter Bald. in.l.de quibus.ff. de le-
gi.poſt Pet.& Cyn.in.l.iura non in ſingulis eod.tit.
65 † quando in pluribus caſibus eſt eadem ratio, tunc
vna & eadem eatio in vno decidit omnes ſimiles ca-
ſus non per extenſionem, ſed ſicut genus compręhen
dit ſpecies, ſic generalis ratio diuerſas ſpecies caſuum
emergentium, ſed qñ ſunt diuerſę rationes ſimiles, ta-
men tunc eſt iſta extenſio quæ dicitue quædã congreſ-
ſio de termino ad terminum, per adæquationem & pa
ritatem rationis, iſta pulchra & vera verba ſunt Bal.
vbi.ſ.& ita in hoc vltimo caſu loquitur gl.in.d. au-
ten.quas actiones, nam fauor publicus & fauor pi⁹
ſunt diuerſi ſpecie, ſimiles tamen genere, & ideo licet.
l.fi.C.de ſac.ſan.ec.loquens de vtroq corrigatur qua
tenus loquitue de fauore pio per dictã auc.quas actio
nes, non propterea corrigitur quo ad fauorem pium,
male ergo allegatur illa glo.quòd per identitatem ra-
tionis non fiet extenſio.quia debet allegari ꝙ ꝑ parita
tem vel ſimilitudinem rõnis, lex non debet extendi, ꝙ
ẽt voluit Cy.poſt Pet.in.l.quod verò contra.ff.de le
66 gi.dicens ꝙ † vbi eſt eadem eatio numero non dicitur
fieri extenſio ſed ex virtute.l. vel ſtatuti directò deter-
minaẽ, licet deficiãt verba, facit.l.de pupillo.§.ſi quis
riuos.ff.de ope.no.nun.& l.his ſolis.C.de reuo. do
na.l.ij.C.de idic.vid.tol.l.ſi filiũ.ff.ad mace. bal.tñ
in.l.ſed & milites.§.hoc autem.ff.de excu.tuto.& idẽ
Bald.in.l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol.matri.quem ibi ſe-
quitur Imo. circa finem tenet contrariũ ſcilicet quòd
nepos ex filio non excludit ſororem, niſi aliter de
mente ſtatuentium appareat, tu tene primam opinio-
nem per prædicta quam tamen limita procedere quã-
do ſtatutum dicit filium excludere ſocorem, ſecus ſi
diceret quòd frater excludat, quia licet appellatione
filij veniat nepos, non tñ reperio quòd appellatione
fratris

fratris veniat nepos. Cogita tñ q̃a hoc eſt mihi dubiũ
nam licet ſub verbis appellatione fratis non veniat ne
pos, tamen ſub rõne ſtatuti venit cum per ipſum & cõ
ſeruetur agnatio. Secũdò adde quę dicam. ĩ. in pxi. q.
67 Duodecimò quæro † ſtante ſtatuto ꝙ frater exclu
dat ſororem, an nepos ex filio excludet neptem dota
tam notam ex alio filio p̃mortuo à ſucceſſiõe aui, du
bium facit quod dixi in proxima p̃cedenti. q. Bald. tñ
in. l. ſancimus circa fi. prin. C. de inof. teſt. dicit Iac. de
are. tenere quòd ſic, cuius opi. ſequitur Io. an. in add.
in tit. de ſucceſ. ab inteſta. & pe. de anc. in. c. canonum
ſtatuta col. clxi. & in col. cxcliij. facit primò quia ne
pos & neptis fratres appellant̃, inſtitu. de gradi. § iiij.
gradu. Secundò in ipſo eſt eadẽ rõ q̃ eſt in fratre &
ſorore, quare cum ſit eadem rõ & verba ſtatuti non re
pugnant, & mens concordat. ſ. vt agnatio conſeruet̃
ſtatutum debet habere locum i. l. i. C. q̃ ſit lon. cõſue.
Tertiò facit ꝙ ibi no. Cy. ex quib⁹ iunctis dictis. ſ.
in proxi. q. infero ꝙ licet appellatione fratris non ve
niat nepos quo ad excludendam filiã & ſic eius amit
68 tam, † tamen ſecus eſt quo ad excludendam filiã ex fi
lia & ſic nepotem, q̃a cum iſti ſint conſanguinei bñ ap
pellantur fratres & ſorores, d. § quarto gradu quod eſt
diligenter notandũ, pondera tñ q̃a contra facit q̃d di
xi. ſ. in. v. q. ſ. ꝙ appellatiõe fratris venit carnalis &
non conſobrinus põt dici illud verum quo ad exclu
dendum fatrẽ vel ſororem carnalẽ. ſecus quo ad ex
cludendũ conſobrinum cogita. Tertiodecimò quæ
69 ro pr̃ habẽs filium & filiam, dotauit filiam ex filio na
ta eſt filia: an iſta filia & ſic neptis habebit totã hẽdita
tem aui excluſa filia dotata Cy. in. l. i. C. q̃ ſit lon. con
ſue. cõcludit quòd ſi filius morit̃ i vita patris filia do
tata non excludetur p nepotẽ, quia ad eã eius pr̃ ni
hil tranſmittit, ſecus ſi moriat̃ poſt mortem patris, q̃a
tũc ius excludendi filiã dotatã dicitur à patre ad eam
tranſmiſſum p. l. i. C. de hĳs qui añ aper. ta. & . l. cum
antiquioribus. C. de iur. delib. in. l. vnica. §. in nouiſſi
mo. C. de cadu. tol. Idem ſequitur Io. an. In tit. de ſuc
ceſ. ab inteſtato. Tu limita hoc pcedere quo ad exclu
dendam amitã à ſucceſſione paterna, ſecus à ſucceſſio
ne materna per ea quæ plenè dixi. ſ. in. viij. q.
70 Quartodecimò quęro quid † ſi pr̃ moritur ſuperſtite
filia dotata filio maſculo & nepote ex alio filio p̃mor
tuo, an iſte nepos admittet̃ ad portionẽ ad quã filia de
iure cõi admitteret̃. q̃õ notabilis eſt & Bal. notabiliter
in. l. in q̃bus. C. de ſecun. nup. illã format, & primò ar
guit Bal. ꝙ non, q̃a eius pr̃ deceſſit tali tẽpore quo nõ
potuit tranſmittere cum mortuus ſit viuo auo, cõtra
rium tñ determinat per tex. in auc. ad eos. C. e. ti. quia
iſte nepos cum ſuccedat in loco ſui patris dicta por
tio ad eum defertur. Item licet nepos appellatione fra
tris non comprehendatur tamen cũ filia fœmina iam
ſit excluſa p fratrem, debet nepos ex alio fratre admit
ti, argu. l. fi. C. de legi. hęre. per quã ſingulariter Bal. in
l. quicũq; in. iiij. col. verſi. attende hic. C. de ſer. fugi.
determinauit ꝙ ſtatutum excludens auũ patruo extan
te non excludit auiã, quia cũ ſtatutũ ſit contra ius maſ
culinum non cõprehendit fœmininum, vt. ſ. dixi in
ix. q. tñ ſingulariter dicit ibi bald. & fortius ꝙ auia ex
tante auus nõ excluditur ſed beneficio perſonæ auiæ
admittetur ad ſucceſſionem non obſtante ſtatuto, arg.
d. l. fi. nam incluſus trahit ad ſe excluſum nõ econtra
71 ꝙ eſt perpetuò notandum. Ex quo infero ꝙ † q̃s ex
alterius perſona conſequitur beneficium ꝙ ex ſua con
ſequi non poſſet ad ꝙ Primò facit. l. cõem ſi. ff. quem
admo. ſerui. amit. vbi in ſeruitute quã pupillus habet
communem cum maiore non currit pręſcriptio etiam
contra maiorem beneficio minoris.

Secundò facit ꝙ ſingulariter tenet bal. in. l. res publi
ca. in fin. C. ex qui. cau. maio. vbi ſingulariter dicit ꝙ
72 † ſi in caſtro villa vel vniuerſitate ſunt aliqui mino
res ipſorũ fauore non currit præſcriptio cõtra vniuer
ſitatem. Tertiò facit glo. not. in. c. i. ĩ. de iurepa. di
cens ꝙ vbi ius patronatus eſt commune laici & cleri
ci laicus beneficio clerici compatroni habet ſemeſtre
ad præſentandum.

Quartò facit ꝙ pulchrè vult Fede. in cõſi. lxiij. vbi
dicit ꝙ ſi ius patronatus eſt commune clerici & lai
ci legatus ſe intromittere non poteſt, de quo per Lap.
& Gemi. in. d. c. i. in fi. per Panor. in. c. fi. eo. ti.

Quintò facit elegans verbum Bar. in. l. pręcipimus
73 in fi. C. de appel. dicens ꝙ † vbi eſt cã cõis clerici & lai
ci, debet appellari ad ſuperiorem clerici & non laici,
de quo etiam per ipſum in. l. ſolent. ff. de ali. lega. &
plenè per Pet. de ancha. in regula eaq̃ in. xxvij. col. &
per eundem in. c. romana de appel. eo. lib. in. xiij. col.
facit quod voluit Bar. in. l. i. §. ſi quis. ff. de appel. &
in conſi. ccxxv. quod incipit clericus.

Sextò facit glo. no. in. c. i. de offi. lega. eod. li. dicẽ
ꝙ ſi papa nominat collegiũ cardinaliũ vocat eos fra
tres, licet in ipſo ſint aliqui diaconi cardinales quos
ſi in ſpecie nominaret diceret filios. c. q̃ꝙ graui. ĩ. de cri.
fal. de quo per do. Ant. ĩ. in prohe. grego. & p Gemi.
ĩ. in prohe. huius libri.

Septimò facit glo. not. in. l. i. C. ſi in communi ea
74 dẽq; cauſa reſtitutio & c. quę dicit ꝙ † in re indiuidua
reſtitutio minoris prodeſt maiori, de quo tamen ibi p
doc. cõiter dicentes contrarium & per Floria. in. l. lo
ci corpus §. ſi fundus. ff. ſi ſeruitus ven.

Octauò facit ꝙ dicit Bal. in. l. i. C. pro ſocio, dãs cau
telam patri relinquendi ſpurio. ſ. ꝙ faciat ſpurium cõ
trahere ſocietatem omnium bonorum cum aliquo ha
bili, & deinde pater illum habilem inſtituat hæredem
quo caſu ſpurius ratione ſocietatis cõſeq̃t de hẽditate
pr̃is ſed hoc fuit originale dictũ Dy. in. l. ſi is q duos
p illũ tex. ff. de libe. lega. ſequitur Pet. de ancha. in. c.
ij. ſ. de iudicijs, quod intellige niſi conſtaret de fraude
ſm aarto. in. d. l. ſi is qui duos & fraus dignoſcitur ex
not. per Bart. in. l. poſt contractum. ff. de dona.

Nono facit text. & ibi Gemi. in. c. ſi duo de offic.
delega. eod. lib. per quem dicit Gemi. quòd ratione
cõmuniõis proceſſus facti per vnum delegatum ſimul
cum duobus ſubdelegatis ab alio delegato, debet ap
pellari ad ſuperiorem delegati non autem ad ſuperio
rem ſubdelegatorum.

Decimò facit ellegans verbum Bald. in capitulo pri
75 mo quibus modis feu. amit. dicens quòd † ſi duo fra
tres habeant feudum commune à domino & vnus
fratrum viriliter defẽdit dominum in prælio, alter ve
rò frater fugit quòd coniunctio fratris viriliter defen
dentis excuſat contumaciam fugientis.

Vndecimò facit quod ibi etiam notat Bal. dicẽs q̃d
ſi ciuitas habeat nobiles & populares & caſtrum in
feudum quod ſi nobiles ſint rebelles populares nõ feu
dum non applicatur domino propter talem mixtu
ram & coniunctionem popularium & nobilium.

Duodecimò facit quod dicit Panormi. in capitulo
primo de pręſcrip. volens quod ſi res eſt communis
epiſcopi & capituli, ſede epiſcopali vacãte contra ca
pitulum non currit præſcriptio.

Decimotertiò facit clemen. ſi religioſus de procura.
vbi dicitur quòd quando cauſa eſt communis mona
ſterij & laici monachus monaſterij poteſt eſſe procura
tor laici in illa cauſa.

ceſſo à papa & ſic à pſona eccleſiaſtica nos de ſtatuto
condito à laicis, quod non põt cõtinere eccleſiam nec
clericos etiam ſi fauorẽ ipſorũ cõcernat. d.c. eccleſia.

Secundò non ob. dictum Io.an.in.d.c.fi. quia nõ
ꝓbatur ex illo tex. qui non loquitur de talibus pactis
vel ſtatutis, ſed de conſeruatore dando à papa. pręter-
ea in contrarium eſt text.in.d.c. eccleſia. Tu non re-
cedas à prima opi. cui dic nõ obſtare argumẽta Imo.
Et primò argumentum à ceſſante ratione ſtatuti, quia
cum iſtud ſit impedimentum accidentale. ſ. ꝙ nõ poſ
ſit ſobolem procreare & conſeruare familiã & nõ na
turale non debet attendi, ita notabiliter Bal. in dicto
86 ſuo conſilio d icens, † ſtatutum excludens fœminas
extantibus maſculis vel agnatis habere locum etiam
in agnato non habẽte virilia ſua, vel aliàs inhabili ad
procreandum, quia iſta ſunt ex accidenti, & non à na
tura, ideo debet attendi communis natura hominum
& non alicuius ſpeciale vitium. l. ſi qs poſthumus in
prin. ff. de lib. & poſth. l. iuſto. §. non mutat. ff. de vſu
ca. §. quia verò in auct. vt debitrices & creditrices ma
tres & in. l. nam ad ea. ff. de leg.
87 Secundò nõ ob. † d.c. eccleſia quia ſecundũ Imo.
in.d.c. dilecti loquitur quãdo de rebus vel perſonis ec
cleſiaſticis ſpãliter diſponit, ſecus ſi in genere & hanc
ſolutionem approbat tanꝗ ſuam Pan. in.d.c. quod
clericis col. xiiij. & hoc ne notetur ſuperioritas ſtatuẽ
di in ipſis laicis reſpectu clericorum quod probat tex.
in.d.c. eccleſia ibi à quibus ſi quid motu ꝓprio &c.
Fatetur tamen Panor. ꝙ prima ratio ibi in text. poſi-
ta procedit quando ſtatutum loquitur generaliter ꝑ.
ut diſponebat in caſu.d.c. ſed dicit illũ procedere qñ
ſtatutum non affert commodum ſimpliciter vel quã-
do loquitur ſtatutum pręcipiendo vetando vel prohi
bendo quibus caſibus non extenditur ad clericos ne
videantur ſtatuentes habere ptãtem in ipſos vel in ec-
cleſias, ſed iſta ſolutio nõ multũ eſt tuta, vt dicit Imo.
in.d.c. dilecti per no. per Ioan. an. in. c. fi. de immu.
eccle. eo. lib. Quare tu dicas ex mente Lapi in dicta
allegatione & Gemi. in. c. fi. in prin. de offi. deleg. eo.
lib. quod quędã ſunt ſtatuta pręceptiua & arctatiua.
iſta non ligant clericos nec eccleſiam, etiam in concer-
nentibus fauorem & ſic debet intelligi. d.c. eccleſia, ꝗ
dam ſunt ſtatuta priuilegiatiua ſeu conceſsiua immu-
nitatis, & iſta ſi proferantur per verba apta comprę-
hendere clericos illos includunt putà ſi loquãtur per
verbum ciues vel diſtrictuales vel ſimilia quibus cõ-
prehenduntur clerici vt. ſ. dixi. Vel aliter rñdeo ꝙ
88 cum tale † ſtatutum ſit fundatum ſuper honeſtate &
bonis moribus familię conſeruandę, vt dixi. ſ. in. i.
princ. q. quod includit clericos non intuitu ſtatuti ſed
intuitu honeſtatis, vt tenet Bart. in. l. cunctos popu-
los. C. de ſumma. tri. & fid. catho. refert Imo. in.d.c.
quod clericis, facit. c. cum cauſam. ſ. de re iudi. c. con
ſtitutus. ſ. de in integr. reſtitu. c. cum veniſſent de eo
qui mit. in poſ. Vel quartò dico ꝙ quia ſtatutum
tale ſuper naturali ratione cõditum eſt vt. ſ. dixi in. i.
prin. q. ligabit etiam clericos maximè in concernenti-
89 bus fauorem, nam dicit Bal. in. c. i. de alie. feu. ꝙ † ſta
tutum fundatum ſuper naturali ratione ligat clericos
& hanc partem credo veriorem quæ ſine dubio pro-
cederet quando ſupereſſent duo fratres quorum vnus
eſſet clericus alter laicus, quia tunc beneficio laici cle
ricus etiam ſuccederet argumen. l. fi. C. de legi. hęr. fa-
cit quod plenè dixi. ſ. in. xiiij. q.

Decimoſeptimò quæro quid ſi maſculus qſ pereſt
non habet virilia vel aliter eſt incapax ad ſobolẽ pro-
creandam, an excludat fœminam dic vt ſuprà dixi
in præcedenti quæſtione.
90 Decimooctauò quæro † an ſtatutum prędictũ ha
beat locum quando agitur de hæreditate illius qui eſt
clericus, Imo. in.d.c. qđ clericis, tenet quod non quia
tale ſtatutum agit facere hæredem decedenti, vnde cũ
ipſe decedens ſit clericus & ſic non ſubiectus ſtatuenti
ſtatutum eum non compręhendit per ea quæ habẽtur
in.d.c. ꝙ clericis & p Bar. in.d. l. cũctos populos, &
ita dicit Imo. vbi. ſ. ſe conſuluiſſe apud ciuitatẽ luca-
nam quod no. qa ſępius contingit de facto, videmus
enim ꝙ habentes filios & filias mortua vxore plerũq;
efficiuntur clerici & pręlati, nam hoc caſu eorum filij
maſculi non excluderẽt fœminas virtute dicti ſtatuti.

Decimononò quæro an tale ſtatutum habeat lo-
cum in clericis coniugatis, credo ꝙ ſic per tex. in. c. i.
verſi. in cæteris. ſ. de clericis coniugatis, de quo me re
mitto ad ibi no.

SVMMARIVM

1 *A qua ſucceſsione ſeu à quo iure excludãtur filiæ fœminæ vir tute prædicti ſtatuti.*

2 *Statutum fœminarum excluſiuũ an uendicet ſibi locum quando pater maſculum & fœminam habens inteſtabilis moritur. & an ſtatutum diſponens de defuncto ab inteſtato locũ habeat in inteſtabili.*

3 *Statuta an intelligenda ſint ſecundũ communem uſum loquendi uulgarium, an peritorum.*

4 *Verba ſtatuti prolata ab idiotis & uulgaribus groſſo modo intelliguntur: ſi uerò à iuriſperitis proferantur tunc inſpicitur quid iuriſtæ ſentiant.*

5 *Statuta an propriè, an uerò ſecundum communem loquendi uſum intelligi debeant, & quando.*

6 *Statutum uolens matrem excludi à ſucceſsione filij inteſtati locũ habet ẽt ſi filius moriatur pupillus & ſic inteſtabilis.*

7 *Statutum fœminarum excluſiuum, an locum habeat in hæreditate materna.*

8 *Filia dotata à patre de bonis paternis non ſuccedet patri, ſed matri ſic.*

Statutum debet reſtringi ad cauſam legis ibi.

Et an hoc ſemper uerum ſit nu. 9.

10 *Statutum excludens fœminam à ſucceſsione aſcendentium. ſi ſpecificè dicat q dotata non ſuccedat patri uel matri uel auo, eam excludit non modo à ſucceſsione dotantis ſed à ſucceſsione omnium nominatorum.*

Idem ſi ſtatutum generaliter excludat à ſucceſsione aſcendentis. numero. 11.

12 *Statutũ filiam excludens à ſucceſsione patris, an etiam à ſucceſsione aui uel auiæ excludat.*

13 *Statutum excludens dotatam à patre ne ſuccedat matri, an dicatur illam excludere à ſucceſsione patris.*

14 *Statutum excludens à ſucceſsione aſcendentium an etiam excludat à ſucceſsione collateralium.*

15 *Virtus contractus non ſe extendit ad caſum uel perſonam non expreſſam.*

16 *Hæreditas adita non dicitur amplius hæreditas, ſed patrimonium.*

17 *Renunciatio etiam cum iuramento patri facta non impedit quin nouo iure ſuccedat filia.*

Nec talis renunciatio præiudicat filiæ quin fratri ſuccedere poſsit. numero. 18.

19 *Statutum diſponens mulierem dotatam & maritatam extra territorium excludi à ſucceſsione patris, non habet locum,*

teſtato prætereatur.

72 Bonorum poſſeſsio non datur excluſo à ſucceſsione inteſtati.

73 Si filius in poteſtate præteritus licet præteriri non poſsit intẽtet bo. poſ. contrata. an ſit res in cauſa inteſtati & an ſemper illa communis opinio uera ſit quòd teſtamẽtum omni iure ſit ipſo iure nullum.

74 Eo ipſo q. ſtatuentes diſpoſuerunt filiam dotatam excludi, Intelligitur ſtatutum uoluiſſe derogare iuri communi. tam ciuili quàm prætorio.

75 Si maſculus ſit excluſus & alius extraneus inſtitutus & filia præterita, an teſtamentum ſit nullum uel ſaltem poſsit contratabulari.

76 Secundum teſtamentum in quo præteritus eſt filius, an ualeat & cuius commodum attenditur an filij præteriti, ut ualeat teſtamentum. an alterius in primo teſtamento inſtitui.

Et quid ſi filius in primo teſtamento fuit exhæredatus, & in ſecundo præteritus, utrum ualeat nu. 77.

78 Præteritus rumpit teſtamentum, ut ſibi faciat locum.

79 Extraneus inſtitutus in teſtamento ſuccedit in locum maſculi, qui filiam excluſiſſet ab inteſtato.

80 Teſtamẽtum eſt ſtatim nullum in quo filius in poteſtate præteritus eſt, & alijs non præteritis aperta eſt uia inteſtati. & ſub nume. 81.

81 Validitas teſtamenti pendere non poteſt: ſed eſt ſtatim nullum uel aliquod.

82 Paria ſunt filios maſculos non extare, uel extare & non ſuccedere.

83 Per remedium contratabulandi res non in totum deducitur ad cauſam inteſtati.

Hoc remedium eſt aduocatorium, non autem ſimpliciter aperit uiam ſucceſsionis ab inteſtato ibidem.

84 Filiæ præteritæ etiam in poteſtate patris excluſæ per ſtatutum, extraneo inſtituto an interſit teſtamentum contratabulare, ut ſaltẽ habeat beneficiũ uenale. de quo ſub nu. 80.

85 Quando fœmina ab inteſtato extantibus maſculis excluditur & pater excluſis illis maſculis alium extraneum inſtituit an tunc filia excludatur à rumpendo per ius dicendi nullũ uel per contrata.

86 Præteritus à matre uel auo matris uel à patre milite habetur pro exhæredato, & patruum non impedit.

87 Statuto diſponente q. dotata non ſuccedat quandiu ſuperfuerit maſculus, ſi pater illa præterita filium inſtituat qui poſtea ſine liberis moritur, an filia dicere poterit teſtamentum nullum.

88 Filius ſi ſemel ſuum filium excluſit à ruptela teſtamenti aui in quo erat exhæredatus ipſe nepos, licet poſtea filius ſublatus ſit de medio nepos tamen non poteſt rumpere.

89 An poſsit quis decedere pro parte temporis teſtatus, & pro parte inteſtatus.

90 Ex teſtamẽto quod ſperatur rumpi non põt adiri hæreditas.

91 Argumentum à contrario cum ſit improprium, locum nõ debet habere in ſtatutis & nu. 100.

92 Argumentum à contrario ſenſu nunquam debet ſumi in diſpoſitione priuatiua.

93 Verba ſtatuti, quandiu uixerit maſculus operantur ut mortuo illo filia habeat hæreditatem, quam ab inteſtato habitura fuiſſet.

94 Prohibitus ad tempus uidetur poſt tempus permiſſus.

95 Deficiente maſculo filia dicitur redire iure quodam poſtliminij, ut oſtendat teſtamentum fuiſſe retrò nullum.

96 Filius apud hoſtes captus non poteſt dicere teſtamentum nullum, ſed poſtea reuerſus rumpit illud.

97 Quandiu ſupereſt aliquis, qui poſsit uenire per contratabulas, non poteſt alius uenire per ſecundum tabul. limita ut numero. 105.

Filia excluſa per illa uerba quandiu maſculus ſuperuixerit, licet ſit præterita in teſtamento, non poteſt tamen uiuente maſculo teſtamentum impugnare nec rumpere ibidem.

Is demum rumpit qui ab inteſtato eſt ſucceſſurus, ibidem.

98 Statutum poteſt facere q. qui ſemel fuit hæres deſinat eſſe hæres, & quòd alius hæreditatem habeat ex teſtamento certo tempore, poſtea ſucceſsio redeat ad cauſam inteſtati. & numero. 106.

99 Miles ex permiſſu legis poteſt decedere teſtatus uſq; ad certum tempus, & poſtea inteſtatus.

100 Argumentum à contrario ſenſu in ſtatutis non debet ſumi ad correctionem iuris cõmunis, uel alterius ſtatuti & . 91.

101 Argumentum à contrario congruẽter ſumitur, ut ſtatutum exorbitans à iure reducatur ad conſonantiam iuris.

102 Teſtamentum in quo filius maſculus hæres eſt inſtitutus: & fœmina filia, quæ per ſtatutum ſtantibus maſculis erat excluſa, eſt præterita, an uiuente maſculo ualeat, ita q. ex illo hæreditas adiri poſsit.

103 Præteritus ille poteſt dicere teſtamentum nullum, qui à tempore mortis debebat inſtitui.

104 Filius deportatus ſi poſt mortem patris reſtituitur non tamen dicit teſtamentum nullum niſi reſtituatur ex retrò.

105 Quandiu ſupereſt qui poſsit uenire per contrata. ſed quoquo modo excluſus, tunc inſtituti in teſtamento uenient per ſecundum tabu.

106 Statutum poteſt facere q. filius dum uiueret ſit hæres patri ex teſtamento, & poſtea deſinat eſſe hæres, & extinguatur cauſa teſtati: & filia ſuccedat patri in portione ſibi debita ab inteſtato.

107 Ceſſante finali obſtaculo, rei effectus facilè ſuccedit.

108 Vt teſtamentum ualeat in quo inſtitutus eſt filius & filia per ſtatutum excluſa præterita, attenduntur uerba ſtatuti ſi circa teſtamentum diſponant aut circa perſonam filiæ.

109 Filia præterita ſi moriatur uiuo fratre an trãſmittat ius ſuccedẽdi ad hæredes: ſi poſtea decedat maſculus ſtã. ſta. &c.

110 Oportet illum, qui tranſmittit habere ius adeundi, uel ſaltẽ habere ius deliberandi.

111 Filius decedens antequam inſtitutus in primo gradu repudiauerit, an tranſmittat ad ſuos hæredes ius dicendi nullũ gradum ſubſtitutionis, à quo præteritus fuerat.

112 Filij filiæ præteritæ non poſſunt petere rumpi teſtamentum aui, ſi eius mortis tempore eos præcedebat maſculus.

113 Pater filiam dotatam præterijt teſtamento maſculo hærede inſtituto adiecta Clauſula codicillari, ſi nõ ualet iure teſtamenti. ualeat &c. an poſtea, mortuo maſculo uirtute dictæ clauſulæ codicillaris filia grauetur reſtituere hæreditatẽ.

114 Filia grauata modo antedicto reſtituere detrahet legitimã ſuam in ea computatis dote & legatis ſibi factis.

Quid de trebellianica an illam detrahet.

Et quis, & quando duas quartas detrahere poſsit ibidem.

115 Filia per ſtatutum excluſa à patre præterita & hærede maſculo inſtituto cum Clauſula codicillari qui poſtea ſuperſtite filia moritur: Quo tempore uerificabitur conditio prædictæ clauſulæ, an uiuo filio, an uerò poſt eius mortẽ.

116 Filia per ſtatutum excluſa quandiu ſuperſit maſculus, an audiatur petens cautionem à maſculo de non diſsipandis bonis, & de reſtituenda hæreditate caſu quo deceſſerit ſine filijs.

117 Hæredum appellatione qui ueniant, & quomodo amplietur

reſtringatúrue hoc generale nomen, hæredes.

118 *Hæredis appellatione an ueniat fiſcus & quomodo. Quid de ſucceſſore de iure prætorio & quid de fideicōmiſſario uniuerſali. Quid de monaſterio. Et quid de ſucceſſore ſingulari.*

119 *Hæreditas eſt ſucceſsio in uniuerſum ius.*

Et an hæredis appel. ueniat aſcendens.

120 *Feudum conceſſum pro me & hæredibus meis quibuſcunq;, an poſsim extraneo legare.*

121 *Duo ſpecialia ad eūdem effectum cauſandum concurrere non debent.*

122 *Dictio quibuſcunq; in feudo accepto pro ſe, & hæredibus ſuis quibuſcunq;, ad quos porrigat ſuos effectus & quid ſi dicatur pro ſe & ſucceſſoribus ſuis quibuſcunq; qui tunc compræhendantur hæredes.*

123 *Si feudum eſt familiare & accipio illud pro me & familia mea an tale feudum ueniat in reſtitutione fideicommiſsi.*

124 *Iura ſepulchrorum, & iura patronatus nullo modo ueniunt in reſtitutione fideicommiſsi.*

125 *Reſtrictiões plures ad ſpeciales perſonas huius generalis uerbi hæredes.*

126 *Hæredes uerbum hoc qualiter accipiatur in materia noſtri ſtatuti, an pro deſcendentibus tantùm an pro omnibus hæredibus ſiue ex teſtamento ſiue abinteſtato uenientibus.*

127 *Dictio enim, exceptiua eſt.*

128 *Exceptio licet non ampliet neq; dilatet regulam: Illam tamen declarat & firmat habere locum in caſibus non exceptuatis.*

129 *Verba ſtatuti ubi locum non habent, nec ipſum ſtatutum.*

130 *Quando ſtatutum excludit filiam dotatā ab hæreditate materna, licet ipſa filia non efficiatur hæres ipſo iure, tamen remotior in gradu nō poteſt adire, cū filia illum præcedat.*

131 *Valet teſtamentum patris & matris in quo extraneus inſtituitur hæres. Et præteritur filia per ſtatutum excluſa, Ex tali enim ſtatuto ſublata eſt ſuitas in filia & dominij continuatio.*

132 *Ille, qui dicit ſe hæredem ſi eſt eiuſdem gradus cum excluſo in quantum erit hæres.*

133 *Filia non dotata nec maritata licet efficiatur hæres pro portione ſua: tamen pro portione concernente dotatā hæres non erit, nec repræſentabit patrem.*

134 *Hæres uerbum hoc prolatum à ſtatuto noſtro an ſolùm deſcēdentes compræhendat ſicut alibi aliquando fit.*

135 *Statutum generaliter loquens, generaliter intelligendū eſt.*

136 *Hæreditas aſcendentium eſt quaſi debita deſcendentibus.*

137 *Si ex forma ſtatuti de qualibet donatione ſit ſoluenda gabella an ſoluenda erit de hæreditate relicta filijs & quid de relicta aſcendentibus & deſcendentibus infra eo. nu.*

138 *Hæreditas inter aſcendentes & deſcendentes collata, non dicitur lucrum: ſed magis ſolutio debiti.*

Aſcendentes & deſcendentes non dicuntur habere nouam hæreditatē, ſed potius continuare dominium. & in quibus hoc procedat ibidem.

139 *Statutum uolens q. de omni lucro ſit ſoluenda gabella an locū habeat in hæreditate patris adoptantis ut de ea adoptiuus gabellam ſoluere teneatur, & quid ſi extraneus hæres inſtituatur.*

140 *Hæreditas lucroſa quæ dicatur, quæ oneroſa, quæ nec lucroſa, nec oneroſa, quæ opulenta, & quæ locuplex.*

141 *Filia ſi dotata fuerit & parens moriatur inſtitutis alijs deſcendentibus, ipſa eſt omnino excluſa nec pōt teſtamentum impugnare quaſi ſit à lege exhæredata & ſublata ſuitas. Et quid ſi moriatur ab inteſtato.*

142 *Pater non habens deſcendentes ſi uelit filiam ſtatuto excluſam præterire uel in minus, quàm ſit legitima inſtituere et extraneum hæredem facere, an hoc poſsit.*

143 *Excluſio filiæ, dicitur exhæredatio legis ſtatutariæ.*

144 *Coniecturatur mens ſtatuti ſicut mens teſtatoris & reſtringitur, ut non præſumatur uoluiſſe alienam ſucceſsionem ſuæ anteponere, eodem modo interpretabitur mens ſtatuti.*

145 *Mens uerbis præferenda eſt etiam ſi non ſit in lege expreſſa dūmodo ſit naturalis & naturaliter per ſimilem rationem poſſet imaginari.*

146 *Sicut homo conſtat anima, & corpore: Ita lex mente ſeu ratione & uerbis.*

147 *Ad coniecturandam rationem ubi non eſt expreſſa quid attendendum ſit.*

Et cui legem interpretandi data ſit poteſtas: & quando procedat & quando à uerbis. l. recedatur ibidem.

148 *Quoties præfertur iniquum æquo ex uerbis ſimpliciter prolatis, tunc recedimus à uerbis, & ſtamus menti.*

149 *Statutum ita debet intelligi ne quiſ indebitè iure ſuo priuetur, uel iniquè lucretur.*

150 *Statutum hoc correctorium, & exorbitans ſufficit quòd aliquid operetur.*

151 *In quibus non habet locum mens ſtatuti, nec ipſum ſtatutum. Et caſus omiſſus à ſtatuto relinquitur diſpoſitioni iuris communis ibidem.*

152 *Statutum iſtud an debeat tantùm intelligi de deſcendētibus maſculis prout in materia feudi.*

Quarta quæſtio principa.

CIRCA quartam & vltimam prin. q.
1 † qua querit à qua ſucceſsiōe ſeu à quo
iure excludantur filię fœminę virtute di
2 cti ſtatuti. Primò quæro † an ſtatutum
vendicet ſibi locum qñ pr̃ habens maſculū & fœminā morit inteſtabilis, putà furioſus vel
aliter incapax teſtamenti factione actiua, q̄ſtio notabilis eſt & difficultas in eo ſtat, nunquid ſtatutū diſponens de defuncto ab inteſtato habeat locū in inteſtabili & omiſsis opi. antiquorum quas plenè refert Alb.
in opere ſuo ſtatutorum reperio duas fuiſſe opi. i. fuit
Bar. in. l. i. ff. de ſuis & leg. & in ſuo conſi. qđ incipit
in. q. prædicta dicentis quòd licet ſm propriam ſignificationem inteſtatus dicatur qui cum teſtm̄ facere poſſet teſtatus non eſt vt ibi. & l. inteſtatus. ff. de verb. ſigni. tamen attento cōi vſu loquendi appellatione inteſtati venit etiam inteſtabilis. l. ille qui teſtm̄ facere ne-
3 quit. † Ex quo infertur quòd licet aliàs ſtatuta ſint ꝓpriè & ſtricte intelligenda. l. iij §. hęc verba. ff. de neg. geſt. l. l. §. hoc interdictum. ff. de fonte. iñ ex quo cōis vſus loquendi qui pręfertur proprię interpretationi. l. librorum. §. quod tamē caſius. ff. de leg. iij. l. labeo. ff. de ſupele. leg. l. cum delanionis §. aſinā. ff. de fund. inſtru. ſm illum ſtatuta interpretāda ſunt, ergo &c. & ꝓ hac opi. Bar. Ludo. in conſi. xxxij. Inci. viſa municipali conſtitutione adducit tex. in. l. in teſtamēto ibi filię inteſtatę. C. de teſt. mili. & in. l. inteſtato. ff. de legi. tuto. in. l. hęreditatem. C. de impu. & alijs ſubſti. vbi tex. inteſtatum appellat decedentem cui erat prohibita teſtamenti factio. Quare dicit ipſe non ſolū ex cōi vſu loquendi ſed ēt naturali iure infans inteſtatus dici p̄t.

Secunda fuit opi. Bal. in. c. l. de ſucceſ. feu. & Pet. de ancha.

de anch. in cõmẽ. c. canonũ ſtatuta de cõſti. col. clxix.
dicentis ſe pro hac parte conſuluiſſe, qui aduerſantur
4 Bartol. dicentes quod quandoꝗ; † verba ſtatuti pro
feruntur ab idiotis & vulgaribus & tunc intelligun-
tur groſſo modo. C. de dona. añ nup. l. ſi cum te. glo.
eſt in. l. quid ſi nepotes. ff. de teſt. tutel. in. l. quotiens.
C. fam. her. qñꝗ; verba proferuntur à ſtatuentibus iu
riſperitis & tunc non eſt inſpiciendum quid idiotę lo-
quãtur, ſed quid iuriſtę ſentiant, nihil allegãt ſed Lud.
in. d. conſi. alle. l. deinde ibi non vt vulgus opinatur.
ff. de euic. ergo cũ verbum inteſtatus proferatur à ſta-
tuẽtibus cõiter iuriſperitis debebit propriè intelligi &
mõ quo intelligunt iuriſtę facit gl. & qđ ibi no. Bart.
i. l. ſtipulatio iſta. §. hęc quoꝗ;. ff. de ver. ob. & .j. dicã.
Itẽ facit gl. & quod ibi no. doc. in. l. cũ antiquioribus.
C. de iure deli. quę dicit ꝙ ſucceſsio pupilli non dr̃ ex
teſtamento vel ab inteſtato, ſed facit tertiam ſpeciem.
Quid ergo dicendum Lud. in pręalleg. conſi. dicit
meliorem eiſe opinio. Bar. quia primo non eſt verum
5 ꝙ dicit Bal. † ꝙ ſtatuta ſint intelligẽda propriè: immò
dẽnt intelligi ſm cõem vſum loquendi. cũ ſtatuta de-
beãt cõuenire ciuitati vbi facta ſunt facit gl. in. c. nõ-
nulli. ȝ. de reſcri. Nec obſtat. d. l. ſi dictũ quia loquitur
in interpretatione legis gñalis. q̃ſtio noſtra loquitur
de interpretatione ſtatuti particularis & ita debet intel
ligi dictum Inno. in. c. cum olim de ver. ſign. in ver.
ſi ãt. ad quod facit qđ no. Bar. in. d. §. hoc quoꝗ; poſt
gl. quod fuit originale verbum Inn. in. c. cum clamor
in fi. in ver. ſin autem & in. c. cum cauſam. ȝ. de teſtib.
in ver. intelligo dictum teſt. & hanc partem credo me
liorẽ maximè quia Bal. in. d. c. primo & in. d. l. inte-
ſtato quem ſequitur Pet. de anc. in. d. c. canonũ colũ.
clxix. dicit ſuam opi. procedere in odioſis ſecus in fa-
uorabilibus & ſic intelligit. d. l. i. §. i. ff. de ſuis & legi.
ſed ſtatutũ excludens fœminas eſt fauorabile, vt. ȝ. di
xi in. i. princi. q. ergo verbum inteſtatus in eo poſitũ
capietur largè vt etiam compręhendat inteſtabilem.
Prętere a ratio ſtatuti ſaltem pręſumpta eſt conſerua
tio agnationis vt dixi in. i. princip. q. mõ cum licet ar-
guere à rõne tacita. vt dicit gl. in. l. quamuis. C. de fi-
deicõ. & Bal. in. l. maximum vitium. C. de libe. præ-
te. qui allegat. l. miles agrum. ff. de re. mili. certè cũ ip
ſa ratio habeat ita locum in inteſtabili, ſicut in inteſta-
to ergo & in ipſo habebit locum ſtatutum: & ita in ſi-
mili. q. determinauit Lud. in. d. conſi. xxxij. volens ꝙ
6 † ſtatutum diſponẽs matrem excludi à ſucceſsione fi-
lij inteſtati habeat locũ ẽt ſi filius mortuus ſit pupillus
& ſic inteſtabilis. & adde quòd hanc opi. ſequitur no
tabiliter Pau. de caſt. in conſi. cclxxxiiij. inci. pręſup-
poſito quodã ſtatuto, dicens ſe ſępius ita cõſuluiſſe
in. q. facti & ſe vidiſſe à multis conſultum.
7 Secundò quæro † an ſtatutum excludens fœminas
maſculis extantibus habeat locum in hæreditate ma-
terna. Conclude ꝙ ſi ſtatutum ſimpliciter excludit fœ
minas propter maſculos debet reſtringi reſpectu hęre
ditatis dotantis ipſas fœminas ſm Bal. notabiliter in
8 l. i. C. de legi. hęredi. per glo. fina. illius. l. vnde † filia
dotata à patre de bonis paternis non ſuccedet pa-
tri. ſed in bonis maternis ſic, quia tale ſtatutum de-
bet reſtringi ad cauſam legis. l. cancelauerat. ff. de hijs
quæ in teſtamento delentur. l. ita tñ in prin. & §. i. ff. de
admi. tu. l. lucius. ff. de fideiuſ. Sed cã excluſionis filię
eſt dos ſeu dotatio. l. qui volebat. ff. de hære. inſti. er-
go ad hæreditatem dotantis debet reſtringi ꝑ ſuprà dĩ
9 cta. † Tu autem tene hoc verũ ſi ſtatutum diceret ſim-
pliciter ꝙ mulier dotata non ſuccedat extantibus filijs
maſculis, vel diceret ꝙ frater excludat ſororẽ dotatã
nec vltra diceret & ita cautè loquitur bal. i. d. l. i. qua
ſi ſenſerit ꝙ tunc debeat ſtatutũ reſtringi ad hæredita-
10 tem dotantis ſecus † ſi ſtatutum diceret & ſpecificaret
perſonam ſeu perſonas, putà ꝙ filia dotata non ſucce-
dat patri vel matri vel patruo: quia tunc ſi dotetur ab
vno iſtorum excludetur etiam à ſucceſsione alioꝝ, qa
quantum ad dotationem ſtatutum loquitur in rẽ dum
dicit filia dotata &c. & non dicit à quo vnde non re-
fert à quo fuerit dotata quo ad hoc vt à ſucceſsione
omnium excludatur. l. item veniunt. §. à quo. ff. de pe.
hęre. l. item illa. §. fi. ff. de conſti. pecu. l. hęc aũt. §. fi. ff.
ex quibus cau. in poſ. ea. fuit enim intentio ſtatuti ꝙ
debeat ſtare dote contenta nec debeat aliquid vltra pe-
tere de hæreditate nominatorum in ſtatuto nec hoc ca
ſu eſt fienda reſtrinctio ad hæreditatem dotãtis qa ver
ba ſtatuti hoc caſu habent largiorem interpretationẽ
11 & ideo dico ꝙ † ſi ſtatutum generaliter excludit dota
tam mulierem à ſucceſsione aſcendentis quia verbum
aſcendens compręhendit nedum patrem ſed matrẽ. l. q
quæ. §. parẽtes. ff. de in ius voc. excluditur hoc caſu fœ
mina etiam ab hæreditate materna perinde ac ſi dixiſ-
ſet ſtatutum ab hæreditate patris vel matris. nam tan-
tùm operatur genus quantum ſpecies nominata. l. ſi
duo. ff. de acqui. hęre. & . l. ſi duo. ff. de admi. tu. ſed
ſi diceret ab hæreditate patris vel matris res eſſet clara
ergo idem dicendum ſi dixit ab hæreditate aſcendẽtiũ
ita tenuit Paul. de caſtr. in conſil. cccxxxvij. incipien.
prępoſito ꝙ dictum ſtatutum pro quo facit quia ſtatu
tum prædictum principaliter habuit reſpectum ad ſe
xum maſculorum quãtum ad excludendas fœminas
non quantum ad dotationem quod patet quia per do
tationem excludentur tantùm ab hæreditate dotan-
tis ergo &c.
12 Tertiò quæro † an ſtatutum excludens filiã dotatã
à ſucceſsione patris etiam à ſucceſsione aui vel auię
excludat dic vt. ȝ. dixi in. ij. princip. q. in articu. ãn ne
pos ex filio excludat filiam dotatã de quo ẽt per bart.
in. l. liberorum. ff. de ver. ſigni. ergo &c.
13 Quartò quæro † an ſtatutum excludens filiã à pa-
tre dotatam ne ſuccedat matri dicatur illam exclude-
re à ſucceſsione patris dotantis, de quo vide Paul. de
ca. in cõſi. cccxxxiij. quod incipit primus caſus, vbi
concludit quod ſic.
14 Quintò quæro † an ſtatutum excludens filiam
dotatam à ſucceſsione aſcendentium illam etiã exclu
dat à ſucceſsione fratris agnatorum vel cognatorum
& ſic collateraliũ videtur ꝙ ſic quia filia ſemel exclu
ſa nunquam poſtea debet admitti per ea quæ dixi. ȝ. in
ij. princ. q. in ver. xxvi. q̃ro iñ Bal. notabiliter in. c. i.
§. i. epm̃ vel abbatem in vſi. feu. tenet ꝙ non quia hoc
non dicit ſtatutum ergo cum ceſſant eius verba ceſſa-
bit & diſpoſitio. l. ſi ſeruum. §. non dixit prętor. ff.
de acqui. hęre. facit. l. ſi minor. ff. de ver. ob. c. maio-
res ver. cęterùm de baptiſmo. maximè cum ſit exorbi
tans & contra ius, & ſit ſtrictè interpretandum.
Prętere a ille caſus eſt omiſſus à ſtatuto & ideo de-
bet relinqui diſpoſitioni iuris cõis. l. commodiſsimè.
ff. de lib. & poſth. p qua ſententia facit, qa excluſio in
vno non inducit excluſionem in alio. l. ſi domus. ff.
de ſerui. vrb. prędio. l. ſuum. C. de iure deliberandi.
l. i. §. videndum. ff. de ſuis & legi.
15 Secundò facit ſimile quia † virtus contractus non
ſe extendit ad alium caſum quã expręſſum, vel ad aliã
perſonam. l. ita ſtipulatus in. §. griſogonus. ff. de verb.
obli. l. ad probationem. C. de prob. nec ob. ſi dicatur
ꝙ iſta hæreditas fratris olim fuit in hæreditate & bo-
nis patris à quibus filia dotata excluditur, qa reſpon-

deo ꝙ per immixtionem quam fecit filius iſta hęredi-
tas deſinit eſſe patris & totaliter tranſlata eſt in domi-
16 nium filij.l.i.§ veteres vbi gl.dicit † quòd hæreditas
adita non dr̃ amplius hæreditas ſed patrimonium.l.
ꝑ ſeruō.§.hr̃s.ff.de acqui.poſ. vbi hoc dicit gl.&.l.ſi
plures § filij.ff.de vul.& pup. meritò ergo talia bona
mutatiōe perſonę nouum aſſumpſerũt ſtatũ,adeo qđ
virtus ſtatuti hoc caſu non nocebit filię q̃ nõ vt hęres
pr̃is petit ſed vt hr̃s fratris,facit.l.paulus.ff.de acq.
hęre.l.cũ pr̃onus.ff.de leg.ij.c.i.de iur.patr.lib.vi.
17 Tertiò facit quia ſicut † renunciatio quam facit fi-
lia patri etiam cum iuramẽto in terminis huius decre.
non impedit filiam ſuccedere ex iur.de nouo.c.cũ in
ter de renuncia.l.ſi patro.ff.de bon.libe.ſimiliter ta-
le ſtatutum hoc caſu non pręiudicabit.

Quartò pulchrè facit quod dicit Ludo.ro.in cõſi.
clxviij.inci.circa primum quod quęritur vbi dicit ꝙ
18 †renunciatio etiã cum iurõ in terminis huius.c.non
pręiudicat filię quo ad ſuccedendũ fratri ergo nec ēt ꝑ
iudicabit ſtatutũ & hanc partẽ firmat Lu.in.d§.vete
res dicens tempore ſuo hanc.q.fuiſſe bononię.

Vltimò facit quod in ſimili inquit Bal.in.l.ſi ma-
19 ter.C.de ſuis & legt.volens ꝙ † ſtatutum diſponens
mulierem dotatã & maritatam extra territorium ex-
cludi à ſucceſsione patris non habet locum quando fi
lia poſtquam ſucceſsit patri nupſit extra territorium,
quia amplius non dr̃ hr̃ditas pr̃is ſed ſua ꝑ gl.in.d.§.
veteres & Bal.ſequitur Lod.in conſi.xl.inci.viſis ac
diſcuſsis Pet.de anch.in.c.canonum de conſtit.col.
cviij.ver.ſed pone quòd ſtatutum.

20 Sextò quæro † an ſtatutum,excludens fœminã ab
hr̃ditate patris & mr̃is reſpectu maſculoꝝ & hęredũ
parẽtũ defunctoꝝ excludat illã à ſucceſsione alterius
quã parentũ dic ꝙ licet qñq; appellatiōe parẽtũ veniãt
conſanguinei.c.conſanguinei.iij.q.v.c.i.quęad.feu.
ad filiam pertineat tñ ſm propriam ſignificationẽ ap-
pellatione parentum veniunt tantũ aſcendentes.l.qui
cunq; § parentes.ff.de in ius voc.& iõ ſtatutũ nr̃m de
ipſis tantũ intelligeŕ niſi cõis vſus loquẽdi faceret in op
poſitum per ea q̃ no.bar.in rub.ff.de no.ope.nũc. &
quę.ȝ.dixi in.i.q.huius quartę principalis qõnis.

21 Septimò quæro † an ſtatutum excludens fœminã
maſculo extante illam quoq; excludat quo ad ea bona
quæ non conſequitur hęres , vt hæres ſed ex cõtractu
22 patris vel promiſsiōe alicuius.†Exemplum pone in
emphyteoſim quã pater accepit pro ſe & filijs ſuis ma
ſculis & fœminis an ſi ſuperſit maſculus qui in virtu
te ſtatuti excludit fœminam dotatã poſsit ipſa fœmi-
na excluſa in emphyteoſi ſuccedere in feudo exemplũ
poni non poteſt quia aut feudum ſimpliciter concedi
tor & fœminę ad eius ſucceſsionem non veniũt.c.i§.
hęc aũt.qui feu.da.poſ.& in.c.i.de ſucceſ.feu.aut ac
cipitur pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis & tũc
q̃diu extant maſculi fœminę non ſuccedunt.c.i.epm̃
vel abbatem & notatur in dictis iuribus & quę ſit ra
23 tio no.per Bal.in.l.liberti.C.de opè.li.† Itẽ in feudo
eſt ſpeciale ꝙ ſi filius vult admitti debet prius agnoſcē
re hereditatem patris tex.eſt in.c.i.an.agna. vel filius
Quod tñ intellige verum ſi filius põt hæreditatẽ agno
ſcere vt no.in dictis iuribus & quæ ſit rõ vide bal.in
l.qui ſe patris.C.vnde libe.ipſum tñ feudum non ha-
bebit filius licet efficiatur hęres patris tanquam hęredi
tarium vt inquit gl.nota.in.d.c.i.epm̃ vel abbatem
vñ in emphyteoſi poteſt procedere quęſtio nr̃a.Quare
pro declaratione ipſius tria occurrunt dubia.Primum
24 an †filius vel filia poſsit conſequi emphyteoſim licet
non efficiatur hęres patri.Secũdum ſi eſt caſus in quo
oportet ipſum eſſe hęredem ad hoc vt poſsit conſequi
emphyteoſim an ſufficiat quòd ſit hęres in certa re de
quibus duobus vide Barto.in.l.vt iur.§.ſi liberi.ff.de
oper.liber.plenius per bal.in auc.ſi quas ruinas.C.de
ſac.ſan.eccl.& in.l.liberti.C.de oper.liber.plenè per
Imo.poſt Bar.in.l.quod dr̃.ff.de ver.obli.per Bart.
Bal.& Ang.in.l.ſi tibi.§.pac.ff.de pac.per Spec.in ti.
de loca.§.nũc aliqua ver.c.per bal.& Io.de Imo.in.l.
gaius.ff.ſol.ma.per Bal.in.d.l.qui ſe patris per pau.
de ca.in conſi.ccxxxij.incipien.viſis & conſideratis
& in conſil cclv.quod incipit viſis actis & in conſil.
clv.incip.viſo puncto per Lud.in conſi.xxxv.qđ in-
cipit viſa facti ſerie dixi aliàs in.c.ſi pater.ĩ.de teſt.ſup
25 glo.in ver.in re certa.†Quid autẽ ſi capiat emphyteo
ſim pro ſe & ſucceſſoribus ſuis an inſtitutus in re cer-
ta dicatur ſucceſſor bal.notabiliter in.l.quędam.§.ni-
hil.ff.de edẽ.tenet ꝙ non de quo per eũdem in.l.ij.in
repe.C.de iu.emphy.in.xiij.col.Item qđ ſi dixit pro
ſe & hæredibus ſuis an inſtitutus in legitima tantũ ad
mittatur vide bal.in.l.ex facto in prin.ff.de hęre.inſti.
& in.d.l.ij.in.xiij.col.dixi in.d.c.ſi pater.Tertium
26 dubium eſt † ſi impeditur filia ſuccedere patri extante
maſculo ex forma ſtatuti an poterit habere emphyteo
ſim quam pater accepit pro ſe & filijs ſuis maſculis &
fœminis dic ꝙ ſi loquitur eo caſu quo oportet filiam
eſſe hæredem patris ad hoc vt poſsit habere em-
phyteoſim ꝙ quando ſit notatur in locis pręallegatis
tunc quia prohibetur filia eſſe hęres in neceſſariam cõ
ſequentiam prohibetur etiam habere emphyteoſim
arg.l.ad rem mobilem &.l.ad legatum.ff.de procur.
&.c.pręterea.de off.deleg.ſi verò non ſit neceſſe ꝙ ſit
hæres & tunc Barto.in.d.§.ſi liber dicit quòd hoc ca
ſu filia prohibita ſuccedere non admittatur ad em-
27 phyteoſim pro quo facit quia † verba illa contra-
ctus pro ſe filijs ſuis maſculis & fœminis debent in-
terpretari ſm ordinationẽ ſtatuti.ſ. maſculo nõ exiſtẽ
te ar.l.ſi duo.ff.de acqui.hęre.& eius ꝙ no.Cy.in.l.
fi.§ in computatione.C.de iure delibe.dixi plenè.ȝ.
in.ij.prin.q.in ver.xix.quęro cõtrarium tñ tenet bal.
in.d.auc.ſi quas ruinas ar.l.fi.C.de pact.&.l.ſi poſt
mortem §.fi.ff.de contrata.pro concordia conſidera
tu poſſe dici ꝙ aut ſtatutum excludit dotatam ab hę-
reditate pr̃is & hoc caſu cũ iſtud ius emphyteoticũ ſit
ſeparatum ab eius hęreditate filia poterit ſuccedere ſi-
cut maſculus & ita procedat opi.bald.in.d.auc.per
iura ibi alleg.aut ſtatutum diſponit ꝙ filia dotata nõ
ſuccedat in bonis patris & tunc quia appellatione bo
norum venit ius emphyteoticum.l.bonorum.ff.de
verb.ſig.filia excludetur ab ipſa emphyteoſi per ma-
ſculum & ita procedat opi.bar.in.d.§.ſi liberi.& hãc
cõcordiam ſumpſi ex doctrina bal.in.d.liberti.in.ix.
colum.in ver.quid ſi ſtatutum eſt cogita tamen.

28 Adde tamen inquantum.ȝ.dixi ꝙ † fœmina non
ſuccedit in feudum quia illud verum regulariter.

Fallit primò niſi feudum ad certum ſeruitium datũ
eſſet quod non minus decenter per fœminam , quàm
per maſculum poteſt exhiberi caſus eſt not.in.c.ſi qui
militi.de capitulis extraordi.in vſib.feu.quem titulũ
pauci libri habent illum tamen ad hoc alleg.bal.in.l.
quoties.C.de ſuis & legiti.

Secundò fallit vbi feudum ita datur quòd nullum
ſeruitium faciat , facit.d.c.ſi qui mili.ſecundum Bal.
in.d.l.quotiens.

Tertiò fallit vbi feudum eſt exiguum, nam tunc cũ
ex eo non cauſetur obligatio ad ſeruitium vel ad fa-
ciendum fidelitatem caſus eſt in.c.i.de capitulis ex-
traordinẽ.quem ad hoc alleg.bal.in.c.i.§.eſt alia quę

fuit

fuit prima cauſa benefi.amit.ergo tunc fœmina ſucce
dat .c.ſi qui militi.
Quartò faiiit in feudo iur.emptionis q̃ſito in quo
etiam fœmina ſuccedit magis ex natura contractus
emptionis quàm feudi vt refert Baid.dicere eleganter
Odofre.in.c.i.verſic.decedente qui feu.dar.poſ.facit
quod no.Bar.in.d.l.iiberti,& dixi aliàs in.c.ad apo
ſtoiicę de re iudi.eo.iib.
Quintò faliit vbi fœmina à domino feudũ redimit
c.i.quemad.feudum ad fiiiam pertinere.
Sextò faiiit vbi feudum eſt fœmineum vel vbi ſpe
cialiter eſt cõuentum ꝙ ad fœminam pertineat.c.i.de
feudo fœmineo.
Vltimò fallit vbi dñs de nouo fœminam inueſtiuit
cõſentiẽtibus tñ iliis qui aliàs in feudo erant ſucceſſuri
nam in eorum pręiudicium nõ poſſet dñs alium inue-
ſtire.c.i.de alır.feu.mat.c.i.§.hoc quoq; de ſucceſſ.
feu.Et has omnes notabiies falientias poſuit Lud.in
conſi.cccixvij.inci.circa primum quas diiigentee no.
29 Octauò quæro † ſtatutũ diſponit ꝙ dimia pars bo
rum eius cuius bona publicantur reſeruetur filijs an fi
lia dotata excluſa à ſucceſsione paterna virtute ſtatuti
noſtri admittatur ad dictam dimidiam Ang.ſingula-
riter in.l.ſi deportatus.C.de bono.proſcri.concludit
quòd non per iiium tex.vbi eſt caſus ꝙ filius emanci-
patus non vocatue ad ſucceſsionem patris damnati
etiam quo ad bona reſeruata filijs ex gratia ita in pro-
poſito fiiia excluſa à ſtatuto non admittetur ad bona
reſeruata filijs ex gratia alterius ſtatuti tenementi per-
petuò.
30 Nonò quæro † an filia dotata excluſa à ſucceſsio-
ne dicatur excluſa' etiam reſpectu bonorum exiſten-
tium extra territorium ſtatuentis,quæſtio diſputabilis
eſt & quòd nõ excludatur primò ꝓbatur ſic ſimplex
diſpoſitio non extenditur niſi ad bona ſita in territo-
rio ſtatuentis.l.cum vnus.§.ſi is qui.ff.de bo.auc.lu-
di.poſ.cle.paſtoralis de re iudi.
31 Secundò † ſimplex diſpoſitio nõ extenditur niſi ad
ius diſponentis.i.ſi domus.§.fi.ff.de leg.i.l.vxor.pa-
trui.C.de leg.ff.de contrahen.emp.l.qui tabernas er-
go tale ſtatutum noſtrum reſtringi debet ad bona ſui
territorij quæ potuit afficere facit lex ſi quis duas.ff.
communia prędio.
32 Tertiò † quando vnum & idem cẽſetur diuerſo iu
re illud habetur ꝓ duobus.l.papinianus.§.ſed nec im
puberis.ff.de inoff.teſt.i.patris & filij.ff.de vulg.&
pup.ſed patrimoniũ talis patris cenſetur diuerſo iure
reſpectu diuerſorum territoriorum ergo reputabũtur
duo,& ſic reſpectu vnius gubernabitur vna lege.reſpe
ctu alterius alia lege argu.l.ſimiles &.l.ſi certarum.
ff.de teſtamen.milita.&.l.procuratoris.§.ſed ſi duas.
ff. de tributoria.l. pupillo.ff.de tuto.& curato.da.
ab hijs facit quod habetur in.l.controuerſia .ff. de
tranſactio.
Quartò qui ſuccedit,in bonis ſuccedit.l.cum hęre
des in prin.ff.de acqui.poſ.& ſic ius ſuccedendi reſpi
cit bona & ꝑ conſequens ſitum bonoꝝ.l.inditiones.
C.de annonis & tribu.lib.xi.C.ſine cenſu vel reli.l.
forma.§.ſi vero.ff.de cẽſi.l.i.ff.de mulie.& in quo lo
co li.x.& ꝙ ita ſit probatur,qui tangit bona dr̃ adi-
re hæreditatem & conſequenter perſonę ſuccedere.l.
pro hærede.§.papinianus.&.l.gerit.ff.de acqui.hęre.
Ex quo vr̃ inferri quod ſucceſsio bonorum trahit
ad ſe ſucceſsionem in perſonam.Ideo bona cẽſentur
quid principale.l.ex pupillari.ff.de vulg.& pup.l.ſi
pacto.C.de pac.cum ibi not.in.l.ij.ff.de pecũ.lega.
33 † Itẽ ſucceſsio imediate reſpicit ius qđ habuit defun-
ctus.l.hereditas.ff.de regu.iur.l.iij §bonorum.ff.de
bo.poſ.Item in ſuccedendo principaliter attenditur
an ſint bona ſoluendo inſti.ad.i.fal.in princip.ſi er-
go principaliter bona intuentur ergo & ſitus eorum.
Quintò facit taie ſtatutum eſt exorbitans & contra
ius.i.maximum vicium.C.de lib.pręte.cũ ergo nouã
formã contra ius det in ſuccedendo non debet extendi
ad bona extra territorium poſita.i.non ſolum.§ teſta
mento cum ibi not.ff.de excu.tuto.&.d.l.pupillo,
& no.in.l.etiam.ff.de teſta.tu.
Sextò facit ꝙ no.bar.in.l.cunctos populos.C.de
34 ſum.tri.in.q.de publi.bonoꝝ vbi quærit † an publi-
catio facta in vna ciuitate extendatur ad bona ſita in
alieno diſtincto territorio & ibi concludit quòd ſi ſta
tutum eſt contrà ius cõe non veniunt alia bona indi-
cta confiſcatione de quo ibi per eum.
Septimò tale ſtatutũ ſm aliquos eſt odioſum vt ple
nè dixi.ſ.in.i.principa.quæſtione ergo non debet ex-
tendi extra territorium.l.ex ea.ff.de poſthu.c.ſi ſentẽ
tia.§ fin.infra de ſen.excommu.
Octauò facit dictum elegans Spec.in tit.de inſtru.
35 edi.§.compenditioſe in ver.quid ſi ſit,vbi dicit ꝙ † cõ
ſuetudo angiicana qua cauetur ꝙ vxor ſuperuiuens
marito lucretur partem bonorum mariti nõ trahitur
ad bona exiſtentia extra territorium per.l.iij.ff.de of.
pręſi.&.i.conſtitutionibus.ff.ad municipa.
Nonò facit verbum notabile Bar.in.d.i.cunctos
36 populos in ver.vij.quęritur vbi dicit ꝙ † cõſuetudo
angiię q̃ habet qđ primogenitus ſuccedit in oibus bo-
nis non extenditur quo ad bona extra territoriũ ſita.
Decimò hanc partem firmo auctoritate bar.idẽ te-
nentis in.d.l.cunctos populos ver.vi.vidẽdum eſt &
Bal.ibi in lect.in quarta carta ver.conſequenter quæ
ritur dicit ſtatutũ & Pan.in.c.propoſuiſti.in.v.col.ſ.
de fo.compe.& ꝓ iſta parte etiam faciunt no.ꝑ Imo.
in.c.cum olim in pe.& vlti.col.de cle.coniuga. In
contrarium tñ arguitur ſic & primò ptãs ſtatuendi in
ter ſuos ſubditos nõ arctatur nec circũſcribit territo-
rio.l.fi.vbi ꝑ bar.ff.de decr.ab ord.fac.i.mercatores.
C.de cõmer.& mercatoribus &.c.fin.de cle.nõ reſi.
37 Secundò † lex vel ſtatutũ inhabiiitans ꝑſonam ſi-
bi ſubiectã effectũ ſortitur quocunq; acceſſerit ꝑſona.
l.ex ea.ff.de poſtulando.l.relegatoꝝ.§ interdicere.ff.
de interdic.& relega.vbi ꝑ bar.c.cũ ab eccleſiarũ.ſ.de
off.or.d.c.propoſuiſti no.in.l.is cui bonis.ff.de ver
bo.oblig.& in.l.his cui.ff.de teſta.& in.l.his q.ff.de
tut.& cu.da.ab his facit qđ dr̃ de ſuſpẽſione & excõi-
catione q̃ excõicatum cõcomitat quocunq; vadat.c.
quiſquis.iij.q.v.no.gl.in.d.l.ex ea.& archi.in.c.is q
ꝑsbiter.vij.q.i.facit.l.i.C.vbi de cri.agi.opor.ſed ſta
tutum facit inhabilem fiiiam dotatã ad ſuccedendum
patri ergo vbicunq; locoꝝ erit inhabilis lex.n.& ſta-
tutum pñt ſuum ſubditum inhabiiitare.l.item eoꝝ in
princ.ff.qđ cuiuſq; vniuerſitatis.l.ſemper.§.iege.ff.de
iure immu.l.non tantùm §.fi.ff.ad carb.l.i.C.non li-
cere.hab.metro.l.dudũ in fi.C.de contrah.em.l.ori-
ginarios.ff.de agri.& cẽſi.lib.xi.& pñt quoſdã ad ſuę
ceſsionẽ vocare & habilitare.& quoſdã alios inhabi-
litare toto titu.C.de hęre.decur.l.ſi qs.C.de inceſtis
nup.l.i.&.l.fœminę.C.de ſec.nup.l.i.C.de natu.li.
l.lege obuenire.ff.de verb.ſig.l.illud.C.de ſanc.eccl.
Tertiò ſi de quominus vr̃ ineſſe & tñ ineſt.ergo &
id de quo magis auct.multomagis.C.de ſac.ſan.ecc.
ſed decretum iudicis vnius territorij effectũ ſuum ex-
tendit in alterius territorium.l.magis puto.§.illud.ff.
de reb.eorum.† Itẽ ſententia iudicis lata habet exrcu-
38 tionem in alterius territorio.l.fi.C.vbi in rem actio.l.

à diuo pio §.i.ff.de re iu.ergo multofortius hoc ope
rabiẽ ipſum ſtatutũ vel lex qđ dr̃ eſſe magis vt voluit
bal.in.d.l.cũctos populos in lec.in.iiij.car.verſi.ſed
qd ecõtra ſi ſubditus.fortior.n.eſt ſnia legis quã hoĩa
l.ſi libertus minorẽ in prin.ff.de iur.patr.foret.n.ridi
culũ dicere ꝙ plus poſsit iudex extra ſuum territoriũ
quã lex vel ſtatutum quod ita cohęret territorio ſicut
iuriſditio.l.fi.C.vbi & apud quos.
39 Quarto facit † in ſtatuto vr̃ ineſſe tacitus cõſenſus
populi & per conſequens huius filię dotate arg.l.qđ
maior.ff.ad munici.l.de quibus.ff.de legi.vnde iſta
filia ex tacita cõuentione excludetur ar.l.pe.ff.qñ ap
pel.ſit & amplius non audietur.l.ij.C.de infan.expo
ſitis.l.ſi quis.C.de rebus credi.Quare cum iudicium
reddatur in inuitum.l.inter ſtipulantem.§.i.ff.de ver.
ob.meritò filia talis dotata excludetur.
Quintò facit.nam ſi contentio oriatur inter filium
maſculum & filiam dotatam de hereditate paterna iu
dicium aſt agendũ in patria ipſorum cui ſubditi ſunt.
l.i.C.vbi de hr̃ditate.ſed vigore huius ſtatuti ſnia fo
ret exequenda ẽt in bonis extra territorium vt no.ple
nè in.d.l.cũctos populos & in.d.l.i.nũc pximè alle
gata & ſic ab illis filia excludi.ergo & idẽ fiet p tale
40 ſtatutum † qm̃ ſtatuta habẽt vim diffinitiuę ſentẽtię
vt probat tex.iũcta gl.no.in.l.cũ quaſi.§.ſi plures.ff.
de fideicõ.liber.no.Bar.in.l.prograuia.in princ.C.
comina.vel epiſto.licet nihil alleget & iſta rõ ponde
rãda eſt ga vrget p hac pte queadmodũ ſnia habet exe
cutionem in bonis alterius territorij auctoritate iuris
cõis ita eadem auctoritate habebit ſtatutũ cui ius cõe
dat talẽ executionem in alterius territorio facit.l.i.§.
lex falci.ff.ad.l.falc.iuncta.l.oẽs populi.ff.de iuſt.&
iur.bene facit.l.fi.ff.de decre.ab ordi.fa.& ſimilia q̃
ponit Bal.in.l.ex ea.ff.de poſtulando vbi dicit ꝙ bã
num factum per ptãtem habet ẽt vires in curia epĩ.Itẽ
41 ꝙ † ſtatutum diſponens bannitum non debere audi
ri operatur ꝙ etiam in curia epĩ non ſit audiendus fa
cit qđ no.Inno.in.c.i.de offi.ordi.Item nõ ſoluẽs ga
bellã qui ex forma ſtatuti nõ debet audiri nõ audieẽ ẽt
in foro epĩ ſm Bal.in.d.l.ex ea quod tene mẽti.
Sextò facit,nã qñ virtute ſtatuti fœmina dotata ex
cluditur ab hęreditate pr̃na.& ab eius ſucceſsione cũ
42 hr̃ditas nihil aliud ſit niſi ſucceſsio in vniuerſum ius
defuncti.l.hęreditas nihil aliud.ff.de ver.ſig.l.i.§.i.&
l.itẽ videndum.§.ii.ff.de rei vẽ.Sed vbi tractaẽ de hę
reditate non conſideraẽ ſitus bonoꝝ.l.i.C.vbi de hr̃
ditate.l.fideicõmiſſum.§.tractatũ.ff.de iudi.ergo &c.
Pręterea cum diſputaẽ de aliquo vniuerſali ſingulares
res ſub illo contente non conſideranẽ.l.eum q ędes.
43 ff.de vſuca.ergo &c.† Itẽ in conſequentiam vniuer
ſi veniunt ea que pncipaliter venire non pñt.l.quędã.
ff.de acq.re.do.l.itẽ vidẽdum.ff.de pe.hę.l.nõ tm̃.§.
fi.ff.de rei vẽ.&.l.i.§.i.e.ti.itẽ cũ agiẽ de iure ſuccedẽ
di.& ſic vniuerſali non attenditur locus.l.i.§.quędã
44 ff.de re.diui.facit.l.i.ff.de contrah.emp.† ergo cum
hr̃ditas nihil aliud ſit &c.nõ debet diuerſo iure cẽſeri
d.l.eum q ędes no.d.l.l quarta.ff.ad.l.fal.cum à quo
remoueẽ genus remoueaẽ & ſpẽs.l.ſi qs cũ totum.ff.
de excep.rei iudi.Quare cum agatur de hęreditate pr̃
na & ſic de iure vniuerſali & non debeat diuerſo iure
cenſeri ſequitur ꝙ filia debet excludi etiam à bonis ſi
tuatis extra territorium ſtatuentis.
45 Septimo facit ratio † hæres repreſentat perſonã de
functi in aucten.de iureiuran.à moriente præſti.§.i.l.
fin.C.de impube.& alijs ſubſti.pro ea parte pro qua
eſt hæres vt dicit gl.no.in.l.ij.§.fin.ff.de præto.ſtipu.
quemadmodum ergo defunctus detinebat bona ſita
extra territoriũ ita debet tenere eius hęres & nõ alius
qui defunctum non repr̃ſentet,bona enim veniunt ac
ceſſorie ad perſonam auc.ingreſsi.C.de ſac.ſan.ecc.
l.ſi pr̃.ff.de adop.l.pp litem §.licet.ff.de excu.tut.l.fi.
C.ſi reus vel accu.l.ij.ff.de ſta.ho.l.in pecudum.ff.de
vſur.l.ſancimus.C.de ſac.ſanc.eccle.facit.§ fina.in
ſti.de iure natura.& optimè etiã facit quòd dicitur de
ſolutione collecte in.l.reſcripto.§.fi.ff.de mu.& hono
ri.&.l.libertus §.ſolam.ff.ad munici.in.l.i.C.de mu
46 lie.& in quo loco.Nã ibi dr̃ ꝙ † ſi pſona ſubeſt vni
iuriſditioni & bona ſint ſita in alterius iuriſditiõe ꝙ
perſona poteſt in loco cui ſubeſt collectari etiã p bo
nis exiſtentibus in alieno territorio de quo per Barto.
in.d.l.i.C.de mulie.& in quo loco per Ludoui.in
cõſi.clxi.inci.viſo propoſitę qõnis themate,& in cõ
ſil.cclxxv.quod incipit quo ad primum p Bald.in
l.ij.C.ſine cẽſu.vel reli.per Bar.in.l.placet.C.de ſac.
ſan.eccle.in.l.forma.ff.de cenſi.
Octauò facit quia licet arguere ab abſurdo euitando
l.nam abſurdum.ff.de ope.li.c.dudum de prębẽ.ſed
ſi tenemus filiam dotatã in iſtis bonis poſſe ſuccedere
ſequeretur abſurdum ergo &c.abſurdum probatur.
47 † pone patrem condidiſſe teſtamentum in quo fretus
auctoritate ſtatuti inſtituit maſculum & fœminã pręter
ijt clarum eſt ꝙ tale teſtamentum valet vt.ſ.dixi
poſt gl.huius capituli in prima.q.princi.Sed ſi filius
ſe immiſcuit hęreditati locus eſt cauſæ teſtati.mõ ſi filia
vellet ſuccedere in bonis extra territorium oportet ꝙ
ab inteſtato ſuccedat cum ex teſtõ non poſsit cum in
illo non ſit vocata,& ſic eſſet dare caſum & abſurdũ
qđ non patitur ius.ſ.teſtatorẽ decedere p pte teſtatũ
& p pte inteſtatũ cõtra.l.ius nr̃m.ff.de re.iur.&.§.nõ
ãt inſti.de hęre.inſti.nec eſt bene dicere ꝙ hoc operaẽ
diuerſitas patrimoniorum quia nullus priuatus dici
tur hr̃e diuerſa patrimonia.l.iuriſperitos.§ oriundus.
ff.de excu.tut.Item nec hoc operatur diuerſitas con
48 ſuetudinis quia † qñ ſunt diuerſe conſuetudines in di
uerſis locis vna tantùm illarum viget & alia.ſimiliter
l.fi.C.de teſta.vbi hr̃ ꝙ teſtm̃ factum in rure habet ef
fectum etiam in ciuitate facit.c.cum dilectus de fid.in
ſtru.nec eſt mir̃ ga bona alterius territorij ſubiacent
diſpoſitioni ſtatuti alterius iuriſdditionis in conſequẽ
tiam perſonę & clarum eſt ꝙ licet ſtatutum principa
liter de bonis extra territorium ſtatuere non poſsit.l.
cum vnus §.ſi hijs qui.ff.de bo.aucto.iud.poſ.tñ in
conſequentiam poteſt facit.l.i.ff.de aucto.tut.vbi ac
ctus qui geritur ſm ſpecialem cõſuetudinem loci tra
hitur ad acceſſoria,facit etiam quod no.Io.and.in.c.
paſtoralis de priuile.& Inno.& Io.an.in.c.iij.de im
mu.eccle.nota.in.d.l.reſcripto.§.fin.& hoc expreſsè
voluit Cy.Gull.& Iac.but.vt refert & ſequitur Bar.
in.d.l.cunctos populos in ver.vij.quæritur.
Aduerte tamen quia ad hoc ar.poſſet rñderi ſm bal.
in.d.l.cũctos populos in lec.in.iiij.carta decentem ꝙ
d.l.ius noſtrum non patitur non habet locum vbi cõ
curreret auctoritas legis facit quod no.gl.in auct.hoc
49 amplius.C.de fideicom.dicens quod † auctoritate
legis ſemel hęres poſsit deſinere eſſe hęres vel aliter dic
ꝙ illa.l.procedit de iure communi ſecus vbi conſue
tudo induceret contrarium de quo tamen dic vt ibi
notatur per docto.
Nonò facit ſtatutum excludens filiam dotatam eſt
factum auctoritate iuris ciuilis.l.omnes populi.ff.de
iuſti.& iur.§.i.inſti.de iure natura.& ſic cenſetur fa
ctum ab ipſo iure ciuili probatur optimè in prohe
mio inſtitutionum facit.c.ſi apoſtolicę.7.de pręb.co.
li.no.Bar.in.l.v.in prin.ff.de ver.ob.& bal.no.in.l.
ex ea

ex ea.ff.de poſtulando ius ãt ciuile vbicũq; locorum
vires habet facit.l.depręcatio.ff.ad.l.rodiáde iactu.
50 Quare cũ † proprium iuris ciuilis ſit aliquos ad hę
reditatem paternam habilitare & alios inhabilitare.
l.lege obuenire.ff.de verbo.ſigni.l.ſi.ff.de ſuis & le-
gi.quemadmodum ſi filia dotata eſſet excluſa de iure
cõmuni à ſuccęſsione paterna nihil poſſet habere etiã
de bonis ſituatis extra patriam ita non debet habere
quãdo excluditur à ſtatuto, facit regula qui per alium
infra de regu.iur.eo.lib.

Decimò in ſingulare priuilegium & de gratia con-
ceſſa eſt hominibus libera teſtandi facultas vt inquit
gl.ſingularis in.l.illa inſtitutio.ff.de hęre.inſti.quam
ſequit Panor.in Rub.ꝫ.de teſta.& facit gl.in.§.ex hijs
omnibus.viij.q.i.dicens papam non poſſe ſibi ſucceſ
ſorem inſtituere cum inſtitutio referatur ad id tempus
quo deſinit eſſe papa de quo tamẽ dic vt plenè dixi in
rub.ĩ.de teſta.in.ij.princ.articulo vbi allegaui Bald.
& Ange.tenere contra.d.gl.quæ tñ rõne iuuatur qm̃
ſm regulas iuris ciuilis & gentium nulli permittebat
51 teſtari ea rõne quia † teſtamentũ capit robur poſt mor
tem teſtantis & ab adita hæreditate.l.omnium cum ſi
milibus.C.de teſta.nullus enim cogitur ad obſeruan
tiam ſui teſtamẽti.Imò poteſt qñcunq; reuocare. hinc
dicit ꝙ vltima volũtas eſt ambulatoria vſq; ad mor-
tem.c.cum marte.de celebra.miſ.l.iiij.ff.de adimen.
lega.no.in.l.ſi quis in prin.teſtamenti.ff.de leg.ij.qui
ergo facit teſtm̃ vult ipſum ſortiri effectũ poſt mortẽ
ſuã.& ſic diſponit de bonis eo tempore quo ipſę futu
rus eſt cadauer, & nihil erit nec poterit qm̃ mors oia
ſoluit.§.deinceps in auc.de nup.co.iiij.facit.l.ij.ff.de
vſufru. Itẽ ſi cõſideramus iſte diſponit de bonis ſuis.
ar.l.quod ſponſe.C.de do.añ nup.ꝙ non poteſt.l.ne
mo plus iuris.ff.de reg.iu.c.ꝙ autẽ de iure patro.c.
52 di abertum.vij.q.i.modo in propoſito † licet homi
nibus cõpetat liber ſtilus teſtandi.l.i.C.de ſac.ſan.ec-
cle.debent tamen teſtari ſm regulas iuris ciuilis.& ſm
illas diſponere.& ſic filijs & filiabus legitimam relin
quere titulo inſtitutionis.§.aliud in auc.vt cũ de appe.
cogno.auc.nouiſsima.C.de inoff.teſta.ſed ſtante di-
ſpoſitione ſtatuti noſtri excludentis filiam dotatam p̃t
teſtator filiam pręterire & nihil ei relinquere, & ſic de
bonis extra territorium diſponere imò etiam ſi pater
cogeretur filię relinquere poſſet tamen de illis bonis
diſponere in aliũ.§.diſponat in auc.de nup.ita ꝙ filia
nihil habeat de ipſis.d.l.i.ſi ergo hoc p̃t teſtator for-
tius hoc poterit ſtatutum maximè cum ſecum habeat
voluntatem teſtatoris ex duplici capite.primo quia ẽ
ſubditus ſtatuti & ſic tacitè ſtatuto vr̃ conſenſiſſe lege
quod maior.ff.ad munici.l.de quibus.ff.de legi.

Secundò quia aut de ipſis bonis ſitis extra territo-
rium teſtatur & tunc clara eſt eius voluntas.aut mori
tur ab inteſt.& idẽ quia pręſumitur voluiſſe diſpone-
re ſm quod diſponit ſtatutũ ſuę patrię, vt plenè dixi
ꝫ.in.ij.princ.q.in ver.xix.q̃ro. Et ſic ſiue teſtetur ſiue
ab inteſtato moriatur oi caſu voluntas patris cõtraria
tur filię, facere aũt differẽtiam quam facit Bar.in.d.l.
cunctos populos in ver.vi.loco videndum an ſtatu
tum ſit ꝑmiſsiuum an prohibitiuũ an fauorabile vel
odioſum non habet in ſe rationem.
53 Quòd primò probatur quia † ꝓhibitio certarũ ꝑſonarũ
dr̃ aliarũ permiſsio & econtra.l.i.§.deinde.ff.de po-
ſtulan.l.cum pręto r.in prin.ff.de iudi.c.nonne extra
de preſum.l.patri in prin.ff.de mino.

Secundò quia lex vel ſtatutũ ẽt odioſum extẽdit ad
id qđ eſt cõſecutiuũ.l.relegatorũ.§.interdicere.ff.de in
terdic.& relega.cũ ergo vt.ꝫ.dixi bona veniant in cõ
ſequentiam perſonę reſpectu ipſorum bonorũ non eſt
conſiderandum, an ſtatutum ſit fauorabile vel odio-
ſum prohibitiuum vel permiſsiuum licet regulariter
odioſa reſtringantur.l.cum quidã.ff.de lib.& poſth.
regula odia de regulis iuris eo.li.

Tertiò eadem eſt ratio in vtroq; caſu quod probatur
quia bar.& alij tenentes tale ſtatutum non extendi ad
bona ſituata extra territorium mouentur quia ad illa tã-
54 quã † ſituata extra ꝑtãtem ſtatuentium ſtatutum nõ
porrigit effectum ratione deficientis ꝑtãtis vel bailię
in ſtatuente per.l.extra territorium.ff.de iur.om.iud.
&.l.cum vnus.§.ſi is qui.ff.de bo.aucto.iudi.poſsi-
den.ſed iſta ratio ita militat ſi ſtatutum cõtinet ꝓhibi
tionem ſiue odium ſicut ſi continet permiſsionẽ vel
fauorem ergo &c.capitulo tranſlato de cõſti.l.illud.
ff.ad.l.acquil.pręterea non eſt ita clarum & expeditũ
ꝙ iſtud ſtatutũ ſit odioſum vt plenè dixi.ꝫ.in.i.prin.
q.ex quibus patet rñſio ad aliqua argumenta.ꝫ.facta
in oppoſitum ne obſtent huic ſententię cui ẽt non ob-
ſtat.c.ſi ſententia.§.ſi.ĩ.de ſen.excom.e.lib.quia ſi pon-
deretur fauor vel odium ibi non eſt illud quod opere
tur ſed eſt vicium ſiue macula qua affecta eſt perſona
que affecta vicio interdicti nullibi p̃t audire diuina of
ficia ſi autẽ non eſſet affecta perſona poſſet alibi audi-
re & ſic concordat cum.l.ex ea.ff.de poſtulan.

Pręterea ſi conſideras.d.c.ſi ſententia.&.d.l.ex ea
55 potius faciunt contra bar.dicunt.n.qđ ſi † ꝑſona eſt
affecta interdicto vbiq; ſortitur effectum interdictum
ſed ſtatutũ nr̃m afficit & inhabilitat perſonã filię do-
tatę quo ad hęreditatem paternam quod facere poteſt
vt ſuprà dixi ergo trahi debet vbiq; & ſortiri effectũ
etiam reſpectu bonorum ſitorum extra territorium
vnde licet in primo caſu.d.l.ex ea interdictum nõ tra
hatur extra territorium ea ratione quia perſona non
erat affecta. Item quia in alieno territorio non offen-
ditur perſona iudicis interdicentis. Item quia interdi-
ctum ibi habebat tempora ſucceſsiua quia cõſiſtebat
in non aduocando & conſtat ꝙ interdictum habens
tẽpora ſucceſsoria quotidię emanare videtur & quoti
dię loqui.l.i.ff.de vſufru.accreſcendo.iõ quẽadmo-
dum iudex non poſſet tempore interdicti extra territo
rium exiſtens interdicere ita nec interdictum debet in-
telligi vt extra territorium trahatur cũ quotidię loqua-
tur &c.ſufficit.n.qđ iudici pareatur.ĩ.territorium.c.vt
animarum.§.ſtatuto de conſti.e.li.&.d.l.extra territo
rium.ſecus tñ eſt in pœna q̃ momẽto cõſumitur & ꝑ-
ficitur quia ſecum trahit executionem quia illa porrigit effe
ctũ ẽt extra territoriũ ita pulchrè terminat bal.in re-
pe.d.l.cunctos populos in antepe.char.in verſi.ſed
hic quęrit qñ iſta pœna &c. Similiter non habet ſapo
rem rõnis diſtinctio Bar.in.d.l.cunctos populos cõ-
ſtituendo dr̃iam an ſtatutũ loquatur in rem an in ꝑſonã
56 quia † qualiacunq; ſint verba ſtatuti ſemꝑ p̃ſumitur te-
ſtator vel defunctus voluiſſe diſponere ſm diſpoſitio
nem ſtatuti patrię ſuę vt.ꝫ.dixi.in.ij.princi.q.ver.xix.
quęro & dubium non eſt quin ſtatutum potuerit pro
uidere qđ filia in bonis extra territorium non ſucce-
dat vt.ꝫ.dixi.ergo de verbis ſtatuti non eſt curãdum.
Ex quibus omnibus hęc.ij.opinio comprobatur verior
de iure & per predicta tolluntur argumenta in oppo
ſitũ deducta & ne hęc opinio auctoritate deficiat hãc
partem primò tenet Iac.bu.in.d.l.cunctos populos.ſe
quitur ibi Bal.in repe.in col.xxxiij.verſi.ſecundum
exemplum vbi dicit ꝙ opinio Bar.eſt truffa & ibi re-
probat opi.ſpe.ꝫ.relatam. dum dicit primogenitum
non conſequi bona exiſtentia extra angliam, hanc ẽt
partem ſequitur do. Signorolus de homodeis mediola-

nenſis in conſil.clxvii.
Et ad prędicta facit quia non attenditur locus addi
57 tionis hęditatis quia † cā teſtati regulatur à teſtō et nō
à loco additionis.l.ticius.§.romæ.ff.de excu.tuto.ſm
Bal.in.d.l.cunctos populos in lec.in.iiij.car.verſic.
ſed quæro de effectu.& etiā in repe.in.vij.car.in ver.
iiij.q̄ritur. Conſiderabā hanc contrarietatē fortè poſ
ſe concordare ſic diſtinguendo & cōſiderādo verba
ſtatuti.quia aut ſtatutū excludit filiam ab hæreditate
paterna.& tunc cum bona extra patriam veniant ſub
iſto vniuerſali hæreditatis procedit opi.ij.contra bar
to.aut excludit à bonis paternis.& tunc non trahitur
ad bona extra patriam ſita. quia hoc caſu ceſſant vt
plurimum rōnes contra ipſum adductę.vel diſtingue
cauſam teſtati à cauſa inteſtati.primo caſu procedat.
ij.opinio.ſecundo caſu procedat opi.Bar.& ita in ſi
mili.voluit bar.in.d.l.cunctos populos ver.ſed q̄ro
de effectu in repetitione.
58 Decimò quæro quid econtra.pone ꝙ † in domi-
cilio p̄ris viget ius cōe.ſ.quia filius & filia pariter vo
cantur.ſed in loco vbi ſunt ſita aliqua bona diſponit
ſtatutum ꝙ filia excludatur &c.an hoc caſu filia ex-
cludeṫ à dictis bonis quæſtio redditur dubia ex dictis
in pręceden.q.EX quibus tñ apparet dicendū fore fi-
liam non excludi.primò qa bona illa continētur ſub
hęreditate & ſic ſub vniuerſo.ſecundò veniunt in cō
ſequentiam perſonę.Cogita tamen.
59 Vndecimò quæro quid † ſi filia fuerit dotata & ma
ritata extra territorium vel locum vbi viget tale ſtatu
tū & in ipſo loco viri vigeat ius cōe.an filia ligeṫ di-
cto ſtatuto cui pater eius ſubditus erat vr̄ quòd nō qa
filia propter tale matrimonium eſt ſoluta lege origi-
nis gl.eſt notabilis in.l.origine.C.de municipibus &
originarijs lib.x.quā ſequiṫ Cy.Bal.& Ang.in.l.ij.
C.de iuriſ.om.iu.& bar.in.l.fi.§.item reſcripſerunt.
ff.ad municipa.& hac ratione ſingulari inquit bart.p
illum tex.in.l.quotiens.C.de priuilegi.ſcholarium
60 lib.xij.quod † ſi concedatur mihi priuilegiū & meis
filijs maſculis & fœminis quòd fœminę deſcēdentes
maritatę non gaudebunt priuilegio quia ex quo con-
uolauerūt ad matrimonium in totum ſunt trāſlatę in
alium quod dictum ſequitur Lud.in.l.i.in fi.princi-
pij.ff.ad ſil. Quod tñ tu limita ſingulariter habere
locum reſpectu eorum munerū ob quæ mulier mari-
61 tata reuocaretur ab obſequijs marito præſtādis,† nā
horum reſpectu dicitur ſoluta à lege originis.& bene
facit.l.cęterū §.mulierem.ff.de vſu & habi.ſecus eſt re
ſpectu aliorum vt eſt text.in.l.aſſumptio §.filius.ff.
ad municipa.& ita Bar.in.d.l.origine ſic concordan
do iura quæ vr̄ contraria diſtinguit, ex cuius dicto
pōt determinari quæſtio noſtra quoniam cū per hoc
quod filia impediatur ſuccedere non reuocetur ab ob
ſequio marito pręſtando conſequens eſt vt non dicaṫ
ſoluta tali ſtatuto ſuę originis. Nec ob.prædictis ſi
dicatur quòd mulier vidua eſt ſoluta ab obſequijs ma
riti vt notatur in.l.ſicut.ff.de ope.liber.per bald.in
l.i.C.de leg.& tamen retinet domiciliū viri.l.filius.§.
vidua.ff.ad municipa.ergo indiſtinctè vē dicendum
ꝙ mulier ſit ſoluta à.l.originis & indiſtinctè ſequaṫ
forū viri.& ſic non vē bona diſtinctio Bar.qa r̄ndeo
62 ꝙ † vidua quouſq; alij nubit retinet nomen prioris
mariti.l.fœminę.ff.de ſenato.l.cum te.C.de nupt.c.
ex pte.b.de for.cōpe.imò dr̄ durare in p̄mo matrimo
nio §.ſoluto in auc.de nup.col.iiij.hinc dicit gl.nota
bilis in cle.ne romani ver.eo tñ de ele.quòd vidua de
nominatur à dignitate primi mariti per.d.c.ex parte.
b.hinc ēt Bal.in.d.l.cum te dicis q̄d mulier comitati-
ua nupta ciui gaudet priuilegio ciuis mortuo viro do
nec vidua manet.Q̄d tñ verū intellige ſi honeſtè viuat
quia ſi inhoneſtè non gaudet priuilegio mariti ſecun-
dum Bal.& Ange.in.l.cū quędā puella.ff.de iuriſd.
om.iu.facit ſingulare verbum Bal.in.l.is ſolis.C.de
reuocan.dona.dicentis quòd omnes pœnas de q̄bus
in.d.l.fœminę.C.de ſecun.nupt.quas patitur mulier
ſecundò nubens,patitur etiā vidua inhoneſtè viuens.
Secundò limita niſi hoc.ſ.quod vidua gaudeat pri-
uilegio mariti tendat in odium ipſius viduę quia tūc
mortuo marito extinguitur odium ſecundum Bart.
63 in.l.ticia.§.vſuras.ff.de leg.ij.dicentē † ſtatutū diſpo
nens ꝙ banniti cum vxoribus non poſſint ſtare in ter
ritorio non habere locū in vidua mortuo marito.idē
tenet Bal.in.l.eam quam.C.de fideicō.& in.l.filium
diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iure.& in l.
voluntas.C.de fideicommiſ.vbi dicit quòd in lom-
bardia ſi mulier nubit romano viuit lege lombar-
dorum & ſm cōſuetudinem lombardorū licet de iure
romano mulier ēt vidua viuat lege mariti.vbi ē eius
fauor,ſecus ſi eius odium q̄d diligenter no.& bñ fa-
cit dictum Bart.in.d.l.quotiens dicens ꝙ priuilegio
impetrato pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis vti
tur vidua & ſic in hoc non vtitur lege mariti qa iſtud
eſſet ſibi odioſum quod no.
64 Duodecimò quæro † an filia dotata excludatur vir-
tute dicti ſtatuti ſi in teſtō patris fuerit inſtituta dic ꝙ
non imò fortè hoc caſu non valeret hoc ſtatutum tan
quā tollens liberam teſtandi facultatem per ea quę di-
cit bald.in.l.fi.C.de pac.& retuli.ſ.in prin.decreta.
in prima limitatione. Et ideo ſtatutum debet reſtringi
ne ſuccedat contra vel p̄ter voluntatem defuncti ex-
preſſam vel tacitam qualis eſt q̄n moritur ab inteſta.
l.conficiuntur in prin.ff.de iur.codi.hoc enim caſu fi
lia excluditur quia per talem dotationē deſinit eſſe ſua
quātum ad hoc vt in ipſam fiat continuatio domi-
nij ar.l.in ſuis à contrario ſenſu.ff.de lib.& poſthu.
no.Bal.in.l.maximum vitiū.C.de li.pręt.facit q̄d no
tat Pau.de ca.in conſi.ccl.inci.ſuper primo pūcto in
quarta col.facit etiam ꝙ no.Pan.in conſi.xiij.inci.
q̄dam mulier filium habens. Et ad hanc.q.faciunt q̄
plenè dixi.ſ.circa princip.c.in prima limitatione.
Aduerte tñ quia procedunt prædicta vbi conſtat pa-
trem in teſtamēto filiam vocaſſe. Sed an iſtud ſit in du
65 bio pręſumendum verbi gratia † ſtante dicto ſtatuto
in loco pater condidit teſtm̄ in quo dixit filios meos
hęredes inſtituo an filia dotata dicetur inſtituta & vo
cata in teſtamento vr̄ ꝙ ſic quia filiorum appellatiōe
ēt filię continentur.l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.in cō
trarium facit qa iuxta conſuetudinem regionis inter-
p̄tanda eſt voluntas teſtatoris.l.nūmis.ff.de leg.iij.l.
ſp.ff.de reg.iu.& illā retuliſſe vr̄.l.ſed ſi ſuſceperit.ff.
de iudi.faciunt ad hoc plenè dicta.ſ.in.ij.q.princip.
ver.xix.quæro.Primam tñ opi.ponēdo terminos in
conſuetudine ſic diſponente quod extantibus maſcu-
lis fœmina ab inteſtato non ſuccedat tenuit Pileus in
q.lxv.Idē tenet bald.in.l.quicunq;.C.de ſer.fugiti.in
66 ver.ſed pone ſtatuto cauetur vbi dicit quod † ſi ſtatu
to cauetur quod frater excludat ſororem ab inteſtato
ſaluo quo debeat dotari ſi pater facit teſtm̄ in quo ita
dixit filios meos hęredes inſtituo in eo q̄d eis tāgit de
iure,ꝙ filia vē inſtituta nō in parte ſtatutaria ſed in ea
q̄ debeṫ de iure cōi.l.in virili qa cum teſtator ad ius ſe
retulit vē de digniori intellixiſſe.§.ij.inſti.de iur.natu.
gen.& ciui.ita bal.in.d.l.quicunq;.q̄d vltimum eſt
dubitabile & contra ipſum tenet Pe.de anch.in.d.c.
canonum col.clxvij.vbi contra pileum & Bal.videṫ
concludere

concludere pro quo faciunt plenè dicta.ſ.in ſecunda
quæſtione princi.verſi.xix.quæro.

Tertiodecimò quæro † an ſtatutũ poſſit dare ptãtẽ
tertię perſonę putà vni ex parẽtibus dotãdi filiã ita vt
excludatur à ſucceſſione alterius parentis dic ꝙ ſic qa
propriũ legis & ſtatuti eſt aliquos excludere & alios
vocare ad hęreditatem.l.lege obuenire.ff.de ver.ſig.
l.fi.ff.de ſuis & legi.notat bar.in rub.ff.de ſucqui.hę.
Sed an hoc poſſit fieri ꝑ pactũ no.in.l.fi.C.de pact.
& in.l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de ver.obl.
dixi.ſ.ſuper gl.in verbo improbet.

68 Quartodecimò q̃ro † an ſtãte ſtat.excludẽte filiã do
tatã.ſi filia in teſtõ pr̃is ſit ꝑterita an teſtm̃ ſit nullum.
Ad veritatẽ huius qõnis indagandã,repete hic remiſ-
ſiones quas dedi.ſ.in prin.decre.in tertia fall.& cõis
cõcluſio eſt,teſtamẽtũ valere nec poſſe dici nullũ.quã
ẽt tenuit bal.dicens ſe ita cõſuluiſſe in.l.poſthumus.§.
ſi quis ex hijs.ff.de inof.teſ.& bar.in.l.fi.ff.ad tertu.
& in.l.i.§.ſciendũ.ff.de ſuis & leg.vbi dicit ꝙ tale ſta
tutũ facit filiã deſinere eſſe ſuã & ꝑ cõſequẽs in eã non
continuatur dñium & ſic liberè poteſt pręteriri.

69 Quintodecimò quæro † retẽta cõi ſnia ꝙ filia do-
tata excluſa ꝑ ſtatutũ & in teſtõ pr̃is ꝑterita.non poſ-
ſit teſtm̃ dicere nullũ,an ſaltẽ audiaɫ de iure ꝑtorio ve
niens ꝑ bo.poſ.cõtra.paſſus dubius ẽ & doc.variãt
nam Ang.in.l.filię dotẽ.C.de colla.Iac.but.& Bal.
in.l.ſi emancipati.C.eo.tit.& Pau.de ca.in.l.certũ
C.vñ cogna.tenent ꝙ ſic qa filia licet ſit excluſa ab in
teſt.tñ qa veniẽs ꝑ cõtrata.nõ dr̃ in totũ ab inte.veni
re.vt no.gl.in.l.vt liberis.C.de coll.& in.l.illud.ff.
de bo.poſ.contrata.facit.l.i.in pn.ff.ſi tabulę teſta-
men.nullę extabũt & gl.in.l.i.ff.de bo.poſ.titu.gña
li certè iſta filia audieɫ ꝑ contrata.& idẽ tenet ang.in
d.l.vt liberis.& Lud.in conſi.clxxix.incip.ampliſſi-
mè doctor motus qa in ſimili videmus emãcipatum
de iure ciuili inhabilẽ ad ſucceſſionẽ pr̃nã ab inteſt.vt
inſti.de hęre.quę abinte §.emãcipati.poſſe pręteritũ in
teſtõ venire per contratab.toto tit.ff.de bo.poſ.con
trata. † Et ideo cautela eſt ſm iſtos qđ filia ꝑterita ta
70 ceat quouſq; hr̃ditas ſit addita ꝑ inſtitutũ hr̃dẽ ne ip-
ſe timore contratabularum omittat venire ex teſtõ &
veniat ab inteſt.quo caſu filia reperiɫ excluſa ꝑ ſtatutũ
& ſic nihil poterit petere.Et tenendo hãc ꝑtem infero
vnũ ad qđ q̃ſo aures ꝑſtate ꝙ licet regulariter ſi i teſtõ
ſit appoſita clauſula codicilliaris ꝑ ipſam dicatur ve-
niens ab inteſtato grauari reſtituere hęreditatẽ inſtitu-
to hęredi in teſtõ.l.ſi qs cũ nullũ.ff.de iure codic.l.ex
ea.ff.de teſt.no.in auc.ex cã.C.de lib.ꝑte.ꝑ bar.in.l.
i.ff.de iure codi.hoc tñ caſu filia veniens ꝑ contrata.
non tenebiɫ reſtituere hęreditatẽ hęredi ſcripto vigore
clauſulę codicillaris.qđ ſic ꝓbo,veniẽs ꝑ cõtrata.&
ſic iure ꝑtorio dr̃ venire ꝑter voluntatem defuncti gl.
ẽ no.in.l.i.§.vel maximè.ff.de coll.bo.quã ſequiɫ &
ſolitariã dicit bal.in rub.C.qui admit.circa fi.ſed ve-
niens ꝑter voluntatẽ defuncti nõ dr̃ grauari ꝑ clauſu-
lam codicillarẽ.vt inquit Bal.in.l.non iuſtã circa fi.
C.ad treb.ergo ſequiɫ talẽ filiũ non teneri reſtituere er
go &c.Aduerte tñ quia gl.in.d.§.vel maximè repro-
bat ibi Bar.& Albe.in.l.ſed cum patrono in §.bono
rum.ff.de bono.poſ.

Secunda eſt opi.Raph.Ful.& Pau.de ca.i.d.l.fi
lię.tenẽtium cõtrarium.ꝓmo qa illi daɫ bo.poſſeſſio
contrata.cui ab inteſt.debeɫ ſucceſſio.l.i.§.filiũ.&.l.il
lud.§.i.ff.de bo.poſ.contrata. Sed huic filię abinteſt.
non debeɫ ſucceſſio vetante ſtatuto ergo &c.

Secundò qa ſequereɫ ꝙ melioris conditionis eſſet
filia veniens contra voluntatẽ pr̃is quã veniens ꝑter.
quod eſt contra.l.fi.C.de lib.pręte.

71 Tertiò cũ † abinte.filia prohibeatur ſuccedere nul
la ſit ei iniuria ſi prętereaɫ in teſtõ,cũ nihil abinteſtato
eſſet habitura.l.ſi ꝑteritus.ff.de inoff.teſt.& hãc ptẽ
tenet Pau.de ca,in conſi.cccxlv.incip.ſuꝑ puncto tn
col.iiij.adducens not.in.l.i.§.ſi pr̃.ff.de cõiungendis
cum emãcipato liberis.vbi habetur quod iſta reme-
dia danɫ tm̃ his ꝑſonis q̃ pñt dicere teſtm̃ nullũ,ſed fi
lia non poſſet vt dixi in pręced.q.ergo &c.

Secundò adducit.l.non eſt ambigẽdũ.§.vbicunq;.
72 ff.de bo.poſ.† vbi bono.poſſeſſio non daɫ excluſo à
ſucceſſiõe iteſtati.q̃lis eſt filia virtute ſtatuti ergo &c.

Et hanc partẽ tenet ẽt Bar.in.l.fi.in.v.col.ff.ad ter-
tul.& in quodam conſi.quod incipit quidã norman
dinus.& bal.in.l.maximum viciũ ꝑallegata vbi ple-
nè diſputat.& ang.in §.& quid ſi tantùm in.l.gallus.
ff.de lib.& poſth.& hęc pars tanq̃ æquior tenẽda eſt
quam etiam firmat bal.dicens ſe ita conſuluiſſe in.l.
poſthumus.§.ſi quis ex hijs.ff.de inoff.teſt.& Ludo.
roma.ſibi contrarius in conſil.xiij.qđ incipit idẽ vr̃
73 mihi.pro qua ſnia etiam facit qa † ſi filius eſt in ptãte
etiam poſito quod pręteriri non poſſit ſm opi.Ang.
tamen tunc ſi intentetur bono.poſſeſſio contrata.ſem
per verum eſt dicere quod res eſt in cã inteſtati retenta
cõi ſentẽtia quæ habet ꝙ teſtm̃ ſit omni iure ipſo iure
nullum nec per contratab.conualeſcat vt cõis opin.
eſt doc.in.l.ij.C.de bo.poſ.cõtrata.& in propoſito
ita tenet bald.clarè in.l.certum in pe.col.C.vnde legi.
Sed tu conſidera quod immò non eſt teſtamentum ip-
ſo iure nullum ꝑ tex.notabilẽ in.l.ſi duobus.§.ſi ꝑus.
ff.de bo.poſ.contrata.ſm intellectũ quem ad illũ tex.
dat do.honofrius de ꝑuſio in.l.hac cõſultiſſima.§.ex
imperfecto.C.teſta.& refert Imo.in.l.ſi filius in pote
ſtate.ff.de lib.& poſthu.dicebat enim do.honofrius
ꝙ teſtamentum in quo filius eſt pręteritus tunc eſt nul-
lum qñ eſt fauor pręteriti ꝙ ſit nullum:ſed ſecus ſi eſ-
ſet eius odium per.d.§.ſi prius,modo in propoſito te-
ſtamentum in quo filia eſt pręterita non debet dici nul
lum quia ſi nullum eſſet res eſſet i cauſa inteſtati & ſic
filia eſſet excluſa ꝑ ſtatutum.quare ne cõtingat odium
filię dicendum eſt teſtamentum valere ipſo iure & eſſe
locum bonoꝝ poſſeſſioni contrata.per.d.§.ſi prius.
niſi dicas quod ille tex.hoc probat cum habeat mul-
tiplices intellectus de quibus i.d.l.ſi filius vbi Imo.re
probat hunc intellectum.domi.honofrij.& ſic ille
text.non obſtabit prędictę opin.confirmatę rationi-
bus de quibus ſuprà.

Ex quibus apparet ſolutio ad argumenta contra-
74 ria & ad vltimum argumentum aliter dic quod † eo
ipſo quòd ſtatuentes diſpoſuerunt filiam dotatam ex
cludi debere &c. Intelligitur hoc ſtatutum voluiſſe
derogare iuri communi tam ciuili quàm pretorio vt
abinteſtato filia nihil habere debeat ſm Bald.in.d.l.
gallus.§.& quid ſi tantùm. Aduertè tamen qa hæc
opinio contra Ange.ſatis clarè procedit quando ille
cuius fauore ſtatutum excludit filiam eſſet inſtitutus
75 in teſtamento in quo filia eſt pręterita. † Sed quid ſi
ille putà maſculus eſſet excluſus & alius inſtitutus pu
tà extraneus & filia pręterita an hoc caſu teſtamẽtum
ſit nullum vel ſaltem poſſit contratabulari varię re-
periuntur opinio.Quidam enim dicunt teſtamentum
tunc eſſe nullum per rationem ſuprà deductam poſi-
to quòd ipſa nullitas non proſit filię,ſed ei qui abinte
ſtato iliam excludebat. Nec hoc mirum eſt quia ſi-
76 mile alibi contingit in.d.l.ſi filius ꝗ in ptãte vbi † ſm
teſtm̃ in quo filius eſt pręteritus eſt nullum.& tñ hoc
non prodeſt ipſi filio ſed inſtituto in primo teſtamẽto

in quo ipſe filius erat exhęredatus, ſed cōtra hāc opi. facit tex. in. d. §. ſi prius ꝗ vult ꝙ teſtm̄ valeat ga intereſt ſua valere ad hoc vt tollat primū, & ipſe poſsit cō
77 trata. ſm † vel etiam aliter ſi in primo fuit exhęredatus ſm in quo fuit prętteritus eſt nullum ga intereſt ſua vt ſi inſtituti in primo non habeāt hęreditatem, ad ipſum deuoluatur hęreditas ab inteſtato ꝙ nō eſſet ſi valeret & hęc ratio & dictum probatur in. l. ſi poſthumus à primo. in princ. ff. de libe. & poſth. ſed in caſu noſtro non pōt filię intereſſe rōne ſucceſsionis ab inteſtato cū ab illa ſit excluſa per ſtatutū ad quā alius venit. Idō hec opi. non vr̄ bona ꝑ. l. ſi poſt mortē. §. ſi liberi. ff. de bo. poſ. cōtrata. Nec ob. d. §. ſi quis vbi teſtm̄ rumpitur ad inſtantiam eius cuius non intereſt, ga ibi ſit ruptura ꝑ ſententiā iudicis non ipſo iure ꝑ pręteritionem ſm gl. no. in. l. antiqui. ff. ſi pars here. peta. in verbo Imò, & ꝓ hac parte ꝙ teſtm̄ non ſit nullū ipſo iure facit ga prętteritio ꝗ non eſt odioſa filio nō reddit teſtm̄ nullum vt no. in. l. cū ex filio. ff. de vul. & pup. & in. l. gallus in prin. ff. de lib. & poſth. ſed iſta p̄teritio filię non eſt iniurioſa cum nihil auferat de eo ꝙ eſſet habitura ab inteſtato cum ei nihil debeatur vetante ſtatuto igitur &c.

78 Item quia † prętteritus rumpit teſtm̄, vt ſibi faciat locum. l. nam & ſi ſub conditione. ff. de iniuſt. rup. irri toq; teſta. quē locū ſibi hęc filia non faceret ſed alij er
79 go &c. Pręterea talis † extraneus inſtitutus in teſtō ſuccedit in locū maſculi qui filiā excluſiſſet ab inteſt. §. in omnibus in auc. de hęre. & falci. vbi gl. & in auc. hoc amplius. C. de fideic. in verb. nullo mō circa medium. ſicut ergo ille excluderet filiā à rumpēdo ſm opi. Bar. ſ. relatā. Ita & iſte inſtitutus qui ſuccedit in locū maſculi excludetur. vt idē iudicet de ſubſtituto ar. l. ſi liꝫ. §. titia. ff. de condi. & demon. facit. c. eccleſia vt lite pendente. & infra dicam.

Quare alia ſecūda vr̄ fuiſſe opi. Ang. in. d. §. & gd ſi tantū. ſ. qđ teſtm̄ nō ſit nullum preciſè. ſed ita demū ſi filia. prętterita velit dicere nullū & ſic ſtabit in pendenti vt alibi inquit gl. notabi. in. l. is qui. ff. de lega. i. & in l. filio p̄terito. ff. de iniuſt. rup. ꝗ gl. licet cōiter ꝑ doct.
80 non approbent dicentes qđ imò † teſtm̄ eſt ſtatim nullum in quo filius in ptāte p̄teritus eſt. l. i. ff. de iniuſto rup. non expectata aliter declaratione filij qđ patet ga ſtatim alijs filijs non prętteritis eſt aperta via inteſtati. l. i. ff. ſi tabulę teſt. nulę extabunt, tn̄ ſm Pau. de ca. in conſi. cccxlv. incip. ſuper puncto ille gl. hoc caſu ꝓcedunt & ſic validitas teſtamenti pēdebit ex volūtate & approbatiōe filię & magnus reſultat effectus ga ipſa ꝗ fuit p̄terita poterit gratificari cui voluerit. ſ. vel extraneo inſtituto in teſtō vel venientibus ab inteſta. & ſic habebit bn̄ficiū venale vt ē alibi in. l. filiū. §. erit, ff. de bo. poſ. cōtrat. qđ nō poſſet. ſ. gratificari ſi teſtm̄ ſimpliciter eſſet nullum ga cū tunc iam eſſet ius alijs ꝗſitum & aperta via inteſtati filia ꝑ ſuā approbationē illud auferre non poſſet. l. ſi poſt mortē. §. fin. ff. de bo. poſ. contrata. & in. l. ſi. ff. de lib. & poſth. licet Bar. videatur dicere contrarium in. d. l. filio prætterito. in pe. col. repręhendendo. Iac. de belui. qui tenebat qđ modo dixi ſaltē hodie per tex. in. §. ſiue igitur. in auctē. vt cum de appel. cognoſcitur vbi lex vltra procedit aſsignando bona alijs filijs ab inteſtato, nam dicit Bar. illam aſsignationem intelligi factam, niſi filius approbauerit teſtm̄ per. d. l. filio p̄terito. &. l. nam & poſteriores. ff. de legi. quod vr̄ bn̄ dictū quātum ad hoc vt auferat fratribus ſcriptis ius ſuccedendi ab inteſtato ſi ipſorum intereſt ab inteſtato venire, putà ga fortè maiores portiones hæreditatis ſunt habituri vel etiā filijs exhæredatis. d. l. ſi. & d. l. ſi poſt mortē. §. ſi. & ſic illud erit verum etiam iur. veteri, ſed bene poſſet approbare in præiudicium fratris inſtituti quantum ad hoc vt teneatur ad legata in teſtamento relicta, quia cum poſsit habere ex teſtamento ſi velit habere ab inteſtato. ad legata tenet per titulum ſi quis omiſſa cauſa teſtamenti.

81 Sed iſta opinio Ange. non vr̄ bona, ga † validitas vel inualiditas teſtamenti non pōt pendere ſed vel ſtatim nullum ē vel aliquod. ff. fin. l. commu. p̄dio. & ſi ſic eſt non poterit filia gratificari, vt dicit Ange. nec vendere hoc beneficium.

Nam ſi dicimus teſtm̄ nullū aperta erit via alijs maſculis ſuccedentibus ab inte. etiā filia tacente quā poſtea filia approbando non poterit illis auferre per iura pręallegata. ſimiliter ſi dicimus teſtm̄ validum nō poterit ex poſt facto rumpi ratione prętteritionis, quia in hoc inſpicitur initium. l. ſi quis filio. in prin. ff. de iniu. rup. nec ob. d. l. filiū. ff. de bo. poſ. contrata. ga ibi certum erat teſtamentum valere, & inſtitutum poſſe adire, & ſic eſſe i eius voluntate vel ptāte adire vel nō vnde bene poterit gratificare vel filio exhæredato nō adeundo vel prętterito adeundo. Sed hic non eſt certū validitatem vel inualiditatem teſtamenti pendere ex arbitrio filię prętteritę, imò ē certum de contrario. ſ. qđ pēdet ex eius voluntate, ſed ſtatim eſt nullum iuribus prędictis, & ſic non habet de quo gratificet alicui.

Quare alia eſt opinio ꝙ imò teſtm̄ ſit nullum vel ſaltem poſsit contrata, ꝙ tenuit Imo. ex mēte Ang. in. d. §. & gd ſi tm̄ & Lud. in. d. l. vt liberis. C. de coll. mouent
82 ga † paria ſunt filios maſculos non extare, vel extare & nō ſuccedere. l. ſi ex modica. §. ſi filius. ff. de inof. te. §. ſed noſtra. inſti. de liber. ſucceſſ.

Secundò quia hoc caſu ceſſat ratio ſtatuti quæ fuit velle fauere maſculis, vt dixi. ſ. in prima principa. q. & hoc caſu quando extranei ſunt inſtituti & filia erat emancipata prætterita cum cauſa debet poſſe contrata
83 bu. † quia per iſtud remedium res non in totum deducitur ad cauſam inteſtati, vt. ſ. dixi, & eſt caſus in. d. l. filię dotem. C. de colla. ibi ab inte. vel contra tab. hinc dicit gl. no. in. l. pater filium. ff. de inof. teſ. & Imo. in l. ſi filius qui patri. ff. de vulga. & pupilla. quòd remedium contratabu. eſt aduocatorium, non autem ſimpliciter aperit viam ſucceſsionis ab inte. ideo non tol
84 let hoc remedium ſibi competens iure communi, † & idem eſt ſi filia eſſet in ptāte patris, ga tunc ſua etiam intereſt contratabulare teſtamentum vt habeat beneficium venale. Sed iſta opinio licet colorata non tn̄ videtur tenenda per rōnes ſuprà allegatas. &. d. §. ſed noſtra. dic vt ſtatim. ī. dicam.

Ad rationem ſtatuti dicas ꝙ imò non ceſſat. Sed habet locum ratio ſtatuti ex quo ille extraneus inſtitutus ſuccedit in locum maſculi & actus inſtitutionis illius fuit vnus & idem cū actu excluſionis maſculi, vt ſtatim dicam. Quarta eſt opinio ꝙ Imò teſtm̄ valeat etiā iſto caſu quo eſſet inſtitutus extraneus, & ſic alius ꝙ ille qui fuiſſet filiam excluſurus, quam tenuit Bart. in l. prima. §. ſi pater. ff. de coniungend. cum emancipato libe. in verſicu. ex hoc cōcludo. vbi ſubtiliter tractat
85 hunc paſſum † quando fœmina ab inteſtato excluditur ſtātibus maſculis ſeu extante maſculo &, maſculus excludatur à ſucceſsione facto & voluntate teſtatoris inſtituentis alium quàm illum maſculum, an tūc filia excludatur à rumpendo per ius dicendi nullum vel contratabu. & diſtinguit ipſe ꝙ aut actus excluſionis iſtius & actus trāſlationis in aliū ē vnus & idē putà ga inſtitutio facta de extraneo ē excluſio maſculi, &

li, & tunc filia excluditur à rũpendo ꝑ.l.i.§.fi.ff. de aſ
ſignandis libertis.qm̃ ille inſtitutus ingredif locũ illi⁹
ꝗ filiã excluſiſſet,ergo & ipſe illã excludet, vt.ſ. dixi
facit.l. æquiſſimum.ff.ad tertu.aut actus excluſionis
maſculi,& actus tranſlationis in aliũ ſunt diuerſi, vt
ſi maſculus eſſet de ſuis vel deſcendẽtibus in quo fuit
neceſſaria exhr̃datio q̃ eſt diuerſa ab inſtitutione ꝑ q̃
inſtitutionem fit tranſlatio in alium & tunc aut filia
vult venire ꝑ ius dicendi nullum vel ꝑ contrat.tanq̃
ꝓterita, & ſimiliter non põt, ꝗa iſtud ius oriri debet à
princi.vt.ſ.dixi,aut vult venire ꝑ q̃rellã, & tunc põt
ꝗa illa orif poſt aditã hr̃ditatẽ, iſta eſt notabilis doc-
trina bar. quã tñ q̃ tutiorem,et melius fundatã ſeqtur
Pa.de ca.in.d.cõſi.cccxlv.inci.ſuꝑ puncto. nec ob.
86 d.§.ſed nr̃a.† vbi ꝓteritus à matre vel auo mr̃is vel à
pr̃e milite hr̃ pro exhæredato et patruũ non impedit,
& tñ ibi fuit vnus & idẽ actus &c. quia dicit bart.in.
d.§.ſi pr̃.quòd licet ibi iſpecta figura verborũ ſit vnus
& idem actus,tñ ſm veritatem lex fingit exhæredatio
nem ꝓcedere, ꝙ patet,quia illa ꝓteritio habet vim ex-
hæredatiõis, & ſic nõ manet in meris finibus ꝓteritio
nis,& ita credo tenendum, tñ cogita. Decimoſextò
87 q̃ro,† ſtatutum diſponit ꝙ filia dotata non ſuccedat
patri donec vel quouſq; vel q̃diu ſupuixerit maſcul⁹
contingit ꝙ pr̃ filium maſculum inſtituit & filiam q̃
dotauerat ꝓterijt mortuo patre fili⁹ maſculus deceſſit
ſine liberis filia ꝓterita vult dicere teſtm̃ nullum an po
terit variant doc. Nã primò loco Raynerius de forli.
& collegium ſenenſe tenẽt ꝙ dicta filia nihil poſſit pe
tere vel nullum dicere teſtm̃.primò mouetur quia tp̃e
mortis patris & aditę hr̃ditatis filia inuenit ſe excluſam
ꝑ maſculum,idõ nunq̃ poterit dicere teſtm̃ nullũ, nec
de iure ciuili,nec ꝓtorio, quia inuenit hr̃ditatem iam
alijs applicatã.ar.l.in quibus.C.de ſecũ.nup. niſi.n.
nullitas ſit tp̃e mortis teſtm̃ inexpugnabiliter cõfirma
tur.l.ſi quis filio.ff.de iniuſto rup. & patet in tota.l.
gallus.ff.de libe.& poſth.vbi non conſiderat̃ niſi ꝗs
pręcedat tp̃e mortis teſtatoris. Secundò facit.l.ſi ꝗs
88 poſthumos.§.ſi filium.ff.de libe.& poſth.vbi † poſt
q̃ filius excludit nepotem, & ſic eius filium à ruptela
teſti aui in quo nepos erat exhæredatus licet poſtea fi-
lius ſit ſublatus de medio nepos tñ non põt rumpere.
Tertiò talis filia liberè poterit ,præteriri ergo cũ eius
ꝓteritio non ſit iniurioſa, non rumpit teſtamentum.
89 Quartò ꝗa aliàs ſequeretur quòd † ꝗs decederet,ꝓ
parte temporis teſtatus & pro ꝑte inteſtatus. cõtra.l.
ius noſtrum.ff.de regu.iur.ſi diceremus ꝙ q̃diu vi-
uat maſculus valeat teſtamentum,ſed illo mortuo fi-
90 lia præterita rumpat. Quintò † ex teſtõ quod ſpe
ratur aliqua via rumpi non põt adiri hr̃ditas.l.pe.ff.
de iniuſto rupto.l.ſi filius hęres.ff.de li. & poſth. ſed
ſi diceremus tale teſtm̃ poſſe rumpi per filiam nunquã
poſſet adiri hæreditas ꝑ illud ergo &c. Sextò licet
ſtatutum dicat q̃diu maſculus ſuperſit &c.quia cum
maſculus moriendo tranſmittit hr̃ditatem etiam igno
rans ad filium vel hęredẽ ſuum virtute ſuitatis.l.ſi ꝗs
filium.ff.de acq.hæredi. ergo facta tranſmiſſione de-
bet dici extare maſculus.argumen.l.ſi pater.ff. de lib.
& poſthumis.
Septimò licet ſtatutum dicat q̃diu viuet &c. tñ illo
91 mortuo filia non debet audiri,ꝗa cñ arg.à contrario
ſit improprium, vt.l.apud antiquos.C.de furtis. no-
tatur in.l.qui teſtamento.§.mulier.ff.de teſta.non de-
bet habere locum in ſtatutis , vt tenet Barto.in.l.om
nes populi.ff.de iuſti.& iure. & docto.in.l.i.§ huius
ſtudij.ff.de offi.eius cui manda.eſt iuriſdi. & Lud.in
conſi.xi.incip. in propoſita qõne.& in conſi. cccxcij.
quod incipit circa primum.& in conſi.cccxcix. inci-
pien.vt pręſens conſultatio.Octauo ratio huius ſta-
tuti eſt conſeruatio agnatiõis, vt dixi in prima prin-
cipali qõne,quę ratio etiã habet locum mortuo maſ-
culo,ergo & ſtatutum habebit locum. Et ad pręcedẽs
argumentum facit ſingulare verbum Bald. in.l.ij.C.
92 de conditio.inſer.vbi dicit quòd † nunq̃ in diſpoſi-
tione priuatiua debet ſumi argumentum à contrario
ex quo dicit ꝙ ſi pater exhæredat filium niſi in patriã
redierit non intelligitur inſtitutus ſi in patriam redeat
quia in diſpoſitione priuatiua &c. ꝙ etiam ſequif Pe.
de ancha.in repetitione .c.canonũ ſtatu.extra de con
ſtitutio.in vltima char.& Pau.de caſto in conſi. ccc-
iiij.quòd incipit conſiderandum eſt,modo ſic ſtatutũ
pręedictum excludens fœminã q̃diu ſuperuixit maſ-
culus eſt diſpoſitio priuatiua,ergo in ipſa argu.à con
trario non debet habere locum.
Et hanc partem ſequitur Raph.cu.in.d.l.ſi ꝗs poſt-
humos.§.ſi quis filium. dicens collegium paduanum
ſic conſuluiſſe,vt refert Ange.in.l.ei qui ſoluendo.ff.
de hęredibus inſtituen.
Secunda eſt opinio bar.in.d.l.fi.ff.ad treb.& in ſuo
conſi.xi.quod incipi. nomine domini proponitur ꝙ
pater habens filium & filiã, & in cõſi.xliij. ꝙ inci.in
Dei nomine amen.ſuꝑ ꝓdictis occurrunt dubia bar.
& ange.in.d.l.gallus.in.§.& quid ſi tm̃.Bal.& Imo.
in.d.l.ſi quis poſthumos.§ filium. Angel.& Imol.in
dicta.l.ei qui ſoluendo.ff.de hęre.inſti.vbi dicit ꝙ ita
conſuluit Collegium bononienſe. bal.in.l.cum vxo
ri.C.qñ dies leg.ce.& in.l.in quibus.& in auc.ſed &
ſi quis.in.vij.col.C.de ſecun.nup. Bal. & Saly.in.l.
ſi auus.C.de libe. pręte.tenentiũ contrarium.ſ. quòd
93 immò † mortuo fratre iſta filia conſequatur dimidiã
hæreditatis quàm ab inteſtato habitura fuiſſet. Et pri-
mò hoc operantur verba ſtatuti ibi q̃diu vixerit maſ
culus.arg.l.pater ſeuerinam.§.fi.ff.de condi. & dem.
&.l.pe.cum ibi nota.C.de legatis.l.titius.verſi. quo
ad hoc.ff.de excuſatio.tuto.cum ſi.
94 Secundò facit quia † prohibitus vſq; ad tempus vi-
def poſt tempus ꝑmiſſus.l.impator.ff.de poſtulando
95 notatur in.c.penu.de conſti. † Tertiò quia poſtq̃ fi-
lius maſculus deſinit eſſe,filia dr̃ redire iure quodam
poſtliminij vt oſtendat teſtamentũ fuiſſe retrò nullum
l.gallus.§.ſi eius.ff.de libe. & poſth. et ſic ipſa filia ſuc
cedet in dimidia ſicut ſucceſſiſſet cũ maſculo ſi ſtatu-
tum non fuiſſet. Quartò facit ſimile ꝙ dicif de filio
ꝓterito qui nõ põt dicere teſtamentum nullũ quouſq;
viuit,ſed poſtea retrò rũpit, vt.j.dicam , & notat̃ in
l.ventre.ff.de acqui. hæredi.
96 Quintò idem videmus de † filio capto ab hoſtibus,
ꝗa ſi ẽ apud hoſtes non p̃t dicere teſtm̃ nullũ,ſed poſt-
ea reuerſus rũpit, vt no.in.d.l.gallus.§ & quid ſi tm̃.
Sextò hoc videf quaſi expręſſum in .d.l.æquiſſimũ
ibi expectandi &c.ff.de bon. poſſeſ.ſm tabulas.vbi
97 dicit quòd † quandiu ſupereſt aliquis qui poteſt ve-
nire per contra tabulas non poteſt venire alius per ſe-
cũdũ tabulas,ergo quandiu ſuperuixerit maſculus nõ
veniet fœmina,ſed illo mortuo ſic,& ſic ſtat commu
nis opinio quòd ante mortem fratris, filia non poteſt
dicere nullum teſtm̃ vel rũpere, ſeu aliter īpugnare,ꝗa
cum illo viuente non poſſit ſuccedere ab inteſtato
non debet poſſe rumpere. quia is demum rumpit qui
ab inteſtato eſt ſucceſſurus.l.ſi quis filio exhæredato.
in principio.ff.de iniuſto rupto.l.i.§.filium. &.l. il-
lud.ff.de bo.poſ.contra.& in.in.l. poſthumus.§.ſi ꝗs
ex his.ff.de inof.teſ.no.in.d.§.& quid ſi tm̃.& etiam.
ſ.dixi. poſt mortem verò fratris ſtatutum bene ꝑmit-

tit illã ſuccedere, patet ex his verbis ſtatuti ꝙdiu &c.
98 & per cõſequens poterit tũc impugnare, † ſtatutũ.n.
põt facere ꝙ q ſemel fuit hr̃s deſinat eſſe hr̃s, & ꝙ ali⁹
habeat hæreditatem ex teſtõ certo tempore, & poſtea
ſucceſſio redeat ad cauſam inteſtati.auc.hoc ampli⁹.
C.de fideicommiſ. vbi gloſſ.in.l. in ſubſtitutione.
cum ibi notatis.ff.de vulga. & pupil. ſimile ꝓbatur
99 † in milite qui ex permiſſu legis poteſt decedere teſtat⁹
vſq; ad tempus, & poſtea iteſtatus.l.miles ita in prin.
ff.de teſta.militis.facit quod not.bal.in.d.l. cunctos
populos.in.iiii. char.C.de ſumma trini. vbi dicit ꝙ
l.ius noſtrum.ff.de regulis iur.non habet.locum vbi
concurrit auctoritas legis. Non obſtat primum, qa
procedit niſi excluſio fieret ad tempus limitatum per
rationem ſupradictam.ſ.ꝑ cõl opin. limitata enim cã
limitatum producit effectum.l.ne in agris.ff.de acq.
rerum domi. Secundò non obſt.d.§.ſi filium. vbi
primus in gradu excludit perpetuò ſequentem, quia
illud procedit de iure communi, ſed nos loquimur de
de iure ſtatuti, quod ad tempus tantũ excludit.

Tertiò non obſtat ꝙ filia potuerit ꝑteriri quia fateor
illud verũ quouſq; ſupuixerit maſculus, ſecus ſi poſt
eius mortem. Quartò non obſtat quartum argumẽ
tum, quia ſtatutum bene poteſt facere ꝙ quis decedat
pro parte temporis teſtatus &c. per ſupradicta, & eo.
modo reſpondeo ad quintum & ſextum argumentũ.
100 Non ob.ſeptimũ, quia fateor ꝙ † argumentum à
contrario in ſtatutis non debet ſumi ad correctionem
iuris cõis, vel alterius ſtatuti, quia iſte eſt ſenſus im-
proprius qui non cadit in ſtatutis &c. ſed in caſu no-
ſtro ex tali ſumpto argumento à contrario non corri-
gitur ius cõe, imò ad illud obſeruandũ iura interpre-
tari debent impropriè & abuſiuè vt eſt tex.not. ſecun
dum dñm Cardi. ibi, & immò. per tranſportationem
in.c.cauſamq;.de reſcrip.c.ad noſtram. de iureiure.
c.dilecto.de verb.ſig.facit.l.ij.C.de noxali. & eſt gl.
ſingu.ſecundum Lud.ibi in auc. ex teſtamento.C.de
101 colla.ergo † vt iſtud ſtatutũ exorbitans à iure reduca
tur ad conſonantiam iur.quod pariter vocat maſcu-
los & fœminas, vt.l.maximum vitium.C. de lib. prę
te.non erit incongruum ſumere argumentum à cõtra-
rio, quod diligenter no. Non ob.etiam vltimũ ar-
gu.quia reſpondeo illud procedere vbi ſtatutum ſim
pliciter loqueretur, non autem quando limitatè ad
tempus per ſupradicta. Decimoſeptimò quæro re-
102 tentis terminis prædictæ q̃ſtonis, † an viuente fratre
maſculo interim teſtamentum efficaciter valeat ita vt
ex illo poſſit adiri hæreditas.Bar.in.l.fina.ff.ad ter-
tul.& in.d.conſi.xi.tenet quòd non, mouetur primò
vt dixi in proxima.q.quia certum eſt quòd poſt mor
tem fratris filia poteſt impugnare teſtamentum, ergo
neceſſarium eſt dicere quòd teſtamentum fuerit nullũ
103 à principio & retrò quod probaẽ ſic, quia † ille præ
teritus poteſt dicere teſtamentum nullum, qui à tem-
pore mortis debebat iſtitui.d.l.ſi quis filio exhęreda-
to.&.ſ.dixi in proxima qõne. Sed ſi diceremus vi-
uo filio maſculo teſtamentum eſſe aliquod & nõ fuiſ-
ſe neceſſe inſtitui filiam, ergo ſequeretur ꝙ per filiã te-
ſtamentum non poſſet rumpi, cuius tamen contrariũ
apparet per ſupradicta, ergo oportet fateri quòd ho-
die appareat illam tempore mortis debuiſſe inſtitui,
& ſic teſtamentum retrò fuiſſe nullum.

Secundò adducit ſimile quod no. gl.in.d.§ & quid ſi
104 tm̃.vbi † ſi filius deportatus poſt mortem patris re-
ſtituitur, non tñ dicit teſtm̃ nullum niſi reſtituatur, vt
ex retrò, vt ibi dicit glo.in fi.ſic in propoſito aut iſta fi
lia dotata poſt mortẽ fratris incipit eſſe habilis ad ſuc-
cedendum ex cã, quia retrò non tenuit teſtamentum,
& tunc conſtat teſtamentum retrò fuiſſe nullum, aut
quia retrò tenuit teſtamentum, & tunc idem, quia ex
teſtamento quod ſperaẽ rumpi ex cã pręteritionis non
poteſt adiri.l.ſuus quoq;.verſi.& ideo.ff.de hære.in-
ſtitu.l.i.§.expectandi.ff.de bo.poſ.ſm tab.ſed iſtud te
ſtamentum eſt hmõi, ergo concluditur ꝙ fuit nullum
retrò, ſaltem ex eo ꝙ ex dicto teſtamento non fuit adi
ta hęreditas, nec ſuus hæres extitit.

Tertiò ſimile videmus in filio pręterito qui quouſq;
eſt apud hoſtes nõ poteſt dicere nullum.tamen poſtea
reuerſus rumpit vt ex retrò, vt no.in.d.§.& qd ſi tm̃.

Quartò in terminis hoc eſt quaſi expreſſum in.d.l.
æquiſſimum.ff.de bo.poſ.ſecundum tabu.vbi dr̃ ꝙ
105 † ꝙdiu ſupereſt aliquis qui poſſit venire per contrat.
ſi iſte eſt excluſus morte vel alio modo, certè tunc in-
ſtituti in teſtamento venient per ſecundum tabula. ſic
erit in caſu noſtro, quia ſtatutum diſponit ꝙ ꝙdiu ſu
peruiuit maſculus non veniat fœmina, modo pone
ꝙ illi qui poſſunt venire per contratabu. ſunt excluſi
morte vel alio modo, certè tunc inſtituti veniunt per
ſecundum tabulas, non quòd ex tunc confirmetur te-
ſtamentum, ſed tanq; retrò valuerit teſtamentum, li-
cet eo tempore.i.retrò venire non potuerint, ita ergo
erit ꝙ iſte debeat expreſſè venire quaſi ex retrò teſtamẽ
tum fuerit nullum, non quaſi hodie annulletur quòd
etiam ſignificatio illorum verborũ ꝙdiu &c. impor-
tat vt ibi habetur.

Contrariã tamen ſententiã tenuit Bal. in.l.ſi auus.
C.de.libe. pręte. dicens Franciſcum tigri. de piſis &
Collegium florentinum ſic conſuluiſſe. primò quia
ſtatutum poteſt facere filium eſſe hæredem vſq; ad tẽ
pus & poſtea deſinere eſſe hæredem ipſo iure auct.hoc
amplius.C.de fideicommiſ.not.in.l.in. ſubſtitutione
ff.de vulga.& pup.facit inſtitu.de eo cui liberta. cau
ſa bona adijciuntur.§ fi.
106 Secundò † ſtatutum poteſt facere quòd filius dum
viueret ſit patri hæres ex teſtamento & poſtea deſinat
eſſe hęres & extinguatur cauſa teſtati, & filia ſuccedat
patri in portione ſibi debita ab inteſtato, ſic dicitur in
milite qui permiſſione legis poteſt teſtatus decedere
vſq; ad tempus & poſtea inteſtatus lege miles ita in
principio.ff.de teſtamen.milit.cum ergo prædictum
ſtatutum prohibeat filiam ſuccedere vſq; ad tempus
vitæ fratris, videtur permittere quòd poſt tempus
ſuccedat dicta.l. imperator. de poſtulando, & per
conſequens rumpat.l. illud.§.primo.ff.de bonorum
poſſeſſione contratabul. & ſic filius dum viuet erit
hæres ex teſtamento, poſtea verò filia ſuccedet ab inte
ſtato, quoniam ſtatutum ſolùm infringit regulam iu-
ris communis, ſcilicet lege maximum vitium.C.de li-
beris præteritis excludendo filiam ad tempus vitę fra
tris poſtea reintegrando illam ad ſucceſſionem.argu-
men.l.ſtatuliberum §.ſtichum.de legatis ſecundo, &
ideo frater maſculus interim verè erit hęres in ſolidum
ex teſtamento & nõ filia, ſed mortuo ipſo fratre redit
107 res ad cãm iteſtati ex defectu ꝑteritiõis filiæ, † & ſic
cauſa finalis q̃ medio tp̃e filię ꝑſtabat obſtaculum de
ficit ꝑ mortẽ maſculi, ita ꝙ fœmina põt ſuccedere ſine
obſtaculo vt ex nũc.i.p⁹ reuocationẽ finalis obſtacu
li.& ad rões bar. rñ.bal.vbi.ſ. ꝙ ꝓcedũt, vbi eſſem⁹
in terminis iuris cõis, ſed nos loqmur in caſu ꝓuiſo à
ſtatuto cui⁹ mẽs eſt quã.ſ.dixi, & cũ iſta opini. bald.
contra bar.trãſit Saly.et Pa.de ca.in.d.l.ſi auus. ꝙ
ẽt ſniam ſecutus eſt ipſe bal.l.i.d.ſi qs filiũ.C.de inoſ.
teſta.& in.c.i.§.i.epiſcopum vel abbatẽ in vſi.feu.an
ge.in§.ſi qs aũt.in auc.de hære.& fal.Pa.de ca. in.l.
ſi quis

ſi quis poſthu.§.ſi filiam.ff.de lib.& poſthu. Aduer
te tñ q̃ licet cõis opi.videatur contra Bar. modernus
tñ Imolenſis in.d.l.ſi auus.ſuſtinendo opinionẽ bart.
dicit non eſſe reſponſum ſuę rationi quã adducit ipſe
Bar.in.l.ſi.ff.ad tertul.in fi.col. Nã licet opi.bar.non
pcederet vbi ſtatutum diſponeret cõtrarium per rõnes
ſ.deductas p bart.tamen in q̃ſtione noſtra negat bar.
108 ſtatutum diſponere contrarium, † quia diceret diſ-
poſitum contrarium qñ ſtatutum diſponeret circa te-
ſtamentũ, vt putà ſi diceret q̃ filia dotata non poſſit
rumpere teſtm̃ quouſq; vixerit maſculus, & hoc caſu
pcederet opi.bal.& ſequatium per.d.miles ita, ſecus
eſt qñ ſtatutum non diſponit circa teſtm̃, ſed ſolũ cir-
ca perſonam filiæ.ſ.q̃ nõ ſuccedat quouſq; extat maſ
culus. Tunc.n.qa poſſibile eſt q̃ filia prę̃terita in teſtõ
aliquo caſu & tempore.ſ.poſt mortem maſculi pote-
rit ſuccedere, & ſic rumpere teſtm̃, iõ interim teſtm̃ de-
bet eſſe in pendenti, & ſic ex eo non debet poſſe adiri
hæreditas, & per conſequens rumpetur vt ex retro ſi
cut in ſimili dictum eſt quando poſthumus vel fili⁹
exiſtens apud hoſtes eſt p̃teritus.l.penulti.ff.de lib.&
poſth. &.d.l.ventre. Et pondera diligenter hanc rõnẽ
bar.quia null⁹ ex tenẽtibus cũ Bal. ad illã aduertit, &
ſic ſuſtentabilis eſt opi.bart.cogita tñ p̃ auctoritates
109 alioꝝ. Circa p̃d.cta ſucceſſiuè quęritur † an ſi filia
fœmina p̃terita viuo fratre inſtituto moriatur trãſmit
tat ius ſuccedendi ad hæredes ſi poſtea decedat maſcu
lus ſtante ſtatuto, de quo.ſ.Bart.notabiliter in.l.fin.
ff.ad tertul.concludit q̃ ſi iſti hęredes filię vellent ve
nire ex perſona eorum matris, & ſic iure tranſmiſ-
ſionis, non poſſunt, quia cum hęreditas non eſſet dela
ta matri viuo fratre non potuit mater tranſmittere etiã
ius deliberandi.l.cum antiquioribus.C.de iure deli.
Sed ſi vellent venire ex perſona ſua ſi eſſent nati tẽpo
re aui poſſunt.l.i.§.ſi quis proximior.ff. vnde cognati
cum Bart.quo ad primum membrum.ſ. q̃ iſti hęre-
des non poſſint venire iure tranſmiſſionis ex perſo-
na matris tranſit notabiliter Imola in.d.l.ei qui ſol-
uendo pro quibus facit, quia tale ius dicendi nullum
viuente fratre interim eſt conditionale vel in diem in-
certum, ergo non tranſmittitur.l.hæres meus.&.l.q-
bus diebus.§.quidam titio.ff.de condi.& demõ.

Prę̃terea vt.ſ.dixit Bal.& ſequẽtes iſte filius interim
efficaciter eſt hęres, ergo filia non habet ius deliberan-
110 di & adeundi & ſic nihil trãſmittit, † qm̃ oportet il-
lum qui tranſmittit hẽre vel ius deliberandi vel ius ad
eundi.l.ſuus.C.de repu.hę̃.nã q nihil habet nihil trãſ
mittit.d.l.cum antiquioribus cum vulgaribus. facit.
c.quod autem.de iure patro.Contrariam tñ ſententiã
tenet Bald. in.d.l.ſi auus.quia ſi teneremus opi.bar.
de qua.ſ. q̃ teſtm̃ fieret retro nullum, tunc ſine dubio
tranſmittit quia caſus legis eſt q̃ ius tranſmittit licet
deceſſerit añq̃ de nullitate potuerit agere.l.ſi poſthu-
mus.ff.de libe.& poſthu.ſed ſi tenemus q̃ interim te
ſtamentum valeat cum effectu, tunc non fiet trãſmiſ-
ſio iuris dicendi nullum, ſicut non fit quando poſthu
mus prę̃teritus deceſſit viuo teſtatore, qa tale ius ad-
hoc non eſt in potentia effectuali ad aliquid, tu aduer
te ſm̃ modernum Imolenſem in.d.l.ſi auus.quia.d.l.
ſi poſthumus.non obſtat contra Bar.quia ibi non di-
111 citur quòd † filius decedens añq̃ inſtitutus in primò
gradu repudiet tranſmiſerit ad ſuos hæredes ius dicẽ-
di nullum gradum ſubſtitutionis à quo ipſe erat p̃teri
tus, imò in illo caſu non ſuccedunt hę̃des filij iure trãſ
miſſionis, ſed ſuccedunt ab inteſtato iure proprio, qa
erant proximiores teſtatori tempore quo teſtamentum
deſtituitur.l.tempore quo inſtitutus hæres in primò
gradu repudiauit, vt eſt tex.in.l.ſi quis poſthumos.§.
ſi filium.ff.de libe.& poſthu. Item quo ad ſecundum
membrum Bar.dũ dicit q̃ hę̃des filiæ p̃teritæ ex eoꝝ
pſona poſſunt venire.aduertendum eſt q̃ bal.in.d.l.
ſi auus.& Imo.in.d.l.ei qui ſoluendo. reprę̃hendũt
112 Bar.quia † cũ tp̃e mortis aui iſtos filios filię p̃teritę,
p̃cederent filius maſculus & filia ipſa prætermiſſa teſta-
toris non poſſunt filij filię p̃teritę rumpe teſtm̃.l.ſi qs
filio exhæredato.ſ. allegata.&.d.§.ſi filium. vñ cum
tp̃e mortis filię p̃teritę adhuc extaret fr̃ maſculus non
eſt pſona quę poſſit rũpere, & in hoc cũ bal. & Imo.
ſtat.mod.Imolenſis in.d.l.ſi auus.Quæro iuxta præ
113 dicta, pone † pater habens filiam dotatã illã p̃terijt et
maſculũ inſtituit adiecta clauſula codicillari in teſtõ
ſi non valet via teſtamenti valeat oi via mõ &c.Con
tingit q̃ filius inſtitutus deceſſit ſupſtite filia p̃terita q̃
dicit teſtm̃ nullũ, an virtutę clauſule codicillaris p q̃
veniens ab inteſtato debet reſtituere hæreditatem hære
di ſcripto.l.ſi qs cũ nullũ.ff. de iure codicilloꝝ.l.ex
ea.ff.de teſta.no.in auc.ex cã.C.de lib.prę̃te. p bar. in
l.i.ff.de iure codicilloꝝ. dicat filia grauata reſtituere
hę̃ditatẽ hęredibus filij maſculi p̃mortui.bar.q hanc.
q.habuit de facto in.d.l.ſi.ff. ad tertul.tenet q̃ ſi tene
mus dcm̃ teſtm̃ viuo filio valuiſſe, ſed poſt eius mor-
tem annullari conſtat q̃ illa clauſula ſi non valet &c.
habuerit effectum poſt mortem filij maſculi, & ſic eo
viuo non ceſſit dies fideicõ.ergo eius hæredibus non
debetur, ſed remanet pœnes filiam grauatam.l.vnica
§.ne aũt.C.de cadu.tol.l.ſi in pſonã.C.de fidicõ.ſed ſi
tenem⁹ teſtm̃ retrò fuiſſe nullũ vt tenet bar.et.ſ.dixi tũc
qa retrò cedit ẽt dies fideicõmiſſi, filia hæredibus filij
maſculi tenebitur reſtituere, & idẽ tenuit bar.in.d.cõ-
114 ſi.xliij.inci.ſu p̃p̃dictis.dicẽs q̃ † iſta filia ſic grauata
reſtituere detrahet ſuam legitimam in qua computabit
dos ei data & legata ſibi facta.l.qm̃ nouella.C.de in-
offi.teſt.trebellianicã verò non detrahet, quia cum eo
tp̃e teſtm̃ ſit nullum & ſtatim cogatur reſtituere & nõ
ſub conditione vel in diẽ incertũ non poſſunt detrahi
duæ quartæ, qa cõis eſt opi.q̃ tunc demũ filius graua
tus detrahit duas quartas qñ grauat ſub conditione,
vt no.gl.in.l.q̃q̃.C.ad leg.fal.& notat in.l.papinia-
nus.§.ſed nec impuberes.&.§.meminiſſe.ff.de inof. te-
ſta.& in auc.de hære.& fal.§.ſi quis autem non implẽs
& ſic loquitur.c.raynutius.&.c.raynaldus.ſ.de teſt.
vt inquit Barto.in.d.conſi.

Tu adde quòd eandem communem diſtinctionẽ te-
nent Barto. Bald.& Ange.in.d.§.meminiſſe dicentes
quòd communis conſuetudo mundi ſic ſeruat, idem
tenet glo.& Ang.in.l.prima.§.interdum.ff.ſi cui pluſ
quam.per.l.falci.& not.per Barto.in.l.filium quem
habentem.C.fami.her.& in.l.iubemus.C.ad trebel-
lian.& in dicta.l.quoniam nouella.& in.l.ſancimus
in princi.in.v.notabili.C.de inof.teſtõ.& in.l.ſi arro
gator.in ſeptima opi.ff.de adop.Ang.& Imol.in.l.
cohęredi.§.cum filię.ff.de vulga.& pupilla. Ange. in
l.prima in princi.& in.l.in ratione.§.quod vulga.ff.
ad leg.falci.Hoſten.in ſumma de teſta.§.qualiter infir-
matur.in fi.& ſequitur Ludo.in conſi.cxxxv.inci.p
deciſiõe quæſitorũ Bal.tamen & Saly.in.d.l.ſi auus.
& Bald.in.d.l.ſi quis filium.& Imo.in.d.l.ei q ſol-
uendo.tenent contra Brto.quia teſtamentum toto tp̃e
vitæ fili maſculi fuit efficaciter validum ſecundum
115 opinio Bal.& communem.ſ.relatam, † & ideo viuo
ipſo filio non fuit verificata conditio clauſulę codicil
laris, ſed fuit verificata poſt eius mortem, qa tunc rũ-
pit teſtm̃ ob prę̃terionẽ filiæ ſuperuenientis, ergo cũ fili⁹
deceſſerit anteq̃ fuerit verificata cõditio dictę clauſulę

non potuit ipſum fideicõ.tanq̃ conditionale trãſmit
tere.l.vna.§.ſinaũt ſub conditiõe.C.de cadu.tol.not.
in.l.I.C.de his qui añ ape.tab.Moder.tñ Imolenſis in
d.l.ſi auus.tenet opinionem bart.ga verioe eſt opin.
Bal. q̃ teſtm̃ ab initio fuerit nullũ etiã viuo filio maſ
culo adeo q̃ ex eo non potuit adiri hr̃ditas, vt.ſ.con
cluſi,& ſic cum conditio ſit verificata viuo maſculo
quia conſtat ex.d.teſtamento hr̃ditatem amplius adi-
ri non poſſe,conſequenter q̃ teſtator deceſſit inteſta-
tus.inſtitu.de hære.q̃ ab inteſt.in prin. &.l.I.ff.de in
iuſt.rup.ſequitur q̃ filius maſculus p̃moriens ius ta-
le fideicom.ad ſuos hæredes tranſmittit, hæc tñ deci-
ſio dependet à virtute eorũ quæ dicta ſunt.ſ.in.xvij.
116 q.&c. Vigeſimò quæro † ſtante themate p̃dicti ſta
tuti q̃ fœmina excludatur q̃diu ſupſit maſculus , an
filia audiaẽ petens cautionẽ à filio de non diſſipando
bona,& de hr̃ditate reſtituẽda ſi caſus euenerit q̃ de-
cedat ſine filijs bar.in.l.fi.ff. ad tertul. mouet q̃õnẽ &
non decidit,ſed dicit cogita.Tu dicas q̃ decidi poteſt
ex not.in.l.in oibus.ff.de iudi.&.l.dedi.in prin.&.l.
ſi pecuniã.ff.de conditi.ob cauſ.per glo.& pulchrè p
bal.in.l.ij.verſi.nec cogitur.ff.ſo.ma. & gl. in.l.ſiue
apud acta.C.de tranſac. Vigeſimoprimò & vltio
quæro quia ſepe numero ſtatuta excludentia fœminas
dotatas diſponunt ſic q̃ filia dotata aduerſus fratres
vel eorum hr̃des regreſſum habere non poſſit. Quæ-
117 ro † qui veniant appellatione hr̃dum.Et ad intelligẽ
tiam ſcias q̃ hoc nomen hr̃es gñale eſt compræhen-
dens omnes ſucceſſores.l.hr̃dis appellatiõe.ff.de ver
bo.ſig. & ſic tam venientes ab inteſtato q̃ ex teſtõ,tã
ſuos q̃ legitimos & ẽt extraneos,niſi de mente diſpo-
nentis eſſet ſolùm deſcendentes compræhendere, vel
niſi mentio hæredis fieret in materia ad extraneos nõ
tranſmiſſibili ſm Pano.in ca.in quibuſdã.ẽ.de pœ.
per glo.ibi notabilem.& Barto.in.l.gallus.§ & qd ſi
tm̃.ff.de libe.& poſth. & bal.in.c.i. de alie.feud.in
ij.col.quinimò verbum hr̃s compr̨ehendit nedũ pri-
mum,ſed etiam oẽs alios ſucceſſores.l.hæredis appel
latione.ff.de ver.ſig.& ſic tam venientes ab inteſt.q̃
ex teſtõ de quo in.l.fi.C.de hr̃di.inſti.per barto.in.d.l.
gallus.§.etiã. facit.l.iij.ff. de iure immunita.l. ſtipulatio
iſta.§.interdum.ff.de verb. ob. & pulchrè bal.in.c.ſi
pr̃.ĩ.de teſta.e. li.& in.l.maximũ vitiũ.C.de li. p̃te.
Bal.in.l.alimenta.& in.l.in cũ vnus.ff.de ali. leg.&
l.i.annalib⁹.C.de leg.no.bar.in.l.liberorũ.ff.de ver.
ſig.p gl.in.c. rayn.de teſt.& in.c.ij.ẽ.de ver.ſig.in fi.
vbi p do.Ant.& Cardi.florentinum,imò fortius ap
pellatione hæredis venit fiſcus ſm Bal.in.d.c.ſi pr̃. q
allegat gl.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.& in.l.iij.C.ad
ad.leg.iul.de vi publica. & in.l.non intelligatur.§.cũ
ex cauſa.ff.de iure fiſ.& in.l.nouatio.ff.de nouatio.
ſequitur Pe.de anch.in.c.vbicunq;.ĩ.de pœ.eo.lib.
118 Aduerte tñ quia glo.no.in.l.I.C.de bo.libe.† dicit
q̃ fiſcus venit veluti hr̃s extraneus,& notat.Ludo.in
ſuo conſi.xciij.inci.viſis quę ſuperius cõſulta.& bar
to.in.l.inter omnes.§ fiua.ff.de fideiuſ.in.l. quotiens.
§.fina.ff.de noua.in.l.cum fiſco.ff.ad ſilleia . nam p
priè fiſcus dicit̃ poſſeſſor.l.i.§.an bona.ff.de iure fiſ.
appellatione hęredis tamen non venit ſucceſſor de iu-
re prętorio.gl.eſt in.l.hęredes.& in.l.hęreditas.C.de
verbo.ſigni.ſecundum Pet.de ancha.in.d.c.vbicũq;
allegantem Bar.ita velle in eius tractatu de ſubſtitutio
nibus.Item appellatione hæredis non venit fideicom
miſſarius vniuerſalis qui licet effectualiter ſit hæres.l.
ſi filius.ff. quod cum eo .l. poſtulante. in fine .ff.ad
trebel. non tamen eſt hæres,ſed eſt ſimilis hęredi §.inor
dinatum.in auc.de hære.& fal.col.i.ſm bal.in.d.c.ſi
pater.& Pet.de ancha.in.d.c.vbicunq; .
An autem monaſterium veniat appellatiõe hæredis
dic q̃ ſic.c.in præſentia.ẽ.de p̃ba.no.in auc.niſi roga
ti.C.ad trebel .
Sed an appellatione hęredis veniat ſingularis ſucceſ
ſor putà legatarius vel ſimilis dicitur q̃ ſic per.l.in cõ
uentionalibus.ff.de verb.obli.
119 Contrarium tñ teneas,quia † hæreditas eſt ſucceſ-
ſio in vniuerſum ius.l.hæreditas.ff.de verbo.ſignifi.
ad.l.in conuentionalibus.ſecundũ bal.in.d.c.ſi pater
dicas ibi ſpeciale eſſe.An autem appellatione hæredis
veniat aſcendens,videtur q̃ ſic,quia regulariter ver-
bum hęres ſignificat omnem directò ſuccedẽtẽ in vni
uerſum ius quod defunctus habuit .l.fi.C.de hær.in
ſti.l.ſub diuerſis.§.i.ff.de condi.& demon.l.quędam.
§.his autem.ff.de æden.ſed hoc intellige verum eſſe in
cõtractibus & in legibus,ſecus vbi verbum hęres ap
ponitur in vltima voluntate in ſubſtitutiõe , quia tũc
non ſignificat alios quàm deſcendentes ſecundum
Specula.in titu.de teſtamentis.§.in primis .verſicu.fin.
quem ſequitur bald.in.c.I.de natura alie.feudi.quod
eſt bene notandum .
120 Et iſta faciunt ad notabilem q̃õ.ſ. † an ſi feudum
fuerit cõceſſum pro me & hr̃dibus meis quibuſcunq;
an poſſim extraneo legare, et ſic tranſeat in ſingularẽ
ſucceſſorem in hac.q.reperio bal. variaſſe, nam in.c.
i.§.donare.qui.mo.feu.alie.poſ. arguit pro & contra
Et primò videtur q̃ ſic,quia legatarius eſt quodãmo
do hr̃s.l.id tp̃s.§ i.ff.de vſuca.In cõtrariũ facit ga vẽ
q̃ imò veniat ſucceſſor ab inteſtato . ar.l.ſi quãdo.in
princi.C.de inof.teſta. & ideo vxor quę ab inteſtato
venit auctẽ. præterea.C.vñ vir & vxor.hoc caſu cõ-
pręhenderet̃ appellatiõe hæredis, quod tñ ſibi nõ pla
cet,quia eſſet impropriare feudum in duobus.Primò
ratione hęredum qui non ſunt agnationis communis.
Secundò ratione fœminę regulariter prohibitę in feu
121 dis ſuccedere,quod fieri non debet † ne duo ſpecialia
ad eundem effectum cauſandum concurrant. arg.l.i.
C.de do.promiſ. vnde illa dictio q̃buſcũq; reſtringi-
tur hoc caſu.l.I.C.de ſac.ſan.ecc. no.in.l.i.§.nuncia-
tio.ff.de op.no.nũ.& in.l.i.ff.ſo.ma.& hoc dcm̃ bal.
refert Ludoui.in.d.l. id tempus . licet dicat ſe ibi hoc
non examinare .
Sed ſecundo loco idẽ Bal. in.l.I.ff.de rerum diuiſio.
in.xxiiij.q.tenuit expreſsè cõtrarium dicens q̃ ſi quis
acceperit feudum pro ſe & hęredibus ſuis quibuſcũq;
122 q̃ † illa dictio quibuſcunq; porrigit feudum ad oẽs
hęredes etiam extraneos p tex.notabilem in.c.i. de feu
do non habente propriam naturam. & ita cum bald.
ſtat Lu.in.l.etiam.in prin.ff.ſo.ma.Qđ minus dubiũ
haberet ſi inueſtitura diceret,p ſe & ſucceſſoribus qui-
buſcũq;,quia bal.in.c.i.in princip.verſi.quid ſi com
miſſum eſt.de prohi.feu.alien.per Fede. inquit quòd
ſi recipio feudum pro me et ſucceſſoribus quibuſcũq;
q̃ iſta verba nõ ſolũ cõpręhendunt tria genera hęredũ
ſ.voluntariorum ſuorũ & neceſſariorũ tm̃ , de quib⁹
inſtitu.de hære.quali.& diffe.in prin.ſed etiam conti
nent legatarium.l.quædam.§.hijs autem.ff.de ędendo
quoniam legatarius in re legata quodãmodo ẽ hæres
d.l.id tempus.§.i.pro quo licet nõ alleget. facit.l.i.§.p
mittitur ibi qualitercunq; hæredem & ſucceſſorem.
ff.de aqua quoti. & æſti.
Secundò facit text . iuncta gloſſ .in verbo quibuſ-
cunq;.in clemen.i. de iudi. vbi illa verba quibuſcũq;
non ſolùm clericos ſed & laicos compręhendunt , &
ſic alteratur natura actus per iſta verba prægnantia
ad quod ſolet allegari gloſſa,in verbo omnimodo.in
cle.ſ.

cle.l.de vita & hone.cle.& in cle.i.in verbo quæuis.
de re iud.in cle.i.in verbo diœceſanus.de iurepatr.In
cle.ne in agro. in verbo oẽs & ſinguli. de ſta. mo.in
cle.i.de ſenten.excõ.no.bal.in auc. ſed cum teſtator
C.ad leg.fal.bar.in.l.baiiſta.ff.ad trebe.in.l.i.C. de
ſac.ſa.ec.in.l.decem.ff.de ver.ob. in.l.gręce.§ illud
ff.de fideiuſ.in.l.rogo.ff.de fideicom.lib.in.l. ex fa-
cto.ff.ad treb.in.l.lucius.ff.de vulg.& pu. Tertiò
tñ loco ipſe bal.in.l.cum virũ.in fina.col.C.de fidei-
123 com.in verſi.ſed pone.Inquit ꝙ† ſi feudũ eſt familia
re & accipio illud ꝓ me & familia mea, an tale feudũ
veniat in reſtitutione fideicommiſſi concludit ꝙ non
niſi fideicõmiſſarius eſſet de familia vaſſalli vel i ea al
124 le.l.quia ꝑinde.ff.ad treb.nã licet† iura ſepulchrorũ
& iura patronatus nullo mõ veniant in reſtitutiõe fi-
deicommiſſi, quia non concernunt corpus hr̃ditatis,
ius tamen tale feudi veniet in ipſa reſtõne, & intelligit
ibi Bal.feudum dici familiare ſi accipiatur ꝓ ſe & hr̃-
de ſuo maſculo, nã ex hac dictiõe maſculo natura feu
di ſignificatur. aut eſt feudũ hereditarium.ſ.ꝙ quis ac
cipit ꝓ ſe & hr̃dibus ſuis ꝗbuſcunq;, nã per hanc di-
ctionem quibuſcunq; feudũ extendit ad omnem hæ-
redem, & tunc veniet in reſtitutiõe fideicommiſſi ſicut
cætera bona.alle.no.in.d.c.i.de feu.non haben.ꝓpriã
naturam, nam & fideicommiſſarius vniuerſalis hęres
eſſe videt.l.q̃rebatur.ff.de teſta.mili. poſtea verò bal.
ibi vr̃ ab hac opi. recedere ſub verbo tñ fortè.& dicit
ꝙ iſta dictio quibuſcũq; debet referri ad habiles & ſic
agnatos, nõ autem prorſus extraneos, mihi magis pla
cet opi.Bal.in.d.l.i.cogita tamen.

125 Quandoq; tñ† hoc verbum hæres ad ꝓximum hæ
redem refertur.l.cũ patronus.§.ij.ff.de ope.lib.l.q libe
ris.§.i.ff.de vul.& pup. Q̃nq; accipit pro deſcendẽ
tib⁹ tm̃ maſculis & fœminis.d.l.ex facto.§.fi. Q̃nq;
ꝓ maſculo tm̃.c.i.de natura ſucceſſiõie feudi.no.bar.
in.l.gallus.§ et.ff.de li.& poſth.& bal.in.l.liberti.C.
126 de operis libertorum. † Qualiter autem accipiatur
in materia noſtri ſtatuti.ſ.an ꝓ deſcendẽtibus tm̃ vel ꝓ
oibus hr̃di⁹ ſiue ex teſtõ ſiue ab inte. venientibus ope
ꝓciũ ẽ intelligere. Et primò videt ꝙ dcã filia dotata ex
cludatur per omnes hr̃des vocatos ex teſtamento pa-
tris, qm̃ per dcm̃ ſtatutũ tollitur ſuitas & impedit do
minij continuatio quæ aliàs fit de patre in filium & fi
liam.l.in ſuis.ff.de lib.& poſth.& no.bal.in.l.maxi
mum vitium.C.de lib.præ.quod maximè ꝓcederet,
iubendo filiam eſſe cõtentam dote, ita ꝙ nullũ habeat
regreſſum ad paternam hęreditatem, quo caſu ſtatu-
tum videt illam exhæredare.l.qui volebat.ff. de hæ-
re.inſti.vnde cum impediatur dcã ſuitas & dñij cõti
nuatio, pater hoc caſu liberam habet teſtandi faculta-
tem in quoſcunq;, & prout voluerit ꝙ etiã confirma
ret ex verbis ſtatuti dicentis filiã non hẽre regreſſum
&c.niſi eiuſ parẽtes in eorũ vltimis voluntati. aliud
voluerint ordinare, per quæ verba cõſtret dcm̃ ſtatu
tum loqui in caſu quo pater condidit teſtamentum,
quo caſu vult ſtatutũ ꝙ filia dotata nihil habeat præ-
ter vel contra voluntatem patris de eius hr̃ditate, ſed
tm̃modo ſecundum eius voluntatem, & ſic illud qđ
127 ipſi filię dotatæ relinqueret per parentẽ. † dictio enim
niſi exceptiua eſt, vt eſt gl.in.l.teſtium.C.de teſtibus.
no.in.l.actionem.C.de.tranſac.per Bart.in.l.i.ff.de
condi.& demon.ꝑ bar.in.l.& ſi poſt tres.& in.l.ſi eũ
128 §.iniuriarum.ff.ſi quis cautio.† & exceptio licet non
ampliet neq; dilatet regulã, vt eſt tex.not. ſm Bart.in
l.generali.§.vxori.ff.de vſufru.lega.& ſequit Pe.de
anch.in rub.de re.iu.in.vi.& in.c.ij.de offi.vicarij.
eo.li.& in.c.i.ĩ.de priuile.Lud.ro.in conſi.cccLxxix.
luci.circa primum.& in conſi.cccclxl.quod inci.In
eo quod q̃ritur & in conſi.cvij. inci.circa id quod q̃
ritur.ipſa tamen exceptio declarat regulam, & illã fir-
mat habere locũ in caſibus nõ exceptuatis.l.nã quod
liquidè.§.fi.ff.de penu.leg.§.vt aũt.in auc. de nõ alie.
l.quęſitũ.ff.de fun. inſtru. & ſic apparet ꝙ hoc ver-
bum hęres includit oẽs vocatos in teſtõ patris.ſimili-
ter credo ꝙ etiã includat venientes ab inteſta. ſed non
omnes, ſed ſolũ fratres filię dotatę & alios qui appel-
latione fratrum continentur. & qui ſint iſti plenè dixi
ſ.in.iij.& ij.princip.q. Cæteri verò venientes ab inte
ſtato non includunt in ſtatuto, nec ꝑ illos filia dota-
ta excluderet à ſucceſſione patris inteſtati, moueor ṗ
mò quia cum tp̃e mortis patris morientis ab inteſtato
ſuperſit filia non põt dici ꝙ alius exiſtens in vlterio-
ri gradu quàm filia illã excludat cum illa non ſit hæ-
res, & ſic non comprębendatur à ſtatuto, immò ipſa
cũ ſit filia ſtatim mortuo pr̃e ipſo iure hr̃s efficitur.l.
neceſſarijs.cum ibi no.ff.de acqui. hære. plenè no.in
l.ventre.ff.eo.ti.& in.l.apud hoſtes.C.de ſuis & legi.
Adeo ꝙ inter mortem teſtatoris & imixtionem filiæ
in hęreditate paterna non eſt dare medium, vt not. in
l.fi.ff.de condi.inſti.ſi ergo filia eſt hęres alius nõ po-
teſt effici hęres nec dici, quia dicit gl.in verbo quod
aũt & eſt finalis.in ca.cor.epiſcopi.lxviij.di.ꝙ ſi re ṗ
ueris nec nomen habere mereris.facit.l.quod verò cõ-
tra.§.vni duo.ff.de re mili.l.inter agnatos.§.quandiu.
ff.vnde legit.l.i.C.ad orfi.& qui non eſt hæres nõ ex
cludit filiam, quia in ſtatuto non compræhendit.arg.
129 l.iiij.§.cõdẽnatũ.ff.de re iud.l.rei.§.fi.ff.de pec.& † ſic
vbi non habent locum verba ſtatuti nec ipſum ſtatutũ
l.ſi ſeruũ.§.non dixit p̃tor.ff.de acq.hære. maximè in
exorbitantibus quale eſt ſtatutum noſtrũ, vt dixi plu-
130 ries in.i.q.princi.& † idem ꝑ oia puto ꝓcedere in hæ
reditate materna qñ ſtatutum excluderet filiã dotatam
et à materna hr̃ditate, nã licet in illa, filia non efficiat
hęres ipſo iure, vt plenè legitur.in.d.l.ventre. & d.l.
apud hoſtes. tñ remotior in gradu non poteſt adire cũ
filia illum p̃cedat.d.l.inter agnatos.§.q̃diu.& ſic cum
non ſit hæres non excludet filiam q̃ ratio ceſſat in hæ-
rede extraneo inſtituto à patre vel à matre p̃terita filia
131 † tiam cum ex tali ſtatuto ſublata ſit ſuitas & conti-
nuatio dñij vt.ſ.dixi valebit teſtm̃ patris & matris, li
cet filia ſit p̃terita & extraneus iſtitutus. Nec hoc caſu
filia poterit adire ab inte.quia ſpes eſt via teſtati ꝑ addi
tionem quam facere poteſt Inſtitutus.l.q̃diu.ff. de ac
qui.hęre.per quam additionẽ efficitur hęres, & ſic cõ
tra ipſum filia non poterit habere regreſſum virtute
ſtatuti prohibentis talem regreſſum.

132 Sed † quid ſi ille ꝗ vult dicere ſe hęredem pr̃is eẽt
eiuſdem gradus cuius eſt filia dotata & maritata, pu-
ta ſupereſt alia filia non dotata nec maritata, certè di-
133 cas ꝙ † licet iſta efficiatur hæres pro portione ſua, tñ
pro portione concernente filiam dotatam hęres non
erit nec ipſa rep̃ſentabit perſonam patris vel matris, ni
ſi pro ea parte pro qua eſt hęres, vt inquit glo.in.l.ij.
§.fi.ff.de pręto.ſtipu.nam pro alia parte cenſetur ex-
tranea.l.i.C.de bo.auc.iudi.poſ.idem no.in.l.auus.
ff.de pact.& ſic cum non ſit hęres in ea portione non
habebit filiam dotatam excludere quæ excluditur per
ſtatutum ab hæreditate nec etiam ipſa filia dotata ſeip
ſam excludet ne vt ita dicã ne reperiatur eſſe debitrix et
creditrix, quod eſſe non poteſt.l.fi.§.in computatione
C.de iure delib.l.cum à matre.C.de rei ven.

Circa quod tamen vide quæ ſcripſi.ſ.in tertia prin-
cipali quęſtione in articulo, an appellatione fratris cõ
tineatur ſoror.

134 Verum quia .ſ. dixi q quandoq; † verbum hæres
continet tm̄ deſcendentes videndum eſt modo an peo
latum à noſtro ſtatuto ſolū deſcendentes comprehen-
dat. & primò videtue q non, quia ſi ita intelligeret &
reſtringeretue ſeq̄retur q ſi pr̄ hn̄s filium, & filiā do-
tatam conderet teſtm̄, haberet neceſſe filiam inſtitue-
ee ſi deſcendētes alios non haberet & vellet extraneos
inſtituere quaſi non videatur hoc ſtatutum dare ptātē
patri prætereundi filiam dotatam niſi caſu quo deſcē
demes haberet & eos inſtitueret, quorum reſpectu di-
ceretur habere liberam facultatem teſtandi & filiā præ
tereundi, ſed ſi extraneum inſtitueret teſtamētum foret
nullum. quia cum reſpectu deſcendentium voluerit
dare poteſtatem patri excludendi filiam ab eius ſucceſ
ſione. arg. l. peto. § ſicut. ff. de lega. ij. & .l. pater. ff. de
mino. l. cū ita. § fi. ff. de le. ij. l. tutelas. ff. de capi. dimi.
l. i. cum. l. ſeq. ff. de leg. præſtan. l. i. C. de natu. libe. l.
ſi infanti. C. de iure delibe. certè reſpectu aliorum ex-
traneorum & ſic non deſcendentium ceſſabit dictum
ſtatutum, & ſic remaneremus in diſpoſitione iuris cō
munis. l. commodiſſimè. ff. de libe. & poſthu. l. ſi ex-
eraneus. ff. de condi. ob cau. ſed iſta eſſet nimis magna
135 rectrictio ad hoc † ſtatutum, quia cum loquatur per
verbum hæres generaliter loquens generaliter eſt intel
ligendum. l. &. generaliter. ff. de leg. præſtan. l. in frau
dem. ff. de teſta. mili. etiam ſi veniat ad correctionem
iuris antiqui, vt legitur in auct. ex cā. C. de lib. præte.
& in auc. ex teſtamēto. C. de col. & in. c. contra xp̄ia
nos. ī. de hæret. e. li. facit quod no. Bar. in. l. adigere. §.
quamuis. ff. de iurepa. & tex. cum glo. in verbo ho-
mines. in cle. i. de elec. lex. n. quātūcunq; dura ſeruan-
da ē. l. peoſpexit. ff. qui & à quibus. c. ſcriptum. vi. q.
iij. c. in memoria. xix. di. Et hanc partem tenendo non
obſtat. l. ex facto. in. § fi. ff. ad treb. vbi verbum hæres
reſtringitue ad deſcendentes, quia hoc ibi cōtingit ne
aliàs diſpoſitio teſtatoris reddatur inutilis, vt ibi not.

Secundò non obſtant alia iura in materia feudi alle-
gata, quia ibi illud ideo eſt ratione rei de qua agitur.
ſ. feudi, quod ſui natura non tranſit ad extraneos hæ-
redes, vt plenè legitue in. l. gallus. in. § etiam. ff. de li-
be. & poſth. quæ ratio ceſſat in hoc caſu, igitur &c.

Nec ob. prædictis ſi opponaē q immò debeat hoc
136 caſu fieri reſtrictio, quia agitur † de hæreditate aſcen
dentium q̄ eſt debita deſcēdentibus. l. fi. C. de codicil.
ideo ne filia priueē hæreditate parētum ſibi debita ver
bum hæres prolatum à ſtatuto debet ſtrictè accipi &
intelligi pro deſcendente, vt no. in. d. l. adigere. §. quā-
uis & in. l. ij. C. de noxali. in. l. vt gradatim. § ſed ſi le
ge. ff. de mu. & hono. ga r̄ndeo q licet hr̄ditas aſcēdē
tium dicatue quaſi debita deſcendentibus, vt not. gl.
in. l. ij. & in. l. iij. C. de iur. & fac. igno. & not. in. d.
l. ſi infanti. & in. d. l. fi. tn̄ principaliter in ſe dr̄ habe
re cauſam lucratiuam. probatue in text. iuncta gloſ.
in. l. ſi duo. ff. de acquir. hære. facit qđ pulchrè ſcribit
Ang. in. § ſi vero expectāt. in auc. de nup. colla. iiij. di
137 cēs † q ſi ex forma ſtatuti de qualibet donatiōe ſit ſol
uenda gabella, certè erit ſoluenda ēt de hæreditate reli
cta filijs ſi fuerit ſoluendo, quare cū hoc caſu filia di-
catur principaliter proſequi lucrum ſtatutum noſtrū
non capiet talē reſtrictionem, ſed generaliter debebit
intelligi etiā ſi filia priuetur hr̄ditate paterna, quia lex
q̄ātūcunq; dura &c. bene facit qđ no. bal. in. l. non du
bium. C. de legi. in illo articulo, an ſtatuta recipiant in
terpretationē reſtrictiuā. & Imo. in. l. ſi vero. §. de vi
ro. verſ. gitur bn̄ conſiderandū. ff. ſo. ma. Tu tn̄ te-
nendo partē cōtrariā quā. ī. dicā cōſidera poſſe ad iſta
ēnderi. Et primò nō obſtat dictum Ang. ga certè non
vr̄ verum. & Bar. tenet cōtrarium in. l. i. ver. ex quo
no. arg. C. de iponē. lucr. deſcri. lib. x. dicens q vbi
imponitue gabella pro eo qđ transfertur tit. lucratiuo
138 non erit ſoluenda de † hæreditate intee aſcendētes &
deſcendentes collata, quia talis hæreditas non diciē lu
crum, ſed magis ſolutio debiti & idē tenet Imo. poſt
Ang. in. l. in ſuis. ff. de lib. & poſth. quia iſti nō dicū
tue habere nouam hæreditatem, ſed potius cōtinuare
antiquū dn̄iū. plus dicit Imo. ibi iſtud pcedere in oi-
bus alijs peeſonis quibus hæeeditas defertue ſine fa-
cto ſuo per. d. l. i. C. de imponen. luc. deſcrip. per quē
tex. & p no. in. d. l. in ſuis. Idē qđ dixi tenet Ang. in. l.
cū in adoptiuis. C. de ado. & ſic dictū Ang. in. d. § ſi
verò. cū reuerentia non videē verū, & quaſi in termi-
nis hoc tenet gl. no. in. c. paſtoralis. de decimis dicēs
q licet de oi luceo ſit ſoluēda decima, non tn̄ eſt ſoluē
da de hæreditate patris delata filio. nec ob. glo. in. d.
l. ſi duo. quæ ſentit q principaliter dicatur lucrū, ga
intelligo illam procedere reſpectu illius portionis q̄
accreſcit cohæredi, ex eo q cohæres renunciat, non au
tem procedit reſpectu illius portionis quæ ſibi de iu-
re debetue in hæreditate patris.

139 Cogitabam ſaluare Ange. duobus modis † primò
vt procedat in filio adoptiuo q de hēditate pr̄is ado-
ptantis tenebitue ſoluece gabellam, quia illam habet
ex mera liberalitate, quia pater nihil ei relinq̄re teneē
d. l. cum ſi adoptiuis. ibi voluerit &c. & ita tenet ibi
Ang. Vel ſecundo procederet in hærede extraneo in-
ſtituto, nam in iſtis duobus credo diſtinguendum an
hæreditas ſit ſoluendo vel nō, quia primo caſu affert
lucrū, ſecūdo non. per tex. in. l. hr̄ditatē. ff. māda. pro
batue in. l. ſi ſeruus legatus. § ſtichus. C. de leg. i. no. di.
Ang. & Imo. in. l. inter ſtipulātē. § ſcie. ff. de ver. ob.
140 † hr̄ditas. n. quandoq; dr̄ lucroſa, q̄nq; oneroſa, quā
doq; nec lucroſa nec oneroſa, q̄nq; opulenta, q̄nq; lo
cuplex, lucroſa dr̄ afferens lucrum, oneroſa afferens
onus, nec lucroſa nec oneroſa quando nullum ex iſtis
affert, puta q̄n adiē hr̄ditas cū bn̄ficio inuētarij, opulē
ta q̄ affert opes ſine aliqua vexatione, locuplex q̄n af
fert opes cum vexatione. gl. in. l. ſi quis mihi bona.
§. ſi ſeruus. ff. de acqui. hære. Simile vt placet medicis
videmus in corporibus humanis quorū q̄dam ſunt
ſana, quædam ægrota, quædam nec ſana nec ægrota.

Contrariam tū ſententiam in iure arbitror veriorē. ſ.
q hoc verbum hæres reſtringatue ad deſcendētes, &
141 ſit ſenſus q † ſi filia fuerit dotata & parēs moriaē re-
lictis alijs deſcendentibus ſi quidem fecerit teſtm̄ & in
eo illos inſtituerit filia oino eſt excluſa nec pōt impu
gnare teſtm̄, quaſi ſit exhæredata à lege & ſublata fui-
tas vt. ſ. dixi, ſi verò ab inteſtato moriaē ipſa filia ēt
p alios deſcendentes excludetue ſic diſponente ſtatu-
142 to. † Sed ſi pater non habēs deſcendentes velit illam
præterire vel in minus legitima inſtituere & extraneū
hæredem facere videtur q non poſsit, & ſic verbum
hæres ſumatue ſtrictè pro deſcendentibus tantùm,
quod primò peobatur ex ſimili de quo in. l. ex facto
§. fi. ff. ad trebel. & in. c. in præſentia. de proba. & in. l.
i. C. ſi ſocius imperialis liberali. ſine hærede deceſſerit
ſecundum vnam lectu.

Secundò iſtud ſtatutum exorbitans eſt & correcto
rium, ergo reſtringi debet. c. cum dilectus. de conſue-
tud. l. ij. C. de noxali. l. finali. § in computatione. C. de
iure deliberandi.

143 Tertiò quia † excluſio filiæ dicitur exhæredatio le
gis ſtatutariæ. l. qui volebat. ff. de hære. inſtitu. quæ le
gis exhæredatio ita eſt odioſa ſicut exhæredatio homi
nis, vt notabiliter dicit bal. in. l. illam circa princip.
C. de col.

C.de col.vnde licet ſtatutum vtatur verbo gñali. de-
bet tñ legitimè intelligi & reſtringi ne illa gñalis ſimpli
citas loq̃ndi & ſermo effuſus cadat in p̃cipitium .l.fi.
144 C.de do.promiſ. Quartò † eodẽ mõ cõiecturatur
mens ſtatuti ſicut mens teſtatoris.l.ſi ita fuerit.ff.de
manumiſ. teſt.l.labeo.ff.de ſtatu lib.l.qui filiũ.in fin.
ff.ad treb. Sed gñalis mens teſtatoris interpretatur et
reſtringiẽ ne voluerit alienam ſucceſſionem ſuæ ante-
ponere.l.cum auus.ff.de condi.& de.l.cum accutiſ-
ſimi.C.de fideicõ.ergo eodẽ mõ interpretabitur mens
ſtatuti q̃ noluerit extraneos p̃ferre ipſi filiæ licet dota-
tę, vt ergo huic coniecturatæ menti ſtatuti ſeruiamus
debemus reſtringere verba, immò ſi opus eſt illa offen
dere ne quis indebitè offendatur. vt no.in.d.l. adige-
re.§.q̃uis.& in.d.l.ij.C.de noxa. per Imo.in.l.ſi ve-
rò.§ de viro.verſi.circa princi.ff.ſol.ma.facit .l.ſcire
oportet.§.aliud.ff.de excu. tut.&.l.pater ſeuerinã.in
princi.&.§.conditionũ.ff.de conditi. & demon.&.l.
145 cum virum.C.de fideicom. † mens.n. verbis præfe-
renda eſt.l.ſi quis filium.C.de libe. p̃te.ibi , vbi ma-
nifeſtus ſenſus eſt nuſquã interpretatio verborum tm̃
valet vt mẽs &c.& bonus tex.in.l.quoniam indignũ
C.de teſtamen.ibi reflexis verbis &c.no .Lud. in con
ſi.clxxix.incipien.ampliſſimè docto.in.lij.co.q̃ intel
lige non ſolũ quando mens eſt in.l.expreſſa, ſed etiam
quando in lege non eſt expreſſa dummodo illa mens
vel ratio p̃finita ſit naturalis ,& naturaliter per ſimi-
lem rationem poſſet imaginari.l.ſcire oportet.§.ſuffi-
cit.ibi & ex ipſa naturali iuſtiti a.ff.de exc.tut. ad idẽ.
l.mulier.iuncta gloſ.ff.ſolu. mat, vbi coniecturatur
mens contra ipſius verba.ad idem in.c.intelligentia.
ã.de verbo.ſigni.&.i.q.l.marchion.&.l. ſcire leges
ff.de legi . Nam vt notanter inquit Bald. in.d.l.ſci-
146 re oportet.† ſicut homo conſtat non ſolũ ex anima
ſed & corpore.Ita lex ex mente ſeu ratione & verbis,
& verba ſe habent vt corpus et ſuperficies, ratio autẽ
ſe habet ſicut ſpiritus & anima , & hæc magis debent
attendi q̃ ſuperficies verborum.d.l.ſcire.cum ſimi .
147 † Ad coniecturandam verò rationem vbi non eſt ex
preſſa debemus coniecturare qua ratione fuiſſet mot⁹
vir ſapiens cum talis p̃ſumatur legislator, nam lex de-
bet eſſe rationabilis .iiij.di.erit autẽ lex.& doctori ſeu
iudici data eſt poteſtas interpretandi legem.l.l.C.de
p̃feſſo.qui in ciui.conſtanti.li.xij.not.Inn.in.c. cum
ſpeciali.de appel.Et ita formaliter inquit Panormi.in
conſi.l.incipien.facti contingentia talis eſt. Quidam
a in col.penul.Adde etiam quę idem Panormi.no. in
conſi.lxxvi.inci.quidam deceſſit in ætate infantili in
v.col.facit quia argu.à tacita; mente ſtatuti vez.l. mi
lites agrum.ff.de teſtamen. mili.mens & ratio idem
eſt, ſiue in homine , idem eſt mens & ratio ſecundum
Bald.in.d.l.maximum vitium.C.de libe.pręte. facit
glo.in.l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.alibi tamen gl.ſin-
gularis in.l.in ambiguis.de reb. dubu.dicit hoc pro-
cedere quando verba ſecundum propriam vel impro
priam ſignificationem poſſunt conuenire menti, aliàs
autem à verbis non receditur, quod ſingulariter not.
148 Quintò facit q̃d no.bal.i.d.§.aliud.dicẽs q̃ † quo
tienſcunq; ex verbis ſimpliciter p̃latis p̃fertur iniquũ
equo.tunc recedimus à verbis & ſtamus menti .
Sextò lex ita debet intelligi vt non contineat abſur
dum. d.§.aliud.& abſurdum dicitur alienum à iur.l.
pompo.ff.de nego.geſt.l.aliud.§.abſurdum.ff.de reg.
149 iur.ergo &c.† Præterea alieni iur. priuatio & lucri
debiti perceptio ſub generalitate verborum non com
p̃hendunt.l.ij.§.merito.ff. ne quid in loco publi .
l.in fraudem.§.fin.ff.de teſta.mili.l. ex facto.in princ.

ff.de vul.& pupil.vt ergo euitetur hoc abſurdum.i.ne
extranei pręponantur deſcendentibus in hæreditate eis
debita, vt.ã.dixi illa verba eorum hęredes ſtrictè erũt
accipienda pro deſcendentibus tm̃.d.l. ex facto.§ fin.
& ita in ſimi.q.determinat Bar.in.d.l.gallus.§ etiã.in
verſi.quæro iuxta prædicta.&.d.Anto.in.c.in prę-
ſentia.de proba.facit quod voluit ſpe.in titu. de teſt.
.§.i.in fi.& q̃ not.Pau. de ca. in conſi.clxxxviij.inci.
150 videtur dicendum , † & ſic ſufficit q̃ hoc noſtrum
ſtatutum exorbitans & correctorium aliquid opereẽ
& producat.d.c.cum dilectus.&.d.l.ij.no. Ange.in
l.ſi ita à dũo.§.ſi prædo.ff.de peti. hęredi.& per doc.
in.l.ſciendum.ff.qui ſatiſda.cog.in.c.i.de conſti.eo.
lib.per bar.in.l.l.ff.ad leg.falci.& ſatis operatur in ca
ſu noſtro ſi exiſtentibus deſcendentibus filiam exclu
dat ab hæreditate patris.reliqui verò non deſcenden-
151 tes cum careant hac qualitatę † & in ipſis non habe-
at locum mens ſtatuti dictam filiã non habebunt ex-
cludere.quia iſte caſus omiſſus à ſtatuto relinquitur
diſpoſitioni iuris communis.l.commodiſſimè.ff. de
libe. & poſth.l.ſi extraneus.ff.de conditio. ob ca. &
iſta pars tanq̃ æquior tenenda ẽ.l.hac lege.C.de pac.
conuen.facit.l.q̃ ſi ephesi.ff.de eo quod cer.lo. ad cõ
traria.ã.all.ſatis ex prędictis patet reſponſio, quia.d.
li.§.& generaliter non habet locum vbi reſultaret ab-
ſurdum.vt ibi no.igitur &c.
152 †An autem hoc ſtatutum debeat intelligi de deſcẽ-
dentibus tm̃ maſculis prout aliàs intelligiẽ in materia
feud.vt in capitulo.l.de ſucceſ.feu.videtur quòd ſic
per prædicta.
Secundò quia ratio ſtatuti.ſ.conſeruationis agnatio
nis habet tm̃ locum in maſculis, ergo &c . de quo tñ
vide plenius dicta.ã.in verſicu.nouo quæro in.iij.p̃n
cipa.q.huius noſtrę repetitionis cuius riuos cum ſa-
tis prata biberint , & ſtudiũ p̃ntis anni aduesperaſcit
claudere inſtitui.
Ego Georgius natta minimus.I.V.d.& ciuis aſten-
ſis diuina ſuffragante gratia ,& diui Secundi patroni
mei præſidio.Mcccclxxv.die.ij.Auguſti.

FINIS

SEQVITVR tractatus ſuper eadẽ materia de ſta
tutis excludentibus fœminas à ſucceſſionibus, ęditus
per do . Ioannẽ campezium quem poſuit in ſuo tra-
ctatu dotium in.xxi.quæſtione cum multis ſequenti-
bus infrà tranſlatis, ſimul cum vltima queſtione dicti
tractatus .

SVMMARIVM

1 *Statuto dicente q̃ ſoror dotata non ſuccedat cum fratribus, ſi*
illa dotem perdiderit an teneatur frater iterum illam dota
re aliàs non excludatur à ſucceſſione.
2 *Mulier ſi non habet aliunde unde ſe dotet de iure communi*
frter eam cogitur dotare.
3 *Mitius agitur cum lege, quàm cum homine.*
4 *Frater tenetur totiens quotiens oportunum fuerit ſororem*
dotare, limita tamen ut per Bar.in.l.ſi cum dotem.§.ſi poſt
ſolutum.ff.ſolu.matri.
5 *Statuto & iure lombardo dicitur q̃ ſi frater dotet ſororem*
in totum patri ſuccedat, frater deceſſit antequam ſororem
dotet: utrum filia fratris amitam dotare poterit, ut eam ex
cludat à ſucceſſione .
6 *Sufficit ſemel perueniſſe ad caſum quo amita debeat eſſe do*

te contenta.

7 Sufficit q. ſemel fuerit ius quæſitum.

8 Soror dotata per fratrem eo mortuo relictis hæredibus extraneis, an aliquid petere poſsit.

9 Ad tẽpus excluſa uidetur poſt tempus reintegrata, & admiſſa intelligitur.

10 Statutum poteſt facere ut qui fuit hæres ad tempus poſt tempus deſinat eſſe & alius ſit hæres in totum uel in parte.

11 Anormalum nullam iuris regulã ſequitur: ſed quatenus de eo diſpoſitum eſt, eatenus iudicatur.

12 Cum ceſſat ratio finalis ſtatuti ceſſare debet eius diſpoſitio.

13 Statutum odioſum reſtringendum eſt ut res facilius ad ſuam naturam redeat: & ad ius commune.

14 In ſucceſsione ab inteſt. is admittitur, qui reperitur proximior tempore mortis teſtatoris & aditionis hæreditatis.

15 Poſtquã filius ſe immiſcuit iũgitur hæreditas patris cum ſua ſic non debeit amplius hæreditas patris nominare.

16 Statutum arbitratur dotem eſſe congruam portionem mulieris dotatæ.

17 In conditionalibus ſufficit conditionem ſemel extitiſſe, etiam ſi non duret.

18 Iura non patiuntur rumpi duas regulas iuris propter unum effectum.

19 Si ſtatutum ſimpliciter dicat dotatam non admitti ad ſucceſsionem patris illa debet eſſe perpetuò excluſa.
Et quid ſi loquatur per dictiones ſuſpẽſiuas ibidem. prædicta tamen limita ut nu. 21.

20 Concordantur collegium ſenenſe & collegium paduanum p collegium Bononien.

22 Statuto dicente quòd filia nullum regreſſum habeat contra fratres aut hæredes parentis defuncti: an illud uerbum fratres intelligatur de fratribus filiæ excluſæ an uerò ẽt de fratribus ipſius defuncti.

23 Specialiter prouiſum eſt q. ipſæ fœminæ & ex eis deſcendentes præferantur agnatis tranſuerſalibus cuiuſcunq; gradus ſine diminutione alicuius partis.

24 In dubio ſtatutum debet intelligi ſecundum ius commune, ut illud minus lædat quàm ſit poſsibile.

25 Per uelatam & obſcuram diſpoſitionem quæ aliter intelligi poteſt nullo modo debet dici q. tales perſonæ, quæ ſunt de numero liberorum ab hæreditate excludantur.

26 Verba generalis ſtatuti de fratribus loquentia intelliguntur de fratribus fœminarum non defuncti, ne aliàs iniquitatem contineant.

27 Stante ſtatuto q. extante patruo mater non ſuccedat, ſi extat patruus magnus mater non excluditur.

28 Statutum faciens mentionem de nepote non intelligitur de pronepote, niſi ſit caſus fauorabilis & nulli noceat.

29 Statutum ſimpliciter loquens de nouerca, non debet intelligi de nouerca magna.

30 Filiæ fœminæ excluduntur non ſolũ per fratres ipſarum fœminarum: ſed etiam per fratres defunctæ perſonæ ſtante ſtatuto de quo ſuprà.

31 Proprium eſt legis aliquos uocare ad hæreditatem, aliquos excludere.

32 Statutum in loco non dicitur diſpenſatio, ſed ius commune.

33 Legitima an poſsit tolli per ius ciuile uel ſtatutum, uel in totum uel in parte.

34 Non habito aliquo reſpectu ad ius commune ſtatutum poteſt diſponere circa excluſionem fœminarũ: & non dicitur propter hoc odioſum.

35 Quando ſtatutum excludit nepotem ex filia uidetur factũ fauore agnationis, ſed ſi nepotẽ ex filio admittat uidetur factum in odium ſexus.

36 In reddenda ratione legis uel ſtatuti poteſt multipliciter p coniecturas procedi.

37 Vbi unica ratio coniecturari poteſt illa debet haberi pro expreſſa.

38 In admittendis ad portionem excluſæ mulieris ea debet haberi ratio prioris coniunctionis, ut primò admittãtur fratres excluſæ ſi extant, ſi uerò non extant admittantur fratres defuncti.

39 An ex identitate rationis uel maioritate fiat extenſio, ubi unica ratio ſtatuti aſsignari poteſt.

40 Statutum dicit q. extantibus agnatis mater non ſuccedat uel extantibus filijs filiæ non ſuccedant, nec ſe ultra extẽdit ſtatutum: utrum excluſa matre uel filiabus ueniant ſubſequentes in gradu etiã cognati putà in primo gradu auus maternus excluſa matre.

41 Verba conditionalia prout ſunt ablatiui abſoluti diſpoſitionem non inducunt. fallit ſi proferantur ab eo qui poteſt diſponere. tunc enim uidetur diſpoſitionem inferre. 42.

43 Quando quis remouetur à lucro contẽplatione alterius, illi debet applicari cuius contemplatione remouetur.

44 Statutum diſponens q. fœmina dotata nõ ſuccedat patri extantibus maſculis, an ualeat.

45 Legitima non eſt aliud quàm portio taxata legis arbitrio perſonis, quibus iure naturæ debetur uel quaſi debetur ſucceſsio.
Legitima appellatur bonorũ debitum ſubſidium ibidem.

46 Dos ſuccedit loco alimentorum.

47 Quod non fit per pactum nec etiam per legẽ. limita ut hic.

48 Legitima debetur iure naturæ.

49 Legitima licet in totũ non poſsit tolli poteſt tamen per ſtatutum minui.

50 Licet ſtatutum non poſsit tollere cognationem, poteſt tamen tollere ius ſuccedendi.

51 Statutũ ualet etiam ſi filiæ nihil habenti omnia deneget, poterit tamen alimenta petere.

52 Quòd filijs præteritis competat ius dicendi teſtamentũ nullum, introductum fuit ratione patriæ poteſtatis.

53 Prærogatiuum ius quod habent maſculi ex forma ſtatutorũ an tollatur minima capitis diminutione.

54 Frater ſi uelit ſororem ad ſucceſsionẽ admittere: & illa ſi uelit dotari quis audietur.

55 Filij maſculi ſi uellent filiam ad ſucceſsionem admittere hoc poſſent, etiam inuitis creditoribus.

56 Statuto diſponente q. filiæ non ueniant ad ſucceſsionem ſed decenter dotari debeant: ſi in teſtamento patris præteritæ ſint an illud rumpere poſsint.

57 Statuto excludente ſororem dotatam an erit locus, ſi pater ſolum contraxit ſponſalia pro filia: & dotem promiſit.

58 Dotata eſſe filia intelligitur ex dote actualiter numerata. nõ enim propriè dicitur dotata quæ dotata eſt in teſtamento patris.

59 Dotata filia an ex eo dicatur q. cum monaſterium ingrederetur, pater reliquit monaſterio ſuper altare aliquid.

60 Statutum q. filia ingrediẽs monaſterium patri non ſuccedat, an ualeat.

61 Qualitas adiuncta uerbo, intellitur ſecundum tempus uerbi.

62 Statutum contra libertatem eccleſiæ, non ualet.

63 Statutum dicens mulierem debere contentari dote pro falcidia: an intelligatur de debita iure naturæ.

64 Falcidiæ propriè appellatione uenit debita iure inſtitutionis:

nis: improprie uerò trebellianica. Impropriiſſimè debita iure naturæ.

65 Verba accipi debent ſecundum proprium ſignificatum.

66 Statuto diſponente q. filia ſuccedat matri ab inteſtato non extantibus maſculis, an à contrario ſi extant maſculi excludatur.

67 Argumentum à contrario ſenſu dicitur eſſe coniectura. Item dicitur uerus textus.

68 An caſus omiſſus decidi poſſit per argumentum à contrario.

69 Argumentum à contrario ſumitur in pactis dotalibus.

70 Statuto cauetur q. dotata à patre nõ habeat regreſſum ad bona paterna: uel q. dotata à fratre non ſuccedat fratri ſi pater dotauerit filiam de bonis matris: uel frater dotauerit ſororem de portiõe eius ſororis: an ſic dotata habebit regreſſum ad bona paterna uel ad bona fraterna.

71 Illa uerba dotata intelliguntur cum effectu non per actũ nudi miniſterij.

72 Quod dicit ſtatutum, q. dotata nõ ſuccedat, intelligitur quo ad bona dotantis. limita niſi ſtatutum ultra procedat.

73 Statuto dicente q. filia dotata excludatur ab hæreditate patris uel matris, tunc ſufficit quomodocunq; dotetur ad excludendam illam ab hæreditatibus expreſſis in ſtatuto.

74 Stante ſtatuto q. dotata non ſuccedat, ſi pater deceſſit relicta poſthuma quã dotare non potuit uel furioſa uel infante. an fratres dotando eam excludant.

75 Filia ut excludatur, an ſufficiat q. quandocunq; dotetur, uel requiratur q. ſit dotata tempore mortis patris.

76 Stante ſtatuto q. frater ab inteſtato excludat ſororem ſaluo q. debeat eam dotare. Pater in teſtamento dixit filios meos hæredes inſtituo in eo tantum, quod de iure eos tangit: an excludatur filia uel ſi admittatur in qua parte nu. 79.

77 Appellatione filiorum continentur filiæ.

78 Iuxta conſuetudinem regionis interpretanda eſt intentio teſtatoris.

80 Si ſtatutum uel conſuetudo diſponit diuerſum in maſculis & in fœminis: non poſſunt illius loci homines aſſumere diſpoſitionem iuris communis, ſed intellectum ſtatuti uel conſuetudinis ſequi debent.

81 Statuto diſponente q. fratres defuncti & fratrum filij præferantur in ſucceſſionibus ab inteſtato filiabus defuncti. Qualiter accipimus fratres an pro fratribus primi gradus tantùm an pro fratribus ſecundi uel ulterioris.

82 Vſus communis loquendi indicat appellatione fratrum carnales tantum uenire non patrueles uel conſobrinos.

83 Statuta, niſi uerba repugnent, ſic ſunt intelligenda, ut quàm minimum contineant iniquitatis.

84 Statuto diſponente quòd ſoror non ſuccedat fratri, an contra diſpoſitum uideatur q. frater non ſuccedat ſorori.

85 Statuto cauetur q. filia dotata non ſuccedat extantibus filijs, an id extendatur ad neptem ex filia.

86 Filij nomen poteſt attribui nepoti: quia generale eſt ad deſcendentes.

87 Statutum excludens filias an uideatur excludere nepotẽ maſculum natum ex filia.

88 Exemplum eſſet peſſimum q. fœmininum comprehenderet maſculinum genus.

89 Statuta non recipiunt interpretationem extenſiuam.

90 Si reſpectu certæ qualitatis lex diſponat, oportet illam qualitatem adeſſe.

91 Verba ſtatuti ubi locum non habent nec ſtatutum.

92 Succeſſio aui ad nepotem non prouiſione hominis, ſed legis transfertur.

93 Filia de medio ſublata nepos intrat primum gradum.

94 Iuramentum filiæ renuntiantis hæreditati paternæ nihil præiudicat nepotibus ſiue uelint ſuccedere cum alijs nepotibus ex filio ſuo: ſiue cum ipſo filio eorum auunculo: ſiue mater ſuperuixerit patri ſiue non, & ſiue ipſa in renuntiatione mentionem fecerit de filijs ſiue non.

95 Filia, quæ proximior eſt, remota: ex ea etiam remouetur nepos remotior.

96 Statutum excludens fœminam intelligitur excluſiſſe totam lineam ex ea.

97 Mutato ſexu non mutatur ratio excluſionis. filius enim uenit tanquam ymago matris.

98 Rex Angliæ nullũ habet ius in franciæ regno: quia deſcendit ex filia quæ de conſuetudine in corona non ſuccedit.

99 Filia ſi dotata & maritata fuerit omnes ex ea deſcendentes & maſculi & fœminæ erunt excluſi quandocunq; illa morietur.

100 De ſtricta ſignificatione uocabuli ad latam etiam in exorbitantibus licita eſt extenſio.

101 Qualitatem ſemel fuiſſe in filia, quã ſtatutum intendit excludere ſufficit, ut eius tota excludatur linea.

102 In reddenda ratione legis uel ſtatuti poteſt per multiplices coniecturas procedi.

103 Ratio ubi eſt unica pro expreſſa haberi debet.

104 Filia prohibita ſuccedere cum maſculo, an excludatur quo ad ea bona quæ non conſequitur ut hæres, ſed ex contractu patris: uel ex prouiſione extranei.

105 Filia dotata an poſſit in emphyteoſi ſuccedere, quã pater accepit pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis, ſi ſupſit maſculus qui uirtute ſtatuti dotatam excludat.

106 Feudi ſpeciale eſt q. ſi filius uelit ad illud admitti debet patris hæreditatem agnoſcere. quod limitatur ibi. Et quæ huius ſit ratio remiſſiuè ibidem.

107 Filius uel filia an poſſint conſequi emphyteoſim licet non efficiantur hæredes patris & an ſufficiat hæredem eſſe in certa re ibidem.

108 Hæres inſtitutus in re certa in emphyteoſi ab aliquo accepta pro ſe & ſucceſſoribus ſuis an dicatur ſucceſſor. Item ſi dixerit pro ſe & hæredibus ſuis an inſtitutus in legitima tantùm admittatur ibidem.

109 Filia prohibita eſſe hæres patris in neceſſariam conſequẽtiam prohibetur habere emphyteoſim.

110 Verba illa contractus pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis ſecundum ordinem ſtatuti debent interpretari ut primò maſculi quibus deficientibus fœminæ poſt admittantur.

111 Filia per ſtatutum excluſa ab hæreditate patris poterit in emphyteoſi ſuccedere, ſicut maſculus. eſt enim emphyteoticum ius ſeparatum ab hæreditate.

112 Appellatione bonorum comprehenditur ius emphyteoticũ Ideo excluſa à bonis non ſuccedit in emphyteoſi.

113 In feudo non ſuccedit fœmina. Septem fallentias hic uide.

114 Pater ſtipulando pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis, an in dubio præſumatur eos uocare ordine ſucceſſiuo.

115 Si plures uocentur ſub copula inter quos nõ cadit ordo affectionis uel charitatis, uel ueriſimiliter non debet cadere, ẽt ſi aliter de iure debeat uenire: intelliguntur tamen uocati ſimul. Et quid requiratur ad hoc, ut natura coniunctiuæ alteretur ibidem.

116 Pater tenetur ordine ſucceſſiuo filium & nepotem inſtitue-

re ne rumpatur teſtamentum.

117 Statuto cauetur ꝗ filia ſit contenta dote extantibus fratribus, ſi in dote erat minus legitima an illud applicetur fratribus.

118 Filia an debeat habere dotam ultra legitimam.

119 Verba generalia ꝗ quis nõ poßit uenire ad ſucceßionem, an excludant eum à legitima.

120 Frater inſucceßibilis an excludat ſororem ex forma ſtatuti ſororem excludentis fratre exiſtente.

121 Quid ſi frater ñ efficiatur hæres patri an filia erit excluſa.

122 Verba conditionum conſiderantur ſimpliciter, prout in facto iacent: non autem ad iuris effectum.

123 Stante ſtatuto, ut eſt piſtorij, ꝗ ſi is de cuius hæreditate agitur aliquid quoquo titulo filiæ reliquerit, illa debeat eſſe contenta. Pater filiæ nuptæ nihil aliud reliquit niſi ꝗ ſi uidua remanſerit poßit ſtare in domo patris eius: quæritur an iſta filia poßit expugnare teſtamentum.

Et an talis filia præterita dicatur nu. 125.

124 Non uidetur ſtatutum permiſiſſe patri ꝗ iniuriam faciat legibus & naturæ, more inſani hominis deponendo charitatem naturalem à filijs.

126 Legatum triſte eſt cuius expectatio eſt uiduitas.

127 Dos relicta filiæ cũ nupſerit an poßit ſtatim peti reiecta omni cõditione. uel filia dicatur præterita remißiuè.

128 Filia dotata de bonis ipſius filiæ proprijs, an excludatur p ſtatutum, quod indefinitè excludit dotatam.

Et quid quãdo frater dotauit ſororẽ de bonis matris nu. 129.

130 Statutum ꝗ ſtantibus maſculis filia dotata non ſuccedat, an intelligatur quando maſculi ſunt in pari coniunctione perſonæ defunctæ. ſecus ſi fœmina ſit in potiori gradu quàm maſculus.

131 Statuto ſtante ꝗ dotata non ſuccedat patri. & ꝗ etiam ſoror exiſtentibus fratribus non ſuccedat fratri. Si decedat frater alio relicto fratre ex patre tantũ, matre & ſorore ex utroq; parente quis, & pro qua portione admittetur.

132 Deceßit quidam inteſtatus relictis patre in adoptiua familia conſtituto matre & fratre licet in hac ſucceſ. pater ex ſe matrem excludat: tamen quia talem patrem frater defuncti uincit, materq; ipſum fratrem. mater patri præfertur. non ex ſeipſa, ſed ex fratris perſona.

133 Auus matri non anteponitur in ſucceßione per tertulianum ſed bene pater matri.

134 Si uinco uincentem te, multo magis uinco te.

135 Quando ille qui eſt remotior me excludit eum, qui excludebat me ipſe ſuccedit: & ego excludor. quod tamen limita ut ibi.

136 Qñ ille qui eſt remotior me excludit me quia deficit conditio: qua uocabar, non potero admitti.

137 Statutũ fœminas excludẽs an dicatur odioſũ, uel fauorabile.

138 Irrationabilis fauor dicitur odioſus.

139 Statutum fœminarum excluſiuum uidetur naturam accuſare quare maſculos non genuerit.

140 Ad maſculos ſolũ pertinet propulſatio iniuriæ defuncti.

141 Fœmina non poteſt facere pacem de nece defuncti, limita quandiu extabũt maſculi.

142 Debentes habere pacem cum hæredibus defuncti, an etiam debeant cum mulieribus, & de duplici inimicitia ibidem.

143 Honeſtas familiarum conſeruatur per diuitias. pereuntq; ipſæ familiæ propter inopiam.

144 Egeſtate ſordẽtibus uita eſt ſupplicium: & mors ſolatium.

145 Per maſculos conſeruatur æterna memoria aſcendentium.

146 Statutum excludens fœminas licet non exprimatur in eo tamen ſemper uidetur factum in fauorem maſculorum.

147 Statutum ſi excludat propter ſexum dicitur odioſum, ſed ſi fauore agnatorum dicitur fauorabile. & quomodo hoc cognoſcatur.

148 Diſpoſita per ius ciuile poſſunt in totum tolli per ſtatuta.

149 Pater aliquid relinquens filiæ ſimpliciter in teſtamento, an uideatur relinquere pro dote, ut dicatur dotata, & ſic excludatur.

150 Filia ſi non uult dotari nec nubere ſed caſtitatem ſeruari ut patri ſuccedat, an dotata dici debeat.

151 Filia tempore quo dotatur, an poßit ſibi reſeruare ius ſuccedendi patri ſuo.

152 Maſculis non eſt perfectè ius quæſitum uiuente patre: ſed ſolùm quædam impropria ſpes ſuccedendi, quæ etiam poteſt per teſtamentum tolli.

153 Pater promiſit dotem pro filia, ſed noluit ſoluere, deceßitq; ea non ſoluta, an filia excludetur ſtante prædicto ſtatuto ſi hæres uelit dotem ſoluere.

154 Statutum ꝗ maritata non admittatur ad ſucceßionem, an locum habeat in filia quæ fuit nupta, ſed tempore mortis patris remanſit uidua.

155 Dotata etiam dicitur quæ dotem recuperauit ſoluto matrimonio.

156 Legatum filiæ factum ſi uidua erit tempore mortis patris, ut debeatur, an ſufficiat illam fuiſſe uiduam licet poſtea maritetur.

157 Statuto ſimpliciter excludente dotatam à patre uel matre, an excludatur dotata ab auo uel auia.

158 Statutum excludens fœminas an locum habeat in puellis iudæorum.

159 Quòd maſculus fœminam excludat eſt de lege Moſaica.

160 Nullus ſapientior Moiſe.

161 Statutum prædictum an locum habeat in fœmina maritata & dotata antequam fieret ſtatutum.

162 Statutũ utrũ trahatur ad præterita, an ad futura tantũ.

163 Statutum dotatam excludens an requirat debentẽ dotare interpellatum fuiſſe, an uerò ſufficit quandocunq; dotem offerre.

164 Verbum fuerit à ſtatuto prolatũ põt dupliciter intelligi.

165 Filius naturalis tantũ an excludat legitimas & naturales filias uirtute ſtatuti, ꝗ ſtantibus maſculis &c.

166 Filius naturalis natus ex concubina retenta in domo indubitata, an & quando filiorum appellatione ueniat.

167 Lex ubi poteſt operari in proprio ſignificato, trahi nõ debet ad impropium.

168 Vulgò quæſiti, nepharij, inceſtuoſi, adulterini, & id genus an ueniant filiorum appellatione.

169 Lex uel ſtatutum quando naturam conſiderat ſemper appellatione filij uenit naturalis.

170 Filius naturalis ſi ſit legitimatus an excludat filiam fœminam.

171 Legitimatus habet uerum ſtatum legitimum, licet non habeat uerum principium.

172 Si quis recipit emphyteoſim pro ſe & filijs ſuis naturalibus & legitimis, non uenit legitimatus. fallit in legitimato p ſequens matrimoniũ. & quid de legitimatis alijs legalibus modis.

173 Adoptiuus uel arrogatus an excludat filiam ſtatuti auctoritate.

174 Statutum loquens de filio non habet locum in adoptiuo.

175 Si

175 Si quis recipit emphyteoſim pro ſe, & filijs ſuis, nõ ueniunt filij adoptiui.
176 Iura dicentia filium legitimum & naturalem grauatum reſtituere poſſe detrahere duas quartas, locum non habent in filio adoptiuo ſeu arrogato.
177 Statutum excludens fœminas filijs maſculis extantibus an locum habeat in filijs religioſis.
178 Caſus omiſſus à ſtatuto relinquitur diſpoſitioni iuris cõis.
179 Priuilegium dotis non trahitur ad dotem fictam.
180 Legitimatus per reſcriptum principis ſiue per oblationem curiæ quo ad patrem ſolũ poteſt dici legitimatus.
181 Pater ſi relinquat filiam dotatam, & filiũ maſculũ atq; nepotem ex alio filio præmortuo, an iſte nepos admittatur ad portionem ad quam filia, admitteretur an maſculus, an uerò ſimul admittentur.
182 Statutum excludens filiam fœminam extantibus maſculis locum habet etiam extante nepote ex filio.
183 Filiorum appellatione de proprio ſignificato continentur filij & nepotes
184 Beneficia conceſſa filijs extenduntur ad nepotes. limita ubi nemini ſit præiudicium.
185 Statuto dicente q filia dotata non ſuccedat patri ab inteſtato, ſi pater deceſſit inteſtabilis ut putà furioſus uel aliter incapax teſtamenti: an ſit locus ſtatuto.
186 Statutum diſponens de defuncto ab inteſtato, utrum locum habeat in inteſtabili.
187 Inteſtatus propriè dicitur, qui cum poſſet teſtamentum facere teſtatus non eſt.
188 Communi uſu loquendi attento appellatione inteſtati uenit etiam inteſtabilis.
Sic etiam in ſtatutis propter communem loquendi uſum receditur à propria ſignificatione ibidem.
189 Verba ſtatuti prolata ab idiotis intelliguntur groſſo modo. Prolata uerò à pitis prout iuriſtæ loquuntur.
190 Filia à patre dotata, an excludatur à ſucceſsiõe matris ſuæ.
191 Filia dotata à patre de bonis patris non ſuccedit patri: ſed in bonis maternis ſic.
162 Excluſio reſtringitur ad cauſam, limitatur niſi uerba ſtatuti ultra procederent, & in aliud ſonarent.
193 Filia per ſtatutum excluſa à ſucceſsione aſcendentium eſt etiã excluſa à ſucceſsione materna.
194 Pater dotando filiam ſi dixerit doto filiam meam in. c. cum hoc q nihil petere poſsit de hæreditate materna an à ſucceſsione matris excludatur filia, remiſsiuè.
195 Statuto in rubro dicente q filia dotata nõ ſuccedat, & in nigro ſpecialiter diſponente q filia dotata à patre non ſuccedat matri, an intelligatur etiam excluſa à ſucceſsione matris.
196 Statutum excludens filiam à ſucceſsione aſcendentiũ, an uideatur etiam excludere à ſucceſ. collateralium.
197 Excluſio in uno non inducit excluſionem in alio.
198 Per immiſtionem quam facit filius hæreditas deſinit eſſe hæreditas patris: & efficitur patrimonium filij.
199 Renuntiatio etiam cum iuramento facta per filiam de bonis patris, non præiudicat filiæ quin ſuccedat fratri.
200 Filia dotata excluſa à ſucceſsione patris, an ad bona patris reſeruata filijs ex gratia admittatur.
201 Excluſio filiæ dotatæ, an extendatur ad bona exiſtentia extra territorium ſtatuentis.
202 Diſpoſitio non extenditur niſi ad ius diſponentis.
203 Quando unum & idem cenſetur diuerſo iure, illud habetur pro duobus.
204 Adire uidetur qui bona tangit.
205 Lex uel ſtatutum inhabilitans perſonam ſubiectam ſortitur effectum quocunq; uadat perſona illa.
206 Decretum unius territorij effectum ſuum extendit ad alterius territorium.
207 Contentio inter maſculum & fœminam dotatam de hæreditate paterna finienda eſt in patria, cui ſubditi ſunt.
208 Cum diſputatur de aliquo uniuerſali particulares res ſub illo contentæ non conſiderantur.
209 Perſona poteſt in loco cui ſubeſt collectari etiam pro rebus exiſtentibus in alieno territorio, & de ueritate.
210 Nullus priuatus poteſt habere diuerſa patrimonia.
211 Conſuetudines quando ſunt diuerſæ in diuerſis locis, una illarum tantùm attenditur.
212 Priuilegium eſt hominibus conceſſum, ut liberè teſtari poſsint.
Et quare olim teſtari nefas erat ibidem.
213 Nullus cogitur ad obſeruantiam ſui teſtamenti, at quoties & quandocunq; uult illud poteſt reuocare.
214 Stante ſtatuto fœminarum excluſiuo poteſt teſtator filiam dotatam præterire, & nihil ei relinquere.
215 Prohibitio certarum perſonarum eſt aliarum prouiſio: & econtra.
216 Qualiacunq; ſint uerba ſtatuti defunctus ſemper præſumitur diſpoſuiſſe ſecundum ſtatutum patriæ ſuæ.
217 Statutũ loci in quo pater habet domicilium uel ſita ſunt bona, an attendatur.
218 In loco uiri uiget ius commune, & in loco patris uiget ſtatutum, utrum attendi debeat.
219 Priuilegio mihi conceſſo & meis deſcendentibus maſculis & fœminis fœminæ maritatæ non gaudent.
Limita ut ibi.
220 Verba ſtatuti quantũcunq; generalia debent referri ad ius ciuile, non autem prætorium.
221 Filiæ per ſtatutum ab inteſtato excluſæ an poterit beneficium contratabulandi prodeſſe, & in quo.
222 Ius dicẽdi teſtamentum nullum, uel contratabulandi datur ei qui ab inteſtato primum locum in ſuccedẽdo obtinet.
223 Statuto cauetur q mater non ſuccedat filio habenti fratres carnales ex patre, ſi deceſſerit filius fratre ſuo præterito & extraneo inſtituto non turpi perſona, an mater impediatur ſuccedere propter illum fratrem.
224 Statuto prædicto ſtante an filia præterita poſsit rumpere teſtamentum patris uel aliquo iure uenire ad eius ſucceſ.
225 Filia dotata excluſa per ſtatutum & in teſtamento patris præterita licet non poſsit dicere teſtamentum nullũ: an tamen audietur ueniens per bonorum poſſeſsionem contratab.
Et ut uenire poſsit cautela eſt nu. 226.
227 Stante ſtatuto q filia dotata extantibus maſculis non ſuccedat, an poterit illa hæres inſtitui per patrem & ſic ſuccedere ex teſtamento.
228 Statutum dotatam excludens à ſucceſsione patris, debet reſtringi ut non ſuccedat contra uoluntatem patris expreſſam, uel tacitam.
229 Mulier ſi nõ appareat dotata niſi per confeſsionẽ mariti, an poſsit dici dotata, ut excludatur à ſucceſsione patris.
230 Per confeſsiõem maritorum eſt acquiſitum ius mulieribus ad dotem.
231 Coniecturis probari poteſt aliquam fuiſſe dotatam: nec requiritur q probetur realis & uera numeratio dotis.

Et quæ ſint iſtæ coniecturæ ibidem.

232 Mulier maritata an in dubio præſumatur dotata, ut exclu datur à ſucceſsione patris.

233 Præſumptio ſumitur à conſuetis & à fieri ſolitis.

234 Statutum q. mulier dotata non ſuccedat ſtantibus agnatis intelligi debet ſi fuit requiſitus ille qui debet dotare: & ſic ſibi imputabit quia illum non interpellauit.

235 Statutum q. quis non audiatur niſi ſatiſdederit, intelligitur, ſi ſatiſdatio fuerit requiſita.

236 Vbi dies eſt incerta ſemper requiſitio eſt neceſſaria.

237 Statuto cauetur q. mortuo uiro ſine liberis uxor ſibi ſuccedat in dimidiam, ur liberos babuit ſed eius mortis tempore iam obierant, an ſufficiat extitiſſe ad excludendum uxorem.

238 Si ſtatutū excludit maritatam & dotatam, an ſufficiat q. ſemel fuerit maritata licet tēpore mortis patris ſit udua.

239 Lex moſaica an ſeruari debeat in dotibus iudæorum, an uerò ſtatuta hæc locum habeant.

240 Iudæi non arctantur canonibus in matrimonijs contrahendis aut dirimendis.

241 Iudæorum ritus qui non ſunt ſpecialiter reprobati conſeruantur.

Quæſtio prima.

1 STATVTVM † dicit q́ ſoror dotata non ſuccedat cum fratribus, an ſi ſemel fuit dotata & dotem perdidit teneatur frater iterū illam dotare, aliàs non excludatur à ſuccedendo. Bal. in. l. fin. in. ij. col. C. de dot. promiſ. dicit q́ non tenetur eā iterū dotare per. l. ſi qs teſtamento. § primo. ff. de lega. i. nullam tamen mentionem facit de gl. & doctrina Barto. in. l. ſi cum dotem. §. ſi poſt ſolutum. ff. ſolu. matri. Vnde verius videtur q́ dictum Bal. debeat limitari ſecundum diſtinctionem Bar. in. d. §. ſi poſt ſolutum. Pro bald. tamen facit quià iſtud ſtatutū videtur eſſe correctorium iuris cōis meritò intelligi debet de prima vice. argu. l. bone. §. hoc ſermone. ff. de verb. ſignifi. Mihi tamen magis placet dicta limitatio, maximè quia dictum ſtatutum videtur aliqualiter fauere iuri communi dum fratrem arctat ad dotā-
2 dum eam, † quoniam ſi mulier nō habet aliunde vnde ſe dotet de iure communi cogitur frater eam dotare, vt voluit barto. & alij doc. in. l. i. ff. ſol. matrimo. & tetigi. ſ. § l. Secus tn̄ putarem vbi frater vel quis alius teneretur ad dotandum mulierem ex diſpoſitione hominis, & ita dicit dō. Io. de imo. in. d. §. ſi poſt ſolutū allegans ad hoc. l. plane. §. i. ff. vt in poſ. leg. iuncta. l. ſciendum. ff. qui ſatiſ. cog. Sed illa iura potius faciunt in contrarium, quia in. d. l. ſciendum. obligatus erat ex diſpoſitione legis, & tamen ſi fideiuſſor deſinit eſſe
3 ſoluendo non tenetur iterum cauere, † & ſic mitius agitur cum. l. quàm cum homine. argumē. l. celſus. ff. de arb. Tu ergo allega tex. in. l. veluti § hæc. ff. de edē. iunctis nota. per barto. poſt Cyn. ibi & iuncta. l. fideicommiſſa § ſi quis. de legatis tertio. in quibus iuribus probatur q́ dictio rurſus intelligitur in diſpoſitione hominis de ſecunda vice tantùm, faciunt etiā ad hoc notata per Bald. in. l. qui per ſalutem. ff. de iureiuren. & per Roma. in. l. prætor. §. hoc interdictum. in fi. in additio. nouis. ff. de oper. no. nuncia. & bald. in. l. ſi
4 ſocius p̄ filia. ff. pro ſocio. Cōcluſio videtur q́ † frater teneatur ſororē dotare totiēs quotiens fuerit oportunum cum limitatione tamen bar. in. d. §. ſi poſt ſolutum. quia eadem ratio militat quæ in patre &c.

Quæſtio ſecunda.

5 STATVTO † & iure lombardò cauetur q́ ſi frater dotet ſororem ſuccedat patri in totum, modo frater anteq̄ dotaret ſororem deceſsit relicta filia. Quæritur an iſta filia poſsit amitam dotare, & ſic eam excludere à ſuccedendo. Videtur q́ non, quia amita dicit ſe dēre habere dimidiā hęreditatē patris ſui, q̄a licet frater ſuus haberet illud priuilegium eam dotandi & ſuccedendi, tamen iſtud priuilegium non tranſit in filiam ſuam, quia erat priuilegium perſonale conceſſum propter dignitatem maſculini ſexus. In contrarium videtur propter generalitatem. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. & l. venditor. §. ſi conſtat. ff. communia prædio. Et ſi diceretur q́ iſtud ſtatutum eſt contra ius naturale q́ filios ad ſucceſsionem parentū vocat, vt. ff. de bo. dam. l. cum eō. & l. ſcripto. ff. vnde liberi. & ſic ſtatutum quod excludit filiā videtur odioſum. Dic q́ certam quotā filijs deberi non eſt à iure naturæ, & hoc apparet, quia taxata eſt in auc. de trien. & ſemiſ. § penult. Sed pro amita facit. l. priuilegia. ff. de regu. iur. & l. ex pluribus. ff. de adminiſtratione tutorum, & quia in multis melior eſt conditio maſculorum. l. in multis. ff. de ſtatu homi. l. prima. C. de adulte. & ibi per Cyn. & quia ceſſat ratio excludendi amitam, quia lex voluit ſucceſsionē remanere apud maſculos, ſed iam defecerunt maſculi, ergo &c. Sed pro ipſa nepte facit. l. ſi minor. ff. de adminiſtratione tutorum, & quia ipſa eſt hęres vniuerſalis patris ſui & in omne ius ſucceſsit, vt. ff. de regulis iuris. l. hæres. &
6 quia † ſufficit ſemel perueniſſe ad cauſam q́ amita debeat eſſe dote contenta. argu. l. cum bonis. ff. de curato. furio. & quod not. in. l. ſi quis hac. de bonis liberto. & in. l. titia. §. vſuras. de lega. ij. & l. in. i. cum quidā. §. fiſcus. de vſuris. Multi conſuluerunt q́ amita admittatur ad dimidiam hæreditatis. Et adducunt vltra prædicta. l. pater deſeruit. & l. quędam § nihil intereſt. ff. de edēdo. & l. actione. §. publicationem. ff. p ſocio. & l. cum hęres. ff. de diuer. & tempo. præſcri. & l. cum hæredes. ff. de acqui. poſſeſ. Alij conſulentes in eadem quęſtione diſtinguūt, aut frater deceſsit anteq̄ pater, & tunc vera ſit opinio prędictorum conſulentiū. Aut deceſsit poſt mortem patris, tunc quia iā ius eſt quęſitū in perſona filij tranſmitti illud ad hęredē etiam fœminam, vt. l. cum antiquitas. C. de iure deliberan. & l. prima. C. de his qui ante aper. tabu. & l.
7 i § in nouiſsimo. C. de cadu. tollē. † Et quia ſufficit q́ ſemel fuerit ius q̄ſitū. l. videamus. ff. quod metus cā. & in hanc partem inclinat bald. in. l. fina. C. de in ius vocan. & Albe. de roſa. referens ſe ita obtinuiſſe in ſecunda parte ſtatutorum. quęſtione. ci. facit quod dicam. j. proxima quęſtione.

Quæſtio tertia.

8 AN dotata † per fratrem eo mortuo relictis hæredibus extraneis aliquid petere poſsit in bonis patris
9 Videtur quòd ſic, quia † ad tempus fuit excluſa, ergo poſt illud tēpus reintegrata intelligitū & admiſſa videtur

vr̃ vt nunc ſuccedat in hereditate dicti primi parentis
ꝑ notata ꝑ Bar. in. l. fi. ff. ad ter. Et faciũt in argumẽ-
tum. l. ſcire. §. tãdiu. ff. de condi. fur. & in. l. delictis.
§. ſi detracta. ff. de noxa. & in. l. i §. fi. de cur. furio. &
l. i §. expectandi. de ſecun. tabu. & l. q̃diu. ff. de acqr.
here. itẽ qa prohibitum ad tp̃s poſt tp̃s vr̃ permiſſum
l. imperatores. ff. de poſthu. l. ſtatu liberi. §. ſtichum. de
10 ſtatu liber. † nã ſtatutum hoc põt facere ꝙ qui fuit he-
rea ad tp̃s poſt tp̃s eẽ deſinat & alius ſit hr̃s ĩ totũ vel
in partem, quia hoc facere poteſt miles ex priuilegio.
l. i. in priu. de teſt. mili. & l. in ſubſtitutione filij. ff. de
vulg. & pupil. I-ẽ quia talis filia excluſa à ſtatuto di-
citur heres anormala, vt refert Bar. in. l. ſi auus. C. de
11 libe. preteritis † & illud quod eſt anormalum nullam
regulam iuris communis ſequitur, ſed quatenus eſt di
ſpoſitum de eo eatenus eſt iudicandũ & non vltra, ar
gumento eius qđ dixit gloſ. de tutela matris, vt refert
Bal. & Ang. in auc. matri & auie. C. qñ mulier tutele
officio fungi poteſt. Item quia cauſa dicti ſtatuti eſt
cauſa filiorum maſculorum, vt pulchrè decidit Cy.
in. l. publico. C. de adulte. & Bal. in. d. l. ſi auus. Bar
tol. in. l. ij. §. videtur. ad tertul. & in. l. liberorũ. de ver.
ſigni. & eleganter conſuluit Rom. in ſuo conſi. cccxi.
12 † Cum ergo ceſſat ratio finalis ſtatuti propter mortẽ fi
lij defuncti ſine filijs maſculis q medio tpe obſtitit di-
cte filie ceſſare debet diſpoſitio dicti ſtatuti argumẽ. l.
adigere. §. q̃uis de iure patron. & quod no. Cy. & bal.
in. l. generaliter. C. de epiſco. & cleri. & notatur in. l.
13 titia ſeio. §. vſuras. de leg. ij. Maximè cum dictum † ſta
tutum ſit odioſum. l. maximum vitium. C. de lib. pre
te. ergo reſtringendum vt res facilius redeat ad ſuã na
turam. argu. l. ſi vnus. § pactus ne peteret. ff. de pac. er
go neceſſario ſequitur ꝙ tale ſtatutum infringens re-
gulas iuris communis prohibendo ſuccedere tempo-
re vite fratris ſui & filiorum deſcendentium maſculo-
rum poſt ipſorum mortẽ & defectũ ad ius cõe reinte-
gretur vt nũc ſuccedere poſſit. Et iſta pars adiuuatur
auctoritate Bart. in. d. l. fi. ad tertul. & Bald. in. l. ſi qs
poſthumos §. ſi filius. ff. de libe. preter. & in dicta. l. ſi
auus. In cõtrariũ ꝙ mortuo filio poſt immixtionẽ
factã in hr̃ditate pr̃is ſui. filia ad pr̃is hr̃ditatẽ non poſ
14 ſit reuerti. † nam in hac ſucceſsiõe ab inteſtato ipſe ad
mittitur qui reperitur proximior tpe mortis teſtatoris
& additiõis hereditatis. l. ſi quis exheredato. in princ.
de iniuſt. teſta. & l. fi. ff. de condi. inſtit. Sed iſte filius
fuit proximior tẽpore mortis patris excluſa ipſa filia
15 ergo &c. † Item poſteaq̃ filius ſe immiſcuit iuncta in
cipit eſſe hereditas patris cum ſua intantũ ꝙ amplius
nõ debet hæreditas patris denominari. l. ſed ſi plures
16 §. fi. ff. de vulg. & pup. † arbitratur. n. ſtatutũ dotem eſ
ſe congruam portionem mulieris dotate, vnde extan
tibus maſculis vr̃ ipſam cõtemplatione talis dotis ex-
heredaſſe. arg. l. qui volebat. ff. de here. inſti. iũctis no
tatis in auc. nouiſsima. C. de inoffi. teſtamento. vñ vi
detur ſtatutum hanc legitimam redigiſſe ad dotẽ poſt-
ea q̃ de reſiduo eam excludit. Et hoc clarum eſt poſſe
ſtatutũ facere, vt notat Cy. in. l. ſancimus. C. de nup.
Item illa verba extantibus maſculis videntur condi
tionalia cũ habeant diem incertam. l. dies incertus. &
l. quibus diebus. §. quidam titio. ff. de condi. & demõ.
17 † In conditionibus autem traditur regula quòd ſuffi-
cit eam conditionem ſemel exiſtere etiam ſi non duret.
l. penulti. de condi. inſti. quia ois excluſio dicitur per
petua. l. diſt. c. l. & l. ſi ſeruus. de pen. ff. & c. ex lr̃is.
de cõſt. Et maximè videnẽ hec vera in materia de qua
loquimur in qua ſi diceremus filiã ſuperſtitem admit-
ti poſt mortẽ filij qui ſe immiſcuit rumpimus duas re-
gulas iuris, vnam ꝙ filius fuiſſet heres pro parte tem
poris & pro alia parte filia. Secundam ꝙ filius ſemel
18 heres deſineret eſſe heres † qđ iura non patiuntur. l. he
reditas. ff. he. inſti. l. ſed ſi ſine. §. qđ papinianus. de mi
no. Ex qbus vr̃ ꝙ filia ſemel excluſa per ſuperexiſtẽ-
tiam maſculi intelligatur perpetuò excluſa, licet. n.
cã excluſionis. ſ. maſculina proles ceſſet, non tñ ceſſat
diſpoſitio iam imperfecta pretextu dicte cauſe arg. no
tatorum per Io. an. in. c. deceat. de reg. iur. in mercu.
19 Decidendo veritas videtur ꝙ aut † ſtatutum ſimpli
citer & indiſtinctè dicit filiã dotatam non admitti ad
ſucceſsionem patris, & tunc perpetuò debet eſſe exclu
ſa. Et ita procedãt allegata pro iſta vlti. parte. Secus ſi
loquaẽ per dictiones ſuſpenſiuas, vt putà quoad vel
quouſq;, vel donec maſculus ſuperſit, & tunc ꝑꝑ de
fectũ maſculi reintegratur filia ad ſuccedẽdum, & ita
ꝓcedãt allegata ꝓ prima pte. Et iſta cõcluſio colligitur
& eſt cõis ſnĩa doc. videlicet Bal. in. c. l. §. cum etiam.
ad fi. in tit. ep̃m vel abbatẽ. & in. c. l. de bñficio fœmi
næ, & Sal. i. l. fi. C. de repu. he. & Cy. & Sal. i. l. i. C.
de adul. Imol. in. l. mulieri & ticio. ff. de cõdi. & dem.
Ang. in. l. antiqui. ff ſi pars he. pe. Io. an. in rub. de ſuc
ceſ. ab inte. & Bal. in. l. ſi quis filium. C. de inofficio
ſo teſtamen. & Bal. in. l. ſi qs poſthumos. §. filiũ. & ibi
ẽt Imo. tangit. ff. de lib. & poſth. vide Ang. in. l. q̃diu
C. q admitti. & facit quod dixi. ſ. ꝓxi. q. & vide bal.
in. l. iij. C. quando dies leg. ce. & bal. & Ang. in. l. gal
lus §. & quid ſi tantũ in fi. ff. de lib. & poſth. & Imo.
in. l. is qui ſoluẽdo. ff. de here. inſti. & Bal. in. l. ſed ſi
20 qs. in. vi. col. C. de ſecun. nup. † Et ita fiat cõcordia in
ter collegium Senenſe & collegiũ Paduanũ, qa colle-
gium paduanũ loquitur qñ ſtatutum loquitur ꝑ ver-
ba ſuſpenſiua vel conditionalia. Collegium verò Se
nenſe qñ ſtatutũ ſimpliciter loquitur, & ita hãc cõtro
uerſiã dirimit ſublime collegium Bononiẽ. ꝓut refert
& ſequitur Pet. de anch. in ſuo cõſi. ccxciij. alias. ccci.
incip. In chriſti noie probabiliter. & in cõſi. xxiiij. in-
21 cip. in chriſti noie hec quæſtio. † Predicta tñ oia ꝓce-
dunt qñ ille filius ante mortem ſe immiſcuit hæredita
ti paterne. Quid autem ſi ſe non immiſcuiſſet, ſed ſta
tim mortuo patre deceſsiſſet, an etiam ſi ſtatutum lo-
quatur ſimpliciter ꝙ extantibus maſculis fœmina do
tata non ſuccedat, an hoc caſu poterit filia reuerti ad
bona paterna. vide pulcherrimam allegationem &
deciſionem Alberi. de ro. in ſecunda parte ſtatutorũ.
quæſtione. cv.

Quæſtio. iiij.

22 SED CADIT vna dubitatio † quid ſi ſtatutũ
ſimpliciter dixerit ꝙ filia dotata nullũ regreſſum ha
beat ad bona paterna contra fratres aut hæredes parẽ
tis defuncti, an illud verbum fratres intelligaẽ de fra-
tribus ipſius filie excluſe, an verò etiã de fratribus ip-
ſius defuncti, & ſic de patruis filie. Hijs diebus con
ſului ꝙ intelligatur etiã de fratribus defuncti ſecutus
in hoc conſiliũ Ro. in ſuo cõſi. xvi. quod eſt notan-
dum. Adde tamen ꝙ prima facie vr̃ dicendũ ꝙ debet
intelligi de fratribus ipſarum mulierũ duntaxat, quia
fundata eſt intentio earũ de iure cõi cũ ſint de liberis de
functe perſone, & prima cauſa eſt in ſucceſsione libe-
rorũ. auc. in ſucceſsione. C. de ſuis & legi. & in auc. de
23 hære. ab inteſt. §. i. quinimò † ſpecialiter eſt prouiſum
ꝙ ipſe fœminæ & ex eis deſcendentes preferanẽ agna-
tis tranſuerſalibus cuiuſcũq; gradus ſine diminutiõe
alicuius partis, vt in dictis iuribus. & nota. in. l. fi. C.
de ſuis & legimis. Preterea nõ poteſt negari ꝙ ille ter

minus contra fratres non ſit ambiguus & obſcurus ex
24 eo ꝙ eſt nimis generale & indiſtinctè poſitus, ergo † in
dubio illud ſtatutum debet intelligi ſecundum ius cõ
mune vt minus lędat illud q̃ ſit poſsibile. l. ſecunda.
C. de noxa. cum ſimili. per conſequens videtur debe-
re intelligi de fratribus ipſarum fœminarum. Et quia
non eſt veriſimile ꝙ legiſlator ſeu ſtatuti prędicti ſic in
uoluto & confuſo ſermone voluerit huiuſmodi fœ-
minas ſi non extiterint aliqui fratres ipſarum exclu-
dere nõ facta aliqua ſpecifica declaratione per dictos
agnatos aduerſus quos lex in fauorem ipſarum fœ-
minarum deſcendentium ſpecialiter prouidit, vt in. §.
penultimo & fi. inſti. de hęredi. ab inteſta. &. l. fina. ff.
de ſuis & legitimis. Accedit etiam quia vix à iure per
mittitur quòd etiam expreſsè poſsint tales perſonę q̃
ſunt de numero liberorum ab hęreditate parentũ per
ſtatutum excludi. §. prohibemus. in auc. de trien. & ſe
miſ. no. in. l. ſancimus. C. de nup. per Dy. in regula in
25 dultum. de reg. iur. ergo † per velatam & obſcuram
diſpoſitionem quæ aliter poteſt intelligi nullo mõ de
bet dici hoc eſſe compræhenſum. Et talẽ rationem in
ſimili facit tex. in. l. illa inſtitutio. ff. de hęredi. inſtit.
Facit quòd no. Io. an. in. c. eos. de immu. eccl. in. vi.
& in. c. romana. §. contrahentes. de fo. compet. eodem
lib. Et pro hoc patet non obſtare quod dicitur de ho-
nore maſculinę prolis & conſeruatione familię, quia
illud videtur procedere quãdo firmiter apparet ꝙ ta-
lis eſt intentio ſtatuentiũ, ſed in caſu noſtro magis ve-
riſimiliter appet de oppoſito vel ſaltim ſumus in am
26 biguo ergo &c. Adducit ẽt pro hac parte, q̃a † verba
dicti ſtatuti gñalis loquunt de frĩbus ergo dẽnt itelligi
de frĩbus ipſaꝝ fœminaꝝ, nõ ãt de frĩbus defuncti,
q̃a iſta eẽt iniquiſsima, interp̃tatio ꝓ quã excludit fœ
mina magis defuncto proxima. argu. l. aſsiduis. C.
qui po. in pig. habe. Statuta enim ſic debent intelligi,
vt ſi verba repugnent vt minimum contineant iniqui
tatis. l. quotiens ſermo. ff. de reg. iuris. Facit in ſimili
quod dicunt docto. quòd ſtatutum excludens fœmi-
nas extantibus fratribus defuncti intelligitur de fratri
bus primi gradus tantùm, non autem ſecundi & ter-
tij gradus hoc ẽ de fratribus cõſobrinis. Ita Bal. i ſuo
conſil. incip. In chriſti nominè. Si mei non extãt &c.
& Bal. in. l. lucius. §. q̃ſnũ. ff. de leg. iij. accipi. n. debẽt
verba in potiori ſignificato, & per prius nõ ꝓ poſte-
27 rius. Vnde Bal. in. l. l. C. de ſucceſ. edic. dixit ꝙ † ſtã-
te ſtatuto ꝙ ſi extat patruus mater non ſuccedat, ſi ex-
tat patruus magnus mater non excluditur, quia cum
nihil ſit cautum de patruo magno ſtandum eſt iuri cõi
28 & generali, & ibidẽ dicit Bald. ꝙ † ſtatutum faciens
mentionem de nepote non habet locum in pronepote
niſi ſit caſus fauorabilis & nemini noceat allegat. l.
cui eorum. § finali. ff. de poſthu. Idem voluit Bald.
in. l. iubemus. §. finali. C. ad trebel. vbi dixit in. d. ſta-
tuto de fratre debemus ſequi verborũ arctitudinem
non extenſionis plenitudinem. Idem Bald. in. omnes
populi. in. xij. col. de iuſti. & iur. & Pe. de anch. in re
pe. c. canonum ſtatuta. in. ver. quid de patruo. de con
ſti. Idem bal. in. l. hac edictali. §. qua obſeruatione. C.
de ſecun. nup. vbi dicit quòd † ſtatutũ loquens ſim-
29 pliciter de nouerca non debet extendi ad nouercã ma-
gnã. bal. tamen in. l. quod vero. ff. de leg. ponit vnam
aliam limitationem, videlicet ꝙ ſi ſtatutũ dicit ꝙ ex-
tante patruo matertera, non ſuccedat quòd patruus
bene excludet materteram magnam, quia verba ſtatu
ti non repugnant huic caſui, imò eſt verior ratio in ex
cludendo materteram magnã. & hoc approbant Ro.
& communiter docto. in dicta. l. prima. C. de ſucceſ.
edicto. Faciunt no. per baldum. in. l. vxor. C. qui ac
cuſa. non poſſ. Ioan. andr. in additioni. Specula. in
titu. de ſucceſsio. ab inteſtato. Bar. in. l. ſecunda. §. vi-
dendum. ff. ad tertullia. bald. in lege illam. C. de col-
latio. bald. in capitul. quæ in eccleſiarum. in. xiij. co-
lumna. de conſtitutio. Angel. in. l. prima. ff. de inoffi-
cioſo teſtamento. & in aucten. matri & auię. C. quan
do. mulier tutel. off. fun. poteſt. Imo. in. l. ſi dotali. ff.
ſoluto matrimo. His tñ non obſtantibus ego ſum
in eadem ſententia pro qua aliàs conſului vt ſuprà re-
tuli, & fuit apud Caſalem Montiſferrati, & poſtmo
dum idem cõſului in ciuitate Cremonę in vna opulen
30 tiſsima hæreditate, videlicet quòd † filię fœminæ ex-
cludantur nõ ſolũm per fratres ipſarum fœminarum
ſed etiam per fratres defunctę perſonę ſtãte ſtatuto de
quo ſuprà. Et pręmitto ꝙ communis opinio. ſcriben
tium eſt quòd ſtatutum excluſiuum fœminarum indi
ſtinctè dicitur fauorabile, quinimmò plus dicitur cõ
cernere publicam vtilitatem, licet in hoc articulo bal.
more ſuo variauerit, vt plenè de hac quæſtiõe dicam
infra eodem. §. & ideo hic nõ replico. Secundò præ-
mitto quòd tale ſtatutum non attento iure commu-
ni poteſt dictas fœminas excludere, quia hæreditas
fuit inuenta de iure ciuili, & donum eſt iuris ciuilis.
tex. cum glo. in. l. prima. de acquirendo rerum domi
nio. not. glo. in. l. pro hęrede. de acquirenda hæredi-
ta. l. diſtinc. ius quiritum. probat in. l. ſeruo inuito.
§. ſi à pupillo. in ſimilitudine iuris ciuilis. ff. ad trebel
lia. not. Bartol. in rubrica. de acquirenda hædrtate.
31 † Sed proprium eſt legis aliquos vocare ad hęredita-
tem alios excludere. l. lege obuenire. ff. de verbo. ſig.
&. l. fin. ff. de ſuis & legitimis. Modo ſic diſpoſita ꝓ
ius ciuile poſſunt in totum & in parte ꝓ locorum ſta
tuta immutari. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iur. Im-
mò dicit Bald. in. l. i. in. xl. colum. C. qñ non pe. par-
32 tes ꝙ † ſtatutum in loco non dicitur diſpenſatio ſed
ius commune pro quo facit, quia quælibet prouincia
habet ritus ſuos. c. illa. xij. diſtinctio. c. certificaui. de
ſepul. ergo ſtatutum poteſt dictas fœminas excludere
33 nec dicetur odium, † quia nemini facit iniuriam qui
vtitur iure ſuo. nec obſt. ſi dicitur ꝙ legitima eſt de iu
re naturali, & quòd nõ poteſt tolli per ius ciuile &c.
quia hoc eſt falſum, immò cum legitima habet certas
metas à iure ciuili aucten. nouiſsima. C. de inofficioſo
teſtamento. non minus poteſt ius ciuile quàm ius gen
tium cũ ipſum ius ciuile dederit formam. ar. l. an inu
tilis. ff. de accept. Non tamen firmo quòd ſtatutum
poſsit in totum tollere legitimam, quia hoc non mul-
tum facit ad propoſitũ noſtrum, cũ fœminę dotatę di
cantur habere legitimam, quia dos ſuccedit loco legi-
34 timę. Sed concludo ꝙ † non habito aliquo reſpectu
ad ius commune ſtatutum poteſt diſponere circa ex-
cluſionem fœminarum, & non dicitur propter hoc
odioſum. Et iſtud aſſumo mihi pro vna concluſione
ad ea quæ infra ſum dicturus, pro qua facit quia di-
ctum ſtatutum dicitur imitari. l. duodecim tabula.
per quam agnati pręferebantur indiſtinctè cognatis.
inſtitu. ad tertul. §. fi. Quòd ãt ſimus in caſu in quo ſta
tutum voluerit fœminas excludere infra oſtendam.
Secundò ad prædicta facit quia ſi ſtatutum excludit
fœminas ſimpliciter non facta mentione de maſcu-
lis, tamen eorum fauore dicitur factum, ita Bartol.
in. l. prima. §. finali. de contratabula. & Bald. in. l. pe-
go. ff. de legatis ſecundo. ad hoc pulchrè facit quòd
voluit Bald. in. l. cunctos populos. in decimanona.
colum.

col.C. de ſum.tri.in ver.itē quęro qūo cognoſcam,
vbi dicit ꝙ †quando ſtatutū excludit nepotē ex filia
videtur factum fauore agnationis, ſed ſi nepotē ex fi-
lia admittat, tūc videtur factum in odium ſexus. Sed
in quęſtione noſtra ſtatutum dicit ꝙ filia dotata & de
ſcendens ex ea &c. ergo videtur hoc factum fauore
agnationis. Pręterea hoc colligitur ex generali conſue
tudine locorum vbi ſunt talia ſtatuta. arg. l. ſi ſeruus
plurium §. fi. ff. de leg. i. l. labeo. de ſuppel. le. l. cum de
lanionis §. aſinam. de fun. inſtru. ergo ſi cenſetur factū
fauore agnationis ſequitur ꝙ illa verba indiffinita cō
tra fratres debent intelligi tam de fratribus ipſarū fœ
minarū ꝙ̄ defuncti etiam ſi fratres defuncti ſint de eadē
agnatione cuius fauore vt ſupra dixi pręfatę mulieres
36 excluduntur per ſtatutum. Facit quia † in reddenda
ratione legis vel ſtatuti poteſt multipliciter ꝑ cōiectu-
ras procedi. l. ſcire oportet. §. aliās. ff. de excu. tut. l. be-
nignius. de legi. l. in ambigua. ff. de reg. iur. l. adigere.
§. ꝗuis. de iur. pat. l. vt gradatim §. hoc ſi. de mune. &
37 hono. l. i. §. pen. & ibi Bar. de aqua plu. arcē. † Sed in
caſu noſtro nulla alia ratio coniecturari poteſt in di-
cto ſtatuto niſi amor conſeruādę familię quę ratio cū
ſit vnica debet haberi pro exprę́ſſa, vt eſt glo. no. in. l.
quamuis. C. de fideicommiſ. no. Bal. in. l. quotiens.
eo. titu. & in. l. maximum vitium. C. de lib. pręte. bo-
nus tex. in. l. nominatim. ff. de lib. & poſth. Facit qđ
no. d. Abb. in. c. ſuggeſtum. de decimis. & pulchrè in
propoſito in. c. ij. de appel. facit. l. ſcire oportet. §. ſuffi
cit. de excu. tuto. l. codicillis. §. inſtituto. de leg. ij. l. ta-
le pactum. §. fin. de pact. no. in. c. fin. de re iudi. ſi ergo
ratio ſtatuti fuit fauor agnationis quis dubitabit ꝙ il-
la verba contra fratres debeant intelligi tam de fratri-
38 bus ipſius defuncti quàm ipſarum fœminarum † ha-
bita tamen ratione prioris coniunctionis admittātur
primò fratres ipſarum fœminarum ſi extant. Si verò
non extant admittantur fratres ipſius defuncti, quia
poſtꝙ̄ verba ſtatuti poſſunt adaptari ad iſtum caſum,
ergo & mens ipſius ſtatuti locum habebit. l. iiij. §. quo
tiens, de dam. infec. l. hos accuſare. §. omnibus. de ac-
cu. Accedit pro iſta parte quod pulchrè conſuluit An
ge. in ſuo cōſi. cccxl. alias. cccl. Non ob. ſi dicitur ꝙ
39 nullibi reperitur in iure quod † quando vna ſola ratio
poteſt aſsignari in ſtatuto licet habeatur pro expreſſa
fiat extenſio ex identitate ratiōis, ſed tamen fit extēſio
ex maioritate rationis, vt patet ex dicto Bald. in. l. i.
C. de ſuc. edic. iūcto dicto eiuſdē Bal. in. l. quod ve-
ro. ff. de leg. & retuli. ſ. pręterea licet detur vnū ſpecia
le, videlicet ꝙ quando non poteſt aſsignari niſi vni-
ca ratio in ſtatuto quòd illa habetur pro expreſſa, vt
no. in. d. l. quamuis. C. de fideicom. tamen non inue-
nitur quòd tunc ſequatur aliud ſpeciale, videlicet ꝙ
ita ſit licita extenſio ex identitate rationis, ergo in caſu
noſtro non poteſt fieri extenſio ex identitate rationis,
quia reſpondeo ꝙ etiam ſi ratio non ſit ſcripta in. l. ſi
tamen non poteſt reddi mihi niſi vnica ratio, tunc fit
extenſio non minus ꝙ̄ ſi rō eſſet ſcripta in. l. & hoc ex
preſsè firmat Bal. in. l. maximum vitium. in. v. colū.
C. de libe. pręteri. & in terminis conſuluit Pau. de ca.
in ſuo conſilio. cccxxxiiij. in. vi. colum. & idem dicit
idem Pau. in. l. vero. §. de viro. ff. ſolu. mat. & aliquid
per Imo. in. l. ſi. ff. de hęredi. inſtitu. quamuis Bart. in
l. liberorum. ff. de verb. ſigni. non fuerit auſus hoc fir
mare, tamen aduertendū ꝙ Bar. ibi non innuit qđ nō
poſſet reddi niſi vnica rō, & ſic nōpōt dici ꝙ Bar. ibi
loquitur in caſu noſtro. Ex prædictis puto ſniam
pro qua conſului eſſe veriſsimā nec vllo pacto admiſ
ſo quòd ſit arbitraria iudici, ſed prędicta pars in fauo
rem agnationis & familiæ eſt ipſa pura veritas.

Quæſtio. v.

40 STATVTVM † dicit ꝙ extantibus agnatis
mater non ſuccedat vel exiſtētibus filijs filię non ſuc-
cedant nec vltra ſe extendit ſtatutum, vtrum quia de
admittendis agnatis vel filijs aliter nō diſponit exclu
ſa matre vel filiabus venient ſubſequentes in gradu ēt
cognati, putà in primo caſu auus mr̄nus excluſa ma-
tre. Videtur ꝙ ſic per. l. ij. §. videndum. ff. ad tertul.
maximè quia mater ſub nomine proprio excluditur
ergo non excluduntur alij cognati. l. tutelas. ff. de ca-
pi. diminu. Nec videtur poſſe dici quòd per illa verba
41 exiſtentibus agnatis videātur vocati ipſi agnati, † qa
verba conditionalia prout ſunt ablatiui abſoluti. l. à
teſtatore. ff. de condi. & dem. nō inducunt diſpōnem
l. ſi qs ſub cōditiōe. ff. ſi qs omiſ. cau. teſt. Præterea
ſeq̄retur ꝙ facta ſubſtōne alicui ſi ſine liberis deceſſerit
ꝙ exiſtentibus liberis viderent̄ vocati ex teſtō vel ro-
gatus inſtitutus ipſis liberis reſtituere, cuius cōtrariū
tenent cōiter doct. in. l. filius fa. §. cum quis. de lega. i. &
in. l. i. C. de condi. inſer. de quo articulo plenè dixi in
tractatu ſubſtōnū. Contra determinat Bar. in. l. i. §.
42 videndū. ff. ad ter. † ꝓ quo facit ꝙ ablatiui abſoluti
quādo proferuntur ab eo qui poteſt diſponere vñr di
ſpoſitionem inducere. caſus eſt not. in. l. fideicōmiſſa
§. cum eſſet. ff. de leg. iij. & in. l. in ratione §. iam et ſi. ff.
ad. l. fal. Facit etiam tex. in. l. ſeruo legato. §. ſi teſtator.
ff. de leg. i. vbi ei cuius contemplatione facta eſt diſpo
ſitio competit actio quamuis verba non referantur
ad eum & ibi ad hoc notat. Bart. illum textum & in
ſimili etiam nota. Bald facit text. in. l. fideicommiſſa.
43 §. interdum. ff. de legatis tertio. † Item quādo aliquis
remouetur à lucro contemplatione alterius, illi debet
applicari cuius contemplatione remouetur vt patet
in tutore qui priuatur legato ſi non gerit tutelam. l.
poſt legatum §. amittere. ff. de hijs qui. vt indig. l. pe-
nulti. C. de le. l. cum duo. §. ſi duo emancipati de coll.
bono. & ibi Barto. Et iſta pars videtur veriſsima pro
qua videt̄ caſus in. l. ſi defunctus. C. de ſuis & legiti.
hæredibus. vbi eſt expreſſum quòd quando lex ab hę
reditate vel parte excludit quempiam contemplatio-
ne alterius illud debet eis applicari quorum contem-
platione aufertur, & ibi illum textum ponderauit
bald. Præterea ſi aliter diceremus iniquum fuiſſet ſta-
tutum quod voluiſſet excludere matrem vel filiam fa
ciendo viam cognatis vlterioribus in gradu in qui-
bus vrget maior rō excluſionis, & ſic non obſtāt alle
gata in contrariū in quibus poſſunt aliter operari &
alia aſſumi coniectura. Et pro hac ſententia facit glo.
in. l. lucius. ff. de hæredibus inſti. cum ſuis concor. &
l. inter ſocerum. §. cum inter. ff. de pact. do. Facit etiam
quòd voluit barto. in. l. gallus. in principio. ff. de li-
be. & poſthumis.

Quæſtio. vi.

44 AN VALEAT † ſtatutum quòd fœmina do-
tata non ſuccedat patri extantibus maſculis. De hac
quæſtione vide per Dynum in regula indultum de re-
gulis iuris. & ibi per Ioannem andr. in mercuriali-
bus & baldum in. l. prima. §. ius naturale. ff. de iuſti.
& iure. Vide omnino barto. in repetitione. l. ſi pater.
ff. de inofficio. teſtamento. vbi dicit quòd intentio ſta
tuti videtur fuiſſe vt haberet dotem loco legitimę, &
conſeruaretur honor familię. De qua conſeruatione
notatur per Ioannem andr. in additio. Specu. in titu.
de ſucceſsio. ab inteſtato in rubrica, & per Ange. in cō
ſilio trecenteſimodecimooctauo, vbi dixit quòd tale
ſtatutum dicitur æquū. vide bald. in. l. non ſine. C. de

bo.quę lib.& in.l.ſecunda.C.de in ius voc.& in.l.
ſancimus.C.de nup.& in.l.ſecunda.C.de hȷs qui.
ad lib.procla.non licet.& in.l.certum.in prin.C.vn
de legiti.& in.l.ſi defunctus.& in.l.fin.C.de ſuis &
legi.& Anch.in repe.c.canonum ſtatuta in ver.hȷs
quoq; membris de conſti.arbitratur.n.ſtatutum do-
45 tem eſſe congruam portionem mulieris dotatę & † le
gitima non eſt aliud ꝙ portio taxata legis arbitrio p-
ſonis quibus iure naturę debetur vel quaſi debeẽ ſuc-
ceſsio,aucten.nouiſsima.C.de inoff.teſta. Appella-
tur enim debitum bonorum ſubſidium ſed mulieres
dotatę habent ſubſidiũ dotis & maritorum.l.i.C.vñ
46 vir & vxor ergo &c.† Item dos ſuccedit loco alimẽ
torum,ſed mulieribus dotatis rarò deficiũt alimenta
ergo valet ſtatutum quod talis filia dotata excludaẽ à
ſucceſsiõe patris.& plura circa hoc colliges ex dictis
remiſsionibus bald.& ex hȷs quæ dixi ſuprà in.§.i.in
quæſtione an filia dotata poſsit petere legitimam ſi
mul & dotem. Sed in contrarium vř tale ſtatutum
non valere tanquam ſit contra bonos mores & accu
ſatorium naturę quia conſtituit differentiam inter ma
ſculos & fœminas argu.l.maximum vitium.C.de li
47 be.prete. Secundò probatur quia † quod non fit per
pactum nec etiam per ſtatutum gl.ſing.in Rubr.C.de
decre.decu.quæ gl.limitatur per ſcriben.in.l. omnes
populi.ff.de iuſti.& iur.procedere, quando pactum
reprobaretur quia eſſet contra bonos mores. Sed in
caſu noſtro filia per pactum ſe nõ excludit.l.pactum
quod dotali.C.de collatio.& ibi dicitur quòd tale
pactum eſſet contra bonos mores ergo &c.Tertiò fa-
48 cit quòd † legitima debetur iure naturę vt in aucten.
de trien. & ſemiſ.§.hoc nos.& in.§.pręmium itaq; in
auc.de hęre.& fal.& in.l.ſi.in prin.ff.de bon.dam.
& l.ſcripto.vnde libe.& in.l.i.§.æquè de impo.lucr.
deſcrip.libr.x.Quartò probatur quia alimentatio fi-
lȷ iure naturæ à patre viuente dependet.l.i.§.hinc de-
ſcendit.ff.de iuſt.& iure.ita poſt mortem ipſius & ob
hoc eſt cõſtituta legitima vt eſt caſus in.§.prohibemus
in aucten.de trien.& ſemiſ.ergo tale ius naturę nõ po
teſt per ſtatutum tolli.§.generalia inſti.de iure natura
li cum concor. Prima tñ pars videtur verior,quia
49 omnes tenent quòd † poſito quod legitima non poſ-
ſit in totum tolli per ſtatutũ poteſt tamen diminui pro
ut in caſu noſtro in quo dos fuit ſubrogata per ſtatu-
tum loco legitimę vt ſuprà dixi & habetur plenè per
Cyn.in.l.ſancimus.C.de nup.per Iaco.de bel.in.d.
§.pręmium per Alberi.de roſ.in.ȷȷ.parte ſtatutorum.
q.xcix.vbi dicit ꝙ in hac opinio.ſunt communiter
omnes docto.& facit quod dicimus in ſimili de ca-
thedratico quod diminui poteſt nõ in totum tolli.c.
conquerente de officio ordinarȷ,& in decimis.c. tua
& ibi Innocen.de decimis.facit quod voluit Bald.in
50 d.§.ius naturale vbi dixit quòd† licet ſtatutum nõ poſ
ſit tollere cognationem poteſt tamen tollere ius ſucce
dendi ſicut tollitur emancipatione.l.tutelas.ff.de ca-
pi.dimi.& ſic ſecundum eũ valebit ſtatutum ꝙ filia
dotata non poteſt dicere teſtamentum patris nullum.
51 & plus dicit quòd † ſi ſtatutum filię nihil habenti om
nia deneget adhuc valebit,ſed poterit petere alimenta
pro quo dicto ꝙ valet ſtatutum quòd filia dotata nõ
poſsit dicere teſtamentum nullum , facit quia poſito
quòd de iure naturali ab inteſtato deberetur hęreditas
filȷs tamen † quòd eis præteritis competat ius dicen
52 di nullum non eſt de iure naturali,quia iſtud ab initio
fuit introductum ratione patrię poteſtatis quòd patet
quia emancipatis non competebat quæ patria pote-
ſtas eſt de iure ciuili inſti.de patria poteſta.ſicut & ius
querelandi eſt etiam introductum de iure ciuili,to.ti.
ti.& C.de inoff.teſt.ergo iure ciuili bene poteſt tolli.
Alȷ etiam dicunt quòd hęreditas vel legitima non de
betur de iure naturali prout latè proſequitur Dyn.in
d.c.indultum latè etiam proſequitur an ſit debita de
iure gen.quòd naturale appellatur & an illud ſit im-
mutabile per ius ciuile, & concludit quòd ſic per
eum.

Quæſtio.vȷȷ.

53 AN ILLVD † ius pręrogatiuũ quòd ex for-
ma ſtatutorum habent maſculi vt ſuprà tollatur mi-
nima capitis diminutione putà arrogatione vel emã-
cipatione. Videtur quòd ſic quia per talia ſtatuta
reducti ſumus ad ius antiquũ quo agnati pferebãtur
cognatis. Sed tale ius tollebatur minima capitis dimi-
nutione.§.ſi.inſti.de legi.agna.tu.ergo &c. Tamen
aduerte quia illud erat verum intra fratres & ſorores
& patrẽ et filium inter quos p minimam capitis dimi
nutionem non tollebatur ius agnationis.l.iȷ.C.de le
gitimis tut.§.fin.inſti.de legi.agna.ſucce.ergo idem di
cemus hodie. Sed ſi vltra illas perſonas reperiañ ſta-
tuta quæ maſculos præferant fœminis tunc videtur
dicendum quod ſi hoc fit ſub ciuili nomine putà dicit
ſtatutum quòd agnati præferantur cognatis prout in
partibus vltramontanis vt refert Ioan.fab.in.d.§.fin.
inſtit.de legitima agna.tu.& tunc fortaſſe tale ius tol
leretur per capitis dimi. Et ſi dicitur quòd iſtud ius ꝙ
ex ſtatuto datur non datur ex.l.xȷȷ.tabu.& capitis di
minutio ſolum tollebat ius.xȷȷ.tab.non autem aliarũ
legũ poſteriorũ vt eſt caſus in.l. tutelas.ff.de capi.di-
mi.Reſpond.quòd illud ideo eſt quia alię leges pręter
l.xȷȷ.tab.ſolebant ius ſi quod tribuebant tribuere ſub
nomine naturali quod non confunditur capitis dimi-
nutione.d.§.fina.vt dicit text.in.l.tutelas in verſi.ex
nouis autem.legibus.ff.de capi.diminu.& hoc ſenſit
ibi Bar.in ſua diuiſione.vnde etiam ſi leges nouę ali
quod ius pręrogatiuum dediſſent ſub nomine ciuili il
lud ius tolleretur capitis diminutione quod etiã ſen-
ſit Bal.in.d.l.tutel.quamuis Ioan.fabri.in dicto.§.ſi.
dixerit contrarium & male. Et iſta tene menti qa in
contingentia facti poſſem facere tibi honorem.

Quæſtio.viȷ.

54 QVID SI † frater vellit ſororem ad ſucceſsio
nem admittere & illa eligat ſe dotari quis audiatur.
Videtur quod filia arg.de leg.iȷ.l.fideicõmiſ.§. cũ
eſſet. Et hoc firmat Alberi.de roſa.in.ȷȷ.parte ſtatuto-
rum quæſtione.ciȷ.vbi allegat.l.petendę cum ibi no.
55 C.de temp.in integ.reſtit.peten.† Adde tamen quod ſi
filȷ maſculi vellent filiam admittere ad ſucceſsionem
poſſunt & inuitis creditoribus , ſingulare eſt dictum
Bar.in.l.ȷȷ.§.ſi ſint.ff.ad tertull.& ſequitur Bal.in.l.
maximum vitiũ in.viȷ.col.in verſic.ſed pone quod
frater.C.de lib.prę.& Bal.in conſi.quòd incipit quę
dam Mafrenia.in.ȷȷ.col.

Quæſtio.ix.

56 STATVTO † cauetur quòd ſi quis deceſſerit
relictis filȷs ac filiabus filię ad ſucceſsionem non ve-
niant ſed dotari debeant decenter,quęritur ſi pater fe-
cit teſtamentum & pręterȷt filias an poſsint rumpere
teſtamentum. Vide Alb.qui hanc.q.diſputauit in
ſecunda parte ſtatutorum.q.ciȷ.& de hac quæſtione
etiam aliud inferius tangam.

Quæſtio.x.

57 SVPPOSITO † ſtatuto ꝙ frater excludat ſo
rorem dotatam quid ſi pater ſolum ſponſalia contra-
xit pro filia & dotem promiſsit an erit locus ſtatuto.
Alberi.de roſa.in ſecunda parte ſtatutorum.qõne.

cix.dicit

cix.dicit fuiſſe determinatum quòd ſic per.l.nō ſine
ratione.C.de bonis q̄ libe.& ibi vide Bal.aliquid.ĩ.
58 dicam & etiam dixi ſuprà. †Et adde nunquid dotata
in teſtamento patris dicatur propriè dotata videtur
quòd non, ſed quòd intelligi debeat de muliere verè
dotata & de dote actualiter numerata.vt voluit bar
to.in.l.qui pupillum.ff.de adult.& in.l.non eſt.ff.
de iur.do.vbi propriè loquitur in terminis noſtris de
ſtatuto. In cōtrariū cōſuluit Ang.in conſi.cccxiij.
inci.quidā ciuis florētinus vbi dicit quòd mulier di-
citur dotata ſi dos eſt ei relicta in teſtamēto vide Bar-
tolum in.l.cum plures.§.penulti.ff.de admini.tut.&
Petrum de ancharano in conſilio.clxij.Ange.in con
ſil.ccc.Pau.in conſi.cv.vide Saly.in.l.ſi donaturus
§.primo.ff.de condi.ob cau.vbi dicit quòd illa mu-
lier dicitur dotata quę habet dotis promiſsionem vi-
de Ang.in conſi.xcv.quod incipit Pet.& in conſil.
cxxxij.incipien.in.q.vertente vbi vult quòd ſufficiat
dotem offerri vſq; ad ſententiā per.l.fi.ff.de pign.ac.
quod eſt perpetuò notandum ſi eſt verum de cuius ve
ritate aliquid infra tangam.

Quæſtio.xi.

59 QVID SI PATER †pro filia quę ingredit
monaſterium obtulit aliquid monaſterio putà poſuit
centum ſub altari an dicatur ex eo dotata ita quod p
ſtatutum excludatur. Vide Bar.in.l.ticio centum.§.ti
cio genero in fi.ff.de condi.& demō.& in.l.i.§.ſi pa
rens.ff.ſi quis à paren.fu.manu.& in.l.oino.& in.l.
qm̄ in prioribus.C.de inoff.teſt.Communis conclu-
ſio vr̄ quòd excludat̄ & dici debeat etiam dotata.

Quæſtio.xij.

60 AN VALEAT †ſtatutū quòd filia ingrediēs
monaſterium non ſuccedat patri. Videtur ꝙ non
quia vr̄ contra priuilegia conceſſa clericis p.l.deo
nobis.C.de epi.& cle.ergo vr̄ cōtra libertatē eccleſię
auc.caſſa.C.de ſa.ſan.ec.ergo nō valet Pro hoc vr̄ in
auc.de ſanctis epiſ.§.ſed hoc pn̄ti & in auc.niſi rogati.
C.ad trebellia.ſententia Barto.in.l.fina.C.de pac.eſt
quod aut ſtatutū diſponit de ingrediente per hęc ver-
ba ingrediens monaſterium vel ſi quis intraret mona
ſterium ſit priuatus iure ſuccedendi vel nō ſuccedat,
& tunc valeat ſtatutum quaſi non diſponat circa cle-
ricum ſed circa laycum.nā laycus ē ille qui monaſte-
rium ingreditur ſicut viuēs moritur.l.qui duos.ff.de
manu.te.Et ſic non ob.d.auc.caſſa. Non ob.d.auc.
niſi rogati qa ibi grauatur ſi monaſterium ingreditur
hic verò lucrum aufertur non autem in ſibi quęſitis
grauatur. Aut ſtatutum diſponit de iam ingreſſo per
hęc verba ſi quis ingreſſus fuerit monaſterium.tūc nō
valet ſtatutum quia non poteſt clericis auferre ius ſuū
& eſſet contra libertatem eccleſię.d.l.deo nobis argu.
pro hoc in.l.ſtichus te.ff.de manu.te. Adde quod
in effectu idē tenet Bald.in.l.deo nobis.§.hoc etiam in
iij.col.C.de epi.& cle. Sed mihi videtur.quòd hęc di
ſtinctio ſit verbalis & maximè quia ſequeretur quòd
pater poſſet exhæredare filium ſi ingrederetur mona-
ſterium quod eſt contra.d.l.deo nobis in verſi.omni-
modo vnde valde dubito de deciſione bart.Et de hac
quæſtione vide per docto.in.l. ſtipulatio hoc modo
concepta.ff.de verb.obli.& vide pulchrum conſiliū
pau.in conſilio.cccxxxv.ibi vide.Adde ꝙ Rapha.
61 Fulg.in.d.l.fi.C.de pac.tenet contra Bar.qa † quali
tas adiuncta verbo intelligitur ſecundum tempus ver
bi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxali.Nam ſtatu-
tum dicit ingrediens antequam ingrederetur non erat
quæſita hæreditas. Sed poſt ingreſſum debet quæri fi-
lig.l.deo nobis.C.de epiſ.& cle.ergo verba ſtatuti re-
feruntur ad ingredientem poſt ingreſſum & ſic inclu-
62 dūt perſonam eccleſiaſticam.†Item non poteſt negari
quòd tale ſtatutum non ſit impedimento futurę ingreſ
ſioni & ſic contra libertatem eccleſię,ergo nō valet.c.
fin.de immunita.eccleſia. Alij diſtinguunt. Aut ſtatu
tum pręceſsit ingreſſum & excludetur filia & valebit
ſtatutum quod poteſt diſponere de bonis quęrēdis ap
plicādo alteri & ideo mulier excluditur, quia maſcu
lus includitur non quia monialis. Secus ſi ingreſſus
pręcederet ſtatutum quòd non multum placet,ideo
fortè non eſſet abſurdum dicere quòd tale ſtatutum
non valeat.

Quæſtio.xiij.

63 SI STATVTO † cauetur quòd mulier ſit cō
tenta dote pro falcidia an intelligatur de debita iure
naturę. Bartol.in.l.prima.ff.ad legem falcidiam.
tenet quòd ſic per glo.ibi quæ dicit quòd falcidia dici
tur à falce & ſic omne quod defalcat poteſt dici falci-
dia.Et idem tenet glo.inſti.ad.l.falci.in princip.& in
auctē.de hęre.& fal.§.hinc nobis & Azo in ſumma
eo.tit.§.circa falcidiam & pro iſta opin.facit.l.patro-
nus.§.primo.ff.de donatio. Contrarium diſputauit
64 Nico.matarell.quia † verbum falcidia propriè ſumē
do intelligitur de debita iure inſtitutionis vt patet per
totum titul.ff.ad legem falcidiam.impropriè de tre-
bellianica quod patet quia ſi falcidia & trebellianica
idem eſſent cur diuerſos titulos haberemus argu.l.ſi
idem.C.de codicil. impropriiſsimè ergo debita iure
65 naturæ ſed † verba accipi debent ſm̄ proprium ſigni-
ficatum.l.non aliter.ff.de le.iij.cum ibi notatis,p hoc
facit quod no.in auctenti.vnde ſi parens maximè per
Bal.C.de inofficio.teſtamen.Et quia ſtatutum eſt ſtri-
cti iuris & contra ius commune, & odioſum & hāc.
partem ſequitur Alberic.de roſa. in ſecunda parte ſta
tutorum.q.cxliij.

Quæſtio.xliij.

66 SI STATVTO † cauetur quod filia ſucce-
dat matri abinteſtato non extantibus maſculis vtrum
à contrario ſenſu ſi extant maſculi excludatur. Ad
67 uertendum eſt quòd quandoq; lex dicit quòd † ar-
gumen.à contrario ſenſu dicit eſſe coniectura.l.apud
antiquos.C.de furt.Alibi dicitur quòd eſt verus tex.
68 vt in.l. qui teſtamento.§.mulier.ff.de teſtamē.† Bal.
in dicta.l.apud antiquos dicit quod aut caſus omiſ-
ſus qui venit à contrario eſt deciſus per alias leges &
tunc per contrarium ſenſum non deciditur,ſed tan-
quam omiſſus ab illa lege remanet ſub diſpoſitione iu
ris communis & venit decidendus per alias.ll.vt.l.ſi
cum dotem in principio.ff.ſoluto matrimo.&.l.ſi ex-
traneus de conditio.ob cauſam.aut ille caſus non eſt
deciſus per alias leges & tunc argumentum à contra-
rio ſenſu eſt ex mente ſeu interpretatione legis potius,
quàm ex verbis.l.pecuniam.ff.ſi certum petatur.ibi
tanquam ſub contraria cōditione quæ dictio tanquā
denotat improprietatem.vt.l.ſi pater.§.qui duos.ff.de
adoptio.& ſic poteſt intelligi glo.in dicta.l.apud an-
tiquos.Modo in quæſtione noſtra Bald.in.l.conuen
ticulam.C.de epiſco.& cleri.refert Cyn.conſuluiſſe
quòd extantibus maſculis fœmina excluditur per.l.
69 inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pact.dota.vbi † in pa
ctis dotalibus ſumitur dictum argumentum à contra
rio ſenſu ergo idē erit in ſtatuto quod factum eſt à cō-
ſenſu ciuitatis.l.de quibus.ff.de legi.arg.gloſ.in ru-
brica.C.de decre.decurioni.Adde quod idem tenuit
Petr.de anchara.in repetitione.c.canonum ſtatuta in
vigeſimaprima carta extra de conſtitutio.& in ſuo cō
ſilio.ccccxx.

Quæſtio.xv.

70 SI STATVTO † cauetur quòd filię dotatę à
patre regreſſum non habeant ad bona paterna vel do
tatę à fratre non ſuccedãt fratri. mō in primo caſu pa
ter dotauit filiã de bonis maternis & in hoc ſecũdo ca
ſu frater dotauit ſororẽ de portione ſororis, an ſic do
tata in primo caſu habebit regreſſum ad bona pr̃na: in
ſecundo ad fraterna. Bal. in. l. ſi mr̃. C. de iure dot.
71 dicit qđ † illa verba dotata debent intelligi cũ effectu
non ꝑ actũ nudi miniſterij allegat. l. ſi pater ex prouin
cia inſi. ff. de manu. vindicta & in. l. ſi res, de iure do.
Idẽ tenet Anc. in repe. d. c. canonũ ſtatuta in. ciiij. car
72 ta de conſti. Cui adde qđ † ſtatutũ ꝙ fœmina dota
ta non ſuccedat intelligitur quo ad bona dotantis gl.
eſt peregrina & ibi Bal. in. l. i. C. de legi. hęre. niſi ſta
tutũ vltra procederet diſponendo vt vult ibidẽ bald.
& Ro. in conſi. ccccclxxxv. qđ incipit in caſu ꝓpoſitę
73 conſultationis putà qa † diceret ſtatutum ꝙ filia do
tata excludatur ab hęreditate pr̃is vel mr̃is: qa tũc ſuf
ficit quõcunq; dotetur ad excludendum illam ab hęre
ditatibus expreſsis in ſtatuto. ita & voluit Pau. in cõſ.
cccxxxvij. incip. in xp̃i noĩe preſuppoſito qđ dictum
ſtatum & vide Anch. in conſi. lxxix. incip. in xp̃i no
mine retento ordine in. ij. col.

Quæſtio.xvi.

74 STANTE † ſtatuto quod filia dotata non ſuc
cedat quid ſi pater deceſsit relicta poſthuma quã do
tare non potuit vel furioſa vel infante, an fratres dotã
do eã excludant. Bal. in. l. ſi plures. C. de condi. in
ſti. decidit qđ non: qa iſte caſus eſt omiſſus à ſtatuto er
go &c. ar. l. ſi cum dotem in prin. ff. ſo. ma. Et idẽ vi
75 detur ſentire Barto. in. l. cũ plures. ff. de admi. tu. † Ad
de an ſufficiat qñcunq; dotetur filia vel requiratur qđ
ſit dotata tempore mortis patris. quod videt̃ regri qa
in ſuis hęredibus in ſucceſsionibus ab inteſtato inſpici
mus tempus mortis tantũ & caſus ſuperueniens non
repellit à ſucceſsione. l. ſi alienum. ff. de hęre. inſti. Et
ita conſuluit Bar. in cõſi. xxxi. inci. in noĩe dñi quidã
deceſsit inteſtatus. Vide pro limitatione huius dicti
Ro. in cõſi. ccccxlij. incipi. oĩpotentis dei vt deciſio
nem &c. Adde incipitum. ſ. dixi qđ ille caſus de poſthu
ma infante vel furioſa videt̃ omiſſus à ſtatuto qđ idẽ
firmat Bal. in. l. non ſine ratione. C. de bo. q̃ lib. ſub
dens qđ ita ſeruatur & practicatur in ciuitate peruſij.
Contra tenent ibi Ia. de are. Pe. de anc. & Cyn. idẽ te
net Panor. in rub. extra de ſpon. Non ob. tex. in. d. l.
non ſine rõe, qa loquit̃ in fauorabilibus vel Bal. verũ
diceret qñ ſtatutũ ſic dictaret. Mulier nupta vel mari
tata debet ſtare contenta dote. Secus ſi tantũ diceret
mulier dotata non ſuccedat & illud puto verius atten
ta ratione finali ipſius ſtatuti.

Quæſtio.xvij.

76 STANTE ſtatuto † ꝙ frater ab inteſt. excludat
ſororẽ ſaluo quòd debeat eam dotare modo pater fe
cit teſtm̃ & dixit filios meos hæredes inſtituo in eo tã
tũ qđ eos de iure tangit, an excludatur filia. Qui
dam doctor cuius nomen ignoro ponendo terminos
in conſuetudine diſponente vt. ſ. arguit ad partẽ affir
matiuam qđ ſic. ſ. quod filia ſit inſtituta & non exclu
77 ſa qa † appellatione filiorum continentur filię. l. ſi ita ſcri
ptum. ff. de deleg. ij. & qa res de facili reuertitur ad ſuã
naturã. l. ſi vnus §. pactus ne peteret verſic. qđ in ſpecie
ff. de pac. iũcta. l. maximũ vitiũ. C. de lib. prę te. In
78 contrarium arguit qa † iuxta cõſuetudinẽ regionis in
terpretanda eſt intentio teſtatoris. l. minimis de leg. iij.
l. ſemp in ſtipulationibus. ff. de reg. iur. & ad ipſam ſe
retuliſſe vr̃. l. ſed ſi ſuſceperit. ff. de iudi. tandẽ ipſe cõ
79 uenit videri filiã inſtitutam. † Sed dubium eſt in qua
parte videatur inſtituta an in virili an in ea quę ſibi de
betur de iure cõi quod verius credit quia ad ius ſe re
mittit vt in §. ij. inſti. de iure naturali. Adde quòd
idem videtur firmare Bal. Bar. in aliquibus lec. in. l.
quicunq;. C. de ſer. fugi. vbi dicũt quod dubia diſpo
ſitio teſtatoris ad ꝑſonas relata magis recipit interpre
tationem de iure cõi q̃ à ſtatuto vel conſuetudine ali
ter diſponente circa perſonas. Dubito an hoc ſit verũ
& probabilius forte eſſet in dubio ſequi quod diſpo
nit ſtatutum vel conſuetudo q̃ ius cõe. Pro quo opti
mè facit tex. in. c. ꝙ dilecto de cõſan. & affi. nã ad vul
garẽ intellectũ referenda ſunt verba. c. ex literis de ſpõ
80 ſa. † Vnde ſi ſtatutum vel conſuetudo diſponit diuer
ſum in fœminis & in filijs maſculis in hac materia dif
ferenti non videt̃ inter homines illius loci in eorũ di
ſpoſitione aſſumenda interpretatio iuris cõis poſtquã
ſtatutum vel conſuetudo facit differẽtiam inter eos vi
detur enim teſtator potius intellectũ ſuũ applicaſſe ad
conſuetudinem ꝓpriã. q̃ ad ius cõe vt dicit. d. c. qđ di
lecto. Et adde quòd pro hac decidit anch. in. d. c. cano
num ſtatuta in. cxviij. carta extra de conſtitutionibus.

Quæſtio.xviij.

81 SI STATVTO † cauet̃ quòd fratres defun
cti & fratrum filij pręferantur in ſucceſsione ab inteſt.
filiabus ipſius defuncti qualiter accipimus fratres, an
pro fratribus primi gradus tantũ an pro fratribus ſe
cũdi & tertij gradus hoc eſt de fratribus conſobrinis.
Bal. conſuluit ꝙ de fratribus primi gradus non de
vlterioribus qui non dicunt̃ fratres ſimpliciter ſed pa
82 trueles, vel cõſobrini & † ita vulgus loquitur & cõis
vſus loquendi ſe habet & allega. q̃ dicunt̃ fratres in
telliguntur de carnalibus nõ de conſobrinis. l. tres fra
tres. ff. de pac. Accipi. n. debet in potiore ſignificato,
& nomen fratris ſororẽ non cõpħẽdit hoc caſu iuxta
notata per Dy. in. l. i. ff. de ver. ſig. Filia igit̃ excludit
ſororẽ defuncti vtpote nõ incluſam in ſtatuto neq;. n.
ita debet iniquè interp̃tari vt ſtatutũ excludat fœminã
magis defuncto proximam. ar. l. aſsiduis. C. qui po.
83 in pig. hab. † Statuta. n. niſi verba repugnent ſic ſunt
intelligenda vt q̃ minimum contineant iniquitatis. l.
quotiens ſermo. ff. de regu. iu. no. Bal. in. l. vxor. C.
qui accu. non poſ. Et de hac. q. vide per ro. in conſil.
ccccxiiij. & Pe. de anc. in. c. canonum ſtatuta in. xix.
carta de conſti. vbi concludit idẽ quod ſuprà.

Quæſtio.xix.

84 STATVTO † cauet̃ ꝙ ſoror dotata nõ ſucce
dat fratri. Quid econtrario an videat̃ frẽ excluſus vel
ꝓhibitus ſuccedere ſorori. Vr̃ qđ ſic qa debet hinc in
de æqualitas ſeruari & taliter ſuccedet̃ vni qualiter ſuc
cedet̃ alteri. l. lege. C. de legi. hęre. bal. ibi tenuit cõtra
riũ, nã dato vno incõuenienti non debet dari reliquũ
qđ ex illa. l. patet. vbi illa media iuris prudentia dura
ret niſi illa. l. remouiſſet illud incõueniẽs. idẽ tenet Pe.
de anc. in. d. canonũ ſtatuta in. cxvij. car. & bal. in ſuo
conſi. quod incipit Petr. & roma. in ſuo conſi. cxxij.
Pe. de ancha. in ſuo conſi. incip. In Chriſti nomine
viſis dubijs &c.

Quæſtio.xx.

85 SI STATVTO † cauet̃ ꝙ filia dotata nõ ſuc
cedat extãtibus filijs an extẽdat̃ ad neptẽ ex filia Bal.
in. l. qđ vero. ff. de legi. tenet ꝙ ſic qa veriſimile ẽ ſta
tutũ fuiſſe factũ in fauorẽ generis maſculini ſiue agna
tiõis & includit agnatos diſpoſitiuè. iõ fit extẽſio quo
86 ad eas. Similiter nec quoad nepotes qa † nomẽ filij p̃t
attribui nepoti qa gñale ẽ nomẽ ad deſcendẽtes. l. lu
cius. ff. de hę. inſt. l. filiũ hẽo ad macedo. Et ꝓ hac pte
conſuluit

conſuluit.do.Abbas in cõſi.lxxvi.& Pet.de anch.in
c.canonũ ſtatuta in.cxxxi.charta. De hac.q.p Cy.in
l.i.C.quæ ſit longa conſue.per Bal.& Imol.in.l.ſi ve
ro.§.de viro.ff.ſol.mat. & p Bal.in.l.maximũ viciũ.
C.de lib.præteritis & in.l.illã. C.de coll. & in.l.de q-
bus.ff.de legi.& Ange.in.§.ſed neq; in autẽ.de trien.
& ſemiſ.Ange.in conſilio.cccxliij.Pau.de Caſt.in cõ
ſilio.cccxxxiiij.Facit quod not.Bald.in.l.gallus.§.in-
ſtituens.ff.de libe.& poſthum.& Petr.de Ancha.in
clemen.prima de baptiſmo.& Bal.in.c.primo.§.hoc
autem notandum in titu.qui ſeu.dare poſ.per do.Si-
gno.in conſi.clxi. Et cõcluſiue pro hoc facit quia ne-
ptis ſuccedit loco filiæ excluſæ ergo & ipſa exclu-
detur & vide oĩno Bal.in.l.venia.C.de in ius vocã.

Quæſtio. xxi.

87 AN STATVTVM excludẽs filias videatur
excludere nepotem maſculum qui naſcitur ex filia.
Ego habeo conſiliũ Franciſci tigrini q incipit ſup
qõne quæ oritur qui cõſuluit nepotem non excludi a
ſucceſſione aui immo prẹteritum poſſe rũpere teſtm̃.
& hæc eſt magna auctoritas quia reputat Franciſcus
tigrini eſſe in cathalogo ſanctorũ vt dicit Bal.in.c.i.
§.i.in ti.epm vel abbatem.Mouet in.d.conſ.quia iſte
caſus eſt omiſſus a ſtatuto,non.n.poteſt dici quod ſi
loquitur de filia loquatur etiã de nepote maſculo er-
go remanet in diſpõne iuris cõis.l.cõmodiſſime.ff.de
88 lib.& poſth.cũ vulga.† Secundo qd fœmininum nõ
cõprehendit maſculinum immo peſſimum eſſet exẽ.
l.ſi ita ſcriptum in prin.de le.ij.facit.l.qui duos de le.
iij.facit qd no.Bar.in.l.i.ff.de verbo.ſig facit glo.no-
ta.in cle.attendẽtes de regularibus vbi dicit quod ap
pellatione abbatiſſe non venit abbas quod procedit
89 maxime in ſtatutis † quẹ non recipiunt interpretatio
nem extenſiuam.ex quo infert Alberi.in tractatu ſta-
tutorum prima parte.q.xvij. q ſtatutum prohibens
ſub pẹna colonos non tenere in agris ſuis capras non
habet locum in eo qui tenet hircum & ita dicit prẹfa-
tus doctor fuiſſe deciſum in ciuitate Mutinẹ de conſi-
lio Alberti.papienſis. Adde qd pro iſta deciſione fa-
90 cit quia † vbi lex diſponit reſpectu certẹ qualitatis ad
hoc vt lex locum habeat oportet illam qualitatem
adeſſe.l.i.§.cũ autẽ.ff.ſi quis teſta.lib.l.iij.§.hoc aũt.
ff.de iti.ac.q; pri.ergo cum ſtatutum non ſimplr loq̃
tur ſed excludit filiam dotatã & maritatam quæ qua-
91 litas cadere non põt in nepote maſculo ergo † ſi ver-
ba ſtatuti locũ non hñt ergo nec ſtatutum.l.i.§.ſi is q
nauẽ.ff.de exercito. Præterea ſolum quæ ad filios p-
uenire poſſunt prouiſione patris adimuntur filijs per
cauſam in patre contingentẽ nõ ea quẹ prouiſione le-
gis deueniũt.l.ſi arrogator & ibi notatur ff.de adop.
92 & no.i.l.diui fratres ff.de iurepat. † Sed ſucceſſio aui
ad nepotem non prouiſione patris ſed legis transfert.
l.lege obuenire.ff.de verb.ſigni.l.fi.ff.de ſuis & legi.
l.nam & ſi in prin.ff.de inoffi.te.facit.l.cũ quẹritur in
ratione ſui.ff.de ho.lib.ergo &c. Et ad hoc facit quia
93 † filia de medio ſublata nepos intrat primum gradũ.
l.pater filiũ ff.de inoffi.te.l.ſi quis filium C.eo.tit. Et
pro eadem ſententia vltra oẽs adduco quia videmus
94 q † ex iuramento p q filia renunciat hæreditati pa-
ternæ nullum fit præiudiciũ nepotibus ſiue velint ſuc
cedere cũ alijs nepotibus ex filio ſuo iuxta.l.fi.ff.vn-
de cognati ſiue cũ filio eodẽq; auunculo.& ſiue ma-
ter ſuperuixerit patri ſiue non & ſiue ipſa filia in re-
nunciatione fecerit mentionẽ de filijs ſiue non vt ha-
betur per Bar.in.l.qui ſuperſtitis de acquiren.hẹred.
glo. Bald.& doctor.in.l.pactum quod dotale.C.de
colla. vbi Bald.dicit ſecus ſi filia atteſtata fuiſſet ſe ha-
buiſſe ſuam legitimam portionem quam cautellam
no Sed ad hoc facilis eſt reſponſio quod procedit ex
eo quod iuramentum eſt perſonaliſſimum vt not.
in capitulo virtutis de iureiuran.& not. Ioan. Fabri.
inſti.quibus alie. licet in principio. Nec obſt.ſi dica-
tur quod ſit eadem ratio in nepote maſculo excludẽ-
do quæ eſt in filia ſcilicet vt bona in agnatione con-
ſeruentur quia poteſt reſponderi quod in ſtatuto ra-
tio non eſt expreſſa. Et cum potuerit eſſe multiplex
non eſt ab vna arguendum vt dicit gloſ.not. in.l.
quamuis.C.de fideicom.& in.l.non dubium.C.de le
95 gi. Abſit tamen q ego ſim in hac ſententia † quod
ſi remoueretur filia quæ eſt magis proxima non re-
moueatur etiam nepos & quia ſic obſeruatur & quia
ſic omnia ſtatuta deſtruerentur. Et ad hoc allego
Bar.in terminis ita tenere in.l.liberorum.ff.de verb.
ſignific.& in.l.ij.§.fi ff.ad tertul.& ancha.in clemen.
prima de baptiſmo & Ro in ſuo conſilio.xl.qui pro
iſta deciſione omnino videatur & Cy.in.l.i.C.quẹ ſit
longa conſuetudo & Bald.l.quod vero.ff.de legi.&
in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.matrim.vbi dicit idem
tenere Oldrad. Andreas de iſer.in.c.primo de natura
96 ſucceſ.feudi. Poteſt adduci ratio clariſſima quia † ſta-
tutum excludens filiam voluit excludere totam li-
neam fœmininam ſeu ex fœmina fauore agnatorum
facit illud infecto ſtipite & cætera. Adde tamen quod
Bal.in.l.maximum vicium.C.de lib.præteritis diſtin
guit. Aut ſtatutum ſimpliciter excludit filiam & tunc
nepos & quilibet ex ea deſcendens dicitur excluſus
tanquam deſcendens ex inhabili materia arg.l.ij.C.
de liber.& eorum liber. Aut non ſimpliciter loqui-
tur quia excludit filiam dotatã & maritatam & tunc
Aut filia ſuperuixerit patri & tunc nepos ex ea exclu-
detur aut prædeceſſit patri & tunc nepos non exclu-
ditur quia tunc in eo ceſſat ratio ſtatuti ſcilicet dota-
tionis. Idem tenet Bald.in.l.ſcimus in principio.C.de
inoffi.teſtamen. Sed tu aduerte quia omnes rationes
quibus mouetur Bald. ad dicendum quod nepos ex
filia moriẽte poſt mortem patris excludatur, militãt
etiam qñ pater prẹmoritur.præterea quæ dixi ſupra
pxima qõne.ſ.neptẽ ex filia excludi,hñt etiã locum
97 iſto caſu in nepote maſculo ex filia ergo &c. † muta
to.n.ſexu nõ mutatur rõ excluſionis quia iſte non põt
venire niſi tanq̃ ymago mr̃is.l.illam in.fi.C.de colla.
Facit qa vbi actus in principio nõ ſumit initiũ non põt
ex illo fieri vlterior pductio.l.quæcũq; gerimus.ff.
de actio.& obl.ſed principiũ.i.iſta filia eſt excluſa er-
go non põt fieri pductio ad nepotẽ facit quod no. Io.
An.in c.ad apſice de re iud.in.vi.Bal.in.l.i.ff.de ſena
98 co.& Bald.in.l.i.C.de digni.lib.xij.vbi dicit q † rex
Angliæ nullũ ius habet in regno Franciæ quia deſcen
dit ex filia quæ ſm̃ conſuetudinẽ in regno nõ ſuccede
bat. Idem vr̃ ſentire Bar.in.l.cunctos populos in.xx.
col.C.de ſum tri.allegat Guil.& Cy.in.l.de quibus.
ff.de legi. Accedat quia ſtatutũ non ad pſonam ſed ad
naturã habuit reſpectũ ideo quod nepos maſculus ex
filia deſcendẽs eſt alterius naturæ & agnationis, certe
licet filia de medio ſit ſublata non pp hoc deſcendens
ex ea ſubintrat gradũ vel locum.ego cõcluderem q
99 † ſi filia ſit dotata & maritata oẽs ex ea deſcendentes
fœminæ & maſculi erunt excluſi qñcunq; illa morie-
tur. Et tenendo opi. Bart.quam ſupra ſecutus ſum
non ob.allegata in contrariũ. Et primo non ob.l.cõ-
modiſſime quia dico quod iſte caſus eſt cõprehenſus
in ſtatuto qa nedũ fœminam ſed lineam fœmininã to-

tam voluit excludere & benefaci.d.§.hoc aũt notan
100 dũ. † Pręterea de ſtricta ſignificatione uocabuli ad
latã etiã in exorbitantibus licita eſt extenſio ſed ſubla
to vocabulo appellatione filiæ venit nepos.l.libero-
rũ.ff.de verb.ſigni.ergo ſtatutũ excludẽs filiã exclu-
dit etiã nepotẽ ex ea, facit quod voluit glo.in.c.pri-
mo ver.canonis de elec.in.vi.& Pau.de eleaza.in cle
men.prima eo.tit.facit quod no. Bar.in aut.ſacra pu-
berum.C.ſi aduer.ven. Facit quod cõſuluit Ro.in cõ
ſil.cxxix.& in conſil.ccl.facit quod legit̃ p Gemi.in.c.
ſi poſt q̃ de elec.in.vi.Nec ob.quod in filio maſculo
ex filia nõ ſit qualitas dotationis quia reſpõdeo quod
101 † ſufficit illã qualitatẽ ſemel fuiſſe in pſonã filię quam
& eius lineã ſtatutũ intendit excludere. Et ad hoc alle
go.l.in ſubſtitutione.ff.de vulga.& pupil.&.l.mella
in prin.ff.de alimentis lega.no.Bar.in.l.ex facto.ff.de
vulga.& pupil. Bald.in.l.antepe.C.de inſti.& ſubſti.
Bal.in.l.prima.C.vnde vir & vxor. Nec ob.ꝙ de
lictum vel factũ patris &c. quia ꝓcedit qñ quis odio
vel delicto pricipaliter excludit̃ a ſucceſſione ſed nos
loquimur in excluſione in qua nõ cõſiderat̃ prima ſed
ipſa natura & ſexus fœmineus cuius pars eſt iſte ne-
pos facit ꝙ no:. Bart.in.d.l.maxmũ vicium in.ij.col.
102 Non ob.ꝙ in ſtatuto nõ ſit expreſſa ratio qa † in red-
dẽda ratione legis vel ſtatuti poteſt multipliciter per
cõiecturas procedi ꝓbatur in.l.ſcire oportet.§.alius.
ff.de excu.tuto.& in.l.benignius.ff.de legi.in.l.in am
bigua.ff.de re.iur.in.l.adigere.§.q̃uis de iure patro.et
in.l.vt gradatim.§.ſed ſi lege.ff.de mu.& bono.& in
l.ij.§.pe.& ibi Bar.ff.de aqua plu.ar.certe in caſu no-
ſtro nulla alia ratio coniecturari poteſt in dicto ſtatu-
103 to niſi ratio conſeruãdę familiæ quę † ratio cũ ſit vni-
ca debet haberi ꝓ expreſſa.vt eſt glo.no.& ibi Bar.
in.d.l.quamuis.C.de fideiuſ.& Bal.in.l.ſi.C.de liber.
prę teritis & tex in.l.nominatim ff.de libe.& poſthu.
facit quod no. Bal.p illũ tex.in.l. quotiẽs.C.de fidei-
cõ.&.d.Abb.in.c.ſugeſtum.de deci.& in.c.ij.requi-
ris de appella.facit.l.ſcire oportet.§.ſufficit de excu.
tuto.&.l.codicilis.§.inſtituto de le.ij.&.l.tale pactũ.
§.fi.ff.de pac.& qd no.in.c.ſi.extra de re iud.

Quæſtio.xxij.

104 SI FILIA prohibetur ſuccedere cum maſculo
an excludatur quo ad ea bona quæ non conſequit̃ vt
hæres ſed ex contractu patris vel prouiſione alicuius
105 extranei pone † in emphiteoſi quã pater accepit pro
ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis an ſi ſupſit maſculus
qui virtute ſtatuti excludit fœminã dotatã poſſit ipſa
fœmina ĩ tali emphiteoſi ſuccedere. Et aduerte qa
in feudo non cadit iſta dubitatio.quia aut feudũ ſim-
pliciter conceditur & fœminæ ad eius ſucceſſionem nõ
veniunt.c.i.§.hoc aũt in tit.qui feu.dare poſ.& in.c.
i.de ſucceſſione feudi.aut conceditur ꝓ ſe & filijs ſuis
maſculis & fœminis & tunc q̃diu extent maſculi fœ-
minæ non ſuccedũt.c.i.epm vel abbatẽ & no.i.d.iuri
106 bus.& q̃ ſit rõ vide Bal.i.l.lib.C.de ope.liber. † Itẽ i
feudo eſt ſpãle quod ſi filius vult admitti debet agno-
ſcere hęreditatẽ patris.tex.ĩ.c.i.an agnatus vel filius.
Quod tñ intellige verũ ſi filius põt hr̃ditatẽ agnoſce-
re vt not.in dictis iuribus Et q̃ ſit ratio vide p Bal.ĩ.l.
g ſe patris.C. vnde liberi. not.tñ ꝙ ipſum feudũ non
hẽbit filius licet efficiat̃ hęres pr̃is tãq̃ hr̃ditariũ ſm gl.
in.d.c.i. In emphiteoſi ergo ꝓcedit qõ noſtra. Pro
107 qua declarãda tria occurrũt dubia. Primũ † an filius
vel filia poſſint conſeq emphiteoſim licet nõ efficiant̃
hęredes pr̃is. Secundũ ſi ſit caſus ĩ quo oportet illũ eẽ
hęredẽ ad hoc vt poſſit cõſequi emphiteoſim an ſuffi-
ciat quod ſit hęres in certa re.de qbus duobus vide p
Bar.in.l.vt iuriſiurãdi.§.ſi liberi ff.de oper.liber.ple
nius p Bal.in auct.ſi quas ruinas.C.de ſac.ſan.eccle.
& in.l.liberti.C.de oper.libe.plene p Imo.poſt Bar.
in.l.quod dr̃.ff.de ver.oblig.p Bar.Bal.& Ang.in.l.
ſi vnus.§.ſi pact.ff.de pact.per ſpec.in ti.de locato.§.
nũc aliq̃ verſi.cẽteſimo p Bal.& Imol.i.l.gaius.ff.ſo.
ma.p Bal.i.d.l.qui ſe patris p Pau.in cõſi. cxxxv.&
108 ccxxxij.&.cclv.p Lud.Ro.ĩ cõſi.xxxv. † Quid aũt
ſi aliqs accipiat emphiteoſim ꝓ ſe et ſucceſſoribus ſuis
an iſtitutus ĩ re certa dicat̃ ſucceſſor vide Bar.ĩ.l.q̃dã
§.nihil.ff.de ędẽdo vbi tenet quod nõ & in repetitiõe
l.ij.in.l.xxiij.col.C.de iure emphi. Itẽ qd ſi dixerit ꝓ
ſe & hęredibus ſuis an inſtitutus in legitima tñ admit
tatur vide Bal.in.l.ex facto ĩ principio.ff.de hære.in-
ſti.in.d.l.ij.C.de iure emphi.& Bal.in.c.ſi pater de te-
ſta.lib.vi. Tertium dubiũ eſt de quo in quæſtione
noſtra ſi impediatur filia ſuccedere patri extantibus
maſculis an poterit habere emphiteoſim quam pater
accepit pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis. Cõ
cludo quod ſi loquitur eo caſu quo oportet filiã eſſe
hæredẽ patris ad hoc vt poſſit habere emphiteoſim
ꝙ quando ſit notatur in locis præallegatis, tunc quia
109 † prohibetur filia eſſe hæres patris in neceſſariam cõ
ſequentiã prohibetur habere emphiteoſim.l.ad rem
mobilẽ &.l.ad legatum.ff.de procur.c.pe.de offi.de-
leg. Aut non eſt neceſſe quod ſi hęres & tunc Bart.in
d.§.ſi liberi.tenet quod etiam hoc caſu filia prohibita
110 ſuccedere non admittatur ad emphiteoſim quia † illa
verba contractus ꝓ ſe & filijs ſuis maſculis & fœmi-
nis;debent interpretari ſecundũ ordinationẽ ſtatuti.ſ.
maſculo non extante.ar.l.ſi duo.ff.de acqui.hære.&
eius quod no.Cy.in.l.ſi.§.in cõputatione.C.de iure
deli. Contrarium tenet Bald.in.d.autẽ.ſi quas rui-
nas ar.l.ſi.C.de pac.&.l.poſt mortẽ.§.ſi.ff.de contra-
111 ta. Puto poſſe dici ꝙ aut † ſtatutũ excludit fœminam
ab hæreditate patris & hoc caſu cum iſtud ius emphi
teoticum ſit ſeparatum ab eius hæreditate filia pote-
rit ſuccedere ſicut maſculus & ita procedat opi. Bal.
per iura ſua, aut ſtatutum diſponit ꝙ filia dotata non
112 ſuccedat in bonis patris. & tunc quia † appellatione
bonorum cõprehẽditur ius emphiteoticum.l.bono-
rum.de ver.ſig.filia excluderetur ab emphiteoſi pp
maſculum & ita procedat opi. Bar. & hæc diſtinctio
ſi conſiderabilis colligitur ex doctrina Bald.in.d.l.li-
berti in.ix.col in ver.quid ſi ſtatutũ. Et quia ſupra te-
113 tigi quod aliud eſt in feudo q̃ in emphiteoſi quia † in
feudo fæmina oĩno non ſuccedit Adde aliquas ſingu
lares limitationes quia primo fallit qñ feudũ eſſet da-
tum ad certũ ſeruitiũ qd non minus decenter per fœ-
minam q̃ per maſculũ poteſt exhiberi.caſus eſt nota.
in.c.ſi quis militi in vltimo ti.feudorum quem quidã
libri habent de capitulis extraordinarijs & illum ti.al
legat Bal.in.l.quotiens de ſuis & legi. Secundo fallit
vbi feudum ita datur vt nullum ſeruitium fiat vt in di
ctis iuribus. Tertio fallit vbi feudũ eſt exiguum.nam
tunc cum ex eo non cauſetur obligatio ad ſeruitium
vel ad faciendũ fidelitatẽ caſus eſt in.c.i.in.d.ti.de ca-
pitulis extraordinarijs feudorũ quem allegat Bald.in
c.i.§.eſt alia in tit.quę fuit prima cauſa beneficij amit.
ergo tunc fœmina ſuccedit.d.c.ſi quis militi. Quarto
fallit ĩ feudo iure emptionis q̃ſito in quo etiã fœmina
ſuccedit magis ex natura cõtractus emptionis q̃ feudi
ſm Bal.in.c.i.in verſi.decedente in ti.qui feu.da.poſ.
facit quod no.Bal.in.d.l.liberti. Quinto fallit vbi fœ-
mina feudum a domino redimit.c.i.in tit.quemadm.

feudum

feudũ ad filiam pertineat. Sexto fallit vbi feudũ eſt
fœmineũ vel vbi ſpecialiter eſt conuentũ ꝙ ad fœmi-
niam ptineat. c. i. de feudo fœminæ. Vltimo fallit vbi
dñs de nouo fœminam inueſtiuit conſentientibus tñ
illis qui alias in feudo erant ſucceſſuri. nam in eorum
præiudiciũ non poſſet dñs alium inueſtire. c. i. de alie.
feudi. materni. c. i. §. hoc quoq;. de ſucceſſione feudi
& ad iſtas fallentias vide omnino Ro. in ſuo conſilio
114 cccl xvij. † Adde inquantum ſupra dixi quod in lo
cis vbi eſt ſtatutum excludens filias indubio pater ſti
pulando ꝓ ſe & filijs quantumcũq; copulatiue videt
eos vocare ordine ſucceſſiuo videlicet vt filię ita de-
mum admittantur ſi nõ extant maſculi bene facit ſm
aliquos text. in l. gallus. §. quidam recte, ff. de lib. &
poſthum. Sed vt mihi videtur ille tex. nihil facit quia
ideo mihi videntur vocati ordine ſucceſſiuo quia ſi-
mul nõ poterat eos vocare vt ibi declarat imo. Prę-
115 terea vt dicit ibi Bar. † ſi vocentur plures ſub copula
inter quos non cadit ordo affectionis & charitatis vel
veriſimiliter non debet cadere vt in caſu noſtro l. ma
ximum vicium. C. de lib. pręteritis. nam in eodẽ gra
du patri eſt filia quo filius tunc etiam ſi aliter de iure
debeant venire attamen intelliguntur vocati ſimul.
iſta eſt cõis ſententia in. d. §. quidam recte. vbi doc. di
cunt quod ad hoc vt natura coniunctiue alteretur re-
quiritur ꝙ cõcurrat ordo affectionis & charitatis pu
ta quod inſtituatur filius & nepos & quod reſpectu
eius quod agitur contineat debitũ naturale quod mi
nime concurrit in caſu noſtro quod eſſet qñ ſtatu-
tum dictaret ꝙ pater primo teneretur prouidere fi-
116 lijs demum filiabus ſicut † dicimus in filio & nepote
quos ordine ſucceſſiuo pater tenetur inſtituere ne rũ-
patur teſtamẽtum vt notatur in. d. §. quidam recte &
per totam legem & in. §. poſthumorum inſti. de ex-
hæred. liber. & ideo videtur recte ſecus in legato in
quo nõ cadit aliquod debitũ reſpectu eius quod agit.
ergo idẽ in ſtipulatione in qua reſpectu eius quod agi
tur nullum cadit debitum. Et ideo teneas diſtinctionẽ
quam ſupra dedi in ver. puto.

Quæſtio. xxiij.

117 STATVTO cauetur quod filia dotata ſit con
tenta dote extãtibus fratribus quęro ſi in dote erat mi
nus legitima an illud applicetur maſculis. Tetigi ſu
118 pra in. §. i. i illa quæſtione † an filia debeat habere do
tem vltra legitimam & ibi inter alia allego pulchrũ
conſilium dñi abbatis tetigi etiam de iſta. q. ſupra in
hoc. §. q. xxvi. & ibi dixi aliqua me dicturũ hic. Nũc
aũt dico aduertẽdum quia ſi ſtatutum prohibet ipſas
venire ad ſucceſſionem vel hæreditatem per hoc nõ
119 videntur excluſæ a legitima quia † ꝑ verba generalia
quod quis non poſſit venire ad hæreditatẽ vel ſucceſ
ſionem nõ excluditur a legitima. Nam dicit lex quod
filia quæ excluditur ab vniuerſali ſucceſſione ꝑ quie-
tationẽ generalem factam fratribus ſuis non tñ exclu
dit a legitima niſi hoc ſpecialiter dictũ fuerit text. eſt
no. & ibi ꝑ doct. in. l. ſi qñ. §. ſi. C. de inoffi. teſta. Idẽ
ergo multo fortius in ſtatuto, nam ſi pactũ liberato-
riũ qđ eſt fauorabile non includit legitimã ergo nec
generalia verba ſtatuti ꝙ proculdubio eſt mixtũ fa-
uore & odio. l. maximũ vicium & ibi Bal. C. de lib.
præteritis facit ꝙ notat Gui. in ſimili in. l. de his. ff. de
tranſac. Contrarium vr̃ terminare Bart. & ita oẽs
ſequuntur in. l. ticio centũ. §. ticio genero. ff. de cond.
& demonſtra. vbi concludit quod tale ſtatutũ exclu-
dit filiam dotatã a legitima extantibus maſculis & di-
citur filia quodãmodo exhæredata per ſtatutũ ar. l. ig

volebat. ff. de hære. inſti. Ad allegata in contrariũ re-
ſponde vt plene ꝑ Imol. in. d. §. ticio genero & vide
Bal. in conſilio ſuo quod incipit domina anderonoca.

Quæſtio. xxiiij.

120 FRATER inſucceſſibilis an excludat ſororem
ex forma ſtatuti quod habet ꝙ frater excludat ſoro-
rem, vel pone ꝙ frater eſt excluſus ꝑꝑ pactũ factũ pa-
tri de non ſuccedendo vel forte eſt incapax quia ban-
nitus vel frater minor. De hac quæſtione me remitto
ad Bar. in. l. i. § qui filium. ff. de contratab. & in. l. i. §.
ſi pater. ff. de coniugen. cum emanci. liber. ꝑ Bal. in. l.
gallus. §. quid ſi tñ de liber. & poſthu. ꝑ Bal. in. l. ma-
ximum vicium C. de libe. præteritis ꝑ Bar. in. l. quo-
tiens. §. ſi duo. ff. de hęre. inſti. & ꝑ Bar. in. l. amiſſione.
§ qui deficiunt ff. de capi. dimi. per Ang. in. l. ij. C. de
121 teſta. mili. Adde † quid ſi frater non efficiatur hæres
patri an filia erit excluſa vide Bar. in. l. i. §. ſed ſi non
ſint. ff. ad tertu. & Bar. in. d. §. qui filium & Bal. in. d. l.
maximum viciũ Bald. in. l. in ſubſtitutione. ff de vulg.
& pupil. Pau. in conſi. ccclxxxviij. vbi cõſuluit quod
filijs repudiantibus vel ſtatuto renunciantibus fœmi-
na non excludatur. facit illud quod tetigi ſupra eo. §.
in illa. q. an frater poſſit admittere ſororem ad ſucceſ-
ſionem inuitis creditoribus. & illud qđ ibi dixi hic re-
petas. Hęc dixi in prima traditione huius tractatus.
nunc aũt clarius decidẽdo dico quod in remiſſionibus
ſupra datis vr̃ cõcludi quod hoc caſu non excludatur
filia. Non ob. tex. nota. in l. filiusfa. §. cum quis. ff. de
leg. i. quia ibi filij non impediebant alios ideo quia ha-
berent potentius ius in ſucceſſione. ſed quia conditio-
nes alterius faciebant deficere. & adde rationem quia
122 † verba conditionũ conſiderantur ſimpliciter prout
in facto iacent non autem ad iuris effectum. l. mevius.
& l. qui hæredi. ff. de condi. & demon. quæ ratio facit
quod illa conditio ſi ſine liberis deceſſerit dicatur de-
feciſſe ſtantibus liberis, licet ſint fratres minores vel
filiæ excluſæ per ſtatutum per. l. ex facto. ff. ad trebel.
ſuper quo tamen articulo reperiũtur diuerſæ opinio-
nes quas cum non attingant paſſum noſtrum omitto.
vide ibi & in. l. i. C. de condi. inſertis.

Quæſtio. xxv.

123 STANTE ſtatuto vt piſtorij quid ſi teſtatus de-
ceſſerit is de cuius hæreditate agitur relicto filio ma-
ſculo & aliquid reliquit filiæ fœminæ quoquo relicti
titulo & ipſa filia debeat eſſe cõtenta dicto relicto &
plus petere non poſſit modo pater filiæ nuptæ nihil
aliud reliquit niſi quod ſi vidua remanſerit poſſit ſta-
re in domo patris eius. quæritur an filia pręterita poſ-
ſit expugnare teſtamentum præſuppoſito quod filia
excludatur in totum ab inteſtato quæſtio eſt multum
notabilis. Et aliquid etiam incidenter tetigi ſupra eo-
dẽ. Et conſidera quod huic filię dũ durat matrimoniũ
nil relictũ eſt. & ideo interim eſt pręterita & dicit te-
ſtamentũ iniuſtũ. l. poſth. ꝑ virilẽ. §. ex his, ibi illi iniu
ſta faciũt, ff. de iniuſto rup. immo plus vr̃ nullum, ſ. de
ſtricto iure ſi iuris ciuilis regulis regimur ff. de lib. &
poſth. l. gallus. §. in oĩbus &. §. inter cętera inſti. de ex
hęreda. lib. ſed de ęquitate poſſibile eſt ex teſtamẽto
ſuccedi. quia poſſibilitas tempore mortis attẽta, facit
quod non videtur tempore mortis inteſtatus dece-
dere vt. ff. de iniuſto teſtamẽto. l. poſthumus. §. idem
ver. circa & l. filio pręterito eod. tit. & l. ſi impubes.
§. quæſitũ. ff. ad carbo. & l. ſcimus cum glo. C. de in-
offi. teſtamento in verbo ipſo iure & notatur de con-
tratab. l. poſthumo. §. ſed qualiter & de leg. præſtan.
l. ſi is qui in poteſtate & gloſ. in. l. ſi duo in gloſ. ſed

q̄ſo eodem tit. & ff.de contratab.l.ꝗ vulgo in glo.
quaſi dicat. Et ſic quanq̄ actu pater dicatur inteſtatus
propter non valentiã teſtamenti de iure ciuili vt no.
glo.in.l.cũ in ſecũdo.ff.de iniuſto teſtamento.tñ cer-
te in multis dicitur teſtamentũ.ſ.potentiali aptitudine
d.l.filio. Item ſecundũ cõem vſum loquendi.d.§.te-
ſtamentũ. Item quo ad edictum diui Adriani vt.C.de
edic diui. Adri.l.ſcda. Item in alio quia tacito filio ha-
bet figurã eſſe,licet non habeat pręciſe eſſe.l.ſi quis le
gatũ.ff.de fal. Item quo ad legata quæ petuntur iure
teſtamenti pp ipſam figuram inſtitutionis hęredis aũt
ex cauſa.C.de lib.præte. Item propter ſubſtitutionẽ
pupillarem vt notatur in.l.i.ff.de vulga.ſubſti.itaq̄
quod qñq̄ ſumus in cauſa inteſtati & tunc non loquit̃
per factũ teſtamentũ quod expreſſe dicit de teſtamen
to.Quandoq̄ eſt medium inter hęc duo vt in caſu fi-
lij præteriti & iſte caſus eſt a ſtatuto omiſſus.& ideo
locus eſt iuri cõi.l.ſi ſeruum.§.non dixit prætor.ff.de
acquiren hære. Ratio differentiæ inter iſtos duos ca-
ſus manifeſta eſt. Nam vbi oĩno nõ facit teſtamẽtum
lex prouidet loco deficientis prouiſionis hominis &
illud idem videtur tacite decedens ſentire.vnde nihil
iniuſtum facit moriens. Itẽ ubi facit teſtamẽtum iuſtũ
iure ſuo vtitur.l.poſthumus in princi.ff de inoffi.te-
ſta. Sed vbi facit teſtamentũ iniuſtum pamplius filio
124 præterito ſuccurritur pp iniuſtitiam.† Non enim vi-
detur ſtatutum permiſiſſe patri quod iniuriam faciat
legibus & naturæ & more hois inſani deponat natu-
ralem erga filios charitatem. vrget deniq̄ patris ſti-
mulus naturalis.l.amiciſſimos.ff.de excu.tut.l.cũ ra-
tio.ff.de bo.damna.l.nihil.ff.de bo.liberto.l.ſcripto.
ff.vnde liberi.l.nam & ſi parentibus.ff.de inoffi.teſta
mento.& ideo iſta filia pręterita habet regreſſum ad
bona paterna de iure cõi non obſtante dicto ſtatuto.
& hoc ad litteram conſuluit Ia.de are.& Bald.in ſuo
125 conſi lxvi. † Nec ob.ſi quis dixerit iſta filia nõ eſt p̄-
terita qa quoquo relicti titulo habet quod vidua &c.
qualitercunq̄ igitur ſit nominata cũ cõditio tollatur
remanet relictũ purum vt.l.qm̃ &.l.omnino.C.de
inoffi.teſt. Pręteritio.n.quę erat ex adiectione condi-
tionis non habetur ꝓ pręteritione cũ conditio remo-
ueatur.l.ſcimus.§.cum aũt.C.de inoffi.teſta.l.ſuus &
ibi no.glo.& Bar ff.de hære.inſti.nam hanc opin.nõ
teneo & maxime in caſu noſtro vbi conſidera quod
quædã ſunt relicta quæ natura rei legate requirũt de
neceſſitate conditionẽ exiſtere vt ſi legãtur veſtes vi
duales requiritur ꝗ ſit vidua. ſi doctorales q͞d ſit do-
ctor. ſi dos requiritur quod ſit pubes, ſi fructus re-
quiritur quod naſcantur l.i.ff.de conditio.& demon-
ſtra.ſi ergo redditus ad domũ patris in viduitate re-
linquitur prout in caſu noſtro requiritur quod ſit vi-
dua. Nam nupta debet ſtare in domo viri & ſequi vi
rum.l.mevia.§.ſi.& ibi no.Bar.ff.de annuis lega.l.ſi-
cut de ope.liber.& ſic conditio non poteſt amoueri.
126 ideo de neceſſitate interim eſt præterita & † triſte eſt
hoc legatũ cuius expectatio eſt viduitas.l.pater ſeue-
rinã.§.ſocrus.ff.de cõdi.& demon.& ideo querimo
niã pręteritionis induxit.l.ſi filius.ff.de cõdit.inſti.q̄-
dã ſunt conditiones vel dilationes quę poſſunt remo-
ueri ſalua ſpecie & commoditate relicti & de iſtis lo
quitur.l.qm̃ in prioribus. Et ex hijs videtur cõcluſio
ꝗ filia tanq̄ præterita poſſit dicere teſtamẽtũ nullum
in caſu iſto. & ita eſt mens Bald.in præfato conſilio
de quo etiam feci mentionem ſupra in.§.i.dum quæ-
127 ſiui † an dos relicta cum nupſerit poſſit ſtatim peti re
iecta omni conditione vel filia dicatur pręterita vide
ibi & adde quæ hic dixi.

Quæſtio.xxvi.

128 QVID † ſi filia eſſet dotata de bonis proprijs
ipſius filiæ an excludatur p ſtatutum quod indiffinite
dicit filiam dotatã nõ poſſe ſuccedere in bonis patris.
Bal.in.l.mater.C.de iure do.tenet ꝗ non. Vide bo-
nã glo.& ibi Bald.in.l.i.C.de legiti.hęredi.& Ro.in
conſi.xxxij.& in conſilio.lxxx.& vide quod dixi ſu-
129 pra in illa quæſtione † quando frater dotauit ſoro-
rem de bonis matris & ibi cõcludo ꝗ filia dotata in-
telligitur excluſa a bonis dotantis tantum & iſta eſt
vera & generalis concluſio.

Quæſtio.xxvij.

130 STANTE † ſtatuto ꝗ ſtantibus maſculis filia
dotata nõ ſuccedat an itelligatur qñ maſculi ſunt in pa
ri coniunctione perſonæ defunctę. ſecus ſi fœmina ſit
in potiori gradu q̄ maſculus. Ful.conſuluit quod
ſic & multũ gloriatur de iſta limitatione & ſic ſoror
ſuccederet fratri ſuo vtrinq̄ coniuncto.licet extaret
frater maſculus ex vno latere tm̃ coniunctus. Adde
quod idẽ tenet Ro.in cõſi.cccexi.& Pe.de anch.in cõ
ſi.xli. Mihi tñ ſemper placuit contraria ſententia quia
mens & intentio ſtatuti fuit ꝗ bona in agnatione &
familia conſeruarentur quę ratio militat in caſu præ-
dicto.ergo militabit etiã diſpoſitio & ita Mantuę fuit
alias obtẽtum de anno.M cccclxi.vide.i.proxima.q.

Quæſtio.xxviij.

131 STANTE ſtatuto de quo ſupra proxima.q.&
etiã alio ſtatuto quod ſoror exiſtentibus fratribus nõ
ſuccedat fratri.ſi cõtingat quod deceſſit vnus relicto
fratre ex patre tm̃.matre & ſorore ex vtroq̄ paren-
te. Tenẽdo illud quod ſupra dixi quod frater ex pa
tre tm̃ excludat ſororem vtrinq̄ coniũctã defuncto.
mater dicit totam hæreditatẽ ad ſe pertinere quia cũ
filia eademq̄ ſoror defuncti non ſuccedat ex teſtamẽ
to perinde eſt ac ſi ſola mater & frater ex patre tm̃ ſu
pereſſent.l.ſecunda.§ ſi ſunt ſui.ff.ad tertul.quo caſu
dicit mater nemini dubium quod te fratrem exclude-
rem quia nõ es vtrinq̄ cõiunctus aũt.defuncto.C.ad
tertul.& per.d.§.ſi ſunt ſui. vbi dicitur quod nudum
nomen excluſorũ non debet nocere matri magis q̄ ſi
excluſus non eſſet in rerũ natura. Frater aũt inſur-
git dicẽs quod debet ſuccedere in illa dimidia in qua
debebat ſuccedere ſoror, quia in eius locum ſuccedit
per ſtatutũ. Et ſic quãuis ſua pſona non admittatur cũ
matre.d.autẽ.defuncto.tñ ex pſona ſororis debet ad-
132 mitti.aff.pro ſe tale exẽplum.ecce † deceſſit quidã in-
teſtatus relictis patre in adoptiua familia cõſtituto.
matre & fratre. In qua ſucceſſione pater ex ſe matrẽ
excludit ſicut & in caſu noſtro mater fratrẽ ex uno la
tere tm̃. Sed quia talẽ patrẽ frater defuncti vincit ma
terq̄ ipſum fratrem.mater patri præfertur non ex ſe-
metipſa ſed ex perſona fratris.l.ſecunda.§.ſi ſit agna-
tus.ff.ad tertul.faciunt etiã quæ habentur in.c.aucto-
ritate de conceſ.præben.lib.vi. Adducit etiã ꝓ ſe ca-
133 ſum in ſim li. † Nam certũ eſt quod auus matri nõ an
teponitur in ſucceſſione per tertulianum.l.ij.§.obijci
tur.ff.ad tertul. Sed bene pater matri vt ibidem. Po-
ne modo ꝗ eſſent omnes tres certe auus matrem ex-
cludit non ex ſua perſona. ſed filij eiuſdemque patris
quem vincit idem auus vt eſt caſus in.l.æquiſſimum.
§.i.ff.ad tertul. Inſurgit tertio loco ſoror quę dicit
in hoc caſu non obſtante ſtatuto ſe debere ſuccedere
& allegat talem rationem fratri. Nam quantũ ad di-
midiam uinco matrẽ meã per autẽ.defuncto & in illa
134 dimidia mater mea vincit te. † Si ergo vinco vincẽ-
tem te

et te multomagis vinco te.l.de acceſſionibus ff.de di
uer.& tépo.præſcrip. Item pro ſe allegat iura præal,
vbi apparet excluſum ex ſua perſona admitti ex pſo
na alterius. Itẽ allegat q̄ fratre excluſo per matrẽ de
bet ipſa admitti p tex.in.l.ij.§.ſi ſit cõſanguinea.ff. ad
tertul. In hac.q.reperio Bart.in.l.i.§.quidã ſtilũ.ff.
de bo.poſ. contratab.decidere p ſorore p.d.§.ſi ſit.
& ibi in hac materia ponit tres regulas. Prima eſt q
135 † qñ ille qui eſt remotior me excludit eũ qui exclude
bat me eo quia ſuccedit in locũ eius qui excludit me,
tunc ipſe ſuccedit & ego excludor. ita intelligit.d.§.
æquiſſimũ.§.i.&.l.ij.§.obijcitur.ff.ad tertul. Si vero
nõ ſuccedit in locũ eius, tunc facit duos caſus quia aut
ille remotior excludit me. Ideo quia habet potentius
ius in ſucceſſione & tũc nõ excludor, ſed ad ſucceſſio
nẽ vocabor per me ac ſi excluſus non eſſem in rerum
natura.d.§.ſi ſit cõſanguinea & hac ratiõe dicit in ca
ſu noſtro admittẽdam ſororẽ excluſam a fratre tanq̃
habente potentius ius, ideo fratre excluſo a matre ſo
ror admittitur, ſed fortior videtur ratio quã ſupra di
xi in ver.tertio loco. Et ſi dixeris q̄ eandẽ rationẽ po
teſt allegare frater dicens, excludo te ſoror ẽ p dimi
dia tibi contingente & tu p ea dimidia vincis matrẽ,
ſi ergo vinco vincentẽ matrẽ &c. Ad hoc rñ. & ad
uertendũ q̄ fortior eſt ratio ſororis q̃ fratris q̃uis pri
ma fronte eadẽ videtur. Ecce victoria mulieris quæ
vincit vincentẽ fratrẽ.i.matrem eſt de iure cõmuni p
d.aut.defuncto, victoria vero fratris vincentis ſoro
rem, quę pro dimidia de qua agimus vincit matrẽ eſt
de iure ſpeciali videlicet ſtatutario q̃d facilius tollitur
q̃ ius cõe.l.miles.§.militia miſſus.ff.de teſta.mili. &
136 ſic allegatio ſororis ẽ fortior q̃ allegatio fratris. † Ve
nio nunc ad ſcđm caſum qui eſt qñ ille remotior exclu
dit me, ideo quia deficit cõditio q̃ vocabar ad ſucceſ
ſionẽ, & tunc non potero admitti vt in aut.licet.C.de
natura.libe.ibi enim excludatur filius naturalis pro
pter coniugem, non quia coniunx habeat potentius
ius in ſucceſſione, ſed ideo quia lex vocare voluit na
turalem ſub ea conditione ſi coniunx non eſſet, merito
attenditur vtrum illa ſuccedat vel ne.

Quæſtio.xxix.

137 AN STATVTVM excludẽs fœminas dicat
odioſum vel fauorabile. Videtur q̄ odioſum, quia
nutrit odiũ inter deſcendẽtes contra.l.illud.C.de col
la.& in.l.cũ oportet.§.ſin autẽ.C.de bo.q̄ libe. Secũ
do quia dicit apoſtolus ſi filius ergo hæres, vt notat
glo.in.l.ſi cũ dotẽ.§.trãſgrediamur.ff.ſo.ma.& not.
in.l.neceſſarijs.ff.de acquirẽ.hæredi. & not.in.l.i.C.
ſi vt ſe ab hære.abſti.ergo ſtatutũ q̃d facit filiam non
eſſe hæredẽ eſt odioſum. Quid vltra cũ filia dicatur
per tale ſtatutũ exhæredata.l.qui volebat.ff.de hære.
inſti.ſed exhæredatio eſt odioſa.l.cum quidã.de libe.
138 & poſthu.ergo &c. † Item irrationabilis fauor dici
tur odioſus.l.maximũ viciũ.C.de lib.pre. Item iſtud
ſtatutũ eſt correctoriũ iuris cõmunis & eſt contra æq
tatẽ quæ vocat oẽs deſcendentes ad hæreditatẽ pater
139 nã.l.defunctus.C.de ſuis & legi. † Inſup. videtur ac
cuſare naturã quare nõ oẽs maſculos generauit, vt vn
de generent non ſiat &c.d.l.maximum vicium. Et pro
hac parte tenet Bar.in.l. cunctos populos in.vi.q. C.
de ſum.tri. Pe. & Cy.in.l.non ſine.C.de bonis q̄ lib.
Bal.in aut.res quæ.C.cõia de lega. Bal. in.l.ij.C.qui
ad liberta.perue.non poſ. Bal.in.d.l.ſi defunctus, Bar.
in.l.liberorum de verb.ſig. vbi dicit q̃d nulla poteſt
aſſignari ratio huius ſtatuti & intellige ratio rationa
bilis, & ſic debet dici iniquum. In contrariũ q̃d im
mo ſit fauorabile oſtenditur ſic, valet argumentũ ex
mente ſtatuentis.l.milites agri.ff.de teſta.mili.notat
Bal.in.d.l.maximũ vicium, not.glo.in.l.tale pactum
ff.de pac. ſed mens ſtatuẽtiũ ſumitur ex eo, quia apud
maſculos remanent oĩa onera defunctorũ, ergo & cõ
140 moda remanere debent. nam † ad maſculos ſolũ per
tinet propulſatio iniuriæ defuncti eũ fœmina faydã le
uare non poteſt, vt dicit glo.in.c.i.an mutus vel im
perfectus et in.c.i.§.hoc autẽ in ti.qui feu.da.poſ. quę
dicit q̄ de iure lombard. filia fœmina nõ ſuccedat pa
141 tri. † Hinc eſt q̄ fœmina non poteſt facere pacem de
nece patris, quia hoc tñ ad maſculos ſpectat. Secus ſi
maſculi non extarent, ut not. Bar. & Ange.in.l.iij.§.
cato.ff.de verb.oblig.& Bal.in.l.ticia.§.lucius.ff.de
lega.ij. Ange.in.l.pro hærede.§.ſi.ff.de acqui.hære.
Imol.in.l.ſi filius qui patri.ff. de vul.& pupil. Secun
do quia mulieri permiſſa eſt vindicta iudicialis.l.ſo
rorẽ.C.de his qui.vt indig. Tertio vr̃ tex.in.l.i.§.po
tuiſſe.ff.ad ſille. vbi mulier ancilla ita vendicat necẽ
dñi ſicut ſeruus. Ad idem quia non reperitur ſcriptũ
inter caſus in quibus deterior eſt conditio mulierũ de
quibus in.l.in multis.ff.de ſta.ho. Ego vidi Ange.in
conſi.xlviij.vbi refert hanc.q.de facto habuiſſe & p
dictis glo.dicit eſſe caſum i.l.ſi.§.ſi.ff.q pet.tut.ibi vi
tijs animi &c. Dicit tñ q̃d intelligendum eſt in defen
ſione extraiudiciali, ſecus in iudiciali per.d.l.ſororẽ.
Sed contra dictas glo.q̄ immo vindicare inimicitias
etiã cadat in muliere, ego allego tex.in.l.i.C.de his q
ſe deferũt.lib.x.ibi mulieris patiẽ inimicitias ex quo
142 ibi Ange. † infert q̄ ſi debent habere pacẽ cũ hære
dibus defuncti, debẽt etiã habere pacem cũ mulieri
bus. Nec ob.q̄ dicitur in lombarda, quia conſidera
q̄ inimicitia capitur dupliciter, vno modo prout con
cernit rancorẽ animi, & iſta cadit in mulierem iuxta
illud. Terentij deterior es muliere. Secundo prout cõ
cernit actũ extrinſecũ & violentum, prout eſt arma
portare & de iniuria vindictã petere vel duellum &
hoc non cadit in muliere. Modo in propoſito cũ tale
onus ſaltem in vindictæ violentę ſpectet ad maſculos ſta
tutũ excludens fœminã dotatã tanq̃ recõpenſans di
ctum onus debet dici æquum & fauorabile. Item tale
ſtatutũ concernit publicã vtilitatem quæ verſatur cir
ca honeſtatẽ in ſingulis familijs conſeruandã.l.i.§.ſed
143 ſi hæres.ff.de ven.inſpi.l.ſup ſtatu.C.de quæſtio. † p
q̃d autẽ magis conſeruatur honeſtas familiarũ q̃ per
diuitias quæ pereunt pp inopiam, §.ſancimus in aut.
de teſti.l.iij.in pri.ff.eo.l.i.de cuſto.reorũ.ff.& i aut.
de defen.ciui.in prin.in aut.vt oẽs obedi.iudi.§.i.l.
144 ſi creditores.ff.de priuileg.credi. † nam egeſtate ſor
dentibus mors eſt ſolatium & vita ſuppliciũ.l.quiſ
quis.C.ad.l.iul.maie.& dicit eccle.xl.melius ẽ mori
q̃ indigere; quid eſt miſerius eo cuius vita eſt in co
gitatione victus. Vnde cum appellatione familię v
giat agnatio.l.pronũciatio de verb.ſig. & agnatio cõ
ſeruetur p maſculos, ad publicã pertinet vtilitatẽ, vt p
145 ſẽ maſculinã comitentur diuitię paternę. † p maſculos
enim cõſeruatur æterna memoria aſcendentiũ.l.libero
rum.ff.de verb.ſig. Prædictas rationes conſiderabat
lex.xij tabul. per quã agnati præferebantur cognatis
& maſculi fœminis inſtitu.ad tertul.in prin.&.§.item
vetuſtas, inſtitu.de hære.quæ ab inteſta. Et pro hac
parte tenet Iaco.de are.in ſua.q.incipi. ſtatuto vel cõ
ſuetudine, & refert Ioan.an.in addi.ſpec. in rubri.de
ſucceſ.ab inteſtato in addi. incipiente eſt ſciendum q̄
Iacob.de Are. Angel. in.d.l.quiſquis & in ſua diſpu
tatione incipiente nobilis quidam genere & in ſuo

conſi.lxvij. & Cy.in.l.i.C.de adul.Ro.in ſuo cõſi.xvi.
& in conſi cccxi.q conſilium omnino videatur:quia
ponit plures elegantes rationes:& Bal.in.l.quod ve-
ro ff de leg Pau.de ca in conſi cccxxxiiij.Bal.in.l.cer
tum.C.vnde legitimi.Bald.in.l.maximum vicii.C.
de lib.præte.Bar.in.l.i.§.filium.ff.de contratab.Bal.
in.l.peto.ff de leg.ij.Lapus in ſua allegatione.ciij.ſe-
cundũ ordi.antiquum:& incipit in.q.prędicta & hęc
146 opi.iudicio meo poteſt appellari communis.† Et no.
vnum perpetuo q licet non exprimatur in ſtatuto:tñ
ſtatutum excludens fœminas videtur ſemper factũ in
fauorem maſculorum:vt no.Bar.in.d.§.qui filiũ.Re
perio tñ Bal.in diuerſis locis variaſſe in hoc articulo:
videlicet in.l.ij.C.de in ius vocã.vbi dixit q tale ſta
tutum reſpectu maſculorũ ſit fauorabile:ſed reſpectu
fœminarum ſit odioſum. Aliter dixit in.l.i.in fi.C.de
ſecun.nup.vbi conſiderat cãm excluſionis an ſit pro-
pter ſuum delictum an propter prærogatiuam & ho
norem alterius & attendi debet cauſa principalis ſta-
tuentis an ſit fauor vel odiũ. Alibi Bal.in.l.ſancimus.
C.de nup.dixit q iure naturali eſt odioſum:ſed de iu
re ciuili eſt fauorabile. Alibi Bal.in l.ij.C. q ad liber-
ta.procla.non poſſunt:dicit q ſtatutum excludens fœ
minas a ſucceſſione fratrum eſt fauorabile. Alibi in.l.
147 cũctos populos in.xvi.col.C.de ſum.tri.dixit q † ſi
ſtatutum excludit propter ſexũ dicitur odioſum:ſed ſi
fauore agnatorum dicitur eſſe fauorabile. Et qũo co-
gnoſcatur an in odium ſexus vide per eum ibi. Alibi
Bal.in lectura eiuſdem.l.cunctos populos dixit q eſt
mixtum ex fauore & odio principaliter tamen fauo-
rem continet ſecundum eum. Mihi placet ſententia cõ
munis q tale ſtatutum ſit fauorabile attento q hære-
ditas eſt inuenta de iure ciuili:vt eſt glo.in.l.i.ff.de ac
qui.re.do.& probatur in.l.ſeruo inuito.§.ſi pupillo
148 .ff.ad trebel.ibi ſimilitudine iuris ciuilis. † Sed diſpo
ſita per ius ciuile poſſunt in totum tolli per ſtatuta.l.
omnes populi cum materia.ff.de iuſti.& iu.quęlibet
enim prouincia abundat in ſenſu ſuo. Facit etiam q ſu
pra tetigi in pluribus quæſtionibus in quibus dixi q
legitima poteſt ſaltem minui per ſtatutũ poſito q nõ
poſſit in totum tolli:& ſic ſtatutum excludens filiã do
tatã videtur æſtimaſſe dotẽ loco legitimę:vt ibi dixi.

Quæſtio.xxx.

149 SI PATER relinquat aliquid filiæ ſimpliciter
in teſtamento,an videatur relinquere pro dote & di-
catur dotata & ſic excludatur a ſtatuto. Vide quę di-
xi ſupra in.§.i.& vide Bart.in.l.ticio centum.§.ticio
genero verſi.quæro ſtatutum.ff.de condi.& demõ.
& Pau.in conſi.ccxxi.

Quæſtio.xxxi.

150 QVID SI Filia non vult dotari nec nubere ſed
caſtitatem ſeruare vt patri ſuccedat. Videtur q cũ
per eam ſtet quominus dotetur dici debeat dotata:
arg.l.qui filium.ff.vbi pupil.edu.debeat &.l.iure ci-
uili.ff.de condi.& demõ.&.l.labeo.ff.de contrahẽ.
emp.nam cum hoc caſu ſtatutum velit q dos ſucce-
dat loco legitimæ ſufficit illã offerre. Facit q no.Cy.
in.l.ſancimus.C.de nup.& ita determinat Bald.in.l.
pactum.C.de col.in ver.xx.quæro & in.l.fi.C.de
pac.& Pe.de Ancha.in repe.c.canonũ ſtatuta in.lxi.
char.extra de conſti.Limita tamen niſi illud ius ſucce
dendi iam ſit delatum & quæſitum ipſi filiæ.

Quæſtio.xxxij.

151 AN FILIA Tempore quo dotatur poſſit ſibi
reſeruare ius ſuccedendi patri ſuo. Bar.in.l.fi.C.de
pac.tenet q ſic per tex.in.§.ſi.inſti.de legitima agna.
ſucceſ.q limitat ibi Bal.& moderni verũ qñ maſcu-
li conſentiunt quorum fauore emanauit ſtatutũ.l.ſer-
uo legato.§.ſi teſtator,& quod ibi not Barto.ff de
lega.i.ſecus ſi maſculi non cõſentiunt quibus cum iam
quæſitum ſit ius per ſtatutum nõ poteſt eis auferri.l.
fi.ff.de pac. Et hoc videtur ſequi Imol.in.l.ſtipulatio
hoc modo cõcepta.ff de verb.ob. Aliqui tñ in.d.l.fi.
C.de pac.tenent indiſtincte cum Bar.q ſicut pater te
ſtando poteſt filiã inſtituere & ſic tollere ius maſculis
qñ ſtatutũ expreſſe non prohibet fœminas ſuccedere
ex teſtamento,vt cõmuniter tenẽt doc ita ergo vide-
152 tur q poſſit paciſcẽdo & maxime quia † maſculis nõ
eſt perfecte ius quęſitum in vita patris ſed ſolum quę-
dam impropria ſpes ſuccedendi quæ licet eis ab inte-
ſtato tolli non poſſit,tñ poteſt per pactum ſicut per te
ſtamentũ tolli,& facit quia iſtis maſculis etiam in ſpe
non eſt quæſitũ ius anteq filia ſit dotata,ergo põt im
pedire illud ius q̃rendũ filijs.l.ſeruus.C.de pac. Et te-
nendo hanc opi.Bar.limita illam non habere locũ qñ
filia ex interuallo poſtq̃ eſt dotata faceret pactum cũ
patre vt poſſet ſuccedere,quia tunc filijs maſculis erat
ius quæſitum ſaltem ſpe conſiderabili a iure quæ ha-
bet ortũ a ſtatuto ergo non poteſt eis auferri. Prætere-
rea hoc caſu ſemel excluſa per ſtatutũ inuitaretur per
pactum ad hæreditatem,ſed hæreditas pactionibus
dari nõ poteſt.l.hæreditas.C.de pac.cõuen.ergo & c.

Quæſtio.xxxiij.

153 QVID ſi pater promiſit dotem pro filia ſed no-
luit eã ſoluere,& deceſſit an filia excludatur ſtãte prę-
dicto ſtatuto ſi hæres velit ſoluere dotẽ. Bal.notabi
liter in.l.ſi plures.C.de condi.inſer.dicit q ſic quia fi-
lia non poteſt dici indotata ex quo pręceſſit obligatio
dotis & de iſto dicto feci etiam mentionem ſupra in
alia ſimili.q. Idem ſequitur Pe.de anch.in.c.canonum
ſtatuta in.ciij.char.extra de conſti.

Quæſtio.xxxiiij.

154 AN PRÆDICTVM Statutum locum ha-
beat in filia quæ fuit nupta ſed tempore mortis patris
remãſit vidua. Bal.in.l.i.in.fi.C.vnde vir & vxor.
Arguit primo q nõ q̃a nõ põt dici dos vbi nõ eſt ma-
trimoniũ l.fi.C.de do.ante nup.l.ij.ff.de iure do. Con
155 trarium tñ tenet † quia dotata dicitur etiam q̃ dotẽ re
cuperauit ſoluto matrimonio.l.fi.C.cõſa viri.iudi.l.ſi
ſocius pro filia.ff.pro ſo.& de hoc etiam tetigi ſupra
in.§.i.in illa.q.an dicatur dos poſtq̃ eſt recuperata a
viro ſoluto matrimonio. Et ad hãc partem facit quia
ſic ſe habet communis vſus loquendi. Nam viduæ ſo-
lent dicere:ego habeo dotem meã. Maius tñ eſſet du-
bium ſi ſtatutum requireret fœminam eſſe maritatam
& dotatam,& deciſio penderet ex illo articulo,an v-
bi ſtatutum requirit certam qualitatem ſufficiat illam
ab initio eſſe licet poſtea deficiat,de quo pulchre per
Bar.in.l.ex facto in prin ff de vulga.& pupil. Facit q
pulchre notat Barto in.l.præcipimus.§.ſane.C.de ap
pel.& Ange.in.l.ſi quis hæredem.C.de inſti.& ſub-
ſti.vbi quęrit quid ſi fiat legatum mulieri,ſi ingredia-
tur monaſteriũ vel accipiat habitum tertij ordinis,an
ſi mulier ſuſcepit deinde dimittat,debeat habere lega
tum & ibi ponit illud non qui incepit & c.de quo pul
chre per Ange.in ſuo conſi.xxxiiij.& in ſuo conſi.
cxli.facit quod not.per Angel.& Imol.in.l.in ſubſti-
156 tutione.ff.de vulg.& pupil. vbi quæritur † an ſi fiat le
gatũ filię ſi uidua erit tempore mortis patris ſufficiat
illã fuiſſe viduam,licet poſtea maritetur,facit q not.
in.l.reprehendenda.C.de inſti.& ſubſtitu.& q pul-
chre notat Ioã.an.in regula decet in mercu.& in illa

q.an

q.an conſecutus immunitatẽ a ſtatuto propter nume,
rum.xij.filiorũ illam amittat ſi aliqui filiorũ moriantᷣ,
& cõcludit ꝙ non, vide & ad propoſitũ ꝙ conſuluit
Pau. in conſi.ccxlv. & vide glo. not. in verbo ſuffi
cit,& ibi notat Bar. in.l.fi.C. de indic. vidui.tol.

Quæſtio.xxxv.

157 SI STATVTVM Simpliciter dicit ꝙ dota,
ta a patre vel a matre excludatur,an habeat locũ ſi do
tata fuit ab auo vel auia. Concludendũ eſt qđ ſic in
.l.neſennius.ff.de neg.geſt. per illum tex. & in.l.ma
ximum viciũ.C.de libe.præte. & in.l. quicunque.C.
de ſer.fugi.& faciunt no.p Bar.in.l.i.in.x.col.ver.vl
terius quero vtrũ tacita.ff.de vulg.& pupil.& in autᷣ.
matri.& auie.C.qñ mulier officio tutelle fun poteſt.
vide omnino Barto.in.l.ij.§.ſed videndum.ff.ad ter-
tul.& vide oĩno Pau.de Ca.in ſuo conſi.cccxlij.

Quæſtio.xxxvi.

158 AN PRÆDICTVM Statutũ excludens fœ
minas habeat locũ in puellis iudeorum. Videtur ꝙ
ſic per ea q̃ notat Bal.in.l.ſpadonẽ.§.iam autem.ff.de
159 excu.tu.† Præterea quod maſculus excludat fœmi-
nã eſt de lege moſaica,vt habetur Numeri.xxvij.c.et
Exodi xi.ergo tale ſtatutũ reducẽs ad legem moſai-
160 cam eſt cõmendabile,†quia nullus homo ſapientior
Moyſe.l.lege.xij.tabularum.C.de legi.hæredi. ergo
&c.Accedit quia iudęi ſunt de populo,vt probat tex.
in autᷣ.de quæſto. in prin.quem ſingularem facit Bal.
in.c.i.de forma fidelitatis & in rubri.C.qui accu.nõ
poſ.& vide Pet.de ancha.in.c.ſi ſentẽtia de ſeh.excõ.
lib.vi.per Moder.in.c.Iudæi el.ij.extra de iudęis per
Io.cal.in ſuis cõſilijs ſub titulo de teſtamentis, facit qđ
dicam in fi.huius.§.vbi aliqua bono generalia ad ſuc
ceſſionem iudæorum quæ notanda ſunt Io.cãpezius.

Quæſtio.xxxvij.

161 AN PRÆDICTVM Statutũ habeat locũ
in fœmina dotata & maritata anteqũ fieret ſtatutum.
De hac.q.poſuit Pet.de ancha.in.c.i.in.xxx.char.de
conſti.Abb.& Imol.in.c.fi.eo.titu.& Bal.in.l.illa in
162 fi.C.de dona.& pendet ab illo articulo †vtrum ſtatu
tũ trahatur ad præterita an ad futura tñ, de quo per
Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iur.p Albe.& Bal.
in.l.leges. C.de legi.p Pet.de ancha.in.d.c. canonũ
ſtatuta in.v.q.prin.& eſt tex.optimus in.c.ij.eo.tit.
& in.c. ſi eo tẽpore de elec.in.vi.& in.c.licet canon
163 extra de elec.facit qđ dicam.i.in illa.q.† an ſtatutum
quod fœmina dotata non ſuccedat , debeat limitari ſi
ille fuerit interpellatus qui tenebatur dotare & ſic an
ſufficiat qñcunq; dotẽ offerre,de quo dicendũ vt ibi.
Verũ quia quotidiana eſt iſta.q.ideo aduertendũ q̃a
videtur quod trahatur ad pręterita pp illa verba ſi fi-
lia dotata fuerit,quod verbũ fuerit eſt præteriti tpis.
Sc̃do quia inſpecto tpe quo filia vult ſuccedere patri
reperitur dotata ergo &c. Tertio quia verbũ dotata
habet cauſam permanentẽ. Et ita cõſuluit Bar.prout
refert Ange.in autᷣ.hæc cõſtitutio interpretatur col.
vi.Ego tñ non repio in cõſilijs Bar.& Ange.ibi eũ re
prehendit per illũ tex.vbi dicitur de illo qui in mona,
ſterio intrare voluerit,& ſic loquitur p verbũ pręte,
riti pfecti,& tñ illa diſpoſitio nõ habet locũ in ingreſ
ſo anteqũ eẽt cõdita illa cõſtitutio, imo põt talis diſpo
164 nere de bonis poſt ingreſſum.† Præterea verbũ fue,
rit platũ a ſtatuto põt dupľr intelligi, videlicet quod
etiã reſpiciat tẽpus futurũ, ergo ita intelligi debet q̃a
natura legis ſtatuti eſt reſpicere futura.d.l.leges.Nec
ob.ſm Ang.quod verbũ dotatã habeat cauſam pma
nentẽ,quia fatetur illud verũ præterq̃ ſi apponitur in
l.vel ſtatuto cuius propriũ eſt reſpicere futura. Itẽ nõ
ob.quod iſta filia repiatur dotata tpe quo vult ſucce,
dere,quia hoc nõ debet obſtare cum nõ fuerit dotata
poſt ſtatutũ ſed ante, & ita credit Ange.eſſe tenendũ
licet non videatur in totum firmare . Sed ego puto ſi
Bar.conſuluit contrarium quod bene conſuluerit, &
idem in terminis voluit Bal.licet de Bar. mentionem
non faciat in.l.oẽs populi in.xiij.colũ.verſ.ſed pone.
ff.de iuſti.& iur.& ibi videtur reſpõdere ad tex.in.d.
autᷣ.hęc conſtitutio in quo Ang.facit ſuũ fundamentũ,
qm̃ ideo ibi verbum fuerit non includit tẽpus præte-
ritũ,quia lex vlterius proceſſit ita interpetrãdo,vnde
ille tex.potius facit pro Bar.& non ſunt multi dies qđ
ita fuit cõſultum hic apud Nouariam.Io.campezius.

Quæſtio.xxxviij.

165 SI STATVTVM Dicit quod extantibus fi
lijs fœminæ non ſuccedant,vtrum ſi extat filius natu-
ralis tñ excludat ipſas filias . Bar. in cõmẽto. cexxix.
tangit de hoc , & Imol. in.l.ex facto.§. ſi quis roga-
tus.ff.ad trebel.Ego aũt præmitto quod quæſtio iſta
loquitur de filio naturali.i.nato ex concubina retenta
in domo indubitata affectione & proteſtatione debi-
ta præmiſſa,de qua in.l.in concubinatu.ff.de concubi
nis & in autᷣ.quibus mo.natu.effi. ſui.§.ſi quis aũt , &
videtur dicendũ quod talis filius nõ excludat fœmi-
166 nam,† quia ſm ppriam ſignificationem nõ dicitur fi
lius.l.filium quem diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel
ali.iur.&.§.ad hoc in autᷣ. vt liceat matri & auie col.
viij. Præterea iſte dicitur filius in certis tãtũ caſibus,
vt in certa parte qñq; ſuccedat.Item qñq; pietatis in,
tuitu ſed regulariter non dicuntur filij,quia exceptio
in certis caſibus firmat regulam in alijs, prædicta per
ordinem probantur in .l.i.C. ad officia.& inſti.eo.in
princ.& in.§.item quæſitum & in autᷣ. quibus modis
natura.effi.ſui.§.diſcreti, & in.l.vxori.§.codicillis de
leg.iij.l.naturaliter.§.fi.C. de inſti.& ſubſti.facit glo.
reputata notabilis in cle.i.de bapiſmo,facit quod no.
167 in.l.i.ff.de regu.iur. † & ſi lex poteſt operari in pro-
prio ſignificato vt in caſu noſtro,quia ſtatutũ poteſt
intelligi in filio legitimo & naturali : ergo non debet
detrahi ad improprium.l.liberorũ.§.quod tñ caſſius
168 tũ vulga.de lega.iij.† Idẽ & fortius dicẽdum eſt de
filijs vulgo q̃ſitis:q̃a multo minus q̃ in naturalibus ha
bebit locũ , quia non veniunt appellatione filij nec pa
trẽ cenſentur habere;ſunt exoſi legi & homini. §.vul
go.inſti.de legi.agna.ſucceſ &.§.ſi aduerſus , inſti.de
nup.Idem in inceſtuoſis nepharijs & adulterinis dictis
iuribus & in autᷣ. ex cõplexu. C.de ſecun.nup . Quid
vltra quod ſunt omni beneficio priuati.l.ſi quis.C.de
inceſt.nup.ibi nec a patre & in autᷣ.quibus modis na-
tura.effi.ſui.§.i.Adde quod de hoc articulo an appel-
latione filij veniat naturalis,notat pleniſſime Imol.in
d.l.ex facto.§.ſi quis rogatus,vbi ponit quid iuris qñ
169 mentio filij fit a lege & qñ a teſtatore . † Vnum tene
menti quod qñ lex vel ſtatutũ cõſiderat naturã ſp ap
pellatione filij ueniit naturalis.Hinc eſt quod naturalis
tenetur lege põpeia de parricidijs, de quo per Bal.in
c.per tuas de proba.& in.l.parẽtes.ff.de in ius vocã.
& in.l.ius.ciuile.ff.de iuſti.& iur.per Bal.in.l. quiſq;
C.ad.l.iuľ.maie.& in.l.i.in.vi.char.C.qui accuſare.

Quæſtio.xxxix.

170 QVID SI TALIS Filius naturalis ſit legitima,
tus,an excludit filiã fœminã. Tetigi alias in ſimili in
tractatu de ſubſtitutionibus qñ ſubſtitutio fit ſi ſine fi,
lijs deceſſerit utrum appellatione filiorũ veniat filius
legitimatus.Sed illa procedunt qñ nomẽ filij profer-

tur a teſtatore:hic vero loquitur qñ a ſtatuto, & ideo vide Bal.in.l.cum acutiſſimi.C.de fideicõ.vbi in ter-
171 minis iſtis tenet ꝙ excludatur fœmina, † quia legitimatus habet verũ ſtatum legitimum,licet non habeat verum principiũ,& ibi refert deciſionem Iac.de are. in.q.per ipſum diſputata,quã refert Io.an.in tit.de ſuc ceſ.ab inteſt.circa fi. Accedit quod legitimati vere & non ficte dicuntur legitimi, probatur in.l.ij.C.de iure aureorũ anullorũ,vbi libertus reſtitutus natalibus eſt vere ingenuus,licet non ſit naturaliter.Facit doctrina Bar.in.l.ſi isqui pro emptore.ff.de vſucap.vbi dicit quod eſſe legitimũ eſt iuris & nõ facti, & iſta qualitas per legitimationem vere non aũt ficte imprimitur. Et hic adduci poſſent oĩa quæ ſcribũtur de legitimatione in.l.gallus.§.& quid ſi tm̃.ff.de lib.& poſt hu. Bal. tñ in.l.eam quã in.xi.colũ.in ver.item quęſitum fuit a me.C.de fideicõ.dicit quod de propria ſignificatione appellatione filij legitimi & naturalis non cõprehenditur legitimatus allegat.c.naturales in ti.ſi de feudo fue.contro. Idem ſentit Bal.& Saly.in.l.fi.C.de his q̃
172 ve.eta.impe.per illã.l. dicentes quod † ſi quis recipit emphiteoſim pro ſe & filijs ſuis legitimis,& naturalibus quod non venit legitimatus,quia non eſt naturaliter legitimus do. Anto.in.c.per venerabilem extra qui fi.ſint legi.in vlti.q. dũ tractat de effectu legitimationis videtur firmare quod legitimatus per ſequens matrimoniũ vel alios modos legales,de quibus traditur in.c.per tuas eo.ti.cõprehenditur appellatione legitimorũ etiam in ſtatutis,ſed legitimatus p̃ reſcriptũ principis non,quia iſte nõ eſt legitimus de iure cõmuni ſed de iure ſpeciali de quo ſtatutum nõ præſumitur cogitaſſe maxime ad alios excludẽdos,facit.l.iul.ff.q & a quibus,ſed ſolũ cẽſetur diſpoſuiſſe de legitimis iure cõmuni & hãc deciſionẽ Anto.de but.cõmendat et ſequitur Pau.de ca.in ſuo cõſi.ccxxi.circa fi. Attento quod ſtatutũ excludens fœminas eſt contra ius cõmune,et quia p̃ diſtinctionẽ do.Ant.fit bona cõcordia et euitatur iuris correctio & materia fraudis.ſ.ne in fraudẽ quis ſe faciat legitimari in præiudicium aliorũ.Sed idem Pau.in ſuo conſil.ccxxiij.tenet contrariũ & trãſit cum Bal.in.d.l.cũ acutiſſimi,& idem facit in conſi.cccxv.& vide eundem conſi.ccxix.vide tamen glo. nota.quæ ſentit opi.do.Anton.in.c.innotuit de elect.

Quæſtio.xl.

173 QVID IN FILIO Legali tm̃ & ſic adoptiuo vel arrogato, an excludat filiã fœminã. Tetigi in dicto tractatu de ſubſtitutionibus. Nunc aũt plenius dico. Et videtur primo quod non p̃ notata per Cy.& Ange.in.l generaliter.§.cum aũt.C.de inſti.& ſubſti. vbi dicunt quod diſpoſitio.l.cũ acutiſſimi.C de fideicõ &.l.cũ auus.ff.de condi.& demon.non habet locũ in filio adoptiuo,qm̃ illa iura loquuntur de filijs legitimis & naturalibus,& ad idem quod voluit Ang. in.l.cũ in adoptiuis.C.de adop.& adde bo.tex.& ibi Bar.in.l.i.C.de imponẽda lucra deſcrip.li.x.& Imol. in.l.in ſuis.ff.de libe.& poſt hu.facit optima glo.in.c. paſtoralis de deci.quæ dicit quod de lucro hæreditatis delate filio non debetur decima,facit ſingulare verbũ Ange.in.§.ſi vero in auẽ.de nup.ſecus tñ dicit Ange.in.d.l.cũ in adoptiuis qñ pater inſtituit filiũ adopti-
174 uum quo caſu debetur gabella † cũ ſtatutum loquẽs de filio non habet locũ in adoptiuo per glo.ibi & ita dicit ſe in facti qõne conſuluiſſe. Ad idẽ facit quia ſtatutũ conſiderauit naturalitatem, ergo non cõprehendit adoptiuum qui eſt ciuiliter filius.l.fi.C.de his qui ve.eta.impetra. Facit ꝙ voluit Bal.in auẽ.niſi rogati.C.ad trebel. vbi dicit ſingulare verbũ quod filius meus ſpiritualis quem leuaui de ſacro fonte, licet ſit a me alendus, tñ non excludit ſubſtitutũ ſicut nec filius adoptiuus. Ad idẽ facit.l.ſi quis.§.fi.ff.de.lega.ij.vbi
175 Imol.dicit ꝙ † ſi quis recipit emphiteoſim p̃ ſe & filijs non veniunt filij adoptiui,facit glo.in auẽ.de triente & ſemiſ.§.i.quæ dicit ꝙ hodie non eſt augumẽtata legitima quæ debetur filio adoptiuo,licet illa quę debetur filio legitimo & naturali ſit aucta,de quo etiã p̃ Bar.in.l.ſi arrogator.ff.de adop.& per Bar.in.l.hæredibus.§.fi.ff.ad trebel. Facit quia magis attendẽda eſt natura q̃ accidens.l. qui habet.ff.de tutel.l.ſi quis poſthumos.ff.de libe.& poſt hu.ergo ſtatutũ potius ſenſit de filio ſm naturam q̃ ſm accidẽs.Facit ꝙ voluit Bal.in.c.licet de offi.lega.vide Bal.in.d.l.ſi arro-
176 gator,vbi ſingulariter limitat † iura dicentia filiũ legitimum et naturalẽ grauatũ reſtituere poſſe detrahere duas quartas non habere locũ in filio adoptato ſiue arrogato. In contrarium facit tex.& ꝙ ibi notat Bar.in.l.ſi cognatis.ff.de re.dub.vbi dicit ꝙ appellatione cognatorũ veniũt etiã cognati ciuiles.Nec ob. d.l.ſi ita quis.§.is cui,quia illud ibi ideo quia illi filij ciuiles non ſunt facto teſtatoris ſed alterius,ſed vbi eſſent facto teſtatoris appellatione filiorũ veniunt etiã ciuiles & ſic adoptiui & arrogati,facit tex.in.c.in preſentia de proba.vbi appellatione filiorũ venit monaſteriũ & ſic filius ciuilis. Facit ꝙ voluit Bal.in quodã ſuo cõſ.ꝙ cõiter habetur inter cõſilia Ang.in nume-
177 ro.lxvi.vbi conſuluit ꝙ † ſtatutũ excludẽs fœminas extantibus filijs habet locum in filijs religioſis. Et ad hanc.q.vide Abba.in.c. Raynaldus in.lxxiij.colũ.de teſta.& de hac.q.vide latiſſime Ro.in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſuca.in.x.col.vbi refert ſe in hac.q. conſuluiſſe,& ibi poſt multa argumenta hincinde facta finaliter concludit ꝙ ſi ſtatutum dictat ꝙ filij legitimi & legitime nati,excludant filiam ꝙ tunc in legitimato locum non habet,quia non eſt legitime natus.
178 † Et ideo iſte caſus tanq̃ omiſſus a ſtatuto relinquitur diſpoſitioni iuris cõmunis.l.ſi extraneus.ff.de condi. ob cauſam,immo poſito ꝙ haberetur perinde ac ſi eſſet legitime natus hoc tñ fingitur & aliud eſt eſſe talẽ & aliud eſt haberi pro tali,vt not.Bar.in.d.l.ſi is qui pro emptore in.q.de ciue facto ex forma ſtatuti merito de vno ad aliũ non debet fieri illatio.l.fi.ff.de calũ.cũ vulga.Et facit ꝙ voluit Bar.in.l.i.§.hoc interdictũ.ff.de fonte,facit glo.in.l.ij.C.de hære.quæ dicit ꝙ fictus denarius non eſt denarius,& vide per Io. an.in addi.ſpecu.in tit.de trien.& ſe.vbi quærit.q.de ludentibus ad par & impar,& in numero pari reperitur denarius fictus vel falſus an debeat cõputari in
179 numero pari. † Accedat ad propoſitũ ſimile ꝙ dicitur de priuilegio dotis ꝙ nõ trahitur ad dotem fictã, glo.eſt notat.in.l.aſſiduis C.qui po.in pig.ha.& ego dixi ſupra in.§.i.circa fi.in.q.an dos putatiua habeat priuilegia dotis vere. Et vide oĩno deciſionẽ Ro.in d.l.ſi is qui pro emptore, vbi tractat qd in legitimato per reſcriptum principis ſiue p̃ oblationem curię,
180 † quia ſcitis ꝙ talis legitimatus non põt dici legitimatus quo ad oẽs ſed ſolũ quo ad patrem,vt in.§.filiũ in auẽ.quibus modis natu.effi.legi.Et ibi etiã quid de legitimato per cõſequens matrimoniũ,& quid ſi filius non fuit poſitus in ſinu matris an & quo ad quas perſonas dicatur legitimus.

Quæſtio.xli.

181 QVID SI Pater relinquat filiam dotatã & filiũ maſculũ & nepotẽ ex alio filio præmortuo,an iſte

nepos

nepos admittatur ad portionẽ ad quã de iure cõi filia
admitteretur an vero ſolus maſculus. Dic ꝙ am-
bo ſuccedunt & excludũt filiam fœminã, quia nõ cor-
rũpitur gradus cũ nepos ſuccedat in locũ filij ſed per
ipſum repreſentatur eius pater. §. cũ filius, inſti. de hæ
redi. quæ ab inteſta. ita ſingulariter determinat Bald.
in. l. i. C. de ſecũ. nup. facit text. in. l. cũ ſcimus circa fi.
C. de agri. & cenſi. lib. xi. & vide notata & quæ ibi
alias dixi in. l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. &
poſthu. vide Pau. in ſuo conſi. clix. & in conſi. cccliiij.

Quæſtio. xlij.

182 QVIA Ex dictis in præcedẽti. q. ſatis colligi po-
teſt ꝙ ſtatutũ excludens filiam fœminã extantibus fi-
lijs habet locũ etiam extante nepote ex filio. Pro con
ſumãda illa ſententia, adde quia ratio illius ſtatuti fuit
vt bona remaneãt in agnatione quæ ratio ſi ſit expreſ
ſa in ſtatuto nullum ſupereſt dubium ſm Imol. in. l. ſi
vero. §. de viro. ff. ſol. ma. Secus ſi ſtatutũ diceret vo
lentes fauere filijs maſculis primi gradus ſtatuimus
&c. quia tunc nepotes ex filio non excluderent filias
ſm eum. Sed quid ſi aliqua ratio nõ eſt expreſſa in
ſtatuto videtur eſſe plus dubitationis, tñ idem dico ꝙ
nepos ex filio maſculo excludat filiã iuxta notata per
Bar. in. l. lib. ff. de verb. ſig. Bal. & Saly. in. l. maximũ
vitiũ. C. de lib. p̃te. not. in. l. venia. C. de in ius vocã.
183 Mouentur † quia appellatione filiorũ de proprio ſi-
gnificato continentur filij & nepotes. Idem tenet Al-
be. in ſecunda parte ſtatutorũ. q. ciij. & Io. an. in addi.
ſpec. in tit. de ſucceſ. ab inteſt. in rubri. ſed in puncto iu
ris iſta ratio ꝙ appellatione filiorũ de proprio ſignifi
cato contineãtur nepotes nõ eſt uera, vt belliſſime ꝓ
bat Bar. in. d. l. liberorum. Alij ergo adducunt aliam
184 rationem † quia beneficia cõceſſa filijs extenduntur
ad nepotes. l. milites & l. diuo Marco. C. de quæſtio.
& l. decurionũ. C. de pe. & l. emãcipatum in fi. ff. de
ſenato. & iſta ratio placuit Bar. in. d. l. liberorum. Sed
mihi non placet quia iura præmiſſa loquuntur in be-
neficijs conceſſis alicui quæ nemini præiudicant, ideo
faciliſſime fit extẽſio. l. ti. ff. de cõſti. prin. Præterea il
lud ibi fit ex interpretatione quæ in ſtatutis ceſſat &
hoc ſatis fatetur Bar. in. d. l. liberorũ. Sed dicit ꝙ in ca-
ſu noſtro hæc interpretatio erit paſſiua vi illarũ regu-
larũ antiquarũ. Sed nec iſtud placet quia in. d. iuribus
non proceditur per viã regulę. Sed in certis caſibus
dant priuilegiũ certis perſonis & eius filijs, præterea
poſito ꝙ loquerentur per viã regulę adhuc ſolũ fie-
ret extenſio ui illarũ regularum in conſtitutione ſpe-
cialiter loquente in eadem materia non aũt generali-
ter, vt glo. not. in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. & iur. Nec
etiã placet illa ratio quia nepos ſuccedit in locum filij
§. poſthumorũ de exhære. liberorũ. § cũ filius, inſtit.
de hære. ab inteſta. quia illud eſt verũ ex interpreta-
tione ſeu quadã iuris fictione quę ceſſat in ſtatutis. hẽ
illud verũ quo ad ſucceſſionem aui. item licet in locũ
filij ſuccedat non tñ dicitur filius taliter vt faciat ceſſa-
re in ſtatutis illam conditionẽ de extantibus filijs. Sed
puto ꝙ verum fundamentum prædictę opinionis ſit
ꝙ licet in ſtatuto non ſit expreſſa aliqua ratio, tñ cum
non niſi vna aſſignari poſſit. ſ. fauor agnationis con-
ſeruandæ illa debet haberi pro expreſſa, ita tenet glo.
in. l. ꝗſquis. C. de fideicõ. not. Bald. in. l. quotiens eo. tit.
Et ex tali vnica ratione poteſt fieri extenſio in oĩmo
do, vt plenius dixi ſupra eo. §. in. q. vtrũ ſtatutũ exclu
dẽs filiã cenſeatur excludere nepotẽ ex filia vide ibi.

Quæſtio. xliij.

185 SI STATVTVM Dicit quod fœmina dota-
ta non ſuccedat patri ab inteſtato, & pater deceſſit in-
teſtabilis vt furioſus vel aliter incapax teſtamenti,
186 vtrũ habet locũ dictum ſtatutũ. † Dubium ſtat in eo.
vtrũ ſtatutũ diſponẽs de defuncto ab inteſtato habet
locũ in inteſtabili, Albe. de roſa. in ſcđa parte ſtatuto-
rũ. q. cxxiij. refert opi. antiquorũ. Sed nos referamus
opi. Moder. & prima fuit opi. Bar. in. l. i. ff. de ſuis et le
187 gi. dicentis ꝙ licet † ſm ꝓpriam ſignificationẽ inte-
ſtatus dicatur qui cũ facere poſſet teſtamentum teſta
188 tus non eſt vt ibi & l. inteſtatus. ff. de verb ſig. † tñ at-
tento cõi vſu loquẽdi appellatione inteſtati venit etiã
inteſtabilis. i. ille qui teſtamentũ facere non poteſt. Et
ſic licet alias ſtatuta ſint proprie & ſtricte intelligen-
da. l. iij. §. hæc verba. ff. de nego. geſt cũ vulga. tñ ꝑ
cõem vſum loquendi etiã in ſtatutis receditur a pro-
pria ſignificatione. l. liberorũ. §. ꝙ tñ caſſius ff. de leg.
iij. cũ ſi. Et pro hac opi Ro. in ſuo conſi. xxxij. adducit
tex. in. l. in teſtamẽto ibi, filię inteſtatę. C. de teſt. mili.
& in. l. inteſtato. ff. de legi. tuto. & in. l. hære. C de im
pub. & alijs ſubſti. Quare dicit ipſe Ro. ꝙ non ſolũ ex
cõi vſu loquendi, ſed etiam naturali & cõi iure infans
poteſt dici inteſtatus. Secunda fuit opi. Bal in. c. i. in
189 tit. de ſucceſſione feudi qui aduerſatur dicẽs ꝙ † qñꝙ
verba ſtatuti proferuntur ab idiotis & vulgaribus, et
tunc intelliguntur groſſo modo. l. ſi cũ te. C. de dona.
ante nup. glo. in. l. quid ſi nepotes. ff. de teſtamentaria
tutella & in. l. quotiens. C. famil. herciſcũ. Quandoꝙ
verba ꝓferuntur a ſtatuentibus iuris peritis, tunc non
eſt inſpiciendũ quid idiotę loquantur, ſed quid iuriſtę
& periti, nil allegat, ſed pro eo videtur tex. in. l. ſi di-
ctũ ibi non vt vulgus opinatur. ff. de euic. ergo cum
verbũ inteſtatus proferatur a ſtatuentibus cõiter iure
peritis debet proprie intelligi eo modo quo intelli-
gunt iuriſtę, facit gloſ. & ꝙ ibi docto. in. l. cum anti-
quioribus. C. de iure delibe. Ro. in præallegat. conſi.
dicit veriorem eſſe opi. Bart. primo quia non eſt ve-
rum illud ꝙ dicit Bald. ꝙ ſtatuta ſint intelligenda ꝓ-
prie immo debent intelligi ſm cõem vſum loquẽdi.
Non ob. d. l. ſi dictum quia loquitur in interpretatio-
ne legis generalis quæſtio noſtra loquitur in ĩterpre
tatione ſtatuti particularis ad quod facit dictum. In-
no. in. c. cum olim in verſi. ſi autem de verbo. ſig. &
in. c. cum clamor in fi. & in. c. cum cauſam de teſti. in
verſi. intelligo dictum teſtis. Aduerte quia Bald. in. d.
c. i. & in. d. l. inteſtato dicit ſuã opin. ꝓcedere in odio-
ſis ſecus in fauorabilibus, ergo non procedet in caſu
noſtro, quia ſtatutum excludens filias fœminas dici-
tur fauorabile vt ſuperius fuit concluſum, vide Ro. in
ſimili in. d. conſil. xxxij. & opi. Barto. ſequitur Pau. in
ſuo conſi. cclxxxiiij. dicens ſe pluries conſuluiſſe & vi
diſſe ab alijs conſultum de quo arti. quandoꝙ alibi
dicturus ſum, tamen nunc remitto ad ea quę not. Bar.
in conſilio incip. hæc eſt copia cuiuſdam ſtatuti & in
alio inci. puella & in cõſi. incipi ſtatuto vrbis veteris.

Quęſtio. xliiij.

190 AN FILIA A patre dotata excludatur a ſuc-
ceſſione matris ſuæ. Concludo ꝙ ſi ſtatutum ſim-
pliciter excludit fœminas propter maſculos debet re-
ſtringi reſpectu hæreditatis dotantis ipſas fœminas
ſecundũ Bal. in. l. i. C. de legi. hære. & tetigi ſupra eo.
191 §. vnde † filia dotata a patre de bonis patris non ſuc-
cedit patri, ſed in bonis maternis ſic quia tale ſtatutũ
debet reſtringi tanquam exorbitans &c. Præterea
192 † excluſio reſtringitur ad cauſam. l. cãcellauerat ff. de
his quæ in teſta delen. l. ita tamen in princi. & §. i. ff.
de admi. tuto. l. lucius. ff. de fideiuſ. ſed cauſa excluſio-

nis filiæ eſt dos.l.qui volebat.ff.de hæred.inſti ergo
ad hæreditatem dotantis reſtringitur. Limita tñ hoc
verum ſi ſtatutū ſimpliciter diceret ꝙ mulier dotata
non ſuccederet,& ita caute loquitur Bal in d.l.i.ſecus
ſi ſtatutum vltra procederet & ſpecificaret perſonas,
puta ꝙ filia dotata nō ſuccedat patri vel matri vel pa
truo, quia tunc ſi dotetur ab vno iſtorum excluditur
etiam a ſucceſſione aliorum, quia ſtatutū loquitur in
rem dū dicit filia dotata,vnde non refert a quo fuerit
dotata.l.item veniūt.§ a quo.ff de peti.hære.l.itē illa.
§.fi.ff,de cōſti.pecu.l.hoc aūt.§.ti.ff ex q.cau.in poſ
193 eatur.Secūdo limita niſi † ſtatutū excluderet filiā do
tatam a ſucceſſione aſcendentiū; quia verbū aſcendēs
cōprehendit nedū patrem ſed etiam matrē.l.quicūq.
§.parentes.ff.de in ius voca. vide Pau. in ſuo conſil.
cccxxxvij. & vide ſupra eo.§..qi.xlvij.dū tetigi ſi pa
ter dotauit filiā de bonis paternis,vtrū excludat a ſuc
ceſſione fratris vel ecōtra & iūge has q̄ſtiones ſimul.

Quæſitio.xlv.

194 QVID. SI Pater dotando filiam dixit ego do
to filiam meam in centum cum hoc ꝙ nihil petere
poſſit de dote materna, vide quæ dixi ſupra in.§.i.&
vide per doc.in.l.fi.C.de pac.in.l.ſtipſo hoc modo
concepta.ff.de verb.ob.

Quæſitio.xlvi.

195 QVID SI Statutum dicit in rubrica quod fi-
lia dotata non ſuccedat poſtea in nigro ſpecialiter lo-
quitur quod filia a patre dotata non ſuccedat ma-
rri, an intelligatur etiam excluſa a ſucceſſione patris,
Pau.in.l.i.ff.ſi cer.pet.refert ſe conſuluiſſe ꝙ ſic arguē
do a rubrica quæ poteſt allegari pro lex.vt ibi nota.
ego tamen non reperio in conſilijs Pauli.

Quæſtio.xlvij.

196 SI STATVTVM Excludit filiam dotatā a
ſucceſſione aſcendentium an videatur etiam eā exclu-
dere a ſucceſſione colateralium. Bal.in.c.i.§.i.in ti.
epiſcopum vel abbatē, tenet ꝙ non per.l.ſi ſeruū.§.
non dixit præ.cum ſi.ff.de acqui.hære. Pro qua ſen-
tentia facit quia tale ſtatutū eſt exorbitās &c.& quia
197 † excluſio in vno non inducit excluſionem in alio.l.ſi
domus.ff.de ſerui.vrba.prędio.l.ſuum.C.de iure de-
lib.l.i.§.videndum.ff.de ſuis & legi. Secundo facit ſi-
mile, quia virtus contractus non ſe extendit ad alium
caſum q̄ expreſſum vel ad aliā perſonam.l.ſi ſtipula-
tus §.griſogonus.ff.de verbo.obli.l.ad proba.C.de
proba Nec ob.ſi dicatur ꝙ iſta hęreditas fratris olim
fuit in hæreditate & in bonis patris a quibus filia do-
198 tata excluditur, quia reſpondeo ꝙ † per in mixtionē
quā fecit filius iſta hæreditas deſit eſſe patris & cepit
eē patrimoniū filij,vt no.glo.in.l.i.§.veteres ff.de ac
qui.poſ. ergo talia bona mutatione perſonę nouum
ſumpſerunt ſtatū, & ideo virtus ſtatuti non nocebit fi-
liæ quæ nō petit vt hæres patris ſed vt hæres fratris.
Facit.l.Pau.ff.de acqui.hære.&.l.cum patronus.ff.
de leg.ij.facit ꝙ cōſuluit Ro.in conſi.lxviij. vbi dicit
199 ꝙ † renunciatio etiam cum iuramento facta p filiam
de bonis patris non præiudicat filiæ quo ad ſucceden
dum fratri,ergo nec etiam præiudicabit ſtatutum, &
hanc partem tenet Ro.in.d.§.veteres,vbi dicit ita te-
nere cōiter bononienſes; Addo ꝙ ꝓ hoc facit ꝙ vo-
luit Bal.in.l.matre.C.de ſuis & legi.vbi loquit̃ de hę
reditate quæ mutatione perſonę mutat ſtatū,& retuli
in.d.§.veteres, & vide etiam Ro.in ſuo conſi.xl.

Quæſtio.xlviij.

200 AN FILIA Dotata excluſa a ſucceſſione pa-
tris admittat ad bona reſeruata filijs ex gratia. Ani,
ge.tenet ꝙ non in.l.ſi deportatus p illum text.C.de
bo.dāna.& ita conſuluit ipſemet Ange.in ſuo conſil.
lij.& Bal.in quoddam ſuo conſilio.xvij.

Quæſitio.xlix.

201 AN TALIS Excluſio ſtatuti extēdatur ad bo-
na exiſtētia extra territoriū ſtatuentis in loco in quo
viget ius cōe. Quęſtio eſt ſatis pulchra & diſputa-
bilis. Et videtur primo ꝙ non excludatur fœmina.
Nam ſimplex diſpoſitio non extenditur niſi ad bona
quæ ſunt intra territorium diſponētis.l.cum vnus.§.
ſi is qui.ff.de bo.aucto.iudi.poſ.clemen.paſtoralis de
202 re iudi. † ſic diſpoſitio nō extenditur niſi ad ius diſpo
nentis.l.ſi dolus.§.fi.ff.de leg.i.l.vxor patrui.C.de le-
ga.l.qui tabernas.ff.de contrahen.emp.ergo tale ſta-
tutum reſtringi debet ad bona ſui territorij quæ pu-
tuit afficere.l.ſi quis duas.§.qui duas.ff.cō a prędi.fa-
203 cit qa † qñ vnū & idē cenſetur diuerſo iure illud ha-
betur pro duobus.l.papin.§.ſed nec impuberis.ff.de
inoffi.teſta.l.patris & filij.ff.de vulga.& pupil.Sed pa
trimonium iſtius patris cēſetur diuerſo iure pp diuer-
ſa iura quæ vigent in territorio bononienſi.ergo re-
putabuntur duo patrimonia & in ſingulis ſua lege vi
uemus.l.ſi miles &.l.ſi certarū.ff.de teſt.mili.l ſi ꝓ-
curatoris.§ ſed ſi duas.ff.de tributo.l.pupillo.ff.de tu
to.& cura.da.ab his.l.controuerſia,& ibi notat.ff.de
tranſac.Et maxime quia tractatur de ſucceſſione quæ
fit in bonis,& ſic ius ſuccedendi reſpicit bona & per
conſequens ſitum bonorum.l.cū hæredes in prin.ff.
de acqui.poſ.l.indictiones.C.de annonis & tribu.lib.
xi.l.cenſu.C.ſine cenſu vel reliquijs.l.forma.§.vero.
ff.de cenſi.l.i.C. de militibus, & in quo loco lib.x.
204 † nam qui tangit bona videtur adire, ergo bona con
ſiderari debent.l.pro hærede.§.papi. &.l.gerit.ff.de
acqui.hęredi.niſi & aſs dicitur ꝙ bona cenſentur quid
principale & ꝑ ſe cōſiderabile.l.ex pupil.ff de vulg.
& pupil.&.l.ſi pacto quo penam,et ibi not.C.de pac.
l.ij.ff.de pecu.leg.facit inſti.ad.l.fal.in princi.facit ad
hanc partem quia tale ſtatutum eſt exorbitans &c.er
go non debet extendi ad bona quæ ſunt extra terri-
torium.l.non ſolum.§.teſtamentum cum ibi notat.ff.
de excu.tu.& not.in.l.etiam.ff de teſta.tute. Facit qđ
not.Bar.in.l.cunctos populos de ſum.tri.in.q.de pu-
blicatione bonorum. Facit quod uoluit Spec.in ti.
de inſtru.edit.§.cōpendioſe ver.quid ſi ſit,vbi loqui-
tur de conſuetudine anglicana,de qua etiam per Bar.
in.d.l.cunctos populos in ver.ſeptimo quæritur, fa-
cit ꝙ voluit idem Bar.ibi in ver.vi.videndum eſt &
do.Abb.in.c.propoſuiſti in.v.col.de fo.cōpe.& per
Imol.in.c.cum olim in pe.& vlti.col.de cle.coniug.
In contrarium adducitur quia poteſtas ſtatuēdi inter
ſubditos non arctatur nec circūſcribitur territorio.l.
fi.& ibi not.ff.de decr.ab ordi.facič.l.mercatores.C.
205 de cōmer.& merca. † Facit quia lex vel ſtatutū inha
bilitans perſonam ſubiectam ſortitur effectum quo-
cunq; vadat perſona.l.ex ea.ff. de poſt.l.relegatorū.
§.interdicere,& ibi Bar.ff de interdic.& relega.c.cū
ab eccleſiarum de offi.ordi.&.d.c.propoſuiſti,notat
Bart.in.l.is cui bonis ff.de verbo.ob.&.l.is cui.ff.de
teſta.& in.l.is quis.ff.de tu.& cura.da.ab his, not.in
c.qſquis in.q.v.in.c.ſi qs p̄sbiterorū.vij.q.i.facit.l.i.
C.vbi de crimine agi oportet. Sed ſtatutū facit inha-
bilem filiam dotatam ad ſuccedendū patri,ergo vbi-
cunq; locorum erit inhabilis, lex enim & ſtatutū poſ-
ſunt ſuū ſubditū inhabilitare.l.ſemp.§.lege.ff.de iure.
imu.l.non rm.§.fi.ff.ad carbo.l.i.C.non lice.ali.met.
lib.xi.l.dudum in fi.C.de contrahen.emp.l.origina-

rios.C.de agri.et cenſi.lib.xi.& poſſunt quoſdam ad
ſucceſſionem vocare & habilitare,quoſdam alios in-
habilitare vt in toto ti.C de hęre.decu.l.i.&.l.fœmi
nę.C.de ſecun.nup.l.i.C.de natu.lib.l.lege obuenire.
ff.de verbo.ſig.l.illud.C.de ſac.ſan eccle. Facit quia
206 † decretũ iudicis vnius territorij effectum ſuum extẽ
dit ad alterius territorium.l.magis puto.§ illud.ff.de
reb.eo. Item ſnia iudicis lata habet executionem in al
terius territorio.l.fi.C.vbi in rem actio.l.a diuo Pio.
§.i.ff.de re iudi.ergo multo magis eſt ſtatutũ q̃ iudex
ſm Bal.in l.cunctos populos in lectura in ver.l'd q'd
econtra ſi ſubditus. Fortior.n.eſt ſnia legis q̃ hois.l.
ſi libertus minorẽ in princi.ff.de iurepa. Facit ad hanc
207 partem quia † ſi contentio oriatur inter filium maſcu
lum & filiam dotatã de hęreditate paterna iudicium
eſt agendum in patria ipſorum cui ſubditi ſunt.l.i.C.
vbi de hęreditate agi oportet. Sed uigore ſtatuti ſnia
foret exequenda etiam in bonis extra territorium vt
ſupra dixi,ergo filia ab illis excluditur. Accedat quia
ſtatuta habent vim diffinitiuæ ſniæ,vt probat tex.iun
cta glo.not.in.l.cũ quaſi.§.ſi plures.ff.de fideicõ.lib.
& Bald.in.l.per grauia in prin.C.cõminatio.vel epi.
ergo ſicut ſnia habet executionẽ in bonis alterius ter-
ritorij auctoritate iuris cõis,ita & eadem ratione ha-
bebit ſtatutum cui ius cõe dat talem executionẽ in al-
208 terius territorio, † Facit quia cum diſputatur de ali-
quo vniuerſali, particulares res ſub illo contente non
cõſiderantur.l.eum qui ædes.ff.de vſucap.ergo &c.
Item in conſequentiã vniuerſi veniunt ea quæ princi-
paliter venire non poſſunt.l.quędam.ff.de acqui.re.
de.l.item videndum.ff.de peti.hære.l.non tm̃.§.fi.ff.
de rei vendi.l.i.§.i.eo.ti. Facit quia cum agitur de iu-
re ſuccedendi non attenditur locus.l.i.§.quædam.ff.
de re.diui.facit.l.i.ff.de cõtrahen.emp.facit pulchre
l.fi C.de præſcrip.long.tẽpo. Cũ ergo hæreditas ſit
quid vniuerſale.d.l.hæreditas nec debet diuerſo iure
cenſeri.d.l.eum qui ædes,cũ a quo remouetur genus
remoueantur & ſpecies.l.ſi quis eum totum.ff.de ex-
cep.rei iudi quare cum agatur de hęreditate paterna,
vr̃ q̃ filia debeat excludi etiam a bonis qui ſunt extra
territorium ſtatuentis. Optime facit q̃ dr̃ de ſolutiõe
collectæ in.l.reſcripto.§.fi.ff.de mune.& hono.& in
l.libertus.§.ſolã ff. ad municipa. & in.l.i.C.de mulie.
209 & in quo loco vbi dr̃ q̃ † perſona poteſt in loco cui
ſubeſt collectari etiam p̱ bonis exiſtẽtibus in alieno
territorio pro eius veritate,vide Ro.in conſil.clxi.
& in conſil.cclxxv.per Bal.in.l.ij.C.ſine ſenſu vel re
liqui. Facit quia ſi aliud diceremus ſ.filiam non exclu
di in bonis quę ſunt extra territorium obrumperetur
regula iuris,quia ſequeret̃ q̃ poſſet quis decedere p̱
parte teſtatus & pro parte inteſtatus contra.l.ius no-
ſtrum.ff.de re.iuris. Nam pone q̃ talis pater feciſſet
teſtamentum & inſtituiſſet filium maſculum hæredẽ
certe filia non poteſt venire ex teſtamento,quia teſta-
mentũ de ea nõ loquitur,vult ergo venire ad bona q̃
ſunt extra territorium ab inteſta. & ſic pater videbit̃
deceſſiſſe teſtatus & inteſtatus contra.d.l.ius noſtrũ.

Nec ob.ſi diceres q̃ hoe operatur diuerſitas patrimo
210 niorũ,quia reſpondeo q̃ † nullus priuatus poteſt ha-
bere diuerſa p̃rimonia.l.iuris peritos.§ oriundus.ff.
de excu.tuto. Nec etiam hoc operatur diuerſitas cõſue-
211 tudinis qm̃ † qñ ſunt diuerſæ cõſuetudines in diuerſis
locis vna illarum tm̃ attẽditur.l.fi.& ibi not.C.de te-
ſta.c.cũ dilectus de fide iſtru. Nec eſt mirũ q̃a bona al
terius territorij ſubiacent diſpoſitioni ſtatuti alterius
in cõſequentiã perſonæ,facit.l.i.ff.de aucto.tuto.vbi
actus qui geritur ſm ſpecialẽ conſuetudinẽ loci trahit̃
ad ſucceſſoria. Facit etiam q'd not.Io.an.in.c.paſtora
lis de priuileg.& Inno.& Ioã.an.c.ij.de immu.eccle.
not.in.d.l.reſcripto.§ fi.& hoc expreſſe,voluit Cy.
Guil.& Iac.but.vt etiã refert Bar.in.d.l.cunctos po-
pulos in verſi.ſeptimo quæritur. Aduerte tñ quia
ad hoc argumentũ reſpondet Bal.ibi in lectura vide-
licet q̃.d.l.ius noſtrum non patitur non habet locum
vbi concurreret auctoritas legis vel ſm Cy.illa.l.p̱-
cedit de iure cõi,ſecus vbi conſuetudo contrariũ indu
ceret. Et ad hãc partẽ vltra p̃dicta facit quia ſtatutũ ex
cludẽs filiã dotatã eſt factũ auctoritate iuris ciuilis.l.
oẽs populi.ff.de iuſti.iur.not.Bar.in.l.v.in prin.ff.de
verb.ob. Ius aũt ciuile vbicũq; locorum vires habet
l.deprecatio.ff.ad.l.rodi.de iac.ergo quemadmodũ
ſi filia dotata eſſet excluſa de iure cõi a ſucceſſione pa-
terna nihil poſſet habere etiam de bonis ſituatis extra
patriam,ita nõ debet habere qñ excluditur a ſtatuto.
212 † Item facit quia in ſingulare priuilegium,vr̃ cõceſſa
hominibus libera teſtandi facultas. Glo.eſt ſingu.in.l.
illa inſtitutio.ff.de hæredi.inſti.quã ſequitur Pau.in
rub.ff.de teſt.& facit glo.i.§.ex his oĩbus.viij.q.i.qm̃
ſm regulas iuris naturalis vel gentium nulli permitte
batur teſtari ea ratione,quia teſtamẽtum capit robur
poſt mortem teſtantis per aditionem hæredis iuxta
illud teſtamentum morte cõfirmatur.c.cum marthe
213 de celebra.miſ. † Nullus.n.cogitur ad obſeruantiam
ſui teſtamẽti immo qñcunq; poteſt illud reuocare iu-
ribus vulgaribus.qui ergo facit teſtamentum vult ip
ſum ſortiri effectum poſt mortem ſuam, & ſic diſpo-
nit de bonis eo tp̃e quo non erit uiuus ſed cadauer &
nihil poterit & eo tempe quo bona non erunt ſua qm̃
mors omnia ſoluit.§.deinceps in aut.de nup.facit.l.ij.
ff.de vſufr.. Iſtud autem videtur impoſſibile,quia ne
mo plus iuris in alium &c. Vnde cõceſſum eſt oĩbus
liber teſtãdi ſtillus ex gratia.d.l.i.C.de ſac.ſan.eccle.
ergo teſtari debet ſm regulas iuris ciuilis & ſm illas
diſponere,& ſic filiis & filiabus legitimam relinquere
titulo inſtitutionis aut.nouiſſima.C.de inoffic.teſta.
214 † Sed ſtãte diſpoſitione dicti ſtatuti poteſt teſtator fi-
liam dotatam præterire & nihil ei relinquere,ſi ergo
hoc põt teſtator quoad oĩa eius bona,fortius poterit
hoc ſtatutum eum maxime ſecum habeat voluntatẽ
teſtatoris ex duplici capite. Primo quia teſtator eſt
ſubditus ſtatuti,& ſic tacite ſtatuto videtur conſenſiſ-
ſe.l.de quibus.ff de legi. Secundo quia aut de ipſis bo
nis ſitis extra territoriũ teſtatur,& tunc clara eſt eius
voluntas,aut moritur ab inteſtato,& idem quia præ-
ſumitur voluiſſe diſponere quod diſponit ſtatutum.
ſic enim ſolet dici qui non teſtatur,teſtatur.l.conficiũ-
tur cum ſi.ff.de iure codicil. In hoc articulo Bart.
& cæteri ſcribentes varie ſunt locuti. Nam primo
Bar.in.d.l.cunctos populos in verſi.ſexto loco vidẽ-
dum,facit differentiam An ſtatutum ſit permiſſiuũ,an
prohibitiuũ,an fauorabile,an odioſum,ſed certe non
215 habet in ſe rationem. Quod primo p̱batur quia † p̱-
hibitio certarũ p̱ſonarum dr̃ aliorũ permiſſio & ecõ-
tra.l.cum prętor.ff.de iudi.c.nonne extra de p̃ſump.
Secundo quia ſtatutum etiam odioſum extenditur ad
id q'd eſt cõſecutiuũ.l.relegatorũ.§.interdicere.ff.de
interdi.& releg. Cũ ergo bona veniãt in cõſequẽtiã p̱-
ſonę,vt ſupra dixi,reſpectu ergo ipſorum bonorũ nõ
eſt cõſiderandũ,an ſtatutũ ſit fauorabile an odioſum.
Et quia eadem eſt ratio in vtroq; caſu,q'd ſic deduco
quia Bar.& alij tenentes q'd tale ſtatutũ non extenda-
tur ad bona ſituata extra territoriũ. Mouentur quia

ad illa tanq; extra poteſtatem ſtatutũ non porrigitur
ratione deficientis poteſtatis vel baylie per regulã.l.
extra territorium cũ ſi ff.de iur.om.iudi. Sed iſta ra-
tio ita militat ſi ſtatutũ cõtinet prohibitionẽ ſiue odiũ
ſicut ſi continet permiſſionem vel fauorẽ ergo &c.l.
illud cum vulga.ff.ad.l.aquiliã. Præterea non habeo
pro expedito qđ iſtud ſtatutum ſit odioſum per ea q̃
dixi ſupra ex quibus patet reſponſio ad alia argumen
ta ſupra facta. Ad argumẽtum dictæ legis ex ea.ff.
de poſtula.multa dici poſſent. Sed pro clara reſpõſio-
ne vide Bald.in.l.cunctos populos in repe.in antepe.
charta in verſi. ſed hic quęritur qñ iſta pena. Aliter di
cit Bar.in d.l.cunctos populos in alio propoſito vbi
conſtituit differentiam, an ſtatutum loquatur in rẽ an
216 in pſonam.ſed parũ curo quia † qualiacunq; ſint ver-
ba ſtatuti ſp præſumo defunctorum voluiſſe diſpo-
nere ſm diſpoſitionem ſtatuti patriæ ſuæ. Et ad hanc
opi.adduco auctoritatem Iac.but.in.d.l.cunctos po-
pulos, & Bald.ibi in repe.in col.xxxiiij.in verſic.ſed
quinto quæritur & in col.xxxij.in ver.ſed exẽplum,
vbi truſatur de opi.Bar.& etiam de opi. Spec.quã ſu
pra retuli inquantum Spec.tenuit primogenitum nõ
conſequi bona exiſtentia extra angliam.& hanc par-
tem ſequitur do.Signo.in ſuo conſi.clxvij. In tãta va
rietate forte poſſet eligi quædam concordia. Conſide
rando verba ſtatuti quia aut excludit filiã ab hęredi-
tate paterna, & tunc cũ bona ſita extra patriã veniant
ſub iſto vniuerſali nomine hæreditatis, ideo tunc pro-
cedat opi. Bal.cõtra Bar. Aut ſtatutũ excludit a bonis
pẽnis, & tunc ꝓcedat opi. Bar. q̃a tũc ceſſant vt pluri
mũ rõnes cõtra eũ adductę. Fortior tñ & magis ĩ pra
ctica obtinere ẽ ſcđa opi.quã ſupra poſui contra Bar.

Quæſtio. l.

217 AN ATTENDATVR Statutũ loci in quo
pater habet domiciliũ vel ſcita ſunt bona. Deciſio
pẽdet ex prædictis in præcedenti.q.ex q̃bus dicendũ
videtur, attendi debere ſtatutum quod eſt in domici-
lio patris, maxime quia veniunt in conſequentiam, &
vide rationes quas adduxi ꝓ opi. Bal.ſupra proxi.q.

Quæſtio.li.

218 QVID SI In loco viri viget ius cõe & in loco
patris viget ſtatutum, quod attendi debeat? Videt
quod filia non ligetur ſtatuto patris, quia propter ta-
le matrimonium ſoluta eſt lege originis, glo. eſt not.
in.l.origine.C.de municipi.et origi.lib.x.quã ſequũ
tur & cõmendãt Cy. Bal.& Ang.in.l.ij.C.de iu.om.
iud.& Bar.in.l.fi.§.itẽ reſcripſerunt.ff.ad municip.&
hac ratione ſingulariter voluit Bar.in.l.quotiens ꝑ il
219 lum tex.C.de priuileg.ſcholari.lib.xij. † qđ ſi cõce-
datur mihi priuilegium pro me & meis deſcendenti-
bus maſculis & fœminis qđ fœminę maritatę nõ gau
dent priuilegio qđ dictũ exclamat Ro.in l.i.in fi.prin
ci ff.ad ſille. Limita tñ ſingulariter habere locũ reſpe-
ctu eorum numerũ ob quæ mulier maritata reuoca-
retur ab obſequijs marito pręſtandis. Nam eorum re
ſpectu dr̃ ſoluta a lege originis, & bene facit.l.cæte-
rum.§ mulierem.ff.de vſu & habita.ſecus eſt reſpe-
ctu aliorũ.l.aſſumptio.§.filius vbi tex.ff.ad munici.er
go in.q.noſtra cum per hoc filia qđ impediatur ſucce
dere patri nõ reuocatur ab obſequijs viri conſequẽs
eſt, ut nõ dicatur ſoluta tali ſtatuto ſue originis. & iſta
220 pars vr̃ verior. Adde ꝙ † verba ſtatuti quantuncũq;
generalia videntur debere referri ad ius ciuile nõ aũt
prætorium, & ſic filia non videtur excluſa quin veni-
re poſſit de iure prætorio, vt no.in.l.gallus.§ ille ca-
ſus, & ibi glo.& doct.ff.de libe.& poſthu.& ita tenet
Fulgo.in.l.maximum vicium.C.de libe.præte.licet
illã.l.non alleget, facit.l.quotiens duplici via de regu.
iur. Et bene facit tex.in.§.nullũ in auẽ.de hęre.ab inte-
ſta.ubi dicit qđ in quacũq; ſucceſſione & in oĩbus ſuc
ceſſionibus ceſſat hodie dr̃ia emãcipationis & patriæ
poteſtatis, & tñ ſm cõem ſniam in auẽ.in ſucceſſione.
C.de ſuis & legi.hære. Iſtud autenticũ correctoriũ ſo
lum includit ſucceſſionem ciuilẽ nõ prætoriã. Et ideo
vr̃ qđ adhuc hodie quoad ſuccedentes de iure pręto-
rio habebit locum edictũ de coniugen.cũ eman.lib.
ergo in.q.noſtra dictũ ſtatutum correctoriũ iuris cõ
munis non includet ſucceſſionem de iure prætorio.
In contrarium vr̃ tex.in.l.non ambigendũ in fi.ff.
de bo.poſ.vbi dr̃ qđ vbicunq; l.vel ſenatus conſultũ
vel conſtitutio principis vetat aliquem hęreditatem
capere ceſſat bonorũ poſſeſſio & ſic ius prætoriũ, &
hoc tenet Bal.per illam.l.in.l.ſi auus.C.de libe.pręte.
Facit.l.iij.vnde libe.&.l.ſi poſt mortẽ in.§.exhære-
dati.ff.de bo.poſ.contratab.ſed rñdeo ꝙ iſta iura lo
quuntur qñ aliquis ꝓhibetur odio ipſius. Secus ſi ius
reſiſteret ꝓꝑ aliũ contingentẽ defectum, ita dicit Dy.
in.c.cũ quid de reg.iu.in vi.& Bar.in d.l non ambi-
gendũ, ergo in caſu noſtro in quo fœminę ꝓhibẽtur
ſuccedere non odio ipſarum, Sed vt bona remaneant
in agnatione, dicemus eas nõ eſſe prohibitas de iure
prætorio. Ex quo vr̃ quod filia præterita poterit cõ
tratabulare teſtamentum vt ſupra dixi. Quinimmo
plus dixit Ang.in.l.gallus in.§.& quid ſi tm̃.ff.de lib.
& poſthu. † qđ ſi ſtatutũ excluderet fœminã ab inte- 221
ſtato beneficiũ contratabulandi poterit ſibi prodeſſe.
quia erit venale ꝓter legatarios cum quibus poterit
paciſci ſicut dicimus in.l.filium.§.ſed cum exhæreda
tio.ff.de cõtratabu. ſed iſtud vltimum eſt mihi valde
dubium, quia ex quo filia p ſtatutũ ab inteſtato nihil
erat habitura neq; vllo modo ſuccedere potuiſſet, er
go nulla ſibi ſit iniuria licet ſit præterita in teſtamento
patris, & ſic debet ceſſare cõtratabulas, & ideo dr̃ qđ
ſi eſt præteritus filius in poteſtate inſtituto eo qui ſibi
acquirere poteſt ceſſat contratab.caſus eſt in.l.nõ pu-
tauit.§.ſed ſi tpe & in.l.non tm̃.§.pen.ff.de contrat.
Faciunt notata ꝑ Bar.ĩ.d.§.& quid ſi tm̃, vbi dicit ꝙ
licet hodie ex teſtamento non ſit ſublata dr̃ia emanci-
pationis & patriæ ptãtis, attamen ſi ſit inſtitutus in te-
ſtamento filius emancipatus & nepos ex eo in pote-
ſtate retentus ſit præteritus, non tñ iſte nepos dicet te
ſtamẽtũ nullum, quia nulla eſt ei facta iniuria, ex quo
ab inteſtato nihil erat habiturus. Idẽ tenet Ang.ibi, fa
222 cit etiã † quia ius dicendi nullũ vel contratabulãdi da
tur ei qui ab inteſtato primũ locũ in ſuccedendo obti
net.l.i.§.vocañ.&.l.illud.§ i.ff.de bono.poſ.contra
tab.ſed mulier excluſa ꝑ ſtatutũ, vt ſupra ab inteſtato
nõ eſt ſucceſſura, ergo &c. Sed dictũ Ang.poſſet pro-
cedere qñ ꝑ ſtatutum nõ eſſet expreſſe excluſa de iure
prætorio, quaſi tunc dicatur ſibi facta iniuria ex quo
ab inteſtato potuiſſet venire per bon.poſſeſ.ita pro-
cedunt primo loco allegata, vide infra.q. lxxiij.

Quæſtio.lij.

223 STATVTO Cauetur quod mater non ſuccedat
filio habẽti fratres carnales ex patre, deceſſit filius fra
tre ſuo præterito extraneo inſtituto non turpi pſona,
an mater impediat ſuccedere ꝓꝑ illum fratrẽ. Bar.
in.l.i.§.ſi pater.ff.de coniungen. cum eman.libe.eius
dicit ꝙ ſic, quia ille frater eſt excluſus facto defuncti,
& actus priuationis non pręcedit actũ trãſlationis in
aliũ, immo eſt vnus & idẽ, ideo mater impeditur ſuc
cedere ꝑinde ac ſi frater eſſet inſtitutus ꝑ.l.i.§.fi.ff.de
aſſig.

aſig.lib.quod tene inenti quia ibi eſt caſus quod qui
non admittitur ad partem facit partem dixi etiam in
ſimili queſtione.ſ.eod.§.

Quæſtio.liij.

224 STANTE † Statuto prædicto an filia preterita
poſſit rumpere teſtamentum patris vel aliquo iure ve
nire ad eius ſucceſſionem. De hac quæſtione tetigi.ſ.
in.§.i.in illa.q.ſi pater reliquerit dotem filiæ ſub con
ditione ſi nupſerit, an filia poſſit dicere ſe preteritam,
vide ibi vbi laté examino intellectum .l. quoniam in
prioribus.l. & omnimodo &.l.ſancimus.§.cum autē
C.de inoſ.teſt.tetigi etiam de hac.q.aliquid.ſ. eo.§.ſed
225 nunc ſubijcio retenta communi opinione ꝙ † filia do
tata excluſa per ſtatutum & in teſtamento patris præte
rita non poſſit dicere nullū, an ſaltem audiatur de iu
re prætorio veniens per bonorum poſſionem contra
tab. paſſus eſt valde dubius & doctores varié loquū
tur. Nam Ang.in.l.filiæ.C.de colla. & Iac. butri.in
l.ſi emancipati eo.titu.& Paul. de ca. in.l.certū.C.vn̄
cognati.tenēt quòd ſic quia licet filia ſit excluſa ab in
teſtato, tamen quia veniens per contratab. non dicit
in totum ab inteſtato venire, vt notat Glo.in.l.vt lib.
C.de colla.& in .l.illud.ff.de contrat. facit.l.i.in pn
ci.ff.ſi tabulę teſtamenti nullę exta.certè iſta filia audit
per contratabu.& idem tenet Ange. in.d.l.vt liberis
226 & Roma.in conſil.clxxix. † & ideo cautelia eſt ꝙ ſi
filia præterita taceat quouſque hęreditas ſit adita per
inſtitutum hæredem ne forte timore contratabu. ipſe
omitteret venire ex teſtamento, & veniret ab inteſtato
quo filia reperiret ſe excluſam per ſtatutū & ſic nihil
poſſet petere, & hoc etiam videtur eſſe de mente Bal.
in rubrica.C.qui admit.circa fi. & quia paſſus eſt val
de longus & aliquantulum extraneus à propoſito, vi
de Roma. in.d. conſil.& ſcribentes in.d.liberis. &
quę dixi.ſ.q.li.

Quæſtio.liiij.

227 STANTE † Prædicto ſtatuto ꝙ filia dota extā
tibus maſculis non ſuccedat, an poterit hęres inſtitui
per patrem & ſic ſuccedere ex teſtamento. Reſpon
deo ꝙ ſic, imò forte hoc caſu non valeret ſtatutū tan
quam tollens liberam teſtamēti factionem per ea quæ
228 ſcribunt Bal. & Docto.in.l.fi.C.de pac.& ideo † ſta
tutum debet reſtringi ꝙ filia dotata non ſuccedat præ
ter vel contra voluntatem defuncti expreſſam vel ta
citam qualis eſt quando moritur ab inteſtato.l.conſi
ciuntur in princi.ff.de iure codicil.hoc.n.caſu filia ex
cluditur, quia per talem dotationē filia deſinit eē ſua
quantum ad hoc, vt in ipſam non fiat cōtinuatio do
minij, argu.l.in ſuis à cōtrario ſenſu.ff.de li. & poſt
hu.notat Bald.in.l.maxium vitium.C.de libe. pręte.
Pau.in conſi.ccl.ſecus tamen eſt, quādo ſuccedit ſm
voluntatem defuncti per ſupradicta, vide ad hanc.q.
illud ꝙ dixi.ſ.q.ij.

Quæſtio.lv.

229 AN † ſi mulier non apparet dotata niſi per cōfeſ
ſionem mariti ſui poſſit dici dotata, vt excludatur à
ſucceſſione patris. Videtur ꝙ non ga ſtatutum vr̄ re
grere actualem & realem numerationē ipſius dotis, er
go non ſufficiunt prędictæ confeſſiones iuxta notata
per Bar.in.l.certi conditio §.ſi nummos in.ij.co.ff.ſi
cer.pet.& bal.in.l.ſi excuſatione in .xi.q.C.de nō nu
me.pecu. Et quia dotem numeratio non cautio facit.
l.i.& fi.C.de dote cauta non nume. Et expreſſius in
l.ſi quis poſt hac.C.de bo.dam.facit.l.l.C.de dona
tio.ante nuptias, notat Glo.in.l.aſſiduis.C.qui po
tio.in plg.habe. Cōtrarium tn̄ eſt verius, & ꝙ fuerint
& dicantur dotatę probant pleniſſimè inſtrumēta &
confeſſiōes maritorum ex quibus dicitur ſoluta dos
ipſi marito quo caſu mulier dotem habere vr̄ Bal.no
tat in.i.legem.C.de pac.& in.l.fi.in fi.eo.ti. & Ang.
in conſil. cxliij. incipiente gener, facit.l.ſi ſocer.§.luci
230 ff.ſolu.ma. † Præterea per confeſſionem maritorum
eſt acquiſitum ius mulieribus ad dotem, vt plenè per
doc.in.l.pe.§ ſi vir.ff.ſol.ma.vbi etiam Bar.dicit ꝙ
ſi dans dotem & maritus contrarium proteſtarentur
per hoc non pręiudicaretur vxori cui iam eſſet ius q
ſitum per confeſſionem factam nec liberaretur marit⁹
ſi cedere vellet actionem mulieri quā habet contra do
tantem, gl.eſt in.l. æquiſſimè debere.ff.de conditio.
ob cām. De qua.q.vide per Bal.in.l.i.C.de pac.& in
l.ſi abſentis.C.ſi cer.pe.& eſt tex.expreſſus in.l.ſi vir
ab eo.ff.de iure dot. in fi.illius legis, vt i argu.facit.l.
i.ad velle. Facit ꝙ voluit Saly.in rub.C.de dotis p
miſ.& ibi Cy.vide Bar.in conſi.cxxiij.incip. factū ſic
ſe habet, & Pau.in conſi.inci. Dynus de vellanis. In
contrarium tamen vide Saly.in.l.fi.C.de dote caut.
non nu. ſed pro eius confuſione vide Bald. in.l.i.in
iij.col.C.de priuilegijs dotis.

Quæſtio.lvi.

231 NOTA maximam † Quòd aliquā fuiſſe do
tatam poteſt etiam probari ex coniecturis, nec requi
ritur ꝙ probetur realis & vera numeratio dotis. Et q̄
ſint iſtę coniecturę vel tēporis vel patrimonij diminu
ti vel meritorum vel confeſſionis mariti vel tacitur
nitatis vel dotis datę ſequenti filiæ vel alimentorū pr
ſtitorum, & de alijs infinitis coniecturis quibus pro
batur maritum dotem recepiſſe, vide bonam gl. & ibi
Bald.in.l.cum circa.C.de iure do.

Quæſtio.lvij.

232 † In dubio an mulier præſumaē dotata ſi eſt marita
ta, vt excludatur à ſucceſſione patris. Adde ꝙ Pet. de
ancha.in conſil.cxliiij.dicit ꝙ in dubio non debem⁹
præſumere mulieres maritatas eſſe ſine dote.l. ſi pater
§.i.ff.de pac.dot.l.liberis eo.ti. Non .n. præſumitur
eſſe matrimonium ſine dote, vt not. gloſſ.iij.q.v.con
233 ſanguineorum, ergo † ſicut ſolet fieri & communiter
obſeruari videmus à conſuetis pręſumere debemus,
argu.l.certi conditio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.peta.&.l.
quod ſi nolit §.q aſſidua.ff.de ædili .edic. facit quòd
no.gloſſ.i.C.de dote cau.non nu. ſi mariti tenuerunt
vxores in domo & præſtiterunt alimenta nec vnquā
cōqueſti fuerunt ꝙ nunquam feciſſent, nec facere obli
gabantur ſi dos eis promiſſa ſoluta non fuiſſet, vt no
tatur per Moder.in.l.donaturus.§.fina.ff.de conditio
ob cau.per bono.in.l.ſi cum dotem §.ſin autem mari
tus.ff.ſolu.matri.cum pluribus concordan. &c.

Quæſtio.lviij.

234 AN STATVTVM † Quòd mulier dotata
nō ſuccedat extātibus agnatis debeat itelligi, ſi fuit re
quiſitus ille q debuit dotare & ſic debeat imputari mu
lieri quæ non interpellauit illum quòd dotaret eam,
& ſufficiat ſi talis nunc ſe offerat ad dotandum.

Videtur quòd dictum ſtatutū ſic debeat limitari ſci
licet ſi ille fuerit requiſitus qui tenebatur dotare, ſicut
235 in ſimili dicimus quod ſi † ſtatutum eſt in ciuitate ꝙ
quis non audiatur niſi prius ſatiſdederit debet intelli
gi ſi ſatiſdatio fuerit requiſita, ita pulchrè. conſuluit
Angelus, in ſuo conſilio quadrageſimo & conſilio
centeſimotrigeſimoſexto. & vaſallus poteſt expecta
re quod requiratur nec dicitur in mora niſi requiſitus,
ita ſingulariter bal.in.c.i.i ti.de natura feudi, vbi tra
236 dit regulā circa hoc ꝙ nunquam obliuiſcaris. † Quòd
vbi dies eſt incerta ſp requiſitio ē neceſſaria, ſed hic eſt

incerta quando velit nubere ꝙ cõſtat ſi nupſit ignorã
tibus affinibus, facit quia hęredes viri non tenentur
mulierem alere poſt annum nec mulier poteſt aliquid
petere. quia ſibi debet imputare quare non repetijt do
tes ſuas, quia finito primo anno luctus debet mulier
proteſtari & inſtare contra hæredes mariti & illos cõ
ſtituere in mora, vt per Imo. in. l. diuortio. ff. ſo. ma
tri. vide Ange. in conſi. cxxxviij. per ange. in. §. fuerat,
inſti. de actio. & vide expreſsè hanc limi. ad ſtatutum
in propoſito de fœmina dotata ꝑ Ange. in conſi. ccc.
vbi hoc exclamat. Io. Campezius.

Quæſtio. lix.

237 SI Statuto cauetur † quòd mortuo viro ſine li-
beris vxor ſuccedat ſibi in dimidiam modo habuit li
beros ſed tempore mortis viri ꝑdeceſſerant, an ſuffi
ciat cõditionem ſemel extitiſſe quoad ipſam vxorem
excludẽdũ. Albe. de ro. ponit in. ij. parte ſtatutorum.
q. cviij. vbi ſolenniter arguit, quando ſufficiat aliqd
ſemel fuiſſe, licet nõ durauerit. Ego aliqua. ẽ. tetigi eo.
238 §. in illa. q. † ſi ſtatutum excludit filiam maritatam
& dotatam, an ſufficiat ꝙ ſemel fuerit maritata licet
tempore mortis patris ſit vidua. Et de iſto articulo an
ſuffciat certam qualitatem ab initio eſſe licet poſtea de
ficiat, vide pulchrè per Bar. in. l. ex facto in princi. ff.
de vulg. & pupil. & vide gl. in. c. ſtatutũ in uerbo ca-
nonicus, & ibi per Pe. de ancha. de reſcrip. lib. vi. &
pulchrè per eundem in prohemio eiuſdẽ libri & in cle
men. & ſi principalis de reſcrip. facit ꝙ pulchrè not.
Barto. in. l. præcipimus. § ſanè. C. de appellationi.
& Angel. in. l. ſi quis hęredem C. de inſtitutio. & ſub-
ſtitu. & per eundem in conſi. xxxiiij. & in conſi. cxli.
per Ange. & imo. in. l. ſubſti. ff. de vulg. & pup. et vi
de pulchrè Ioan. an. in. c. decet de regu. iur. in. vi. &
Pau. de caſt. in conſi. ccxlv. de quo eſt gl. nota. in ver-
bo ſufficit in. l. finali. C. de indic. vidui. tollenda. &
ibi notat Barto.

Quæſtio. lx.

239 An in † ſucceſsionibus hebręorum ſeruari debeat
lex moſaica? & per conſequens an omnia prędicta in
dotibus habeant locum in filiabus iudæorum. Et prę
ſuppono ꝙ iudęi allegent ꝙ lex eorum moſaica inter
eos de coſuetudine ſeruatur in ſuccesſionibus deferen
dis. quà conſuetudine ꝑſuppoſita quæſtio non vide
tur multũ dubia, quia lex moſayca ore Dei per Mo
yſen quo nullo ſapientior ſuo populo ei^a lata ẽ. xiiij.
q. vij. Moyſes. cum ergo Deus huic cõſuetudini ſuf-
fragatur, vt dicit canon nihil oportet firmius perma-
nere. c. qui fruſtra & c. qui contenta. viiij. diſt. ſed cir-
cumſcripta conſuetudine maius eſt dubium, tñ adhuc
videtur ꝙ inter eos ſeruanda ſit potius lex diuina quã
ciuilis, quia lex Imperatoris non eſt vltra legem dei.
x. diſtinctio. lex imperatorum, vnde cũ numeri. xvij.
dicatur eritq; filijs iſrael ſine lege perpetua ſicut præ-
cepit dominus Moyſi, videtur proculdubio conclu-
dendum ꝙ contra mandata diuina leges imperatorũ
non attentent cle. ne Romani de elec. & x. diſtin. non
licet. Nõ obſtat. l. iudæi. C. de iudęis. vbi iudæi videã
tur ſubijci. legibus, & ibi tex. dicit ꝙ ſm leges debent
conferre & excipere actiones, quia rñdeo hoc verum
in caſibus in quibus lex diuina contrarium non ſta-
tuat prout eſt in caſu noſtro. d. c. xvij. in fi. facit ꝙ no
240 tat Inno. in. c. ſuper his extra de voto, vbi † papa nõ
vult iudæos arctari canonibus in matrimonijs cõtra-
hendis vel dirimendis, ſed dimittit eos in ſuis legibus
& ritibus, quia de his quę foris ſunt nihil ad nos. c.
gaudemus de diuor. & . ij. q. i. multa. Itẽ papa ſtatuit
ꝙ iudęis debeant ſuę conſuetudines & ritus obſerua-
ri, tollerandi enim ſunt dummodo non tendant in op
probriũ fidei chriſtianę. c. ſicut iudęi, de iudęis. l. dies
ſabbati. C. eo. titu. Præterea lex moſayca eſt in iudæo
rum obſeruantia nec reperitur ei derogatum ergo ei
ſtandum eſt. Nec ob. d. l. iudęi. C. de iudæis, qa etiam
aliter reſponderi poteſt. quia illa loquitur circa ordi-
nem iudiciorum. Namquo ad illum debet obſeruari
lex municipij vbi agitur iudicium vel ius commune.
l. i. de emancipationibus liberorum cum ibi notatis.
Eſſet enim quã abſurdum in cauſa iudæorum verten-
te coram poteſtate in modo procedendi alium ſeruari
ordinem quã cõſuetum ſit ſeruari, et vt patet in prin.
d. l. iudæi illa lex loquitur in caſibus in quibus iudęi
viuunt romano iure ſed in caſu pręmiſſo nõ viuũt di
cto communi iure, immò lege moſayca vt dictum ẽ
ergo &c. Pręterea hęc pars cõprobatur per. l. iudæos
241 C. de iudęis, † vbi eorũ ritus qui nõ ſunt in ſpẽ repro
bati conſeruantur. Secundò per. l. ſi quem eod. tit.
vbi à cõtrario ſenſu eſt caſus ꝙ ſi inter ipſos iudæos
ſit contentio à ſenioribus iudæorum debet iudicari
ergo iura & conſuetudines hebręorum ſunt attenden
dę. Facit quòd habetur. xlv. diſtin. qui ſincera, & ꝙ
ſcribitur de ſynagoga eorum in. c. conſuluit & in. c.
iudęi eo. ti. Nam ſi in ritibus tollerantur ergo fortius
in obſeruantia iuris. Confirmatur etiam hæc conclu-
ſio, nam ante aduentum Chriſti conſtat ꝙ iura noſtra
communia erant, licet non compillata, vt atteſtatur
Gl. in. l. ticia. §. ſeia de auro & argento legato & in. l.
pridie. ff. de ferijs. attamen in paſione Saluatoris legi-
mus ꝙ iudęis aſſerentibus eũ crucifigi debere ſecũdũ
eorũ legem Dixit Pilatus qui romanus erat, accipite
eum vos & crucifigite ſecundum legem veſtram no-
tans eorum particularem legem inter eos prouidẽtem
eſſe ſeruandam, ita colligitur Ioan. xix. c. Concluden
do igitur non videtur obſtare. l. iudęi, quia ſubijciun
tur communibus legibus, eſt verum niſi in illis in q-
bus ipſi habent ſpeciales ritus & regulas legis antiquę
quæ inter eos ſeruanda eſt & pro hac parte conſuluit
Pe. de anch. ambo Raph. & do. Florianus de ſancto
Petro & ante eos conſuluit Io. calde. in titu. de teſta
mentis conſi. x. Et ita fuit obſeruatum in ſplendidiſſi
ma ciuitate Mantuę in arcta quæſtione facti anno.
Mcccclx. Laus Deo.

FINIS.

TRACTATVS. D. LAVRI DE PAlatijs de Fano iuris vtriuſq; doctoris pataui. ſup ſtatuto communiter per Italiam vigente, quòd extãtibus maſculis fœminæ non ſuccedant, ſumpta occaſione ex §. cæterum, inſti. de legi. agna. ſucceſ. per modum repetitiõis & tractatus.

SVMMARIVM

1 Recta & uera temporis diuiſio.
2 Nullum ſtudentibus tempus aptius eſt ipſo nocturno: nullaq; accrior nec altior aliqua cogitatio, quàm nocturna.
3 Qui grande aliquod opus moliuntur, noctem non hybernam modo, ſed nec æſtiuam totam dormiunt.
4 Cauſa quæ mouerit autorem ad hunc tractatum ſcribendum.
5 Statutum hoc fœminarum excluſiuum maſculis extantibus, An odioſum, an uerò fauorabile appellandum ſit.
6 Præſumpta mens ſtatuentium conſiderari debet: & ad eam ſemper recurrendum eſt.
7 Agnationis & familiarum dignitas plurimùm ex affluentia & abundantia conſueuit præſeruari, & augeri.
8 Pauci pauperes ad dignitates, & honores promouentur.
9 Per fœminas finitur & extinguitur diuitiarum ſubſtantia, ſicut etiam nomen paternæ domus.
10 Statutum in ſuo municipio poteſt unum excludere: & alium hæredem facere, etiam directò.
11 Statuta quæ corrigunt ius commune, uel aliter diſponunt circa ſucceſſionem maſculorum & fœminarum excluſionem ſeruanda ſunt.
12 Natura dedit uiro poteſtatem suprà mulierem, item fortitudinem corporis, Item longe maiorem ſenſum.
13 Ius naturale licet tolli non poſſit in totum, in aliqua tamen ſui parte bene mutari poteſt.
14 Aequitas uariatur in rebus ſecundum uarietatem temporum & locorum.
15 Agnata quæ præter ſororem à ſucceſſione defuncti ab inteſtato excludebatur quo iure admittebatur. Quoue iure poſtea ſublata eſt differentia ſexus ibidem.
16 Ius duodecim tabularum pariter uocabat agnatos maſculos & agnatas fœminas.
17 Media iuriſprudentia reſtrinxit ſucceſſionem agnatorum ut ultra ſororem non ſuccederent.
18 Ius prætorium agnatas omnino excluſas ad ſucceſſionẽ uocauit inter cognatos agnatis deficientibus.
19 Cõſtitutio imperialis uoluit ut agnatæ ultra ſorores pariter ſuccedant cum agnatis maſculis.
20 Ius nouiſſimum autenticorum ſtatuit ut cognati & agnati. i. deſcendentes tam per uirilem ſexũ, quàm fœmininũ æqualiter ſuccedant: ſecundum tamen gradus prærogatiuam.
21 Statuta ut plurimũ attendunt rationem mediæ iuris prudẽtiæ, diſponentia q extantibus maſculis non ſuccedant fœminæ. dotentur attamen, doteq; ſint contentæ.
22 Statutum dicens q extãtibus maſculis fœminæ non ſuccedãt intelligitur de dotatis: & quæ in aliam familiã trãſiuerũt. Itẽ intelligitur ſi ille maſculus qui ſupereſt ſit habilis. nu. 23.
24 Qui non admittitur ad partem, regulariter partem non facit.
25 Statutum prohibens fœminam ſuccedere propter maſculum, excludet etiam eam ſtante nepote maſculo.
26 Stante ſtatuto q ſtante maſculo filio fœmina non ſuccedat. Si frater qui ſucceſſit & excluſit ſororẽ moriatur ſine filijs & ſine hærede teſtamentario: an tunc admittatur ſoror, & an conditionale ſit tale ſtatutum. nu. 27.
28 Verba iſta ſi extabunt maſculi in ſtatutis, exponi debent. i. quatenus extabunt.
29 Vbi agitur de excluſione filiæ & uerba ſtatuti ſunt dubia interpretabuntur potius de excluſione temporali, quàm de perpetua.
30 De natura & uirtute huius dictionis quouſq;.
31 Hæreditas deſinit eſſe patris per aditionem filij, ſed incipit iuncta eſſe hæreditati filij.
32 Pater ſi in teſtamento legat dotẽ filiæ propter maſculos excluſæ, an tali doti poſſit appponere conditionẽ q poſt mortem filiæ reuertatur ad hæredes ſuos.
33 Dotatio non iudicatur à pari cum legitima. quoniã iſta debetur purè, illa uerò ſub conditione, ſi matrimoniũ ſequatur.
34 Quòd dos non ſit legitima, licet in ea de iure communi imputetur.
35 Legitima eſt portio eius quod debetur ab inteſtato.
36 Maritus recipiendo dotem ſimpliciter, cenſetur illam recipere cum conditione appoſita illiq; aſſentire.
37 Pater qui ſimpliciter dotem filiæ dedit an poſſit in illa dote ſubſtituere.
38 Filia per ſtatutum excluſa ab inteſtato, ſi a patre in teſtamẽto præterita ſit an teſtamentum rumpat.
39 Filius ille non poteſt rumpere teſtamentum, qui non poteſt ſuccedere.
40 Filiæ quum admittuntur ab inteſtato congruum eſt eas in teſtamento pater nominare: aliter eis fieret iniuria.
41 Sublata cauſa cauſante nullitatem, dicitur ſublata nullitas.
42 Quando unum duorum uenit in conſequentiam alterius, mutatio facta in principali intelligitur etiã facta in eo, quod uenit in conſequentiam.
43 Mulieres præteritæ rumpunt teſtamẽtum quatenus poſſunt admitti, & quatenus illis ruptura prodeſſe poteſt.
44 Pater iniuriam facit filiæ excluſæ, licet ei dotem legauerit ſi ea in teſtamento præterita inſtituat perſonas, quarum contemplatione non erat excluſa filia.
45 Conceſſum contra ius ex aliqua certa cauſa durat ad limites cauſæ illius: qua ceſſante ceſſat & conceſſum.
46 Statutum non præſumitur permiſiſſe patri excluſionem filiarum quibus de iure naturæ debentur bona paterna: & conceſſiſſe ut ſororem, aut matrem inſtitueret.
47 Statutum quando corrigit ius commune non debet extendi ad perſonas non expreſſas.
48 Pater in teſtamento præterijt filiam dotatam, matremq; aut ſororem inſtituit nihil relicto agnatis, quorum contemplatione excludebatur filia: an dicta filia admittetur ad rũpendum teſtamentum.
Et quam utilitatem inde capiet. Quámque actionem proponet ibi.
Et quando contratabulas deducit rem ad cauſam inteſtati & quando non nu. 49.
50 Nullitas deducit rem totaliter ad cauſam inteſtati. & qui nõ poteſt dicere nullum, poteſt tamen contratabulare.
51 Remedium dicendi ſententiã nullã, & remediũ appellãdi cũ

ſint diuerſa, excluſus ab illo non excluditur ab iſto.

52 Filia per ſtatutum excluſa à ſucceſſione inteſtati per exiſtentiam agnati, utrum debeat per patrem inſtitui, uel ex hæredari, non autem præteriri dato q; agnatus eam excludens eſſet inſtitutus.

53 Dominium rerum paternarum continuatur in filios: niſi exhæredentur.

54 Multa ſunt, de quorum forma ratio reddi non poteſt.

55 Quære ante. l. maximum uitium filia non dicebat teſtamentum nullum.

56 Inconueniens eſt q; quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte non teſtatus reſpectu temporis.

57 Filio cui legitima iure inſtitutionis relicta eſt, an cõpetat aliquod remedium aduerſus patris teſtamentum: ſi in reſiduo non ſit exhæredatus.

58 Dominium legatorum relictorum à filio non continuatur in filium: ſed rectà ab hæreditate recedit ad legatarios.

59 Pater amicum inſtitutum grauans hæreditatem poſt mortẽ reſtituere agnatis, intelligitur ſe conformare diſpoſitioni ſtatuti. & ſic de proximioribus, & ab inteſtato ſuccedentibus intellexiſſe.

60 Emphyteoſim recipiens pro ſe, & filijs, & hæredibus: uidetur uelle admittere eos, qui ex ſtatuto præferuntur.

61 Emphyteoſim, quã pater accepit pro ſe, filijs ſuis, & hæredibus: alienare non poteſt in præiudicium filiorum.
Limitant ibi.

62 Filius exhæredatus non eſt ſuus, & multò minus filia auctoritate ſtatuti à ſucceſſione priuata.

63 Nullitas ex præteritione filij ſui uel emancipati procedens obuenit quia hæreditas quodam iure naturæ eſt eis debita.

64 Lex naturæ an poſſit per ſtatutum in totum tolli.
Et quid de legitima filij ibidem.

65 Stante ſtatuto cõis perusij q; dotata nõ poſſit reuerti ad bona dotãtis quouſq; ſuperuixerit maſculus filius. pater filiã dotatã præterijt inſtituto filio, qui patri ſupuixit bonaq; eius poſſedit, ſed tandẽ ſine maſculis obijt: an filia præterita poſſit dicere teſtamentum nullum ſemper fuiſſe. & nu. 69. & .77.

66 Probibitum ad tempus, poſt tempus uidetur eſſe pmiſſum.

67 Filius deportati ſi poſt mortẽ patris reſtituatur in integrũ non tamen dicit teſtamẽtum nullum, niſi reſtituatur ex cauſa, quæ retrò trahatur.

68 Ex teſtamento, quod ſperatur rumpi non poteſt adiri hæreditas: neq; ſuus hæres exiſtere.

70 Poſthumus quandiu eſt in uentre, non poteſt dicere teſtamentum nullum: natus tamen illud rumpit.
Idem in filio capto ab hoſtibus præterito, qui nõ dicit nullũ teſtamentum, ſed reuerſus demum rumpit. 71.

72 Quandiu ſuperſunt qui poſſunt uenire per contratabulas: nõ debet quis uenire per ſecundum tabu.

73 Clauſula ſi nõ ualet iure teſtamenti, ualeat iure codicillorũ an habeat operari tanquam retrò uera.

74 Filia tempore mortis patris, & aditæ hæreditatis excluſa, nunquã poteſt redire ad ius dicendi nullum, nec iure ciuili nec iure prætorio.

75 Statutum quod dicit extante maſculo. uel ſi moriens reliquerit maſculum, ut uerificetur ſufficit quòd tempore mortis reperiatur relictus filius uerò uel fictè quanquam pòſt moriatur.

76 Ex ſtatuto non debet ſumi contrarius ſenſus.

77 Frater inſtitutus, præterita in teſtamento patris filia per ſtatutum excluſa, quandiu uiuit uerè eſt hæres inſolidum: quo mortuo. Et ſic remoto finali obſtaculo, ut ex nunc ſuccedit filia. nec ruptura fingitur ut ex retrò nu. 78.

79 Filia excluſa per ſtatutum, & in teſtamento à patre præterita, an tranſmittat ius dicendi teſtamentum nullum.
Et an interim filio uiuente ſit conditionale, ſeu in diem incertum nume. 83. & . 84.
Et an trahatur retrò nu. 85.

80 Fictio tranſlatiua requirit duo extrema habilia. ſ. à quo, & ad quod.

81 Filius decedens uirtute clauſulæ codicillaris in teſtamẽto appoſitæ, non tranſmittit fideicomiſſum: & quare.

82 Quãdo inſtitutio conuertitur in fideicõmiſſum uirtute clauſulæ, non tranſmittitur fideicom. tale non agnitum.

84 Oportet dicentem teſtamentum nullum habere alterũ ex iuribus uel deliberandi, uel adeundi, ſeu immiſcendi.

86 Ad tranſmittendum ſufficit habere ius in habitu.

87 Legitima cenſetur æs alienum, & an tranſmittatur ad poſteros.

88 Iura per mortem alterius competitura, & non ante ſiue ſint uniuerſalia, ſiue particularia: interim non tranſmittũtur.

89 Statutum quod fœminam ſtantibus maſculis excludit, an ad monialem profeſſam extendatur.

90 Aliam dotem oportet habere eam quæ remanet in ſeculo cũ laboribus, & expenſis, & liberis, ut ſubeat onera matrimonij, quàm habeat ſponſa ſpiritualis.

91 Statutum nõ poteſt præiudicare monaſterio, & diſponere de dote monialis tempore delatæ ſucceſſionis iam ingreſſæ.
Cum in ipſo initio ſtatuti non eſſet de ſua iuriſdictione & numero. 92.

63 Excluſio ſtatutaria non refertur ad præſens tempus: ſed ad illud quod erit in re & in actu.

94 Deportatus & mater qui non petierunt tutorem filio impuberi infrà annum perdunt ſuccedendi ius, quod eſt in habitu & in ſpe: licet non in re filio uiuente.

95 Statutum redditur turpe quod impedit uitam contẽplatiuã ob priuationem hæreditatis, quàm inducit propter ingreſſum religionis: & an tale ſtatutum ualeat nu. 99.

96 Per monachatum non derogatur dignitati, ſed tranſit quis in dignitatem.

67 Ex diuitijs non tribuitur dignitas. ſunt enim bona fortunæ quæ etiã cadũt in uiliſſimis pſonis, diſcolis, & infamibus.

98 Virtus animi & boni mores diuitijs præualent.

100 Priuilegium facilius tollitur, quàm ius commune.

101 Vbi ſtatutum uiget uidetur correctum ius commune.

102 Monaſterium ingrediens ingreditur cum potentia limitata à ſtatuto. & ceſſante ſtatuto, ingreditur cum potentia, conditionibus, limitationibus & qualitatibus, quas adijcit ius commune, & non aliter.

103 Satis eſt q; monaſterium ingrediens nõ fiat deterioris conditionis, etiam ſi melioris non fiat.

104 Qua rõne ſtatutũ non obligat eccleſiaſticas pſonas: eadem lex imperialis non obligat niſi p eccleſiam recipiatur.

105 Statutum laicorum ita generale q; poſſet præiudiciale eſſe eccleſiis aut perſonis eccleſiaſticis reſtringitur, ut eccleſiam, aut eccleſiaſticas pſonas non comprehendat.

106 Statuto quòd filiæ fœminæ non ſuccedant maſculis extantibus, Quid iuris ſi filia remaneat in ſeculo, & maſculus ſit religionem ingreſſus,

107 Pleruncq;

107 *Plerunq; expreſſa nocent, quæ tacita, non nocerent.*
Licitum aliquando eſt aliquid in genere, quod non eſt licitum in ſpecie ibi.
Mult a ueniunt ſub uniuerſitate, & generalitate: quæ nõ uenirent ſub ſpecialitate ibidem.

108 *Filius qui ante ingreſſum religionis ingratitudinem commiſerat, non poteſt exhæredari.*

109 *Per ingreſſum religionis dicitur naſci nouus homo.*

110 *Statutum q. ſoror non ſuccedat fratri extante tali perſona, an intelligatur econtra, q. etiam frater non ſuccedat uxori extante tali perſona.*

111 *Dato uno inconuenienti, nõ debet aliud maius dari, niſi lex ultra procedat.*

112 *Contrarius ſenſus dicitur eſſe quædam coniectura & interpretatio. & an locũ habeat in lege municipali, & ſtatuto.*

113 *Statuto florentiæ cauente, q. quælibet mulier matri ab inteſtato ſuccedat. ſi nõ extent maſculi: maſculis extantibus an excludatur filia fœmina.*

114 *Quod poteſt fieri per pactum, hoc idem poteſt p ſtatutum.*

115 *Cauſa finalis ſemper inhæret legi.*

116 *Caſus omiſſus quando habeatur pro omiſſo, & quando pro expreſſo.*

117 *Euidens coniectura habetur pro proba tione.*

118 *Omnis bona ratio dici poteſt argumentum & probatio.*
Et quid ſit probatio ibidem.

119 *Argumentum à contrario quando non debeat allegari & quando ſumi poſſit.*

120 *Argumentum à contrario ex mente extenſiua an locum habeat in ſtatutis.*

121 *Quando ſtatutum mitigaret, aut corrigeret ius commune in caſu maioris exceſſus: an dicatur corrigere in caſu minoris.*

122 *Statutum q. filia non ſuccedat matri extantibus maſculis intelligitur, ſi ſit dotata.*
Dotata etiam illa quantum ad ſtatutum dicitur, cui pater aliquid pro dote reliquit ibidem.

123 *Pater dotauit filiam ante ſtatutum factum, tamẽ deceſſit poſt ſtatutum: an filia iſta excludetur ui ſtatuti.*
Et an ſtatutum trahatur retrò.
Statuti natura, eſt reſpicere futura ibidem.

124 *Statutum q. ſtantibus maſculis fœmina non ſuccedat ab inteſtato niſi in dote, facto uerò teſtamento nõ ſuccedat niſi quatenus pater duxerit ei relinquendum. intelligitur facto teſtamento maſculis extantibus.*

125 *Dictio uerò, ponitur pro ſed: & ex natura ſua inducit repetitionem.*

126 *Mulier ſine dote maritata an habeat actionem contra patrem. & quare dotare filiam compellatur pater.*

127 *Maritus qui accepit mulierem ſine dote non poteſt eam expellere de domo.*
Quid ſi dos fuiſſet illi promiſſa & non traderetur.

128 *Pater tenetur dotare filiam uitæ honeſtæ: luxurioſam uerò non.*

129 *Dos petitur, non officio iudicis prout fit cõiter, ſed conditione ex ſtatuto, quæ fortior & potentior eſt.*

130 *Qui tenetur officio iudicis non conſtituitur in mora per interpellationem extraiudicialem, ſed per lit. conteſtatio. tantùm.*
Qui tenetur iure obligatiõis ut in mora conſtituatur ſufficit extraiudicialis interpellatio ibidem.

131 *Filia incongruè dotata à patre uel fratre an poſſit agere ad ſupplementum dotis congruæ.*

132 *Quæ inſpiciantur ut dos congrua dicatur, & an aucta uel diminuta hæreditate, augeri uel diminui debeat dos data filiæ. & an quando arguitur pater de paruitate dotis numero. ſequen.*
Et quid de legitima filiorum, an propter augmentum uel diminutionem hæreditatis poſt mortem defuncti contingentia augeatur, uel minuatur nu. 133.

134 *Stante ſtatuto q. extante maſculo filia fœmina non ſuccedat an nepos ex ea, uel alij cognati ulteriores de quibus non eſt facta mentio excludantur: & ſic ſtatutum prædictum extendatur de perſona ad perſonam.*

135 *Ratio ſtatuti uel conſuetudinis ubi ſubeſt, debet habere locũ ſtatutũ uel conſuetudo & an generaliter uerũ ſit, & quã.*

136 *Ex capite inuitatiuo maſculorũ excluditur nepos & alij cognati, non ex capite excluſiuo fœminarum.*

137 *Quando in pluribus caſibus eadẽ eſt ratio, illa decidit omnes non per extenſionem, ſed ut genus comprehendit ſpecies.*

138 *Statutum excludens filiam radicem, excludit neptem ex ea ex identitate rationis.*

139 *Perſona quæ excluditur nunquam eſt in cauſa fauoris, ſed perſona quæ includitur.*

140 *Nomen filij applicari poteſt nepoti quaſi ſit generale nomẽ deſcendentium.*

141 *Statutum matrem excludens excludit etiam auiam.*

142 *Matre excluſa an excludatur amita.*

143 *Statutum excludens filias maſculis filijs extantibus intelligitur de maſculis filiorum & non maſculis filiarum.*

144 *Statutum quòd extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant an intelligatur tam in bonis paternis, quàm maternis.*

145 *Diſpoſitio debet reſtringi ad caſum de quo loquitur.*

146 *Statutũ excludens dotatã à ſucceßiõe patris matris, fratris, uel patrui, ut uerificetur in omnium ſucceßione ſufficit, quòd ab uno horum dotata ſit filia. atq; etiam habebit locum in hæreditate aſcendentium per lineam maternam numero. 149.*

147 *Statutũ excludens filiam ab hæreditate aſcendentium, comprehendit non ſolùm patrem ſed etiam matrem.*

148 *Frater poſt mortem patris uult dotare ſororem, ut eam ab hæreditate & patris & matris excludat: an teneatur illi dotes duas dare.*

150 *Propriè loquendo agnati ſunt illi qui deſcendunt per lineã maſculinam.*

151 *Liberi fœminarum, non ſunt de earum familia in agnatiõe.*

152 *Statutum quòd hæreditas patris, matris & aliorum aſcendentium per eos deferatur maſculis quibuſcunq; deſcendentibus per lineam maſculinam excluſis fœminis: an in quantum loquitur de hæreditate materna locum habebit*
Et quomodo intelligi debeant illa uerba nu. 153.

154 *Verba illa de hæreditate aſcendentium ſunt adeo generalia ut comprehendant non ſolùm patrem & aſcendentes per lineam paternã ſed etiam matrem & aſcendentes p lineam maternam.*

155 *Mulieres ſicut & uiri inſtituunt hæredes uniuerſales filios maſculos: nõ fœminas imo iubent eas eſſe contentas dotibus.*

156 *Ad diſpoſitionem unius de contrarijs ſequitur remotio alterius: & contra à remotione illius ſequitur poſitio alterius.*

157 *Dictio per, ſignificat quoddam medium.*

158 *Statuta excluſiua fœminarum facta eſſe gratia conſeruandæ agnationis, quomodo intelligendum ſit.*

159 *Soror excluſa à ſucceſſione fratris extante alio fratre, an ex forma ſtatuti intelligatur excluſa à ſucceſſione ſororis. & an per ſtatutum admittatur ſolus frater excluſa ſorore.*

160 *Lex facta in una perſona non trahitur ad aliã, intellige niſi una ueniret mediante alia nu. 161.*

162 *Statutum excludens patruum non porrigitur ad amitã: & excludens materteram, non comprehendit auunculum.*

163 *Statuto excludente cognatos, & fœminas à ſucceſſione ab inteſtato exiſtẽtibus cognatis: an frater utrinq; coniunctus excludat conſanguineum tantum.*

164 *Vterini fratres ſuccedunt inuicem in bonis maternis.*
Conſanguinei fratres ſuccedunt inuicẽ in bonis paternis. ibi.
Vtrinq; coniunctus frater nulla patrimoniorum habita diſtinctione, illis duobus præfertur ibidem.

165 *Caſus omiſſus à ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris communis. & .173.*

166 *Statutum excludens fœminas propter agnatos uoluit in dubio intelligere de perfecto agnato, & utroq; uinculo coniuncto.*

167 *Stuto dicente q mortuo aliquo ſine liberis extante matre & agnato, mater ſuccedat in tertia parte, agnatus in duabus partibus: iam uerò extant, mater ſoror, & agnatus: in qua parte ſuccedet quiſq;.*

168 *Illa quæ diſponunt in caſibus ſeparatis, habent etiam locum quando illa ſeparata ſimul concurrunt.*

169 *Lex corrigens non excluditur per argumentum à pari uel à maiori.*

170 *Vtrum filiæ excluſæ per ſtatutum à ſucceſſione inteſtati extante maſculo poſſit relinqui quoquo relicti titulo: etiã no titulo inſtitutionis.*

171 *Dos poteſt relinqui quoquo relicti titulo.*
Et quando relinquitur filiæ pro ſua parte & falcidia, quid important hæc uerba.

172 *Stantibus duobus ſtatutis unum dicit quòd agnatus defuncti uſq; ad tertium gradum ſuccedat in duabus partibus, mater, & ſoror in tertia parte.*
Aliud uerò q ſi ſit agnatus primi uel ſecundi gradus, agnatus ſuccedat in dimidia, filia uerò in alia dimidia, quid iuris an primum uideatur per poſterius correctum.

174 *Contra naturam uerborum eſſet quòd ſtatutũ loquens de matre & ſorore quòd excludantur per agnatum tertij gradus extendatur ad filiam.*
Item quòd ſtatutum quòd frater & filius fratris excludant filiam extendatur ad agnatum ulterioris gradus.

175 *Statutum excludens matrem à ſucceſſione filij decedentis ſine filijs per exiſtentiam fratris defuncti, an intelligatur eã etiam excludere per exiſtentiam aui paterni.*

176 *Hereditas nepotis eſt auo debita.*
Præteritio uel exhæredatio aui facit teſtamentum ſubijci querelæ uel iuri contrata. uel dicendi nullum ibidem.

177 *Præteritio uel exhæredatio fratris uel ſororis non ſubijcijt teſtamentum querelæ aut iuri contrata. aut dicendi nullum.*
Limita niſi turpi perſona inſtituta.

178 *Non admittitur interpretatio extenſiua de caſu ad caſum determinatum ad aliam legem.*

179 *Argumentum à contrario in ſtatutis locum non habet, quando exorbitat & quando inducitur legis correctio, ut quia caſus occurrens reperitur à iure determinatus.*

180 *Cõtrarius ſenſus uenit ex interpretatiõe: quæ prohibita prohibetur & argumentum à contrario.*

181 *Clauſula, q uerba ſtatuti ſimpliciter intelligi debeant, quo modo intelligatur & quid importet.*

182 *Statuto dicente, q extante maſculo filia fœmina non ſuccedat conditionale eſt: ut ſi nõ extet maſculus, ſuccedat filia fœmina.*
Natura eſt ablatiui abſoluti importare cõditionem ibidem.

183 *Ius omne potentius eſt in cauſa, quàm in cauſato.*

184 *Si uinco uincentem te, multò fortius te uinco.*

185 *Vitanda eſt abſurditas & etiam ſuperfluitas uerborum in legibus & ſtatutis.*

186 *Intellectus ſanus ubi dari poteſt, non eſt ille dandus per quem incidimus in ſuperfluitatem uerborum.*

187 *Hæreditas defuncti non eſt ita debita fratri & ſorori, ſicut eſt debita deſcendentibus & aſcendentibus.*

188 *Auus continetur appellatiõe conſanguineorũ ex parte aui.*

189 *Statutum mentionem faciens de deſcendentibus, aſcendentibus & collateralibus patris, cenſetur habuiſſe reſpectum ad agnationem paternam & eam uoluiſſe præferre maternæ cognationi.*

190 *Ius unum commune uelle aliud ius commune corrigere credendum non eſt: nec unum ius municipale aliud muni.*

191 *Regula à contrario ſenſu in ſtatuto an & quando ſumi poſſit.*

192 *Statuto dicẽte quòd excluſa fœmina, hæreditas deueniat ad illos de ſobole defuncti, appellatiõe ſobolis qui contineãtur & quid importet ſoboles.*

193 *Progeniei apel. qui continentur: & unde deriuetur progenies, & à quo incipiat progenies.*

194 *In ſucceſſionibus qui prior eſt in gradu, potior eſt.*

195 *Statutum hæreditatem deferens ad illos de proſapia, de quibus intelligit. & proſapiæ appellatione qui ueniant.*

196 *Generationis appellatione qui ueniant.*

197 *Poſteriorum appel. in inſtitutionibus, & ſubſtitutionibus & hæreditatibus deferendis, qui comprehendantur.*
Et qui in priuilegijs, qui in pœnalibus & odioſis.

198 *Conſortum appellatione qui ueniant.*

199 *Caſatæ appel. qui ueniunt.*

200 *Familiæ appel. qui ueniunt.*

201 *Appellatione illorum de cippo domus, qui ueniant.*

202 *Statuto loquente de illis de gente ſua, qui ueniant.*

203 *Generis appellatione qui comprehendantur.*

204 *Prolis appellatione qui contineantur.*

205 *Antiquitatis facta mentione qui comprehenſi intelligãtur.*

206 *Domeſticorum appellatione, qui contineantur.*

207 *Statuto dicente, ſi quis deceſſerit ſine homine, qui cõtineantur, & quid ſi dixerit ſine natis.*
Quid ſi ſine neceſſarijs. quid ſi ſine propinquis. qui horum appellatione ueniant.

208 *Coniunctorum appellatione qui ueniunt.*

209 *Conſanguineorum appellatione qui ueniant.*
Et quid ſi fiat mentio de affinibus ibi remiſſiuè.

210 *Parentum appel. qui comprehendantur.*

211 *Deſcendentium mentione facta qui ueniunt.*
Et an tunc ueniant ſpurij & naturales ibi.
Qui in materia odioſa: qui in fauorabili ibidem.

212 *Priuilegium conceſſum alicui & ſuis deſcendentibus poſteris maſculis & fœminis, non comprehendit fœminas niſi uiduas & uirgines.*

213 Proxi-

213 Proximorum ſuorum appellatione qui compræhenduntur.

214 Statutum ſi dicat q bona redeant ad illos de patrimonio ſuo, de quibus intelligit.
Quid ſi dicat ad illos de domo ſua, ibi.

215 Cognatorum appellatione qui ueniant, & quid ſi teſtator mentionem facit de ſtirpe ſua de quibus intelligitur ibidē.

216 Statutum uel diſpoſitio ſi dicat tibi & nomini tuo, de quibus intelligit, & quid importent uerba illa.

217 Statuto diſponente q agnati excludant filiam à ſucceſsione nulla de dote facta mentione, an eam dotare teneantur.

218 Statuto diſponente q filia dotata nō ſuccedat. Pater dotauit filiā, ſed non eſt dotē ſtipulatus ſibi & ſuis hæredibus reddi, nunquid hæres teneatur hanc ſtipulationem remittere mulieri.

219 Filius an tranſmittat portionem filiæ excluſæ iure ſuitatis ſicut ſuam & nu. 239.

220 Idem debet iudicari de appendicijs ſicut de principali.

221 Beneficium ſuitatis non eſt ordinatum fratri ad excluſionē ſororis, uel ut eius partem tranſmittat.

222 Tranſmiſsionis beneficio locus eſt, quando conſeruatur hæreditas patris in poſteros.
Et tamen filij ſubſtitutos excludunt.

223 Maſculo non adeunte hæreditatem, non eſt uериſimile ſtatutum excludere filiam ut extraneos præponat.

224 Hæreditas paterna beneficio ſuitatis tranſmittitur ad quoſcunq;.

225 Filius ita demum filiam excludit ſi hæreditatem agnoſcat.
Qui ſibi non prodeſt alteri obeſſe non debet ibidem.

226 In legato pro dote detrahitur conditio tanquam grauamen in legitima non ſolùm uſq; ad concurrentem quantitatem legitimæ, ſed etiam in eo quod eſt ultra legitimam.

227 Nepos qui per ſtatutum filiam uel neptem teſtatoris excludit, id facere præſumitur ex præſumpta mente teſtatoris.

228 Extantibus filijs maſculis filia &c. iſti ablatiui abſoluti non ſolùm habent uim excludendi fœminas, ſed etiam includūt mares in portionem earum.

229 Filij filiæ, quæ repudiauit hæreditatem paternam cum iuramento & præmortua eſt auo, ſi præteriti ſint in teſtamēto aui: poſſunt de iure communi dicere teſtamentum nullum. ſecus ſi mater poſt auum ſit mortua.
Sed quid ſi filia quæ iurauit non firmauit contractum, ſed ſolùm ſe obligauit nu. 230.

231 Dos de iure communi redit ad dotantem etiam extantibus filijs illius matrimonij.

232 Dos q̃n remanet penes filios non ſolùm filia excluditur propter maſculos, ſed etiam quia habuit dotem.

233 Stante ſtatuto q maſculo exiſtente non ſuccedat fœmina ſed dotetur. Si filia iunior dotem petit eam maſculo reijciente in tempus nuptiarum, an interim petere poterit dotis augmentum.

234 Dotis petendæ dies, an ſit tempus ætatis nuptiarum an uerò dies nuptiarum ipſarum.

235 Pater ſi legauit filiæ ſuæ centum pro dote, an debeatur tale legatum incontinenti, an expectetur nubilis ætas.

236 Legatum ſiue diſpoſitio dotis habet conditionem ſiue diem nuptiarum.
Vſus tamen loquendi plerunq; aliter ſeruat nu. 237.

238 Stante q pater maſculum habens non teneatur filiam inſtituere ſed ſufficiat ei quantitatem congruam dotis nomine relinquere quam habitura ſit tempore nuptiarum, an tutor iſtius filiæ ſeparabit portionem filij à portione filiæ, ut ex inde eam alat: uel illam dotem ad lucrum dabit: uel aliter de illa negotiabitur pro utilitate filiæ.

240 Filia per ſtatutum excluſa quæ de benignitate fratrum ad ſucceſsionem admittitur non trāſmittit hæreditatem illam niſi eam adiuerit.
Et quid erit de portione ſororis excluſæ facta filij, an nō adita tranſmittetur, nu. 241

242 Abſurdum eſt quem uideri pro parte eſſe ſuum hæredem, & pro parte non.

243 Sicut filius ſuus tranſmittit uigore ſuitatis: ita etiam ſubſtitutus fratri pupillariter.
Quos mihi poſſum neceſſarios facere, eoſdem etiam poſſum filio meo pupillo nu. eo.

244 Prætor ſeu ſimiles non poſſunt ipſo iure abſque aditione hæredem facere.

245 Frater ratione ſuitatis tranſmittit in totum portionem ſororis excluſæ cum ſua.

246 Vbi ſit unio duorum potentius inſpicitur? & trahit ad ſe minus potens.

247 In tranſmiſsione non debet conſiderari quo iure deferatur, ſed ſolùm an tranſmittens ſit ſuus.

248 Repudiatio lapſu temporis, & hominis excluſio paríficantur.

249 Statuto dicente q filia non ſuccedat, an hæredes patris teneantur illam dotare.
Et quid de patruo eo. nume.

250 Filia excluſa per ſtatutum an poſſit ſimul cum maſculis uenire ad emphyteoſim receptā per patrem pro ſe & filijs ſuis.

251 Quid ſi pater autoritate ſtatuti potuit etiam in legitima priuare filiam & eam iuſsit eſſe contentam certa parte: an per hoc uideatur excluſa ab emphyteoſi.
Et quid importent illa uerba ſtet contenta.

252 Statuto cauetur q filia dotata à patre non ſuccedat: deceſsit pater relicta poſthuma in utero uel infante uel alia quam dotare non potuit. An fratres hæredes uniuerſales eam dotando excludant.

253 Si iudæus moritur ab inteſtato relictis filijs maſculis & fœmina, utrum fœmina pariter ſuccedat cum maſculis.

254 Lex moſaica diſcrepat à iure canonico & ciuili in duobus, & in quibus.

255 Ius ueteris teſtamenti datum iudæis per moyſen eſt ius ciuile proprium hebræorum. Et quo ad eos præfertur iuri romanorum.

256 Legitimarum hæreditatum ius ad romanòs ſolùm ſpectat.

257 An & quando inter iudæos ſeruetur lex moſayca, & quando ius ciuile.

258 Statuta. Italiæ diſponentia q ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, ligant etiam iudæos habitantes in loco ſuo.

259 Iudæi dicuntur eſſe de eodem populo & corpore ipſius trinitatis, quamuis non dicantur de corpore ſpirituali.

260 Iure ciuile, & canoni. error in corpore uitiat inſtitutionē.
Inſtitutio Iacob an ualuerit exhæredato Eſau, & quare, numero eodem.

261 Iudæi an poſſint ſtatuere contra ius commune.

262 Iudæi matrimonia non contrahunt ſecundum leges ſuas, ſed ſecundum leges communes.

263 Populi ſubditi romano imperio poſſunt condere leges: & introducere conſuetudines.

264 Filia dotata per ſtatutum excluſa, an nihilominus ſuccedat in emphyteoſi cum maſculo quando eſt hæres ſolùm in re certa.

265 Pater poteſt donationem filio in poteſtate factam reuocare & conferre alteri filio.

266 Donatio materna facta filio irreuocabiliter à principio tenet.

267 Pater qui ſtipulatus eſt feudum pro ſe & filijs ſuis, an poßit illud uendere in præiudicium filiorum, quibus eſt facta ſtipulatio: uel uni filiorum prælegare.

268 In feudo nouo liberi ſuccedunt patri, etiam ſi non ſint hæredes.

269 In feudo paterno & antiquo, in quo frater fratri ſuccedit unus frater alios fratres à ſua portione excludere non poteſt, eam etiam alteri fratri conferendo.

270 Succeßio iuris patronatus & præſentandi clericum ad eccleſiam regulatur ad inſtar ſucceßionis bonorum patrimonialium.

271 Filia dotata excluſa ab hæreditate patris per renunciationem an & quando poſsit præſentare.

Quid de filio qui hæreditati renunciauit ibidem.

272 Filia excluſa per ſtatutum an ſtatim petere poſsit quantitatem ſibi relictam per patrem cum aduenerit nubilis ætas.

QVONIAM plerunquè legi diuinos auctores inferre quoſdã ita dicere vitã hominis partiri vt dimidiã partem ſomno tribuant dimidiãq; vigilię, quos agriſsimè improbãt, cum ſtudioſi à ſtultorum vi
1 ta non differret. † Et ſi quidem pro ſomno noctem, pro vigilia diem illi intelligere velint recta & vera diuiſio ſit. Equis.n.partibus tempus inter ſe diuidunt ac ſi ſit æquis ſpacium inter partes, differentia
2 certè alia ingens eſt. † Nulla enim accrior nulla altior cogitatio ꝙ̃ nocturna. Nulla propè pars temporis ſtudentibus aptior. Abſit enim ab anima bene inſtituta & ſtudijs intẽta dimidiũ temporis dormire cũ tertium ſuffecerit quibuſdam quartũ glorioſis quoq;
3 ſufficiat. Abſit etiam vt † noctem non hibernam modo, ſed æſtiuam totam dormiant qui grande aliquid moliuntur. Ego itaq; iuxta ingenioli mei paruitatem
4 non quidem omnes noctes dormitans, † animoq; reuoluẽs ꝙ̃ vtilis ſit ſucceſsionum materia & acquiſitio eorum omnium quę quis quęſiuit & quę poſtquã vitam cũ morte cõmutauit reliquerit, quotidianaq; ſit, vnde amplectenda, iuxta illud Pauli iuriſconſulti in.l.legaui in prin.ff.de lib.leg.huiuſmodi materiã in qua verſatur ſtatutum illud pululans maxima pro parte per orbem, ꝙ extantibus maſculis conſeruandarum familiarum gratia, fœminę non ſuccedant ſed dotari debeant, in hoc pręſenti.§.qui incipit. Cæterũm de legi. agna. ſucceſ. in volu. inſti. illud amplexus ſum declarãdũq; duxi. Pertimeſco ãt ſi mihi ex tẽpore impingatur ꝙ membranę ſolito cariores ſint. Forte.n.ſi hi opus hoc perlegendum duxerint, ꝙ̃ꝙ̃ non ex fonte ſed ex riuulo quoddã deſcendat, in tãtam quam dicẽt admirationem non deducentur. Deſcẽdo igitur ad principale propoſitum & antequam veniam ad tex.
5 Quæro pro intelligentia dicẽdorum. † An tale ſtatututum de quo principaliter tractaturus ſum in pręſenti.§.debeat appellari odioſum ſimpliciter, an verò fauorabile. Et dicendum ꝙ principaliter eſt inductũ in fauorẽ agnatiõis. Ergo ẽ iudicãdũ fauorabile, licet in cõſequentiã excludat fœminas, cũ iſtud ſit naturaliter ꝙ vnius incluſio alteri⁹ ẽ excluſio.l.maritus.C.de pcu.l.cum prętor in prin.ff.de iudi.xxv.diſt. qualis.c.nõne.de pſump.tñ cum ſit principaliter fauorabile iudicandum eſt fauorabile, licet in conſequentiã odioſum l.qui exceptionem in princ.ff.de condi.inde.facit qđ no.Bal.in.l.venia.C.de inius vo.quicqd ipſe dixerit in.l.ij.C.qui poſ.ad libertatem venire & do.Domi-
6 ni.in.c.veniens de verb.ſigni.lib.vi. † Pręſumpta.n.mens ſtatuentium eſt illa quæ conſiderari debet & ad eam ſemper recurri, vt dicit gl.in.l.tale pactum in fin.ff.de pac.& quod dicunt doc.in.l.non dubium.C.de legi.& glo.in cle.i.in verbo.pręſidentes de reſcrip. Quorum ſtatuentium mens fuit in fauorem agnatio-
7 nis & dignitatis familiarum † quę plurimum ex affluẽtia & opulentia mundanorum cõſueuit pręſeruari & augeri.l.i.§.denunciare ver.publicẽ.n.de ven.inſpi.&
8 ĩ.e.§.ꝙ ad fœminas.&.§.item vetuſtas. † Perpauci n.pauperes & viles ad dignitates & honores promouent.vt no.in.l.caſsius.ff.de ſena.& Bar.in ſua repe.l.i.C.de digni.lib.xij. Et hęc conſideratio deſinit & finitur in mulieribus quę ab officijs publicis repelliũtur l.fœminæ.ff.de reg.iu.& vniuerſaliter à dignitatibus & regiminibus per notata per glo.in.l.fi.C.de arbi.in
9 c.cũ dilecti eo.tit.& ꝙ † per ipſas finiatur, immò extinguatur ſubſtantia diuitiarũ ſicut etiam nomen domus paternę, patet.ff.de ver.ſig.l.pronunciatio.§.familię.&.ĩ.de pa.po.in fi. Ius.n.ſuccedendi eſt de iure poſitiuo, gl.eſt ordinaria in.l.i.in prin.ff.de acqr.rer.do. Et lex municipalis poteſt quem excludere à ſucceſsione etiam oium de familia, vt tenent domini Canoniſtę qui ſemp ſumma æquitate nituntur, ita concludentes in.c.raynutius de teſta.& Bald.notauit in
10 l.i.C.de legi.hęre. † quia ſtatutum in ſuo municipio poteſt vnum excludere & aliũ hęredẽ facere, etiã directo ſm Bal.in ſua rep.l.in ſuis.ff.de li.& poſth. quia ius ſuccedendi eſt de iure communi. Et illud eſt commutabile per ſtatutum.l.omnes populi.de iuſti.& iu.
11 † Nã ſtatuta ꝗ corrigũt ius cõe vel aliter diſponunt circa ſucceſsionẽ maſculoꝝ & excluſionẽ fœminaꝝ ſũt ſeruãda, & hñt maximã vim. Immò auctoritatẽ legũ romanorũ vt dixit notabiliter gl.in.c.i.§.hoc quoq; de ſucceſ.feu.& ibi Bal.& in ti.hic incipit cõſue.feu.in verbo.legibus, & licet legiſlator conſtituat eos accuſatores naturę qui excludunt fœminas à ſucceſsione & maſculos admittunt.l.maximum vitium.C.de lib.prę.quia ita natura procreat fœminas ſicut maſculos, & per conſequẽs poſſet argui talia ſtatuta non tenere. Primò quia ſunt contra rationem ergo &c.iiij.diſt.erit autem lex. Secundò quia videntur contra ius naturale, quod eſt immutabile.ĩ.de iur.natu.§.ſed naturalia, & per cõſequens odioſiſsima & contra æquitatem & de facto vel ſaltem ſtrictiſsimè interpretanda quod videtur tenuiſſe Bal.in illa.l.maximum vitiũ.& in.l.lege.xij.tabularum.C.de legi.hę. Tamen non verũ videtur quinimmò poſſet affectari ſecundum Rapha.ibi ꝙ tales non ſint accuſatores naturę ſed imita-
12 tores, qm̃ † natura dedit poteſtatẽ viro.ĩ.mulierẽ. Item fortitudinem corporis. Item longè maiorem ſenſum & ingenium. Si ergo natura eſt honoratior maſculus reſpectu fœminę cur non poteſt eſſe honoratior in ſucceſsione, quę vt dixi eſt de iure poſitiuo, licet habeat

instinctum

inſtinctum naturę.l.cũ ratio in princ.ff.de bo.dã. &
in.l.nam & ſi parẽtibus.ff.de inoff.teſta.&.l. ſcripto
in fi.ff.vnde lib.Eſt tñ verum ꝙ nõ licet diſputare de
13 iudicio principis.l.ij.C.de cri.ſacri.† Pręterea ius na
turale eſt bene mutabile in aliqua ſui parte,introductę
enim ſunt ſeruitutes licet iure naturali omnes liberi na
ſcantur, vt legitur in.l.ex hoc iure.ff.de iuſti.& iure.
Nam non poteſt tolli.ſ.in totum ſicut etiam dicimus
in ſimili ꝙ ius diuinũ tolli nõ poteſt.ſ.in totum. nam
pro parte bene põt,& ideo licet papa nõ ſit contra ius
diuinum.c.propoſuit de conceſ.pręb. & no.in.c.li-
teras de reſti.ſpo. Et ſic non poſsit tollere decimas in
totũ, quia ſunt de iure diuino.xvj.q.i.decimę &.c.
reuertimini. Tñ bene põt priuilegiare vnã perſonã im-
mò vnũ locũ & plura, vt teneantur decimas ſoluere
non tollendo oẽs in totum, gl.eſt ordinaria in.c.a no
bis de deci. ꝙ autem habeat rationẽ in ſe tale ſtatutum
vt mulieres dotentur & à ſucceſsione excludãtur pa-
tet per ſuperiorẽ,& pro hoc accedat quod dixit Lap.
allega.Cy.reſpondendo ad.l.maximum vitium &
ad ſimiles,quia æquitas dictarum legum verificatur
generaliter, ſed nõ in illis locis in quibus viget lex vel
conſuetudo contraria,cum tamen leges municipales
ſint permiſſe à iure & ſint à principe approbatę.l.oẽs
14 populi de iuſti.& iure,& quia † æquitas eſt quę va-
riatur in rebus ſecundum varietatem temporũ & lo-
corum.ff.de vul.& pu.l.ex facto.Ergo princeps qui
ſingulas circunſtantias facti & cõditiones perſonarũ
atq; locorum non potuit ſcire & ſuis regulis diffinire
varietatem boni & æquitatẽ locorum, vnde reliquit
hęc diſcretiõi & poteſtati ſingulorum populorum il-
lud approbatur Lau.de pala.&c. Sequitur.§ ceterũm.
inſti.de legi.agna.ſucceſ.

15 CETERVM † Agnata pręter ſororẽ ad ſucceſ-
ſionem defuncti ab inteſtato per mediam iuris pruden
tiam excludebatur, licet beneficio prętoris per vũ co-
gnati ſuorum & agnatorum gradibus deficientibus
admittatur, poſtea vero per conſtitutiones imperia-
les in ſucceſsione, vnde agnati ſublata eſt differentia ſe
xus.h.d.vſq; ad.§.hoc addendũ & concor.l.lege.xij.
tabularum.C.de legiti.hęre. Et declarat quinq; iu-
16 ra ad hanc materiam pertinentia. † Primũ fuit ius
xij.tabularum quod pariter vocabat agnatos maſcu-
los & agnatas fœminas.i.ex virili ſexu deſcendentes
17 etiam vltra ſorores. †Secũdum ius fuit media iu-
ris prudentia quæ reſtrinxit ſucceſsionem agnatarum
vt vltra ſororẽ non ſuccederẽt, quia cõmodius erat,
vt ſucceſsio deferreretur maſculis ꝑ quos parentele &
totius domus nomen conſeruat ꝙ̃ fœminis,& iõ ſo-
rores ex benignitate dimiſit in ſucceſsionẽ, quia erãt
18 in primo gradu & reliquas agnatas excluſit. † Ter
tium ius fuit prętorium ꝙ compatiens agnatis fœmi-
nis excluſis ab omni ſucceſsione non vocauit eas in-
19 ter agnatos. †Quartum ius fuit conſtitutio huius
imperatoris qui conſiderans ꝙ agnatę ſunt in eodem
gradu cũ agnatis maſculis, & natura ita cooperatur
in creatiõe fœminarum ſicut maſculorum, & vnum
ſemper idiguit auxilio alterius.d.l.lege.xij.tabularũ
voluit vt agnatę vltra ſorores pariter ſuccedant cum
20 agnatis maſculis. †Quintũ eſt ius nouiſsimum au-
ctenticorum hodie vigens, quod ſtatuit vt cognati &
agnati ideſt deſcẽdentes tam per virilem ꝙ̃ fœmininũ
æqualiter ſuccedant ſm tamen gradus pręrogatiuam.
hoc tamen verum ſi defunctus nullos habeat deſcen-
dentes, vt in.§.reliquum in aucten.de hęre.ab inteſta.
Quorum prima cauſa eſt in ſucceſsione, vt in auctẽ.
21 in ſucceſsione.C.de ſuis & legi. †Illam tamen ra-
tionem medię iuris prudentię vt plurimum attendunt
ſtatuta terrarum per orbem per quæ diſponitur ꝙ ex-
tante aliquo ex linea agnatorum vſq; ad talem gradũ
fœminæ non ſuccedant ab inteſtato etiam ſi ſit mater
defuncti. Et ſi ſuperſunt fœminæ illę dotentur & ſint
dotę contentę. Nam mens talis ſtatuti & eius diſpoſi-
tio eſt, quia conuenientius eſt hęreditates deferri ad a-
gnatos per quos conſeruatur nomẽ domus & faculta
tes non tranſeunt in alienam familiam vt.ſ.dixi. Eſt ta
men odioſum ſm doc.ſaltem ſecũdario vno reſpectu
de quo in.l.maximum vitium. Et ideo reſtringendum
& ſic compręhendere nõ debeat niſi nominatos in ſta
tuto.l.cum quidam.ff.de libe.& poſthu.& in regula
odia de reg.iur.in.vl.& no.in.l.ſi vero.§.de viro.ſo-
lu.matri.& ideo ſecundum eos ſtante dicto ſtatuto
cum extaret mater alicuius defuncti,& extaret amitta
ſed non extabant alij agnati,& amitta propter ſtatutũ
vellet excludere matrẽ varia conſilia facta fuerunt, ga
tamen per deſcendentes ex amitta non poteſt nomen
domus conſeruari neq; facultates ſicut eſt de mente ſta
tuti. Statutum tale quod videtur odioſum ſaltem ſe-
cundario loquens de agnatis in maſculino genere, nõ
videtur compręhendere fœmininum.l.i.§.quęritur.ff.
de ven.in poſ.mit. Vnde videtur ꝙ mater non exclu
22 datur per amittam de quibus omnibus infra. †Sciaa
in iſta materia huius ſtatuti, ꝙ ſi dicat ꝙ extantibus
maſculis non ſuccedant filię fœminę, intelligitur de fi
liabus dotatis,& quæ in alienam familiam iam trãſi-
uerũt nõ de nõ dotatis,& q̃ adhuc ſunt in familia, ſal
uo niſi ſtatutũ aliud diſponeret, vel ex verbis ei⁹ aliud
elliceretur. Ita dixit notabiliter Bal.in.l.i.C.de legi.hę
23 re.& dicit ibi eſſe glo.de hoc. †Itẽ intelligitur iſtud
ſtatutum admittens maſculos & excludens fœminas,
ſi ille maſculus qui ſupereſt & qui extat ſit habilis ad
ſuccedendum non inhabilis eo ꝙ ille habetur ꝓ mor-
tuo ꝙ̃tum ad illam ſucceſsionem.l.i.§ fi.de contrata.
& per Bal.in.l.fœminę.C.de inoff.teſta. Allegans ꝙ
in ſimilili habetur in.l.filiusfamilias.§.cum quis de le-
ga.l.& in.l.i.§.ſi pr̃ de coniungen. cum eman.lib. Idẽ
dixit in.l. maximum vitium.C.de lib.pręte.ibi &c.

Item quæro nunquid ſtatutum ꝙ frater excludat ſo
rorem intelligatur de tali fratre qui nõ ſuccedit, vt ga
renunciauit hæreditati dicendum eſt ꝙ non per tex.in
l.ij.§.ſed ſi bonorum.ff.ad tertul.& ibi per Dyn. ga pa
ria ſunt non extare, vel extare,& non poſſe ſuccedere
l.ſi ex modico.§.ſi filius.ff.de bon.libe.& in.l.ſiue.§.
fi.ff.de iure pa. Subdens idem eſſe vbi aliàs dictus fra
ter ſuccedere non poſſet vt quia de ordine minorum,
24 ga † qui non admittitur ad partem regulariter non fa
cit partem.ff.de contratab.l.ſi poſt mortẽ.§.liberi.&
quod notat Bar.in.l.i.§.fi.eo.titu.& quod no.in.l.ex
25 facto.§.fi.ff.ad trebel.& Ang.in.d.§.cum quis. † Et
iſtud ſtatutum prohibens ſuccedere filiam extantibus
maſculis, excludet ẽt eã ſtante nepote maſculo ex fi-
lio ſm Bar.in.l.liberorum.ff.de ver.ſig.de quo infra.
26 † Sed quæritur ſtante hoc ſtatuto ꝙ filio maſculo
extante filia fœmina non ſuccedãt. Quid ſi filius qui
ſucceſsit & excluſit filiam hoc eſt ſororem moriatur
ſine filijs & ſine hære.teſtamẽtario, an admittatur tũc
ſoror videtur ꝙ ſic, quia ceſſat nunc impedimentũ.c.
cum ceſſante de appel.l.adigere.§.quamuis cum ſi.de
iure pa. In contrarium ga ſemel fuit excluſa. Nam
res ſemel extincta amplius nõ reuiuiſcit.l.ꝗ res.§.areã
de ſolutionibus de cõſecr.diſt.iiij.qui res. Et hoc vlti
mum videtur tenere Bal.in.c.i.§.quinetiam, epiſcopũ
vel abbatem in vſi.feu. quod tamen limitat, vt.ſ.non
ſuccedat qñ ſtatutũ ſimpliciter dicit ꝙ extãte maſculo

non ſuccedat fœmina. ſecus ſi diceret donec vel quo-
uſq; ſupereſt maſculus. Nam tunc non eſt excluſa ex-
cluſione perpetua ſed temporali, & potius ſuſpenſa
ꝙ̃ excluſa. Poſſet tamen attentari & ſubtiliſsimè,
vt vidi in quodam conſilio per inſignẽ iuriſconſultũ
compatrem & pręceptorem meũ do. Franc. caput li-
27 ſtę ciuĩ paduę ꝙ † indiſtinctè tale ſtatutum excludit eã
cõditiõaliter. i. quatenus extet maſculus ſeu quouſq;
vel donec. Sicut dicimus ĩ clauſula codicillari. Quia
ſi quęritur an illa cõfirmet legata relicta in teſtõ in quo
filius eſt pręteritus videtur ꝙ non ex quo illa confir-
mantur per auc. ex cauſa. C. de lib. pręte. Ideo non re-
quirit alia confirmatio. Sed dicunt doc. ꝙ cõfirmat ſi
qua ſunt quę per illam auc. non confirmantur. Et intel
ligitur illa conditio ſi non valet. i. donec vel quouſq;
non valet arg. l. ſtichum qui meus erit de leg. i. probat
in. l. querebatur verſi. vtrum autem. ff. de teſta. mili.
in. l. ea. ff. de teſt. in. l. poſthu §. ſi paganus. ff. de iniu. te.
per Bar. in. l. i. ff. de iur. codi. facit pro hac ſentẽtia ꝙ
iſti ablatiui abſoluti extantibus &c. reſoluuntur in cõ
ditionem. i. ſi extabunt. l. euictis. ff. de vſu. l. à teſtatore
28 ff. de condi. & demõ. † Et iſta verba ſi extabunt debẽt
exponi. i. quatenus extabũt ꝑ. d. l. ſtichũ q meus erit
ergo &c. Facit qđ dixit notabil. Bal. in. l. certũ. C. vñ
legi. ꝙ tale ſtatutũ licet videatur bonũ. i. ob bonũ pu
blicũ inductum ad conſeruandas agnationes. Et ſic li
cet ſit ex bono non eſt ex bono & ęquo, vnde cum cõ-
tineat quandam iniquitatem ſaltẽ ſecũdariam per. d. l.
maximum vitium debet ſtrictè interpretari, vt tũc de
mum videatur excluſa excluſione perpetua. Item quia
qñ verba nullo modo pñt adaptari ad excluſionẽ tem
poralẽ vt ſi dicat ſtatutum ſtante filio maſculo filia fœ
29 mina ꝑpetuò excludatur. † Sed vbi verba ſunt dubia
potius interpretatio erit & fieri debet ad excluſionẽ tẽ
poralem ꝙ̃ perpetuam & maximè vbi per ſtatutũ in-
tenderemus non ſolũ excludere filiam à ſucceſsione in
teſtati, ſed etiam à iure cõtratabulandi & ſic à iure ſuc
cedendi contra teſtamentum. i. ad finẽ, ſi eſſet pręterita
non poſſet rumpere teſtm̃ quod tunc videretur ſapere
duplicẽ iniquitatẽ cum ſit cõtra gl. in auc. ex cauſa. C.
de lib. pręte. & in. d. l. certũ & in. l. ſi filius de cõdi. &
demõ. & in. l. ſi emancipati. C. de colla. & in. l. gallus.
§. & quid ſi tantum de lib. & poſth. teneant ꝙ iura quę
tollunt differentiam emancipationis & patrię poteſta-
tis ab inteſtato non habeant locum in ſucceſsione con
tra teſtamentum poſito ergo quòd in ſucceſsione inte
ſtati, qñ de ea tractaret ꝙ ꝑ illa verba ſtatuti filia intel-
ligatur excluſa excluſione perpetua ſaltem quo ad hoc
vt excludatur contra teſtamentum debet fieri interpre
tatio, vt ſtatutum videatur eam excluſiſſe tẽporali ex-
cluſione & ꝙ̃diu & pro eo tempore quo maſculi illam
hęreditatem habeant, & per notata in auc. ad hęc. C.
de natu. libe. Pro hac opi. facit quia cum cõtemplatio
ne maſculi fiat excluſio mulieris certè vr̃ excluſa ſit &
ꝙ̃diu ſupereſt maſculus, arg. l. vxorem. §. hęres de leg.
iij. l. ſeruo alieno. §. cum teſtator de leg. i. &. l. inter ſo-
cerum §. cum inter. ff. de pac. dota. &. l. pater in princ.
de leg. iij. &c. Ego verò volens omni poſsibili ſtudio
cuncta inueſtigare reperij Bart. expreſsè conſulentem
contrarium in conſilio quod incipit factum ſic ſe ha-
bet quidã do. Iaco. &c. Qui plus dicit ꝙ ſtante ſtatu-
tuto hoc modo ꝙ non ſuccedat mulier quouſq; ſuꝑ-
uixerit maſculus, ꝙ ſi filius maſculus deſierit extare,
30 non propterea ſuccedat fœmina. † Et ꝙ qui dicerẽt cõ-
trarium non intelligerent naturam dictionis quouſq;
quod eſt contra Bald. nam non eſt verum dicit ipſe
Bart. ꝙ virtute huius dictionis quouſq; filia excluſa
admittatur deficientibus filijs maſculis, ratio eſt quia
illa verba quouſq; &c. non ſunt ſufficientia ad reuocã
dam hæreditatem iam filio maſculo acquiſitam. Et di
cit ꝙ in ſimili tenet Inno. i. c. cũ bonę de æta. & quali.
vbi dicit ꝙ vigore huius dictionis diſpoſitio pręam-
bula non viciatur ipſo iure adueniente caſu ſed opus
eſt noua diſpoſitione, vt putà ſi clericus eſt ſuſpenſus
quouſq; ſatisfaciat. nã ſecuta ſatisfactione non ceſſat
ſuſpenſio niſi de nouo reuocetur. Ita hic excluſio fa-
cta de filia quouſq; ſuperuixerit maſculus a dueniente
caſu quo maſculus decedat nõ debet filia vocari niſi
expreſsè fuerit diſpoſitũ. Pręterea dicit ipſe filius ma-
31 ſculus viuęns fuit hęres patris ſui, & ſic † per adi-
tionẽ deſiit eſſe hęreditas patris cœpit enim eſſe iũcta
cum hæreditate filij & ſic iam de hęreditate filij eſt tra-
ctandum non patris. l. ſed ſi plures. §. filio de vulga. &
pup. Et dictum conſilium eſt ſecundum ordinem meũ
l. alias. xx. immò ſubdit ꝙ ita ſemꝑ in ciuitate Peruſij
obſeruatũ eſt, licet quidam per ſuas ſubtilitates velint
dicere contrarium. Nec obſt. dicit ipſe auct. hoc am-
plius. C. de fideicommiſ. vbi hęreditas vni quæſita ex
teſtamento diſpoſitione legis transfert in alium, nõ ta-
men teſtator efficitur inteſtatus quia transfertur expreſ
ſè ex diſpoſitione ordinata per illã auc. & propter de
lictum hęredis. Hic vero nihil diſponitur de hęredita-
te poſt mortem filij, vt pręſupponitur quia tunc nullũ
dubium eſſet. Contra prædicta etiam facit. l. ſuffi-
cit. ff. de condi. inde. vbi in dubio actus intelligitur in
troductus potius vt ſit perpetuus ꝙ̃ vt ſit temporalis,
& eſt gl. in verbo perpetuas in. c. fi. de reſcript. lib. vi.
Sed poſſet reſponderi ad hoc vlti. ex verbis Hoſt. ibi
ad noſtrum contrarium ꝙ. l. ſufficit loquatur de con-
di. inde. quę habet vim reſtitutionis cum ſoluens inde
bitum videatur ſe ſpoliaſſe, vt no. in. l. cum is eo. titu.
maximè quia concurrit error, & nihil eſt tam contra-
rium conſenſui ꝙ̃ error. l. ſi per errorem. ff. de iuriſd.
om. iu. Et ibi facilius inducitur ꝙ exceptio ſit potius
perpetua ꝙ̃ temporalis ad repetendum indebitum quę
ratio militat in caſu noſtro potius pro filia ꝙ̃ contra
32 eam &c. † An autem ſi pater faciat teſtamẽtũ & in eo
leget dotem filię excluſę à ſucceſsione propter maſcu-
lũ poſsit in tali legato apponere conditionẽ, vt ꝙ poſt
mortẽ filię illud legatum reuertatur ad hæredes ſuos.
Et videtur ꝙ non quia licet dicto caſu non cogatur pa
ter relinquere filię legitimam, quia legitima eſt portio
eius quod debetur ab inteſtato in. l. cum quęritur. C.
de inoff. teſt. & à ſucceſsione inteſtati eſt excluſa. Cogi-
tur tamen eam dotare & poſtꝙ̃ nupſit iam eſt imple-
ta conditio quæ inerat ex mente ſtatuti, vnde ſolu. ma
trimonio ꝙ dos reuertatur ad patrem non eſt ex ver-
bis ſtatuti vel ex mente, vnde videtur ꝙ perpetuò de-
beat eſſe apud mulierẽ vel eius hæredes ſicut legitima
cuius loco videtur dos eſſe adiecta. l. iij. §. ſed vtrum.
ff. de mino. &. l. quoniam nouella. C. de inoffic. teſta.
Sed in legitima non poteſt apponi conditio. l. quoniã
33 in prioribus eodem titu. Sed dico quòd dicta † dota-
tio non iudicatur à pari cum legitima quoniam ipſa le
gitima debet purè, ſed dotatio ſub cõditione ſi ſequa
tur matrimoniũ aliter non tenetur dotare &c. Item le
gitima habet perpetuam cauſam, ſed dos duratiuã ſo-
lũm quouſq; viuit filia vt poſsit nubere, poſt mortẽ
verò eius non debetur dos & ſolutus eſt pater à dicta
obligatione, vnde poteſt diſponere ꝙ poſt mortem fi-
lię redeat ad eum vel eius hæredes & imputet ſibi ma
ritus qui dotem cum tali conditione recepit, & vide-
tur hoc probari expreſsè in. l. finali. §. penul. de lega. ij.
Nam etiam de iure communi pater cogitur dotare fi-
liam

liam.l.qui liberos.ff.de rit.nup.l.fi.C.de dotis pro-
miſ.& hoc officio iudicis non iure obligationis, vt
dixit gl.in.l.ſi ſocer.§.Iutius.ff.ſolu.matr. Et tamē po
teſt pater grauare filiam vt dotē quā ſibi neceſſariò tra
didit faciat ad aliū poſt eius mortē deuenire.d.§ penul
34 ti.&c. Et ꝙ dos non ſit legitima, licet in ea compu-
tetur de iure cōmuni, patet quia illa debetur poſt mor
tem patris dos verò etiam in vita, legitima autem non
debetur in vita.l.i.§.ſi quis impuberi.ff.de colla. bo.
Nec poteſt cogi pater ad ſoluendum condemnationē
filij fiſco, pro ꝙ expectet eam habere poſt mortē ſuā:
Et notabiliter decidit Guil.de cu.quem ſequuntur Do
cto.in.l.ſi qua poena.ff.de his qui ſunt ſui. Immò ſit
dubium vtrum ſtatutū municipale valeat ꝙ pr̄ tenea-
tur ſoluere, de quo per Bar.in.l.cum filius.ff.de ver.
35 oblig. †Item quia vt dixi legitima eſt portio eius qđ
debetur ab inteſta.& ab illa cauſa eſt excluſa, ergo nō
poteſt eſſe legitima. ꝙ autem poſſit conditionem appo
nere tenuit etiam Bar.in.l.ticio centum in.§.titio gene-
ro de condi.& demon. Si verò per ſtatutum filia non
excluderetur à ſucceſſione patris propter exiſtentiā ma
ſculi, tunc dicta conditio reſolutiua potuiſſet apponi
quatenus haberet vltra legitimam, vt notat Bar.in d.
§.pe.ſecundum Dy.& in.l.a filia.ff.ad trebel.& Cy.
in.l.vnica.§.videamus.C.de re.vxo.act.& Io.an.in
addi.ſpecu.de inſtru.edit.§.vt autem in addi.quę inci-
pit. Sed incipit alia quæſtio & Bal.in.d.l.quoniā no-
36 uella. †Ex quo infertur ꝙ maritus recipiendo talem
dotem ſimpliciter diceretur recipere cum illa conditio-
ne appoſita & illi aſſenſiſſe recipiēdo ſimpliciter.c.nu
per de dona.inter virum & vx.Ibi res datę in dotem
aut donationem propter nuptias manſerunt cum eā
illa quæ ipſis ineſt &.l.gaius.ff.de manumiſ.ff.de ſer.
ru.pręd.l.vis conſtitui.§.ſi fundus.ff.de pig.ac.l.ſi cō
uenerit §.ſi fundus.& ita conſuluit dō.Pau.de caſt.in
cōſi.xlij. Sed ego nō arbitror patrē poſſe apponere cō-
ditionē in dote filię, qn̄ p̄ſupponeret excluſam eſſe ꝑ ſta
tutū à ſucceſſiōe ꝑꝑ dotē q̄ tūc ſuccedit loco lɨimę &
ſic ſucceſſionis in qua legitima non pōt apponi onus.
l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſt. Quid autem
ſit de iure communi vltra prędictos reperio Io.an.in
addi.ſpe.de inſtru.edi.§.vt autem in fin.qui dicit hæc
verba fuit quæſtio ob ꝗ diſputauit do.mr.in legibus
37 †an pater qui ſimpliciter dedit dotem pro filia.i.nō eſt
ſtipulatus illā reddi ſibi, ſed inſtituit illam in dote vel
rebus alijs poſſit illi ſubſtituere in dote, & tenuit ꝙ in
dote ꝑ fideicōmiſſum ſubſtituere nō poſſit poſt tēpo
ra pubertatis, nec ſequitur ſi poteſt inſtitui, ergo & ſi-
bi ſubſtitui hoc patet Indebito iure naturę.C.de inoff.
teſt.l.quoniā & Dyn. in.l.i.tenet ſubſtitutio cum in
poteſtate ſit filię adire.ff.de hęred.inſti.l.iam dubitari
ſi ſubſtituit per fideicommiſſum & filia habet vltra bo
norum debitum ſubſidium, tenet in eo quod plus eſt
de leg.ij.l.ſi §.filio, ſi non habet vltra, nō tenet ꝑ.d.l.
quoniam, hoc dictum Dyn.primò fuit Cyn.C.de rei
vxo.ac.l.videmus dicit Io.an.ꝙ ꝑ hęc verba nō ſol
uitur quæſtio quando dos excederet legitimam cum
q̄ſtio formetur de inſtituta in dote & in rebus alijs, ni-
ſi intellexerit etiam in illo exceſſu ſubſtitutionem tene-
re ꝙ non patet patre non ſtipulante ſecundum eum.
Et quoniam dixi.ʒ.vtrum ſi filia ſemel excluſa ſit à
ſucceſſione propter exiſtentiam maſculi, ſi poſtea ma-
38 ſculus deficiat amplius admittatur ad ſucceſſionē.† Vi-
deamus in ſucceſſione contra teſtamentum an ipſum
rumpat, ſi pater faciendo teſtamētum ipſam prętereat
hoc ē nō inſtituat vel exhęredet dato ꝙ vetante dicto
ſtatuto ab inteſtato ſuccedere nō poſſet, & ſic dato ꝙ

ab inteſtato non ſuccedat, tamen ſi fiat teſtamentum de
beat inſtitui vel exhęredari. Et hęc quæſtio habet tria
capita. Primum eſt an ſtatim poſt mortem patris,
poſſit dicere teſtamentum nullum vel ipſum rumpere.
Secundum eſt ſi maſculus prędecedat cuius contem-
platione eſt excluſa filia teſtamentum rumpatur, ſicut
rumpitur natiuitate poſthumi pręteriti tempore teſta-
menti. Tertium eſt, vtrum ſi rumpat, rumpat vt ex
nunc an vt ex retrò. Et circa primum caput Bart.in
l.ſi.ver.q̄ro quid ſi iſta filia foemina.ff.ad tert. Cuius
opin.ſecutus fuit Guil.de peru.gener Bar.& pater do
mini Saluſtij in quodam ſuo ſolēni conſilio qđ in ma
teria iſta compoſuit, & refert Pet.de anch.in quodam
ſuo conſilio quod incipit. In Chriſti nomine amen.
Hęc quæſtio iam vulgaris dici poteſt, & Bald.in.l.ſi
quis poſthumos in.§.ſi quis filium de libe.& poſthu.
& plenius in.l.ſi quis filium.C.de inoff.teſta.& ple-
niſsimè in.l.maximum vitium in ſecundo notabili de
libe.pręteri.& Moder.in.l.gallus in.§.& quid ſi tantū
39 ff.de lib.& poſthu.dederunt theoricam ꝙ † ille filius
non poteſt rumpere teſtamentum qui non poteſt ſucce
dere ab inteſtato per.l.i.§.pe.de contrata.quia ruptura
deducit rem ad cauſam inteſtati. Sed iſta filia vetante
dicto ſtatuto nō ſuccedit ab inteſtato ergo &c. Et ita vi
detur notaſſe Bart.in illo.§.& quid ſi tantū in.q.quæ
incipit. Ad declarationem præſentis dubij, & Angel.
in.l.certum.C.vnde cogna.& in.l.filiæ dotem.C.de
colla.ſicut dicimus de poſthuma.quę antequam naſca
tur non rumpit teſtamentum. Et ita intelligatur glo.in
l.antiqui.ff.ſi pars hære.pe. Sed cauſa quare filiæ p̄te
ritę dicunt teſtamentum nullum ponitur in.l.maximū
40 vitium.§.ſancimus, † quum tamen admittantur ab in
teſtato congruum erat eas in teſtamento paterno noia-
re aliter eis fieret iniuria.l.papinianus.§.quarta.ff.de
inoff.teſta. Iſtam theoricam primò limita, vt proce-
dat quando filia per ſtatutū excluditur extantibus ma
ſculis ab inteſtato nec paterfamilias teſtando aliquid
egit contra tacitam mentem ſtatuti, Immò potius ob-
temperauit ſtatuto, vt ſi extantibus filijs maſculis vel
agnatis excludantur foeminæ per ſtatutum & inſtituan
tur in teſtamento tales filij vel agnati & prętereatur il-
la foemina excluſa, quia ius dicendi nullum pro-
ximum eſt aditioni hæreditatis.l.ſuus hæres.C.de re
pu.hære.l.cum quidam.ff.de bo.poſ.& Bal.in con-
ſilio quod incipit ſtatuto ciuitatis Peruſij.cauet quòd
mulier, quia ſtatutum excludit filiam fauore agnatorū
Ita ꝙ pater teſtando nullam iniuriam fecit filiabus, vt
pote excluſis ſm Abb.ſic.in quodam ſuo conſilio qđ
incipit. Idē in effectu arbitror, pro quo facit ꝙ iſta in-
iuria fuit ſublata per ſtatutum ergo &c. Per.l.non pu
41 tauit.§.ſi.de contratab. quia † ſublata cauſa cauſante
nullitatem dicitur ſublata nullitas per notata per bar.
in.l.ij.§ ſi.ff.de don. Et per canoniſtas in.c.cum ceſſan
te de appella.pro hoc facit quia quando datur vnum
beneficium cōtemplatione alterius, ſi tollitur vnū tolli
42 tur aliud.l.filio.§.mr.ff.de adi.lega.& † qn̄ duorū vnū
venit in conſequētiā alterius facta mutatione in prin-
cipali, intelligitur facta in alio quod venit in conſequē
tiam.l.ij.& ibi no.ff.de legi.tuto.non eſt autem du-
bium ꝙ mens ſtatuentium eſt illa quæ principaliter de
bet attendi gl.eſt in.l.tale pactum.§.ſi.ff.de pac.& alia
glo.eſt in cle.i.in verſic.præſidentes de reſcri.no.Dy.
in regula ſi.li.vi.no.Bal.in prohe.feu.vbi dicit ꝙ eſ-
ſentia ſtatuti conſiſtit in mente ſtatuentium.hinc eſt qđ
dicitur ꝙ ratio legis eſt anima legis.vt no.in.l.cū mu-
lier.ff.ſol.ma. Sed ratio in caſu noſtro fuit excludere
43 foeminas fauore agnatorum.† ergo catenus prætери-

hæredatus ſiue extra hæreditatem poſitus quia duo
inſolidum dñi eſſe nõ poſſunt.c.inter dilectos de fide
inſtru.l.ſi vt certo §.ſi duobus.ff.commoda.ſicut nec
duo poſſunt inſolidum poſſidere.l.iij.§.ex contrario.
ff.de acq poſ.vnde ratione impoſſibilitans vr̃ ꝙ vi-
cietur illud teſtamentum quia in filiam ex fundamen-
to & diſpõne iuris cõis erat continuatum dñium & in
ea inducta ſuitas,etiam ante ſtatutũ, ergo debebit in-
ſtitui aut exhęredari.Et licet Ange.in.d.l.i ſuis dixe-
rit hanc rõnem eſſe perſuaſiuam nõ aũt vniuerſaliter
concludentẽ adducens contra eã aliquas rõnes in con
trarium. Quarum prima eſt quia ſi pp implicatio-
nem contradictionis hoc eſt introductum. Ergo filia
in poteſtate quæ olim erat ſua debuiſſet teſtm̃ euerte-
re vt faciebat filius de iure antiquiſſimo ante.l.maxi-
mũ vicium.Sed tñ hoc eſt falſum ut tbi et inſti.de ex-
hære.libe.in princi.&c. Item ſecunda ratio eſt qñ
ceſſaret hæc ratio qñ filius eſſet inſtitutus ſub condi-
tione caſuali vel mixta nullo dato cohęrede.l.ſi.ff.de
condi.inſti. Tertio quia ſi exhæredatio eſſet neceſſa-
ria certe cum idem iuris ſit de parte quo ad partem.
l.quæ de tota.ff.de rei ven.ergo filio inſtituto non
poſſet dari cohęres extraneus niſi exhæredaretur ab
illa parte cum totius hæreditatis dñium cõtinuetur in
eum. Quarto quia ſi a filio legata relinquantur ſub
nomine quote non erit poſſibile dñium tranſire in le-
gatarium & legatum cõſiſtere ex quo a proprietate
illarũ rerũ & dominio exhęredatus non eſt a qua ex-
hæredari eſt impoſſibile.l.iij.de libe.& poſth. Nam
eſſent ſecundũ hoc duo dñi.ſ.filius & legatarius quo-
te ſeruiret ergo nobis de vento.l.a titio in ſi.ff.de fur.
Dicit ergo Ang.ꝙ forma teſtandi eſt iure publico in-
54 troducta iuxta.l.ſecundã.C.de teſta.† Et multa ſunt
de quorum forma ratio reddi non poteſt vt in nume-
ro teſtium in rogatione eorũ in forma ſignandi teſta-
mentum in ſcriptis in tpe pręſcriptionis & ſimilibus.
Ita ergo erit in forma priuationis per exhęredationẽ
ad libitum ſtatuentis introducta quod apparet. quia
forma eſt alterata per iura noua vt apparet in.d.l.ma-
ximum vicium.Sed ad iſtas rationes Ang.in.l.in ſuis
reſpondet ipſe domi. Petr.in.d.conſil.primo. Ad
55 primam rationem.† Nam ideo ante.l.maximum vi-
cium filia non dicebat teſtm̃ nullum quia lex expreſ-
ſe aliter de ea diſponebat q̃ per continuationem do-
minij, admittẽdo eam ſolũ ad tertiam partem. Ad
ſecundam dicit ꝙ licet illo caſu teſtamentũ ſit nullum
ſi conditio ſit non poteſtatiua tñ dici poteſt prædictã
nullitatem cauſari ratione prædicta,quia poſtq̃ non
eſt excluſus a dño dominium tranſit interim in eum
non ex teſtamento propter pendentiam conditionis
56 ſed ab inteſtato quia aliter ſequeretur † inconueniens
ꝙ pater decederet pro parte teſtatus & pro parte in-
teſtatus reſpectu temporis contra.l.miles ita.ff.de te-
ſta.mili.et.l.ius noſtrũ.ff. de reg.iu. Non ob.tertia
ratio ꝙ neceſſe foret filiũ exhęredare a cohærede ex-
traneo dato tãq̃ idẽ iuris ſit de parte quo ad partẽ &c.
Quia reſpondetur ꝙ filio inſtituto pro parte ſaltem
vſq; ad legitimam cum ſatisfactum ſit legi.nec domi-
nium tranſeat in filium pro parte cohæredis extranei
57 inſtituti.† Ideo non eſſet neceſſe ab illa parte cohęre-
dis exhæredare quia ſufficit ꝙ filius habeat legitimã
iure inſtõnis.quia etiam ſi ſuper reſiduo pater filiũ nõ
exhęredet nõ debet cõpetere aliquod remediũ etiam
iure veteri.l.papinianus.§.quarta.ff.de inoffic.teſta.
Ad aliam quartam rationem ꝙ dominium lega-
torum relictorum a filio non trãſiret ad legatariũ re-
cta via niſi filius fuiſſet a tali dominio exhęredatus &
excluſus,& ſic.l.a titio ſeruiret nobis de vẽto.Reſpõ-
58 det ꝙ † dominium legatorum non continuatur in fi-
liũ,ſed recta via ab hæreditate recedit & vadit ad le-
gatarios.l.legatum de lega.ſecundo.Et quia eo ꝙ pa-
ter inſtituendo filiũ ſatisfecit legi & lex ſuum iudiciũ
approbat & non transfert dominiũ rerũ legatariarũ
in filium.Et ſic ſecundum dñm Pe.nõ ſequitur illa im-
poſſibilitas quam dicit Ange. Sed dicit ꝙ poſſet ſolui
ꝙ ius dicendi nullum inſurgit pp obmiſſionem dictæ
formæ.l.inter cætera de libe.& poſthumis. Sed filia
taliter excluſa non debet inſtitui ſecũdum illam for-
mam ſtante dicto ſtatuto. Ergo non eſt curandum de
continuatione dominij.Ego aũt dicerem ꝙ pater re-
linquendo talem filium & talem maſculum non vr̃
habuiſſe reſpectum ad ius cõe ſed ſolum ad ſtatutum
ſuæ ciuitatis qđ ponit patrẽ in libertate ꝙ non tenea-
tur filiam inſtituere vel aliquid relinquere niſi dotẽ,
prout fecit p no.in.l.hæredes mei.§.cũ ita ad trebel.
59 † vbi pater inſtituendo amicũ & grauans poſt mor-
tem eius de reſtituendo hæreditatem agnatis intelli-
gitur de illis agnatis qui ſunt præcipui in ſuccedendo
ab inteſtato & in excludendo alios agnatos tanq̃ in
dubio videatur voluntatem ſuam conformare cum
60 diſpõne ſtatuti.ciuitatis ſuæ. † Eodem modo reci-
piens emphiteoſim p ſe & filijs & hęredibus,vr̃ vel-
le admittere ad eam illos hæredes qui ex diſpõne ſta-
tuti pręferunt alijs.Et ideo quanq̃ ſimus in ſucceſſio-
ne inteſtati admittemus ad illam emphiteoſim filium
maſculũ & nõ fœminã,ſicut & in cęteris bonis hęredi-
tatis quanq̃ illud fuerit quæſitum ſpecifice ex contra-
ctu in terminis g patrem p ſe & hæredibus ſuis q ex
diſpõne iuris cõis ita comprehẽdebat fœminam ſicut
maſculum ita dixit notabiliter Bar.in.l.iuriſiurandi.
61 §.ſi liberi.ff.de ope libe. † Circa quod ſcias ꝙ licet
talis emphiteoſis taliter quæſita pro ſe & filijs nõ poſ-
ſit alienari per patrem in præiudicium filiorũ quibus
ex ſtipulatione fuit ſemel ius quæſitum vt ſingulari-
ter dicit Ang.in.l.apud iulianũ.§.ſi quis alicui lapidẽ
cedere de lega.primo tñ ſingulariter limita hoc vt ſit
verũ niſi pater illam emphiteoſim acquiſiuiſſet ex pe-
cunia ſua & non ex liberalitate cõcedentis vt ſingula-
riſſime Bal dixit limitando in conſequentiam Ange.
in.l.ã in ſi.C.p quas perſonas no.acqui. Præterea cau-
ſa nullitatis erat ſuitas ſed filius phibitus ab inteſtato
ſuccedere deſinit eſſe ſuus ita dixit notabiliter Bar.in
62 l.prima.§.ſciẽdum.ff.de ſu.&.le. † vbi dixit ꝙ filius
exhæredatus non eſt ſuus, multo fortius filia priuata
ſucceſſione auctoritate ſtatuti. Et ſic ſuæ reipublicę,
quia ſi ſuitatem tollit priuatus per actũ ſuum fortius
reſpublica & eius auctoritas quæ eſt maior.vij.q̃one
prima ſciant. Ergo ex iſto capite filia priuata ſucceſ-
ſione licet pręterita non dicet teſtamentũ nullũ, ſimili-
63 ter hodie iure codicis vel auctẽticorum † nullitas ex
præteritione filij ſui vel emancipati procedens obue-
nit quia hęreditas quodã iure naturæ eſt debita eis.l.
ſcriptũ in ſi.ff.vnde libe.vt ſupra dixi,unde merito iu-
diciũ teſtatoris emanans contra legem eſt nullũ.l.nõ
64 dubium.C.de legi. † Sed cũ per ſtatutum ſit ſublata
talis lex naturæ hoc eſt habens cauſam naturalẽ q̃ po-
teſt in totum tolli per ſtatutum quia filius etiam legi-
timus poteſt per ſtatutum priuari legitima & illa p
ſtatutum tolli vt per Cyn.in.l.ſancimus.C.de nup.p
Dyn.in regula indultum libro ſexto.Et per Bar.in.l.
titio centum.§.titio genero de conditioni.& demon-
ſtrationi. Sequitur quod ſublata cauſa cauſante nulli-

tatem ſit ſublata nullitas. Circa vero ſm caput ſi fi-
lius prædecedat ſorori Bart.in.d.l.ſi.ad tertu.dixit ꝙ
ſi filia prædecedat fratri ſine dubio teſtamentum erit
validũ ar.l.ſi poſthumus.&.l.ſi poſthuma.& quod
ibi nota.ff.de libe.& poſthumis & dicit ſe notaſſe in
l.prima.§.quotiens.ff.de ven.in poſ.mit.Sed ſi prede
cedat filius,teſtm̃ rũpetur,interim autem eſt in pẽdẽti
ſicut in poſthumo præterito Bal.in.l.ſecunda in fin.
prima colum.in ver.extra quæto.C.de libe.præte.
65 dicit hæc verba. † Quæro de tali quæſtione pater fi
liam dotatam prætermit & filium inſtituit, ſuperuixit
filius patri & bona paterna poſſedit. Deinde deceſſit
ſine liberis maſculis, filia præterita vult dicere teſta-
mentũ nullũ. Quæritur an poſſit præſuppoſito ſta
tuto cõis Peruſii dicente ꝙ filia dotata venire nõ poſ-
ſit nec reuerti ad bona dotantis quouſq; ſuperuixerit
filius maſculus. Et iam ſupra dixi ꝙ dictũ ſtatutũ ſim-
pliciter loquens iudicio meo poſſit intelligi ſemp tã-
diu vel quouſq;, quia illud eſt inductum per exiſten-
tiã maſculorũ, quorũ fauore illa excluſio eſt inducta.
Et circa illam qõnem dicit Bal.ꝙ ſine dubio dictum
teſtamentum eſt nullum & retro nullum fuiſſe appa-
ret. Et ſic iſtud ſecundum caput qõnis & tertiũ opor-
tet ſimul coniungere,quia vnum dependet ab alio,&
vnum per aliud declaratur. Et ꝙ iſtud taſtamentũ ſit
nullum & vt ex nunc & ex retro ꝓbat rationibus in-
fraſcriptis. Prima eſt certum ꝙ iſta filia dotata prę
terita poteſt hodie dicere teſtamentum nullũ. Et hoc
voluit ſtatutũ ſaltem tacite ꝙ ſolum voluit eam ex-
cludere a bonis paternis quouſq; maſculus ſuperui-
66 xerit. Ergo eo mortuo ipſam admittit, † quia prohi-
bitũ ad tempus poſt tempus vr̃ permiſſum.l.impera
tor.ff.de poſtulan.l.ſtatu liberũ.§.ſtichum.ff.de leg.
ſecundo. Sed ita eſt ꝙ hodie nõ poteſt dici nullum ni-
ſi dicatur retro nullũ vt dicit ipſe Bal.ſe velle ꝓbare.
Ergo ex mente ſtatuti eſt nullum vt ex retro. Nam
ſecundum eum ille præteritus non poteſt dicere teſta
mẽtum nullum qui tempore mortis non debebat de
neceſſitate inſtitui.l.ſi quis exhæredato in princi.ff.de
iniuſto teſta. Si ergo diceremus teſta.viuo filio fuiſſe
aliquod & per cõſequens filiam tempore mortis pa
tris non fuiſſet neceſſe inſtitui. Ergo hodie non rum-
peret teſtamentũ. Et m̃ hoc eſt falſum, cum ergo ho-
die filia dicat nullũ. Ergo de neceſſitate apparet ho-
die ꝙ fuit talis conditionis ꝙ tempore mortis patris
debebat inſtitui ergo ſemper fuit nullũ. Secundo quia
hoc apparet per glo.in.l.gallus.§.& quid ſi tantũ de
67 lib.& poſthu.vbi † ſi filius deportati poſt mortem
patris reſtituatur in integrum tñ nõ dicit teſtamentũ
nullum niſi reſtituatur ex cauſa quæ retrotrahatur vt
ibi patet in fi.gl. Aut ergo iſta filia dotata incipit poſt
mortem eſſe habilis ad ſuccedendum ex cauſa quę nõ
trahitur retro & nõ poſſit dicere nullum, aut ex cauſa
quæ retrotrahat ſed iam cõſtat ꝙ dicit nullũ eo quia
præterita & pręteritio fuit illa quæ fuit tẽpore teſta-
menti, ergo trahatur retro ad tempus teſtamẽti, ergo
68 conſtat ſemper retro fuiſſe nullum. † Tertia ratio
quia ex teſtamento qđ ſperatur rumpi ex cauſa pręte
ritionis nõ poteſt adiri hæreditas neq; ſuus hęres exi
ſtere.ff.de acqui.hære.l.cum quidam.§.quod dr̃. Sed
iſtud eſt huiuſmodi, qa ſi contingat filiũ decedere ſine
filijs filia ſuperſtite præterita illud teſtamentum rum-
pitur. Ergo filius maſculus ex eo teſtamẽto nõ poteſt
69 eſſe hæres. † vnde concluditur de neceſſitate ꝙ di-
ctum teſtamentum retro fuit nullum ſaltem ea ratio-
ne quia ex dicto teſtamento non fuit adita hæreditas
70 nec ſuus hæres extitit. † Quarto dicit Bal. probari
per caſus ſimiles primo de poſthumo præterito qui
non poteſt dicere teſtamentũ nullũ quouſq; eſt in vẽ-
tre, & tñ natus rumpit vt ex retro.l.poſthumorum.
ff.de iniuſto.teſta.&.l.ęquiſſimum circa principium.
71 ff.de ſecundum tabu. † Idem in filio capto ab hoſti-
bus præterito qui nõ poteſt dicere nullũ quouſq; eſt
apud hoſtes & tñ reuerſus rũpit vt ex retro.d.l.ęqſſi-
72 mum vbi dr̃ ꝙ † quandiu ſupereſt aliquis q poſſit ve
nire per contratabulas nõ debet aliquis venire p ſe-
cundum tabulas ſicut dicit dictũ ſtatutum vt pluri-
mũ.ſ.ꝙ quandiu ſupereſt maſculus non veniat fœmi-
na. Pone.n.ꝙ illi qui poſſent venire p contratabulas
ſint excluſi morte vel alio modo,certe tũc inſtituti ue
niunt per ſecundum tabulas non vt ex nunc cõfirme-
tur teſtamentũ,ſed tanq̃ retro. Ergo veritas iſtorum
verborum quãdiu &c.interim ſuſpendit.m̃ poſtea re
tro fingit ſm Bal.qui ita dicit Bar.conſuluiſſe. Et per
73 hoc dicit ipſe ꝙ Bar.concludebat ꝙ † clauſula ſi non
valet iure teſtamenti valeat iure codicillorum quæ
erat in dicto teſtamento appoſita tãquam retro vera
habebat operari ſuum effectum ſm notata in auc.ex
cauſa de lib.præte. Et dicit Bal.ꝙ cum eſſet aduoca-
tus partis aduerſe contradicebat ꝙ dicta clauſula nil
poterat operari, quia illa conditio ſi non valet &c.
Nunq̃ fuit impleta viuente filio maſculo, ſed demum
eo mortuo. Et ideo fideicommiſ.conditionale tranſ-
miſit interim p.l.hęredes mei.§.cũ ita.ff.ad trebel.&
per.l.cum filio &.l.primã.ff.de hijs qui ante aper.ta.
Dicebat ergo Bal.vt aduocatus ꝙ teſtamentum erat
nullum ex nunc.i.poſt mortẽ filij nõ retro &c. Su-
per qua quæſtione Rayne.de forli.& collegiũ Senen
74 ſe conſuluerunt ꝙ † filia nihil poterat nec nullum di-
cere teſtamentũ, quia tempore mortis patris & adite
hæreditatis per filium maſculũ inuenit ſe excluſam ex
forma ſtatuti. Et ideo nunq̃ poteſt redire ad ius dicẽdi
nullum, nec iure ciuili nec prætorio quia inuenit hæ-
reditatẽ alteri applicatam ar.l.in quibus.C.de ſe.nup.
Nullus.n.niſi inſit tẽpore mortis confirmat teſtamen-
tũ inexpugnabiliter,vt in.d.l.ſi quis filio exhęredato;
& ideo in tota.l.gallus nõ conſideratur niſi quis præ-
cedat tpe mortis. Nam ſi nunc iuris obſeruantia nõ de
ficit teſtamentũ inexpugnabiliter valet. & in hac par
te non fuerunt ſecuti conſilium Bar. Sed præciſe con-
ſuluerunt contra partem Bal. Et pro iſto collegio Se-
75 nen. & Rayne. † facit qa ſtatutũ quod dicit, ſi qs mo-
riens reliquerit &c. vel extante maſculo &c. debet in-
telligi tpe mortis, ideo ſufficit ꝙ tẽpore mortis filius
reperiatur relictus vere vel ficte.l.qui in vtero.ff.de
ſta.ho.quanq̃ poſtea moriatur.l.ex facto.§.pe.ff.ad
treb. Et qa cõditio dicitur extitiſſe ſemel licet non du
ret.l.pe.C.de inſti.& ſubſti.&c. Pro hoc etiã facit
qa excludit patronus ab obligatione operarũ cõtra
libertũ, ſi libertus genuerit duos filios etiam ſi geniti
poſtea moriantur.l.ſi libertinus.§.admiſſi.ff.de ope.
76 libe. † Et quia ex ſtatuto non debet ſumi contrarius
ſenſus.l.qui teſtamento.§.mulier.ff.de teſta. ſm dñm
Raſ.cu.in.l.ſi quis poſthumos.§.ſi filium.ff.de liber.
& poſth.& no.in.l.conuenticulam.C.de epiſ.& cle.
Et ſi non ſumitur cõtrarius ſenſus, ergo filia remanet
in diſpoſitione iuris cõmunis quæ eſt ꝙ illa quæ non
tenuit primum locũ tempore mortis non poſſit ſucce
dere contra teſtamentũ.d.§.ſi filiũ &.d.l.ſi quis filiũ.
Collegium autem Florentinum conſuluit ꝙ ipſa ſuc-
cederet in dimidia dicta clauſula non obſtan. Et idem
conſuluit do. Fran.tigrini.de Piſis,& reſpõdebat ad

d.ll.contrarias quod iſta filia erat hæres anormala. et
concedebat quod tota hæreditas fuerat ad filium de-
uoluta. Sed nihilominus ex diſpoſitione legis muni-
cipalis dimidia poterat euici maſculo ſine liberis. Nã
non eſt nouum quod ex diſpõne legis vnus deſinat eſ
ſe hæres & alter incipiat.ff.de vulga.ſubſti.l.in ſub-
ſtitu.& inſti.de eo cui liberta.ca.bo.additi.§.ſi.Nam
ſtatutum infringit regulam iuris cõmunis excludẽdo
filiã ad tempus vitæ fratris. Sed poſtea includendo &
reintegrãdo ipſam ad ſucceſſionẽ ar.de lega.ſecũdo.
77 l.ſtatuliberum.§.ſtichum. † vere ergo filius fuit inte
rim hæres inſolidum ex teſta.non filia ſed mortuo fi-
lio redit ad cauſam teſtati.ex defectu præteritionis &
ab inteſtato habuiſſet dimidiam quia cauſa finalis quę
medio tempore obſtitit mulieri deficit per mortem
maſculi. Ita quod fœmina poteſt ſuccedere ſine obſta
culo.i.vt ex nunc poſt amotionem finalis obſtaculi
quare ſm Bal.conſilium Rayne.ſibi non placet, quia
ſumus in materia ſtatuti non in ſimplici materia iuris
cõis &c. Item conſilium Bar.non placet Bal quod in-
terim maſculus non eſſet hæres & non poſſet agere
nec conueniri, vel poſito quod poſſet conueniri p.l.ſi.
de peti.hęre.tñ agere non poſſet, vt ibi notatur. & ſic
licet Bar.noluerit quod teſtamentum pẽdeat interim
donec filius viuit tñ hoc collegium & Fran.tigri vo
lunt contrarium vt refert Bal.in.d.l.ſecunda.C.de li-
be.præte.&.l.ſi quis filium.C.de inoffi.teſta. Tamen
vr̃ quod hoc tempore medio teſtamentum vr̃ vali-
dum vt filius viuens adeat de iure ciuili & prætorio
& filia non ſit præterita nec rumpat teſtamẽtum niſi
78 poſt mortem patris, † & ruptura non fingat retro ex
quo ſequatur quod cum fideicõ.inducatur. vt ex tpe
rupturæ reperietur tẽpore quo fideicom.inducitur p
illam clauſulam filius cui debet reſtitui fideicom.con-
ditionale non debebit reſtitui hæredibus ſuis per.l.q.
in perſonam.C.de fideicom.immo qđ plus eſt Bart.
voluit quod non ſolum talis filia præterita rumpat,
ſed etiam voluit quod neptis ex filia poſſit venire ex
propria pſona.l.i.§.ſi quis proximior.ff.unde cogna.
licet ex perſona matris non poſſit.plus etiam voluit
Bal.quod ſi vera eſſet opinio Bart.quod teſtamẽtum
de quo ſupra in quo eſt præterita filia excluſa per ſta
79 tutũ interim pẽdeat & filia rũpat vt ex retro, † ſeque-
tur quod iſta filia moriens tranſmittet illud ius dicẽdi
nullum. Ita quod neptis non ſolum poteſt venire ex
perſona ſua propria vt voluit Bar. Sed etiam ex per-
ſona matris per ius dicendi nullũ in eam tranſmiſſum,
per textum ſingularem in.l.ſi a primo.ff.de libe.&
poſthu.quod ius competẽs habitu tranſmittitur licet
is cui competebat deceſſerit priuſq̃ potuerit actu de
nullitate dicere. ſed pro ea parte quod non trahatur
retro facit ſecũdum do.Io.petrutiũ de peruſio, quod
80 † fictio tranſlatiua requirit duo extrema habilia.ſ.a
quo & ad quod vt per Bart. in.l.ſi is qui ꝓ emptore.
ff.de vſucapi. Sed ſi traheretur retro ad tempus mor-
tis patris nõ eſſet nullum, quia tunc viuebat filius ma-
ſculus & filia non potuit ſuccedere auctoritate ſtatu-
ti. ergo nõ trahitur retro p notata in.l.ſi emancipati.
C.de colla. Reuera ar.eſt coloratum & poteſt ſolui
quod Bar.non dicit quod requiratur vtrunq; extre-
mum verũ ſed poſſibile verum. Et vlterius in fauorẽ
Bal.non vr̃ obſtare ar.quod pater ſi deceſſiſſet teſta
tus tẽpore mortis filij & poſtea inteſtatus quia vt di-
xi poteſt hoc eſſe ex diſpõne ſtatuti per.d.l.in ſubſti-
tutione & per auctẽ.hoc amplius.C.de fideicõmiſſis.
Et hoc etiam vr̃ notaſſe in.c.i.epiſcopum vel abbatẽ

in vſi.feu.& in.l.ſi portio nulla.C.quã dies legãti ce-
81 dat. Et ex hijs infertur quod † filius decedens vir-
tute clauſule codicillaris in teſta.appoſite non tranſ-
miſſit fideicommiſſum quia nunq̃ habuit locum illa
clauſula in vita ſua ſecundum Bal.ideo tanq̃ fideicõ-
miſſarius nõ potuit tranſmittere.vnde filia ſimplicem
dimidiam habet ſine grauamine & aliam habent hę-
redes filij maſculi. Sed ſecundum Bar.opi.habuiſ-
ſet effectum clauſula in vita ſua quia vt ex retro teſta
mentum fuit nullum. Ergo inſtitutus in fideicõmiſſa-
rium, fuit virtute clauſule trãſlatus. Et ſic ille filius in
vita factus fideicommiſſarius tranſmiſiſſet vnde filia
nunc deberet reſtituere hanc dimidiam detracta tre-
bellianica tãquam hæres ab inteſt.& aliam dimidiam
hæres filij ſibiipſi reſtitueret ſecundum Bart. in dicta
l.fin.ad tertul.in vltimis verbis &c. Sed aduertẽdũ
eſt ſecundum domi. Io.petrutium quod etiam ſi vſſ
benediceret quod traheretur retro cum quod tranſ-
mitteretur illud fideicommiſſum videtur negandum
ſecundum eundem Bart.in.l.prima.ff.de iure codi.
82 .vbi voluit quod † quando inſtitutio conuertitur in
fideicommiſſum virtute clauſule.non tranſmittitur fi
deicommiſſum tale non agnitum ſed nec directa ipſa
inſtitutio iuxta.l.quoniam ſororem.C.de iure delib.
Et ſic limitetur id de quo alibi dubitatur de tranſmiſ
ſione fideicommiſſi non agnati de quo.in.l.cum filio
de lega.i.& in.l.cogi.§.idem merianus.ff.ad trebel.&
ideo oportet intelligere Bar.vt ſaluetur quod hære-
ditas erat adita per illum filium ante mortẽ. Illud au-
tem dictum Bar.in dicta.l.prima non tranſit ſine du-
bio de quo etiam notaſ in.l.fin.C.de fideicommiſſis.
Tamen videtur tenere communiter quod ſit teſtamẽ
tum nullũ prout ex nunc per rationes Bal. Et ita tenet
83 Salycetus in dicta.l.ſecunda & † ſuper illa quæſtione
an hęc filia interim decedẽs trãſmittat hoc ius dicẽdi
nullum & an ſit interim conditionale ſeu in diem in-
certum & ſic non tranſmittatur per.l.hęres meus &
l.quibus diebus.§.quædam titio.ff.de conditio.& de-
84 monſtra. † Nam dictum eſt quod filius eſt interim
efficaciter hæres. Ergo filius non habet ius deliberan
di nec adeundi ſiue immiſcendi. Sed oportet dicen-
tem teſtamentum nullum habere alterum ex prædi-
ctis iuribus, vt nota.in.l.ſuus hæres.C.de repu.hęre.
Si igitur nihil habet nihil tranſmittit per.l.cum anti-
quioribus.C.de iure delibe.& ita tenet Bar.ind.l.fin.
ff.ad tertul. Sed ſecundum Bald.in dicta.l.ſecunda.C.
de liber.præter. Contrarium videtur verum, ſi tu te-
nes aliam opini.eiuſdem Bartol.quod teſtamentum
fuerit retro nullum. Nam eſt caſus in.l.quod tranſ-
mittatur, licet deceſſerit antequam potuerit de nulli-
tate agere.l.ſi a primo.ff. de liberis & poſthumis.
Si autem tenes quod interim teſtamentum valeat,
cum effectu non fiet tranſmiſſio iuris dicendi nullum
ſicut cum decedit poſthumus viuo teſtatore, quia ta-
le ius adhuc non eſt in potentia effectuali ad aliquid,
& vltra Bal.adde quod etiã tenendo opinionẽ quod
trahatur retro quod tamen Bal.dicit ſuo credere ve-
85 rum ſi teneres opi.Bar. † quod traheretur retro tunc
tranſmitteret ius dicendi nullum per dictam.l.ſi a pri-
mo, tunc illud eſt verum quãdo eſt in eſſe formatum.
Et ſi tu diceres poſtea formabitur, ideſt retrotrahe-
tur ſm Bar.reſpõdetur quod filia prædeceſſit filiũ &
in hijs terminis non ſunt extrema habilia ex quo non
viuit filia dum moritur maſculus. Idcirco non poteſt
formari ius dicendi nullum quod ante nõ erat forma-
tũ. Ergo nec trahi retro quia extremum ad quod be-

ne ſufficit ꝙ ſit poſſibile licet non ſit verum in ſe vt
dixi ſupra & per Bar. in dicta. l. ſi is qui pro emptore.
Dubitat tamen Barto. in dicta. l. ij. vtrũ ſaltem tranſ-
mittat ius petendi legitimam. Et dicit ipſe videtur ꝙ
ſic per. l. ſi quis filium. C. de inoffi. teſtamen. In con-
trarium modo ꝙ ſi filia interim ſit excluſa neq; iure
ciuili, neq; prætorio admittatur, neq; habeat ꝙ inte-
rim tranſmittat per. l. non eſt ambigendum. ff. de bo-
norum poſſeſſione niſi dicatur ꝙ etiã interim illa de-
beatur, licet non poſſit eam petere in vita fratris. Nã
ſtatutum, non priuat eam præciſe, ſed imponit ei tem
porale ſilentium. & nõ intendit ipſum ſtatutum aliud
facere niſi ꝙ fœmina non agat contra maſculum, inte
rim cum fœmina habet ius in habitu licet non in exer
86 citio, ſed † ad tranſmittendum ſufficit habere ius in
habitu dicta. l. ſi quis filium & l. illud. §. fin. de acquir.
hereditа. l. ſi quis in graui in ſi. cum. l. ſequen. ff. ad ſille
nia. &c. Item iſta legitima cenſetur æs alienum. l.
87 papinia. §. quarta. ff. de inoffic. teſtamen. Et ideo
æqua opinio videtur ꝙ tranſmittatur ad poſteros ab
ea interim decedente, quia ius cõe defert & ſtatutum
non aufert ſed ſuſpendit ad tempus. Et licet tempus ſit
incertum non debet haberi pro conditione, ſed pro di
latione fauore filiæ. l. ex hijs verbis C. qñ dies legati
cedat & nota. in. l. ſeius ſaturninus. ff. ad trebell. Et
ita de facto ſm Bal. fuit conſultum per quoſdam ſubti
les docto. cõiter tñ ſcribentes opinantur contrarium,
88 † quia iura quæ cõpetitura ſunt per mortem alterius
& non ante ſiue ſint vniuerſalia ſiue ſimpliciter parti-
cularia, interim nõ recipiunt trãſmiſſionẽ. Item nõ
vr̃ poſſe negari ꝙ iſta ſit ſimilis mortis cauſa capio-
ni. Et talia iura niſi ſint certa non tranſmittuntur. C.
de cadu. tollen. l. vnica. §. ſi autem aliquid &. §. fi.
89 † An aũt hoc ſtatutũ ꝙ extantibus maſculis exclu
datur fœmina extendatur ad fœminã monialem ꝓ-
feſſam vr̃ ꝙ comprehendat eam qm̃ non debet eſſe
melioris conditionis ex eo ꝙ reperiatur monialis ſed
deterioris cum nupta fuerit Chriſto & præſertim ſi
fuit dotata per patrem in monaſterio ſecũdum conde
91 centiam ꝑſonæ & monaſterij &c. † Secundo quia
conſtat ꝙ aliam dotem exigit ſponſus carnalis q̃ ſpi-
ritualis & aliam ſucceſſionem oportet habere illam q̃
remanet in ſeculo cum laboribus & expenſis & libe-
ris & vt ſubeat onera matrimonij iuxta. l. pro hone-
ribus. C. de iure do. q̃ illa q̃ eſt in monaſterio. Ter
tio ꝑ dictum pſalmiſte bonorum enim noſtrorũ nõ
indiget Chriſtus. Quarto quia videmus ſtilum
cõem & obſeruantiam fore vt plus detur ſponſo pri
mo q̃ ſecũdo vnde remanere debet monaſterium cõ
tentum ea dote q̃ primo recepit in ingreſſu mulieris.
Quinto quia non creditur monaſterium recepiſſe
illam mulierem ſub ſpe alterius dotis ar. c. nõ ſatis de
ſimo. & l. titio centum. §. primo. ff. de conditioni. &
demonſtra. In contrarium facit ꝙ ſtatutum nõ po-
teſt præiudicare monaſterio cum tempore delatæ ſuc-
ceſſionis illa eſſet monialis & ſic non eſſet ſubiecta iu
riſditioni ſtatuentium. Nam layci non poſſunt ſtatue-
re etiam in vtilitatem clericorum vt in capitulo eccl.
ſanctæ Mariæ de conſtitu. & l. fin. ff. de iuriſdi. omni.
iudi. ſecundum vnam expoſitionem. Secundo quia
ſi ſtatutum non poſſet ſpecialiter diſponere ꝙ monia-
lis non ſuccedat extante maſculo nihilominus exclu-
ditur ex generali diſpoſitione ſtatuti dicendo, ꝙ mu-
lier nõ ſuccedat. ff. de ritu. nup. l. quanq̃. ff. quę in frau.
credi. l. ſi pater. ff. ad municipa. l. lucius. §. penul. ff. de
offic. eius cui man. eſt iuriſdi. l. prima. §. huius rei. Et
quod ibi nota. in glo. quę incipit ar. triplex & nota. in
l. ſolẽt. ff. de iuriſdi. omni. iudi. Ad quod facit quod
nota. Bar. in. l. ſi quæ ſub conditione. ff. de cõditio. in-
ſtitutio. Et quod nota. Ioan. and. in capitulo primo de
immu. eccle. libro ſexto. in nouella. Ad prædicta
accedat determinatio docto. ſ. Iac. But. Bar. & Bal. in
l. fin. C. de pactis & in. l. deo nobis. C. de epiſcopis &
clericis. Et Salyce. in aucten. caſſa. C. de ſacro ſanctis
eccleſiis. Sed pro prima parte facit, quia ſi monialis
admitteretur reſultaret ſatis magna iniquitas, ergo
euitanda. l. nam abſurdum. ff. de bo. libe. & quod no-
tat glo. in. l. ſi quis maior. ff. de tranſactio. Nam ſeque
retur ꝙ ſi quis deceſſerit inteſtatus relicto filio & filia
moniali & in monaſterio competẽter dotata nihilo-
minus monaſterium veniat ad dimidiam hæreditatis
quantumcunq; magnę vna cum maſculo conferendo
illam modicam dotem quam habuit quaſi eſſet in iu-
re communi vt in titulo de colla. dotis. C. & in. l. filię.
C. de collatio. vbi de iure communi, ſiue ſit ingreſſa
ſiue non ſolummodo parentes tenentur relinquere le
gitimam dicta l. deo nobis. Item quia eſt intollerabile
laycis. vnde videtur ꝙ longe diuerſum ſit quãdo ſta-
tutum ſpecifice & expreſſe diſponit de monialibus
tm̃ dicendo ꝙ ipſe non ſuccedant extante maſculo q̃
quãdo in genere. quia primo caſu videtur indiſtincte
ſtatutum non valere tali ratione. Nam aut ingreſſus
monaſterij præcedit ſtatutum tunc eſt clarum ſecun-
dum Iaco. de But. & Bald. ꝙ non valet vt ibi nota. in
92 dicta. l. deo nobis quia † ſtatutum non potuit exten-
dere ſuum effectum ad mulierem iam ingreſſam: cũ
in ipſo initio ſtatuti non eſſet de ſua iuriſdictione aut
loquitur per verbum præteriti temporis puta ingreſ
ſa monaſteriũ & cætera ſeu monialis & cętera quod
intelligitur ſcilicet effecta. Et tunc idem ſecundum
eoſdem & Bar. in illa. l. fin. quia confert effectum ſuũ
in tempus quod non eſt de iuriſdi. ſtatuentium. Ad
hoc text. optimus de manumiſſ. teſta. l. ſtichus ſeruus
meus in principio. Aut loquitur per verbum pręſen-
tis temporis vt quod ingrediens monaſterium non
ſuccedat. Et tunc dicti docto. tenent ꝙ ſtatutum valet
quia confert in tempus quo ingreditur quo tempore
illa mulier adhuc laica & ſecularis ar. l. qui duos. ff.
de manumiſſ. teſta. Sed contrarium videtur quia li-
cet dicat ſtatutum ꝙ ingrediens monaſterium & cæ-
tera tamen poſtea ſubdit non ſuccedat ꝙ eſt verbum
futuri temporis & ſic poſtea confertur in tẽpus quo
delata eſt ſucceſſio quo tempore illa eſt monacha &
quo tpe proprie fit excluſio & non prius, ſicut enim
prius non poteſt excludi per expreſſam repudiatio-
nem a tali iure ꝙ nõ eſt in actu ſed in habitu, & quod
non eſt in re. ſed in ſpe. l. qui ſuperſtitis. ff. de acquiren.
93 hęre. † Ita vr̃ ꝙ excluſio ſtatutaria nõ referatur ad di-
ctum tempus ſed ad illud quo erit in re. & in actu. ſ. cũ
delata erit ſucceſſio. Sed tunc cõſtat ꝙ erat monacha
& exempta a iuriſdictione ſtatuentium. Qñ ergo ſta-
tutum non poteſt in illam aliquẽ effectum priuatiuũ
inducere quia cauſa ſecunda non poteſt eſſe maioris
effectus q̃ prima. Sed ſtatuentes non poſſent hodie
cum defertur ſucceſſio eam excludere. ergo nec ſtatu
tum eorum facit. C. de legi. l. digna vox & quod ibi
nota. & ſi dicatur. immo ſtatutũ ſtatuentium infligit in
eã effectum priuatiuum in ipſo actu ingrediẽdi. ſ. a iu-
re ſuccedendi quod eſt in ſpe. & in habitu vr̃ ſic expo
natur nõ ſuccedat. i. efficiat inhabilis ad ſuccedẽdum.
94 † Sicut videmus in deportato & in matre q̃ nõ pe-
tijt tutorẽ filio ipuberi infra annũ, q̃ ꝑdũt ius ſuccedẽ
di ꝙ

di quod eſt in habitu & in ſpe licet non in re.ſ.viuen
tibus etiam illis de quorũ hęreditate ageretur ſi eſſent
mortui.l.prima.§.ſi.de contratab.l.ſi necem.§.ſi de-
portatus.ff.de bo.liber.l.gallus.§.& quid ſi tñ.ff.de
liberis & poſthumis &.l.ſecunda.§.ſi mater.ff.ad ter
tu.Et ita forte prædicti intellexerunt. Sed reſpõde-
tur quod etiã ſi ita eſſet & ita intelligerent dictũ ſtatu
tum hoc facere non põt.non pp impotentiam ſtatuen
tiũ & indiſpoſitionẽ ſubiecti ſeu perſonę circa quã, cũ
in illo actu ingrediendi & ante perfectum ingreſſum
95 ſit ſubdita ſtatuẽtibus ar.de cõ.l.qui duos. † Sed ꝑpter
cauſam ob quam talẽ priuationem inducit.ſ.propter
ingreſſum Nam ex hoc redditur turpe tanquã impe-
diens uitã contẽplatiuã quæ excelſior & melior eſt q̃
mundana vt in auctẽ.de mona.§.ſancimus. Nam licet
dubium ſit an monaci perdant gradum conſanguini-
tatis quo ad iura dignitatis.de quo ſecunda qõne.iij.
præſens.xxvij.q.ſecunda ſcripſit & ſpe.de ſta.mo.§.
i.quia retinent ius agnationis ꝑueniens a naturali ſan
guinis coniunctione. vnde non dubitatur quod rema-
96 neant fratres licet monaci.laurus. † Immo non de-
bet eſſe dubiũ quod perdant dignitatem, quia per mo
nachatum non derogatur dignitati, ſed tranſit quis in
dignitatem in aut.de mona.in princi.& maxime per
monachum in prælatura exiſtentem de præben.ſup
Rubrica.&.c.de multa, & quia clerici dicũtur eſſe in
dignitate ex ſolo clericali ſtatu.C.ne quis vel re.l.ſe-
cunda.iiij.di.deniq;.l.q.i.reperiuntur in fi.de ſer.non
97 or.cũ libertinus. † Ex diuitijs enim nõ tribuitur digni
tas, quia cadunt etiã in vilissimis perſonis & diſcolis.
Sunt enim bona fortunæ, quæ cadunt etiam in infami
bus in quibus non cadit dignitas.l.ſecunda.C.de dig.
libro.xij.ergo dignitatem non tribuunt nec conſer-
98 uant dignitatẽ opes, † hinc eſt quod virtus animi &
boni mores diuicijs præualẽt.ff.de ex.tu.l.ſcire opor
tet.§.cum reliquis. Et ſic dignitas potius cadit in reli-
gioſum hoiem & virtuoſum & magis conſeruatur p
eum q̃ per hoiem diuitem ſecundum lap.allega.ci.
99 Ergo tale ſtatutũ debet eſſe nullum in auctẽ.de ſan
ctiſ.epiſ.§.ſed hoc de præſenti. Retraherentur enim
mulieres ab ingreſſu timore dicti ſtatuti. Item quia
eſt contra libertatem eccleſiaſticam, quia timidiores
efficientẽ ad ingrediendum ergo &c. vt in auctẽ.caſſa.
C.de ſacroſanctis eccleſiis & nota.in.c.nouerint de
ſen.ex. Et quia facit eas deterioris conditionis q̃ eſ-
ſent ſi ingreſſę non fuiſſent contra.l.deo nobis.C.de
epiſ.& cle. Sic enim dr̃ cõtra libertatẽ eccleſiæ qñ au-
fertur eccleſiaſticis perſonis id quod eſt indultũ in pri
uilegium a principe vt in dictis iuribus, quãto magis
100 auferendo id quod eſt de iure cõi conceſſum. † Nam
facilius tolleretur priuilegium quam ius cõe.l.eius mi
litis.§.milite.ff.de teſta.milit.cũ ſi. Sed per tale ſta-
tutum auferetur ingredientibus beneficium ſucceden
di pp ingreſſum & efficerentur deterioris cõditionis
q̃ ſi ingreſſę non fuiſſent &c. Item cum talis priua-
tio infligatur in illo actu quo ſtatim ſubſecuturus eſt
ingreſſus qui ex eo quod ſtatim cenſetur ineſſe perin-
de vr̃ habendum ac ſi poſt ingreſſum conferretur &
ſic vr̃ quod non valet tanq̃ factum in fraudem cano-
nice ſanctionis prohibẽtis laycos ſtatuere ſuper eccle-
ſiis vel eccleſiaſticis perſonis.d.c.eccle.de conſti.fa-
cit quod legitur in.l.ſi ventri in fin.ff.de priui.credi.
Si vero ſtatutũ non loquitur ſpecialiter de ingre-
dientibus vel de ingreſſis monaſterium. Sed genera-
liter quod nulla mulier ſuccedat extante maſculo tũc
ceſſant rõnes prædictę quia nõ efficiuntẽ deterioris cõ
ditionis pp ingreſſum cum etiam ſi non ingrediantur
excludantur vnde non põt dici contra libertatem ec-
cleſiæ nec ex hoc capite nullũ. Si ergo quæritur virũ
tunc poſſit cõprehendere moniales. Et puto quod ſic
101 tali ratione. † Nam in loco vbi tale ſtatutũ viget vr̃
correctum ius cõe quia cum illud deferat hæreditatẽ
fœmine vna cum maſculo.l.maximũ vicium C.de li
be.præte.ſtatutũ ipſum eeſeruet nõ delationem ſi ma
ſculus extat quia ei aufert, ſed ſi nõ extat defert & ius
municipale eſt ciuile illius ciuitatis.l.ius ciuile.ff.de iu
ſti.& iure. Et nõ dr̃ deferre tũc mulieribus de iure cõi
ſed ex forma.l.municipalis.ff. vt ex legi.vel ſenatuſ-
conſul.&.c.i.vnica igitur eo ipſo quod mulier naſcitẽ
infligitur ſibi hęc potentia ſuccedendi ab ipſo ſtatuto
ſcilicet in totum ſi non extiterit maſculus & in nihilũ,
102 ſi extiterit. † Tranſeundo igitur in monaſteriũ trã-
ſit cum illa potentia ſic limitata & ſic conditionata &
non cum illa q̃ mulieres habent de iure cõi, quia vt di
xi in loco vbi tale ſtatutũ viget non cenſetur vigere
ius cõe quo ad fœminas vel ſi viget dr̃ vigere ſub cõ
ditione adiecta a ſtatuto videlicet ſi maſculus non ex-
tabit, ſicut ergo ingrediens monaſterium in loco vbi
tale ſtatutũ non viget ingreditur cũ illa potentia ſuc-
cedendi, quam habet a iure cõi, & cum illis conditio-
nibus limitationibus et qualitatibus quas adijceret ius
cõe & non aliter ne fiat deterioris conditionis pp in-
greſſum quam eſſet ſi non ingrederetur.d.l.deo no-
bis.& ar.ff.de manumiſ.l.gaius in fi.quod nota.in au
ctẽ.ingreſſi.C.de ſacro ſanctis eccleſiis & in.c.nuper
de dona.inter vir.& vxo.de illo qui habebat emphi-
teoſim vel vſumfructũ. Ita & habens ius ſuccedendi
ex lege municipali certo modo p eandẽ legem limi-
tatum ſeu etiam limitantẽ de iure cõi.& qñ per ſtatu-
tum eſt limitata, eſt ac ſi ab ipſo iure cõi ſumeret ro-
bur.trãſit ergo cum eadẽ potentia ſic inſcripta & limi
103 tata & non aliter, † Satis eſt.n.quod nõ efficiatur de-
terioris conditionis pp ingreſſum. Non ergo debet
iſtud petere, quia ſit melioris cõditionis quia non ꝑ-
pterea poteſt monaſteriũ conqueri ſi non fiat melio-
ris conditionis ar.ff.quæ in frau.cre.l.qui aũt.§.ſimi-
li modo &c. Non ergo obſtat illud quod vulga-
riter poteſt allegari.videlicet quod ſtatutum non po
teſt moniales ligare vel impotentes ad ſuccedendum
efficere, qa dico qd̃ nõ ligat moniales, nec eas facit in-
habiles, ſed facit eas dudum ante.i.ſpe ſuæ natiuitatis
& ſic ante q̃ de ingreſſu eſſet agitatũ qd̃ max me ꝓ-
cedit in filiabus quę de iure cõi naturali nõ habent po
tentiam & ius ſuccedendi pr̃e vt nota. Bar.in.l.ſi po-
teſt ſuper ſecundo paſſu.ff.de acquit.hæredi. Et ideo
poteſt tolli ius & potentia etiam viuẽte patre per ſta
tutum; & ablata cenſetur ſub conditione ſi maſculus
extabit.igitur ingreditur monaſterium cum illa qua-
litate & conditione.l.ſtatius.§.cornelio ff.de iure fi.
&.l.peto.§.prædium.ff.de leg.ſecundo. Alias ſeque-
retur quod ſi fieret hodie lex imperialis ſtatuẽs illud
idem quod ſtatuit hoc ſtatutum non ligaret monia-
104 les quin poſſent venire ſm ius cõe.quia † qua ratione
ſtatutum non obligat eccleſiaſticas perſonas, eadem
lex imperialis niſi per eccleſiã eccipiatur vt in aut.caſ
ſa.C.de ſacroſanctis eccleſiis. Et tñ hoc eſt ridiculum
dicere vnde vr̃ dictam monialem vel eius monaſte-
rium audiendum non eſſe ad aliquid petendum vltra
q̃ habuerit tempore ingreſſus. Adde tñ prædictis
quod ego reperio Petr.de ancha.ſuper Rubrica de
105 regu.iu.in.vi.qui dicit quod † ſi ſtatutum laycorũ lo
quitẽ generaliter in ſua regula vel in ſuo genere adeo

ꝙ poſſet eſſe prȩiudiciale eccleſiis aut eccleſiaſticis p-
ſonis ꝙ poteſt peti declaratio hoc eſt ꝙ ſtatuẽtes de-
clarent tale ſtatutum non debere intelligi ꝙ præiudi-
cet eccleſiis aut eccleſiaſticis perſonis hoc idem tenuit
But.in.c.ꝙ clericis de foro cõpeten:& Io.an.in.c.ſi.
de immu.eccl.in.vi.Et hinc eſt qđ dr̃ per docto.in.c.
eccle.ſanctæ Mariæ de conſtitu.de qõne ſtatutum lay
corum loquitur generalitee ꝙ poteſt contingere ali-
quod cõmodum in eccleſiaſticis perſonis an poſſit re-
cipi tale ſtatutũ ab eccleſia vel clericis. Exemplum
106 † in ſtatuto noſtro ꝙ extantibus maſculis filiæ fœmi-
næ nõ ſuccedant, & filia reperiatur in ſeculo & maſcu
lus in religione,qđ iuris & determinauit Io.de ligna.
ꝙ admittatur maſculus.idem Lap.in all'.ſuis in cuius
pſonam contingit iſte caſus quod eſt verum qñ tale
ſtatutum non venit imperando vetando vel pmitten
do auctorizando vel puniendo iuxta ea quæ tradunt
in.l.legis virtus.ff.de legi.& .iiij.di.ois lex & Pet.de
anch.in repe.c.primi de conſti.tenet ꝙ non cõprehẽ-
datur clericus in tali ſtatuto etiam ad cõmodum ſuũ
per tex.in.d.c.eccle.vbi ſtatutũ erat ad cõmodum ec-
cleſiarum vel clericorum & tñ non extẽditur ad eos
But.tenet primam partem in.c.ꝙ clericis nec obſtat
ille tex.in.c.eccl.ꝗ illud ſtatutũ licet eſſet ad cõmodũ
eccleſiarũ, tñ quia ſpecialiter diſponebat de eccleſiis
& earum bonis non valuit quo ad clericos ,quia per
talem ſpecificationem videbatur notari quædã ſupe-
rioritas ſuper hiis ſuper ꝗbus emanauerat ſtatutũ. Sed
ego locutus ſum ſupra qñ ſtatutum loquitur genera-
litee & nõ diſponit expreſſe de eccleſiaſticis perſonis,
nec obſtat prin.huius.c.eccle.vbi loquitur de ſtatuto
generali,& tñ determinatur non valere quo ad cleri-
cos,quia reſpõdetur ꝙ ibi tale ſtatutum emanabat ad
viam imperij & auctoritatis,vt probat ibi tex.dũ di-
cit non auctoritas imperãdi. Et ſic ille tex.in.c.eccle.
nõ probat ꝙ ſi ſtatutum laycorum eſt generale nullã
ſpecificã mentionẽ faciẽdo de eccl'ia eccleſiaſticiſq; p-
ſonis ſi ſit ad earum cõmodũ non debet valere dum-
modo non veniat imperatiue prohibitiue permiſſiue
aut punitiue quominus clerici vel eccleſiæ poſſint vti
cõmodo talis ſtatuti. Et ſic ad ſe trahere eius fauorem
facit quod habetur.x.diſtin.c.primo & quaſi per to-
tum vbi ex permiſſione iuris canonici clerici vti poſ-
107 ſunt legibus imperialibus. † Nam pleriſq; expreſ-
ſa nocent quæ non expreſſa nõ nocent.ff.de regu.iur.
l.expreſſa.&.l.ſi ita legatum.§.illi ſi volet de leg.pri
mo . Et multotiens aliquid eſt licitum in genere ꝙ nõ
eſt licitũ in ſpecie,vt i.c.ſi ſacerdos de offi.ordi. Et
quia multa ueniunt ſub vniuerſitate & generalitate q̃
non venirẽt ſub ſpecialitate . Nam iuſpatrõatus venit
ſub generalitate & ſpecialitate & tñ non veniret ſub
titulo ſpeciali vt in capitulo ex litteris & .c.cum dile-
ctus de iure patronatus.l.in modicis.ff.de contrahen.
emp.l.quædã.ff.de acqui.re,do.Et adde ad hos igreſ
108 ſos religionem ꝙ † filius qui prius cõmiſerat ingrati-
tudinẽ patri ante ingreſſum religionis nõ poteſt exhȩ
redari glo.in auctẽ.de mona.in principio.glo.in.c.
ſecundo de apoſta. Et eſt tex.xviij.q.ſi.in.c.nõ liceat.
& notat Salyc.in.l.deo nobis in principio.C.dȩ epiſ.
109 & cleri.Et ratio huius poteſt eſſe, † quia p ingreſſum
religionis dicitur naſci de nouo.Et omnia peccata ſua
intelliguntur ſibi remiſſa tex.eſt rotundus de peniten.
diſt.in.i.c.menſuras.§.ratione quoq; &c .Nunc autem
110 quæro † an ſtante ſtatuto ꝙ ſoror non ſuccedat fratri
extante tali perſona an intelligatur econuerſo , ꝙ fra-
ter non ſuccedat ſorori extante illa perſona.Et dicen-
dum eſt ꝙ nõ ſecundum Bal.in.l.lege.xij.tabularũ.
111 C.de legi.hæred.quia † dato vno inconuenienti non
debet maius incõueniens dari niſi lex vltra procedat
remouendo inconueniens quia ſi pp inconueniens lex
eſt male poſita debet corrigi non aũt intelligere eam
eſſe correctam facit lex ,pſpexit.ff. qui & a quibus &
vi.q.iij.ſcriptum facit ꝙ in ſimili dixit Bal.in.l.con-
112 uenticulam.C.de epi.& ele. † vbi dixit ꝙ lex muni-
cipalis non habet locũ a contrario ſenſu quia contra-
rius ſenſus dr̃ eſſe quædam coniectura & interpreta-
tio. Ergo non habet locum in ſtatuto vt nota. p gloſ.
in.l.apud antiquos.C.de fur.Et dum iſta quȩſtio eſſet
113 de facto Florentiæ. † quia ſtatuto cauebatur ꝙ quæ-
libet mulier ſuccederet matri ſuæ ab inteſtato ſi non
erant filij maſculi. Nam quærebatur ſm̃ Bal.an a con
trario ſenſu ſtatuti exiſtẽtibus maſculis filia exclu da-
tur. Et di.ꝙ Cy.cõſultus arguebat ꝙ talis filia deberet
excludi quia contrarius ſenſus ſumitur in pacto.Caſus
eſt in.l.inter ſocerum §.cum inter.ff.de pac.dota.l.q
teſtamẽto.§.mulier.ff.de teſta.ſi hoc eſt in pacto. Er-
114 go & in ſtatuto.quia † quod poteſt fieri per pactum.
ergo & per ſtatutum gloſ.eſt in Rubrica.C.de deci.
decu.li.x.facit.l.ſed & ea.ff.de legi.immo multo ma-
gis , quia ſtatutum habet publicam auctoritatem pa-
ctum vero priuatam . Et ideo merito primum debet
præferri.vij.quæſtione prima ſciant facit.l.ius publi-
cum.ff.de pac. Secundo quia hoc vr̃ eſſe de mente
talis ſtatuti ponderata eius ratione & cauſa finali, & ſi
115 extant filia excludatur quȩ † cauſa finalis ſemper inhȩ
116 ret legi.l.cũ tale.§.falſam de cõdi. & demon. † Nec
ob.ſecundum eum ꝙ caſus obmiſſus habeatur ,p ob-
miſſo.l.cõmodiſſime.ff.de lib. & poſthu.l.ſi cum do-
tem in princip.ff.ſolu. matrimo.l.ſi extraneus.ff.de
condi.ob cau.l.ſi ſeruum quis.§.non dixit prætor.ff.
de acqui.hȩre. & in.c.ad audientiam de deci.quia ibi
caſus obmiſſus non poſſet haberi pro expreſſo ſi be-
ne conſideretur in.d.l.ſecundum eum. Sed vbi poteſt
117 haberi ſecus.l.ſi ita de conditio.& demõſtra. † Nam
euidens coniectura habetur ,p probatione.l.licet im-
perator de leg.primo & glo.in.l.ſi tutor.C.de peri.
tuto. & idem videtur voluiſſe Dyn in ſuo conſilio ꝙ
incipit ſtatuto ciuitatis piſtorij . Et videtur eſſe caſus
118 in.l.cum poſt.§.gener.ff.de iure do. † Nam ois bona
ratio dici poteſt argumentũ & probatio , ,pbatur ex
diffinitione ,pbationis.Q̃m probatio eſt rei dubie ar-
gumentum fidẽ faciens vt nota.docto.prȩſertim Bal.
in Rubr.C.de ,pba. Quicquid ergo facit fidem de re
dubia poteſt dici ar.Et ſic vr̃ ſm̃ Cyn. & Dy.ꝙ talis fi
lia excludatur,ſed ꝙ talis filia nõ excludatur & nõ ha
beat locum cõtrarius ſenſus in tali ſtatuto inſurgit inſi
gnis iuriſconſultus noſtri temporis do. Anto. Ro.in
repe.§.de viro.l.ſi vero.ff.ſolu.ma.per tex.in.l.fi.§.
filij autẽ.C.de bon.q; libe.& per.l.pe.C.qui teſta.fa.
poſ.Nam ſi ſtatutum diceret vt prædixi ſtante tali p-
ſona ſoror nõ ſuccedat fratri & vltra progrederetur
dicendo ꝙ maſculi diuidant totam hȩreditatem inter
ſe, tũc bene eſſet indirecta correctio alıter nõ poſſent
hȩc verba effectũ ſortiri niſi filia excluſa. Ita intelligit
do.An.ꝙ debeant intelligi notata per Cy. & Bal. in
119 hac.ij.q adducta in ſimili de q̃ in.l.conuenticulã † ar.
enim a contrario non allegatur niſi iſtud contrarium
eſſet alter a iure deciſum.i.q.prima quos conſtiterit.
Item qñ habet rationem finalem alicuius iuris repu-
gnantem de eta.& quali c.i.indecorum . Sed ſi verba
vnde debet ſumi argumentum ſunt propoſita cauſa-
tiue, quia inde cauſatur ratio legis,tunc ſumitur ar.a
contrario

contrario intelligendo tamen ꝙ non ſit contra ius cō
mune. Sed in caſu noſtro iſtud arg. ſumptum a cōtra-
rio eſſet contra ius cōe, ergo &c. Secus ſi non corri-
geretur ius cōe. & ex verbis cauſatiuis ſumeretur ra-
tio impulſiua, quia tūc ceſſante ratione legis lex ceſſa-
ret. l. 1. §. ſexum. ff. de poſtulando. Item non ſume-
retur ar. a contrario qn̄ eſſent plures cauſæ finales, qa
ceſſante vna remanente tn̄ altera, non tn̄ haberet lo-
cum ar. a contrario vt. §. affinitatis inſti. de nup. & in
l. ſi non lex. ff. de hęre. inſti. Item nō habet locum ar. a
contrario qn̄ cauſa impulſiua eſſet ſola, quia non ꝓ-
pterea ceſſat lex. licet ceſſet cauſa q̄ non eſt finalis. l. ſi.
§. ſi. ff. de dona. &c. Hēc non ſumitur qn̄ verba ſunt
modalia ꝙ narratiua, de quo vide. c. cautam &. c. pu-
blicato de elect. & Spec. in ti. de diſpu. & allega. ad-
uoca. §. poſt hoc ver. non obſtat & eodem mō non
ſumitur ſi in. l. vel ſtatuto eſt aliqua dictio implicati-
ua vt præſertim vel maxime, quia implicat idem de-
ciſum in caſu contrario. c. i. de excep. & no. in. l. qui ſe
patris. C. vnde libe. Et pro do. Anto. ego adduco
in hac ſecunda quæſtione qn̄ ſtatutum dicit ꝙ quæli-
bet mulier ſuccedat matri ſi non erunt filij maſculi ꝙ
ſi erunt maſculi nihilominus filia ſuccedat, & non ſu-
mitur ar. a cōtrario hoc eſt ꝙ ſi erunt excludatur filia.
Probatur quia ſi teſtator inſtituit ticium & grauat
ipſum de reſtituendo hæreditatem ſi deceſſerit ſine li-
beris vt ſi decedat cum liberis nō dicantur liberi ſub-
ſtituti & venire ex fideicō. l. filiusfamilias. §. cū quis
de leg. i. & gl. in. l. lucius. ff. de hęre. inſti. Reperio aūt
Salyc. in illa. l. conuenticulā in hac qōne an habeat lo-
120 cum contrarius ſenſus in ſtatutis. † Et dicit ipſe vr̄ ꝙ
non quia talis contrarius ſenſus venit ex mente exten
ſiua. Et illa non habet locum in ſtatutis ſm̄ cōem opi.
de qua in. l. ij. C. de noxa. in. l. ceſar. ff. de publica. & ꝑ
Bart. in. l. i. §. lege falcidia. ff. ad. l. fal. dicit aūt ꝙ ve-
rius putat ꝙ contrarius ſenſus habeat locū in ſtatutis
ſed non ſemper, ideo diſtinguit ꝙ aut reſultat a cōtra-
rio ſenſu ſtatuti talis q cōtradicit alteri ſtatuto vel iuri
cōi & locum non habet, quia nec ſumi debet vt legū
correctio euitet aut neuter ipſorū ſic cōtradicit qa caſus
ille ꝑ ſtatutū vel ius cōe nō reperitur deciſus & tūc lo
cū hēt nec tūc iterpretatio extēſiua ceſſat qa deficit cō
ꝑꝑ quam. aut illud reſultans a contrario ſenſu confor
mat ſe cum iure cōi. Et adhuc locū habet & ſumi po-
teſt licet opus non ſit quia ſufficit caſus de iure cōi ex-
121 preſſus. † qn̄ autem ſtatutū mitigaret aut corrigeret
ius cōe in caſu maioris exceſſus an dicatur corrigere
in caſu minoris exceſſus. Exēplū ſi ſtatutū dicit ꝙ cō-
mittens adulterium in mulierē violatam ſolū caſtre-
tur. An ſi in volentem cōmittat caſtrabitur, certe non
dicit ipſe qa ꝑ directū ſenſum ſtatutum tantum loqui
tur de violata & per ſenſum contrariū ſi adulterauit,
non caſtrabitur & in hoc iuri communi conforma-
bitur. Sed an pęna iuris cōis imponat & ſic mortis
iuxta pęnam. l. quāuis. C. de adulte. vr̄ ꝙ ſic quia ca-
ſus obmiſſus relinquit in diſpoſitione iuris cōmunis.
In contrariū facit abſurdum qd̄ ſequeretur vt mi-
nor exceſſus puniat grauius q̄ maior cōtra. l. qm̄ mul
ta. C. ad. l. iuli. de vi. Et ita tenet Saly. ibi vt pœna iuris
cōis videatur correcta quod dic vt in. d. l. cōuenticulā
122 peum. † Dixi aūt ſupra ꝙ ſtāte iſto ſtatuto ꝙ filia nō
ſuccedat matri extantibus maſculis vt intelligitur ſi
ſit dotata ꝑ glo. in. l. ij. C. de legi. hære. dic ꝙ idē eſſet
ſi pater relinquiſſet pro dote, quia intelligeretur do-
tata quantum ad dictum ſtatutum Bar. dixit in. l. ticio
centum. §. titio genero. verſi. quæro ſtatutū eſt hic. ff.

de condi. & demon. & idē dixit in. l. qui pupillā. ff. de
adult. Idē dixit in. l. nō eſt matrimoniū. ff. de ri. nu. &c.
123 † Sed quæro, aliquis dotauit filiā ante ſtatutū factū,
ſed deceſſit poſt ſtatutum, an iſta mulier excludatur.
videtur ꝙ non, quia ſtatutum non trahitur retro, cum
natura eius ſit reſpicere futura. l. leges & conſtitutio-
nes. C. de legi. l. pe. C. de decuri. lib. x. c. licet canō. de
elec. lib. vi. In cōtrariū facit ꝙ licet ratio excluſiua
ſit ex cauſa de pręterito, tn̄ caſus deferendę hęredita-
tis eſt de futuro, quia licet illud participium dotata ſit
aptū includere pręteritū verbū ſuccedat, non eſt aptū
includere niſi futurā ſucceſſionem. Ita dixit notabiliter
Bal. in. l. oēs populi. in ij. char. de iuſti. & iur. de quo
facit quod legitur per glo. in clemēti. i. de deci. ſuper
124 ver. gregibus. † & ſtāte iſto ſtatuto ꝙ extātibus ma-
ſculis fœmina non ſuccedat ab inteſtato, niſi in dote, fa
cto vero teſtamēto non ſuccedat niſi quatenus duxe-
rit pater ei relinquendū. Certe intelligitur facto teſtō
125 maſculis extantibus, † & hoc eſt natura dictionis ve-
ro quę ponitur pro ſed, quia coniūctio illa inducit re-
petitionem. ff. de ſun. inſtru. l. ſcie §. gaio. Et ſic intelli
gitur ab inteſtato & extantibus maſculis, quia intelli-
gitur illud verbū repetitum, licet quidā conſuluerint
contrariū, & male ſm̄ Bald. in. d. l. oēs populi. in pen.
char. Et adde ꝙ licet Guil. de cu. in. l. cū his. §. ſi mu
lier. de conditio. inde. quem ſequitur Bar. in. l. obliga
126 mur. §. lege. ff. de actio. & obli. determinet † ꝙ ſi mu
lier ſit maritata ſine dote ꝙ non habeat actionē cōtra
patrem, quia ideo cōpellitur dotare vt maritum repe
riat, et iam cauſa eſt impleta, allegat. l. i. C. de diuor. et
aut. de nup. §. ſi quis igitur. colla. iiij. Tamen nihil fa-
127 ciunt, bene. n. probatur ibi ꝙ † maritus qui accepit eā
ſine dote non poteſt eā expellere de domo, vbi ſi fuiſ
ſet ſibi promiſſa & nō traderetur poſſet impune eam
expellere per tex. iuncta glo. in aut. de non eligendo
ſecundo nubentes. in prin. Nos aūt quærimus, an ip
ſa filia cui nil eſt quid imputetur poſſet petere dotari
cū ſe non intromittat de his quę facit pater tpē nuptia
rum, & vtplurimum ignorat, vnde valde iniquū eſt
ꝙ remaneat fraudata. Et poſito ꝙ ipſorum opio eſſet
vera, quę tn̄ reprobatur per glo. in. d. §. lege per glo.
xxxij. q. ij. hoc ſanctum. per not. per Ioan. an in nouel
la. in. c. ꝑ noſtras. de dona. inter vi. & vxo. per Bal. &
Ang. in aut. res quę. C. cōia de lega. ꝑ eūdē Bal. in. l. i.
in. v. col. ff. ſol. matri. Et per Raph. cuma ibi. & ꝑ eum
128 dē Bal. in. l. fi. C de ſen. q̄ ſine cer. quāti. † qd̄ intellige
ſi filia ſit honeſtę vitę, alias non tenetur pater eā dota
re, vt notabiliter dixit Bal. in. l. fi. C. de ſpō. ne tantum
habeat luxuria quantum caſtitas, vt in aut. de reſti. &
& ea q̄ parit in fi. cum adhuc illud procederet de iure
cōi ſm̄ qd̄ licet non habeat dotē, tn̄ ſuccedit patri vnā
cū maſculis Sed ſtante hoc ſtatuto ꝙ non ſuccedat, ſed
debeat dotari clariſſimū & ęquiſſimū vr̄ ꝙ dotari de
beat ne careat vtroq;, quia ſtatutū eam excludens ꝑꝑ
dotem videtur velle ꝙ oīno eam habeat, & maxime
ſi ſtatutū diſponit prout diſponit hic Paduæ ꝙ bona
hęreditaria ſint obligata ad dotādū eā vel ipſi maſcu
129 li ſint obligati. † Et ſic nō officio iudicis peteretur, pro
ut de iure cōi petitur iuxta glo. in l. ſi ſocer. § lucius.
ff. ſol. matri. Sed conditione ex ſtatuto q̄ fortior eſt et
potentior, iuxta no. in. l. cū poſtulaſſem. ff. de dam. inſe.
130 † vbi quis tenetur officio iudicis, & nō cōſtituitur in
mora ꝑ interpellationē extraiudicialē, ſed ꝑ lit. cōteſt.
tātū. licet ſecus in eo qui tenetur iure obligationis con
tra quē ſufficit interpellatio etiā extraiudicialis, ut no.
in. l. ſi Romæ. §. quotiens. in parua glo. de verb. obl.

131 & in.l.ſi ex legati cauſa.eo.titu.&c. † Sed an filia
incongrue dotata a patre vel a fratre poſſit agere ad
ſupplementũ dotis congrue. Et Bal.in dicta aut.res q̃
arguit primo ꝙ ſic.argumẽ.illius aut.niſi inſpecto tẽ-
pore dotationis fuiſſet cõgrue dotata per notata in ſi-
mili ꝑ Iac.but.in.l.pactũ.C.de colla. Sed ipſe Bal.te-
net contrariũ ꝙ debeat ſtare cõtẽta cuicũꝗ doti. Et li
cet ſit iniquum & nimis rigoroſum,non tñ cõtra bo-
nos mores,ideo ſeruandũ.l.ꝓſpexit.ff.qui et a qbus.
& ꝑ notata per Cy.in.l.publico.C.de adulte. Et ita di
cit cõſuetudine ſeruari. Pro Bal. facit, quia ſi eſt aſſi-
gnata legitima per pr̃em filio volenti. Et poſtea cre-
ſcant facultates vel ipſe filius ludat eã non põt petere
ſibi augeri.ꝑ not.per docto.in l.ſi qñ.§.l.C.de inoffi.
teſ.maxime ꝑ Bal. Sed ego reperio ꝙ idẽ Bald.tenuit
contrarium in duobus locis.ſ.in.l.ſi non mortis.ff.de
132 inoſ.teſta.& in.l.fi.C.de dot.ꝓmiſ. † Sed mihi vr̃ pri
mum verius eſſe ꝙ inſpiciatur tẽpus dotationis dato
ꝙ creuerint facultates ſi dotatio facta fuit ſ̃m cõditio-
nem perſonarũ quæ potuerunt reperiri. Et ſ̃m morẽ
loci tunc vigentem,iuxta.l.quæro.ff.de iure do.& l.
in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxali. vnde licet hæ-
reditas ex poſt facto fuerit aucta, & ꝑꝑ valorem hæ-
reditariarum rerũ auctum prætiũ ſit vel ꝑꝑ aialia au-
cta ex grege in quo cõſiſtebat hæreditas. Nam vr̃ ꝙ
tale augumentum non debeat grauare hęredes in au-
gẽdo dotem iam datã q̃ tũc tẽporis qñ fuit data erat
competens. Et probo etiam. Nam ſi hęreditas poſtea
fuiſſet diminuta,certe nollet mulier ꝙ talis diminutio
diminueret dotem iam ſibi datã quę tũc temporis qñ
fuit data erat cõpetens, vnde mulier vel eius hæredes
non debent admitti ad petendum cuius contrariũ nõ
fuiſſent poſtulaturi. Ita dixit tex.in.l.penul.C.de ſolu.
133 † Sicut etiam augumentũ vel diminutio hæreditatis
contingens poſt mortem defuncti non auget vel mi-
nuit legitimam filiorum, vt habetur in.l.lege falcidia
mortis ſeruorum.ff.ad leg.falci. Et ita nec minuit nec
auget dotẽ quæ in locũ legitime ſuccedit.l.ſancimus.
C.de nup. Quia cõſiderari debet tempus dotationis
coniunctum cũ tempore mortis teſtãtis. Reperio aũt
in hac q̃õne vltra prædicta do.Pau.de ca.conſi.ccvi.
in ſecundo articulo dicẽtem ꝙ ſi mulier inſpecta quãti
tate bonorum patris etiam ſi non habuerit cõgruam
dotẽ tpe dotationis non videatur pr̃i referenda q̃õ ꝙ
non ſit cõpetenter dotata cum ipſe melius q̃ alius cõ-
ſilium ſciat pro liberis capere.l.nec in ea.ff.de adul. Et
illud qđ cõpetens viſum fuit ſibi pro filia nõ debet vi
deri alteri incompetens.argu.l.furioſo puberi.in ti.ff.
de cura.furi. Sufficit em̃ ꝙ ſit dotata nec debet redar
gui ab aliquo cum nullus amor uincat paternũ.l.fi.ff.
de cura.furio. Sufficit.n.ꝙ ſit dotata,nec eſt curãdum
de quanto.ar.eius qđ in ſimili nota.ff.ne quis eũ q in
ius voca.eſt.l.pe.in fine.ꝑ gl.hoc tñ dicit verum eſſe
do.Pau.niſi tã ex magno exceſſu appareat manifeſte
cõtrariũ. Ita ꝙ dolus pr̃is poſſit redargui.arg.ff.pro
ſocio.l.vnde ſi nerue.cũ.l.ſequen. Sępe.n.parẽtes ma-
ligne ſe habẽt erga filios.ff.de inoſ teſt.l.iiij. Quid.n.
ſi diues de decẽ milibus ducatis vnã hñs filiã daret in
dotẽ ſibi ducẽta vel relinq̃ret ſibi ducẽta ꝓ dote fratre
inſtituto,cũ inſpecta quantitate bonorũ & cõditione
ꝑſonę bene meretur duo millia, certe manifeſte appa
ret indiſcreta dotatio cui nõ erit ſtãdũ. In dubio aũt p̃-
ſumetur pr̃ diſcrete & conuenienter nec fiet ſubtilis in-
dagatio in dotatione ꝑ eum facta,non ſic qñ fieret ab
alio q̃ a patre, & hoc totum relinquit do. Pau.arbi-
134 trio bonorum virorum. † Sed quęro an ſtante ſta-
tuto ꝙ extante maſculo filia fœmina non ſuccedat ne-
pos ex ea vel alij cognati vlteriores de quibus nulla
facta eſt mentio in ſtatuto excludantur. Et Ioan.an.in
additio.Spec.de ſucceſ.ab inteſt.ſuper rubrica refert
q̃õnem quæ fuit Iac.de are.diſputatam per eum quæ
incipit ſtatutum &c. Qui Ioan.an.voluit ꝙ tale ſtatu
tum extẽdatur de perſona ad perſonã vbi ſubeſt eadẽ
ratio,& ſic de filio ad nepotem,& de filia ad neptem,
135 † quia vbi ratio ſtatuti vel cõſuetudinis ſubeſt debet
habere locum ſtatutum vel conſuetudo ſ̃m eum in.l.
i.C.quæ ſit longa conſuetu.& ff.de legi.l.de quibus.
Et licet Bar.in.l.liberorum.ff.de verb.ſig.Reprehen-
dere videatur prædictam rationem dicens ꝙ illud eſt
verum ſi prædicta ratio fuerit expreſſa in ſtatuto, qa
tunc extẽderetur ad omnem caſum in quo vigeret di
cta ratio etiam ſi veniat ad correctionem iuris cõis.l.
his ſolis.C.de reuo.dona. Secus qñ non eſt expreſſa,
quo caſu per idẽtitatem vel ſimilitudinẽ rationis non
debet induci legum correctio, iuxta nota.in aut quas
actiones C.de ſac.ſan.eccle. Et pro Bar.facit illud qđ
dr̃ ꝙ per repetitiones & ſubauditos intellectus nõ ſit
legum correctio, vt dici t gl.notabiliter in verbo pe-
tere.in.c.cupientes.§.ꝙ ſi pro viginti.de elec.lib.vi.
quia vbi eſt contraria expreſſa diſpoſitio debet ceſſa-
re tacita quæ inſurgit per identitatem rationis l.cũ ex
filio ff.de vul.& pupil.niſi contrarius ille caſus habe-
ret contrarium vſum longi tp̃is, quia tunc etiam per
tacitum ſenſum inducitur legum correctio.l.de qui-
bus.in fi.ff.de legi.vbi per tacitum conſenſum populi
denegatur lex. Sed idem Bart.in.l.ij.§.videndũ.ff.ad
136 tertu.dixit quod † ex capite inuitatiuo maſculorũ ex-
cluditur nepos & alij cognati nõ ex capite excluſiuo
fœminarũ.Bal.in.l.maximũ.C.de lib.præte.præfatã
rationẽ correctionis non euitandę quæ fuit Ia.de are.
approbat, dicens quod vbi non poteſt niſi vna ratio
aſſignari ſuper eo de quo diſponit ſtatutũ, talis rõ ha-
betur pro expreſſa.glo.eſt in.l.quãuis.C.de fideicõ.
Sed in tali ſtatuto excludẽte fœminas ꝑꝑ maſculos nõ
poteſt alia ratio aſſignari niſi illa vt familiarum ſalua
ſit dignitas de qua in.l.i.ff.de ven.in poſ.mit. & notat
Bar.in.l.titio centũ.§.titio genero de cõditio.& de-
monſtra. Quæ quidẽ ſtatuta cõcernere videntur pu-
blicã vtilitatem ad quam ꝑtinet maſculinam prolem
habere paternas & auitas diuitias,ꝓut dicit Ia.de are.
in.d.q.& Io.an.vbi ſupra & Cy.in.l.i.C.de adul.nec
eſt nouum ꝑ naturalem æquitatẽ derogari alteri natu
rali æquitati.l.ita vulneratus.ff.ad leg.aquil.qa ꝑ ma
ſculinam proiẽ conſeruatur ꝑ̃petua memoria familię.
d.l.liberorũ.& not.Bal.i.l.certũ.C.vnde cogna.talia
enim ſtatuta ſunt bona ꝑꝑ bonum publ:cum licet nõ
ꝑqua.ff.de iuſti.et iu.l.i.circa prin.in glo.quæ incipit,
hic pater.in fi. Conſtat aũt quod qñ ratio exprimitur
in ſtatuto trahitur ad alium caſum q̃ expreſſum.d.l.
his ſolis.& glo.eſt ordinaria in clemen.i.in verbo eli
gatur.de electio.& Bal.expreſſe i illa aut.quas actio-
nes.pro quo facit tex.in.l.emptor.§.tina.ibi. Si ratio-
ne reddita.ff.de rei vendi.& .ff.de vſu.l.in fideicom-
miſſi.§.cum pollidius.nec dr̃ tunc fieri extenſio de ca
ſu ad caſum. Quia vt ſubtiliter dixit Bal.in.l.de qbus.
& fuerunt verba Pet.& Cy.in.l.iura non in ſingulas.
137 ff.de legibus.in lectura quod † qñ i pluribus caſibus
eadem eſt ratio illa decidit omnes caſus non per extẽ-
ſionem,immo ſicut genus cõprehendit ſpecies. Sic ge
neralis ratio expreſſa comprehendit diuerſas ſpecies
caſuum emergentium. Sed qñ non ſunt rationes diffe
rentes ſpecie,ſꝫ ſimiles, tunc eſt extenſio, & quædam
progreſſio

progreſſio de termino ad terminum ꝑ adequationē
ſeu paritatem. Iſta fuerūt verba pulchra vera & ſub-
tilia, & hoc vltimo caſu loquit gl. in aut. quas actio-
nes. quā allegat Bart. nam fauor publicus & eccleſiæ
ſunt ſpecies non ſub eodem genere, immo pares & ſi
miles. Ideo licet. l. fina. C. de ſacro ſan. eccl. ſuper qua
eſt poſita illa aut. corrigatur ꝑ illā aut. inq̄ntū loquitur
illa lex de pio & eccleſiaſtico loco, quia nō ꝓpterea
corrigitur inquantū loquit de publico, quia eſſet ex-
tendere legem correctiuam de vno caſu ad alium q̄
non ſunt ſub eodem genere & ſub eadē ratione quā q̄
ſint ſimiles, male ergo allegatur illa glo. in illa aut. ꝙ
ꝑ identitatem rationis non debeat induci legum cor-
rectio quia illa gl. hoc nō dicit, ſed debet allegari ꝙ a
paritate vel ſimilitudine rationis non inducitur corre
ctio. Et hoc voluit Cy. poſt Pe. in. l. quod vero cōtra.
ff. de legi. ꝙ vbi eſt eadē ratio numero nō dr̄ fieri ex-
tenſio, ſed ex virtute eiuſdem ſtatuti determinatur &
oritur directa, licet deficiant verba. facit. l. de pupillo.
§. ſi quis riuos. ff. de no. oper. nuncia. & . C. de reuo-
can. do. l. ſi ſolis. C. de indic. vidui. tollen. l. ij. ff. ad ma
138 cedo. l. filiū. † Statutum ergo excludēs filiam ꝑꝑ ma
ſculum cenſetur excludere neptē poſt q̄ radix eſt ex-
cluſa in qua nepte eſt eadem ratio excluſionis vel ma
ior, vt dicit Bald. in dicta. l. de quibus. & Cy. poſt Ni-
co. de mat. in. l. I. C. quæ ſit longa conſue. Et ſm̄ præ-
dictā rationem & intellectū quem dedi ad aut. quas
actiones. debet intelligi glo. in verbo italiæ. in. c. I. de
tēpo. or. lib. vi. Bal. in. l. quod vero. præallegata vtit
his verbis ꝙ ſi quæritur an ſi dicat ſtatutum prędictū
ꝙ filia dotata nō ſuccedat. Et quæratur quid in nepte.
Et arguit ꝙ prima facie vr̄ ꝙ ſuccedat, nam ſtatutū il
lud ſcriptum eſt in pſonam filiæ, ergo non includit ne
ptem, quia neptis dr̄ filia ſolum abuſiue quę abuſio &
impropriatio non cadit in ſtatutis vt in iuribus vulga
ribus. Nam ſm̄ ꝓpriam ſignificationē ſeu diffinitio-
nem filiæ, neptis non eſt filia, quia nō eſt nata ex iuſtis
nuptijs aui. Nec concernunt ea de quibus in. l. filiū diſ-
finimus. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. ſed eſt nata
de patre ſuo ſupra de pa. pot. in ſi. & in aut. de teſti. fi-
deiuſ. §. manifeſtum. In cōtrariū facit quia hoc ſta-
tutum eſt factū fauore domus. I. agnationis. Ergo in-
ſpecta ratione ſtatuti eſt reale & non perſonale. Itē
maior eſt ratio excluſionis i nepte q̄ in filia. C. de bo.
mater. l. ſi viua. §. in nepotibus. Item ſtatutum ꝓ-
uidet generi maſculino, vnde licet nō extet filia durat
prouiſio. ar. inſti. de lega. §. ſi quis ancillam. & . C. de
139 natu. lib. l. cum quis. † Nam perſona quæ excluditur
nunq̄ eſt in cauſa fauoris, ſed perſona quæ includitur,
ergo debet attendi tanq̄ ꝓpria cauſa principalis. ar-
gumen. not. in. l. ſed ſi hoc. §. ſi. ff. de in ius vocan. hāc
opio. tenuit Rizar. malum. quia hoc ſtatutum non dr̄
extendi cū includat agnatos diſpoſitiue. Itaq̄ ex parte
agnatorum nulla eſt extenſio. Item nec eſt extēſio
140 inquantū excludat, nam † nomen filij poteſt applicari
nepoti quaſi ſit generale nomen deſcēdentiū. ff. de hę-
redibus inſtitu. l. lucius. de verborū ſignificatio. libe-
rorū. Item veriſimile eſt ſtatuentes hoc ſenſiſſe, ꝑ
glo. in. l. tale pactū. in fine. ff. de pac. Et qn̄ mēs & ver-
ba repugnant ſtandū eſt potius menti. l. talē. in fine. ff.
de hęredi. inſtituen. l. nois & rei. §. verbū ex legibus.
ff. de verborū ſignificatio. Idē tenuit ipſe Bal. i. l. fina.
C. de in ius vocan. Idē in. l. neſennius. ff. de neg. geſt.
141 vbi dicit ꝙ † ſtatutū excludens mr̄em excludit auiā.
Idē tenuit in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſoluto matrimo.
Et idem Ioānes de imol. Idē tenuit Bal. in ſimili in em-
phiteoſi in aut. ſi. quas ruinas. C. de ſacro ſanctis eccl.
Sed ego reperio eundē Bal. tenuiſſe cōtrarium in
l. illā. C. de colla. quia ſicut exhæredatio hois nō por-
rigitur ad filium pręteritum, & de quo nulla eſt facta
mentio. Ita nec excluſio legis, cum pariter vtraq̄ ſit
odioſa, ergo &c. l. I. §. quæritur. ff. de ven. in poſ. mit.
Propterea tale ſtatutū hoc non dicit, ergo nec dicere
debemus nos. l. ſi ſeruum quis. §. non dixit. ff. de acq-
renda hæreditate. nec nos illud ampliare debemus, vt
in dicto. §. de viro. Et dicit videri caſum illa. l. illā de
colla. Non obſt. dicit ipſe prima ratio Bar. in dicto. §.
videndū. quia concedit ꝙ ſtatutū defert ſucceſſionem
in præiudicium matris, ſed non in præiudicium alio-
rum. Non obſtat alia ratio ꝙ cōtēplatione agnatorū
iure excludatur. Ergo debent oēs alij excludi qui nō
ſunt agnati. Et hoc ſaltē ex capite inuitatiuo licet non
ex capite excluſiuo. Quia dicit Baldus ꝙ iſte fauor
eſt reſpectiuus reſpectu matris nō abſolutus reſpectu
aliorum. Item ſm̄ eum determinatio Barto. proce
deret qn̄ mr̄ viueret ſeu eſſet in medio. Itaq̄ ius eradi
cādū matri trāsfunderetur i agnatos. Sed ſi mater eſt
mortua non pōt tranſfundi. l. qui libertinus. §. poſthu
mus. ff. de ope. liber. & quod nota. in autem. matri &
auiæ in prima gloſ. verſiculo item ſi eſſet auus. C. qn̄
ma. tu. offi. fun. po. Sed comperio eūdem Baldum
diſtinguētem in iſto paſſu in. l. ſi defunctus. C. de ſuis
& legi. An dicat ſtatutum ſiue loquatur expreſſe in-
uitando agnatos vel maſculos, vt ſi dicat veniāt agna
ti vel maſculi & excludatur mater vel filia. Et tunc ex
hoc capite expreſſe inuitante excluduntur etiam ne-
potes & agnati, ſed vbi expreſſe inuitantur conditio-
naliter tm̄ ponuntur, puta extantibus maſculis filiæ nō
ſuccedant vel extantibus agnatis non ſuccedat mater,
& tunc cū non ſit caput inuitatiuū expreſſum non ex
cludētur alij, niſi qui ſunt expreſſi in capite excluſiuo.
Bald. tm̄ ibi non loquitur in terminis ſuperioribus ꝓ-
142 prie. Nā termini ſui ſunt, † an excluſa matre excludat
amita, vbi eſt diuerſa ratio q̄ i auia materna vel alijs
cognatis, qa amita eſt de agnatis, unde dictū ſuū vr̄ ue
rū in ſe ꝙ nō excludat amita, licet excludatur mr̄ vel
auia materna uel alij cognati. Sed tm̄ nō vr̄ vera conſi
deratio ſua ſupra dicta, an ſub cōditione uel expſſe fiat
inuitatio, quam tm̄ dr̄ iam & conſiderationem ipſe idē
Bal. ſenſit in. l. fina. C ad tertul. Nam pariter vr̄ dicen
dum vtroq̄ caſu ꝙ videantur inuitati illi poſiti in cō-
ditione ſicut ſi expreſſe. arg. l. ſeruo legato. §. cum te-
ſtator. de legatis. I. & . l. ſi defunctus. nec alij doctores
fecerunt hanc diſtinctionem, & cum reuera eſt ver-
balis. Et tenenda eſt opi. Iaco. de are. Ioan. an. Bar. &
eiuſdē Bal. in tot primis locis de quibus ſupra quia ſu
dicandum eſt de deſcendentibus a matre, quia per illā
coniungitur & debet eſſe eiuſdem conditionis filius
ſicut eſſet ipſa mater ſi viueret. d. l. ſi viua matre. pro
hoc text. in. c. I. §. hoc autem notandum qui feu. dare
poſſunt. Nec obſt. ſi dicatur. ſtatutum defert hæredi-
tatem maſculis, & iſte nepos eſt maſculus ſi eſt natus
143 ex filia, ergo debet ſuccedere. † Quia ſtatutū debet
intelligi de maſculo non deſcendentibus ex fœmina
excluſa, ſed de maſculis non excluſis ne ſequatur incō
ueniens quod ſi filia viueret excluderetur, & ꝙ nunc
nepos ex ea admittatur, & ita in ſimili determinatiſt
Specula. in emphiteoſi in titu. de loca §. nunc aliqua.
verſic. xvi. & Bal. in. l. I. C. de condi. inſer. poſt prin-
cip. ibi. Quæro an dicatur decedere ſine filio maſcu-
144 lo &c. † Nunc quæro ſi dicat ſtatutū ꝙ extantibus
maſculis fœmina non ſuccedat, an debet intelligi tam

de bonis maternis quàm paternis, ita generaliter & indi-
ſtincte loquẽdo vr̃ quod non, quia tale ſtatutum, vt in ſu-
perioribus dixi debet intelligi quod excludat ſi ſit dota-
ta per glo. in. l. i. C. de legi. hęre. Ergo ſi iſta eſt dota-
ta de bonis patris non debet excludi a bonis matris,
quia limitata cauſa limitatum debet producere effe-
ctum. l. in agris limitatis. ff. de acquiren. rerum domi.
145 † & diſpoſitio ſeu excluſio debet perſtringi ad ca-
ſum de quo loquitur. l. cancellauerat. ff. de his qui in
teſtamen. delen. l. ita autem. in principio. §. primo. ff.
de admi. tu. l. lucius ff. de fideiu. Sed cauſa excluſionis
eſt dos ſeu dotatio. l. qui volebat. ff. de hære. inſti. Er-
go debet reſtringi ad hæreditatem dotantis per iam
dicta poſtquàm ſtatutum aliud non diſponit, & hæc ven-
dicāt ſibi locum ſi ſtatutum ſimpliciter diceret quod mu
lier dotata non ſuccedat extante maſculo vel ſi dice-
ret ſororem dotatā nec diceret vltra. Ita caute loquitur
Bal. in dicta. l. prima. quaſi dicat quod tunc ſtatutum non
declarat a cuius hæreditate frater vel maſculus exclu
dat ſororem vel fœminā, quia debet reſtringi ad hę-
146 reditatem dotantis tm̃. † Si vero ſtatutum ſpecifi-
caret perſonas a quarū hæreditate mulier dotata eſt
excluſa, vt ſi diceret nō ſuccedat pr̃i vel matri, vel fra
tri, vel patruo, tūc dico quod ſi eēt dotata ab vno iſtorū,
puta a patre ſufficeret hoc ad excludēdum eam etiam
a ſucceſſione matris etiam extante maſculo eiuſdem
gradus, & ſic etiam fratris & patrui, quia quātum ad
dotationem ſeu dotantem loquitur in rem dum dicit
mulier dotata nec dicit a quo, vnde non refert a quo
ſit dotata quantū ad hoc vt excludatur a ſucceſſione
omnium perſonarum nominatarum in ſtatuto. ff. de
petitio. hæredita. l. item veniunt. §. a quo. ff. de conſti.
pecu. l. eū qui. §. quod exigimus. ff. de ritu nup. l. pa-
lam. §. fina. ff. de acqui. hære. l. ſi ſeruum. §. non dixit.
ff. ex quibus cau. in poſſeſ. ea. l. hic autem. §. fina. Inten
tio enim fuit ſtatuti quod debeat ſtare contenta dote nec
debeat aliquid petere de hæreditate ſpecificatorū in
ſtatuto. Et ita etiam in dicto caſu debet reſtrictio fieri
ad hæreditatem dotantis, puta quod dotata a patre non
ſuccedat patri, dotata a matre non ſuccedat matri, tm̃
quia verba poſſunt habere largiorem ſignificatū vi-
delicet vt dotata a quocunque non ſuccedat alicui prę-
dictorum in ſtatuto nominatorum. Ideo nō debemus
prædictam reſtrictionem facere, ſed intelligere vt di
xi per iura ſupra allegata. Et ideo Bal. in dicta. l. i. non
ſine miniſterio dicit ſi ſtatutum prædictū non diceret
147 vltra &c. † Quando igitur ſtatutum loquitur ge-
neraliter, vt quia excludit mulierem dotatam ab hæ-
reditate aſcendentis, nomine aſcendentis comprehen
ditur nō ſolū pater ſed etiā mater. l. quicunque. §. parē
tes. ff. de in ius vo. perinde eſt ac ſi dixiſſet ab hæredi
tate patris & matris, quia tm̃ valet genus quàm ſpecifi
catio ſpecierum. l. ſi duo. in prin. ff. de admini. tuto. l. ſi
chorus. in princ. de leg. iij. Si diceret ab hęreditate pa
tris & matris, clarum eſt quod dictum Bal. in dicta. l. i. nō
haberet locū, immo dotatio facta ab vno prædicto-
rum excluderet eam a ſucceſſione vtriuſque per iam di
cta. Et quia ſtatutum prędictū principaliter habuit
reſpectum ad ſexum maſculinum quantum ad exclu-
ſionem non quātum ad dotationem, licet ſecundario
etiam ad dotationem, quod patet, quia ſi propter do-
tationem principaliter excluderet requireret quod mu-
lier eſſet dotata tempore quo hæreditas deferretur
iuxta. l. in delictis. §. extraneus. ff. de noxa. ſed hic etiā
ſi tunc non ſit dotata excluditur a ſuccedendo ſi extat
maſculus dūmodo poſtea dotetur. ſuperexiſtentia er-
go maſculi eſt illa quæ principaliter & prius exclu-
dit, ergo non eſt curandum a quo ſit dotata dūmodo
ſit dotata. l. i. C. de inſtitu. quātum ad hoc vt exclud-
tur a ſucceſſione patris & matris, aliàs ſequeretur incō-
148 ueniēs. † Pone enim quod tempore mortis patris mu
lier non erat dotata frater vult eam excludere ab hæ
reditate vtriuſque, ſcilicet patris & matris dotādo eam
habebit ne neceſſe dare duas dotes, vnam de bonis pa
ternis vt excludat eam a paterna, alterā de bonis ma-
ternis vt excludat eam a materna, certe ſi diceremus
hoc caſu locum habere opinionē Bal. dicendum eſſet
quod ſic, quia ſicut dotatio facta a patre de bonis alterius
eorum vt de bonis patris non excluderet eam ab hæ
reditate matris nec econtra. Ita & facta a fratre de bo
nis alterius eorum. & ridiculum eſſet dicere quod habe-
ret duas dotes. Nam dotatio non eſt actus reiterabi-
lis ſicut alimētatio, vt nota. in. l. dominus. ff. de vſufru.

Concludendū eſt igitur quod licet fuerit dotata a pa-
tre tm̃ excluditur ab hæreditate matris & etiā patris
præſuppoſito quod ſtatutum prædictum locum etiam
habeat in materna hæreditate poſtquàm non ſpecificat a
quorum hęreditate excludatur, ſcilicet aſcendentium
ſub quo verbo comprehenditur pater & mater. d. l.
quicunque. Nec hoc caſu locum habet dictum Bal. in di
cta. l. i. ſed ſolum quñ diceret quod frater vel maſculus ex-
cludat ſororem vel fœminā, nec ibi Bal. dicit. Sta-
tutum ergo prædictum locum etiam habebit in hęre
149 ditate materna † immo plus dico quod etiam habebit lo
cum in hæreditate aſcendentium per lineam fœmini-
nam. Nec obſtat ſi diceret ſtatutum maſculis quibuſ-
cunque per ordinem legitime deſcendentibus ſuccedāt
maſculi & non fœminæ, quia non dicuntur maſculi
deſcendentes per lineam maſculinam niſi ſint agnati.
150 † Quia proprie loquendo agnati ſunt illi qui deſcen
dunt per lineam maſculinam. inſti. de legi. agna. ſuc-
ceſ. §. i. & de legiti. agnatione tute. §. primo. Sed mu-
lier non poteſt habere ſuos deſcendentes agnatos, li-
cet aſcēdētes & tranuerſales agnatos bene poſſit habe
re. Ideoque deſcendentes mulieris non poterāt venire
de iure ciuili ex. l. duodecim tabularum. tanquàm agnati,
ſed ſolum iure prætorio vt cognati propter quōd ema
nauerunt ſenatuſconſulta tertulianum & orficianum.
Et de hoc vr̃ eſſe tex. in. l. prænunciatio. in ſi. de verb.
151 ſignifi. & l. ſequē. §. fœminarum. vbi dr̃ quod † liberi fœ
minarum non ſunt de earum familia in agnatione, eo
quia etiam maſculis & per lineam maſculinam cum
non ſint agnati. Sequitur quod nec diſpō ſtatuti ſibi ven-
dicet locum in ſucceſſione mulieris, id eſt aſcendentiū
per lineam maternam ſed ſolum in paterna in qua di-
cta verba poſſint verificari, ergo &c. l. hos accuſare.
§. omnibus. ff. de accuſa. & l. iiij. §. totiens. ff. de dam.
infec. Sed ad hoc reſpondetur, & primo per dedu-
152 ctionem ad abſurdum. Pone enim quod † ſtatutū dicat
expreſſe ſic quod hæreditas patris & matris & aliorum
aſcendentium per eos deferatur maſculis quibuſcūque
deſcendentibus per lineam maſculinam excluſis fœ-
minis, an dictum ſtatutum inquantū loquitur de hęre
ditate materna poterit habere locum, & certe ſecun-
dum prædicta quæ inferunt quod mulier non poteſt ha-
bere deſendentes agnatos, quia non eſt dare vnum ſi
ne alio. conſequenter nō poteſt dici quod habeat vel ha-
bere poſſit maſculos per lineam maſculinam & agna
tos, quia non eſt dare vnum ſine alio, & ſic nō poſſet
dici ſtatutum valere vel aliquid operari tanquàm ſtatuēs
aliquid impoſſibile. iiij. diſtin. erit autē lex, videlicet
quod hæreditas mulieris deferatur ad ſuos deſcendē
tes agnatos

tes agnatos. & agnatos deſcendentes habere non poſ
ſint. Et ſic erit dictum ſtatutum inane quantum ad
hæreditatem mulieris vel deſcendentium per eam.
153 † Et propter hoc dicimus quod quantum ad eas de-
bent illa verba intelligi, prout poſſunt non de agnatis
ſed de filijs maſculis earum & etiam de nepotibus vel
pronepotibus maſculis deſcendẽtibus ex illis, quia il
los poteſt mulier habere ſine dubio licet nõ ſint agna
ti. Et ſic illa verba deſcendentibus per lineam maſcu-
linam intelligantur de his qui poſſunt dici deſcenden-
tes per lineam maſculinam, id eſt per maſculos, licet
non ſint agnati. Dicemus ergo eodem modo in caſu
154 præſenti, † quia licet ſtatutum non faciat expreſſam
mentionẽ, ſed generaliter diſponat de hæredita. aſcẽ-
dentium, tñ illud verbum ſit adeo generale ꝙ poſſit
cõprehendere non ſolum patrem & aſcendentes ꝑ li-
neam paternã, ſed etiam matrem & aſcendentes ꝑ li-
neam maternã, quia paria ſunt ſpecificare aliquid ver
bis generalibus vel ſpecificare ſpecialibus, iuxta not.
in l. i. de vulga. & pupilla. ꝑ Bar. in. l. ſi chorus. de le-
gatis. iij. & l. ſi duo. de adminiſtra. tuto. Nam hoc ſta
tutum non habuit reuera reſpectum ad agnationẽ, ſed
ad ſexum virilem & ad votum parentũ ꝙ pariter vi-
get in matre ſicut in patre, quia optant vt filij maſculi
& nepotes & pronepotes maſculi deſcendentes ex
eis ſuccedant eis vniuerſaliter tanq̃ per eos magis cõ
ſeruetur eorum memoria q̃ per fœminas quę ſunt in
aliena familia, ſcilicet patrum earũ. inſti. de pa. po. in
155 fi. Et hoc per experientiam videmus, quia † mulieres
ſicut & viri inſtituũt hęredes vniuerſales filios maſcu
los non fœminas, immo iubent eas eſſe contentas ſuis
dotibus. Et ꝓ hoc adduco tex. in c. i. de eo qui ſibi &
hæredibus ſuis & ma. in vſi. feu. vbi maſculus deſcen
dens ex fœmina, licet non ſit agnatus potior eſt q̃ fœ
mina in materia in qua ponderatur ſexus maſculinus,
licet enim cum ſimpliciter loquatur de cõiunctis vel
deſcendẽtibus ꝑ lineam maſculinã alio non dicto de-
beret intelligi de agnatis tm̃ per iura in contrariũ alle
gata. Sequeretur ex hoc reſtrictio alterius verbi ge-
neralis prout eſt in caſu noſtro de verbo aſcendenti-
bus, vel ſequeretur abſurditas, quia ſtatutũ eſſet nul-
lum vel inaniter diſponeret de matre vel eius linea.
Et ideo talia verba debẽt magis late accipi, ſcilicet ꝓ
deſcendentibus ex maſculis, licet non ſint agnati illius
perſonæ de cuius hæreditate agitur, qm̃ ſunt verba
ſtatuti nõ iuris. Et ſic poſſunt magis late accipi ſm qđ
cõuenit perſonis & materiæ in qua proferuntur, ꝓut
in ſimili no. Bart. in l. tutelas. ff. de capi. diminu. Nam
quid repugnat dicere ꝙ nepos ex filia, vel nepos ex
dicto nepote dicatur mulieri deſcendẽs per lineã ma-
ſculinam. i. per filium maſculum a quo linea illa ince-
pit, qđ patet, nam deſcendens per lineam fœmininam
dici non poteſt. Ergo ſeqtur neceſſario ꝙ dicatur de-
156 ſcẽdere per maſculinam, † quia ad diſpoſitionem v-
nius de contrarijs ſequitur remotio alterius. l. & ſi pu
pillus. §. penul. ff. de inſti. Ita ecõuerſo a remotione il
lius ſequit poſitio alterius, vt ibi in l. prima. ff. de his
qui ſunt ſui. filius enim a quo linea incipit non dr̃ ma-
157 tri deſcẽdere per lineam maſculinã, † quia dictio illa
ꝑ ſignificat aliquod medium inter deſcendentẽ & me
diũ per quod ille deſcendit quod hic non eſt dare, vel
illa verba poſita in hoc ſtatuto per lineam maſculinã
&c. referuntur ad filios primi gradus, ſeu ad deſcendẽ
tes eius ꝑ eos vt ſit ſenſus ꝙ ſucceſſio deſcendentium
deferatur maſculis & alijs quibuſcũq; maſculis legi-
time deſcendentibus per eos, & iſte eſt verus ſenſus
ſtatuti. nã intentio & uerba ſtatuti nõ repugnãt immo
ratio ſuffragatur vt dictum ſtatutũ locum habeat in
ſucceſſione cuiuſcunq; deſcendentis non ſolum patris
158 ſed matris & ſuæ lineæ. † Et illud quod doctores ali
bi dicũt ꝙ talia ſtatuta pręferentia maſculos fœminis
cenſeantur facta gratia cõſeruandæ agnationis, vt no
tat Cy. in l. prima. C. de adul. & Bart. in. l. liberorum.
de verb. ſigni. debent intelligi ſane ſm ſupra dicta. ſ.
ſexus virilis. Nam ſi ſtatutum loquitur in hæreditate
paterna tm̃ fateor ꝙ cenſetur factũ gratia conſeruan-
dæ agnationis. Si vero in bonis maternis tunc gratia
conſeruandi maſculos, licet matri non ſint agnati ꝑꝑ
votũ matris qđ ad eos dirigitur plus q̃ ad fœminas.
159 † Hoc autem loco quærendum duxi, an ſoror ex-
cluſa a ſucceſſione fratris extante alio fratre ex forma
ſtatuti intelligatur excluſa a ſucceſſione ſororis Et re-
ſpondeo ꝙ appellatione fratrum in materia fauorabi
li & non repugnante iuri cõi cõtinetur ſoror. ff. de pa
ctis. l. tres fratres. de legatis tertio. l. lucius. §. quæſitũ.
Si vero quæritur an per ſtatutũ ſolus frater admit
tatur excluſa ſorore. Et vr̃ dicendum ꝙ non quia ſta-
tutum illud loquitur de ſucceſſione fratris, ſed in caſu
noſtro tractatur de ſucceſſione ſororis, ad quẽ caſum
ſtatutum prædictum corrigens ius cõe non vr̃ trahi
ad alium caſum, licet in eo ſit eadem ratio. l. ſi vero. §.
de viro. ff. ſolu. matrimonio. et l. illam. circa medium.
160 C. de colla. † vbi lex facta in vna ꝑſona nõ trahit ad
aliam ſimilem. ff. de legi. l. quod vero. de regu. iur. ea
quæ & c. in ar. libro. vi. & ꝙ nota. in aut. quas actio-
nes. C. de ſacro ſan. eccle. pręcipimus. in fine. C. de ap
pellatio. l. ſancimus. C. de teſta. cum ſimi. ſtatuta enim
ſunt ſtricti iuris. l. conſtitutionibus ad municipales. l.
conſtitutum. ff. de teſta. mili. c. cũ dilectus. de conſuet.
vnde non licet ipſum extendere ad caſus non expreſ-
ſos. l. quicquid. ff. de verborum oblig. Sed relinqui-
tur diſpoſitioni iuris cõmunis. l. ſi cum dotem. in prin
cipio. ff. ſoluto matrimo. ff. de liberis & poſthu. l. cõ-
modiſſime. Nam in reſtringibilibus ceſſat argu. a pa-
ri & a maiori, vt dicit Ioãnes an. in additio. Specu. de
act. & peti. in additio. magna. remittens ad nota. per
eum. de reſcrip. poſtulaſti. in fine magnę glo. & patet
de preben. cui de nõ. in. vi. hoc etiã patet ex notatis ꝑ
Bar. in l. oẽs populi. de iuſti. & iure. in. vi. q̃one princi
pali. quæſtione. iiij. vbi quærit an recipiant interpre-
tationem extenſiuam, & tenet ꝙ non in decißis a iure
cõi. Sicut etiã in caſu, & per eundẽ in. l. ſi conſtãt. in. i.
q̃one prin. ſolu. matrimo. in diſtinctione ſua. &c. Nec
obſt. quod not. Dy. in regula. in argm̃ in. vi. vbi vr̃ te
neri ꝙ ꝑꝑ identitatem rationis vel maioritatẽ ſit extẽ-
ſio, & idem Cy. C. quæ ſit long. cõſuetu. l. i. ſm Nico.
mat. q̃ñ. ſ. verba non ſunt oĩno repugnantia ſicut eſt
in caſu noſtro, quia appella. fratris cõtinetur ſoror, ꝓ
quo facit. l. oẽs populi. de iuſti. & iure, quia eſt intelli-
gendum. ſ. in caſibus a iure non determinatis in con-
161 trariũ vt in caſu nr̃o ꝑ dictam aut. ceſſante. † Itẽ et
dico ꝙ ſtatutũ loquens de vna ꝑſona bene extẽditur
ad aliam quę veniret illa mediante, vt ſi ſtatutũ exclu
dat illã a ſucceſſione fratris extante filio. Nã exclude-
retur etiam neptis a ſucceſſione aui exiſtente nepote.
Et ita diſputãdo tenuit Iaco. de are. vt refert Ioã. an. in
additio. ſpecu. de ſucceſ. ab inteſ. ſuper rubrica qa auus
iungitur nepoti & nepti mediante filio patreq; ipſo-
rũ, & nepos nepotis ſimiliter ipſi auo, vnde qđ ſtatuit
in cauſa proxima cenſetur ſtatutũ in remota, quæ per
illã & ex illa deſcendit, verba fuerunt Bar. in. d. l. illã.
de colla. Vnde fateor in caſu noſtro ꝙ prædictũ ſta-

tutum loquens de fratribus patruelibus extēditur ad
frēm carnalem per quē patruelis coniungitur, quia in
eo eſt maior ratio vt excludat ſororem, ſed inquantū
loquit̄ de hęreditate fratris vt ab ea excludatur ſoror
nō extenditur ad hæreditatem ſororis quia frater nō
coniūgit̄ ſorori ꝑ aliam ſororē, nec econtra, nec ꝑ pa-
rentes, qđ patet, quia ſi ſoror illa non fuiſſet, nihilomi-
nus eſſet cōiuncta huic frī ꝙ nō eſſet ſi nō fuiſſet pr̄ &
mater, vnde ſtatutū excludens mr̄em extante fratre
porrigitur ad auiam quæ ꝑ mr̄em cōiungitur, & ſta-
tutū excludens filiā porrigitur ad nepotem, vel neptē
161 ex filia quę perſonæ ꝑ filiā cōiunguntur, † ſed ſtatutū
excludēs patruum non porrigitur ad amitā quę ꝑ pa-
truū non coniungitur, quia & ſine patruo eſſe potuiſ-
ſet, & excludens materteram non porrigitur ad auū-
culū. Ita patet ex nota. ꝑ Bal. in. d. l. illā. Sic in ꝓpoſito
iſtud ſtatutū excludens a ſucceſſione fratris bene por
rigitur ad nepotē ex fratre, quia venit ex ꝑſona frīs,
ſed non ad ſororē quæ ꝑ ſe venit. facit qđ not. idē Bal.
in. l. ſi defunctus. C. de legi. hære. Et hæc pars vr̄ eſſe
163 tutior, quia minus odij continet. † Nunc autē vtili-
ter quæro an ſtante ſtatuto penitus excludēte cogna
tos & fœminas a ſucceſſione ab inteſtato exiſtētibus
cognatis, an frater vtrinq; coniunctus excludat cōſan
guineum tm̄. ſ. exiſtentē a latere pr̄is. Ita ꝙ inter ipſoſ-
met agnatos pręferatur qui ex vtroq; latere eſt con-
iūctus cōiuncto ex latere vno tm̄. ſ. patris. Et inſignis
doctor do. Anto. Ro. ſemel tenuit in aula epiſcopali
noſtra Paduana ꝙ non excludatur poſtq̄ eſt agnatus
qn̄ eſt coniunctus ex latere patris tm̄, ſicut qn̄ eſt con
iunctus etiā ex latere matris, quia illa cōiunctio ex la-
tere matris eſt ſuperabundās & nullam inducit agna-
tionem ergo &c. & allegauit notata per Bal. ſingula-
riter in. c. i. de gradibus ſuccedēdi in feudū in vſi. feu.
& in. c. i. de feu. marchiæ. Eſt. n. bene verū dicebat ip-
ſe de iure cōi quo non conſideratur differentia agna-
tionis per. §. nullam. nota. in aut̄. de hære. ab inteſta.
colla. ix. ꝙ duo vincula vincunt vnū, & ꝙ frater cō-
iunctus ex vtroq; latere in ſucceſſione fratris vtrinq;
cōiuncti præferret̄ coniuncto ex pr̄is tm̄ in aut̄ ita. C.
cōia de ſucceſ. & in. §. reliquū. in dcō aut̄. de ſucce. ab i-
teſta. Contra ipſum aūt ego publice argui his mo-
164 tiuis. † Primo quia ſi extāt fratres vterini, & ſic ex
latere mr̄is & conſanguinei tm̄ in bonis maternis ſuc-
cedunt inuicē & in bonis paternis conſanguinei. l. de
emancipatis. C. de legi. hęre. Et tn̄ ſi reperitur aliquis
frater qui ſit vtrinq; coniunctus, ille præfertur oībus
illis alijs nulla habita diſtinctione patrimoniorum d.
aut̄. ceſſante. C. de legi. hære. Et pręfertur eo quia eſt
vtroq; vinculo copulata. Cur non ſic dicamus in hoc
ſtatuto cū in dubio ſaltem recipere debeat interpreta-
tionem a iure cōi, vt plene legitur in. c. cum dilectus.
de conſue. glo. in. l. fi. §. in cōputatione. C. de iure de-
libe. & in. l. ij. C. de noxa. &c. Sed poteſt ſolui ꝙ
ſtatutum qđ eſt contra ius cōmune non recipit inter-
pretationem a iure cōi, ita dixit Bal. ſingulariter in. l.
maximum vitium. de libe. præte. Secundo argue-
bam quia hoc ſtatutum de ſui natura eſt ſtricti iuris,
ſicut ſunt oīa alia. l. iij. §. hæc verba. ff. de nego. geſt.
Item tēdit ad excluſionem alterius. ſ. cognatorum
& fœminarum. Item eſt contra regulas iuris com-
munis. d. l. maximum vitium. Ergo ſatis ſufficere de-
bet ꝙ iſta omnia operetur abſq; eo ꝙ operetur aliud
contra regulas iuris cōis. ſ. ꝙ conſanguineus tm̄, in ſuc
ceſſione tranſuerſalium nō debeat excludi ab vtrinq;
coniunctio, qđ eſt cōtra dictā aut̄. itaq;. Quinto ar-
guebam, iſtud ſtatutum eſt introductū in fauorē agna
tionis & familiarum conſeruādarum gratia, vt. ht. §.
item ex hoc edicto. ff. de ven in poſ. mit. Sed mens
ſtatuentium eſt attendenda per glo. vulgarem. in. l. ta
le pactum. §. fina. ff. de pactis. Sed familia poterit con-
ſeruari per iſtum vtrinq; coniunctū & non corrige-
tur ius commune, ergo &c. Pro hoc etiam addu-
165 cebā ꝙ † caſus obmiſſus a ſtatuto remanet in diſpōne
iuris cōis. l. commodiſſime. ff. de libe. & poſthumis. l.
ſi cum dotem. in princi. ff. ſolu. ma. Sed de iure cōmu-
ni vtrinq; coniunctus excludit conſanguineum tm̄ di-
cta aut̄. itaq; ergo &c. Ad idē quia quando aliquid
additur parti illud potioritatem inducit. c. duobus. de
reſcriptis in. vi. Item quia ſi hoc diceremus verū eſſe
ſequeretur quod ſtatutum operaretur contrariū effe-
ctum eius ad quem fuit inductū nō voluit priuilegia-
re agnatos vltra diſpoſitionem iuris cōis. Sed de iure
communi vtrinq; coniunctus excludit conſanguineū
166 tm̄, ergo &c. † Præterea ſtatutū in dubio voluit in-
telligere de perfecto agnato & vtroq; vinculo con-
iuncto & non operari contra diſpoſitionē iuris cōis
tanq̄; verba ſua debeant intelligi in potiori ſignifica-
to. l. i. §. qui in perpetuū. ff. ſi ager vectiga. &c. Itē
quia fœmina eſt agnata, & tn̄ excluditur & non conſi
deratur per aut̄ itaq; per dictum ſtatutū, nihilominus
in hoc caſu auctoritas illorum duorum eſt in contra-
167 rium. Sed quęro, pone quod † dictat ſtatutū quod
mortuo aliquo ſine liberis extante mr̄e & agnato ma
ter ſuccedat in tertia parte, agnatus ī duabus partibus.
Modo extat mater ſoror & agnatus an agnatus ſucce-
dat ī illis duabus, an vero ſuccedat ī tertia, mater ī ter-
tia, & ſoror in tertia pꝛte, an vero intelligatur excluſa
ſoror, & quod intelligatur ſoror excluſa, facit quod
ſi excluditur in caſu ſimplici ab agnato, ergo & in ca-
ſu mixto. Nam ſi ſtatutū admittat agnatū & exclu-
dat ſororem in alia parte eius ſtatuti qn̄ non ſupereſt
mater, ergo etiam qn̄ iſtę tres perſonæ reperiūtur &
cōcurrunt, quia caſus mixtus continet̄ ſub ſimplici, vt
notat Bart. in. l. ſi ita ſcriptū de libe. & poſthumis. &
plenius in. l. ſecunda. de libe. & poſthum. & maxime
in fauorabilibus, vt eſt hic cum principalis ratio, vt
ſupra dixi ſit fauore agnatorū vt bona in agnatione
cōſeruentur. Et ſic totum ſtatutū iudicabimus fauora-
bile. c. ſciāt cuncti. & capitu. ſtatutum. Et ibi per dn̄m
Domini. de electio. libro. vi. Et per Bartolū. in. l. ma-
ximum vitiū. de libe. pręte. qđ autem ſit diuidenda. ſ.
quod agnatus habeat duas partes & illa tertia diuida
tur inter matrem & ſororem, vr̄ textus in. l. clemens
patronus. ff. de hære. inſtitu. & in dicta. l. ſi ita ſcriptū.
168 in princip. & quia † illa quæ diſponuntur in caſibus
ſeparatis habent locum quando illa ſeparata ſimul cō
currūt inſtitu. de actio. §. actionum. & in dicta. l. ſi ita
ſcriptum. probatur etiā in. l. ſi ita. ff. de iniuſto reſt. ubi
videtur quod illud procedat ſiue ſimus in materia fa-
uorabili ſiue odioſa. Et idem ſit in caſibus ſeparatis
quando ſimul contingunt. Sed in contrarium facit
quod notat Bart. in dicta. l. ij. de verborum obli. vbi
dixit quod quando tractamus de materia odioſa, ſub
ſimplicibus non continetur mixtum per. d. l. ſi ita ſcri-
ptum. ſed non poteſt negari quin ſit odioſa & excluſi-
ua ſaltem ſecundario. Sed quod mater admittatur cū
ſorore excluſo agnato poſtq̄ ſtatutū non prouidet in
caſu mixto, facit quia ſm̄ diſpōnem iuris cōis mater
cū ſorore ſuccedit defuncto excluſo agnato vlterio-
ris gradus, vt in aut̄. defuncto. in tex. & in autē. ceſſan
te. C. de legi. hære. vnde videt̄ debere excludi agna-

tus vt

tus vt non corrigatur ius cõe, & ita vidi conſultum.
169 Nam † lex corrigens non extenditur per argu. à pari
vel à maiori, vt dixit Ioan. an. in addi. Spe. de actio.
& petitio. §. fi. de ſuc. & ab inte. in addi. magna. & gl.
in auc. quas actiones. C. de ſac. ſan. eccle. Hic autem
excluderetur ſoror quę admittitur de iure communi,
170 item corrigeretur ius cõmune. † Rurſus quæro v-
trum filię excluſę à ſtatuto à ſucceſsione inteſtati extã-
te maſculo poſsit relinqui quoquo relicti titul. abſq;
eo ꝙ relinquatur titulo inſtitutiõis, prout regulariter
oportet fieri de iure communi hodie, vt in. §. cæterùm
in auct. vt cum de appellatiõ. cogn. tanq; titulus inſti
tutiõis ſit honorabilior, & etiam pinguior ꝓpter ius
accreſcendi & alios effectus, per tex. in. l. filium. §. ſi le
gata. ff. de leg. pręſtan. Et per Bart. poſt alios in. l. illa
inſtitutio. & in. l. his verbis. ff. de hęredi. inſtituen. li-
cet iure codicis ſufficeret relinquere quoquo relicti titu
lo. l. omnimodo. C. de inoffi. teſta. & videtur ꝙ non
poſsit per prędicta. Sed contrarium eſt verius, quia ſi
p̄t p̄teriri poſtq; eſt excluſa à ſtatuto, vt plenè dixi. ſ.
in vna q̃one allegando Bar. in. l. fi. ff. ad tertu. & bal.
in. l. maximum vitium. Adducẽdo etiã multa cõſilia
vt in limitationibus de quibus ibi. Ergo fortius po-
teſt eis relinqui quocunq; titulo, & etiam ſub cõditio
ne & non reijceretur talis conditio, hoc patet ex not.
per Barto. in. l. ticio centum. §. titio genero. ff. de con.
171 & demon. † Et eadem ratiõe poteſt relinqui dos quo-
cunq; titu. d. l. omnimodo. q̃n eam pater relinqueret
pro ſua parte & falcidia, iſta verba importarent vt vi
deatur reliquiſſe iure inſtitutionis, vt ipſe Barto. de-
terminat in auctẽ. vnde ſi parens. C. de inofficio. teſt.
& Bal. in. l. humanitatis. C. de impube. & ali. ſubſti.
172 † Rurſus q̃ro pone ꝙ ſit ſtatutũ i ciuitate ꝙ ſi ſit agna
tus primi vel ſecundi gradus. ſ. frater vel filius fratris
& filia defuncti, agnatus ſuccedat in dimidia, filia
verò in alia dimidia. Erat autem prius aliud ſta-
tutum antiquum, ꝙ quãdo, agnatus defuncti ſupereſt
vſq; ad tertium gradum, & mater vel ſoror, mater &
ſoror in. iij. parte ſuccedant agnatus verò in duabus,
ſed in ſtatuto nouo non continetur, quãdo agnatus
vſq; ad tertium gradum ſupereſt & filia, modo ſuper
eſt agnatus in tertio gradu & filia. quęritur quid iuris
an primum ſtatutum quod dicebat ꝙ agnatus defun-
cti vſq; ad tertium gradum ſuccedat in duabus parti-
bus, & mater & ſoror in tertia ſit correctum; videtur
ꝙ non, quia ſm̃ ſtatutum nõ loquitur niſi q̃n ſupereſt
agnatus defuncti vſq; ad ſecundum incluſiuè, nõ au-
tem quãdo ſupereſt agnatus primi, ſecũdi, & tertij gra
dus cum ergo non ſit correctum remanere debet. l. ſan
cimus. C. de teſtamen. In contrarium quia caſus ob-
miſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. l. cõ
modiſsimè. ff. de liberis & poſthumis. l. ſi cum dotẽ.
in principio. ff. ſoluto matrimo. cum ſimili. Sed ille
caſus quando ſupereſt agnatus in tertio gradu & filia
eſt omiſſus à ſtatuto nouo vel reformatione nouiſsi-
ma. ergo remanet in diſpoſitione iuris. Item quia ſi
ſtatutum antiquum non intelligeretur eſſe correctum,
ſequeretur quòd agnatus in tertio gradu extante filia
ſuccederet in duabus partibus ex tribus, & agnatus
in primo vel ſecundo gradu ſuccederet in duabus par
173 tibus ex quatuor. Et illa ſecunda pars eſt vera, † quia
quando ſtatutum exorbitat à iure communi illud nõ
extenditur ad caſum omiſſum in ſtatuto ſi reperit deci
ſus à iure cõi, ſed relinquitur diſpoſitioni iuris cõis
Bar. in. l. oẽs populi. in quinta quæſtione prin. q. vi.
de iuſti. & iure. Eſt verum ꝙ quidam dicebant ꝙ ſi ra
tio ſit expreſſa in ſtatuto illud extenditur ad caſum in
quo ratio ſtatuti locum habet. l. libertinum. §. i. ff. de ri
tu nuptia. Sed ratio ſtatuti admittentis agnatos & ex-
cludentis matrem & ſororem eſt conſeruatio agnatio
nis, ergo quãdo etiam ſupereſt agnatus & filia, ſed di
ctum & ratio iſtorum procedere poſſet, ſi poſſet fieri
extenſio ſecundum naturam verborum ſtatuti. Sed in
hoc caſu non poteſt fieri extenſio ſm̃ naturam verbo-
174 rum † & contra naturam verborum eſſet ꝙ ſtatu-
tũ loquens de matre & ſorore ꝙ excludantur ꝑ agna-
tum tertij gradus extendatur ad filiam. Et magis con-
tra naturam verboꝝ eſſet ꝙ ſtatutum loquens de fra-
tre & filio fratris ꝙ excludat filiã extẽdatur ad agna-
tum vlterioris gradus. Ideo concludendum videtur
ꝙ non extendatur, & ꝙ ille caſus relinquatur diſpoſi
tioni iuris cõis, nõ autem relinquatur diſpoſitioni ſta
tuti veteris, quæ erat ꝙ ſuccederet in duabus tertijs,
quia ſecũdum hoc ſequeretur ꝙ agnatus tertij gradus
per dictũ ſtatutum vetus ſuccederet in duabus tertijs
ſi illud nõ eſſet correctum, & frater vel filius fratris
q̃ ſunt agnati in potiori gradu non ſuccederent niſi in
dimidia, & ita fuit hic Paduæ ſuper talibus ſuis ſtatu
175 tis iudicatum, Laurus &c. † Inſuper quæro ſi ſtatu
tum excludat matrem à ſucceſsione filij decedentis ſi-
ne filijs per exiſtẽtiam fratris ipſius defuncti. An in
telligatur etiam eam excludere per exiſtentiam aui pa-
terni. & do. Paul. de caſt. in ſuo conſi. cccxxx. dicit ꝙ
iſte caſus eſt valde dubitabilis & in quãcunq; partem
vertamus intuitum occurrunt magna cõtraria. Si. n.
dicimus hunc auum paternum inſolidum admitten-
dum, & matrem in totum excludendam. Aut hoc di
cimus per argu. ſumptum à contrario ſenſu dicti ſta-
tuti. Aut per ar. à ſimili, aut à pari, aut à maiori. Nã
expreſſa & ſpecifica diſpoſitione dicti ſtatuti pręſup-
ponendo ꝙ in nulla parte dicat aliquem ex aſcenden
tibus ex linea paterna excludere matrem in totum vel
in parte. Hoc dicere non poſſumus licet dicat de fra-
tre, ſorore, aut filijs fratrum aut alijs collateralibus vt
illi excludant matrem in totum & nihil dicat de aſcẽ-
dentibus ꝙ hẽant excludere eam. Aut ergo dicemus
auum paternum debere in totum excludere matrem
eo ꝙ frater ſoror & filij eoꝝ in totũ excludant eã. Et
176 ꝙ in ipſo auo eſt maior ratio excludendi, † quia hę-
reditas nepotis eſt ſibi debita. l. nam & ſi parentibus.
ff. de inof. teſ. non ſic fratri vel ſorori eſt debita, hinc
eſt ꝙ prętiritio vel exhæredatio aui faceret teſtamen-
tum ſubijci querelę vel iuri contratabulãdi vel dicen-
di nullum. l. pater filium. ff. de inof. teſt. & in auc. vt
cum. de appe. cogno. §. aliud quoq;. colla. viij. & ple-
nè in filio præterito. ff. de iniuſto teſta. & per Barto. in
177 auc. ex cauſa. C. de libe. præteri. † Non ſic præteritio
vel exhęredatio fratris vel ſororis niſi turpi perſona
inſtituta. l. fratris. & l. fratres. C. de inof. teſta. Si ergo
frater vel ſoror & eorum filij, in quibus eſt minor ra-
tio excludendi excludunt matrem in totum ex forma
ſtatuti prædicti, fortius auus paternus in quo eſt ma
ior ratio. auc. multomagis. C. de ſacro ſanc. eccl. Sed
ad hoc poteſt reſpõderi ꝙ à paritate vel maioritate ra
tionis non eſt licitum arguere in ſtatutis quando indu
ceretur legum correctio vel exorbitatio à iure, vt ſu-
prà dixi per notata per glo. in dicta auctent. & per Io
an. andre. in additio. Specu. de actio. ſeu petitio. §. fi-
178 nali in magna addit. † nec admittitur interpretatio
extenſiua de caſu ad caſum determinatum ad aliam le
gem, vt notat Bart. in dicta lege omnes populi. & de
perſona ad perſonã. l. ſi verò. §. de viro. ff. ſoluto ma

trimonio. l.illam.C.de collatio. cum ibi notatis per
Bar.prout hic contingeret correctio ꝑ auct̃.defun-
cti.C.ad tertu.in verbo prærogatiua. Præterea poſito
ꝙ per eationem de qua ſuprà videatur eſſe eadem vel
potior ratio excludendi in auo ꝗ̃ i fratre & ſorore &
in filijs eorum, tamen alia rõne attenta videtur minor
eo ꝙ frater & ſoror & eorum filij q̃ſ ſunt ex vtroq;
latere coniuncti admittuntur de iure cõi ad ſucceden-
dum vna cũ matre. Et ſic plus exorbitaret à iure cõi ꝙ
auus excluderet matrem à tota hæreditate ꝗ̃ ꝙ frater
& ſoror & eorum filij in parte hęreditatis, vt patet in
euenti. Si verò dicamus illud accidere ꝑ argu. à con-
trario ſenſu dicti ſtatuti quod eſt validũ.c. publica-
to de elect.l.i.§ huius rei.ff.de offi.eius cui mãda.eſt
iuriſd. imo cõtrarius ſenſus legis vel ſtatuti.l.q teſtõ.
§.mulier.ff.de teſta. Et videt̃ poſſe fieri locũq; habere
ẽt in ſtatutis exorbitantibus à iure cõi per nota.ꝑ bar.
179 in.l.conuenticulã.poſt Cy.C.de epi.& cleri.† Nam
ẽnderi p̄t ꝙ Imò non eſt verum q̃ exorbitat & q̃ in-
ducitur legis correctio, q͞a caſus occurrens eeperiatur
à iure determinatus ſm theoricam Iaco.but.& bart.
in.d.l.omner populi, q͞a reſultaret prauus intellectus
non relinquit̃ diſpoſitioni iuris cõis ſm eos.l.ſi cũ do
tẽ.in prin.ſo.ma.l.ij.de cõdi.inſer.l.apud antiquos
cõtinet̃.C.de fur. In quibus legibus. Bal.v̄r cõtraria-
180 ri ei q̃d dicit in.d.l.cõuenticulã.† Præterea dicit bal.
in.d.l.ij.ꝙ ſaltẽ q̃ ſtatutũ prohibet interpretationem
dẽre fieri in ipſis ſtatutis nõ hẽt locũ ar.à cõtrario ſen
ſu, q͞a.cõtrarius ſenſus venit ex interp̄tatiõe.d.l.apud
antiquos.& ar.l.pecuniã quã ff.ſi cer.petatur.& ma
xime q͞a cõiter in voluminibus ſtatutorũ ſolet eſſe ſta-
tutũ gñale ꝙ nõ debet fieri interpretatio nec illa admit
181 ti ſuꝑ aliquo ſtatuto.† Sed ſicut ſimpliciter verba ia-
cent ita ſimpliciter & vulgariter debẽt intelligi. Et licet
bar.in.d.l.oẽs populi.videant̃ dicere ꝙ talis clauſula
paꝝ aut nihil operat̃ vt nõ admittatur niſi literalis ſeu
vocabuli dubij expoſitio, vt in cle.exiui.de ver.ſign.
& in.c.exiji ꝗ ſeminat.eo.tit.lib.vi.& Io.an.in mer-
cu.in regula pro poſſeſsione.& Bal.in auc.ſi qua mu
lier.in fi.C.de ſac.ſan.eccle.Et idẽ Bald.in.l.ij.&.iij.
C.de li.p̄te.& in.l.iubemus in fi.C.ad treb.q͞a illud
verbũ ſimpliciter intelligit̃ ſm ꝙ litera iacet naturali-
ter dixit Bal.in.l.inteſtato.C.de ſuis & legi. Et alibi di
citur ſimpliciter.i.ſine plica.gl.i.c.ij.in gl.magna.de
confeſ.in.vi.de qua ẽe dictione ſimplicite no.in auc.
de fideiuſ.in prin.& Bar.in.l.i.§ ſi quis ſimpliciter.de
vulg.& pup.& idẽ Bart.in.l.i.§.ſi quis ſimpliciter.de
ver.obl. Eſt ãt contrarius ſenſus in caſu noſtro iſte
q͞a ſtatutum diſponit ꝙ m̃r ſuccedat in.iiij.parte eo ca
ſu quo non extant deſcendẽtes vel aſcendentes ſeu fra-
ter vel ſoror vel filij eorũ & extant alij agnati ex la-
tere p̃ris. Igitur ſi extãt aliqui iſtoꝝ videtur ſtatutum
velle à cõtrario ſenſu ꝙ mater in aliquo non ſuccedat.
Sed iſte ſenſus non tẽdit ad expoſitionem lr̃ę nec ad de
clarationẽ vocabuli, ſed ad declarationẽ mentis ſtatuẽ
tiũ, & adducit caſum nouũ q non eſt in ſtatuto exp̄ſ-
ſus.ſ.ꝙ exiſtentibus aſcendẽtibus ex latere p̃ris nõ ad-
mittatur m̃e in aliquo. Et ſic v̄r non debere admitti
talis interpretatio poſtꝗ̃ eſt inhibita ꝑ ſtatutũ per nota
ta ꝑ Io.an.in.d.regula peo poſſeſſore.in mercu.v̄r er-
go ꝙ determinatio eius de qua in.l.cõuenticulã.in.q.
de ſtatuto florentię diſponente ꝙ filia ſuccedat ſi non
extat maſculus, quòd eo exiſtente non ſuccedat non
fuit bona, q͞a cõtra regulã p̄dictã Ia.bu.& bar. poſtꝗ̃
deciſum eſt de iure cõi ꝙ ſuccedat.l.lege.xij.tab.C.de
legi.hęre.in auc.in ſucceſsiõe.C.de ſuis & legi.vel ſi
vera ẽ dicta determinatio nõ ẽ vera dicta regula ꝑ di-

182 cta docto.† Præterea ſi ſtatutũ loquitur affirmatiuẽ
dicendo ꝙ filia ſuccedat non exiſtẽte maſculo ſi maſcu
lus non exiſtat ſuccedit, quia ablatiuus exiſtente deno
tat conditionem, q͞a reſoluitur.i.ſi extabit, q͞a iſta ẽ na
tura ablatiui.l.à teſtatore.cũ ibi nota.ff.de condi.&
demon.&.l.euictis.ff.de vſu. Et ſic non exiſtentia ma
ſculi v̄r cã finalis qua ceſſante ceſſat diſpoſitio.l.de-
monſtratio.§.q̃d aũt iuris.ff.de cond.& demon.c.cũ
ceſſante.de appella.meritò maſculo exiſtente fœmina
excludit̃, q͞a ceſſat cã finalis ſub qua admittit̃.l.filiuſ-
familias.§.ſi quis.de leg.i.auc.licet.C.de natu.libe.
&.l.inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pac.dota. Sed
q̃ loquit̃ negatiuẽ dicendo ꝙ non exiſtẽtibus illis de
quibus fit mentio.ſ.non admittatur mater venire vl
tra quartã partem. Et ſic non exiſtentia illoꝝ nõ v̄r eſ-
ſe cã quare mater admittat̃ ad quartã, ſed quare nõ ad
mittatur vltra quartã, igit̃ licet exiſtant aliqui ex illis
nõ ſequitur ꝙ m̃r debeat repelli poſtꝗ̃ eoꝝ non ſuꝑexi
ſtentia non erat cã ipſius m̃ris admittendę, vñ non ſic
apertẽ põt ſumi hic ar.à cõtrario ſenſu vt repellat̃ m̃r
ſicut poteſt ſumi in quæſtione Cy.& ſtatuto florenti-
no de quo.ſ.& ꝑ conſequens ceſſare v̄r arg.à contra
rio per ea quę ipſe Cy.poſt Pet. notauit in.l.cõuenti
culã. Sed in contrariã partem facit. Nã ſi dixerimus
ꝙ auus non excludat in aliquo rationibus.ſ.dictis ſe-
querent̃ abſurditas magna. Nam ſi non extaret auus p̄
dictus ſed extaret frater ipſius aui q ẽ patruus magnus
excluderet matrẽ ſaltẽ i tribus partibus de quatuor vi
gore dicti ſtatuti tanꝗ̃ maſculus conſanguineus ex la
tere p̃ris, & aui q͞a eſt.ĩ.quartũ gradum ẽt de iure ciui.
l.i.§ quarto gradu.ff.de grad. ergo multomagis debet
183 excludere matrẽ ipſe auus paternus, tñ q͞a † oẽ ius eſt
potentius in cã ꝗ̃ in cauſato.l.digna vox.C.de legi.&
auus eſt cã quare fr̃ eius q ẽ patruus magnus excludit
m̃rem niſi.n.generaſſet filium non eſſet nepos, ergo
ꝑ ſtatutũ excludẽs matrem à ſucceſsione filij propter
exiſtentiã fratris intelligitur excluſa m̃r ꝑ exiſtẽtiã aui
paterni, & etiã ꝑꝑ coniunctionem quã habet patruus
magnus cũ auo qui excludit matrem ab hęreditate ne
potis, ꝗ̃to ergo magis ipſe auus debet excludere ꝑ ſe
& ad ſui vtilitatẽ poſtꝗ̃ eſt cã ꝙ frater ſuus excludat
matrem ad vtilitatem ipſius fratris ꝑ dictam auctẽn.
multomagis.tñ q͞a in ſucceſsione dicti defuncti ſi con
currerent auus p̃nus & patruus magnus.i.frater aui
pręferret̃ auus, vt in auct.defuncto.C.ad tertu. Et ſi
auus vinceret patruum magnum meritò vincere de-
bet etiã matrem quæ vincitur à patruo magno per re-
184 gulam † ſi vinco vincentem te multofortius vinco te
de qua in.l.de acceſsionibus.ff.de diuer.& tẽp.p̄ſcr.
& in.d.auct.licet.de natu.libe.& in.c.anctoritate.de
conceſ.pręben.libr.vi.& non ſolũ in tribus partibus
ex quatuor debet auus excludere matrem, imò in to-
tum, q͞a debet aliquid plus iuris habere ꝗ̃ frater ſuus
qui excluderet à tribus ex quatuor ꝑꝑ coniunctionem
quam habet in ipſum ſi ſunt appoſita verba in ſtatuto
putà ſi deceſſerit ſine aſcendentibus.&c. Nam illi de-
bent eſſe melioris conditionis, ſuffeciſſet enim dicere
ſi deceſſerit ſine filijs vel deſcendentibus, & ſine fra-
tre vel ſoeore vel filijs eorum poſtquam aſcendentes
& parentes ipſorum debent eſſe æquales. Ne igitur
ſequatur dicta abſurditas quòd patruus magnus
qui non niſi propter auum excludit matrem ſit melio
ris conditionis quàm auus paternus quod eſſe non
185 debet dicendum eſt ꝙ excludit matrem in totum † q͞a
vitanda eſt abſurditas in legibus & ſtatutis.ff.de bo.
libe.l.non abſurdum.ff.de neg.geſt.l.pomponius.&
etiam ſuperfluitas verborum.l.i.ff.quod met.cau.l.
fi.C.de

186 ſi.C.de temp.ap.† Et ſi aliquis intellectus ſanus poteſt
dari non eſt dandus ille per quē in ſuperfluitatē incide
remus.l.i.§.fi.ff.ad munici.& ꝗa verba debent aliqd
operari.c.ſi papa.de priui.lib.vi.Pręterea pręſuppo-
nendũ eſt ſtatuentes fuiſſe motos aliqua rōne vel cā.
iiij.q.erit ſāt lex,& non poteſt perpendi ꝙ aliqua ratio
ſeu cā fuerit vel eſſe potuerit ad ſic ſtatuēdũ niſi vt bo
na potius pœnes agnationē paternam remaneant ꝗ̄ ꝙ
tranſeant in matrem vel eius cognationem,ſicut quā-
do ſtatuunt ꝙ maſculus ſuccedat excluſa fœmina,ꝗa
tale ſtatutum pręſumitur velle cōſeruare agnationem
vt ſuperius dixi & per Cy.in.l.i.C.de adul.Hic ve-
rò non ſolũ maſculinam lineam,ſed etiam fœmininā
ex parte patris & generationem matris voluit exclude
re,& hęc ratio poſtꝗ̄ alia non pōt dari vel aſsignari
habetur pro expreſſa.C.de fideicō.l.eam quā & not.
Bal.in.l.maximum vicium,ſed ſi iſta ratio fuiſſet ex-
preſſa in ſtatuto nō eſt dubium ꝙ auus excluderet ma-
trē in totũ, ꝗa per dictam rōnem cenſeretur pr̄ auus
& alij aſcendentes ex latere ipſorum vocati per.l.fidei
commiſsi §.hęc verba.de leg.iij.ff.de rei vē.l.emptor
§.fi.ibi eadem ratione reddita.ff.de vſu.l.in fideicō-
miſ.§.cũ polidius.ibi idq; ſibi matri cōplacuiſſet &c.
& de leg.ij.l.cũ pater.§.dulciſsimis.de leg.iij.l.no.§.
fi.& quod notat Dy.in regula fi.de reg.iur.in.vi.&
Bal.in auc.quas actiones.C.de ſac.ſanc.eccle.Et ſi di
catur ſi hoc noluerunt ſtatuentes quare non exprępſſe-
runt ꝙ ſi extiterint aſcendentes ex parte patris mater
& auia in nullo ſuccedāt,ſicut expreſſerunt qũ frater
ſoror & eorum filij extant,facilē.n.fuiſſet exprimere
ergo &c.l.vnica.§.ſin autem à deficientis.C.de cad.tol
len.l.ſi ſeruum quis.§.non dixit pręter.ff.de acq.hęr.
&.c.ad audientiam.de deci.immò cum de fratre &
ſorore expreſſerit videatur de alijs denegaſſe.c.non-
ne.de pręſump.l.cum prætor.in princi.ff.de iudi.&
l.maritus.C.de proc.ad quod reſpōderi poteſt quòd
hoc non ſequitur,quia nec de filijs perſonę defunctæ
expreſſerunt,& tamen credendũ eſt ſtatuentes voluiſ-
ſe eos matrē excludere,quia prima cauſa eſt liberorũ,
vt in auct.de hęre.ab inteſt.in prin.Fortè ergo fuit ra-
187 tio quare magis expreſſerint de fratre & ſorore,† ꝗa
non eſt in eis ita debita hæreditas defuncti ſicut eſt de
bita deſcendentibus & aſcendentibus,Et ideo tāꝗ̄ de
magis dubitabili expreſſerunt,& iſta pars vr̄ tutior,
quia magis eſt de intentione & voluntate ſtatuti ꝗ̄ pri
ma,quæ voluntas ſeruanda eſt potius ꝗ̄ verba.ff.de
legi.l.benignius.C.eod.l.nō dubium.&.c.intelli-
gentia.de ver.ſigni. Reſtat reſpondere ad cōtraria,
& bręuiter quantum ad tres partes de quatuor totius
hæreditatis non videtur multum expediens laborare
in reſpondēdo,quia dici poteſt ꝙ ad illas non veniet
ipſe auus per argu.à ſimili vel à maiori vel à cōtrario
ſenſu,& ſic per extenſionem ſtatuti de caſu ad caſum
vel ꝑ ſubauditum intellectum quibus caſibus loquũ-
tur in contrarium allegata.Sed veniet per expreſſam,
& gn̄alem vocationem factam de conſanguineis ſeu
parentibus ex parte pr̄is & aui.Nam negari nō poteſt
188 quin † auus contineatur appell.conſanguineorũ ex
parte aui,& vt dixi tales conſanguinei vocantur ex-
preſſè licet generaliter ad tres partes bonorum per di-
ctum ſtatutum.Igitur non expedit dicere quòd ve-
niat per extenſionem vel per ſubauditum intellectum
poſſet tamen & verius quis dicere quòd eo quia lo-
quitur eo caſu quo aſcendentes non extant videtur
ꝙ non poſſet loꝗ de ipſo pr̄e vel auo qui ſunt de aſcen
dentibus.Sed certe non poteſt negari ꝙ non ſit credē-
dum ꝙ pater & auus non debeant eſſe melioris con-
ditionis quàm illi qui propter eos veniunt & quos
ipſe pater & auus vincerent. Item licet loquatur eo
caſu quo non extant aſcendentes hoc nō fuit ex eo ꝙ
non veniunt ad tres partes tantum,ſicut veniunt col-
laterales,ſed in totum,poteſt etiam rñderi ꝙ iſte auus
non veniat per extenſionem ſtatuti de fratre & ſorore
ad ipſum,ſed veniat ex mente ſtatuti,q̃ colligit̃ ex eo
quia non velit ꝙ non exiſtentibus attinentibus ex par
te aſcendentium excludāt matrem in tribus partibus
& quatuor cenſetur tacitè voluiſſe ꝙ ſi extent aſcen-
dentes ex latere patris excludant in totũ ne ſi aliud di-
ceretur verba illa ſtatuti & ſine aſcendentibus,de qui-
bus.ſ.nihil operarentur & fruſtra viderent̃ appoſita.
189 † Et quia ex eo ꝙ facit mentionem de deſcendentibus
aſcendentibus & collateralibus ex parte patris cenſe-
tur habuiſſe reſpectũ ad agnationem pr̄nam & voluiſ-
ſe eam preferri matri & eius cognationi.Et dum dicit̃
arg.à contrario ſenſu non debet ſumi,quia reſultaret
prauus intellectus qđ eſt quando reperitur contrariũ
in iure deciſum,quia mater per tertullianũ admittitur.
nam reſpondetur ꝙ hic reſultaret quando verba ſta-
tuti eſſent ſuperflua & nullius importantię. Item ſe
queret̃ abſurditas de qua.ſ.ꝙ parentes conſanguinei
ex parte patris & aui excluderēt matrem,& tñ ipſe pa
ter & auus à quibus ipſi conſanguinei conſequuntur
ipſum priuilegium excludendi matrem non exclude-
rent eā in aliquo.Et poſito ꝙ excluderent i tribus par
tibus & nō vltra ñ eſſent melioris cōditiōis ꝗ̄ illi ꝙ
non pręſumitur fuiſſe de mēte ſtatuti poſtꝗ̄ dixit ſine
aſcendētibus.&c.Pręterea volo fateri ꝙ in legibus iu
ris communis,non eſt ſumendus intellectus à contra
rio ſenſu vbi cōtrarium eſſet determinatum ab alia le
190 ge iuris cōis,& ſimiliter in.l.municipali,† quia non
eſt credendum ꝙ vnum ius commune velit aliud ius
commune corrigere.Et vnũ ius municipale aliud mu
nicipale per Bar.in.l.i.§.i.ff.qđ vi aut clā.per Cy.&
alios i.l.ita pudor.C.de adul.& in.l.vnica.C.de in-
offi.do.& in.c.cũ expediat de elec.lib.vi.Sed in ſta-
tuto quod videmus manifeſtè tendere ad correctionē
iuris cōmunis in aliquibus prout eſt iſtud non eſt ab-
ſurdum ſumere argu.à contrario ſenſu etiam vbi re-
peritur contrarium determinatum à iure cōmuni,dũ-
modo non ab alio ſtatuto,Nā poſtꝗ̄ videmus tende-
re ad correctionem iuris communis,credendum eſt ꝙ
in caſu de quo dubitatur etiā velit corrigere ſi mēs &
verba ſtatuti ad hoc adaptentur.argu.ff.de leg.i.l.ab
omnibus.Et pro hoc facit quod notat Bal.in.l.maxi
mum vitium.in pe.co.ver.vlterius quęritur.C.de li
be.pręt.ibi dũ dicit.Nam dictũ ſtatutũ habet ſe ad ius
commune derogatiuè,& iſta vr̄ bona & ſolennis re-
ſponſio per quam ſaluatur Cyn.in qōne de ſtatuto
florentino,& etiam Bald.in.l.conuenticulam.C.de
epiſco.& cleri.quia licet de iure reperiatur determina
tum ꝙ fœmina ſucedat &c.ſi extat maſculus,non ta
men reperiatur determinatum ab aliquo ſtatuto florē
191 tino,& etiam Bald.in.d.l.conuenti.† Et ideo po-
tuit ibi ſumi regula à ſenſu contrario dũ dicit ꝙ ſucce
dat fœmina nō extāte maſculo,ergo ipſo extante non
ſuccedat,ſed ſi per aliud ſtatutum nō reperiretur deter-
minatum contrarium,ſcilicet quod ſuccedat cum ma
ſculo,tale argumen.non fuiſſet ſumendum per illud
ſtatutum quod corrigeretur ſecundum doctrinam &
theoricam quam docto.tradunt in.l.conuenticulam.
& in.l.ij.de condi.inſer.Et ſic tollitur contrarietas q̃
videtur reſultare inter ea quæ notat Bald.in.d.l.con-
uenti.& in.d.l.ij.& in.l.apud antiquos.C.de furt.
Non ob.ꝙ non admittatur interpretatio in ſtatutis,

quia eſt verū in extrinſeca & quæ non poteſt colligi ex verbis in ſtatuto prolatis. Secus ſi ex illis poteſt colligi. ff. de conditio. &, demon. l. in his. & per Bald. in
192 l. iij. C. de libe. prçte &c. †Nunc autem quæro qd ſi ſtatutū dicat ꝙ filia fœmina excludatur & deueniat illa hæreditas ad illos de ſobole defuncti. Quæro q continęantur appella. ſobolis. Bal. in. l. fi. C. de bo. ꝓſcrip. dicit ꝙ ſoboles regulariter importat idem ꝙ nomen liberi, & ſic venirent deſcendentes tam per lineā maſculinā ꝗ̄ fœmininam. facit. l. i. & iij. C. de natu. libe. vbi probatur ꝙ ſub tali nomine veniunt etiā legitimati per oblationem curię, & fortius per ingreſſum monaſterij, vt per Bal. in. l. i. eo. tit. In caſu tamen noſtro quia excluditur fœmina videntur excludi fortius deſcendētes ex ea per notata per Bal. in. d. l. maximum
193 viciū. & ī. plenè dixi. †Qui autē contineantur appella progeniei dicendū eſt ꝙ progenies deriuatur à proginio, nis. Nam filię & nepotes non ſunt propriè progenies, qa non ſunt procul geniti, ſed pronepotes & alij inferiores bene ſunt ꝓgenies quaſi procul geniti. et ſic progenies incipit ꝓpriè à pronepotibus, largo tamen modo etiam filius & nepos dicuntur et progenies ſm Bal. In repe. c. ſi pr̄. de teſt. lib. vi. in. l. fi. C. de eman. li
194 be. †Et in ſucceſsiōibus qui prior eſt in gradu potior eſt in ſucceſsione. & in auc. poſt fratres. C. de legi. hę
195 re. †Qn̄ autem ſtatutum diceret ꝙ veniat hr̄ditas in illos de proſapia. vide in. l. ſi qs ex corpore. C. de munerile. lib. xi. & in. l. ne diutius. C. de agri. & cenſi. vbi dr̄ ꝙ eſt generatio vel familia alicuius. veniunt tn̄ de
196 ſcēdētes ſm Io. de pla. in. l. ſi quis ex corpore. i fi. †Appellatione āt generationis veniunt deſcēdentes ꝑ lineā maſculinam ſm Bal. in. d. c. ſi pater. & gl. in. c. ſtatutū ij. de hçreti. lib. vi. & merito, quia qui deſcēdūt ex filia dicuntur deſcendere, & eſſe de generatione parentum ſuorum non de generatione aui materni. inſti. de pat.
197 po. in fi. †Appellatione poſteriorꝫ in inſtitutionibus & ſubſtitutionibus & in hæreditatibus deferendis cōꝓhendūtur tam nati per lineā maſculinā ꝗ̄ fœmininā. l. generaliter. C. de inſti. l. cum acutiſsimi. C. de fideicōmiſ. &c. Et quando dr̄ tibi & poſteris. vide. l. iuriſcōſultus. §. poſteriorum. ff. de grad. & l. his verbis delegatis. iij. In priuilegijs autem compręhenduntur nati ex linea non fœmina. l. vocatio. ff. de mu. & ho. l. i. in fi. ff. de iure immuni. in. c. i. de feudo marchię. Et ꝓcedit hoc ſine dubio, & fortius in pęnalibus & odio
198 ſis, de quo in. c. vbicunꝙ. de hęre. lib. vi. †Appell. autem conſortum qui veniant. vide Bald. in. l. ſi fundum. ff. de cōtrahen. emp. dicētem ꝙ ſm cōem vſum loquendi appellantur omnes illi, qui ſunt ſanguine cōiuncti, in aliquibus tamen locis appellantur etiam ſi non ſunt coniuncti ſanguine, dummodo ſint de eadē
199 caſata. †Appellatio. autem caſatę ex conſuetudine Tuſcię capiuntur hi qui ſunt deſcendentes ex eodē ſti
200 pite. l. fi. in fi. prin. & ibi Bar. ff. ad ſilla. †Illi autem veniunt appellatiōe familię qui veniunt appella. domus, pro quo glo. in. l. i. C. ſi quacunꝙ pręd. po. & in. l. cum vnus in princip. ff. de adimē. leg. & in. l. pronunciatio. §. familię. & ibi Bar. ff. de verbo. ſignifica.
201 †Et appella. illorum de cippo domus veniunt illi tm̄ qui per lineam maſculinam deſcenderunt. facit quod no. in. l. i. §. ſed & ſi ſeruus. ff. de ven. inſpi. vbi dicitur ꝙ per agnatos conſeruatur honor & ipſa domus, eo quia fœminę ipſe non poſſunt eleuare faldam domus & caſatę per glo. in. c. i. §. hoc quoꝙ. qui feudum dare poſſunt & per Ange. in. l. pro hære. ff. de acquiren. hę
202 redi. †Si verò ſtatutum vel teſtator loquatur de illis de gente ſua, qui veniant vide gl. in. l. i. ff. de probatio. vbi dicitur ꝙ veniunt cognati. i. conſanguinei ex latere matris ſm Bal. d. c. ſi pater. Sed ſm alium intellectum ibi etiam veniunt agnati, & ſic ex latere pa
203 tris &c. †Appellatione autem generis compręhenduntur illi qui deſcēdunt per lineam maſculinam, & illi dicuntur eſſe de genere, vt in glo. in. d. l. l. & ē text. in. l. ij. in fi. de iur. immu. ſm Bal. in dicto. c. ſi pater. quod tamen fallit fauore libertatis, quo caſu comprę henduntur etiam deſcendentes per lineam fœmininā. l. i. & ij. ff. de lib. ca. Item compręhenditur frater. l. cū quidam. ff. de interdi. & relega. Item legitimati. l. quoniam. C. de natu. libe. & bal. ibi, non autem compręhēderentur baſtardi ſm Bal. in. l. fi. C. de ver. ſignifica.
204 †Qui autem dicantur de prole dic ꝙ omnes illi q veniunt appellatione liberorū, vt eſt text. in. l. ne diutius. C. de agr. & cenſi. lib. x. Item compręhēduntur
205 legitimati. l. diui. C. de natu. libe. &c. †Quid autē ſi fiat mentio de antiquitate dicit Bal. ꝙ antiquitas idem eſt ꝙ conſanguinitas. l. cum ſimus. de agri. & cenſi. q autem continentur appella. ſuorum & vſꝙ ad quem gradum. vide gl. notabi. in. l. ſi fœmina. C. ad turpil. dicētem ꝙ illi quorum iniuriam quis poteſt proſequi dicuntur ſui. facit glo. inſti. de hęredi. qua. & diffe. § i.
206 †Qui autem contineantur appellatio. domeſticorum dic ꝙ illi q ſunt de familia ſm Bart. in. l. i. ff. ad ſil. notatur. in. c. ij. de verb. ſigni. per gl. inſtitu. de teſta. § i. &
207 in. l. pręſenti. C. de his qui ad eccle. cōfu. †De homine vt ſi quis deceſſerit ſine homine continentur filij maſculi. l. hominis. de verb. ſigni. ſm Bal. in. d. c. ſi pater & ſi dicat ſi deceſſerit ſine natis dic ꝙ continent̄ filij & nepotes. l. natorꝫ. de ver. ſig. Et ſi fiat mētio de neceſſarijs, vt ꝙ bona mea redeāt ad meos neceſſarios vide. l. fi. ff. de iuſt. & iu. in. l. i. ff. de eo q ꝓtutore. vbi ꝓbat̄ ꝙ ſunt agnati, & ſic cōſanguinei ex parte pr̄is. Idē ſi fiat mentio de neceſsitudine, quia hoc verbum idē importat. l. in fideicommiſsi. §. cum pollidius. ff. de vſu. & ſi fiat mentio de propinquis continentur illi qui ſunt vltra liberos licet & ipſi liberi dicantur propinq, vt no. in. l. officiales. C. de epiſ. & cleri. per Cy. in. l. etiam. C. de ſeſt. & no. in. l. i. C. vn̄ vir & vxor. vbi ꝓbat̄ ꝙ appel. proquinquorum non venit maritus vel vxor. nec alij affines ex parte vxoris vel viri, quod inducit ibi bar. & bald. ad ſtatuta ꝙ minores aut mulieres nō poſsint contrahere ſine conſenſu propinquorum vel ad ſtatuta ꝙ cauſę inter propinquos compromittantur vt pręddicti non cōprēhēdantur, ſed veniant alij cō
208 ſanguinei. c. quotiens. in princi. de teſti. †Appellatione autem coniunctorum veniunt etiam affines. l. ſed & hęc. in prin. de procu. Ideo veniunt maritus & vxor. l. manifeſtimi. §. ſin autē. C. de furtis, propriè autem non ſunt affines, ſed prin. affinitatis. l. affinitatis. C. communia de ſucceſ. Non tamen venirent filij ſpurij, vt no. gl. in. c. i. de bap. & bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epiſcopis & cleri. Referens ita Dy. conſuluiſſe. Idem voluit Innocē. in. c. quia nonnulli. de reſcrip. & ibi dicitur quid ſic de filijs naturalibus tantū. de quo per gloſ. in dicta clementina. i. in verbo liberi.
209 †Qui autem veniant appellatio. conſanguineorum dic quòd fratres & illi, qui ſunt ex latere trāſuerſali. d. §. cum pollidius. & l. poſt conſanguineos. ff. de ſuis & legitimis. Adde tamen ꝙ conſanguinei dicuntur omnes qui ſunt nobis ſanguine iuncti. c. non debet. de conſanguini. & affinit. Et ſic etiam venirent illi q ſunt de latere materno, vt per glo. barto. & Ioan. de imol. in. l. cum quidam. § quod dicitur. ff. de acqui. hæredi. dicentes hoc procedere ſecundum communem vſum loquēdi, quia de ꝓpria ſignificatione vocabulij aliud
eſſet

eſſet vt dixi. Et tō ſimpliciter dicebat Io.an.in.c. ſciāt
cuncti de elect.lib.vi.ꝙ ſi cōſtitutio eſſet pœnalis ap
pel.conſanguineorum non includerentur affines, gn
immò dicebat bal.in.l.fin.C.de verb.ſig.ꝙ de ꝓpria
ſignificatione non comprehendentur mater & auia, li
cet ſecus ſit ſm cōem vſum loquendi, qui ꝑferri de-
bet cuicunq; verę & proprię ſignificationi.l.labeo.
cum ſi.ff.de ſupel.leg.&c. Et ſi fiat mētio de affinibus
vide.l.non facilè.§.affines.ff.de gradi.per Bal.in.d.
l.fi.& per eundem in.l.affinitatis C.commu.de ſuc.
& in.l.i.C.vnde vir & vxo.vide tex.in.l.cui torum
§.affinitates.ff.de poſtulan.& in.l.nō ideo.C.de hę-
210 redi.inſt.& per gl.in.d.c.non debet.† Et ſi dicatur ꝙ
deueniat in ſuos parentes cōcludit Bald.in.c.ſi pater
ꝙ de propria ſignificatione comprehenduntur aſcen
dentes vſq; ad tertium gradū per.l.iuriſcōſultus.§.pa-
rentes.ff.de gradi. Sed largè dicendo vel loquēdo cō-
prehenduntur vſq; ad infinitum.l.quicūq;.§ i.ff.de in
211 ius vocan.vide.c.ij.de verb.ſignifi.lib.vi.† Et ſi fiat
mentio de deſcendentibus veniunt tūc illi q veniūt ap
pella.liberorum. Et an tunc veniant ſpurij & natura-
les dic vt.ī.& per doc.in.l.generaliter §.cum autē.C.
de inſti.vide gl.ſing.in.c.ſtatutū.de hęreti.lib.vi.pro
bantem ꝙ in materia non penali vel non odioſa appel
latio.deſcendentium includuntur deſcendentes tam ꝑ
lineam maſculinam ꝙ̄ fœmininam. Secus ſi materia eſ
ſet odioſa, q̄a tunc nō includerent deſcēdentes ꝑ lineā
212 fœmininā.† Et adde ꝙ ſi concederetur priuilegium ali
cui & ſuis deſcendentibus poſteris maſculis & fœmi
nis & ꝙ non comprehenduntur fœminę niſi virgines
aut viduę, nō aūt nupte vt voluit ſingulariter Bart.in
l.quotiens.C.de priui.ſcho.lib.xij. Idem Ludo.de ro.
213 in.l.i.in prin.ff.ad ſille.† Quid autem ſi dicat ꝙ hęre-
ditas redeat ad proximos ſuos, dic ꝙ appellatiōe pro
ximorum comprehenduntur cōſanguinei. imò etiam
comprehēdi poſſet maritus & vxor, vt vr̄ probari in
214 l.cum alienā.C.de leg.† Et ſi dixerit ꝙ eius bona deue
niant ad illos de patrimonio ſuo, dic ꝙ cōprehēdunt
omnes illi qui comprehenderentur appellatione fami-
lię, vt voluit Ang.in.d.l.fi.C.de verb.ſig. Et ſi dixerit
ꝙ bona mea redeant ad illos de caſata mea.concludit
Ioan.de imo.in.l.ex facto §.ſi quis rogatus.ff.ad tre.
in.xiij.col.ꝙ licet hoc vocabulum proprię non ſit ad
inuentum de viro, tamen ſm cōem vſum loquendi in
telligitur de illis de domo ſiue de agnatione. Et ſic con
cludit eſſe dicendum de hoc vocabulo ꝙ qn̄ teſtator
dixit de illis de domo ſua. Et ſi fiat mentio de cognatis
vel agnatis. Concludit Bal.in.d.c.ſi pater ꝙ appellatio
ne agnatorum veniūt cōſanguinei ex latere paterno.l.
215 i.ff.de gradi.† Sed appellatione cognatorum veniunt
conſanguinei ex materno.l.ij.eo.titu.& inſtit.de ſuc.
cogna.per totum. Et ſi per teſtatorem fiat mētio de ſtir
pe ſua.vide tex.ſingularē in.l.ſi quis in ſuo.C.de inof
fi.teſta.per quem dicit ibi Bal.ꝙ intelligitur tantū de
ſuis aſcendentibus, quod non eſſet ſecundum eum, qn̄
huic dictioni adiungeretur nomen quod ſignificat ge-
nerationem ſuam, quod eſt dum dicit teſtator de ſtir-
pe mea progenitis, nam receptio emphiteoſis pro ſe &
alijs de ſtirpe ſua progenitis, intelligitur ſolùm de ſuis
deſcendentibus, quod no. Alibi autem dicebat idem.
bal.in.l.peto §.fratre.ff.de leg.ij.per vnā gl.ibi ꝙ pa
ria ſunt ſi teſtator facit mentionem de ſtipite ſua ſeu de
illis de ſtirpe ſua, ac ſi diceret de illis de domo ſua ſeu
caſata ſua. Et ſic ſequitur ꝙ non venirent cōſanguinei
ex parte matris, quia illi nō venirent de ſtipite ſeu ſtir
pe. Idem tenet Imo.in dicto.§.fratre. Ideo dicebat An
ge.in.d.l.fi.ꝙ ſi teſtator legat ſtipiti domus ſue quod
videtur legaſſe illis de ſtirpe ſua ſicut eſt dictum.ſ.qn̄
teſtator fecit mentionem de illis de cipo domus ſuę ꝗ
oīa ſunt ſingularia & bene mētl. Et vide aliqualiter Pe.
de anch.in.c.vbicunq; de penis lib.vi.& Io.de imo.
216 in.d.§ ſi quis rogatus.† Et ſi dicat ſtatutum vel diſpoſi
tio tibi & nomini, idem eſt ac ſi dictum eſſet de fami-
lia ſm glo.no.in.l.is qui cum plures de lega.iij.facit
de condi.& demon.l.illis & ſic videtur ꝙ non com
prehendat deſcendentes ex fœmina.l. pronunciatio.
217 § familię de verb.ſigni.&c. † Quæro modo ſtante
ſtatuto ꝙ agnati excludant filiam à ſucceſſione inte-
ſtati. An iſti agnati teneantur eam dotare licet ſtatutū
aliud non dicat, & Bal.determinat ꝙ ſic in.l.ſi pater.
C.de doti.promiſ.de quo.ī.in vltima quæſtione.
218 † Sed pone ſtatutum dicit ꝙ filia dotata non ſucce-
dat. Modo pater dotauerat filiam ſed nō erat dotē ſti-
pulatus ſibi & ſuis hæredibus, nunquid hæres teneat
iſtam ſtipulationem remittere mulieri tanꝙ̄ ſit excluſa
à ſucceſſione. & bal.ibi dicit ꝙ ſic, & allegat Iac. de
are.in.l.vxorem.§ pater naturalis de lega.iij.& vltra
bal.hoc ideo eſt, vt non veniat priuauda dote & hæ-
reditate ſimul, & ſic erit conſolidata in perſonam filię
ipſa dos quam ſententiam confirmat do. Lud.de ro.
in.l.ij.ff.ſolu.mat.per text.notabilem in ſimili in.l.ſi
pater pro filia.ff.de colla.dotis, vbi quia filia priua-
tur hæreditate propter dotem dicit tex.eam debere do
219 tem præcipuam habere. † Quæritur etiam an ſtante
dicto ſtatuto ꝙ fœminę excludantur exiſtente maſcu-
lo. An maſculus tranſmittat portionem filię iure ſui-
tatis ſicut ſuam portionem bal.in.l.fi.ff.de acqui. hæ
220 re.& do.Pau.de ca.ibi dicunt ꝙ ſic, † quia idem de-
bet iudicari de appendicijs quod de princip.l.hæres
inſtitutus.§.i.eo.titu.quoniā filia habetur pro mortua
quæ excluditur per ſtatutum.l.i.§.fi.ff.de contratabul.
& ſic tota hęreditas defertur maſculo ac ſi fœmina nō
eſſet in rerum natura.l.ſi necem.§.ſi deportatus de bo.
liber.facit quod notant doc.in.l.i.§.ſciēdū.ff.de ſuis
& legi.& Bal.in.l.ſi quis poſthumos.§.ſi filium.ff.de
li.& poſth. Volunt dicere ꝙ ex eo quia ſtatutum ex-
cludit ſororem debet intelligi de fratre adeunte & acce
ptante, & dicūt eſſe de mente Bar.in.l.ij.§.ſed ſi ſit.ff.
ad tertuli. Sed adde vltra omnes quia de ea parte qua
frater per ſtatutum excludit ſororem, ſi talis frater nō
adeat non videtur illam portionem ſororis tranſmit-
221 tere † quia beneficium ſuitatis ordinatum à iure com
muni non eſt conceſſum fratri ad excluſionem ſororis
vt eam excludat vel eius partē tranſmittat, & ꝓ hoc
dicto caſus videtur quem ipſi non allegant in.l.i.C.
de his qui ante aper.tabu. vbi ideo filius tranſmittit
hæreditatem non aditam beneficio illius.l.ad deſcen
dentes ne poſteritas ſua defraudetur hęreditate & ſuc-
cedant alij fortè ſubſtituti vel coniuncti, vt no.barto.
in.l.i.ff.de vulg.& pup.in quarta.q.princip.in quin
to effectu in verſicu.quinto dubitatur, vbi ſic intelli-
222 git.d.l.i.vbi eſt caſus quòd † tunc beneficio tranſmiſ
ſionis filij tranſmittunt & excludunt ſubſtitutos, qn̄
conſeruatur hęreditas patris in poſteros, aliàs trāſmiſ
ſio non excluderet ſubſtitutum, ſed cū in caſu noſtro
excluderetur iſta ſoror quæ eſt poſtea teſtatoris & ve-
niant collaterales, videtur quòd tranſmiſſioni locus
non ſit, argumē.l.cum acutiſſimi de fideicommiſ.&
l.cum auus de condi.& demon.& ita poteſt eſſe ratio
l.defunctus de legi.hæredi.vt ibi illi ſui non tranſmit
223 tant, ſed veniant ad fratrem defuncti.† Item non eſt
veriſimile quòd hoc caſu ſtatutum velit excludere fi-
liam, quando filius maſculus non adiret, vt prępona
extraneos ipſi mulieri.d.l.cum acutiſſimi &.l.gene-

raliter.§.ſi.de inſti.& ſubſti.& quia ſtatutum defert fi-
lio portionem ſororis ſub nomine naturali filij, non
ſub nomine ſuitatis & ſic non habeat eam hęreditatē
iure ſuitatis non tranſmittat. Eſt enim quoddam irra-
tionabile ꝙ filius maſculus excludat fœminam.l.ma-
ximum vicium de libe.pręte. meritò ius tranſmitten-
di non debet operari hoc caſu, & per hoc videtur ca-
ſus in.l.non pro numero.C.ad officia. intelligendo
eam vt quidam intelligunt, & ideo ibi non fiet tranſ-
miſsio in patrem in quem deberet fieri tranſmiſsio ſi-
cut in deſcendentes per.d.l.apud hoſtes & per.l.i.C.
de his qui ante aper.tabu.in gl.in verb.liberis. Sed di-
cit Iaco.de belui.ꝙ ideo in.d.l.non pro numero, non
tranſmittitur hæreditas ad patrē, quia fratrum exiſtē-
tia impediebat tranſmiſsionem & ſm hoc eſſet ibi ca-
ſus ꝑ bal.ibi.& in.§ in nouiſsimo.nō ꝑſuppoſita illa
opi.pro vera ꝙ qñ minor moritur hæreditate nō agni
ta quòd detur hæredi eius reſtitutio in integrum pro
adeunda hæreditate per.l.qui duos.ff.de rebus du-
bijs &.l. pantonius de acquirenda hæreditate.&.l.ſi
infanti de iure deliberandi, tamen eſt verum ſecun-
dum Baldum. in dicta.l.non pro numero niſi æqui-
tas impediret beneficium reſtitutionis, ſicut in caſu
noſtro per exiſtentiam ſororis.d.l. non pro numero
per exiſtentiam fratrum. Ego tamen Laurus propter
multa teneo contrarium in hoc caſu maximè. Primò
quia cum iſta ſit hęreditas paterna trāſmittit̄ ad quoſ-
cunq; non agnita etiam ſi ſuperſint fratres defuncti &
filij teſtatoris per tex. in.l.non pro numero quem com
communiter doctores intelligunt quòd loquatur in
hæreditate materna quæ licet tranſmittatur ad deſcen-
dentes, non tamen ad aſcendentes. Nec ob.l.apud ho
224 ſtes quia † loquitur in hęreditate paterna q̄ beneficio
ſuitatis tranſmittitur ad quoſcunq;. Vnde intelligen-
do has.ll.ſecundum iſtos intellectus in.d.l.non pro
numero ſi fuiſſet hæreditas, fuiſſet facta tranſmiſsio
ibi ad matrem ſi ſuperfuiſſet, & ſic non obſtante quòd
fuiſſent alij filij teſtatoris quibus videbatur magis debi
ta hæreditas eorum patris quàm matri, nihilominus
cū ad eā matrē fuiſſet facta trāſmiſsio per.d.l.apud ho
225 ſtes. Non ob.ꝙ † filius qui excludit ſororem, ita de-
mum eam excludit ſi hęreditatē agnoſcat aliàs ſi ſibi
non prodeſt, ſorori obeſſe non debet.d.§ ſed ſi ſint.&
l.i.§.ſi pater de coniungen.cum emanci.libe.quia illud
eſt verum vbi non extat alius cui ſucceſsio deuolua-
tur ex conſequentia qui non ſit remotior perſona ex-
cluſa vel ſi ſit remotior ſit in locum perſonę remanen
tis ſurrogatus.l.ij.§.ſed ſi ſit conſanguinea &.l.ægſsi-
mum.&.§.i. Sed ſi ille in quem fit tranſmiſsio ſurroga
tur in locum tranſmittentis, ergo licet tranſmittens
non proficiens ſibi, quia non adiuit tamen non exclu
dit ſororem. quia vadit ad illum qui ſurrogatur in lo-
cum eius, & iſta ſunt de mente Bar.in.l.i.§.penulti.de
contratab. dico etiam quòd cum per tranſmiſsionem
hæreditatis defuncti, reperiatur hęreditas tranſlata in
collaterales, quòd ita cenſebitur tranſlata portio ſoro
ris q̄ ipſi cōpetijſſet, ſi ñ fuiſſet excluſa ſicut illa ſua por
tio quę competebat ipſi tranſmittenti iure proprio. Et
hoc duabus rationibus. Primò ne iſtud ius adeūdi
hæreditatem diuerſo iure cenſeatur, argumen.l.eum q̄
ædes.ff.de vſucap.facit.l.iam hoc iure de vul.& pu-
pilla. Et hoc videtur in ſi.determinare Barto.in.l.ticio
centum.§.ticio genero de condi.& demonſtra.in quæ-
ſtione quæ incipit quid ſi relinquatur pro dote in fine
226 dictæ quæſtiōis.† vbi vult ꝙ ſi legatum ſit pro dote ex
quo debeat rejci iſta conditio tanquā grauamen in legi
tima.l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſta. iſta de

tractio debet fieri de dicto loco nō ſolùm vſq; ad cō-
currentem quantitatem legitimę, ſed etiam in eo quod
eſt vltra legimam, ne tale legatum diuerſo iure cenſea-
tur. Secundo moueor quia hæreditatis aditio non
debet ſcindi ſiue diuidi.l.verbis ciuilibus de vulga.
& pupill.ſecundo reſponſo.&.l.ſecunda de acquiren
da hęreditate. Tertiò quia iſtud ius adeundi erat in
bonis ipſius mortui quod ius vt dixi tranſmittit, fa-
cit.l.bonorum appellatio de verborum ſignificatio.
&.l.item in bonis de acquiren.rer.dominio. Nec ob.
etiam quòd ſtatutum non videtur voluiſſe exclude-
re filiam quia immò cōtrarium. nam patet ꝙ etiā trāſ
uerſales tertij gradus excludebant ipſam filiam, & ex-
cludunt reſeruata tātum eis tertia parte eius quod fuiſ
ſent habituri ab inteſtato. Et ſecundum quod ſtatutum
diſponit videtur etiam ſenſiſſe teſtator, & hoc vult bar
to.in.l.hęredes mei §.cum ita.ff.ad tre.in fi.illius op.
quæ incipit oppono & nunc intro materiam. Nam di
227 cit ꝙ † quando per ſtatutum nepos ex filio maſculo
excluderet filiā vel neptē fœminā teſtōris ꝙ tūc talis ne
pos illas excluderet ex ꝑſumpta volūtate teſtōris q cre-
ditur ſe voluiſſe conformare cum ſtatuto. Iſta enim fi-
lia excluſa debet reputari extranea, quia per excluſio-
nem qua excluderet per ſtatutum perdidit iura ſuitatis.
l.i.§.ſciendū.ff.de ſuis & leg.& ibi Bar. & ꝙ tranſmit
228 tat, probatur quia ſtatuta communiter dicunt ꝙ † ex-
tantibus filijs maſculis ipſa filia fœmina non ſuccedat
ſed iſti ablatiui abſoluti habent vim non ſolùm exclu-
ſionis fœminarum, ſed etiam includunt mares in por
tionem earum.l.ſeruio legato.§ ſi teſtator de leg.i.&.l.
fideicom §.cum eſſet de le.iij. Et ideo iſti maſculi habēt
totum & iſtę fœminę habentur pro mortuis.d.l.i §.ſi
pater de coniungen.cum emancip. libe. Et par eſt exhę-
redatio legis & hominis, & confirmabitur iſta exhęre
datio per aditionem illius in quem eſt facta tranſmiſ-
ſio ex his patet quòd ſit tranſmiſsio in collaterales a-
gnatos vel tertij gradus vel vlterioris ſecūdum quod
ſunt Laurus de Palatijs.

229 Item quæritur nos habemus quòd † ſi filij filię quę
repudiauit hæreditatem paternam cum iuramento iu-
xta capitul. quamuis de pactis libro ſexto fuerint prę-
teriti in teſtamento aui quòd ſi filia mortua ſit viuo
auo poſsint dicere teſtamentum nullum de iure com-
muni quia quodam modo ſubintrant in eius locum.
Secus ſi mortua eſſet poſt mortem patris quo caſu
pactum noceret filijs.l.qui ſuperſtitis.ff.de acquiren-
da hæreditate.& plenè per Baldum in.l.pactum.C.de
collationibus.& per eundem clarius in.l.finali. C. de
230 pactis verſicu. ſed hic incidenter quæritur.† intelligen
do quòd filia quæ iurauit non firmauit contractum,
ſed ſolùm ipſa ſe obligauit, & conſequenter illum con
tractum tranſire fecit ad hæredes cum in dubio iura-
mentum firmet contractum ſecundum communem
opinionem & veram de quo plenè in capitulo cum cō
tingat de iureiurando. & in capitulo quamuis pręalle
gato. An hoc ſit verum quando mater excluditur per
repudiationem vel ſtatutum & Iacob.de belui. diſpu-
tauit hanc quæſtionem, & concluſit quòd aut dos re
dijt ad patrem & filij nō ſunt excluſi à ſucceſsione aut
231 quia † de iure dos redit ad dotantem etiam extantibus
filijs illius matrimonij.l.dos à patre.ff.ſoluto matri-
monio. Aut remanſit pœnes filios ex conſuetudine
vniuerſali de qua ibi notat gloſ. Et tunc filij ſunt exclu
232 ſi quia † quando dos remanet pœnes filios tunc nō ſo
lū filia excluditur propter maſculos, ſed etiā q̄ habuit
dotem & hoc tenuit.d.Pau.de ca.in.d.l.qui ſuperſti-
tis. Fortiter tamen eſt dubitādum cum filia ſit ſubla-
ta de

ta de medio viuo patre vnde ſtatim filij ipſius ſcilicet
nepotes quodammodo aſſumunt primum gradum. l.
poſthumorum. ff. de iniuſto. teſta. Et per conſequens
cum ſint præteriti licet non poſſint dicere teſtamentū
aui nullum tāquam proceſſerit de radice infecta vt in
ſimili dicit Bald. in. l. hi qui ad ciuilia. C. de appel. &
licet debeant dotem matris computare in legitimam.
l. quoniam nouella cum ibi notatis. C. de inof. teſta.
& l. illam & l. aliud. C. de colla. tamen ſi dos non eſſet
ſufficiens ad legitimam poſſet dici ꝙ poſſent agere ad
ſupplementum. l. omnimodam. & l. ſi quando in hn.
iuncta. l. ſi quis filium. C. de inof. teſtamen. &c.

233 Quæro autem hęc ſtatuta communiter dicunt quòd
non ſuccedat mulier extante maſculo ſed quòd dotē
mulier cum eſt in. xij. anno petit à fratribus dotem ſibi
aſſignari poſtquam eſt excluſa à ſucceſſiōe. Dicunt fra
tres quando tu contraxeris matrimonium aſſignabi-
mus tibi dotem quia dos non poteſt eſſe ſine matrimo
nio. l. iij. ff. de iure do. l. fi. C. de dona. ante nupt. Di-
cit mulier. ego volo ꝙ interim mihi augeatur.

Quæritur quid iuris Barto. in. l. ticio. §. fi. de cōdi. &
demon. dicit quòd ſuper hac quęſtione eſt dicendum
234 † An dies petendi dotē ſit dies nuptiarum vel dies ęta
tis nuptiarum. Et reſpondetur quòd relictum dotis in
vltima voluntate factum maiori intelligitur relictum
in die feſtiuitatis nuptiarum quando contrahitur ma-
trimonium per verba de præſenti poſito quòd ad do
mum viri non ſit transducta eo. ti. l. ſi cū fuerit & ibi
nota. Si verò relinquitur minori tunc requirunt duo
ſcilicet quòd veniat ad ætatem legitimam & ꝙ nup-
tię contrahantur eodem. titu. l. ſi cum fuerint hæc cō-
ditio. & l. ſi pupillę. ff. quando dies legati cedat &c.
Et prædicta dicit vera ipſe quando relinquitur ꝓ do
te & in tempus nuptiarum. Sed quando relinquitur mu
lieri pro ſe maritanda vel ad ſe maritandam tunc ſi re
linqueretur pupillę. & idem eſſe quia non poſſet ante
tēpus legitimę ætatis. Nam requiritur quòd inſtet cā
ꝓpter quàm relinquitur. l. nec ſemel. §. ſi inhabitum.
ff. quando dies legati ce. & l. ante penul. §. i. de lega. ij.
Sed ſi ad ętatem nubilem mulier peruenerit tunc petet
dotem pręſtita cautiōe de nubendo ratio enim hoc re
quirit ꝙ nuptię contrahantur. Nā ante cōtractas nup
tias mulieris expenſę neceſſariæ non poſſent fieri pro
ea maritanda, & hoc verbo℞ ſignificatio demonſtrat
l. ſecunda in fin. de condi. & demon. Sed idem Bart.
in ſuo conſilio mihi. xvij. quod incipit vbertus lega-
235 uit. † Quærit ſi pater legauit filiæ ſuæ centum ꝓ dote
an debeatur dictum legatum incōtinenti an expectari
debeat nubilis ætas. Et dicit quòd iſta quæſtio multū
pendet ex forma ſtatutorum diſponentium quòd filię
ſint dotibus contentę. Et ſi dicta ſtatuta videātur di-
cit ipſe quòd nō ideo poſſet dari verum reſponſum.
Tñ de iure communi loquendo conſtat quòd quate-
nus dicta dos eſt relicta vſq; ad legitimam portiōem
tunc dicta dos poſſet peti incōtinenti abſq; aliqua di
latione. l. quoniam in prioribus. C. de inof. teſtamen.
In eo verò quòd eſſet vltra legitimam, aduertendum ē
dicit ipſe quòd aliud eſt ſecundum propriam ſignifi-
cationem vocabuli de iure communi ſcripto, aliud
ſecundum communem vſum loquendi ꝙ in ciuitate
eſſe conſueuit. Nam cum de iure dos non poteſt eſſe ſi
236 ne matrimonio. vt. ſ. dixi † legatū ſiue diſpoſitio do-
tis habet conditionē ſiue diē nuptia℞. C. de nup. l. ſan
cimus. ff. de iure dot. l. ſtipulationem. Sic debet intel-
ligi. l. ticio §. finali. præallegata, licet quidam illū tex.
aliter intelligant.

Et hoc dicit ipſe probari expreſſè in auctentica niſi
rogati. C. ad trebellia. & in corpore vnde ſumitur vbi
expreſſè patet quòd relictum nomine dotis in ſe ha-
237 bet conditiōem nuptiarum. † Verùm eſt tamen quòd
vſus loquēdi aliter ſe habet in quibuſdam partibus,
& cum illud ſit facti debet probari, quia facta non ꝑ-
ſumuntur. l. in bello. §. facta. ff. de capti. In quibuſdā
enim ciuitatibus dos dicitur eſſe patrimonium mulie
ris etiam nō nuptę vt cum dicimus talis mulier habet
bonam dotem licet ſit puella virgo vel vidua. Et ſic
dicimus de ingreſſa monaſterium. Talis domina
dedit monaſterio bonam dotem. Et ſimilia ſecundum
quem communem vſum loquendi debemus verba in
telligere. l. librorum. §. quod tamen caſſius de legatis
tertio. & l. cum delanionis §. aſinam. de fun. inſtru. l.
labeo de ſuppelle. leg. & l. & alphenus. & l. in vulga
ri. ff. de verborū ſignificatio. vnde ſi appareat talem
modum loquendi eſſe in ciuitate dicemus legatum ſi-
ue diſpoſitionē de dote non eſſe conditionale & poſ-
ſe incontinenti peti Bal. nota. in dicta. l. ſancimus di-
cit quòd Barto. in. l. qui habebat. ff. de vulga. & pu-
pilla. tenet quòd nō debeat expectari tempus nubilis
ætatis. Super quo paſſu vide etiam Bal. in. l. cum mo
ra. C. de tranſactioni. & in. l. generalem. C. de epiſ. &
cleri. & gloſſ. in. l. cum plures §. penul. de adminiſtr.
tutorum. & Cyn. in dicta. l. ſancimus. Scias etiā ꝙ
Alberi. in lege qui negociationem. §. pupillo de admi-
niſtra. tut. format quæſtionem ſimilem. dicit enim ip
238 ſe † pone quòd pater non habeat neceſſe inſtituere fi-
liam. Sed ſufficit quādo habet maſculum quòd relin
quat filiæ quantitatem congruam nomine dotis quā
habere debeat tempore nuptiarum. Quid faciet tu-
tor iſtius filiæ nunquid ſtatim ſeparabit portionem fi
liæ à portione filij vt exinde eam alat, vel illam dotē
ad lucrum poſſit dare vel aliter locare pro vtilitate
puellæ. An verò alet puellā de bonis filij & ſic fra-
tris ipſius puellę vt tempore nuptiarum habeat inte-
gram ſummam ſibi relictam. Et dicit ipſe Alberi.
quòd non eſt dubium quòd tutor poterit hanc ſecun
dam viam eligere quia dicit eſſe caſum in lege qui filiū
ff. vbi pupillus educa. debeat. Sed quid ſi vellet eli
gere primam viam nunquid ſtatim petere poterit par-
tem filiæ & eam ſeparare à bonis pupilli ex hoc §. vide
tur quòd ſic dicit Albericus, ſi nihil erit dictum de
tempore nuptiarum ibi. Et ideo dicit quòd aliqui di-
cunt quòd ſi teſtator reliquit in tempore nuptiarum fi
liæ quòd ſtandum ſit ordinationi teſtatoris, Demum
adueniente ætate nubili ſeparari debeat à patrimonio
pupilla & non ante & dicit videri expreſſum. ff. quan
do dies lega. ce. l. penul. iuncta illa. l. ſancimus. C. de
nup. ſecundum Rayne. pro hoc etiam facit iſte titulꝰ
maximè. l. nec ſemel §. ſi in habitatione. & l. nec nūmis.
§. finali. ff. de alimen. lega. & ff. de iure dotium lege ta-
li ſtipulatione.

In contrarium quòd ſtatim peti poſſit videtur expreſ
ſum. ff. de conditione & demonſtratio. l. ticio §. finali
verſiculo ſed cum ante nuptias. Sed dicit quòd Ry-
card. malumbra, qui hanc quæſtionem pleniſſimè diſ
putauit tenuit quòd portio filiæ ſtatim non expectatis
nuptijs peti poſſit cum iſta dos ſuccedat loco bono-
rum ſubſidij. l. legitimę cui non poteſt adijci con-
ditio vel grauamen. C. de inofficioſo teſtamento lege
quoniam.

239 Vltimò quæro ſi filia quę de iure communi ſucce-
dit & eſt ſua patri. l. maximum vitium cum ſit ex-
cluſa à tali ſtatuto extante maſculo vtrum maſculus
habens partem ſororis illam tranſmittat ad quoſcūq;
prout regulariter ſuus tranſmittit ſecundum cōmunē

opin. de qua in. l. apud hoſtes. C. de ſuis & le. in. l. vẽ
tre. ff. de acqui. hære. & in. l. ex militari. §. fin. de teſta.
milita. Et videtur ꝙ non, quia illa filia cuius erat ta-
lis portio erat talis perſona quæ non erat ſua patri, q̃a
deſierat eſſe ſua propter excluſionem ſtatuti vt ſingu-
lariter dixit Barto. in. l. i. § ſciendum de ſuis & legiti.
240 † Et quia ſi de benignitate fratrum illa hæreditas con
cederetur filię excluſæ ex ſtatuto, talis hęreditas niſi ꝑ
eam adeatur non tranſmitteretur per dictam rationẽ
ſecundum Ludo. de Roma. in. l. ventre. qui dicit hãc
eſſe ſingularem limitationem & nouam ad regulã ꝙ
hęreditas non adita non tranſmittatur de qua in. l. qm
241 ſororem. C. de iure delibe. † ergo idem debet eſſe cõ
uerſo in ipſo filio, licet ſit ſuus, quia illa portio ſoro-
ris quæ ſibi defertur prouenit à perſona non ſua. Sed
dicit dictus domi. Ludo. hanc eſſe notabilem dubita-
tionem & eã neminem tangere excepto Bald. in. quo-
dã ſuo conſi. quòd incipit. In chriſti nomine factum
proponitur. Quidam nomine &c. qui dicit primò vi
deri hanc portionem filiæ non aditam tranſmitti eo
quia defertur ipſis filijs hæreditas ſub nomine natura
li non ſuitatis. l. cum ratio de bo. damn. ergo &c. l. le
gatum. ff. de cap. dimi. do. Lud. addit idem videri di
cendum quòd dictum ſtatutum quod excludit fœmi
nas debet intelligi ipſis maſculis hæreditatem volen-
tibus aliter fœmina ſuccedet ſecundum Barto. in. l. ij.
§ ſed ſi ſini. ff. ad tertu. ſed cum dicti maſculi abſtinue-
rint, nec vnquam ſe immiſcuerint dictę portioni vi-
dentur pariter noluiſſe ſororem excluſam hæredibus
extraneis anteponere & eam ſibi ſucceſſuram. C. de fi
deicommiſ. l. cum acutiſſimi. l. cum auus. ff. de con-
242 ditio. & demonſtratio. † Secundò quia eſſet abſur-
dum videri quem pro parte eſſe ſuum hæredem pro ꝑ
te non. ff. de cõditio. & demonſtra. l. ticia ſi non nup-
ſerit. Et vna & eadem res non debet diuerſo iure cen-
ſeri. c. tua nos de deci. l. eum qui edem. ff. de vſucap.
Item quia dicta portio filijs prædictis delata videtur
eſſe portio accreſcens ei quàm primò iure habent. &
ſic hiſdem regulis debet terminari ad hoc. l. ſi ex toto
de legatis primo & . l. inter ſocerum §. cũ inter de pac.
dota. l. etiam. C. de iure dotium Ita etiam determinat
idem Bald. dictis rationibus in dicto conſilio quòd ẽ
notabile & menti tenendum ſecundum domi. Ludo.
quia accidit ſepiſſimè in facto. Adde ad eos ꝙ idem
Ludo. notat in. l. apud iulianum §. idem iulianus. ff.
ad trebel. vbi poſuit plures effectus ſuitatis. Et inter
243 cæteros dicit quòd † ſicut filius ſuus tranſmittit vi-
gore ſuitatis. Ita etiam ſubſtitutus fratri pupillariter,
quia quos poſſum mihi neceſſarios facere eoſdem ẽt
poſſum filio meo pupillo. l. ſed ſi plures. §. quos poſ-
ſum de vulga. & pupil. Et dicit etiam dictum Angel.
in. l. iij. §. aperturę de hære. inſti. Sed tu dic quòd bar.
etiam dixit in. l. ſecunda in fin. de vulga. & pupilla.
Et hęc pro iſta parte. In cõtrariam verò partem primò
dicit do. Lud. deciſionem Bald. primò eſſe ſatis dubi
tabilem quoniam dicta portio defertur filio beneficio
ſtatuti non ſuitatis, vnde cum ſuitas ſit fundamentũ
ipſius tranſmiſſionis hęreditatis non aditę. l. ſi fratres
de iure delibe. & in. d. l. ventre. Per conſequens di-
camus hũc filium dictam portionem non tranſmitte
re quia ad eam non vocatur filius vt filius ſed ex præ
dicto beneficio. Et hoc dictum videtur multò minus
poſſe procedere ſi prædictum ſtatutum factum foret
ab his q̃ habent poteſtatem prætoris vt eſt marchio
epiſcopus & ſimiles de quibus in capitulo fina. de of.
delega. per Barto. in lege ſecunda in princip. de verb.
244 obligationib. & in. l. fina. ff. de pœnis. † Tali enim
caſu cum prętor ſeu ſimiles non poſſent quem ipſo iu
re abſq; aditione hæredem facere inſti. de bono. poſ.
§. quos autem tum etiam quia ipſe ſuitatẽ obruit quæ
eſt ipſa res tranſmiſſionis fundamentum inſti. de hę-
re. quali. et diff. § is qui tranſmittit & . l. neceſſariũ de
acquiren. hęredita. videtur talem beneficio ipſius ſta-
tuti prętorij adijcientis portionẽ admiſſum abſq; adi-
tione non tranſmittere vt in ſimili videmus de bono
rum poſſeſſione vnde liberi quæ conceſſa liberis à p̄-
tore ad hęredes non agnita non tranſmittitur. l. ſi mu
nicipali. C. qui admit.
In contrarium tamen & ſic ꝓ prima parte dicit Lu-
do. quem mouet gloſ. ibi dicens. l. vnicam. C. de hijs
qui ante aper. tabu. prouidentem vt deſcendentes hæ
reditatem non aditam ad alios deſcendentes tranſmit
tant habere etiam locum in bono. poſſ. à prętore cõ-
ceſſa vt hęc etiã non agnita ad deſcendentes tranſmit
tatur quàm glo. dicit domi. Lud. notabilem eſſe et mẽ
ti tenendam ad extẽſiõem. d. l. vnicę. Dicit autem co
245 gitate ſuper. d. Bald. † Adde vltra omnes rationes ꝙ
frater tranſmittat ratione ſuitatis in totum licet exclu
ſa ſorore. primo. d. l. eum qui ædes ex cauſa æquali-
tatis ſeruandę ag. l. hęreditatẽ. & . l. q̃uis. C. de impu.
246 & . l. iam hoc iure de vul. & pu. † Item quia vbi fit
vnio duorũ potentius inſpicit & trahit ad ſe minus
potens iuxta not. ꝑ Bar. in. l. i. de le. i. in. l. ij. cõmunia
de lega. in. l. i § cohæredem. ff. ad. l. falcidi. facit. l. quę
ritur. ff. de ſta. ho. & quod legitur in capitulo. æqua.
de conſe. eccle. vnde portio filij quę ſibi defertur de iu
re communi & ei accreſcit portio filij per ſtatutum &
ſic per ius ſpeciale.
Item ne pro parte ſit ſuus & pro parte non argu. l. ſi
pariter in fi. ff. de libe. ca. & quod not. in capitu. cum
inhibitio de clan. deſpon.
247 Item quia in tranſmiſſione non debet conſiderari
quo iure deferatur. Sed ſolùm an filius tranſmittẽs ſit
ſuus. Itẽ quia ex forma ſtatuti ſoror eſt facta inſuc-
ceſſibilis. Item quia ſi diceremus fratrem non tranſ
mittere pro parte ſororis iam ſoror non veniret, quia
vbi quis venit ad lucrum de iure ſpeciali & exclude-
retur etiam ex facto ſuo vt conſequenter veniret fiſ-
cus. l. prima in fine cum gloſ. de ſucceſ. edicto. Et ta
men non poſſet opponi de iure fiſci. l. hijs conſequẽ
ter & ibi gloſſ. ff. fami. herciſcun.
Item quia in poteſtate legis & poteſtate ſtatuti pro-
248 cedit. vt no. Bal. in. l. i. de ſum. tri. † Item q̃a repudia-
tio lapſu temporis. & hominis excluſio paruificant.
l. i. §. ſciendum de ſuc. edic. & in. l. ſi quis filiũ in fi. de
inof. teſt. & in. l. ſcimus. in fi. e. ti. et. l. bonorũ. ff. rẽ ra.
ha. & . l. i. & . iij. C. qui admit. vt not. in. l. ij. C. vñ le
gi. Sed ſi repudiaret & excluderetur ipſe quo caſu ac-
creſcit & continuaret p̄s ſororis cũ parte fratris ſine
dubio trãſmitteret totã ꝑ nota. in. d. l. ſi fr̃es & in. d.
l. vẽtre & in. l. vnica. C. quando nõ pe. par. ergo &c.
249 Quid autem ſi dicat ſtatutum ꝙ filia non ſuccedat
an hęredes patris illam teneãtur dotare bar. ꝙ ſic i. l.
ſi marito. §. ſi voluntate. & . l. poſt dotẽ. ff. ſol. ma. &
bal. in. l. fi. C. de do. ꝓmiſ. & do. Lu. de ro. in. l. i. ff.
ſol. ma. probat eſſe verum quia etiam tenentur alimẽ
ta præſtare. l. ſi quis à liberis. §. idem reſpondit ita. ff.
de lib. agno. Sed quid de patruo. dic ꝙ non reperitur
lege cautũ quidã allegant leges quę nihil faciunt.
250 Commodiſſimè quæſitũ eſt vtrum filia excluſa à
ſtatuto p̄dicto poſſit ſimul cũ maſculis venire ad em
phyteoſim receptã per patrem pro ſe & filijs. Et bart.
in ſuo conſi. quod incipit do. Iacobus mihi ſecundũ
ordinẽ meũ. ccxxviij. dicit ꝙ ſic. & allegat ſpe. de lo-
ca. §.

ca §.nũc aliqua ver. lxxviij.et dicit bar.ꝙ licet arguat
ſpe.p et contra non bñ ſe firmat ſed veritas eſt ꝙ rema
net ſibi ius petendi ex vigore ſtipitis paternæ partem
ſuam,& hoc tam ex impotentia patris. Cum.n. filiꝰ
non habeat vt hæres diſpoſitiõ patris per hoc nõ va
let per.c.i.in princi.de ſucceſ.feu.Et ſpec. dicit ſimilẽ
emphyteoſim & feudum eſſe.Idem dicit videri in ac
tione de dote,quæ quæritur filiæ ex diſpoſitione pa-
terna quòd ius pater minuere non poteſt niſi ex eo ꝙ
ſibi vltra de bonis ſuis reliquit.l.ſi cum dotem.§.ſi pa
251 ter ſolu.ma. †Item poſito quòd pater poſſit filiam
per diſpoſitionem ſuam priuare de iure communi vl-
tra legitimam & etiã in legitima vigore dicti ſtatuti,
tamen ſi pater iuſſit filiam eſſe contentam certa quan
titate,hæc verba non important.debuiſſet enim pater
hoc exprimere ſi volebat ꝙ apud ſolũ maſcu. remane
rent iura emphyteotica.nã pater poteſt vni ex filijs aſ
ſignare libertum,tamen ſi vnũ ex filijs inſtituit in por
tione magna alium in modica propter inſtitutionem
ex modica non expellitur quin æqualiter cum alijs ad
mittatur.l.vt iureiur.§.ſi liber.de bo.li. item ſufficit fi
lium ex quacũq; parte etiam modiciſſima inſtitutum
eſſe ad hoc vt iuſpatronatus conſeruetur ſibi.l. ſi ex
modica.§.ſi filius de bo.lib. Nam prędicta verba in-
telliguntur ꝙ ſtet contenta & quòd plus petere nõ poſ
ſit de bonis defuncti.ſ.iure hęreditario, ſed p hoc nõ
priuatur iure quod habet tanquam filia. Non obſt.l.
fœminę de ſecundis nup.quia ibi iure non cogitur fi-
lijs reſeruare vigore alicuius cõuentionis habitę cum
alio ſed ex diſpoſitione illius legis quæ ſic expreſſè diſ
ponit vt iure poſſit vnum ex filijs eligere. Sed in caſu
noſtro eligendo vnum ex filijs veniret cõtra cõuentio
nem cum alio habitam.Non ob.ꝙ pater non ſoluen
do canonem poſſit priuare filium iure emphyteotico
quia hoc eſt ex natura contractus celebrati à princi-
pio & in hoc non offenditur legis conuentio, ſed eli-
gendo vnum bene offenderetur conuentio quæ voluit
filios æqualiter admitti. Iuxta prædicta formandam.
252 q. cenſeo †ſtatuto cauetur ꝙ filia dotata à patre non
ſuccedat, modo cõtingit ꝙ ticius deceſſit relicta poſt
huma in vtero. Ita ꝙ eam dotare non potuit vel reli-
cto infante vel relicta filia fœmina furioſa nunquid
fratres hæredes vniuerſales dotando excludant eam.
videtur quòd ſic,quia nil poteſt imputari patri,& ga
quod tranſit ad hæredem quando eſt ex cauſa onero
ſa vt notaſ in.l.ij.de pac.inter empto.& not. Bald.in
l.diem proferre §. ſi hæredis.ff.de arbi. licet ſecus quã
do eſt ex cauſa lucratiua.i.à teſtatore de conditio. &
demonſtratio.nam ſtatutum habet intellectum ꝙ do-
tetur & per hoc incipit à præcedenti diſpoſitione. er-
go conditio annexa ad effectum conditionis tranſit
ad hęredem.Item non ſtetit per patrem argu.l.vtrum.
ff.de conditio.inſtitu.Contrarium determinat Bal.in
l.ſi plures in antepe.colum.C.de condi.inſer.quia ille
caſus eſt obmiſſus à ſtatuto. ergo relinquitur diſpoſi
tioni iuris communis quod eſt verius dicit ipſe & alia
quædam etiam dicit circa hoc ſtatutum quæ vide.
253 † Circa prædicta quæritur quid ſi iudęus mori-
tur ab inteſtato relictis filijs maſculis & fœminis vtrũ
fœminę pariter ſuccedant cum maſculis, dubium fa-
cit illud quod legitur numeri in capitu.xxxvij. quod
incipit acceſſerunt in verſi. ſi homo tñ mortuus fuerit
abſq; filio ad filiam eius tranſibit hęreditas. Si filiam
non habuit habebit ſucceſſores eius fratres, ꝙ ſi fra-
tres non habuit dabitis hæreditatem fratribus patris
eius. Si autẽ nec patruos habuit dabitur hęreditas hijs
254 qui eis proximi ſint. †.Ex quibus verbis patet quòd
lex iſta moſayca diſcrepat à iure ciuili & canonico in
duobus. Primò quia ſecundum ius ciuile prima cã
ſucceſſionis eſt liberorum non facta differentia ſexus.
l.maximum vitium.C.de libe.pręte. Sed iſta moſay-
ca vult filiam fœminam ita demum admitti ſi maſcu
lus non extat.

Secundò diſcrepat quia de iure ciuili ſecunda cauſa
eſt aſcendentium cum quibus ſuccedunt fratres & ſo
rores vtrinq; coniũcti vt in auctenti.de hęr.quę ab in
teſta.defe.in.§.primo & ſecundo columna.ix.ſed ſecũ
dum iſtam.l. moſaycã ſolum fratres admittuntur &
non aſcendẽtes. videtur ergo quòd ſoli maſculi ,quia
iudęi vtuntur lege moſayca & illa ligantur.xiv. diſt.
255 qui ſynceras iudęi. †Et ſic videtur poſſe dici quòd
illud ius veteris teſtamenti datum iudęis per moyſen.
vij.diſtinc.moyſes. Sit ius ciuile proprium hebręorũ
ſuprà diuina conſtitutum.i.diſti. ius ciuile. Et ſic quo
ad eos præferatur iuri communi romanorum in .l.
omnes populi.ff.de iuſti.& iur.in.l. de quibus.ff.de
256 legi.†Pręterea ius legitimarum hæreditatum videtur
ſolùm ad romanos ſpectare non ad alios de quo ta-
men dic vt habetur .i.diſtin. ius quiritum pro quo fa
cit quod no.glo.in.l.prima.ff.de acquiren.re.do.&
tex.inſti.de vſu.& ha §.fina.pro quo etiam poteſt ad-
duci quia iudęi non humanis, ſed diuinis conſtitutio
nibus ſubijciuntur.xij.diſti. omnia .ea.diſtin. ſi ſolus
Chriſtus cum ibi no. Et iſtã partem firmat Cal. titi.
de teſt.& in.ccc.conſilio quia iſta.l.moſayca data fuit
iudęis & eccleſia illos tollerat, & papa & imperator
patiuntur vt inter ſe legem ſuã ſeruent, ergo ſecundũ
illam legem debent ſuccedere. Et pro hoc adducit tex
in.l.iudęos ad fin.C.eodem. vbi litera dicit amiſſuri
ſine dubio permiſſa niſi ab illicitis ſe compeſcuerint.
257 †Nam ex illo text.datur intelligi quòd lex ſua con
tra ipſos ſeruari debet niſi in eis quæ eis ſunt prohibi
ta.præterea lex moſayca eſt ſpecialis iudęorum igitur
inter eos derogat.l.generali & communi ſicut ſpecies
generi in regula generi per ſpeciem de regulis iuris li-
bro ſexto, pro quo etiam adducitur illud quòd ſcri-
bitur in euangelio ſecundum legem noſtram debet
mori,quaſi dicat lex noſtra debet nobis ſeruari. Nec
obſtat.l.nemo.l.iudęi romano.l.nullus.C.e.cum ſi-
milibus in quibus dicitur legem ciuilem ſeruandam ,
quia fateor in his quæ ſunt iudęis expreſſè prohibita
ſed in his in quibus.l.ciuilis nõ derogat tunc ſi eſt quę
ſtio inter iudęum & chriſtianum ſeruatur.l.cõmunis.
Et ſic lex chriſtiana, ſed ſi eſt quæſtio inter iudęos tunc
ſeruatur lex eorum ſpecialis diſponens ſuper illo caſu
vt ſicut inter chriſtianos primò ſeruãtur eorum ſtatu-
ta deinde lex communis. Ita iter iudęos primò debet
ſeruari lex moſayca, deinde recurrendum eſt ad ius cõ
mune. & ita debet intelligi.l.iudęi cum ſimilib.

In contrarium poſſet adduci quia illa quæ ſcripta
ſunt in veteri teſtamento non ligant in nouo nec aliter
ſunt ſeruanda, niſi ſint in nouo repetita vt nota. ſuprà
diſtinctio. hijs itaq; reſpondetur.

Et ſolet notari per Modernos qui allegant. Tho-
mam de aquino in capitulo finali, de conſuetu.in lege
ſtipul.hoc modo concepta.ff.de verborum obligatio
nibus . niſi dicas iſtud verum inter chriſtianos vel iu
dęũ & chriſtianum, ſecus inter iudęos.

Præterea iudęi poſt aduentum chriſti perdiderũt om
nia priuilegia & omnes immunitates.l. iuſſio.C.eo.
vbi dicit Angel.quòd illa.l.bene ſeruatur in terris ec-
cleſiæ in quibus iudęi magnam ſoluunt collectã po-
terit ergo in terminis quæſtionis noſtræ dicere filia fœ
mina maſculo illud priuilegium prælationis ibi da-

tum per.l.moſaycā eſt renouatū per.l.iuſſio.C.eo.Ex
258 quibus videtur poſſe inferri ꝙ † ſtatuta quæ cōiter
ſunt per Italiam diſponētia ꝙ ſtantibus maſculis fœ-
minæ non ſuccedant.ligare debeant iudęos habitātes
in loco ſuo, vbi ſunt talia ſtatuta, quia per talia ſtatu
ta reponuntur in diſpoſitione legis moſaicę & iſte re-
ditus ad legē antiquam eſt cōmendabilis in.l.lege.C.
259 de legi.hære.† Et quia iudęi dicuntur eſſe de eodem
populo & corpore ipſius trinitatis ꝗuis non dicant
eſſe de corpore ſpirituali in.l.chriſtianis .C.de paga.
ritu tollen. Sunt ergo de maſſa & ciuitatē faciunt ma
gis populoſam vt ꝓbat text. in auc. de quæſtore poſt
prin.ibi ciuitas noſtra populoſa eſt turbis diuerſorū
hominum colla.vi.Et facit ꝙ per illum tex. dicit Bal.
in.c.i.de forma fidelitatis. Vltimò ad hoc adde ꝙ.l.
moſayca videtur differre à lege ciuili & communi ēt
260 in ſucceſſione ex teſtō quia † de iure ciuili & canoni-
co error in corpore vitiat inſtitutionem. Et ideo ſi te-
ſtator volebat inſtituere ticium & inſtituit ſeium neu-
ter erit hæres.l.quotiens.ff.de hęre.Inſti.per quam.l.
dixit ibi glo.i.ꝙ nec Eſau. nec Iacob debuit eſſe hę-
res prout habetur numeri.xxvij.Sed do.Io. de imol.
ibi dicit ꝙ inſtitutio facta de Iacob.fuit valida dupli-
ci de cauſa.Primò quia Iſaac pater ſuus nō fuit omni
no errans ſed dubitans, vñ dixit vox quidē vox Ia-
cob eſt ſed manus ſunt Eſau, q̄a ſenſit manus illas pi-
loſas ꝑꝑ pellem alligatam ad manus. Et in illa titubā
tione & dubitatione elegit ipſum Iacob inſtituere.

Secundò quia poſtea ſuperuenit Eſau, & certificat⁹
fuit ꝙ ille q̄ venerat ante Eſau, fuerat Iacob & appro
bauit benedixit ei & erit benedictus numeri.xxvij. vt
261 ibi per eum. † Et ſcias ꝙ bar.dixit in.l.Iudęi.C.de
iudęis ꝙ iudęi poſſunt ſtatuere cōtra ius cōe vt hic in
verſi.præter vos & hoc quando ipſi ſtatuerent ex cā
& ita tenet barto. Non ob.not.xij.diſtin. omnium in
fi.qm̄ ibi loquitur de ſuperſtitioſis conſtitutionibus q̄
bus vtebantur olim iudęi inhærentes conſtitutionib⁹
ſcribarum & phariſeorum.c.ſi ſolus chriſtus.viij.di
ſtin.& ita tenet Archidi.in.d.c.omnium in verſi.prę
ſumptiōibus.& ꝙ poſſint ſtatuere contra ius cōe vbi
non ſunt ſuperſtitiones eſt tex.hic. Solū enim repro-
262 bantur iure ciuili eorum leges circa † matrimonia vt
non contrahant ſecundum leges eorum ſed ſecūdum
l.cōem.l.nemo la prima.C.eo. Ergo in alijs remanēt
ꝙ poſſit ſtatuere quia exceptio firmat regulam in non
exceptuatis vt in.c.in noſtra de ſepul.quia ꝙ poſſint
vt alij populi etiam contra ius commune legem con-
dere iſtud eſt ſecundum diſpoſitionem iuris commu-
nis.l.omnes de iuſti. & iu. vnde ſi ē facta exceptio in
matrimonijs ꝙ non poſſint ſtatuere contra, in alijs re
manet ius cōe vt poſſint & maximè quando conſue
tudo hebręorum longiſſimo tp̄e ſic fuit, habent .n.
iudęi omnia quæ ſunt ciuium romanorum.l.iudęis.
263 C.de iudęis, † & ꝙ populi ſubditi romāo impio poſ
ſunt condere leges & introducere conſuetudines, de
hoc videtur tex.in.c.ſicut iudęi eo. tit.ibi aut eorum
bonas conſuetudines immutare etiam contra diſpo-
ſitionem cōem iuris ciuilis eſt tex.in.l. omnes populi
de iuſti.& iure.& ideo ſtatutū vel conſuetudo iudęo-
rum poteſt excludere diſpoſitiōem iuris communis ꝙ
filia non habeat bona materna ſed potius pertineant
ad eorum parentes cōtra diſpoſitionem.l.i.C.de bo.
ma.quia iſtud etiam olim erat de iure communi ꝙ pr̄
hæreditates delatas filijs in poteſtate occuparet iure
peculij in totum.l.ij.ff.de ca.pec.inſti. per quas per
ſonas no.acqui.circa princip. licet hodie ſit immuta-
tum, vt in.l.i.C. de bo.ma.& ita fuit conſultum per

do.An.roſel.& multos ex nobis. Quærit inſuper
Bald.in auc. ſi quas ruinas in .v.colū.C.de ſac. ſan.
264 eccl.† An filia dotata excluſa ex forma ſtatuti à ſuc
ceſſione paterna ſuccedat nihilominus in emphyteo-
ſim vna cum fratribus vel quando eſt hęres ſolùm in
re certa & dicit ꝙ ſic. Et ideo ſubdit ꝙ ſi quis recipiat
emphyteoſim pro ſe & vxore, vel pro ſe & fratribus
iſti admittentur ad emphyteoſim licet non ſint hære-
des. Subdit etiam ꝙ ſi quis receperit emphyteoſim ꝑ
ſe & filijs poteſt prælegare illud feudum vni filiorum
265 cum filij capiant tanq̄ ex donatione paterna.† & ideo
pater poteſt quoad filium in poteſtate eam reuocare
ab vno filio & conferre alteri filio.l.ſecunda.C.de in
offi.dona.& in ſpecu.de loc.§.nunc aliqua ver. clvi.
266 † ſecus in dona. materna, quia irreuocabiliter tenuiſ-
ſet donatio à matre in filium à principio, & ſic non ha
bet ius aſſignandi.l.liberi patroni.ff.de aſſignā. lib.
Et quoniam iſte paſſus eſt vtiliſſimus dicam quid ſen
297 tio, † An pater qui ſtipulatus eſt feudum pro ſe & fi
lijs poſſit illud vendere in prę iudicium filiorum, qui
bus eſt facta ſtipulatio vel vni filiorum prælegare.&
Ange.in.l.apud inl.§.ſi quis alicui de legatis primo.
tenet contra Bal.vbi.ſ. & dixit quòd non, quia ſunt
duę ſtipulationes vna in perſonam patris, alia in per-
ſonam filiorum quibus poteſt ſtipulari.l.quodcūq̄.§.
primo de verbo.obliga.Et ſic illud ius ſemel contra-
ctum ex ſtipulatione non poteſt ſine voluntate eorū
auferri.l.ſi.ff.de pac.& idem Bald. tenuit contrariū
in.l.item vidēdum.§.item videamus. ff. de peti.hęre.
Idem ibi Ange.eandem ſententiam quòd pater poſſit,
prout Bald.tenet in auc.ſi quas ruinas tenet Specu.de
loc.§.nunc aliqua verſi.lxxviij.& de teſta.§.i. Sed opi.
Ange.tenuit primo Dyn.& idem Bald.in auct. quas
actiones.C.de ſac. ſan. eccle. Eandem tenet in ſimili
Barto.& Rapha.cu.in.l.qui rome.§.flauius de verb.
obli.Dominus verò Pau.de caſt.in.§.fin.ſi quis ali-
cui. concordat bal. cum prædictis Docto. & ipſum
Bal. ſemetipſum, quia ſi pater ſtipulatus eſt feudum
ſimpliciter & ſic eſt feudum nouum, & non dixit pro
ſe & filijs, & tunc poſſit iuxta ea quæ no. per bal.poſt
268 Nico. matarel.in.l.q̄ ſe patris.C. vnde liberi, † nā in
feudo nouo liberi ſuccedunt patri etiam ſi non ſint
hæredes, vt in titu.an agna.vel filius, hæc autem di-
ſtinctio fallit in duobus caſibus quos non tangunt
docto. in.§.ſi quis alicui. Primus quando ex pe-
cunia ſua pater fuiſſet ſtipulatus & acquiſiuiſſet &
non ex liberalitate concedentis, vt dixit notabiliter ip
ſe Bald.in lege prima in fin.C.per quas perſo.no. ac-
qui. Secundò fallit in feudo iuriſdictionali ciuita-
tis vel caſtri, quia vtilius eſt quòd ſubditi regantur
ab vno quàm à pluribus.l.ſecūda.§.nouiſſimè.ff.de
origin. iuris. & ſeptima quæſtione prima in apibus,
ideo ratione publicæ vtilitatis tollerari poteſt quòd
tale feudum transferatur ad vnum filiorum in prę iudi
cium aliorum iuxta nota.in.l.prima in principio.ff.
de iuſtitia & iure in glo.quę incipit hoc poteſt intelli-
269 gi ad finem. † In feudo autem antiquo & paterno
in quo frater ſuccedit fratri ex diſpoſitione iuris & ſuc
ceſſiōe patris aitàs aui, clarum videtur quòd vnus ex
fratribus de ſua parte feudi diſponere non poſſit con-
ferēdo in perſonam alterius fratris alios fratres exclu
dendo.quia nō habet illud ex prouiſione ſua. Et opi.
Ange.& Dyn.in.§.ſi quis alicui, tenet etiam Odofre.
in ſumma in titul.qui poſſint in feudo ſuccedere.
270 Sciendum ē etiam quòd ſucceſſio iuriſpatronatus
& præſentandi clericum ad eccleſiam regulatur ad in
ſtar ſucceſſionis bonorum patrimonialium, vnde
ſi dicas

ſi dicat ſtatutum quòd filia dotata extãtibus maſculis
non ſuccedat patri, excludetur etiam vigore talis con
ſuetudinis & ſtatuti à iurepatronatus & p conſequẽs
à pręſentatione rectoris, ita dicit Pe. de anch. in. c. ex
271 inſinuatione de iurepatro. † Dicit etiã in. c. cum ſe
culum ꝙ filia dotata excluſa ab hæreditate patris pec
renunciationem non poſſet pręſentare quod poſſet ſi
iuſpatronatus non exiret hæredes ſanguinis, contra-
rium dicitur in feudo ꝙ filius ꝗuis renũciet hæredita
ti paternæ, poteſt tamen retinere feudum iuxta not. p
doc. maximè bal. in. c. i. an agna. vel filius. Quæro in
ſuper pone ſtante hoc ſtatuto ꝙ extantibus maſculis
fœminę non ſuccedant, ſed debeant dotari pro modo
272 facultatum & dignitate perſonarum. † Modo pater
in teſtamento filijs maſculis hęredibus inſtitutis lega
uit filię certam quantitatem ei dandam cum aduene
rit tempus nubilis ætatis, filia vult ſtatim quantitatẽ
legatam, hæredes nolunt dare niſi cum aduenerit legi
tima ætas nubilis. & hanc. q. ponit & refert Cy. in. l.
ſancimus. C. de nup. & ibi Raph. & Ricar. pro deci-
ſione recurrit ad aliam dubitatam. q. nunquid per ſta-
tutum poſſit minui legitima. Et ſimiliter circa primã.
q. formatam dic vt ibi per Cy. & circa ſecundam fina
liter, ſed plenius per Bar. in. l. titio centũ. §. fi. ff. de con
di. & demon. Et hæc pro nunc ſufficiant. Laus Deo.

FINIS

REGISTRVM

a b c d e f g h i k l m n
o p q r ſ t u x y z &
A B C D E

a, Quaternus eſt, Cæteri ſunt Terni.

REPERTORIVM

MATERIARVM, AC QVAESTIONUM omnium & principalium & incidentium quæ in tractatibus cum elegantiſsimis, tum uſu practico ubiq; terrarum approbatiſsimis Clariſsimorum uirorum. I. V. interpretum D. Alberti Bruni. Aſten. Do. Georgij Natæ, D. Ioan. Campezij, & D. Lauti de Palatijs de ſtatutis fœminas propter maſculos excludentibus, reperiuntur.

MIRA QVADAM BREVITATE ATQVAE *adeo facili ordine ad amuſſim Complexum: ut nonmodo quæſtiones materiáſq; omnes, uel etiam leuiter inquirentibus exhibeat: ſed eas quaſi perſ̃t deciſas aliud agentibus offerta.*

QVOD NVNC RECENS CVM PRAEdictorum tractatuum ſummarijs, vt de viris ſtudioſis aliquid ſemper bene mereremur in omnium gratiam edidimus.

De litera. A

ABbatiſſę appellatione non uenit abbas, numero.30.fo.128.

Ablatiui abſoluti nullo ſuperſtite maſculo, conditionem faciũt. ita q; extãtibus non audiatur fœmina. nu.75. fo.81

Ablatiui abſoluti nõ exiſtentibus maſculis &c. licet regulariter in cõditionem reſoluantur. in hmõi tñ ſtatutis diſpoſitionẽ faciũt. n.97. fo.100

Ablatiui illi extantibus agnatis, reſoluuntur in duo præcepta, quorum vnum eſt affirmatiuum, & incluſiuum maſculorum: & alterum negatiuum excluſiuum fœminarum, nu.4. fo.118.

Ablatiui abſoluti natura eſt conditionem importare numero.182. fo.171

Ablatiui abſoluti filijs maſculis extantibus filie &c. non ſolùm habent uim excludendi fœminas, ſed & includunt mares in portionem earũ nu.128. fo.173.

Abſoluere prohibitus vltimo menſe ſui officij, non intelligitur prohibitus pronunciare abſoluendum numero.220. fo.36

Aſurditas minor eſt amplectanda nu.25. fo.10

Abſurditates admittere mentis ſtatuentium non eſt, numero.115. fo.15

Abſurdum nihil magis eſt, quàm inducta ad vnum effectum trahere ad alium nu.xxi. fo.47

Abſurditas & verborum ſuperfluitas in legibus, & ſtatutis uitanda eſt, nu.clxxxv. fo.171

Accreſcendi ius eſt eiuſdem conditionis & rationis, cuius eſt ſuũ principale nume.lxxxi. fo.79

Accreſcit ne fœminæ portio repudiata per alterum ex maſculis vocatis fœmina excluſa per ſtatutum numero.lxxx. fo.eo.

Accreſcendi ius locum non habet reſpectu filię excluſę ſi nihil ſit ei relictũ, & ſimus in cã teſtati. n.84. f.e.

Accreſcit totũ filię cui aliquid relictũ eſt noie inſtitutiõis, puta dotes vel res alię: ſi eius frater hęres vniuerſalis repudiet uel nõ ſuccedat, etiam ſi teſtator adiecerit clauſulã, q; plus petere nõ poſsit. n.85. f.e.

Accreſcendi ius nõ habet filia vbi ſunt duo fratres vniuerſaliter, ſeu in certa quota inſtituti: & filia in re certa licet alter fratrum repudiauerit nu.86. fo.eo.

Accreſcit maſculis portio deficiẽs fœminis excluſis, limitatur nume.87. fo.72.

Accreſcendi ius regulariter locum non habet in contractibus nu.88. foi.eo.

Accreſcendi iure ad totum admittitur mater, quæ excluſa fuerat propter maſculos præter octauã partẽ ipſis maſculis repudiantibus nume.118. fo.101

Accreſcit portio repudiãtis nõ repudiãti, qñ ſunt duo maſculi quorũ alter repudiat, alter nõ. n.181. f.101.

Accreſcendi ius diuidi nõ poteſt, cum locum non habeat niſi in portione defecta nu.29. fo.114.

Actiones ad res mobilis cenſentur quo ad effectũ res mobiles. Et actiones ad res immobiles iudicãtur, vt res immobiles nu.134. fo.52

Actio ad dotem an dicatur de territorio vbi exigi debet, an verò de territorio mariti nu. cxxxvij. fo. 63

Actio furti etiam pro re minima datur. n. cviij. fo. 73.

Actio an detur contra patrem pro dote, an verò officium iudicis tranſitorium ad hæredes nu. vi. fo. 85.

Actus dotis conſtituendæ eſt purus: actus verò dotis exigendæ & ſoluendæ eſt conditionalis. Si ſtatutum mandet filiam dotari per hæredem, et donec nuptui tradatur ali. nu. xxx. fo. 86.

Actionem ad rem habẽs licet rem habere videatur nõ tamen verè rem habet nu. liiij. fo. 88

Actio ei competit cuius contemplatione facta fuit diſpoſitio: licet ad eum verba expreſsè non dirigantur, numero. xiij. fo. 112.

Actiõe qua petaẽ pars debita nõ excluſis. n. xviij. f. 113

Actionem an habeat filia contra patrem, quæ eſt ſine dote maritata nu. cxxvi. fol. 168.

Actor ponens clauſulam iuſ, & iuſtitiam miniſtrari, videtur interpellare iudicem vt poſsit ſupplere, & ſuum officium interponere, etiam ſi aliter non petatur, numero. v. fo. 122.

Actus iurati non comprẹhenduntur ſub ſtatuto prohibente contrahi, ſiue loquatur in rem, ſiue in perſonam, numero. 18. fo. 81.

Actus pro parte geſtus & pro parte gerendus ſub cõſtitutione noua dante formam actibus gerendis non includitur nu. lxxx. fo. 137.

Adiectiua duo ſimul ſtare non poſſunt ſine copula, uel puncto quod habetur loco copulæ. Separatim verò ſic & tunc ponunẽ pro coniunctis nu. x. f. 127

Adire videtur qui bona tangit nu. 204. fo. 157

Admiſſa certo caſu ad ſucceſsionem an in cõtrario videatur excluſa numero. ij. fo. 47

Admitti quis non debet ad petendum id, cuius contrarium non fuerat petiturus nu. xlij. fo. 69.

Admittetur ne fœmina ſi maſculus decedit hęreditate non adita nume. cxxij. fo. 101.

Admittuntur ad ſucceſsionem vocati excluſis fœminis, eo ordine quo ex iuris ciuilis diſpoſitione admitterenẽ, ut pximus quiſq; priori loco admittaẽ, non ſimul & ſemel nõ obſtãte copula. n. lx. fo. 116.

Admittitur ne filia ex tacita voluntate patris ab inteſtato morientis ad eius ſucceſsionem nu. 75. fo. 130

Admittitur ne filia mortuo filio ad ſucceſsionẽ, quę per maſculum exiſtentem tempore mortis patris excluſa fuerat nu. 110. fo. 132

Admittatur ne filia ad bona patris reſeruata filijs ex gr̃a, ſi aliàs ſit excluſa à ſucceſsione pr̃is. n. cc. f. 157

Adminiſtrator bonorũ paternorum, qui filiabus dotes dedit pręſumitur dediſſe de bonis paternis. numero. ccxl. fo. 37.

Adoptiuus an intelligatur vocatus in ſtatuto mentionem faciente de filio nu. 15. fo. 95. & nu. 174. fo. 134

Adoptiui filij non veniunt in cõceſsione emphyteoſis, facta pro ſe & filijs nu. xvi. fo. eod.

Adoptiui non veniunt ſub lege loquente de filijs primi gradus nu. 16. fo. 98

Adoptiui legitimatis æquiparantur ibidem.

Adoptiuus nunquid excludat filiam ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo nu. 17. fo. 134

Adoptiuus grauatus reſtituere hæreditatem, an poſsit detrahere duas quartas virtute iuriũ dictiũ filium legitimum & naturalem grauatum reſtituere, poſſe derahere duas quartas nu. 24. fo. eod.

Adoptiuus vel arrogatus an excludat filiam ſtatuti auctoritate nu. 173. fo. 156

Aeſtimatio relicti facti mulieri nuptæ extra territoriũ non debetur, Statuto prohibẽte relinqui mulieri nubenti extra territorium. nu. 89. fol. 72.

Aeſtimatio legati facti forẽſi debetur, licet prohibitus ſit acquirere nu. 90. fo. eod.

Aeſtimatio bonorum in dotem datorum debetur, licet illa alienari prohibita ſint nu. xci. fo. eod.

Aeſtimatio rei per viam contractus alienari prohibitę non debetur. limitatur. nu. xciij. fo. eod.

Aeſtimatio legati rei immobilis fratribus minoribus facti licet incapacibus debetur nu. 94. fo. eod.

Aeſtimatio rei ſeu cariſtia, quę modico tempore durauit non conſideratur nu. 104. fol. eo.

Aequitas variatur in rebus, ſecundum varietatem tẽporum & locorum nu. 14. fo. 163

Affines fœminas non excludunt, cum in eis nõ ſit dare ſucceſsionem nu. 296. fo. 180

Affinis affini non ſuccedit, nec ex capite affinitatis datur ſucceſsio nu. 296. fo. eo.

Affinium mentione facta qui veniant nu. ccix. fo. 172

Affinis affini non ſuccedit. nec ex capite affinitatis datur ſucceſsio nu. 298. fo. eo.

Agnatis per ſtatutum vocatis non intelliguntur agnatæ fœminæ uocatę nu. 81. fo. 14.

Agnati qui per ſtatutum in ſucceſsione præferũtur cognatis, per illud etiam in tutela illis præferuntur numero. cxij. fo. 15.

Agnatę fœminæ an videantur excluſæ per ſtatutũ excludens lineam maternam, quod vocat agnatos. numero. 75. fo. 26.

Agnatis ſtãtibus, verba illa habẽt non ſolũ virtutẽ excluſiuam, ſed ẽt incluſiuam agnatoꝝ nu. ci. fol. 28

Agnatus an matrem & ſororẽ excludat ſtatuto excludente matrem tranſeuntem ad ſecũda vota à ſucceſſione filij, ſi adſit ſoror defuncti ex parte patris, tantũ, & ſi in alia parte ſtatuti ſoror tali agnato præferatur. nu. cxvi. fo. 29.

Agnatus ſuccedit non obſtante, q; iure communi excludatur à ſorore conſanguinea tantùm ſi ex forma ſtatuti patrui excludunt matrem, & concurrant filius patrui, mater, & ſoror conſanguinea tantùm, numero. clv. fo. 32

Agnati ſi per ſtatutum præferantur in tutela cognatis, an per hoc etiam videantur in ſucceſsione præferri numero. 53. fo. 49

Agnati proximiores an præferentur amitæ in omnibus bonis pupilli ſi nulla ſubſiſtat ſoror vterina, an verò amita p̃feratur agnato Statuto diſponente q; ſoror vterina ſuccedat in his quæ à linea materna proueniunt: & in alijs bonis agnati proximiores, numero. 147. fo. 63

Agnati fœminas ex ſtatuto excludentes hñr loco inſtitutorũ, fœminæ verò excluſæ eis exiſtentibus loco ſubſtitutorũ in materia ſubſtituibili. nu. 54. fo. 76

Agnati æqparanẽ cognatis in ſucceſsiõibus. n. 4. f. 95.

Agnati præferuntur cognatis, in quibus verificatur hoc numero. 28. fo. 96

Agnatorum cauſas debere compromitti ſtatuto mandante, compræhenduntur filij emancipati, & nepotes ex eis concepti nu. 29. fo. eo.

Agnatus an deſinat eſſe pater filij emancipati, nu. 59. fo. e. & an ſaltẽ agnationis iura pręſeruenẽ ei ibidẽ.

Agnati vel maſculi inſucceſsibilis exiſtentia, an fœminam excludat nu. 85. fo. 99.

Agnatus non ſuccedens, eò quia alius agnatus eũ pręcedit nõ excludit fœminam vel perſonam aliam de

iure

Iure communi ſuccedentem nu.cv. fo.100
Agnatus poteſt dici excluſus facto teſtatoris, ſi teſtator extraneum inſtituat nu.cxi. fo.101
Agnatæ fœminæ an excludant perſonas per ſtatutũ propter agnatos excluſas nu.128. fo.eod.
Agnata fœmina etiam intra quartum gradum matrẽ nõ excludet, Statuto excludẽte matrẽ pp cõiunctos de linea pr̃na vſq; ad quartũ gradũ nu.133.fo.eod.
Agnationis ratio non attẽditur, vbi tractatur de ſucceſsione mr̃na, ſeu lineę fœmininæ nu.clv.fo.102
Agnatus qui ex ſtatuto fœminam excludit illam non excludet ſi ſit clericus, quia onera non ſuſtinet numero.clxxv. fo.103
Agnatum vlteriorem in gradu veriſimile non eſt ſtatuentes prætuliſſe fœminæ, exiſtenti in priore, numero.clxxxix. fo.104.
Agnationis præſeruandæ habendam eſſe rationem, quomodo intelligitur.nu.216. fo.106
Agnationis præſeruãdæ ratio in ſtatuto habetur pro expreſſa nume.221. fo.eo.
Agnatus remotior excludit fœminam, quam ex identitate rationis excluſiſſet proximior agnatus numero.ccxxv. fo.eo.
Agnati primi gradus perſonę defunctæ non veniunt in ſtatuto excludente fœminas propter agnatos ſi ſi gradus computentur ſecundum ius canonicũ: Sed veniant agnati qui fœminæ ſint in primo gradu numero.ccxliiij. fo.107
Agnatus à ſtatuto nominatus ſemel excluſus propter aliquem non excluſum, remanet excluſus mortuo excludente nume.286. fo.109
Agnationis dignitas & familiarum plurimũm exaffluentijs, & abundantia conſueuit præſeruari, & augeri nu.7. fo.162
Agnata quæ præter ſororem à ſucceſsione defuncti ab inteſtato excludebatur, quo iure admittebatur. Quoue iure poſtea ſublata eſt dr̃ia ſexus.n.15.f.163
Agnati proprie loquendo illi ſunt, qui deſcendunt p lineã maſculinam nu.cl. fo.169
Agnationis conſeruandæ gratia ſtatuta fœminarum excluſiua facta. & qũo itelligẽdũ ſit.n..clviij.f.170
Agnatus vt per ſtatutũ fœminas excludat, in dubio intelligi debet de perfecto agnato, & utroq; vinculo coniuncto nu.166. fo.eo.
Agnationem paternam videtur reſpexiſſe ſtatutũ mẽtionem faciens de deſcendentibus, aſcendẽtibus, & collateralibus patris: & eã voluiſſe p̃ferre maternæ cognationi nu.189. fo.172
Agnati an teneantur dotare filiam, ſtatuto diſponente q; agnati excludãt filiam, nulla de dote facta mẽtione nume.217. fo.173
Alimenta ſunt qd diuerſum à ſucceſsione.nu.19.f.3.
Alimenta an poſsit petere excluſa à iure petendæ dotis, & à ſucceſsione nu.24. fo.4
Alimenta non tenetur pater præſtare filio diuiti, vel induſtrioſo, vel aliàs non indigenti nu.25. fo.4
Alimenta denegando filio pater patriam perdit poteſtatem nu.26. fo.eo.
Alimenta ſunt ſeparata à dote, ita q; ſi dos nõ ſufficiat ad alimenta, non petatur dotis ſupplementũ, ſed alimentorum nu.36. fo.68
Alimenta vel dotes an petere poſsint filię pp maſculos excluſę à ſucceſsione, non facta mentione alimẽtorum vel dotium nu.43. fo.69
Alenda eſt excluſa per excludentes quouſq; dotetur. Et ſi mater eo caſu filiam alimentauerit, poterit alimenta repetere à filio vniuerſali hærede inſtituto, numero quadrageſimoſeptimo. fo.eo.
Alimentorum loco ſuccedit, quod datur filię excluſę contemplatione dotis, vel datę vel dãdæ nu.8.f.85
Alimenta præſtita filiæ dotatę anteq̃ nuberet, an & quando cõpenſentur cũ mora medij tpis: ita vt p̃ter alimenta habita habeat integrã quantitatẽ ſibi relictam nume.29. fo.86
Alimenta quæ debentur filiæ per ſtatutum tanq̃ perſonalia non tranſmittuntur ad hæredes filiæ, ſeu eius liberos nu.49. fo.89
Alimenta à patre & fratre petere poteſt filia, licet in totum ſit excluſa à ſucceſsione paterna. nu.4.fo.124
Ali an debeant à parentibus vulgò quęſiti, nepharij, ſpurij, & adulterini.nu.v. fo.133
Alimenta petere poteſt filia, cui omnia per ſtatutũ denegantur nu.li. fo.151
Alienatio in fraudẽ patroni quo ad ius reuocãdi, & alienatio facta in fraudẽ creditorũ, licet æquiparẽtur in aliquibus: differunt tamen nu.181. fo.190
Alienatio facta an valeat ſtatuto mandante relinqui certam partem de bonis, que ſupererunt. Et quomodo intelligatur nu.126. fo.eod.
Alodialiã ſi permutauerit pater in feudalia, ad quę filia non poſſet habere recurſum: an illa poterit dicere permutationẽ nullam nu.71. fo.70
Altare vnum diſcooperire non debemus vt aliud cooperiamus nu.168. fo.32
Amita non excluditur per ſtatutũ excludens matrem & auiam extantibus agnatis maſculis, quãdo nec mater, nec auia ſupereſt. nu.110. fol.29.
Amita ſi adſit cum fratribus patruelibus defuncti & auunculis an faciat deficere ſtatutum quòd hæreditas defuncti deuoluatur ad fratres ſuos, et filios fratrum ſi ſint, vel ad patruos & eorũ filios excluſis auunculis.nu.121. fo.30
Amita an excludatur per ſtatutum patruo excluſo numero.132. fo.31
Amita ſi cum matre ſuperſit an faciat deficere ſtatutũ excludens matrem, exiſtentę auo paterno, vel auia paterna numero.cl. fol.eod.
Amita nõ excludit matrem, ſtatuto excludente matrẽ propter agnatos nu.130 fo.101
Amita non excludit uterinum. Statuto excludente cognatos propter agnatos. nume.131. fo.eo.
Amita excludit matrem ſi in parte ſtatuti vocentur p̃ximiores ex parte patris, ſtatuto præciſè matrem excludente à ſucceſsione filij nu.146. fo.102
Amitæ filij an dicantur eſſe coniuncti ex parte patris nume.cclxix. fo.106
Amita an excludatur per ſtatutum quod matrem excludit nu.142. fo.169.
Amita non excluditur per ſtatutum patruum excludens nu.clxij. fo.170
Annui redditus canon, cenſus, & pręſtatio an iudicentur inter immobilia & an cẽſeãtur de territorio loci defuncti, vel de territorio vbi debent.n.138.f.63.
Anormalum nullã regulã iuris ſequit: ſed quatenus de eo diſpoſitũ eſt, eatenus iudicat nu.11. fol.150
Antiquitatis facta mentione qui comprehenſi intelligantur nu.ccv. fol.172
Appellare an poſsit fœmina à ſtatuto excluſiuo fœminarum, tanquam ab extraiudiciali grauamine. & an ei proſit. & quando nu.73. fol.117
Aretij ciuitatis ſtatuto excludente matrem, fratre vel ſorore defuncti exiſtẽte, vel filijs ipſorum, vel pa-

truis &c. ſoror pr̃ aelis excludet mr̃em à ſucceſſiõe defuncti: q̃uis i ſtatuto hoc ñ dicat. n. 140. fo. 102
Item in dicto ſtatuto mater ita excluditur per ſorores agnatas, ſicut per germanos fratres. nu. 141. fo. eo.
Aretij ſtatutum excludẽs matrem propter ſororem, intelligitur etiam de vterina. nu. cclv. fol. 108
Argũ à cõtrario ſeſu an locũ hẽat i ſtatutis. n. 97. f. 15
Argui poteſt ex ratiõe, quę habetur pro exp̃ſſa, ac ſi literaliter expreſſa eſſet nu. 17. fo. 7
Argũ à cõiũctiõe duoꝝ ſtatutoꝝ an valeat. n. 161. f. 32
Argumentatio nõ eſt bona de excluſione ſtatuti ad exhęredationẽ nu. 299. fo. 41
Argũ ab indefinita qñ dicaſ ꝓcedere nu. cccxij. fo. 44
Argumentũ à contrario ſenſu locũ nõ habet qñ induceretur correctio iuris cõis nu. 5. fo. 47
Arguere an licitũ ſit in hmõi ſtatutis de ſtricta ad latã ſignificationem nu. 89. fo. 58
Argumẽtũ de pacto ad ſtatutũ an valeat nu. 3. fo. 65
Argũ de pcõ ad ſtatutũ negatiuè nõ ualet nu. 24. f. 68
Argumentũ de alimentis ad dotes nõ ualet nu. 51. f. 69
Arguere an liceat de exhęredatione ad hãc fœminarũ excluſionem nu. 14. fo. 75
Arg. bonum eſt de vltimis voluntatibus ad ſtatuta numero. lxvij. fo. 93
Argumẽtatio de ſpãlibus admittẽda nõ ẽ. n. 86. f. 114
Arg. de pcõ ad ſtatutũ an valeat. n. 10. & qñ. n. 18. f. e.
Argu. à tacita mẽte ſtatuentium bonũ eſt. nn. 19. f. 125
Argumentum valet ab alluſione vocabuli. n. 7. f. 127
Argumentum à contrario ſenſu, cum ſit impropriũ, locum non debet habere in ſtatutis nu. 91. et nu. c. fo. 144. & nu. 76. fo. 165
Argumentũ à contrario ſenſu nunq̃ debet ſumi in diſpoſitione priuatiua nu. 98. fo. eo.
Argumentũ à cõtrario ſenſu in ſtatutis nõ debet ſumi ad correctionẽ iuris cõis vel alterius ſtatuti. n. c. f. e.
Arg. à contrario cõgruẽter ſumiſ, vt ſtatutũ exorbitans à iure reducaſ ad cõſonãtiã iuris. nu. ci. fo. e.
Argumẽto à cõtrario an erit excluſa filia ſtatuto diſponẽte, q̃ mr̃i ab inteſta. ſuccedat filia maſculis nõ extãtibus, ſi extabunt maſculi. nu. 66. fo. 152
Argumentum à contrario ſenſu dicitur eſſe coniectura nu. 67. fo. eod.
Item dicitur verus textus ibidem.
Argumentum à contrario ſumitur in pactis dotalibus nume. lxix. fo. 152
Argumentum & probatio, dici põt omnis bona ratio nu. cxviij. fo. 167
Argumentum à cõntrario qñ non debeat allegari. & qñ ſumi poſſit nu. cxix. fo. eo.
Argumentum ex mente extenſiua an locum habeat in ſtatutis nume. cxx. fo. 168.
Argumentum à contrario in ſtatutis locũ non habet, qñ exorbitat: & qñ induciſ legis correctio vt ga caſus occurrens repiſ à iure determinatus. n. 179. f. 178
Argumentum prohibetur prohibita interpretatione à contrario ſenſu nu. 180. fo. e.
Arrogatus quamuis minimã patiatur capitis diminutionẽ, nihilominus ſuccedit: ſicut alij agnati patri naturali, ſi erat emancipatus tempore arrogationis numero tertio. fol. 94
Arrogatus ꝑ agnatus nõ eſt ad hoc vt fœminas excludat, quę conſideranda ſint nu. 7. fo. 95
Arrogatus an excludat fœminas, quę ſunt de agnatione patris arrogantis. nu. 9. fo. eod.
Arrogatus non cõp̃hendiſ in ſtatuto ſimpliciter dicẽte q̃ filius maſculus fœminã excludat nu. xiij. fo. eo.
Arrogatus nec verè nec propriè eſt filius ibidem.
Arrogatus an intelligatur vocatus in ſtatuto mẽtionẽ faciente de filio nu. xv. fo. eod.
Arrogatus duas quartas nõ detrahit: licet filius naturalis, & legitimus eas detrahat nu. xvij. fo. eo.
Arrogatus fit ſuus hęres patri arroganti, & eius familię aggregatur. nu. 10. fo. eo.
Arrogatus prefertur vlterioribus in gradu: & ſuccedit cũ alijs in pari gradu. nu. 11. fo. eo.
Arrogatus nunquid excludat filiam, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo nu. xvij. f. 134
Aſcendentibus per lineam maſculinam ꝑ ſtatutum excluſis, an etiam deſcendẽtes per eandẽ lineã excluſi videãtur numero. 74. fo. 26
Aſcendentes omnes an excluſi cenſeantur perſona, ꝑ quam aſcendunt excluſa nu. c. fo. 27
Aſcendentes comprẽhendi in ſtatuto ꝑ collaterales fœminam excludente, quomodo intelligatur. & quando procedat nn. 199. fo. 105
Aſcendentium ęterna memoria conſeruatur per maſculos nume. cxlv. fo. 155
Aſcendentium appellatione uenit non ſolũ pater: ſed etiam mater in ſtatuto excludente filiam ab hęreditate aſcendentium nu. 147. fo. 169. & aſcendentes per lineam paternam, atq; per lineam maternam aſcendentes. nu. cliiij. fo. 170.
Aſtenſe ſtatutum incipiens deteſtanda, an locum tantũ habeat: qñ mulier exiſtens in viduitate dat ſecũdo marito, anteq̃ cum eo contrahat: an etiam ſi dederit poſt contractũ matrimonium nu. 319. fol. 46
Aſtenſe ſtatutum nolens dotes filiarum maritatarum excluſarũ in calculãda legitima cenſeri ęs alienũ, & non computari in hęreditate: quomodo procedat nume. 48. fo. 116
Attendere debemus, qđ cõiter accidit nu. xiiij. fo. 7
Attenditur ratio prędilectionis ipſius ſtatuti, in admittendo vocatos per ſtatutum nu. 92. fo. 14.
Attendi an debeat ſtatutum domicilij, an verò vbi ſita ſunt bona nu. ccxvij. fo. 158
Attendi an debeat ius cõe, quod uiget in loco viri, an verò ſtatutũ, qđ viget in loco p̃ris nu. ccxviij. fo. e.
Auia materna non intelligitur excluſa per ſtatutũ, q̃ exiſtẽte patruo nõ ſuccedat auus mr̃nus. n. 70. f. 13.
Auus maternus, qui ex forma ſtatuti patruum excludit an excludet amitam: ſtante ſtatuto, q̃ maſculinum concipiat fœmininum. nu. 84. fol. 14
Auiam paternam nõ excludit ſtatutum, excludẽs matrem & deſcendentes per lineam mr̃nã. n. 81. fo. 26.
Auia an omnibus pręferatur agnatis maſculis remotioribus, & matri, ſtatuto excludente matrem propter proximiores conſanguineos. 119. fo. 29
Auus & auia an admittanſ patruo excluſo, ſtatuto excludente auũ mr̃nũ patruo exiſtente nu. 127. fo. 30
Auia paterna cum materna volente ſuccedere, ſtatutũ excludens matrem & lineam maternam locum nõ habet numero. 138. fo. eo.
Auiam maternam an cenſeatur excludere ſtatutũ, excludens auũ maternum nu. 139. fol. 32
Auia paterna & auus, & auia materna prędefuncta matre, faciunt non eſſe locum ſtatuto excludẽti matrem ꝑꝑ patruum nu. 141. fo. eod.
Auia paterna an excludet matrem, ſi rubrica dicat q̃ ꝓximiores ſuccedant defuncto: & in nigro dicaſ q̃ mr̃ excludaſ ꝑ ꝓximiores cõſanguineos. n. 99. f. 59
Auia p̃rna excludit mr̃em ſtante ſtat. q̃ mr̃ ꝑꝑ proximiores agnatos excludatur nu. cxlij. fo. 102

Auua

Auus vel aula an veniant appellatione patris vel matris nume.lxvi. fo.130.
Auus matri non anteponitur in ſucceſsiõe per tertullianum,ſed bene pater matri.nu.133. fo.154
Auia excluditur per ſtatutum,quod matrem excludit numero.cxli. fo.169
Auus continetur appellatione conſanguineorum ex parte patris nu.clxxxviij. fo.172
Auunculus non comprehenditur in ſtatuto matertera excludente nu.clxij. fol.170

De litera B.

BAldus nõ erubuit ſententiã mutare: vbi aliũ vidit melius ſenſiſſe nu.cvi. fo.88
Bannitus à ciuitate, an deſinat eſſe ciuis numero.xxv. fol.88
Banniti non intelliguntur nepotes concepti poſt mortem aui,præiore ꝑ ſtatutum bannian te aliquos & eorum filios nu.cxcl. fo.34.
Bãnitũ & cõdẽnatũ,ſi ſtatutũ permittat poſſe impune offendi, vtrunq; copulatũ reqrit, & bãnitũ et cõdẽ natũ eſſe. Et plura de hac materia nu.cccxxij.fo.36
Bãnitus priuatus eſt commodo ſtatutorum ſuę ciuitatis numero.xc. fo.99
Bannitus de iure cõi excluſus, an gaudebit beneficio huius ſtatuti vel ſimul admittetur nu.xlvij.fo.135
Bãnitorũ filij ſi ꝑ ſtatutũ expellẽdi ſint de loco aliquo nõ includuntur filiæ banniti.nu.lx. fo.136
Beneficium ſecularibus conferri conſuetum, ẽt motu proprio papę religioſo collatũ nõ tenet nu.lv.f.82
Bñficio loci ñ gaudẽt,q ibi munera ñ ſubeũt.n.4.f.80
Bñficijs ſtatutũ aliquẽ priuãs, intelligitur de bñficijs intra territoriũ ſtatuentiũ ſitis nu.cxx. fo.61
Beneficium modicum ab impetrante tacitum reddit gratiam nullam nu.cx. fo.75
Beneficio in damnum alterius generaliter quis renunciare non poteſt.nu.ix. fo.75
Bñficio cõpetenti alicui de iure ſpãli, ẽt in preiudiciũ alterius indiſtinctè renuntiari põt,nu.x. fo.eod.
Beneficia ſtatutorum præferentia in ſucceſsiõibus & tutelis agnatos cognatis,non tolluntur minima capitis diminutione.nu.vi. fo.95
Bñficia legum capacibus ſunt ſcripta nu.xcij. fo.99
Beneficium datum filio,porrigitur ad nepotes ex eo iuris communis diſpoſitione nu.cciij. fo.105
Beneficium ſtatuti,ſi quis non intẽtet,an ſuccũbat numero ſecundo. fo.182
Beneficium ſtatuti ſeu actio,licet ineptè proponatur, ſi tñ prouiſio ſtatuti & beneficium aptè narraẽ ſuſtinetur petitio nu.iij. fo.882
Bñficiũ cũ pluribus an ꝑmutare poſsit,cui cõceſſum eſt cũ vno ꝑmutare poſſe nu.xxix. fo.834
Beneficium conſequitur quis ex alterius perſona, qđ ex ſua conſequi nõ poſſet nu.lxxl. fo.137
Beneficia filijs conceſſa extenduntur ad nepotes,limita, vbi nemini fit preiudicium nu.clxxxiiij. fo.157
Bõa fortunę ẽt in viliſsimas ꝑſonas cadũt nu.iij.fo.6
Bona ex iure diuino remanere dẽnt i familia.n.xiij.f.7
Bona ſi quis alienari prohibuerit,quia uoluit illa ad poſteros peruenire, de maſculis intelligiẽ ſenſiſſe, ſtatu.maſculos fœminis ꝑferentenum.xxv.fo.10
Bona ꝑſonã ſequuntur,& illi adhęrent nu.xx.fo.21
Bona extra territorium ſtatuentiũ ſita,non cõprehendũẽ ſtatuto, ſiue loquaẽ i rẽ,ſiue i ꝑſonã.n.128.f.61
Bona reſtitutioni ſubiecta,an poſsint in ſubſidiũ ex cauſa dotis alienari nu.xcij. fo.72
Bonorum poſſeſsionem contra tabulas an intentare poſsit,q nõ põt ab inteſtato ſuccedere nu.29.f.76
Bonorum.poſ.contratab.competit filiæ à ſtatuto excluſæ,in modica parte hr̃ditatis inſtitutę.n.30.f.e.
Bonorum poſ.intentare poterit filia emancipata & ꝑterita cũ exp̃ſsiõe cãę,& hr̃ditas ſit adita.n.47.f.79
Bonorum interdictio trahitur ad ea bona, q̃ ſunt ſita extra territoriũ nu.lvij, fo.80
Bona,quæ peruenerunt à matre vel linea materna ſorores & fratres & matre tantum hẽre ſolent: nec quo ad ipſa bona ſoror uterina excluditur ꝑ germanum tantũ nu.cclix. fo.108
Bonorum poſſeſsio nõ agnita non transfertur.fallit inter deſcendentes.nu.cvij. fo.119
Bona à quibus excludunẽ fœminæ ꝑꝑ maſculos,vñt maſculis p̃ſeruata.nu.cxxix. fo.121
Bonorũ publicatio facta in vna ciuitate,an extẽdatur ad bona ſita in alieno territorio nu.xxxiiij.fo.148
Bonorum poſſeſsio.vt habeat filia ꝑ ſtatutum excluſa ſi p̃terita ſit à p̃re cautella.nu.70. fo.143
Bonarum poſ.non datur excluſo à ſucceſsione inteſtati numero.72. fo.eo.
Bonorum poſſeſsionem ſi intẽtauerit filius in ptãte p̃teritus,an ſit res in cã inteſtati.nu.73. fo.eo.
Bonorum appellatione comprehenditur ius emphyteoticum nu.cxij. fo.153
Bona extra territorium an comprehendantur ſub ſtatuto excludẽte filiã dotatã.nu.cci. fo.157
Bona paterna de iure naturę debentur filiabus numero quadrageſimoſexto. fo.163
Bona tam paterna, q̃ materna an intelligantur comprehendi in ſtatuto fœminarum ꝑꝑ maſculos excluſiuo nu.centeſimoquadrageſimoquarto. fo.169
Bononienſi ſtatuto diſponenti, q patruus ſuccedat in proprietate,& mater in vſufructu,exiſtente in medio ſorore conſanguinea tantũ defuncti, an locus ſit nume.clix. fo.32
Bononiæ ſtante ſtatuto, q mulier decedens ſine liberis,& ſine aſcendentibus relinquat fratribus &c. Deceſſit fœmina inſtitutis fratribus vniuerſaliter, & filijs fratrum in modiciſsima ſumma: filius fratris ſuccedet in tertia parte ꝑ dimidia cum patruo ſuo num.ſeptuageſimo. fol.117
Bononienſi ſtatuto diſponente mulierem debere relinquere tertiã partẽ dotis ſuæ fratribus,et filijs fratrũ: an facta per mulierem in alias perſonas alienatio teneat nu.centeſimodecimonono. fo.120

De litera C.

CAptus ab hoſtibus quandiu apud eos eſt,non põt dicere teſtm̃ nullũ,in quo p̃teritus eſt nu.lxxi. fo.165
Reuerſus tñ illud poterit rũpere ibidẽ.
Caput vnum incluſiuum non eſt potẽs ad excludendum alios,in verbis ſtatuti non comprehenſos nu.centeſimonono. fol.28.
Cap.Eccleſia ſanctæ.M.de conſti.quando locum habeat nu.octuageſimoſeptimo. fo.138
Caſatę appellatione qui veniant nu.cxcix. fo.172
Caſus Iproprius non cõp̃hendiẽ in ſtatuto.n.cvij.f.15
Caſus omiſſus an poſsit decidi ꝑ argumentum à contrario ſenſu nu.lxviij. fo.152
Caſus omiſſus quando habeatur pro omiſſo, & qñ pro expreſſo nu.cxvi. fo.167
Caſus omiſſus à ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris cõis nu.clxv.& nu.clxxiij. fo.170
Cã efficiẽs ſi ſit inhabilis null' p̃t ſeq effectus.n.38.f.4
Cauſa limitata limitatum parit effectum nu.xl.fo.18
Cauſa teſtati an fomentum recipiat à ptãte ſtatuti ab inteſtato excludentis.nu.48. fo.eod.

In cauſa proxima ſtatutũ, cenſetur etiã ſtatutũ in cauſa remota, quæ per illã & ex illa deſcendit nu.xciij. fo.27.et nu.xiij. fo.135
Cauſa durante ex qua aliquid contra ius conceditur, durat & illud conceſſum: & cauſa ceſſante ceſſat conceſsio nu.xl. fo.78
Cã quę mouerit authorem ad ſcribendũ nu.iiij. f.162
Cauſa cauſante nullitatẽ ſublata, dicitur ſublata nullitas nu.xli. fo.164
Cauſa ceſſante ceſſat, quod ex illa cauſa fuerat contra ius conceſſum nu.xlv. fo.eo.
Cauſa finalis ſemper inheret legi.nu.cxv. fo.167
Cautela, vt filia ꝑ ſtatutũ excluſa ſi ꝑterita ſit à pr̃e, poſſit venire ꝑ bo.poſ.cõtrata.nu.ccxxvi. fo.159.
Cautionem an petere filia poterit à filio maſculo, ne ipſe diſsipet bona hęreditaria filiæ reſtituẽda adueniente morte dicti maſculi nu.lxxxviij. fo.83
Chriſtianorum ſtatutum commodum inducẽs, in dubio non uidetur de infidelibus ſentire.n.lxiij.fo.25.
Cipi domus, & illorum de cipo domus appellatione qui veniant nu.cci. fo.172
Ciuis an deſinat eſſe, qui à ciuitate licentiatus eſt numero vigeſimoquinto. fo.82
Ciuiliter factum non debet æquiparari naturaliter facto.nume.ſexageſimo. fo.98
Ciuis originarius tm̃ intelligitur in ſtatuto loquente de ciue, nõ autem receptus ꝑ gratiã nu.lxi. fol.eod.
Clamidatam tertij ordinis ſancti franciſci ligat ſtatutũ diſponens ꝙ mr̃es nõ poſsint diſponere in ꝑiudiciũ filiorũ, niſi de quarta nume.viij. fol.51
Clamidata, an compręhendatur ſub ſtatuto de dotata loquente nu.ccvi. fo.35
Clauſula non obſtante aliqua conuentione ſuprà ſcripta, aut infra ſcripta, & de eius natura nu.xlvi.f.5
Clauſula poſita in vno capitulo ad qualificandũ diſpoſitionem, non refertur ad aliud nu.283. fo.109
Clauſula ius & iuſtitiam miniſtrari quid importet numero quarto. fol.122
Vbi adeſt illa clauſula intelligitur concluſum prout ex narratis quõcunq; cõcipi poteſt nu.vi. fo.eo.
Clauſula hæc adeo ſe reſtringit ad narrata, vt actio cõtraria narratiõi non poſsit dici intentata.n.vij.f.e.
Clauſula hęc facit vt ꝓcedat libellus gñalis nu.8.f.eo.
Idẽ eſt de clauſula omni meliori modo in concluſione appoſita ibidem.
Clauſula, ſi pro alijs non ſcripſerimus, an verificetur ſi pro uno tantũ ſcriptũ ſit nu.xxix. fo.134
Clauſula ſi non ualet iure teſtamenti, valeat iure codicillorum, an habeat operari tãquam retrò vera nu.ſeptuageſimotertio. fo.165
Clauſula ꝙ verba ſtatuti ſimpliciter intelligi debeant, quomodo intelligatur: & quid importet nu.centeſimooctuageſimoprimo. fo.171
Clericus an appellatione populi veniat nu.iiij. fo.51
Clericus vt in ſtatuto comprehendatur refert, an ſtatutum loquatur in perſonam vel in rẽ nu.viij. fo.20
Clericatus ſuperueniens ius alteri quæſitũ tollere non poteſt nu.quadrageſimoprimo. fo.23
Clericatus non extenditur ad caſus, qui virtutẽ ſuã ante clericatum ſortiuntur nu.xlviij. fo.24
Clericatus ſuperuenientia non impedit cauſam prius inchoatam coram iudice ſeculari nu.xlvij. fo.eo.
Clerico ſucceſſori creditoris cõtra quẽ inchoata fuerat ꝑſcriptio, non tñ cõpleta an noceat ſtatutum inducens pręſcriptionẽ.x.ann.ſuꝑ debito ex negligentia creditoris ualere nu.50. fo.eo.
Clericũ minorẽ ligat ſtatutũ, ꝙ in alienatiõe rei imobilis mioris dẽat interuenire certa ſolẽnitas.n.v. f.51
Clericos ligãt ſtatuta et cõſuetudines laicoꝝ in realibus actiõibus.et ita obſeruatur in frãcia.nu.vi. fo.eo.
Clericos non ligat ſtatutũ gñale ꝓhibẽdo, vel vetãdo, habilitando, vel inhabilitando perſonam ad contractum, vel teſtamentum nu.ix. fo.eo.
Clerici agnati an vigore ſtatuti fœminas excludant. numero.165. fo.108
Clericos compręhendit priuilegium laicis in genere cõceſſum nu.clxvi. fo.eo.
Clerici et monachi religionum non mendicantium iure conſanguinitatis de iure communi ſuccedunt nõ obſtante religione nu.clxvij. fo.eo.
Clerici licet nõ ſupportent onera, gaudent tamen bñficio ſtatutorum.ſufficit enim ꝙ ſupportẽt onera ſpiritualia nu.clxxiij. fol.eo.
Clerici an poſsint uti ſtatutis ꝑ laicos editis, ẽt eis multũ fauorabilib⁹: ñ tñ ꝑ papã approbatis.n.174.f.e.
Clericus ſecularis ſi impetret ꝑbendam q̃ nõ eſt cõſueta conferri ſeculari non habebit nu.lxxix. fo.130
Clericus vel religioſus an faciat locum eſſe ſtatuto, extantibus maſculis excludenti fœminas fauore familiæ conſeruandę nu.vigeſimoquinto. fo.134
Clericus an ſororem excludet bñficio ſtatuti, ꝙ frater vel filius ſororẽ excludat nu.82 fo.137
Clerici an vti poſsint laicoꝝ ſtatuto qđ diſponit, ꝙ inſtrumẽta hẽant exequutionem paratã nu.83.fo.e.
Clerici compręhendunt appellatione diſtrictualiũ: & illorũ gaudent priuilegijs nu.84. fo.eo.
Clerici an veniant appellatione ciuium: & an dicatur eſſe de corpore ciuitatis nu.85. fo.eo.
Clericos quando ligant ſtatuta laicoꝝ nu.87. fo.118
Clericos includunt ſtatuta laicorũ fundata ſuper honeſtate, & moribus bonis nu.88. fo.eod.
Clericos ligat ſtatutum fundatum ſuper naturali ratione nume.octuageſimonono. fo.eo.
Clerici hęreditas an veniat ſub ſtatuto fœminarum excluſiuo nu.xc. fo.eo.
Et an clerici coniugati compręhendantur ſub illo ſtatuto ibidem.
Cognatorum appellatione qui ueniãt nu.ccxv.f.173
Cognati omnes an intelligantur excluſi ꝑ ſtatutũ, excludens matrem ꝑꝑ agnatos.nu.cxiij. fo.89
Collatio fundal ſuꝑ æqualitate ſeruãda nu.79. fo.71
Conferre dotes et alia à pr̃e ſibi data, quę ſolẽt de iure conferri, an debeat filia per ſtatutum excluſa inſtituta in teſtamento nu.76. fo.eod.
Et an ei ꝑ filiũ conferatur attento, ꝙ ſuccedentes ab inteſtato conferunt ibidem.
Collatio ex teſtõ locũ non habet inter eos, q non ſuccedunt ab inteſtato: & quibus nõ debetur legitima licet ſint de liberis nu.77. fo.eo.
Collatio vel actiua, vel paſsiua an ſibi locũ vẽdicabit, ſi filius ueniat non vt filius: ſed ut extraneus, puta ex capite vnde cognati nu.78. fo.eo.
Collaterales fœminas excludere, & nõ aſcendentes q poſſent ſimul ſuccedere, vel qui eas de iure cõi excluderent veriſimile nõ eſt nu.cc. fo.105
Collaterales ꝑ ſtatutũ fœminas excludentes eſſe dẽnt paris, vel primi ſeu poſterioris gradus: & habere ſimilitudinẽ cum excluſa.nu.139. fo.107
Collateraliũ filij vt fœminas ꝑꝑ collaterales, et eoꝝ filios ꝑ ſtatutum excluſas, excludãt: dẽnt eẽ primi filij, qui patris locum ſubintrant.nu.238. fo.109
Collaterales qui extranei appellantur licet hęreditatẽ non tranſmittant, an ſaltem ius deliberandi trãſmittant nume.cij. fo.119

Collegium

Collegium Paduanum & collegium ſenenſe concordantur per collegium bononienſe nu.xx. fo.150
Collectari poteſt pſona ibi, vbi eſt: licet ſubſit vni iuriſdictiõi, & bona ſita ſint in alteri' territorio nu. xlvi.fo.141. Et nu.ccix.fo.158.& de veritate ibi.
Comitatenſes & illi, qui ſunt de caſtro ſeu villa exiſtente intra territorium & diſtrictum ſtatuentiũ, an dicantur ciues, vel forenſes nu.xxij. fo.22
Communitas principi ſubdita non poteſt valida condere ſtatuta cauſarum deciua ſine principis licentia numero.xliij. fo.5.
Concubinę & inhoneſtè viuentes, cuius territorij cenſeantur.nu.xxix. fo.22.
Condemnatus de homicidio p contumaciam, & habitus pro confeſſo non intelligitur prohibitus facere pacem per ſtatutum, diſponẽs fieri pacem de omni delicto, p̃terquã de homicidio nu.clxxxiij.f.33.
Conditio perſonæ non inſpicitur prius, quã hęreditas deferatur nu.xliiij. fo.23
In conditionibus merũ factum attendiť nu.xxx. fo.11
Conditiones de nubendo, uel religionem intrando, licet remittantur à iure: non tamen videtur remitti filię tacita optio nu.59. fo.69.
Conditione remiſſa non remittitur conditionatũ ibi.
Conditio an rejci debeat, & an ſit in facultate filiæ eligere quam ſummam velit nu.60. fo.70
Conditionis natura non eſt ſtatim inducere, ſed ſuſpẽdere actum in euentum, uel defectum, conditionis tam in expreſſa, q̃ in tacita nu.lxx. fo.81
Conditio in dote nonmodo poteſt apponi, ſed ẽt tacitè ineſſe poteſt nu.xxvi. fo.86.
Cõditio vel dies adiecta per teſtatorẽ an de dote rejciantur, ſtatuto non prohibente dotem ſtatim deberi, ſeu peti nu.xlvi. fo.87.
In conditionibus merum factum attenditur ſine effectu numero.xciij. fo.100
Conditionaliter poſiti & nominati in ſtatuto q̃ ſm cõmunem ſñiam intelligantur vocati, pcedit qñ eorũ cõtẽplatiõe intelligunť fœminæ excluſę.nu.8.f.113
Conditionem ſemel extitiſſe ſufficit, etiam ſi non duret numero.xvij. fo.150.
Conditionalia verba prout ſunt ablatiui abſoluti, diſpoſitionem non inducunt nu. xli. Fallit ſi pferanť ab eo qui poteſt diſponere nu.xlij. fo.151
Conditionalia verba conſiderantur ſimpliciter, prout in facto iacẽt, nõ ãt ad iuris effectũ.n.cxxij. f.154
Cõditionẽ an poſſit apponere pr̃ doti quã legauit filię ppter maſculos excluſæ.nu.xxxij. fo.163.
Cõditionale eſt ſtatutum, q̃ extante maſculo fœmina non ſuccedat: vt ſi non extet maſculus, ſuccedat fœmina nu.clxxxij. fo171.
Conditionem important ablatiui abſoluti ibidem.
Conditio detrahiť in legato p dote, tãq̃ grauamẽ, nõ ſolũ vſq; ad cõcurrentẽ quãtitatẽ legitimæ: ſed ẽt in eo, quod eſt vltra legitimam nu.286. fo.171.
Confeſſio mariti confitentis ſe dotẽ recepiſſe, an ſufficienter probet mulierem eſſe dotatam ut excludatur numero.213.fo.36.& nu.219. fo.159.
Cõfeſſio mariti de dote an ſufficiat vt acquiratur mulieri ius ad dotem nu.ccxxx. fo.eo.
Cõiecturis multiplicibus pcediť in reddẽda rõe.l.uel ſtatuti.n.46.f.129.et nu.36.fo.151.& nu.cij.f.153
Coniecturis vtimur in perplexitatibus nu.clv.ijfo.32
Coniecturis tacitis, q̃ ex verborũ interp̃tatione non pueniũt, nõ induciť legũ correctio nu.clxxv. fo.33
Coniecturatur mens ſtatuti, ſicut mens teſtatoris, et reſtringitur nu.cxliiij. fo.147.
Coniecturari, ut poſſit ratio nõ expreſſa, quid attendendum eſt nu.cxlvij. fo.eo.
Coniecturis pbari põt aliquã fuiſſe dotatã, nec requiritur quòd probetur vera & realis numeratio numero.ccxxxi. fo.159.
Et quæ ſint iſtæ coniecturæ ibidem.
Coniectura euidens habetur pro probatione numero.cxvij. fo167.
Coniunctus an præſumatur ſcire facta coniuncti numero.lxi. fo.139.
Coniunctorum appellatione, q veniãt.n.208.fo.172
Coniuncti eſſe ex parte patris an dicãtur filij amitæ numero.cclxix. fo.108.
Cõnexa & iſeparabilia debẽt p vno haberi.n.311.f.44.
Conſanguinei fratres ſuccedunt inuicem in bonis paternis nu.clxiiij. fo.170.
Conſanguineorũ appellatiõe uenit auus.n.188.f.172.
Conſanguineorum appel. q veniant. nu. ccix.fo. eo.
Conſequẽtia an bona ſit q̃ excluſa vna linea.ſ. materna vel cognatorum, intelligať excluſa alia linea .ſ. fœminina agnatorum nu.lxxviij. fo.26
In conſequentiam vniuerſi veniunt ea, q̃ principaliter venire non poſſunt.nu.cxxviij. fo.eo.
Conſortum appellatione q veniãt nu.cxcviij.fo.172.
Conſtitutio nouiſſima augens legitimam filiorũ non habet locum in adoptiuis vel arrogatis, nec in legitimatis nu.lvij. fo.98
Conſtitutio Sicilię excludens ſororem dotatam à ſucceſſione feudi fraterni operatur, vt ſoror non dotata & eius filij dotatam excludant, numero centeſimotrigeſimonono. fo.102.
Conſtitutio imperialis voluit, vt agnatę vltra ſorores pariter ſuccedant cum agnatis maſculis, numero decimonono. fo.163.
Conſtitutio excludens ſororem dotatam à ſucceſſione fratris intelligi debet quando fuit à fratre dotata numero.clxxiij. fo.33
Cõſtitutio loquens de canonijs habet etiam locum in omnibus beneficijs nu.xl. fo.128
Conſuetudine Italiæ valent ſtatuta fœminas excludẽtia, etiam à legitima propter maſculos nu.xij. fo.8.
Conſuetudo iudęorum, qua vir ſuccedit vxori excluſa filia, ualet nu.xiiij. fo.eo.
Conſuetudine exiſtẽte q̃ emphytroſis concedať vſq; in tertiam generationem, ſimpliciter conceſſa intelligitur vſq; in illam gñationẽ conceſſa nu.liiij. fo.12
Conſuetudine exiſtente q̃ certũ beneficium cõferatur ſecularibus: illius collatio etiam motu proprio papę facta religioſo non valet nu.lv. fo.eo.
Conſuetudini an derogatũ ſit, ſi ex p̃ſcripta conſuetudine ſolitum ſit aliquid poni in inſtrumentis, quod per annum appoſitũ non fuerit nu.lvij. fo.eo.
Conſuetudo diſponentis nonnunquam attenditur numero.lviij. fo.eo.
Conſuetudo etiam in iudicijs attenditur nume.quinquageſimonono. fo.eo
Conſuetudo appellari poteſt ius commune in loco in quo viget nu.lxiij. fo.13.
Conſuetudo Immediatè compulſiua vel prohibitiua, penalis, non extenditur ad forenſem, numero decimoquinto. fo.21.
Conſuetudines laicorum in actionibus realibus clericos ligant nu.vi. fo.52
Conſuetudo ſpecialis circa ſucceſſionem rerum emphyteoticarum ſeruanda eſt nu.cvi. fo.59.
Conſuetudo localis non trahitur ad bona alibi ſita numero.cxxi. fo.68.

Conſuetudine exiſtente Bononiæ, ꝙ vir poſsit uxori relinquere ſm ius cõe: Regij verò exiſtẽte contrario ſtatuto. Si regius origine, & Bononiæ ciuis habeat bona Regij & Bononiæ: quoad bona Regij ſeruaſ ſtatutum: & quoad bona Bononiæ conſuetum ius commune nu. cxxiij. fo. 61.

Conſuetudini, ꝙ acquiſita per cõiuges debeant æqualiter diuidi, alter eorum renuntiare poteſt numero ſexto. fo. 75.

Conſuetudo feudorum loquens de filijs non extendiſ ad legitimatos nu. lix fo. 98.

Conſuetudine exiſtente, ꝙ dotata à patre vel fratre nihil amplius requirat ab eis uel eorũ filijs, ſoror dotata à fratre excluditur non modo per filios: ſed ꝑ patruum & ulteriorem agnatum nu. cxciij. fo. 104.

Conſuetudo papiæ volens agnatos uel cognatos maſculos, vel fœminas ex latere patri prius ſuccedere t & demum eos, qui ſunt ex latere matris facit ꝙ filius fratris præferatur filiæ natæ ex ſorore defuncti nu. cclxxviij. fo. 109.

Conſuetudo inducens ſucceſsionem deferri ad maſculos ius ciuile eſt nu. xiij. fo. 113.

Conſuetudo excludens fœminas dotatas à ſucceſsione quomodo verificabitur nu. x. fo. 122

Conſuetudo poteſt ſtatutum taliter interpretari, ꝙ obſtet, vel non obſtet filiæ, quæ dicitur excluſa numero decimoquinto. fo. eo

Conſuetudo vt probetur, quid exigatur nu. xvi. fo. eo.

Conſuetudo ſeruatur in emphyteoſi ſimpliciter cõceſſa numero. lxxx. fo. 130

Et plura de conſuetudine ibidem.

Conſuetudo anglicana, qua caueſ ꝙ uxor ſuperuiuẽs lucretur partẽ bonorũ mortui mariti, non trahiſ ad bona exiſtentia extra territorium nu. xxxv. fo. 141

Conſuetudo Angliæ ꝙ primogenitus ſuccedat in omnibus bonis, non habet locum in bonis extra territorium ſuum nu. xxxvi. fo. eo.

Conſuetudines quando ſunt diuerſæ in diuerſis locis an vtraq;, an vna tantũ vigeat nu. xlviij. fo. eo.

Et ꝙ vna tantũ attendatur nu. ccxi. fo. 158.

Contenſio inter maſculum & fœminam dotatam de hæreditate paterna finenda eſt in patria, cui ſubditi ſunt nu. ccvij. fo. 158

Contenſio ſi ſit de aliquo vniuerſali, particulares res ſub illo contentæ non cõſideranſ nu. ccviij. fo. eo.

Contratabulandi remedium non in totum deducit rẽ ad cauſam inteſtati nu. 83. fo. 143.

Contratabulandi remedium eſt aduocatorium, nõ ãt ſimpliciter apperit uiã ſucceſsionis ab inteſtato ibi.

Contratabulare teſtamentum, in quo eſt præterita filia per ſtatutum excluſa extraneo inſtituto, an interſit filiæ: vt ſaltẽ habeat beneficium venale, de quo ſub numero. 84. fo. eo.

Contratabulandi beneficium an poterit prodeſſe filiæ ab inteſtato excluſæ: & in quo nu. ccxxi. fo. 158.

Cõtratabulandi ius datur ei, qui ab inteſtato primum in ſuccedendo optinet locum nu. ccxxij. fo. eo.

Contratabulas quando deducit rem ad cauſam inteſtati, & quando non nu. xlix. fo. 164.

Contractus & actus inter viuos uidenſ facti iuxta diſpoſitionem, & conformitatem ſtatutorum, vel cõſuetudinum patriæ nu. l. fo. 12.

Contractuum verba intelliguntur in dubio ſecũdum mentem iuris & ſtatutorum nu. li. fo. eo.

Contractus in dubio intelligitur ſecundum conſuetudinem ſactus numero. lvi. fo. eo.

Cõtractus q̄ſi incognitos ſtatutũ inducẽ pt. n. 17. f. 21.

Contractus virtus non ſe extendit ad caſum, vel perſonam non expreſſam nu. 15. fo. 140.

Contrarius ſenſus non debet ex ſtatuto ſumi numero. lxxvi. fo. 165.

Contrarius ſenſus dicitur eſſe quædam conjectura ex interpretatione. Et an locum habeat in lege municipali & ſtatuto nu. cxij. fo. 167

Contrariorũ vno poſito ſequiſ remotio alterius: & cõtrà remoto vno poniſ aliud nu. 156. fo. 170.

Cõtrari⁹ ſenſus venit ex interp̄tatiõe, qua ꝓhibita ꝓhibetur & argumentum à contrario nu. xviij. fo. 178

Copulata plura ad diuerſum finem tendentia q̄d operentur, & quomodo reſoluantur nu. 69. fo. 57.

Copulatiuè ſi plures vocantur inter quos nõ cadit ordo affectionis vel charitatis, vel veriſimiliter nõ debet cadere: etiã ſi aliter de iure debeant venire, intelliguntur tamen ſimul vocati nu. cxv. fo. 154

Et quid requiratſ, ut natura copulę alteretur ibi.

Correctio iurium eſt euitanda nu. cxviij. fo. 16.

Correctio induci non debet ꝑ ſimilitudinem caſuum numero. cxix. fo. eod

Correctio in materia correctoria eatenus extenditur, quatenus ſe ꝓtendit extenſio nu. cxxviij. fo. eo.

Corrigẽs aut mitigãs ius cõe in caſu maioris exceſſus, an dicaſ corrigere in caſu minoris nu. 121. fo. 168.

Correlatiuorum vno ſub ſtatuto comprẹhenſo, an cẽſeaſ cõpræhendi aliud nu. xcix. fo. 15.

Correlatiuorum vno deſtructo, deſtruitur & aliud numero. xij. fo. 123

Conuerſi debent eſſe melioris conditionis quàm erant antea numero. 26. fo. 25

De litera D.

DEbitor an capi poterit ad voluntatẽ creditoris, qñ terminus non eſt expreſſus licet pro expreſſo haberi debeat: ſtatuto diſponente prout florentię ꝙ debitor ꝑ inſtrumentum guarantigiæ, in quo eſt expreſſus certus terminus capi poſsit ad voluntatẽ creditoris nu. 182. fo. 33

Debitoris hęres comprẹhenditur ſub ſtatuto permittẽte debitorem poſſe incarcerari nu. 135. fo. eo.

Debitorum nomina in Italia contracta, & ibi ſoluenda annumerantur in bonis italicis: In Anglia uerò contracta, & ſoluenda inter anglica bona annumerantur nume. 135. fo. 62

Debitorũ nomina an ꝓhibeatur alienare mulier, quę habens filios prohibetur teſtari de bonis mobilib⁹ vel immobilibus, vel donare, aut alienare in alias perſonas nu. 140. fo. 63.

Debitum paruum ſeu modicum non ſufficit ad capiendum debitorem, ſtatuto diſponente ꝙ liceat debitorem ſuſpectum de fuga capere nu. 98. fo. 72

Debita & credita qualiter diuidantur inter filiam, cui aliquid ex ſtatuto præſeruatur: & maſculos, q̄ vniuerſaliter ſuccedunt in tota hæreditate nu. 69. fo. 88

Debita diuiduntur pro rata bonorum ſtante ſtatuto quòd proximus ex parte patris debeat ſuccedere in bonis immobilibus: & proximus ex parte matris in bonis mobilibus numero. 70. fo. eo

Debita facta contemplatione alicuius patrimonij illam tantũ partem reſpiciunt, cuius contemplatione facta ſunt nu. 71. fo. eod.

Hoc tamen intellige quando defunctus tempore mortis ſuæ diuiſum habebat peculium, uel patrimonium ibidem.

Decima an debeatur de lucro hæreditatis delatę filio numero. 19. fo. 134.

Deciſionibus, quæ reperiuntur in indiuiduo, non eſt minus tutum adherere, quàm regulis nu. cxij. fo. 19

Declaratio ſtatuti attenditur, ſi rubrica ſimpliciter excludat dotatam, & in nigro dicatur dotatam intelligi, quando conſtat de numeratione, aut confeſſione, aut pmiſſione reſtituẽdę dotis nu. ccxxxi. fo. 37

Decretalis loquens de beneficio, habet etiam locum in dignitate nu. xli. fo. 128

Decretum vnius territorij effectum ſuum extendit ad territorium alterius nu. ccvi. fo. 158.

Delinquendo quis ſe ſubijcit iuriſdictioni ſtatuentium ſicut & tranſeundo per illorum territorium, uel ab illo extrahendo nu. xix. fo. 20.

Deportatus vt inhabilis ad ſuccedendum, non facit deficere conditionem nu. xxxiiij. fo. 11.

Deportati filius & ſi poſt mortem patris reſtituatur, non tamen dicit teſtamentum nullum, niſi reſtituatur vt ex retrò nu. ciiij. fo. 144. & nu. lxvij. fol. 165.

Deportatus & mater, qui non petierunt tutorem filio impuberi. ĩ. annum perdunt ſuccedendi ius, quod eſt in habitu & in ſpe, licet non in re filio viuente numero. 94. fo. 166.

Deſcendentes per lineam fœmininam, an videantur excluſi per ſtatutum, quód excludit aſcendentes per eandem lineam nu. lxxiiij. fo. 26.

Deſcendentes omnes etiam maſculi à perſona per ſtatutum excluſa, an etiã excluſi videantur nu. 89. fo. 60

Deſcendentes eſſe habiles non eſt neceſſe, ſtatuto dicente ſi quis deceſſerit ſine deſcendentibus maſculis, patrui agnati ſuccedant nu. lxxxviij. fo. 99

Deſcendentes ad hęreditatem paternam vocari æquũ eſt nu. xviij. fo. 125

Deſcendentes omnes ex filia excluſa ſimiliter excludũtur nume. xxxiij. fo. 128

Deſcendentes oẽs ex filia maritata & dotata erunt excluſi quandocunq; illa morietur nu. 99. fo. 158

Deſcendentium mentione facta, qui veniant numero. ccxi. fo. 173

Et an tunc veniant ſpurij & naturales ibi.

Qui in materia odioſa, & qui in materia fauorabili ibidem.

Determinatio una reſpiciens plura determinabilia, debet ea vniformiter determinare nu. 243. fo. 107.

Determinatio vna vniformiter intelligi debet numero. xxxvi. fo. 125

Dicta in vno capitulo intelliguntur repetita in ſequentibus capitulis non diſtantibus, ſiue proximis numero. xxv. fo. 48.

Dicta de fratre vterino procedunt etiam in ſorore uterina nume. lvi. fo. 56.

Dictum in vna parte legis, in alia cenſetur repetitum, & in alio capitulo non multum diſtanti numero. ccciij. fo. 160.

Dicto aſſerentis caſum permiſſum ſubeſſe non creditur in his, quę regulariter prohibita ſunt, permiſſa verò certo caſu nu. 124. fo. 120.

Dictio aliquid, in ſtatuto appoſita an facultatẽ coarctet, ita q; non liceat magnum quicq̃ uel dare, vel relinquere. nu. xxi. fo. 52. & nu. cxlv. fo. 65.

Dictio ſeu ampliatiuè ponitur nu. 198. fo. 35.

Item augmentatiuè nu. cclxxvij. fo. 109.

Dictio donec, quouſq;, & ſimiles appoſitæ actui habenti limitationem circa tempus, faciunt magis diẽ ſeu quandam ſuſpenſionem, quàm conditionẽ ſuſpenſiuam nu. lxxij. fo. 81

Dictio ex, denotat cauſam immediatam & proximã numero. lxxvi. fo. 99

Dictio verò, eſt repetitiua præcedentium qualitatum numero. xxiij. fo. 48.

Dictio ſine, & dictio abſq;, omnimodam requirunt carentiam nu. clxxix. fo. 104.

Dictio &, alternatiuè ponitur nu. clxxxiij. fo. eod.

Dictio taxatiua tantùm, non excludit caſus ſimiles, vel ſimilem rationem habentes numero ducenteſimouigeſimoquarto. fo. 106.

Dictio vel, ponitur pro idest, aut pro ſiue nume. ducenteſimoſeptuageſimooctauo. fo. 109

Dictio à prædictis, in hmõi ſtatu. intelligitur ab eo de cuius ſucceſſione agitur. nu. ccxcv. fo. 110.

Dictio quibuſcunq;, in conceſſiõe feudi appoſita ad quos porrigit effectus ſuos nu. cxxij. fo. 145

Dictio enim, exceptiua eſt nu. cxxvij. fo. 146.

Dictionis quouſq;, natura & virtus nu. xxx. fo. 163

Dictio verò, ponitur pro ſed, & ex natura ſua inducit repetitionem nu. cxxv. fo. 168

Dictio per, ſignificat quoddã mediũ nu. clvij. fo. 170

Differentia an ſit ſi ſtatutũ excludat dotatã, an verò ſi ſimpliciter excludat, et mãdet dotari. n. ccxvij. f. 36

Differentia emãcipationis, & patrię pčãtis ſublata eſt in ſucceſſione ciuili, & nõ in p̃toria nu. ij. fo. 74

Differunt mulierem dotatam eſſe, & eſſe dotem numero. xxxi. fo. 86

Differentia an ſit emancipationis, & patrię poteſtatis in ſuccedendo nu. xxvij. fo. 96

Differentia, an quis ſit coniunctus ex latere patris uel matris, an ex utroq; non cadit inter patruos numero. cclxi. fo. 108.

Differentia eſt ſi ſtatutum excludat filiam mediãte dote ſimpliciter, an verò dotem taxet, uel alicui taxandam comittat nu. v. fo. 123

Dilationi an poſſit reus renuntiare ſibi conceſſę ad finem, vt excludat actorẽ à pbando, qua tñ pendẽte ẽt actori pmiſſum ẽ pbationes facere. nu. viij. fo. 75

Dipenſationes ſunt odioſæ nu. lxxix. fo. 99

Diſpenſationes q̃ non reducũt ex toto ad primęuã naturam non operantur, vt etiam in materia iuris cõmunis taliter diſpenſati veniant appel. legitimorũ numero. 8. fo. 60.

Diſpoſitio ſup actu partim odioſo, ptim fauorabili, vt odioſa vel fauorabilis iudicet, attendiẽ id, ſup quo principaliter lex diſponere intendit nu. vij. fo. 4.

Diſpoſitio hominis uel teſtatoris i dubio intelligit ſm cõſuetudinẽ uel cõſtitutionẽ ſuæ patrię. n. 22. fo. 10

Diſpoſitio teſtatoris cenſet conformis diſpoſitioni ſtatuti in deferendo fideicommiſsum ſub conditione &c. numero. xxxviij. fo. 13.

Diſpoſitio ſtatutorum intelligitur loqui de iure ſtatutario numero. xlix. fo. 12.

Diſpoſitũ in vno correlatiuorũ non trahitur ad aliud quando ſtatuta debent intelligi prout illorum verba ſonant nu. cviij. fo. 15.

Diſpoſitio facta de tutore & curatore adulti trahitur ad curatorẽ furioſi, tanq̃ ægparatũ nu. cxxij. fo. 16.

Diſpoſitũ p ius cõe de tutela & ſucceſſiõe, an ex paſſiua interpretatiõe trahať ad ſtatutũ nu. cxxvij. f. 60.

Diſponentes in dubio non videntur diſponere in non ſubditum nu. xxxix. fo. 28

Diſpoſitum in filijs, an trahať ad nepotes in materia ſtatutaria nu. cxliij. fo. 31

Diſpoſitio ſtatuti ei non conuenit, cui verba ſtatuti nõ conueniunt nu. cxcij. fo. 34.

Diſpoſitio de facto nõ habet locum in re deſtinata ad factum nu. cclxxxiij. fo. 48.

Diſponendi de aliquo data poteſtate, an de reſiduo pohibita videatur nu. cxlvi. fo. 65.

Diſpoſitio poſt mortem patris valet indubitãter, quã fecit filiafa. de rebus, vel dotibus ſibi p̃ſeruatis per ſtatutum nu. lxxviij. fo. 89.

sup

Diſpoſitio ita intelligi non debet. vt inducatur abſurdum nu. xij. fo. 95.
Diſpoſitio iuris cōis quando vult per oīa idem eſſe in caſu ficto, quod in verò: tunc diſpoſitio municipalis loquens in illa materia, hēt etiam locum in caſu ficto nu. xxvi. fo. 96.
Diſpoſitiones fauorabiles non minus comprēhendūt minus meritos, quā magis meritos nu. 170. f. 103.
Diſpoſitio ſimplex non extenditur, niſi ad ius diſponentis nu. xxxi. fo. 141. & nu. 201. fo. 157.
Diſpoſitiōe velata & obſcura, quæ aliter intelligi poteſt, nullo modo debet dici ꝙ tales perſonæ ab hæreditate excludantur, quæ ſunt de numero liberorum nu. xxv. fo. 150.
Diſpoſita per ius ciuile in totum poſſunt tolli per ſtatuta nu. cxlviij. fo. 155.
Diſpoſitio debet reſtringi ad caſum, de quo loquiť numero. cxlv. fo. 169
Diſpoſita in caſibus ſeparatis, habent etiam locū qñ illa ſeparata ſimul concorrunt nu. clxviij. fo. 170.
Diuitiæ non tribuunt neceſſariò dignitatem, cum ſint bona fortunæ, quæ etiam in viliſſimas perſonas cadunt nu. iij. fo. 6. & nu. xcvij. fo. 167.
Dioitijs conſeruantur familiæ & earum honeſtas numero. 7. fo. 6.
Diuitiarum ſubſtantia cōſumitur per fœminas: ſicut etiam finitur nomen paternæ domus nu. 9. fo. 161.
Domeſticorum appellatione qui conitineantur numero. ccvi. fo. 172
Domicilium viri non attenditur in lucro dotis, qñ bona remanſerunt in ciuitate uxoris nu. xxxi. fo. 12
Domicilia duo ſi quis habeat, vnum ratiōe originis: alterum ratione incolatus, quod uenit conſiderandum nu. cxxxvi. fo. lxviij.
Dominium rerum paternarum continuatur in filios, niſi exhæredentur nu. 53. fo. 164.
Dominium legatorum relictorum à filio non continuatur in filium, ſed rectà recedit ad legatarios numero. 58. fo. 165
Domus, & qui dicantur in domo nati quomodo intelligatur nu. 165. fo. 105
Domus non computabitur in hæreditate ad augendam legitimam, Stante ſtatuto ꝙ fœminæ in domibus non ſuccedant nu. 30. fo. 124.
Domus appellatione in ſtatuto dicente ꝙ bona ad illos de domo redeāt, q intelligunť nu. ccxliij. fo. 173
Donationem inofficioſam an poſſit dicere filia, quæ ab inteſtato excluditur nu. liiij. fo. 79.
Donatio reciproca inter uirum & uxorem ualet nec requirit inſinuationem, cum nō ſit mera liberalitas numero. ciiij. fo. 132.
Donationem factam filio in poteſtate reuocare pater poteſt, & illam alteri filio conferre numero ducenteſimo ſexageſimoquinto. fo. 175.
Donatio materna facta filio, à principio irreuocabiliter tenet nu. cclxvi. fo. 175.
Dos præſupponit matrimonium nu. cclxxxi. fo. 40.
Dotata an dicatur ab illo cuius contemplatione à quouis alio dotata fuit nu. clxxix. fo. 33.
Dotata ab auo an generaliter cenſeatur dotata à filio numero. clxxx. fo. eod.
Dotem poteſt uir lucrari ex ſtatuto excludente liberos prioris matrimonij nu. xv. fo. 9.
Dotem reſtituere maritus promittens in caſu dotis reſtituēdæ, itelligiť cōſuetudine approbatā nu. lxij. f. 12
Dotata filia admitteť ad ſucceſſionē vna cū non dotata patruo excluſo, non obſtante ſtatuto excludente dotatam filiam ꝑ patruum ſi ſuperſit filia non dotata cum dotata. nu. cxxxiij. fo. 30.
Dotem tenetur cōferre dotata caſu, quo admittitur beneficio non dotatę uel alterius nu. cxxxv. fo. eo.
Dotata ab auo an excludatur à ſucceſſione patris per ſtatutū excludens dotatam ab auo, & patre ꝑ fratres filiæ & patruos nu. 127. fo. 33.
Dotata ab auo nō excluditur à ſuccedendo, niſi agať de ſucceſſione aui, qui dotauit nu. 184. fo. eo
Dotata ab extraneo patris cōtemplatione, an à patre dotata cenſeatur nu. 184. fo. eo.
Dotata ab auo licet nondum concepta, an comprēhēdatur ſub ſtatuto dotatā excludente nu. 188. fo. 34
Dos ſuccedit loco legitimæ debitæ à perſona patris numero. 189. fo. eo.
Dos promiſſa an contineatur ſub ſtatuto de lucro dotis nu. 196. fo. eo.
Dotis appellatio non refertur ad ea matrimonia, quæ conſiſtere non poſſunt, aut ubi matrimonium non ſubeſt nu. 197. fo. eo.
Dotata & deſponſata per verba de præſenti ambæ excluſæ intelliguntur per ſtatutum excludens dotatā, ſeu deſponſatam per verba de pręſenti nu. 198. fo. 35.
Dotata, hęc dictio importat matrimonium & traditionem dotis nu. 199. fo. eod.
Dos non p̄t dari citra crimē ſimoniæ ꝓ mr̄imonio ſpirituali contrahendo nu. 204. fo. eod.
Dotata eſſe qūo aliqua intelligatur, ꝑ ſtatutum poteſt fieri declaratio nu. 206. fo. 35.
Dotis relictū qñ fit in teſtamento, an debeat fieri titulo inſtitutionis ſtatuto excludente dotatam à ſucceſſione numero. 207. fo. eo.
Dotata an illa dicatur cui relinquitur dos in teſtamēto nullo nu. 208. fo. eo.
Dotem non conſtare ſine matrimonio quomodo intelligatur nu. 210. fo. eo.
Dotata per ſtatutū excluſa an excludatur illa, cui dotes ſunt conſtitutæ uel promiſſæ, etiam nullo ſubſequuto matrimonio nu. 213. fo. eo.
Dotata filia dicitur, in qua pater actum dotandi exercuit q̄ſtum potuit nu. 214. fo. eod.
Dotatam ſtatuto excludente, excluditur filia cui dos ē promiſſa vel legata per patrem, licet pater ſit in mora ſoluendi illam nu. 215. fo. eod.
Dotem qñcūq; offerre añ ſententiā an ſufficiat, vt ſtatuto dotatam excludenti locus ſit nu. 216. fo. eod.
Dotatā excludere, uel ſimpliciter excludere et dotari poſtea mādare, an differant nu. 217. fo. eod.
Dos an dicatur ex ſola ꝓmiſſione, & ante traditionem ſequutam nu. 218. fo. eo.
Dotis ꝓmeſſio uel relictū ſi i tp̄e nubilis ętatis cōferať filia ñ ꝓpriè dr̄ dotata añ cōditiōis cuiſtū. n. 222. f. e
Dotata filia an dicať ſi ſtatutū exigat dotē eē datā uel ꝓbari donationē, ſi de hoc ñ cōſtat nu. 223. fo. eo.
Dos ſi fuit ꝓmiſſa arbitrio alicuiꝰ, et añ arbitriū ſubſequutum hr̄ditas fœminæ deferatur, an tunc excludetur nume. 224. fo. eod.
Dos ſi fuerit ſub cōditiōe uel indiē certū cōſtitota, uel relicta, ſeu ꝓmiſſa uel onꝰ fuerit adiectū doti, uel pr̄ illam ſibi fuerit ſtipulatus reddi, an locus ſit ſtatuto numero. 225. fo. eod.
Dotata aliqua an ex eo ſolo p̄ſumať ꝙ maritata fuit, ſi non appareat de dotibus ſtatuto dotatam excludente nu. 227. fo. 36.
Dotata ut excludatur probari debet, ꝙ fuerit dotata ex bonis eius, de cuius ſucceſſione agitur numero. 228. fo. eod.
Dotatā aliquam eſſe an ꝓbeť ꝑ ſolā cōfeſſionē mariti, ſe dotē recepiſſe confitentis nu. 229. fo. eo.
Dotes ſi debeant probari per inſtrumentum publicum uel prothocolum, neceſſe eſt, ꝙ ita probentur, vt ali

qua

qua tan͂q̄ dotata excludatur nu.ccxxx. fo.37

Dotata præſumiť maritata poſt vigintiquinq; annos numero.ccxxxĳ. fo.eo.

Tamen illa quę infra ipſum tẽpus deceſſit non pręſumitur dotata, etiam elapſo tempore ibidem.

Dotatam eſſe aliquam vbi cõſtat, ſed neſcitur à quo, quis pręſumetur eam dotaſſe nu.ccxxxiĳ. fo.eo.

Dotata in matrimonio præſumpto ſeu inualido vel putatiuo, an ligetur ſtatuto dotatam excludẽte numero.ccxxxiiĳ. fo.eod.

Dotata de ſuis proprĳs facultatibus an excludatur ꝑ ſtatutum dotatam excludens nu.ccxxxv. fo.37.

Dotata in communi de bonis communibus non excludetur per ſtatutum dotatam excludens, niſi ſtatuto hoc expreſſe caueatur nu.ccxxxvii. fo.eo.

Dotata à patre vel fratre an dicetur illa, cui pater, vel frater.x. dedit, nec apparet q̄ data ſint titulo dotis numero.ccxliĳ. fo.eod.

Dotata ut aliqua dicatur, quid probandum ſit numero.ccxliiĳ. fo.eo.

Dotata quæ nunquã fuit, nec dotari requiſiuit, an excludatur per ſtatutum dotatam excludens numero.ccxlv. fo.eo.

Dotari nolens ne excludatur, an nihilominus excludetur ſtatuto fœminam dotatam excludente numero.ccxlvĳ. fo.e.

Dotata ut per ſtatutum excludatur, an oporteat q̄ ſit dos data tempore ſucceſſionis delatę, & an poſſit excludi ſi poſt modũ dos offerať nu.ccxlix. fo.38.

Dotata quę aliquando fuit, ſed nunc dotem amiſit, an cõpręhendatur ſub ſtatuto de dotata nu.cclv.fo.e.

Dos data marito eam perdituro & in malos uſus conſumpturo, an faciat huiuſmodi dotatam ſub ſtatuto dotatam excludente cõpręhendi nu.cclvi.fo.eo

Dotata incongruè an excludatur per ſtatutum dotatam excludens nu.cclviĳ. fo.eo.

Dotata an per ſtatutum excludatur ſi tempore conditi ſtatuti iam erat dotata nu.cclix. fo.eo.

Dotes ante ſtatutum datæ, an compręhendantur ſub ſtatuto, quòd vxore præmoriente in matrimonio vir lucretur certam partem dotis nu.cclxi.fo.eod.

Dotata an excludatur ab hęreditate delata ante conditum ſtatutum, ſi huiuſmodi ſtatutum omnino velet effectum habere, etiam in præteritis caſibus numero.cc.lxiĳ. fo.39.

Dotata poſt delatam hæreditatem ſiue ſit adita, ſiue non an excludatur per ſtatutum dotatam excludẽs numero.cclxvi. fo.eo.

Dotata poſt agnitam hęreditatem compręhẽditur ſtatuto de dotata extra hęreditatem paternam, vel ex paterna hæreditate nu.cclxxĳ. fo.40.

Dotandi facultas vt fœmina excludatur, an tranſmittatur ad hęredes, ſtatuto excludente filiam vel ſororem, eãq; dotari mandante per patrem, fratrem, aue per aliam perſonam excludentem, quę perſona excludens decedat hęreditate adita nu.cclxxiiĳ.fo.eo.

Dotata ſimpliciter an cõpręhendatur ſub ſtatuto ſimpliciter excludente maritatam quaſi ſit deſtinatione maritata nu.cclxxxi. fo.eo.

Dós ad quem ſpectabit ſtãte aſtanſi ſtatu. quòd ſi mulier, decedat in ſecundo matrimonio nullis liberis ex eo relictis, relictis tamen ex primo matrimonio ac ſecundo marito, & patre mulieris numero tringẽteſimodecimoſeptimo. fo.45.

Dotata vt excludatur per ſtatutum excludens dotatam à patre, matre, fratre vel auo &c. ab hæreditate patris, matris, fratris vel aui &c. ſi ex eis maſculi ſuperſint, an ſufficiat q̄ ex uno eorum ſuperſit maſculus. an verò intelligi debeat, q̄ ſuꝑſit maſculꝰ de ꝑſona eius, de cuius ſucceſſiõe agiť nu.xxxv.fo.49

Dotata per ſtatutũ excluſa, itelligitur excluſa à bonis dotantis nume.liĳ. fo.56.

Dotata an referat à quo dotetur, vt excludatur à ſucceſſione nominatorum in ſtatuto dicente, q̄ dotata non ſuccedat patri, matri, auo, vel fratri: ſi non exprimat à quo nu.lxvĳ. fo.57.

Dotatam eſſe aliquam conſtat, ſed neſcitur à quo, qs eam præſumetur dotaſſe, & de quibus bonis numero.lxxĳ. fo.57.

Dotata à patre ſi ꝑ ſtatutum excludatur à ſucceſſione matris, aui materni, & auię maternę multomagis excludi uidetur à ſucceſſione patris nu.83. fo.58.

Doť minorem legitima arbitrari non debent ĳ, quorum arbitrio conceſſum eſt fœminis dotem aſſignari, ſed maiorem arbitrari debent nu. viĳ. fo.65

Dos an poterit eſſe minor legitima & an ad ſupplemẽtum agi poterit Si ſtatu. mandans dotari diſponat, quòd debeant eſſe contentę, nec plus petere poſſint numero.x. fo.eod.

Dotibus cõgruis non vť priuari filia licet ꝑ ſtatutum à ſucceſſione excludatur nu.xxviĳ. fo.67

Dos cõſideratur an ſit congrua vel non, inſpecto patrimonio nume.xxix. fo.eo.

Dos quanta debebit eſſe ſtatuto mãdãte dotari ſimpliciter fœminã, nec aliter doť taxãte nu.xxxĳ. fo.68

Dotatio p̄ris ſꝑ pręſumiť conueniẽs, niſi appareat de magno exceſſu. Et quid de dotatione f̄ris ibidem.

Dos cõgrua dř habita conſideratiõe q̄titatis patrimonĳ, qualitatis, et honeſtatis ꝑſonarũ, numeri liberorũ, et cõſuetudine regiõis, & familię .n.xxxiiĳ.fo.e.

Dos i dubio ñ dẽt eſſe minor łtima. Limitať.n.35.f.e.

Dotata ꝑ ſtatutum excluſa, excluditur ẽt ſi incongruè dotata ſit nu.xxxvĳ. fo.eo

Dotata vt excludať ꝑ ſtatutũ dotatã excludẽs ſatis ẽ q̄ cõſtet de ꝑticulari ſolutione dotis nu.xxxviĳ.fo.e.

Dos vt cõgrua dicať q̄ tp̃s ſit conſiderãdũ, an tp̃s dotis datę, an tp̃s mortis dotantis, ſeu alterius de cuiꝰ ſucceſſione agitur nu.xl. fo.eo.

Dotata q̃ cũ iur̃o ꝑmiſit plus ñ petere, ẽt ſi p̄rnę facultates auctę fuerint, nõ poterit plꝰ petere.n.xli. fo.e.

Dotes quare inuentæ ſint nume.xlv. fo.69

Dos debeť in vita p̄ris & de neceſſitate nu.xliiĳ.fo.e.

Dotata nõ ipedit ꝑ ſtatutũ qn tm̃ petere poſſit, q̄ad alimẽta ſufficiat, vbi dos ei data ñ ſufficeret.n.xlvi.f.e

Dotes, vel dotis ſupplemẽtũ poterit petere filia, licet ſtatutũ illã excludat à legitima, vel legitimę ſupplemento nu.xlix. fo.eo.

Doť oino habẽ dẽt ꝑ ſtatutũ ꝑꝑ doť excluſa.n.52.f.e

Dotes à p̄re vel ſuis h̄ridibus petere põt filia ꝑ ſtatutũ excluſa à ſucceſſiõe licet nupta ſit, & ẽt dotata, ſed ab extraneo nu.liĳ. fo.eo.

Dotata de bonis m̄ris, uel de ſuis ꝑprĳs nõ excludiť ꝑ ſtatutum dotatam excludens nu.lv. fo.eo.

Dotis ſupplementũ petere poterit filia maſculo mortuo, quo viuente non poterat nu.69. fo.81.

Dos ad patrẽ nõ redibit: ſed apud filios filiæ remanebit, ſtante ſtatuto q̄ mulier ſit contenta dote ſua, & q̄ filĳ ex ea non ſuccedant auo materno: ſed ſint materna dote contenti.nu.91. fo.83.

Dotatã eſſe filiã an à quocũq; ſufficiat, ſtante ſtatu. q̄ dotata non ſuccedat nu.93. fo.eo.

Dos filię ꝑ ſtatutũ reſeruata q̃ actiõe petiť nu.1. fo.85

Dos à ſtatuto pręſeruata petitur cõditione ex lege, ſeu ſtatuti numero.v. fo.85.

Dos quomodo de iure communi petatur & an detue actio contea patrem, an uerò officium iudicis tranſitorium ad hæredes nu.vi. fo.eo.
Dos dicitur ſubſidium mulierum nu.xil. fo.eod
Dos filiæ à ſtatuto præſeruata non defertur ſibi iuee ſucceſsionis adeo quòd pro illa non faciat partem in legitima filij nu.xiii. fo.eod.
Dos præſeruata per ſtatutum debetur vt æs alienum numero.xiiii. fo.e.
Dos per ſtatutum debita filiæ ſuccedit loco legitimę retinendo tamen naturam dotis in tpe nu.xvi. fo.e
Dotem an poteeit filia petere anteq̃ nubat Statuto diſponente ꝙ dotata non ſuccedat nu.xx. fo.86
Dos aſsignata ſeu relicta non tranſmittitue ſi filia ante cõtractum matrimonium decedat, niſi hęres fuerit in moea nu.xxxii. fo.eo.
Dotata nõ dicitur filia etiam ſi ſibi ſint dotes purè relictæ, niſi deuentum ſit ad actum puræ traditionis ipſius dotis nu.xxxvi. fo.87
Dotata illa nõ dicitur quæ conditionaliter dotata eſt ante conditionem impletam. & hęc qualitas adeſſe debet tempore ſucceſsionis deiatę nu.xxxviij. fo.e.
Dotata ilia dicitur ex cõmuni vſu loquendi cui ſunt dotes ſimpliciter relictæ nu. xxxix. fo.eo.
Dotatam illam dicunt uulgares quæ quandocunq; ẽt non ſequuto matrimonio dotem exigere poteſt numero, quadrageſimo. fo.e.
Dotata non dicitur quæ non eſt liberè dotata, niſi grauamen remittatur nu.li. fo.88.
Dotem non computat in legitimam filia ſi eam pater ſtipulatus ſit ſibi reddi, ſi ſine liberis duceſſerit, niſi hæredes remiſerint illam ſtipulationem numeeo, quinquageſimoſecundo. fo.eo.
Dotata ut ſit aliqua depẽderà facto dotantis, ideo nõ ſufficit heredes onus uel grauamen doti per defunctum impoſitum remittere nu.lij. fo.eo.
Dos data non dicitur amplius eſſe in patrimonio patris ſed per eius mortem conſolidatur in filiam numero.lxxiij. fo.eo.
Dos capitur ut æs alienum, & non iure hęreditario numero.lxxv. fo.89.
Dotata filia excluditue per nõ dotatam ſtante ſtatuto ꝙ dotata non ſuccedat nu.cxxxviij. fo.103
Dotata exciuſa ne in bonis dotantis ſuccedat cum fratribus et alijs hęredibus, an intelligatur de his cum quibus poſſet ipſa concurrere & non de quibus aliàs præfertur nu.cic. fo.104.
Dotata per ſtatutum excluſa, nõ dotata ſuccedit in totum reſidium.nu.cclxxxviij. fo.109
Dotes excluſarum computari debent in legitima omnium filiorum nu.ccvi. fo.114
Dos filiæ eſt onus & æs alienum & non ſubrogatur loco legitimę nu.xxxiij. fo.e.
Dos non eſt legitima nec ad eius inſtar nu. xiiii.fo.115.
Dos legata filię excluſæ à ſucceſsione per ſtatutum nõ detrahitue ut æs alienum, ſed ut legatum nu.quadrageſimonono. fo.116.
Dotata excluſa per ſtatutum pariter & in totum excluditur propter non dotatam ſicut propter maſculum nu.l. fo.eod.
Dotis ſuplementum non erit de portione filij ultra legitimam portionem ſupplendum, Si dos promiſſa excedit portionem legitimæ debitæ ipſi filiæ numero.iiij. fo.eod.
Dotata uel nupta per ſtatutum excluſa, an uideatur in ſolidum uocari non dotata uel non nupta, ſi nullus adſit maſculus nu.cviij. fo.119.
Dotata per ſtatutum excluſa an poſsit oblatas dotes recuſare ne excludatur, aut capiendo Ius ſibi reſeruare in ſucceſsione nu.v. fo.121
Dotatio patris ſemper pręſumitur congrua niſi appareat de magno exceſſu nu.iiij. fo.123
Dote taxata per patrem ſtatutum uult filiam contentari, negatq; ſupplementum legitimæ nu.vi. fo. eo.
Dos ut debitè conſtituatue quę conſiderantur: & quę non nume.xxix. fo.124
Dotata exciuſa videtur contemplatiõe dotis excludi: & dos videtue loco legitimæ ſuccedere, numero ſecundo. fo.eo.
Dotata incõgruè licet non poſsit ad legitimam agere, agit tamen ut congeuè dotetur nu.xiij. fo.125
Dos data per ſtatutũ ſiue ſtatutum de dotata intelligi debet de congrua nu.xiiij. fo.eo. fallit ibi.
Dotata ut per ſtatutum exciudatur an ſufficiat quòd dos ſit ei aſsignata per patrem in teſtamento uel aliter nume.i. fo.127. Limitationes uide numero nono, & vndecimo. fo.eo.
Dotatam illam interpeetatur communis uſus loquẽdi cui dos aſsignata eſt nu.ij. fo.eo.
Dotata ex proprietate uocabuli non dicitur ante matrimonium nu.iiij. fo.eo.
Fallit quando loquendi conſuetudo aliter interpeetatue ibidem.
Dotem aſsignatam an ſtatim filia petere poſsit uel debeat expectare donec realiter nubat numero.14. &.16. fo.127
Dotata an dicaſ filia ita ꝙ ſit ſub caſu ſtatuti ſi pater leget illi ſimpliciter centum, uel illam in centum ſimpliciter inſtituat nu.xvij. fo.eo.
Dotis ſub indefinita appel. an cõtineatur illa, quę peo matrimonio ſpirituali datue nu.iv. fo.129
Dos ſi data ſit marito an verificetur ſtatutum ꝙ filia dote ſibi data &c. nu.lix. fo.eod.
Quid ſi talis dos fuit promiſſa uel ſoluta marito filia ignorante ibidem.
Item quid ſi ea ſciente non contradicente ibidem.
Dotata ab auo uel ab auia an excludetue ſtatuto excludente dotatam à patre uel à matre numero, ſexſageſimoſexto. fo.130.
Dotata à fratre uel à ſe ipſa an excludetur per ſtatutum excludens dotatã à patre uel matre nu.lxvij. fo.eo.
Dotata, participium hoc in ſtatuto poſitum poteſt ẽt futurum ius includere nu.lxxxiiij. foi.131
Dos licet ſit debita filiæ non tamen ſuccedit in illa ueluti in legitima nu.cij. fo.eod.
Dotata antequam fieret ſtatutum excluſiuum an ſub illo ueniat nu.c.viij. fo.132
Dotata quæ de pręterito hæreditatem cum fratre iam diuiſit, an ueniat ſub ſtatuto excluſiuo poſtea facto expeeſsè diſponente quòd trahatur ad filias de præterito dotatas nu.cix. fo.eod.
Dotatam ſtatuto prohibente habere regreſſum contra fratres, per illa verba fratres, non dotata nedum tacitè, ſed expreſsè uocata fuit numero, quinquageſimoſexto. fo.136
Dotata à patre de bonis paternis, non ſuccedet patri, ſed matri ſic nu.viij fo.140
Dotata à patre de bonis maternis, uel à fratre de poetione ipſiusmet ſororis, an habebit regreſſum ad bòna paterna uel ad bona fraterna ſtatu. dicente quòd dotata à patre vel fratre nõ habeat regreſſum ad bona paterna uel fraterna nu.70. fo.152
Dos arbitratur eſſe congrua portio mulieris dotatæ numero.xvi. fo.150

Dos ſuccedit loco alimentorum, numero quadrageſimoſexto. fo.151.

Dotata eſſe filia intelligitur ex dote actualiter numerata. Non enim propiè dicitur dotata, quæ dotata eſt in teſtamento patris, numero. lviij. fo.152.

Dotata filia an ex eo dicatur, quòd cũ monaſterium ingrederetur eius pater aliquid ſuper altare reliquit, numero. lix. fo.eo.

Dotata, verbum hoc intelligitur cum effectu, non per actum nudi miniſterij, numero. lxxi. fo.eo.

Dotata per ſtatutum ſuccedere prohibita intelligitur quoad bona dotantis.

Limita niſi ſtatutum vltra procedat, nume. ſeptuageſimoſecundo. fo.eo.

Dotatam ſtatuto excludente ſufficit quomodocunq; dotetur ad excludendum illam ab hæreditatibus expreſſorum in ſtatuto, nu. lxxiij. fo.eo.

Dotem vltra legitimam an debeat habere filia nu. centeſimodecimooctauo. fo.154

Dos legata filiæ cum nupſerit, an poſſit ſtatim peti reiecta omni conditione, numero. cxxvij. fo.eo.

Dotata de bonis ſuiijpſius, an dicatur excludi per ſtatutum quod indiſtinctè dotatam excludit, numero centeſimouigeſimooctauo. fo.eo.

Et quid quãdo frater dotauit ſororem de bonis matris, numero. cxxix. fo.eo.

Dotata an dicatur filia cui aliquid ſimpliciter pater reliquit in teſtamento, numero centeſimoquadrageſimonono. fo.155.

Dotata an dici debeat filia quæ non vult dotari nec nubere ſed caſtitatem ſeruare, vt patri ſuccedat, nu. centeſimoquinquageſimo. fo.eo.

Dotata etiam dicitur, quæ dotem recuperauit ſoluto matrimonio, nu. clv. fo.eo.

Dotata ab auo an excludetur ſtatuto ſimpliciter excludente dotatam à patre, vel à matre, numero centeſimoquinquageſimoſeptimo. fo.156.

Dotare debentem an oporteat interpellatum fuiſſe an verò ſufficiat quandocunq; dotem offerre, nu. centeſimoſexageſimotertio. fo.eo.

Dotata ſi non apparet mulier niſi per confeſſionem mariti an poſſit dici dotata, vt excludatur à ſucceſſione patris, numero. ccxxix. fo. 159.

Dos non iudicatur à pari cum legitima: quoniã iſta debetur purè, illa verò ſub conditione, ſi matrimonium ſequatur, nu. xxxiij. fo.163.

Dos nõ eſt legitima, licet in eam de iure communi imputetur, nu. xxxiiij. fo.163.

Dotem aliam oportet eam habere, quæ remanet in ſeculo cum laboribus, & expẽſis & liberis, vt ſubeat onera matrimonijquàm habeat ſpõſa ſpiritualis, numero. xc. fo.166

Dotata illa dicitur quantum ad ſtatutum cui pater aliquid reliquit, numero. cxxij. fo.168.

Dotare filium quare pater teneatur, numero centeſimouigeſimoſexto. fo.eo.

Dos petitur non officio iudicis, prout fit communiter ſed conditione ex ſtatuto, quæ fortior & potentior eſt, nu. cxxix fo.eo.

Dotata incongruè à patre vel fratre, an poſſit agere ad ſupplementum dotis congruæ, numero centeſimotrigeſimoprimo. fo.eo.

Dos vt congrua dicatur quæ inſpiciuntur. et an aucta vel diminuta hęreditate augeri vel diminui dos debeat, nu. cxxxi. fo.e.

Dos poteſt relinqui quoquo relicti titulo, nume. centeſimoſeptuageſimoprimo. fo.171

Dos de iure communi redit ad dotantem, etiam extãtibus filijs illius matrimonij, numero ducenteſimo trigeſimoprimo. fo.173

Dos quando remanet penes filios, non ſolùm excluditur filia propter maſculos ſed etiam quia dotem habuit, nu. ccxxxij. fo.eo.

Dotis augmentum, an interim petere poterit filia minor cui ante nuptias filius dotem dare noluit.

Statuto diſponente quòd ſtante maſculo non ſuccedat filia, ſed dotetur, nu. ccxxxiij. fo.174

Dotis petendæ dies an ſit tempus ætatis nuptiarum, an verò dies nuptiarum ipſarum, numero ducenteſimotrigeſimoquarto. fo.eo.

De litera E.

ECcleſiaſticæ perſonæ quę dicantur, numero. liij. fo.24.

Eccleſiaſticę perſonæ an compræhẽdantur in ſtatutis generaliter, & indiſtinctè loquentibus: nulla de perſonis eccleſiaſticis facta mentione, numero. xxxvij. fo.23

Eccleſię iam acquiſita non poſſunt per laicos ſubijci collectis, nu. xxxviij. fo.eo.

Eccleſiaſtica perſona an dicatur tonſuratus ab epiſcopo, qui non potuit, ſub nu. liiij. fo.24

Eccleſiaſticæ perſonæ qua ratione per ſtatutum non obligantur: ratione eadem non obligantur per legẽ imperialem, niſi per eccleſiam recipiatur, numero centeſimoquarto fo.167

Eccleſiam aut eccleſiaſticas perſonas non compręhendit ſtatutum generale ſi eis pręiudiciale eſſe poſſit: & ſic reſtringitur, nu. cv. fo.eo.

Effectus diuerſi inſurgũt ex eo an filia impugnet teſtamentum patris ex retrò, an ex tunc numero octuageſimoprimo. fo.82.

Effectus varij & perutiles inſurgentes ex eo, an filia ſuccedat, vt ex retròt an vt ex nunc, nume. octuageſimoſexto. fo.83

Egeſtate ſordentibus vita eſt ſupplicium & mors ſolatium, numero. cxliiij. fo.155.

Emancipatus an excludat filiam per ſtatutũ excluſam à ſucceſſione: cũ per emancipationem videatur filius amittere ius agnationis, numero. xxiij. fo.96.

Emancipatio tollit filio ius agnationis: licet quo ad perſonam patris mancipantis ſecus ſit, numero vigeſimoquarto. fo.eo

Emancipati, quibus emancipatione non obſtante pręſeruantur agnationis iura, vt fratres & fratrũ filij, admittunt ad excluſionem fœminarum, ſecus in alijs, nume. xxvij. fo.eo.

Emolumentum maius ſentiunt, qui maiora ſuſtinent onera nu. vij. fo.6

Emphyteoſis ſimpliciter cõceſſa, exiſtente conſuetudine q̃ cõcedat vſq; ad tertiam generatiõem intelligit vſq; in illam generationẽ conceſſa, nu. liiij. fo.12.

Emphyteota alienans rẽ emphyteoticam cadit à iure ſuo, licet ſtatim facta alienatiõe rẽ ipſam redemerit, numero. ccxcij. fo.42.

Emphyteoſis quã qs tenet ab eccleſia utile dominium licet ſit ab eccleſia acquiſitum, non tamen eſt eccleſiaſticum, nu. vij. fo.51.

Emphyteoſim conceſſam patri pro ſe & filijs aut nepoſibus, aut ſaltem liberis an petere poſsit excluſa à bonis paternis per ſtatutum, numero centeſimoquarto. folio.59.

Emphyteoſim quæ patri conceditur & filijs, an tenere poſsint filiæ.
Et quid ſi dicatur pro ſe & liberis, an compræhendantur filiæ, nu.cv. fo.eod.

Emphyteoſis conceſsio præſumitur ſecundum conſuetudinem ſpecialem, circa rerum emphyteoticarum ſucceſsionem, ſtatutum ciuitatis vel pactum generale communitatis: quæ omnia ſeruanda ſunt, numero.cvi. fo.eo.

Emphyteota eccleſię an teneať ad onera publica & collectas, ſicut emphyteota priuati, numero centeſimoſeptimo. fo.60

Emphyteotica bona eccleſiarum an compræhendantur ſub ſtatutis laicorum, numero centeſimooctauo. fo.eo.

Emphyteota fiſci æquiparatur emphyteotæ eccleſiæ, numero.cix. fo.eo

Emphyteoſim ſi pater receperit pro ſe & filijs ſuis an & quando filiæ veniant, numero ſeptuageſimooctauo. fo.130.

Emphyteoſis ſimpliciter conceſſa, intelligitur conceſſa ſecundum illam conſuetudinem, qua conferri conſueuerat, nu.ixxx. fo.eo.

Exphyteoſi per patrem recepta pro ſe & filijs naturalibus & legitimis, non venit legitimatus, numero decimo. fo.124.

Emphyteoſi recepta pro ſe, & filijs nõ venit adoptiuus, numero.xxi. fo.eo

Emphyteoſim an poſsit conſequi filius vel filia licet non efficiatur patris hęres, numero vieſimoquarto folio centeſimoquadrageſimo, & numero centeſimoſeptimo. fo.131.
Et an oporteat ꝙ ſit hęres in totum, vel ſufficit eſſe in re certa. ibidem.

Emphyteoſim quam pater accepit pro ſe & filijs ſuis maſculis an poſsit habere filia, quę impeditur ſuccedere patri extante maſculo, numero vigeſimoſexto. fo.140.

Emphyteoſim accepit pater pro ſe & filijs maſulis & fœminis an filia dotata poſsit in ea ſuccedere, ſi ſuperſit maſculus qui virtute ſtatuti dotatam excludat, numero.cv. fo.153.

Emphyteoſim neceſſariò prohibetur habere filia, quę prohibetur eſſe hæres patris, numero centeſimonono. fo.eo.

Emphyteoticum ius eſt ſeparatum ab hæreditate.
Ideo filia ab hæreditate patris excluſa poterit in emphyteoſi ſuccedere, numero centeſimodecimoprimo. folio eod.

Emphyteoticum ius compræhenditur appellatione bonorum, numero centeſimodecimoſecundo fo.e.
Ideo excluſa à bonis non ſuccedit in emphyteoſi ibidem.

Emphyteoſim quam quis recepit pro ſe & filijs ſuis adoptiui petere nequeunt, numero cẽteſimoſeptuageſimoſexto. fo.156.

Emphyteoſim recipiens pro ſe & filijs & hæredibus videtur uelle admittere eos, qui ex ſtatuto præferuntur, numero.lx. fo.165.

Emphyteoſim quam pater accepit pro ſe, filijs ſuis & hæredibus alienare non poteſt in pręiudicium filiorum, numero.lxi. fo.165.
Limita vt ibi.

Emphyteoſim quam pater accepit pro ſe & filijs ſuis, an filia per ſtatutum excluſa poſsit ſimul cum maſculis optinere, nu.ccl. fo.174.

Emphyteoſi an videatur excluſa filia, quam pater auctoritate ſtatuti potuit etiam in legitima priuare, ſi eam iuſsit eſſe contentam certa parte, numero ducenteſimoquinquageſimoprimo. fo.175.
Et quid importet illud ſtet contenta, ibidem.

Emphyteoſi an ſuccedere poſsit cum maſculis filia dotata per ſtatutum excluſa, quãdo eſt hæres in re certa, numero.cclxiiij. fo.eo.

Emptores rerum eccleſiæ non gaudent Immunitate eccleſiæ, numero.cx. fo.50

Errore communi doctores noſtri temporis arbitrantur ſcientiam in multiloquio, numero vigeſimoprimo. fo.86.

Exceptio licet nõ ampliet neq; dilatet regulam, illam tamen declarat, & firmat habere locum in caſibus non exceptuatis, numero ducenteſimouigſimooctauo. folio.146.

Excluſio legis ad eum non porrigitur, de quo non eſt facta mentio, numero.cv. fo.29.

Excluſus à ſucceſsione patris non intelligitur excluſus à ſucceſsione fratris, etiam ſi frater non habeat niſi bona à ſucceſsione patris ad eum peruenta, numero octuageſimo. fo.26.

Excluſus ſemel ſemper excluſus cenſetur, numero centeſimotrigeſimoquarto. fo.30.

Excluſus nominatim qui alterius beneficio admittitur, an teneatur expectare quòd ille, cuius beneficio admittitur adeat: & quid ſit eo repudiante, numero.cxxxvij. fo.31

Excludẽs illum qui me excludit, qui eſt remotior me, an et quando tam in diſpoſitione legis, quàm ſtatuti pariter me excludat, numero centeſimoquadrageſimoquinto. fo.eo.

Excludens debet ſuccedere in locum excluſi, nu.centeſimoquinquageſimonono. fo.32

Excluſa ſimpliciter à ſucceſsione patris per ſtatutum intelligitur etiam excluſa à ſucceſsione aui.nu. centeſimooctuageſimoſeptimo. fo.34

Excludere volenti dotatam incumbit onus probandi quòd fuerit dotata de bonis eius à cuius ſucceſsione eam vult excludi, numero ducenteſimouigeſimooctauo. fo.36

Excluſio fit ob publicam vtilitatem, numero ducenteſimo nonageſimonono. fo.42.

Excluſa certo caſu per ſtatutum an videatur in alijs admitti, numero.ix. fo.47

Excluſo vno, alter non intelligitur excluſus: quando perſona, quę per ſtatutum excluditur de iure communi non pręfertur alteri, numero.xiiij. fo.48.

Excluſa certo caſu non videtur excludi non exiſtente illo caſu, numero.xvi. fo.eo.

Excluſa à ſucceſsione decedentis ab inteſtato, an etiã excluſa erit ſi teſtamentum fecerit nullum, numero trigeſimotertio. fo.52

Excluſa à ſucceſsiõe decedentis ab inteſtato, an etiam excluſa erit à ſucceſsione inteſtabilis vt eſt pupillus, prodigus furioſus & ſimiles, numero quadrageſimo. fo.53.

Excluſæ per ſtatutum à ſucceſſione inteſtati an etiam excludantur dato ſubſtiuto pupillari tacitè uel expreſſè, numero .xlix fo.55.

Excluſa per ſtatutum à ſucceſſione matris, auiq; materne, et aui materni, multo magis excluſa erit à patris dotantis ſucceſſione, nu. octuageſimotertio. fo.58.

Excluſus per ſtatutum à ſucceſſione fratris, non videtur excluſus à ſucceſſione ſororis, numero octuageſimoquinto. fo.58.

Excluſus per ſtatutum à ſucceſſione patris, non intelligitur excluſus à ſucceſſione fratris, vel ſororis, numero octuageſimoſexto. fo.eo.

Excluſus à ſucceſſione matris per ſtatutum, non intelligitur excluſus à ſucceſſione patris, numero octuageſimoſeptimo. fo.eo.

Excluſus per ſtatutum à ſucceſſione matris, an excludatur à ſucceſſione fratris, numero octuageſimooctauo. fol.eod.

Excluſus à ſucceſſione maſculi per ſtatutum an intelligatur excluſus à ſucceſſione fœminæ, numero nonageſimoprimo. fo.eod.

Excluſus à ſucceſſiōe patris, an intelligatur excluſus à ſucceſſione aui, numero .xciij. fo.eod.

Excluſa a patris ſucceſſione propter maſculos, an admittatur ad bona patris confiſcata, quorum pars ex gratia eſt filijs reſeruata, numero centeſimo ſecundo. fo.59.

Excluſa a ſucceſſione per ſtatutum, an etiam intelligatur excluſa quo ad bona ſita extra territorium ſtatuentium, numero cēteſimodecimonono. fo. 61.

Excluſa a ſucceſſione per ſtatutum, an excludatur ne ſuccedat in nominibus debitorū extra territorium ſtatuentium exiſtentium, numero centeſimotrigeſimotertio. fo.62.

Excluſa ab hereditate, an cenſeatur excluſa a dote materna, numero. cxxxix. fo.63.

Excluſa ab vltima voluntate alicuius, an intelligatur excluſa a ſucceſſione delata per viam ſubſtitutionis, numero. cxli. fo.eo.

Excluſa a ſucceſſione per ſtatutum an excludatur a prouiſione legis hac edictali. C. de ſecūdis nuptijs, nu. centeſimoquadrageſimoquarto. fo.eo.

Excluſa non obſtante excluſiuo ſtatuto tantùm petere poteſt, quòd ad alimenta ſufficiat: vbi dos non ſufficeret, nu. xlix. fo.69

Excluſa a ſucceſſione an poſſit dicere donationē patris inofficioſam, numero. lxx. fo.70.

Excluſio, quæ fit propter agnatos intelligi debet, ſi agnati poſſint vel velint ſuccedere, numero octuageſimotertio. fo.71.

Excluſæ qualiter & quandiu intelligantur fœminæ, et an intelligantur excluſæ tam de iure prætorio, quàm ciuili, numero. j. fo.74.

Excluſæ a ſtatuto propter maſculos an ſimpliciter habeantur pro excluſis, nu. xxiij. fo.76.

Excluſa per ſtatutum non dicitur ipſo iure excluſa, ſed ope exceptionis, numero vigeſimo quinto. fo.eo

Excluſa propter agnatos an intelligatur excluſa ſi non ſuccedant agnati, numero. xxxviij. fo.78

Excluſa temporaliter, vt quia ſtatutum dicat donec & quouſq; maſculus ſuperfuerit, an perpetuò ſit excluſa, nu. ſexageſimoſexto. fo.81.

Excluſio temporalis in vna parte ſtatuti extenditur ad aliam excluſionem ſimpliciter factam, numero ſeptuageſimoprimo. fo.eo.

Excluſa temporaliter ſi paſſa ſit labi. xxx. ann. a tempore, quo defuncto maſculo potuit admitti, an perpetuò excludetur, & quid econtra ſi non paſſa ſit, numero ſeptuageſimooctauo. fo.82.

Excluſa per ſtatutum ad tempus, poſt illud tempus admittitur: quaſi ceſſet excluſio ſtatuti, numero centeſimooctauo. fo.91.

Excludantur ne fœminæ a ſucceſſione propter arrogatos, numero. ij. fo.94.

Excludatur ne propter remotiores, non excluſa propter non ſucceſſibiles, nu. c. fo.100.

Excludatur ne fœmina per eum, qui ſtatim deceſſit, vel momento fuit hæres, numero centeſimouigeſimotertio. fo.101.

Excludantur ne fœminæ propter maſculos ſucceſſibiles, qui non poſſunt iura agnatiōis ſeruare naturaliter vel accidentaliter: vt quia ſunt caſtrati &c. numero. cxxiiij. fo.eo.

Excluſa ſemper erit perſona quæ ſemel excluſa fuit, numero. cxlv. fo.102.

Excluſæ fœminæ per ſtatutum propter agnatos, & maſculos an etiam excludantur propter viteriores ingradu, numero centeſimooctuageſimo octauo. folio.104

Excluſa per ſtatutum propter eum qui de iure communi ſuccedere poteſt, intelligitur tantùm excluſa per eum, qui in pari gradu eſt, numero centeſimononageſimo. fo. 104.

Excluſæ ſi fuerint fœminæ propter agnatos de vna linea, an etiam intelligantur excluſæ propter agnatos de alia linea, nu. centeſimononageſimoſexto. fo.e.

Excluſiuum ſtatutum regulariter dum aliquas perſonas includit, cæteras videtur excludere, numero ducenteſimodecimoquinto. fo.105.

Excluſa propter fratrem & patruum, non excluditur propter filium patrui, numero ducenteſimodecimoſexto. fo.106.

Excluſa extante patruo multo magis excludetur extante patre, numero ducēteſimodecimoſeptimo. fo.e.

Excluſa propter fratrem patruelem ſeu filium fratris multo magis excluditur propter ipſum patruum, numero. ccxix. fo.eod.

Excluſa propter patruum an excludetur propter proximiorem uel parem in gradu, in quo ſit tanta vel maior ratio, numero ducenteſimovigeſimo. folio eodem.

Excluſa propter eos qui ſunt ex parte patris coniuncti, intelligitur excluſa propter coniūctos qui ſunt ex parte patris defuncti, non ipſius filiæ excluſæ, numero. ccxlv. fo.107

Excluſa per ſtatutum propter eum, qui de iure communi ſuccedere poteſt, non excludetur propter remotiorem, ſed propter parem in gradu tantùm, numero. ccxlviij. fo.eo.

Excluſa a ſucceſſione patris, matris, vel fratris exiſtente aliquo maſculo de progenie patris, matris, vel fratris, an excludatur a ſucceſſione omnium ſi extet maſculus de progenie vnius, numero ducenteſimo ſeptuageſimoſexto. fo.109.

Excluſa propter maſculos, intelligitur excluſa propter eos, qui ſunt in natura tempore delatæ ſucceſſionis, numero. ccciij. fo.110.

Excluſa propter aliquos & eorum hæredes, an excludatur extantibus quibuſuis hęredibus, tam de agnatione, quàm extraneis, numero tringenteſimo quarto. fol.110.
Excluſio veriſimiliter fieri debet propter perſonas ſimiles expresſis: & in quibus ſit par ratio excludendi, numero.cccvi. fo.111
Excludantur ne fœminæ quando extant agnati qui nõ ſuccedunt vel ſunt præteriti aut excluſi inſtitutis extraneis, numero.v. fo.118.
Excluſiuum caput nõ operatur, vbi eſt ſpecialiter prouiſum vel expreſſum quæ perſonæ excludantur, vltra, quàm ſit prouiſum, numero.vi. fo.113.
Quod qualiter procedat vide, nu.vij. fo.eo.
Excluſa nullam habet legitimam, numero quadrageſimo. fo.115.
Excluſa admittitur cum non excluſis beneficio ſtatuti maſculo uti nolente, numero quadrageſimoſeptimo. fo.eo.
Excluſæ ab hæreditate habentur pro mortuis & tota hæreditas defertur maſculis, acſi illæ non eſſent, numero.lxxxiij. fo.118
Excluſioni filię per ſtatutum excluſæ extantibus maſculis, ſufficit ſuperfuiſſe filium tempore mortis defuncti.
Item ſufficit filiam ſemel eſſe excluſam, vt perpetuò excluſa ſit, nu.xcviij. fo.119.
Excluſa à ſucceſſione non eſt excluſa à petitione legitimæ, numero.viij. fo.123
Fallit ibidem.
Excluditur quis facilius ex teſtamento, etiam in legitima, quàm ei poſſit ab inteſtato ſucceſſio uegari numero.xxvij. fo.124
Excluſa à ſucceſſione non intelligitur excluſa à dote vel alimentis, numero quinto & numero decimotertio. fo.124.
Excluſa dicitur quodammodo exhæredata, numero decimoſeptimo. fo.eo.
Excluſa ſi ſit ſimpliciter dotata, intelligitur excluſa à ſucceſſione dotantis: & non alterius, numero ſexageſimooctauo. fo.130.
Limita, numero.lxix. fo.eo.
Excludatur ne de proprijs bonis dotata per ſtatutum dotatam excludens, numero.lxx. fo.eo.
Excludetur ne ab hæreditate parentis mortui virtute ſtatuti filia, quæ mortuo patre dotatur à matre vel econtra, uumero.lxxi. fo.eo.
Excluſa an videatur filia non ſolùm à iure ſuccedẽdi, ſed etiam à iure conſequendi eſſentialiter portionẽ ſuam: ſi ſtatutum dicat quòd non ſuccedat neque vllum regreſſum habeat, numero. lxxxvi. & ſub numero octuageſimonono. fo.131
Excludi à ſucceſſione aliud eſt, et aliud à iure conſequẽdi, numero octuageſimoſeptimo. fo.eo.
Excluſa vt ſit perpetuò filia, ſufficit ꝙ hæreditas paulo momento peruenerit ad maſculos, numero centeſimodecimoprimo. fo.133
Excluſio temporalis eſt, ſi ſtatutum excludat filiam donec ſuperſit maſculus, nu.113. fo.eo.
Excludere filiam propter remotiorem in gradu & non propter pximiorem eſſet abſurdum, numero quadrageſimo. fo.135.
Excluſa ne erit filia per ſtatutum, ſi filius patri hærea non erit, nu.xlvi. fo.eo.
Excluſa per ſtatutum videtur de medio ſublata perinde acſi mortua eſſet, nu.iij. fo.eo.
Excluſa ſi ſit per ſtatutum dotata à ſucceſſione aſcendentium patris, matris, vel aui: an excluſa erit non modo à ſucceſſione dotantis, ſed etiam à ſucceſſione omnium nominatorum in ſtatuto excludente, numero decimo. fo.140
Et quid ſi ſtatutum excludat generaliter à ſucceſſiõe aſcendentium, nume.xi. fo.eo.
Excluſa per ſtatutum a ſucceſſione patris, an etiam excludatur à ſucceſſione aui vel auię, numero duodecimo. fo.140
Excluſa ſi ſit per ſtatutum dotata per patrem à ſucceſſione patris, an dicatur etiam excluſa à ſucceſſione matris, numero.xiij. fo.eo.
Excluſa à ſucceſſione aſcendentium, an etiam excludatur à ſucceſſione collateralium, numero decimoquarto. fo.eo.
Excluſa per ſtatutum à ſucceſſione patris & matris reſpectu maſculorum & hæredũ defunctorum, an etiam excludatur à ſucceſſione cognatorũ & agnatorum, numer.xx. fo.140
Excluſa propter maſculum an etiam excludatur quoad bona quę conſequitur filius, nõ vt patris hæres: ſed ex contractu patris, vel prouiſione alicuius, numero vigeſimoprimo. fo.eo.
Excluſa propter maſculos an excludetur ab emphyteoſi, quam pater accepit pro ſe & filijs ſuis maſculis et fœminis, numero vigeſimoſecundo. fo.eod.
Excluſa ſi ſit dotata à ſucceſſione, an etiam dicatur excluſa reſpectu bonorum extra territorium ſtatuentium exiſtentium nu.xxx. fo.141.
Excludetur ne filia per filium ſi in domicilio patris viget ius commune, ſcilicet quòd filiæ cũ filijs æqualiter ſuccedant: Sed vbi ſita ſunt bona viget ſtatutũ fœminarum excluſiuum, numero quinquageſimooctauo. fo.141.
Excludetur ne filia dotata, quanquam eam pater in teſtamento inſtituat, nu.lxiiij. fo.eo.
Excluſa omnino erit filia dotata, nec parentis teſtamentum impugnare poterit, in quo alios deſcendẽtes inſtituit, uume.cxli. fo.146.
Et quid ſi moriatur ab inteſtato ibidem.
Excluſio filiæ dicitur exhæredatio legis ſtatutariæ, numero.cxliij. fo.eod.
Excluſa ad tempus uidetur poſt tempus admiſſa & reintegrata intelligitur, nu.ix. fo.149
Excluſa erit perpetuò dotata, ſtatuto ſimpliciter dicente dotatam non admitti ad ſucceſſionem patris, numero.xix. fo.150.
Et quid ſi ſtatutum loquatur per dictiones ſuſpenſiuas ibidem.
Limita tamen prædicta, numero vigeſimoprimo folio eodem.
Excluduntur fœminæ non ſolum per fratres ipſarum ſed etiam per fratres defuncti ſtante ſtatuto &c. numero trigeſimo. fo.150.
Excluſa dotata per ſtatutum, an ſufficiat quòd quandocunq; dotetur: vel requiratur, quòd ſit dotata tempore mortis patris vt excludatur, numero ſeptuageſimoſexto. fo.155.
Excludetur ne filia, vel ſi admittatur in qua parte, ſi ſtante ſtatuto quòd ab inteſtato frater ſororem excludat ſaluo, quòd eam debeat dotare, pater in te-

ſtamento

ſtamento dixit,filios meos hæredes inſtituo in eo tantum,quod eos de iure tangit,numero ſeptuageſimoſexo. fo.eo.

Excluſa fœmina per ſtatutum , tota eius linea excluſa cenſetur,nume.96. fo.153.

Excludetur ne filia prohibita ſuccedere cũ maſculo , quo ad ea bona quæ non nonconſequitur vt hęres ſed ex contractu patris: vel ex prouiſiõe exteranei, numero.ciiij. fo.153.

Excludetur ne filia ſi hęres velit dotem ſoluere,quam pater promiſerat:ſed tamen illam ſoluere noluerat, ſtatuto ſtante &c.numero centeſimoquinquageſimotertio. fo.155.

Excludatur ne à ſucceſſione matris filia à patre dotata,numero.cxc. fo.157.

Excluſio reſtringitur ad cauſam,Limitatur niſi verba ſtatuti vltra procederent & aliud ſonarent numero.clxij. fo.157.

Excluſa per ſtatutum à ſucceſſione aſcendentium eſt etiam excluſa à ſucceſſione materna, numero centeſimononageſimotertio. fo.eo.

Excluſi per ſtatutum à ſucceſſione aſcendentium an etiam excludantur à ſucceſſione collateralium,numero.cxcvi. fo.eo.

Excluſio in vno non inducit excluſionem in alio numero.197. fo.157.

Excluſus à remedio dicendi ſententiam nullam , excluſus non eſt à remedio appellandi,numero quinquageſimoprimo. fo.164.

Excluſio ſtatutaria non refertur ad præſens tempus , ſed ad illud,quod erit in re & in actu,numero ſexageſimotertio. fo.166

Excludetur ne vi ſtatuti filia,quam pater dotauit ante ſtatutum factum , qui tamen poſt ſtatutum factum deceſit nume.123. fo.168.

Excludant ne poſthumam , vel infantem , vel aliam , quam pater morte præuentus dotare non potuit , hęredes illam dotando: Stante ſtatuto q filia dotata à patre non ſuccedat nu.cclij. fo.175.

Excluſa per ſtatutum an ſtatim petere poterit quantitatem ſibi relictam cũ , aduenerit nubilis ętas ,numero.cclxxij. fo.176.

Executores deputati ad virgines maritandas,an poſſint dare illam quantitatem monaſterium ingredientibus nu.ccv. fo.35.

Exhęredatio hominis non porrigitur ad eum , de quo non eſt facta mentio:ſicut nec excluſio legis , numero centeſimoquinto . fo.28

Exhęredatio fit ob culpam , numero ducenteſimononageſimonono. fo.42

Exhæredato eo , qui præcedit in gradu, ſi ſequens neceſſariò fuerit exhæredãdus vel inſtituendus non exiſtente primo , qui reperiat ſe præteritũ habet ex ſua perſona querelã, nu.quadrageſimoquinto . fo.79.

Exhęredatus habetur pro mortuo,quando procedat, numero.ciij. fo.100.

Exhęredatis maſculis propter quos filiæ excludũtur quomodo,qualiter,quando, et qua actione admittantur ipſę filiæ nu.cvi. fo.eo.

Exhęredatio quando interuenit , actus excluſionis,et actus incluſionis ſunt duo ſeparati,numero centeſimooctauo. fo.eo.

Exhæredatio legis & hominis æquiparantur: ita vt ꝑ quamlibet amittantur iura ſuitatis , numero vigeſimoprimo. fo.114

Differunt tamen , & in quo , numero vigeſimoſecundo fo.eo.

Exhęredatus licet habeatur pro mortuo , et non computetur in numerum ut augeat legitimam , hoc verum eſt quando nihil eſt ſibi relictum aliàs ſecus, numero.xxxvij. fo.115.

Exhæredatus non eſt ſuus & multò minus filia autoritate ſtatuti à ſucceſſione priuata , numero ſexageſimo ſecundo. fo.165

Exhęredari non poteſt filius qui ante ingreſſum religionis ingratitudinem commiſerat , numero centeſimooctauo. fo.167

Expenſa in facto neceſſaria,pręſumitur ab illo facta, qui facere tenetur , numero.lxxiij. fo.57

Expreſſa plerunq nocent,quę tacita non nocerent,numero.cvij. fo.167.

Extendantur ſtatuta vel ne ex identitate rationis ad caſus non expreſſos,nu.lxxxvij. fo.14

Extenſio ex identitate rationis fit etiam in correctorijs ad caſum qui ſub larga ſignificatione vocabuli poteſt comprætendi,nu. octuageſimooctauo .fo.14.

Extenſio non eſt licita , vbi ratio eſt expreſſa in ſtatuto vel lege correctoria,numero lxxxix. fo.eo.

Extendendo periculoſum eſt aliquid firmare,numero nonageſimotertio. fo.eo

Extendere diſpoſitionem ſtatuti correctorij iuris communis licitum eſt , quando per talem extenſionem redimus ad diſpoſitionem iuris communis numero nonageſimooctauo. fo.15.

Extenſio fit vbicunq eſt veriſimile quòd ſi ſtatuẽtes fuiſſent interrogati , veriſimiliter idem ſtatuiſſent in omiſſo : ſicut in expreſſo , numero centeſimo ſecundo. fo.15.

Extenſio ad alium caſum improprium vel non expreſſum an prohibita intelligatur : ſtante ſtatuto quòd ſtatuta debeant intelligi ad literam: & quòd non recipiant interpretationem aliquam , numero centeſimoſexto. fo.eo.

Extenſione expreſsè prohibita , de omnino diſſimili intelligitur:non autem de omnino ſimili ,numero centeſimodecimo. fo.eod.

Extenduntur ſtatuta vbi aliàs operari nõ poſſunt , numero.cxxxiij. fo.16.

Extenſio an fiet de caſibus & perſonis in ſucceſſione ab inteſtato expreſſis, ad cauſam teſtati, Si ſtatutum in prima parte excludat à ſucceſſione ab inteſtato : et in alia à ſucceſſione teſtati minus plenè nume.26. fo.52

Extenſio in ſtatutis ex identitate rationis fit de vno caſu ad alium , quando à lege antiqua ęquiparantur caſus fictus & caſus verus, numero centeſimotertio. fol.59.

Extenditur ſtatutum exorbitans loquens de vno caſu ad alium, qui ſub lata ſignificatione cõprætendi tur,numero.ccviij. fo.105.

Extenſio non tam fieri dicitur,quàm ſubeſſe interpretatio intellectiua ſeu declaratiua quando ratio habetur pro expreſſa , numero ducenteſimouigeſimoprimo. fo.106.

Extendatur ne ſtatutum ex idẽtitate rationis perſonas excludentes limitans , numero ducenteſimouigeſimotertio. fo.eo.

Extenſio etiam ex identitate rationis non fit in correctorijs,nume.iij. fo.127.

Extenſio etiam in exorbitantibus licita eſt de ſtricta ſignificatione ad latam , numero trigeſimonono fo.128.& numero.c. fo.155.

Extenſio nõ fit,ſi conſtitutio ſit exorbitãs & pœnalis ſimul de ſtricta ad latam ſignificationem , numero

quadrageſimotertio. fo.153.
Extenſio an fiai ex identitate cationis, vel maioritate vbi unica ratio ſtatuti aſsignari poteſt, numero trigeſimonono. fo.151
Extendi non debet ſtatutum ad perſonās nō expreſſas quando ius commune corrigit, numero quadrageſimoſeptimo. fo.164.
Extinctum prorſus non dicitur quod in priſtinum ſtatum reuocari poteſt, nu. vigeſimoquinto fo.95.
Extraneus an dicatur, qui habet domicilium in alia ciuitate nu.xxvij. fo.22
Extranea dotata ante aditam hæreditatem, licet eſſet iā delata ex morte defuncti: excluditur per ſtatutū dotatam excludens nu.cclxviij. fo.39
Extranea in hęreditate patris non eſt filia, cui ſtatutum aliquid vult præſtari nu.xix.fo. fo.75.
Licet ſecus ſit in hæreditate matris ibidem.
Extranei inſtar eſt filia per ſtatutum excluſa et ex teſtamento, & ab inteſtato nu.cc. fo.eo
Extraneus inſtitutus in teſtamento ſuccedit in locum maſculi, qui filias excluſiſſet ab inteſtato, numero ſeptuageſimonono. fo.143

De litera F.

Falcidia propriè ſumpta intelligitur de debita iure inſtitutionis, nume. ſexſageſimoſeptimo. fo.70
Falcidiæ appellatione an intelligatur de legitima.
Falcidiæ ſeu legitimæ portio quanta erit filio, ſtatuto concedente licentiam patri legitimæ minuendæ vſq; ad dimidiam. Si pater inſtituat filium vel filiam hęredem uniuerſalem, quem grauet dimidiam hæreditatem reſtituere, altera dimidia conſumpta in legatis. nu.lxix. fo.70
Falcidia ex neceſſario intellectu intelligitur de legitima numero.xv. fo.85.
Falcidiæ defalcationem non patitur legatum dotis numero.74. fo.89.
Falcidiam non patitur res per ſtatutum filiæ excluſæ debita ſeu præſeruata nu.76. fo.eo
Falcidia in ſtatuto dicente mulierem debere contentari dote, p falcidia, an intelligatur de debita iure naturæ nu.lxiij. fo.152.
Falcidiæ propriè appellatione venit debita iure inſtitutionis nu.64. fo.eo.
Impropriè trebellianica ibi.
Improprisſimè iure naturæ ibidem.
Falſas perlas portantes nō puniuntur uirtute ſtatuti, punientis perlas portantes nu.12. fo.134.
Falſus denarius non eſt denarius ibidem.
Falſa iuſtitia non eſt iuſtitia ibidem.
Familiæ et earum honeſtas per diuitias conſeruantur numero.viij. fo.6.
Familiæ ſordeſcunt propter paupertatem. nu.ix. fo.6
Familiarum et agnationum conſeruandarum ratione factum eſt ſtatutum fœminarum excluſiuum, numero.xij. fo.7.
Familiarum honeſtas conſeruatur propter diuitias, quæ perit propter inopiam nu.xxiiij. fo.125. & numero.cxliij. fo.155
Familiæ appellatione qui veniant nu. cc. fo.178.
Fauorabile vel odioſum vt aliquid iudicetur, attenditur id ſuper quo principaliter intendit lex diſponere nu.vij. fo.8
Fauor maſculorum ita militat in vlterioribus in gradu: ſicut in exiſtentibus in pari, numero centeſimo nonageſimoſecundo. fo.104
Fauore remotioris ſtatutum factum uidetur etiam factum fauore proximioris nu. xlj. fo.135.
Fauor irrationabilis dicitur odioſus, numero centeſimotrigeſimooctauo. fo.155.
Fauore maſculorum videtur factum ſtatutum fœminas excludens licet in eo non dicatur nu.146. fo.eo
Feudum vt quis iure ſucceſsionis habeat, an neceſſe ſit ꝙ ſit hęres nu.cxv. fo.16
Feudalia bona an comprehendantur ſub ſtatutis fœminarum excluſiuis nu.cxiij. fo.eo.
Feudalia bona non veniunt ſub ſtatuto de dote lucrāda nu.cxiiij fo.eo.
Feudum an poterit retinere filia excluſa à ſucceſsione abſq; eo quòd ſit hęres: vbi aliàs ex tenore feudi poteſt in eo ſuccedere, nu. cetesimodecimo ſexto fo.e.
Feudum petere an poſsit qui teſticulos, & vnum ſolum foramen vnde emittat vrinam habet: in agilitate verò corporis viriles actus agit. numero centeſimoſexageſimoſecundo. fo.103.
Feudi illud ſpeciale eſt, ꝙ ſi filius vult ad illud admitti debet prius agnoſcere patris hæreditatem, numero vigeſimotertio. fo.140.
Quod limita vt ibi & nume.106. fo.153. & quę ſit huius ratio remisſiuè ibidem.
Feudo regulariter excluditur filia excluſa à bonis patris nu.xxviij. fo.140
Fallit ſeptem caſibus ibidem.
Feudum mihi conceſſum pro me & hęredibus meis quibuſcunq;, an poſſim extraneo legare, numero centeſimouigeſimo. fo.145
Feudum conceſſum ſub hac dictione, quibuſcunq; hæredibus ſuis, ad quos tranſire intelligatur, numero.128. fo.145.
Feudum ſi ſit familiare & accipio illud pro iure & familia mea, an tale feudum veniat in reſtitutione fideicommisſi, numero.cxxiij. fo.146.
Feudo nō ſuccedit fœmina, numero .cxiij. Septem fallentias hic vide.
Feudum an poſsit pater, quod ſtipulatus eſt pro ſe & filijs ſuis, in præiudicium filiorum alienare: uel an poſsit illud vni filiorū p̄legare nu. cclxvij. fo.175.
In feudo nouo liberi ſuccedunt patri, etiam ſi nō ſint hæredes nu.cc.lxviii. fo.eo.
In feudo paterno & antiquo, in quo frater fratri ſuccedit, frater alios fratres à ſua portione excludere non poteſt, etiam eam alteri fratri pręlegando, numero.cclxix. fo.175.
Fictæ perlę nō veniunt ſub ſtatuto puniente p̄las portātes, nume.xij. fo.134.
Fictio trāſlatiua requirit duo extrema habilia. ſ. à quo & ad quod nu.lxxx. fo.166.
Fides an debeat fieri de ſtatuto nu.ix. fo.122
Fideicommiſſum an deficere faciat filia nata ex maſculo hęrede vniuerſali inſtituto cui facta eſt ſubſtitutio ſi ſine liberis deceſſerit &c. numero quadrageſimotertio. fo.11.
Fideicommiſſum non tranſmittit filius decedens virtute codicillaris clauſulæ. & quare, numero octuageſimoprimo. fo.166
Fideicommiſſum non agnitum non tranſmittitur, quādo inſtitutio conuertitur in fideicōmiſſum virtute clauſulæ nume. octuogeſimoſecundo fo.eo.
Fiēdum & deferendum facilius impeditur & tollitur, quàm iam factum et delatum, numero ſeptuageſimoquarto. fo.130

Filio

Filio magis fauetur in bonis parentum, q̃ parẽtibus in bonis filiorum nu.xxiij. fo.4

Filiorum appellatiõe complexiuè & expoſitiuè, nõ autem ex interpretatione extenſiua fœminę comprehenduntur nu.77. fo.18

Filius ſororis an excludetur per filium fratris patruellis, ſtatuto pręferente cognatos, q ſunt ex parte patris illis, qui ſunt ex parte matris nu.lxxxij. fo.26

Filius materteræ per ſtatutum excluſæ, ſicut & illa p idem ſtatutum excluditur nu.xcij. fo.27

Filij ſecundi matrimonij nõ excludũtur per ſtatutum excludens matrẽ tranſeuntem ad ſecũda vota à ſucceſsione filiorum primi matrimonij nu.xcvij.f.e.

Filij non excluduntur per ſtatutum, quod matrẽ illorũ excludit exiſtente patruo nu.xcix. fo.eo.

Filij primi mariti an videãtur excluſi à ſucceſsiõe matris tranſeuntis ad ſecũda vota. ſtatuto ſtante q̧ mater tranſiens ad ſecunda vota excludatur à ſucceſſione filiorum primi mariti. nu.ccc. fo.42

Filij nati ex primo matrimonio an videantur excluſi à ſucceſſione filiorum natorum ex ſecundo matrimonio, & contrà: ſi mater excludatur à ſucceſſione filiorum primi mariti nu.ccci. fo.eo.

Filio obeſſe non debet culpa matris nu.cccij. fo.eo.

Filius natus ante nonũ menſem completum, vel ſtatim poſt ex matre, quæ paulo poſt mortem primi mariti tranſiuit ad ſecunda vota, cuius mariti eſſe pręſumetur nu.ccciij. fo.eo.

Filij primi matrimonij an excludantur à ſucceſſione materna ita q̧ liberi ſecundi matrimonij eos excludant ex ſola conſtitutione vel traditione dotis ſecũdum ſtatuta factæ.nu.cccviij. fo.eo.

Filius ſeu filia ſororis an excludetur propter patruũ vel alium agnatum maſculum, ſtatuto excludente cognatos propter agnatos nu.ccxxiij. fo.46

Filij ſororum iura agnatorum conſequuntur & largo modo dicuntur agnati nu.cccxxiij. fo.eo.

Filius non videtur excluſus à ſucceſſione matris licet mater excludatur à ſucceſſione filij nu.xix. fol.48

Filij licet per ſtatutum excludantur à ſucceſſione matris trãſeuntis ad ſecunda vota, & econtra mater excludatur à ſucceſſione talium filiorum, excluſi non erũt: nec ipſa excludetur ſi bona ſint extra territorium ſtatuentiũ.nu.xxij. fo.eo.

Filius an poſſit approbare teſtamentum nullum cauſa prçteritionis filij, in præiudicium filiæ numero trigeſimoquinto. fo.52

Quid de teſtamento imperfecto inter liberos ibidẽ.

Filij filiæ nõ excludunẽ à ſucceſsiõe paterna eademq̧ auita ſi ſtatuto excludente dotatã illam contingat præmori patri ſuo, qui pòſt dotem, quam ſibi reddi ſtipulatus fuerat exigit nu.lv. fo.88

Filius filiæ per ſtatutum excluſę an poſſit ex ſua perſona ad hęreditatem venire, quando fuit viuo auo cõceptus vel natus nu.cij. fo.90

Filius filiæ excluſę ad tempus, poſt illud tempus admittitur, ſicut admitteretur illa filia ſi viueret numero.cviij. fo.98

Filius à ſuo patre hæres inſtitutus non compręhenditur ſub ſtatuto diſponẽte, q̧ de hęreditate alicui obuenta ſoluatur gabella nu.xviij. fo.95

Filius materteræ legitimus, præfertur nepoti ex ſorore paterna naturali, ſtatuto præferente proximiores in gradu vlterioribus. nu.xlii. fo.97

Filius in hac conditione poſitus, ſi ſine filijs deceſſerit etiam ſi non ſuccedat vel aliter incapax ſit, conditionem facit ceſſare.nu.xcili. fo.100

Filius cui teſtator ſubſtituit pupillariter an dici poſſit excluſus nu.cxii. fo.101

Filij appellatio de iure cõmuni porrigitur ad nepotes, quando profertur ſimpliciter, ſecus ſi reſpectu alterius qualitatis numero.cxlviij. fo.102

Filius ante nonũ menſem, uel ſtatim pòſt natus ex muliere, quę ſtatim poſt maritum mortuũ renupſit, cuius mariti filius præſumitur nume.ccciij. fo.42

Filius per iuris interpretationẽ eiuſdem gradus eſt cũ patre numero.exciiij. fol.104

Filius ſororis matrem non excludet vigore ſtatuti, q̧ agnati à ſucceſſione matrem excludant nu.ducenteſimoprimo. fo.105

Filius ſicut excluderet ſororem ſuam, ita eam debet excludere filius ex eo.nu.204. fo.eod.

Filij appellatione propriè nepos non continetur & quare nu.ccv. fo.eod.

Filij in ſtatuto mentione facta, an nepos veniat ibidẽ.

Filius patrui dotatam non excludit licet propter fratrem ſuũ vel patruum excluſa ſit nu.ccxv. fo.eod.

Filius an excludet matrẽ ſi dicatur q̧ mater propter parẽtes ex progenie, vel ſobole paterna excludatur nume.cclxvi. fo.108

Filij amitæ an dicantur attinere, vel eſſe coniuncti ex parte patris.nu.269. fo.eod.

Filij videntur vocati in tribus quartis, ſtatuto prohibente matri alienationem dotis vltra quartam numero ſeptimo. fo.113

Filius fratris admittitur cum patruo licet ſecus ſit in fratre patruele, ſtatuto diſponente q̧ ad hæreditatẽ defuncti admittãtur primo deſcendentes, ſecundò aſcendentes tertiò fratres vtrinq̧ coniuncti nume. ſexageſimotertio. fo.116

Filius fratris admittitur in ſucceſſione cum patruis ſtãte ſtatuto q̧ agnati ſeu cognati ſucedãt prout ſunt in gradu proximiores Idem ſi teſtator vocauerit proximiores ad ſucceſſionẽ vel fideicommiſſum. numero.67. fo.117

Filium poſt mortem patris an ſufficiat paulo momento vixiſſe, vt matris hæreditatem tranſmittat nu. nonageſimo. fo.118

Filii tenentur pro partibus pręſeruatis ad onera hęreditaria ac ſi eſſent veri hæredes nu.118. fo.120

Filii matre mortua ab inteſta. poſſunt bona reſeruata petere tanquã filii, etiam ſi dicant ſe nolle eſſe hæredes matris nu.114. fo.eo.

Filio impuberi agnato cuius quarta pars cenſetur æs alienum, ſi alienata fuerit competit reuocatio per l.caluiſianam & fauiam utilem nu.120. fo.e.

Filiis ea ſolùm per caſum patris adimuntur, quæ ad eos patris prouiſione peruenire poſſunt numero trigeſimoſecundo. fo.128

Filius maſculus matris non poteſt venire niſi tanquã imago matris nume.35. fo.eo.

Filium propriè dicimus natum ex viro & vxore numero tertio. fo.133

Filiorum appellatione an veniant ſpurii, vulgò quæſiti nepharij & adulterini nu.v. fol.eo.

Filius filii an excludat filiam à pãtre dotatam, ſtatuto diſponente q̧ extantibus filiis, filiæ non ſuccedant numero.lxiii. fo.136

Filios maſculos non extare, vel extare & nõ ſuccedere paria ſunt numero.lxxxii. fo.148

Filii filiæ præteritæ non poſſunt petere rumpi teſtamẽtum aui, ſi eius mortis tempore eos pręcedebat maſculus nume.112. fo.145

Filiorum appellatione continentur filię nu.77.fo.152

Filij nomen a'tribui poteſt nepoti, quia generale eſt ad deſcendentes nu.lxxxvi. fo.152

Filiorum appellatione de peoprio ſignificato continentue filij & nepotes nu.183. fo.157

Filius ita demum filiam excludit ſi hęreditatē agnoſcat nu.ccxxv. fo.175

Filia an poſſit peiuari iure alimentorum per ſtatutũ numero quinto. fo.2

Filia diues, uel aliunde habens alimēta poteſt in totũ excludi à ſucceſſione propter agnatos nu.7. fo.3

Filiæ patribus ſuccedentes iure diuino in familia nubere debebant nu.xiij. fo.7

Filiæ non veniunt agnatoeum appellatione in diſpoſitione teſtatoris, ſtatuto præferente agnatos maſculos fœminis nume.27. fo.11

Filia ex maſculo an faciat deficere fideicōmiſſum facta ſubſtitutiōe: & filio maſculo vniuerſali hærede inſtituto ſub cōditione, ſi ſine liberis deceſſerit &c. nume.xliij. fo.eo.

Filia matri ſuccedit non obſtante ſtatuto, ꝙ ſi quis deceſſerit ſine liberis fœminæ non ſuccedant numero ſeptuageſimotertio. fo.13

Filia legitima an excludatur per ſtatutum fœminarũ excluſiuum nu.lxvi. fol.25

Filia maſculi an comprehendatur ſtatuto excludente lineam fœmininam: vel vocante hęredes de maſculina linea nu.86. fol.26

Filia an ſola ſuccedet ſtatuto peæferente agnatos trãſueeſales filiabus fœminis, ſi cōtingat aliquem decedere relicta filia, ac patre, & agnatis trãſuerſalibus numero.cxx. fo.29

Filię extra territorium Mediolanum nuptæ an pater pręiudicet, ſi maternam hęeeditatem nomine dotis ei dederit nu.cclxxvi. fo.40.

Filiæ primi gradus, an comprehendantur ſtatuto excludente nuptas extra tereitorium vel forenſes.numero.ccxcviij. fo.42

Filia non impeditue quin poſſit petere, quod ſibi reliquit teſtator, non obſtante ꝙ ſtatutum excludit illam extantibus maſculis ſalua diſpoſitione teſtamentaeia nu.xviij. fo.58

Filia renuncia ıa hęreditati paternę cum iuramento, an intelligatur renunciaſſe ſucceſſioni, quæ ex teſtamento defertue nu.xxviij. fol.52

Filia an mortuo patre à fratribus patris defuncti excludetur an verò in totum ſuccedit: ſtante ſtatuto ꝙ extantibus maſculis vel fratribus defuncti, filia ab inteſtato non ſuccedat: ſi pater filium maſculũ hæredem vniuerſalem inſtituat, filiæq́ modicum quid relinquat ita: ꝙ plus petere non poſſit, & contingat uiuo patre hæredem maſculum prædecedeee numeeo.18. fol.58

Filiæ & neptes an omnino teneantur ſtare teſtamento intantũ, ꝙ illud non poſſint dicere nullum ſtāte ſtatuto ꝙ filiæ & neptes teneantur obſeruare teſtamētum, & viimam voluntatem patris. An verò intelligatur de valido tam eatione inſtitu. & peæteri. ꝙ ſolennitatis, & numeri teſtium.nu.57. fo.eo.

Filia à qua ſucceſſione intelligatur excluſa ꝑ ſtatutũ filiam dotatam excludens propter fratrem vel aliã perſonam nu.lix. fo.56

Filia à fratre dotata de bonis communibus an excludetue à fraterna ſucceſſiōe ſuperexiſtente ex fratre fœmina: ſtante vno ſtatuto, ꝙ dotata à patre &c. quãdiu ſuperſunt maſculi non ſuccedat. & alio ꝙ dotata de bonis communibus non poſſit venire ad diuiſionem uel communionem bonoꝝ quæ remanſerunt poenes fratres ſi de dictis fratribus legitimi hæredes remanſerint.nu.71. fo.57

Filia quæ renunciauit ſucceſſioni paternæ, nihilominus poterit ſuccedere fratri etiam in bonis, quæ à patre ꝑuenere: licet in featris ſucceſſione non reperiantur niſi bona paterna nu.77. fo.58

Quid ſi in tali renunciatione iuramentũ interueniat nu.ſeptuageſimooctauo. fo.eod.

Quid ſi paterna hæreditas non eſſet per fratrem adita nu.ſeptuageſimonono. fo.eo.

Filia ſi ſuccedat maſculo illam pro parte excludenti, & qui pro parte debet ipſi fœminæ portionem per ſtatutum præſeruatam: an ſi non conficiat inuentarium amittat partem illam nume.lxiij. fo.70

Filia per ſtatutum excluſa à paterna ſuc. an iura ſuitatis retineat nu.duodecimo. fo.75

Filia cui ſtatutum vult aliquid præſtari non habetur in hæeeditate patris pro extranea, licet ſecus in hęreditate matris nu.19. fo.76

Filia excluſa per ſtatutum exteanei eſt inſtar, quando excluſa eſt ex teſtamento & ab inteſtato numero vigeſimo. fol.eod.

Filiæ peopter maſculos excluſæ, an habeantur ꝓ ſimpliciter excluſis: an verò reddantue inhabiles ad ſuccedendum: an verò intelligatur per ſtatutum datus ordo prælationis maſculorum ad fœminas nu.vigeſimotertio. fo.eo.

Filia ſtante ſtatuto excluſiuo fœmi. an excludatue à ſuceſſione ſiue per ius dicendi nullum ſiue per bono.poſſeſ.contratab. licet aliæ perſonæ ſint inſtitutæ, ꝙ̃ hæ, propter quas à ſucceſſione talis filia excluditue nu.quadrageſimotertio. fo.78

Filia à principio excluſa per ſtatutum ꝑꝑ maſculos an illis deficientibus poſſit uenire ad ſucceſſionem defuncti.nume.lxiij. fol.80

Filia an admittetur ad ſucceſſionem, ſi ſtatutum dicat ꝙ ſupeeexiſtēte vel extante maſculo filia nō ſuccedat: nec audiatur agendo vel excipiendo numero ſeptuageſimotertio. fo.81

Filia temporaliter excluſa moriens reliquit filiũ. An hæc filia excluſa mortuo filio admittetur ad ſucceſſionem aui ab inteſtato: vel ad impugnandũ eius teſtamentum ſicut fuiſſet mater admiſſa nu.87. f.83

Filia cui dos ſub conditione relinquitur tanquam nō dotata & conſequenter tanquam in ſtatuto non cōprehenſa ſecundum diſpoſitionem iuris communis ſuccedit, ſicut maſculi nu.xlvij. fol.87

Filiafamilias an poſſit hæredem inſtituere in re ſibi præſeruata vel dote nu.lxxvij. fo.89

Et an de ea poſſit teſtari ibidem.

Filia per ſtatutum proptee maſculos excluſa quomodo, qualiter, quando, & qua actione ad ſucceſſionem admittatur illis exhæredatis nu.cvi. fo.100

Filia fratris dr̃ legitima hr̃s ꝑ cuius exiſtētiã filia dotata excludeł ſtãte ſta. ꝙ dotata non ſuccedat cũ fratribus ſi eis fuerint legimi hr̃des nu.cxliiij. fo.102

Filia defuncti aui, patris, vel matris an excludatue ꝓpter filiam ex filio, matre, vel patre ſuo præd-functo nu.147. fo.eo.

Filia ſi patrem, auum, & peoauum excludat pariter excludit patruum vel fratrem, qui non attinent perſonæ defunctæ: niſi mediante perſona patris, aui, vel proaui nu.ccxviij. fo.106

Filia nata ex primo matrimonio non excludetur per filios natos ex ſecundo, ſtante ſtatuto, ꝙ filia dotata non ſuccedat patri, neq; matri nu.ccliij. fo.102

Filiæ ex ſecundo matrimonio dotatę à patre non excluderetur

cludentur à ſucceſsione earum matris propter maſculos ex priori matrimonio nu.cclvi. fo.eo.
Quid ſi certum ſit q ſtatutum omnino velit fauere maſculis ibidem.
Filia ex vxore præmortua an excludatur à ſucceſsione materna per filium ex ſecunda vxore ſtatuto ſtãte q dotata non ſuccedat nu.ccxcvij. fo.110
Filiæ excluſæ non numerantur in numero filiorũ in minuenda legitima nu.xxxiiij. fo.115
Filia in poteſtate ex capite ſuitatis trãſmittit ad quoſcũq portionem ſibi à ſtatuto delatam numero.c. Limita vt ibi.
Filia an poſsit dare ius, à quo excluditur alteri nõ excluſo numero.vi. fol.121
Filia licet in totum excluſa ſit à ſucceſsione paterna, poteſt tamen contra patrem & fratres agere: vt eam dotent & alimenta præſtent nu.iiij. fo.124
Filia & legatum & dotem petit, ſi pater illi primò leget: deinde eam dotet nu.xviij. fo.127
Filia de medio ſublata nepos intrat primum locũ nu. trigeſimotertio. fol.128
Filia ſi non vult dotari nec nubere, vt patri ſuccedat: an habeatur pro dotata nu.xlvi. fo.129
Filia quæ fuit nupta, ſed tempore mortis patris reperitur vidua, an ſub ſtatuto contineatur numero ſexageſimotertio. fo.129
Filia quæ dotatur videtur velle illud, quod ex dotatione ſequitur nu.lxxxiij. fo.131
Filia matri non efficitur hęres ipſo iure: cum non ſit in eius poteſtate nu.xcl. fo.eo.
Filia in hęreditate materna antequã adeat non habet aliquod ius, licet habeat beneficium iuris adeundi numero.xcij. fo.eo.
Filia ſi nolet per patrem dotari, ſed ſibi reſeruaret hæreditatem maternam, & ius ſuccedendi, an poſſet per patrem cogi nu.xciiij. fo.eod.
Filiæ à qua ſucceſsione, ſeu à quo iure excludantũ virtute prædicti ſtatuti nu.i. fo.139
Filia dotata & maritata extra territorium vbi viget ſtatutum. & in loco mariti viget ius commune, an nihilominus ligetur ſtatuto cui pater ſuberat numero quinquageſimonono. fo.142
Filiá mortuo maſculo an grauetur hæreditatem reſtituere virtute clauſulæ codicillaris, ſi pater illã dotatam prætеrijt maſculo hærede inſtituto, & adiecta clauſula codiciliari, ſi non valet iure teſtamenti valeat &c.nu.cxiij. fol.145
Filia fratris utrum amitam dotare poſſit, vt eam excludat à ſucceſsione iure lombardo dicente, q frater dotet ſororem in totum patri illę ſuccedat, ſi frater deceſsit antequam ſororẽ dotauerit nu.v.f.149
Filiabus excluſis, an veniant ſubſequentes in gradu: quãdo ſtatutum ſimpliciter dicit, q ſtãtibus maſculis filiæ non ſuccedant, nec ſe vltra extendit nume. quadrageſimo. fo.151
Florentiæ eſt conſuetudo q mulier excluſa propter perſonas expreſſas, vel etiam ratione legitimę non poſſit inſurgere.nu.xxi. fo.3
Florentinum ſtatutũ q quælibet mulier ſuccedat matri ab inteſtato ſi non extent maſculi: an maſculis exiſtentibus fœminam excludat à ſucceſsione materna nume.iij. fo.47
Florentiæ ſtatutum diſponens hæredem teneri ad integrè ſoluendum creditoribus non obſtante confectione inuentarij ſe extendit etiam ad bona & creditores alterius territorij nu.130. fol.62
Florentino ſtante ſtatuto, q mulier non poſsit ab inteſtato ſuccedere filijs extantibus ex perſona defuncti filio vel nepote &c. ſi contingat aliquem decedere relicta matre & ſolo fratre vterino fratre an mater per illum excludetur nu.135. fo.102
Florentiæ ſtatuto cauetur q quælibet mulier matri ab inteſtato ſuccedat, ſi non extant maſculi, maſculis extantibus an excludatẽ filia fœmina nu.113. f.167
Fœminæ quantũcunq diuites ad munera publica, & onera non admittuntur nu.xi. fol.7
Fœmina inſtituta per grauatum eſt habilis ad ſuccedẽdum.nume.36. fo.11
Fœminam ipſam an ſtatutum excludat, quod excludit deſcendentes ex fœmina maſculis exiſtẽtibus, numero octuageſimoſecundo. fo.26
Fœminę quę videãtur excludi per ſtatutum, quod excludit certas pſonas ſimpliciter & ſine aliqua qualitate nume.87. fo.eod.
Fœmina proximiore in gradu excluſa propter agnatos, multo fortius excludi debet remotior numero centeſimodecimoprimo. fo.29
Fœmina puta auia materna, an excludatur per ſtatutũ excludens maſculum, puta auum paternum nu.cẽteſimoſeptuageſimoprimo. fo.31
Fœminæ quibus caſibus, & per quam diſpoſitionem intelligantur excluſę, vel admiſſę nu.i. fo.47
Fœminæ per ſtatutum excluſæ certo caſu, non intelliguntur excludi deficiente illo caſu numero decimoſexto. fol.48
Fœminæ an videantur à ſucceſsiõe excludi, & inquãtum, ſtatuto diſponente q fœminæ æqualiter cum maſculis non ſuccedant nu.32. fo.49
Fœminæ à quorum, & à qbus ſucceſsiõibus, rebus, hęreditatibus, & bonis intelligantur excluſę per talia ſtatuta fœminarum excluſiua nu.i. fol.51
Fœminæ an intelligantur per ſtatutum fœminarũ excluſiuum, excluſæ à ſucceſsione forenſis habentis bona in territorio ſtatuti.nu.ij. fo.eo.
Fœminæ an per prædictum ſtatutum intelligantur excluſæ à ſucceſsione clerici, ſi agatur de ei ſuccedendo nume.iij. fo.eo.
Fœmina quæ ex neceſsitate aliquid per aliud ſtatutũ ex teſtamento habere debet an comprehendatur ſub ſtatuto excludente fœminas ab inteſtato numero vigeſimoquarto. fo.52
Fœminæ indiſtinctè per ſtatutum excluſæ nulla facta mentione ex teſtamento vel ab inteſtato: an videãtur excluſæ à ſucceſsione tam ex teſtamento, q̃ ab inteſtato nu.27. fo.eod.
Fœminæ per ſtatutum propter maſculos excluſę an intelligantur non ſolum excluſæ ab hęreditate delata de iure communi: verùm etiam à bonis ex alio ſtatuto filijs reſeruatis nu.l. fol.55
Fœminæ inquãtum vigore ſtatuti intelligantur excluſæ numero primo. fo.65
Fœminæ propter quas perſonas intelligantur excluſæ numero primo. fo.94
Fœminę licet non intelligantur vocatę ad excluſionẽ aliarum fœminarum, ſi tamen ponantur in conditione propter earum exiſtentiam, ceſſabit prouiſio ſtatuti nu.cxliij. fo.102
Fœmina excluſa propter patruum, non excluditur

propter patruum magnum nu.238. fo.106
Limita nume.ſeq. fo.eod.
Fœmina intelligitur perpetuò excluſa quamprimùm extitit maſculus ſtatuto diſponente, ꝙ ſtantibus maſculis fœmina non ſuccedat nu.87. fo.118
Et ſi maſculus paulo momẽto vixerit, an ſufficiat numero.88. fo.eo.
Fœmina quæ excluditur habet aduertere ad obſeruãtiam et validitatem ſtatuti, videlicet an ſit à ſuperiore confirmatum nu.11. fo.181
Fœminæ ex ſpeciali prouiſione præferuntur agnatis tranſuerſalibus cuiuſcunq; gradus, ſine diminutione alicuius partis nu.xxiij. fo.150
Fœmininum ſi maſculinum comprehenderet, peſſimum eſſet exemplum nu.88. fo.153
Forenſis generaliter quis dicatur nu.xxiij. fo.22
Forenſes fœminæ an comprehendantur in ſtatutis fœminarum excluſiuis nu.ij. fo.19
Forenſis vt comprehendatur in ſtatuto refert, an ſtatutum loquatur in perſonã, vel in rem nu.viij. f.20.
Forenſes an ligentur ſtatuto loci, in quo ſunt ipſorũ bona ratione bonorum nu.xx. fo.21
Forenſes non dicuntur reſpectu vnius villę, qui ſunt ex diuerſis de eodem tamen territorio, & eidem ciuitati ſubditi ſub nu.xxiiij. fo.22.
Forenſes etiam ligantur per ſtatutum, quod fœminas excludit nu.52. fo.24
Forenſis mulier an videatur prohibita ſuccedere parẽtibus, fratribus, & alijs quibus de iure communi ſuccedere poſſet: ſtatuto prohibente bona in non ſubditum transferri nu.26. fo.48
Forenſi & ſic incapaci ſi legatũ fiat, qui poſtea fiat ciuis & capax, an habebit illud nu.59. fo.49
Forenſi debetur legati æſtimatio, licet ex forma ſtatuti ſit prohibitus acquirere nu.xc. fo.72
Forẽſis agnatus, an ex forma ſtatuti fœminam excludet nume.176. fo.103
Fratribus vterinis vel conſobrinis ſtatuto aliquid p̃ſeruante, veniunt etiam ſorores vterinæ vel conſobrinæ nume.86. fo.14
Frater vterinus an videatur excluſus per amitam, ſtatuto excludente matrem propter conſanguineos vtriuſq; ſexus nu.118. fo.29
Frater cuius contemplatiõe ſoror dotata excluditur, an habeat duas portiones.ſ.ſuam virilem, & illam in qua de iure cõmuni dotata ſucceſsiſſet: an verò mater ſecum æqualiter ſuccedat nu.125. fo.50
Frater an videatur excluſus à ſucceſsione ſororis ſtatuto excludente ſororem à ſucceſsione fratris, numero.xvij. fo.48
Fratre per ſtatutũ excluſo à ſucceſsione ſororis, vel ſimiliter à ſucceſsione matris, an idem ſit econtra numero.xxi. fo.eod.
Frater conſanguineus tantũ ſi per ſtatutum in ſucceſsione fratris præferatur fratribus & ſororibus vterinis tantùm: An præferetur tam in bonis à patre ad fratrẽ defunctum peruentis, q̃ à matre & aliũde quæſitis nu.lv. fo.56
Fratres præteriti inſtituto extraneo, non turpi, & matre in certa re: partem non faciunt nu.110. fo.107.
Frater excluſus pacto, quia aliquid habuit ꝓmiſitq; ad hæreditatem non venire, facit partem: alioſq; excludit, ac ſi totaliter ſuccederet nu.cxv. fo.eo.
Et ſtante ſtatuto ꝙ ſorores non ſuccedant fratribus extantibus, tanq̃ exiſtens illas excludit, ibidem.
Frater præteritus à fratre non inſtituta turpi perſona, teſtamentum non rumpit ibidem.
Frater qui hæreditati renunciauit, ſororem ſuccedere non impedit nu.cxvi. fo.eo.
Frater cõſobrinus ſtatuto excludente ſororem ꝓpter fratres filiam non excludit nu.cliij. fo.102
Frater patruelis an excludet ſororem patruelem, ſtãte ſtatuto, ꝙ extantibus fratribus ſorores non ſuccedant nume.ccvij. fo.205.
Fratres primi gradus an ſoli veniant in ſtatuto loquẽte de fratribus.nu.ccix. fo.eo.
Fratris appellatione maximè in ſtatutis, de carnali intelligitur nu.ccxij. fo.e.
Fratribus per ſtatutum excluſis intelliguntur etiam remotiores excluſi nu.ccxiiij. fo.eo.
Fratribus per ſtatutum vocatis intelligitur de fratribus primi gradus ibidem.
Fratres qui veniant in ſtatuto excludente filias extantibus fratribus nu.236. fo.107
Fratrum facta mentione in ſtatuto, vel diſpoſitiõe veniunt primi non vlteriores nu.ccxl. fol.eod.
Fratres vt per ſtatutum fœminas excludant, an intelligatur ꝙ ſint vtrinq; coniuncti: an verò ſufficiat quòd ſint conſanguinei, aut vterini tantùm numero.ccl. fo.eo.
Frater carnalis ꝙ per ſtatutum fœminam excludat, non intelligitur de carnali tantũ nu.ccli. fo.eo.
Fratrum appella.in materia ſtatutaria non veniũt vterini nume.cclij. fo.108
Frater conſanguineus an excludat ſororẽ vtrinq; coniunctam ſtante ſtatuto, ꝙ ſorores non ſuccedant fratribus extantibus.nu.cclvij. fo.eo.
Fratres & ſorores ex matre tantũ coniuncti, ſuccedere ſolent in bonis, quæ prouenerunt à matre vel linea materna.nu.cclix. fo.eo.
Fratres præferuntur nepotibus ſecundum iuris communis ordinem, ſtatuto vocante fratres & nepotes conſobrinos nu.lxi. fo.116
Frater vtrinq; coniunctus, an præferatur fratri coniũcto ex linea paterna tantùm: ſtatuto diſponente, ꝙ decedenti ab inteſtato ſuccedant proximiores conſanguinei ex linea paterna nu.lxij. fo.e.
Frater vtrinq; coniunctus non excludet conſanguineum tantùm, ſed ſimul ſuccedant ſtante ſtatuto ꝙ agnati excludant cognatos nu.64. fol.eod.
Frater an audiatur volens dotare ſororem, quam pater morte præuentus dotare non potuit.n.49.f.129
Fratris appellatione in dubio uenit carnalis numero trigeſimooctauo. fo.135
Frater filiæ an excludet illam ſi ſtatu.expreſsè dicat, ꝙ frater defuncti filiam excludat nu.19. fo.eo.
Fratris appellatiõe in caſu ſtatuti an veniat ſoror: & quando nume.2. fol.156
Fratres duo ſi habeant feudum, & vnus in prælio dominum defendat: alter verò aufugiat, cõiũctio fratris viriliter defendentis excuſat contumaciam fugientis nume.75. fo.157
Frater de iure communi cogitur dotare ſororem, ſi illa non habet unde ſe dotet nu.ij. fo.149
Frater tenetur quotiẽs oportunũ fuerit dotare ſororẽ. Limita tamen nu.4. fo.149
Fratres, verbum hoc in ſtatuto dicente, ꝙ filia nullũ regreſſum habeat contrá fratres: an intelligatur de

fratribus

fratribus filiæ excluſæ, an verò de fratribus ipſius defuncti nume.88. fo.150

Frater, verbum hoc generale in ſtatuto poſitum intelligitur de fratribus fœminarum non defuncti, ne aliàs iniquitatem contineat nu.xxvi. fo.eo.

Frater ſi velit ſororem ad ſucceſsionem admittere, & illa velit dotari quis audietur nu.liiij. fo.151

Fratres, verbum hoc qualiter accipiatur, an pro fratribus primi gradus an verò pro fratribus ſecundi, & etiam vlterioris: ſtatuto diſponẽte, ꝙ fratres defuncti, & fratrũ filij prę ferẽtur ab inteſtato filiabus defuncti. nu. lxxxi. fo.158

Fratrum appellatione ex communi vſu loquendi, carnales tantũ veniunt: non patrueles, nec conſobrini nume.lxxxij. fo.e.

Fratribus an applicet illud, quod in dote ſororis erat minus legitima: ſtatuto diſponente ꝙ filia ſit contẽta dote ſtantibus fratribus nu.cxvij. fol.154

Frater inſucceſsibilis an excludat ſororem ex forma ſtatuti excludentis ſororẽ exiſtente fratre. n.120. f.e. Quid ſi frater non efficiatur hęres patri nu.121. f.e.

Frater deceſsit alio relicto fratre ex patre tantũ, matre & ſorore ex vtroq; parente: quis, & pro qua partẽ admittetur nu.131. fo.eo.

Frater in teſtamento inſtitutus præterita filia per ſtatutum excluſa, quandiu uiuit eſt hæres inſolidum: quo mortuo ex nũc ſuccedit filia nu.lxxvij. f.166 Nec ruptura fingitur vt ex retrò nu.78. fo.eo.

Frater poſt mortem patris vult dotare ſororem, vt eã ab hęreditate patris & matris excludat, an teneatur illi dotes duas dare nu.cxlviij. fo.169

Frater vtrinq; coniunctus an excludat conſanguineũ tantũ, ſtatuto excludente cognatos & fœminas à ſucceſsione exiſtentibus agnatis nu.clxiij. fo.170

Frater vtrinq; coniunctus nulla habita patrimoniorũ differentia, vterinis & conſanguineis tantùm præfertur nu.clxiiij. fo.eo.

Frater ratione ſuitatis tranſmittit in totum portionẽ ſororis excluſæ cum ſua nu.ccxlv. fol.174

Frater minor an ex diſpenſatione papę excluſis fœminis ad hæreditatem admittetur nu.xcvi. fo.100

Fructum percipiens, ſi pro domino ſoluat, ſeu eius ratam: poteſt tantum retinere de penſione, aut repetere nume.cxij. fo.61

Fructus dotis aſsignatæ, non tamen præſtitæ propter moram præſtare debentis, arbitrio boni viri taxandi erunt: & præſtandi. nu.31. fo.87

Furioſa cui ſunt dotes conſtitutæ, an compręhendatur ſub ſtatuto dotatam excludente nu.cc. fo.35

Furem nocturnũ quamuis liceat occidere pro defenſione rei ſuæ, non tamen licet pro re modici, ſeu vilis pretij nu.cv. fo.72

De litera G.

GAbella an debeatur, ſi pater filium legitimum inſtituerit: ſtatuto diſponente, ꝙ de hæreditate relicta ſoluatur, gabella nume.xix. fo.134 Et quid ſi pater inſtituit filium adoptiuum an debeatur gabella ibidem.

Gabella ſi ex forma ſtatuti ſoluẽda ſit, de qualibet donatione, an erit ſoluenda de hęreditate relicta filijs: & quid de relicta aſcendentibus & deſcendentibus numero.137. fo.146

Gabella an ſoluenda ſit de hæreditate patris adoptantis virtute ſtatuti volentis, ꝙ de omni lucro ſoluatur gabella: & quid ſi extraneus hæres inſtituatur numero.139. fo.e.

Gentis ſuæ appellatione in ſtatuto, qui veniant numero.ccii. fo.172

Genus & ſpecies ſi quando concurrunt, & ſunt incõpatibilia ſemper ſpecies derogat generi nu.44. fo.5

Generis appellatiõe, qui cõpręhendanẽ nu.cciij. f.172

Generatio, & qui de generatiõe dicanẽ nu. cclxiij. fo.108. et nu.cclxv. fo.eo. et nu.cxcvi. fo.eo.

Germanus tantũ non excludit vterinũ in bonis, q̃ prouenerunt à matre vel linea materna. nu.cclix. fo.108

Germanus an intelligatur vocatus ad excluſionem ſimul cum vtrinq; coniuncto: ſi adſint ſoror & frater vtrinq; cõiũcti, & germanus tantũ. n.160. f.e.

Gerundium agẽdo, ſignificat actum in fieri, non ſubſtantiam, & effectum actus nu.309. fo.42

Gradus etiam in terris eccleſiæ computantur ſecundũ ius ciuile: ꝓterq̃ in cauſa matrimoniali. n.20. f.10

Gradus ſucceſsionis, quos dominus dedit Moyſi vt populo annunciaret nu.iij. fol.5

Gradus an computentur ſecundum ius ciuile, an verò ſecundum ius canonicum, quando fœminæ excluduntur vſq; ad certum gradum nu.282. fo.109

Graduũ computatio non eſt propter hoc facienda ſecundum ius canonicum, quia ſtatutũ in prima parte vocat agnatos tenentes primum gradum ſecũdũ ius canonicum: ſi ex hoc induceretur iurium correctio numero.883. fol.eod.

Grauatus ſuo facto religionis fauore facit fideicommiſſum deficere numero trigeſimooctauo. fol.11

Grauatus reſtituere hæreditatem, in dubio an videaẽ grauatus reſtituere legitimam, etiam in caſibus in quibus potuiſſet expreſsè in legitima grauari numero quarto. fol.65

De litera H.

HAbet quis aliquando per alium, quod per ſe habere non poteſt: & per indirectum, quod directò habere non poſſet numero.848. fo.63

Habilitatus per ſtatutum, non cenſetur habilitatus extra territoriũ, in quo viget ius commune, & vbi talis non ſolet eſſe habilis nu.59. f.80

Hæreditas ſeu ius ſuccedẽdi in genere ſumpta, an ſint de iure gentium: an de iure ciuili. nu.2. fol.2

Hæreditas datur de iure naturæ nu.3. fo.eo.

Hæreditas ſuper qua litigatur delata tempore conditi ſtatuti trahentis ſuos effectus in præteritum, an ſub eo compręhendatur nu.264. fo.39

Hæres quis dicitur ante petitionem nu. 273. fo.40

Hæreditas ſolo animo aditur ibidem.

Hęreditas alicuius à qua ſtatutum fœminas excludit an ſub eodem ſtatuto compręhẽdatur, ſi ad alium deuenerit nume.75. fol.57

Hæreditas defuncti poſtq̃ adita eſt, impropriè illius dicitur hæreditas nu.76. fo.eo.

Hæreditate diminuta, ſicut dotes iam datæ nõ minuerentur: ita debet eſſe ecõtra nu.42. fo.69

Hęreditatẽ paternam ſeu portionẽ ad filios ſeu poſteros trãſmittit filia ꝑ ſtatutũ excluſa ſi moriaẽ nul-

la ſibi dote conſtituta nu.48. fo.eo.
Hæres perpetuus efficitur ille, qui tempore quo ſucceſsio acquirttur præfertur: & alterum ſemper excludit, hęredıtatemq; tráſmittit nu.lxv. fo.80
Hęres aliquis poteſt eſſe dum vixerit, & poſt mortem deſinet eſſe hæres: & alius directò ſuccedet numero.lxviij. fo.81
Hæreditas non poteſt adiri ex teſtamento, quod ſperatur rumpi: nec ſuus hæres exiſtere nu.81. fol.81
Hæreditas interim adiri poteſt, vbicunq; præſens ſtatus non tendit ad annullationem teſtamenti. ſecus ſi tendit ad annullationem nu.lxxxiiij. fol.eo.
Hæreditas contra regulas iuris cõis ex diſpoſitione teſtatoris adiri non poteſt nu.lxxxiiij. fo.eo.
Hæreditatem ſtatuto mandante reffutari à filia dotata, quale ius relinquitur filiæ in hr̃ditate nu.98.f.83
Hæreditas in re certa ſeu pecunia non cadit, numero decimotertio. fo.81
Hæreditas ſemel agnato quæſita non poteſt ab eo abdicari numero.cxxvij. fo.101
Hæreditatem ſemel deueniſſe ad caſum, quo amita debeat eſſe contenta ſufficit: vt ſit locus ſtatuto numero.clviij. fo.103
Hæredem ſemel factum fuiſſe ſufficit ad hoc, vt per illum perpetuò excludantur fœminę ibidem.
Hæredibus ex linea maſculina vocatis, an vocentur filiæ maſculorum nu.cclxiiij. fo.104
Hęredis maſculi appellatiõe in ſtatuto excludente fœminas ſtante hærede maſculo, ſolùm veniunt filij vel nepotes, qui filiorum locum ſubintrant numero.cclxxi. fo.108
Hæreditas defuncti adita per agnatum deſinit eſſe hæreditas defuncti, & facta eſt hæreditas ipſius agnati numero.lxxiiij. fo.117
Hæreditatis maternæ portio, in qua pater per mortẽ filij ſucceſsit excluſa filia per ſtatu. patre tranſeunte ad ſecunda vota debet ipſi filiæ præſeruari numero.lxxv. fo.eo.
Hæreditas materna & alterius aſcendentis etiam non adita, pro portione tranſmittitur per eum, qui non eſt ſuus in deſcendentes nu.ci. fo.119
Hæres an & quãdo ipſo iure dicatur filia dotata, nõ obſtante ſtatuto excluſiuo nu.xcv. fo.131
Hæres an ſit filia ſaltem in dote ſibi data, & in ea hæredis nomen habeat nu.xcvi. fo.eod.
Hęreditatẽ matris adiuiſſe an dicatur filia, ex quo pater penes ſe illam retinuit nu.xcvij. fo.e.
Hęres ipſo iure filius efficitur in portione ſibi p̃ ſtatutum delata: atq; vt in ſua nu.iiij. fo.136
Hæreditas materna an veniat ſub ſtatuto fœminarum excluſiuo nu.vij. fol.140
Hæreditas adita non dicitur amplius hæreditas, ſed patrimonium nu.xvi. fo.eo.
Hæreditas nihil aliud eſt, q̃ ſucceſsio in vniuerſum ius defuncti nu.xlij. fo.141.et.119.fo.145.
Hæreditas non debet diuerſo iure cenſeri.n.44.f.141
Hæres repręſentat perſonam defuncti pro ea parte, p̃ qua eſt hęres nu.xlv. fo.eod.
Hæreditatem an teneatur reſtituere filia veniens per contratabulas, ſi apponatur in teſtamento clauſula codicillaris nu.lxx. fo.143
Hæreditas adiri non põt ex teſtõ, quod ſperatur rũpi nu.xc.fo.144.& nu.lxviij. fo.165
Hæredum appellatione qui veniãt. & quomodo ampliętur, reſtringatúrue hoc generale nomen hęredes numero.cxvij. fo.141
Hr̃dis appellatione an veniat fiſcus, & q̃ũo. Quid de ſucceſſore de iure p̃torio. Et q̃d de fideicõmiſſario vniuerſali. Quid de monaſterio. Et quid de ſucceſſore ſingulari nu.cxviij. fo.eo.
Heredis appellatione an veniat aſcẽdens.n.cxix.f.e.
Hæredes, verbum hoc generale reſtringitur ad plures ſpeciales perſonas nu.cxxv. fo.146
Hæredes, verbum hoc qualiter accipiatur in materia noſtri ſtatuti, an pro aſcendentibus tantũ: an p̃ omnibus hæredibus, ſiue ex teſtamẽto, ſiue ab inteſta. venientibus.nu.cxxvi. fo.eod.
Hæres inquantum erit ille qui dicit ſe hæredem, ſi eſt eiuſdem gradus cum excluſa nu.138. fo.eod.
Hæres efficitur pro portione ſua filia indotata, et nõ maritata. Non tamen erit hęres peo portione concernente dotatam: nec repręſentabit patrem numero.cxxxiij. fo.eod.
Hæres, verbum hoc prolatum à ſtatuto noſtro, an ſolùm deſcendentes comprehendat ſicut alibi nonnũquam ſit nu.134. fo.eo.
Hęreditas aſcendentium eſt quaſi debita deſcendentibus nume.136. fo.e.
Hæreditas inter aſcendentes & deſcendentes collata, non dr̃ lucrum ſed magis ſolutio debiti nu.139.f.e.
Hæreditatem nouam non dicuntur hebere aſcendentes & deſcendentes, ſed potius continuare dominium: & in quibus hoc procedat ibidem.
Hæreditas lucroſa quæ dicatur, quę oneroſa, quę nec oneroſa nec lucroſa: Quæ opulenta, & quæ locuplex nu.cxl. fo.e.
Hæreditas patris iungitur cum hæreditate filij poſtq; ſe immiſcuit: & ſic non debet amplius hæreditas patris nominari nu.vx.fo.150.et nu.31. fo.163
Hæreditas nepotis eſt auo debita nu.clxxvi. fo.178.
Hr̃ditas defuncti nõ eſt ita debita fratri & ſorori ſicut ẽ debita deſcẽdẽtibus, & aſcẽdẽtibus.n.187.f.172.
Hæres an teneatur remittere filię ſtipulationem, qua pater illam dotando ſibi ſuiſq; hęredibus dotẽ reddi ſtipulatus eſt, vt ſtatuto diſponẽti, quòd filia dotata non ſuccedat, locus ſit nu.ccxviij. fo.173
Hęreditas paterna beneficio ſultatis tranſmittitur ad quoſcunq;.nu.ccxxiiij. fo.eod.
Hęres patris an teneaẽ filiam dotare: ſtatuto dicẽte, q; filia non ſuccedat nu.ccxlix. fo.174
Et quid de patruo ibidem.
Hermafroditus an fœminas excludat, ſtãte ſtatuto, q; fœminæ excludanẽ propter maſculos.n.clx. f.103
Et quę conſideranda ſint ad hoc, vt vir vel fœmina iudicetur nu.clxi. fo.eod.
Et quoꝛ diſcretioni committatur hoc iudiciũ ibid.
Homines, verbum illud q̃ũo intelligitur in ſtatuto excludente fœminas p̃p̃ homines nu.cclxviij. fo.108
Hominis appellatione, qui veniant in ſtatuto dicente ſi quis deceſſerit ſine homine nu.ccvij. fo.172

De litera I.

IMpetratio prębendę non ſolitę conferri ſeculari, per ſecularem opt̃eta, non valet, etiam motu proprio cõceſſa.nu.lxxix. fo.130
Incolę & qui pro ciuibus habentur, an

an compræhendantur ſub ſtatuto numero vigeſimotertio. fol.12
Inconuenienti vno dato non debet aliud maius dari: niſi lex vltra procedat nu.181. fo.167
Indefinita an æquipoleat vniuerſali in materia odioſa: an verò ſtrictè debeat intelligi numero nonageſimonono. fol.59
Indefinitus ſermo verificatur & intelligitur in primo actu, ſeu prima vice nu.ccxxvi. fol.38
Inducta ad vnum effectum, ad alium trahere abſurdum eſſet nume.xi. fo.47
Infans & poſthuma, an ſtatuto dotatam excludente, excludantur ſi eis ſint dotes conſtitutæ vel relictæ numero.cxciij. fol.34
Infantis ſucceſsio, quia deſcendentes habere nõ poteſt, non comprehenditur ſub ſtatuto, quod præfert agnatum maſculum fœminæ in ſucceſsiõe decedentis ab inteſtato ſine deſcendentibus numero.xlvij. fol.55
Inhabilitatus per ſtatutum quocunque vadat ſemper inhabilis cenſetur, etiam extra territorium numero.cxxvij. fo.62
Inhabiles vel inſucceſsibiles facto legis, vel conſuetudinis vel ſtatuti fœminas per ſtatutum maſculis ſtantibus excluſas, non excludunt numero nonageſimoquinto. fo.101
Inhabili ad ſuccedendum, nihil dicitur adimi, ſi excludatur nume.lviij. fol.116
Inhabiles ad procreandum, an excludant fœminas per ſtatutum propter maſculos excluſas numero.lxxxvi. fol.138
Illegitimi de agnatione paterna non veniunt ſub ſtatuto, quòd coniuncti compromittere teneantur: quia quo ad eos non dicuntur coniuncti numero 38.fo.97. Secus eſt in illegitimis de linea materna: cum inter eos bene ſit coniunctio, cognatio, & proximitas ibidem.
Illegitimi fratres ex eodem patre tantùm, non ſuccedunt ſibi inuicem nume.xli. fo.97
Impubes cui dos ſit relicta ſiue conſtituta, an comprehendatur ſub ſtatuto dotatam excludente numero.cxciij. fo.34
Impubes quæ ſit ſponſa de futuro, an contineatur ſub ſtatuto maritatam vel nuptam excludente, numero.cxciiij. fo.eo.
Impubes deſponſata, vel maior ſponſa de futuro an ligentur ſtatuto maritatam excludente numero.cclxxix. fol.40
Impubes ſponſa non compræhenditur ſub ſtatuto loquente de lucro dotis in maritata nu.182.f.42
Inimicitia quomodo capiatur numero vigeſimotertio. folio.125
Inimicitia duplex, numero centeſimoquadrageſimoſecundo. fo.155
Iniuriam defuncti propulſare & actiuè & paſsiuè maſculorum tantùm eſt: non fœminarum numero vigeſimoprimo.folio.155.& nume.cxl. f.155
Iniuria fiet filiabus, quæ admittuntur ab inteſtato: niſi in teſtamento paterno nominentur numero quadrageſimo. fol.164
Inſpicimus non eum in quem verba diriguntur: ſed eum ad quem effectus, & verba ſtatuentium porriguntur nu.ciij. fo.15
Inſpici an debeat perſona mediante, qua aliquid acquiritur: an verò illa cui finale commodum acquiritur nume.lvij. fo.118
Inſtitutio vel ſubſtitutio de liberis vel maſculis, & fœminis facta, intelligetur ſecundum ſtatutum, quòd fœminæ poſt maſculos admittantur, Stãte ſtatuto, quod maſculos fœminis præferat numero vigeſimoquarto. fol.10
Inſtitutione de filijs ſimpliciter per patrem facta, ſtatuto mandante filias debere eſſe dote contentas, non intelligentur filiæ inſtitutæ numero vigeſimoſexto. fo.10
Inſtitutio facta de fratre & eius filijs, Statuto præferente agnatos maſculos fœminis, intelligitur facta ordine ſucceſsiuo: vt primò frater, deinde eius filij maſculi, & tertio filiæ veniant, numero vigeſimooctauo. fo.11
Inſtitutio an ſtaleat ſi pater filiam inſtituat in dotibus maternis, & nihil aliud ſibi relinquat titulo inſtitutionis.nume.237. fol.37
Inſtituta in parte minore legitima, agere ad ſupplementum non poteſt nu.xij. fo.65
Inſtitutorum loco habentur agnati fœminas excludentes ex ſtatuto nu.24. fo.76
Inſtitui poteſt mater per filium in bonis extra territorium ſitis: etiam ſtante ſtatuto quòd mulier tranſiens ad ſecunda vota nullo modo poſsit ſuccedere filio nume.lxi. fol.80
Inſtitui in aliquo debet filia, quod nõ ſit minus ſumma ſibi per ſtatutum præſeruata ſub nu.lxi.fol.eo.
Inſtitutio filiæ in dote ſola ſiue iam data ſiue etiam danda ſit, an valeat nũ.lxiij. fo.80
Inſtituere filiam pater poteſt: etiam ſi habeat maſculos, quando ſtatutũ non prohibet fœminas ſuccedere nume.li. fo.129
Inſtitutus in re certa an dicatur ſucceſſor in emphyteoſi, quam defunctus accepit pro ſe & hæredibus ſuis nu.xxv. fo.140
Quid ſi dixit pro ſe & hęredibus ſuis, an inſtitutus in legitima tantùm admittatur ibidem.
Inſtituta ne dicetur filia dotata. ſi pater moriens ſic condidit teſtamẽtum, filios meos hęres inſtituo, & vocata ex teſtamento non obſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo nu.lxv. fo.142
Inſtituta an videatur filia, & in qua parte, ſi ſtante ſtatuto quòd frater ab inteſtato ſororem excludat ſaluo, quòd debeat, dotari, pater in teſtamento dixit filios meos hæredes inſtituo in eo, quod eia rangit de iure nu.lxvi. fo.eo.
Inſtituti in teſtamento tunc veniſt per ſecundum tabulas, quando is, qui poteſt venire per contra tabulas quoquomodo excluſus eſt numero centeſimoquinto. fol.104
Inſtitutus hęres in re certa in emphyteoſi ab aliquo accepta pro ſe & ſucceſſoribus ſuis: an dicatur ſucceſſor numero.cviij. fol.158
Item ſi dixerit pro ſe & hæredibus ſuis, an inſtitutus in legitima tantùm admittatur ibidem.
Inſtitui hæres an poterit filia per patrem, & ſic ſuccedere ex teſtamento ſtante ſtatuto, quòd filia dotata maſculis extantibus non ſuccedat numero.cxxvij. fo.159
Inſtitui vel vel exhæredari an debeat filia per patrem, non autem præteriri dato, quòd agnatus eam excludens eſſet inſtitutus, etiam ſi ipſa ſit per ſtatutum excluſa à ſucceſsione inteſtati per agnati exiſtentiam, numero quinquageſimoſecundo. fo.164
Inſtitutionem iure ciuili & canonico vitiat error in corpore nume.cclx. fol.156
Inſtitutio Iacob an valuerit exhæredato Eſau, &

quare ibidem.

Inſtrumentis debent apponi omnia, quę ex cõſuetudine veniunt nu.lvi. fol.12

Inſtrumentum factum per duos notarios ad hoc rogatos, quorum vnus eſt probatæ fidei, alter infamatæ: propter probatam fidem illius ualet numero ſeptuageſimooctauo. fo.137

Intellectus ſtatuti non debet referri ad impoſsibilia ſtatuentibus nu.x. fo.10

Intellectus ſubauditus non admittitur numero centeſimoſeptimo. fo.15

Intellectus ad ſtatutum Aſtenſe, quod incipit deteſtanda &c. poſitum ſub xvi.coll.nu.cccvij.f.42

Intellectibus tacitis, & ſubauditis induci non debet correctio legum nu.xi. fo.95

Intellectus ſtatuti vel conſuetudinis ſequendus eſt ſi ſtatutum vel conſuetudo diſponit diuerſum in maſculis & in fœminis.nu.lxxx. fo.158

Intellectus ſanus vbi dari poteſt, non eſt ille dãdus, per quem incidimus in ſuperfluitatem verborum numero.clxxxvi. fo.172

Intentio ſtatuentium non fuit excludere filias ex teſtamento nu.xxxij. fo.11

Intentionem ſtatuti deſtruere non debemus numero.lxxxv. fol.26

Intentio ſtatuti Aſtenſis incipientis deteſtanda numero.cccxv. fo.44

Intentio teſtatoris interpretãda eſt iuxta conſuetudinem regionis nu.lxxviij. fol.192

Interdictio bonorũ, trahitur ad bona ſita extra territorium nu.ivij. fo.80

Interdicto affectus vbiq; interdictus eſt num.quinquageſimoquinto. fo.142

Et alia plura de interdicto ibidem.

Interpretatio paſsiua in ſtatutis nõ excluditur quãquam dicatur, q nullam recipere debeant interpretationem nume.xi. fo.15

Interpretatio generalis, & extraordinaria ſtatutorũ fœminas excludentium nu.8. fol.10

Interpretanda ſunt ita ſtatuta, ut poſsint à ſapiente reprehendi nu.xiiij. fo.eod.

Interpretatio quæ fit per punctum rationis: vel ex communi vſu loquendi, non intelligitur ſublata: quanquam ſtatutum dicat, quòd vigore alicuius legis ciuilis vel alterius cuiuſcunq; diſpoſitionis ſtatuta exponi, vel interpretari, vel trahi ad alium ſenſum non poſsint, quàm verba ſonant nu.cxiij. fo.15

Interpretatio ſtatutorum, quæ tendit ad obuiandũ abſurditatibus non prohibetur: generaliter prohibita ſtatutorum interpretatione.nu.cxv.f.eo.

Interpretationem extenſiuam ſtatuta non recipiunt, numero.cxx. fol.16

Interpretatum cenſetur vnum, & idem cum eo, qđ interpretatur, nu.cxxix. fo.eo.

Interpretatione, quæ non contineat abſurdum cõcordanda ſunt ſtatuta nu.cxxxi. fo.16

Interpretatio tacita nunquam fit cõtra eum, cui ſucceſsio defertur nu.xciij. fol.27

Interpretatio in dubio ſumenda non eſt, quòd tranſuerſalis excludat filias, & deſcendentes numero.ccxxxviij. fo.107

Interpretatio ſtatuti, quæ fœminam non excludit, vel minus præiudicat, quam ſonant verba ſtatuti, an prodeſſe illi poſsit nu.xij. fo.121

Interpretatio ſumenda non eſt, qua alicui imputatur: quare inteſtatus deceſſerit numero vigeſimoquarto. fol.12

Interpretatio, quæ inſurgit ex regulis iuris communis ineſt ſtatuto de illa materia tangenti, numero vigeſimoquinto. fol.124

Interpretatio iuſta & congrua rationi naturali, ſemper fieri debet nu.xxxij. fo.135

Interpretatio extenſiua de caſu ad caſum determinatum, ad aliam legem non admittitur numero.clxxviij. fo.171

Inteſtabiles, vt ſunt furioſus, pupillus, prodigus, & ſimiles, an cõpręhẽdantur ſub ſtatuto de inteſtato loquente numero quadrageſimo. fo.52. & numero ſecundo fo.139. vt filia prohibita ſuccedere patri abinteſtato: etiam prohibeatur illi inteſtabili morienti ſuccedere nu.centeſimooctuageſimoquinto & nu. centeſimooctuageſimoſexto. fol.157. & erit locus ſtatuto fœminarum excluſiuo numero ſecundo. fol.139

Inteſtatus quis propriè dicatur numero quadrageſimonono. fo.55

Inteſtato ſi per ſtatutum ſuccedere debent proximiores ex latere patris uſq; in quartum gradum, mater verò in quarta bonorum: Si contingat ſupereſſe mřm, amitã, & agnatos remotioris gradus, mř ſuccedet in quarta & agnati, quãuis remotiores amita, in reliquo amita excluſa nu.cliiij. f.18

Inteſtatus decedens videtur relinquere venientibus abinteſtato, eo ipſo, quòd alteri non reliquit numero.xxvij. fol.48

Inteſtatus decedere dicitur, qui decedit nullo facto teſtamento nume.34. fo.51

Inteſtatus an dicatur decedere, qui non poteſt de bonis diſponere nume.li. fol.56

Inteſtato ſuccedit, qui proximior eſt tempore mortis defuncti nume.lxiiij. fo.80

Inteſtatum quem deceſsiſſe an neceſſe ſit probare, ſtatuto excludente filiam à ſucceſsione inteſtati propter maſculos nu.xij. fo.122

Inteſtatus propriè dicitur qui cùm poſſet teſtamentum facere teſtatus non eſt numer.centeſimooctuageſimoſeptimo. fo.eo.

Inteſtati appellatione ex communi loquendi vſu venit etiam inteſtabilis nu.188. fo.eo.

Iudęi & eorum filij filiæq;, an compręhendantur ſub ſtatutis fœminarum excluſiuis numero quinquageſimoquinto. fol.24

Iudæi dicunt inter eos ſeruari ex conſuetudine, vt ſecundum diſpoſitionem legis Moſaicæ ſuccedant ibidem.

Iudæi habent ex conſuetudine, vt maſculus ſuccedat excluſis fœminis.nu.lvi. fo.eo.

Iudęa mulier, niſi iuret ſe nihil habere de bonis mariti, tantùm præſumitur ſubtraxiſſe: quãtum valet dos ſua ibidem.

Iudęi non ligantur diſpoſitionibus eccleſiaſticis numero.lviii. fo.eo.

Iudęi an ſubijciantur legibus romanis nume.quinquageſimonono. fo.e.

Iudęi an ligentur ſtatuto. & plura de Iudęis in progreſſu totius quæſtionis nu.lx. fo.eo.

Iudęi qui fiunt Chriſtiani non perdunt agnationem: nec ius ſucceſsionis, numero ſexageſimoprimo. fol.25

Iudęi facti Chriſtiani debent ali à parentibus & econtra numero ſexageſimoſecundo fo.eo.

Iudęi facti Chriſtiani legitimam in vita patris petere poſſunt: quod aliãs non potuiſſent ibidem.

Iudęorum

Iudæorum bona & infidelium an ſubijciantur ſtatuto fœminarum excluſiuo : ita q ſtatutum ab eorum ſucceſsionibus fœminas excludat nu. ii. f.51

Iudæus, hæreticus, vel infidelis aut vſurarius agnatus an mulierem excludat ſub nu. clxxvi. fo.103

Iudæi an ligentur ſtatuto. Quod ſtantibus maſculis fœminæ &c. nume. cv. fo.132

Iudæi veniunt populi appellatione nu. cvij. fo.eo.

Iudæorum puellæ an excludantur per ſtatutum excludens fœminas. nu. clviij. fo.156

Iudæi non arctantur canonibus in matrimonijs contrahendis, aut dirimendis, nu. ccxl. fo.159

Iudæorum ritus, qui non ſunt ſpecialiter reprobati cõſeruantur nume. ccxli. fo.eo.

Iudæus ſi moriatur ab inteſtato relictis filijs maſculis, & fœminis : vtrum fœmina pariter ſuccedat cum maſculis nume. ccliij. fol.175

Iudæorum ius ciuile proprium eſt ius veteris teſtamẽti per moiſen illis datum : & quo ad eos præfertur iuri romanorum nu. cclv. fol.eo.

Iudæos etiam ligant ſtatuta Italiæ diſponentia, quòd ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant numero. cclviij. fol.eod.

Iudæi dicuntur eſſe de eodem populo, & corpore ipſius trinitatis : quamuis non dicantur de corpore ſpirituali nume. cclix. fo.eo.

Iudæi an poſsint ſtatuere contra ius commune numero. cclxi. fo.eo.

Iudæi matrimonia non contrahunt ſecundum leges ſuas : ſed ſecundum leges communes nu. cclxij. f.e.

Iudicialia & modus agendi in hac ſtatutorum materia numero. i. fol.12

Iudicari idem debet de appendicijs, ſicut de principali numero. ccxx. fo.173

Iuramentum filiæ renunciãtis hæreditati paternæ. nihil præiudicat nepotibus, ſiue velint ſuccedere cum alijs nepotibus ex filio ſuo, ſiue cum ipſo filio eorũ auunculo, ſiue mater ſuperuixerit patri, ſiue non, ſiue ipſa in renunciatione mentionem fecerit de filiis, ſiue non nu. xciiij. fo.153

Iuriſdictionem habentes perpetuam & iure proprio multa poſſunt, & in eorum terris æquiparantur regi & imperatori nu. xiiij. fo.113

Iuriſdictio coram vno delegatorum perpetuata, cẽſetur etiam perpetuata coram alio nu. lxxvij. fo.137

Iuri etiam naturali poteſt ratione publicæ vtilitatis derogari nume. xvij. fol.3

Iuris appellatione in dubio intelligimus de ſtatutario numero. lx. fol.12

Iuris eſt q pronuncietur ſecundum ſtatuta loci cõtractus numero. lxi. fo.eo.

Iurium correctio euitanda eſt nu. cxviij. fo.16

Ius ciuile non tollitur per ſtatutum, niſi quo ad perſonas in quas poteſtatem habẽt ſtatuẽtes. n. xlvij. f.23

Iura dicentia dotem non ſtare ſine matrimonio, quo modo intelligenda ſint nu. ccx. fo.35

Iuris plus habens præfertur alteri, quando agitur de duobus & vnius magis intereſt, quàm alterius numero. cccxiij. fo.44

Iura exorbitantia à iure communi, ſeu illud corrigentia loquentia de eo qui talis eſt, locum ſibi non vẽdicant in eo, qui habetur pro tali nu. xliij. fo.54

Iura ſpecialia non ſunt trahenda ad conſequentias numero. xix. fo.66

Iura ſeruentur, an verba illa intelligantur de futuris, & ſuperuenientibus iuribus nu. xlvij. fol.5

Iura dicentia quòd remedia prætoria non proſunt his, quibus ſucceſsio ex lege. xij. tabularum vel ſenatuſconſulto, vel conſtitutionibus non defertur, in quibus locum habent nume. iij. foi.74

Iuri municipali in ſuum fauorem inducto quis põt renunciare nu. v. fo.75

Iura ſultatis an retineat filia à paterna ſucceſsione excluſa numero. xij. fo.eo.

Ius ciuile dicitur ſtatutum à populo, ſeu principe ſuperiorem non recognoſcente conditũ nu. xviij. f.e.

Ius prætorium dicitur ſtatutum conditum ab officialibus, ſeu à recognoſcente ſuperiorem ibidem.

Iura communia diſponentia de legitima, locum habent in legitima filiorum per ſtatutum aucta. numero. lij. fol.79

Iura ſanguinis diſpoſitione ciuili non mutantur, numero. clxviij. fo.103

Iuris idem eſſe debet de augmento, ſicut de principali. numero. xcij. fo.118

Ius & iuſtitiam miniſtrari, verba hæc quid importent. & multa de his nu. iiij. fo.122

Ius exorbitans loquens de electione, habet etiam locũ in poſtulatione nu. xlij. fol.128

Ius ciuile vel ſtatutum poteſt facere hæredem deſinere eſſe hæredem nu. 85. fol.131

Ius quærendum non dr̃ in bonis noſtris nu. 92. fo.e.

Ius adeundi cui competit, non propter id dicitur habere ius in bonis ibidem.

Ius in re facilius retinetur, & difficilius perditur : q̃ ius ad rem nu. xciij. fo.eo.

Iuris ciuilis proprium eſt aliquos ad hæreditatem paternã habilitare, & aliquos inhabilitare. n. l. f.142

Ius ſemel fuiſſe quæſitum ſufficit nu. vij. fo.149

Iura non patiuntur rumpi duas regulas iuris ꝓpter vnum effectum nu. xviij. fol.150

Ius non eſt propriè quæſitum maſculis viuente patre ſed ſolùm quædam ſpes, quæ etiam per teſtamentũ tolli poteſt nu. clij. fol.155

Iura dicentia filium legitimum & naturalem grauatum reſtituere poſſe detrahere duas quartas, locum non habẽt in adoptiuo ſeu arrogato nu. 176. f.156

Ius naturale licet in totũ tolli non poſsit, in aliqua tamen ſui parte bene mutari poteſt nu. xiij. fo.163

Ius. xij. tabularum pariter vocabat agnatos maſculos, & agnatas fœminas. nu. xvi. fo.eod.

Iuriſprudentia media reſtrinxit ſucceſsionem agnatorum, vt vltra ſororem non ſuccederent numero decimoſeptimo. fo.eo.

Ius prætorium agnatas omnino excluſas ad ſucceſſionem vocauit inter cognatos, agnatis deficientibus numero. xviij. fo.eod.

Ius nouiſsimum auctenticorum ſtatuit, vt cognati et agnati ideſt deſcendentes tam per virilem ſexum q̃ fœmininum æqualiter ſuccedant. ſecundum tamen gradus prærogatiuam nu. 20. fo.eo.

Iura per mortem alterius competitura & nõ ante, ſiue ſint vniuerſalia, ſiue particularia : interim non tranſmittuntur, numero octuageſimooctauo fol. 166. et numero. xcv. fo.90

Ius commune videtur correctum, vbi ſtatutum viget numero. ci. fol.167

Ius omne potentius eſt in cauſa, quàm in cauſato numero. clxxxiij. fol.171

Ius vnum commune velle aliud ius cõmune corrigere, credendum non eſt, nec vnum ius municipale aliud municipale, numero decimonono. fo.172

Ius legitimarum hæreditatum ad romanos ſolùm ſpectat nu.cclvi. fol.175
Ius patronatus pręſuppoſito quòd aliàs in fœminas transferri poſsit, an ab illo excludantur ipſæ per ſtatutum fœminarum excluſiuũ nu. cxviij. fo.68
Ius patronatus an ex ſucceſsiõe habebit filia dotata, quæ hęreditati renunciauit nu.cxviij. fo.eo.
Iura patronatus & iura ſepulchrorum non veniunt in reſtitutione fideicom.nu.cxxiiij. fo.146
Iuriſpa.ſucceſsio regulatur inſtar ſucceſsionis bonorum patrimonialium nu.cclxx. fo.175
Iuſpatronatus an habeat, & quando poſsit pręſentare filia excluſa ab hęreditate patris per renunciationem nume.cclxxi. fol.176
Quid de filio qui hæreditati renunciauit ibidem.

De litera L.

LEgatum ſi repudiare velit an ligetur ſtatuto dotatã excludente, illa cui dotes legatę ſunt nu.ccl. fol.38
Legatum factum forenſi & incapaci acquirere qui poſtea fiat capax & ciuis, valet nu.xxix. fol.49
Legatum acceptando an ſibi præiudicet filia quominus agere poſsit ad congruas dotes, ſi legatum ad eas ſufficiat: ſi ſtatutum filiam excludens, illã mandet dotari: & contingat fieri legatum pro dotibus adiecta clauſula, quòd plus petere non liceat numero.lxi. fol.70
Legatis renuncians in teſtamento ſibi factis, non intelligitur renunciare iuri petendi congruas dotes, numero.ixij. fo.eo.
Legatum ſimpliciter ab vxore marito factum imputabitur in partem dotis, Stante ſtatuto ꝙ vxore præ defuncta maritus lucreẽ dimidiã dotis.n.lxxv.f.71
Legati rei immobilis facti fratribus minoribus licet eius incapaces ſint nihilominus debetur æſtimatio numero.xciiij. fo.78
Legatum dotis an & quando ſit purum, conditionale vel modale. Et quid ſi relinquatur pro filia maritãda numeeo.xliij. fo.81
Legata plura ſi fecerit mulier ſtante ſtatuto, ꝙ mulier filios habens non poſsit alijs vltra quartam ſuorũ bonorum relinquere: an illæ tres partes erunt ſine onere legatorum.nu.lxviij. fo.88
Legatũ dotis an patiatur defalcationem falcidię, ſtatuto excludente filiam dotatam nu.74. fo.89
Legata computabuntur in legitimam ſi teſtator habẽs quatuor filias & maſculum vnum, filiabus legauerit ſtante ſtatu. quòd filiæ non ſuccedant exiſtentibus maſculis nu.36. fo.115
Legatum cenſetur factum in compenſationem rei præſeruatæ, ſtatuto expreſſẽ præſeruante dotẽ, vel rem legatam nu.39. fo.eod.
Legatum non computatur in legitimam ibidem.
Legatum an imputetur in legitimam ſi teſtator legat filiæ excluſę aliud, ꝙ pręſeruatum ſit illi per ſtatutũ: vel quia illi ſtatutum nihil præſeruat nu.xl.fol.e.
Legatum licet per patrem filiæ relictum ſit: non ex illo dicitur dotata nu.viij. fo.127
Legatum pro dote an ſit conditionale vel in diẽ, & an ante nuptias peti poſsit nu.xvi. fo.eod.
Legatum factum viduæ tempore mortis patris, an debeatur, illi quæ fuit vidua, licet poſt maritetur numero.lxv. fo.130
Legatum factum ad mẽſuram loci alicuius, ita videtur factum: vt ibi ſoluatur nu.31. fo.135
Legatum eſt triſte, cuius expectatio eſt viduitas numero.cxxvi. fo.154
Legatum filiæ factum ſi vidua erit tempore mortis patris, vt debeatur an ſufficiat illam fuiſſe viduam: licet poſtea maritetur nu.clvi. fo.155
Legatum quod reliquit pater filiæ pro dote, an debeatur incontinentis an verò expectetur nuptiarum ætas numero.ccxxxv. fo.174
Legatum ſiue diſpoſitio dotis habet conditionem ſiue diem nuptiarum nu.836. fo.eo.
Vſus tñ loquẽdi plerũq; aliter ſeruat nu.837.fo.e.
Legis natura eſt reſpicere caſus futuros nu.860. fol.18
Leges diuerſimode fiunt ex varietate locorum & temporum nume.vij. fo.6
Lex cum auus.ff.de condi.& demon.& lex cum acutiſsimi.C.de fideicõ.limitantur.nu.89. fo.11
Legum appellatione an veniant ſtatuta, & conſuetudines numero.67. fo.13
Lex noua ſuperueniens in vno caſu trahitur ad alium vbi illi caſus à.l.antiqua per modum regulæ æquiparantur nume.181. fo.16
Lex priuans hęreditate habet etiam locum in hęreditate per ſtatutum delata nu.186. fo.eod.
Leges priuatorum in ſuo populo tantùm ſunt ſtatuta numero.16. fo.21
Legis Moſaice diſpoſitio, an locum habeat inter iudęos nume.lvij.fo.24.et nu.8. fo.5
Legum correctio induci non debet ex tacitis coniecturis, quæ ex verborum interpretatione non proueniunt numero.175. fo.33
Lex corrigens debet intelligi ſm correctã.n.316.fo.44
Lex vel ſtatutum diſponens in dubio non intelligitur ſentire de modicis & leuibus: ſiue loquaẽ generaliter, ſiue reſpectiuẽ ad aliud nu.cxi. fo.73
Lex an voluerit ad minima ſeu modica agi poſſe, ſeu inſtitutam actionem ad ea trahi & an tunc de minimis ſit curandum nu.112. fo.eod.
Lex noua ſuperueniens in vno caſu extenditur ad aliũ quando à lege antiqua illi duo caſus æquiparantur numero.v. fol.95
Legum correctio induci non debet ꝑ ſubauditos, & tacitos intellectus nu.11. fol.95
Lex loquens de filijs primi gradus non trahitur ad legitimatos, nec ad adoptiuos nu.lvi. fo.98
Lex quantumcunq; dura ſit ſeruãda eſt nu.clxix.f.103
Leges & ſtatuta extenduntur ad non ſubditos in concernentibus eorum fauorem nu.171. fo.eod.
Lex noua communis ſi generaliter loquatur potius eſt diſtinguenda per veterem diſtinctionem, quàm ſit putandum ꝙ lex vetus diſtinguens, per nouam indiſtinctẽ loquẽtẽ pœnitus abrogeẽ nu.cclviij.f.108
Lex animata dicitur Rex in ſuo regno.nu.17. fo.113
Lex eſt ſententia regis in ſuo regno nu.xv. fo.eo.
Lex fingendo, & per verba fictionis loquendo in actu pendente à poteſtate ipſius legis, verẽ facit: & non fictẽ numero.xci. fol.112
Legum beneficiã non competunt venientibus de iure ſpeciali. Quando procedat & in quibus locum habeat numero.99. fo.119
Lex noua ſuperueniens in vno caſu trahitur ad alium quando illi duo caſus æquiparantur à.l.antiqua ꝑ modum regulæ nu.xv. fo.123
Legis anima eſt eius ratio nu.16. fo.eod.
Lex quantuncunq; in ſuo dicto ſpecialis, generaliter intelligitur

intelligitur nume.17. fo.183
Lex ſemper loquitur nu.18. fo.eo.
Lex omnimodo. facta fuit etiam fauore maſculorũ, & in quo nu.xx. fo.eo.
Legum proprium eſt aliquos vocare ad hęreditatẽ, & alios excludere numero.xxx.fol.125.et nnmero.xxxi. fo.150
Lex vbi diſponit circa aliquam qualitatem vt locum habeat, oportet illam qualitatẽ adeſſe.nu.31. f.128
Lex.iij.de interdictis & relegatis, in propoſito quãdo procedat numero.xlv. fo.189
Legis vel ſtatuti vt reddatur ratio, ex multiplicibus coniecturis proceditur nu.xlv. fo.eod.
Lex nõ debet ad impeoprium ſignificatum trahi, vbi poteſt in propeio operari numero.iiij.fol.153.& numero.clxvij. fo.156
Legum beneficio an gaudeant vulgò quæſiti, nepharij ſpurij, & adulterini nu.v. fo.133
Legalis filius, an excludat fœminã filiã nu.17.fo.134
L.cum acutiſſimi.C.de fideicommiſ.&.l.cum auus. ff.de conditio.& demonſtra. an locum habeant in filio adoptiuo nu.xviij. fo.eod.
Lex vel ſtatutum inhabilitans perſonam effectum ſortitur quocunq; acceſſerit perſona illa nu.37.fo.141 et numerò.ccv. fo.158
Lex vel ſtatutum poſſunt quoſdam ad ſucceſſionem habilitare : & quoſdam repellere ibidem.
Legis autoritate ſemel hæres poteſt deſinere eſſe hæres numero.xlix. fo.141
Lex ita conſtat mente, ſeu ratione & verbis: ſicut homo conſtat anima, & corpore nu.cxlvi. fo.147
Legem interpretandi cui ſit data poteſtas : & quãdo à verbis legis recedatur nu.cxivij. fo.eo.
Lege mitius agitur, q̃ homine nu.iij. fo.149
Lex naturæ an poſſit in totum per ſtatutum tolli numero.lxiij. fo.165
Lex facta in vna perſona non trahitur ad aliam numero.lx. fo.170
Intellige, niſi una veniret mediante alia nu.clxi.f.e.
Lex corrigens non excluditur per argumentum à pari vel à maiori nu.clxix. fo.eo.
Legitima quare introducta ſit nu.xxij. fo.86
Legitima an poſſit tolli per ſtatutum nu.v. fo.2
Legitima licet non poſſit tolli ſtatuto, minui tamẽ, & augeri poteſt nu.vi. fo.eo.
Legitima poteſt per ſtatutum differri.nu.ix. fo.3
Legitima matrum per ſtatutum tolli poteſt nu.xvi.f.e.
Legitima matrum non eſt de iure naturali debita ibid.
Legitima in totum tolli poteſt cauſa ſubſiſtente.numero.xx. fo.eod.
Legitima non eſt de iure naturæ, ſed de iure ciuili, naturali cooperante nu.xxij. fo.eod.
Legitima de iure communi filiæ debita, vel aliæ perſonæ : an per ſtatutum excluſiuum priuari intelligatur numero.2. fo.65
Legitimam reſtituere in dubio an videatur grauatus, qui hæreditatem reſtituere grauatus eſt nu.iiij.f.eo.
Legitima ſuccedit loco alimentorum nu.v. fo.eo.
Legitima non priuantur filij, licet excludantur ab vniuerſali ſucceſſione ſine eorum culpa.nu.vi.fo.eo.
Legitimam ſecundogenito intelligitur ſtatutum reſeruare, quod defert ſucceſſionem primogenito numero.vij. fo.eod.
Legitima vbi pro dote non ſufficit poteſt quandoq; totum patrimonium pro dote aſſignari nu.ix.f.e.
Legitimam minuẽdi an videatur dare facultatem ſtatutum diſponens, q̃ quælibet diſpoſitio patris inter liberos rata ſit nu.xl. fo.eo.
Legitima videtur ſublata, ſublata ſucceſſione ab inteſtato numero decimotertio. fo.66
Legitimæ ſupplementum mater petere non poterit ſtatuto excludente matrem tranſeuntem ad ſecũda vota à ſucceſſione filij primi matrimonij, ſi contingat filium matri decem relinquere ſub nu.xiij. fo.e.
Quid ſi ſtatutum dicat q̃ dotata non ſuccedat, quãtumcunq; dos ſit exigua nu.14. fo.eo.
Legitimæ ſupplementum quãdo excluſa petere poſſit pulchra, & longa diſtinctio nu.xv. fo.eo.
Legitima non debetur excluſis per legem ab inteſtato numero.xvi. fo.eod.
Legitima computatur proportiõabiliter ad id, in quo ex forma ſtatuti ab inteſtato ſucceditur : ſiue ex teſtamento, ſiue contra teſtamentum ſuccedatur numero.xxv. fo.67
Legitima an proportionabiliter cõputabitur ad augmentum ſucceſſionis alicuius, ſtatuto eam augente nume.xxvi. fo.eod.
Legitimæ ſupplementum habita commenſuratione ad ſucceſſionem ſtatutariam, petere poteſt filia excluſa cui relinquitur minus ea parte quam fuiſſet ab inteſtato habitura nu.30. fo.67
Legitimam ſuam cuius loci ratione computabit excluſa in certo loco à ſucceſſione : & in certo non numero.xxxi. fo.68
Legitimãm filiorum non poteſt in tantum ſtatutum minuere, quòd alimenta non habeãt nu.46.fo.69
Legitimam poterit ne filia petere : ſtatuto diſponente, quòd filia ſit contenta dote pro ſua falcidia, ſiue p̃ falcidia debita in bonis patris nu.ixliij. fo.70
Legitima debetur filiæ propter agnatos excluſæ, ſi illi non inſtituantur, & illa ſit inſtituta in aliquo, quod ſit minus legitima : etiam ſi inſtituta ſit mater numero.41. fo.78
Legitima per ſtatutum aucta poteſt relinqui quouis titulo numero.li. fol.79
Legitima filiorum aucta venit ſub iuribus communibus de legitima diſponentibus nu.lij. fo.eo.
Legitimæ loco ſuccedit dos data mulieri, quando ſtatutum excludens mandat illam dotari.& ſtatim peti poteſt nume.9. fol.85
Legitima nihil aliud eſt q̃ portio taxata legis arbitrio : & appellatur debitum bonorum ſubſidium nu.12.fo.eo.et nu.45. fo.151
Legitima ſicut per ſtatutum minui poteſt in quãtitate : ita etiam poteſt in tempore nu.xxiiij. ſo.86
Legitima poteſt capi autoritate propria, tanq̃ iure directo debita nu.lxvij. fo.88
Legitima filiorum aucta per conſtitutionem nouiſſimam, non augetur legitimatorũ, adoptiuorum, ſeu arrogatorum portio nu.lvij. fo.98
Legitimæ ſupplementum petere poteſt filia, non obſtãte ſtatuto prohibente excluſam plus petere, quàm ſibi reliquerit pater : ſi fuerit inſtitutus legitimatus quo ad q̃dam, & quo ad quędã non nu.78.f.99.
Legitima matris triens eſt, quãdo teſtator inſtituit matrem in re certa, fratres præteriit, & extraneum nõ turpem inſtituit nu.cx. fo.108
Legitimæ ſupplementum an poterit petere dotata, ſtatuto diſponente, quòd vltra relictum fratribus extantibus nihil petere poſſit ſi extent patrui non tantùm fratres nu.237. fol.107
Legitima maſculi quanta erit ſi ſtatutum dicat, quòd extantibus maſculis filiæ non ſuccedant : & adſint quatuor filiæ, & vnus maſculus nu.19. fo.114

Legitima non excluſorum an erit trient. vel ſemit, ſtatuto excludente dotatas, ſi adſint tres dotatæ, & vna indotata cum maſculo nu.xx. fol.114
Legitimam eſſe trientem, vel ſemiſſem omniũ bonorũ iura ſtatuerunt nu.xxiiij. fo.eo.
Legitima eſt quota eius, quod quis habiturus eſſet ab inteſtato nu.xxxij. fol.104
Legitima à cauſa teſtati ſumit initium, & ab ea regulatur ibidem.
Legitimam nullã habet fœmina excluſa nu.xl. fol.115
Legitima maſculorum detracta de toto patrimonio dote, ſiue ſit ſoluta, ſiue non ſoluta tanquam ære alieno, capiatur integrè ſuper reſiduo numero quadrageſimoſecundo. fo.eo.
Legitima non excluſorum à ſucceſsiõe quanta ſit, ſcire eſt perutile nu.41. fo.eo.
Legitima licet aucta ſit, in ea filius grauari non poteſt numero.xliiij. fo.eod.
Legitima filij maſculi, an ſit maior, quàm legitima filiæ nõ dotatæ: Si excludatur dotata ſtantibus maſculis: & adſit vna filia dotata, & alia non dotata numero.xlv. fo.eod.
Legitima matris vt debitè calculetur, vtrum habenda ſit ratio fratrũ, ſtante ſtatuto, quòd mater & vxor non ſuccedant ab inteſtato extantibus fratribus: ſi frater inſtituat matrem in legitima vel minus, inſtituta vniuerſali hærede non turpi perſona numero quinquageſimoquinto. fo.116
Legitima debita patrono de bonis defuncti, intelligitur de his quæ ſupererunt, ſeu extabunt tempore mortis eius, de cuius ſucceſsione agitur numero.cxxv. fo.120
Idem in legitima debita filio legitimo, & naturali ibidem.
Et quid de dote ibidem.
Legitima filiorum cenſetur aucta ad tres quartas, ſtatuto mandante, quòd mulier non poſsit diſponere in præiudicium filiorum vltra quartam. nu.cxxvij. f.eo.
Legitimam ex cauſa poteſt ſtatutum minuere numero ſecundo. fol.123
Legitimæ ſupplementum quare & à quo inductum fuit & quibus id petere permiſſum ſit nu.x. fo.eo.
Legitimam petere non poſſunt maſculi in re fœminis præſeruata nu.xxxi. fol.124
Legitimam quis in eis petere non poteſt, in quibus vt hæres ſuccedere non poteſt nu.xxxij. fo.eo.
Legitima eſt quædam portio congruè taxata, numero tertio. fo.eod.
Legitima filij an in totum tolli poſsit per ſtatutum numero ſexto. fo.eod.
Legitima non debetur patri in bonis filijs iure naturali, ſed ciuili & poſitiuo nu.viij. fo.eod.
Legitimæ ſupplementum an petere poſsit filia excluſa, quia dotata nu.ix.et.xiij. fo.eo.
Legitimę renunciaſſe filia non præſumitur licet per pactum vel renunciationem ſit excluſa. ideo ad eam admittitur nu.xi. fo.eo
Legitima an debeatur filiæ per ſtatutum excluſę numero.xij. & an in eius locum dos ſuccedat nume.2.et xiij. fol.134. & ſequen.
Legitima an ſit de iure naturali, an de iure ciuili, & à quo formam habuit nu.xxxij. fo.136
Legitimæ ſupplementum tantum petere poteſt filia nondum maritata per teſtamentum inſtituta in portione ſibi pro dote deſtinata: non autem vt teſtamẽtum rumpatur nu.xiij. fo.137
Legitima ſi tolli non poteſt, an minui poterit reſpectu temporis, ſicut reſpectu qualitatis numero decimoquinto. fo.eo.
Legitima naturalis filij aucta, non cenſetur aucta legitima quæ debetur adoptiuo nu.xxij. fo.114
Legitimam ſuam detrahet filia grauata hæreditatem reſtituere: in ea computata dote, & legatis ſibi factis numero.cxiiij. fo.145
Quid de trebellianica ibidem.
Et quis, & quando duas quartas detrahet ibidem.
Legitima an poſsit tolli per ius ciuile vel ſtatutum, vel in totum vel in parte nu.xxxiij. fo.150
Legitima non eſt aliud quàm portio taxata legis arbitrio perſonis, quibus iure naturæ debetur, vel quaſi debetur ſucceſsio nu.xlv. fo.151
Legitima debetur iure naturæ nu.xlviij. fo.151
Legitima licet in totum non poſsit tolli, poteſt tamen per ſtatutum minui nu.xlix. fo.eo.
Legitima eſt portio eius, quod debetur ab inteſtato. numero.xxxv. fo.163
Legitima cenſetur æs alienum: Et an tranſmittatur ad poſteros nu.xvij. fo.166
Legitima filiorum, an poſt augmentum, vel diminutionem hereditatis poſt mortem defuncti augeatur vel diminuatur nu.111. fo.168
Legitimatio ſimilis eſt alchimiæ, quæ facit apparere quod non eſt nu.liij. fol.97
Legitimatus non eſt propriè filius: nec de propria ſignificatiõe cõtinetur appellatiõe filij nu.xlviij. f.e.
Legitimatus non comprehenditur in ſtatuto ſimpliciter dicente, quòd filius maſculus fœminam excludat: quia in terminis ſtatu. noſtri fœminam non excludit numero.14. fol.95
Legitimati an mulierem excludant prætextu ſtat. præferentis maſculos fœminis nu.47. fol.97
Legitimati portio limitatur per ſtatutum, quòd filia non ſuccedat ſtantibus maſculis niſi in vncia: vt etiam ipſa in plus non ſuccedat nume.49. fo.97
Legitimati etiam per ſubſequens matrimonium, an in ſtatutis veniant filiorum appella.nu.l. fo.eo.
Legitimare non poteſt comes palatinus in præiudicium filiarum: niſi per priuilegium nu.li. fo.eo.
Legitimatos tantùm qui relinquit filios, non dicitur decedere cum filijs legitimis nu.lii. fo.eod.
Legitimatus differt a legitimo, tanquam ymago, ſeu ſimilitudo ab eo, cuius ſimilitudinem repræſentat numero.liij. fo.eod.
Legitimatio non facit eſſentialiter eſſe legitimum.
Ideo legitimatus per principem etiam de patris voluntate non erit legitimus, ſed ſemper legitimatus numero.liij. fo.eo.
Legitimatio habet inſtar poſtliminij, quod retrò trahitur nume.liiii. fol.eod.
Legitimos facere non poſſunt ſpurios princeps, & comes palatinus: quanquam poſsint eos exæquare legitimis, & loco legitimorum haberi facere numero.liiij. fol.95
Legitimati non veniunt ſub lege loquente de filijs primi gradus nume.lvi. fo.eod.
Legitimati & adoptiui æquiparantur ibidem.
Legitimati per beneficium principis tunc demum admittuntur ad ſucceſsionem, cùm nullus ex vere legitimis ſupereſt nu.lviii. fo.eo.
Legitimatus non debet ſuccedere extantibus fœminis naturalibus & legitimis ibidem.
Legitimatorũ quota etiam cenſetur limitata per ſtatutum limitans quotam ſuccedendi filiæ, ſtãtibus maſculis nu.lxii. fol.eod.

Legitimati

Legitimati licet verum non habeant principium, ponuntur in vero ſtatu legitimorum, numero ſexageſimotertio. fo.98.

Legitimati ex quadam iuris interpretatione veniunt etiam filiorum appel.nu.lxv. fo.eo.

Legitimati an, & quando in materia ſtatutaria veniãt appel.filiorum nu.lxviij. fo.eo.

Legitimati per matrimonium & legales modos, & qui per principem legitimantur diſtinguntur ibidẽ.

Legitimatio per ſubſequens matrimonium fauorabilis eſt: & facit legitimos quo ad omnia facitq; cenſeri ab initio matrimonium cõtractum, numero ſexageſimonono. fo.eo.

Legitimati indiſtinctè ſiue per principis reſcriptum, ſiue per comitem palatinum veniũt ſub ſtatuto quod locum habet in filijs maſculis, maximè quando vtitur nominibus naturalibus, nu.lxx. fo.eo.

Legitimati veniunt appellatione filiorum, fallit ſi ſtatutum diceret legitimi, & legitimè nati.

Item fallit ſi diceret ex legitimo matrimonio nati, numero.lxxij. fo.98.

Legitimatos non comprehẽdit ſtatutum excludens fœminas propter maſculos natos ex eodem, vel altero matrimonio: & quare nu.75. fo.99.

Legitimationes ſunt fauorabiles: diſpenſationes verò odioſæ, nume.lxxix. fo.eod.

Legitimatus poſt delatam hæreditatem, an in ſtatuto fœminarum excluſiuo comprehendatur, nume. octuageſimoprimo. fo.eo.

Legitimatus per ſubſequens matrimonium non aufert ſpem ſucceſſionis acquiſitam iure primogenituræ, qualiter procedat, nu.83. fo.eo.

Legitimatus naturalis filius an excludat filiam ſtante ſtatuto, quòd extantibus &c.nu.vij. fo.114

Legitimare quid ſit, nu.lx. fo.eo

Legitimatus an cõprehendatur appel.legitimi, & naturalis filij ibidem.

Legitimati non veniunt ſub ſtatuto dicente, q filij legitimi & legitimè nati filiam excludant nu.xi.fo.134 & vide nu.xvi. fo.eo.

Legitimatus per ſubſequens matrimonium dicitur verè legitimus, nu.xv. fo.eo.

Legitimatus verè an dicatur legitimus, aliter non conſiderata origine, nu.xvi. fo.eo.

Legitimatus habet verum ſtatutum legitimum, licet non habeat verum principium, nu.clxxi. fo.156.

Legitimatus non venit ad emphyteoſim, quam pater recepit pro ſe & filijs ſuis legitimis & naturalibus, numero.clxxij. fo.eo.

Fallit in legitimato per ſubſequens matrimonium ibi. Et quid de alijs legalibus modis legitimatis ibidẽ.

Legitimatus per reſcriptum principis, ſiue per oblationem curiæ, quo ad patrem ſolùm poteſt dici legitimatus, nu.clxxx. fo.155

Liberi fœminarum, nõ ſunt de earum familia in agnatione, nu.cli. fo.169.

Libertus reſtitutus natalibus dicitur eẽ verè legitimus, numero.64. fo.98.

Licitum aliquando eſt aliquid in genere, quod nõ eſt licitum in ſpecie, nu.cvij. fo.167

Limitata cauſa limitatum parit effectum, numero quadrageſimo. fo.11.

Limitatio ad regulam ſi vinco vincentem te &c. numero.ciiij. fo.28.

Limitatio ad regulam, quę dicit, quando duo caſus à l.antiqua æquiparãtur lex noua ſuperueniens in uno &c.nu.cccvi. fo.42.

Limitationes quibus reſtringitur & interpretatur rubrica per nigrum.nu.ci. fo.15.

Limitatio ad illud vulgatum. Quod ſi ſtatuentes in tali caſu ſenſiſſent &c.nu.xxij. fo.67.

Limitatur concluſio, Portio deficiens accreſcit maſculis fœminis excluſis, nu.lxxxvij. fo.72.

Limitatur illud quòd per viam contractus rei alienari prohibitæ, non debeatur ęſtimatio, numero nonageſimotertio. fo.eo.

Limitatur illud, quem præcedit alter, non eſt ſuus &c. numero.xvi. fo.75.

Limitatur concluſio Quòd filia excluſa propter maſculos ſi præterita ſit illis inſtitutis non poſſit teſtamentum impugnare in quo præterita ſit, numero trigeſimoquarto. fo.77.

Linea maſculina in huiuſmodi ſtatutis, quæ dicatur. et quid de eorum deſcendentia. numero duceteſimoſexageſimotertio. fo.108.

Linea paterna quæ dicatur ibidem.

Lineę paternæ an eſſe dicatur patruus ibidem. et à quo illa incipiat, et qui dicantur de linea materna ibidẽ.

Linea aui de qua dicitur patruus alia eſt, & alia patris de qua patruus dicitur non eſſe, numero duceteſimoſeptuageſimoſeptimo. fo.109.

Linea filiæ vt tota excludatur, ſufficit illam qualitatẽ fuiſſe in filia, propter quam ſtatutum excludit, numero.xliij.fo.1 8.& nu.ci. fo.153.

Locus quis ſit conſiderandus in ſucceſſionibus, an locus originis defuncti, an mortis, an bonorum &c. numero.iij. fo.20.

Loci beneficijs non gaudent, qui non ſunt ſub proteſtatione loci: & incolę, qui munera ibi non ſubeunt, numero.iiij. fo.20

Locus rerum acquirendarum reſpici debet vbi nõ agitur de perſona, ſed de acquiſitione, nu.x. fo.eo

Loci ſtatuto vel conſuetudine quæ perſone generaliter ligentur, nu.lxxij. fo.16

Locorum diuerſitas & iuriſdictionum facit cenſeri diuerſa patrimonia: eaq; diuerſo iure haberi, nu. centeſimouigeſimoquarto. fo.61.

Locus in ſtatutis fœminarum excluſiuis an conſiderandus ſit: vbi bona ſita ſunt. an verò locus originis, an locus hæreditatis aditę, an locus ſtatuti ſub cuius iuriſdictione erat defunctus: an locus in quo eſt maior pars hæreditatis, an locus in quo ſint immobilia: an verò locus vbi ſunt mobilia: & an locus vbi ſunt tranſportãda, nu.cxxvi. fo.eo.

Locus vbi actus geritur inſpicitur circa actus ſolennitatem, nu.lvi. fo.80.

In loco vbi fœmina excluſa eſt per ſtatutum, pater donat bona fratri, qui eã excludit: an alibi poterit agi, vel quo ad bona querelam inofficioſæ donationis mouere, nu.lviij. fo.80.

Longobardorum ius vnde proceſſit. & plura de eo, numero.iiij. fo.6.

Longobardorum iure filia per patrem, aut fratrem maritata debet eſſe dote contenta, nu.v. fo.eo.

Longobardorum iura an hodie poſſint pro legibus, allegari numero.vi. fo.eo.

Lucrum illi applicabitur, cuius contemplatione ab eo alter remouetur, numero.cij. folio.28. & numero quadrageſimotertio. fo.151

Lucrum perdere dicitur, nõ damnum pati etiam quo ad legitimam, qui priuatus ẽ ſucceſſione nondum delata, nu.vij. fo.47.

Lucrum dotis quod alter coniugum lucratur ab altero, trãſiens ad ſecunda vota tenetur præſeruare

filijs communibus anterioris matrimonii, numero.cxi. fo.110.

Lucrum quod capit mater ex.l.hac edictali.C.de ſecundis nup.an computetur in duabus partibus, ſi mater tenetur filio relinquere duas partes ex tribus numero.cxxxiij. fo.121.

Luxuria plus habere non debet, quàm caſtitas, numero.xxxiıj. fo.96.

De litera M.

MAiorum ſuorum appellatione qui ueniant, nu.cclxx. fo.108.

Mandatorem, & facientes, & omnes alias perſonas comprahendit ſtatutum in delictis imperſonaliter loquens, nu.vij. fo.20.

Mandantem comprahendit ſtatutum in faciente loquens, numero.clxxxvi. fo.33.

Maritatas non adeo diligit ſtatutum, ſicut non maritatas: illasq; iſtis poſt ponit, nu.xliij. fo.12

Maritus ex ſtatuto lucrari pōt dotem in ꝑiudicium filiorum anterioris matrimoııj, nu.xl. fo.5.

Maritus ſtante ſtatuto in ciuitate aliqua, ꝙ non poſſit legare vxori quo ad proprietatem: an alibi, vbi nō ſit tale ſtatutum poterit legare, nu.xxx. fo.82.

Maritata, quæ nunc eſt, vel olim fuit per ſtatutum excluſa exiſtentibus fratribus, vel filijs &c. ſi cum nō maritata ſuperexiſtat: an ſimul faciant locum nō eſſe ſtatuto, uu.cxxxvi. fo.30.

Maritatā an præſumatur dotata ex eo ſolo, quòd maritata fuit, nu.ccxxvij. fo.36.

Maritata an per ſtatutum maritatam excludens, excludatur ſi ſt tempore conditi ſtatuti iam erat maritata, numero.cclix. fo.38.

Maritatam ſtatutum excludens, an requirat, quòd dotata ſit, numero.cclxxxiij. fo.41.

Maritata an ita demum per ſtatutum excludetur, cum ſequuta fuerit copula, & non añ nu.cclxxxv.fo.e.

Maritata cuius maritus ſtatim mortuꝰ fuit, an veniat ſub ſtatuto maritatā excludente, nu.cclxxxix.fo.e.

Maritus, etiam ſi matrimonium momento tm̄ durauerit, partem dotis lucrabitur: Statuto diſponente, quòd vxore pręmortua maritus partem dotis lucretur, nu.ccxc. fo.eo

Maritum habens inutilē an excludatur ſtatuto excludente maritatam, nu.ccxciij. fo.42

Maritata extra territoriū, quæ vidua remanſit, an veniat compręhenſa ſub prædicto ſtatuto, numero ducenteſimononageſimoſexto. fo.eo.

Maritata propter adulterium commiſſum in vita mariti priuatur dote, nu.cccv. fo.eo.

Maritus an lucretur dotem ſtante ſtatuto, quòd mulieri liceat contrahere de bonis ſuis, in dotem dare, vel aliter diſponere excluſis filijs prioris matrimonij Stante etiam alio ſtatu. Aſten.quòd ſolu.ma. ſine liberis maritus lucretur dotem: pręſuppoſito, ꝙ vxor deceſſerit ſuperſtite ſecundo uiro, nullis ex eo relictis liberis: ſed ex priore tantùm, numero trigeſimooctauo. fo.eo.

Maritus licet per ſtatutum ꝓhibeatur donare vxori, non tamen vxor prohibetur donare marito, numero.xviij. fo.48.

Maritata an dicatur filia, quæ religionem profitetur, numero.liij. fo.189.

Maritata, an dicatur ſoluta à lege originis, nu. ſexageſimoprimo. fo.142.

Maritata & dotata ante, quàm fieret ſtatutum, an veniat ſub ſtatuto, nu.clxi. fo.156.

Maritata an in dubio præſumatur dotata: vt excludatur à ſucceſſione patris, nu.ccxxxij. fo.159.

Maritatam ſemel fuiſſe an ſufficiat, licet tempore mortis patris filia ſit vidua: vt excludatur per ſtatutum dotatam & maritatā excludēs, nu.ccxxxviij.fo.e.

Maritus recipiens dotem ſimpliciter, cenſetur illā recipere cum conditione appoſita, illiq; aſſentire numero.xxxvi. fo.164.

Maritata ſine dote an habeat actionem contra patrem. Et quare dotare filiam compellatur pater numero.cxxvi. fo.168.

Maritus, qui accepit mulierem ſine dote, non poteſt eam expellere de domo, nu.cxxvij. fo.eo.
Quid ſi dos fuiſſet illi promiſſa, & non traderetur ididem.

Maſculi conſeruant familias, fœminæ verò tranſeūt in alienas, nu.vij. fo.6

Maſculinum an concipiat fœmininum in ſtatutis excluſiuis fœminarum: vel admittentibus certū gradum, nume.lxix. fo.13.

Maſculinum non compręhendit fœmininum in ſtatuto admittente, vel vocante ad ſucceſſionem maſculum, nume.lxxiiij. fo.eod.

Maſculinum an concipiat fœmininum, vbi ſtatutum mādat ſtatuta intelligi ad literam, nu.lxxxiij. fo.14

Maſculinum non comprahendit fœmininum: cùm ſtatutum diſponēs contra ius cōmune vocat agnatos, nume.lxxvi. fo.26.

Maſculi fœminas excludentes ſtatuto generaliter dicēte, quòd dotata ab auo, patre, matre vel fratre non poſſit ſuccedere alicui ex perſonis dotantibus, vel non dotantibus ſi maſculi ſuperſunt: intelliguntur ex eo, de cuius hæreditate agitur, nu. lxx. fo.57

Maſculus ſi velit fœminam excluſam à ſtatuto ſecū ad ſucceſſionem admittere, an hoc poſſit: an verò præciſè ſtandum ſit ſtatuto.nu.iiij. fo.74

Maſculus ſi velit fœminam ad ſucceſſionem admittere, Illa verò mauult dotari, quàm admitti: vter eorum audietur, Si ſtatutum fœminam excludens illam dotari mandet, nu.vij. fo.75

Maſculi fœminas per ſtatutum excludentes debent eſſe ſucceſſibiles, actuq; ſuccedere, nu.lxxxvi.fo.99
Alias fœminam per ſtatutum excluſam non excludant, nu.lxxxix. fo.eo.
Et quomodo intelligatur hoc, nu.lxxxvij. fo.eo.

Maſculi diſparis gradus, vel inſucceſſibiles ꝑ ſtatutū non excludunt fœminas, nu.cij. fo.100

Maſculi quorum contemplatione excluduntur fœminæ ſi facto teſtatoris non ſuccedāt, an locus ſit ſtatuto, numero.ciij. fo.10.

Maſculorum fauore factum eſt fœminarum ſtatutū excluſiuum, quibus ceſſantibus ceſſat & ipſum ſtatutum, numero.cix. fo.100.

Maſculus ſi facto ſuo excludatur, putà quia nolit ſuccedere, uel quia hęreditati renunciaui, an faciat non eſſe locum ſtatuto fœminarum excluſiuo, nu. centeſimodecimoquarto. fo.101.

Maſculus ſi nolit vti beneficio ſtatuti, ſed velit ſecum fœminam admittere ex forma iuris cōis, Quid iuris? numero.cxvij. fo.eo

Maſculus ſi decedat hęreditate delata, non tamen adita: an fœminam excludat, nu.cxix. fo.101

Maſculi vt per ſtatutum matrem excludant, debent eſſe nati ex maſculis, nu.cl. fo.102

Maſculus vnus ſolus ſi ſuperſit, an fœminas excludat ſtatuto

dat ſtatuto in plurali dicente, ꝙ ſtantibus maſculis fœminę non ſuccedant, nu.clxxiiij. fo.104.
Maſculus tm̃ eiuſdem gradus an fœminam excludet ſtatuto excludente filiam exiſtente maſculo, numero.cxciij. fo.eo.
Maſculorum hæredum appellatiõe, deſcendentes tm̃ veniunt non collaterales, nu.cxcv. fo.104
Maſculi qui fœminas excludunt vt dignoſcantur, diligenter aduertẽdum eſt ſub quibus nominibus maſculorũ fauore excludanť fœminę, nu.cclxij.fo.108
Maſculi nati ex fœminis an veniãt in ſtatuto loquente de maſculis, nu. fo.cclxiiij. fo.eo.
Maſculus remotior an fœminam excludat, poſſumus cognoſcere ex modo prędilectionis apparentis in ſtatuto vel inimicitiæ, nu.289. fo.109.
Maſculus vt fœminam excludat eſſe debet de progenie illius, de cuius ſucceſſione agitur:ſtatuto excludente filiam dotatam à bonis patris, vel matris. vel fratris, extante maſculo de progenie patris vel matris vel fratris, nu.ccxciij. fo.110.
Maſculus niſi ex ſe maſculum relinquat ad ſuccedendum admittetur fœmina excluſa per ſtatutum propter maſculum: eo ſaluo, niſi adſint hęredes, numero.cccv. fo.eo.
Maſculi an intelligantur ad ſucceſſionem vocati prętextu ſtatuti fœminas excludentis extantibus maſculis, nu.ij. fo.112.
Maſculi an intelligantur admitti ſeu vocari de iure ciuili: an verò de iure p̃torio, ſiue per ſtatutum, ſiue per decretum, nu.ix. fo.113.
Maſculus fœminę prælatus per decretum quod ſit ius p̃toriũ, an tam dicatur de iure prætorio in portione in qua fœminę p̃fertur ſuccedere: quàm etiã in portione, quæ ſibi inſolidum prætextu talis decreti defertur, numero.xviij. fo.eo.
Maſculi an directò & iure proprio ſuccedãt in triente vel ſemiſſe computatis dotibus excluſarum. an verò excluſę faciant partem ita, ꝙ reliquum ad maſculos deueniat iure accreſcendi, nu.xxvij. fo.114.
Maſculi an intelligantur ad portionem excluſarum vocati iuxta ordinem graduum ſuccedendi ex iure communi, nu.lix. fo.116
Maſculi per ſtatutum vocati, an intelligantur vocati in ſtirpes vel capita, nu.lxxi. fo.117
Maſculi quorum contemplatione excluduntur fœminæ: an teneantur pręſeruare agnatis ſeu maſculis ſubſequentibus portiones à quibus fœminas excludunt, an verò poſſint de eis ad libitum diſponere, numero.lxxiij. fo.eo.
Maſculus ſi paulò vixerit an ſufficiat ad excludendũ fœminam, nu.lxxxviij. fo.118
Maſculi intelliguntur vocati per ſtatutum eo modo, quo à iure vocari ſolent, nu.cxxx. fo.121.
Maſculi in dubio intelliguntur per ſtatutum vocati ab inteſtato, ſi aliter per defectum diſpoſitum non fuit, nume.cxxxi. fo.eo
Maſculus poteſt excludi à portione ſibi per ſtatutum delata.xxx.anno.ſpacio, nu.xv. fo.eo.
Maſculus an perdat partem, ad quã vocatur virtute ſtatuti, ſi non petat tutorem.
Et quid de matre, numero.xvi. fo.eo.
Maſculus qui adit hęreditatem ex teſtamento inutili, an ſibi præiudicet. & in quo nu.xx. fo.122
Maſculus qui vult vti ſtatuto, an teneatur probare qualitates à ſtatuto in eo requiſitas, nu.xi. fo.eo.
Maſculi omnes ex filia dotata, & maritata deſcendentes, erunt excluſi ſiue illa moriatur ante patrem, ſiue poſt, nume.xxxviij. fo.128.
Et quid in caſu contrario ibidem.
Maſculis an ſit ius quæſitum in hæreditate patris viuentis ſaltem ſpe. Et an illud ab eis auferri poſſit, numero.52. fo.129
Maſculus ꝙ fœminas excludat ẽ de lege moſaica, numero.106. fo.132.
Maſculum vnum an extare ſufficiat: ſtatuto dicente ꝙ maſculis extantibus &c.nu.27. fo.134
Maſculinum non concipit fœmininum in ſtatutis, quæ ſunt contra ius, nu.53. fo.136.
Maſculi ſi volunt fœminas ad ſucceſſionem admittere hoc poſſunt, etiam inuitis creditoribus, numero.55. fo.fo.151
Maſculus quòd fœminam excludat eſt de lege moſaica, nume.159. fo.156.
Maſculi ꝙ per ſtatutum fœminas excludant, intelligitur de maſculis filiorum: & non de maſculis filiarum, nume.143. fo.169
Maſculo hęreditatem non adeunte, veriſimile non eſt ſtatutum filiam excludere, vt extraneos præponat numero.123. fo.173
Mater an videatur excluſa ſtatuto diſponente, ꝙ frater & ſoror inuicem ſuccedant, nu.167. fo.32
Matri non defertur tutela filij prętextu ſucceſſionis: ſed propterea, ꝙ mater eſt, nu.124. fo.16
Mater licet excludatur à ſucceſſione filij propter agnatos, non tamen excluditur à tutela ibidem.
Mater filio ſuccedet non obſtante ſtatuto villę, quòd mater forenſis non ſuccedat filio: licet ſit de alia villa eidem tamen ciuitati cui & altera ſubdita, numero.24. fo.22.
Mater excludetur propter amitam, ſtatuto excludente matrem & vocante proximiores ex parte patris: ſi ſtatum habeat vnum caput excluſiuum reſpiciens caput maſculinum, nu.85. fo.14
Mater an videatur excluſa cum omni linea materna, per ſtatutum excludẽs agnatos propter cognatos, numero.83. fo.26
Matre excluſa an etiam cenſeantur excluſæ auia, amita, & aliæ perſonæ coniunctę per matrem, numero.107. fo.28.
Matre excluſa à ſucceſſione cenſentur excluſi omnes coniuncti mediante matre, nu.114. fo.29.
Matre per ſtatutum excluſa extante patruo, ſi ſuperſit ſoror defuncti vtrinq; coniuncta non eſt locus ſtatuto: ita quòd tunc patruus non ſuccedit: ſed mater & ſoror, nu.128. fo.30.
Mater & ſoror excludunt patruũ ſtatuto ſtante, ꝙ exiſtente patruo mater non ſuccedat, ſi extet mater & ſoror defuncti, ac patruus, nu.129 fo.eo.
Mater an excludatur ſtatuto vocante proximiores agnatos: vbi contingit quem decedere abſq; deſcendentibus ex latere patris excluſa matre & aſcendentibus ex linea materna. Si contingat quem decedere relicta matre, auia paterna & agnatis collateralibus remotioris gradus, nu.146. fo.31
Mater ſuccedet cum fratre vterino patruelibus excluſis: Si adſint duo ſtatuta, quorum vnum diſponat matrem ſuccedere cum fratribus patruelibus: Alterum quòd mater ſuccedat cum fratribus vterinis, & contingat ſupereſſe matrem, fratres, patrueles, et fratrem vterinum, nu.158. fo.32.
Mater & ſoror ſuccedant excluſo fratre cõſanguineo tantùm, ſtante ſtatuto, ꝙ frater conſanguineus tantum excludat ſororem vtrinq; coniũctam. & alio ſtante ſtatuto ꝙ filij eiuſdẽ matrimonij matrem ex-

cludat: Si deceſſerit frater relicto fratre conſanguineo tantùm & matre & ſorore vtrinq; coniuncta, numero.clx. fo.23
Mater an excludetur à maſculis coniunctis per ipſam matrem perſonę defunctæ: ſtante ſtatuto ꝙ proximiores ex parte matris ſuccedant in matrimonio et ex parte patris in patrimonio ita tamen quòd ſemper maſculi fœminis præferantur, nu.163. fo.eo.
Mater & ſoror ſimul concurrentes, an faciant nõ eſſe locum ſtatuto, ꝙ ſtantibus agnatis mater non ſuccedat, nec etiam ſoror, nu.194. fo.e.
Mater an cenſenda ſit excluſa ex generalitate verborũ ꝑutà ſi ſtatutum excludat fœminas extãtibus agnatis, vel lineam maternam & vocet paternam, numero.clxix. fo.32.
Mater excluditur per ſtatutum cognatos excludens. cum & ipſa ſit cognata, nu.clxx. fo.33
Matris culpa filio obeſſe non debet, nu.cccij. fo.42
Mater an in aliquo ſuccedet: ſi ſtatutum dicat quòd mater ab inteſtato nõ ſuccedat filijs, niſi in legitima & pater duabus filijs reliquerit pluſquam ſit legitima vnius, minus tamen quàm legitima ambarum, & vnam alteri ſubſtituit & ambabus ſubſtituit fratrem, numr.xix. fo.52
Matri an intelligatur reſeruata pars quæ peti poſſet in ſucceſſione inteſtati. Si vnum ſtatutum excludit matrem à ſucceſſione teſtati præter, quàm in certa parte & aliud ſtatutum excludat fœminam ſimpliciter à ſucceſſione inteſtati, nu.xxij. fo.52.
Mater an excludatur etiam condito per patrem teſtamento, ſi rubrica admittat generaliter proximiores ex parte patris excluſa matre: & nigrum loquatur ſi pater deceſſerit ſine teſtamento, nu.98. fo.59
Mater à ſucceſſione filiorũ excluſa, nec ex teſtamento nec ab inteſtato legitimam habet, nu.xvij. fo.66.
Mater an ſuccedet in vſufructu omnium bonorum, an verò legitimæ de iure naturæ: Statuto diſponente, ꝙ mortuo filio mater ſuccedat in vſufr.partis legitimæ, nu.lxxij. fo.70.
Mater in totum admittetur ſi contingat filios non extare uel repudiare: ſtatuto diſponente in fauore agnatorum ꝙ mater nõ ſuccedat niſi in quarta parte, nu.82. fo.71
Matre per ſtatutum excluſa à ſucceſſione filij extante fratre: non tamen videtur excluſa à petitione ſupplementi legitimæ, quando frater defuncti non fuit ab eo inſtitutus, nu.xlij. fo.78
Mater ſi per ſtatutum excludatur à ſucceſſione propter fratrẽ: excludetur etiam ſi frater extraneum inſtituerit, qui tamen nõ ſit vilis perſona, nu.quadrageſimooctauo. fo.79
Mater an habebit aliquid in bonis defuncti: Satuto vocante maſculos proximiores ad bona mobilia & immobilia, & ſupereſt cum illa patruus defuncti, nume.xciiij. fo.83
Mater ſi excludatur à ſucceſſione filij propter fratrem ipſius filij, vel patruũ præterq; in quarta: ſi non petierit pupillo tutorem etiam illa quarta priuari poterit nu.cix. fo.91.
Mater excluſa propter maſculos octaua pte excepta, maſculis repudiantibus ad totum admittitur, numero.cxviij. fo.101.
Mater an excludetur per proximiores non ſuccedentes, ſtatuto matrem expreſſè excludente à ſucceſſione filij, vocanteq; proximiores in altera ſui parte, vel in alio ſtatuto, nu.146. fo.102.
Mater non excludetur per maſculum nepotem ex ſorore ſicut nec mater huius nepotis, defũcti matrem excluſiſſet: ſtante ſtatuto quòd parentes maſculi ex latere patris ſuccedant in tribus quartis excluſa matre, quæ ſuccedat in quarta reliqua, nu.cli. fo.eo.
Mater excluſa propter patruum, an etiam intelligatur excluſa propter patruum magnum, nu.229. fo.106
Mater non cenſetur excluſa propter maſculos ex eius parte coniunctos, ſtatuto excludente fœminas propter maſculos proximiores ex parte matris, numero.274. fo.109.
Mater in re pręſeruata filijs, an poſſit filio vulgariter per fideicommiſſum ſubſtituere plam cauſam. et ſi poteſt quando id nu.118. fo.120.
Mater, frater patruelis, & frater vterinus ſi concurrãt an omnes ſimul admittentur, Si vigore vnius ſtatuti mater admittatur cum fratribus vterinis: et vigore alterius admittatur cum fratribus patruelibus defuncti, nu.132. fo.121.
Mater tranſiens ad ſecunda vota non petito tutore nec reddita ratione, amittit rem à ſtatuto ſibi pꝛæſeruatam, nu.xvij. fo.eo.
Matre per ſtatutum à filiorum ſucceſſione excluſa: in telligitur etiam excludi auus maternus, & omnes ꝑ lineam maternam aſcendentes, nu.43. fo.135.
Mater per ſtatutum excluſa à ſucceſſione filij, non intelligitur excluſa à ſucceſſione filiæ, nu.lix.fo.116.
Mater per ſtatutum excluſa à ſucceſſione filij inteſtati excludetur etiam ſi moritur pupillus, & ſic inteſtabilis, nume.vi. fo.140.
Mater non excluditur ſi extat patruus magnus: ſtatuto diſponente, ꝙ mater non ſuccedat extante patruo, numero.27. fo.150
Matre excluſa vtrum veniant ſubſequentes in gradu: quando ſtatutum ſimpliciter dicit, quòd ſtantibus maſculis mater non ſuccedat, nec ſe vltra extendit numero.40. fo.151
Mater patri præfertur, non ex ſe ipſa ſed ex fratris perſona, nu.132. fo.154.
Mater an impediatur ſuccedere propter fratrem pręteritum à fratre extraneo inſtituto: ſi ſtatuto cauetur quòd mater nõ ſuccedat filio habenti fratres carnales, nume.223 fo.158.
Matre excluſa, an excludatur amita, nu.142.fo.169.
Mater excluſa à ſucceſſione filij decedentis ſine filijs, ꝑpter exiſtentiam fratris defuncti: an etiam intelligetur excluſa propter exiſtentiam aui paterni, numero.clxxv. fo.171.
Matertera an excluſa intelligetur, ſtatuto excludente auunculos propter patruos, et filios patruorum, numero.140. fo.31.
Materteram magnam an videatur excludere ſtatutũ materteram excludens, nu.144. fo.31.
Materteram tanquam remotiorem, excludit ſtatutum matrem excludens, nu.198. fo.104
Matertera per ſtatutum excluſa, non intelligitur matertera magna excluſa, nu.231. fo.109.
Matrimonia contrahendi libera eſſe debet facultas, numero.29. fo.4.
Matrimonium ſpirituale contrahit & Chriſto nubit mulier, quę profitetur, nu.202. fo.35.
Matrimonium inualidum uel præſumptum, an faciat locum eſſe ſtatuto excludenti maritatam, numero.280. fo.40.
Matrimonium cum plena libertate confici debet nec poteſt per pœnas & metum amiſſiõis bonorum reſtringi, nu.22. 123.
Media perſona non nominata eſto, ꝙ nõ excludatur ex capite

ex capite incluſiuo agnatorum, nu. clxij. fo. 32.
Mediolanum ſtatutum quòd non liceat maritis relinquere vxoribus vltra quartam partem valet, numero. 39. fo. 5.
Mediolanum ſtatutum diſponens, quòd illa quæ nubit extra territorium non ſuccedat in territorio medio: locum non habet in ea, quæ poſt hæreditatem agnitam nupſit extra territorium, numero ducenteſimoſeptuageſimo. fo. 39
Limitatur prędictum ſtatutum locum habere, numero. cclxxi. fo. 40.
Mediolanum ſtatutum prohibens mulierem nubere extra territorium cum hęreditate, an valeat, numero. cclxxv. fo. eo.
Mediolanum ſtatutum excludens mulierem à ſucceſſione deſcendentis exiſtentibus agnatis vſq; ad ſeptimum gradum: an excludat matrem originariam à mediola. quæ nupſit vigleuani à ſucceſſione filij, què vigleuani concepit, ſed mediola. peperit: q filius bona habeat vigleuani, & mediola. nu. centeſimouigeſimonono. fo. 62
Membra ſtatutum proprium non habentia, nec legem ſpecialem pro legibus & ſtatutis ad caput recurrũt nomero. lxix. fo. 26.
Mens, & ratio ſtatuti colligitur ex pręfationibus, numero. 96. fo. 15.
Mens, & ratio an idem ſint. Et an credendum ſit aliquid ex mente eſſe, quòd ſit contra ius commune, numero. ci. fo. eo.
Mens non ſcripta non admittitur, nu. cvij. fo. eo
Mentis ſtatuentium non eſt abſurditates admittere, numero. cxv. fo. eo.
Mens legis ſi quando non conſtat, dicendũ non ẽ talem fuiſſe, nec credendum eſt aliquid ex mente eſſe quod ſit contra iuris communis diſpoſitionem, numero. xxi. fo. 66
Mens & ratio ſtatuti idem, nu. xix. fo. 125
Mẽs reſtringitur, ampliatur & declaratur ex pręfatione ſtatuti, nu. xxxiiij. fo. 135.
Mens ſtatuti coniecturatur, ſicut mens teſtatoris, & reſtringitur: vt non pręſumatur uoluiſſe alienam ſucceſſionem ſuæ anteponere: ſicq; interpretari debet mens ſtatuti, nu. cxliij. fo. 147.
Mens verbis pręferenda eſt, etiam ſi non ſit in lege expreſſa: dummodo ſit naturalis & naturaliter per ſimilem rationem poſſit imaginari, nu. cxlv. fo. eo.
Menti ſtamus & recedimus à verbis, quoties pręfertur iniquum æquo ex verbis ſimpliciter prolatis, numero. cxlviij. fo. eo.
Mens ſtatuti in quibus locum nõ habet, nec ipſum ſtatutum, nu. cli. fo. eo.
Mens ſtatuentium pręſumpta conſiderari debet: & ad eam ſemper recurrandum eſt, nu. vi. fo. 162
Miles ex permiſſu. l. poteſt decedere teſtatus vſq; ad certũ tempus: & poſtea inteſtatus, nu. xcix. fo. 144
Minor propter ætatem neſciens diſcernere in quo ſexu prævaleat, an ad portionem minorem tanquam fœmina admittetur: an verò expectabitur pubertatis tempus. Et an diſcretio iſta iudicio medicorum, an verò mulierum committetur, nu. clxiij. fo. 103
Minuere dotem vel onus apponere non licet, numero. lvij. fo. 88
Mixtum an compræhendatur ſub vtroq; ſimplicium numero. clxv. fo. 32.
Modus vel onus appoſita doti an ſuſtineri, an verò rejci debeant, nu. xlviij. fo. 87
Modo per patrem adiecto, quòd ſoluto matrimonio dos ſibi reſtituatur, nec tranſeat ad hæredes filiæ: non excluditur filia per ſtatutum fœminarum excluſiuum, nu. xlix. fo. eo.
Modum vel onus non licet apponere in dote per ſtatutum præſeruata, nu. lvi. fo. 88
Idem dicendum eſt in alia re pręſeruata filiæ excluſæ ibidem.
Modus prędilectionis apperit, an quis vocetur in ſtirpes, vel in capita, nu. lxxij. fo. 117.
Modus prædilectionis facit vt patruus excludat ſororem ibidem.
Modus neceſſariò ſeruandus pro validitate ſtatutorũ numero. xlij. fo. 5
Modum & formam relicto adijcere pater poteſt; numero. xxvij. fo. 86
Modum vel formam adijcere non poteſt, qui non poteſt minuere, nu. 18. fo. eo.
Moiſe nullus ſapientior fuit, nu. clx. fo. 156
Moſaicæ legis diſpoſitio inter iudæos ſeruanda eſt, numero. ij. fo. 5.
Moſaica lex an ſeruari debeat in dotibus iudæorum numero. 230. fo. 159.
Moſaica lex diſcrepat à iure canoni. & ciuili in duobus: & in quibus, nu. ccliiij. fo. 175
Moſaica lex an & quãdo ſeruari debeat inter iudęos, & quando ius ciuile, nu. cclvij. fo. 175.
Monachi facti poſt ſtatutum non ligabuntur ſtatuto, ꝙ monachi non ſuccedant nu. xxxvi. fo. 23.
Monaſterium ingrediens, cui pater aliquid offert, vel ponit ſuper altare an compræhendatur ſub ſtatuto dotatam excludente, caſu quo monialis compręhẽditur, nu. cci. fo. 35.
Monialem cognoſcens an compræhendatur ſub ſtatuto diſponente contra cognoſcentem nuptam, numero. ccij. fo. 35.
Monaſterium ingredientibus an executores dare poſſint quantitatem ad virgines maritandas deputatã, numero. ccv. fo. eo.
Monaſterium ingreſſi ante, quàm fieret ſtatutum prohibens ingredientem monaſterium diſponere de bonis ſuis, an ligentur huiuſmodi ſtatuto, numero. cclxij. fo. 39.
Monialis licet à ſucceſſione excludatur nihilominus dotem habere debet, nu. lvi. fo. 69
Monaſteriũ ingrediens an habeatur pro dotata, ſi tũc temporis eius pater quicquam monaſterio donet, numero. liij. fo. 129
Monialem an compręhendat ſtatutum, quod fœminã ſtantibus maſculis excludit, nu. 89. fo. 166
Monaſterio pręiudicare non poteſt ſtatutum nec diſponere de dote monialis tempore delatę ſucceſſionis iã ingreſſæ, nu. xci. fo. 166. & quare. n. 92. fo. e.
Monachatus non derogat dignitati, ſed per monachatum tranſit quis in dignitatem, nu. 96. fo. 167.
Monaſterium ingrediens ingreditur cum potentia limitata à ſtatuto. Et ceſſante ſtatuto ingreditur cum potentia, conditionibus, limitationibus, & qualitatibus, quas adijcit ius commune: & non aliter, numero. cij. fo. eo.
Monaſterium ingrediens ſatis eſt ꝙ non fiat deterioris conditionis, etiam ſi melioris non fiat numero centeſimotertio. fo. eo.
Monſtroſi & prodigi maſculi apparentiam habentes, an fœminas excludant, nu. clxiiij. fo. 103
Mors eſt ſolatium ægeſtate ſordentibus: et vita ſupplicium, nume. xxv. fo. 125.
Mulier ad ſecunda vota tranſiens, an poſſit prohiberi

filio ſuccedere, nu. xxviij. fo. 4
Mulier extra territoriũ ſtatuentium nupta, ſi à ſucceſſione excludatur, quid iuris, nu. xxxij. fo. 4
Mulier an poſſit per ſtatutum ligari: ita quòd nec eléxtra territorium ſtatuti teſtari liceat ſine conſenſu viri, nume. xxl. fo. 21.
Mulier originaria de loco ſtatuti quan͂q; nupta extra territorium, ſuccedit licet ſtatutum dicat, ꝙ forenſis non ſuccedat, nu. xxvl. fo. 22.
Mulier quæ profitetur, contrahit matrimonium ſpirituale, & nubit cum Chriſto, nu. ocij. fo. 35
Mulier ſi nupſerit in loco non ſubdito ciuitatis ſtatuto, ibiq; filios ſuſceperit & poſtea in ciuitate Aſtenſi matrimonium contrahat an filij prioris matrimonij cum filijs ſecundi ſuccedant, nu. triceteſimodecimooctauo. fo. 45.
Mulier tranſiens ad ſecunda vota non reddita ratione adminiſtratæ tutelæ, an virtute ſtatuti deteſtanda pręſeruetur à pœnis auc. eiſdem. C. de noxa. cum ſi. numero. cccxix. fo. 46.
Mulier quæ tempore delatæ hæreditatis non eſt ſubdita, ſed ante aditam ſe ſubiecit oneribus loci ſtatuti, an nihilominus excludatur per ſtatutum prohibẽs bona in non ſubditum alienari, nu. xxviij. fo. 48.
Mulier prohibita ſuccedere ex teſtamento, an etiam videatur prohibita ſuccedere ab inteſtato, numero. xiij. fo. 55.
Mulier per ſtatutum excluſa à ſucceſſione vnius: an ꝑ per idem excludatur à ſucceſſione alterius, numero. lxxxl. fo. 58.
Mulier an prætextu ſtatuti pręferentis maſculos fœminis, excludatur per legitimos, nu. 47. fo. 97.
Mulier ſecundò nubendo non poteſt in ſecũdum maritum transferre bona lucranda per maritum virtute ſtatuti, nu. cxiij. fo. 110
Mulier ſi habuerit bona à teſtatore, qui ei dedit facultatem, diſponendi poterit diſponere non obſtante præſeruatione ſtatuti, nu. cxvij. fo. 110
Mulieri ſuccurritur ſi maſculus non probet qualitates à ſtatuto requiſitas, nu. xiiij. fo. 121.
Mulieribus an ſit ſuccurſum per ius prætorium, quaſi dicantur ſolùm excluſæ per ius ciuile, numero. xviij. fo. eo.
Mulieribus eſt acquiſitum ius ad dotem per confeſſionem maritorum, nu. ccxxx. fol. 119.
Mulieres pręteritę rũpunt teſtamentum quatenus pñt, & quatenus illis ruptura ꝓdeſſe pt. n. xliij. fol. 164
Mulieres ſicut & viri, inſtituunt hęredes vniuerſales filios maſculos, non fœminas: imò iubent eas eſſe dote contentas nu. clv. fo. 170
Mutatiõe facta in principali, intelligitur facta in eo, quod venit in conſequentiam: quando vnum venit in conſequentiam alterius, nu. xlij. fo. 164

De litera N.

NAtura ſola videtur conſiderari cum ſumus in materia indifferenti, numero. xxxvij. fo. 96
Naturalis tãtum capit ex teſtamento, quantum ei relinquitur: neq; illud impugnat. Et exiſtentibus legitimis non ſuccedit: non exiſtentibus admittitur in duabꝰ vncijs, nu. xxxl. fo. 11
Naturales tantùm an excludantur per ſtatutum fœminarum excluſiuum in eo caſu, quo poſſent ſuccedere, numero. lxiiij. fo. 25.
Naturales in dubio non veniunt in ſtatuto, quod tractat de commodo filiorum, nu. lxv. fo. eo.
Naturalem filium pater poteſt facere legitimare inultis his, qui ab inteſtato ad ſucceſſionem vocantũ numero. ccliij. fo. 38. aut in teſtamento diſponere quòd legitimetur.
Et ad ſucceſſionem amittatur ibidem.
Naturalis vel ſpurius, an fœminas excludant: Stante ſtatuto &c. nu. xxx. fo. 96.
Naturales non dicuntur ex propria ſignificatiõe filij, quando de filijs ſtatutum loquitur, nu. xxxi. fo. eo
Naturales iura legitimorum in certis caſibus tantùm habent. & in quibus, nu. xxxij. o. eo.
Naturalem maſculum admittere excluſa legitima filia abſurdum eſſet, nu. xxxij. fo. eo.
Naturalibus filijs & filiabus cõcurrentibus caſu, quo admittuntur ad ſucceſſionem & ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo propter maſculos: an tunc per filios naturales filię excludantur, numero trigeſimoquarto. fo. eo.
Naturales etiam veniunt ſub ſtatuto diſponẽte quòd filij, & nepotes non ſoluant gabellam ſibi relictorum, nu. xxxv. fo. eo.
Naturalis filius ſi damnum dederit, ſtante ſtatuto, ꝙ pater teneatur ad damnum per filium datum pater tenebitur, nu. xxxvi. fo. eo.
Naturalis ſaltem volens pro matre agere venit intelligendus ſub iuribus volentibus coniunctũ pro coniuncto poſſe agere nu. xxxix. fo. 97.
Naturalem vel legitimum regulariter non comprehẽdit iuris communis diſpoſitio, nu. xl. fo. eo.
Naturales an & quando compręhendantur ſub prouiſione legis, nu. xliij. fo. eo.
Naturalis pater an compręhendatur in ſtatuto diſponẽte, quòd ſoluto matrimonio ſine liberis dimidiã lucretur maritus: & alia dimidia ad proximiores deueniat. ſic ꝙ pater naturalis vel ſpurij in illa dimidia ſuccedat, nu. xlvi. fo. eo.
Naturaliter factum non debet æquiparari ciuiliter facto, numero. lx. fo. 98.
Naturalis primogenitus poſtea legitimatus excludit ſequentes legitimè natos, non obſtante inhabilitate medij temporis: Si ſtatutum vel conſuetudo vocet ſimpliciter primogenitum ad ſucceſſionem, numero. lxxi. fo. eo.
Natura magis cõmunis attendi debet: non autem ſpeciale alicuius vitium, nu. 125. fo. 101.
Naturę communi adhęrent legiſlatores ibidem.
Naturale, non accidentale vitium attenditur, & quomodo intelligendum illud ſit, nu. cxxvi. fo. eo.
Naturales vel ſpurij tm̃ an veniant ſub ſtatu. de proximioribus loquentibus, nu. cclxxv. fo. 109.
Naturalis tm̃ an filiã maritatã et dotatã virtute ſtatuti excludat, nu. ij. fo. 132
Naturales tantùm nec ſpurij, nec etiam inceſtuoſi cõpręhenduntur ſub ſtatuto excludente fœminas propter maſculos, nu. vi. fo. eo.
Natura magis attenditur quàm accidens, numero viceſimotertio. fo. 134
Naturalis filius tantùm an excludat naturales & legitimas filias virtute ſtatuti, quòd ſtantibus maſculis &c. nu. clxv. fo. 156.
Naturalis natus ex concubina indubitata retẽta in domo, an et quando filiorum appellatione veniat, numero. clxvi. fo. eo.
Naturalis venit ſemper ſub appellatione filij: quãdo lex vel ſtatutum naturã conſiderat, nu. clxix. fo. 156
Naturalis ſi ſit legitimatus an excludat filiam legitimam, nu. clxx. fo. eo.

Natura dedit viro poteſtatem ſupra mulierem. Item fortitudinem corporis. Item longè maiorem ſenſum, nu. xij. fo. 161.

Naturales an veniant deſcendentium facta mentione, nume. ccxi. fo. 173

Natorum appellatione qui veniant ſtatuto dicente, ſi qs deceſſerit ſine natis, nu. ccvij. fo. 172

Neceſſariorum appel. qui intelligant̃ cõprehendi in ſtatuto dicente, ſi qs ſine neceſſarijs deceſſerit, nu. ccvij foli. 178. & quid ſi de propinquis dixerit ibidem.

Neceſſarios quos mihi poſſum facere, eoſdem & poſſum facere filio meo pupillo, nu. ccxliij. fo. 174.

Nepos ex filia excluditur à feudi ſucceſſione, ſicut & ipſa filia nu. xc. fo. 27.

Nepos ſeu neptis ex filia non debet eẽ melioris conditionis, q̃ ipſa filia, nu. xci. fo. eo.

Nepos vel neptis filiæ non dotatæ, an excludet̃ p ſtatutum excludens filiam dotatam, nu. xcv. fo. 27.

Neptes ex filia non dotata non excluduntur p ſtatutũ excludens filiã dotatã, extãtibus fratribus, vel ſororibus non dotatis: ſi filia viuo patre ꝑdeceſſit, numero. xcvij. fo eo. Itaq; neptes illæ in bonis aui poterunt legitimam petere ibidem.

Neptem ex fratre non excludit ſtatutũ excludẽs matrẽ & cognatos, nu. 130. fo. 30.

Neptẽ ex filio maſculo nõ excludit ſtatutũ excludens, filiam exiſtente filio maſculo, nu. 142. fo. 81

Neptis an excludatur à ſucceſſiõe p̃ris vel aui, q̃ fuit dotata ab auo: ſtante ſtatu. q dotata nõ ſuccedat dotanti, vel alij aſcendenti, nu. 171. fo. 31.

Neptis ab auo dotata cõtenta eẽ debet dote, q̃ ſuccedit loco legitimę ſibi debitę ex pſona p̃ris. n. 189. f. 84.

Nepos ex filia an faciat nõ eſſe locũ ſtatuto diſponenti q ab inteſta. decedenti ſine liberis, ſupſtitib' ſibi aliquibus de ſua agnatione, vſq; in tertiũ gradũ ſuccedat proximior, nu. 83. fo. 49.

quid ſi dicatur non exiſtentibus, deſcendentibus, vel aſcendentibus, vel maſculis ibidem.

Neptis admittit̃ mediãte pſona amitę eeſtm̃ nullum dicentis: ſi cum iſta nepte ex filia ꝑterita adſit alia filia præterita teſtatoris, nu. ci. fo. 90

Nepos ſi ſuccedit in gradu paterno, nõ tñ ſuccedit ex perſona patris: ſed ex ſua, nu. ciiij. fo. eo

Nepos de iure cõi ſuccedit loco filij in rumpendo, & in iure dicendi nullum, nu. cvi. fo. eo

Nepos an ex pſona ſua ſuccedat in iure dicendi nullũ, quod matri non competit, nu. cvij. fo. eo.

Nepotes defuncti q matrẽ excludãt intelligit̃ de nepotibus ex filio, ſeu fratre: non de nepotibus ex filia, ſeu ſorore, nu. cliij. fo. 102

Neptis ex filia vr̃ excluſa p ſtatutum filiã fœminã pp maſculos excludens nu. cxcvij. fo. 104.

Nepos in ſtatuto, an veniat filij appel. nu. ccv. fo. 105

Nepos fratris, ſeu fratris filius, an excludet amitam, vel ſororem patruelem: ſicut nepos ex filio amitam excludit, nu. ccvi. fo. eo.

Neptes an excludãtur propter nepotes ſtatuto excludente filias propter filios, nume. ducenteſimotrigeſimoquarto. fo. 106

Nepos ex filio maſculo ita excludit filium ex filia, ſicut excludit ipſam filiam, numero ducenteſimotrigeſimoquinto. fo. 107.

Nepotes qui intelligãtur excudere fœminas, illas propter nepotes ſtatuto excludente, nume. ducenteſimo quadrageſimoſexto. fo. eod.

Nepos patrui non compræhenditur in ſtatuto, quòd præferantur fratres patrui, & nepotes, ſed filius filij qui eſt propriè nepos, nu. ccxlvij. fo. 107.

Nepos aliquando dicitur filius fratris ibidem.

Nepos ex filia matrem non excludit ſtante ſtatuto, q mater excludatur propter parentes ex parte patris, numero. cclxxij. fo. 109

Nepos concurret cũ filio, & in portione quę debebat̃ filiæ de iure cõi: ſi contingat aliquem decedere relicta filia dotata, & maſculo filio, ac nepote ex alio filio prędefuncto, no. 66. fo. 117

Neptis ex filia excluſa an excludetur, ſicut ipſa filia: ſtante ſtatuto &c. nu. 25. fo. 128.

Neptis ſuccedit loco filiæ excluſæ, nu. 26. fo. eo

Neptis ex filio maſculo an excludatur per ſtatutũ fœminarum excluſiuum, nu. 27. fo. eo.

Nepos ex filia excluſa ſimiliter excludit̃, tanq̃ ex inhabili deſcendens, nu. 34. fo. 128.

Nepos maſculus ex filia deſcendens eſt alterius naturæ, & agnationis, nu. 37. fo. eo.

Neptis ex filia excluſa intelligitur per ſtatutum filiam excludens, nu. 44. fo. 135.

Nepos ex filio an excludet neptem dotatam natam ex alio filio præmortuo à ſucceſſione aui: ſtante ſtatuto quòd frater excludat ſororem, numero ſexageſimoſeptimo. fo. 187.

Nepos venit appellatione fratris quo ad excludendã neptem, nu. 68. fo. eod.

Neptis an totam habebit hęreditatem aui excluſa amita dotata: ſi pater habens filium & filiam, dotauit filiam & ex filio nata eſt filia, ſeu neptis, numero ſexageſimonono. fo. eo.

Nepos an admittetur ad portionem, ad quàm filia de iure cõi admitteretur quãdo mortuus eſt p̃r relicta filia dotata, & filio maſculo, atq; nepote ex alio filio præmortuo, nu. 70. fo. eo

Nepotis facta mentione in ſtatuto non venit pronepos, niſi ſit caſus fauorabilis, & nulli noceat, numero. xxviij. fo. 150.

Neptis ex filia an compręhendatur ſub ſtatuto, quòd filia dotata non ſuccedat filijs extantibus, numero. lxxxv. fo. 152.

Nepos maſculus natus ex filia, an videatur excluſus per ſtatutum excludens filias, numero octuageſimoſeptimo. fo. 153.

Nepos intrat primum gradum filia de medio ſublata numero. 93. fo. eo.

Nepos remouetur semota filia, quæ eo eſt proximior numero. 95. fo. eo.

Nepos ex filio filiam excludit ſtante ſtatuto, q extantibus maſculis filia non ſuccedat numero. 182. fo. 157. & numero. 25. fo. 163.

Nepos ex filia vel alij vlteriores cognati de quibus in ſtatuto non eſt facta mentio an excludantur per ſtatutu. quòd extante maſculo filia non ſuccedat, numero. 134. folio. 168.

Neptis ex idẽtitate rõis excludit̃, q̃ et filia. n. 138. f. 169

Nepos qui per ſtatutum filiam uel neptem teſtatoris excludit, id facere præſumitur ex præſumpta mente teſtatoris, nu. ducẽteſimouigeſimoſeptimo. fo. 173.

Nominatim excluſus, qui poteſt venire mediante nominato, ſi vocetur in aliquo à ſtatuto: an ſibi proſit non nominatus, numero centeſimoquinquageſimoſecundo. fo. 38.

Nominatus in vna parte ſtatuti, an poſſit in alia parte repetitus aliam perſonã excludat, nu. ccci. fo. 110

Nigrum ſpeciale, an ex generalitate rubricæ generaliter intelligatur. Et an nigrum declaretur, & reſtringat̃ per rubricam, nu. cv. fo. 15.

Nocturna cogitatione nulla accrior, neq; altior vlla, numero.ij. fo.162.

Noctem totam non hybernam modo, ſed nec æſtiuã dormiunt, qui grande aliquod opus moliuntur, numero.iij. fo.eo.

Nominibus appellatiuis omnino diſcrepantibus, an ſtatutum in vna perſona trahatur ad aliam, numero.xciiij. fol.14

Nomen paternæ domus finitur per fœminas, numero nono. fo.162.

Nomen filij applicari poteſt nepoti, quaſi ſit generale nomen deſcendentium, nu.cxl. fo.169.

Nomini tuo & tibi, in ſtatuto vel diſpoſitione poſita hęc verba, de quibus intelliguntur: & quid important, nu.ccxvi. fo.173

Nominatim excluſus, qui poteſt venire mediante nõ nominato, ſi vocetur in aliquo à ſtatuto: an ſibi ꝑ ſit non nominatus, numero centeſimoquinquageſimoſecundo. fo.32.

Nominatus in vna parte ſtatuti, an poſſit in alia parte repeti: vt aliam perſonam excludat, nu.tringenteſimoprimo. fo.110.

Nouerca excluſa per ſtatutum, non excluditur nouerca magna, nu.81. fo.106

Nouercę ſimpliciter facta mentione in ſtatuto, non intelligitur de nouerca magna, numero.89. folio.150.

Nullitas deducit rem totaliter ad cauſam inteſtati. & qui non poteſt dicere nullum: poteſt nihilominus contratabulare, nu.l. fo.164.

Nullitas ex præteritione filij ſui, vel emancipati procedens obuenit: quia hæreditas eis quodam iure naturæ eſt debita, nu.lxiij. fo.165.

Nullum dicendi ius, nunq̃ cõpetet filię tempore mortis patris excluſæ, nu.lxxiiij. fo.eo.

Nuptę extra familiam an appellatione illorũ de domo veniant, vel de cipo domus, nume.ducteſimoſexageſimoſeptimo. fo.108.

De litera O,

OBeſſe alteri non debet, qui ſibi nõ prodeſt, nu.ccxxv. fo.173.

Obligationis iure qui tenetur, vt in mora conſtituatur ſufficit extraiudicialis interpellatio, nume.centeſimotrigeſimo. fo.168.

Obitaculo ſuo cessante, facilè ſuccedit rei effectus; numero.cvij. fol.144.

Odioſum, an verò fauorabile ſit ſtatutum fœminarũ excluſiuum, nu.i. fo.3.

Officium iudicis quando poſſit pro dote implorari nume.iiij. fo.85.

Officio iudicis qui tenetur, non conſtituitur in mora per interpellationem extraiudicialem: ſed per litis conteſtationem tñ, nu.centeſimotrigeſimo. fo.168

Omiſſio leuis ſolennitatis actum non vitiat, numero centeſimoſexto. fo.73.

Omiſſum à ſtatuto relinquitur diſpoſitioni iuris communis, nume.xxij. fo.128. & nume. cli. fo.147. & numero.clxxviij. fo.156.

Onus non licet apponere in dote per ſtatutum præſeruata, nu.lvi. fo.88

Onere per patrẽ doti impoſito filia conqueri non poteſt ſi ſtatutum velit eam patris teſtamento ſtare, numero.lviij. fo.eo.

Onus non licet apponere rei præſeruatæ, etiam ſi tale præſeruatum ſit plus, q̃ legitima, nu.lix. fo.eo.

Onus æris alieni an debeat dos ſuportare: vbi ſtatutũ non aſſignaret, nec pręſeruaret certã ꝑtem hr̃ditatis filiæ: ſed illã tm̃ mandaret dotari, nu.72. fo.eo.

Onera non ſubiens agnatus, etiam quantũcunq; clericus fœminã volens excludere non auditur: Statuto dicente ꝙ qui onera non ſubit, non gaudeat beneficio ſtatutorum, nu.xciij. fo.100.

Onus dotium ſoluendarum, ſeu non ſolutarum, an imputabitur in tota hæreditate: an verò in portione maſculi, qñ maſculus ſuccedit in parte dotatę excluſę, nu.lij. fo.116.

Onus ſoluendę dotis accedit portioni, quam excluſa de iure communi per ſtatutum habitura fuiſſet, numero.liij. fo.eo.

Onus probandi in aduerſarium transfert is, pro quo laborat cõis opinio & fama, nu.13. fo.182.

Onus probandi incumbit ei, qui nititur ex iure correctorio: ꝙ ſit in caſu.l. correctiuæ, nu.xiiij. fo.eo.

Origo ſtatutorum & iurium fœminas à ſucceſſione propter maſculos excludentium, nu.i. fo.5.

Originaria de loco ſtatuti, quanquam extra territoriũ nupta ſuccedit, non obſtante, ꝙ ſtatutum forenſes excludat, nu.xxvi. fo.22.

Originarius nulla bona poſſidens licet alibi habitet, poteſt ſuccedere, nu.xxviij. fo.eo.

Originis defectus non tollitur in habilitato tm̃ ad actum ſucceſſionis, nu.lxxvij. fo.99

Originarius vel is, qui aliquando in loco ſtatuti domicilium habuit, ſed poſtea mutauit: vel is, q plura habet domicilia, an fœminam excludant, numero.clxxvi. fo.108

De litera P,

PAcem facere cum exbannito non poteſt fœmina quã diu ſuperſunt maſculi, nu.xxi. fo.125.

Pacem facere debens cum hæredibus defuncti ita debet facere cum muliere ſicut cũ maſculo, nu.xxiij. fo.eo. Et numero.148. fo.155.

Pacem de nece defuncti facere non poteſt fœmina. Limita quandiu extabunt maſculi, nu.141. fo.155

Pactum ꝙ filia ſuccedat in feudo, intelligitur deficientibus maſculis, nu.lij. fo.12.

Pactum de non petendo feudum ab hęrede, intelligit ſm naturam feudorũ ab hr̃de maſculo, nu.liij. f.eo.

Pactum de donando, non eſt donatio, nu.219. fo.36

Pactum de vendendo, non eſt venditio ibidem.

Pactum cũ filia per patrem initũ, ꝙ æqualiter cũ filijs ſuccedet, non valet, nu.ccliij. fo.38.

Pactũ per quod renuntiaſ ſucceſſioni ex teſtõ, an valeat, nu.xxix. fo.52.

Pactũ apponere non poteſt filius doti per eum filię excluſæ ſoluendę, quàm pater reliquit, ꝙ ſibi mortua filia reſtituatur, nu.l. fo.88.

Pactum initum cum defuncto, ꝙ dotata excluſa à ſucceſſione poſſit ſibi ius ſuccedendi pręſeruare, an valeat, numero.iiij. fo.121.

Pacto quod non ſit, nec etiam per legem fieri poteſt. Quod limita, nu.xlvij. fo.151.

Pacto quod fieri põt, hoc idem poteſt fieri per ſtatutũ numero.cxiiij. fo.167.

Parentes, verbũ hoc qño intelligatur. & pentibus vocatis ad ſucceſſionem qui veniant, nu.873. fo.109

Parentes maſculi, vt ꝑ ſtatutum matrẽ excludant, debent eſſe nati ex maſculis, nu.cl. fo.102.

Parentes ex ſobole vel progenie paterna ꝙ, per ſtatutum matrem excludat vel fœminas, intelligitur de agnatione

agnatione: non de cognatione, numero centeſimo quinquageſimoſecundo. fo.102.
Parentum appellatione qui propriè veniant, numero vigeſimo. fo.140. & numero.ccx. fo.173.
Partem an faciant filiæ excluſę ad commodum maſculorum vocatorum, etiam ſi ipſæ non admittantur ad partem, nu.89. fo.83.
Partem in legitima filij non facit dos à ſtatuto pręſeruata filię, nu.xij. fo.85.
Partem an faciant excluſæ in legitima. & quanta tunc erit legitima non excluſorum, numero decimonono. fo.114.
Partem an faciant fœminæ dotatę excluſæ in portione legitima ipſis reſeruata, nu.xxiij. fo.eo.
Partem faciunt in legitima filię excluſę, quibus aliquid pręſeruatur: acſi non eſſent excluſæ, numero.xxviij. fo.eo.
Partem an & quando faciant excluſi non excluſis, numero.xxx. fo.eo.
Et quando procedat vide, nu.xliij. fo.115
Pars tertia vel dimidia dotis iuxta numerum filiorũ, an ſit loco legitimæ, nu.31. fo.114.
Partem in legitima, an excluſæ faciant, numero quadrageſimotertio. fo.115.
Pars bonorum eius, cuius bona publicantur ſi filijs reſeruentur: an ad iſtam partem admittantur filiæ à ſucceſſione paterna per ſtatu. excluſæ, numero vigeſimonono. fo.141.
Partem regulariter non facit, qui non admittitur ad partem, nu.24. fo.163.
Parua res ſeu modica an veniat ſub ſtatuto prohibente relinqui vel dari mulieri, etiam ex contractu, numero.98. fo.71.
Parua domuncula, ſeu cabana non comprehenditur ſub ſtatuto prohibente forenſem acquirere immobilia.nu.xcvi. fo.eo.
Parua res ſeu modicę vtilitatis non comprehenditur ſub iuramento plani facto ſummo pontifici, de non alienandis immobilibus, n.97. fo.80.
Paruum debitum, ſeu modicum non venit ſub ſtatuto permittente capi debitorem ſuſpectum de fuga, numero.98. fo.eo.
Paruum vulnus, ſeu modica ſciſſura non intelligitur ſub ſtatuto loquente de vulnere, numero nonageſimonono. fo.eo
Parua res, ſeu modica actum non vitiat, numero centeſimo. fo.eo.
Nec parit exceptionem ibidem.
Parua iniuria non facit quem notari infamia, numero centeſimoprimo. fo.eo.
Paruo ſeu modico tẽpore impeditus excuſatur, ſi nõ mittat procuratorem, nu.cij. fo.eo.
Paruæ ſolennitates ſeu modicæ, & leues non intelligũtur in ſtatuto mandante ſeruari certum modum, ſeu ſolennitatem in criminalibus: ſed graues tantũ, numero.ciij. fo.eo.
Paruus error, ſeu leuiu non facit ſyndicari: Statuto dicente, quòd officialis debeat ſyndicari in fine ſui officij, nu.ciiij. fo.eo.
Paruum, ſeu modicum tempus, quo cariſtia, ſeu valor rei durauit, non conſideratur, numero centeſimoquino. fo.eo.
Parua, ſeu modica quantitas, vel res dicitur arbitrio iudicis inſpecta conditione perſonarum, ac qualitate negotij, numero.cxiij. fo.73.
Paruum tempus, quod dicatur, numero centeſimodecimoquinto. fo.eo.
Pater qui grauauit filium ſi deceſſerit antequàm adminiſtrare poſſit, licet de iure intelligatur ante.xxv. annum: ſi tamen ſtatutum permittit in.xx.anno, ad ſtatutum ſe retuliſſe videtur, nu.47. fo.12.
Pater cogi poteſt, etiam inter viuos dotem pręſtare filiæ, nu.ccli. fo.38.
Pater ſine maſculis decedens, an filię poſſit relinquere minus legitima: Statuto ſtãte, quòd exiſtentibus maſculis in dote tantùm ſuccedat fœmina ab inteſtato: & ex teſtamẽto non plus habeat, quàm ei reliqueris pater nu.19. fo.48.
Paternum eſt officium filiam dotare, numero vigeſimoſeptimo. fo.87.
Patris dotatio ſemper pręſumitur conueniens: niſi appareat de magno exceſſu, nu.33. fo.63.
Pater an teneatur dotare filiam nuptam etiam ſi nupſerit eo inſcio & ſine illius licentia, numero.l.fo.69.
Pater non habet iure proprio quòd poſſit filiam præterire, ſed fauore agnatorum quo ceſſante non debet impunè poſſe pręterire, nu.37. fo.78.
Pater ſicut poteſt prętextu ſtatuti quãtitatem legitimę minuere: ita poteſt modum & formam relicto adijcere, nu.ccviij. fo.86.
Pater poteſt apponere dilationem doti petendę, ſi ſtatutum vellit filiam ſtare teſtamento patris, numero quinquageſimooctauo. fo.98.
Pater non poteſt in totum filiam excludere. Ideo eam ad legitimationem filij citatione vocare debet: quia per legitimationem excluditur, numero octuageſimoſecundo. fo.99.
Pater nõ tenetur filijs plus triente relinquere, computatis dotibus & alijs quę dat filijs in dicto triente, numero.xxv. fo.114.
Pater poteſt in vita ſua diſſipare bona: & filium priuare legitima, nu.cx. fo.130.
Pater non habens deſcendentes ſi velit filiam ſtatuto excluſam prætermre: vel in minus, quàm ſit legitimã inſtituere, & extraneum hęredem facere: an hoc poſſit, nmero.cxlij. fo.146.
Pater ſtipulando pro ſe et filijs ſuis maſculis & fœminis, an in dubio pſumatur eos vocare ordine ſucceſſiuo, nu.cxiiij. fo.154
Pater teoetur ordine ſucceſſiuo filium, & nepotem inſtituere: ne rumpatur eius teſtamentum, numero.cxvi. fo.eo.
Pater iniuriam facit filię licet ei dotem legauerit, ſi ea in teſtamento pręterita inſtituat perſonas, quarum contemplatione non erat excluſa filia, numero quadrageſimoquarto. fo.164.
Pater amicum inſtitutum grauans poſt mortem hæreditatem reſtituere agnatis, intelligitur ſe conformare diſpoſitioni ſtatuti: & ſic de proximioribus & ab inteſtato ſuccedentibus intellixiſſe, numero quinquageſimonono. fo.165.
Pater tenetur dotare filiam vitæ honeſtæ: luxurioſam verò non, numero centeſimouigeſimo octauo. folio.168.
Pater quando arguitur de paruitate dotis datę filię, numero.cxxxij. fo.eo.
Pater qui ſtipulatus eſt feudum pro ſe & filijs ſuis: an poſſit illud venedre in prætudicium filiorum, quibus facta eſt ſtipulatio: vel vni prælegare, numero.cclxvij. fo.175.
Patrimonia diuerſa facit cenſeri locorum diuerſitas: & eadẽ diuerſo iure haberi, numero centeſimouigeſimoquarto. fo.61.
Patrimoniorum diuerſitas facit vt quis pro parte te-

ſtatus decedere poſſit, nu.cxxv. fo.61.
Patrimonium totum aliquando poteſt pro dote aſſignari, maximè ſuadente perſonarum qualitate: vbi non ſufficit legitima pro dote, nu.ix. fo.65
Patrimonium mulieris cenſetur dos data, quando ſtatutum illam à ſucceſſione excludens mandat illam dotari ſtatimq́ʒ peti poteſt, nu.ix. fo.85.
Patrimonium filij efficitur hæreditas patris, patriſq́ʒ hæreditas deſinit eſſe poſquam ſe immiſcuit filius, numero.cxcviij. fo.157.
Patrimonia diuerſa nullus priuatus habere poteſt, numero.ccx. fo.158.
Illorum de patrimonio appellatione, qui veniant: & de quibus intelligatur ſtatutum iubens quòd bona redeant ad illos de patrimonio ſuo, nu. ducenteſimodecimoquarto. fo.178
Patruus magnus an intelligatur in ſtatuto excludente matrem propter patruum defuncti, nume. ducenteſimodecimo. fo.105.
Patrui filia præfertur filio amitæ ſtatuto vocante proximiores conſanguineos, numero ducẽteſimoſexageſimonono. fo.108.
Patruus matrem defuncti non excludit nec concurrit cum ea: Statuto diſponente, quòd ad ſucceſſionem decedentis ab inteſtato ſine filijs veniant proximiores ex linea patris, ſeu in domibus patris nati, deinde mulieres proximiores, numero ducenteſimoſeptuageſimoſeptimo. fo.109
Patruus qui virtute ſtatuti concurrit cum matre, & cum ſorore non excludit virtute eiuſdem ſtatuti filiam in totum à paterna ſucceſſione, nume. ducenteſimononageſimo. fo.60.
Patruus non excludet filiam virtute ſtatuti excludentis fœminam propter maſculum, qui de iure communi ſuccedere poſſit, & cum effectu ſuccedat, numero.ccxcij. fo.203
Paupertate ſordeſcunt familiæ, nu.ix. fo.6
Paupere pauci ad dignitates & honores promouentur, numero.viij. fo.168.
Pecúnia relicta ſuper altari, dum filia religionem ingrederetur an filiæ, an verò monaſterio acquiratur, numero.lvi. fo.189
Et an pro dote habeatur, ibidem.
Pendentia in iudicio, an decidenda ſint ex expreſſa legis prouiſione ſecundum ſuperuenientem: an verò ſecundum anteriorem, numero ducenteſimoſexageſimoquinto. fo.19.
Penſio quæ dicatur ita magna, quòd habeat excuſare à collectis, nu.xi. fo.60.
Periculoſum eſt in materia extenſionis aliquid firmare, nume.xciij. fo.14.
Perſona inſpicitur in quam effectus & verba ſtatuentium porriguntur, non in quam verba diriguntur numero.ciij. fo.15.
Perſonæ quæ per talia ſtatuta fœminarũ excluſiua intelligantur excluſæ, nu.j. fo.19.
Perſonam propter rem, quæ eſt in territorio ſtatuentium ſtatutum afficere non poteſt, nu.vi. fo.20
Perſona vna excluſa an omnes aſcendentes per illam excludantur, nu.c. fo.27
Perſona vna excluſa, an omnes de illa linea videãtur excluſæ: etiam ſi non ſint coniunctæ per illam perſonam, nu.cviij. fo.28.
Perſonis concurrentibus quæ de iure communi & ſtatutario præferuntur, inſpicitur perſona quæ de iure communi præfertur, nu.cxxi. fo.29.
Perſonæ non nominatæ ſuperexiſtentia tollit nominatæ obſtaculũ, nu. centeſimouigeſimoſecũdo. fo.30
Perſona nominatim excluſa per ſtatutũ, an excludat de iure communi aliam non nominatam: de qua eſt dubium, an etiam cẽſeatur à ſtatuto excluſa, numero.cxxiij. fo.30.
Ex perſona alterius poteſt quis quod non poteſt ex ſua, nume.80. fo.58.
Perſona inhabilitata quocunq́ʒ vadat ſtatutum ſortitur effectum: etiam extra territorium, nu.centeſimouigeſimoſeptimo. fo.62.
Perſona proximiore, vel qua mediante remotior eſt coniuncta non excludente fœminam: minus excludet perſonas cõiunctas per illam, nu. ducenteſimouigeſimooctauo. fo.106.
Perſonæ in dubio quæ intelligantur vocatæ in locum excluſarum, ſtatuto excludente dotatam à patre, vel matre, vel fratre à paterna, materna, vel fraterna ſucceſſione: nec dicente propter quos, nu. ducẽteſimoſeptuageſimonono. fo.109.
Perſonarum ſimilium expreſſis contemplatione, intelligitur factum ſtatutum, numero ducenteſimooctuageſimo. fo.20.
Perſonæ fœminas excludentes qualiter & in quantum admittantur: & vocatæ intelligantur, numero primo. fo.112.
Perſona poteſt in loco cui ſubeſt collectari, etiam pro rebus exiſtentibus in alieno territorio, numero ducenteſimonono. fo.158
Perſona quæ excluditur nunquam eſt in cauſa fauoris ſed perſona quæ includitur, numero centeſimotrigeſimonono. fo.169
Peruſino ſtatuto excludente filiam dotatam à ſucceſſione, etiam fratris & vocante matrem & conſanguineos fratres an mater ſuccedat in dimidia totius ſucceſſionis, an verò pro virili tantùm cum fratribus conſanguineis. nu.69. fo.117
Peruſij ſtante ſtatuto quòd dotata nõ poſſit reuerti ad bona dotantis quouſq́ʒ ſuperuixerit maſculus filius. Pater filiã dotauit, inſtituto filio, qui patri ſuperuixit bonaq́ʒ eius poſſedit, ſed tandem ſine maſculis obijt. an filia præterita poterit dicere teſtamentũ nullum ſemper fuiſſe, numero ſexageſimoquinto. & ſexageſimonono & nu.lxxvij. fo.61.
Pluralis numerus in ſtatutis, an comprehendat ſingularem vt ſtatuto excludente fœminas & adſit tantùm vna: an locus ſit, numero centeſimoſexageſimoſexto. fo.32.
Plura ſi à ſtatuto exorbitante requiſita ſint, debent omnia interuenire tanquam de ſubſtantia & forma numero.x. fo.95.
Pluraliter dictum, an in vno ſolo verificetur, numero.clxxvij. & .clxxviij. fo.104
Pluribus extantibus fœminis, & contrà pluribus extantibus maſculis ſtatutum ſingulariter loquens ſibi locum vendicat, numero centeſimooctuageſimoſexto. fo.20.
Pluralitas in ſingularitatem tribus caſibus ſolet reſolui, nu.clxxxvij. fo.20.
Plus, & minus videtur tam reſpectu quantitatis, quã reſpectu temporis, nu.xv. fo.127.
Pœna appoſita producenti falſos teſtes, locum habet in producente vnum falſum tantùm, numero centeſimooctuageſimo. fo.104
Populi ſubditi Romano imperio poſſunt condere leges & introducere conſuetudines, numero ducenteſimoſexageſimotertio. fo.175.
Portio filiæ propter dotem excluſæ applicatur maſculis quorum

lis quorum contemplatione excluditur & filia non dotata illam tantũ habebit portionem, quã habuiſſet filia excluſa ſuccedente, nu. xxvi. fol. 115
Portio repudiata per alterum ex maſculis, an accreſcat fœminæ: ſicut & alteri maſculo, nu. l. fo. 119
Portio quę applicatur maſculo propter excluſionem fœminę, quo iure ei debeatur, nu. li. fo. eo.
Portionem ſororis excluſæ frater tranſmittit in totũ cum ſua, nu. 245. fo. 174.
Portio ad quam filius admittitur excluſa fœmina, an non agnita ad quoſcunq; tranſmittatur, nu. ſeptuageſimoſeptimo. folio. 117
Et numero. xciiĳ. fo. 118.
Portio relicta filio per teſtatorem quamuis excedat legitimam non agnita tranſmittitur, numero octuageſimoquinto. fo. eo.
Portio quam dat ſtatutum filio, cenſetur ſibi conferri tanquam ſuo: ſicut & portio, quæ ſibi de iure cõmuni confertur, nu. 89. fo. eo.
Potentius inſpicitur quando duorum fit vnio, & trahit ad ſe minus potens, numero ducenteſimoquadrageſimoſexto. fo. 174.
Poſterorum & ſuccedentium appellatione, ita veniunt fœminę, ſicut maſculi, numero quadrageſimoſexto. fo. 12.
Poſteriores in gradu ſi quando concurrant de iure cõmuni ſimul cum proximioribus, tũc ſi ſimul in ſtatuto nominati ſint, ſimul admittantur, nume. ſexageſimoquinto. fo. 116.
Poſterorum appellatione in inſtitutionibus, & ſubſtitutionibus, & hæreditatibus, deferendis qui comprehendantur. Et qui in priuilegĳs. Qui in pœnalibus, & odioſis, nu. cxcvĳ. fo. 172.
Poſthumam, infantem, vel impuberem quibus ſunt dotes conſtitutę vel relictæ, an ligentur ſtatuto dotatam excludente, nu. cxciĳ. fo. 34.
Poſthumus quandiu eſt in ventre, non poteſt dicere teſtamentum nullum, natus tamen illud rumpit, numero. lxx. fo. 165.
Præfecti ad tempus prætores cenſentur, numero decimoquarto. fo. 113.
Prærogatiuum ius quod habent maſculi ex forma ſtatutorum, an tollatur minima capitis diminutione, numero. liĳ. fo. 151
Pręſcriptio non currit, vbi ſunt minores: vt in caſtro vel villa fauore minorum, nu. lxxĳ. fo. 137
Pręſeruatum filiæ, an ſuccedat loco legitimæ, numero. xxvĳ. fo. 4.
Pręſeruatum in caſu teſtati, an generaliter ab inteſtato debeatur, nu. xxiĳ. fo. 52
Pręſeruatum filię per ſtatutum, an imputetur illi in legitimam. Et an ſit neceſſe quòd illud habeat titulo inſtitutionis, nu. liĳ. fo. 79
Pręſeruatum per ſtatutũ filię ab vniuerſali ſucceſſione excluſę, an cenſeatur eius legitima: vel ſuccedat in locum legitimę legalis, nu. vĳ. fo. 85.
Pręſeruatum quãtumcunq; incertum ſuccedit loco legitimę, etiam ante ſequutum arbitrium: Si ſtatu. excludens filiam à ſucceſſione mandet ſibi prouideri de dote arbitrio propinquorum, quatenus dotata non ſit, nume. x. fo. eo.
Præſeruatum filiæ excluſæ, an debeatur inſolidum: et tam ab inteſtato, quàm ex teſtamento, numero decimoſeptimo. fo. 86.
Et an loco legitimę legalis habeatur, & eius naturã aſſumat. Et quæ ad hoc cognoſcendum conſiderãda ſint ibidem.
Præſeruatum ſibi per ſtatutum an poſſit alia propria autoritate capere, nu. lxiiĳ. fo. 93.
Pręſeruatum vbi iure directo pręſeruatur, quamuis ſimus in caſu in quo ſuccedit. iure legitimę: nihilominus uidetur, quòd capi non poſſit autoritate propria: ſicut nec legitima, numero quinquageſimoquinto. fo. eo
Pręſeruatum filię excluſę falcidiam non patitur, numero. lxxvi. fo. 89.
Præſeruatum filiabus quòd non imputetur in legitimam, qualiter intelligatur: quomodo, & quando procedit, nu. xxxv. fo. 115.
Pręſeruatum non computatur in legitimam, numero. xxxix. fo. eo.
Pręſeruatum maſculis, an poſſit is de cuius ſucceſſione agitur vel inter viuos, vel in vltima voluntate diſponere, nu. cix. fo. 119.
Et quid ſi ita pręſeruetur quòd alienari non poſſit ibidem.
Pręſeruatum filĳs per ſtatutum pater diſſipare non poteſt: nec filium illo priuare, nu. cx. fo. 120
Pręſeruatum maſculis eſt ſimile lucro, quod alter coniugum lucratur ab altero, numero centeſimodecimoprimo. fo. eo
Præſeruatum prohibitus alienare, etiam ex diſpoſitione inter viuos non poteſt de eo quicquam diſponere, quod poſt eius mortem valeat, nume. centeſimodecimoquinto. fo. eo
Pręſeruatorum alienandorũ prohibitio, an intelligatur de voluntaria tantùm: an verò etiam de neceſſaria, nume. cxvi. fo. eo.
Pręſeruata res ſi alienata fuerit, an mediante pretĳ reſtitutione poſſit reuocari, numero centeſimouigeſimoſecundo. fo. eo.
Pręſeruatũ an donari poſſit ob bene merita. & an aſſertioni donantis credatur illa pręceſſiſſe: an verò aliter conſtare debeat, numero centeſimouigeſimotertio. fo. eo.
Præſeruata pars intelligitur de bonis quę superuenerunt, ſeu extabũt tempore mortis eius, de cuius ſucceſſione agitur, nu. cxxv. fo. eo.
Pręſumptio ſumitur à conſuetis, & fieri ſolitis, numero. 133. fo. 159.
Præſumitur adminiſtrator bonorum paternorum, qui filiam dotauit, ex bonis paternis eam dotaſſe, numero. 240. fo. 37.
Præſumitur mulier dotata à fratre ſeu fratribus: quando bona, quę habet nomine dotis fuerunt antea per eos poſſeſſa, nu. 242. fo. eo.
Idem eſt ſi fama ſit in vicinia, quòd dotata ſit ab eis ibidem.
Præſumuntur ſtatuentes, ſicut & ipſe princeps, magis conſeruare velle id quòd à ſeipſis conſtitutum eſt, q̃ quod ab alĳs, nu. xĳ. fo. 47
Pręſumptioně iuris ꝓ ſe habet is, ꝓ quo laborat cõia opinio et fama, nu. xiĳ. fo. 121.
Pręſumendum eſt quem actum facere ſecũdum quod diſponunt ſtatuta, & conſuetudines, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam in actibus inter viuos, nume. 77. fo. 130.
Pręſumitur ſemper defunctus diſpoſuiſſe ſecundum ſtatutum patriæ ſuæ, qualiacunq; ſint verba ſtatuti, nume. 216. fo. 158.
Pręterita ſi fuerit filia, an poſſit dicere teſtamentum nullum, nu. xĳ. fo. 65.
Præterita à patre ſi fuerit filia per ſtatutum excluſa, an teſtamentum rumpat, numero. xxvĳ. fo. 76

Præterita ſi fuerit filia inſtitutiq; ſint agnati, quorum contemplatione excluſa fuit, an remedio iuris ciuilis poterit dicere teſtamentũ nullũ, nu.xxviij. fo.76

Præteritio eorum quibus nulla debetur legitima, teſtamentum non vitiat, nu.xxxij. fo.77.

Præterita ſi fuerit filia per ſtatutum ab inteſtato excluſa inſtitutis his, propter quos excluditur, nec de iure ciuili nec de iure prætorio teſtamentum impugnare poterit: ſiue ſit in poteſtate, ſiue emancipata ſit, numero.xxxiij. fo.eo.

Limitatur vt non procedat, quando tempore conditi teſtamenti filia non habebat qualitates propter quas excluditur, nu.xxxiiij. fo.eo.

Præterita ſi ſit filia excluſa non inſtitutis his quorum contemplatione excluditur: an admittatur ad rumpendum teſtamentum, nu.35. fo.eo

Præterire filiam iure proprio pater non poteſt, ſed fauore agnatorum ſic: quo ceſſante non debet illam impunè prĕterire, nu.37. fo.78.

Præteriri ſi poſſunt maſculi propter quos fœminĕ excluduntur, multò magis præteriri poterunt fœminæ poſt eos vocatæ: nec illis competit bo. poſ. contra ta. nume.xliiij. fo.78.

Præteritus poteſt approbare teſtamentum in præiudicium ſequentis in gradu, quem expugando teſtamentum poteſt excludere, nu.xlvi. fo.79.

Prĕterita ſi fuerit filia à teſtatore habente bona in loco, in quo filia excluditur à ſucceſſione ꝑpter maſculos, & in loco vbi viget ius cõe: an quo ad oĩa bona valebit teſtamentum. Et qũo in eis præterita filia ſuccedet, nu.quinquageſimquinto. fo.eo.

Præterita ſi ſit filia quæ per ſtatutũ erat excluſa quouſq; ſupereſſent maſculi: an poterit dicere teſtamentum nullum ſtatim mortuo teſtatore: an verò demum hĕrede inſtituto decedente nullis ſuperſtitibus maſculis, nu.lxij. fo.80.

Prĕterita, quæ temporaliter excluſa erat, rumpit teſtamentum adueniente caſu, quo admittitur, numero ſeptuageſimonono. fo.81

Præterire poteſt pater filiam ex teſtamento, ſtatuto illam ab inteſtato excludente, num.85. fo.eo.

Prĕteriri nõ poteſt filius in poteſtate, numero ſeptuageſimotertio. fo.143

Prĕteritus rumpit teſtamentum, vt ſibi faciat locum numero.lxxviij. fo.eo.

Prĕteritus à matre vel auo materno, vel à patre milite habetur pro exhĕredato & patruum non impedit, numero.lxxxvi. fo.144

Præteritus ille poteſt dicere teſtamentum nullum, qui à tempore mortis debebat inſtitui, nu.ciij. fo.eo.

Prĕterita an dicatur filia, cui nihil aliud reliquit pater, niſi quòd ſi vidua remanſerit, poſſit ſtare in domo patris, nu.cxxiij. fo.154

Prĕterita an poſſit rumpere teſtamentum patris, vel aliquo iure venire ad ſucceſſiõem ſtante ſtatu. &c. numero.ccxxiij fo.159.

Prĕterita ſi ſit dotata, quæ per ſtatutum excluditur licet non poſſit dicere teſtamentum nullum tan nihilominus audietur veniens per bo.poſ. contra tabu. numero.ccxxv. fo.eo.

Et vt venire poſſit cautela eſt, nume. ducenteſimo uigeſimoſexto. fo.eo.

Præteritio vel exhæredatio aui facit teſtamentũ ſubijci querelĕ: vel iuri contratabulandi, vel dicendi nullum, numero.176. fo.171

Prĕteritio vel exhĕredatio fratris vel ſororis non ſubijcit teſtamentum querelĕ, aut iuri contratabulandi, aut dicendi nullum, nu.177. fo.eo.

Limita niſi turpis inſtituta perſona ibidem.

Præteriti ſi fuerint in teſtamento aui filij filiæ, quæ repudiauit hæreditatem paternam cum iuramento, & præmortua eſt auo: poſſunt de iure communi dicere teſtamentum nullum, numero ducenteſimouigeſimonono. fo.173.

Secus ſi poſt auum mater ſit mortua ibidem.

Sed quid ſi filia, quæ iurauit non firmauit contractum, ſed ſolum ſe obligauit, nu.230. fo.eo.

Prætium vile dicitur duorum aureorum: maximè cũ agitur de magno præiudicio, nu.114. fo.73.

Prætoris edictum non admittit contra teſtamentum excluſos ab inteſtato, nu.23. fo.124

Prĕtor ſeu ſimiles non poſſunt ipſo iure abſq; aditione hæredem facere, nu.244. fo.174

Primogenitus & ſi per ſtatutum ſecundogenito præferatur: nõ tamen ſecundogenitĕ intelligitur prĕlata primogenita, nu.82. fo.14.

Primogenito ſtatutum deferens ſucceſſionem, legitimam ſecundogenito intelligitur reſeruare, numero ſeptimo. fo.65

Primogenitus ſi per ſtatutum præferatur intelligitur de habili et capace, nu.92. fo.99.

Princeps an poſſet per reſcriptum derrogare talibus ſtatutis, nu.ij. fo.121.

Princeps an poſſit tollere ſtatuta ciuitatis ſeu derogare, numero.iij. fo.eo.

Priuatus diuerſa patrimonia habere non poteſt, numero.ccx. fo.158.

Priuatio præſupponit habitum, numero quadrageſimotertio. fo.23

Priuare qui non poteſt illud facere non debet, cuius prætextu per legem vel contractum priuatio inſurgat, numero.84. fo.99

Priuilegium conceſſum ita demum effectum habet, ſi appareat acceptatum, numero ſeptuageſimooctauo folio.117. & numero.xlix. fo.135.

Priuilegia dotis verĕ non trahuntur ad dotem fictam numero decimotertio folio.134. & numero centeſimoſeptuageſimonono. fo.156.

Priuilegium conceſſum filijs de hĕreditate tranſmittẽda, licet non agnita conceſſum eſt etiam in portione per ſtatutum debita, nu.i. fo.135.

Priuilegium & filijs maſculis & fœminis conceſſum, an tranſeat ad fœminas deſcendentes maritatas, numero nonageſimo folio.142. quòd non numero. ducenteſimodecimonono. fo.153.

Limita tamen vt ibi.

Et numero.ccxij. fo.eo.

Priuilegium eſt hominibus conceſſum: vt liberè teſtari poſſint, numero.212. fo.158

Priuilegium facilius tollitur, quàm ius commune, numero.ci. fo.167

Priuignus ſuccedit vitrico ex ſtatuto diſponẽte, ꝙ vitricus ſuccedit priuigno, nu.20. fo.48.

Progeniei appellatione, qui veniant, numero ducenteſimoſexageſimotertio. fo.108

Progeniei appellatione qui contineantur: & vnde deriuetur progenies: & à quo incipiat progenies, numero.193. fo.172.

Probatio quid ſit, nu.cẽteſimodecimooctauo. fo.167

Probatio dici poteſt omnis bona ratio ibidem.

Prohibitio certarum perſonarum, dicitur aliarũ permiſſio nu.liij. fo.142. & econtra nu.ccxv. fo.158

Prohibito ab inteſtato ſuccedere non fit iniuria, ſi ab abinteſtato prĕtereatur nu.lxxi. fo.143

Prohibitus

Prohibitus ad tempus videtur poſt tẽpus permiſſus, nu.xciiij.fo.144.& nu.lxvi. fol.165
Prolis appellatione qui veniant nu.cciiij. fo.172
Proſapiæ appellatione, qui veniant: & de quibus intelligat ſtatutum hæreditatem deferens ad illos de proſapia.nu.cxcv. fol.172
Prouiſio papæ intelligitur ſecundum ius canonicum, vbi eſt differentia inter ius canonicum & ciuile nume.lxviij. fo.13
Prouiſio expreſsi trahitur ad omiſſum: vbi veriſimile eſt, ꝙ ſi ſtatuentes interrogati fuiſſent, idem ſtatuiſſent in omiſſo quod in expreſſo.nu.lxxix.fo.e.
Prouiſio in ſtatutis, quæ ſunt contra ius cõe facta in caſu vero, an trahaſ ad caſum fictũ.n.181.fo.33
Prouiſiones ſeparatę, & in caſibus ſimplicibus, & diuerſis à contingenti prouidentes non debent coniũgi, vt prouideant in caſu miſto.nu.xv. fo.48
Prouiſio ſtatuti ceſſat teſtatore aliter diſponente, ꝙ̃ ſtatutum diſponat nu.xxxix. fol.78
Prouiſiones, remedia, & modus agendi contra dicta ſtatu.fœmi.exclu.nu.i. fol.121
Prouiſio facta in vno extenditur ad aliud, quando ſe habet reſpectiuè ad alterum nu.xiij. fol.123
Proximiores ex parte patris ſuccedũt in patrimonio, & proximiores ex parte matris in matrimonio numero.lxxvi. fo.13
Proximiore excluſo alij omnes ſequentes videntur excluſi nume.ciij. fol.28
Proximior tempore mortis defuncti admittitur in ſucceſsione ab inteſta.n.lxiiij.fo.80.& nu.xiiij. f.150
Proximiores, verbum hoc an intelligatur de maſculis tantùm, ſtatuto diſponente, quòd proximiores ex parte patris patri, & proximiores ex parte matris matri ſuccedant nume.133. fol.105
Proximorum ſuorum appellatione, qui comprehendantur nume.ccxlij. fol.173
Publica vtilitas verſatur in conſeruatione agnationũ & dignitatum nu.xviij. fo.8
Pupilla, cui dotes in teſtamento conſtitutæ ſunt: an comprehendatur ſub ſtatuto dotatam excludente, ſtante ſtatuto quòd verba ſtatuti propriè intelligantur, nume.cxcv. fol.34
Pupilla dotata propriè dici non poteſt ibidem.

De litera Q.

QVaitates omnes, propter quas mulieres excluduntur probandæ ſunt nume.cxxx. fo.16
Qualitas perſonæ cohærens attendi debet, quando quæritur de iure cõcernente perſonam nu.xlij. fo.23
Qualitas ſi non adeſt tp̃e mortis eius, de cuius ſucceſſione agitur, ceſſare debet ſtatutum.nu.xcvi.fo.17
Qualitas adiecta verbo regulatur ſecundum tempus verbi nu.cclxvij.fo.39.et nu.lxi. fo.152
Qualitas quoties infert in cauſa finali, quæ non eſt cã eſſendi, ſed fiendi: ſufficit illam ſemel extitiſſe numero.cexcvij. fol.42
Qualitates omnes an ſit neceſſe concurrere, quando propter multas ſtatutum mulierem excludit, numero.cccxxi. fo.46
Qualitas adiecta verbo reſtringit diſpoſitionem ad terminos, & tempus verbi nu.lxxiiij. fo.81
Qualitas adeſſe debet tempore ſucceſsionis delatæ, numero.xxxviij. fo.87
Qualitas ſtatuti verificanda eſt nu.86. fol.99
Qualitas iſta ꝙ extantibus maſculis excludantur fœminæ debet ſupereſſe tempore, quo defertur hæreditas numero.cxlix. fol.102
Quod tempus eſt poſt mortem eius, de cuius ſucceſsione agitur ibidem.
Qualitates plures requiſitæ in maſculis fœminas excludentibus, an neceſſariò debeant omnes illæ concurrere nume.ccxci. fol.109
Qualitatem per ſtatutum requiſitã an ſufficiat ſemel fuiſſe: licet poſtea deficiat nu.64. fo.130
Qualitas cuius reſpectu quis repelliſ ab aliqua actione, ſufficit ꝙ adſit tempore, quo vult agere: vt repellatur nu.11. fol.131
Qualitas legitimi per legitimationem verè, non fictè imprimitur nu.9. fo.113
Qualitatem illam oportet adeſſe cuius reſpectu lex diſponit nume.9. fo.153
Qualitatem illam ſemel fuiſſe in filia ſufficit propter quam per ſtatutum excluditur vt tota eius excludatur linea nu.44.fo.121.& nu.ci. fo.eo.
Quærenda cum ſuo onere tranſeunt nu.30. fo.23
Quarta quæ debetur curialibus de ſucceſsione alterius curialis defuncti non poteſt propria autoritate capi.numero.66. fo.51
Quarta ſibi per ſtatutum in ſucceſsione filij pręſeruata priuari poterit mater: ſi pupillo tutorem non petierit nume.cix. fol.98
Quarta matri præſeruata, an ſit debita his, qui veniũt mediante matre non exiſtente ipſa matre.n.cx, f.eo.
Quartas duas quis, & qñ detrahet nu.cxiiij. fo.145
Querelam dotis an excludat ſtatutum dicens, quòd dotata non poſsit facere querelam de dote ſi fuit dotata per decẽ annos, elapſis decẽ annis.n.lvij.fo.69

De litera R.

RAtio ob quam factum ſit, ſeu factũ cenſeatur ſtatutum fœminarũ excluſiuum nu.i. fo.6
Ratio finalis talis eſſe debet, vt ea ceſſante, ceſſet lex, & ea poſita, militet legis diſpoſitio nu.ij. fo.6.
Ratio vna ſola eſſe in lege vel ſtatuto, in dubio non pręſumitur nume.v. fol.eod.
Ratio in ſtatuto pręſumitur illa, quæ iuſtos, & ſapientes conditores mouere potuit: vbi alia non apparet nume.xv. fo.7
Ratio haberi debet pro expreſſa, vbi vna & ſola coniecturari poteſt.nu.16.fo.7.et nu.64.fo.136.et nu.87.fo.151.et nu.ciij. fo.158
Ratio etiam ſi ſit expreſſa in ſtatuto, ſtrictè tamen interpretanda eſt nu.11. fo.7
Ratio in ſtatuto vocante aliquos maſculos tantũ, putà patruos vel fratres non expreſſa, an coniecturanda ſit generalis, an verò reſpectiuè ad perſonas nominatas.nu.19. fo.eo.
Ratio aliquando ita limitata eſt, vt parum differat à dicto.nume.xx. fo.eo.
Ratione ceſſante, ceſſare debet diſpoſitio nu.xli.fo.11
Ratio non eſt par in excludendo magis proximũ, & magis diſtantes in gradu nu.xc. fol.14
Ratio maior eſt in excludendo nepotem ex filia, ꝙ̃ in excludendo ipſam filiam nu.91. fo.eo.
Ratio prædilectionis attenditur in admittendo vocatos, numero.xcij. fo.eo.
Ratio non eſt eadem admittendi ad rumpendum teſtamentum filium ex filia, & ipſam filiam. & qua-

re, nume.ciij. fo.90
Ratio par excludendæ fœminæ ſiue vnus tantùm ſuperſit maſculus, ſiue plures, nume. centeſimooctuageſimoſecundo. fo.104
Ratio excludendi filiam dotatam & maritatã: & dotatam nõdum maritatã non eſſe eadẽ, nu.vi. fo.127
Ratio excluſionis non mutatur licet mutetur ſexus nu.xxxv. fo.128. & nu.97. fo.153
Rõe ſtatuti ceſſante, ceſſare debet ſtatutũ nu.57. f.126
Ratio eadem ſi ſit in pluribus caſibus, tunc vna & eadem ratio in vno decidit omnes nu.lxv. fo.eod.
Ratio finalis ſtatuti vbi ceſſat, ceſſare debet eius diſpoſitio numero.xij. fo.150
Ratio ea haberi debet in admittẽdis ad portionem excluſæ mulieris, vt primò admittantur fratres fœminæ excluſæ ſi extant: ſi verò non extant admittãtur fratres defuncti. nu.18. fol.152
Ratio de forma multorum reddi nõ põt. n.iiij. f.165
Ratio ſtatuti vel conſuetudinis, vbi ſubeſt: debet ſtatutum locum habere, vel conſuetudo nu.135. f.168
Et an hoc generaliter verum ſit. Et quando ibidem.
Ratio vna in pluribus caſibus illos omnes decidit nõ per extenſionem, ſed vt genus comprehendit ſuas ſpecies nume.137. fo.168
Rebellis an deſinat eſſe ciuis nu.xxv. fol.22
Regulæ ſi vinco vincentẽ te, declaratio. n.cxlviij. f.18
Regula à contrario ſenſu in ſtatuto, an & quando ſumi poſsit nu.cxci. fol.172
Reipublicę intereſt per digniores, & ditiores regi, numero decimo. fol.7
Relatum ſi quando deficit, deficit etiam ſe referens ad illud numero.xi. fo.123
Relictum dotis quando fit in teſtamento, an debeat fieri titulo inſtitutionis ſtatuto dotatam excludente, numero.ccvij. fo.35
Relictum diſtribuẽdum in pauperes vltra centũ vxori factum: an valeat ſtante ſtatuto, q̃ nõ liceat vxori relinquere vltra centum nu.30. fo.49
Relicta fuerunt filiæ ſeptingenta ſi nupſerit, & tricenta ſi monaſterium ingreſſa fuerit, an omnino ſeptingenta debebuntur nu.lviij. fol.69
Relictum per defunctum mulieri, an imputetur in legitima vel dote, ſtatuto expreſsè vel tacitè mulieri excluſæ preſeruante legitimam, ſeu dotes. n.73. f.71
Relictum à patre dotem debente ex legali prouiſione, intelligitur relictum animo compenſandi in debito dotis, nume.lxxiiij. fo.eo.
Relicti an debeatur æſtimatio mulieri ſtatuto prohibẽte immobilia relinqui mulieribus extra territoriũ nubentibus nume.89. fol.72
Relictum per patrem filiæ à ſtatuto excluſæ imputatur in portione à ſtatuto præſeruata ſi modo aliqd præſeruetur ei, aut ſaltem in legitima nu.21. fo.75
Relinquere filiæ ſufficit quouis relicti titulo per teſtamentum conditum in loco, vbi excluditur filia à ſucceſsione aliquo ſibi relicto quouis titulo: etiã ſi alibi teſtator bona habeat vbi excluditur filia: et ea tamen lege, q̃ inſtitui debeat in aliquo, quod non ſit minus ſumma ſibi præſeruata per ſtatutum. valetq; vtrobiq; teſtamentum ſub nu.lxi. fo.80
Relictum ſi fuerit fœminę pro dotibus vltra debitum bonorum ſubſidium, impleta demum conditione videlicet tempore matrimonij, relictum valet: & peti poterit non ante nu.18. fol.86
Relictum dotis quid conditionale eſt, ideo dos relicta ſtatim peti non poteſt nu.25. fo.eo.
Relictum pro dote an ſit purum, an verò cõditionale numero.xxxv. fol.87
Relictum dotis conditionale eſſe poteſt. & quod erit tunc dotis petendæ tempus, nu.lxij. fol.88
Relictum dotis filiæ factum cùm nupſerit, vel in tempus nuptiarum ad heredes non tranſmittitur: ſi ipſa prius, quàm nubat moriatur nu.10. fo.89
Limita vt ibidem.
Relictum factum per patrẽ ſecundæ vxori, licet plus ſit, q̃ id quod filiæ relinquitur tenet. & ab illis bonis ſic relictis excluditur filia, ſtatuto excludẽte dotatam à ſucceſsione nu.clix. fol.103
Relinquere poteſt pater aliquid plus ſecundæ vxori, q̃ filiæ non obſtante ſtatuto quòd filia fœmina nõ ſuccedat numero.76. fol.117
Relinquendũ mandante ſtatuto filijs, an poſsit diſponi inter aliquos ex eis alijs excluſis, nu.188. fo.180
Relictum agnoſcens in quo ſibi minus relinquitur q̃ de iure communi, aut ex forma ſtatuti liceat: an ſibi præiudicet nume.19. fo.181
Relictum an poſsit habere filia, ſi pater in teſtamento illam inſtituit in re aliqua vel certa portiõe, & poſtea dotatur à matre nu.98. fo.131
Relinqui vtrum poſsit filiæ excluſæ per ſtatutum à ſucceſsione inteſtati extante maſculo, etiam non titulo inſtitutionis nu.170. fol.171
Religioſæ perſonæ quæ dicantur nu.iiij. fo.24
Religionem ingrediens ingreditur cum toto ſuo iure: ſatiſq; eſt q̃ per ingreſſum non fiat deterioris conditionis, nume.xlv.et.xlvi. fol.23
Religio ſuperueniens non extenditur ad caſus, qui virtutẽ ſuam ante ſortiuntur, nu.iiij. fo.24
Religioſæ perſonę vt non comprehendantur in ſtatuto laicorum ampla limitatio, nu.iiij. fo.eo.
Religioſi filij, an virtute ſtatuti fœminas filijs extantibus excludentis, excludant illas nu.177. fo.156
Religionem ſi maſculus ſit ingreſſus, filia verò in ſeculo remanſit: Quid iuris ſtatuto diſponente, q̃ filiæ fœminæ non ſuccedant extantibus maſculis, numero.cvi. fo.167
Religionẽ ingrediens dr̃ naſci nouus homo. n.cix. f.e.
Remedium dicendi ſententiam nullam, & remedium appellandi ſunt diuerſa nu.li. fol.164
Ideo excluſus ab vno, non excluditur ab alio ibi.
Remedium aliquod aduerſus patris teſtamentum, an competat filio, cui iure inſtitutionis legitima relicta eſt: ſi in reſiduo nõ ſit exhr̃datus nu.lvij. f.165
Remotior in gradu, quem præcedit filia adire non poteſt: quando ſtatutum excludit filiam dotatam ab hereditate paterna: licet ipſa filia non efficiatur heres ipſo iure nu.cxxx. fo.146
Remotior quàm ego ſum ſi excludit illum, qui me excludit, ſuccedit: & ego excludor nume.135. fo.155
Limita vt ibi.
Remotior, quàm ego ſum, quando excludit me quia deficit conditio, qua uocabar, non potero admitti, numero.cxxxvi. fo.eod.
Renuncians auxilio iuris intelligitur etiam renũciaſſe auxilio iuris municipalis, nu.lxiij. fo.13
Renunciãte ſeu repudiante perſona, quę facit non eſſe locum ſtatuto, an locus erit illi nu.cli. fo.32
Renuncians ſucceſsioni paternæ nihilominus poterit ſuccedere fratri, etiam in bonis fratris, quæ à patre peruenerunt licet in ſucceſsione fratris non reperiãtur niſi bona paterna nu.lxxvij. fol.58
Quid ſi tali renunciationi iuramentum interuenerit nume.71. fo.eo.
Quid ſi paterna hereditas non eſſet per fratrẽ adita: nec

nec ad alium tranſmiſſa, nu. lxxix. fo. 53

Renunciatio facta in bonis defuncti, an trahatur ad legitimam, nume. iij. fo. 65

Renuncians legatis ſibi in teſtõ factis, non intelligitur renũciare iuri petẽdi cõgruas dotes nu. lxij. f. 70

Renunciari an poſsit huiuſmodi ſtatutis nu. 7. fo. 128

Renunciando maſculis omne ius ſibi competens, & competiturum dotata per ſtatu. excluſa donec ſuperſint maſculi: an intelligatur renunciaſſe iuri ſuccedendi maſculis deficientibus nu. ix. fo. eod.

Renunciatio iuris de futuro, non trahitur ad futurum ius habens dependentiam à iure de præterito, numero. x. fo. eo.

Renunciatio tacita quæ ſurgit ex dotatiõe, non debet plus operari, q̃ꝫ tacita, nu. xcix. fol. 131

Renunciatio etiam cum iuramento patri facta, nõ impedit quin nouo iure filia ſuccedat nu. xvij. fo. 140

Nec talis renunciatio ſorori præiudicat, quin fratri ſuccedere poſsit, nu. xviij. fo. eod.

Renunciatio etiam cum iuramento per filiam de bonis patris non præiudicat filiæ, quin ſuccedat fratri, nume. cxcix. fol. 157

Repudiatio lapſu temporis, & hominis excluſio paruificantur, nu. cclxviij. fo. 174

Requiſitio eſt ſemper neceſſaria, vbi dies eſt incerta, numero. ccxxxvi. fo. 159

Reſeruans ſibi ius ſuccedendi tempore, quo dotatur ſaltem eius interueniente conſenſu, de cuius ſucceſſione agitur: an nihilominus excludetur per ſtatutum dotatam excludens, nu. cclij. fo. 38

Reſeruatum filiabus excluſis per ſtatutum, an debeat relinqui titulo inſtitutionis, adhoc ne poſsint teſtamentum infringere, nu. xlix. fol. 79

Reſeruatum quid de iure communi intelligatur filiæ excluſæ. & quale ius ipſa habeat in eo, quod ſibi à ſtatuto reſeruatur nu. 1. fol. 85

Reſeruare ſibi ius ſuccedendi, an poſsit filia tempore quo dotatur, nu. cli. fo. 155

Rex mentionem faciens de iure, intelligitur de iure regio, nume. lxvi. fol. 13

Rex in ſuo regno æquiparatur imperatori: nec à ſua ſententia licet appellare, quia habetur pro lege, numero. xv. fo. 113

Quid de rege ſuperiorem recognoſcente, & tenente regnum in feudum ibidem.

Rex in ſuo regno tantam vel maiorem habet poteſtatem, quàm imperator in ſuo imperio, nu. xvi. f. eo.

Rex regnum ad ſuos tranſmittit, non ſic imperator imperium ibidem.

Rex in ſuo regno plus poteſt q̃ꝫ. l. communis vel conſuetudo. & lex animata dr̃ nu. xvij. fo. eo.

Rex angliæ nihil habet iuris in regno Frãciæ. & quare nu. xxxvi. fo. 128. et nu. xcviij. fol. 153

Regnum ſi ex conſuetudine debetur primogenito. Secundogenitus etiam primogenito decedente ſine filijs non admittitur ad regnum nu. cxij. fo. 182

Reſtitutio in integrum datur minori mulieri dotem recipienti: vt ad ſucceſsionem admittatur ſi læſa ſit, numero. ccxlviij. fo. 37

Reſtitutio in integrum an detur minori nollenti fœminam excludere nu. xi. fo. 77. et nu. viij. fo. 121

Reſtitutionem in integrum petens, an audiatur maſculus minor. xxv. an. q ſemel repudiauit. n. cxx. f. 101

Reſtitucio in integrum pro infante qui non adiuit paternam hæreditatem, an, ad quos, & in quorũ præiudicium tranſmittatur, nu. ciij. fol. 119

Reſtitutionem petere poteſt filia ratione minoris ætatis, etiam ſi fuit dote contenta nu. xlviij. fo. 129

Reſtitutus an excludat ſequẽtẽ in gradu. n. xiij. fo. 134

Reſtitutio minoris, an proſit maiori in re indiuidua, nume. lxxiiij. fol. 137

Rubrica generalis an faciat, quòd nigrum ſpeciale generaliter intelligatur, illudq́ue declaret & interpretetur, numero. cv. fo. 115

Rubrica ſi ſimpliciter excludat dotatam, & in nigro dicatur intelligi dotatam, quando conſtat de numeratione, vel confeſsione, aut promiſsione reſtituẽdæ dotis, quid attendatur nu. ccxxxi. fo. 137

Rubrica ſtatuti diſponente q̃ mater non ſuccedat, ſed proximiores coniuncti per patrem filijs. & nigrum loquatur quando pater deceſsit ſine teſtamento, an nihilominus locus erit ſtatuto eſto q̃ pater teſtatus deceſſerit dummodo de bonis filiorum non diſpoſuerit, nume. xx. fol. 52

Rubrica ſtatuti ſi generaliter excludat dotatas, nigrũ verò non excludit eas generaliter, ſed ab hæreditate alicuius: an extendatur nigrum iuxta rubricam ad excluſionem à ſucceſsione alterius non nominati in ſtatuto nu. xciij. fol. 58

Rubrica ad hoc vt poſsit allegari, & non reſtringatur per nigrum quid neceſſe ſit, nu. xciiij. fo. eod.

Rubrica ſtatuti ſi dicat, quòd dotata non ſuccedat extantibus maſculis, nigrum dicat q̃ dotata non ſuccedat matri vel alteri de linea materna: & q̃ dotata intelligantur quando conſtat de confeſsione dotis per maritum facta, vel de reali numeratione ad hoc vt excludatur ex generalitate rubricæ: an neceſſe ſit, q̃ conſtet iuxta declarationem nigri, nu. c. fo. 59

Rubrica limitatiuè interpretatur per nigrũ nu. ci. f. eo.

Rubrica vbi generalis eſt, debet etiã generaliter textus intelligi, nu. xxxv. fo. 138

Rubrica ſtatuti dicit q̃ filia dotata non ſuccedat, & nigrum ſpecialiter dicit q̃ dotata à patre non ſuccedat matri, an intelligatur rubrum ex nigro, ita vt ẽt ſit excluſa à ſucceſsione matris nu. cxcv. fo. 157

De litera S.

SEcundum tabulas nullus venire poteſt, quandiu ſupereſt aliquis, qui poſsit venire per contratabulas, num. xcvij. fo. 144. et. n. 72. fo. 165

Secundogeniti in totum per ſtatutũ excludi poſſunt, primogenitis prælatis, ſic tamen vt eis reſeruentur alimẽta. n. 18. fo. 3

Senarum ſtante ſtatuto, quòd fratre decedente ab inteſtato ſine aſcendentibus ſuccedant fratres excluſis ſororibus, an ſi extet mater admittentur ad ſucceſſionem tam mater, q̃ꝫ ſorores nu. 10. fo. 47

Sententia in dubio fertur pro reo nu. 28. fo. 124

Item pro poſſeſſore ibidem.

Sententia iudicis lata habet executionem in alterius territorio. & quid de ſtatuto, nu. 38. fol. 141

Seu, hæc dictio ampliatiuè ponitur vt ſtatuto excludente dotatam, ſeu deſpõſatam: vtraq; excluduntur & dotata & deſponſata, nu. 198. fol. 15

Seu, ponitur augmentatiuè. nu. cclxxvij. fo. 109

Significatio propria non tantũ ex alluſiõe vocabuli, & ſecundum vocabuli diffinitionem: ſed etiam ex legis autoritate ſumitur, nu. 44. fo. 54

Singularis numerus in ſtatutis fœminarum excluſiuis, an pluralem comprehendat. Et ſtatuto excludenti fœminã in ſingulari, an locus ſit ſi plures adſint. & contra excludenti in plurali, an erit locus vnica

tantùm exiſtente nu.clxvi. fol.32
Singula ſingulis referenda ſunt in ſtatuto excludente filiam extante filio. & quod dictum eſt de filijs, diſponitur de fratribus, patruis & auuunculis, hoc eſt ꝙ frater ſororem patruus amitam & auũculus materteram excludat nu.cclxxxv. fol.109
Sobolis appellatione qui contineantur in ſtatuto t & quid importet ſoboles nu.excij. fol.172
Socius propter ſocij immunitatem gaudet collectarum immunitate, nu.lxxvi. fo.137
Sorores vterinæ vel conſobrinæ fratrum vterinorũ ſeu conſobrinorum appellatione poteruut etiã venire, ſtatuto aliquid præſeruante fratribus vterinis vel conſobrinis nu.86.fo.14. & quare ibidem.
Sorores dominorum & principum vbi poſſent aliàs in bonis de iure cõi ſuccedere, an excludãtur per ſtatuta fœminarum excluſiua nu.lxvij. fo.25
Soror cùm ſit agnata, nõ excluditur per ſtatutum excludens matrem & alios cognatos à ſucceſsione filij.nume.lxxix. fo.26
Soror conſanguinea an excludet matrem, & vterinos fratres deſcendentes ab ea: ſtatuto excludente matrem propter fratres & ſorores nu.cxv. fo.29
Soror an fratri ſuccedat, qui deceſsit relicto fratre, & ſorore dotata vtrinq; coniunctis & matre: ſtatuto excludente filiam dotatam à ſucceſsione dotãtis et deſcendentis ab eo, nu.cxxiiij. fol.30
Soror an ad ſucceſsionem admittetur, ſi contingat aliquem decedere relicto fratre & patre tantũ, & ſorore ex vtroq; parente t ſtante ſtatuto ꝙ ſoror nõ ſuccedat fratri extantibus fratribus nu.cxxvi. fo.eo.
Soror an excludetur ſtatuto excludente matrem propter patruum, nu.cxl. fo.31
Soror vtrinq; coniuncta ſi ſuperſit cum fratre conſanguineo tantùm matre mortua, vel repudiante: an faciat locum non eſſe ſtatuto excludenti ſororẽ fratribus extantibus, etiam conſanguineis tantùm, numero.cxlvij. fo.eod.
Sorori an mater proſit vt ſuccedat ſtãte vno ſtatuto, ꝙ fœmina non ſuccedat extante maſculo t & alio ꝙ extante fratre etiam cõſanguineo tantũ ſoror nõ ſuccedat, nume.149. fo.eod.
Soror de iure communi præfertur patruo.n.clvi.f.32
Soror quæ fuit dotata à patre cõmuni, auo, vel proauo t an excludatur per conſtitutionem excludentem ſororem dotatam à ſucceſsione fratris, numero.clxxiiij. fol.33
Soror dotata de ſuamet portione per fratrem non excluditur per ſtatutum dicens, ꝙ ſoror dotata à fratre non ſuccedat fratri nu.lx. fo.56
Quid de dotata à fratre de bonis communibus, numero.lxi. fo.57
Quid ſi ſit dotata à patre communi, & de eius bonis, numero.lxij. fo.eo.
Quid quando verba ſtatuti multum repugnant reſtringendo ad hæreditatem dotantis nu.63. fo.eo.
Soror germana non excluditur vigore talium ſtatutorum per fratrem vterinum nu.136. fo.102.
Soror an excludetur per filiam fratris ſtatuto diſponẽte quòd maritari debeant filiæ doteq; cõtentari t ſi contingat patrẽ decedere relicto filio & filia, filiũq; decedere relicta ex ſe filia priuſquam ſoror mariteturnume.clvi. fol.103
Quid ſi deceſſerit poſt mortem patris nu.clvij.f.e.
Soror an per patrem excludetur ſtante ſtatuto, ꝙ per lineam maſculinã aſcendentes vna cum vtrinq; cõiunctis ſuccedant defuncto: ſi adſit ſolus patercũ ſorore defuncti, nu.155. fo.104
Soror conſanguinea tantũ multomagis excludit matrem, & lineam maternam per ſtatutum propter auiam maternam excluſam, quàm ipſa auia, numero.ccxxij. fol.106
Soror non excludetur à ſucceſsione fratris propter filios patrui magni, ſtatuto excludente fœminas extantibus fratribus, vel filijs fratrũ, aut patruis vel eorum filijs nu.238. fo.eod.
Soror an veniat appellatiõe fratris, ita ꝙ ſi moriatur ab inteſta. relicta vna filia dotata & altera non, virtute ſtatuti nõ dotata dotatã excludat. nu.lv.f.136
Sororem quæ dotem perdidit, an iterum teneatur dotare frater, ſi velit illam excludi virtute ſtatuti dicentis, ꝙ ſoror dotata non ſuccedat cum fratribus, numero primo. fol.149
Soror dotata per fratrem eo mortuo relictis hæredibus extraneis, an aliquid petere poterit.n.viij.f.e.
Soror ſi per ſtatutum ſit prohibita ſuccedere fratri: an cõtra frater ꝓhibeatur ſuccedere ſorori.n.84.f.152
Soror quæ per ſtatutum propter maſculos fuerat excluſa ſi frater qui illam excluſit, & ſucceſsit moriatur ſine filijs, & ſine hęrede teſtamẽtario, an admittatur tunc nume.86. fol.163
Soror ſi per ſtatutum excluſa ſit à ſucceſsione fratris extante tali perſona, an econtra intelligetur frater excluſus à ſucceſsione ſororis tali perſona extante, numero.cx. fol.167
Soror excluſa à ſucceſsione fratris alio fratre exiſtente, an ex forma ſtatuti intelligatur excluſa à ſucceſsione ſororis, & an per ſtatutum admittatur ſolus frater excluſa ſorore, nu.159. fol.170
Specialia duo ad eundem effectum cauſandum cõcurrere non debent.nu.121. fo.148
Specialiter prouiſum eſt ꝙ ipſæ fœminæ, & ex eis deſcendentes pręferantur agnatis tranſuerſalibus cuiuſcunq; gradus nu.25. fo.150
Spiritualis filius an excludat ſubſtitutum.n.20.f.134
Sponſam eſſe per verba de futuro, an ſufficiat requiſito, ꝙ maritata ſit nu.19. fo.127
Sponſæ appellatione an veniat maritata ibidem.
Sponſa per verba de pręſenti venit in ſtatuto de maritata loquente, licet non ſit ſequuta copula, numero vigeſimoquarto. fol.128
Sponſalia ſi contraxit pater pro filia dotemq; promiſit, an locus erit ſtatuto excludenti ſororem dotatam nume.lvij. fo.151
Spurij, vulgò quæſiti, & inceſtuoſi non merentur filij vocari: omniq; iuris bñficio priuant.n.44.fo.97
Spurios legitimare non poteſt princeps, nec comes palatinus t quanquam eos poſsint exæquare legitimis, nume.lv. fol.98
Spurij an deſcendentium appellatione veniant, numero.ccxi. fol.173
Statuentes ſicut & ipſe princeps, præſumuntur magis velle cõſeruare id quod à ſeipſis conſtitutum eſt ꝙ id quod ab alijs nu.11. fol.47
Statuentes an nõ de aliqua hęreditate ſenſerint, ex modo excipiendi colligi põt nu.36. fol.49
Statuentes voluiſſe tollere ſeu coartare teſtandi facultatem, veriſimile non eſt, nu.16. fol.58
Statuentes vnum tantum ſenſum habuerunt, nec voluntatis eorum licet diuiſionem, aut diuerſitatem aſſumere nu.142. fol.107
Statuentes non videntur permiſiſſe patri, vt iniuriam faciat legibus & naturę, deponendo naturalẽ charitatem à filijs, nume.124. fo.184

Statuentes nõ pręſumuntur permiſiſſe patri excluſionem filiarum, quibus de iure naturæ debentur bona paterna, & conceſsiſſe, vt ſororem aut matrem inſtitueret, nu. xlvi. fo. 164
Statuta ſunt magis facti, quàm iuris nu. xlv. fo. 5
Statutum inhabilitans filias ad ſucceſsionem patris, prætereꝗ in eo, quod diſpoſuerit pater: an ſit ipſi patri fauorabile nu. xxi. fol. 8
Statuta talia ſunt ſtrictè interpretanda etiam in fauorem filiorum, nu. xxij. fol. eo.
Statuta fœminarum excluſiua ſunt correctoria iuris communis: & contra naturalem æquitatem, numero ſecundo. fol. eo.
Statutum eſt fauorabile, ſi ratio propter quam mouentur ſtatuentes fauor ſit: ſi verò odiũ, odioſum eſt, numero. iij. fol. eo.
Statutum quod fertur propter delictum, odioſum eſt. Quòd verò propter honorem, eſt fauorabile, numero. iiij. fo. eo.
Statutum fœminarum excluſiuum mixtum eſt agnatorum reſpectu fauorabile: filiarum verò ratione eſt odioſum, nu. v. fol. eo.
Statutum hoc ex cõi & magis veriori opinione indiſtinctè, & ſimpliciter eſt fauoribile nu. vi. fo. eo.
Statutorum interpretatio generalis & varia, nu. i. f. 10
Statuta ſunt ſtrictè interpretanda, & tenaciter intelligenda. nume. ij. fol. eo.
Statutum contra ius commune non eſt interpretandũ vltra quàm verba loquantur nu. iij. fo. eo.
Statuta interpretanda ſunt vt minus lædatur ius cõe, ꝗ fieri poſsit nume. iiij. fo. eod. & nu. ccxi. fol. 105
Statuta intelligenda ſunt ſecundum diſpoſitionem iuris communis, nu. v. fol. eo.
Statuta ſunt taliter interpretanda, vt aliquid operetur numero. vi. fo. eo.
Statuta ſunt potius fruſtratoria intelligenda, ꝗ ꝙ aliquis damnũ indebitè patiatur nu. viij. fo. eo.
Statuti verba ſunt interpretanda ſecundum propriam ſignificationem: niſi aliud materia ſuadeat, numero nono. fo. eo.
Statuti intellectus non debet refferri ad impoſsibilia ſtatuentibus nu. x. fol. eod.
Statutum tẽperatur, ne ſurgat enormis lęſio: vel euidens iniquitas, nu. xi. fo. eo.
Item temperatur, ſtatutum ne ſurgat ex eo abſurditas, nume. xij. fo. eo.
Statuta taliter interpretanda ſunt: ne poſsint à ſapiente reprębendi nu. xiiij. fo. eo.
Statuta non ſunt iudaicè intelligenda nu. xvi. fo. eo.
Statutum vnũ intelligendũ eſt per aliud. n. xvij. f. 10.
Statuta quę videntur contraria, ſunt ad concordiam reducenda nume. xviij. fo. e.
Statuta an interpretanda ſint ſecundum ius ciuile: an verò ſecundum ius canonicum nu. xix. fo. eo.
Statuta non ſunt intelligenda ſecundum ius longobar. numero. xxi. fol. eo.
Statuta excludentia fœminas à ſucceſsione, in dubio intelligũtur de ſucceſsiõe ex teſtõ, nu. xxxvij. fo. 18
Statuta an extendantur ex identitate rationis ad caſus non expreſſos nu. lxxxvij. fo. 24
Statutum in vna perſona an trahatur ad aliam: quando noĩa appellatiua olno diſcrepant, nu. xciiij. f. e.
Statuti eſſentia cõſiſtit in mẽte ſtatuẽtiũ. n. lxxvij. f. 26
Statuta omnia extenſiuam interpretationem recipientia, debent fundari in æquitate nu. ciij. fo. 15
Statutum diſponens ſtatuta non recipere interpretationem, friuolam tantùm ſubmouet: non autem iuſtã & iuridicam. nu. cix. fo. eod.
Statutum prohibens expreſsè extẽſionem, intelligitur prohibere omnino diſsimilem: non autem omnino ſimilem nu. cx. fo. eo.
Statutum quanꝗ nullam recipiat interpretationẽ, paſſiuam tamen non reſpuit, nu. cxi. fo. eo.
Statutum vnũ debet per aliud diſtingui nu. cxiiij. f. e.
Statuta non recipiunt interpretationem extenſiuam, nume. cxx. fol. 16
Statuta quæ contraria videntur, concordanda ſunt ea ſumpta interpretatione, quæ non contineat abſurdum, nume. cxxxi. fo. eo.
Statutum vnum an ab alio declarationem recipiat, nume. cxxxij. fo. eod.
Statuta extenduntur, vbi aliàs non poſſunt operari, nume. cxxxiij. fo. eo.
Statuta non ſunt leges publicorum iudiciorũ, ſed priuatorum in ſuo populo tantùm, nu. xvi. fo. 21
Statutum generaliter loquens, non trahitur ad illicita, nume. xxxix. fol. 23
Statuta ſimpliciter excludentia fœminas, an intelligãtur de filiabus primi gradus, vel neptibus ex patre prædefuncto: an verò intelligantur de his quibus nulla debetur legitima nu. lxxi. fo. 26
Statutum ſimpliciter excludens aliquas perſonas, nõ eſt generaliter intelligendum, nu. 88. fo. eo.
Statutum non trahitur retrò, nu. cclx. fo. 38
Statutum vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, numero. 286. fol. 41
Statutum de lucranda dote ſi mulier ſine liberis deceſſerit, an verificetur in ea, quæ deceſsit relictis liberis ex anteriore matrimonio, licet non ex ſecundo, nume. cccxiiij. fo. 44
Statutum diſponens ꝙ mulier forenſis non habens filios poſsit dimittere, & legare dotes ſuas cuicunꝗ voluerit: à contrario intelligitur, quòd ſi habeat filios, non poſsit diſponere nu. viii. fo. 47
Statutum dotatam excludens ab hæreditate plurium nominatorum, ſi dicat dotata ab aliquo eorum, intelligatur ab aliquo eorum de cuius ſucceſsione agitur, nume. lxiii. fo. 57
Quid ſi ſtatutum dicat dotata à patre non ſuccedat in hęreditate eius, vel matris, vel aui materni, vel fratris, nume. lxv. fo. 57
Quid ſi dicatur ꝙ excludatur ab hęreditate dotãtis & non dotantis, nu. lxvi. fo. eo.
Statutum excludens mulierem à ſucceſsiõe vnius, an generaliter ſibi locum vendicet in ſucceſsione alterius, nume. 81. fol. 58
Statutum excludens propter vnam perſonam, an videatur excludere propter aliam non nominatam, in qua ſit par, vel maior ratio, nu. 82. fol. eo.
Statutum ꝙ mulier dotata nõ ſuccedat ſtantibus agnatis, intelligi debet ſi fuit requiſitus ille, qui debet dotare: & ſic ſibi imputabit ſi illum non interpellauit, nume. ccxxxiiii. fol. 159
Statutum ꝙ quis non audiatur, niſi ſatiſdederit, intelligitur ſi ſatiſdatio fuerit requiſita. nu. 215. fo. 159
Statutum dicens ꝙ extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, intelligitur de dotatis, & quæ in aliam familiam tranſiuerunt nu. 22. fol. 163
Item intelligitur ſi ille maſculus, qui ſupereſt ſit habilis, nume. xxiii. fo. eo.
Statutum ꝙ fœmina extantibus maſculis ab inteſtato non ſuccedat niſi in dote, facto verò teſtamẽto quatenus ei pater reliquerit: intelligitur facto teſtamẽto maſculis extantibus. nu. 124. fo. 168

Statuta taliter debent interpretari vt aliquid operētur etiam contra regulas iuris communis, nu. vi. f. 47
Statuta licet taliter debeant interpretari vt aligd operētur, vltra ius commune: inuento tamen ꝙ aliquid operentur debent reſtringi, vt minus lędāt ius cōe, quàm fieri poſsit, nu. xcvij. fol. 59
Statuta quæ videntur habere repugnantiam, an ſint ad concordiam reducenda nu. xxxiiij. fo. 49
Statutum ſimpliciter fœminas à ſucceſsione aſcendētium extantibus maſculis excludens, an intelligatur excludere tam à ſucceſsione bonorum maternorum, quàm paternorum: ſeu tam aui paterni, quā materni, & ſic dr alijs nu. lij. fo. 56
Statutum dotatam excludēs intelligi debet à bonis dotantis, nume. liij. fo. eo.
Statutum diuerſas perſonas dinumerans, debet intelligi diuiſim: non coniunctim, & in qualibet perſona vnam orationem cōpræhendere. nu. lxviij. f. 57
Et an ſit differentia ſi tale ſtatutum loquatur alternatiuè, vel copulatiuè nu. lxix. fo. eo.
Statutum mandans ſtatutorum verba ad literam intelligi, & prout ſonant: quid importat, nu. xc. fo. 58
Statutum factum à populo ſeu principe nō recognoſcente ſuperiorem, dicitur ius ciuile: factum verò ab officialibus ſeu recognoſcente ſuperiorem, dicitur ius prætorium nu. xviij. fol. 75
Statutum non intelligitur præcisè fœminas excludere, ſed illis maſculos præponit, nu. xliiij. fo. 71
Statutum quod ſe habet ad ius commune derogatiuè non recipit interpretationem ab ipſo iure communi ſed debet ſimpliciter intelligi, put iacet nu. l. f. 79
Statuta etiam correctoria iuris communis, recipiunt interpretationem à iure communi, nu. xviij. fol. 86
Statutum diſponens excludi dotatam conditionale eſt, & interpretatur ſi fuerit filia dotata non ſuccedat, nume. xlij. fol. 87
Statuta magis regulantur ſecundum naturam vltimarum voluntatum, quàm cōtractuū, nu. lxvij. fo. 91
Statutum quod agnati preferantur cognatis, in quibus perſonis verificetur nu. xxviij. fo. 96
Statuta non patrocinantur odioſis, nu. xc. fol. 99
Statutum excludens filias propter filios, vel fratres intelligitur de filijs & fratribus eiuſdem matrimonij, nume. xcix. fol. 100
Statutum excludens fœminam propter eum, qui de iure communi ſuccedere poteſt, de quo intellexiſſe cenſetur, nu. ci. fol. eod.
Statutum matrem excludens propter agnatos, nō intelligitur excludere propter amitam nu. 130. fo. 101
Statutum excludens fœminas propter maſculos, habet etiam locum in hęreditate materna. n. 137. f. 102
Statuta laicorum ſi materia eſt communis & indifferens, ſunt apta etiam compræhendere clericos, numero. lxxij. fo. 103
Statutum quòd frater ſuccedat fratri carenti filio & filia locum non habet ſi defunctus altero tantûm careat numero. clxxxiij. fol. 104
Statutum excludens fœminas per vnam perſonā, an trahatur ad aliam nu. ccij. fol. 105
Statutum ꝙ filia non ſuccedat matri extantibus maſculis, intelligitur ſi ſit dotata nu. cxxij. fo. 168
Statutum an trahatur retrò nu. cxxiij. fol. 168
Statutum excludens fœminas propter maſculos, intelligitur de maſculis maſculorum, & non de maſculis fœminarum, nu. cxliij. fo. 169
Statuti natura eſt reſpicere futura, nu. cxxiij. fo. 168
Statutum in dubio ſic debet intelligi quòd non cōtingat fœminam per maſculum remotiorem excludi, numero. ccxlix. fol. 107
Statutum diſponens quòd illi de domo vel generatione ſuccedant quomodo intelligatur. & quid ſi dicatur de natis in domo, vel ex linea maſculina, numero. cclxv. fol. 108
Statuta ſi condita ſint à vulgaribus, an intelligenda ſint ſecundum eorum cōem vſum, nu. 184. fo. 109
Statutum nullo modo interpretandum eſt, quòd intendat filiabus proprijs præferre natos ex ſecundo matrimonio in bonis primæ vxoris: nec filias excludere per priuignos nu. ccxcix. fo. 110
Statuta qualiter interpretanda ſint ibidem.
Statutum à populo vel à prioribus populi nomine, et vice totius populi factum dicitur ius ciuile illius populi num. x. De quibus autem intelligatur illud à prioribus, & vice totius populi declaratur. infra, nume. xiij. fol. 113
Statutum & decretum principum an cenſeatur ius ciuile vel pretorium. & de quibus, & qualiter intelligendum ſit nu. xi. fol. eo.
Et quid de habentibus dignitates eccleſiaſticas vide infra nu. xiij. & nu. xvij. fol. eod.
Statutum in dubio debet intelligi propter fauorem, et non propter odium nu. xxvii. fo. 123
Statutum de dotata excludenda ab hęreditate patris, an intelligatur de dote, quæ datur reſpectu matrimonii carnalis, an num etiam de data reſpectu ſpiritualis nu. lvii. fol. 129
Statutum dubium intelligendum eſt ſecundum ius cōmune, nume. 73. fol. 130
Statutum dummodo aliquid operetur, interpretari debet, vt minus quàm fieri poſsit cuiquam præiudicet, nume. xxvi. fo. 134
Statutum dicens ꝙ ſtantibus fratribus filiæ non ſuccedant, an intelligi debeat de fratribus filiæ excluſæ, an verò de fratribus defuncti, nu. 30. fo. 135
Statutum exorbitans à iure inquātū pōt, debet reſtringi & ad ius commune reduci nu. 33. fo. eod.
Statuta an intelligenda ſint ſm cōem vſum loquendi vulgarium, an peritorum, nu. iii. fo. 139
Statuta an propriè, an verò ſm vſum loquendi, & qñ intelligi debeant nu. v. fo. 140
Statutum debet reſtringi ad cauſam legis, nu. viii. Et hoc an ſemper ſit verum nu. ix. fo. eo.
Statuta ꝙ non porrigant effectus ſuos extra territoriū an intelligatur tam in odioſis, quàm fauorabilibus nume. liiii. fol. 142
Statutum intelligitur voluiſſe derrogare iuri communi tam ciuili, quàm prætorio, ex quo ſtatuentes diſpoſuerunt filiam dotatam excludi nu. 74. fo. 143
Statutum generaliter loquens, generaliter intelligendū eſt, numero. 135. fol. 146
Statutū ita debet intelligi ne quis indebitè iure ſuo priuetur, vel iniquè lucretur, nu. cxlix. fol. 147
Statutum iſtud an debeat tantûm intelligi de maſculis deſcendentibus, prout in materia feudi, numero. clii. fol. 147
Statutum in dubio intelligi debet ſecundum ius commune, nume. xxiiii. fo. 150
Statuta non recipiunt interpretationem extenſiuam, numero. 19. fo. 153
Statutum ꝙ extantibus maſculis fœmina non ſuccedat, an intelligatur quando maſculi ſunt in pari cōiunctione perſonę defunctæ, ſecus ſi fœmina ſit in potiore gradu, ꝗ maſculi nu. 130. fo. 154
Statutum an trahatur ad præterita, an ad futura tantùm,

tûm numero.clxiij. fol.156

Statutum vt valeat debet fieri à perſonis habilibus, & poteſtatem habentibus, numero quadrageſimoprimo. fo.5.

Statuta excludentia fœminas à ſucceſſionibus propter maſculos. an valeant nu.i. fo.2.

Statutum non poteſt in totum tollere legitimam: & priuare filiam iure alimentorum, nu.v. fo.eo.

Statutum aliquid filię præſequans, licet, id ſit minus legitima, valet, nu.viij. fo.3.

Statutum differens petitionem legitimæ vſq; in tempus nuptiarum valet, nu.ix. fo.eo.

Statutum priuans filiam à ſucceſſione quiſquam rigoroſum valet, nu.x. fo.eo.

Statuta propter maſculos fœminas excludentia etiã à legitima ex conſuetudine Italię valent, numero duodecimo. fo.eo.

Statutum in totum excludens ſecundo genitos, dũmodo alimenta non tollat præferendo primogenitum, valet, numero.xiij. fo.eo.

Statutum quòd vir lucretur dotem excluſis liberis prioris matrimonij, valet, nu.xv. fo.eo.

Statutum phibens mulierem ad ſecunda uota tranſeuntem ſuccedere filio, an valeat, numero vigeſimooctauo. fo.4.

Statutũ etiam Imperatoris vel legis ciuilis, quo indirectè coercetur libera contrahendi matrimonij facultas, non valet, nu.xxix. fo.4.

Statutũ priuans mulierem relicto ſibi per maritum facto, vel filij ſucceſſione propter tranſitum ad ſecunda vota non valet, nu.xxxi. fo.4.

Statutum excluſiuum fœminarum tam ab inteſtato quàm ex teſtamento, an valeat, numero trigeſimo tertio. folio.eo.

Statutum non dicitur cõtra bonos mores, vbi in rebus aliquibus remanet libera teſtamenti factio, numero.xxxiij. fo.eo.

Statutum, quòd non liceat aſcendentibus relinquere extraneis plus tertia parte bonorum ſuorum, an valeat, nu.xxxvii. fo.5.

Statutum diſponens mulierem habentem filios non poſſe diſponere de bonis ſuis vltra decem pro centenario an valeat, nu.xxxviij. fo.5.

Statutum idem cõtinẽs quòd ius commune, an aliquid vtilitatis afferat, nu.vij. fo.10.

Statutũ excludens à ſucceſſione patris non habet locum in ſucceſſione matris, numero ſeptuageſimo primo. fo.13

Statutum excludens à ſucceſſione fratris non habet locum in ſucceſſione ſororis, numero ſeptuageſimoſecundo. fo.eo.

Statutum diſponens patrem debere aſſignare legitimam filijs in eius vita, non trahitur ad matrem, numero.lxxv. fo.eo.

Statutum excludens fœminam à ſucceſſione fratris an ſibi locum vendicet in ſucceſſione ſororis, numero.lxxviij. fo.eo.

Statutum in caſu vero, an trahatur ad caſum fictũ, numero.xcv. fo.15.

Statutum in vno correlatiuorum, an cenſeatur diſponere in alio, nu.xcvi. fo.eo.

Statutum in vno ęquiparatorum an ex paritate, vel maioritate rationis trahatur ad aliud nu.centeſimoprimo. fo.eo.

Statutum corrigens ius commune in ſucceſſione, an etiam corrigat in tutela, numero centeſimodecimoſexto. fo.eo.

Statutũ licet non poſſit afficere perſonam propter rem, quæ eſt in territorio ſtatuentium, poteſt tamen rem ipſam afficere, nu.vi. fo.20.

Statutum loquens impersonaliter in delictis comprehendit omnes perſonas, & mandatorem, non tantùm facientem, numero.vij. fo.20.

Statutum factum in commodum populi ſtatuentiũ valet: & porrigit effectum ſuum cõtra extraneos numero.xi. fo.eo.

Statutum poteſt non ſubditum excludere ab acquiſitione bonorum in ſuo territorio ſitorum, numero.xij. fo.eo.

Statutum de dote lucranda non habet locum in pręiudicium filiorum alterius matrimonij, qui non ſubſint ſtatuto, nu.xiiij. fo.21.

Statuta per laicos condita an ligent perſonas eccleſiaſticas, nu.xxxij. fo.22.

Statutum, q̃ filiæ monaſterium ingreſſę, pater non poſſit relinquere, niſi certum quid, non valet, numero.xxxiij. fo.eo.

Statutum diſponens, q̃ moniales non ſuccedant extantibus maſculis, an indiſtinctè valeat, nume.trigeſimoquinto. fo.23.

Statutum laicorum non poteſt ſubijcere iam quęſita eccleſię collectis, ſecus in quærendis, nu.trigeſimooctauo. fo.eo.

Statuta an ligent ſtatuentes, numero ſexageſimo octauo. fo.26.

Statutũ quod viget in ciuitate, pariter debet vigere in villa & caſtris eius, nu.lxx. fo.eo.

Statutum in matre porrigitur ad auiã, quando non poteſt reddi ratio diuerſitatis inter matrem et auiã. numero.clxxiij. fo.33.

Statutum generaliter loquens de dotata ab vna perſona locum ſibi non vendicat vbi nõ ab illa: ſed ab alia eſt dos data, numero centeſimoſeptuageſimoſexto. fo.eo.

Statutum priuans dotatam tali hæreditate an locũ habeat quando talia bona in dotem dantur, numero.cclxxvij. fo.40.

Statutum vnum ſimpliciter excludit matrem à ſucceſſione filij propter fratrem, & de ſorore nihil dicit: ſed aliud ſtatutum excludit ſororem à ſucceſſione fratris non ſuperexiſtentibus aſcendentibus: an concurrentibus matre & ſorore cũ fratre ſit locus ſtatuto, nu.xiij. fo.47.

Stante vno ſtatuto quòd in ſucceſſione decedentis ab inteſtato ſine deſcendentibus filiæ dotatæ veniant ad dimidiam: & alij proximi ad aliam dimidiam: Alio verò ſtatuto ſtante quòd decedenti ab inteſtato mater ſuccedat in legitima & proximiores ex latere patris in reſiduum. Si extent mater filiæ defunctæ & filius ſororis ipſius defunctę & agnatus vno gradus magis diſtans: an erit locus primo, an ſecundo ſtatuto, numero.xxxvij. fo.49.

Statuta laicorũ in actionibus realibus clericos ligãt numero.vi. fol.51.

Statutum ſiue in rem ſiue in perſonam loquatur, non trahitur ad bona ſita extra territorium ſtatuentium, nu.cxxij. fo.61.

Statutum ciuitatis dominantis vbi quis bona habet diſponit de modo ſuccedendi, & ſtatũ.aliud

in loco ciuitati ſubdito, vbi iſdem alia bona habet, aliter diſponit. Quod horum ſtatutorum obſeruabitur, numero centeſimotrigeſimoſecundo. fol.62

Statutum puniens comburentem domum locum habet in comburente domunculam, numero centeſimonono. fol.73

Statutum poteſt facere vt quis ſit hæres alicuius dum vixerit: & poſt mortem eſſe deſinat, aliusq́ directò ſuccedat, nu. ſexageſimooctauo. folio.81.

Statutum excludens filiam ab inteſtato dat patri facultatem illam prætereundi ex teſtamento, numero octuageſimoquinto. fol.82

Statutum habilitans naturales ad ſuccedendum an valeat, numero quadrageſimoquinto. fol.97

Statutum fœminarum excluſiuum an locum habeat quando ſupereſt perſona, quæ vincit excludentem vel concurrit & non eſt excluſa, numero nonageſimooctauo. fol.100

Statutum quòd extantibus maſculis filiæ non ſuccedant an locum habeat tam in bonis paternis, quā maternis, numero centeſimoquadrageſimoquarto. fol.169

Statutum dotatam excludens ſtantibus ſororibus & neptibus, non exigit quòd adſint ſorores & neptes ſimul non dotatæ: ſed alteram adeſſe ſufficit, numero centeſimooctuageſimoprimo. fo.104

Statutum fœminam excludens duo facit, & quæ, numero.iij. fo.123

Statutum corrigens in ſucceſſione, cenſetur corrigere in tutela, nume.xiiij. fol.eod.

Statuta dicuntur ius commune illius loci, numero decimooctauo. fo.eo.

Statutum fœminarum excluſiuum, an valeat, numero primo. fo.124

Statutum fœminarum excluſiuum, an dicatur ius ciuile, an verò prætorium, & quando, numero decimoquinto. fo.125

Statutum hoc an dicatur odioſum, an fauorabile, numero decimoſexto. folio eodem, & numero centeſimotrigeſimoſeptimo. folio.155. & numero quinto. fol.162

Statutum mentionem non faciens de maſculis, an eorum fauore dicatur factum, numero vigeſimoſexto. fo.eod.

Statutum fœminas excludēs propter maſculos quomodo cognoſcatur odioſum, & quomodo fauorabile, nume.xxviij. fol.eo.

Statutum odium & fauorem continens, an dicatur fauorabile, nu.xxix. fo.eo.

Statutum in loco non dicitur diſpenſatio, ſed ius commune, numero trigeſimoprimo. fo.eodem. & numero.xxxij. fol.150

Statutum dotem requirens datam, non verificatur in promiſſa: & multo minus in aſsignata teſtamēto, numero.xi. fol.127

Statutum moniales à ſucceſſione excludens, an & quando valeat, numero quinquageſimo octauo. fol.129

Statutum maximè in materia odioſa loquens in actore, locum non habet in reo, numero octuageſimonono. fo.131

Statutum loquens in plurali an verificetur in ſingulari: & econtra, numero vigeſimoſeptimo vigeſimooctauo, & nume.xxix. fo.134

Statutum diſponens quòd mulier dotata, & maritata extra territorium excludatur à ſucceſſione patris, non habet locum quando filia poſtquam ſucceſsit extra territorium nupſit, numero decimonono. fol.140

Statuta habent vim diffinitiuæ ſententiæ, nume.quadrageſimo. fo.141

Statutum diſponens bannitum non audiri, vim eā habet in foro epiſcopi, numero quadrageſimoprimo. fol.eod.

Statutum an poſsit dare poteſtatem tertio dotandi filiam, ita q̀ excludatur à ſucceſsione, numero ſexageſimoſeptimo. fo.143

Statutum poteſt facere quòd qui ſemel fuit hæres deſinat eſſe, & quòd alius hæreditatem habeat ex teſtamento certo tempore: & poſtea ſucceſsio redeat ad cauſam inteſtati, numero nonageſimooctauo, & numero.cvij. fol.144

Statutum facere poteſt quòd filius dum viuat, ſit hæres patri ex teſtamento, & poſtea deſinat eſſe hæres, & extinguatur cauſa teſtati, & filia ſuccedat patri in portione ſibi debita ab inteſtato, numero centeſimoſexto. fo.eo.

Statutum correctorium, & exorbitans ſufficit, quòd aliquid operetur, nume. centeſimoquinquageſimo. fo.147

Statutum poteſt facere, vt qui fuit hæres ad tempus poſt tempus deſinat eſſe hæres & alius ſit hæres in totum vel in parte nu.x. fo.150

Statutum odioſum reſtringendum eſt, vt res facilius ad ſuam naturam redeat, & ad ius commune, numero.xiij. fol.eo.

Statutum poteſt diſponere circa excluſionem fœminarum non habito aliquo reſpectu: neq; propter hoc dicitur odioſum, numero trigeſimoquarto. fol.eod.

Statutum excludens nepotes ex filia videtur factum fauore agnationis, ſed ſi nepotem ex filio admittat videtur factum in odium ſexus, numero trigeſimoquinto. fo.152

Statutum diſponens, quòd fœmina dotata non ſuccedat patri extantibus maſculis, an valeat nume. quadrageſimoquarto. fo.eod.

Statutum valet, etiam ſi filiæ nihil habentes omnia deneget, numero.li. fo.eo.

Statutum quòd filia monaſterium ingrediens patri non ſuccedat, an valeat, numero ſexageſimo. fo.112

Statutum contra libertatem eccleſiæ non valet, numero.lxij. fol.eo.

Statutum fœminarum excluſiuum videtur naturam accuſare, quare maſculos non genuerit, numero.cxxxix. fol.155

Statutum ſi excludat propter ſexum, dicitur odioſum, ſed ſi fauore agnatorum, dicitur fauorabile & quomodo hoc cognoſcatur, nume. centeſimoquadrageſimoſeptimo. fol.eod.

Statutum dotatam excludens an requirat debentem dotare interpellatum fuiſſe, an verò ſufficiat quandocunq; dotem offerre, numero centeſimoſexageſimotertio. fo.156

Statutorum quod attendi debeat, an illud ſub quo pater habet domicilium: an verò vbi ſita ſunt bona, numero.ccxvij. fol.158

Statutum debet reſtringi quòd filia dotata non ſuccedat

cedat contra voluntatem patris, vel defuncti expreſſam, vel tacitam, numero ducenteſimovigeſimooctauo. fol.159

Statutum in ſuo municiplo poteſt vnum excludere, & alium hæredem facere etiam directò, numero decimo. fol.162

Statuta quæ corrigunt ius commune vel aliter diſponunt circa ſucceſsionem maſculorum, & fœminarum excluſionem ſeruanda ſunt, numero vndecimo. fo.162

Statuta diſponentia, quòd extantibus maſculis nou ſuccedant fœminæ, dotentur attamen, doteq́ſ ſint contentæ, vt plurimum attendunt rationem mediæ iuris prudentiæ, uumero vigeſimo primo. fol.165

Statutum quòd ſtante maſculo filio fœmina nou ſuccedat, an conditionale ſit, numero vigeſimoſeptimo. fol.eod.

Statutum quod dicit extante maſculo, vel ſi moriens maſculum reliquerit, vt verificetur ſufficit quòd tempore mortis reperiatur relictus filius verè vel fictè: quanquam poſt moriatur, numero ſeptuageſimoquinto. fo.165

Statutum redditur turpe, quod impedit vitam contemplatiuam ob priuationem hæreditatis, quam inducit propter ingreſſum religionis, & an tale ſtatutum valeat, numero nonageſimoquinto & nonageſimonono. fo.167

Statutum fœminarum excluſiuum, an extendatur de perſona expreſſa ad uon expreſſam, uu. centeſimotrigeſimoquarto. fol.168

Statutum excludens dotatam à ſucceſsione patris, matris, fratris, vel patrui vt verificetur in ſucceſſione omnium ſufficit, quòd ab vno horum dotata ſit filia, numero centeſimoquadrageſimoſexto. fol.169. Atq; etiam habebit locum in hæreditate aſcendentium per lineam maternam, numero centeſimoquadrageſimonono. fo.eod.

Statutum excludens ab hæreditate aſceudentium, comprehendit non ſolùm patrem: ſed etiam matrem, numero centeſimoquadrageſimoſeptimo. folio.eodem.

Statutis duobus ſtantibus, quorum vnum dicit quòd agnatus defuncti vſque ad tertium gradum ſuccedat in duabus partibus, mater & ſoror in tertia parte: Alterum verò quòd ſi ſit agnatus primi, vel ſecundi gradus agnatus ſuccedat in dimidia, An primum videatur per poſterius correctum, numero centeſimoſeptuageſimoſecundo. folio.171

Statutum quod excludit matrem & ſororem propter agnatum tertij gradus, non extenditur ad filiam, numero centeſimoſeptuageſimoquarto folio.eodem.

Statutum quòd frater & filius fratris excludant filiã, non extenditur ad agnatum vlterioris gradus ibidem.

Stirpis facta mentione à teſtatore, de quibus intelligatur, nu. ducenteſimodecimoquinto fol.173

Subditus extra territorium, an ſtatuto ligetur, nume. vigeſimoprimo. fo.11

Subditus qui non erat tempore delatæ hæreditatis, ſed ante aditam ſe ſubiecit loco ſtatuti & oneribus, an excludetur per ſtatutum prohibens bona in non ſubditum alienari, numero vigeſimooctauo. fol.48

Subditus qui non eſt, non ligatur ſtatuto, numero decimo. fol.51

Subrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur: quando ad idemmet ſubrogatur, nu. decimonono. fo.86

Subſtitutus excluditur, vbi adeſt perſona prædilecta numero. xxiij. fol.10

Subſtitutio, quam pater fecit filio ſi ſine liberis deceſſerit, deficit: ſi filius deceſsit relicto filio, qui etiam paulo momento ſuperuixit, numero ducenteſimononageſimoprimo. fol.41

Subſtituta filio, pupillo, licet per ſtatutum excluſa, tranſmittit hæreditatem pupilli non aditam ad hęredes eius, nu. xxij. fol.76

Subſtitutorum loco in materia ſubſtituibili habentur fœminæ propter maſculos per ſtatutum excluſæ, numero. xxiiij. fo.eo.

Subſtitutæ au intelligantur etiam filiæ, & quid in inſtitutis, ſi ſtante ſtatuto quòd fœminæ ab inteſtato non ſuccedant cum maſculis, pater inſtituat filias in re modica, & filios inſtituat vniuerſaliter, inuicemq́ demum ſubſtituat, numero nonageſimo. fol.83

Subſtituere directò an poſsit pater filiabus poſt pupillarem ætatem, ſtante ſtatuto quòd fœminæ teneantur ſtare ordinationi patris, numero nonageſimoquinto. fol.eod.

Subſtitui non poteſt filiæ in parte ſibi per ſtatutum præſeruata, nec per fideicommiſ. nec purè, nec conditionaliter, nec iu diem, nec in vita filiæ, nec poſt eius mortem, nu. lx. fol.88

Subſtitutionem fideicommiſ. an poſſet pater facere in dote, & quando, numero ſexageſimoprimo. folio.eodem.

Subſtitutio facta filio ſi deceſſerit ſine filijs legitimis, & naturalibus euaneſcit propter legitimatum, uumero ſexageſimo ſexto. fo.98

Subſtitutus pupillaris an præferatur proximiori ſtatuto dicente, quòd inteſtato vel inteſtabili ſuccedat proximior agnatus de iure vel ex forma ſtatutorum ſuccedens, numero centeſimodecimotertio. fo.108

Subſtitutionis pupillaris ius annexum cum iure accreſcendi tranſmittitur ad ſuos hæredes, licet aliàs ſecus, nume. lxxxvi. fol.118

Subſtitutio au valeat, ſi pater leget centum filiæ pro dote, & in illis eidem ſubſtituat, numero centeſimoprimo. fo.132

Et quid ſi ſubſtituat, ſi illa ſine liberis deceſſerit ibidem.

Subſtituere filias ſibi inuicem per fideicommiſſum pater poteſt nume. ciij. fol.eod.

Subſtitutio fideicommiſ. mutuo facta neutrum dicitur grauare ibidem.

Subſtituere an poſsit pater in dote, quam ſimpliciter dedit filiæ, nu. xxxvij. fol.164

Subſtitutam eſſe præſupponimus perſonam ſub conditione illa, ſi quis ſine liberis deceſſerit, quæ præferatur per ſtatutum fœminæ, numero trigeſimotertio. fo.18

Subſtitutus an excludatur, ſi hæres moriatur relicto legitimato filio, nu. viij. fol.134

Succedendi ius an ſit de iure gentium, an de iure ciuili, numero. ij. fo.2

Succedendi teſtandiq́ facultas, inuentione eſt de iure gentium: ſolennitate verò, & forma de iure ciuili, numero. iiij. fo.eo.

Succeſsio his non patet, qui non ſunt de territorio,

numero.xxxvi. fo.4
Succeſsionem eius non comprehendit ſtatutum, cuius perſonam comprehendere non potuit, numero quadrageſimoquinto. fo.12
In ſucceſsione ab inteſtato attenduntur ſtatuta loci vbi ſitæ ſunt res, nume.ix. fol.20
Succedens obligat ſe ad onera ſub numero vigeſimo octauo. fol.22
Succeſsiones iam delatæ ſeu acquiſitæ, an veniant ſub ſtatuto excludente à ſucceſsione maritatas extra territorium, numero ducenteſimononageſimoquinto. fo.42
Succedere prohibitus ex teſtamento præterquam in certa parte, quid habebit ab inteſtato, numero decimoquarto. fol.51
Succedere prohibita ex teſtamento, an etiam ab inteſtato prohibita ſit, nu.xiij. fo.eo.
Succeſsio, verbum hoc in ſtatuto poſitum intelligitur de ſucceſsione ab inteſtato, numero trigeſimoprimo. fo.52.
Et quid ſi dicatur in ſtatuto quòd mulier non poſſit ſuccedere nullo modo vel ingenio, numero trigeſimo. fo.eo.
Succeſsio filij patri proueniens debet præſeruari filijs primi matrimonij, quando pater tranſit ad ſecunda vota: ſicut præſeruatur ſucceſsio filij proueniens matri: quando ipſa tranſit ad ſecunda vota, numero.lviij. fol.56
Succeſsiones iam quæſitæ vel delatæ tempore conditi ſtatuti, an comprehendantur ſub ſtatu. fœminas à ſucceſsione excludente, numero ſeptuageſimoquarto. fo.57
Succeſsio ſororis in ſtatuto excluſiuo non venit ſub ſucceſsione fratris, numero octuageſimoquinto. fol.58
Succeſsio matris non venit ſub ſucceſsione patris, numero.lxxxvij. fo.eo.
Succeſsio fratris vel ſororis non intelligitur ſub ſucceſsione patris, nu.lxxxvi. fo.eod.
Succeſsio fratris non venit ſub ſucceſsione matris, numero.lxxxviij. fol.eod.
Succeſsio fœminæ an intelligatur ſub ſucceſsione maſculi, numero.xci. fol.eod.
Succeſsio aui an intelligatur ſub ſucceſsione patris, numero.xcij. fo.eod.
Succeſsione ſublata ab inteſtato, legitima videtur ſublata, nume.xiij. fol.66
Succeſsio, in ſtatutis excluſiuis intelligitur de iuris ſucceſsione, nume.xxiij. fol.67
Succedere an poſsit fœmina ſtatuto dicente quòd maſculis mortuis fœmina poſsit redire ad domũ patris, & ibi percipere alimenta: an verò ei ſolùm prouiſum ſit de alimentis, numero ſeptuageſimoſexto. fo.81
Succedit mulier caſu quo maſculus non ſuccedit vel quia nolit, vel quia nequit: illo verò ſuccedente excluditur perpetuò, ſtatuto dicente quòd fœmina non ſuccedat ab inteſtato donec ſit maſculus, qui ſuccedere poſsit & velit, numero ſeptuageſimoſeptimo. fo.eo.
Succeſſorium edictum locum non habet in iure dicendi nullum, numero.cv. fo.90
Succeſsiones per leges nouas delatæ non tolluntur per minimam capitis diminutionem, numero octauo. fo.95
Succedere quis impeditur multis modis, nu.nctuageſimonono. fo.99
Succedere qui non poſſunt vt fratres minores, vel ij qui hæreditati renunciauerunt, vel aliter inſucceſsibiles generaliter fœminas non excludunt, numero.xci. fo.eo.
Succedere fœmina non impeditur per maſculum paris gradus, qui inſucceſsibilis eſt, numero centeſimoſecundo. fol.100
Succedet ne filius fratris ſimul cum patruo excludente filiam dotatam per ſtatutum propter fratrem defuncti excluſam, numero ducenteſimodecimotertio. fol.105
Succeſsio iam quæſita non venit in ſtatuto excludente à ſucceſsione, numero.ccc. fo.110
Succeſsionem delatam per decretum Marchionis ducis, vel præſidis: & aliorum magiſtratuum ſuperiorem habentium agnoſci neceſſe eſt coràm iudice, & hoc infra annum, vel centum dies, nu. duodecimo. fo.113
Succeſsione poteſt ſtatutum filiam priuare, numero ſecundo. fo.123
Succedere qui non poteſt ab inteſtato, non poteſt venire ex cauſa teſtati contra voluntatem teſtatoris numero.ix. fo.eo.
Succedendi ius quod ſibi filia tempore quo dotatur reſeruauit an illi proderit, numero quinquageſimo. fol.129
Succedere an poterit filia cui pater dotem promiſit, ſed ſoluere noluit, ſicq; deceſsit: quanquam hæres velit eam ſoluere ſtante ſtatuto &c. numero ſexageſimoſecundo. fol.eo.
Succedere qualiter debeant filius & nepos ex altero filio præmortuo, ſtatuto dicente quòd filia dotata non ſuccedat ſuperſtite filio & nepote, numero octuageſimoprimo. fol.137
Succeſsio immediatè reſpicit ius quod habuit defunctus, nu.xxxiij. fol.148
Succeſsio aui ad nepotem non prouiſione hominis, ſed legis transfertur, numero nonageſimoſecundo. fol.153
Succedere nequit patri dotata à patre de bonis patris matri tamen ſuccedet, numero centeſimononageſimoprimo. fo.157
Succeſsione matris an priuetur filia ſi pater dotando illam dixerit doto filiam meam in cẽtum cum hoc, quod nihil petere poſsit de hæreditate materna, nume.cxciiij. fo.eo.
In ſucceſsionibus qui prior eſt in gradu, potior eſt, numero.cxciiij. fol.172
Suitatis iura an retineat filia per ſtatutum à ſucceſsione patris excluſa, nume.xij. fol.75
Suitas an tollatur per renunciationem, numero decimotertio. fo.eo.
Sua patri an ſit filia à ſtatuto excluſa, numero decimoquinto. fo.eo.
Suus & neceſſarius non poteſt dici, quem alter præcedit in ſucceſsione vel potentia, cùm in eo ceſſet continuatio dominij, nu.xvi. fo.eod.
Limitatur hoc, nu.xvij. fol.eod.
Suitatis iura an ſuſpendant, an verò penitus eneruẽt ſtatuta fœminarum excluſiua, donec ſuperſint maſculi, nume.xciij. fol.90
Suis hæredibus vocatis per ſtatutũ ad ſucceſsionem filiæ dotatæ, intelligitur de filijs nõ de alijs agnatis vel cognatis, minusq; de extraneis, numero tringẽteſimoſeptimo. fol.118
Suitatis iura nõ dicuntur amittere filiæ in aliquo agnitæ, numero.xxxviij. fo.815

Suitatis

Suitatis iure tota hæreditas defertur maſculis, excluſis fœminis per ſtatutum, numero octuageſimoquarto. fol.118

Suitas & dominij continuatio ſublata eſt in filia per ſtatutum illam excludens, numero centeſimotrigeſimoprimo. fo.146

Suus deſinit eſſe filius exhęredatus filiaq; authoritate ſtatuti priuata ſucceſsione ſua non eſt, numero ſexageſimoſecundo. fo.165

Suitatis beneficium non eſt ordinatum fratri ad excluſionem ſororis, vel vt eius partem transmittat, numero.ccxxi. fol.173

Suum quem pro parte videri, & pro parte nõ abſurdum eſt, numero.ccxiij. fol.174

Suitatis vigore ſicut filius transmittit: ita etiam ſubſtitutus fratri pupillariter, nume.ducenteſimoquadrageſimotertio. fo.eo.

Superfluitas potius tolleranda eſt, quàm quòd inducatur abſurditas, nu.xiij. fol.10

De litera T,

TAcitus conſenſus populi videtur ineſſe in ſtatuto, numero trigeſimonono. fo.141

Temperatur ſtatutum ne ſurgat ex eo enormis læſio: vel euidens iniquitas nume.xi. fol.10

Item temperatur ne ſurgat ex eo abſurditas, nume. duodecimo. fol.eod.

Temporis pulchra diuiſio, nu.i. fo.162

Tempus quod conſideretur, vt quis inteſtatus dicatur deceſsiſſe facto teſtamento, ſed poſtea reſciſſo, an tempus mortis, an verò tempus reſciſsionis teſtamenti, nume.xxxix. fo.58

Tempus quod inſpicitur, quo debeat eſſe dotata fœmina, ſi ſtatu. etiam dotatam ex teſtamento excludat, nume.cclxix. fo.30

Tempus quod attendamus ſtatuto dotatam excludẽte, ſi contingat aliquam fuiſſe dotatam tempore ſtatuti, quod poſtea reformatũ fuit: an attendemus tẽpus prioris ſtatuti, an verò tempus reformationis, numero.cclxxviij. fol.40

Tempus modicum, quod dicatur, numero centeſimodecimoquinto. fol.73

Tempus quo ſucceſsio defertur inſpicitur vbicunq; agitur de prælatione alicuius alteri facienda, nume. ſexageſimoquinto. fol.80

Tempus dotis petendæ quod erit, an tempus præparationis matrimonij, an nuptiarum, an verò nubilis ætatis, nume.lxij. fo.88

Tempus capacitatis quod inſpicitur, vt excommunicatus hæreticus & aliæ perſonæ inhabiles ſi aliquo tempore habiles reperiantur, ad ſucceſsionem admittantur, nu.xcij. fo.99

Tempora quæ conſiderantur, vt filia agens ad hęreditatem maternam admittatur, nu.lxxxij. fol.131

Tempus mortis patris tantũ inſpicitur in hærede ſuo: quando agitur de hæreditate patris ab inteſtato, numero.xc. fol.eo.

Tempus ſtudentibus, quo nullum aptius nocturnum eſt, numero.ij. fol.162

Teſtandi facultas eſt inuentione de iuregentium, ſolennitate verò & forma de iure ciuili, nu.iiij. fol.2

Teſtator præſumitur ſe conformaſſe voluntati ſtatuti numero.xxxv. fol.18

Teſtator loquens de filijs intelligitur tam de naturalibus tantùm, quàm de naturalibus & legitimis, ſtãte ſtatuto, q naturales & legitimi æqualiter admittantur, nu.xlviij. fol.12

Teſtator poſſet diſponere quòd non liceat hęredibus locare vel alienare ſine vxoris licentia, ſtante etiam ſtatuto quòd non liceat vxori relinquere vltra centum numero trigeſimoprimo. fol.49

Teſtator nõ impeditur quin poſsit in alios diſponere per ſtatutum quod excludit filiam extantibus maſculis ſalua diſpoſitione teſtatoris, numero decimooctauo. fol.54

Teſtator prouidendo aliter q̃ ſtatutum diſponat, facit vt à prouiſione ſtatuti intelligatur receſſum, numero.xxxix. fo.78

Teſtator licet fauore maſculi filiam excludat facere tamen non poteſt, quòd pendentibus viribus teſtamẽti, hæreditas contra regulas iuris communis adeat nume.lxxxiiij. fol.82

Teſtator non poteſt diſponere, q dos non petatur ante tempus nuptiarum: ſed poſt annum poteſt ſtatuto excludente filiam dotatam, nec diſponere quo tempore dos peti poſsit, nu.44. fo.87

Teſtator ſi reliquerit dotem ſub conditione vel in tempus nuptiarum: an rejciatur dies vel conditio ſtatuto non prohibente dotem ſtatim peti, nume.quadrageſimoſexto. fol.87

Teſtator ſi filias fœminas inſtituerit in certis rebus maſculo vniuerſaliter inſtituto, cui ſubſtituat ſi ſine liberis moriatur, an ipſo mortuo deficiat cõditio, numero.xxviij. fo.125

Teſtator ſemper præſumitur voluiſſe diſponere ſecundum diſpoſitionem ſtatuti ſuæ patriæ, qualiacunq; ſint verba ſtatuti nume.lvi. fo.148

Teſtator poteſt filiam dotatam præterire & nihil relinquere ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, numero.ccxiij. fo.155

Teſtamentum factum minus ſolenniter à pagano poſtea facto milite, ex eo ſolo non ſuſtinetur, quòd poſtea factus ſit miles, numero quinquageſimoprimo. fo.34

Teſtamentum Imperfectum factum inter liberos compræhenditur ſub ſtatuto loquente ab inteſtato, numero.xvij. fo.51

Teſtamentum nullũ an veniat ſub ſtatuto loquente ab inteſtato, numero.xxxiij. fol.52

Teſtamentum validum, quod poſtea rumpitur agnatiõe poſthumi, an veniat ſub ſtatuto excludẽte à ſucceſsione decedentis ab inteſtato, numero trigeſimooctauo. fol.55

Teſtatus pro parte & pro parte inteſtatus, rõne diuerſorum patrimoniorum quis decedere poteſt, numero centeſimouigeſimoquinto. fol.68

Teſtamentum querelare non poterit qui ab inteſtato ſuccedere non poſſet, nu.xviij. fo.66

Teſtamentum valet in quo ſunt inſtitutæ filiæ à ſtatuto excluſæ in quibuſdam rebus, licet factum ſit coram duobus teſtibus, filijs maſculis vniuerſaliter inſtitutis, nu.xx. fo.eo.

Teſtamentum valet in quo filiæ relinquitur aliquid etiam ſi minus ſolenne ſit inter tamen liberos conditum: & relictum tenet, numero vigeſimoſexto. folio.76

Teſtamentum etiam de iure prætorio impugnare non poteſt is, cui nulla ſit iniuria, numero trigeſimoprimo. fol.77

Teſtamenti validitas, vel inualiditas non poteſt eſſe in

pendenti, ſed ſtatim teſtamentum eſt nullum vel validum, nume.xxxv. fo.eod.

Teſtatus pro parte & prò parte inteſtatus ex legis poteſtate quis decedere poteſt, nu.lx. fol.80

Teſtamẽtum inexpugnabiliter confirmatur: niſi nullitas adſit tempore mortis, numero ſexageſimo ſeptimo. folio.81

Teſtamentum rumpit preterita quæ erat temporaliter excluſa aduenlente caſu quo admittitur, numero ſeptuageſimonono. fol.82

Teſtamentum valet viuente maſculo quo mortuo rumpitur ſtatuto diſponente quòd filia nupta ſi ſit præterita non poſsit rumpere teſtamentum, quouſq; ſuperuixerit maſculus, numero.lxxx. fo.eo.

Teſtamentum ſi filia impugnauerit ex retrò, ideſt ex tempore mortis patris: aut ex tunc, ideſt ex tempore quo ſuccedit, diuerſi effectus oriuntur. Et an, quando, & quomodo hoc poſsit, numero octuageſimoprimo. fol.eod.

Teſtandi facuitas reſtringi non debet, ſed eſſe libera, numero.xxi. fol.123

Teſtamentum nullum an poterit dicere filia à patre exhæredata vel præterita in teſtamento ſi antequam teſtamentum impugnet dotetur, numero centeſimo. fo.128

Teſtamentum an valeat, in quo pater autoritate ſtatuti fretus filium inſtituit filiam verò præterijt, numero.xlvij. fol.141

Teſtamentum capit robur poſt mortem teſtantis & ab adita hæreditate, nu.ii. fo.142

Teſtari debent homines ſecundum iuris communis regulas & diſponere: licet teſtandi liberam habeant facuitatem, numę.lii. fol.eo.

Teſtati cauſa regulatur à teſtamento & non à loco aditionis hæreditatis, numero quinquageſimoſeptimo. folio.eod.

Teſtamentum patris an valeat in quo filia præterita eſt, ſtatuto dotatam excludente, numero ſexageſimooctauo. fo.143

Taſtamentum etſi nullum dicere non poſsit in quo præterita eſt filia, aliàs per ſtatutum excluſa: an ſaltem audietur de iure præterita veniens per bonorum poſſeſsio. contra tabul. numero ſexageſimonono. fol.eo.

Et cautela per quam filia excluſa à ſtatuto & præterita à patre venire poſsit per contra tabul. numero ſeptuageſimo. fo.eo.

Teſtamentum omni iure nullum an ſemper ſit ipſo iure nullum, nu.lxxiij. fo.143

Teſtamentum an ſit nullum, vel ſaltem poſsit contra tabulari in quo maſculus ſit excluſus: & alius extraneus inſtitutus & filia præterita, numero ſeptuageſimoquinto. fol.eod.

Teſtamentum ſecundum in quo præteritus eſt filius an valeat: & cuius commodum attenditur an filij præteriti vt valeat teſtamentum: an alterius in primo teſtamento inſtituti, numero ſeptuageſimoſexto. fol.eod.

Et quid ſi filius in primo teſtamento fuit exhæredatus, & in ſecundo præteritus an valeat, numero ſeptuageſimoſeptimo. fo.eod.

Teſtamentum eſt ſtatim nullum in quo filius in poteſtate præteritus eſt, & alijs non præteritis aperta eſt via inteſtati, numero.lxxx. & ſub numero octuageſimoprimo. fo.143

Teſtamentum ſtatim à principio vel eſt nullum, vel aliquid, nu.lxxxi. fo.eod.

Teſtamentum nũquid dicere poterit filia nullum vel contratabulare quando fœmina ab inteſtato excluditur extantibus maſculis & pater excluſis illis maſculis extraneum inſtitutt, numero octuageſimoquinto fo.eod.

Teſtamentum nullum an dicere poterit filia ſi pater illa præterita filium inſtituat, qui poſtea ſine liberis moritur: ſtatuto diſponente quòd dotata non ſuccedat quandiu ſuperfuerit maſculus, nume.octuageſimoſeptimo. fol.144

Teſtamentum rumpere non poteſt nepos, quem eius pater excluſit à ruptela teſtamenti aui, in quo erat exhęredatus ipſe nepos: licet poſtea pater ſublatus ſit de medio, nu.lxxxviij. fo.eo.

Teſtatus pro parte temporis, & pro parte inteſtatus an quis decedere poſsit, numero octuageſimonono. fol.eodem.

Teſtamentum fuiſſe retrò nullum iure quodam poſtliminij dicit filia deficiente maſculo, numero nonageſimoquinto. fo.eod.

Teſtamentum nullum non poteſt dicere filius apud hoſtes captus: ſed poſtea reuerſus illud rumpit, numero nonageſimoſexto. fol.eo.

Teſtamentum impugnare nec rumpere poteſt filia excluſa per illa verba, quandiu maſculus ſuperuixerit, licet ſit præterita in teſtamento: & hoc intelligę viuente maſculo, nu.xcvij. fo.eo.

Teſtamentum is demum rumpit, qui ab inteſtato eſt ſucceſſurus ibidem.

Teſtamentum in quo filius maſculus hęres eſt inſtitutus & filia fœmina quæ per ſtatutum ſtantibus maſculis erat excluſa, eſt præterita: an viuente maſculo valeat ita quòd ex illo hæreditas adiri poſsit, numero.cij. fo.eo.

Teſtamentum in quo eſt inſtitutus filius & filia, & per ſtatutũ excluſa præterita vt valeat attenduntur verba ſtatuti, ſi circa teſtamentum diſponant: aut circa perſonam filiæ, nu.centeſimooctauo. fo.145

Teſtamentum patris, & matris in quo extraneus inſtituitur hæres, & præterita filia per ſtatutum excluſa valet, nu.centeſimotrigeſimoprimo. fol.146

Teſtamenti dicendi nullum quòd ius competat filio introductum fuit ratione patriæ poteſtatis, numero quinquageſimoſecundo. fol.151

Teſtamentum patris an rumpere poſsint filiæ in eo præteritæ, ſtatuto diſponente quòd filiæ non veniant ad ſucceſsionem: ſed quòd decenter dotari debeant numero.lvi. fo.eo.

Teſtamentum patris an poterit impugnare, filia in quo ei nihil relictum eſt, niſi quòd ſi vidua remanſerit, poſsit ſtare in domo patris, nume. centeſimouigeſimotertio. fo.154.

Teſtari vt liberè poſsint homines, ex priuilegio conceſſum eſt, nu.ccxij. fo.158

Teſtari quare olim nefas erat ibidem.

Teſtamentum ſuum obſeruare nullus cogitur, at quoties, & quandocunq; vult illud reuocare poteſt, numero.ccxiij. fo.eo.

Teſtamentum nullum dicit is, qui ab inteſtato primũ locum obtinet, nu.ccxxij. fo.eo.

Teſtamentum patris an rumpat filia in eo præterita, quę aliàs erat per ſtatutum ab inteſtato excluſa, numero.xxxviij. fo.164.

Teſtamentum rumpere non poteſt, qui non poteſt ſuccedere, nu.89. fo.eo.

Teſtamẽtum an poſsit rumpere filia dotata quã pater in teſtamento præterijt, matremq;, aut ſororem inſtituit:

tuit: nihil relicto agnatis, quorum contemplatiõe excludebatur filia, nu. xlviij. fo. eo
Et quam vtilitatẽ capiet, quàm ad hoc actionem proponet ibidem.
Teſtamentum nullum quare filia non dicebat ante. l. maximum vitium, nu. lv. fo. 161.
Teſtatus quòd quis decedat pro parte, & pro parte nõ reſpectu temporis inconueniens eſt, numero quinquageſimoſexto. fo. eo.
Teſtamentum dicere nullum nec iure pretorio, nec iure ciuili poterit filia tẽpore mortis patris & adhuc hæreditatis excluſa, numero. 74. fo. eo.
Teſtamentum nullum dicentem oportet habere alterũ ex iuribus: vel deliberandi, vel adeundi, ſeu immiſcendi, numero. 84. fo. 166.
Teſtis digne fidei ſupplet defectum alterius teſtis, cui aliàs non erat adhibenda fides, numero ſeptuageſimonono. fo. 137.
Tollere eius eſt, cuius condere, numero quadrageſimo ſeptimo. fo. 23.
Tranſmittit ne filiafa. quæ ex ſtatuti diſpoſitiõe dotari debuit, ad ſuos hæredes ius agendi ad dotes ſeu illarum exactionem, nu. 79. fo. 89
Tranſmittitur ne relictum dotis factum filiæ cùm nupſerit, ſi ipſa prius, quàm nubat moriatur, numero octuageſimo. fo. eo.
Tranſmittit ad ſuos heredes filia moriens relictũ dotis, vel præſeruatum ſibi per ſtatutum: vbi euidenter, vel iuris interpretatione purũ eſt, nume. octuageſimoprimo. fo. eo.
Tranſmittere nequit filia relictum præſeruatumue cõditionale. Itẽ nec relictum præſeruatumve ſub modo, vel ob cauſam ante impletum modum vel conditionem ſequutam, nu. 82. fo. eo.
Tranſmittit ne pupilla moriens ius prouiſionis tanquam purum: an tanquam cõditionale: Statuto dotatas excludente, & non dotatis ex arbitrio propinquorum prouidente, nu. 83. fo. eod.
Tranſmittit ne ius agendi ad ſupplementum dotis filia minus congruè dotata per ſtatutum excluſa, nume. octuageſimoquarto. fo. eo.
Tranſmittitur ad heredes lucrũ dotis delatum ad maritum ex forma ſtatuti poſt mortem mulieris, etiam ſi non fuerit per maritum agnitum, numero octuageſimoquinto. fo. eo.
Tranſmittunt ne filij dotem matris, quam ſtatutum illis defert poſito, quòd eam non agnouerint, nume. octuageſimoſexto. fo. eo.
Tranſmittitur trebellianica licet accepta non fuerit per defunctum, nu. 87. fo. eo.
Tranſmittunt ad heredes ſuos bona homicide filij occiſi, ſtante ſtatuto quòd bona homicidæ debeant applicari filijs defuncti, numero octuageſimooctauo. fo. 89.
Tranſmittere nequit filia alimenta ſibi per ſtatutum excluſiuum debita, nume. 89. fo. eo.
Tranſmittatur ne & quando præſeruatum à ſtatuto ſiue iure ſucceſſionis debeatur ſiue non, numero nonageſimo. fo. eo.
Tranſmittatur ne hæreditas filio delata ad matrem ex priuilegio matris, matre per ſtatutum excluſa à ſucceſſione filij, nu. 91. fo. eo.
Tranſmittit ne filia ius ſuccedendi poſt mortem fratris, ſtatuto diſponente quòd quouſque vel quandiu vixerit maſculus fœmina non ſuccedat: ſi contingat filiam poſt mortem patris decedere ſuperſtitẽ fratre maſculo, qui demum decedat ſine liberis, numero. 92. fo. eo.
Tranſmittit ius quod ſibi competit perſonæ, quæ non impeditur propter defectum ſui iuris, ſed propter defectum extrinſecũ alterius perſonæ, quæ hæc ius differt & ſuſpendit: ſi interim moriatur, numero nonageſimotertio. fo. 90.
Tranſmitti nequeunt iura quæ competitura ſunt alicui per mortem alterius, ſiue vniuerſalia, ſiue particularia ſint, nu. 95. fo. eo
Tranſmittere hæreditatẽ nequit heres ſi inſtitutus moriatur ante, quàm ſibi deferatur, quæ impeditur deferri per poſthumum naſciturum: ſed vt trãſmittat oportet quòd in omnem euentum ſit ſucceſſurus, numero. xcvi. fo. eo.
Tranſmiſſio nunquam fit quando aliquis impeditur adire ex voluntate legis vel teſtatoris, numero nonageſimoſeptimo fo. eo
Tranſmitti regulariter nequit ius conditionale, nume. nonageſimooctauo, fo. eo.
Tranſmittitur etiam ſi nondum ſit delatũ illud, quod legis prouiſione ſpeciali, vel communi ſic debetur quòd non poſſit offerri per illum à quo debetur, numero. xcix. fo. eo.
Quod qualiter & quando procedat ibidem.
Tranſmittit ne ad heredes ius excludendi maſculus, qui decedit hæreditate delata non tamen adita, numero. cxix. fo. 101
Tranſmiſſio hereditatis non agnitæ, non fit ad perſonas quæ non ſunt ſimiles ipſis maſculis, vbicunque ſtatutum excludit fœminas ꝓpter maſculos, numero ſeptuageſimonono. fo. 117
Tranſmittitur hereditas filio infanti delata ex teſtamento non adita ad ſororem non ad matrem vbi adeſt ſtatutum quòd à paterna ſucceſſiõe frater excludat ſororem: & quòd filijs mater nõ ſuccedat, numero octuageſimo. fo. eo.
Tranſmittendi beneficium ad quoſcunque illis ſolùm conceditur, qui ſunt ſui heredes, numero octuageſimoprimo. fo. 118.
Tranſmiſſio locum non habet quoties portio de iure ſpeciali defertur, nu. 82. fo. eo.
Tranſmittitur ad quoſcunque de iure communi portio delata per ſtatutum filijs in poteſtate, numero octuageſimotertio. fo. e.
Tranſmittitur ad heredes portio à qua excluditur filia per maſculum, etiam non adita vel agnita, numero nonageſimotertio. fo. eo
Hoc idem procedit in hereditate materna ibidem.
Trãſmittit hæreditatem paternam filius, qui moritur apud hoſtes, nu. xciiij. fo. eo.
Tranſmittitur ad heredes mariti lucrum dotis, quod marito defertur vxore præmoriente: etiam ſi non ſit agnitum, nu. xcv. fo. 119.
Tranſmiſſioni locus erit in hæreditate aſcendentium ad deſcendentes, poſito quòd agnitio bonorũ poſſeſſionis neceſſaria eſſet in hæreditate tranſmittenda, numero. xcvi. fo. eo.
Tranſmittendo de filio ad nepotem non conſiderantur merita nepotis: ſed filij tranſmittentis, numero nonageſimoſeptimo. fo. eod.
Tranſmiſſioni an locus erit ſi ſtatutũ excludat fœminas extantibus maſculis adeuntibus vel ſe immiſcentibus quod tamen aliàs vellet ſeruari iua commune, nume. ciij. fo. eod.
Tranſmiſſio an fiat ſub conſimili qualitate & priuilegio: prout erat apud tranſmittentem, numero centeſimoquinto. fo. eo.

Tranſmiſſio habebit ne locum in parte quæ maſculo virtute ſtatuti fœminam excludentis, debet quod ſit ius prętorium, nu. cvi. fo. 119.
Tranſmiſſio non habet locum in bonorum poſſeſſione non agnita, fallit inter deſcendentes nume. centeſimoſeptimo. fo. e.
Tranſmittit ne ad hęredes ſuos filius portionem quę de iure debebatur filiæ ſi ante eam agnitam moriatur, numero. xlviij. fo. 135.
Vel ad eam filia etiam vocetur ibidem.
Tranſmittens hæreditatem non aditam, tranſmittit vt adeundam: ideo illi non ſucceditur: ſed alteri, cuius fuit hæreditas, numero. li. fo. 135. & de veritate vide ſub nume. liij. fo. 136.
Tranſmiſſio iuris deliberandi impedit vulgarẽ ſubſtitutum, nu. liiij. fo. 136.
Et quid de tranſmiſſiõe quæ fit uirtute. l. i. C. de his qui ante aper. tab. ibidem.
Tranſmittit ne filia ius ſuccedendi ad ſuos hæredes ſi fuit præterita: & moriatur viuo fratre, qui poſtea moritur ſine liberis, nu. cix. fo. 145.
Tranſmittentem oportet habere ius adeundi: uel ſaltẽ habere ius deliberandi, nu. cx. fo. eo.
Tranſmittit ne ad ſuos heredes ius dicendi nullũ gradum ſubſtitutiõis in quo præteritus fuerat filius decedẽs ante, quàm inſtitutus in primo gradu repudiauerit, nume. cxi. fo. eo.
Tranſmittat ne ius dicendi teſtamentum nullum filia p ſtatutum excluſa in teſtamento à patre pręterita, numero. lxxix. fo. 166
Et an interim filio viuente ſit cõditionale, ſeu in diem incertum, numero octuageſimotertio & octuageſimoquarto. fo. eo.
Et an trahatur retro, nu. 85. fo. eo.
Tranſmittentem ſufficit habere ius in habitu ad tranſmittendum, nu. 87. fo. 166.
Tranſmittitur ne legitima ad poſteros, numero octuageſimoſeptimo. fo. eo.
Tranſmittit ne filius portionem filię excluſæ iure ſuitatis: ſicut ſuam, nu. ducenteſimodecimonono & ducenteſimotrigeſimonono. fo. 173. & 174.
Tranſmiſſioni locus eſt quando conſeruatur hæreditas patris in poſteros, numero ducenteſimotrigeſimoſecundo. fo. 173.
Tranſmittitur ad quoſcunq; hęreditas paterna ſuitatis beneficio, nu. ccxxiiij. fo. eo.
Tranſmittere hæreditatem non aditam non poteſt filia per ſtatutum excluſa ad quam de benignitate fratrũ fuerat admiſſa, nu. ccxl. fo. 174.
Et quid erit de portione ſororis excluſę facta filij, an non adita tranſmittetur, numero ducenteſimoquadrageſimoprimo. fo. eo.
Tranſmittit ſubſtitutus pupillariter fratri, ſicut filius ſuus tranſmittit vigore ſuitatis, numero ducenteſimoquadrageſimotertio. fo. eo.
In tranſmiſſione non debet conſiderari quo iure defe ratur, ſed ſolùm an tranſmittens ſit ſuus, nu. ducenteſimoquadrageſimoſeptimo. fo. eo.
Trebellianica tolli poteſt & minui, numero vndecimo. fo. 3.
Trebellianicę detractionem an prohibeat ſtatutum excludens à legitima, vel à legitimo bonorum ſubſidio. Et ſtatutum loquens in legitima, an locum ſibi vendicet in trebellianica, nu. lxviij. fo. 70.
Trebellianica licet nõ fuerit per defunctum acceptata tranſmittitur, nu. lxxxvij. fo. 89
Trebellianicã an detrahet filia grauata hęreditatem reſtituere, nume. cxiiij. fo. 145.
Tutelę onus eſſe debet vbi eſt ſucceſſionis emolumentum, nu. cxvij. fo. 15.
Quod intellige quando perſonæ ſunt habiles ibi.
Tutellarum quædam ſunt iuſſæ, quędam voluntarię, numero. cxxvi. fo. 16.
Tutores adeundo inſolidum pro infante an dicantur ſe obligare ad dotes ad effectum, vt filia excludatur: Stante ſtatuto, quòd filia debeat dotari, vt non ſuccedat, nu. ccxxvi. fo. 36.
Tutoris datio non trahitur ad bona ſita extra territorium dantis Licet ſecus ſit in datione tutoris, qui principaliter datur perſonæ, numero centeſimotrigeſimoprimo. fo. 62.
Tutelæ deferendę ſuper quo fundetur ratio, nume. vigeſimoſecundo. fo. 95

De litera V,

VAlor rei ſeu cariſtia quæ modico tempore durauit non attenditur, numero. ciij. fo. 72.
Vaſſallus non dicitur in mora pręſtãdi ſeruitium domino, niſi requiratur. nu. ccxlvi. fo. 37
Vaſſallus alienãs rem feudalem caditã iure ſuo: licet ſtatim facta alienatione rem ipſam redemerit. numero. ccxcij. fo. 42.
Verba ſtatutorum intelligi debent cum effectu, numero. ccxxi. fo. 36.
Verba contractus in dubio intelliguntur ſecundum mentem iuris & ſtatutorum, numero quinquageſimoquinto. fo. 12.
Verba legis intelligenda ſunt prout loquuntur generaliter: non ſingulariter de iſto vel de illo, nume. quadrageſimoprimo. fo. 53.
Verba in dubio interpretari debent in fauorem libellantis, nu. lxv. fo. 13.
Verbum commune ad maſculos, & mulieres à ſtatuto prolatum intelligitur etiam de mulieribus, numero octuageſimo. fo. 14.
Verba ſtatuti qualiter proferentur aduertandum eſt an in rem: an in perſonam, nu. v. fo. 20
Verba prolata à iureperitis licet intelligantur ſecundũ interpretatiõem legalem prolata: tamen ab idiotis, intelliguntur prout in idiotam cadunt, numero decimotertio. fo. eo.
Verba contractus debent intelligi ſecũdum tempus, quo ſuam efficaciam conſequuntur, numero trigeſimoquarto. fo. 23.
Verbis generalibus aliquid exprimatur, vel in ſpecie non refert, nu. xl. fo. eo
Verba ſtatuti cui non conu eniunt, non conuenit etiã ſtatuti diſpoſitio, numero centeſimononageſimoſecundo. fo. 34.
Verba intelligi debent de iure, non de facto, numero. ccxxvi. fo. 37.
A verbis ſtatuti, & à propria eorum ſignificatione in dubio recedendum non eſt, nu. ducenteſimononageſimoquarto. fo. 48.
Verba ſtatuti ab inteſtato, quomodo conſideranda ſint, nu. xxxix. fo. 55.
Verborum improprietas tolleranda eſt, quam lex tollerat: & pariter illa, quam tollerat communis intellectus, nu. xlv. fo. 54.
Verba nigri obſcura & ambigua declarantur per rubricam, nume. xcv. fo. 59.

Veeba intelligi debent ſecundum qualitatem perſonæ ad quam referuntur, nu.lxv. fo.70

Verba illa ꝙ extante filio maſculo filia fœmina non ſuccedat, quid operantur: & quomodo intelligi debent, nu.xxxiiij. fo.87

Verba ſtatuti debent impropriari ad finem, vt quis nõ intelligatue excluſus propter fœminam, numero.cxxix. fo.101.

Verba ſtatuti non tantùm in perſonis, ſed etiam in caſu ſucceſſiõis verificari debent, numero ducenteſimouigeſimoſeptimo. fo.106.

Verba ſimpliciter prolata debent intelligi per peius, & non per poſterius, nu.ccxxx. fo.eo.

Verba ſtatutorum intelligi debent ſecundum qualitatem perſonæ ad quam diriguntue, nnmeeo centeſimoquadrageſimoprimo. fo.107.

Veebageminata ſuperfluere non debent, ſed ita intelligi, vt aliquid operentue, nu.vij. fo.183.

Verba vbi non poſſunt de iure verificari, ſecundum proprium ſenſum verificantor modo, quo poſſunt numero.v. fo.127

Verbum ſimpliciter poſitum intelligi debet in potiori ſignificato, nu.xij. fo.eo.

Verba.l.loquentis de eo, quod eſt in facto non verificantue in eo, quod eſt in fieri, numero.xx. fo.128

Verba ſtatuti debent capi in proprio ſignificato & ſtrictè: vbi agitue de odio & legis correctione, numero vigeſimoprimo. fo.eo.

Verba ſtatuti vbi locum non habent, nec ipſum ſtatutam, nu.xxiij. fo.eo.

Et nume.xci.fo.153.& nu.cxxix. fo.146.

Verba ſtatuti non ſunt trahenda ad iniquum, nec durè interpretanda: ſed benignè, numero ſeptuageſimoſecundo. fo.130.

Verba iſta filiam nullum regreſſum habituram, in ſtatuto poſita quid impoetant, numero octuageſimooctauo. fo.131.

Verbùm vnum & idem à ſtatuto peolatum non incõuenienter ratiõe odij reſteingitur: & ampliatur ratiõne fauoris, nu.xxxvij. fo.135

Verba ſtatuti ꝓlata ab idiotis & vulgaribus, groſſo modo intelliguntur: Si verò à iuriſperitis proferantur tunc inſpicitur quid iuriſtæ ſentiant, numero quarto.fo.140.& nu.189. fo.157.

Verba ꝓ ſi maſculis & foeminis, quomodo interpretari debent, nu.xxvij. fo.140

Verba ſtatuti quandiu vixerit maſculus operãtur, vt mortuo illo filia habeat hæreditatem, quam ab inteſtato habitura fuiſſet, nu.98. fo.144

Verba accipi debent ſecundum peoprium ſenſum, numero.lxv fo.152

Verba ſtatutorum ſi repugnant, ſic ſunt intelligenda: vt quàm minimum iniquitatis cõtineant, numero octuageſimotertio. fo.eo.

Verba illa contractus pro ſe & filijs ſuis maſculis & fœminis, ſecundum ordinem ſtatuti debent interpretari: vt primo maſculi, quibus deficientibus fœminæ poſt admittantur, nu.cx. fo.153

Verba generalia quòd quis non poſſit venire ad ſucceſſionem: an excludant eum à legitima, nu.centeſimodecimonono. fo.154

Verbum fuerit, à ſtatuto prolatum poteſt dupliciter intelligi, numer.clxiij. fo.156.

Verba ſtatuti quantumcunq; generalia debent referri ad ius ciuile: non autem ad ius prętorium, nu.ducenteſimouigeſimo. fo.158.

Verba iſta in ſtatutis, ſi extabunt maſculi, exponi debent ideſt quatenus extabunt, numero vigeſimooctauo. fo.163

Verba ſtatuti ſi fuerint dubia, vbi agitur de excluſione filiæ interpretabuntur potius de excluſionẽ temporali: quàm de perpetua, numero vigeſimonono. fo.163

Verba illa ſtatuti, ꝙ hæreditas patris matris & aliorũ aſcendentium per eos deferatur maſculis quibuſcunq; deſcendẽtibus per lineam maſculinam excluſis fœminis, qoomodo debent intelligi, numero centeſimoquinquageſimoſecundo & centeſimo qnquageſimotertio fo.169.

Verba illa de hęeeditate aſcendentium, ſunt adeo generalia, quòd compręhendant non ſolùm patrem, & aſcendentes per lineam paternam: ſed etiam matrem & aſcendentes per lineam maternam, nu.centeſimoquinquageſimoquarto. fo.170

Verba hæc, quòd relinquitue filiæ pro ſua dote & legitima quid important, numero centeſimoſeptuageſimoprimo. fo.17[illegible]

Verborum ſuperfluitas & abſurditas in legibus & ſtatutis vitanda eſt, numero centeſimooctuageſimoquinto. fo.eo.

Verba illa tibi & nomini tuo, in ſtatuto de quibus intelliguntur: & quid important, numero ducenteſimodecimoſexto. fo.173.

Verba illa ſtet contenta, quid importãt, nu.ducentẽſimoquinquageſimoprimo. fo.175

Viduæ & tranſeuntes ad ſecundũ matrimoniũ cuius territorij cenſeantue, numero.xxix. fo.182

Vidua tempore illius mortis, de cuius ſucceſſiõe agitur, quę tamen antea nupſit dotes ꝙ habuit an compręhendantue ſub ſtatuto dotatam excludente, numero.ccix. fo.3V.

Vidua an compręhendatue ſub ſtatuto Senarum diſponente, ꝙ mulier nõ poſſit teſtari in prętudicium filiorum etiam pro anima niſi de quarta parte dotis, nu.ccxi fo.eo.

Vidua quouſq; ſtat in viduitate cenſetur ſtare in priore matrimonio, nu.ccxij. fo.eo.

Vidua an ſub ſtatuto de maritata loquẽte veniat, numero.cclxxxvij. fo.41.

Viduæ an cenſeantur eſſe in matrimonio defuncti in fauorabilibus: vel etiam in odioſis, nu.ducenteſimooctuageſimooctauo. fo.eo.

Vidua inhoneſtè viuens, an excludatur per ſtatutum excludens mulierem tranſeuntem ad ſecunda vota à ſucceſſione filiorum primi mariti, numero tringẽteſimoquarto. fo.42.

Vidua propter ſtuprum priuatur dote, ſicut mulier ꝓpter adolterium viuente marito commiſſum, numero.cccv. fo.eo.

Vidua retinet nomen prioris mariti: & dicitue durare in priori matrimonio donec renubat.

Quod limita ſi honeſtè viuat, & in eius fauorẽ vertatur, nu.lxij. fo.148.

Vidua banniti non ligatur ſtatuto, quòd prohibet bãnitos cum vxoeibus ſuis ſtare in territorio, numero ſexageſimotertio. fo.eo.

Vidua tempore mortis patris an excludat per ſtatutũ quod maritatam excludit, numero centeſimoquinquageſimoquarto. fo.155.

Vinco vincentem te, multo magis vinco te, nu.centeſimotrigeſimoquarto. fo154.

Et numero.clxxxiiij. fo.171.

Vindicta iudicialis permiſſa eſt foeminæ, numero vigeſimoſecundo. fo125.

Vir per ſtatutum prohibitus ſuccedere vxori vltra octauam partem ab inteſtato ceſſantibus conſanguineis, an ſuccedet in reliquo, nu.xl. fo.49
Vir ſi tantos haberet filios, q ſinguli non poſſent tm̃ habere, quantum mandaret ſtatutum relinqui perſonę excluſę: quid tunc fiet, nu.xxv. fo.52.
Vir vt cognoſcatur à fœmina non tm̃ ſexus, quantũ agilitas corporis, & alij exteriores corporis actus conſiderantur: p quæ apparet, quòd quis ſit magis vir, quàm fœmina, nu.clxi. fo.103
Vir an dotem lucrabitur pręmoriente vxore vno filio ſuperſtite: ſi ſtatutum dicat, q præmoriente muliere ſine filijs vir lucretur dotem, nu.xxvij. fo.134.
Virilia non habentes, an excludãt fœminas per ſtatutum propter maſculos excluſas, numero octuageſimoſexto. fo.138.
Virtus animi & boni mores diuitijs pręualent, numero.xcviij. fo.167
Vniuerſum ſequuntur ea, quæ principaliter venire nõ poſſunt, nu.cxxviij. fo.62. & numero quadrageſimotertio. fo.141.
Vniuerſaliter multa veniunt, quę nõ venirent ſub ſpecie, nu.cvij. fo.167
Vnum & idem quando diuerſo iure cẽſetur, habetur pro duobus.nu.xxxij. fo.141. & numero ducenteſimotertio. fo.157.
Vocati qui cenſeantur ſtatuto vocante ad ſucceſſionẽ agnatos maſculos prout ſunt in ſucceſſionis gradu proximiores, & concurrentes, numero ſexageſimooctauo. fo.117.
Vocata ex teſtamento patris non excluditur per ſtatutum filiam fœminam excludens, numero ſeptuageſimoquinto. fo.130
Vocare quos intendat ſtatutum excludens fœminas, numero primo. fo.131.
Voluntas dicitur euidens, quæ expreſſè, vel ex coniecturis colligitur, nu.liij. fo.47.
Voluntas tacita an tantum operetur, quãtum expreſſa, nu.lxxv. fo.130.
Voluntas & mens teſtatoris pręſumitur eſſe talis, qualis eſt diſpoſitio conſuetudinis vel ſtatuti ſuæ patrię numero.lxxvi. fo.60.
Vſus communis loquendi non inducitur ex modicó tempore, nu.cvij. fo.73.
Vſus cõis loquendi potior eſt omni ſignificatu & in ſtatutis attenditur, nu.cix. fo.34.
Vſus communis loquendi, an probandus ſit, numero.xlij. fo.54.
Vſus communis loquendi qualis eſſe debet numero quadrageſimoſexto. fo.66
Vſusfructus loco legitimæ ſurrogatur, ſi ſtatutum velit matrem in vſufructu tm̃ ſuccedere, nu.xi. fo.85.
Vſu communi ceſſante ſumus in terminis iuris, numero.xli. fo.87.
Vſus communis loquendi, licet faciat dici dotatam ſine matrimonio: non tamen operatur circa dilationem dandę dotis matrimonio ſequuto, nu.quadrageſimoquinto. fo.60.
Vſus communis an probandus ſit fuiſſe tempore conditi ſtatuti, nu.cclxxxiiij. fo.109
vſus communis loquendi facit in ſtatutis recedi à propria verborum ſignificatione, numero centeſimooctuageſimooctauo. fo.157.
vſurariorum bona & ſucceſſiões, an compræhendẽtur ſub ſtatuto fœminarum excluſiuo, numero duodecimo. fo.51.
vterina ſuccedet in quartam, & fratres patruelles in reliquo amita excluſa, Si ſtatutũ diſponat q agnati excludant cognatos excepta quarta & ſuperſint fratres patruelles amita & ſoror vterina defuncti, numero.cliij. fo.31.
vterinus matrem non excludet, nec alius de linea materna: Statuto excludente matrẽ ſucceſſoribus maſculis extantibus, nu.cxxxiiij. fo.102.
vterini in materia ſtatutaria non veniunt fratrum appellatione, nu.cclij. fo.108.
vterinus frater vel ſoror tm̃ matrem excludunt, ſtatuto diſponente: q mater non ſuccedat exiſtente fratre, vel ſorore perſonæ defunctæ, nu. ducenteſimoquinquageſimoſexto. fo.60.
vterini fratres ſuccedunt inuicem in bonis maternis, numero.clxiij. fo.170.
vulgo quęſiti nepharij, inceſtuoſi, adulterini, & id genus an veniant filiorum appellatione, nu.cẽteſimo quinquageſimooctauo. fo.156.
vxor an per ſtatutũ excludens fœminas propter agnatos, excludatur à ſucceſſione viri in caſu auct. præterea. C. vnde vir & vxor, nu.xli. fo.49.
vxorem à ſucceſſione viri videtur excludere ſtatutũ, excludẽs fœminas propter agnatos numero octuageſimoquarto. fo.88.
vxor an præſumatur ſcire facta mariti, numero ſexageſimoprimo. fo.139.
Vxor an excludetur ſi maritus filios habuit, qui tempore mortis mariti iam obierãt: ſtatuto diſponente q mortuo viro ſine liberis vxor ſibi ſuccedat in dimidiam nu.ccxxxvij. fo.159.

FINIS